STAATSALMANAK
VOOR HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN
1921

Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus

en Voorbereidingsklassen

De Directeur,

H. WULLINGS.

VOORSCHOTEN, NOVEMBER 1920.

Eerste Nederlandsche

Hypotheekbriefbank

Gevestigd te

's-Gravenhage, Lange Vijverberg No. 9.

Telegram-adres: „BRIEFBANK". Teleph. No. 722 (Interc.).

DIRECTEUREN:

J. ROOSENBURG en G. H. BIERMAN.

Verstrekt geld op eerste Hypotheek, **zonder** vooruitbetaling van rente, en geeft **Algemeene Hypotheekbrieven** uit, gecontrôleerd en mede geteekend door het **Algemeen Administratie- en Trustkantoor te Rotterdam,** in stukken van **f 1000.—, f 500.—** en **f 100.—** (rente 1 Jan. en 1 Juli), welke door voornoemd Trustkantoor à pari worden uitgeloot.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten kantore der Bank, bij de **Correspondenten en Agenten** in de voornaamste plaatsen des Rijks.

Huizen in kleine gemeenten worden niet tot onderpand aangenomen.

J. KRUG,

Mr. Schoen- en Laarzenmaker.

Dennenweg 15, 's-Gravenhage.

Is het éénig adres voor

Rij- en Renlaarzen

(Duitsch model)

welke uitmunten in kwaliteit, elegante en gemakkelijke pasvorm.

Ondoordringbaar Jachtschoeisel.

Alle soorten **Sport- en Wandelschoenen,** munten uit door gemakkelijkheid en elegante modellen.

J. KRUG,

Schuh- und Stiefelmacher,

Dennenweg 15, 's-Gravenhage.

STAATSALMANAK

Alle exemplaren zijn aldus gewaarmerkt:

STAATSALMANAK

VOOR HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

1921

Met machtiging van de Regeering uit officieele opgaven samengesteld

'S GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF

UTRECHT
J. G. BROESE

1920

Bij de namen van personen, begiftigd met een groot aantal ridderorden, welke meer dan éénmaal in den Almanak voorkomen, zijn de ordeteekens niet steeds herhaald, doch is in den regel volstaan met eene verwijzing naar de bladzijde waar ze te vinden zijn.

De opgaven omtrent particuliere instellingen, die niet of te laat voldeden aan het verzoek der redactie om inzending van nieuwe gegevens, zijn — met een * gemerkt — onveranderd uit den vorigen jaargang overgenomen.

De in den Almanak voorkomende opgaven zijn bijgewerkt tot ongeveer medio November 1929. Niettemin zijn enkele na dat tijdstip voorgevallen mutatiën nog gedurende het afdrukken opgenomen of vermeld in de „Aanvullingen en verbeteringen" op blz. 846—848.

[redacted]

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Op het adres van jhr. mr. W. Six, secretaris van de Rijkscommissie voor Statistiek, en H. J. Bool, commies bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, verzoekende verlof tot het voortzetten der van Regeeringswege gestaakte uitgaaf van den Staatsalmanak en daarvoor officiele opgaven te mogen ontvangen;

Geeft, na gehouden overleg met de overige hoofden der Departementen van algemeen bestuur en met hun goedvinden, aan de adressanten te kennen, dat hun verzoek wordt ingewilligd en dat zij zich, tot het bekomen der opgaven, welke zij tot het bewuste doel meenen te behoeven, zullen kunnen wenden tot de heeren Secretarissen-Generaal bij de verschillende Departementen, die zijn of worden uitgenoodigd aan de deswege tot hen te rigten verzoeken zooveel mogelijk te voldoen.

'sGRAVENHAGE, den 29 Januarij 1861.

(*get.*) S. VAN HEEMSTRA.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Op het adres van de heeren jhr. mr. W. Six en H. J. Bool en A. W. Philipse, houdende verzoek om vergunning, dat laatstgemelde in plaats van den tweeden genoemde zijn naam aan de uitgave van den Staatsalmanak moge verbinden;

Gelet op de beschikking van het Departement van 29 Januarij 1861, N°. 123, 1e afdeeling;

Heeft goedgevonden het verzoek in te willigen.

'sGRAVENHAGE, den 7 September 1863.

(*get.*) THORBECKE.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien het verzoek van de heeren A. W. Philipse, referendaris bij het Departement van Justitie, en J. M. Meeter, hoofdcommies bij het Departement van Koloniën, dat in plaats van den ondergeteekende, laatstgenoemde zijn naam aan de uitgave van den Staatsalmanak moge verbinden;

Gelet op de beschikkingen van zijn ambtsvoorgangers van 29 Januarij 1861, n°. 123, en 7 September 1863, n°. 319, 1e afdeeling;

Heeft goedgevonden het verzoek in te willigen.

'sGRAVENHAGE, den 19 September 1879.

(*get.*) SIX.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien het verzoek van den heer J. M. Meeter, oud-referendaris bij het Departement van Koloniën, dat in plaats van wijlen den heer A. W. Philipse, oud-referendaris bij het Departement van Justitie, de heer A. M. H. J. Stokvis, referendaris bij het Departement van Koloniën, zijn naam aan de uitgave van den Staatsalmanak moge verbinden;

Gelet op de beschikkingen van zijn ambtsvoorgangers van 29 Januarij 1861, n°. 123, en 7 September 1863, n°. 319, 1e afdeeling, en van 19 September 1879, La. A, Afd. A. Z. C.;

Heeft goedgevonden het verzoek in te willigen.

'sGRAVENHAGE, den 28 December 1903. (*get.*) KUYPER.

DE MINISTER VAN STAAT, MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN,

Gezien het verzoek van den heer A. M. H. J. Stokvis, referendaris bij het Departement van Koloniën, dat in plaats van nu wijlen den heer J. M. Meeter, oud-referendaris bij het Departement van Koloniën, de heer L. J. van Dijk, adjunct-commies bij het Departement van Koloniën, zijn naam aan de uitgave van den Staatsalmanak moge verbinden;

Gelet op de beschikkingen van zijn ambtsvoorgangers van 29 Januari 1861, n°. 123 en 7 September 1863, n°. 319, 1e afdeeling, en van 19 September 1879, La. A en 28 December 1903, n°. 12384, afdeeling A. Z. C.;

Heeft goedgevonden het verzoek in te willigen.

's-GRAVENHAGE, 26 Februari 1917.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal,
(*get.*) J. B. KAN.

INHOUD.

Departement van Financiën.

Departement van Oorlog.

Departement van Waterstaat.

Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Departement van Arbeid.

Departement van Koloniën.

Eeredienstèn.

KALENDER 1921.

JANUARI.		FEBRUARI.		MAART.		APRIL.	
1 Zaterdag.	L.K.	1 Dinsdag.		1 Dinsdag.	L.K.	1 Vrijdag.	
2 ZONDAG.		2 Woensdag.		2 Woensdag.		2 Zaterdag.	
3 Maandag.		3 Donderdag.		3 Donderdag.		3 ZONDAG.	
4 Dinsdag.		4 Vrijdag.		4 Vrijdag.		4 Maandag.	
5 Woensdag.		5 Zaterdag.		5 Zaterdag.		5 Dinsdag.	
6 Donderdag.		6 ZONDAG.		6 ZONDAG.		6 Woensdag.	
7 Vrijdag.		7 Maandag.		7 Maandag.		7 Donderdag.	
8 Zaterdag.		8 Dinsdag.	N.M.	8 Dinsdag.		8 Vrijdag.	N.M.
9 ZONDAG.	N.M.	9 Woensdag.		9 Woensdag.	N.M.	9 Zaterdag.	
10 Maandag.		10 Donderdag.		10 Donderdag.		10 ZONDAG.	
11 Dinsdag.		11 Vrijdag.		11 Vrijdag.		11 Maandag.	
12 Woensdag.		12 Zaterdag.		12 Zaterdag.		12 Dinsdag.	
13 Donderdag.		13 ZONDAG.		13 ZONDAG.		13 Woensdag.	
14 Vrijdag.		14 Maandag.		14 Maandag.		14 Donderdag.	
15 Zaterdag.		15 Dinsdag	E.K.	15 Dinsdag.		15 Vrijdag.	E.K.
16 ZONDAG.		16 Woensdag.		16 Woensdag.		16 Zaterdag.	
17 Maandag.	E.K.	17 Donderdag		17 Donderdag.	E.K.	17 ZONDAG.	
18 Dinsdag.		18 Vrijdag.		18 Vrijdag.		18 Maandag.	
19 Woensdag.		19 Zaterdag.		19 Zaterdag.		19 Dinsdag.	
20 Donderdag.		20 ZONDAG.		20 ZONDAG.		20 Woensdag.	
21 Vrijdag.		21 Maandag.		21 Maandag		21 Donderdag.	
22 Zaterdag.		22 Dinsdag.	V.M.	22 Dinsdag.		22 Vrijdag.	V.M.
23 ZONDAG.	V.M.	23 Woensdag.		23 Woensdag	V.M.	23 Zaterdag.	
24 Maandag.		24 Donderdag.		24 Donderdag.		24 ZONDAG.	
25 Dinsdag.		25 Vrijdag.		25 Vrijdag.		25 Maandag.	
26 Woensdag.		26 Zaterdag.		26 Zaterdag.		26 Dinsdag.	
27 Donderdag.		27 ZONDAG.		27 ZONDAG.		27 Woensdag.	
28 Vrijdag.		28 Maandag.		28 Maandag.		28 Donderdag.	
29 Zaterdag.				29 Dinsdag.		29 Vrijdag.	
30 ZONDAG.	L.K.			30 Woensdag.		30 Zaterdag.	L.K.
31 Maandag.				31 Donderdag	L.K.		

MEI.	JUNI.	JULI.	AUGUSTUS.
1 **ZONDAG.**	1 Woensdag.	1 Vrijdag.	1 Maandag.
2 Maandag.	2 Donderdag.	2 Zaterdag.	2 Dinsdag
3 Dinsdag.	3 Vrijdag.	3 **ZONDAG.**	3 Woensdag. N.M.
4 Woensdag.	4 Zaterdag.	4 Maandag.	4 Donderdag.
5 Donderdag.	5 **ZONDAG.**	5 Dinsdag. N.M.	5 Vrijdag.
6 Vrijdag.	6 Maandag. N.M.	6 Woensdag.	6 Zaterdag.
7 Zaterdag. N.M.	7 Dinsdag.	7 Donderdag.	7 **ZONDAG.**
8 **ZONDAG.**	8 Woensdag.	8 Vrijdag.	8 Maandag.
9 Maandag.	9 Donderdag.	9 Zaterdag.	9 Dinsdag.
10 Dinsdag	10 Vrijdag.	10 **ZONDAG.**	10 Woensdag. E.K.
11 Woensdag.	11 Zaterdag.	11 Maandag.	11 Donderdag.
12 Donderdag.	12 **ZONDAG.** E.K.	12 Dinsdag. E.K.	12 Vrijdag.
13 Vrijdag.	13 Maandag.	13 Woensdag.	13 Zaterdag.
14 Zaterdag. E.K.	14 Dinsdag.	14 Donderdag.	14 **ZONDAG.**
15 **ZONDAG.**	15 Woensdag.	15 Vrijdag.	15 Maandag.
16 Maandag.	16 Donderdag.	16 Zaterdag.	16 Dinsdag.
17 Dinsdag.	17 Vrijdag.	17 **ZONDAG.**	17 Woensdag.
18 Woensdag.	18 Zaterdag.	18 Maandag.	18 Donderdag V.M.
19 Donderdag.	19 **ZONDAG.**	19 Dinsdag.	19 Vrijdag.
20 Vrijdag.	20 Maandag. V.M.	20 Woensdag. V.M.	20 Zaterdag.
21 Zaterdag. V.M.	21 Dinsdag.	21 Donderdag.	21 **ZONDAG.**
22 **ZONDAG.**	22 Woensdag.	22 Vrijdag.	22 Maandag.
23 Maandag.	23 Donderdag.	23 Zaterdag.	23 Dinsdag.
24 Dinsdag.	24 Vrijdag.	24 **ZONDAG.**	24 Woensdag.
25 Woensdag.	25 Zaterdag.	25 Maandag.	25 Donderdag.
26 Donderdag.	26 **ZONDAG.**	26 Dinsdag.	26 Vrijdag. L.K.
27 Vrijdag.	27 Maandag.	27 Woensdag.	27 Zaterdag.
28 Zaterdag.	28 Dinsdag. L.K.	28 Donderdag. L.K.	28 **ZONDAG.**
29 **ZONDAG.** L.K.	29 Woensdag.	29 Vrijdag.	29 Maandag.
30 Maandag.	30 Donderdag.	30 Zaterdag.	30 Dinsdag.
31 Dinsdag.		31 **ZONDAG.**	31 Woensdag.

SEPTEMBER.	OCTOBER.	NOVEMBER.	DECEMBER.
1 Donderdag.	1 Zaterdag. N.M.	1 Dinsdag.	1 Donderdag.
2 Vrijdag. N.M.	2 ZONDAG.	2 Woensdag.	2 Vrijdag.
3 Zaterdag.	3 Maandag.	3 Donderdag.	3 Zaterdag.
4 ZONDAG.	4 Dinsdag.	4 Vrijdag.	4 ZONDAG.
5 Maandag.	5 Woensdag.	5 Zaterdag.	5 Maandag.
6 Dinsdag.	6 Donderdag.	6 ZONDAG.	6 Dinsdag.
7 Woensdag.	7 Vrijdag.	7 Maandag. E.K.	7 Woensdag. E.K.
8 Donderdag.	8 Zaterdag. E.K.	8 Dinsdag.	8 Donderdag.
9 Vrijdag. E.K.	9 ZONDAG.	9 Woensdag.	9 Vrijdag.
10 Zaterdag.	10 Maandag.	10 Donderdag.	10 Zaterdag.
11 ZONDAG.	11 Dinsdag.	11 Vrijdag.	11 ZONDAG.
12 Maandag.	12 Woensdag.	12 Zaterdag.	12 Maandag.
13 Dinsdag.	13 Donderdag.	13 ZONDAG.	13 Dinsdag.
14 Woensdag.	14 Vrijdag.	14 Maandag.	14 Woensdag.
15 Donderdag.	15 Zaterdag.	15 Dinsdag. V.M.	15 Donderdag. V.M.
16 Vrijdag.	16 ZONDAG. V.M.	16 Woensdag.	16 Vrijdag.
17 Zaterdag. V.M.	17 Maandag.	17 Donderdag.	17 Zaterdag.
18 ZONDAG.	18 Dinsdag.	18 Vrijdag.	18 ZONDAG.
19 Maandag.	19 Woensdag.	19 Zaterdag.	19 Maandag.
20 Dinsdag.	20 Donderdag.	20 ZONDAG.	20 Dinsdag.
21 Woensdag.	21 Vrijdag.	21 Maandag.	21 Woensdag. L.K.
22 Donderdag.	22 Zaterdag.	22 Dinsdag. L.K.	22 Donderdag.
23 Vrijdag.	23 ZONDAG.	23 Woensdag.	23 Vrijdag.
24 Zaterdag. L.K.	24 Maandag. L.K.	24 Donderdag.	24 Zaterdag.
25 ZONDAG.	25 Dinsdag.	25 Vrijdag.	25 ZONDAG.
26 Maandag.	26 Woensdag.	26 Zaterdag.	26 Maandag.
27 Dinsdag.	27 Donderdag.	27 ZONDAG.	27 Dinsdag.
28 Woensdag.	28 Vrijdag.	28 Maandag.	28 Woensdag.
29 Donderdag.	29 Zaterdag.	29 Dinsdag. N.M.	29 Donderdag. N.M.
30 Vrijdag.	30 ZONDAG. N.M	30 Woensdag.	30 Vrijdag.
	31 Maandag.		31 Zaterdag.

Jaartellingen.

Juliaansche periode	6634	Turksche Hedsjra: Nieuwjaar 4 Sept. 1921 . . .	1340
Israëlietische tijdrekening: Nieuwjaar 3 Oct. 1921	5682	Herstel van de onafhankelijkheid der Vereenigde Nederlanden. .	108

Zons- en maansverduisteringen.

8 April. Ringvormige zonsverduistering, hier te lande zichtbaar. Begin der verduistering te 7 u. 12 m. des voormiddags; begin der centrale verduistering te 8 u. 44 m., einde te 10 u. 26 m.; einde der verduistering te 11 u. 58 m.

22 April. Totale maansverduistering, hier te lande niet zichtbaar.

1 October. Totale zonsverduistering, hier te lande niet zichtbaar.

16/17 October. Gedeeltelijke maansverduistering, hier te lande zichtbaar.

Eerste aanraking met de kernschaduw te 9 u. 34 m. des namiddags; midden der verduistering te 11 u. 14 m.; laatste aanraking met de kernschaduw te 0 u. 54 m. des voormiddags Grootte der verduistering 0, 94.

Algemeene Christelijke feestdagen.

Paschen	27 Maart.
Hemelvaartsdag	5 Mei.
Pinksteren	15 Mei.
Kerstmis	25 December.

Verjaardagen van het Koninklijk Huis.

H. M. de Koningin	31 Augustus.
Z. K. H. de Prins der Nederlanden.	19 April.
H. K. H. Prinses Juliana	30 April.
H. M. de Koningin-Moeder.	2 Augustus.

KONINKLIJK HUIS DER NEDERLANDEN.

§ 1.

HET KONINKLIJK HUIS.

De Kroon der Nederlanden is en blijft opgedragen aan Z. M. Willem Frederik, Prins van Oranje-Nassau, om door Hem en Zijne wettige nakomelingen te worden bezeten erfelijk, overeenkomstig de bepalingen der Grondwet. De Koningin kan geen vreemde Kroon dragen. De oudste zoon der Koningin of de oudste van de verdere mannelijke nakomelingen, die de vermoedelijke erfgenaam is van de Kroon, is de eerste onderdaan der Koningin en voert den titel van Prins van Oranje.

H. M. WILHELMINA-HELENA-PAULINE-MARIA, **KONINGIN DER NEDERLANDEN**, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, HERTOGIN VAN MECKLENBURG, ENZ., ENZ.,

H. C. DOCTOR IN DE NEDERLANDSCHE LETTEREN.

GROOTMEESTER DER MILITAIRE WILLEMSORDE, DER ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW, DER ORDE VAN ORANJE-NASSAU EN DER HUISORDE VAN ORANJE; KRUIS VAN VERDIENSTE VAN HET ROODE KRUIS; GROOTKRUIS DER LEOPOLDS-ORDE VAN BELGIË; GROOTKRUIS DER ORDE VAN HET LEGIOEN VAN EER VAN FRANKRIJK; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN VERLOSSER VAN GRIEKENLAND; RIDDER VAN DE EERSTE KLASSE DER ORDE VAN VICTORIA EN ALBERT VAN GROOT-BRITANNIË EN IERLAND; RIDDER DER ORDE VAN DE KROON VAN JAPAN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DE EIKENKROON VAN LUXEMBURG; EEREDAME DER SOUVEREINE ORDE VAN MALTA; GROOTKRUIS MET DE KETEN EN DE BRONZEN KROON DER ORDE VAN DE WENDISCHE KROON VAN MECKLENBURG; GROOTKRUIS DER ORDE VAN PETER FREDERIK LODEWIJK VAN OLDENBURG; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ST. ELISABETH VAN OOSTENRIJK; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DE ZON VAN PERZIË; DAME DER ORDE VAN SANTA ISABEL, GEMEENSCHAPPELIJK ORDETEEKEN VAN GROOTKRUIS DER ORDEN VAN JEZUS CHRISTUS, VAN ST. BENEDICTUS VAN AVIZ EN VAN ST. JACOB VAN HET ZWAARD VAN PORTUGAL; DAME DER ORDE VAN KONINGIN LOUISE EN KRUIS VOOR SOUVEREINEN VAN DE JOHANNITER-ORDE VAN PRUISEN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DE STER VAN ROEMENIË; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ST. CATHARINA VAN RUSLAND; RIDDER VAN DE EERSTE KLASSE DER ORDE VAN DEN WITTEN ADELAAR VAN SERVIË; RIDDER DER ORDE VAN MAHA-CHAKKRI VAN SIAM; DAME DER ORDE VAN KONINGIN MARIE LOUISE VAN SPANJE; GROOTKRUIS DER ORDE VAN CHEFAKAT VAN TURKIJE;

geboren te 's-Gravenhage den 31sten augustus 1880; dochter van wijlen Z. M. **Willem III** en van H. M. Adelheid-Emma-Wilhelmina-Theresia, Prinses van Waldeck en Pyrmont; — beëedigd en ingehuldigd als Koningin der Nederlanden binnen Amsterdam den 6den september 1898; — gehuwd den 7den februari 1901.

Gemaal van H. M. de Koningin.

Z. K. H. HENDRIK-WLADIMIR-ALBRECHT-ERNST, PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG, VORST VAN WENDEN, SCHWERIN EN RATZEBURG, GRAAF VAN SCHWERIN, HEER VAN DE LANDEN ROSTOCK EN STARGARD, ENZ., ENZ., geboren te Schwerin den 19den april 1876,

GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW, DER ORDE VAN ORANJE-NASSAU EN DER HUISORDE VAN ORANJE; KRUIS VAN VERDIENSTE VAN HET ROODE KRUIS; MEDAILLE VAN HET ROODE KRUIS; GROOTKRUIS DER LEOPOLDSORDE VAN BELGIË; ORDE VAN ST. HUBERT VAN BEIEREN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ST. ALEXANDER VAN BULGARIJE; RIDDER DER OLIFANTS-ORDE VAN DENEMARKEN; GROOTKRUIS VAN HET LEGIOEN VAN EER VAN FRANKRIJK; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN VERLOSSER VAN GRIEKEN-

LAND; GROOTKRUIS DER BATH-ORDE VAN GROOT-BRITANNIË EN IERLAND; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ST. STEPHANUS VAN HONGARIJE; RIDDER DER CHRYSANTEN-ORDE VAN JAPAN; GROOTKRUIS DER SOUVEREINE ORDE VAN MALTA; GROOTKRUIS MET DE KETEN EN DE BRONZEN KROON DER ORDE VAN DE WENDISCHE KROON EN GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN GRIFFIOEN VAN MECKLENBURG; RIDDER DER ORDE VAN DEN GOUDEN LEEUW VAN HET HUIS VAN NASSAU; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ST. OLAF VAN NOORWEGEN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN PETER FREDERIK LODEWIJK VAN OLDENBURG; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN TOREN EN HET ZWAARD VAN PORTUGAL; RIDDER DER ORDE VAN DEN ZWARTEN ADELAAR, RIDDER VAN DE EERSTE KLASSE DER ORDE VAN DEN ROODEN ADELAAR EN COMMENDATOR DER JOHANNITER-ORDE VAN PRUISEN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DE STER VAN ROEMENIË; ORDE VAN ST. ANDREAS VAN RUSLAND; RIDDER DER ORDE VAN DE RUITENKROON VAN SAKSEN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN WITTEN VALK VAN SAKSEN-WEIMAR-EISENACH; RIDDER DER ORDE VAN MAHA-CHAKKRI EN GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN WITTEN OLIFANT VAN SIAM; GROOTKRUIS DER ORDE VAN OSMANIÉ VAN TURKIJE; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DE KROON VAN WURTEMBERG; RIDDER DER SERAPHIJNENORDE VAN ZWEDEN.

Bij de wet van 26 januari 1901 (Staatsblad n°. 38) is aan Z. H. den Hertog van Mecklenburg de hoedanigheid van Nederlander, en bij kon. besluit van 6 februari 1901 (Staatsblad n°. 61) de titel van Prins der Nederlanden, met het praedicaat »Zijne Koninklijke Hoogheid« verleend.

Dochter van H. M. de Koningin.

H. K. H. JULIANA-LOUISE-EMMA-MARIE-WILHELMINA, geboren te 's-Gravenhage den 30sten april 1909.

Moeder van H. M. de Koningin.

H. M. ADELHEID-EMMA-WILHELMINA-THERESIA, PRINSES VAN WALDECK EN PYRMONT, weduwe van wijlen **Z. M. Willem III, Koning der Nederlanden,**

GROOTKRUIS DER ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW, DER ORDE VAN ORANJE-NASSAU EN DER HUISORDE VAN ORANJE; KRUIS VAN VERDIENSTE VAN HET ROODE KRUIS; GROOTKRUIS DER LEOPOLDSORDE VAN BELGIË; GROOTKRUIS DER ORDE VAN HET LEGIOEN VAN EER VAN FRANKRIJK; RIDDER DER ORDE VAN DE KROON VAN JAPAN; GROOTKRUIS DER MECKLENBURGSCHE ORDE VAN DE WENDISCHE KROON VOOR VORSTELIJKE DAMES; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ELISABETH VAN OOSTENRIJK; GROOTKRUIS DER ORDE VAN DE ZON VAN PERZIË; DAME DER ORDE VAN SANTA ISABEL VAN PORTUGAL; DAME DER ORDE VAN KONINGIN LOUISE VAN PRUISEN; GROOTKRUIS DER ORDE VAN ST. CATHARINA VAN RUSLAND; RIDDER DER ORDE VAN MAHA-CHAKKRI VAN SIAM; DAME DER ORDE VAN KONINGIN MARIE LOUISE VAN SPANJE; GROOTKRUIS DER ORDE VAN CHEFAKAT VAN TURKIJE;

geboren den 2den augustus 1858; dochter van wijlen Z. D. H. George-Victor, Vorst van Waldeck en Pyrmont, en van wijlen H. D. H. Helena, Prinses van Nassau.

§ 2.

HUIS VAN H. M. DE KONINGIN.

De Koningin richt Haar Huis naar eigen goedvinden in. Niet slechts de regeling van de eigen hofhouding der Koningin, maar ook die der Leden van het koninklijk geslacht behoort aan Hare Majesteit. De Koningin bepaalt de plechtigheden en gebruiken, die Zij tot instandhouding van de koninklijke waardigheid noodig acht.

Omtrent de hofkleedingen en hofrouwen zijn bepalingen gemaakt bij kon. besluit van 17 maart 1815, n°. 20. Nopens de hofrouwen zijn intusschen later bij kon. besluit van 18 juli 1861 de volgende bepalingen vastgesteld: » *Art.* 5. Gedurende den zwaren *rouw* dragen de heeren zwart lakensche kleedingstukken, zwart lakenschen band om den hoed tot op 4 c.M. van den bovenrand, zwarte handschoenen. De militairen, alsook de heeren van het civiele Huis in uniform zijnde, dragen om den linkerarm een zwart krippen band zonder roset, 2 c.M. onder de epaulet, breed 7½ c.M. De dames dragen zwarte stoffen zonder garnituren, zwarte handschoenen, zwarte waaiers. *Art.* 6. Gedurende den *halven rouw* dragen de heeren zwarte kleedingstukken, loodkleurige of grijze handschoenen, en wanneer het een Lid der koninklijke familie hier te lande betreft, wordt de krip om den hoed gedragen tot op de helft der hoogte. In uniform wordt de krip om den linkerarm gedragen. De heeren van het civiele Huis mogen den blauwen c.q. groenen rok dragen, mits versierd met de uniformknoopen. De dames, gelijk in art. 5 bepaald is, ook fluweelen stoffen, loodkleurige of grijze handschoenen; de sieraden en de waaiers moeten zwart of wit zijn. *Art.* 7. Gedurende den *lichten rouw* dragen de heeren den zwarten rok en de overige kleedingstukken zwart, grijs of

wit, witte handschoenen en verder zooals in art. 6 bepaald is. De dames dragen zwarte, grijze en witte zijden of fluweelen en ook andere stoffen met witte of gekleurde linten, witte handschoenen en sieraden die ook gekleurd kunnen zijn".

De wijze van benoeming der officieren of andere personen, in dienst der Leden van het koninklijk Huis, werd geregeld bij kon. besluit van 28 juli 1820 (St. 18). De adjudanten, ordonnans- en andere officieren bij de Koningin en de Prinsen van den bloede dienst doende of aan hen toegevoegd, behooren tot den grooten staf van het leger, krachtens een kon. besluit van 21 mei 1841.

CIVIELE HUIS VAN H. M. DE KONINGIN.

Grootofficieren.

J. B. van Heutsz, **adjudant-generaal** 1 1 (RA*g*), 29 aug. 1902. Oud-Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, gep. luit.-generaal Ned.-Ind. leger.

C. A. baron Bentinck, **opperstalmeester** 1 (D1) (DC2) (E3) (EL2) (F2*a*) (GMS1) (HB1*a*) (IK3) (JC3) (K1) (KB1) (KS2) (LE1) (LZ2) (NA1) (PFL1) (RA1*a*) (SR1) (VWP1) (WV1), 1 april 1903.

Mr. W. P. graaf van Bylandt, **opperhofmaarschalk** 1 (D1) (E1) (EL2) (F2) (GMS2) (HB1) (HSJ1) (K2*a*) (KB1) (LZ3) (O2) (PFL3) (VWP2) (WV2) (ZL3), 1 aug. 1910.

Jhr. mr. R. E. W. van Weede, **grootmeester van het Huis van H. M. de Koningin, dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder** 2 (D2) (EH2) (HB2) (KB2) (KS2) (LZ3) (NA2) (RZ2) (VG2) (VWP1) (WK2) (WKM3) (WV2*a*), 15 dec. 1916.

G. Ch. baron Snouckaert van Schauburg, **thesaurier-generaal** 4 2 (E4) (EL3) (KB2) (NA2) (PFL2) (WKM2), 4 jan. 1918.

F. Bauduin, **adjudant-generaal, chef van het militaire Huis** (AV3) (KB3) (OC3), 24 aug. 1918. Gep. vice-admiraal.

J. H. F. graaf Du Monceau (A3) (BZ3) (EL5) (GG2) (GMS5*a*) (KB4) (NA2*a*) (OS4) (PFL4) (RA4) (WK4) (WV3), **opperceremoniemeester** 1 jan. 1919, **grootmeester** 15 juli 1919. Gep. luit.-kolonel.

Jhr. C. L. van Suchtelen van de Haare 4 (BLC3) (EL4) (F3) (GMS5) (HB4) (IK5) (K2*b*) (LE3) (LZ4) (PFL4) (RA3) (SL3) (SR2) (VWP3) (WKM4) (WV3) (YK3), 1 mei 1919. Gep. generaal-majoor-titulair.

Hofmaarschalk.

Jhr. V. E. A. Boreel 2 (EL3) (HB2) (HSJ2) (KB2) (NA1), 1 aug. 1910.

Eerste stalmeester.

R. F. C. baron Bentinck, dienstdoend grootmeester.

Ranglijst der koninklijke kamerheeren.

In deze ranglijst zijn opgenomen al de kamerheeren, hetzij in gewonen hetzij in buitengewonen dienst. De namen der kamerheeren in gewonen dienst zijn *cursief* gedrukt. De dagteekening, achter ieders naam, is die der eerste benoeming tot kamerheer.

L. R. baron Taets van Amerongen (E3) (EH2) (F2*a*) (K1) (M2) (PFL2) (WV2*a*), 14 sept. 1862.

Mr. S. J. graaf van Limburg Stirum, 10 jan. 1879.

F. W. C. H. baron van Tuyll van Serooskerken 4 (EL4) (K2) (PS2) (RA2) (V4) (VWP2), 28 juli 1881.

A. W. J. J. baron van Nagell 4 (K2), 22 aug. 1881.

G. A. baron Tindal 2 3 (BV) (D2*a*) (E4) (EL4) (K2) (KB2) (WKM2) (WV2*a*), 31 maart 1882.

H. E. V. graaf de Villers 2 1 (BL4) (E4) (ML4), 12 mei 1883.

A. J. V. M. graaf de Marchant d'Ansembourg, 22 mei 1883.

Mr. J. A. H. baron van Zuylen van Nijevelt 3 (VWP2), 22 dec. 1883.

F. J. baron van Heeckeren, 31 oct. 1886.

G. Ch. baron Snouckaert van Schauburg (zie boven), 13 dec. 1886. *Thesaurier-generaal.*

A. C. baron Bentinck (BL3) (E2) (JC2) (LZ3) (SL2) (VWP1) (WK4*a*) (WV2*a*), 28 jan. 1888.

Jhr. mr. F. J. J. M. van Rijckevorsel (KB3) (SR1), 19 febr. 1889.

A. O. J. E. M. graaf de Marchant d'Ansembourg (ISC1) (OM) (P2), 30 juli 1890 (Amstenrade).

Mr. W. P. graaf van Bylandt (zie blz. 3), 9 dec. 1893. *Opperhofmaarschalk.*

R. J. M. M. A. graaf de Geloes (BLC2) (KB3), 23 mei 1895.

P. A. J. baron de Smeth van Alphen (NA2) (WKM3), 27 dec. 1895.

Jhr. mr. W. M. van Weede van Berencamp ✱2 ☸1 (BL4) (D3) (PS3) (RA3) (RK1) (RZ1) (VWP2) (YK1), 20 april 1898.

Mr. G. W. baron van der Feltz ✱ ☸4 (J), id.

Jhr. mr. H. G. van Holthe tot Echten ☸4 (J), id.

Jhr. mr. R. E. W. van Weede (zie blz. 3), 4 maart 1899. *Grootmeester van het Huis van H. M. de Koningin, dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder.*

Mr. K. W. P. F. baron Gericke van Herwijnen ✱2 (BL4) (D1) (E2) (ISC1) (PS1), 2 jan. 1900.

Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan ✱2 (AS1*a*) (BL5) (DC1) (E1) (F1) (FJ2) (GMS1) (K2) (LZ1) (M1) (RA*g*) (RZ2) (S2*a*) (SM1) (VWP1) (WA) (WV1), 3 maart 1903.

Jhr. mr. O. D. van der Staal van Piershil ✱2 ❖1 (A1) (BL1) (C2*a*) (E1) (HSJ2) (M1) (O1) (RA2*a*) (S1) (VB1) (YK2), id.

Mr. A. F. L. graaf van Rechteren Limpurg Almelo ✱ ☸4 (BL3) (C2*a*) (E3) (K3), id.

Mr. J. A. baron de Vos van Steenwijk ✱2 (E1) (EL3) (GMS3) (KB2) (LE2) (PFL3) (SL3) (VWP2) (WK3) (WV2*a*), 18 juni 1903.

Mr. F. D. graaf Schimmelpenninck ✱ ☸3, 24 juni 1903, *ter beschikking van H. M. de Koningin-Moeder.*

L. M. P. H. M. graaf Wolff Metternich (AS4) (K2), 16 juli 1903.

Jhr. mr. W. Röell ☸4 ❖3 ✠ (A2) (D2) (EL4) (ISC2*a*) (KB3) (ML3) (S2*a*) (V4) (WZ2), id. *Hofmaarschalk en Kamerheer-Secretaris van H. M. de Koningin-Moeder.*

Jhr. mr. W. Alberda van Ekenstein, 28 juli 1903.

Mr. F. A. C. graaf van Lynden van Sandenburg ✱ (J), 31 aug. 1903. *Opperkamerheer.*

Jhr. mr. A. G. Schimmelpenninck (A3) (F2) (GMS5) (IK3) (ISC2) (K3) (KB3) (PS2*a*) (RA4) (RS4) (S2) (VB4) (VWP2), 14 oct. 1903. *Intendant-Thesaurier van H. M. de Koningin-Moeder.*

Jhr. A. S. E. van Tets ✱ (E2) (EH3) (K2*b*) (LZ3) (PFL3) (RS2) (S2) (SL3) (VWP2) (WKM4), 1 jan. 1904, *dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder.*

Mr. J. P. graaf van Limburg Stirum ✱ (A3) (D1) (HSJ1) (IK1) (M1) (PS1) (RZ3) (SO1) (WV3), 4 febr. 1904.

F. J. W. baron van Pallandt van Rosendael ✱, 23 jan. 1905.

Jhr. mr. J. W. G. Boreel van Hogelanden ✱ (S3), 22 febr. 1905.

F. W. J. Loudon (DC3) (GMS4) (K3) (LZ4) (RA4) (SL3) (WV3), 1 april 1905.

Mr. M. P. D. baron van Harinxma thoe Slooten, 12 oct. 1905.

C. W. F. P. baron Sweerts de Landas Wyborgh (J), 24 jan. 1906.

F. M. L. baron van Geen ❖ ✱ (EL4) (ISC2*a*) (K2) (KB3) (ML3) (NA2*a*) (PFL3) (VWP3) (WKM4), 16 oct. 1906. *Particulier secretaris.*

W. A. F. baron Gevers ✱2 ☸1 (A2) (E3) (IK1) (RK1) (S2) (TS1) (V2) (WV1) (ZL1), 17 nov. 1906.

Mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek van Bergambacht (RJ), id.

Mr. S. B. W. graaf van Limburg Stirum (EH3) (EL4) (F2) (J) (NA2*a*) (VWP2), 1 maart 1907, *dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder.*

Jhr. mr. R. de Marees van Swinderen ✱2 (BL1) (EL1) (HA3) (IK3) (LZ1) (ML1) (RA1) (RK1) (RZ1) (S2) (WA), 30 aug. 1907.

Mr. W. B. R. van Welderen baron Rengers ✱ (AS3) (E5) (EL4) (FJ2) (J) (K3) (PS1) (RK1) (SO1) (VWP3) (WK4*b*), id.

D. J. G. J. baron van Pallandt, id.

Jhr. C. C. Th. Six ☸4 (D2) (EL4) (HB3) (K2) (KB3) (PFL4) (WKM4) (WV3), 15 jan. 1908. *Intendant te Amsterdam.*

Jhr. mr. F. X. A. Verheijen, 6 juni 1908.

Jhr. V. E. A. Boreel (zie blz. 3), 1 aug. 1908. *Hofmaarschalk.*

J. W. J. baron Taets van Amerongen (D2) (EL4) (HSJ3) (KB3) (NA2*a*), 1 dec. 1908. *Intendant te 's-Gravenhage.*

Mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk ⊛, 26 juli 1909.

Mr. W. A. baron van Ittersum ✠4 ⊕ (EL5) (J), id.

I. A. baron van Pallandt van Walfort (D2) (RJ), id.

Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek ⊛ (D2*a*) (E2) (EL3) (HA5) (IK5) (J) (O4) (PS1) (RK5) (RS1) (S3) (V1), 4 febr. 1910.

J. M. D. graaf van Lynden (J), id.

G. C. baron van Asbeck ⊛, 9 sept. 1910.

Mr. G. I. Ph. graaf Schimmelpenninck, ⊛, 3 jan. 1911.

Mr. A. M. D. baron Sweerts de Landas Wyborgh ⊛ (AS2) (D1) (K2) (PS1) (RA3) (RK1) (RZ1) (S2) (TS1) (VWP2) (WK3) (YK3), id.

W. H. baron Taets van Amerongen van Woudenberg, id.

Mr. D. J. A. baron van Harinxma thoe Slooten (J), 4 aug. 1911, *ter beschikking van H. M. de Koningin-Moeder.*

Jhr. mr. H. van Weede ⊛ ✠ (A1) (BL4) (EL4) (HM1) (IK1) (ISC2), 31 aug. 1911.

R. A. baron van Hardenbroek van Lockhorst ✠ (D2) (KB5) (LZ4) (NA2*a*) (RA3), 1 mei 1912. *Kamerheer-ceremoniemeester.*

Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck ⊛ (BLC3) (GG2), 28 aug. 1913.

Mr. O. baron van Hogendorp, 21 nov. 1913.

Jhr. mr. D. R. de Marees van Swinderen ⊛, 24 juni 1914.

J. H. F. graaf Du Monceau (zie blz. 3), 1 maart 1918. *Opperceremoniemeester en Grootmeester.*

Jhr. J. A. de Jonge van Zwijnsbergen, 1 april 1919, *ter beschikking van H. M. de Koningin-Moeder.*

Jhr. C. L. van Suchtelen van de Haare (zie blz. 3), 1 mei 1919. *Groot-officier.*

R. F. C. baron Bentinck, 15 juli 1919. *Eerste stalmeester en dienstdoend Grootmeester.*

Jhr. mr. W. M. de Brauw, 7 jan. 1920. *Rechtsgeleerd adviseur van het Huis van H. M. de Koningin.*

Jhr. mr. dr. W. F. Röell, 21 jan. 1920.

Jhr. mr. E. A. O. de Casembroot ⊛ ⊕ (J), 30 jan. 1920.

Jhr. A. W. G. van Riemsdijk ✠ ⊕ (J), 19 april 1920.

Th. M. Th. van Welderen baron Rengers ⊛, 31 aug. 1920.

A. J. Looxma van Welderen baron Rengers, id.

O. L. baron Bentinck, id.

HOOFDEN VAN HOF-DEPARTEMENTEN EN BUREAUX.

Jhr. V. E. A. Boreel (zie blz. 3), hofmaarschalk, 1 aug. 1910.

G. Ch. baron Snouckaert van Schauburg (zie blz. 3), thesaurier-generaal, 4 jan. 1918.

J. A. van Steyn ⊛3 (E4) (GLN4) (GMS4) (HB3) (K2) (KS3) (LE2) (LZ3) (NA3) (PFL3) (WK3) (VWP3) (WV2), intendant-generaal van het koninklijk paleis en domein het Loo, 12 maart 1918.

Prof. dr. F. J. L. Krämer ⊛ ⊛3 (HB3) (K2), hofraad, directeur van het koninklijk huisarchief, 18 mei 1903.

F. M. L. baron van Geen (zie blz. 4), particulier secretaris, 1 dec. 1904.

Jhr. C. C. Th. Six (zie blz. 4), intendant van het koninklijk paleis te Amsterdam, 1 sept. 1910.

J. W. J. baron Taets van Amerongen (zie boven), intendant der koninklijke paleizen te 's-Gravenhage, 1 sept. 1910.

G. E. H. Tutein Nolthenius ✠ (AS4) (SL2), opperhoutvester, 1 jan. 1916.

R. F. C. baron Bentinck, eerste stalmeester, 16 aug. 1916.

W. A. A. J. baron Schimmelpenninck van der Oije, jagermeester voor Zuidholland, 1 juli 1918.

Rechtsgeleerd adviseur van het Huis van Hare Majesteit.

Jhr. mr. W. M. de Brauw, 7 jan. 1920.

Lijfarts.

. . . .

Jagermeesters in buitengewonen dienst.

Mr. S. J. graaf van Limburg Stirum, Arnhem, 29 dec. 1863.
Jhr. mr. F. X. A. Verheijen, 's-Hertogenbosch, 31 aug. 1898.
Jhr. mr. H. Gevers, Kasteel Marquette, Heemstede, 28 aug. 1913.
W. H. de Beaufort, Maarn, 16 dec. 1915.

Stalmeester in buitengewonen dienst.

H. J. baron van Doorn van Westcapelle (J), 23 jan. 1905.

Kamerjonkers.

Jhr. F. E. M. H. Michiels van Verduynen (EL5) (IK3) (K4) (KB5) (M4) (ZL3), 6 juli 1909.
Jhr. mr. G. W. H. van Swinderen, 26 juli 1909.
Jhr. mr. G. C. W. van Tets (BL5) (S3) (SS5) (V5), id.
Jhr. mr. H. M. van Haersma de With (KB5) (RK3), 23 dec. 1909.
Jhr. mr. W. J. M. van de Poll, 3 jan. 1911.
Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oije (J), 31 aug. 1911.
Jhr. mr. J. D. H. de Beaufort, 29 aug. 1912.
W. graaf van Limburg Stirum, 21 nov. 1913.
W. A. A. J. baron Schimmelpenninck van der Oije, 1 juli 1917.

Jachtjonkers.

Jhr. M. J. Th. van de Poll (J), 1 jan. 1911.
W. Brantsma, 23 mei 1918.

Hofpredikers.

Dr. J. H. Gerretsen ❁, 1 febr. 1910 (met verlof).
W. L. Welter ❁4, 6 oct. 1917.
P. Gounelle, 1 nov. 1920.

Geneesheeren bij de hofhouding.

L. Pot ❁ (WKM4) (ZL4), Apeldoorn, 26 aug. 1898.
Dr. J. Herman de Jong, 's-Gravenhage, 1 dec. 1905.

Grootmeesteres.

Mevrouw de douairière C. J. Melvil barones van Lynden, geb. jonkvr. van Weede, 1 dec. 1912.

Grootmeesteres honoraire.

Mevrouw de barones van Hardenbroek van 's-Heeraertsberg en Bergambacht, geb. gravin van Limburg Stirum, 1 dec. 1912.

Dames du palais.

Mevrouw van Loon, geb. Egidius ❁e, 22 jan. 1897.
Mevrouw Groeninx van Zoelen, geb. jonkvr. van de Poll ❁e, 6 dec. 1899.
Mevrouw H. M. S. van Tets van Goudriaan, geb. barones Schimmelpenninck van der Oije, 31 aug. 1908.
Mevrouw A. van Reigersberg Versluys, geb. barones Schimmelpenninck van der Oije, 4 mei 1917.

Dames du palais honoraires.

E. G. barones van Ittersum ❁e, 31 aug. 1898.
Jonkvrouw F. L. H. van de Poll ❁e, id.
Jonkvrouw L. P. van de Poll ❁e, 1 dec. 1909.
A. J. Juckema van Burmania barones Rengers ❁e, 1 sept. 1917.

Hofdames.

I. G. barones Sloet van Marxveld, 1 febr. 1906. *Eerste Hofdame, belast met de opvoeding van H. K. H. Prinses Juliana.*

Jonkvrouw B. I. van Swinderen, 15 maart 1918.

M. J. barones Taets van Amerongen, 1 mei 1920.

Hofdames honoraires.

C. A. A. A. E. gravin Du Monceau, 23 april 1900.
Jonkvrouw mr. J. A. barones van Verschuer, 15 oct. 1919.

Gouvernante van H. K. H. Prinses Juliana der Nederlanden.

Mejuffrouw A. E. Oosterlee, 1 maart 1920.

Lectrice.

Mejuffrouw T. van Rijn van Alkemade.

MILITAIRE HUIS VAN H. M. DE KONINGIN.

Chef.

F. Bauduin (AV3) (KB3) (OC3), 24 aug. 1918. Gep. vice-admiraal, adjudant-generaal van H. M. de Koningin.

Adjudanten van H. M. de Koningin.

Jhr. J. C. F. von Mühlen (BA5) (BV4) (GMS5) (HSJ4) (KB4) (PFL5) (RA3) (VG4) (Z6), 9 aug. 1905. Kapitein ter zee.

Jhr. H. A. van Reigersberg Versluys (AS5) (GMS5) (K3) (KB5) (NA3), 1 mei 1913. Ritmeester.

A. Ruys 4 (D3) (GMS5*a*) (K3) (LE3), 27 juli 1917. Kapitein.

A. ten Broecke Hoekstra (EL5) (GMS5) (WZ3), 15 maart 1919. Kapitein-luitenant ter zee.

A. R. W. Gey van Pittius, 10 sept. 1919. Kapitein Ned.-Ind. leger.

Adjudanten in buitengewonen dienst van H. M. de Koningin.

E. J. van Bel (E2) (EL4), 29 aug. 1878. Gep. luit.-generaal.

F. A. van Braam Houckgeest (E2) (LZ3) (RA2) (VWP1), 4 mei 1886. Gep. generaal-majoor.

F. J. baron van Heeckeren, 3 nov. 1886. Gep. luit.-kolonel.

Jhr. J. A. Röell 2 (BL3) (E2) (EL2) (GLN2)(IK3)(K2*b*)(NJ3)(RA*g*)(WV3), 7 maart 1891. Gep. vice-admiraal.

C. A. baron Bentinck (zie blz. 3), 17 april 1891. Gep. luit.-kolonel.

C. D. H. Schneider (E5) (EL5) (K3) (LZ1), 11 aug. 1891. Gep. luit.-generaal.

P. ten Bosch 3 (A1) (BV3) (ML1), 19 aug. 1891. Gep. vice-admiraal.

J. E. Simon (E3) (IK2) (VWP2), 18 jan. 1892. Gep. kolonel.

Jhr. mr. W. V. R. K. Baud 4 (E4), 5 dec. 1892. Generaal-majoor, oud-commandant der dd. schutterij te 's-Gravenhage.

W. baron van Hogendorp (BL4) (E2) (K2*a*) (WV3) (ZL3), 1 mei 1895. Gep. schout-bij-nacht.

M. B. Rost van Tonningen 3, 31 aug. 1898. Gepens. luit.-generaal Ned.-Ind. leger.

F. J. Stokhuyzen (K1), id. Gep. vice-admiraal.

J. W. Boellaard (E3) (EL5) (LZ3), id. Generaal-majoor, oud-commandant der dd. schutterij te Amsterdam.

R. J. graaf Schimmelpenninck 3 (BL3) (EL3) (HB3) (K3) (KB3) (KS3) (LE2) (LZ3) (RA2) (S3) (WKM4), 4 dec. 1899. Gep. luit.-generaal.

J. W. P. van Hoogstraten 4 (HB4) (K2) (KS3) (LZ3) (ML4) (RE2) (WKM4) (WV2), 18 dec. 1899. Gep. generaal-majoor.

Jhr. C. L. van Suchtelen van de Haare (zie blz. 3), 8 maart 1902. Gep. generaal-majoor-titulair.

Jhr. A. S. E. van Tets (zie blz. 4), 30 dec. 1903. Gep. luit.-kolonel.
J. H. F. graaf Du Monceau (zie blz. 3), 1 jan. 1904. Gep. luit.-kolonel.
C. C. Zegers Rijser ● ✠ (AV3) (EL4) (LZ3) (WKM4), 16 febr. 1904. Gep. kapitein ter zee.
J. J. G. baron van Voorst tot Voorst ● ✠ ✚ (D3) (EL4) (FJ2) (IK3) (K2*a*) (OM) (Z3), 28 aug. 1907. Luitenant-generaal-titulair.
Jhr. L. D. C. de Lannoy ✱3 (K2) (ML3) (SM4), id. Gep. generaal-majoor Ned.-Ind. leger.
F. E. baron Mulert (K3) (LZ5) (SMRV2), 1 dec. 1906. Gep. kapitein ter zee.
F. Tonnet ● ✠4 ✚ (KB2) (LZ4) (Z3), 29 aug. 1910. Gep. generaal-majoor.
R. Froger ✠4 (K2) (KB3), 31 aug. 1911. Gep. generaal-majoor-titulair.
Jhr. A. G. Sickinghe ✠ (AS5*a*) (D3) (E4) (WV4), 17 oct. 1912. Luitenant-kolonel.
P. W. Weber ✠4 ✚ (EL4) (K2*a*) (RA2) (WZ3) (Z3), 15 febr. 1913. Gep. luitenant-generaal-titulair.
W. L. F. C. ridder van Rappard (D2) (SO4) (Z6), 15 april 1914. Luit.-kolonel.
A. L. Klerk de Reus ● ✠4 ✚ (E1), 11 jan. 1916. Gep. generaal-majoor.
H. N. A. Swart ✱2 ●, 7 april 1916. Gep. luit.-generaal Ned.-Ind. leger.
J. P. de Josselin de Jong, 13 oct. 1916. Gep. majoor Ned.-Ind. leger.
Jhr. E. J. M. Wittert ✠, 3 jan. 1918. Kolonel.
J. J. Rambonnet ✱ ✠4 (D1) (EL4) (Z3), 29 juni 1918. Gep. schout-bij-nacht.
H. C. J. ter Beek ●, 31 aug. 1920. Luitenant-kolonel.

Ordonnans-officieren.

Jhr. H. I. B. T. A. von Heyden (OM), 24 mei 1916. Eerste-luitenant.
Jhr. J. P. de Savornin Lohman, 25 oct. 1917. Eerste-luitenant.
Jhr. D. W. Sickinghe, 18 oct. 1919. Eerste-luitenant.
H. J. Phaff, 13 oct. 1920. Eerste-luitenant.

DEPARTEMENTEN EN BUREAUX DER KONINKLIJKE HOFHOUDING.

Raad van beroep voor het personeel der Koninklijke Hofhouding.

A. C. baron Bentinck (zie blz. 3), *voorzitter*, 15 jan. 1919.
C. A. baron Bentinck (zie blz. 3), *plaatsv. voorzitter*, id.
I. G. barones Sloet van Marxveld, *lid*, 15 jan. 1919.
Jonkvrouw mr. A. E. de Brauw, *plaatsv. lid*, id.
Mr. C. W. Ritter, *lid en secretaris*.

Comptabele commissie der Koninklijke Hofhouding.

G. Ch. baron Snouckaert van Schauburg (zie blz. 3), *voorzitter*, 1 mei 1919.
Mr. W. J. baron van Lijnden, *lid*, id.
Mr. C. W. Ritter, *lid*, id.
Jhr. mr. W. M. de Brauw, *lid*, 27 jan. 1920.
F. M. L. baron van Geen (zie blz. 4), *lid en secretaris*, 1 mei 1919.

Commissie in zake het verleenen van het praedicaat „Koninklijke" en het Koninklijk Wapen.

Mr. W. P. graaf van Bylandt (zie blz. 3), *lid en voorzitter*, 1 mei 1919.
Jhr. mr. W. M. de Brauw, *lid*, 27 jan. 1920.
F. M. L. baron van Geen, (zie blz. 4), *lid en secretaris*, 1 mei 1919.

Commies. C. O. Wicherts, 1 april 1919.

Departement van den Hofmaarschalk.

Jhr. V. E. A. Boreel (zie blz. 3), hofmaarschalk, 1 aug. 1910.
Controleur en kassier. C. V. Riemens, 1 oct. 1917.
Commies. J. W. K. Sterkenburg (NA3*a*) (ZS4), 1 maart 1899.

Departement der koninklijke stallen.

R. F. C. baron Bentinck, eerste stalmeester.
Administrateur. T. Legemaat (BLC5) (D3) (NA3*a*) (ZS4), 1 dec. 1904.

Thesaurie.

G. Ch. baron Snouckaert van Schauburg (zie blz. 3), thesaurier-generaal, 24 april 1891.
Rekenplichtig secretaris. J. J. M. E. Muyser, 1 aug. 1912.
Rekenplichtig ambtenaar. F. J. Overdijking ◉*b*, id.
Commies. L. A. Hoek ◉*b*, id.

Secretarie.

F. M. L. baron van Geen (zie blz. 4), particulier secretaris, 1 dec. 1904.
Werkzaam ter secretarie. R. A. baron van Hardenbroek van Lockhorst (zie blz. 5).
Hoofd bureau secretarie. J. A. van der Star ◉, 1 dec. 1904.
Commies. J. Chr. Launspach ◉*b*, 21 aug. 1894.

Koninklijk huisarchief.

Prof. dr. F. J. L. Krämer (zie blz. 5), hofraad, directeur, 18 mei 1903.
Onderbibliothecaris. H. van Malsen.

Intendance der koninklijke paleizen te 's-Gravenhage.

J. W. J. baron Taets van Amerongen (zie blz. 5), intendant, 1 sept. 1910.
Rekenplichtig secretaris. J. N. Voorstad ◉*b* (F3) (NA3*a*) (RA4) (S3) (ZS4), 1 juli 1893.

Intendance van het koninklijk paleis te Amsterdam.

Jhr. C. C. Th. Six (zie blz. 4), intendant, 1 sept. 1910.

Intendance van het koninklijk paleis en domein het Loo.

J. A. van Steyn (zie blz. 5), intendant-generaal, 27 dec. 1887.
Rekenplichtig secretaris. A. Bouwmeester ◉*b* (HB6), 1 april 1900.
Chef-bloemist. H. A. Berendsen, 1 jan. 1912.
Opzichter-teekenaar. P. A. van Gelder, 1 febr. 1913.

Koninklijk Jachtdepartement voor Gelderland.

In beheer bij de Koninklijke houtvesterij.

Koninklijke houtvesterij.

G. E. H. Tutein Nolthenius (zie blz. 5), opperhoutvester, 1 jan. 1916.
Koninklijke houtvesters. P. Beijer ◉*b*, 1 juli 1903 — J. C. E. C. N. Mulder, 1 aug. 1915 (tijd.) — W. Brantsma, 1 febr. 1917.

Koninklijk jachtdepartement voor Zuidholland.

W. A. A. J. baron Schimmelpenninck van der Oije, 1 juli 1918.
Rekenplichtig secretaris. E. C. Houbolt, 1 jan. 1906.

KANSELARIJ DER HUISORDEN.

Kanselier. J. H. F. graaf Du Monceau (zie blz. 3), opperceremoniemeester en grootmeester.
Griffier. Prof. dr. F. J. L. Krämer (zie blz. 5), hofraad, directeur van het Koninklijk huisarchief.

§ 3.

HUIS VAN H. M. DE KONINGIN-MOEDER.

Grootmeester van het Huis van Hare Majesteit.

Jhr. mr. R. E. W. van Weede (zie blz. 3), grootmeester van het Huis van H. M. de Koningin, dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder.

Hofmaarschalk.

Jhr. mr. W. Röell (zie blz. 4).

Intendant-Thesaurier.

Jhr. mr. A. G. Schimmelpenninck (zie blz. 4).

Kamerheeren van H. M. de Koningin, dienstdoende bij H. M. de Koningin-Moeder.

Jhr. A. S. E. van Tets (zie blz. 4). Gep. luit.-kolonel, adjudant i. b. d. van H. M. de Koningin.

Mr. S. B. W. graaf van Limburg Stirum (zie blz. 4).

Kamerheeren i. b. d. van H. M. de Koningin, ter beschikking van H. M. de Koningin-Moeder.

Mr. F. D. graaf Schimmelpenninck (zie blz. 4).

Mr. D. J. A. baron van Harinxma thoe Slooten (zie blz. 5).

Intendant van Soestdijk, particulier domein van Hare Majesteit.

Jhr. J. A. de Jonge van Zwijnsbergen (zie blz. 5).

Grootmeesteres.

Mevrouw de douairière de Beaufort, geb. barones van Dedem.

Dames du palais.

Mevrouw de douairière barones van Goltstein van Oldenaller, geb. jonkvr. Boreel van Hogelanden.

Mevrouw de douairière barones van Heeckeren van Molecaten, geb. barones van der Goes van Dirxland.

Hofdames.

E. G. barones van Ittersum ✠, eerste hofdame, dame du palais honoraire van H. M. de Koningin.

Jonkvrouw F. L. H. van de Poll ✠, dame du palais honoraire van H. M. de Koningin.

Hofdame honoraire.

Th. gravin van Limburg Stirum.

Lectrice.

Mejuffrouw J. Reichardt.

BUREAUX DER HOFHOUDING.

Bureau van den Hofmaarschalk.

Jhr. mr. W. Röell (zie blz. 4), hofmaarschalk.

P. J. van der Leek jr, bureel-ambtenaar.

Thesaurie.

Jhr. mr. A. G. Schimmelpenninck (zie blz. 4), intendant-thesaurier.

O. P. Bennewitz, rekenplichtig secretaris.

Secretarie.

Hoofd. Jhr. mr. W. Röell (zie blz. 4), hofmaarschalk.

Secretaris. Jhr. G. Witsen Elias, secretaris van Hare Majesteit.

Beheer der stallen.

Mr. S. W. B. graaf van Limburg Stirum (zie blz. 4), kamerheer.

Intendance van het koninklijk particulier domein Soestdijk.

Jhr. J. A. de Jonge van Zwijnsbergen (zie blz. 5), intendant.

W. Bredée ☉*b*, adjunct ter intendance.

§ 4.

HUIS VAN Z. K. H. DEN PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

Adjudanten.

Jhr. J. C. F. von Mühlen (zie blz. 7), 12 febr. 1917. Kapitein ter zee. *d. d. Particulier secretaris.*

Jhr. W. Laman Trip (J), 1 mei 1919. Kapitein. (Tijd.).

Toegevoegd aan Z. K. H.

Von Bülow-Stolle (BZ3) (EH5) (FJ2) (K3) (PFL4) (RA4) (S1) (WK4*b*) (WKM4).

§ 5.

KROONDOMEIN.

Men zie omtrent het kroondomein en het beheer daarvan de wetten van 1 mei 1863 (St. 45), gewijzigd bij die van 31 dec. 1884 (St. 261), en 16 juli 1907 (St. 225), gewijzigd bij die van 14 jan. 1918 (St. 20) Voorzieningen omtrent het novaal tiendrecht van het kroondomein, enz. zijn vervat in de wet van 1 mei 1863 (St. 42). De instructie voor den administrateur is vastgesteld bij kon. besluit van 17 mei 1863 (St. 61), gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 7 jan. 1885 (St. 2), 7 april 1894 (St. 54), 27 april 1896 (St. 75) en 17 febr. 1908 (St. 72) [1]).

Administrateur. Jhr. H. J. Repelaer van Driel, 8 april 1920.
Referendaris. Mr. E. Funke, 1 dec. 1916.
Commies. J. Bimberge ☉*b*, 1 juni 1917.
Ambtenaar. K. L. Muys, 1 aug. 1919.

Rentmeesters.

Rentambten.

Rozendaal. G. A. M. Groeneveldt ✠4, ☉4, Breda, 31 jan. 1894.

Oosterhout, Dordrecht en *Schiedam.* Jhr. F. L. Falck, Dordrecht, 10 sept. 1900.

Werkendam. G. P. C. baron Mulert ✠, Dordrecht, 10 dec. 1889.

Culenborg. H. R. Tutein Nolthenius, Culenborg, 4 febr. 1914.

Tiel. Jhr. J. F. W. K. de Jonge van Zwijnsbergen, Culenborg, 7 maart 1919.

Amersfoort en Arnhem. Jhr. dr. J. M. van Haersma de With (J) (K4) (KB5), Putten, 15 nov. 1910.

Grave. D. G. Montenberg, Groesbeek, 7 maart 1919.

Rentambten.

Hattem. P. J. baron van Heemstra ✠ ☉4, Hattem, 25 jan. 1870.

Winterswijk. J. B. Roelvink, Winterswijk, 12 nov. 1888.

Het Loo. G. E. H. Tutein Nolthenius ✠ (AS4) (SL2), Apeldoorn, 13 juni 1892.

Hulst. K. J. A. G. baron Collot d'Escury ✠4 ☉4, Hontenisse, 30 aug. 1893.

Middelburg en *Goes.* A. L. Snouck Hurgronje ✠4, Koudekerke, 17 juli 1901.

Tholen. J. W. Wagtho ☉4, Tholen, 17 april 1895.

Utrecht. Mr. D. Ragay, Utrecht, 4 febr. 1914.

---

1) De tekst van het gewijzigde besluit is bekend gemaakt bij kon. besluit van 24 maart 1908 (St. 89).

ADEL.

De Koningin verleent adeldom. Vreemde adeldom kan door geen Nederlander worden aangenomen.

§ 1.

HOOGE RAAD VAN ADEL.

De bevoegdheid van dit college was bepaald door de besluiten van den Souvereinen Vorst van 24 juni 1814, n°. 10, 24 december 1814, n°. 32 en 13 februari 1815 (St. 15) en de koninklijke besluiten van 22 maart 1816, n°. 31, 26 januari 1822 (St. 1) en 24 mei 1827 (St. 28). Bij koninklijk besluit van 17 september 1852, n°. 44, werd de werkkring van den Raad — welke zich sedert de vestiging van het koninkrijk tot alle adelsaangelegenheden uitstrekte — beperkt tot het geven van advies over zaken den adel betreffende. 's Raads overige werkzaamheden zijn toen overgebracht naar het Departement van Binnenlandsche Zaken, met bepaling dat de hoofdambtenaar, onder den Minister daarmede belast, tevens als secretaris zou optreden bij den Raad. Die werkzaamheden zijn echter ingevolge koninklijk besluit van 6 juli 1859, n°. 46, met 1 januari 1860 opgedragen aan het Departement van Justitie en sedert overgebracht bij de eerste afdeeling van dat Departement. Het College is opnieuw georganiseerd bij koninklijk besluit van 12 mei 1866, n°. 48. Daarbij werd de Raad samengesteld uit een vasten voorzitter en vier leden, terwijl aan den Minister van Justitie werd opgedragen te voorzien in de waarneming van het secretariaat. Deze laatste bepaling is bij kon. besluit van 25 dec. 1881, n°. 10, in dier voege gewijzigd, dat voortaan een vaste secretaris aan den Raad wordt toegevoegd. De werkkring van den Raad bepaalt zich, ook krachtens die verordening, hoofdzakelijk tot het geven van advies over adelsaangelegenheden. Nochtans is hij daarbij tevens bevoegd verklaard, den Minister van Justitie voorstellen te doen. Daarenboven wordt zijn advies ingewonnen over benoemingen en andere aangelegenheden tot de Duitsche orde betrekkelijk en over aanvragen van gemeenten tot het voeren van wapens, welk laatste onderwerp geregeld is bij het besluit van den Souvereinen Vorst van 24 dec. 1814, n°. 32 en de koninklijke besluiten van 20 febr. 1816, n°. 69, en 3 jan. 1818, n°. 91.

Voorzitter. G. C. baron van Asbeck ❁, 21 febr. 1908.

Leden.

Jhr. mr. Th. H. F. van Riemsdijk ❁ (O3), 23 jan. 1891.

Jhr. mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt ❁ (OM), 1 sept. 1903.

Mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk ❁, 25 jan. 1907.

R. H. O. baron van der Capellen ✠4 (BL4) (EL5) (J), 3 febr. 1919.

Secretaris. Jhr. mr. W. A. Beelaerts van Blokland, 17 maart 1909.

§ 2.

LIJST VAN GESLACHTEN EN PERSONEN, BEHOORENDE TOT DEN NEDERLANDSCHEN ADEL EN BINNEN HET RIJK OF ZIJNE OVERZEESCHE BEZITTINGEN GEVESTIGD.

Eene volledige lijst wordt slechts nu en dan medegedeeld. De laatste is opgenomen in den jaargang 1907. Men heeft *zooveel mogelijk* getracht daarin de geslachten, welke uitgestorven of niet meer in Nederland noch in zijne koloniën gevestigd zijn, en ook de overledenen, van wie geen afstammelingen noch weduwen aanwezig zijn, onvermeld te laten.

Sedert de sluiting van die lijst en de opgaven 1908 tot en met 1915 zijn met al hunne wettige zoo mannelijke als vrouwelijke nakomelingen in den Nederlandschen Adel ingelijfd:

met de praedicaten van *jonkheer* en *jonkvrouw*; Herman Carel Felix Clotilde von Heijden te Helmond, Hubertus Ignatius Bernardus Theodorus Alphonsus von Heijden te 's-Gravenhage (kon. besl. van 24 juni 1920, nos. 63 en 64), en Paul von Wolframsdorff te Oost-Voorne (kon. besl. van 24 juni 1920, no. 65);

met den hun competeerenden titel van *graaf* en *gravin*:

Godard John George Charles van Aldenburg Bentinck te Amerongen (kon. besl. van 24 juni 1920, no. 66).

Nederlandsche Adelsvereeniging.

Deze vereeniging (goedgekeurd bij Kon. besluiten van 3 april 1900 n°. 8, van 4 juni 1902 n°. 66 en van 5 jan. 1914 n°. 36) is den 18den april 1899 te 's-Gravenhage opgericht onder den naam van Nederlandsch Adelfonds. Zij heeft ten doel de aaneensluiting der leden van den Nederlandschen adel te bevorderen en zijne hulpbehoevende leden te ondersteunen.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Voorzitter. G. C. baron van Asbeck ✠.
Secretaris. Jhr. A. G. Sickinghe ✠ (AS5*a*) (D3) (E4) (WV4).
Penningmeester. O. L. baron Bentinck.

§ 3.

DUITSCHE ORDE BALIJE VAN UTRECHT.

De Duitsche orde werd in het Koninkrijk der Nederlanden hersteld bij de wet van 8 augustus 1815 (St. 43), zoodanig als zij tijdens hare opheffing in 1811 had bestaan.

In den regel worden de adspiranten zeer jong als Expectanten in de orde ingeschreven, ten einde op hunne beurt in het kapittel te worden geadmitteerd. Deze admissie geschiedt nadat aan alle vereischten voldaan is en hieronder behooren het bezit van „vier meer dan twee eeuwen oud adellijke en irreprochabele kwartieren niet besmet met bastaardij" en de overlegging van eene kerkelijke attestatie, bewijzende „dat men is professie doende van de ware gereformeerde christelijke religie".

De Edel-expectanten zijn bij hunne inschrijving niet gehouden tot het doen van preuves. Verlangen zij echter gerechtigd te worden tot het dragen van het kleine kruis der orde, vastgesteld bij ordensresolutie van 8 september 1827 en bekrachtigd bij koninklijke beschikking van 20 december 1827, n°. 131, dan moeten zij vooraf aan de vereischten ter admissie voldoen en, evenals alle waardigheidsbekleeders der orde, de koninklijke bekrachtiging (*agreatie*) op hunne toelating inwachten. Dan voeren zij, ingevolge koninklijk besluit van 22 juni 1860, n°. 52, den titel van *Ridder-expectant*.

Het kapittel bestaat uit den *Landcommandeur*, den *Coadjutor*, tegelijk Commandeur, met negen andere *Commandeurs*, en twee *Jonkheeren*, die, sedert het zooeven vermeld koninklijk besluit, *Kapittel-ridders* worden genoemd. Deze laatsten hebben geen beslissende stem.

Het kapittel is samengesteld als volgt:

Landcommandeur. A. W. J. J. baron van Nagell, 1918.

Coadjutor. A. baron Sloet van Oldruitenborgh, 1918.

Commandeurs.

Dieren. U. vrijheer von Künzberg, 1914.
Maasland. E. E. K. A. B. P. prins (landgraaf) von Hessen-Philippsthal, id.
Tiel. A. graaf von Alvensleben-Schönborn, id.
Rhenen. E. J. G. P. baron von Nagell-Gartrop, id.
Leiden en Katwijk. A. baron Sloet van Oldruitenborgh, 1918.
Schoten. L. U. von Alvensleben, 1918.
Doesburg. Mr. A. J. baron van Nagell van Ampsen, id.
Schelluinen. C. R. A. graaf van Aldenburg Bentinck, id.
Middelburg. O. J. E baron van Wassenaer van Catwijck, id.
Schoonhoven. S. A. K. baron van Nagell, id.

Kapittel-ridders.

Eerste. G. J. G. C. graaf van Aldenburg Bentinck, 1918.
Tweede. . . . .

Ridders-expectanten.

(Naar rangorde van inschrijving bij de Duitsche orde).

A. A. baron van Nagell.
K. G. W. baron van Wassenaer.

W. K. baron van Pallandt.
A. F. L. graaf van Rechteren-Limpurg.
W. K. F. graaf van Rechteren-Limpurg.
E. L. R. baron Taets van Amerongen.
Eric baron Mackay.
D. C. F. A. E. graaf zu Innhausen und Knyphausen.
F. J. J. baron van Heemstra.
W.F.C. H. graaf van Aldenburg-Bentinck.
B. F. baron van Verschuer.
Ch. A. R. W. G. A. graaf van Aldenburg-Bentinck.
G. A. H. J. graaf van Aldenburg-Bentinck.
F. G. U. W. graaf van Aldenburg-Bentinck.
G.C.D.d'Aumale baron van Hardenbroek.
J. H. E. baron van Nagell.
W. F. F. baron van Verschuer.
J. V. R. R. graaf van Aldenburg-Bentinck.

Secretaris. Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oije van Hoevelaken, 1908.
Rentmeester-generaal. Jhr. J. A. de Jonge van Zwijnsbergen, 1912.

§ 4.

SOUVEREINE ORDE VAN MALTA, BALIJE NEDERLAND.

De Souvereine Orde van Malta werd in 1099 in Jerusalem gesticht als Orde van het Hospitaal van St. Jan, wier statuten werden vastgesteld door den tweeden grootmeester Raymond du Puy in 1120. Na de verovering van Jerusalem door Saladin in 1187 ging de Ridderlijke Orde naar Ptolomaïs en vervolgens in 1291 naar Cyprus; in 1310 veroverde zij het eiland Rhodus, waarnaar de ridders genoemd werden ridders van Rhodus. Na de verovering van Rhodus in 1522 door sultan Soliman verkreeg de orde het eiland Malta van keizer Karel V (1530), waarnaar de ridders genoemd werden ridders van Malta. Zij behielden dit eiland tot 12 juni 1798, toen Napoleon het veroverde. De zetel werd verplaatst naar St. Petersburg, waar czaar Paul grootmeester werd, vandaar naar Catania, in 1821 naar Ferrara, terwijl thans sedert 1834 het paleis van den grootmeester en de zetel der orde te Rome zijn. Van 1805 tot 1879 werd de Orde bestuurd door een luitenant-grootmeester. Den 24sten maart 1879 werd Vorst Giambattista Ceschi di Santa Croce tot grootmeester gekozen. Thans is grootmeester Vorst Thun von Hohenstein.

De grootmeester is Souverein Vorst (besluiten van de keizers Rudolf II van 20 maart 1607 en Ferdinand II van 16 juli 1620, bevestigd door keizer Frans Joseph van Oostenrijk 25 maart 1889). Zijne souvereine rechten op het eiland Malta werden erkend bij het verdrag van Amiens van 27 maart 1802. Hoewel Engeland zich van het eiland meester maakte, heeft de grootmeester zijne rechten daarop nimmer prijsgegeven.

De staatsvorm der orde is die eener Souvereine Republiek. Het bestuur berust bij den vorst-grootmeester en zijnen raad van ministers.

In 1489 werd de inwendige organisatie vastgesteld en de orde verdeeld in 8 landen: 1°. Provence met de grootprioraten van St. Gilles en Toulouse; 2°. Auvergne; 3°. Frankrijk met de grootprioraten van Frankrijk, Aquitanië en Champagne; 4°. Italië met de grootprioraten van Lombardije, Rome, Venetië, Pisa, Capua, Barletta en Messina; 5°. Aragon met de grootprioraten van Aragon, Catalonië en Navarre; 6°. Engeland met de grootprioraten van Engeland en Ierland; 7° Duitschland, met de grootprioraten van Heitersheim (waaronder Zwitserland, Elzas en de Nederlanden), Bohemen (waaronder Oostenrijk), Hongarije, Dacië (waaronder Denemarken, Zweden en Noorwegen), Polen en de Balije van Brandenburg (deze Balije ging tot de Hervormde kerk over en vormde de afzonderlijke orde der Johanniters); 8°. Castilië met de grootprioraten van Castilië, Leon en Portugal. Thans bestaan nog de in talrijke commanderijen verdeelde grootprioraten van Rome, Lombardije, Venetië, de beide Siciliën en Bohemen-Oostenrijk en de afdeelingen Westphalen, Silezië, Engeland, Spanje, Frankrijk, Portugal en Nederland.

De Orde van St.-Jan, later genoemd Maltezer Orde, had sedert de 13de eeuw een landcommandeur of baljuw in Utrecht. De bezittingen dezer Balije werden door de Staten van Utrecht in beslag genomen, niettegenstaande het protest van de Algemeene Staten, van Prins Maurits en van den grootmeester van Malta. Den 20sten januari 1911 werd de Balije weder hersteld in Nederland door besluit van den vorst-grootmeester, erkend bij kon. besl. van 24 april 1911, no. 65.

Eere-Dame-Grootkruis. HARE MAJESTEIT DE KONINGIN.

Eere-Baljuw. ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

Eere-Dames. C. H. Wittert van Hoogland, geb. barones Snouckaert van Schauburg — A. gravin Wolff-Metternich, geb. gravin von Schall-Riaucour.

Kapittel.

J. J. G. baron van Voorst tot Voorst, *Baljuw.*
Mr. dr. G. F. M. baron van Hugenpoth tot Aerdt, *Coadjutor.*
Jhr. mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland, *Werkmeester.*
Z. Th. J. F. baron van Dorth tot Medler, *Schatmeester.*
Mr. E. O. J. M. baron van Hövell tot Westerflier, *Kanselier.*
L. F. J. M. baron van Voorst tot Voorst, *Eerste Kapittelridder.*
Mr. A. K. M. G. baron van Oldeneel tot Oldenzeel, *Tweede Kapittelridder.*

Ridders.

Mr. C. C. M. H. baron de Bieberstein Rogalla Zawadsky.
Jhr. mr. L. E. M. von Bönninghausen tot Herinckhave.
Jhr. mr. L. E. E. A. M. van Bönninghausen tot Herinckhave.
Jhr. F. C. V. Dommer van Poldersveldt.
Jhr. J. Y. G. G. Dommer van Poldersveldt.
Th. H. J. M. baron van Dorth tot Medler.
C. Z. G. A. J. baron van Dorth tot Medler.
Jhr. mr. L. E. M. von Fisenne.
A. E. C. C. baron van der Heyden van Doornenburg.
H. I. B. T. A. von Heyden.
Mr. C. E. A. baron van Hövell tot Westerflier.
Mr. J. B. W. baron van Hugenpoth tot den Beerenclaauw.
Mr. J. W. A. M. baron van Lamsweerde.
Ph. C. M. baron van Oldeneel tot Oldenzeel.
Jhr. mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt.
Jhr. mr. C. A. J. van Sasse van Ysselt.
R. H. baron Schimmelpenninck van der Oye.
K. A. M. ridder de van der Schueren.
H. R. M. Th. ridder de van der Schueren.
G. J. L. L. D. M. ridder de van der Schueren.
F. W. B. baron Sloet tot Everlo.
Mr. E. L. M. H. baron Speyart van Woerden.
J. M baron van Voorst tot Voorst.
Mr. A. E. J. baron van Voorst tot Voorst.
C. E. W. baron van Voorst tot Voorst.
W. C. J. J. baron van Voorst tot Voorst.
E. L. A. baron van Voorst tot Voorst.
J. J. G. baron van Voorst tot Voorst.
E. A. J. M. baron van Voorst tot Voorst.
Mr. E. A. baron van Voorst tot Voorst.
Mr. G. F. R. baron van Voorst tot Voorst.
J. M. H. F. J. baron de Weichs de Wenne.
Mr. F. A. P. baron Wittert van Hoogland.
H. J. F. A. H. A. M. graaf Wolff-Metternich zur Gracht.
Th. O. M. J. baron van Wijnbergen.
Mr. A. J. M. J. baron van Wijnbergen.

Ridders-expectanten.

Jhr. E. L. Th. J. von Bönninghausen tot Herinckhave.
Jhr. E. J. B. M. von Bönninghausen tot Herinckhave.
J. B. G. M. ridder de van der Schueren.
F. W. baron van Hugenpoth tot den Berenclaauw.
A. F. C. M. A. baron van Lamsweerde.
C. A. C. A. M. baron van Lamsweerde.
H. C. J. A. baron van Lamsweerde.
F. G. R. J. baron Sloet tot Everlo.
R. A. G. J. baron Sloet tot Everlo.
R. J. A. D. baron Sloet tot Everlo.
A. F. W. B. baron Sloet tot Everlo.

§ 5.

COMMENDERIJ NEDERLAND DER ORDE VAN SINT JAN.

Eerelid der Orde van Sint Jan: HARE MAJESTEIT DE KONINGIN.

CONVENT.

Commendator. ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID DE PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

W. H. baron Taets van Amerongen van Woudenberg, *Schatmeester.*
W. C. baron Röell, *Werkmeester.*
Jhr. mr. dr. A. J. van Citters, *Secretaris.*
G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek, *Coadjutor.*
J. A. baron van Pallandt van Walfort, *Ridder.*
W. R. A. C. graaf van Rechteren Limpurg, *Ridder.*

Rechts-ridders.

ZIJNE KONINKLIJKE HOOGHEID DE PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

J. A. baron van Pallandt, Heer van Walfort.
G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek, Ambachtsheer van Hardenbroek, Heer van Hardenbroek.
Mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek, Ambachtsheer van 's-Heer Aartsberg en Bergambacht.
L. H. graaf Schimmelpenninck, Heer van Nijenhuis.
Jhr. mr. dr. A. J. van Citters, Ambachtsheer van 's-Heer Hendrikskinderen.

Eere-ridders.

Mr. W. K. F. P. graaf van Bylandt.
L. G. A. d'Hangest baron d'Yvoy van Mijdrecht.
W. L. F. C. ridder van Rappard.
Jhr. mr. dr. J. E. de Sturler.
Jhr. P. R. A. Melvill van Carnbee.
Jhr. E. H. van Loon.
W. H. baron Taets van Amerongen van Woudenberg.
Jhr. L. A. van Loon.
G. J. G. C. graaf van Aldenburg Bentinck.
W. R. A. C. graaf van Rechteren Limpurg.
E. C. baron Sweerts de Landas Wyborgh.
Mr. Æ. baron Mackay.
Mr. C. J. baron van Tuyll van Serooskerken.
E. W. baron van der Capellen.
S. A. F. baron Creutz.
Jhr. mr. L. H. J. F. van Bevervoorden tot Oldemeule.
Jhr. mr. D. Röell.
Jhr. mr. dr. A. Röell.
Jhr. J. D. Six.
E. L. L. baron van Tuyll van Serooskerken.
Jhr. S. van Citters.
G. J. T. baron Stratenus.
J. J. A. A. baron van Pallandt.
H. J. baron van Doorn van Westcapelle.
J. J. baron Fagel.
J. M. D. graaf van Lynden.
Jhr. mr. L. M. Rutgers van Rozenburg.
W. C. baron Röell.
B. F. W. baron van Westerholt.
F. A. R. A. baron van Ittersum.
Jhr. G. W. J. Hooft.
A. A. baron Sweerts de Landas Wyborgh.
Jhr. H. van Baerdt van Sminia.
C. W. F. P. baron Sweerts de Landas Wyborgh.
Jhr. V. J. G. Beelaerts van Blokland.
G. J. A. A. baron van Heemstra.
J. C. baron van Haersolte.
Jhr. C. A. de Pesters.
Mr. W. A. baron van Ittersum.
Jhr. mr. dr. N. C. de Gijselaar.
Jhr. H. F. van Kinschot.
Jhr. C. P. L. van Kinschot.
A. E. F. A. baron van Ittersum.
Jhr. mr. W. Alberda van Ekenstein.
Jhr. H. J. Deutz van Lennep.
A. baron van Aerssen Beijeren van Voshol.
Mr. S. B. W. graaf van Limburg Stirum.
Jhr. L. M. Schuurbeque Boeye.
Jhr mr. R. Schuurbeque Boeye.
Jhr. mr. H. W. van Asch van Wijck.
Mr. A. C. baron van der Feltz.
Jhr. mr. F. G. van Panhuys.
Mr W. B. R. van Welderen baron Rengers.
Jhr. J. M. von Bernuth.
R. H. O. baron van der Capellen.
Mr. M. P. D. baron van Harinxma thoe Slooten.
Jhr. mr. M. W. Snoeck.
Mr. C. E. A. baron van Till.

Jhr. A. A. Calkoen.
Jhr. mr. H. G. van Holthe tot Echten.
Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra.
Jhr. E. J. de Stuers.
Jhr. dr. C. G. W. F. van Vredenburch.
A. P. R. C. baron van der Borch van Verwolde.
W. F. E. baron van der Borch tot Verwolde.
J. W. J. baron de Vos van Steenwijk.
Mr. dr. F. A. C. graaf van Lynden van Sandenburg.
Jhr mr. P. Teding van Berkhout.
Mr. M. P. D. baron van Sytzama.
Jhr. J. K. W. Schimmelpenninck.
Jhr. mr. L. van Bronkhorst Sandberg.
Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek.
Jhr. mr. dr. W. A. J. Snouck Hurgronje.
Jhr. W. E. van der Does de Bije.
Jhr. F. I. van Haeften.
Jhr. C. F. van de Poll.
Jhr. W. E. Engelen.
Jhr. A. W. G. van Riemsdijk.
Jhr. dr. J. M. van Haersma de With.
Mr. G. F. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg.
Jhr. B. P. S. A. Storm van 's-Gravesande.
Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oije.
S. J. baron van Tuyll van Serooskerken.
E. C. U. baron Calkoen.
Mr. W. H. E. baron van der Borch van Verwolde.
Jhr. mr. J. W. Schorer.
Jhr. mr. E. A. O. de Casembroot.
Jhr. mr. H. R. A. Laman Trip.
Jhr. H. W. de Blocq van Scheltinga.
Jhr. J. Beelaerts van Blokland.
Jhr. W. F. A. van Pestel.
Jhr. J. W. E. de Sturler.
Jhr. J. H. Wttewaall van Stoetwegen.
T. E. J. baron van der Feltz.
Mr. J. E. H. baron van Nagell.
Mr. G. W. baron van der Feltz.
Jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland.
Jhr. J. L. Mock.
Jhr. J. T. van Spengler.
Jhr. O. J. Quarles van Ufford.
G. W. W. C. baron van Höevell, zich noemende baron van Höevell tot Nijenhuis.
Dr E. baron von der Heijdt.
Mr. D. J. A. baron van Harinxma thoe Slooten.
Jhr. J. L. Storm van 's-Gravesande.
Mr H. J. H. baron van Boetzelaer.
A. C. A. baron van Dedem.
Jhr. mr. dr. E. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer.
Jhr. dr. E. Teixeira de Mattos.
Jhr. mr. P. A. G. de Milly van Heiden Reinestein.
Jhr. A. R. Schuurbeque Boeye.
Jhr. L. F. Teixeira de Mattos.
Jhr. mr. A. A. van Doorn van Koudekerke
E. H. W. C. graaf von Perponcher Sedlnitzky.
Jhr. F. H. P. J. Gevers.
Dr. R. F. baron van Heeckeren van Wassenaer.
Jhr. mr. E. H. E. Teding van Berkhout.
Mr. H. N. C. baron van Tuyll van Serooskerken.
W. F. C. H. graaf van Bentinck en Waldeck-Limpurg.
Jhr. H. Teixeira de Mattos.
Jhr. mr. J. M. van Asch van Wijck.
Jhr. mr. H. C. van der Wyck.
K. G. W. baron van Wassenaer.
Jhr. mr. H. W. L. de Beaufort.
E. L graaf van Limburg Stirum.
Jhr. F. L. W. van Schuylenburch.
Jhr. C. M. Storm van 's-Gravesande.
Jhr. mr. J. W. Schorer.
Jhr. P. A. Reuchlin.
Jhr. J. L. A. Martens van Sevenhoven.
L. G. A. graaf van Limburg Stirum.
L. graaf van Limburg Stirum.
Jhr. dr. J. M. A. Gevers Leuven.
Jhr. mr. dr. J. P. Hooft Graafland.
Jhr. W. A. W. van Schuylenburch.
E. baron van Heerdt tot Eversberg.
T. M. T. van Welderen baron Rengers.
Jhr. mr. L. A. van Schuylenburch.
Jhr. L. Rutgers van Rozenburg.
Jhr. mr. D. F. Teixeira de Mattos.
Mr. A. G. A. ridder van Rappard.
R. F. C. baron Bentinck van Schoonheten.
Mr. A. G. W. baron Bentinck.
Mr. M. J. P. D. baron van Harinxma thoe Slooten.
G. R. T. baron Krayenhoff.
G. J. K. baron van Lynden van Nederhorst.
P. A. G. baron van Heeckeren van Brandsenburg.

2

Jhr. mr. B. C. van Merlen.
H. A. F. von Claparède Crola.
Jhr. M. J. T. van de Poll.
Mr. G. W. H. baron van Imhoff.
Jhr. J. B. van Andringa de Kempenaer.
L. H. N. Nedermeijer ridder van Rosenthal.
Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk.
Jhr. mr. J. H. Feith.
Th. G. A. baron Grote.
Mr. B. J. L. baron de Geer.
Jhr. J. Schimmelpenninck.
Jhr. mr. W. E. van Weede.
Jhr. mr. M. R. Radermacher Schorer.
T. L. S. Nedermeijer ridder van Rosenthal.
Jhr. E. Lintelo de Geer.
Jhr. H. L. Wichers.
Jhr. W. Laman Trip.
Jhr. H van den Bosch.
Jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck.
Jhr. W. Röell.
Jhr. J. P. W. van Doorn.
Jhr. mr. K J. Schorer.
Mr. A. M. A. baron van Boetzelaer.

RIDDERORDEN.

Ridderorden worden door eene wet, op voorstel der Koningin, ingesteld. Vreemde orden, waaraan geen verplichtingen verbonden zijn, mogen worden aangenomen door de Koningin en, met Hare toestemming, door de Prinsen van Haar Huis. In geen geval mogen andere Nederlanders of vreemdelingen, die in Nederlandschen staatsdienst zijn, vreemde ordeteekenen aannemen zonder Haar bijzonder verlof.

§ 1.

NEDERLANDSCHE ORDEN.

Er zijn drie Nederlandsche ridderorden: de Militaire Willemsorde, de orde van den Nederlandschen Leeuw en de orde van Oranje-Nassau.

Grootmeester der Nederlandsche orden.

H. M. DE KONINGIN.

Kanselier der Nederlandsche Orden. De gepens. luitenant-generaal, oud-commandant van het leger in Nederlandsch-Indië W. Boetje ✱ ✱ (OSS), 18 sept. 1918.
Secretaris der kanselarij. G. C. E. Köffler, 15 nov. 1918.

MILITAIRE WILLEMSORDE.

De Militaire Willemsorde, ingesteld bij de wet van 30 april 1815 (St. 33*), strekt tot belooning van uitstekende daden van moed, beleid en trouw, bedreven door hen, die ter zee of te land, in welke betrekking ook en zonder onderscheid van stand of rang, de Koningin en het vaderland dienen. In bijzondere gevallen kan de orde worden gegeven aan vreemde krijgslieden niet in Nederlandschen dienst. Het grootmeesterschap der orde is onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden.

De orde bestaat uit vier klassen: grootkruizen, commandeurs, ridders van de derde en ridders van de vierde klasse.

De krijgslieden te water en te land, die onder den rang van officier tot ridder worden benoemd, erlangen eene riddersoldij overeenkomstig de bepalingen der wet van 22 april 1864 (St. 33).

In het tijdvak 1 september 1919—31 augustus 1920 is benoemd tot ridder 4de klasse der orde C. baron de Vos van Steenwijk.

ORDE VAN DEN NEDERLANDSCHEN LEEUW.

De Orde van den Nederlandschen Leeuw, ingesteld bij de wet van 29 september 1815 (St. 47), strekt ter vereerende onderscheiding van alle Nederlanders, die bewijzen geven van beproefde vaderlandsliefde, bijzonderen ijver en trouw in het volbrengen hunner burgerplichten, of buitengewone bekwaamheid in wetenschappen en kunsten. Deze orde kan, in bijzondere gevallen, ook aan vreemdelingen gegeven worden. Het grootmeesterschap is onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden.

De orde bestaat uit drie klassen: grootkruizen, commandeurs en ridders.

Zij die zich door nuttige daden, door zelfopoffering en door andere blijken van menschenliefde eene onderscheiding waardig maken, kunnen onder den naam van broeders aan de orde verbonden worden. De broeders genieten eene jaarlijksche toelage van ƒ 200, die voor de helft op de weduwe overgaat.

De volgende lijst bevat de namen van hen die, blijkens de Staatscourant, in het tijdvak 1 september 1919—31 augustus 1920 in de orde werden opgenomen of bevorderd.

Grootkruis.

Snijders. (C. J.)

Commandeurs.

Aalst. (Dr. C. J. K. van)
London. (Jhr. dr. J.)
Marees van Swinderen. (Jhr. mr. R. de)
Treub. (Mr. M. W. F.)
Vissering. (Mr. G.)
Vos van Steenwijk. (Mr. dr. J. A. baron de)

Ridders.

Aberson. (Prof. dr. J. H.)
Anema. (Prof. mr. A.)
Beaufort (Jhr. mr W. H. de)
Behrens c.i. (Prof. W. K.)
Bervoets. (Dr. H.)
Besier. (Mr. L. C.)
Bleyswijk Ris. (H. W. G. van)
Boetzelaer van Dubbeldam. (Dr. C. W. Th. baron van)
Bosch. (J. M. B. ten)
Brautigam. (D. A. F.)
Burger. (J.)
Carpentier Alting. (H.)
Carpentier Alting. (Mr. J. H.)
Damme. (M. H.)
Eykman. (Prof. dr. C.)
Eysinga. (Prof. jhr. mr. dr. W. J. M. van)
Fentener van Vlissingen. F. H.)
Forbes Wels. (M. D. A.)
Geer. (Jhr. mr. D. J. de)
Gerber. (A.)
Groot. (Prof. J. V. de)
Haeften. (G. A. van)
Haffmans. (O. M. F.)
Harinxma thoe Slooten. Mr. P. A. V. baron van)
Harloff. (A. J. W.)
Heeckeren. (Mr. D. W. baron van)
Heldring. (E.)
Heukelom. (Dr. G. W. van)
Janssen. (C. J. J.)
Ketwich Verschuur. (Mr. J. D. van)
Koning. (M C.)
Liefrinck. (J. H)
Lijnden van Sandenburg. (Mr. dr. F. A C. graaf van)
Linde (C. van der)
Loseraat Vermeer. (Mr I. W.)
Meer. (J. C. van der)
Meulen. (C. E. ter)
Molen Tz. (J. van der)
Moresco. (Dr E.)
Musch. (C C.)
Nolting. (W. D.)
Oppen. (Mr. L. B. J. van)
Peereboom. (K.)
Phaff. (J. M.)
Polderman. (L. C. F.)
Pop. (W. F.)
Posthuma. (Dr. F. E.)
Rappard. (Mr. A. G. A. ridder van)
Reus. (J. H. de)
Rietberg. (Mr. L. J.)
Roijen. (Prof. L. A. van)
Rooseboom. (G.)
Schüffner. (Prof. dr. W.)
Smit. (S. R.)
Snouck Hurgronje. (Jhr. mr. A. M.)
Sterck. (Mr. B. J. A.)
Struycken. (Prof. mr. dr. A. A. H.)
Tellegen. (J. W. C.)
Toorop. (J. H.)
Tubergen. (J. van)
Tuinen. (C. van)
Uhlenbeck. (Mr. G. W.)
Verheijen. (Jhr. mr. F. X. A.)
Vinkesteyn. (Dr. C. J.)
Volkmaars. (A.)
Vollenhoven. (Prof. mr. C. van)
Voort Maarschalk. (D. G. van der)
Voort van Zijp. (C. van der)
Vooys. (Prof. I. P. de)
Vrijhoeff. (Dr. H. C. van den)
Weyland. (Dr. G. J.)
Wijkerslooth de Weerdesteyn. (Mr. J. B. L. C. C. baron de)
Wilde. (H. W. de)
Zeilinga. (E. A.)
Ziesel. (J. H.)

Broeders.

Berkel. (C. J.)
Dijck. (J. A. van)
Horst. (G. van der)
Kolk. (G. van der)
Rader. (J. C.)
Stelter. (E. G.)
Wattimena. (A. H.)

ORDE VAN ORANJE-NASSAU.

De Orde van Oranje-Nassau, ingesteld bij de wet van 4 april 1892 (St. 55), strekt tot vereerende onderscheiding van Nederlanders of vreemdelingen, die zich jegens de Koningin en den Staat of jegens de maatschappij op bijzondere wijze hebben verdienstelijk gemaakt. Het grootmeesterschap der orde is onafscheidelijk aan de Kroon der Nederlanden verbonden.

De orde bestaat uit vijf klassen: grootkruizen, grootofficieren, commandeurs, officieren en ridders. Aan de orde is eene eeremedaille verbonden, welke in brons, zilver en goud kan verleend worden.

De volgende lijst bevat de namen van hen die, blijkens de Staatscourant, in het tijdvak 1 september 1919 – 31 augustus 1920 in de orde werden opgenomen of bevorderd.

Grootkruizen.

Gevers. (W. A. F. baron)
Wetering. (Mgr. H. van de)

Grootofficieren.

Aldenburg Bentinck. (G. J. G. Ch. graaf van)
Kröller. (A. G.)
Loder. (Mr. B. C. J.)

Commandeurs.

Alam Sjah, sultan van Deli. (Ma'amoen al Raschid Perkasa)
Coenen. (W. J.)
Costa. (I. da)
IJsselsteijn. (H. A. van)
Mengelberg. (W.)
Rachmat Sjah, sultan van Langkat. (Abdoel Azis Abdoel Djalil)
Rietschoten. (C. H. van)
Waller. (Dr. F. G.)
Zimmerman. (Mr. A. R.)

Officieren.

Aleva. (P.)
Artillaat Brill. (W. G. E. d')
Balbian. (G. B. H. de)
Bie. (H. C. H. de)
Bos Pz. (A.)
Boss van Charante. (Ds. A.)
Bouwman. (Mr. R.)
Breukelaar. (W.)
Bruin. (C. J. de)
Bruyning jr. (F. F.)
Clinge Fledderus (J. P. Ph.)
Croles. (Mr. J. J.)
Dekker. (F.)
Doppler. (N. M. H.)
Dubois. (J. M. V. G.)
Duparc van Lier. (Mr. dr. H. J.)
Elout. (C. K.)
Fiket. (Mr. P. W.)
Furstner. (H. J.)
Gelderman. (Joan)
Gigch. (J. van)
Gils. (Dr. J. P. M. van)
Gilse van der Pals. (H. van)
Goedhart. (O. M.)
Goeje. (C. H. de)
Graadt van Roggen. (W.)
Graaf. (Mr. A. de)
Groot. (Dr. C. J. de)
Hagen. (Ds. T. J.)
Hamengkoe Negoro Soedibio Rodjopoetro Narendhro Mataram (Pangeran Adipati Anom).
Kroonprins van Djokjakarta.
Haverman. (Dr. J. F.)
Hendriksz. (F. J. A. H.)
Henriquez. (M. H. C.)
Heyman. (L. J. H.)
Hosang. (J. M.)
Huber. (L. J.)
Hurk. (D. van den)
Huys. (G.)
Immink. (G. M. E.)
Jahja, regent van Asahan. (Toengkoe Alang)
Jansen. (A. M. J.)
Jansen. (Mr. J. A. J.)
Janssen. (Mr. F. I. J.)
Jong. (Dr. S. de)
Kanter. (Mr. H. Ph. de)
Khouw Kim An.
Kromo Djojo Adinegoro. (R. A. A.)
Kuile. (P. C. ter)
Langenbergh. (G. C. W.)
Lentz. (J. C. J.)
Lier. (E. J. van)
Lith. (F. G. J. M. van)
Maasdijk. (A. J. van)
Mangkoe Negoro (Pangeran), regent van Koetei.
Meester. (Joh. de)
Meister. (Th. A.)
Mijsberg. (J. H. A.)
Muntz. (J. W.)
Nedermeijer ridder van Rosenthal. (T. L. S.)
Nienhuis. (J. C. F.)
Noyons. (Dr. A. K. M.)
Oudemans. (J. J.)
Ouwehand. (Dr. C. D.)
Ouwens. (P. A.)
Pabst. (J. C.)
Panhuys. (Jhr. J. F. A. van)
Pattist. (Ds. J. N.)
Pierre. (R.)
Plate. (L. M. F.)
Poortman. (C. J.)
Rappard. (Jhr. M.)
Reyseger. (J. J.)
Roijaards. (Dr. W.)
Sarlemijn. (G. J.)
Schim van der Loeff. (Ds. H. P.)
Scholten. (Ds. J. C. H.)
Schorer. (Jhr. G. L.)
Stephan. (P. J.)
Stok. (J. E. van der)
Suringar. (A. J. M.)
Thomson. (J. R.)
Tsjong Tsiok Fie, alias Tjong A. Fie.
Uhlens. (K. G.)
Verkade. (E. G.)
Vonkenberg. (Ds. J. E.)
Weijerman. (E.)
Wigman. (G. M.)
Wijk. (R. van)
Zaalberg. (J. A.)

Ridders.

Aart. (J. L. van)
Appel. (K. J.)
Bas. (J. W. K. de)
Beck. (S.)
Berends. (A.)
Blarkom. (J. P. J. G. van)
Boelken. (T. M. E.)
Bonke. (L. J. M.)
Bos. (H.)
Bouters. O. F. M. (R. C. H.)
Bouwes Bavinck. (J.)
Breedvelt. (L. H., F.)
Breen. (H. van)
Bruijn. (C. B. de)
Brunet de Rochebrune. (G. Ch. P. Th.)
Cocq d'Armandville. (P. E. E. J. le)
Djaja Atmadja. (R. A.)
Dooden. (C. W. van)
Doorman. (L. A. C. M.)
Doorninck. (M. van)
Doyer. (J. J.)
Draaisma. (R. Ch.)
Duyn. (J. van)
Dwidjo Sewojo. (M. N.)
Eerde. (J. R. van)
Eysden. (S. S. van)
Fraeyhoven. (A. P. F. L.)
Froger. (W.)
Gasinjet. (A. O. F. W. C.)
Gerth van Wijck. (F.)
Geudeker. (T. C.)
Goossen. (D. H.)
Goudsmit. (Mej. H.)
Haart. (N. A. de)
Hamel. (J. L.)
Hellmund. (C. A.)
Hemert. (Ph. L. von)
Henriquez. (J. N. C.)
Hermans. (A. H. Th.)
Hoek. (L. G. C. A. van der)
Hoffmann. (L. A. P.)
Hoog. (J. P. de)
Hut. (J.)
Jacob. (W. 's)
Jong. (D. P. A. de)
Kat Angelino. (A. D. A. de)
Kielstra. (Mr. R. E.)
Kist. (A. E.)
Kriens. (A. C. F.)
Lagaay. (A. A.)
Lange. (C. de)
Lent. (J. Th. van)
Lugte. (J. A.)
Mähler. (A. F. E.)
Mansholt. (D. R.)
Minderman. (G.)
Mottu. (R. H.)
Munnekrede. (P. J. van)
Nachenius. (D.)
Neef Wz. (J. de)
Nieistrasz. (H. J.)
Nijk. (J. G.)
Oemar bin Joesoef Mangoes. (Sech)
Ottenberg. (A. C.)
Oosterlee. (P.)
Plomp. (C. J.)
Plugge. (J. P.)
Poell. (L. J. J. M.)
Puy. (J. C. de)
Rivière. (J. J. van de)
Rookmaker. (H. R.)
Roosjen. (F.)
Rozendaal. (K. L.)
Ruemkens. (J. J. J.)
Ruys. (P. M.)
Scheffer. (P.)
Schmid. (J. C. F. W.)
Schouwen. (K. van)
Schuurman. (W. J. C.)
Seyffardt. (H. A.)
Stapele. (J. M. van)
Steensma. (H.)
Stienon. (L. J. H.)
Stigter. (A. W. G.)
Stöcker. (H. A.)
Term. (J. P. van)
Teillers. (J. W.)
Topsvoort. (P. C.)
Valkering. (G. J.)
Verkuyl. (B. E. A.)
Vermeulen. (R. A. M.)
Versluis. (W.)
Versteegh. (W. C. J.)
Visser. (E. B. M.)
Visser. (C. de)
Visser. (J. de)
Vos Antz. (Jac.)
Waegeningh. (J. E. H. van)
Waldorp. (J.)
Wap. (P. J.)
Weijermans. (K. J.)
Wijlen. (H. J. van)
Wink. (W.)
Wittenrood. (J. F.)
Woltersom. (J.)
Zeiler. (E.)
Zeydel. (F. H.)

Vereeniging van leden der Nederlandsche ridderorden.

Deze vereeniging, in 1902 opgericht en te 's Gravenhage gevestigd, stelt zich ten doel de stichting Oranje-Nassau's oord, alsmede in behoeftige omstandigheden verkeerende weduwen en kinderen van ridders der Nederlandsche orden, geldelijk te steunen.

Beschermvrouwen. H. M. DE KONINGIN EN H. M. DE KONINGIN-MOEDER.

Eere-voorzitter. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Voorzitter. Mr. L. P. M. H. baron Michiels van Verduynen ❁2 (EL2) (GG1) (IK1) (S1) (WZ2), 's-Gravenhage.

Ondervoorzitter. Jhr. mr. dr. W. Röell ✠4 ❁3 ✠ (A2) (D2) (EL4) (ISC2*a*) (KB3) (ML3) (S2*a*) (V4) (WZ2), id.

Secretaris. A. Ruys ❁4 (D3) (GMS5*a*) (K3) (LE3), id. (Frederik Hendriklaan 36).

Vervangend secretaris. I. van den Bosch ✠ ❁ ✠4, id.

Penningmeester. M. Merens ❁ ✠ (BV) (HM2) (ISC3) (JC2) (OH) (SS1) (T5) (TS2) (V5), Amsterdam (Binnenkant 46).

§ 2.

VREEMDE ORDEN.

Onder dit hoofd worden de namen der personen vermeld, die, blijkens de Staatscourant, van 1 september 1919 tot en met 31 augustus 1920, de vereischte vergunning erlangden tot het aannemen van vreemde ridderorden.

BELGIË.

Leopoldsorde. G. van der Aa, *officier* — E. Knight, *ridder.*
Kroonorde. A. E. P. M. Driebeek, M. W. R. van Vollenhoven, *grootkruizen* — D. Harmens, W. ridder Huyssen van Kattendyke, L. E. J. M. van der Kun, *officieren* — H. Andriesse, mr. B. C. F. van den Berkhof, W. G. F. de Bruijn, H. J. D. Doorman, F. van Eck, A. L. de Kuijper, M J H. Leijendekkers, J. P. A. Mottu, L. C. van Oldenborgh, G. P. C. Pichal, J. J. J. Schellens, R. C. Smit, dr. J. A. B. Swaters, W. Verbrugge van 's-Gravendeel en Leernmbacht, *ridders.*
Orde van Leopold II. A. J. van Maasdijk, *commandeur* — A. C. van den Kieboom, *officier* — J. L. Dekkers, H. L. Gelder, A. A. Schilleman, *ridders.*

BOELGARIJE.

Orde voor Burgerlijke Verdiensten. Mr. T. H. Fokker, *commandeur.*
Orde van St. Alexander. G. W. baron de Vos van Steenwijk, *ridder.*

BRUNSWIJK.

Orde van Hendrik den Leeuw. H. Tiefers, *ridder 2de kl.*

CHINA.

Orde van den Gulden Rijsthalm. W. J. Oudendijk, *ridder 1ste kl.* - J. H. de Reus *ridder 2de kl.* — H. A. van Coenen Torchiana, jhr. J. W C. Quarles van Ufford, H. van der Veen, *ridders 3de kl.* — A. J. Commijs, W. Kien, J A. Schuurman, *ridders 4de kl.*

DENEMARKEN.

Danebrogsorde. Jhr. dr. C. G. W. F. van Vredenburch, *grootkruis.*

FRANKRIJK.

Orde van het Legioen van Eer. Dr. C. J. K. van Aalst, *grootofficier* — mr. J. B. Kan, mr. dr. J. Paulus, M. W. R van Vollenhoven, *commandeurs* — W. ridder Huyssen van Kattendyke, *officier* — L. Asscher, J. J. Blussé, H. R. G. J. Brongersma, mr. A. J. Cohen Stuart, W. B. Doorenbos, N S Keukenschrijver, mr. A. M Kock, dr. G. A. van Leeuwen, A. J. van Maasdijk, mr. W. C. Th. van der Schalk, *ridders.*
Orde van den Draak van Annam. H. F. J. Borel, *commandeur.*
Orde van de Zwarte Ster. E. P. E. le Cocq d'Armandville, *ridder.*

GRIEKENLAND.

Orde van George I. H. A. van Coenen Torchiana, *commandeur* — J. Ruijter, *officier* — mr. A. W. F. H. Sänger, *ridder.*

GROOT-BRITANNIË EN IERLAND.

Orde van St. Michael en St-George. W. J. Oudendijk, *commandeur.*
Orde van het Britsche Rijk. J. C. C. Tonnet, *commandeur* — H. A. C. Fabius, dr. F. H. van Loon, *officieren* — E. van Binsbergen, *ridder.*

HEILIGE STOEL.

Orde van St. Gregorius den Groote. M. W. R. van Vollenhoven, *commandeur met ster* — A. N. Fleskens, J. de Gruijter, J. Truijen H. G M. van der Vijver, *commandeurs* — W. G. E. d'Artillact Brill, H L. P A. Berends, J. A. Bervoets, M. G. Bervoets, W. A. Beukers, C. Brenninkmeijer, W. G. F. de Bruijn, J. H. L. van Dijk, W. C. A. van Eijck, T. J. Groen, V. A. M. van den Heuvel, A. S. M. J. Meens, J. M. I. Schaepkens van Riempst, P. A. A. Scheffers, A. E. J. M. Sinkel, C G. Stockmann, H. Stulemeijer, A. W. van Thiel, F. G. van Thiel, L. P. Testers, M. A. Völker, *ridders*.
Orde van St. Sylvester. G. van der Heijden, P. J. Kintz, *ridders*.

ITALIË.

Kroonorde. M. W. R. van Vollenhoven, *grootkruis* — F. J. Domela Nieuwenhuis, *grootofficier* — E. A. Marsh, H. Mosseri, *ridders*.

JAPAN.

Orde van de Rijzende Zon. D. baron van Asbeck, *grootkruis*.
Orde van den Heiligen Schat. H. A. van Coenen Torchiana.

LIBERIA.

Orde van de Afrikaansche Verlossing. J. H. Weevers, *ridder*.

LIPPE.

Huisorde. H. Tiefers, *eerekruis 3de kl.*

LUXEMBURG.

Orde van de Eikenkroon. M. W. R. van Vollenhoven, *grootofficier* — W. Westerman, *officier* — mr. K. P. van der Mandele, *ridder*.

MAROKKO.

Ouisam Alaouite Cherifien. E. la Fontaine Hunot, *officier*.

MONACO.

Orde van den H. Karel. W. M. M. Diepenbrock, *ridder*.

MONTENEGRO.

Orde van Danilo I. H. Mendes da Costa, *grootofficier* — G. J. de Jong van Moercapelle, *officier* — J. de Flines, H. Ch. G. J. van der Mandere, *ridders*.

NOORWEGEN.

Orde van St. Olaf. Jhr. mr. dr. J. E. de Sturler, jhr. dr. C. G. W. F. van Vredenburch, *grootkruizen* — C. Cloos, *commandeur 2de kl.* — D. G. van Wijk, *ridder 2de kl.*

OOSTENRIJK—HONGARIJE.

Orde van Frans Jozef. H. Ch. Beijerman, *ridder*.

PERZIË.

Orde van den Leeuw en de Zon. J. P. de Hoog, *grootofficier*.

PORTUGAL.

Orde van Jezus Christus. M. W. R. van Vollenhoven, *grootofficier* — K. Marang van IJsselveere, J. Voetelink, *commandeurs*.

PRUISEN.

Orde van den Rooden Adelaar. Jhr. mr. dr. J. R. Clifford Kocq van Breugel, *ridder 2de kl.* — F. C. W. Noorduijn, dr. W. L. de Vos, *ridders 4de kl.*
Balley van Brandenburg der Johanniterorde. Jhr. W. Laman Trip, T. L. S. Nedermeijer ridder van Rosenthal, *eereridders*.

ROEMENIË.

Orde van de Ster. Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, *grootkruis.*
Orde van de Kroon. C. A. Cocheret, *ridder.*
Orde van Regina Maria. A. G. Kröller, *kruis 1ste kl.*

RUSLAND.

Orde van St. Anna. M. W. R. van Vollenhoven, *commandeur.*

SERVIË.

Orde van St. Sava. M. Merens, *grootkruis* — H. Th. Wilkens, *commandeur.*

SPANJE.

Orde van Isabella la Catolica. Mr. J. H. van Roijen, M. W. R. van Vollenhoven, *grootkruizen* — F. Stokvis, *commandeur met ster* — C. Cloos, *commandeur* — W. G. F. de Bruijn, A. J. van Maasdijk, G. de With, *ridders.*
Orde van Maritieme Verdiensten. C. Cloos, *ridder 2de kl.*

TURKIJE.

Medjidié-orde. J. G. Siegers, *ridder 3de kl.*

VENEZUELA.

Orde van het Borstbeeld van den Bevrijder Simon Bolivar. H. da Costa Gomez, *3de kl.* — A. Delvalle, E. H. L. Maduro, M. S. Salas, *4de kl.*

ZWEDEN.

Orde van de Poolster. H. A. van IJsselsteijn, jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, jhr. dr. C. G. W. F. van Vredenburch, *commandeurs van het grootkruis* — mr. A. Maclaine Pont, G. Ström, *ridders.*
Orde van Wasa. Jhr mr. dr. W. Röell, *commandeur 1ste kl.* — A. ten Broecke Hoekstra, C. A. Broms, A. G. Kröller, A. L. Kulenkamp Lemmers, *commandeurs 2de kl.* — mr. H. van Romburgh, dr. K. Tjebbes, B. J. Veldhuis, *ridders 1ste kl.* — L. J. A. Meershoek, *ridder 2de kl.*
Orde van het Zwaard. F. J. Bakker, J. M. de Booy, J. J. van der Linden, G. F. Ström, *ridders 1ste kl.*

HOOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINET DER KONINGIN.

§ 1.

MINISTERS, HOOFDEN VAN MINISTERIEELE DEPARTEMENTEN.

De Koningin stelt ministerieele departementen in, benoemt er de hoofden van en ontslaat die naar welgevallen. De hoofden der ministerieele departementen zorgen voor de uitvoering van de Grondwet en andere wetten, voor zoover die van de Kroon afhangt. Hunne verantwoordelijkheid is geregeld bij de wet van 22 april 1855 (St. 33).

MINISTERIËN SEDERT DE GRONDWETSHERZIENING VAN 1848 [1]).

Ministerie Donker Curtius—de Kempenaer 1848—1849.

B: Mr. L. A. Lightenvelt, 21 nov. 1848 — **J**: Mr. D. Donker Curtius, 21 nov. 1848; jhr. mr. H. L. Wichers, 4 juni 1849; mr. L. A. Lightenvelt (*tijd. wd.*), 25 aug. 1849 — **BZ**: Mr. J. M. de Kempenaer, 21 nov. 1848 — **M**: J. C. Rijk, 21 nov. 1848; E. B. van den Bosch (*tijd. wd.*), 15 sept. 1849 — **F**: Mr. P. P. van Bosse, 21 nov. 1848 — **O**: G. H. Voet, 21 nov. 1848 — **K**: G. L. Baud, 21 nov. 1848: E. B. van den Bosch, 18 juni 1849 — **HE**: Mr. S. baron van Heemstra, 21 nov. 1848 — **RE**: De minister van Buit. Zaken (*wd.*), 21 nov. 1848; mr. J. A. Mutsaers, 24 nov. 1848.

Eerste ministerie Thorbecke 1849—1853.

B: Mr. H. van Sonsbeeck, 1 nov. 1849; mr. J. P. P. baron van Zuylen van Nijevelt, 16 oct. 1852 — **J**: Mr. J. Th. H. Nedermeijer ridder van Rosenthal, 1 nov. 1849; mr. M. P. H. Strens, 15 juli 1852 — **BZ**: Mr. J. R. Thorbecke, 1 nov. 1849 — **M**: E. Lucas, 1 nov. 1849; jhr. J. T. van Spengler (*a. i.*), 20 april 1851; J. Enslie, 1 nov. 1851 — **F**: Mr. P. P. van Bosse, 1 nov. 1849 — **O**: Jhr. J. T. van Spengler, 1 nov. 1849; H. F. C. baron Forstner van Dambenoy, 15 juli 1852 — **K**: C. F. Pahud, 1 nov. 1849 — **HE**: De minister van Justitie (*voorl.*), 1 nov. 1849; de minister van Financiën (*voorl.*), 15 juli 1852 — **RE**: De minister van Buitenl. Zaken (*voorl.*), 1 nov. 1849; de minister van Justitie (*voorl.*), 16 oct. 1852.

Ministerie van Hall—Donker Curtius 1853—1856.

B: Mr. F. A. baron van Hall, 19 april 1853 — **J**: Mr. D. Donker Curtius, 19 april 1853 — **BZ**: Mr. G. C. J. van Reenen, 19 april 1853 — **M**: J. Enslie, 19 april 1853; H. F. C. baron Forstner van Dambenoy (*tijd.*), 16 dec. 1854; A. J. de Smit van den Broecke, 8 febr. 1855 — **F**: E. C. U. van Doorn, 19 april 1853; mr. F. A. baron van Hall (*tijd.*), 5 jan. 1854; dr. A. Vrolik, 1 mei 1854 — **O**: H. F. C. baron Forstner van Dambenoy, 19 april 1853 — **K**: C. F. Pahud, 19 april 1853; mr. P. Mijer, 1 jan. 1856 — **HE**: E. C. U. van Doorn, 19 april 1853 (*voorl.*), 5 jan. 1854 (*tijd.*); mr. A. G. A. ridder van Rappard, 20 jan. 1854 — **RE**: Mr. L. A. Lightenvelt, 19 april 1853; mr. J. A. Mutsaers, 1 jan. 1854.

1) **B** = Buitenl. Zaken, **J** = Justitie, **BZ** = Binnenl. Zaken, **OKW** = Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, **M** = Marine, **F** = Financiën, **O** = Oorlog, **K** = Koloniën, **HE** = Hervormde en andere eerediensten, behalve den Roomsch-kath., **RE** = Roomsch-kath. eeredienst, **WHN** = Waterstaat, Handel en Nijverheid, **W** = Waterstaat, **LNH** = Landbouw, Nijverheid en Handel, **A** = Arbeid.

Ministerie van der Brugghen 1856—1858.

B: Jhr. mr. D. T. Gevers van Endegeest, 1 juli 1856 — **J**: Mr. J. J. L. van der Brugghen, 1 juli 1856 — **BZ**: Mr. G. Simons, 1 juli 1856; mr. A. G. A. ridder van Rappard, 11 dec. 1856 (*wd.*), 19 jan. 1857 (*def.*) — **M**: Mr. J. S. Lotsy, 1 aug. 1856 — **F**: Dr. A. Vrolik, 1 juli 1856 — **O**: H. F. C. baron Forstner van Dambenoy, 1 juli 1856; C. Th. van Meurs, 1 jan. 1858 — **K**: Mr. P. Mijer, 1 juli 1856 — **HE**: Mr. A. G. A. ridder van Rappard, 1 juli 1856; mr. M. Wiardi Beckman, 19 jan. 1857 — **RE**: Mr. J. W. van Romunde, 1 aug. 1856.

Ministerie van Bosse—Rochussen 1858—1860.

B: Mr. J. R. baron van Goltstein, 18 maart 1858 — **J**: Mr. C. H. B. Boot, 18 maart 1858 — **BZ**: Jhr. mr. J. G. H. van Tets van Goudriaan, 18 maart 1858 — **M**: Mr. J. S. Lotsy, 18 maart 1858 — **F**: Mr. P. P. van Bosse, 18 maart 1858 — **O**: C. Th. van Meurs, 18 maart 1858; jhr. E. A. O. de Casembroot, 1 sept. 1859 — **K**: J. J. Rochussen, 18 maart 1858 — **HE**: De minister van Justitie (*tijd.*), 18 maart 1858; dr. J. Bosscha, 3 april 1858 — **RE**: Mr. J. W. van Romunde, 18 maart 1858.

Ministerie van Heemstra—van Hall 1860—1861.

B: Mr. F. A. baron van Hall (*tijd.*), 23 febr. 1860; mr. J. P. J. A. graaf van Zuylen van Nijevelt, 8 maart 1860 (*betrekking aanvaard* 4 april); mr. L. N. baron van der Goes van Dirxland, 14 jan. 1861 — **J**: Mr. J. A. Mutsaers (*tijd.*), 23 febr. 1860; mr. M. H. Godefroi, 9 maart 1860 — **BZ**: Mr. S. baron van Heemstra, 23 febr. 1860 — **M**: Mr. J. S. Lotsy, 23 febr. 1860 — **F**: Mr. F. A. baron van Hall, 23 febr. 1860; mr. J. S. Lotsy (*tijd.*), 23 febr. 1861 — **O**: Jhr. E. A. O. de Casembroot, 23 febr. 1860 — **K**: J. J. Rochussen, 23 febr. 1860: mr. J. S. Lotsy (*tijd.*), 1 jan. 1861; jhr. J. P. Cornets de Groot van Kraayenburg, 9 jan. 1861 — **HE**: Dr. J. Bosscha, 23 febr. 1860 — **RE**: Mr. J. A. Mutsaers, 23 febr. 1860.

Ministerie van Zuylen van Nijevelt—Loudon 1861—1862.

B: Mr. J. P. P. baron van Zuylen van Nijevelt, 14 maart 1861; mr. M. P. H. Strens (*tijd. wd.*), 10 nov. 1861 — **J**: Mr. M. H. Godefroi, 14 maart 1861 — **BZ**: Mr. S. baron van Heemstra, 14 maart 1861 — **M**: W. J. C. ridder Huyssen van Kattendijke, 14 maart 1861 — **F**: Jhr. mr. J. G. H. van Tets van Goudriaan, 14 maart 1861 — **O**: Jhr. E. A. O. de Casembroot, 14 maart 1861 — **K**: Mr. J. Loudon, 14 maart 1861 — **HE**: Mr. J. A. Jolles, 14 maart 1861 — **RE**: Mr. M. P. H. Strens, 14 maart 1861.

Tweede ministerie Thorbecke 1862—1866.

B: Mr. A. J. L. baron Stratenus (*tijd. wd.*), 1 febr. 1862; jhr. mr. P. van der Maesen de Sombreff, 12 maart 1862; W. J. C. ridder Huyssen van Kattendijke (*tijd.*), 2 jan. 1864; mr. E. J. J. B. Cremers, 15 maart 1864 — **J**: Mr. N. Olivier, 1 febr. 1862 — **BZ**: Mr. J. R Thorbecke, 1 febr. 1862 — **M**: W. J. C. ridder Huyssen van Kattendijke, 1 febr. 1862; W. J. Blanken (*a. i.*), 5 febr. 1866 — **F**: G. H. Betz, 1 febr. 1862; mr. N. Olivier (*tijd.*), 27 nov. 1865 — **O**: W. J. Blanken, 1 febr. 1862 — **K**: G. H. Uhlenbeck, 1 febr. 1862; G. H. Betz (*a. i.*), 3 jan. 1863; I. D. Fransen van de Putte, 2 febr. 1863 — **HE**: Mr. J. A. Jolles, 1 febr. 1862 (*tot* 1 juli 1862) — **RE**: Mr. K. A. Meeussen, 1 febr. 1862 (*tot* 1 juli 1862).

Ministerie Fransen van de Putte 1866.

B: Mr. E. J. J. B. Cremers, 10 febr. 1866 — **J**: Mr. C. J. Pické, 10 febr. 1866 — **BZ**: Mr. J. H. Geertsema Cz., 10 febr. 1866 — **M**: J. W. Blanken (*a. i.*), 10 febr. 1866 — **F**: Mr. P. P. van Bosse, 10 febr. 1866 — **O**: W. J. Blanken, 10 febr. 1866 — **K**: I. D. Fransen van de Putte, 10 febr. 1866.

Ministerie van Zuylen van Nijevelt—Heemskerk 1866—1868.

B: Mr. J. P. J. A. graaf van Zuylen van Nijevelt, 1 juni 1866 — **J**: Mr. E. J. W. Borret, 1 juni 1866; mr. J. Heemskerk Az. (*tijd.*), 9 nov. 1867; mr. W. Wintgens, 4 jan. 1868 — **BZ**: Mr. J. Heemskerk Az., 1 juni 1866 — **M**: G. C. C. Pels Rijcken, 1 juni 1866 — **F**: Mr. R. J. graaf Schimmelpenninck van Nijenhuis, 1 juni 1866 — **O**: J. A. van den Bosch, 1 juni 1866 — **K**: Mr. P. Mijer, 30 mei 1866; N. Trakranen, 17 sept. 1866; J. J. Hasselman, 20 juli 1867 — **HE**: Mr. C. Th. baron van Lynden van Sandenburg, 2 jan. 1868 (*tot* 1 sept. 1868) — **RE**: Mr. A. F. X. Luyben, 2 jan. 1868 (*tot* 1 sept. 1868).

Ministerie Fock—van Bosse 1868—1871.

B: J. J. van Mulken (*tijd.*), 4 juni 1868; mr. T. M. Roest van Limburg, 8 juni 1868 (*tijd.*), 1 sept. 1868 (*def.*); J. J. van Mulken (*tijd.*), 12 dec. 1870 — **J**: Mr. F. G. R. H. van Lilaar, 4 juni 1868 — **BZ**: Mr. C. Fock, 4 juni 1868 — **M**: L. G. Brocx, 4 juni 1868 — **F**: Mr. P. P. van Bosse, 8 juni 1868 — **O**: J. J. van Mulken, 4 juni 1868 — **K**: E. de Waal, 4 juni 1868; L. G. Brocx (*a. i.*), 16 nov. 1870.

Derde ministerie Thorbecke 1871—1872.

B: J. J. van Mulken (*tijd.*), 4 jan. 1871; mr. J. L. H. A. baron Gericke van Herwijnen, 18 jan. 1871 — **J**: Mr. J. A. Jolles, 4 jan. 1871 — **BZ**: Mr. J. R. Thorbecke, 3 jan. 1871; mr. P. P. van Bosse (*a. i.*), 4 juni 1872 — **M**: L. G. Brocx, 4 jan. 1871 — **F**: Mr. P. Blussé van Oud-Alblas, 4 jan. 1871 — **O**: G. P. Booms, 4 jan. 1871; A. Engelvaart, 26 jan. 1871; L. G. Brocx (*a. i.*), 23 dec. 1871; F. A. T. Delprat, 5 febr. 1872 — **K**: Mr. P. P. van Bosse, 4 jan. 1871.

Ministerie de Vries—Fransen van de Putte 1872—1874.

B: Mr. J. L. H. A. baron Gericke van Herwijnen, 6 juli 1872 — **J**: Mr. G. de Vries Az., 6 juli 1872 — **BZ**: Mr. J. H. Geertsema, 6 juli 1872 — **M**: L. G. Brocx, 6 juli 1872; I. D. Fransen van de Putte (*a. i.*), 18 dec. 1873; W. F. van Erp Taalman Kip, 16 mei 1874 — **F**: Mr. A. van Delden, 6 juli 1872 — **O**: M. D. graaf van Limburg Stirum, 6 juli 1872; L. G. Brocx (*a. i.*), 15 sept. 1873; A. W. P. Weitzel, 4 oct. 1873 — **K**: I. D. Fransen van de Putte, 6 juli 1872.

Ministerie van Lynden van Sandenburg—Heemskerk 1874—1877.

B: Jhr. mr. P. J. A. M. van der Does de Willebois, 27 aug. 1874 — **J**: Mr. C. Th. baron van Lynden van Sandenburg, 27 aug. 1874 — **BZ**: Mr. J. Heemskerk Az., 27 aug. 1874 — **M**: W. F. van Erp Taalman Kip, 27 aug. 1874 — **F**: Jhr. mr. H. J. van der Heim, 27 aug. 1874 — **O**: A. W. P. Weitzel, 27 aug. 1874; H. J. Enderlein, 29 april 1875; W. F. van Erp Taalman Kip (*a. i.*), 1 jan. 1876; jhr. G. J. G. Klerck, 1 febr. 1876; W. F. van Erp Taalman Kip (*a. i.*), 11 sept. 1876; H. J. R. Beijen, 30 sept. 1876 — **K**: Mr. W. baron van Goltstein, 27 aug. 1874; mr. F. Alting Mees, 11 sept. 1876.

Ministerie Kappeyne van de Coppello 1877—1879.

B: **Mr.** W. baron van Heeckeren van Kell, 3 nov. 1877 — **J**: Mr. H. J. Smidt, 3 nov. 1877 — **BZ**: Mr. J. Kappeyne van de Coppello, 2 nov. 1877 — **M**: Jhr. H. O. Wichers, 3 nov. 1877 — **F**: Mr. J. G. Gleichman, 3 nov. 1877 — **O**: J. K. H. de Roo van Alderwerelt, 3 nov. 1877; jhr. H. O. Wichers (*a. i.*), 31 dec. 1878; J. C. C. den Beer Poortugael, 1 febr. 1879 — **WHN**: Mr. J. P. R. Tak van Poortvliet, 8 nov. 1877 — **K**: Mr. P. P. van Bosse, 3 nov. 1877; jhr. H. O. Wichers (*a. i.*), 26 febr. 1879; O. van Rees, 12 maart 1879.

Ministerie van Lynden van Sandenburg 1879—1883.

B: Mr. C. Th. baron van Lynden van Sandenburg, 19 aug. 1879; jhr. mr. W. F. Rochussen, 15 sept. 1881 — **J**: Mr. A. E. J. Modderman, 20 aug. 1879 — **BZ**: Jhr. mr. W. Six, 20 aug. 1879; mr. C. Pijnacker Hordijk, 10 febr. 1882 — **M**: W. F. van Erp Taalman Kip, 20 aug. 1879 — **F**: Mr. S. Vissering, 20 aug. 1879; mr. C. Th. baron van Lynden van Sandenburg, 13 juni 1881 (*a. i.*), 15 sept. 1881 (*def.*) — **O**: A. E. Reuther, 20 aug. 1879 — **WHN**: Jhr. G. J. G. Klerck, 20 aug. 1879 — **K**: Mr. W. baron van Goltstein, 20 aug. 1879; jhr. mr. W. M. de Brauw, 1 sept. 1882; W. F. van Erp Taalman Kip (*a. i.*), 23 febr. 1883.

Ministerie Heemskerk 1883—1888.

B: Jhr. mr. P. J. A. M. van der Does de Willebois, 23 april 1883; jhr. mr. A. P. C. van Karnebeek, 1 nov. 1885 — **J**: Mr. M. W. baron du Tour van Bellinchave, 23 april 1883 — **BZ**: Mr. J. Heemskerk Az., 22 april 1883 — **M**: F. L. Geerling, 23 april 1883; W. F. van Erp Taalman Kip, 19 april 1884; W. L. A. Gericke, 5 aug. 1885; F. C. Tromp, 26 jan. 1887 — **F**: W. J. L. Grobbee, 23 april 1883; J. C. Bloem, 5 mei 1885 — **O**: A. W. P. Weitzel, 23 april 1883 — **WHN**: J. G. van den Bergh, 23 april 1883; J. N. Bastert, 11 juli 1887 — **K**: F. G. van Bloemen Waanders, 23 april 1883; A. W. P. Weitzel (*a. i.*), 25 nov. 1883; J. P. Sprenger van Eyk, 27 febr. 1884.

Ministerie Mackay 1888—1891.

B: Jhr. C. Hartsen, 21 april 1888 — **J**: Jhr. mr. G. L. M. H. Ruys van Beerenbroek, 21 april 1888 — **BZ**: Mr. Æ. baron Mackay, 20 april 1888; jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman, 24 febr. 1890 — **M**: H. Dyserinck, 21 april 1888; G. Kruys, 31 maart 1891 — **F**: Jhr. mr. K. A. Godin de Beaufort, 21 april 1888 — **O**: J. W. Bergansius, 21 april 1888 — **WHN**: J. P. Havelaar, 21 april 1888 — **K**: Mr. L. W. C. Keuchenius, 21 april 1888; mr. Æ. baron Mackay, 24 febr. 1890.

Ministerie Tak van Poortvliet 1891—1894.

B: Mr. G. van Tienhoven, 21 aug. 1891; J. C. Jansen (*a. i.*), 21 maart 1894 — **J**: Mr. H. J. Smidt, 21 aug. 1891 — **BZ**: Mr. J. P. R. Tak van Poortvliet, 21 aug. 1891 — **M**: J. C. Jansen, 21 aug. 1891 — **F**: Mr. N. G. Pierson, 21 aug. 1891 — **O**: A. L. W. Seyffardt, 21 aug. 1891 — **WHN**: C. Lely, 21 aug. 1891 — **K**: Mr. W. K. baron van Dedem, 21 aug. 1891.

Ministerie Röell—van Houten 1894—1897.

B: Jhr. mr. J. Röell, 8 mei 1894 — **J**: Mr. W. van der Kaay, 9 mei 1894 — **BZ**: Mr. S. van Houten, 9 mei 1894 — **M**: Jhr. H. M. van der Wijck,

9 mei 1894 — **F**: Mr. J. P. Sprenger van Eyk, 9 mei 1894 — **O**: C. O. H. Schneider, 9 mei 1894 — **WHN**: Ph. W. van der Sleyden, 9 mei 1894 — **K**: Mr. J. H. Bergsma, 9 mei 1894.

Ministerie Pierson 1897—1901.

B: Mr. W. H. de Beaufort, 27 juli 1897 — **J**: Mr. P. W. A. Cort van der Linden, 27 juli 1897 — **BZ**: Mr. H. Goeman Borgesius, 27 juli 1897 — **M**: J. C. Jansen, 27 juli 1897; K. Eland (*a. i.*), 22 dec. 1897; jhr. J. A. Röell, 12 jan. 1898 — **F**: Mr. N. G. Pierson, 26 juli 1897 — **O**: J. C. Jansen (*a. i.*), 27 juli 1897; K. Eland, 31 juli 1897; A. Kool, 1 april 1901 — **WHN**: C. Lely, 27 juli 1897 — **K**: J. T. Cremer, 27 juli 1897.

Ministerie Kuyper 1901—1905.

B: Mr. R. Melvil baron van Lynden, 1 aug. 1901; A. G. Ellis (*a. i.*), 9 maart 1905; jhr. mr. W. M. van Weede van Berencamp, 22 april 1905; A. G. Ellis (*a. i.*), 7 aug. 1905 — **J**: Mr. J. A. Loeff, 1 aug. 1901 — **BZ**: Dr. A. Kuyper, 31 juli 1901 — **M**: G. Kruys, 1 aug. 1901; J. W. Bergansius (*a. i.*), 13 dec. 1902; A. G. Ellis, 16 maart 1903 — **F**: Mr. J. J. I. Harte van Tecklenburg, 1 aug. 1901 — **O**: J. W. Bergansius, 1 aug. 1901 — **WHN**: Mr. J. C. de Marez Oyens, 1 aug. 1901 — **K**: Jhr. mr. T. A. J. van Asch van Wyck, 1 aug. 1901; J. W. Bergansius (*a. i.*), 10 sept. 1902; A. W. F. Idenburg, 25 sept. 1902.

Ministerie de Meester 1905—1908.

B: Jhr. mr. D. A. W. van Tets van Goudriaan, 17 aug. 1905 — **J**: Mr. E. E. van Raalte, 17 aug. 1905 — **BZ**: Mr. P. Rink, 17 aug. 1905 — **M**: W. J. Cohen Stuart, 17 aug. 1905; J. Wentholt, 5 aug. 1907 — **F**: Mr. Th. H. de Meester, 15 aug. 1905 — **O**: H. P. Staal, 17 aug. 1905; W. F. ridder van Rappard, 8 april 1907 — **WHN**, sedert 1 juli 1906 **W**: Prof. dr. J. Kraus, 17 aug. 1905; mr J. D. Veegens (*a. i.*), 3 maart 1906; prof. dr. J. Kraus, 14 juli 1906 — **LNH**: Mr. J. D. Veegens, 9 sept. 1905 — **K**: Mr. D. Fock, 17 aug. 1905.

Ministerie Heemskerk 1908—1913.

B: Jhr. mr. R. de Marees van Swinderen, 12 febr. 1908 — **J**: Mr. A. P. L. Nelissen, 12 febr. 1908; de minister van Binnenl. Zaken (*waarn.*), 12 febr. 1910, (*a. i.*), 11 mei 1910; mr. E. R. H. Regout, 7 juni 1910; de minister van Binnenl. Zaken (*waarn.*), 7 jan. 1913, (*a. i.*), 18 jan. 1913 — **BZ**: Mr. Th. Heemskerk, 11 febr. 1908 — **M**: J. Wentholt, 5 aug. 1907; H Colijn (*a. i.*), 14 mei 1912 — **F**: Mr. M. J. C. M. Kolkman, 12 febr. 1908 — **O**: F. H. A. Sabron, 12 febr. 1908; J. Wentholt (*waarn.*), 4 febr. 1909; F. H. A. Sabron, 4 mei 1909; W. Cool, 27 juli 1909; H. Colijn, 4 jan. 1911 — **W**: Mr. J. G. S. Bevers, 12 febr. 1908; A. S. Talma (*a. i.*), 7 jan. 1909; mr. L. H. W. Regout, 21 jan 1909 — **LNH**: A. S. Talma, 12 febr. 1908 — **K**: De minister van Binnenl. Zaken (*a. i.*), 12 febr. 1908; A. W. F. Idenburg, 20 mei 1908; J. H. de Waal Malefijt, 16 aug. 1909.

Ministerie Cort van der Linden 1913—1918.

B: De minister van Binnenl. Zaken (*a. i.*), 29 aug. 1913; jhr. dr. J. Loudon, 27 sept. 1913 — **J**: Mr. B. Ort, 29 aug. 1913 — **BZ**: Mr. P. W. A. Cort van der Linden, 29 aug. 1913 — **M**: J. J. Rambonnet, 29 aug. 1913; de minister

van Oorlog (*a. i.*) 28 juni 1918 — **F**: A. E. J. Bertling, 29 aug. 1913; mr. M. W. F. Treub, 24 oct. 1914; mr. dr. A. van Gijn, 8 febr. 1916; mr. M. W. F. Treub, 22 febr. 1917 — **O**: N. Bosboom, 29 aug. 1913; de minister van Marine (*a. i.*), 15 mei 1917; jhr. mr. B. C. de Jonge, 15 juni 1917 — **W**: Dr. C. Lely, 29 aug. 1913 — **LNH**: Mr. M. W. F. Treub, 29 aug. 1913; dezelde (*a. i.*), 24 oct. 1914; F. E. Posthuma, 15 nov. 1914 — **K**: Mr. Th. B. Pleyte, 29 aug. 1913; de minister van Marine (*a. i.*), 8 dec. 1915; mr. Th. B. Pleyte, 17 jan. 1916.

Ministerie Ruys de Beerenbrouck 1918—

B: Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, 9 sept. 1918 — **J**: Mr. Th. Heemskerk, 9 sept. 1918 — **BZ**: Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, 9 sept. 1918 — **OKW**: Dr. J. Th. de Visser, 25 sept. 1918 — **M**: De minister van Oorlog (*a. i.*), 9 sept. 1918; W. Naudin ten Cate, 16 sept. 1918; de minister van Binnenlandsche Zaken (*a. i.*), 20 febr. 1919; mr. H. Bijleveld, 17 april 1919; de minister van Landbouw, Nijverheid en Handel (*a. i.*), 5 jan. 1920; de minister van Oorlog (*a. i.*), 31 maart 1920 — **F**: Mr. S. de Vries Cz., 9 sept. 1918 — **O**: Jhr. G. A. A. Alting von Geusau, 9 sept. 1918; de minister van Binnenlandsche Zaken (*a. i.*), 5 jan. 1920; W. F. Pop, 31 maart 1920 — **W**: A. A. H. W. König, 9 sept. 1918 — **LNH**: H. A. van IJsselsteyn, 9 sept. 1918 — **A**: Mr. P. J. M. Aalberse, 25 sept. 1918 — **K**: A. W. F. Idenburg, 9 sept. 1918; de minister van Binnenlandsche Zaken (*waarn.*), 13 aug. 1919; S. de Graaff, 13 nov. 1919.

§ 2.

MINISTERS VAN STAAT.

Dr. A. Kuyper ⊕2 (BL1) (JC1) (M1), 27 aug. 1908.
Jhr. mr. A. P. C. van Karnebeek ⊕2 ✠1 (D2*a*) (E4) (EL4) (ML1) (O1) (PS2*a*) (RA1) (TS1) (WA), 1 mei 1909.
Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman ⊕2, 27 aug. 1909.
Mr. P. W. A. Cort van der Linden ⊕2 ⊛1 (D1) (GMS1) (LZ1), 28 jan. 1915.

§ 3.

STATEN-GENERAAL.

De Staten-Generaal vertegenwoordigen het geheele Nederlandsche volk. Zij zijn verdeeld in eene Eerste en Tweede Kamer.

De wetgevende macht wordt gezamenlijk door de Koningin en de Staten-Generaal uitgeoefend. De Koningin draagt aan de Staten-Generaal ontwerpen van wet voor en doet hun zoodanige andere voorstellen als Zij noodig oordeelt. Zij heeft het recht de door de Staten-Generaal aangenomen wetsontwerpen al of niet goed te keuren. De Koningin zendt Hare voorstellen aan de Tweede Kamer. Besluit deze een voorstel, hetzij onveranderd, hetzij gewijzigd, goed te keuren, zoo doet zij het toekomen aan de Eerste Kamer. Wanneer de Tweede Kamer tot het niet aannemen van een voorstel besluit, verzoekt zij aan de Koningin het in nadere overweging te nemen. De Eerste Kamer overweegt het voorstel zoodanig als het door de Tweede Kamer is aangenomen en geeft kennis van haar besluit zoowel aan de Koningin als aan de Tweede Kamer. Zoolang de Eerste Kamer nog niet heeft beslist, blijft de Koningin bevoegd het door Haar gedaan voorstel weder in te trekken. De Staten-Generaal hebben het recht voorstellen van wet aan de Koningin te doen; de voordracht daartoe behoort echter alleen aan de Tweede Kamer, die het voorstel, na aanneming, aan de Eerste Kamer verzendt en bevoegd is om aan een of meer van hare leden de mondelinge of schriftelijke verdediging daarvan in de Eerste Kamer op te dragen. Wanneer de Eerste Kamer het voorstel goedkeurt, dan verzoekt zij daarop de bewilliging der Koningin en geeft daarvan kennis aan de Tweede Kamer; keurt zij het niet goed, dan zendt zij het aan de Tweede Kamer terug, onder mededeeling, dat zij geen genoegzame reden heeft gevonden om er de bewilliging der Koningin op te verzoeken. Andere voordrachten dan voorstellen van wet kunnen door elke Kamer afzonderlijk aan de Koningin worden gedaan. De Koningin geeft kennis aan de Staten-Generaal of Zij een voorstel van wet, door hen aangenomen, al

dan niet goedkeurt. Beide Kamers hebben zoowel afzonderlijk als in vereenigde zitting het recht van enquête; de Tweede Kamer en de vereenigde zitting der Staten-Generaal hebben het recht van amendement.

Niemand kan tegelijk lid der beide Kamers zijn. Een lid van de Staten-Generaal kan niet tevens zijn: vice-president of lid van den Raad van State, president, vice-president of lid van den Hoogen Raad, noch procureur-generaal of advocaat-generaal bij dien Raad, noch president of lid der Algemeene Rekenkamer, noch commissaris der Koningin in de provincie. Als lid der Eerste Kamer kan men bovendien niet tegelijk lid der Provinciale Staten zijn. Andere ambten zijn niet onvereenigbaar met het lidmaatschap, doch het is gewoonte, dat onder ministerieele departementen ressorteerende ambtenaren voor den duur van hun mandaat op wachtgeld komen. Krijgslieden in werkelijken dienst zijn bij de aanvaarding van het lidmaatschap van rechtswege op non-activiteit voor den duur van hun mandaat. De hoofden der ministerieele departementen hebben in beide Kamers zitting en alleen eene raadgevende stem, ten ware zij tot leden der vergadering mochten benoemd zijn. De leden der Kamers zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor hetgeen zij in de vergaderingen hebben gezegd of aan haar schriftelijk hebben medegedeeld. Elke Kamer benoemt haren griffier, buiten haar midden. De Staten-Generaal vergaderen ten minste éénmaal 's jaars; hunne gewone vergadering wordt geopend op den derden dinsdag in september. De afzonderlijke vergaderingen der beide Kamers, en evenzoo de vereenigde vergaderingen, worden in het openbaar gehouden; echter kunnen in zekere gevallen de deuren worden gesloten.

De Koningin heeft het recht de Kamers der Staten-Generaal, elke afzonderlijk of beide te zamen, te ontbinden.

EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

De Eerste Kamer bestaat uit 50 leden, die verkozen worden door de Provinciale Staten. De vereischten tot benoeming als lid der Kamer zijn dezelfde als voor de Tweede Kamer (zie aldaar). De leden der Eerste Kamer worden verkozen voor negen jaren; een derde gedeelte treedt om de drie jaren af; de uitvallende leden zijn dadelijk weder verkiesbaar. De voorzitter wordt door de Koningin uit de leden benoemd voor het tijdperk eener zitting. De leden genieten enkel reis- en verblijfkosten voor zoover zij niet te 's-Gravenhage metterwoon zijn gevestigd

De gewone tijd der verkiezing door de Provinciale Staten is de tweede dinsdag van juli.

Leden, gerangschikt naar de provinciën.

De dagteekening achter iederen naam duidt het tijdstip aan, sinds hetwelk de leden onafgebroken zitting hebben in de Kamer. Het tweede jaartal is dat der aftreding.

Noordbrabant.*

Jhr. P. J. J. S M. van der Does de Willebois ✿ ✠3 (GG2), 's-Hertogenbosch, 28 maart 1898—1922.

Jhr. mr. F. X. A. Verheijen ✿, 's-Hertogenbosch, 19 mei 1908—1922.

Mr. W. M. van Lanschot ✠4, 's-Hertogenbosch, 16 mei 1911—1928.

Mr. A. J. I. M. Smits, Oosterhout, 20 juni 1911—1925.

Dr. J. A. A. M. van Loon, Steenbergen, 16 sept. 1919—1925.

H. J M. Blomjous, Tilburg, ... 1920—1928.

Gelderland.

Mr. F. J. M. A. Reekers ✿ (GG3) (HG2), Amsterdam, 15 sept. 1896—1922.

Mr. P. C. 't Hooft ✿, Arnhem, 27 dec. 1899—1925.

Mr. W. H. J. Th. van Basten Batenburg ✿, Utrecht, 17 sept. 1907—1928.

Mr. O. J. E. baron van Wassenaer van Catwijck ✿ (CBU), 's-Gravenhage, 16 juni 1914—1925.

H. Colijn ✠3 ✿ (EL2), 's-Gravenhage, 15 sept. 1914—1928.

A. J. Jurgens Hz., Nijmegen, 19 dec. 1919—1922.

Zuidholland.

J. J. G. baron van Voorst tot Voorst ✿ ✠ ✚ (D3) (EL4) (FJ2) (IK3) (K2*a*) (OM) (Z3), Arnhem, 27 maart 1908—1922.

Mr. L. W. C. van den Berg ✿ (O2*a*), Delft, 16 mei 1911—1925.

Dr. H. Bavinck ✿, Amsterdam, 19 sept. 1911—1928.

Jhr. mr. dr. N. C. de Gijselaar (J), Leiden, 31 maart 1913—1928.

G. J. van Swaay, Nijmegen, 29 dec. 1913—1922.

Mr. A. van der Hoeven, Rotterdam, 3 aug. 1914—1925.
A. J. A. Gilissen, Rotterdam, 13 nov. 1914—1922.
J. H. de Waal Malefijt ⊛ (KB1) (EL2), Katwijk, 28 aug. 1917—1928.
Jhr. mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland ✠4 ✠ (HG2) (OM), 's-Gravenhage, 13 april 1920—1928.
A. W. F. Idenburg ⊛1 (GR1) (HB1) (HSJ1), 7 oct. 1920—1925.

Noordholland.

Mr. F. S. van Nierop ⊛ ✠3 (K2), Amsterdam, 19 sept. 1899—1925.
K. Cz. de Boer ⊛, Assendelft, 21 sept. 1910—1922.
Dr. J. Kraus ⊛2 ✠3, 's-Gravenhage, 3 oct. 1911—1925.
J. T. Cremer ⊛2 ⊛1 (DC1) (EL2) (HM1) (LZ4) (M1) (RZ1), Santpoort, 9 juli 1912—1922.
D. J. van Houten ✠4, Weesp, 16 sept. 1913—1925.
W. H. Vliegen, Amsterdam, 27 nov. 1917—1928.
Dr. D. van Embden, Amsterdam, 19 nov. 1918—1928.
Mevr. W. C. B. Pothuis—Smit, Amsterdam, 23 maart 1920—1922.
. . . .

Zeeland.

Mr. A. J. F. Fokker van Crayenstein van Rengerskerke ⊛, Zierikzee, 16 sept. 1913—1922.
Mr. C. Lucasse ⊛, Goes, 13 april 1915—1925.

Utrecht.

G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek van Hardenbroek ✠ (RJ), Lopik, 18 mei 1910—1928.
Jhr. mr. J. W. M. Bosch van Oud-Amelisweerd, Utrecht, 13 oct. 1914—1922.

Friesland.

H. H. van Kol, Voorschoten, 16 sept. 1913—1928.
E. J. Bergsma ⊛, Enschedé, 25 nov. 1913—1925.
H. Polak, Laren (N.-H.), 25 nov. 1913—1922.
Mr. H. Binnerts ⊛, Heerenveen, 20 sept. 1916—1925.

Overijsel.

Dr. H. Franssen ⊛, Zwolle, 6 dec. 1904—1928.
Mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk ⊛, Wijhe, 22 april 1913—1925.
J. C. L. van der Lande, Ubbergen, 29 juli 1920—1922.

Groningen.

R. P. Dojes ⊛ ✠, Uithuizen, 10 april 1903—1922.
Mr. dr. C. C. Geertsema ⊛2 ✠1 (K2*a*) (RA2*a*), Groningen, 6 nov. 1917—1925.
Mr. M. Mendels, Amsterdam, 17 sept. 1919—1928.

Drenthe.

Mr. G. W. baron van der Feltz ⊛ ✠4 (J), Assen, 21 sept. 1904—1922.
Mr. H. Smeenge ⊛ ✠3, Amsterdam, 17 sept. 1919—1928.

Limburg.

Jhr. A. H. J. H. Michiels van Kessenich ⊛ ✠3 (BL3) (EL4), Nuth, 6 dec. 1899—1928.
O. M. F. Haffmans ⊛, Helden, 27 maart 1908—1925.
Jhr. mr. L. H. L. J. van der Maesen de Sombreff, Hulsberg, 19 maart 1909—1922.

Voorzitter gedurende het zittingjaar 1920–1921.

J. J. G. baron VAN VOORST TOT VOORST.

Huishoudelijke commissie.

J. J. G. baron van Voorst tot Voorst, *voorzitter.*
Mr. F. J. M. A. Reekers.
Dr. J. Kraus.

Griffier. Mr. H. Zillesen ⚙ ✠4 (DA5) (EL3), 29 dec. 1899.
Commies-griffier. Jhr. mr. W. A. Beelaerts van Blokland, 26 juni 1919.
Referendaris ter griffie. W. F. Pfeiffer ✠, 21 juni 1901.
Hoofdcommies ter griffie. J. A. van Lakerveld, 1 jan. 1917.
Commies ter griffie. J. H. François, 1 juli 1917.
Adjunct-commies ter griffie. L. Boerman, 29 juli 1920.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

De Tweede Kamer bestaat uit 100 leden. Om lid der Tweede Kamer te kunnen zijn, wordt alleen vereischt dat men Nederlander (mannelijk of vrouwelijk) zij, niet bij rechterlijke uitspraak de beschikking of het beheer over zijne goederen hebbe verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zij en den ouderdom van dertig jaren vervuld hebbe. De leden der Tweede Kamer worden gekozen voor vier jaren; zij treden tegelijk af (derde dinsdag van September) en zijn dadelijk herkiesbaar. De voorzitter wordt door de Koningin benoemd voor het tijdperk eener zitting, uit eene door de Kamer aangeboden opgave van drie leden.

Voor de waarneming van hun lidmaatschap (zij moeten daartoe minstens éénmaal gedurende een zittingjaar aanwezig zijn) genieten de leden eene schadeloosstelling van *f* 3000 's jaars, benevens reiskosten Is een lid tegelijk Minister dan vervalt de schadeloosstelling. Bij aftreding ontvangt een lid pensioen, berekend naar *f* 100 's jaars voor elk jaar van zijn lidmaatschap, tot een maximum van *f* 2000, dat ophoudt bij herkiezing.

Verkiezing van de leden der Tweede Kamer, der Provinciale Staten en der Gemeenteraden. 1)

Door de grondwetswijziging van 1917, die het algemeen stemrecht verleende, is tevens de evenredige vertegenwoordiging ingevoerd, welke ten doel heeft eenzelfde verhouding in het leven te roepen tusschen het aantal stemmen dat elke partij of groep heeft uitgebracht en het aantal zetels dat zij zal innemen in het vertegenwoordigend lichaam; aan alle partijen of groepen zal aldus ongeveer op hetzelfde gemiddelde aantal stemmen een zetel worden toegekend. Door dit stelsel zijn de vroegere kiesdistricten vervallen.

In het belang van de kandidaatstelling en de stemming zijn, met betrekking tot de verkiezingen voor de Tweede Kamer en de Provinciale Staten, het Rijk en de Provincie in kieskringen verdeeld, die nader omschreven zijn in de hieronder volgende tabellen.

TABEL A AANGEVENDE DE VERDEELING VAN HET RIJK IN KIESKRINGEN VOOR DE VERKIEZING VAN DE LEDEN DER TWEEDE KAMER.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
I	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen I, II, IV, V en VI van de provincie Noordbrabant, volgens tabel B.	's-Hertogenbosch.
II	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen III, VII, VIII en IX van de provincie Noordbrabant, volgens tabel B.	Tilburg.
III	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen I—V van de provincie Gelderland, volgens tabel B.	Arnhem.
IV	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen VI—X van de provincie Gelderland, volgens tabel B.	Nijmegen.
V	De gemeente Rotterdam (zonder Hoek van Holland).	Rotterdam.
VI	De gemeente 's-Gravenhage.	's-Gravenhage.
VII	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen III en IV van de provincie Zuidholland, volgens tabel B.	Leiden.

1) Aangezien de bepalingen der Kieswet (zie St. 1917 n°. 694, juncto St. 1919 nos. 536 en 846) met betrekking tot de verkiezingen voor de Tweede Kamer m. m. ook gelden voor de verkiezing van de leden der Provinciale Staten en voor die van de leden der Gemeenteraden, wordt, ten einde later niet in herhalingen te vervallen, de verkiezing van de leden der laatstbedoelde twee vertegenwoordigende lichamen reeds hier besproken.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
VIII	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen V, VI en VII van de provincie Zuidholland, volgens tabel B.	Dordrecht.
IX	De gemeente Amsterdam.	Amsterdam.
X	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen II, III en IV van de provincie Noordholland, volgens tabel B.	Den Helder.
XI	De gemeenten, behoorende tot de kieskringen V, VI en VII van de provincie Noordholland, volgens tabel B.	Haarlem.
XII	De provincie Zeeland.	Middelburg.
XIII	„ „ Utrecht.	Utrecht.
XIV	„ „ Friesland.	Leeuwarden.
XV	„ „ Overijsel.	Zwolle.
XVI	„ „ Groningen.	Groningen.
XVII	„ „ Drenthe.	Assen.
XVIII	„ „ Limburg.	Maastricht.

TABEL B AANGEVENDE DE VERDEELING VAN HET RIJK IN KIESKRINGEN VOOR DE VERKIEZING VAN DE LEDEN DER PROVINCIALE STATEN.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
	NOORDBRABANT.	
I	De gemeenten 's-Hertogenbosch, Rosmalen, den Dungen, St.-Michielsgestel, Schijndel, Vught, Heeswijk, Dinther, Geffen, Nuland, Heesch, Nistelrode, Lith, Lithoijen, Berlicum.	's-Hertogenbosch.
II	De gemeenten Grave, Escharen, Velp, Reek, Gassel, Linden, Cuyk en St. Agatha, Schayk, Beers, Uden, Mill en St. Hubert, Zeeland, Ravenstein, Dieden, Demen en Langel, Deursen en Dennenburg, Huisseling en Neerloon, Boxmeer, Sambeek, Vierlingsbeek, Maashees en Overloon, Oploo, St. Anthonis en Ledeacker, Wanroy, Beugen en Rijkevoort, Oeffelt, Haps, Oss, Berghem, Megen, Haren en Macharen, Oijen en Teeffelen, Herpen.	Grave.
III	De gemeenten Tilburg, Goirle, Berkel, Oisterwijk, Moergestel, Diessen, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Udenhout, Gilze en Reijen, Boxtel, Esch, Helvoirt, Haaren, Cromvoirt, Liempde.	Tiburg.
IV	De gemeenten Heusden, Bokhoven, Alem, Marem en Kessel, Empel en Meerwijk, Engelen, Drongelen, Dussen, Hedikhuizen, Genderen, Herpt, Meeuwen, Oudheusden, Wijk en Aalburg, Veen, Woudrichem, Rijswijk, Op- en Neer-Andel, de Werken en Sleeuwijk, Werkendam, Giessen, Almkerk, Waalwijk, Baardwijk, Besoijen, Capelle, Sprang, Vrijhoeve-Capelle, Waspik, Vlijmen, Nieuwkuyk, Drunen.	Heusden.
V	De gemeenten Helmond, Aarle-Rixtel, Beek en Donk, Lieshout, Mierlo, Stiphout, Gemert, Bakel en Milheeze, Nunen, Gerwen en Nederwetten, Heeze, Leende, Asten, Deurne en Liessel, Vlierden, Someren, Lierop, Budel, Maarheeze, Soerendonk, Sterksel en Gassel, Veghel, Erp, Boekel.	Helmond.
VI	De gemeenten Eindhoven, Aalst, Dommelen, Geldrop, Oerle, Valkenswaard, Veldhoven en Meerveldhoven, Waalre, Zeelst, Zesgehuchten, Borkel en Schaft, Westerhoven, St. Oedenrode, Son en Breugel, Oirschot, Best, Vessem, Wintelre en Knegsel, Oost-, West- en Middelbeers, Bladel en Netersel, Bergeyk, Reusel, Hooge- en Lage Mierde, Hoogeloon, Hapert en Casteren, Eersel, Duizel en Steensel, Riethoven, Luyksgestel.	Eindhoven.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
VII	De gemeenten Breda, Ginneken en Bavel, Teteringen, Princenhage, Etten en Leur, Rijsbergen, Zundert, Chaam, Alphen en Riel, Baarle-Nassau.	Breda.
VIII	De gemeenten Zevenbergen, Klundert, Willemstad, Standdaardbuiten, Hooge en Lage Zwaluwe, Oudenbosch, Oosterhout, 's-Gravenmoer, Raamsdonk, Geertruidenberg, Made en Drimmelen, Terheyden, Dongen, Fijnaart en Heiningen.	Zevenbergen.
IX	De gemeenten Bergen-op-Zoom, Putten, Ossendrecht, Woensdrecht, Huybergen, Halsteren, Nieuw-Vossemeer, Steenbergen en Kruisland, Roosendaal en Nispen, Rucphen en Vorenseinde, Hoeven, Dinteloord en Prinsland, Wouw, Oud- en Nieuw-Gastel.	Bergen-op-Zoom.
	GELDERLAND.	
I	De gemeenten Arnhem, Rozendaal; Rheden.	Arnhem.
II	De gemeenten Renkum, Doorwerth, Wageningen, Ede, Scherpenzeel, Barneveld.	Ede.
III	De gemeenten Hoevelaken, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Elburg, Doornspijk, Oldebroek, Hattem, Epe, Heerde.	Oldebroek.
IV	De gemeenten Apeldoorn, Voorst, Brummen.	Voorst.
V	De gemeenten Zutphen, Gorssel, Warnsveld, Laren, Lochem, Neede, Borculo, Ruurlo, Vorden, Eibergen, Groenlo, Lichtenvoorde.	Zutphen.
VI	De gemeenten Winterswijk, Aalten, Dinxperlo, Wisch, Doetinchem, Doesburg, Hummelo en Keppel, Steenderen, Hengelo, Zelhem.	Aalten.
VII	De gemeenten Gendringen, Bergh, Didam, Zevenaar, Herwen en Aerdt, Pannerden, Duiven, Westervoort, Angerlo, Wehl, Gent, Bemmel, Valburg, Elst, Huissen.	Elst.
VIII	De gemeenten Nijmegen, Ubbergen, Millingen, Beuningen.	Nijmegen.
IX	De gemeenten Heteren, Hemmen, Dodewaard, Kesteren, Echteld, IJzendoorn, Lienden, Maurik, Zoelen, Tiel, Wadenoijen, Ophemert, Varik, Est en Opijnen, Geldermalsen, Waardenburg, Deil, Haaften, Herwijnen, Vuren, Buren, Beusichem, Culemborg, Beesd, Buurmalsen.	Tiel.
X	De gemeenten Heerewaarden, Dreumel, Appeltern, Wamel, Druten, Horssen, Batenburg, Bergharen, Ewijk, Wychen, Balgoy, Overasselt, Heumen, Groesbeek, Brakel, Zuilichem, Poederoyen, Nederhemert, Ammerzoden, Hedel, Kerkwijk, Gameren, Zalt-Bommel, Hurwenen, Driel, Rossum.	Wychen.
	ZUIDHOLLAND.	
I	De gemeente Rotterdam (zonder Hoek van Holland).	Rotterdam.
II	De gemeente 's-Gravenhage.	's-Gravenhage.
III	De gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Koudekerk, Voorschoten, Oegstgeest, Rijnsburg, Valkenburg, Warmond, Sassenheim, Noordwijk, Noordwijkerhout, Voorhout, Lisse, Hillegom, Katwijk, Wassenaar.	Leiden.
IV	De gemeenten Alphen a/d Rijn, Boskoop, Bodegraven, Zwammerdam, Hazerswoude, Ter Aar, Nieuwveen, Alkemade, Woubrugge, Rijnsaterwoude, Nieuwkoop, Zevenhoven, Leimuiden, Gouda, Haastrecht, Woerden, Rietveld, Waarder, Barwoutswaarder, Oudewater, Hekendorp, Papekop, Lange-Ruige-Weide, Waddinxveen, Reeuwijk, Schoonhoven, Vlist, Stolwijk, Ouderkerk-aan-den-IJsel, Berkenwoude, Gouderak, Bergambacht, Ammerstol, Lekkerkerk, Krimpen-aan-de-Lek, Krimpen-aan-den-IJsel, Zoetermeer, Veur, Voorburg, Zegwaart, Stompwijk, Benthuizen, Pijnacker, Nootdorp, Berkel, Hillegersberg, Schie-	Gouda.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
	broek, Bergschenhoek, Zevenhuizen, Bleiswijk, Nieuwerkerk-aan-den-IJsel, Capelle-aan-den-IJsel, Moordrecht, Moerkapelle.	
V	De gemeenten Delft, Schipluiden, Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht, Maassluis, Maasland, Rozenburg, Naaldwijk, de Lier, 's-Gravenzande, Monster, Loosduinen, Wateringen, Rijswijk, Schiedam, Kethel en Spaland, Overschie, Rotterdam (Hoek van Holland).	Delft
VI	De gemeenten Dordrecht, Dubbeldam, Meerkerk, Ameide, Tienhoven, Noordeloos, Hoogblokland, Hoornaar, Groot-Ammers, Nieuwpoort, Langerak, Goudriaan, Ottoland, Giessendam, Giessen-Nieuwkerk, Peursum, Streefkerk, Brandwijk, Molenaarsgraaf, Bleskensgraaf, Sliedrecht, Wijngaarden, Alblasserdam, Nieuw-Lekkerland, Oud-Alblas, Papendrecht, Gorinchem, Schelluinen, Arkel, Hardinxveld, Leerdam, Schoonrewoerd, Leerbroek, Nieuwland, Asperen, Heukelum, Kedichem, Vianen, Hagestein, Everdingen, Lexmond, Hei- en Boeikop.	Dordrecht.
VII	De gemeenten Ridderkerk, Zwijndrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Heerjansdam, IJselmonde, Oost- en West-Barendrecht, Poortugaal, Rhoon, Hoogvliet, Pernis, Oud-Beijerland, Numansdorp, Zuid-Beijerland, Klaaswaal, Heinenoord, Nieuw-Beijerland, Piershil, Goudswaard, 's-Gravendeel, Puttershoek, Maasdam, Strijen, Mijnsheerenland, Westmaas, Brielle, Oostvoorne, Zwartewaal, Vierpolders of het Nieuwland, Nieuwenhoorn, Hellevoetsluis, Nieuw-Helvoet, Rockanje, Zuidland, Hekelingen, Oudenhoorn, Spijkenisse, Geervliet, Heenvliet, Abbenbroek, Middelharnis, Sommelsdijk, Dirksland, Melissant, Goedereede, Stellendam, Ouddorp, Oude-Tonge, Nieuwe-Tonge, Herkingen, Ooltgensplaat, den Bommel, Stad-aan-'t Haringvliet.	Ridderkerk.
	NOORDHOLLAND.	
I	De gemeente Amsterdam.	Amsterdam.
II	De gemeenten Den Helder, Terschelling, Texel, Vlieland, Schagen, Sint-Maarten, de Zijpe, Wieringerwaard, Callantsoog, Petten, Wieringen, Barsingerhorn, Oudkarspel, Zuid-Scharwoude, Noord-Scharwoude, Sint-Pancras, Broek op Langedijk, Harenkarspel, Warmenhuizen, Koedijk, Bergen, Schoorl, Heer-Hugowaard, Nieuwe-Niedorp, Oude-Niedorp, Winkel, Anna-Paulowna.	Den Helder.
III	De gemeenten Hoorn, Berkhout, Beets, Oudendijk, Avenhorn, Ursum, Oterleek, Wognum, Nibbixwoud, Zwaag, Blokker, Schellinkhout, Wijdenes, Enkhuizen, Urk, Medemblik, Opperdoes, Twisk, Spanbroek, Opmeer, Hoogwoud, Heusbroek, Obdam, Zijbekarspel, Abbekerk, Midwoud, Wervershoof, Andijk, Grootebroek, Bovenkarspel, Hoogkarspel, Westwoud, Venhuizen, Purmerend, Kwadijk, Ilpendam, Landsmeer, Beemster, Oosthuizen, Warder, Schermerhorn, de Rijp, Graft, Zuid- en Noord-Schermer, Wormer, Wijdewormer, Jisp, Edam, Middelie, Monnikendam, Katwoude, Marken, Broek-in-Waterland, Nieuwendam, Buiksloot, Ransdorp.	Hoorn.
IV	De gemeenten Zaandam, Zaandijk, Koog a/d Zaan, Wormerveer, Oostzaan, Krommenie, Westzaan, Assendelft, Alkmaar, Oudorp, Egmond-binnen, Egmond-aan-Zee, Heiloo, Limmen, Castricum, Heemskerk, Uitgeest, Akersloot.	Zaandam.
V	De gemeenten Haarlem, Zandvoort, Bloemendaal, Schoten.	Haarlem
VI	De gemeenten Velsen, Beverwijk, Wijk-aan-Zee, Spaarndam, Haarlemmermeer, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Bennebroek, Nieuwer-Amstel, Ouder-Amstel, Uithoorn, Aalsmeer, Sloten.	Velsen.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
VII	De gemeenten Weesp, Weespercarspel, Diemen, Watergraafsmeer, Muiden, Naarden, Huizen, Nederhorst-den-Berg, 's-Graveland, Kortenhoef, Ankeveen, Laren, Bussum, Blaricum, Hilversum.	Weesp.
	ZEELAND.	
I	De gemeenten Middelburg, Aagtekerke, Arnemuiden, Domburg, Grijpskerke, Nieuw en St.-Joosland, Oostkapelle, Serooskerke, St. Laurens, Veere, Vrouwenpolder.	Middelburg.
II	De gemeenten Vlissingen, Biggekerke, Koudekerke, Meliskerke, Oost- en West-Souburg, Ritthem, Westkapelle, Zoutelande.	Vlissingen.
III	De gemeenten Zierikzee, Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Dreischor, Duivendijke, Elkerzee, Ellermeet, Haamstede, Kerkwerve, Nieuwerkerk, Noordgouwe, Noordwelle, Oosterland, Ouwerkerk, Renesse, Serooskerke, Zonnemaire	Zierikzee.
IV	De gemeenten Tholen, Oud-Vossemeer, Poortvliet, Scherpenisse, St.-Annaland, St.-Maartensdijk, St -Philipsland, Stavenisse, Wissekerke, Colijnsplaat, Kortgene, Cats.	Tholen.
V	De gemeenten Goes, Baarland, Borsselen, Driewegen, Ellewoutsdijk, 's-Gravenpolder, 's-Heer-Abtskerke, 's-Heer-Arendskerke, 's-Heerenhoek, Heinkenszand, Hoedekenskerke, Kapelle, Kattendijke, Kloetinge, Krabbendijke, Kruiningen, Nisse, Oudelande, Ovezande, Rilland, Schore en Vlake, Waarde en Valkenisse, Wemeldinge, Wolphaartsdijk, Yerseke.	Goes.
VI	De gemeenten Sluis, Aardenburg, Biervliet, Breskens, Cadzand, Eede, Groede, Hoofdplaat, Nieuwvliet, Oostburg, Retranchement, Schoondijke, St.-Kruis, Waterlandkerkje, IJzendijke, Zuidzande.	Sluis.
VII	De gemeenten Hulst, Axel, Boschkapelle, Clinge, Graauw en Langendam, Hengstdijk, Hoek, Hontenisse, Koewacht, Neuzen, Ossenisse, Overslag, Philippine, Sas-van-Gent, Stoppeldijk, St.-Jansteen, Westdorpe, Zaamslag, Zuiddorpe.	Hulst.
	UTRECHT.	
I	De gemeente Utrecht.	Utrecht.
II	Het overig deel der provincie.	Amersfoort.
	FRIESLAND.	
I	De gemeenten Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Idaarderadeel, Menaldumadeel, Tietjerksteradeel.	Leeuwarden.
II	De gemeenten Dokkum, Ferwerderadeel, Westdongeradeel, Oostdongeradeel, Dantumadeel, Kollumerland en Nieuw-Kruisland, Achtkarspelen, Ameland, Schiermonnikoog.	Dokkum.
III	De gemeenten Smallingerland, Opsterland, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Schoterland, Aengwirden, Utingeradeel.	Schoterland.
IV	De gemeenten Sneek, IJlst, Sloten, Workum, Hindeloopen, Stavoren, Wijmbritseradeel, Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde, Gaasterland, Lemsterland, Doniawerstal, Haskerland, Rauwerderhem, Hennaarderadeel.	Sneek.
V	De gemeenten Franeker, Harlingen, Bolsward, Wonseradeel, Franekeradeel, Barradeel, 't Bildt, Baarderadeel.	Franeker.
	OVERIJSEL.	
	De gemeenten Zwolle, Dalfsen, Zwollerkerspel, Staphorst, Heino, Nieuwleusen.	Zwolle.

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
II	De gemeenten Kampen, Kamperveen, Zalk, Wilsum, IJselmuiden, Grafhorst, Steenwijk, Steenwijkerwold, Oldemarkt, Giethoorn, Kuinre, Blankenham, Blokzijl, Stad-Vollenhove, Ambt-Vollenhove, Zwartsluis, Hasselt, Genemuiden, Wanneperveen.	Kampen.
III	De gemeenten Deventer, Diepenveen, Wijhe, Olst, Raalte, Holten, Bathmen.	Deventer.
IV	De gemeenten Stad-Ommen, Ambt-Ommen, Avereest, Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg, Gramsbergen, Den Ham, Vriezenveen, Hellendoorn, Wierden.	Stad-Ommen.
V	De gemeenten Hengelo, Borne, Markelo, Goor, Rijssen, Diepenheim, Stad-Delden, Ambt-Delden, Haaksbergen.	Hengelo.
VI	De gemeenten Almelo, Tubbergen, Oldenzaal, Losser, Ootmarsum, Denekamp, Weerselo.	Almelo.
VII	De gemeenten Enschedé, Lonneker.	Enschedé.
	GRONINGEN.	
I	De gemeente Groningen.	Groningen.
II	De gemeenten Zuidhorn, Grijpskerk, Oldehove, Ezinge, Aduard, de Leek, Marum, Grootegast, Oldekerk, Bedum, Winsum, Leens, Ulrum, Kloosterburen, Eenrum, Baflo, Warffum, Adorp, Middelstum, Kantens, Usquert, Uithuizen, Hoogkerk.	Bedum.
III	De gemeenten Appingedam, Delfzijl, Bierum, 't Zandt, Loppersum, Ten Boer, Slochteren, Stedum, Uithuizermeeden, Termunten, Noorddijk, Haren.	Appingedam.
IV	De gemeenten Winschoten, Midwolda, Nieuwwolda, Finsterwolde, Beerta, Nieuweschans, Zuidbroek, Noordbroek, Scheemda, Muntendam, Meeden, Bellingwolde, Hoogezand, Sappemeer.	Winschoten.
V	De gemeenten Wedde, Onstwedde, Vlagtwedde, Oude-Pekela, Nieuwe-Pekela, Veendam, Wildervank.	Oude-Pekela.
	DRENTHE.	
I	De gemeenten Assen, Anlo, Norg, Roden, Peize, Eelde, Zuidlaren, Vries, Smilde, Rolde.	Assen.
II	De gemeenten Meppel, Havelte, Nijeveen, Ruinen, Ruinerwold, de Wijk, Zuidwolde, Diever, Dwingelo, Vledder.	Meppel.
III	De gemeenten Hoogeveen, Beilen, Westerbork, Zweeloo, Oosterhesselen, Coevorden, Dalen, Schoonebeek, Sleen.	Hoogeveen.
IV	De gemeenten Emmen, Odooru, Borger, Gieten, Gasselte.	Emmen.
	LIMBURG.	
I	De gemeente Maastricht.	Maastricht.
II	De gemeenten Bocholtz, Gulpen, Margraten, Mheer, Noorbeek, Oud-Valkenburg, Schin-op-Geulle, Simpelveld, Slenaken, Vaals, Valkenburg, Wittem, Wijlre, Mesch, Eijsden, St-Geertruid, Rijckholt, Gronsveld, Cadier en Keer, Heer, Ambij, Bemelen, Berg en Terblijt, Houthem.	Gulpen.
III	De gemeenten Amstenrade, Bingelrade, Brunssum, Jabeek, Merkelbeek, Nuth, Oirsbeek, Schinnen, Schinveld, Born, Broeksittard, Geleen, Grevenbicht, Limbricht, Munstergeleen, Nieuwstadt, Obbicht, Sittard, Urmond, Stein, Elsloo, Beek, Spaubeek, Geulle, Bunde, Ulestraten, Itteren, Borgharen, Meerssen.	Sittard.
IV	De gemeenten Eygelshoven, Heerlen, Hoensbroek, Hulsberg, Kerkrade, Klimmen, Nieuwenhagen, Schaesberg, Schimmert, Ubach over Worms, Voerendaal, Wijnandsrade.	Heerlen

Nummer van den kieskring.	Gebied waarover de kieskring zich uitstrekt.	Gemeente waar het hoofdstembureau is gevestigd.
V	De gemeenten Roermond, Echt, Herten, Horn, Linne, Maasbracht, Melick en Herkenbosch, Maasniel, Montfort, St.-Odiliënberg, Ohé en Laak, Posterholt, Roosteren, Stevensweert, Susteren, Swalmen, Vlodrop.	Roermond.
VI	De gemeenten Baexem, Beegden, Buggenum, Grathem, Haelen, Heel, Heijthuizen, Hunzel, Ittervoort, Meijel, Nederweert, Neer, Neeritter, Nunhem, Roggel, Stamproy, Thorn, Weert, Wessem.	Weert.
VII	De gemeenten Beesel, Belfeld, Helden, Kessel, Maasbree, Tegelen, Venlo.	Venlo.
VIII	De gemeenten Horst, Meerlo, Sevenum, Venray, Wanssum, Bergen, Gennep, Mook, Ottersum, Grubbenvorst, Arcen en Velden, Broekhuizen.	Horst.

Voor de verkiezing van de leden van den gemeenteraad worden de gemeenten van meer dan 20000 zielen in 3 kieskringen verdeeld, die elk een ongeveer gelijk gedeelte der bevolking omvatten.

De kieskringen worden verdeeld in stemdistricten [1]), die in den regel niet meer dan 1000 kiezers bevatten, waarbij in geen geval samenvoeging van gemeenten of deelen van verschillende gemeenten plaats mag hebben. Voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad, kunnen de gemeente of de drie kieskringen waaruit zij bestaat, in stemdistricten worden verdeeld. In elken kieskring, zoomede in eene niet in kieskringen verdeelde gemeente, is een hoofdstembureau. Voor de verkiezing van de leden der Tweede Kamer is er een te 's-Gravenhage gevestigd centraal stembureau, terwijl voor die van de leden der Provinciale Staten het hoofdstembureau van den kieskring, waarin de gemeente is gelegen waar de vergaderingen der Staten worden gehouden, tevens centraal stembureau is. Voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad van eene in kieskringen verdeelde gemeente is het hoofdstembureau van den kieskring, waarbinnen het gemeentehuis is gelegen, tevens centraal stembureau, terwijl in de overige gemeenten het hoofdstembureau tevens centraal stembureau is. Wanneer de gemeente niet in stemdistricten is verdeeld, is het stembureau tevens hoofd- en centraal stembureau.

De leden van alle stembureaux worden voor den tijd van 4 jaren benoemd. Die van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden der Tweede Kamer (5 leden — onder wie de voorzitter en de plaatsvervangende voorzitter — en 3 plaatsvervangende leden) worden door de Koningin benoemd. Van de hoofdstembureaux zijn de burgemeesters van de gemeenten waar die bureaux gevestigd zijn ambtshalve voorzitters, terwijl van de overige leden (4) en plaatsvervangende leden (3), de benoeming geschiedt door de Koningin wanneer het de verkiezing voor de Tweede Kamer geldt en door Gedeputeerde Staten voor zoover het de verkiezing voor de Provinciale Staten betreft. Voor de verkiezing van leden van den gemeenteraad in gemeenten die in kieskringen zijn verdeeld, is de burgemeester voorzitter van het hoofdstembureau van den kieskring waarbinnen het gemeentehuis is gelegen, terwijl de voorzitters van de overige hoofdstembureaux door den gemeenteraad worden benoemd. Eveneens benoemt de Raad de leden (4) en plaatsvervangende leden (3) van de hoofdstembureaux. De stembureaux bestaan uit 4 leden (onder wie de voorzitter) en ten minste 3 plaatsvervangende leden, die door den gemeenteraad uit zijn midden worden benoemd. Voor gemeenten met meer dan één stemdistrict kan de Raad buiten zijn midden inwoners der gemeente, tevens kiezers, telkens voor 12 maanden tot leden en plaatsvervangende leden benoemen. De burgemeester is voorzitter van het eenige of eerste stemdistrict en kan zich laten vervangen door een door den Raad aan te wijzen gemeenteraadslid.

De kandidaatstelling is gegrond op het lijstenstelsel. De stemmen, in alle kieskringen uitgebracht, worden bijeengeteld en gedeeld door het aantal te bezetten zetels. Het quotient vormt den kiesdeeler. Zoovele malen nu als de kiesdeeler begrepen is in het aantal stemmen van de lijsten eener partij of groep, zooveel zetels worden aan die lijsten toegekend. Heeft deze bewerking met alle lijsten plaats gehad en zijn niet alle zetels bezet, dan wordt van de nog te vervullen plaatsen achtereenvolgens één toegekend aan de lijsten, die na de plaats gehad hebbende deeling de grootste overschotten opleveren. Voor de toekenning volgens het

1) Voor de verdeeling van de kieskringen voor de verkiezing van de leden der Tweede Kamer in stemdistricten zie men Stsct. 1918 nos. 108, 115, 121 en 137, 1919 nos. 23, 24, 32, 36, 42, 52, 58, 59, 65, 80, 82, 87, 90, 96, 111, 139 en 149 en 1920 nos. 61, 64, 66, 70, 72, 81, 88, 92, 93, 104, 107, 118, 134, 161 en 171.

grootste overschot komen niet in aanmerking die lijsten, welker stemmencijfer lager is dan de helft van den kiesdeeler; dus, wanneer er 100 kamerleden moeten worden gekozen en het aantal uitgebrachte stemmen 1.500.000 bedraagt, dan is de kiesdeeler 15000 en verkrijgt de partij wier lijsten gezamenlijk minder dan 7500 stemmen aanwijzen, geen enkelen candidaat verkozen.

Wanneer is uitgemaakt, hoeveel zetels aan elk der partijen of groepen toevallen, dan moeten vervolgens die zetels over de lijsten worden verdeeld; daartoe wordt het gezamenlijk aantal op eene partij uitgebrachte stemmen gedeeld door het aan die partij toegewezen aantal zetels. Zoovele malen nu als de aldus verkregen kiesdeeler begrepen is in het aantal stemmen dat eene lijst aanwijst, zoo vele zetels worden aan die lijst toegewezen Met de overschotten wordt gehandeld als boven is aangegeven.

De aanwijzing der gekozen kandidaten geschiedt naar de volgorde, die zij op de lijst innemen; heeft een kandidaat meer stemmen dan de kiesdeeler aanwijst, dan worden die overtollige stemmen op de kandidaten dier lijst, die den kiesdeeler niet bereikt hebben, naar volgorde overgedragen.

De leden van de Tweede Kamer worden gekozen door de ingezetenen (mannelijke en vrouwelijke) des Rijks, tevens Nederlanders of door de wet als Nederlandsche onderdanen erkend, die vóór of op den 15den mei den leeftijd van 25 jaren hebben bereikt. Voor de bevoegdheid tot het kiezen van leden der Provinciale Staten of den Gemeenteraad gelden dezelfde regelen, met dien verstande dat men bovendien ingezetene der provincie of der gemeente moet zijn.

Van de uitoefening van het kiesrecht zijn uitgesloten:

zij, wien dat recht bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is ontzegd:

zij, die rechtens van hun vrijheid zijn beroofd;

zij, die krachtens onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, of van de onderlijke macht of de voogdij over een of meer hunner kinderen zijn ontzet;

zij, die tot meer dan een jaar gevangenisstraf zijn veroordeeld gedurende 3 jaren nadat hun straf is volbracht en levenslang wanneer voor de tweede maal zulk eene straf is opgelegd;

zij, die wegens bedelarij of landlooperij zijn veroordeeld gedurende 3 jaren nadat hun straf is volbracht, gedurende 6 jaren bij tweede, en levenslang bij derde veroordeeling;

zij, die binnen 3 jaren meer dan tweemaal zijn veroordeeld wegens een strafbaar feit, ook openbare dronkenschap, gedurende 8 jaren nadat de laatste uitspraak onherroepelijk is geworden.

Faillissement en bedeeling doen dus niet het kiesrecht verliezen.

Voor militairen van land- en zeemacht wordt de uitoefening van het kiesrecht alleen geschorst zoolang de dienstplichtige krachtens art. 185 der Grondwet buitengewoon onder de wapenen wordt gehouden.

De Tweede Kamer, de Provinciale Staten en de Gemeenteraden treden om de 4 jaar in hun geheel af (resp. de derde dinsdag van september, de eerste dinsdag van juli en de eerste dinsdag van september). Elke 4 jaren zijn er dus periodieke verkiezingen, waarvan (na de invoering der evenredige vertegenwoordiging) de eerste wat de Tweede Kamer betreft, in 1918 is geschied en, wat de Provinciale Staten en de Gemeenteraden aangaat, in 1919 zal plaats hebben.

De stemming heeft in alle kieskringen en in alle stemdistricten op denzelfden dag plaats.

Jaarlijks wordt door het gemeentebestuur op den 22sten maart de kiezerslijst vastgesteld, die tot den 21sten april voor ieder ter inzage op de secretarie ligt. Tot den 15den april kan ieder, die meent verongelijkt te zijn, verbetering aanvragen. De lijst blijft voor 1 jaar, en wel van 15 mei tot en met 15 mei, van kracht.

Opgaven van kandidaten kunnen op den dag der kandidaatstelling (voor de Tweede Kamer de voorlaatste dinsdag van mei, voor de Provinciale Staten de laatste dinsdag van februari en voor de Gemeenteraden de tweede dinsdag van april) bij den burgemeester, voorzitter van het hoofdstembureau, ter secretarie van de gemeente waar dit is gevestigd, worden ingeleverd van 9 uur des voor- tot 4 uur des namiddags.

Ten minste 3 dagen vóór den dag der kandidaatstelling geschiedt hiervan in elke gemeente openbare kennisgeving.

Iedere lijst moet door ten minste 25 kiezers zijn onderteekend, die tot deelneming aan de verkiezing, waarvoor de inlevering geschiedt, bevoegd zijn en dus voorkomen op de kiezerslijst van eene gemeente gelegen binnen den betrokken kieskring. Wanneer echter voor de verkiezing van leden van den Gemeenteraad in eene gemeente het aantal kiezers minder dan 1250 bedraagt, wordt de onderteekening vereischt van ten minste $^1/_{50}$ gedeelte van het aantal dier kiezers. Is het aantal dier kiezers minder dan 150 dan moet de lijst onderteekend zijn door ten minste 3 kiezers.

Dezelfde kiezer mag niet meer dan één lijst onderteekenen.

Voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer mogen op dezelfde lijst niet meer dan 10, voor die van leden der Provinciale Staten niet meer dan 20 kandidaten worden geplaatst.

De lijsten voor de verkiezing van leden van den Gemeenteraad mogen ten hoogste 5 kandidaten meer bevatten dan het aantal te vervullen plaatsen bedraagt en, indien de gemeente in kieskringen is verdeeld, ten hoogste 5 meer dan $^1/_2$ van dat aantal.

Dezelfde kandidaat mag op niet meer dan één van de lijsten, die in denzelfden kieskring zijn ingeleverd, voorkomen. Indien het betreft de verkiezing van de leden van den Raad eener gemeente die niet in kieskringen is verdeeld, mag dezelfde kandidaat niet voorkomen op meer dan één lijst.

Bij de lijst wordt overgelegd de schriftelijke verklaring van iederen daarop voorkomenden kandidaat, dat hij bewilligt in de plaats hem op de lijst aangewezen; de onderteekening dier verklaring moet gelegaliseerd zijn door den burgemeester van de woonplaats van den kandidaat.

De inlevering dier lijst geschiedt *persoonlijk door een der onderteekenaars.*

Nadat de lijsten door de verschillende hoofdstembureaux zijn onderzocht, worden ze aan het centraal stembureau gezonden, dat ze, indien het betreft de Tweede Kamer of de Provinciale Staten, door de Staatscourant openbaar maakt, of, wanneer het den Gemeenteraad aangaat, ter inzage van een ieder op de secretarie der gemeente doet nederleggen. Bovendien worden de lijsten door aanplakking in alle gemeenten van den kieskring of in de gemeenten in welke de lijsten zijn ingeleverd, bekend gemaakt.

Binnen 7 dagen na die aanplakking kunnen de gemachtigden der onderteekenaars van lijsten deze tot een groep verbinden door eene gemeenschappelijke verklaring bij het centraal stembureau in te leveren. De uitslag der groepverbinding wordt op dezelfde wijze als de lijsten openbaar gemaakt.

De stemming over de lijsten en de daarop voorkomende kandidaten heeft plaats binnen 45 dagen na de kandidaatstelling.

Ten minste 3 dagen voor den dag der stemming ontvangt de kiezer eene kaart voor de oproeping tot de stemming, welke kaart aan het stembureau moet overhandigd worden. Is de kaart niet ontvangen of verloren geraakt, dan kan hij er eene aanvragen; ook op den dag der stemming kan het stembureau zulk eene kaart verstrekken. Het stembureau is van des morgens 8 tot des namiddags 5 uur voor de stemming open. Werkgevers moeten hun stemgerechtigd personeel minstens gedurende 2 achtereenvolgende uren gelegenheid geven hun kiezersplicht te vervullen.

Wordt de kiezer tot de stemming toegelaten, dan ontvangt hij van den voorzitter van het stembureau een stembiljet. Vóór de namen der kandidaten bevinden zich zwarte vakjes, waarin een witte stip. De kiezer heeft dan met een bepaald potlood aan een bepaalden lessenaar een witte stip zwart te maken en aldus zijne keuze te doen. Heeft hij zich bij het zwartmaken vergist, dan kan hij éénmaal een ander stembiljet bekomen.

Uit kracht van art. 71 der Kieswet zijn de kiesbevoegden *verplicht* zich ter uitoefening van hun kiesrecht op den dag der stemming aan te melden bij het betrokken stembureau, tenzij een geldige reden van verhindering mocht bestaan. Wie niet aan die verplichting voldoet, beloopt volgens art. 149 eene berisping of eene boete van ten hoogste *f* 3, welke bij herhaling tot *f* 10 kan beloopen.

Aantal kiezers voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal. volgens de in 1920 vastgestelde lijsten.

Noordbrabant	331513
Gelderland	343329
Zuidholland	793149
Noordholland	659853
Zeeland	117840
Utrecht	163470
Friesland	193830
Overijsel	206560
Groningen	174397
Drenthe	89009
Limburg	177297
Totaal	3250247

Centraal stembureau

bedoeld in art. 32 der Kieswet.

Lid en voorzitter. Mr. J. Oppenheim ⬤ (A3), 's-Gravenhage.

Lid en plaatsv. voorzitter. Mr. dr. F. A. C. graaf van Lynden van Sandenburg ⬤ (J), Utrecht.

Leden. Mr. dr. J. van Gelein Vitringa, 's-Gravenhage — W. H. Vliegen, Amsterdam — mr. dr. A. A. H. Struycken ●, 's-Gravenhage — mr. P. Rink ● (BV3), id. — jhr. mr. D. J. de Geer ●, Arnhem — mr. D. A. P. N. Koolen ●, Utrecht.

Secretaris. Mr. L. A. Nijpels, 's-Gravenhage.

Adjunct-secretaris. Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden, 's-Gravenhage.

Leden der Tweede Kamer, alphabetisch gerangschikt.

De dagteekening achter iederen naam is die van het tijdstip sinds hetwelk de leden onafgebroken zitting hebben in de Kamer. Alle leden treden in 1922 af.

J. W. Albarda, 's-Gravenhage, 16 sept. 1913.
A. H. A. Arts ● (GG3), Tilburg, 18 dec. 1901.
J. Bakker, Menaldum, 30 oct. 1918.
Jhr. mr. E. A. van Beresteyn, 's-Gravenhage, 28 juni 1916.
Dr. E. J. Beumer, Utrecht, 16 sept. 1913.
Ch. L van de Bilt, Helder, 17 sept. 1918.
Mr. J. B. Bomans, Haarlem, 13 dec. 1916.
M. C. E. Bongaerts ✠4, 's-Gravenhage, 16 sept. 1913.
A. Braat, Hekelingen, 18 sept. 1919.
J. Brautigam, Rotterdam, 20 nov. 1919.
W. H. de Buisonjé, Sloten, 17 sept. 1918.
G. Bulten, Hillegom, id.
A. Colijn, Nieuwer-Amstel, 19 sept. 1917.
Dr. L. N. Deckers, 's-Gravenhage, 17 sept. 1918.
Jhr. mr. W. Th. C. van Doorn ●, 's-Gravenhage, 19 sept. 1905.
Mr. H. C. Dresselhuys ● ✠3 (D2*a*) (EL4) (GR2) (KB3), 's-Gravenhage, 14 dec. 1916.
F. J. W. Drion, 's-Gravenhage. 23 sept. 1920.
L. F. Duymaer van Twist ●, 's-Gravenhage, 17 sept. 1901.
J. E. W. Duys, Zaandam, 21 sept. 1909.
J. B. van Dijk, Amsterdam, 17 sept. 1918.
A. H. J. Engels, Leiden, 20 sept. 1916.
A. N. Fleskens (GG2), Geldrop, 20 sept. 1910.
P. F. Fruytier ●, Hontenisse, 17 sept. 1901.
Jhr. mr. D. J. de Geer ●, Arnhem 4 nov. 1907.
A. H. Gerhard, Heemstede, 16 sept. 1913.
Mr. H. A. G. van Groenendael, Sittard, 12 mei 1916.
Mevr. S. Groeneweg, Rotterdam, 17 sept. 1918.
L. de Groot, Rotterdam, 17 sept. 1918.
P. J. J. Haazevoet, Amsterdam, id.
H. J. ter Hall, Rijswijk (Z.H.), id.
J. F. Heemskerk, Middelburg, id.
W. P. G. Helsdingen, 's-Gravenhage, 23 oct. 1907.
H. G. M. Hermans, 's-Gravenhage, 9 juli 1918.
L. M. Hermans, Arnhem, 17 sept. 1918.
F. W. N. Hugenholtz, Utrecht, 17 sept. 1901.
Jhr. W. C. de Jonge, Bilthoven, 17 sept. 1918.
W. J. F. Juten (JC2), Bergen-op-Zoom, 16 sept. 1913.
P. J. de Kanter, Dordrecht, ... 1920.
Th. M. Ketelaar ●, Amsterdam, 21 sept. 1897.
A. B. Kleerekoper, Amsterdam, 16 sept. 1913.
Mr. M. J. C. M. Kolkman ● (EL2) (KB1) (P2*a*), 's-Gravenhage, 25 jan. 1916.
H. Kolthek, 's-Gravenhage, 17 sept. 1918.
Mr. D. A. P. N. Koolen ●, Utrecht, 19 sept. 1905.
J. W. Kruyt, Utrecht, 17 sept. 1918.
C. J. Kuiper, Utrecht, id.
J. ter Laan, Rotterdam, 16 sept. 1913.
K. ter Laan, Zaandam, 17 sept. 1901.
Mr. A. R. van de Laar, Gendringen, 17 sept. 1918.
Dr. C. Lely ●2 (D1) (EL2), 's-Gravenhage, id.
Mr. H. P. Marchant ●, Scheveningen, 8 juni 1900.
J. van der Molen Tz. ●, Oosterbeek, 18 maart 1908.
F. H. de Monté ver Loren ● ✠ (BL5), 's-Gravenhage, 10 nov. 1909.
Jhr. R. R. L. de Muralt, 's-Gravenhage, 16 sept. 1913.
Dr. W. H. Nolens ●2, 's-Gravenhage, 13 nov. 1896.

F. L. Ossendorp, Amsterdam, 17 sept. 1918.
P. Otto, Bloemendaal, 28 nov. 1913.
Mr. P. J. Oud, 's-Gravenhage, 29 juni 1917.
J. Oudegeest, Amsterdam, 17 sept. 1918.
J. A. Poels, Venray, id.
Mr. A. G. A. ridder van Rappard ●, Tiel, 24 april 1918.
Dr. W. van Ravesteyn jr., Rotterdam, 17 sept. 1918.
Mr. P. J. Reymer, Hilversum, id.
J. van Rijzewijk, Tilburg, 10 dec. 1918.
Mr. P. Rink ● (BV3), 's-Gravenhage, 21 sept. 1909.
E. Rugge, Groningen, 17 sept. 1918.
Mr. V. H. Rutgers, 's-Gravenhage, 20 febr. 1912.
Mr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, 's-Hertogenbosch, 28 sept. 1916.
Mr. G. W. Sannes, Rotterdam, 16 sept. 1913.
Jhr. mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt ● (OM), 's-Hertogenbosch, 12 febr. 1920.
Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman ●2, 's-Gravenhage, 13 febr. 1894.
Mr. J. R. H. van Schaik, 's-Gravenhage, 20 febr. 1917.
J. H. A. Schaper, Rijswijk (Z.-H.), 25 april 1899.
J. G. Scheurer ✠, Ermelo, 28 febr. 1911.
Mr. J. Schokking ●, Leiden, 17 sept. 1918.
J. Schouten, Rotterdam, 22 oct. 1918.
C. Smeenk, Arnhem, 17 sept. 1918.
J. R. Snoeck Henkemans ✠ ●, 's-Gravenhage, 14 maart 1916.
Abr. Staalman, Amsterdam, 17 sept. 1918.
A. P. Staalman ●, Amsterdam, id.
B. J. van Stapele, Rotterdam, 20 nov. 1919.
H. Stulemeijer (GG2), Rotterdam, id.
Mr. I. A. Swane, 's-Hertogenbosch, id.
E. M. Teenstra, 's-Gravenhage, 21 sept. 1909.
J. van den Tempel, 's-Gravenhage, 10 nov. 1915.
Mr. M. W. F. Treub ●2, Scheveningen, 17 sept. 1918.
Mr. P. Troelstra, Scheveningen, 13 dec. 1902.
Mr. R. van Veen ● (BLC3), 's-Gravenhage, 17 sept. 1901.
Mr. A. C. Visser van Yzendoorn ●, Leiden, 16 sept. 1913.
C. van der Voort van Zijp ●, 's-Gravenhage, 19 maart 1908.
A. C. A. van Vuuren ●, 's-Gravenhage, 19 sept. 1905.
Dr. Th. van der Waerden, Amsterdam, 17 sept. 1918.
J. Weitkamp, Hardenberg, id.
Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage, id.
J. J. Wintermans, Eindhoven, id.
W. Wijk, Amersfoort, id.
Mr. J. B. L. C. C. baron de Wijkerslooth de Weerdesteijn ●, Utrecht, 15 febr. 1910.
Mr. A. I. M. J. baron van Wijnbergen ● (GG2a)(OM), Utrecht, 19 april 1904.
D. Wijnkoop, Amsterdam, 17 sept. 1918.
J. H. F. van Zadelhoff, Dordrecht, id.
A. Zijlstra, Groningen, 17 sept. 1918.

Voorzitter gedurende het zittingjaar 1920—1921.

Mr. D. A. P. N. Koolen.

Huishoudelijke commissie.

Mr. D. A. P. N. Koolen, *voorzitter.*
Mr. M. J. C. M. Kolkman.
Mr. A. C. Visser van IJzendoorn.

Gemengde commissie voor de stenographie.

Uit de Eerste Kamer.	Uit de Tweede Kamer.
H. P. Staal.	Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman.
Mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk.	Mr. P. Rink.
Jhr. mr. F. X. A. Verheijen.	A. C. A. van Vuuren.

Commissie voor het Kort Verslag van de vergaderingen der Kamer.

Jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman — mr. P. Rink — A. C. A. van Vuuren.
Griffier. Mr. dr. R. H. baron de Vos van Steenwijk, 2 juli 1920.
Commiezen-griffier. Mr. L. A. Kesper, 1 jan. 1919 — mr. J. L. L. Wéry, 7 oct. 1920.

Administrateur. J. G. Pippel ✠, 1 jan. 1921.
Hoofdcommies ter griffie. P. J. Overbeek, 1 jan. 1920.
Commies ter griffie. C. Chr. J. Kiewit, 1 jan. 1918.
Adjunct-commies ter griffie. C. Ravelli.
Bibliothecaris. F. K. van Iterson, 1 juli 1917.
Adjunct-commies ter bibliotheek. S. J. Robitsch, 17 maart 1919.

Stenographische inrichting van de beide Kamers der Staten-Generaal.

De invoering van de stenographie had plaats in 1849 naar aanleiding van de wet van 24 september van dat jaar (St. 47).

Directeur. G. J. D. C. Goedhart, 18 sept. 1917.
Onderdirecteur. P. J. B. Lampe, 18 sept. 1917.
Stenografen. J. M. F. L. Steger, 1 jan. 1895 — J. R. Verhey, 1 jan. 1898 — R. A. Meuleman, 1 jan. 1900 — C. van den Berg, 15 sept. 1901 — G. J. van der Schroeff, 15 sept. 1903 — W. Drees, 17 sept. 1907 (non-actief) — H. G. Breuninghoff, 1 april 1915 — W. J. Bastiaan, 1 jan. 1917 — J. Zodij, 15 april 1917 — J. van Zwijndregt, 18 sept. 1917 — Ph. de Vries, 27 april 1920 — Th. H. Rietjens, 21 sept. 1920 (tijd.).

Tachygraphische inrichting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Directeur. J. Corver, 6 juni 1919.
Onderdirecteur. A. E. Mendell, 6 juni 1919.
Redacteurs. J. E. van der Wielen, 1 oct. 1911 — A. J. Hooiberg, 1 nov. 1912 — N. D. Kuiper, 1 oct. 1914 — A. Hoek, 1 oct. 1919.

§ 4.

RAAD VAN STATE.

De Raad van State is een grondwettig staatslichaam, waarvan de samenstelling en bevoegdheid zijn geregeld bij de wet van 21 dec. 1861 (St. 129), gewijzigd bij de wetten van 28 juni 1881 (St. 123), 11 juli 1884 (St. 122), 8 dec. 1906 (St. 296) en 17 juli 1911 (St. 217). Voorschriften tot uitvoering van eerstvermelde wet zijn vastgesteld bij kon. besluit van 4 sept. 1862 (St. 174), gewijzigd bij de kon. besluiten van 29 maart 1875 (St. 32), 8 dec. 1877 (St. 201), 16 nov. 1881 (St. 177), 13 oct. 1905 (St. 289), 28 maart 1907 (St. 78), 2 dec. 1912 (St. 362) en 3 maart 1919 (St 57). De Koningin is voorzitter van den Raad en benoemt den vice-president en de leden, wier getal is bepaald op veertien. De Prins van Oranje heeft, nadat zijn achttiende jaar is vervuld, van rechtswege zitting en de overige meerderjarige Prinsen van het Koninklijk Huis kunnen krachtens een kon. besluit zitting hebben in den Raad; zij zijn bevoegd om eene beslissende of wel eene raadgevende stem uit te brengen. De Koningin kan ook Staatsraden in buitengewonen dienst benoemen ten getale van hoogstens vijftien. Dezen worden door of van wege de Koningin opgeroepen tot het deelnemen aan bepaalde werkzaamheden van den Raad en zijne afdeelingen, waarbij zij gewone leden kunnen vervangen. Zij hebben dan dezelfde bevoegdheid als de leden. De Raad wordt bijgestaan door een secretaris en, zooals op dit oogenblik het geval is, door vier referendarissen en een commies van staat. De Koningin brengt bij den Raad alle voorstellen ter overweging, door Haar aan de Staten-Generaal te doen of door dezen aan Haar gedaan, mitsgaders alle maatregelen van bestuur van het Rijk en van zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen. De Raad wordt door de Koningin gehoord over de vernietiging van besluiten der Provinciale of Gedeputeerde Staten of van plaatselijke verordeningen en in de gevallen, waar de wet het beveelt of de Koningin het noodig oordeelt. Hij is bevoegd aan de Koningin voordrachten te doen nopens onderwerpen van wetgeving en bestuur, waaromtrent hij het doen van voorstellen aan de Staten-Generaal of het uitvaardigen van algemeene maatregelen van bestuur wenschelijk acht.

De Raad van State neemt in de bij art. 45 der Grondwet omschreven gevallen het koninklijk gezag waar en dient, wanneer in het regentschap moet worden voorzien, een daartoe strekkend wetsontwerp in.

Tot voorbereidend onderzoek van alle aanhangige zaken wordt de Raad, buiten de afdeeling voor de geschillen van bestuur, in negen afdeelingen verdeeld. Eene afzonderlijke afdeeling is belast met het onderzoek van de geschillen van bestuur of andere geschillen aan de beslissing der Koningin onderworpen. Zij draagt aan de Koningin de uitspraak voor. Wijkt de beslissing der Koningin van het

advies dezer afdeeling af, dan wordt zij met redenen omkleed in het Staatsblad geplaatst en gelijktijdig in de Staatscourant openbaar gemaakt, met het rapport van het hoofd van het ministerieel departement, hetwelk de beslissing der Koningin mede onderteekend heeft. Deze afdeeling is samengesteld uit den vice-president als voorzitter en vier leden en brengt hare verslagen in het openbaar uit.

De overige afdeelingen, elke uit drie leden samengesteld, staan in betrekking tot de verschillende departementen van algemeen bestuur en dienen den hoofden daarvan, in zaken van wetgeving en bestuur, desgevraagd van voorlichting. Zij ontvangen de mededeelingen, welke in verband met de te behandelen zaak vereischt worden.

De afdeelingen brengen aan den Raad verslag uit en leggen een ontwerp van advies over. De Raad beraadslaagt met het hoofd van het ministerieel departement, dat de zaak aangaat, wanneer hij of dat hoofd het verlangt. De Koningin kan, op voordracht van den Raad, deskundigen oproepen om den Raad of zijne afdeelingen te dienen van voorlichting en advies. — De Raad beraadslaagt in eene algemeene vergadering en stelt daarin zijn advies vast. Tot het vaststellen van een advies wordt de tegenwoordigheid vereischt van ten minste negen leden, de vice-president daaronder begrepen. Bij staking van stemmen wordt het vaststellen daar van tot eene volgende vergadering verschoven. Herhaalt de staking zich, dan beslist de stem van den vice-president of het voorzittend lid. — De leden van den Raad zijn niet gerechtelijk vervolgbaar voor de meeningen, door hen uitgebracht. — De adviezen zijn schriftelijk en met redenen omkleed. De afzonderlijke adviezen, gevoelens ontwikkelende in den Raad voorgedragen en van dat der meerderheid afwijkende, worden bij 's Raads advies overgelegd.

Tot referendaris of commies van staat zijn alleen benoembaar zij, die den graad van doctor in de staatswetenschap, in de rechtswetenschap of in de beide rechten aan eene rijksuniversiteit o daarmede door de wet gelijkgestelde inrichting binnen het Rijk verkregen hebben.

Voorzitter.

H. M. DE KONINGIN.

Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN,
HERTOG VAN MECKLENBURG.

Vice-president. Mr. dr. W. F. VAN LEEUWEN ✿2 ✠3 ✪3 (D2*a*) (PS2*a*), 16 dec. 1914.

Leden.

Mr. J. J. Willinge ✿, 11 mei 1907.
Mr. dr. J. Oppenheim ✿ (A3), 14 oct. 1907.
Mr. J. J. I. Harte van Tecklenburg ✿ (GG1) (RZ1), 11 juli 1908.
Mr. A. D. W. de Vries ✿ (K2*a*)(KB2), 3 juli 1911.
C. J. Hasselman ✿ ✠, 20 april 1912.
W. Cool ✿ ✠, 31 maart 1913.
Mr. D. Josephus Jitta ✿ (BL5), 11 sept. 1913.
Mr. dr. A. A. H. Struycken ✿, 5 mei 1914.
Mr. dr. G. F. M. baron van Hugenpoth tot Aerdt ✠ (OM), 17 jan. 1917.
Jhr. mr. L. van Bronkhorst Sandberg (J), 8 juni 1917.
Mr. P. W. A. Cort van der Linden (zie blz. 31), 27 sept. 1918.
Mr. D. P. D. Fabius ✿ ✠3 (EL5), 8 sept. 1919.
Mr. dr. J. A. Loeff ✿, 13 jan. 1920.
J. J. Rambonnet ✿ ✠4 (D1) (EL4) (Z3), 13 jan. 1920.

Afdeelingen van den Raad.

De afdeelingen van den Raad zijn thans aldus samengesteld:

Afdeeling **voor de geschillen van bestuur**: de heeren Oppenheim, de Vries, Cort van der Linden en jhr. van Bronkhorst Sandberg. De vice-president is voorzitter.

Afdeeling **Buitenlandsche Zaken**: de heeren Harte van Tecklenburg, voorzitter, Josephus Jitta en Cort van der Linden.

Afdeeling **Justitie**: de heeren Willinge, voorzitter, Josephus Jitta en baron van Hugenpoth tot Aerdt.

Afdeeling **Binnenlandsche Zaken**: de heeren Oppenheim, voorzitter, Struycken en Loeff.

Afdeeling **Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen**: de heeren Oppenheim, voorzitter, Cort van der Linden en Fabius.
Afdeeling **Marine**: de heeren Rambonnet, voorzitter, Cool en jhr. van Bronkhorst Sandberg.
Afdeeling **Financiën**: de heeren Willinge, voorzitter, Hasselman en Loeff.
Afdeeling **Oorlog**: de heeren Cool, voorzitter, jhr. van Bronkhorst Sandberg en Rambonnet.
Afdeeling **Waterstaat**: de heeren Cool, voorzitter, baron van Hugenpoth tot Aerdt en jhr. van Bronkhorst Sandberg.
Afdeeling **Landbouw, Nijverheid en Handel**: de heeren Struycken, voorzitter, Harte van Tecklenburg en Fabius.
Afdeeling **Arbeid**: de heeren Josephus Jitta, voorzitter, Struycken en baron van Hugenpoth tot Aerdt.
Afdeeling **Koloniën**: de heeren de Vries, voorzitter, Hasselman en Rambonnet.
Secretaris. Mr. dr. C. Bake ✪, 15 juli 1912.
Referendarissen. Mr. dr. J. B. Breukelman, 20 febr. 1905 — mr. dr. J. M. Nap, 4 sept. 1912 — jhr. mr. dr. J. D. H. de Beaufort, 4 dec. 1917 — mr. C. W. de Vries, 1 jan. 1919.
Commies van staat. Mr. J. H. Scholten, 1 febr. 1919.

Ambtenaren ter secretarie.

Hoofdcommies. G. M. van Waning, 1 juli 1917.
Commiezen. J. A. Heuff, 7 april 1914 — J. F. Nuijens, 1 juli 1917 — R. S. A. Volkers, 1 juli 1919.
Adjunct-commiezen. Mej. C. W. P. van den Bergh, 20 april 1918 — W. C. P. Boerboom, 1 juli 1920.

Staatsraden in buitengewonen dienst.

Jhr. mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck ✪2 ✱2 ✠ (A3)(BL2)(BLC1)(GG1)(K1)(LZ1)(RZ1), 14 juli 1903.
Mr. B. Ph. baron van Harinxma thoe Slooten ✪2 ✱1, 20 sept. 1905.
W. F. Leemans ✪2 (K3)(PG2)(RA2a)(SM2a)(ZL2), 8 sept. 1910.
Jhr. J. D. Six ✪ ✱3 (J) (K2a), 10 mei 1918.

§ 5.

ALGEMEENE REKENKAMER.

De wet van 5 october **1841** (St. 40), gewijzigd bij de wetten van 20 juli 1870 (St. 123), **30** juni 1890 (St. 101), 29 dec. 1898 (St. 279), 23 mei 1917 (St. 442), 17 juni 1918 (St. 382) en 8 maart 1919 (St. 71), behelst de instructie voor de Algemeene Rekenkamer. Daarbij is zoowel hare samenstelling als hare taak geregeld.

De Kamer bestaat uit zeven leden, die de Koningin voor hun leven aanstelt uit drietallen, opgegeven door de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Uit de leden kiest de Koningin een vasten voorzitter. Een secretaris, door de Koningin benoemd uit een drietal candidaten, door de Algemeene Rekenkamer voorgesteld, is aan het college toegevoegd. De vaste ambtenaren boven den rang van klerk worden, op de voordracht van het college, door de Koningin aangesteld.

De Kamer dient van bericht, consideratiën en advies op alle stukken, haar tot dat einde door de Koningin toegezonden. Jaarlijks biedt zij van hare werkzaamheden der Koningin een verslag aan, hetwelk wordt medegedeeld aan de Staten-Generaal. Zij is verplicht aan de Koningin zoodanige voordrachten en mededeelingen te doen, als, naar haar inzien, kunnen leiden tot vermindering of besparing van staatsuitgaven en tot vereenvoudiging van 's Rijks geldelijk beheer. Aan de hoofden der departementen van algemeen bestuur moet zij de bedenkingen mededeelen, welke zij in het belang van 's Rijks schatkist nuttig acht met betrekking tot overeenkomsten wegens diensten en leveringen aan of ten behoeve van het Rijk. Zij geeft aan de hoofden van de departementen van algemeen bestuur de inlichtingen, welke de aard harer werkzaamheden medebrengt en toelaat; die hoofden hebben jegens haar gelijke verplichting.

Zij ontvangt maandelijks staten van alle ontvangsten voor het Rijk gedaan. Alle uitgaven ten laste van het Rijk worden, zooveel het uit der zaak medebrengt, vóór de betaling bij de Kamer

onderzocht, verevend en geboekt; met hare voorkennis kunnen kredietopeningen en vóórbetalingen plaats vinden, behoudens nadere verevening van de betrokken schuldvorderingen; geen Rijksuitgaaf wordt alzoo als wettig gedaan beschouwd, dan na verevening bij de Kamer. De rekeningen van ontvangsten en uitgaven der verschillende departementen van algemeen bestuur worden ter Kamer overgebracht; de vorm en inrichting dier rekeningen worden door haar bepaald na overleg met den Minister van Financiën. Behalve die rekeningen neemt de Kamer ook op rekeningen van in 's Rijks kas gedeponeerde fondsen, alsmede de verantwoordingen van alle personen, die gelden of geldswaarden, aan het Rijk toebehoorende, ontvangen, beheeren of onder zich hebben.

De Kamer ziet toe dat door de rekenplichtigen de vereischte borgtocht worde gesteld. Het geheel of gedeeltelijk opheffen van borgtochten, gesteld tot zekerheid van den lande, geschiedt niet dan met hare toestemming.

Alle bewijzen en bescheiden, overgelegd bij rekeningen en verantwoordingen, blijven ter Kamer berusten.

De Kamer oefent contrôle uit op den bij 's Rijks Munt aanwezigen voorraad munt- en medaillemateriaal en gemunt geld.

Zij houdt toezicht op het beheer over den voorraad materieel en goederen in de magazijnen betreffende: scheepsbouw, uitrusting, artillerie en torpedomateriaal der marine; militaire kleeding en uitrusting voor onderofficieren en soldaten van de landmacht en van de koloniale reserve; de landsdrukkerij, zoomede op de voorraden port-, telegram- en andere zegels en zegelpapier.

In zake de provinciale fondsen worden aan de Kamer de kas- en administratieve rekeningen afgelegd, bedoeld in de artt. 118 en 119 der provinciale wet.

Jaarlijks worden uit iedere provincie eenige gemeenterekeningen door de Kamer met de begrootingen vergeleken en met de bewijsstukken onderzocht; van hare bevinding maakt de Kamer melding in haar jaarverslag aan de Koningin.

Het dubbel van de grootboeken der nationale schuld berust bij de Kamer en wordt er dagelijks bijgehouden. Van alle geldleeningen, ten laste of onder waarborg van het Rijk aangegaan, houdt de Kamer de noodige registers. Alle pensioenen ten laste van den Staat worden bij de Kamer ingeschreven.

De Rekenkamer is bovendien bij de wet van 23 april 1864 (St. 35), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 juni 1912 (St. 207), belast met de contrôle der ontvangsten en uitgaven van Nederlandsch-Indië in Nederland. Bij die contrôle heeft zij zich te gedragen, zoowel naar de voorschriften van die wet, als naar de thans bestaande of nader vast te stellen bepalingen voor de contrôle der staatsontvangsten en uitgaven. Ook van deze werkzaamheden biedt zij der Koningin jaarlijks een verslag aan, dat aan de Staten-Generaal wordt medegedeeld.

De rekeningen wegens het *eerste* hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Ned.-Indië en der middelen, tot dekking van de uitgaven aangewezen, worden, na afsluiting van de begrooting, bij de Rekenkamer overgebracht, en door deze, na vergelijking met de door haar gehouden aanteekeningen, voorzien van eene verklaring harer bevinding. Bij de terugzending aan den Minister van Koloniën deelt zij mede de bedenkingen en opmerkingen, waartoe het onderzoek der rekeningen en de daarbij behoorende verantwoordingsstukken aanleiding heeft gegeven, voor zoover die niet reeds in haar bovenvermeld jaarlijksch verslag zijn opgenomen. Die mededeelingen worden aan de Staten-Generaal overgelegd nevens een voorstel van wet tot vaststelling van het slot der ontvangsten en uitgaven van het betrokken dienstjaar.

De Rekenkamer is verder bij de wetten van 7 nov. 1910 (St. 315 en 316) belast met de contrôle over de koloniale uitgaven en ontvangsten van Suriname en Curaçao. Die contrôle geschiedt overeenkomstig die wetten en voorts naar de thans bestaande of nader vast te stellen bepalingen voor de contrôle der staatsuitgaven en ontvangsten. Ook van deze werkzaamheden zendt de Kamer jaarlijks vóór 1 april een volledig verslag aan de Koningin.

De bureaux der Kamer, met uitzondering van de op zich zelve staande bureaux Secretarie en Archief, zijn verdeeld in drie afdeelingen: I. Contrôle der ontvangsten, behalve die, betreffende Oost- en West-Indië. — II. Contrôle der uitgaven, behalve die, betreffende Oost- en West-Indië, en nationale schuld. — III. Contrôle over de uitgaven en ontvangsten der begrootingen voor Nederlandsch-Indië Hoofdstuk I, Suriname en Curaçao.

Voorzitter. Jhr. mr. J. H. van Reenen ❁ (HSJ5), 1 juli 1920.

Leden.

G. C. baron van Asbeck ❁, 23 juni 1908.
J. Krap ❁, 30 maart 1911.
A. J. M. Stumpff jr. ❁, 3 juni 1911.
R. Zuyderhoff ❁, 19 juni 1912.
Jhr. G. A. A. Alting von Geusau ❁ ✠ (BL5) (IK3), 28 juni 1920.
Dr. W. C. A. baron van Vredenburch, 1 juli 1920.

Secretaris. A. Ossewaarde, 1 febr. 1912.

Eerste afdeeling. **Contrôle der ontvangsten.**

Contrôle op al wat de ontvangsten in Nederland ten behoeve van het moederland in haren geheelen omvang betreft en op de in 's Rijks kas gedeponeerde fondsen. Onderzoek en beoordeeling van alle rekeningen en verantwoordingen van de departementen van algemeen bestuur, van de Nederlandsche Bank, de betaalmeesters, den comptabelen agent der wissels bij het Departement van Marine, en van alle personen, die gelden of geldswaarden, aan het Rijk toebehoorende, ontvangen, beheeren of onder zich hebben; wegens de provinciale fondsen, alsmede de gemeenterekeningen. Toezicht op het beheer van het materieel in de rijksmagazijnen, arsenalen, hospitalen en werven. Zorg voor de borgstelling van die rekenplichtigen, wier verantwoordingen bij deze afdeeling worden onderzocht. Contrôle op de rentebetalingen en de aflossing van uitgelote schuldbekentenissen.

Referendaris, chef der afdeeling. F. J. Wäkerlin, 23 febr. 1911.
Referendarissen. F. J. Mondt, 1 april 1918 — A. L. Gerretsen, id.
Hoofdcommies. A. C. W. Roodenburg, 23 febr 1911.
Commiezen. J. G. C. Jonker, 31 maart 1914 — N. J. van Kuyk, 1 juli 1917 — J. R. Was, 19 dec. 1918 — Th. P. Burgerhout, 1 jan. 1919 — J. H. de Bruijn, 1 april 1919 — G. J. Tours, 2 juni 1919.
Adjunct-commies. J. G. G. Schmittmann, 1 april 1917.

Tweede afdeeling. **Contrôle der uitgaven en nationale schuld.**

Onderzoek en verevening, hetzij vóór of na de betaling, van alle schuldvorderingen ten laste van het Rijk, ook in verband met hare aanwijzing op de begrooting van staatsuitgaven.

Onderzoek der afrekeningen van de korpsen der landmacht en van het korps mariniers, wegens betaalde traktementen der officieren, soldijen der onderofficieren en manschappen, enz. en de bij die korpsen bestaande fondsen van inwendig beheer.

Onderzoek der afrekeningen van H. M. schepen van oorlog, wegens daarop verdiende zeetraktementen der officieren en soldijen of gages der dek- en onderofficieren en verdere schepelingen.

Onderzoek en beoordeeling van alle verantwoordingen wegens verstrekte gelden ter goede rekening op de Staatsbegrooting en de daarmede verbonden borgstelling, voor zooveel de wet die vordert.

Contrôle der pensioenen en gagementen ten laste van den Staat.

Het dagelijks bijhouden der grootboeken van de nationale schuld; het opmaken der maandelijksche balansen; het houden der saldoregisters tot verificatie der renten; de contrôle van de schuldbekentenissen ten laste van den Staat komende; de contrôle van de uitlotingen.

Tweede afdeeling A.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. W. J. Hoogteyling, 19 dec. 1918.
Referendaris. J. W. van Ingen, 1 april 1918.
Hoofdcommies. H. F. C. Berckenkamp, 17 aug. 1920.
Commiezen. H. Varenkamp, 31 maart 1914 — C. M. H. Meydes, 1 juli 1915 — J. Braunstahl, 1 jan. 1918 — L. Stapel, 1 jan. 1919 — C. N. Visser, id. — A. J. D. Broer, id.
Adjunct-commiezen. E. Post, 1 juli 1917 — A. Zahn, 3 sept. 1918 — B. K. J. ten Cate, 19 dec. 1918 — C. K. J. Marinus, 1 juli 1919.

Tweede afdeeling B.

Administrateur, chef der afdeeling. D. C. Kool, 4 sept. 1920 (*tijd. ontheven*).
Referendaris. P. H. C. Brunt, 19 dec. 1918 (*waarn. chef der afdeeling*).
Hoofdcommiezen. W. F. Beck, 15 aug. 1908 — P. J. Houtman, 1 juli 1915 — G. J. Tinbergen, 17 aug. 1920.
Commiezen. J. H. Donraadt, 1 april 1917 — P. C. Spaan, 10 mei 1917 — J. Parent, 1 jan. 1918 — H. M. de Heus, id.
Adjunct-commiezen. M. F. Bertram, 1 juli 1915 — C. S. Kaijk, 1 jan. 1918 — W. H. Dijks, 1 jan. 1919 — J. A. Visser, 1 juli 1919 — J. A. A. van Ingen, 30 oct 1919 — J. M. Mink, 5 juni 1920.

4

Derde afdeeling. **Contrôle over de uitgaven en ontvangsten der begrootingen voor Nederlandsch-Indië (Hoofdstuk I), Suriname en Curaçao.**

Contrôle op uitgaven en ontvangsten betreffende Nederlandsch-Indië (eerste hoofdstuk), Suriname en Curaçao. Onderzoek van de begrootingsrekeningen en van de rekeningen van het departement van koloniën met de koloniën; de afrekeningen van het koloniaal werfdepôt, de koloniale reserve en het koninklijk koloniaal militair invalidenhuis op Bronbeek; van verantwoordingen wegens gelden ter goede rekening, enz. Contrôle op verleende voorschotten.

Referendaris, chef der afdeeling. M. Sterkenburg, 25 juni 1912.
Hoofdcommies. Ch. V. A. Aarsse, 1 april 1919.
Commiezen. J. W. Visée, 1 sept. 1918 — H. J. G. J. Gans, 1 jan. 1918 — W. F. N. Kennedy, id.
Adjunct-commiezen. C. A. van Katwijk, 1 april 1916 — L. G. Bosman, 1 april 1917.

Secretarie.

Kennisneming der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen. Huishoudelijke comptabiliteit. Personeel. Agenda en kopiewerk. Inschrijven der inkomende stukken en afschrijven en verzenden der uitgaande stukken. Bibliotheek. Magazijn van bureaubehoeften.

Hoofdcommies, chef van het bureau. J. H. van den Berg, 1 jan. 1918.
Adjunct-commies. J. B. de Gou, 31 maart 1914.

Archief.

Beheer van het archief. Index op de inkomende en uitgaande stukken.

Hoofdcommies, chef van het bureau. J. M. Bakker, 1 juli 1917.

§ 6.

KABINET DER KONINGIN.

In het Kabinet der Koningin worden de werkzaamheden volbracht, die onmiddellijk onder de Koningin plaats hebben. Het Kabinet der Koningin is, als algemeen staatsarchief, belast met de bewaring van de oorspronkelijke staatsstukken en met hunne uitgifte aan de verschillende departementen van algemeen bestuur.

Directeur. Mr. dr. J. A. baron de Vos van Steenwijk (zie blz. 4), 7 aug. 1910.
Referendarissen. Jhr. mr. T. R. J. E. Stoop ❁ ✠, 1 sept. 1908 — jhr. mr. G. C. W. van Tets (BL5) (S3) (SS5) (V5), 31 aug. 1913 — Th. J. van Loo ✠, 1 april 1919.
Hoofdcommies. A. J. Becht jr. ✠, 1 juli 1914.
Commiezen. J. L. Verbeek Wolthuys, 1 jan. 1919 — H. M. de Jongh, id. — A. J. Becht AJz., 7 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. J. A. Audier, 1 jan. 1919 — A. N. Uitterdijk, id. — J. M. van Roessel, 1 juni 1920.
Klerken. Th. J. C. Boogaard, 1 april 1918 — F. W Wintgens, id. — H. J. Jerphanion, 1 april 1919 — L. J. van Driessen, 1 aug. 1920 — D. van Roessel, id.

DEPARTEMENT VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek ⊕ (D2*a*) (E2) (EL3)(HA5)(IK5) (J) (O4) (PS1) (RK5) (RS1) (S3) (V1), 9 sept. 1918.

Audientie . . . .

Secretaris-generaal. Mr. R. J. H. Patijn ⊕ ✠3 (BLC3), buiteng. gezant en gevolm. minister, 1 jan. 1919.

Kabinet van den Minister.

Aangelegenheden betreffende het personeel der vreemde Gezantschappen. Opmaken van besluiten betreffende benoeming, ontslag en verlof van het personeel der Nederlandsche Gezantschappen. Buitengewone zendingen. Ridderorden. Behandeling en bewaring der cijfers. Audientie-aanvragen.

Chef. R. Ch. Th. Roosmale Nepveu (D3) (HSJ6), gezantschapssecretaris, 15 maart 1916.

Mr. E. baron van Heerdt tot Eversberg, gezantschapssecretaris, 1 juli 1919.

Commies. F. J. W. van Straaten, 16 mei 1919.

Adjunct-commies. H. J. D. Doorman, 13 febr. 1920.

Directeur van het Cijfer. H. Koot, referendaris, 1 juni 1920.

Secretaris van den Minister.

Jhr. mr. H. M. van Haersma de With (KB5) (RK4), gezantschapsraad, 22 mei 1920.

Directie van het Protocol.

Briefwisseling tusschen de Koningin en vreemde vorsten en staatshoofden. Ceremonieel. Volmachten. Bekrachtiging en bekendmaking van staatsverdragen; het bewaren van de akten, houdende staatsverdragen en ratificatiën. Het beheer der boeken en kaartwerken.

Referendaris. Jhr. mr. dr. J. C. E. C. Rendorp ✠4 (A3) (EL4) (IK4) (KB3), 28 febr. 1910.

Adjunct-commiezen. M. Visser, 1 jan. 1918 — C. J. E. Bosmans, 1 jan. 1920.

Algemeen Secretariaat.

Referendaris, chef der afdeeling. J. F. Boer, 1 jan. 1920.

A. *Algemeene zaken.*

Ontvangst der ingekomen stukken. Geheim Archief. Secretarie en Expeditie. Zaken niet behoorende tot den werkkring van een der andere afdeelingen. Huishoudelijke dienst.

Chef. J. F. Boer, referendaris, 1 jan. 1920.

B. *Secretarie en Expeditie.*

Kopie en verzending der uitgaande stukken. Legalisatiën. Afgifte van buitenlandsche paspoorten.

Chef. J. W. F. Bruens (K4), hoofdcommies, 1 maart 1913.

Commies. D. J. Bruinsma, 1 jan. 1920.

Adjunct-commiezen. H. Schoester, 1 dec. 1917 — E. Boekhout, 1 jan. 1920.

C. *Archief.*

Agenda, Index en Archief.

Chef. J. J. P. Tap (D3), hoofdcommies, 28 april 1913.

Commies. A. J. van de Moer, 1 jan. 1920.

Adjunct-commiezen. N. J. Postelmans, 24 nov. 1914 — A. Gabel, 1 jan 1919.

Afdeeling Diplomatieke Zaken.

Politieke betrekkingen met vreemde Mogendheden. Vragen betreffende souvereiniteit en staatsvormen. Aangelegenheden betreffende het personeel der Nederlandsche diplomatie. Politieke berichtgeving der Gezantschappen en voorlichting van de Gezantschappen omtrent politieke aangelegenheden. Openbaarmaking aan de Staten-Generaal en aan het publiek.

Buitengewoon Gezant en Gevolmachtigd Minister, chef der afdeeling. Jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland ❁ ✱ (DC1) (GR1) (J).

Referendaris. Mr. A. Th. L. A. Heyligers, 1 jan. 1920.

Commies. Mr. W. C. baron Snouckaert van Schauburg, 1 jan. 1918.

Werkzaam gesteld. Mr. C. H. J. Schuller tot Peursum, gezantschapsattaché, 1 juli 1920.

Afdeeling Juridische Zaken.

Aangelegenheden van internationaal publiek- en internationaal privaatrechtelijken aard. Quaestiën van juridischen aard nopens verdragen met vreemde mogendheden. Bepalingen en overeenkomsten betreffende de rechten, den staat en de bevoegdheid van Nederlanders in het buitenland en van vreemdelingen hier te lande. Quaestiën van nationaliteit en exterritorialiteit. De wet houdende regeling van de bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten en van de consulaire rechtsmacht. Naturalisatiën. Paspoorten. Onderhandelingen over en uitvoering van verdragen nopens de uitlevering van misdadigers, de toelating en uitzetting van vreemdelingen, enz. Nalatenschappen. Dienstplichtigheid bij de militie in Nederland en in het buitenland. Onderstand en verplegingskosten, overneming van behoeftigen. Inlichtingen omtrent personen. Inlichtingen omtrent punten van wetgeving (Nederlandsche en vreemde).

Administrateur, chef der afdeeling. Mr. D. W. baron van Heeckeren ❁ ✱4 (D2) (E4), 1 april 1917.

Referendaris. Mr. dr. G. A. Scheltus, 1 jan. 1918.

Hoofdcommies. Mr. dr. J. P. A. François, 1 april 1919.

Commiezen. J. W. van Gelderen, 1 jan. 1919 — mr. H. Daniëls, 1 jan. 1920 — mr. S. M. van Brakel, 1 juli 1920.

Werkzaam gesteld. Mr. dr. F. M. Schmolck (AS4) (K3), gezantschapsraad, 7 maart 1914.

Directie van Economische Zaken.

Behartiging van de economische, handels- en scheepvaartbelangen in en met betrekking tot het buitenland, waartoe o. a. behooren: *a.* de zorg voor de voorziening in de materieele behoeften van Nederland; — *b.* die voor de naleving der handelsverdragen en overeenkomsten; — *c.* die voor het sluiten van verdragen en overeenkomsten op economisch gebied; — *d.* het verstrekken van inlichtingen aan en omtrent het buitenland op het gebied van tariefwetgeving, fabriekswezen, spoorwegwezen, zeewezen, enz.; — *e.* spoorweg-, post- en telegraafovereenkomsten.

Economische voorlichtingsdienst.

Regeling van en toezicht op den consulairen dienst. Erkenning van buitenlandsche consulaire ambtenaren in Nederland en in de koloniën.

Bemoeiingen in het belang van den Nederlandschen veestapel met betrekking tot het buitenland. Uitzending van Nederlandsche ingenieurs. Werken door Nederlanders in den vreemde. Aanbestedingen. Landverhuizing. Besmettelijke ziekten in den vreemde. Uitvoering der internationale Sanitaire Conventie. Nederlandsch-Indische bedevaartgangers naar Mekka.

RAAD VAN BIJSTAND.

Voorzitter. Mr. B. C. J. Loder ❁ ✱2.

Leden. C. J. K. van Aalst ❁2 ✱3 ✠ (EL2) (KB3) — H. Colijn ✱3 ❁ (EL2) — F. H. Fentener van Vlissingen ❁ — E. Heldring ❁ — A. G. Kröller ❁ ✱2 ✠ (RK4) (RM1) (RS5) (WZ3) — dr. F. G. Waller ❁ ✱3 (BL5) (KB3).

Secretaris. Mr. J. E. Claringbould.

Administrateur, chef der directie. Jhr. mr. A. M. Snouck Hurgronje ❁ (D3) (KB5) (SO4), 1 juli 1919.

Referendarissen. Dr. J. A. Nederbragt, 3 maart 1919 — mr. J. E. Claringbould, 22 juli 1919.

Hoofdcommies. E. L. T. Themps jr., 16 mei 1920.

Commiezen. Mr. dr. P. C. Witte, 1 jan. 1919 — M. H. Godschalk, id. — H. A. Hoolt, 1 jan. 1920.

Secretarie en Expeditie.

Chef. L. F. Carrière (AT5), hoofdcommies, 1 jan. 1920.

Archief.

Chef. J. P. van der Meer, commies, 1 jan. 1920.

Afdeeling *Comptabiliteit.*

Regeling der geldelijke aangelegenheden betreffende het Departement en de diplomatieke en consulaire ambtenaren.

Referendaris, chef der afdeeling. J. Burgy (E5) (EL5), 1 maart 1913.

Commiezen. D. Pastoor, 1 jan. 1920 — H. Katuin, id.

Adjunct-commies. W. F. Dirksen, 1 jan. 1920.

Commissie belast met het afnemen der diplomatieke examens.

De toelating en bevordering van gezantschapsattachés zijn geregeld bij koninklijk besluit van 5 sept. 1912 (St. 289). Om tot gezantschapsattaché te kunnen worden benoemd moet men: 1°. mannelijk Nederlander zijn; 2°. den onderdom van 23 jaren hebben vervuld; 3°. met goed gevolg het daartoe ingesteld examen hebben afgelegd. Het afnemen van voornoemd examen en van dat, hetwelk voor de bevordering van gezantschapsattaché tot gezantschaps-secretaris is voorgeschreven [1]), is opgedragen aan eene commissie, welke thans is samengesteld als volgt:

G. H. Hintzen ⊕, 12 jan. 1918, *voorzitter.*
Dr. H. T. Colenbrander, 2 april 1913.
Mr. B. C. J. Loder (zie blz. 52), 3 oct. 1913.
Mr. F. A. C. graaf van Lynden van Sandenburg ⊕ (J), 9 jan. 1915.
Jhr. mr. dr. W. J. M. van Eysinga ⊕ (A2) (HA3) (RA2), 12 jan. 1918.
Jhr. mr. dr. J. C. E. C. Rendorp (zie blz. 51), *secretaris*, 1 jan. 1903.

Commissie belast met de voorbereiding van de aanwijzing van candidaten voor den consulairen dienst.

De intreding in en de organisatie van den consulairen dienst is geregeld bij kon. besl. van 1 maart 1911 (St. 83) [2]).

S. P. van Eeghen ⊕ ✠4 ✠ (EL3), *voorzitter*, 27 maart 1911.
A. G. Kröller (zie blz. 52), id.
M. Paul Voûte ✠4, id.
Dr. J. Huizinga, 17 maart 1916.
Jhr. mr. A. M. Snouck Hurgronje (zie blz. 52), 15 juni 1920.
Mr. dr. P. C. Witte, *secretaris*, 17 maart 1916.

Commissie belast met het afnemen van het examen voor den consulairen dienst.

Dr. H. F. R. Hubrecht ⊕, *voorzitter*, 29 juli 1918.
Dr. H. P. N. Muller ⊕ (AV1) (BL5) (DA3) (JC2) (SZ1), 1 jan. 1907.
H. S. J. Maas ⊕ (E2), id.
Mr. C. D. Asser jr., 16 maart 1915.
Jhr. mr. dr. W. J. M. van Eysinga (zie boven), 29 juli 1918.
Mr. W. C. baron Snouckaert van Schauburg, *secretaris*, 1915.

Staatscommissie tot voorbereiding van de te nemen maatregelen ter bevordering der codificatie van het internationaal privaatrecht.

(ingesteld bij Kon. besluit van 20 febr. 1897 no. 1).

Mr. D. Josephus Jitta ⊕ (BL5), *voorzitter*, 5 dec. 1918.
Jhr. mr. J. J. Rochussen ⊕ ✠ (D3) (GMS5) (HSJ5) (IK4) (K2) (O4) (PS2) (RK4) (RZ3) (S2) (SO4) (VB3), 29 mei 1903.
Mr. J. A. Loeff ⊕, 30 juni 1908.
Mr. B. C. J. Loder (zie blz. 52), 26 nov. 1913.
Mr. A. E. Bles ⊕, id.
Mr. J. Ph. Suyling ⊕, 26 nov. 1913.
Mr. D. W. baron van Heeckeren (zie blz. 52), id.
Mr. C. D. Asser jr., id.
Mr. J. Kosters, 5 dec. 1918.
Jhr. mr. dr. J. C. E. C. Rendorp (zie blz. 51), *secretaris*, 29 mei 1903.
Jhr. mr. Th. M. van Asch van Wijck, *tweede secretaris*, 1 aug. 1914.

---

1) Het reglement voor deze examens is opgenomen in de Staatscourant van 1915 n°. 75.

2) Het kon. besl. houdende Reglement op de inrichting van den consulairen dienst is op aanvrage verkrijgbaar aan het Departement van Buitenlandsche Zaken.

Buitenlandsche paspoorten.

Voor toelating in het buitenland wordt vereischt een buitenlandsch paspoort, geviseerd door de bevoegde vreemde autoriteit.

De Commissarissen der Koningin, de burgemeesters van Dordrecht en van Rotterdam, alsmede het Departement van Buitenlandsche Zaken, zijn bevoegd paspoorten uit te reiken.

Belanghebbenden moeten zich ter verkrijging van een paspoort wenden tot den burgemeester van hunne woonplaats.

RIJKSPASPOORTENKANTOOR.

Na gemeen overleg van de Ministers van Buitenlandsche Zaken, Justitie, Oorlog en Landbouw, Nijverheid en Handel is in het najaar van 1918 een kantoor ingesteld, dat onder den naam van „Rijkspaspoortenkantoor" namens den Minister van Buitenlandsche Zaken bevoegd is de diplomatieke en consulaire ambtenaren te machtigen tot de verleening aan vreemdelingen, van het voor het betreden van Nederlandsch grondgebied, krachtens art. 2 van de wet van 13 aug. 1849 (St. 39) tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen, benoodigde pasvisum. Aan het hoofd van dit kantoor, dat op 15 november 1918 in werking is getreden, staat de inspecteur der Koninklijke Marechaussee, die door den Minister van Oorlog voor dezen tak van dienst ter beschikking is gesteld van den Minister van Buitenlandsche Zaken. De dagelijksche leiding berust bij een hoofdambtenaar met den titel van administrateur.

De taak van het kantoor bestaat in het beoordeelen van alle visumaanvragen, die vreemdelingen door tusschenkomst van de diplomatieke en consulaire ambtenaren indienen, en in de beoordeeling van de verzoeken om verlenging van pasvisa van hier te lande vertoevende vreemdelingen.

Eene commissie van toezicht is belast met het toezicht op de gestie van het kantoor, dat gevestigd is te 's-Gravenhage, van Imhoffplein 12.

Belast met de uitvoering. G. A. van Haeften ✠ ✠4 (EL4), generaal-majoor-titulair, inspecteur van het wapen der Koninklijke Marechaussee.

Dagelijksche leiding van het Rijkspaspoortenkantoor:

Administrateur, chef van het kantoor. H. S. Hordijk ✠ (EL5) (K4) (BLC4) (RA3), 15 nov. 1918.

Adjunct-administrateur. Mr. L. P. J. Michielsen, 1 aug. 1920.

Bureau-chefs. D. M. E. de Rudder, 20 dec. 1918, belast met het Algemeen Secretariaat — J. G. de Josselin de Jong ✠4, 21 dec. 1918 — G. Hilhorst, 23 dec. 1918 — W. S. N. van Bockom Maas, 23 jan. 1919 — L. M. J. H. Brouwers, 18 febr. 1919 — H. Kist ✠ ⊕, 26 febr. 1919 — W. H. de Lussanet de la Sablonière, 26 maart 1919 — K. Ch. Bijleveld, 23 april 1919 — R. W. Wijnmalen, 14 juli 1919 — F. W. H. Tuinenburg ✠, 5 aug. 1919 — A. J. Ph. A. de Vries, 6 aug. 1919 — G. G. de Blauw, 30 aug. 1919 — H. F. Ch. baron van Omphal Mulert, 15 sept. 1919 — J. P. Gentil, 22 april 1920 — C. J. M. Wertheim, 8 mei 1920 — M. H. E. Sachse ✠4 ✠ (BV3), 28 mei 1920.

§ 2.

VERTEGENWOORDIGERS VAN VREEMDE MOGENDHEDEN EN VAN DEN HEILIGEN STOEL IN NEDERLAND.

De dagteekening, achter de namen der vertegenwoordigers vermeld, is die van het overhandigen der geloofsbrieven.

Amerika. (Vereenigde Staten van)

WILLIAM PHILIPS, buitengew. gezant en gevolm. minister, 23 april 1920.
Norman Armour, gezantschapssecretaris 1ste klasse.
P. M. Clarence B. Hewes, gezantschapssecretaris 2de klasse.
Luitenant-kolonel Edward Davis, militair attaché (afwezig).
Commandant David Worth Bagley, maritiem attaché.
Paul C. Edwards, handelsattaché.
Majoor Albert A. Loustalot, adj. militair attaché (Berlijn).

Kapitein James B. Ord, id., dienstdoend militair attaché.
Majoor Benjamin D. Foulois, id. (Berlijn).
Kapitein Truman Smith, adj. militair attaché (Berlijn).

Argentijnsche republiek.

A. GUESALAGA, buitengew. gezant en gevolm. minister, 11 april 1910.
Paulino Llambi Campbell, gezantschapsraad (afwezig).

België.

Prins ALBERT DE LIGNE, buitengew. gezant en gevolm. minister, 10 febr. 1920.
Baron Gustave Guillaume, gezantschapsraad.
Florent de Selys de Fanson, gezantschapssecretaris 1ste klasse.
Baron van den Bogaerde de Terbrugge, attaché.
Kapitein De Ceuninck, adj. militair attaché.

Brazilië.

R. REGIS DE OLIVEIRA, buitengew. gezant en gevolm. minister, 18 sept. 1920.
G. de Vianno Kelsch, 1ste secretaris.
P. Coelho de Almeida, 2de secretaris.

Bulgarije.

S. RADEFF, buitengew. gezant en gevolm. minister, 18 aug. 1920.
Vladimir Ghéorgov, secretaris.
Boris Stomoniakoff, handelsattaché.

Chili.

C. Risopatron Barros, zaakgelastigde, 27 maart 1917.
Joaquin Fernandez, 2de secretaris.
Luis Lyon Lynch, attaché (afwezig).
Daniel Lopez Perez, attaché.
Kapitein Pedro Medina N., militair attaché.

China.

TANG TSAI-FOU, buitengew. gezant en gevolm. minister, 8 juni 1914.
Tsao Itao, 1ste secretaris.
Houang Shou-Kan, secretaris.
Tchou Pao-Luen, attaché.

Columbia.

. . . ., buitengew. gezant en gevolm. minister.
Francisco Mariño Herrera, 1ste secretaris, tijdelijk zaakgelastigde.

Costa Rica (Parijs).

MANUEL M. DE PERALTA, buitengew. gezant en gevolm. minister, 4 juli 1910.

Cuba.

A. DE AGÜERO Y BETANCOURT, buitengew. gezant en gevolm. minister, 11 oct. 1917 (te Bern).
A. Diaz de Villar, 1ste secretaris, tijdelijk zaakgelastigde.

Denemarken (Brussel).

DR. KRAG, buitengew. gezant en gevolm. minister, 6 nov. 1919.
Oscar O'Neill de Oxholm, 2de secretaris.

Duitsche rijk.

Dr. ROSEN, buitengew. gezant en gevolm. minister, 23 aug. 1917.
Baron von Reiswits und Kaderzin, gezantschapsraad, 1ste secretaris, handelsattaché.
Dr. Kiep, secretaris.
Von Grunelius, secretaris.

Von Tippelskirch, secretaris.
M. Bieler, 1ste kanselier.
H. Orlob ✠, 2de kanselier.

Finland.

Yrjö Saastamoinen, tijdelijk zaakgelastigde.

Frankrijk.

CHARLES BENOIST, buitengew. gezant en gevolm. minister, 21 nov. 1919.
Robert Siegfried, d.d. gezantschapsraad.
Burggraaf Jean de Seguin, 3de secretaris.
Baron de Gary, attaché.
Henry Asselin, attaché.
Graaf de la Bouillerie, attaché (voor financieele aangelegenheden).
Gaston Soupey, secretaris-archivaris.
Eugène E. Haimet, attaché (voor het cijferschrift).
Luitenant-kolonel Cazanave, militair attaché.
Luitenant ter zee Jean Fernet, maritiem attaché.
Commandant Massol, toegevoegd aan den militair attaché.
Luitenant ter zee G. Meunier-Joannet, toegevoegd aan den maritiem attaché.

Griekenland.

E. G. KAPSAMBELIS, buitengew. gezant en gevolm. minister, 18 sept. 1919.

Groot-Brittannië en Ierland.

SIR RONALD GRAHAM, buitengew. gezant en gevolm. minister, 6 nov. 1919.
Hughe M. Knatchbull-Hugessen, 1ste secretaris.
James Edward King, 2de secretaris.
Luitenant C. C. Knight, attaché.
Luitenant-kolonel Temperley, adj. militair attaché.
R. V. Laming, handelssecretaris.
. . . . gezantschapspredikant.

Guatemala (Parijs).

G. Matos, tijdelijk zaakgelastigde.

Heilige Stoel (Brussel).

Mgr. S. NICOTRA, internuntius, 24 maart 1919.
Mgr. J. F. Vallega, secretaris, tijd. zaakgelastigde.

Italië.

Graaf ALDROVANDI, buiteng. gezant en gevolm. minister, 29 april 1920.
Ugo Cafiero, gezantschapssecretaris.
Kolonel Mario Caccia, militair attaché.

Japan.

. . . .
Yasusato Futami, 3de secretaris, tijd. zaakgelastigde.
Tatsuo Hongo, kanselier.

Luxemburg.

A. Lefort, zaakgelastigde, 6 juli 1920.

Mexico (Brussel).

Luis Ricoy, tijdelijk zaakgelastigde.
A. de Valle Arispe, 2de secretaris.

Noorwegen (Kopenhagen).

J. IRGENS, buitengew. gezant en gevolm. minister, 20 mei 1916.
E. Huitfeldt, gezantschapsraad, tijdelijk zaakgelastigde.

Oostenrijk.

F. Calice, zaakgelastigde, 19 jan. 1920.
A. Duffek, gezantschapsraad 2de klasse.

Perzië.

MEHDI KHAN NEZAMI CHOA-ED-DOVLEH, buitengew. gezant en gevolm. minister, 5 mei 1919.
Hossein Khan Nezami Montazamos Saltaneh, gezantschapssecretaris 3de klasse.

Polen.

E. de Jordan Rozwadowski, tijdelijk zaakgelastigde.
C. de Papée, gezantschapssecretaris 1ste klasse.

Portugal.

A. C. DE SOUSA SANTOS BANDEIRA, buitengew. gezant en gevolm. minister, 13 oct. 1916.
A. Ferreira d'Almeida Carvalho, gezantschapsraad.

Roemenië.

CH. M. MITILINEU, buitengew. gezant en gevolm. minister, 16 nov. 1911.
G. Aurelian, gezantschapssecretaris 1ste klasse.
E. Rosetti-Rosnovano, gezantschapssecretaris 1ste klasse.
Victor Statescu, handelsagent.

Rusland.

P. Poustochkine, 1ste secretaris, tijdelijk zaakgelastigde.
Kolonel L. de Maier, militair attaché (afwezig).
A. de Seume, handelsattaché (Brussel).

Serviërs, Kroaten en Slovenen. (Koninkrijk der)

MILAN MILOYEVITCH, buitengew. gezant en gevolm. minister, 4 dec. 1918 (afwezig).
Ph. Ar. Stanoiévitch, tijd. zaakgelastigde.
Borislav Grachitch, secretaris.

Siam (Londen).

PHYA BARI NAVORASTH, buitengew. gezant en gevolm. minister.
William J. Archer, gezantschapsraad.
Phra Sanpakitch, 1ste secretaris.
Lewis C. Bateman, 2de secretaris.
Luang Bides Bochanavisuddhi, 3de secretaris.
Phra Ratanayapti, attaché.
Nai Chorn Jotikasthira, id.

Spanje.

SANTIAGO MENDEZ DE VIGO, buitengew. gezant en gevolm. minister, 1 maart 1918.
Manuel Travesedo y Silvela, 2de secretaris.
Luis Alvarez de Estrada, 3de secretaris.
Kolonel Sorela, maritiem attaché (Brussel).

Tsjecho-Slowakije.

PROKOP MAXA, buitengew. gezant en gevolm. minister, 29 april 1920.
Vladimir Frie, 1ste secretaris.
Joseph Švagrovsky, 1ste secretaris.

Turkije.

NOUSRET SADOULLAH BEY, buitengew. gezant en gevolm. minister, 20 mei 1915.
Mehmed Essad Bey, 2de secretaris.
Chevket Fouad Bey, 3de secretaris (afwezig).

Uruguay (Brussel).

A. GUANI, buitengew. gezant en gevolm. minister, 19 maart 1914.
Juan Carlos Muñoz, tijd. zaakgelastigde.

Zweden.

C. F. DE KLERCKER, buitengew. gezant en gevolm. minister, 4 jan. 1911 (afwezig).
G. de Dardel, gevolm. minister, zaakgelastigde.
A. Richert, secretaris.
G. O. Broms, attaché.
Kapitein ter zee N. L. Åkerblom, maritiem attaché.

Zwitserland (Londen).

G. CARLIN, buitengew. gezant en gevolm. minister, 24 jan. 1920.
Etienne Lardy, 1ste secretaris (afwezig).
Alfred de Claparède. secretaris.

§ 3.

VERTEGENWOORDIGERS VAN NEDERLAND BIJ VREEMDE MOGENDHEDEN.

De diplomatieke dienst is geregeld bij kon. besluit van 5 sept. 1912 (St. 289).
De dagteekening achter de namen is die der benoeming.

Amerika. (Vereenigde Staten van)

J. T. CREMER ✠2 ✠1 (DC1) (EL2) (HM1) (LZ4) (M1) (RZ1), buitengew. gezant en gevolm. minister, 17 oct. 1918, tevens geaccrediteerd bij de regeering der Vereenigde Mexicaansche Staten, bij de republiek Panama en bij de republiek Cuba.
Jhr. mr. W. H. de Beaufort ✠, gezantschapsraad.
Dr. J. B. Hubrecht, gezantschapssecretaris, 1 dec. 1919.
Mr. D. H. Andreae, handelsattaché, 29 nov. 1918.

Argentijnsche republiek.

J. BARENDRECHT ✠, buitengew. gezant en gevolm. minister in tijdelijke zending, tevens geaccrediteerd bij de republieken Paraguay en Uruguay, 29 april 1920.
H. G. Koyck, kanselier, 25 mei 1920.

België.

Jhr. dr. C. G. W. F. VAN VREDENBURCH ✠ ✠4 (AS3) (D1) (EL4) (FJ1) (HM2) (J) (K2) (O3) (PS1) (S2) (SO1) (SS3) (YK2), buitengew. gezant en gevolm. minister, tevens geaccrediteerd bij het Hof van Luxemburg, 12 sept. 1919.
W. ridder Huyssen van Kattendijke (E4) (KB4) gezantschapssecretaris, 5 febr. 1920.
Mr. dr. L. Carsten, gezantschapsattaché, 1 juli 1920.
G. P. C. Pichal (BLC5) (KB5), directeur der kanselarij, 17 jan. 1919.
M. H. Hofstede van Son, 2de kanselier, 1 dec. 1919.

Brazilië.

L. J. C. VON ZEPPELIN OBERMÜLLER (DC2) (E3) (GR2) (KS4) (M3), buitengew. gezant en gevolm. minister, 9 juli 1915.
P. J. van der Grient, kanselier. 25 mei 1920.

Bulgarije.

F. J. DOMELA NIEUWENHUIS ❁ ✠4 (HM3) (IK2) (KS1), buitengew. gezant en gevolm. minister, 26 maart 1920.

J. de Ridder, kanselier, 8 april 1920.

Chili.

H. VAN OORDT VAN LAUWENRECHT ✠ (E4), buitengew. gezant en gevolm. minister, 22 juni 1917.

China.

W. J. OUDENDIJK ✠4 (A3) (DC2) (GR1) (ISC2) (LZ1) (S2) (SMG2) (WZ3), buitengew. gezant en gevolm. minister, 7 jan. 1919.

Jhr. J. W. C. Quarles van Ufford (GR3), gezantschapssecretaris, 17 maart 1914.

C. G. Riem (GR5), tolk 2de klasse, 29 mei 1916.

Th. H. J. de Josselin de Jong, adjunct-tolk, 15 febr. 1916.

A. Kok, kanselier, 3 maart 1920.

Columbia.

. . . .

Cuba. Zie Vereenigde Staten van Amerika.

Denemarken.

W. L. F. C. ridder VAN RAPPARD ❁ (A3) (AS4) (BL4) (E5) (IK4) (J) (K2) (O4) (PS3) (RS4) (RZ4) (S2) (VB3) (VWP2) (YK3), buitengew. gezant en gevolm. minister, tevens geaccrediteerd bij het Hof van Noorwegen, 20 jan. 1920.

C. A. R. W. G. A. graaf van Aldenburg Bentinck (BU) (KB5) (PS3), gezantschapssecretaris, 12 febr. 1914.

A. J. Witmans, kanselier, 22 jan. 1920.

Duitsche rijk.

Berlijn W 9, 16 Vossstrasse.

W. A. F. baron GEVERS ❁2 ✠1 ❁1 (A2) (E3) (GMS1) (IK1) (RA1) (RK1) (TS1) (S2) (V2) (WV1) (ZL1), buitengew. gezant en gevolm. minister, 15 oct. 1905.

Mr. C. ridder van Rappard, minister-resident, 5 febr. 1920.

Mr. J. E. H. baron van Nagell (GR4) (J), gezantschapssecretaris, 15 maart 1916.

Jhr. E. J. M. Wittert ✠, kolonel van den gener. staf, adjudant in buitengew. dienst van Hare Majesteit de Koningin, militair attaché.

C. J. J. Beynen, kapitein-luitenant ter zee, maritiem attaché.

J. Wolff, consul-generaal, 1916, hoofd der handelsafdeeling.

J. K. Feylbrief, directeur der kanselarij, 19 febr. 1919.

C. E. Stutterheim, 2de kanselier, 16 maart 1913.

Egypte.

P. CH. VAN LENNEP ❁ (C2) (DM1) (E3) (HM2) (ISC2) (JC3) (V2), diplomatiek agent, 29 oct. 1908.

Finland. Zie Zweden.

Frankrijk.

Parijs, 133 Avenue de Malakoff.

Jhr. dr. J. LOUDON ❁2 ✠4 (D1) (EL3) (HSJ1) (IK3) (LZ3), buitengew. gezant en gevolm. minister, 27 mei 1919.

Jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, gezantschapssecretaris, 15 juni 1918.

Mr. W. J. R. Thorbecke, gezantschapssecretaris, 22 mei 1920.

R. B. A. N. de Quay ✠4 (EL5) (IK4) (K3) (Z6), luit.-kolonel van den gen. staf, militair attaché.

J. ten Cate, directeur der kanselarij, 1 juni 1916.

F. M. Stork, 2de kanselier, 2 juni 1916.

Griekenland.

Jhr. mr. dr. J. E. DE STURLER ❁ (BV) (DA3) (EL5) (HM3) (ISC3) (J) (LZ1) (M2) (OC4) (RA4) (S3) (SMV2) (V1), buitengew. gezant en gevolm. minister, 29 oct. 1908.

D. G. van Wijk, kanselier, 30 aug. 1917.

Groot-Brittannië en Ierland.

Jhr. mr. R. DE MAREES VAN SWINDEREN ❁2 (BL1) (EL1) (HA3) (IK3) (LZ1) (ML1) (RA1) (RK1) (RZ1) (S2) (WA), buitengew. gezant en gevolm. minister, 1 oct. 1913.

Jhr. F. E. M. H. Michiels van Verduijnen (EL4) (IK3) (K4) (KB5) (M4) (ZL3), gezantschapsraad, 15 juli 1916.

A. Loudon, gezantschapsattaché, 1 juli 1920.

A. C. Dunlop ✠ (M4), kapitein ter zee, maritiem attaché.

F. B. s'Jacob, handelsattaché, 29 nov. 1918.

H. N. Brouwer ✠, directeur der kanselarij, 10 juli 1914.

Italië.

Mr. J. H. VAN ROYEN ❁ ✠4 (A3) (D1) (EL4) (FL4) (K3) (M2) (PS2) (RZ1) (YK2), buitengew. gezant en gevolm. minister, 23 oct. 1919.

Mr. B. Ph. baron van Harinxma thoe Sloten, gezantschapsattaché, 1 juli 1920.

S. van Loen, kanselier, 27 mei 1920.

Japan.

Jhr. mr. A. C. D. DE GRAEFF ❁ ✠4 (OC3), buitengew. gezant en gevolm. minister, 13 dec. 1919.

L. G. van Hoorn, gezantschapssecretaris, 19 maart 1919.

Mr. dr. H. Westra, leerling-tolk, 18 dec. 1917.

D. Biersteker, id., 8 jan. 1919.

J. M. W. Ochsendorf, kanselier, 1 april 1920.

Luxemburg. Zie België.

Marokko.

Mr. F. E. H. Groenman, belast met de waarneming van het diplomatiek agentschap.

Jhr. R. Testa, tolk.

Mexico. Zie Vereenigde Staten van Amerika.

Noorwegen. Zie Denemarken.

Oostenrijk.

Weenen, I Burgring.

Jhr. mr. W. M. VAN WEEDE VAN BERENCAMP ❁2 ✠1 (BL4) (D3) (PS3) (RA3) (RK1) (RZ1) (VWP2) (YK1), buitengew. gezant en gevolm. minister, 30 dec. 1901.

Jhr. mr. H. van Asch van Wijck, gezantschapssecretaris, 15 juni 1918.

A. van der Stal, kanselier, 9 juli 1920.

Panama. Zie Vereenigde Staten van Amerika.

Paraguay. Zie Argentijnsche republiek.

Perzië.

Het Italiaansch gezantschap te Teheran neemt de Nederlandsche belangen waar.

Polen.

D. baron van Asbeck ❁ ✠4 (BL5) (EL3) (PS3), buitengew. gezant en gevolm. minister, 20 oct. 1920.

Jhr. mr. W. F. Röell, gezantschapsattaché, 1 juli 1920.

Portugal.

Lissabon, 8 en 10 Rua do Quelhos.

Jhr. mr. A. VAN DER GOES ✠4 (IK3) (LZ5) (RA3) (SNM4), buitengew. gezant en gevolm. minister, 1 febr. 1914.

Roemenië.

Dr. H. P. N. MULLER ✠ (AV1) (BL5) (DA3) (JC2) (SZ1), buitengew. gezant en gevolm. minister, 18 jan. 1919.

Jhr. G. L. van der Maesen de Sombreff, consul, archiefbewaarder.

Rusland.

. . . .

Serviërs, Kroaten en Slovenen (Koninkrijk der).

G. D. ADVOCAAT ✠4 (DC3) (E4) (M4) (S2*a*), buitengew. gezant en gevolm. minister, 18 febr. 1920.

M. Kuys, kanselier, 25 mei 1920.

Siam.

H. J. W. HUBER, buitengew. gezant en gevolm. minister, 3 mei. 1920.

Spanje.

Madrid, Calle Fernando VI, no. 27.

M. W. R. VAN VOLLENHOVEN (A2) (E2) (EL3) (GG2*a*) (IK1) (ISC1) (JC1*a*) (K4) (KB1) (S2) (SMV2) buitengew. gezant en gevolm. minister, 23 oct. 1919.

J. Higly (KS5), kanselier, 12 febr. 1904.

Tsjecho—Slowakije.

Jhr. mr. E. F. M. J. MICHIELS VAN VERDUINEN, buitengew. gezant en gevolm. minister, 18 febr. 1920.

F. M. Janse, kanselier, 1 maart 1920.

Turkije.

Mr. W. B. R. VAN WELDEREN baron RENGERS ✠ (AS3) (D1) (E5) (EL4) (FJ2) (J) (K3) (PS1) (RK1) (SO1) (VWP3) (WK4*b*), buitengew. gezant en gevolm. minister, 23 oct. 1919.

C. D. Schuller tot Peursum (IK5), gezantschapsraad, 18 maart 1920.

Mr. J. H. Kramers, adjunct-tolk, 3 febr. 1917.

Mr. A. M. Kock, kanselier, 11 nov. 1908.

Uruguay. Zie Argentijnsche republiek.

Venezuela.

W. B. Engelbrecht, consul-generaal *a. i.*

Zweden.

Stockholm, Hoflagaregatan.

Mr. A. M. D. baron SWEERTS DE LANDAS WYBORGH ✠ (AS2) (D1) (K2) (PS1) (RA3) (RK1) (RZ1) (S2) (TS1) (VWP2) (WK3) (YK3), buitengew. gezant en gevolm. minister, tevens geaccrediteerd bij de republiek Finland, 23 oct. 1919.

W. Verbrugge van 's-Gravendeel, gezantschapsattaché, 1 juli 1920.

A. J. G. Schmitt, kanselier, 20 sept. 1906.

Ch. H. J. van Niftrik, kanselier met standplaats te Helsingfors.

Zwitserland.

Jhr. mr. F. G. VAN PANHUIJS ✠ (E1) (EL4) (HSJ5) (J) (K2), buitengew. gezant en gevolm. minister, 15 sept. 1909.

Mr. W. A. Mosselmans, gezantschapssecretaris, 5 mei 1915.

J. H. Groeneweg, kanselier, 1 oct. 1912.

§ 4.

CONSULAIRE AMBTENAREN VAN VREEMDE LANDEN, GEVESTIGD IN NEDERLAND EN ZIJNE KOLONIEN [1]).

Het jaartal is dat der erkenning; CG beteekent consul-generaal, c consul, v vice-consul, CA consulair agent.

Amerika. (Vereenigde staten van)

Amsterdam (voor *Noordholland, Drenthe, Friesland, Gelderland, Groningen, Overijsel* en *Utrecht*). F. W. Mahin, c 1915 — E. Nabel, v en deputy c 1914.

Batavia (voor het gedeelte van *Java* bewesten de westelijke grenzen der residentiën *Rembang* en *Madioen*, de gewesten *Banka en onderhoorigheden, Billiton, Sumatra's Westkust, Benkoelen, Lampongsche districten* en *Palembang* en het gedeelte van het eiland *Borneo* bewesten 112° O.L.). J. F. Jewell, c 1918 — H. Remillard, c 1919 — Percy W. Rairden, v en deputy c 1912 — R. H. Tompkins, v 1920.

Bonaire. De c op *Curaçao* is belast met de waarneming der zaken.

Curaçao. W. Bardel, c 1920 — C. S. Gorsira, v 1907.

's-Gravenhage. Anders C. Nelson, v 1918 — J. A. van Hee, v 1917 (toegevoegd aan de Amerik. Legatie).

Makassar (voor *Celebes*). W. J. Schepper, CA 1914.

Medan (voor de *Oostkust van Sumatra*). C. O. Spanier, c 1920.

Paramaribo. J. S. Lawton, CA 1918.

Rotterdam (voor *Zuidholland, Limburg, Noordbrabant* en *Zeeland*). G. E. Anderson, CG 1920 — G. D. Hopper, c 1920 — G. H. Krogh, v en deputy CG 1912 — M. Baker, v 1915 — H. B. Quarton, v 1917 — R. M. Brooks, v 1919 — E. M. Groth, v 1920.

Scheveningen. . . . .

Soerabaja (voor de residentien *Rembang, Soerabaja, Pasoeroean, Besoeki, Madioen, Kediri* en *Madoera*, de *Molukken, Nieuw-Guinea, Celebes, Bali, Lombok, Flores*, alle eilanden beoosten 120° O. L. en het gedeelte van *Borneo* beoosten 112° O. L.). H. Campbell, c 1918 — F. W. Mason, v 1920.

Vlissingen. P. F. Auer, CA 1899.

Argentijnsche republiek.

Amsterdam (voor het koninkrijk). Dr. R. D. Saccone, CG 1918 — A. C. Meurs, v 1906.

Rotterdam (voor *Zuidholland*). J. D. Herrera, c 1913 — Jhr. M. Reuchlin, v 1907.

België.

Amsterdam (voor de arrondissementen *Amsterdam, Haarlem* en *Utrecht*). G. van der Aa ✠ (KB5), CG 1912 — J. L. Dekkers (BLC5), v 1905 — L. M. G. Sieburgh, CA 1916.

Batavia (voor *Ned.-Indië*). J. van Haute, CG 1919 — (voor *Bantam, Batavia, Preanger-Regentschappen, Cheribon, Oostkust van Sumatra, Riouw en onderhoorigheden, Palembang, Banka* en *Billiton*). . . . . , c.

Breda (voor de arrondissementen *Breda, Oosterhout* en *Tilburg*). Ch. van Pelt Keunen, c 1914.

Curaçao (voor de *Ned. Antillen*). C. Renoz, CG 1918 — E. Penso, c 1911.

Dordrecht, tevens voor *Oud-Beijerland, Ridderkerk, Gorinchem, Sliedrecht, Schouwen, Duiveland, Tholen* en *St.-Philipsland.* L. C. van Oldenborgh (KB5), c 1911.

Groningen (voor de provinciën *Groningen* en *Drenthe*). G. P. Bakker (KB5), c 1904.

Hansweert. J. L. F. A. de Groof (KB5), v 1906.

Helder, Alkmaar, Enkhuizen, Wieringen, Hoorn, Medemblik en *Schagen.* . . . . v.

1) Hoewel tengevolge van den grooten Europeeschen oorlog en de daarop gevolgde vredesverdragen van Versailles en St Germain, zoomede door revolutionnaire bewegingen, de grenzen van verschillende staten belangrijke veranderingen hebben ondergaan en nieuwe staten zijn gevormd, is in de wijze waarop de consulaire ambtenaren tot dusver werden vermeld voor een deel geen wijziging gebracht, zoowel omdat omtrent de nieuwe grenzen nog veel onzekerheid bestaat als omdat de door de omstandigheden noodig geworden nieuwe benoemingen en erkenningen dier ambtenaren nog niet hebben plaats gehad.

's-Hertogenbosch (voor *Noordbrabant* met uitzondering van het arrondissement *Breda*). J. Dony, c 1914.
IJmuiden. De CG te Amsterdam is belast met de waarneming.
Maastricht (voor *Limburg*). L. de Villegas de St. Pierre, c 1916.
Makassar (voor het gouvernement *Celebes en onderhoorigheden* en de residentiën *Amboina, Menado, Ternate en onderhoorigheden* en *Timor en onderhoorigheden*). M. Seeuwen, c 1918
Medan (voor *Oostk. van Sumatra, Riouw en onderh., Djambi* en *Atjeh en onderh.*). P. J. Bliek, c 1916.
Neuzen (voor de arrondissementen *Hulst* en *Neuzen*). H. van Cantfort, c 1902.
Padang (voor *Sumatra's Westkust, Benkoelen* en de *Lampongsche districten*). A. E. S. Thomas, c 1919.
Paramaribo. A. F. C. Curiel, v 1903.
Roosendaal (voor de kantons *Bergen-op-Zoom* en *Zevenbergen*). Th. Tiebackx, c 1919.
Rotterdam (voor de provinciën *Noordbrabant, Limburg* en *Zeeland* en voor de arrondissementen *'s-Gravenhage* en *Rotterdam*). F. van der Heyde, CG 1917 — A. Vanderstichele, c 1908 — (voor de arrondissementen *'s-Gravenhage* en *Rotterdam*). E. Knight (BL5) (KB5), c 1918 — F. Janssen, kanselier, v 1918 — A. van Biervliet, c 1919 (toegevoegd) — (voor de kolonie *Congo*). J. Visser Jz., c 1886.
Semarang (voor *Pekalongan, Banjoemas, Kedoe, Soerakarta, Djokjakarta, Semarang, Rembang, Madioen, Kediri* en de *Westerafd. van Borneo*). H. J. Soeters, c 1910.
Sluis (voor het kanton *Oostburg*) A. Aernoudts, v 1920.
Soerabaja (voor *Soerabaja, Pasoeroean, Madoera, Besoeki, Banjoewangi*, de *Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, Bali en Lombok*). Th. B. A. Faubel, c 1918.
Suriname. A. Vanderstichele, CG 1920 (met standplaats te *Carácas*).
Texel, Vlieland en *Terschelling*.......
Tiel (voor *Gelderland* en het kanton *Vianen*). Mr. J. J. Tilanus (BL5), c 1895.
Tilburg (voor het kanton *Tilburg*). R. Caron, v 1920.
Vlissingen. (voor *Noord-* en *Zuidbeveland* en *Walcheren*). J. van Boven (KB5), c 1901.
Zwolle (voor *Overijsel* en *Friesland*, waaronder begrepen *Ameland* en *Schiermonnikoog*). J. Warner, c 1919.

Bolivia.

Amsterdam. A. Ariëns Kappers, c 1908.
Rotterdam. J. Carneiro de Mendoça, CG 1914 — A. N. C. S. van Buren, c 1894.
Semarang. H. A. Kruytbosch, c 1920.

Brazilië.

Amsterdam. (voor *Nederland*). L. O. da Silva Castro, CG 1919 — Vinicio da Veiga, waarnemend v 1919 — mr. M. A. van Booven, CA 1911.
Curaçao. J. Penha jr., c 1916.
Rotterdam. M. Costa, c 1920 — J. do Carmo da Camara, handelsagent (CA), 1915.

Bulgarije.

Rotterdam. A. O. Horstmann, CG 1916.

Chili.

Amsterdam (voor *Nederland*). A. Vargas Barahona, CG 1914 — E. Correa, c 1915.
's-Gravenhage. R. E. Verbeek, c 1916.
Rotterdam (voor het koninkrijk). H. O. Buck, v 1907.

China.

Batavia (voor het gedeelte van *Java*, gelegen ten westen van *Semarang*, met inbegrip van deze plaats, *Borneo* en *Billiton* en onderhoorigheden). Ow Yang-Kee, CG 1919.
Medan (voor *Atjeh* en onderhoorigheden, de *Oostkust van Sumatra, Riouw* en onderhoorigheden en *Djambi*). Tchang Pou-Tsing (FJ3) (GR5) (RA3), c *a.i.* 1916.

Padang (voor *Sumatra* en *Banka* en onderhoorigheden, met uitzondering van *Atjeh* en onderhoorigheden en de *Oostkust van Sumatra*). Yu You-Fang, c 1915 (tijd. afw.) — Tcheng Yi-Fou, waarn. c 1919.

Soerabaja (voor het gedeelte van *Java*, gelegen ten oosten van *Semarang* en de eilanden *Celebes*, *Madoera*, *Bali* en *Lombok*). Kia Wen-Yen, c 1918.

Columbia.

Amsterdam. C. van der Valk, c 1920.
Curaçao. M. J. Ellis, c 1920.
's-Gravenhage (voor *Nederland*). F. M. Herrera, CG 1919.
Rotterdam. Ch. Hischemöller, c 1909.
Soerabaja. . . . .

Costa-Rica.

Curaçao. S. M. L. Maduro Penha, c 1919.
Rotterdam. S. J. R. de Monchy ✠4, c 1894.

Cuba.

Amsterdam. E. G. Rodriguez y Jiménez, c 1920.
Rotterdam (voor *Nederland*). L. Rodriguez Embel, CG 1920 — A. F. Ibanez y Misa v 1919.

Denemarken.

Amsterdam. J. Boot, c 1917.
Batavia. C A. Wiessing, waarn. c.
Curaçao. B. J. Delvalle, c 1899 (tijd. afw.) — J. H. Delvalle, waarn. c.
Delfzijl (voor de provincie *Groningen*). S. Barends (D3), v 1892.
Dordrecht. E. Boonen Hz. (D3), v 1890.
Harlingen (voor *Friesland*, met *Vlieland* en *Terschelling*). P. D. Matak Fontein, v 1913.
Makassar (voor *Celebes*). H. F. Oldendorff, waarn. c.
Menado. G. F. Höchner, v met den pers. titel van c 1915.
Neuzen. A. B. de Meijer, v 1893.
Padang. (voor *Sumatra*). A. E. Simon Thomas, c 1920.
Rotterdam (voor het koninkrijk). H. H. M. Bojregaard ✠3 (D3), c (pers. titel CG) 1909.
Semarang. J. W. Verwey, v 1914.
Schiedam en omstreken. . . . .
Soerabaja. P. C. ter Kuile, v 1904.
Vlaardingen. C. A. van Buuren van Heyst (D3), v 1885.
Zaandam. L. Amons (D3) (WZ4), v 1889.

Dominicaansche republiek.

Amsterdam. E. A. van Ameringen, c 1920.
Aruba. F. J. C. Oduber, v 1914.
Bonaire. M. R. Boom, v 1913.
Curaçao. J. C. Henriquez, c 1920 — F. Penso, v 1915.
Rotterdam. G. L. M. van Es ✠, c 1905.

Duitsche rijk.

Amsterdam (voor het koninkrijk). R. Kiliani, CG 1920.
Batavia (voor *Ned.-Indië*). Dr. J. Lettenbaur ✠4 (RA4) (SM3), CG 1911 — dr. E. Pochhammer, v 1920.
Brouwershaven. J. D. de Kater, CA 1907 (ressorteert onder *Rotterdam*).
Curaçao. K. Fensohn (BV), c 1889.
Delfzijl. A. van Dijk, CA 1897.
Dordrecht (voor *Dordrecht* en *Zwijndrecht*). W. de Jongh, v 1912 (ressorteert onder *Rotterdam*).
Groningen (voor de prov. *Groningen*). Mr. G. W. H. baron van Imhoff, 1909.
Harlingen. L. J. Hannema, v 1920.
Helder. . . . .
Hellevoetsluis . . . ., CA (ressorteert onder *Rotterdam*).
IJmuiden (voor de gemeente *Velsen*). S. A. Bakker (K4), v 1911.
Maassluis en *Hoek van Holland*. . . . . . ., CA (ressorteert onder *Rotterdam*).
Maastricht (voor *Limburg*). Moraht, c waarn. v 1915 (tijd.) — mr. L. C. E. Haex, v 1900 — baron von Hahn, v 1916 (tijd.) — Siedler, v 1916 (tijd.).

Makassar (voor *Celebes en onderhoorigheden*, *Amboina* en *Timor en onderhoorigheden*). C. Becker, c 1897.
Medan (voor *Sumatra's Oostkust* en *Atjeh en onderhoorigheden*). D. Sandel (HB6), c 1913.
Menado (voor *Menado* en *Ternate*). H. Steffens, v 1905.
Neuzen. Het consulaat te Vlissingen neemt waar.
Nijmegen. F. C. W. Noorduyn (RA4), c 1899.
Padang (voor *Sumatra's Westkust*, *Tapanoeli* en *Benkoelen*). J. Schild (AS4) (F4) (FJ4) (HB5) (K4) (WV3), c 1897.
Paramaribo (voor *Suriname*). M. Heyde, waarn. c.
Rosendaal. R. Held, v 1915 (tijd.).
Rotterdam (voor *Rotterdam*, *Dordrecht*, de voorhavens aan de Maas en *Scheveningen*). Roh, waarn. c — prof. dr. Bosenick, v 1915 (tijd.).
Semarang (voor *Semarang*, *Pekalongan*, *Banjoemas*, *Djokjakarta*, *Soerakarta*, *Kedoe*, *Madioen* en *Rembang*). O. Witscher, c 1914.
Schiedam en *Vlaardingen*. Arnold J. M. Zoetmulder, CA 1897 (ressorteert onder *Rotterdam*).
Soerabaja (voor *Soerabaja*, *Kediri*, *Pasoeroean*, *Besoeki*, *Madoera*, *Bali en Lombok* en de *Zuider- en Oosterafd. van Borneo*). G. Rademacher, c 1909.
Terschelling (voor de eilanden *Terschelling* en *Flieland*). I. van Heusden, v 1914.
Texel. . . . ., CA.
Tiel. Mr. H. C. Dresselhuys, v 1898.
Venlo. (voor het gedeelte der prov. *Limburg* ten noorden van den spoorweg Vlodrop—Roermond—Weert en zijne verlenging tot aan de grens der prov. *Noordbrabant*, met inbegrip van de aan die lijn gelegen plaatsen). C. Ridder, v 1915.
Vlissingen (voor het eiland *Walcheren*). H. Ch. Beyermann (FJ4), c 1913 — Reuter, waarn. c 1918.
Zaandam (voor de *Zaanstreek*, omvattende de plaatsen *Zaandam*, *Assendelft*, *Koog a/d Zaan*, *Krommenie*, *Oostzaan*, *Westzaan*, *Wormerveer* en *Zaandijk*). De CG te *Amsterdam* is belast met de waarneming van de zaken in de *Zaanstreek* (consulaat gesloten).
Zevenaar (voor de kantons *Doesburg*, *Terborg* en *Groenlo*, alsmede voor *Duiven*, *Herwen* en *Aerdt*, *Pannerden*, *Westervoort* en *Zevenaar*). H. J. Buschhammer ✠, v 1913.
Zierikzee. W. C. de Crane, CA 1872 (ressorteert onder *Rotterdam*).

Ecuador.

Amsterdam. A. Rigail, CG 1920.
Rotterdam. L. A. Larrea, c 1908.

Frankrijk.

Amsterdam (voor de provinciën *Drenthe*, *Friesland*, *Groningen*, het gedeelte van *Gelderland* gelegen op den rechter Rijnoever, *Noordholland*, *Overijsel* en *Utrecht*) M. A. Pallu de la Barrière, c 1919.
Batavia (voor *Nederlandsch-Indië*). J. Pollio, CG 1906 — J. M. L. Noble, v 1917.
Curaçao. S. E. L. Maduro (BV4) (NJ3), CA 1911.
Dordrecht. J. F. J. Wijers, CA 1915.
Groningen. H. J. Roessingh (IK5), CA 1877.
Haarlem. J. H. Sauveur, CA 1915.
Harlingen (voor *Friesland*). J. Fontein, CA 1908.
's-Hertogenbosch. C. Tilman, CA 1900.
IJmuiden. W. Polderman, CA 1914.
Leeuwarden. . . . ., CA.
Maastricht. H. F. J. Houben, CA 1914.
Makassar. J. P. C. Jeandel, CA 1911.
Medan. M. Chits, CA 1904.
Neuzen. F. du Sartel, CA 1905.
Paramaribo. H. Bosch, CA 1908.
Rotterdam (voor de provinciën *Zuidholland*, *Overijsel*, *Utrecht*, *Noordbrabant*, *Limburg*, *Zeeland* en het gedeelte van *Gelderland* gelegen op den linkeroever van den Beneden-Rijn, en tevens voor *Suriname* en de *Nederlandsche Antillen*). H. F. Petitpied ✠3 (EL5), c 1920.
Semarang. R. H. M. Verspyck, CA 1914.
Soerabaja. F. E. Held, CA 1918.
Tiel. . . . ., CA.

Tjilatjap. G. J. P. du Perron, CA 1903.
Utrecht. O. Genouy, CA 1920.
Vlissingen. E. Michel, v 1915 — M. J. Stofkoper, CA 1909.
Zierikzee en *Brouwershaven.* E. J. Gelderman, CA 1914.
Zwolle. J. S. Piquet, CA 1920.

Griekenland.

Amsterdam. J. Ruijter (G4) (V5), CG 1919.
Groningen. . . . ., v.
Rotterdam. J. Vieyra, waarn. CG.
Vlissingen (voor *Zeeland*). . . . . . ., v.

Groot-Brittannië en Ierland.

Amsterdam (voor *Noordholland, Groningen, Friesland, Drenthe, Overijsel, Utrecht* en *Gelderland*). H. Tom, CG 1920 — C. Graham, c 1915 — G. B. Gilliat-Smith, waarn. c 1917 — E. J. Labarre, v 1907 — H. W. E. Le Fanu, v 1915 — J. Douglas Woodruffe, v 1918.
Balik Papan (voor de haven *Balik Papan*, residentie *Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo*). F. E. Jago, v 1905.
Batavia (voor *Ned.-Indië*). W. Norman Dunn, CG 1918 — J. W. Stewart, c 1907 — Venables, c 1918 (toegevoegd) — N. G. McLean, v 1914 — W. Vandeleur Owen, waarn. v 1916.
Brouwershaven. G. A. de Kater (K4), CA 1900.
Curaçao. I. H. Laing, v 1915, waarn. c.
Delfzijl. . . . .
Dordrecht. J. Vriesendorp jr., c 1914.
Groningen. J. M. Prillevitz, c 1915 — A. P. Schilthuis, v 1912.
's-Gravenhage en *Scheveningen.* G. Barger, v 1906 — F. A. Chambers, pro-consul 1914.
Harlingen. J. H. Kuhlman, v 1915.
Helder en onderhoorigheden. . . . . . ., v.
Hellevoetsluis (voor *Brielle* en onderhoorigheden). J. M. Mes, CA 1857.
IJmuiden. S. C. L. Reigersberg, v 1899.
Koepang. Ch. Mainwaring Pilliet, CA 1916.
Leeuwarden. R. Buisman, v 1915.
Maastricht. . . . ., v.
Makassar. L. S. Arathoon, v 1917.
Medan (voor *Atjeh* en onderhoorigheden en de *Oostkust van Sumatra*). A. L. Mathewson, v 1910.
Neuzen. F. W. Fuller, v 1917 — J. A. van Rompu, CA 1894.
Nickerie. Ch. Spence ✠, v 1912.
Paramaribo (voor *Suriname*). G. Hewett, c 1912 — W. L. Kissack, v 1905.
Rotterdam (voor *Nederland*). E. G. Berkeley Maxse, CG 1913 — H. Tom, c 1914 — J. W. van Dijk, v 1898 — A. J. W. Muller, v 1915 — W. Stirling Donald, v 1916 — F. W. Harwood, v 1920 — G. T. Maclean, waarn. v 1916 — F. Ch. B. Wood, v 1918 (tijd.) — E. J. Gorst, waarn. v 1920.
Semarang. E. T. Campbell, v 1914 (afw.) — Lachlan McLean, v 1917 (tijd.).
Soerabaja. J. Dalton, v 1919.
Tiel (voor de *Betuwe* en den *Tielerwaard*). C. W. Dresselhuys jr., v 1910.
Utrecht. . . . ., v.
Vlissingen (voor *Zeeland* met uitzondering van de stad *Neuzen*). P. de Bruyne, v 1914 — Percy T. Jones, v 1917.

Guatemala.

Amsterdam. C. Schröder, c 1905.
Curaçao. J. M. L. Maduro, CG 1916.
Rotterdam. L. Weinthal, c 1906.

Haïti.

Amsterdam. T. H. Romain, CG 1916.
Curaçao. J. V. Monsanto, c 1911.
Rotterdam. P. J. A. Schermer, c 1913.

Honduras.

Amsterdam. E. H. Crone, c 1912.
Rotterdam. P. J. Berkhout, c 1912.

Italië.

Amsterdam (voor *Noordholland, Utrecht, Gelderland, Overijsel, Drenthe, Friesland* en *Groningen*). N. Aphel, c 1919.
Arnhem (voor *Gelderland*). . . . . ., CA.
Batavia (voor *Java, Borneo, Bali, Sumatra* en de in de nabijheid daarvan gelegen eilandengroepen). J. van Haute, waarn. c (Zie onder *België*).

Brouwershaven. J. D. de Kater, CA 1907.
Curaçao (voor de *Nederlandsche Antillen*), H. Dacosta Gomez (BV4) (IK5), C 1904.
Dordrecht. J. J. Vriesendorp, CA 1909.
Egmond-aan-zee. C. de Groot (EL5) (IK5), CA 1872.
Groningen. H. J. Roessingh (IK5), CA 1878.
Harlingen. . . . .
Heerlen. R. Angelo, officieus CA 1917.
Helder. H. M. Beeckman, CA 1905.
Paramaribo (voor *Nederl. Guyana*). H. Benjamins, C 1887 (tijd. afw.) — G. van Dien, waarn. C.
Rotterdam (voor *Zuidholland*, *Zeeland*, *Noordbrabant* en *Limburg*). . . . . ., CG — W. C. Hudig, V 1904 — H. Marlnesi, waarn. V 1919.
Semarang. W. G. Pfeiffer, CA 1916.
Scheveningen. J. Wolterbeek Muller, CA 1912.
Schiedam. N. F. M. Vroomans, CA 1909.
Soerabaja . . . ., CA.
Vlissingen. G. R. E. van Raalte, CA 1906.

Japan.

Amsterdam. H. L. Bekker, C 1910.
Batavia (voor *Nederlandsch-Indië*). M. Matsumoto, C 1916, waarn. CG 1919.
Rotterdam. H. de Jongh (HSJ4) (RZ5), C 1902.
Soerabaja (voor de residentiën *Soerabaja*, *Pasoeroean* en *Besoeki*, de eilanden *Madoera*, *Bali* en *Lombok*, het Z.-O. gedeelte van *Borneo*, *Nieuw-Guinea*, *Celebes*, *Timor* en de *Molukken*). Yoshitaka Iwakoshi, C 1920.

Liberia.

Amsterdam. J. E van der Linden, C 1920.
Rotterdam (voor het koninkrijk). J. Vieweg, CG 1913 — J. M. Kolff, V 1914.

Luxemburg.

Amsterdam. (voor *Nederland*), O. Spoo, CG 1920.

Mexico.

Amsterdam. M. Alvarado, C 1908 — A. G. van Steeden, V 1910.
Rotterdam. M. G. Prieto, C 1914 — L. Carp, V 1900.

Monaco.

. . . .

Nicaragua.

Amsterdam. B. J. Citroen, C 1920.
Rotterdam. R. B. Tinsley, C 1917.

Noorwegen.

Amsterdam (voor *Noordholland*, uitgezonderd *Purmerend*, *IJmuiden* en de kust van *Noordwijk aan Zee* tot *Hoorn*). Mr. R. R. W. Janssen (SO4), C 1906.
Batavia (voor *Ned. Indië*). H. J. Daum, CG 1916 — H. Kleinhoonte, V 1917.
Delfzijl (voor *Delfzijl* en omstreken en de kust van de Duitsche grens tot en met het *Uithuizer Wad*). G. Meijer, V 1912.
Dordrecht (voor het arrondissement *Dordrecht*, ten oosten tot aan de provinciale grens). C. Gips, V 1916.
Groningen (voor de provinciën *Groningen* en *Drenthe*, met uitzondering van *Delfzijl* en de kust van de *Duitsche grens* tot aan het *Uithuizer Wad*). F. Bregman, V 1910.
Harlingen (voor *Friesland*). P. D. Matak Fontein, V 1906.
Helder (voor de kust van *Egmond a/z* tot *Hoorn*, de steden *Helder*, *Medemblik*, *Enkhuizen* en *Hoorn* en het eiland *Wieringen*). K. F. Oortgijsen, V 1906.
IJmuiden (voor *IJmuiden* en omstreken en de kust van *Noordwijk aan Zee* tot en met *Egmond aan Zee*). S. C. L. Reijgersberg, V 1906.
Maassluis (voor *Maassluis*, *Hoek van Holland* en de kust van *Hoek van Holland* tot en met *Noordwijk aan Zee*). N. M. Dirkzwager, V 1906.

Makassar (voor *Celebes en onderhoorigh.*, *Amboina en Z. Nieuw-Guinea*). E. V. L. Nielsen, v 1920.
Menado (voor de residentiën *Menado* en *Ternate en onderhoorigh.*). E. A. Scholz, v 1910.
Middelburg (voor *Walcheren*, *Zuid-* en *Noord-Beveland*). E. M. Alberts, v 1910.
Neuzen (voor *Zeeuwsch Vlaanderen*, namelijk de kantons *Neuzen*, *Hulst* en *Oostburg*). J. A. van Kompu, v 1906.
Padang (voor *Sumatra's Westk.* en het westel. ged. van *Atjeh en onderh.*, met inbegrip van *Olehleh*, *Poeloe Bras* en *Poeloe Wé*). J. M. W. Dorfmeijer, waarn. v.
Paramaribo (voor *Suriname*). A. M. W. ter Laag, c 1906.
Purmerend (voor *Purmerend* en omstreken). L. J. S. M. Brantjes, v 1906.
Rotterdam (voor het koninkrijk). Jhr. mr. J. J. Rochussen ✠ ✠ CG 1916 — C. F. Grüner, v 1912.
Schiedam (voor *Schiedam*, *Vlaardingen* en omstreken). T. A. J. Zoetmulder, v 1906.
Semarang (voor de residentiën *Pekalongan*, *Banjoemas*, *Cheribon*, *Kedoe*, *Djokjakarta* en *Soerakarta*). A. Hombrink, v 1919.
Soerabaja (voor de residentiën *Rembang*, *Madioen*, *Kediri*, *Soerabaja*, *Pasoeroean* en *Besoeki*, benevens de eilanden *Madoera*, *Bali*, *Lombok*, *de overige kleine Soenda-eilanden* en *Borneo*). L. N. Molenaar, c 1916.
Vlieland (voor de eilanden *Vlieland* en *Texel*). G. G. Akersloot, v 1906.
Willemstad (*Curaçao*) (voor de *Nederl. bezittingen in de Caraïbische zee*). M. L. Maduro, c 1913.

Oostenrijk.

Amsterdam (voor *Nederland*). Ridder Leon von Preleuthner, c 1917 (tijd.)— J. Pelenyi, c 1919 (tijd.).
Curaçao. . . . .
Heerlen (voor *Limburg*). M. J. C. K. de Hesselle, c 1915.
Padang (voor *Sumatra*) . . . .
Soerabaja. . . . .

Panama.

Amsterdam. Th. G. H. Stibbe, c 1918.
Rotterdam. G. de Koster, c 1911.
Willemstad (*Curaçao*). P. Delvalle, c 1913.

Paraguay.

Amsterdam. J. J. Hartog, c 1920.
Rotterdam. W. F. H. van Peski, CG 1919 — W. A. H. van Peski, v 1919

Peru.

Amsterdam. (voor *Nederland*). J. M. de la Colina, CG 1917.
Rotterdam. J. C. Veder, c 1898.
Willemstad (*Curaçao*). J. P. G. Ecker, c 1909.

Perzië.

Amsterdam. M. Knoops (LZ3), c 1918 — P. W. Sluyterman van Loo (DM5), v 1908.
Batavia. . . . .
's-Gravenhage. K. Marang van Ysselveere, CG 1920.
Nijmegen. B. Zikel van Krabbendijke, c 1920.
Rotterdam. P. J. Douwes Dekker (LZ3), CG 1910 — W. F. Cockuyt (LZ3), c 1913 — J. S. Hollander, v 1913.
Scheveningen . . . .

Polen.

Rotterdam. J. P. Kaeskowski, c 1920.

Portugal.

Amsterdam (voor het koninkrijk). R. May (JC3) (S2), CG 1911 — J. Voetelink GAJz. (JC2), v 1919.
Arnhem. G. J. Engelberts, v 1899.
Batavia. J. C. van Aalderen, waarn. c.
Curaçao. S. A. L. Maduro, c 1916.
Dordrecht. J. Vriesendorp, v 1912.
's-Gravenhage. G. J. A. M. Wap, c 1914.
Groningen. G. Reinders, v 1899.
Haarlem. G. J. Droste jr., v 1915.

Harlingen. A. Foekens, v 1899.
Helder. T. C. Zur Mühlen (IK5), v 1863.
's-Hertogenbosch. K. van Lanschot, v 1899.
Leeuwarden. . . . .
Maastricht. R. van Geldern, v 1899.
Makassar. L. Moraux, c 1920.
Paramaribo (voor *Suriname*). W. F. van Romondt, c 1913.
Rotterdam (voor de provincie *Zuidholland*). J. do Carmo da Camara, c 1905 — J. A. G. D. Seeuwen, v 1883.
Schiedam. M. Pineiro Raphael, v 1912.
Soerabaja. F. W. de Rijck van der Gracht, c 1911.
Vlaardingen. A. Hoogendijk, v 1909.
Vlissingen. J. van Boven, v 1890.
Zwolle. W. A. van Heuven, v 1899.

Roemenië.

Amsterdam. P. A. C. Keeman, c 1912.
Dordrecht. W. Kolkman, c 1900.
Rotterdam (voor *Zuidholland, Noordbrabant, Zeeland* en *Limburg*). R. E. Verbeek, cg 1920.
's-Gravenhage en de provinciën *Utrecht, Gelderland* en *Overijsel*. . . . ., c.

Rusland.

Batavia. Jhr. A. A. A. Ploos van Amstel (A3) (S3) (SO4), c 1901 — S. J. Bodalin, v 1917.
Delfzijl en de kusten der provincie *Groningen.* R. Z. Barendz, waarn. v.
Harlingen en de kusten van *Friesland.* F. Fontein Jz., v 1913.
Helder (voor de noordkust van *Noordholland*, van *Enkhuizen* tot *Egmond* en *Wieringen*). . . . ., ca.
Rotterdam (voor het koninkrijk). J. Peterson, cg 1911 — baron O. Fersen. c 1916 — M. Hirschhorn (toegev.) — Chr. von Aoué, kolonel (id.) — N. Savitzky, kapitein (id.)
Terschelling. . . . ., ca.
Vlissingen en de overige Zeeuwsche havens. Jhr. A. A. van Teylingen, v 1901.

San Marino.

Amsterdam. . . . ., cg.

Salvador.

Amsterdam. H. Dijkstra, c 1914.
Rotterdam. . . . .

Serviërs, Kroaten en Slovenen. (Koninkrijk der)

Amsterdam. M. Merens (BV)(HM2) (ISC3) (JC2) (OH) (SS1) (T5) (TS2) (V5), cg 1904.
Rotterdam. H. T. Wilkens jr. (SS3), c 1900.

Siam.

Amsterdam. D. H. P. Mackay, c 1897.
Batavia. J. Chr. Ferrier, c 1917.
Dordrecht. J. Gaastra Bz. (TS4), c 1900.
Rotterdam. F. J. E. Horstmann, c 1904
Semarang. Th. Hogg, c 1914.
Soerabaja. P. Robertson, c 1920.

Spanje.

Almelo. A. Scholten Az., v 1897.
Amsterdam. W. A. Hienfeld (C2) (HM3) (JC2), c 1898 — Chr. L. W. R. Emmeriks, v 1917.
Arnhem (voor de prov. *Gelderland*). H. G. Hesselink, v 1913.
Batavia (voor het eiland *Java* met uitzondering van de residentie *Soerabaja*). P. L. Jut de Bourghelles, v 1913.
Curaçao. Morris E. Curiel (SMV2), c 1901 — F. de Casas y Gancedo, v 1901.
Groningen. W. A. Scholten, v 1896.
Helder en de kust van *Wieringen* tot *Petten.* K. D. Zur Mühlen (FJ4), v 1871.
Leeuwarden. H. G. W. Sprenger, v 1897.
Maastricht (voor *Limburg*). J. H. Vogels, v 1915.
Neuzen. J. A. van Rompu, v 1890.
Rotterdam (voor *Nederland en koloniën*). J. Boada y Barbé, c 1911 (voor *Nederland*) — J. T. Sierra y Rustarazo, v 1917.
Vlissingen en *Middelburg.* L. E. M. van Raalte, v 1907.

Turkije.

Amsterdam (voor *Noordholland, Drenthe, Friesland, Gelderland, Groningen, Overijsel* en *Utrecht*). Sadoulla Ferid Bey, c 1919.
Batavia. Reefet Bey, cg 1911 — V. H. Schultz (M3), c 1898.
Rotterdam. Mundji Bey, cg 1901. Het Duitsche consulaat neemt de belangen waar.
Scheveningen. . . . .

Uruguay.

Amsterdam. A. Muñoz Callorda, c 1919 — M. Philips, v 1920.
Rotterdam. L. Speelman, c 1913.
Scheveningen. . . . ., cg — A. C. Weve, v 1911.
Vlissingen. J. Wilkens, c 1888.

Venezuela.

Amsterdam (voor *Nederland*). E. J. Martens, v 1918, waarn. cg.
Aruba. Dr. Diego Nucete G, v 1917.
Bonaire. C. R. Debrot, v 1920.
Curaçao. H. Leyba, c 1909.
Paramaribo. J. D. Fernandes, c 1912.
Rotterdam. J. A. G. D. Seeuwen, c 1909.

Zweden.

Amsterdam (voor de provinciën *Noordholland, Drenthe, Friesland, Gelderland, Groningen, Overijsel* en *Utrecht*). C. A. Broms (PS3) (WZ3), cg 1906 — J. E. Rosenberg, v 1907.
Batavia. (voor *Ned.-Indië*) F. Th. E. Frevell, c 1920 — L. Th. Haasman, v 1912.
Brouwershaven. J. D. de Kater, v 1909.
Curaçao en de andere Nederlandsche bezittingen in de Caraïbische zee. J. M. L. Maduro, c 1917 te *Willemstad.*
Delfzijl. S. Barends (WZ4), v 1897.
Dordrecht. P. L. van de Polder, v 1920.
Harlingen. F. Simonsz, v 1915.
Helder en *Texel.* N. J. Vinken, v 1906.
IJmuiden. J. G. T. Broekmeijer, v 1906.
Makassar. F. Dillenius, v 1910.
Medan. E. G. Mjöberg, v 1920.
Padang. P. D. Lewis, waarn. v 1919.
Rotterdam (voor *Noordbrabant, Zeeland, Zuidholland* en *Limburg*). G. J. Fabius ✱4, c met pers. titel van cg 1917 — J. E. F. F. von Scherling, c 1917.
Schiedam. M. van Deventer, v 1897.
Soerabaja (voor de residentiën *Pekalongan, Banjoemas, Semarang, Kedoe, Djokjakarta, Soerabaja, Madioen, Kediri, Rembang, Soerabaja, Pasoeroean, Besoeki* en *Madoera*) A. E. Berg, c 1912.
Terschelling en *Vlieland.* J. Wilkens, v 1906.
Vlaardingen. H. R. van Buuren van Heijst, v 1909.
Vlissingen. J. van Boven, v 1898.
Zaandam. L. Amons (D3) (WZ4), v 1897.

Zwitserland.

Amsterdam (voor *Noordholland, Utrecht, Gelderland, Overijsel, Drenthe, Groningen* en *Friesland*). A. Hässig, c 1913.
Batavia (voor *Ned.-Indië*, met uitzondering van het ressort van het consulaat te *Langkat*). R. E. Locher, c 1920.
Langkat (voor *Oostkust van Sumatra, Atjeh* en *Tapanoeli*). M. Imhof, c 1917.
Rotterdam (voor *Zuidholland, Zeeland, Noordbrabant* en *Limburg*). F. H. Martin Koch, c 1917.

§ 5.

CONSULAIRE AMBTENAREN VAN NEDERLAND, GEVESTIGD IN VREEMDE LANDEN [1].

Bij kon. besl. van 1 maart 1911 (St. 83) is vastgesteld het reglement op de inrichting van den consulairen dienst. De instructien voor de Nederlandsche consulaire ambtenaren zijn vervat in de in 1908 uitgegeven »Handleiding voor den Nederlandschen consulairen ambtenaar«.

1) Zie de noot op blz. 62.

Bij de wet van 18 april 1874 (St. 65), gewijzigd bij de wetten van 14 april 1890 (St. 42), 15 aug. 1892 (St. 201), 11 dec. 1899 (St. 239) en 27 april 1903 (St. 116), zijn de consulaatrechten geregeld [1]).

Bij de wet van 25 juli 1871 (St. 91), gewijzigd bij de wetten van 9 nov. 1875 (St. 201), 15 april 1886 (St. 63), 16 dec. 1888 (St. 204), 7 juni 1905 (St. 203), 10 febr. 1910 (St. 56) en 19 maart 1913 (St. 100), is geregeld de bevoegdheid van consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten en tot uitoefening van rechtsmacht [2]). Voorschriften tot uitvoering van de bovenbedoelde wet zijn vervat in het mede op last van den Minister van Buitenlandsche Zaken in 1873 uitgegeven werk, getiteld: *Bevoegdheid der consulaire ambtenaren tot het opmaken van burgerlijke akten en consulaire rechtsmacht.* Hetgeen daarin voorkomt omtrent de akten van den burgerlijken stand is echter vervangen doorde in 1890 uitgegeven *Instructie betreffende den consulairen burgerlijken stand,* gewijzigd in 1905.

De consulaire ambtenaren, aan wie krachtens art. 1 der wet van 25 juli 1871 (St. 91) bij kon. besl. van 29 aug. 1894 (St. 146), gewijzigd bij de kon. besl. van 13 mei 1896 (St. 81), 1 febr. 1898 (St. 42) en 20 sept. 1898 (St. 213), de bevoegdheid is toegekend tot het opmaken van akten van den burgerlijken stand, zijn aangeduid met het teeken *, van andere burgerlijke, d. w. z. notarieele akten met []; zij, die bevoegd zijn tot het opmaken van alle hiervoren bedoelde akten, met †, en zij, die bovendien bevoegd zijn tot uitoefening van rechtstmacht, met §.

De namen der bezoldigde consulaire ambtenaren zijn cursief gedrukt.

Het jaartal is dat der aanstelling; CG beteekent consul-generaal; C consul; V vice-consul; AV adspirant vice-consul; CA consulair agent.

Voor de nadere omschrijving van de ressorten der consulaire ambtenaren zie men de als bijlage van het weekblad »Handelsberichten« (uitgave van de afdeeling Handel van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel) gepubliceerd wordende »Volledige lijst der Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren«.

Amerika. (Vereenigde staten van)

Baltimore. R. H. Mottu ✠, c 1904 *N* [3]).
Boston. C. M. de Jong, waarn. c *N* (ressorteert onder *New-York*).
Chicago. [] J. Vennema ✠4, CG 1914 *NE* — F. Posthuma, v 1915 *N*.
Cleveland. . . . .
Denver. De CG te San Francisco waarn. c.
Galveston. O. S. Flint, c 1907 *E*.
Grand-Rapids. J. Steketee ✠, c 1920.
Gulfport. A. O. Thompson, waarn. v *E* (ressorteert onder *New-Orleans*).
Honolulu. H. M. von Holt ✠, c 1897 *E*.
Jacksonville. H. W. baron van Till, v 1916 *N* (ressorteert onder *Savannah*).
Kansas City. H. Visscher, c 1915 *N*.
Los Angeles. F. J. Zeehandelaar, v met pers. titel van c 1919 *N*. (ressorteert onder *San Francisco*).
Louis. (*St.*-) Dr. J. J. Houwink, c 1915 *N*.
Manila (*Philippijnsche eilanden*). *P. K. A. Meerkamp van Embden ✠, CG 1917 *N* — T. Bremer, v 1910 *N*.
Mayaguez (*Porto-Rico*). O. F. Bravo, v 1918 *E* (ressorteert onder *San-Juan*).
Minneapolis. A. Eenkema, v 1910 *N* (ressorteert onder *Grand-Rapids*).
Mobile. J. B. Oliver, v 1920 *E* (ressorteert onder *New-Orleans*).
New-Orleans. W. J. Hammond ✠, c 1901 *E*.
Newport-News. (*Stad*) E. D. J. Luening, v 1912 *N* (ressorteert onder *New-York*).
New-York. † . . . ., CG — *D. J. Steijn Parvé*, c 1917 *N*, waarn. CG — *A. J. Schrikker*, v 1918 *N*.
Norfolk. J. P. A. Mottu (KB5), c 1919 *N* (ressorteert onder *New-York*).
Ogden. E. Neuteboom, v 1916 *N*.
Orange City. G. Klay, v 1919 *N* (ressorteert onder *Kansas City*).
Pensacola. . . . ., v (ressorteert onder *New-Orleans*).
Philadelphia. A. P. van der Burch, waarn. c 1920 *N*.
Ponce (*Portorico*). E. M. Moringlane, waarn. v *E* (ressorteert onder *San-Juan*).
Port-Arthur (*Texas*). J. van Tijen, c 1912 *N*.
Portland (*Oregon*). A. H. Metzelaar, v 1916 *N*.

---

1) De wet van 18 april 1874 (St. 65), zooals die luidt na de daarin bij de wetten van 14 april 1890 en 15 aug. 1892 gebrachte wijzigingen, is geplaatst in Staatsblad 1892 nº. 230.
2) De tekst der wet van 25 juli 1871, zooals die luidt na de daarin bij de wetten van 9 nov. 1875 en 15 april 1886 gebrachte wijzigingen, is opgenomen in Staatsblad 1887 nº. 138.
3) Door de letters *N*(ederlandsch), *D*(uitsch), *E*(ngelsch) en *F*(ransch) is aangegeven welke in talen aan de consulaire ambtenaren geschreven kan worden.

San Diego (*Californië*). J. H. Delvalle, v 1917 *E* (ressorteert onder *San-Francisco*).
San-Francisco. † H. A. van Coenen Torchiana ✠4 (G3) (GR3) (HSJ3), cg 1913 *N*.
San-Juan (*Portorico*). † A. E. Lee ✠, c 1900 *E* (tijd. afw.) — W. E. Lee, waarn. c *E*.
Savannah. W. Jones Walker, waarn. c *E*.
Seattle. J. C. J. Kempees ✠, v met pers. titel van c 1919 *N* (ressorteert onder *San-Francisco*).
Tampa (*Florida*). J. R. van Julsingha Blinck, v 1916 *N* — (ressorteert onder *Savannah*).
Thomas (*St.*). W. P. M. van Eps, c 1912 *N*.

Argentijnsche republiek.

Bahia-Blanca. F. W. Rahe, v 1910 *D*.
Buenos-Aires (voor de *Argentijnsche republiek*, *Uruguay* en *Paraguay*). † . . . ., cg — P. G. Marlet, c 1919 *N*.
Cordoba. J. A. Brouwer de Koning, v 1914 *N*.
Mendoza. W. E. Klaversteijn, v 1918 *N*.
Rosario de Santa Fé. J. A. J. van Haaren, c 1920 *N* (tijd. afw.).
Santa Fé. J. A. Benraadt, v 1914 *N* (ressorteert onder *Rosario de Santa Fé*).
Tucuman. A. Pelsmaekers, waarn. v *F*.

België.

Antwerpen. *H. Spakler* ✠ ✠4 (E4) (HM2) (IK3) (M3), cg 1919 *N* — *A. Methöfer*, adsp. v 1919 *N* — *B. J. Barendse*, kanselier (tijd.).
Brugge. P. H. Vanderhaert ✠, c 1914 *N*.
Brussel. *Mr. H. van Romburgh*, cg 1920 *N* — J. J. J. Schellens (KB5), c 1919 *N* — E. V. J. M. Seydlitz, v 1919 *N*.
Charleroi. J. van Vliet, v 1914 *N*.
Gent. K. J. Kuyk ✠, c 1907 *N* — H. J. Goemans, v 1913 *N*.
Hasselt. H. van der Harten, v 1919 *N*.
Leuven. Prof. dr. A. K. M. Noyons ✠4, c 1914 *N*.
Luik. E. G. V. Oudenne, c 1914 *F*.
Namen. L. van Prooijen Keizer, v 1914 *N*.
Ostende. De c te Brugge, waarn. c (ressorteert onder *Brugge*).

Belgische koloniën (Congo).

Boma. J. W. de la Vieter, c 1919 *N*.

Bolivia.

La Paz. † H. S. Denniston, c 1914 *EF*.
Oruro. P. F. Bliek, c 1918 *N*.
Sucre. L. A. Mulder van de Graaf, c 1918 *N*.

Brazilië.

Bahia. M. J. do Conde jr. ✠, c 1891 *E* — J. F. van der Poll, v 1918 *N*.
Belém. Zie *Pará*.
Ceará. J. C. Sousa, c 1901 *F*.
Curityba. E. Th. W. Schack, c 1908 *DF* (tijd. afw.) — B. Hauer, waarn. c.
Florianopolis. C. Hoepcke jr., 1899 c *DE*.
Maceió. R. W. Browning Paterson, waarn. c *EF*.
Maranhão. F. C. de Aguiar, c 1919 *DEF*.
Natal. J. Barreto d'Albuquerque Maranhão, c 1919 *F*.
Pará. F. Chr. A. Berringer, c 1911 *DEF* (tijd. afw.) — P. M. Steiner, waarn. c *F*.
Parahyba. W. Kröncke, c 1903 *DE* (tijd. afw.) — . . . ., waarn. c.
Pernambuco. J. von Söhsten, c 1900 *EF*.
Porto-Alegre. C. E. Petersen, c 1905 *DEF* (tijd. afw.) — A. Knipper, waarn. c *N*.
Rio-de-Janeiro. H. F. Palm ✠4, cg 1920 — W. H. T. Theunisse, v 1913 *N*.
Rio-Grande-do-Sul. . . . ., c — J. J. G. 't Sas, v, waarn. c *N*. (tijd. afw.) — J. de Boer, waarn. c *N*.
São-Paulo. J. C. A. F. Zerrenner ✠ (E4), c 1891 *DE*.
Santos. J. H. Lowies, c 1918 *N* — G. A. Honing jr., v 1920 *N*.
Victoria. J. Zinzen (BL5), c 1894 *N* (tijd. afw.) — G. Altwegg, waarn. c *DF*.

Bulgarije.

Bourgas. N. Alexandroff, v 1911 *F.*
Philippopel. S. H. Caltchoff ✠, c 1916 *EF.*
Roestjoesk. H. A. Aftalion ✠, waarn. v *F.*
Sofia. Hr Ms Gezant te *Sofia* is belast met de waarneming van het consulaat-generaal.
Varna. Belanghebbenden moeten zich wenden tot Hr Ms Gezant te *Sofia.*

Chili.

Antofagasta. B. Barends, c 1911 *N.*
Arica. C. Gierke, waarn. v.
Conceptión. L. Kampers, c 1919 *N.*
Punta-Arenas. L. Arentsen, c 1920 *E.*
Santiago. *H. van Oordt van Lauwenrecht* ✠ (E4), CG 1910 *N* — E. de Marchena jr., c 1919 *N.*
Tocopilla. . . . .
Valdivia. F. O. R. Roepke ✠, c 1909 *DE* (tijd. afw.) — A. Weller, waarn. v *D.*
Valparaiso. Sj. Hylkema, c 1917 *N.*

China.

Amoy. § *G. S. D. Hamel*, te *Hongkong*, CG 1918 *N* — F. Leijte, c 1915 *NEF.*
Canton en de havens op *Haï-Nan.* § A. C. J. Vermeulen, waarn. c *N.* (ressorteert onder *Hongkong*).
Charbin. J. C. Stearns, c 1917 *EF.*
Chefoo. Dr. C. L. Ph. Lenz, waarn. c *N.* (tijd. afw.) — B. van Exter, v 1920 *N* (ressorteert onder *Tientsin*).
Foochow. † J. C. Oswald ✠, c 1897 *E* (tijd. afw.) — H. A. Brand, waarn. c *E* (ressorteert onder *Hongkong*).
Hankow. † . . . . , v — P. Stuyfbergen, waarn. v *N* (ressorteert onder *Shanghai*).
New-Chwang. G. Farmer, c 1914 *E.*
Shanghaï. *J. H. de Reus* ❂ ✠4 (BV3) (PS2*a*) (SO2) (WZ4), CG 1909 *N* — *J. A. Schuurman* (AT5) (VB5), c 1917 *N.* (tijd. afw.) — W. Daniels, waarn. c.
Swatow. . . . ., c (ressorteert onder *Hongkong*).
Tientsin. E. Adriaensens, waarn. c 1920 *N.*
Zuid-China. § *G. S. D. Hamel, te Hongkong*, c met pers. titel CG 1915 *N.*

Columbia.

Barranquilla. † S. de Sola ✠, c 1895 *N.*
Bogota. F. A. Koppel ✠, c 1908 *E.*
Cartagena. † A. Jaspe, v 1912 *E.*
Rio-Hacha. † N. Gnecco Coronado, v 1905 *EF* (tijd. afw.) — W. M. Pimienta R., waarn. v *F.*

Costa-Rica.

San José. Ch. N. Pirie, waarn. c. *E.*

Cuba.

Havana. † C. Arnoldson ✠4, CG 1907 *N* — M. M. Pinedo, c 1909 *N.*
San-Jago-de-Cuba. A. Besalú y Romero, v 1913 *E.*

Denemarken en IJsland.

Aalborg. P. P. Rechnitzer ✠ (D3) (WZ4), v 1886 *DE.*
Aarhuus. E. E. F. Bergmann ✠ (D3) (KS4), v 1888 *DEF.*
Akureyri (*Noord-IJsland*). J. H. Havsteen, waarn. v.
Elseneur. P. Chr. M. Andersen, v 1918 *E.*
Esbjerg. L. Hartogs, v 1909 *N.*
Frederikshaven. Chr. Cloos (BL5) (D2) (EL5) (ISC2) (KB4) (KS4) (PS3) (SMRV2) (SO3), c 1912 *N.*
Hjörring. J. W. Mogensen, v 1904 *D.*
Kallundborg. J. P. Colding (D3) (WZ4), v 1901 *NDE.*
Kopenhagen. J. G. M. Rietbergen ✠4, CG 1909 *N* — *B. Klein Molekamp*, v 1918 *N.*
Korsör. H. G. Rasmusen (A3) (D3) (WZ4), v 1894 *DEF* (tijd. afw.) — Th. Rasmusen jr., waarn. v *DEF.*
Nakskow. H. H. E. E. Dan, v 1901 *NDEF.*

Nyborg. C. Chr. Langkilde, v 1919 *N.*
Nykjöbing. J. Lütken Frigast, v 1899 *DE.*
Odense. L. C. A. B. Muus (D3) (WZ4), v 1880 *DE.*
Randers. W. Jensen ✠ (D3), v 1897 *DE.*
Reikiavick (*IJsland*). J. Zimsen, v 1905 *DE.*
Ringkjöbing. G. Berthelsen ✠ (D3), v 1881 *DE.*
Rönne (*Bornholm*). Chr. Espersen, v 1914 *DEF.*
Skagen. Het consulaat te Frederikshaven neemt waar.
Stege (eiland *Möen*). Chr. F. Caröe, v 1913 *DE.*
Thisted. P. Sund, v 1912 *E.*
Thorshavn (*Faroër*). J. Evensen, v 1909 *N.*
Veile. C. M. Windfeld Hansen ✠, v 1897 *DE.*

Dominicaansche republiek.

Domingo (*San*). † F. Escovar, waarn. c *F.*
Macoris. J. H. Schumacher, v 1907 *DEF* (tijd. afw.) — A. Reyes, waarn. v *F.*
Porto-Plata. R. Ch. C. Goede, waarn. v *N.*
Sanchez. M. M. de Moya, v 1910 *E.*

Duitsche rijk.

Aken. Jhr. M. W. A. O. von Pelser Berensberg ✠ (C3) (E4), c 1900 *N.*
Altona. J. N. Sommer, c 1907 *N.*
Bentheim. H. Wanke, v 1920 *N* (ressorteert onder *Hannover*).
Berlijn. J. H. A. George ✠, cg 1916 *N.*
Brake. H. O. Thijen (PFL6), v 1904 *D* (ressorteert onder *Oldenburg*).
Bremen. H. L. Baron, c 1916 *N.*
Bremerhaven en *Geestemünde.* K. G. A. Th. Reepen, v 1905 *N* (ressorteert onder *Bremen*).
Breslau. C. Becker, c 1900 *D.*
Brunsbüttelkoog. O. Diener, waarn. v (ressorteert onder *Rendsburg*).
Cassel. A. F. R. Pechmann, c 1913 *N.*
Colberg. F. Besser, v 1920 *DEF* (ressorteert onder *Stettin*).
Crefeld. Zie *Krefeld.*
Cuxhaven. J. A. Peycke ✠, v 1890 *N.*
Dantzig. H. G. Brinckman ✠, c 1905 *DEF.*
Dortmund. W. Hild (RA4), c 1904 *N.*
Dresden. P. ten Cate de Vries, c 1920 *N.*
Duisburg-Ruhrort. C. Milchsack, c 1905 *N.*
Dusseldorf. J. Herdtmann ✠ (RA4) (WZ4), c 1900 *N.*
Elberfeld. R. Friderichs, v 1910 *N* (ressorteert onder *Dusseldorf*).
Elbing. G. B. Th. Janzen te *Pillau*, v 1907 *DEF.*
Emden. B. Th. Miechielsen, c 1914 *N* — W. Koopmann, v 1917 *N.*
Essen. C. Schmid, c 1920 *N.*
Flensburg. A. A. A. Hansen, c 1903 *DEF.*
Frankfort a/M. A. M. Marckx, cg 1920 *N* — H. W. ter Horst, v 1920 *N.*
Gladbach (*München*). F. W. O. M. Hobirk, v 1910 *N* (tijd. afw.). Het vice-consulaat te *Neuss* is belast met de waarn. (ressorteert onder *Dusseldorf*).
Hamburg. A. A. Flaes (AS4) (ML), cg 1913 *N.*
Hannover. H. Tiefers (HB5) (LE3) (SL4), c 1912 *N.*
Harburg. E. T. A. Beyer ✠ (E4), c 1906 *N* (ressorteert onder *Hamburg*).
Holtenau. M. J. C. Lucks, v 1902 *N* (tijd. afw.) — C. Kiil, waarn. v (ressorteert onder *Rendsburg*).
Keulen. H. C. Scheibler, waarn. c — A. Vermey, v 1919 *N.*
Kiel. P. H. J. Sartori (D3), c 1918 *N.*
Kleef. J. Herdtmann, c 1920 *N.*
Koningsbergen. L. Porr (E5) (K3) (RA4), c 1902 *N.*
Krefeld. R. Leendertz, v 1911 *N* (tijd. afw.) — De v te *Düsseldorf* is belast met de waarneming van het vice-consulaat (ressorteert onder *Dusseldorf*).
Leipzig. Ch. de Liagre ✠, c 1895 *DE.*
Lübeck. P. A. Mann ✠, c 1914 *N.*
Maagdenburg. G. A. Bomke (AB4) (RA4), c 1917 *N.*
Mannheim. Dr. P. R. Brosien (ZL3), c 1905 *N* — A. G. E. Melchers ✠ (ZL5), v 1907 *N.*
Memel. J. C. Ogilvie ✠, c 1890 *N.*
München. C. Maschmeyer (A3) (F4) (FJ4) (S3) (WV4), c 1909 *N.*

Münster i/W. A. C. H. Driessen, c 1915 *N.*
Neurenberg. C. A. Dihlmann (EL5)(V5), c 1910 *N.*
Neuss. . . . .
Oldenburg. E. Mahlstedt, c 1910 *N.*
Pillau. G. B. Th. Janzen, v 1907 *DEF* (ressorteert onder *Koningsbergen*).
Rendsburg. P. Entz ✠, c 1898 *N.*
Rostock en *Warnemünde.* F. W. H. A. Clement, c 1907 *D* (ressorteert onder *Schwerin*).
Schwerin. H. Friese, waarn. c.
Stettin. W. F. R. Kisker ✠, c 1892 *DEF.*
Straalsund. A. Saeger, v 1904 *N* (ressorteert onder *Stettin*).
Stuttgart. J. G. C. Ansmink, c 1919. *N*
Swinemünde. E. C. R. Rose, v 1906 *DE* (ressorteert onder *Stettin*).
Weimar. O. Deile, c 1912 *N.*
Wiesbaden. L. E. Baar, v 1920 *N.*
Wismar. E. C. Otto (S3), v 1899 *N* (ressorteert onder *Schwerin*).
Wyk op Föhr. J. H. Martens, waarn. v *D* (ressorteert onder *Flensburg*).

Ecuador.

Guayaquil. † J. Schotel, c 1914 *N.*

Egypte.

Alexandrië. § L. J. H. Stienon ✠, c 1904 *N* — G. Dutilh, v 1920 *N.*
Assiout. Z. Wissa, cA 1909 *E.*
Caïro (voor *Egypte*). *P. Ch. van Lennep* ● (C2) (DM1) (E3) (HM2) (ISC2) (JC3) (V2), cg 1908 *N* — G. Vogel, waarn. c *N.*
Port-Saïd. § G. P. A. Roussel ✠, waarn. c *F.*
Suez. † Ch. E. Macdonald, v 1913 *EF.*

Finland.

Abo. L. Hammerström, v 1920 *DF* (ressorteert onder *Helsingfors*).
Björneborg. N. F. Bäckman, v 1907 *DE* (ressorteert onder *Helsingfors*).
Borgå. . . . ., v (ressorteert onder *Helsingfors*).
Gamla-Karleby. C. Riska, v 1888 *DE* (ressorteert onder *Helsingfors*).
Helsingfors (voor *Finland*). *F. G. O. M. Stockmann ✠4, cg 1920 *DE* — Ch. H. J. van Niftrik, c 1920 *N* — K. Th. Seidenschnur ✠, v 1908 *DE.*
Kotka en *Frederikshamn.* J. A. Fohström, v 1920 (ressorteert onder *Helsingfors*).
Lovisa. A. F. Ljungquist, v 1909 *E* (ressorteert onder *Helsingfors*).
Uleaborg. B. O. Haglund, v 1914 *DE* (ressorteert onder *Helsingfors*).
Wasa. J. Kallis, v 1919 *DE* (ressorteert onder *Helsingfors*).
Wiborg. F. A. J. Stiehl ✠, v 1884 *D* (ressorteert onder *Helsingfors*).

Frankrijk.

Abbeville. F. A. V. Huré, v 1912 *F* (ressorteert onder *Boulogne*).
Bastia (*Corsica*). P. Vincentelli, c 1911 *F.*
Bayonne. A. Cabiro, c 1916 *F.*
Bordeaux. A. F. E. Mähler ✠, c 1907 *N.*
Boulogne. H. Arends, c 1919 *N.*
Brest. R. A. Arnault de la Ménardière ✠, c 1905 *DEF.*
Caen. A. J. J. Lemaître ✠4, c 1911 *F* (ressorteert onder *Hâvre*).
Calais. J. Ph. Vendroux ✠, c 1894 *N* (ressorteert onder *Boulogne*).
Cannes. F. V. Varaldi, v 1912 *DEF* (ressorteert onder *Nizza*).
Cherbourg. H. M. L. Buhot ✠, v 1902 *EF* (ressorteert onder *Hâvre*).
Dieppe. R. B. Mouquet ✠, v 1920 *F* (ressorteert onder *Hâvre*).
Dijon. G. P. C. Maugey, c 1908 *F.*
Duinkerken. L. A. Debaecker, c 1920 *EF.*
Hâvre. W. F. Browne ✠, c 1908 *N* — G. H. Barfoed, v 1914 *N.*
La Rochelle. Zie *Rochelle.*
Lorient. Ch. F. Dufilhol, v 1918 *EF* (ressorteert onder *Brest*).
Lyon. J. M. J. C. Lavergne ✠ (NJ4), c 1908 *F.*
Malo. (*St.*-) F. Debaecker, c 1919 *F.*

Marans. G. Raoult, v 1884 *EF* (ressorteert onder *La Rochelle*). (ressorteert onder *La Rochelle*).
Marseille. J. Story van Blokland ✠, c 1900 *N* — C. J. van der Waarden, v 1906 *N.*
Menton. A. A. Marsang, v 1910 *F* (ressorteert onder *Nice*).
Nantes. T. van der Tak ✠ (EL5), c 1883 *N.*
Nazaire. (*St.*-) J. A. E. Daguzan, v 1895 *EF* (ressorteert onder *Nantes*).
Nice. G. de With (ISC3), c 1918 *N* — W. C. A. Kok, v 1919 *N.*
Oléron (Eiland). G. Bouineau, v 1884 *F* (ressorteert onder *Parijs*).
Parijs. Jhr. G. L. G. de Bosch Kemper, c 1918 *N* (tijd.)
Pau. J. Roussille, v 1903 *EF* (ressorteert onder *Bayonne*).
Reims. A. van der Linden, c 1919 *N.*
Rennes. J. Le Ho, v *F.*
Rijssel. H. H. Roozendaal, c 1918 *N.*
Rochefort. C. A. Giraud, v 1895 *F* (ressorteert onder *La Rochelle*).
Rochelle. (*La*) G. E. L. Robin, c 1906 *EF* (ressorteert onder *Parijs*).
Rouaan. A. M. G. Vallée ✠, v 1898 *DEF* (ressorteert onder *Hâvre*).
Roubaix. De c. te Rijssel, waarn. v (ressorteert onder *Rijssel*).
Royan. G. Filleux, v 1920 *F* (ressorteert onder *Rochelle*).
Straatsburg. A. Binnendijk, c 1920 *N.*
Toulon. A. B. Jouve, c 1919 *EF* (ressorteert onder *Marseille*).
Tours. F. Rolland, c 1908 *F.*
Valery sur Somme (*St.*-). M. H. François, v 1903 *EF* (ressorteert onder *Boulogne*).

Algerië.

Algiers. P. M. Ruys ✠, c 1911 *N.*
Arzeu. J. L. P. Tournut, v 1920 *F* (ressorteert onder *Algiers*).
Bona. . . . ., v (ressorteert onder *Algiers*).
Bougie. F. D. P. Bouscasse (NJ4), v 1907 *F* (ressorteert onder *Algiers*).
Oran. Ohlsson, waarn. v *F* (ressorteert onder *Algiers*).
Philippeville. J. Pottier, v 1899 *F* (ressorteert onder *Algiers*).

Fransche koloniën en protectoraten.

Biserta (*Tunis*). P. Costa ✠, v 1890 *F.*
Cayenne (*Fransch-Guyana*). F. Tanon, c 1918 *F.*
Congogebied. De consul te *Boma.*
Dahomey. P. A. Shaw, c 1912 *EF*, te *Cape-Coast-Castle.*
Fort-de-France (*Martinique*). Ch. A. van Romondt, c 1910 *N* (tijd. afw.) — Cambiggio, waarn. c *F.*
Mahé, Karikal, Pondichéri en *Yanaon.* J. W. Crusha, c 1912 *E*, te *Madras.*
St. Pierre en *Miquelon.* De v te *St. Johns* (*New-Foundland*).
Point-à-Pitre (*Guadeloupe*). P. Thionville, c 1891 *EF.*
Réunion. F. J. Elyard, c 1911 *EF*, te *Port Louis.*
Saïgon (*Cochin-China*). D. G. Röst (WZ4), c 1906 *N* (tijd. afw.) — C. Freij, waarn. c *N.*
Senegal en *Fransch Guinea.* J. C. Newton, c 1906 *E*, te *Freetown.*
Sfax (*Tunis*). S. Leonardi, v 1899 *EF.*
Somaliland. [] W. Meek, c 1914 *E*, te *Aden.*
Tamatave (*Madagascar*). E. Ch. P. Jude (AT5), c 1911 *F* (ressorteert onder *Pretoria*).
Tunis. J. B. Curtelin ✠ (EL5) (NJ4), c 1897 *F.*

Griekenland.

Calamata. H. Zahn, v 1907 *N* (tijd. afw.) — C. G. Carajannaki, waarn. v *F.*
Candia (*Kreta*). M. N. Elliadi, waarn. c 1919 *E.*

Cephalonia. J. Saunders ✠, v 1886 *DEF.*
Corfu. † M. M. Margaritti, waarn. c *F.*
Janina. J. Kypriotis, waarn. v 1919 *F.*
Naxos. . . . ., v (ressorteert onder *Syra*).
Patras. G. G. Topali, waarn. c *F.*
Piraeus. P. Origoni ✠ (DM3) (E4) (M3) (O3) (SS3) (TS3) (V4), c 1907 *DF.*
Salonika. J. Bennahmias ✠, waarn. c.
Santa-Maura. . . . .
Syra. De c te *Piraeus*, waarn. c.
Volo. H. Aslan, waarn. v *F.*
Zante. † Dr. R. Moretti ✠ (V5), v 1894 *DF* (tijd. afw.) — L. Moretti, waarn. v *F.*

Groot-Brittannië en Ierland.

Aberdeen. J. Reid, v 1913 *E.*
Alloa, Clackmannan en *Stirling.* . . . .
Barrow-in-Furness. R. B. D. Bradshaw, v 1909 *E.*
Belfast. H. T. Rea, v 1913 *EF.*
Blyth. Th. P. Guthrie, waarn. v *E.*
Borrowstoness. D. K. Harrower, v 1905 *DE.*
Birmingham. E. H. Kannreuther, v 1898 *N.*
Bradford. S. Vos, v 1897 *N.*
Bristol. J. Fowler, v 1904 *DEF.*
Burntisland en *Aberdour.* J. W. Connel, ca 1893 *DE.*
Cardiff. E. L. Downing ✠ (BL5), v 1886 *EF.*
Carlisle. F. P. Dixon, v 1906 *E.*
Charlestown. . . . .
Cork (*Ierland*). J. Crosbie, v 1913 *E.*
Cowes (*Wight*). A. E. Marvin jr., v 1908 *E.*
Dartmouth en *Torbay.* G. H. Collins, v 1880 *E.*
Dover. E. A. Marsh (D3) (IK5) (K4) (PFL6), v 1902 *DEF.*
Dublin. M. Goodbody, c 1911 *E.*
Dundee. Th. Farquharson ✠, v 1909 *E.*
Falmouth. C. R. Broad, v 1895 *E.*
Fowey. J. P. Carter, v 1911 *E.*
Gibraltar. J. A. Patron ✠, c 1894 *EF* — W. J. J. Thomson, v 1895 *E.*
Glasgow. A. Denham ✠, c 1908 *N.*
Gloucester. F. W. Harris, v *E.*
Goole. H. C. F. Hartmann, v 1904 *DEF.*
Grangemouth. H. A. Salvesen ✠ (SO5), v 1886 *DEF.*
Great-Yarmouth. W. E. Johnson, waarn. v *E.*
Grimsby. H. Haagensen, waarn. v 1919 *DE.*
Guernsey (Eiland). C. F. A. van der Sluys, v 1911 *N.*
Hartlepool. C. H. Ford, v 1894 *DE.*
Harwich. J. P. Webb, waarn. v 1920 *E.*
Hull. G. J. Valkering ✠, c 1904 *N.*
Invergordon. J. Fraser, v 1911 *EF.*
Jersey. H. Giffard, v 1920 *EF.*
King's Lynn. H. W. Ward, v 1906 *E.*
Kirkwall. W. J. Heddle, v 1915 *E.*
Leeds. A. Gilliat, v 1906 *E.*
Leith. F. W. Hadden, waarn. c *E.*
Lerwick. D. Laurenson, v 1920.
Limerick. J. S. Gaffney, v 1913 *DEF.*
Liverpool. L. J. M. Bonke ✠, c 1901 *N.*
Londen (voor *Groot-Brittannië* en *Ierland*). [] *H. S. J. Maas* ✠ (E2), cg 1897 *N* — *H. M. J. Fein*, adsp. v 1918 *N* — *G. M. Bijranck*, adsp. v 1919 *N.*
Londonderry. M. Dorrell, v 1914 *E.*
Lowestoft. E. F. Thain, v 1904 *E.*
Malta. G. Gollcher ✠, c 1889 *EF* — W. Gollcher ✠, v 1898 *EF.*
Manchester. G. M. Bles, waarn. c.
Methil. R. F. W. Patrick, v 1920 *E.*
Middlesborough. J. Constantine, waarn. v *E.*
Newcastle on Tyne. J. B. Clark, waarn. c *E.*
Newport. H. C. Evans, v 1918 *E.*
Penzance. H. H. Pezzack, v 1912 *E.*
Plymouth. W. L. van de Kasteele, c 1918 *N.*
Portsmouth. J. E. Pink, waarn. c *E.*
Rochester. J. E. Gill, v 1902 *E.*
Sheffield. C. Barker, v 1906 *EF.*
Sligo. H. Campbell Perry, v 1906 *E.*
Southampton. A. Paris, waarn. v 1918 *E.*
Stocton-on-Tees. T. Mellanby, v 1894 *E.*
Stornoway. M. Mac Lean, v 1908.
Sunderland. K. Pyhlson, c 1896 *EF.*
Swansea. J. H. Roberts, v 1920 *E.*
Weymouth. S. S. Milledge, v 1914 *E.*
Whitehaven (*Cumberland*). . . . . . ., v.
Yarmouth. Zie *Great-Yarmouth.*

Britsche koloniën.

Adelaïde (*Zuid-Australië*). F. G. Scarfe, c 1919 *E.*
Aden. ☐ W. Meek, c 1914 *E* (ressorteert onder *Calcutta*).
Akyab (*Arrakan*). R. A. Scott, c 1898 *E* (tijd. afw.) — F. A. Gaudie, waarn. c *E* (ressorteert onder *Calcutta*).
Auckland. M. Copeland, v 1917 *E* (ressorteert onder *Wellington*).
Barbados. V. Hänschell ✠, c 1894 *DEF.*
Belize (*Honduras*). D. Fraser, c 1908 *E.*
Bloemfontein. J. C. G. Kampfraath, c 1912 *N.*
Bombay. J. G. Bendien, c 1901 *N* (ressorteert onder *Calcutta*).
Brisbane (*Queensland*). F. H. Hart jr., c 1913 *E.*
Bulawayo. W. F. Miolée, c 1910 *N.* (ressorteert onder *Pretoria*).
Calcutta. J. Barendrecht ✠, cg 1913 *N* (tijd. afw.) — G. H. Hauer, v 1919 waarn. cg *N.*
Calgary (*Canada*). . . . . v.
Cape-Coast-Castle. P. A. Shaw, c 1912 *EF* (tijd. afw.) — P. J. Blaker, waarn. c *E.*
Castries (*St.-Lucia*). H. de Minvielle, waarn. c *E.*
Christchurch (*Nieuw-Zeeland*). C. J. Cooper, v 1919 *E* (ressorteert onder *Wellington*).
Colombo (*Ceylon*). L. van der Spoel, c 1918 *N.*
Darwin (*Australië*). W. H. Grant, waarn. c *E.*
Dunedin (*Nieuw-Zeeland*). G. R. Ritchie, v 1904 *E* (ressorteert onder *Wellington*).
Durban (*Natal*). C. J. A. de Lange, c 1919 *N* — H. G. Buisman, v 1917 *N* (tijd. afw.).
East-London. R. Hamilton, v 1917 *E.*
Freetown (*Sierra-Leona*). I. S. Slatez, c 1920 *E.*
Fremantle (*West-Australië*). Sir Edward Wittenoom, c 1920 *E.*
Georges-Bermuda (*St.-*). J. S. Darrell ✠, c 1887 *EF*
Georgetown (*Britsch-Guyana*). C. Martin-Sperry, c 1910 *DEF* — J. Pairandeau, v 1907 *E.*
Halifax (*Canada*). W. A. Black, v 1911 *E* (ressorteert onder *Toronto*).
Hamilton (*Bermuda*). J. D. W. C. Darrell, v 1905 *E* (ressorteert onder *St. Georges-Bermuda*).
Helena (*St.-*). H. W. Solomon, c 1902 *EF.*
Hobart (*Tasmanië*). Sir Henry Jones, c 1918 *E.*
Hongkong. G. S. D. Hamel, cg 1918 *N.*
Johannesburg. † P. C. Baerveldt ✠ (BL5) (D3), c 1907 *N.*
John (*St.-*) (*Antigua*). W. H. G. Percival ✠, c 1888 *EF.*
John (*St.-*) (*New-Brunswick*). P. W. Thomson, v 1905 *DEF* (ressorteert onder *Toronto*).
St. Johns (*New-Foundland*). . . . ., v (ressorteert onder *Toronto*).
Kaapstad. Mr. H. G. von Oven, v, waarn. c, 1920 *N* — J. Loopuyt ✠, v 1909 *N.*
Kingston (*Jamaica*). E. A. H. Haggart ✠ c 1898 *E.*
Kitts (*St.-*) (*St.-Christopher*). W. S. Jones, c 1919 *E.*
Kurrachee. D. van Wijngaarden, c 1915 *N* (ressorteert onder *Calcutta*).
Larnaca (*Cyprus*). G. Mavroïdi, v 1907 *E* (tijd. afw.) — G. T. L. Mavroïdi, waarn. v *F* (ressorteert onder *Caïro*).
Madras. W. J. U. Turnbull, waarn. c *E* (ressorteert onder *Calcutta*).
Mahé (*Seychellen*). L. J. A. d'Emmerez de Charmoy, v 1909 *F.*
Melbourne. ☐ *W. L. Bosschart* ❁ ✠4 (IK3) (LZ1), cg 1900 *N* — *P. A. van Buttingha Wichers,* v 1915 *N.*
Mombasa (*Britsch Oost-Afrika*). B. H. L. A. Besseling, c 1909 *N* — J. B. C. A. Besseling, v 1917 *N* (tijd. afw.) (ressorteert onder *Pretoria*).
Montreal. S. B. Heward ✠, v 1879 *EF* (ressorteert onder *Toronto*).
Newcastle. C. A. Earp, v 1909 *E* (ressorteert onder *Sydney*).
Pinang. W. van der Woude, waarn. c *N* (ressorteert onder *Singapore*).
Port-Elisabeth. D. P. Gnodde, v 1917 *N* (tijd afw.) — D. Gnodde Az. waarn. c.

Port-Kennedy (*Thursday Island*). R. Hockings, waarn. v *E* (ressorteert onder *Brisbane*).
Port-Louis (*Mauritius*). F. J. Elyard, c 1911 *EF*.
Port of Spain. C. A. Boos ✠, c 1901 *DEF*.
Potchefstroom. J. M. Pons, v 1920 *N*.
Pretoria. † *Mr. J. D. van Ketwich Verschuur* ❁ (RZ4) (SO3), cg — J. van Sighem, v *N*.
Quebec. T. P. Ross, v 1909 *EF* (ressorteert onder *Toronto*).
Rangoon (*Pegu*). W. Massink, c 1912 *N* (ressorteert onder *Calcutta*).
Singapore (*Straits-Settlements*). *Mr. A. van de Sande Bakhuijzen*, cg 1916 *N* (tijd. afw.) — *C. S. Lechner*, c 1918 *N*, waarn. cg — *W. D. Visser*, adsp. v 1919 *N*. — *H. Coorengel*, kanselier 1911 *N* (afw.).
Somaliland. ☐ W. Meek, c 1914 *E*, te *Aden*.
Sydney (*Nieuw-Zuid-Wales*). *P. E. Teppema*, c 1920 *N* — . . . ., v.
Thursday-Island. Zie *Port-Kennedy*.
Toronto (*Canada*). A. Nordheimer ✠, cg 1902 *N*.
Townsville (*Queensland*). J. Donaldson, waarn. v *E* (ressorteert onder *Brisbane*).
Vancouver. M. A. van Roggen, v 1910 *N* (ressorteert onder *Toronto*).
Wellington (*Nieuw-Zeeland*). W. G. Johnston, c 1918 *E*.
Winnipeg. L. Droogleever Fortuijn, v 1920 *N* (ressorteert onder *Toronto*).

Guatemala.

Guatemala. J. I. de Jongh, c 1910 *N* — J. Alberts, v 1911 *N*.

Haïti.

Aquin. I. Zäuner, waarn. ca.
Cayes. W. E. Bauck, v 1916 *DEF*.
Jacmel. C. G. E. Vital, v 1911 *DEF*.
St. Marc. R. Pinard, ca 1904 *F*.
Port-au-Prince. † F. E. Helmcke ✠, cg 1909 *F* (tijd. afw.) — R. Stark, waarn. cg *EF*.

Honduras.

Voor de Republiek *Honduras*. Napoleon Rey, waarn. c *F*, te *Managua* (*Nicaragua*).

Italië.

Ancona. M. H. S. Rohrer (E5) (SM4), c 1902 *N* (tijd. afw.) — Alfredo Moroni, waarn. c *F*.
Bari en ***Monopoli***. P. Manara, v 1907 *F* (ressorteert onder *Napels*).
Barletta. Dr. A. Reichlin, v 1919 (ressorteert onder *Napels*).
Bologna. B. Pardo, v 1914 *DEF* (ressorteert onder *Venetië*).
Brindisi. U. Bono (IK4), v 1919 *F* (ressorteert onder *Napels*).
Cagliari (*Sardinië*). M. A. Meloni, waarn. c *F*.
Carloforte. V. Napoleone, v 1914 *F* (ressorteert onder *Cagliari*).
Castellamare-di-Stabia en *Sorrento*. M. Starace, v 1902 *DEF* (ressorteert onder *Napels*).
Catania. C. Costanza (IK5), v 1904 *F* (ressorteert onder *Messina*).
Civita-Vecchia. G. de Marsanich ✠ (IK5), c 1901 *F*.
Ferrara. J. ridder Tosselli, v 1908 *F* (ressorteert onder *Venetië*).
Florence. E. Zenuti ✠4 (HM2) (IK5) (JC3), c 1898 *F*.
Genua. J. M. Hosang ✠4, cg 1913 *N* — L. J. Breman, v 1917 *N*.
Livorno. C. Torelli, c *DEF* — G. Torelli, v 1916 *DF*.
Messina. A. Bonanno ✠, c 1920 *E*.
Milaan. E. B. M. de Visser ✠ (IK3), c 1909 *N*.
Napels. B. B. B. B. Borriello, c 1914 *N*.
Palermo. J. Scaccianoce ✠4, c 1920 *F*.
Porte Empedocle. M. Vinti, v 1919 *EF* (ressorteert onder *Palermo*).
Portoferraio (*Elba*). A. Reboa, v 1909 *F* (ressorteert onder *Livorno*).

Rome. C. G. Moleschott ✠, cg 1907 *N* (tijd. afw.) — mr. C. Fledderus, waarn. cg *N*.
San-Remo. P. graaf Agosti ✠4 (IK3) (S2), c 1917 *DEF* (ressorteert onder *Genua*).
Savona. F. Martiningo ✠, v 1878 *EF* (ressorteert onder *Genua*).
Spezzia. . . . ., c *EF* (ressorteert onder *Genua*).
Syracuse. F. Boccadifuoco (IK5), v 1918 *EF* (ressorteert onder *Messina*).
Taranto. T. Bellando Randone, v 1902 *F* (ressorteert onder *Napels*).
Terranova. F. Bresmer, v 1873 *EF* (ressorteert onder *Palermo*).
Trapani. G. markies Platamone, v 1899 *EF* (ressorteert onder *Palermo*).
Turijn. D. A. den Arend, c 1914 *N*.
Venetië. L. Bizio Gradenigo ✠4 (BV) (DM3) (FJ2*a*) (IK2) (M3) (ML3) (R2), cg 1910 *N* — . . . ., v.

Italiaansche Koloniën.

Eritrea en *Italiaansch Somaliland.* [] W. Meek, c 1914 *E*, te *Aden*.
Tripoli. V. Strati, c 1920 *F*.

Japan.

Dairen (Dalny). R. van Alberda, v 1918 *N* (tijd. afw.) — E. L. S. Gordon, waarn. v *E*.
Kobe. † *P. R. Borger* (GR4) c 1913 *N*.
Nagasaki. O. White, waarn. v *E*.
Seoul. C. Langberg, v 1918 *E*.
Taihoku (Formosa). G. W. Guttridge, waarn. ca 1920 *E*.
Yokohama. M. J. Quist, c 1917 *N*.

Liberia.

Monrovia. W. Reilingh, c 1914 *N* (tijd. afw.) — C. van Heusden, waarn. c *N*.

Luxemburg.

Luxemburg. J. A. Grechen, waarn. cg 1919 *N*.

Marocco.

Casablanca. J. W. de Steenbrink, c 1919 *N*.
Dar-el-Baida. Zie *Casablanca*.
Fez. Graaf R. di Caprara, ca 1918 *F*.
Larache. R. von Motz, waarn. v 1919 *N*.
Marrakesch. N. Coriat, v 1914 *F*.
Mazagan. A. J. Redman ✠, v 1896 *E*.
Mogador. G. Gianfranchi, v 1909 *F*.
Rabat. J. H. Labeyrie, ♦ 1918 *F*.
Saffi. E. La Fontaine Hunot (OAC4), v *E*.
Tanger. Mr. F. E. H. Groenman, c, belast met waarn. cons. gen.
Tetuan. S. H. Bendelac ✠ (BV4), v 1907 *F*.

Mexico.

Coatzacoalcos (Puerto-Mexico). E. Frank, v 1913 *E* (ressorteert onder *Vera-Cruz*).
Merida. H. C. J. Schaumann, v 1910 *D*.
Mexico. Mr. H. Ph. de Kanter jr. ✠4, cg 1914 *N* — P. A. van der Mersch, v *N*.
Tampico. G. Welter, waarn. v *N* (ressorteert onder *Vera-Cruz*).
Vera-Cruz. C. Gertz (K4), c 1913 *N* (tijd. afw.) — J. M. Trujillo, waarn. c *E*.

Monaco.

Monaco. L. A. M. Le Boucher, c 1909 *F*.

Nicaragua.

Managua. Napoleon Rey, waarn. c *F*.

Noorwegen.

Arendal. C. S. Eyde, v 1908 *E*.
Bergen. C. O. Konow ✠, c 1916 *NF*.
Christiania. H. N. Pettersen ✠4, cg 1910 *DE* — D. Matak Fontein, v 1918 *N*.
Christiansand. O. P. Moe, v 1912 *D*.
Christiansund. B. T. Werring, v 1918 *DEF*.
Drammen. Erik Bache ✠, v 1894 *DEF*.

Drontheim. A. H. Bachke ✠, c 1906 *E.*
Egersund. G. Albrethsen, v 1913 *DE.*
Flekkefjord. J. G. Axelsen, v 1917.
Frederikshald. P. T. Grenager ✠, v 1897 *E.*
Frederikstad. C. J. O. Thiis, v 1906 *N.*
Hammerfest. . . . ., v.
Haugesund. J. K. Haaland, v 1919 *E.*
Krageró. P. W. Schjelderup, v 1918 *E.*
Laurvig. S. Falch ✠, v 1892 *D.*
Mandal. H. P. Tallaksen, v 1909 *E.*
Moss en *Soon.* E. J. R. Hoel, v 1914 *E.*
Narvik. Chr. Mosling, v 1919 *E.*
Risöer. G. N. Vegard, v 1911 *DE.*
Skien. G. M. Grönvold, v 1915 *D.*
Stavanger. H. B. Isachsen, v 1919 *DE.*
Tönsberg. J. O. Lyngaas (S3), v 1906 *D.*
Tromsö. R. F. Killengreen, v 1903 *D.*
Vardö. P. Sjöstedt, v 1919 *DE.*

Oostenrijk en Hongarije.

Budapest. J. P. Ph. Clinge Fledderus ✠4, cG 1911 *N* — J. H. B. Kernkamp, v 1919 *N.*
Fiume. De cG te *Pesth* is belast met de waarneming van het consulaat (ressorteert onder *Pesth*).
Lemberg. Dr. C. Witkowski ✠, c 1907 *D.*
Linz. C. Kautsch ✠, c 1903 *N.*
Triëst. A. J. M. Suringar ✠4, c 1880 *N.*
Weenen. J. Z. Lapair ✠4, cG 1914 *N.*

Panama.

Colon. J. J. Ecker sr. (BV5), c 1917 *N.*
Panama. † D. M. Sasso, cG 1917 *N.*

Paraguay.

Asuncion. . . . ., cG — W. P. Schouten, c 1919 *N.*

Peru.

Arequipa. T. F. G. Krämer, c *DE.*
Callao. E. Barreda ✠, c 1888 *F.*
Lima. W. van Leeuwen, cG 1920 *N.*
Payta. F. P. Lopez ✠, v 1889 *F.*

Perzië.

Ahwaz. . . . ., c.
Bouchir. A. Trevor, waarn. c *E.*
Teheran. § J. P. de Hoog ✠ (LZ2), c 1913 *N.*

Polen.

Warschau. A. de Piasecki, waarn. c *F.*

Portugal.

Angra de Heroismo (*Azoren*). . . . . .
Faro. M. S. Sequerra, v 1913 *EF.*
Fayal en *Pico* (*Azoren*). J. C. da Terra Mesquita, v 1909 *EF.*
Figueira da Foz. Dr. A. C. d'Almeida Rainha, v 1909 *F.*
Flores. J. Mackay, v 1866 *E.*
Funchal (*Madera*). H. Alves, c 1920 *DEF.*
Lissabon. * C. George, cG 1901 *N* (tijd. afw.); de gezant te *Lissabon* neemt het consulaat-generaal waar — L. C. Paasen, v 1920 *N.*
Oporto (tevens voor *Aveiro*, *Vizau* en *Guarda*). E. M. van der Niepoort, c 1920 *N.*
Ponta Delgada (*Azoren*). L. Moreira, v 1915 *EF.*
Setubal. J. M. do Nascimento e Oliveira, v 1918 *F* (ressorteert onder *Lissabon*).
Vianna-do-Castello. A. Gonçalves da Silva, v 1894 *F.*
Villa-Real-de-Santo-Antonio. M. Gomez Sanchez, cA 1919 *F* (ressorteert onder *Faro*).

Portugeesche koloniën.

Angola. De consul te *Boma.*
Beira (*Portugeesch Oost-Afrika*). W. B. Diepeveen, v *N* 1911 (ressorteert onder *Lorenço-Marquez*).
Goa, *Diu* en *Damao.* De consul te *Bombay.*
Lorenço-Marquez. E. Salm, c 1918 *N* (ressorteert onder *Pretoria*).
Macao. *G. S. D. Hamel*, cG 1918 te *Hongkong* *N* — H. N. da Silva, c 1917 *EF.*

San Thomé. W. G. van Leeuwen, v 1915 *N.*

Vincent (*St.-*) (*Kaap-Verdische eilanden*). H. Butler, v 1919 *E.*

Roemenië.

Braïla. J. M. Kars ✠, c 1894 *N* (tijd. afw.) — Mendl, waarn. c.

Bucharest. C. M. Dozy, c 1920 *N.*

Campina. A. Visser, c 1919 *N.*

Constantza. W. D. Keith, c 1912 *DE.*

Galatz. M. Schmierer, c 1914 *N.*

Giurgewo. J. Braïda, v 1900 *F* (ressorteert onder *Galatz*).

Ploesci. Jhr. G. L. van der Maesen de Sombreff, c 1919 *N.*

Sulina. . . . ., v (ressorteert onder *Bucharest*).

Rusland.

Archangel. J. Smith, c 1911 *N* (tijd. afw.).

Arensberg (eiland *Oesel*). V. F. W. Lange, v 1905 *D* (ressorteert onder *Riga*).

Bakou. P. Aramiantz, waarn. v (ressorteert onder *Batoem*).

Batoem. D. Manassen, waarn. c 1920 *N.*

Charkoff. A. A. J. Chr. Uchtman, waarn. CA.

Cronstadt. N. Classen Smith, v 1912 *N* (ressorteert onder *Petrograd*).

Kertsch. . . . ., v (ressorteert onder *Odessa*).

Kiew. Mr. T. H. Fokker (VB3), c met pers. titel van CG 1918 *N* (tijd. afw.).

Kowno. J. Schim van der Loeff, belast met de waarneming der Ned. belangen *N.*

Kroonstad. Zie *Cronstadt.*

Libau. P. Vasseur v 1910 *N* (ressorteert onder *Riga*).

Moscou. * R. W. Hermann ✠ (A3) (S2), c 1902 *N* — A. van Seters, v 1909 *N.*

Narva. * W. Westenberg, v 1909 *N* (tijd. afw.) — W. Heyink, waarn. v *N* (ressorteert onder *Petrograd*).

Nicolaieff. J. Thorn Leeson, waarn. v *N* (ressorteert onder *Odessa*).

Novorossiisk. A. L. J. Dumortier, v 1908 *F.*

Odessa. * J. W. Muntz ✠4, c 1890 *N.*

Pernau. * A. Rodde ✠, c 1888 *DF* (ressorteert onder *Riga*).

Petrograd. * H. van Gilse van der Pals ✠4 (A2) (IK5) (S2a) (W4), c 1908 *N* (tijd. afw.) — J. Uitentuis, v 1916 *N.*

Reval. A. R. A. Koch ✠, c 1892 *DEF.*

Riga. * A. J. G. Hernmarck, c 1914 *N* (tijd. afw.) — L. Peltenburg, waarn. c *N.*

Rostov a/d Don. H. Tschironikos, waarn. v *F.*

Taganrog. G. Kan, v 1908 *DF* (ressorteert onder *Odessa*).

Theodosia. . . . ., v (ressorteert onder *Odessa*).

Tiflis. Jhr. J. H. A. von Schmidt auf Altenstadt, waarn. v. 1920 *N.*

Tomsk. R. E. Stang (BV3), v 1911 *N* (tijd. afw.) — De consul te Moscou, waarn. v (ressorteert onder *Moscou*).

Windau. H. Hoffmann, waarn. v *D* (ressorteert onder *Riga*).

Wladiwostok. L. Bryner, waarn. c *E.*

Salvador.

San-Salvador. H. de Sola ✠, c 1897 *N.*

San Marino.

E. Zenuti ✠4 (HM2) (IK5) (JC3), c 1905 (te *Florence*) *F.*

Serviërs, Kroaten en Slovenen. (Koninkrijk der)

Belgrado. B. Rapaport ✠ (TS5), c 1912 *DF* — Chr. D. G. Ihle, waarn. c *N* te *Sarajewo*, belast met de waarn. van het cons. gen.

Sarajewo. Chr. G. D. Ihle, waarn. c *N.*

Zagreb. H. Jansen, waarn. c *N.*

Siam.

Bangkok. § *H. J. W. Huber*, CG 1920 *N.*

Pinang. W. van der Woude, waarn. c *N.*

Spanje.

Alicante. J. Guillen Pedemonti, waarn. c.

Almeria. . . . ., v. (ressorteert onder *Malaga*).

Barcelona. A. C. F. Kriens ✠ (AL4), c 1906 *N*.

Benicarlo. F. Febrer, v 1887 *F* (ressorteert onder *Valencia*).

Bilbao. S. A. Blitz, v 1918, waarn. c *N*.

Cadix. L. Uhthoff ✠, c 1905 *N* — J. M. de Salazar y Rodriguez (JC2) (SMRV2), v 1906 *EF*.

Cartagena. G. Caberas Lary, v 1920 (ressorteert onder *Alicante*).

Castro Urdiales. A. Ibañez, v 1904 *EF* (ressorteert onder *Santander*).

Coruna. R. Molina ✠, c 1898 *EF*.

Denia. J. E. Romany Aranda, v 1900 *E* (ressorteert onder *Alicante*).

Ferrol. M. C. Anton, v 1919 *EF* (ressorteert onder *Coruna*).

Gyon. R. Minervino Menendez, v 1909 *F* (ressorteert onder *Santander*).

Grenada. E. Moreno y Agrela, v 1905 *F* (ressorteert onder *Malaga*).

Huelva. F. Martinez, waarn. v (ressorteert onder *Sevilla*).

Iviza. J. Pineda y Puget, v 1912 *F* (ressorteert onder *Port-Mahon*).

Las-Palmas (*Gran-Canaria*). B. Apolinario, c 1914 *EF* — Chr. J. Merens, v 1914 *N*.

Madrid. J. Soto Maldonado ✠ (ISC2) (SMRV2) (V4), cg 1907 *EF* — J. Soto Shaw, v 1913 *EF*.

Malaga. G. van Dulken ✠, c 1904 *N* — E. van Dulken, v 1909 *N*.

Palma-de-Mallorca. A. Mulet y Gomila, v 1915 *F* (ressorteert onder *Port-Mahon*).

Port-Mahon. F. Hernandez Sanz, c 1915 *F*.

San-Sebastian. J. Ibarra ✠4 (C3) (ISC2*a*), c 1896 *EF* — G. Munoa, v 1918 *EF*.

Santa-Cruz-de-Teneriffe (*Canarische eilanden*). A. S. Hardisson ✠, c 1892 *F*.

Santander. L. Rivoir ✠, c 1899 *DEF*.

Sevilla. A. baron van Aerssen Beijeren van Voshol ✠ (J), c 1918 *N* — H. L. Gelder (BLC5), v 1919 *N*.

Tarragona. E. Corbella Boada, v 1914 *F* (ressorteert onder *Barcelona*).

Valencia. J. Dorda ✠, c 1880 *F* — L. Aguirre Verdeguer, v 1903 *EF*.

Vigo. C. Molina ✠, c 1920 *EF*.

Zumaya. F. Larrañaga, v 1897 *F* (ressorteert onder *San-Sebastian*).

Spaansche koloniën.

Spaansch Guinea en *Fernando Po* en onderhoorigheden. W. G. van Leeuwen, v 1915 *N*, te *San Thomé* (*Port. Kol.*).

Tsjecho-Slowakije.

Brünn. W. Grünfeld ✠4, c 1895 *DEF*.

Praag. Mr. H. van Son, waarn. c *N*.

Turkije.

Aleppo. A. Poche ✠ (S4), v 1895 *F* (ressorteert onder *Beyruth*).

Alexandrette. J. Catoni, waarn. v *E* (ressorteert onder *Beyruth*).

Bagdad. De Amerikaansche cg belast met de waarneming der Nederlandsche belangen.

Beyruth. § A. Parodi, waarn. cg *F*.

Constantinopel. Mr. A. M. Kock, c 1911 *N*.

Damascus. F. de Aranda, waarn. v *F* (ressorteert onder *Beyruth*).

Dardanellen. Th. Xanthopulo ✠ (O4), v 1887 *F* (afw.) (ressorteert onder *Constantinopel*).

Djeddah (*Arabië*). § *E. Gobée*, waarn. c *N* · *Raden Prawira di Nata*, waarn. secretaris dragman, 1919 *N*.

Haifa. S. Catoni, tijd waarn v *F* (ressorteert onder *Beyruth*).

Jaffa. H. G. Portalis, v 1911 *F* (tijd. afw.) — de v van Spanje belast met de waarneming (ressorteert onder *Beyruth*).

Jerusalem. Pedro Murrades Gomez, waarn. v 1920 *F* (ressorteert onder *Beyruth*).

Mersina (*Tarsus*). B. S. Gategno, waarn. v *F* (ressorteert onder *Smyrna*).

Metelin. L. Bargigli ✠ (M4) (V5), v 1874 *F* (tijd. afw.) (ressorteert onder *Smyrna*).

Smyrna. § *Mr. T. J. J. van Uye Pieterse* ✠4 (M3) (O3), cg 1906 *N* — *W. A. A. M. Daniëls*, v 1917 *N* — *E. J. P. graaf de Hochepied*, eerste drogman, tevens griffier, 1912 *N* — *D. J. E. graaf de Hochepied*, kanselier en tweede drogman, 1912 *N*.

Trebizonde. † . . . ., c.

Tripoli in *Syrië.* C. Catzeflis, v 1911 *F* (tijd. afw.) — de cg te *Beyruth*, waarn. v (ressorteert onder *Beyruth*).

Vathy (*Samos*). O. Missir ✠, v 1894 *F* (tijd. afw.) — Missir, waarn. v *F* (ressorteert onder *Smyrna*).

Uruguay.

Fray-Bentos. E. Th. Redlich, v 1918 *N* (ressorteert onder *Montevideo*).

Montevideo. E. Ruete ✠, c 1909 *N* — A. Ingold, v 1917 *DEF*.

Venezuela.

Barcelona. . . . ., c.

Barquisimeto. H. G. J. Muskus, ca 1916 *N* (ressorteert onder *Puerto-Cabello*).

Caracas. *W. B. Engelbrecht*, c 1913 waarn. cg *N* — J. N. C. Henriquez, (BV3), c 1920 *N*.

Ciudad-Bolivar. J. Perret Gentil, waarn. v 1920 *N*.

Coro. M. A. de Lima, v 1916 *E*.

Guayra (*La*). C. A. Hellmund ✠ (BV3), c 1909 *N* — A. J. F. de Veer, v 1909 *N*.

Maracaïbo. H. L. Penha, waarn. c *N*.

Puerto-Cabello. M. S. Sales, c 1920 *N*.

Tucacas. B. A. Prince, ca 1915 *E* (ressorteert onder *Puerto-Cabello*).

Zweden.

Carlskrona. A. Ernberg (WZ5), v 1904 *N*.

Gefle. O. A. Norell, v 1901 *N*.

Gothenburg en *Strömstad.* E. Roberg ✠, c 1909 *N*.

Halmstad. E. G. M. Kollberg, v 1906 *E*.

Helsingborg. G. I. H. P. Henning (WZ3), v 1913 *DEF*.

Hernösand. B. E. L. Mayström, (K4), v 1908 *N* (tijd. afw.) — O. V. Bergström, waarn. v.

Kalmar. J. G. Kreuger ✠, v 1885 *DEF*.

Karlshamn. O. E. Lunström, v 1915 *DE*.

Karlskrona. Zie *Carlskrona*.

Landskrona. C. J. A. Appeltoft, v 1897 *DE*.

Luleå. H. Burman, v 1908 *E* (tijd. afw.) — I. Lindgren, waarn. v.

Lysekil. C. M. Radhe ✠, v 1892 *N*.

Malmö. W. Ganslandt ✠, v 1913 *N*.

Norrköping. E. E. Lindquist, v 1920 *N*.

Oxelösund. . . . ., v.

Söderhamn. Ch. Myhre, v 1903 *DE*.

Stockholm. G. M. E. Immink ✠4, cg 1911 *N* — A. Chr. H. Uggla (SO3) (WZ4), c 1920 *N*.

Sundsvall. F. G. A. Öhman (WZ4), v 1907 *N*.

Umeå. O. G. Örtengren, v 1911 *DEF*.

Warberg. R. C. T. Jobson ✠, v 1882 *E*.

Wisby. C. E. Ekman, v 1920 *N*.

Zwitserland.

Bazel. D. Nachenius ✠, c 1912 *N* — C. Haessig, v 1920 *N*.

Bern. J. H. Groeneweg, c 1917 *N*.

Davos-Platz. P. Plantenga ✠ ✠, c 1913 *N* (tijd. afw.) — dr. F. Sonies, v 1917, waarn. c *N*.

Genève. J. C. van Notten, c 1919 *N*.

Zürich. F. Gerth van Wijk ✠ (A3) (S2), c 1918 *N* — H. Salomons, v 1920 *N*.

§ 6.

PERMANENT HOF VAN ARBITRAGE.

Ingevolge art. 41 van het verdrag voor de vreedzame beslechting van internationale geschillen van den 18 oct. 1907 (St. 1910 nº. 73) is te 's-Gravenhage een Permanent Hof van arbitrage gevestigd. Elke contracteerende mogendheid heeft het recht ten hoogste vier personen

aan te wijzen, die bereid zijn om in voorkomende gevallen de taak van scheidsrechter op zich te nemen (art. 44).

Een Internationaal bureau, eveneens te 's-Gravenhage gevestigd, dient het Hof tot griffie (art. 43); het staat onder toezicht van een Permanenten Raad van beheer, samengesteld uit de te 's-Gravenhage geaccrediteerde diplomatieke vertegenwoordigers der contracteerende mogendheden, met den Nederlandschen Minister van Buitenlandsche Zaken als voorzitter (art. 49).

Leden van het Permanente Hof van arbitrage door Nederland aangewezen.

Jhr. mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck ●2 ✠2 ✠ (A3) (BL2) (BLC1) (GG1) (K1) (LZ1) (RA1) (RZ1).

Mr. P. W. A. Cort van der Linden ●2 ●1 (D1) (GMS1) (LZ1).

Mr. J. A. Loeff ●.

Secretaris-generaal van het Hof.

Mr. L. P. M. H. baron Michiels van Verduynen ●2 (EL2) (GG1) (IK1) (S1) (WZ2).

Internationaal bureau.

Chef. De Secretaris-generaal van het Hof.
Eerste secretaris. Mr. C. Crommelin (BL4) (C3) (E4) (IK5) (M3) (S2) (SO5) (WZ2).
Tweede secretaris. . . . .

§ 7.

CARNEGIE-STICHTING.

De heer Andrew Carnegie heeft bij akte van 7 oct. 1903 de naar hem genoemde stichting ingesteld, staande onder de Nederlandsche wet en strekkende tot het bouwen, inrichten en onderhouden van een gebouw ten behoeve van het Permanente Hof van Arbitrage en van eene boekerij. In die akte is 's-Gravenhage als zetel aangewezen der stichting, met de bepaling, dat de Nederlandsche Regeering, aan welke ten voorschreven einde en bij voorzegde akte 1½ millioen dollars ter beschikking zijn gesteld, zal aanwijzen bestuurders, staande onder behoorlijk toezicht, en daarenboven voorschriften vaststellen volgens welke het beheer over de stichting gevoerd zal worden. Bij kon. besl. van 30 mei 1904 zijn die voorschriften goedgekeurd, welke zijn belichaamd in de statuten, vastgesteld bij notarieële akte van 6 juni 1904. Volgens art. 3 bestaat het bestuur uit vijf leden, allen Nederlanders, van wie er vier worden benoemd door de Koningin, terwijl de Raad van Beheer van het Permanente Hof van Arbitrage het vijfde lid kan aanwijzen. Het bestuur wordt uitgeoefend onder toezicht van een Raad, welke, ingevolge art. 4, bestaat uit 9 leden.

Raad van toezicht. De Ministers van Buitenlandsche Zaken (tevens Voorzitter), Justitie, Financiën en Waterstaat, de Voorzitters van de 1ste en de 2de Kamer der Staten-Generaal, de Vice-President van den Raad van State, de President van den Hoogen Raad der Nederlanden en de Procureur-Generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

De Raad kiest uit zijn midden een onder-voorzitter en een secretaris.

Bestuur.

Leden benoemd door de Koningin. Jhr. mr. A. P. C. van Karnebeek ●2 ✠1 (D2*a*) (E4) (EL4) (ML1) (O1) (PS2*a*) (RA1) (TS1) (WA), tevens *voorzitter*, 1 juli 1911 — mr. R. J. H. Patijn ● ✠3 (BLC3), tevens *secretaris-penningmeester*, id. — jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman ●2, id. — mr. J. A. H. baron van Zuylen van Nijevelt ● ●3 (VWP2), 13 dec. 1913.

Lid benoemd door den Raad van beheer van het Permanente Hof van Arbitrage. Mr. W. I. Doude van Troostwijk ● ✠4 (BL2) (C2*a*) (DC2) (EL3) (FJ1) (HM1) (IK2) (K2*a*) (M1) (RZ2) (S1) (V3), buiteng. gezant en gevolm. minister in disponibiliteit.

DEPARTEMENT VAN JUSTITIE.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. Mr. TH. HEEMSKERK ✠ (BL1) (EL1) (RA2) (T1) (YK3), 9 sept. 1918.

Audientie Zaterdag te 1½ uur.

ecretaris-generaal. Mr. J. G van Blom ✠ (EL4) (K2) (V2), 19 sept. 1918.
Raad-adviseur. Mr. J. V. van Dijck ✠4, 16 maart 1916.

Algemeen secretariaat.

Eerste onderafdeeling.

Referendaris, hoofd der onderafdeeling. J. F. Hondius, 16 maart 1916.

Bureau A. Kabinet en Algemeene zaken.

Onderwerpen van het kabinet van den Minister. Personeel der rechterlijke macht, van den centralen raad van beroep en de raden van beroep (ongevallenverzekering), der notarissen en deurwaarders. Het personeel van het departement. Uitgave van het Staatsblad. Ontvangst, verdeeling en verzending van de inkomende stukken naar de afdeelingen. Invordering van de registratie-, zegel- en legesgelden.

Referendaris, chef van het kabinet. J. F. Hondius, 16 maart 1916.
Commies. J. C. Faber, 10 mei 1917.
Adjunct-commies. J. G. Meihuizen, 1 juli 1916.

Bureau B. Testamentenregister.

Uitvoering van de Wet op het Testamentenregister.

Adjunct-commies. Th. C. Dijkman, 16 juli 1918.

Bureau C. Secretarie.

Overschrijven van de uitgaande stukken. Huishouding van het departement.

Hoofdcommies. J. F. Paulen, 22 april 1918.

Bureau D. Expeditie.

Verzending der uitgaande stukken. Legalisatiën. Magazijn van bureaubehoeften en drukwerken.

Commiezen. H. J. Schobben, 1 juli 1913 — G. Heinhuis, 1 jan. 1920.

Tweede onderafdeeling.

Bureau A. Agenda en Index.

Bureau B. Archief en beheer depôt auteurswet 1881.

Hoofdcommies, hoofd der onderafdeeling. J. H. van Hoesen Korndorffer, 22 april 1918.
Commiezen. D. Kelder, 2 maart 1914 — C. Stolk, 1 jan. 1920 — H. L. Nieukerke, id.
Adjunct-commiezen. Mevr. F. J. H. van der Brugge-Strang van Hees, 1 juli 1916 — B. H. J. Jansen, 1 april 1920.

Eerste afdeeling.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. J. M. I. A. Simons, 1 jan. 1919.

Bureau A. Behandeling van adelszaken.

Commies. C. L. E. Molier (AT4), 10 mei 1917.

Bureau B. Naamlooze vennootschappen en vereenigingen.

Commies. F. B. L. M. Drion Bz., 1 juli 1913.

Adjunct-commiezen. E. W. Visser, 10 mei 1917 — D. H. van Arkel, 1 juli 1917.

Bureau C. Burgerlijk en handelsrecht. Internationaal privaatrecht. Rechterlijke organisatie. Verzoeken om dispensatie, meerderjarigverklaring, wettiging, naamsaanneming. Naturalisatie. Consulaire wetgeving. Wetgeving op het notariaat en het testamentenregister. Rogatoire commissiën in burgerlijke zaken en uitreiking van gerechtelijke stukken uit en aan het buitenland. Zaken betreffende de eerediensten, voor zoover de behandeling daarvan, ingevolge het kon. besluit van 29 oct. 1870 (St. 173), bij het Departement van Justitie behoort.

Referendaris. Mevr. mr. L. C. Schönfeld—Polano ✠, 1 jan. 1919.

Hoofdcommies. Mr. W. F. Fruin, 12 april 1919.

Commies. F. B. L. M. Drion Bz., 1 juli 1913.

Adjunct-commiezen. E. W. Visser, 10 mei 1917 — mr. R. A. Le Rütte, 1 juli 1917 — D. H. van Arkel, id. — W. H. van Drecht, 1 april 1920.

Tweede afdeeling.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. W. L. A. Collard, 19 sept. 1918.

Bureau A. Staats- en volkenrecht. Strafrecht en strafvordering. Strafregister. Centraaldepôt der anthropometrische signalementkaarten. Drankwet. Vreemdelingenwet. Uitleveringen. Rogatoire commissiën in strafzaken. Politie op de Noordzee-visscherij. Drankverkoop op de Noordzee en de territoriale wateren. Visschen met vreemde schepen in de territoriale wateren. Loterijen. Onderwerpen van sociale wetgeving.

Hoofdcommies. Mr. W. A. Pannenborg, 1 jan. 1919.

Commiezen. Mr. P. R. Blok, 1 jan. 1919 — R. van Slooten, 1 jan. 1920.

Adjunct-commiezen. L. H. Smallegange, 1 juli 1914 — A. F. E. M. Govers, 1 april 1916 — mr. A. C. N. P. Ruys, 12 april 1919.

Bureau B. Verzoeken om gratie en rehabilitatie. Jaarlijksche voordracht tot het verleenen van afslag of ontslag aan gevangenen.

Commies. C. J. van Deinse, 1 april 1912.

Bureau C. Politie. Personeel der rijksveldwacht. Uitgave van het Algemeen Politieblad. Uitvoering van art. 36 der wet tot regeling van de jacht en visscherij.

Hoofdcommiezen. C. H. N. Muller, 11 mei 1909 — J. E. Erdman jr., 1 jan. 1919.

Derde afdeeling.

Administrateur, met den persoonlijken titel van Directeur-Generaal van het Gevangenis-, Rijkstucht- en Opvoedingswezen, hoofd der afdeeling. Mr. J. P. de Meijere ✠4 (GR3), 19 sept. 1918.

Onderafdeeling A. Gevangeniswezen.

Administrateur, hoofd der onderafdeeling. Mr. W. D. Caudri, 1 jan. 1919.

Hoofdcommiezen. A. van Zanten, 1 juli 1916 — G. W. Blankenberg, 10 mei 1917.

Hoofdcommies, belast met de inspectie van het gevangeniswezen in algemeenen dienst. P. J. Serlé, 3 nov. 1913.

Commiezen. A. Bolderdijk jr., 1 april 1912 — H. G. C. Korsmeyer, 10 mei 1917 — mr. A. van de Koppel, 1 jan. 1919 — E. M. Barneveld, 1 juli 1920.

Onderafdeeling B. Rijkstucht- en opvoedingswezen.

Referendaris, hoofd der onderafdeeling. Mr. C. Scheltus, 10 mei 1917.

Hoofdcommies. J. A. van Huut, 1 april 1912.

Commiezen. F. Slot, 10 mei 1917 — J. H. Swenne, id. — mej. J. P. W. Verdonk, 1 jan. 1920 — mej. W. J. Boom, 1 jan. 1920.

Adjunct-commiezen. L. J. Tempelman, 1 jan. 1916 — G. P. J. Barnhoorn, 1 april 1917 — mej. L. J. E. Vermeer, 1 jan. 1919 — E. L. A. M. van Leeuwen, 12 april 1919 — mej. S. J. J. Haus, 1 april 1920 — mr. J. Coninck Liefsting, 29 juli 1920.

Inspectie van het Rijkstucht- en opvoedingswezen.

Hoofdinspecteur van het Rijkstucht- en opvoedingswezen. Mr. L. J. M. Basquin ✠4 (EL5) (KB4), 9 dec. 1911.

Inspecteur van het Rijkstucht- en opvoedingswezen. Mr. Th. M. G. Treussart ridder van Rappard, 10 mei 1917.

Adjunct-inspecteur van het Rijkstucht- en opvoedingswezen. Mr. H. J. Schwartz, 6 juli 1912.

Onderafdeeling C. Beheer van den arbeid in de gestichten.

Inspecteur van het gevangeniswezen (voor den arbeid), hoofd der onderafdeeling. E. C. Verschoor, 1 april 1913.

Adjunct-inspecteurs van het gevangeniswezen (voor den arbeid). J. A. Tuijl Schuitemaker, 1 april 1918 — H. F. Grondijs, 13 dec. 1918.

Hoofdcommies. G. ten Bruggencate, 22 april 1918.

Commiezen. R. P. M. Peters, 1 juli 1913 — H. W. C. Metz, 1 jan. 1920.

Adjunct-commies. A. Vermaas, 1 april 1920.

Onderafdeeling D. Reclasseering, voorwaardelijke invrijheidstelling en voorwaardelijke veroordeeling. Uitvoering van de wet op de woonwagens en woonschepen.

Inspecteur der reclasseering, hoofd der onderafdeeling. S. L. Veenstra, 1 oct. 1910.

Hoofdcommies. Jhr. mr. F. G. W. J. Backer, 16 maart 1916.

Adjunct-commiezen. J. P. Zwerus, 1 april 1917 — E. van den Berg, 12 april 1919 — mr. E. Oudkerk, 1 aug. 1919 — mej. J. G. van der Wal, 1 april 1920.

Vierde afdeeling.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. C. Loosjes, 21 mei 1908.

Bureau A. Algemeene Zaken.

Samenstelling van hoofdstuk IV der Staatsbegrooting. De administratie der justitiegebouwen. Het personeel van den dienst der justitiegebouwen. Gerechtskosten in burgerlijke zaken. Het toezicht op het beheer der griffiën bij de gerechten en de door de griffiers te stellen zekerheid. Het personeel van de rechterlijke beambten en rechtsbedienden. Zaken welke bij geen der bureaux B, C, D en E zijn ingedeeld.

Het bureau staat onder directe leiding van het hoofd der afdeeling.

Referendarissen. Mr. K. H. Lubach, 16 febr. 1911 — J. Crèvecœur, 13 nov. 1919.

Hoofdcommiezen. F. L. G. Boucher, 3 febr. 1908 — P. Groot, 1 aug. 1908 — J. L. H. Jonker, 1 april 1916.

Bureau B. Uitvoering der Staatsbegrooting. Boekhouding.

Algemeene boekhouding. Ordonnantieregister. Aanvragen om kredietopening. Wijzigingen van bezwaar. Regularisatiën. Het opmaken van assignatiën. Staten van ontvangsten en stortingen. Rekening en verantwoording van staatsuitgaven. Jaarverslag. Verantwoordingen en borgstellingen van rekenplichtige ambtenaren met uitzondering van die te behandelen bij bureau A.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. F. L. G. Boucher, 3 febr. 1908.

Commies. W. Vogelzang jr., 1 juli 1920.

Bureau C. Traktementen, Wachtgelden, enz.

Betaalbaarstelling der traktementen van de ambtenaren, onder het Departement van Justitie ressorteerende. Kortingen ten behoeve van schuldeischers. Verpandingen en cessiën van vorderingen. Verzending ordonnantiën. Heffing van zegel en leges. Wachtgelden, onderstanden, schadeloosstellingen en gratificatiën. Toelagen wegens kleine onkosten aan de rechterlijke colleges en ambtenaren en aan de Raden van Beroep voor de Ongevallenverzekering.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. P. Groot, 1 aug. 1908.

Commiezen. J. R. H. Strang, 1 juli 1914 — D. M. H. Hattinga Raven, 22 april 1918.

Adjunct-commiezen. B. van Zuiden, 1 juli 1919 — J. G. A. Schmittmann, 1 april 1920.

Bureau D. Verificatie.

Onderzoek van alle vorderingen, het Departement van Justitie betreffende, behalve van die, e behandelen bij bureau E. Declaratieregister.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. J. L. H. Jonker, 1 april 1916.
Commiezen. A. J. E. Husser, 1 april 1916 — M. J. Kok, 10 mei 1917.
Adjunct-commiezen. D. C. Roth, 1 oct. 1917 — J. J. A. Blankwaardt, 1 juni 1920.

Bureau E. Gerechtskosten in strafzaken.

Onderzoek der vorderingen wegens niet-dringende gerechtskosten in strafzaken. Dringende gerechtskosten in strafzaken en dergelijke kosten in twistgedingen bij de Raden van Beroep voor de Ongevallenverzekering en in zaken, behandeld door de Kamers van Toezicht op de notarissen en candidaat-notarissen. Verificatie van telegrammen op afrekening verzonden.

Referendaris, hoofd van het bureau. J. Crèvecœur, 13 nov. 1919.
Commiezen. W. L. Dubel, 1 april 1916 — Ch. J. Hinrichs, 1 jan. 1920 — G. J. van der Brugge, id.

Beheer van de gevangenis- en rechtsgebouwen.

Rijksbouwmeester. S. Wijn ✠, 16 dec. 1913, 's-Gravenhage.
Adjunct-rijksbouwmeesters. Ir. J. G. Robbers, 10 febr. 1914, 's-Gravenhage — ir. G. de Zwart, 19 april 1919, id.
Bouwkundig-hoofdambtenaren. G. Vuyk, 24 oct. 1900, Rotterdam — P. Willemse, 4 mei 1908, Veenhuizen — W. C. van der Eem, 11 dec. 1908, 's-Hertogenbosch — A. Zwanenburg, 16 juni 1910, 's-Gravenhage — L. de Vries, id., Haarlem.
Bouwkundig-ambtenaren der 1ste klasse. J. C. van Kempen, 16 juni 1910, 's-Gravenhage — J. C. W. van der Eem, id., Utrecht — J. de Koning, id., 's-Gravenhage — A. Zwanenburg Mz., 11 juni 1914, 's Hertogenbosch — M. J. Stoltenborg, id., Arnhem — W. Voorbrood, 23 april 1917, 's-Gravenhage — W. C. de Groot, id., id. — L. L. D. Zuiderhoek, id., id. — L. van Riet, 29 april 1920, 's-Gravenhage — A. G. Ackerman, 22 mei 1920, Veenhuizen —
Bouwkundig-ambtenaren der 2de klasse. P. Brinkman, 16 juni 1910, Haarlem — L. J. van der Wilde, 23 nov. 1910, Rotterdam — P. E. Post, 3 febr. 1911, Veenhuizen — P. J. Bogaards Jacz., 28 maart 1919, 's-Gravenhage — G. Joh. van de Braak, id., id. — M. A. Verbraak, 29 april 1920, Veenhuizen — A. Vente, id., 's-Hertogenbosch — H. J. Caro, id., Leeuwarden.
Ambtenaar voor bijzondere diensten. H. Droop, 16 juni 1910, 's-Hertogenbosch.

Bibliotheek.

Commissie van beheer en toezicht. Mr. C. Loosjes — mr. J. P. de Meijere ✠4 (GR3) — mr. J. V. van Dijck ✠4 — mr. W. L. A. Collard — mr. J. M. I. A. Simons.
Bibliothecaris. C. L. E. Molier (AT4), commies, 10 mei 1917.

§ 2.

RECHTSWEZEN.

HOOGE RAAD DER NEDERLANDEN. 's-Gravenhage.

De Hooge Raad oordeelt:

I. 1°. *in eersten aanleg*, behoudens revisie in de bij de wet bepaalde gevallen, over alle geschillen in zaken van prijzen en buit, door de oorlogsschepen van den Staat of door kapers achterhaald en opgebracht; alsook over de geschillen, tusschen de nemers onderling deswege ontstaande; 2°. *in hooger beroep* over zaken in eersten aanleg behandeld bij de gerechtshoven in Nederland en de hoven van justitie in de West-Indische koloniën van den Staat.

II. In strafzaken: *in eersten en laatsten aanleg* over de strafgedingen ter zake van alle ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen, begaan door de leden der Staten-Generaal,

de hoofden der ministerieele departementen, de Gouverneurs-Generaal of de hooge ambtenaren onder een anderen naam met gelijke macht bekleed in de koloniën of bezittingen des Rijks in andere werelddeelen, de leden van den Raad van State en de commissarissen der Koningin in de provinciën, onder welke ambtsmisdrijven en ambtsovertredingen begrepen worden de strafbare feiten, begaan onder eene der verzwarende omstandigheden, omschreven in art. 44 van het wetb. van strafr.; over de vorderingen tot vergoeding van kosten, schaden en interesten in voornoemde strafgedingen; alsmede over de misdrijven van zeeroof en kaapvaart.

De Hooge Raad neemt ook kennis, in burgerlijke en in strafzaken, van die jurisdictiegeschillen, welke niet bij de gerechtshoven of de arrondissements-rechtbanken behooren.

III. In cassatie, zoowel in burgerlijke als in strafzaken, ten aanzien van de handelingen, arresten en vonnissen door de hoven, rechtbanken en, meer beperkt, ook door de kantonrechters in hoogsten aanleg gedaan of gewezen.

De Hooge Raad verleent brieven van venia aetatis.

Hij adviseert de Koningin op verzoeken van wettiging.

De strafkamer van den Hoogen Raad adviseert de Koningin op alle verzoeken om gratie van straffen, door een burgerlijken rechter in het Rijk in Europa opgelegd, wanneer bij de indiening reeds meer dan drie jaren zijn verloopen sedert het opleggen van de straf, benevens op alle verzoeken om gratie van straffen, door een burgerlijken rechter in de koloniën of bezittingen of door eene consulaire rechtbank of een consulairen ambtenaar opgelegd, behalve indien het verzoek strekt tot het bekomen van gratie van de doodstraf. Op verzoeken om gratie van de doodstraf, opgelegd door een burgerlijken of een militairen rechter, wordt 's Raads advies in eene algemeene vergadering vastgesteld.

President. Jhr. mr. W. H. DE SAVORNIN LOHMAN ❁, 10 dec. 1914.
Vice-presidenten. Mrs. S. Gratama ❁ ✠2, 28 sept. 1918 — A. P. L. Nelissen ❁2 (IKI), 29 maart 1919.

Raadsheeren.

Mrs.
A. J. L. Nijpels ❁, 23 maart 1908.
B. C. J. Loder ❁2, 15 dec. 1908.
J. A. A. Bosch ❁, 6 maart 1909.
A. Fentener van Vlissingen ❁, 27 maart 1909.
C. O. Segers ❁ (HSJ4), 14 juli 1911.
H. Hesse ❁, 19 juni 1912.

Mrs.
H. M. A. Savelberg, 7 mei 1913.
Jhr. Rh. Feith, 10 dec. 1913.
Dr. L. E. Visser, 1 maart 1915.
J. Kosters, 29 nov. 1916.
Jhr. P. L. van Meeuwen, 23 nov. 1918.
B. Ort ❁ ✠3 (E1), 16 mei 1919.

Procureur-generaal. Mr. T. J. NOYON ❁2, 30 aug. 1907.
Advocaten-generaal. Mrs. R. B. Ledeboer ❁, 16 juni 1908 — A. Tak ❁, 19 sept. 1913 — L. C. Besier ❁, 3 oct. 1913.
Griffier. Jhr. mr. U. W. F. van Panhuys, 3 nov. 1914.
Substituut-griffiers. Mrs. H. J. Kist, 15 jan. 1915 — . . . .

Kamer voor burgerlijke zaken.

Woensdag, donderdag en vrijdag te 11 uur.

De heeren Gratama, Loder, Bosch, Fentener van Vlissingen, Feith, Visser en Kosters.

Kamer voor strafzaken.

Maandag, dinsdag en woensdag te 11 uur.

De heeren de Savornin Lohman, Nijpels, Hesse, Savelberg, van Meeuwen en Ort.

Kamer voor onteigeningszaken, kiesrechtzaken, zaken betreffende zegel-, registratie- en successierechten, zaken van raden van beroep voor de directe belastingen en betreffende cassatie in het belang der wet in zake huurcommissie- en huuropzeggingswet.

Woensdag, donderdag en vrijdag te 11 uur.

De heeren Nelissen, Nijpels, Segers, Fentener van Vlissingen, Hesse, Savelberg en Kosters.

GERECHTSHOVEN.

Er zijn vijf gerechtshoven, gevestigd te *'s-Hertogenbosch, Arnhem, 's-Gravenhage, Amsterdam* en *Leeuwarden*.

Het rechtsgebied van het gerechtshof te *'s-Hertogenbosch* strekt zich uit over de arrondissementen, wier hoofdplaatsen zijn gelegen in Noordbrabant en Limburg; dat van het gerechtshof te *Arnhem* over de arrondissementen, wier hoofdplaatsen zijn gelegen in Gelderland en Overijsel; dat van het gerechtshof te *'s-Gravenhage* over de arrondissementen, wier hoofdplaatsen zijn gelegen in Zuidholland en Zeeland; dat van het gerechtshof te *Amsterdam* over de arrondissementen, wier hoofdplaatsen zijn gelegen in Noordholland en Utrecht; dat van het gerechtshof te *Leeuwarden* over de arrondissementen, wier hoofdplaatsen zijn gelegen in Friesland, Groningen en Drenthe.

De gerechtshoven oordeelen:

I. In burgerlijke en handelszaken: 1°. *in eersten aanleg en in het hoogste ressort* over alle aan hooger beroep onderworpen geschillen, binnen het rechtsgebied vallende, wanneer partijen de rechtsmacht van het hof rauwelijks inroepen; 2°. *in hooger beroep* over zaken door de arrondissements-rechtbanken in eersten aanleg beslist.

II. In strafzaken: *in hooger beroep* over de daarvoor vatbare zaken, waarin door de arrondissements-rechtbanken binnen het rechtsgebied in eersten aanleg is gevonnist.

De hoven oordeelen ook over alle jurisdictiegeschillen in burgerlijke en strafzaken, voor zoover die geschillen niet bij den Hoogen Raad of de arrondissements-rechtbanken behooren.

Elk gerechtshof adviseert de Koningin over de verzoeken om gratie van straffen, door dat Hof opgelegd, voor zoover niet de strafkamer van den Hoogen Raad daartoe is geroepen.

's-Hertogenbosch.

President. Jhr. mr. L. C. J. A. van Meeuwen ❁, 21 oct. 1909.

Vice-president. Jhr. mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt ❁ (OM), 11 jan. 1919.

Raadsheeren. Mrs. jhr. F. X. A. Verheijen ❁, 19 febr. 1904 — K. M. Phaff, 4 nov. 1907 — H. J. van Leeuwen, 8 april 1909 — jhr. A. Th. J. Schade van Westrum, 6 juni 1910 — dr. J. G. Gratama, 16 nov. 1916 — A. J. M. H. van Baar, 16 april 1919.

Procureur-generaal. Mr. Th. W. F. A. Mathon (K3), 28 juni 1920.

Advocaat-generaal. Mr. A. A. Cnopius, 10 febr. 1916.

Griffier. Jhr. mr. W. K. G. Dittlinger, 28 juli 1919.

Substituut-griffier. Jhr. mr. G. E. F. J. de Kuyper, 21 jan. 1920.

Eerste kamer. Zitting voor burgerlijke en handelszaken, alsmede tot onderzoek van strafzaken in raadkamer, dinsdag te 10 uur. De kamer wordt gepresideerd door den president; het overige personeel wisselt iedere maand af.

Tweede kamer. Zitting voor strafzaken maandag te 10 uur. De kamer wordt gepresideerd door den vice-president; het overige personeel wisselt iedere maand af.

Arnhem.

President. Mr. P. C. 't Hooft ❁, 16 oct. 1908.

Vice-president. Jhr. mr. J. J. Gockinga, 18 dec. 1908.

Raadsheeren. Mrs. J. R. H. van Schaik ❁, 3 febr. 1898 — J. van Wulfften Palthe, 9 febr. 1903 — jhr. W. E. Th. M. van der Does de Willebois, 21 mei 1908 — A. van de Koppel Gz., 11 dec. 1908 — dr. C. W. Maris, 22 dec. 1909 — P. C. Klaasesz Jz., 24 juni 1918 — C. Star Busmann, 13 febr. 1920.

Raadsheeren-plaatsvervangers. Mrs. K. A. W. L. Hazelhoff Roelfzema (ISC3), 8 juli 1916 — . . . .

Procureur-generaal. Mr. H. J. van Lulofs Umbgrove (RA4), 11 jan. 1919.

Advocaat-generaal. Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra ❁ (J), 5 maart 1920.

Griffier. Mr. J. F. Ingen Housz, 4 nov. 1909.

Substituut-griffier. Mr. Z. Th. N. de Jongh van Arkel, 29 dec. 1910.

Eerste kamer. Zitting voor burgerlijke zaken dinsdag te 10 uur. De heeren 't Hooft, Klaasesz Jz. en Star Busmann.

Tweede kamer. Zitting voor burgerlijke zaken woensdag te 10 uur. De heeren Gockinga, van de Koppel en Maris.

Derde kamer. Zitting voor strafzaken donderdag te 10 uur. De heeren van Schaik, van Wulfften Palthe en van der Does de Willebois.

's-Gravenhage.

President. Mr. B. J. A. Sterck ⊛ (S2), 30 nov. 1912.
Vice-presidenten. Mrs. S. Gratama Wz., 20 maart 1912 — C. W. Vollgraff, 30 nov. 1912.
Raadsheeren. Mrs. jhr. R. O. van Holthe tot Echten, 20 nov. 1905 — F. N. L. Aberson ✠, 7 maart 1906 — K. W. Brevet, 5 mei 1908 — jhr. J. L. W. C. von Weiler, 3 april 1909 — jhr. J. W. Quintus, 11 oct. 1909 — P. Polvliet, 29 jan. 1913 — F. M. C. E. Koksma, 10 febr. 1914 — dr. M. Polak ✠, 11 mei 1920.
Raadsheeren-plaatsvervangers. Mrs. R. van Veen ⊛ (BLC3), 29 dec. 1910 — dr. J. Wolterbeek Muller, id. — J. Limburg ⊛, 4 april 1918 — dr. C. P. Zaaijer, 15 mei 1920.
Procureur-generaal. Jhr. mr. P. A. J. van den Brandeler ⊛, 30 maart 1916.
Advocaten-generaal. Mrs. J. Z. Mazel, 21 oct. 1914 — B. R. Roijer, 7 april 1919.
Griffier. Mr. L. J. A. van Lidth de Jeude, 4 aug. 1909.
Substituut-griffier. Mr. J. A. Th. Duynstee, 30 oct. 1908.
Eerste kamer. Zitting voor de burgerlijke en handelszaken (appellen van de arrondissements-rechtbanken te 's-Gravenhage en Dordrecht), maandag en donderdag te 10 uur; de zitting van donderdag is meer bepaald uitsluitend voor pleidooien bestemd. De heeren Sterck, van Holthe tot Echten, Quintus en Koksma.
Tweede kamer. Zitting voor de burgerlijke en handelszaken (appellen van de arrondissements-rechtbanken te Rotterdam, Middelburg en Zierikzee), dinsdag en vrijdag te 10 uur; de zitting van dinsdag is meer bepaald uitsluitend voor pleidooien bestemd. De heeren Gratama, Brevet, von Weiler en Polvliet.
Derde kamer. Zitting voor strafzaken, woensdag en c. q. zaterdag te 10 uur. De heeren Vollgraff, Aberson en Polak.
Spreektijden van den president des dinsdags en vrijdags te 1½ uur in het Gerechtsgebouw.

Amsterdam.

President. Mr. B. Simons ⊛, 18 mei 1912.
Vice-presidenten. Mrs. P. J. Bijleveld, 20 maart 1912 — R. H. A. M. Romme, 18 mei 1912.
Raadsheeren. Mrs. F. A. Eggers, 3 oct. 1908 — C. van der Zweep, 17 mei 1909 — W. F. Bijleveld, 23 maart 1910 — J. Kruseman, 2 juni 1910 — W. Boot, 30 juni 1911 — dr. A. Slotemaker LIIz., id. — G. Kirberger ✠, 3 juli 1912 — L. Ph. J. Hoeffelman, 17 febr. 1913 — W. A. van Woudenberg Hamstra, 10 april 1920 — J. M. Jolles, id. — F. J. Verscheure, 28 juni 1920.
Raadsheeren-plaatsvervangers. Mrs. E. Star Busmann ⊛, 14 dec. 1910 — J. R. Voûte, 9 oct. 1912 — P. Scholten, 5 juli 1915 — A. Anema, 25 nov. 1919.
Procureur-generaal. Mr. A. A. baron van der Feltz (TS4), 3 juni 1918.
Advocaten-generaal. Mr. dr. S. J. M. van Geuns, 15 jan. 1916 — N. J. L. Brantjes, 25 juni 1918.
Griffier. Mr. H. Smeenge ⊛ ✠3, 17 juli 1900.
Substituut-griffiers. Mrs. M. J. Claasen, 12 sept. 1900 — H. F. W. Jeltes, 19 mei 1920.
Eerste kamer. Zitting voor burgerlijke en handelszaken en voor zooveel noodig tot het aanhooren der verklaringen van den procureur-generaal, donderdag en vrijdag te 10 uur. De heeren Simons, Eggers, Kirberger en Polak.
Tweede kamer. Zitting voor burgerlijke zaken, requesten en, zoo noodig, voor strafzaken, maandag en dinsdag te 10 uur. De heeren P. J. Bijleveld, Kruseman, Boot en Hoeffelman,
Derde kamer. Zitting voor strafzaken woensdag en donderdag te 10 uur. De heeren Romme, van der Zweep, W. F. Bijleveld en Slotemaker.

Leeuwarden.

President. Mr. W. Kolff, 29 jan. 1920.
Vice-president. Mr. I. Wolff, 29 jan. 1920.
Raadsheeren. Mrs. F. J. Camphuis, 27 april 1910 — C. L. baron van Harinxma thoe Slooten, 2 juni 1910 — jhr. J. J. A. Quintus, 25 oct. 1915 — J. J. Croles ✠4, 27 maart 1920.
Raadsheer-plaatsvervanger. Mr. J. A. Stoop ✠, 2 nov. 1918.
Procureur-generaal. Mr. J. K. H. Enderlein, 20 jan. 1919.
Advocaat-generaal. Mr. H. H. A. Sluis, 25 juni 1918.
Griffier. Mr. P. J. J. Scholten, 10 maart 1894.
Substituut-griffier. Mr. A. Visser, 19 nov. 1917.
Eerste kamer. Zitting voor burgerlijke en handelszaken maandag en woensdag te 10 uur. De heeren Wolff, Quintus en Croles.
Tweede kamer. Zitting voor strafzaken donderdag en zaterdag te 10 uur. De heeren Kolff, Camphuis en van Harinxma thoe Slooten.

ARRONDISSEMENTS-RECHTBANKEN.

Er zijn drie en twintig arrondissements-rechtbanken, gevestigd in de hieronder vermelde hoofd plaatsen der arrondissementen.

Omtrent het rechtsgebied der arrondissements-rechtbanken wordt verwezen naar de hierna volgende opgave der kantongerechten, welke de bij ieder arrondissement ingedeelde kantons en de ot ieder kanton behoorende gemeenten aanwijst.

De arrondissements-rechtbanken oordeelen:

I. In burgerlijke en handelszaken: 1°. *in eersten aanleg*: over alle persoonlijke, zakelijke en gemengde rechtsvorderingen, welke volgens de wet niet behooren tot de bevoegdheid van een anderen rechter; 2°. *in het hoogste ressort*: over alle persoonlijke rechtsvorderingen, de waarde van 400 gl. in hoofdsom niet te boven gaande; over alle zakelijke rechtsvorderingen, indien de waarde van het onderwerp, in hoofdsom of inkomsten, tegen vijf ten honderd berekend, niet meer beloopt dan 400 gl.; over alle rechtsgedingen betrekkelijk verplaatsing van scheidteekenen, aanmatiging van gronden, enz.; over alle rechtsvorderingen wegens bezitrecht; over het hooger beroep van de vonnissen der kantonrechters in eersten aanleg gewezen; over alle persoonlijke, zakelijke en gemengde rechtsvorderingen, aan hooger beroep onderworpen en voor dading of compromis vatbaar, waaromtrent partijen hebben verklaard van het hooger beroep af te zien.

II. In strafzaken: 1°. *in eersten aanleg:* over alle misdrijven, waarvan de kennisneming niet aan een anderen rechter is opgedragen; over alle overtredingen ter zake van belastingen; over de overtredingen ter zake van bedelarij en landlooperij; alsmede over de vorderingen tot vergoeding van kosten, schaden en interesten ten behoeve van de beleedigde partij, wanneer die vorderingen geen 150 gl. te boven gaan; 2°. *in het hoogste ressort*: over overtredingen, die vallen onder de competentie der rechtbanken indien de veroordeelde tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren bereikt heeft; 3°. *in hooger beroep*: over zaken bij daarvoor vatbare vonnissen door de kantonrechters in eersten aanleg gewezen.

De arrondissements-rechtbanken oordeelen ook over alle jurisdictiegeschillen in burgerlijke en strafzaken, voor zoover die geschillen niet bij den Hoogen Raad of de gerechtshoven behooren.

Elke rechtbank adviseert de Koningin over de verzoeken om gratie van straffen, door die rechtbank opgelegd, voor zoover niet de strafkamer van den Hoogen Raad daartoe is geroepen.

In de volgende opgaven zijn de rechters-commissarissen, belast met de instructie van strafzaken, aangeduid door de letter c.

's-Hertogenbosch.

President. Mr. P. H. Loeff, 6 nov. 1909.
Vice-president. Jhr. mr. C. O. M. van Nispen, 2 juni 1919.
Rechters. Mrs. R. W. J. C. de Menthon Bake, 28 febr. 1908 — W. J. M. Ummels, 11 oct. 1909 — L. L. Beckeringh van Loenen, 16 juli 1914 — jhr. E. A. E. van Meeuwen, 25 juni 1918 — J. H. M. van der Grinten, 16 aug. 1919 — C. W. Vollgraff, 5 juli 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. J. B. W baron van Hugenpoth, 12 oct. 1910 — R. E. Tilman, id. — H. P. F. M. Manders, 24 nov. 1919.
Officier van justitie. Mr. P. J. M. Schaepman, 10 dec. 1914.

Substituut-officiers. Mrs. K. C. J. M. Sassen, 16 febr. 1911 — L. B. J. Vermeulen, 17 sept. 1919.
Griffier. Jhr. mr. dr. B. R. C. M. de Roy van Zuidewijn, 8 jan. 1916.
Substituut-griffiers. Mrs. J. F. A. Leesberg, 28 juli 1919 — J. G. A. Kattenbusch, id. — H. Diephuis, 19 mei 1920.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Woensdag en vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Dinsdag en donderdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Dinsdag en vrijdag te 12 uur.

Breda.

President. Mr. P. M. J. E. Bloemarts, 17 mei 1909.
Vice-president. Mr. W. P. A. Hellegers, 26 april 1911.
Rechters. Mrs. jhr. L. J. M. van Sasse van IJsselt, 29 nov. 1910 — dr. J. A. G. baron de Vos van Steenwijk ✠ (KB4), 5 juli 1915 — C. J. M. H. Roebroeck, c, 30 oct. 1918 — J. E. Hoekstra, c, id. — dr. W. A. J. M. Fick, 26 juni 1919.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. F. E. Pels Rijcken, 17 nov. 1892 — P. C. E. van Wijmen, 29 jan. 1909 — J. Boon, 21 mei 1920.
Officier van justitie. Mr. J. W. A. M. baron van Lamsweerde (OM), 28 juli 1920.
Substituut-officier. Mr. F. Couvée, 2 maart 1914.
Griffier. Mr. G. M. H. Sassen, 8 dec. 1910.
Substituut-griffier. Jhr. mr. E. J. Strick van Linschoten, 14 mei 1914.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Dinsdag te 10 uur. *Voor enquête en pleidooien.* Vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Maandag en donderdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 11 uur.

Maastricht.

President. Mr. J. A. Reynen ❁, 2 maart 1914.
Vice-president. Mr. F. L. E. Dumoulin, 2 maart 1914.
Rechters. Mrs. jhr. G. M. R. Testa, 16 mei 1903 — W. C. J. A. Peperkamp, 24 mei 1910 — G. M. J. Bonhomme, 15 sept. 1913 — A. P. D. Bauduin, 1 mei 1914 — F. I. J. Janssen ❁ ✠4, 15 nov. 1917 — J. G. H. Gadiot, 25 juni 1918.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. M. J. H. H. Paulussen, 21 dec. 1907 — dr. Ch. H. M. van Oppen, 5 juni 1914 — R. von Geldern, 12 jan. 1918 — F. A. J. Marres, c, 11 mei 1918.
Officier van justitie. Mr. K. W. H. van Lidth de Jeude, 9 mei 1916.
Substituut-officiers. Mrs. C. M. F. Kneepkens, 15 juli 1918 — J. C. Koderitsch, 9 april 1920.
Griffier. Mr. J. W. M. van Heyst, 15 jan. 1919.
Substituut-griffier. Mr. Th. L. van Berckel, 11 dec. 1918.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Donderdag en vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Dinsdag en woensdag te 9½ uur.
Zitting voor kort geding. Donderdag te 3 uur.

Roermond.

President. Mr. F. J. Bolsius ❁, 21 april 1911.
Vice-president. Mr. R. C. G. M. baron de Bieberstein Rogalla Zawadzky, 27 mei 1915.
Rechters. Mrs. F. J. A. Vos de Wael, c, 23 mei 1902 — J. C. H. Coenegracht, 13 febr. 1912 — W. N. J. M. Smit, 18 aug. 1915 — C. E. A. baron van Hövell tot Westerflier (OM), c, 15 nov. 1919.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. jhr. G. A. H. Michiels van Kessenich, 3 juni 1901 — W. M. H. Wolters, 8 dec. 1911.
Officier van justitie. Mr. E. J. H. M. van Ryckevorsel, 7 april 1919.
Substituut-officier. Mr. dr. P. J. W. Rieter, 3 juni 1916.

Griffier. Mr. L. G. E. Gertsen, 29 mei 1894.
Substituut-griffier. Mr. J. H. Bijbau, 16 sept. 1916.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Donderdag en vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Dinsdag en woensdag te 9 uur.
Zitting voor kort geding. Donderdag te 3 uur.

Arnhem.

President. Mr. P. F. A. Cremers, 30 mei 1913.
Vice-president. Mr. F. O. van der Dussen, 31 juli 1918.
Rechters. Mrs. jhr. J. A. van der Does, 14 febr. 1910 — H. W. van Tienhoven, 23 mei 1913 — dr. A. D. H. Fockema Andreae, 25 oct. 1913 — A. D. H. Quintus, 5 nov. 1915 — J. Houwink, c, 11 maart 1916 — P. C. J. A. Boeles, 30 oct. 1918.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. A. C. Bondam, 4 dec. 1906 — M. van Gelein Vitringa, 24 nov. 1908 — B. H. Everts, 16 juni 1909 — dr. G. L. van Oosten Slingeland, 27 nov. 1916 — dr. J. Wackie Eysten, 4 maart 1919 — . . . .
Officier van justitie. Mr. H. C. van Kleffens ✠, 9 dec. 1918.
Substituut-officiers. Mrs. W. M. Visscher, 28 oct. 1913 — L. H. Roeters van Lennep, 3 juni 1916.
Griffier. . . . .
Substituut-griffiers. Mrs. G. Felix, 15 febr. 1917 — Th. P. Viruly, 28 juli 1920.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Maandag en donderdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 10 uur.

Zutphen.

President. Mr. H. E. van IJsendijk, 29 april 1915.
Rechters. Mrs. F. L. J. G. Dikema, 19 mei 1903 — dr. W. ridder van Rappard, c, 19 febr. 1910 — J. H. de Vries, id. — A. F. C. Hupkens van der Elst, 29 nov. 1911 — H. L. Mees, 5 juli 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. H. C. van Hanswijk Pennink, 28 febr. 1891 — J. B. Sölner, 11 juli 1902 — M. Rom Colthoff, 15 juni 1903 — G. M. van Voorthuysen, 15 juli 1903 — . . . .
Officier van justitie. Mr. J. W. E. van Harencarspel, 9 dec. 1918.
Substituut-officier. Mr. J. H. C. M. van der Kun, 29 nov. 1917.
Griffier. Mr. J. C. Immink, 22 mei 1907.
Substituut-griffier. Jhr. mr. dr. Th. W. C. Calkoen, 21 juli 1915.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Donderdag te 11 uur, enquêtes, dinsdag te 10 uur en extra-judicieel donderdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Woensdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Onbepaald.

Tiel.

President. Mr. G. Murman, 27 aug. 1914.
Rechters. Mrs. A. G. Æ. ridder van Rappard ✠, 26 maart 1910 — C. van Nievelt, 13 april 1918 — W. F. van Everdingen, 30 juni 1919 — P. A. J. Losecaat Vermeer, 11 dec. 1919.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. U. W. A. Dijckmeester, 15 dec. 1893 — J. J. Tilanus (BL5), 13 juni 1910 — J. Blom, 16 sept. 1919 — J. Versteegh, 28 juni 1920.
Officier van justitie. Mr. P. Hofstede Crull, 9 dec. 1918.
Substituut-officier. Mr. P. Oosting, 15 mei 1918.
Griffier. Mr. H. J. Wervelman, 24 dec. 1909.
Substituut-griffier. Mr. D. G. Kortenbout van der Sluys, 5 jan. 1918.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken, enz. Vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Donderdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Dinsdag te 10 uur.

Zwolle.

President. Mr. W. H. Roijer, 12 juni 1908.
Vice-president. Mr. P. C. A. Sichterman, 24 juni 1908.
Rechters. Mrs. E. L. Umbgrove, 16 febr. 1907 — jhr. M. A. de Savornin Lohman, 3 oct. 1908 — P. Peereboom, c, 26 jan. 1912.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. I. A. van Roijen, 31 mei 1905 — H. van der Vegte, id. — dr. J. G. Stenfert Kroese, 10 maart 1917.
Officier van justitie. Mr. Th. C. van Eijk Bijleveld, 27 aug. 1913.
Substituut-officier. Mr. F. F. Viehöff, 17 sept. 1919.
Griffier. Mr. A. J. van Slooten, 4 oct. 1907.
Substituut griffier. Mr. Th. van Doorninck, 29 juni 1914.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Woensdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Donderdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 2 uur.

Almelo.

President. Mr. H. M. Cohen Tervaert, 12 mei 1911.
Rechters. Mrs. A. J. Ellens, 16 mei 1916 — A. C. Leendertz, 30 juli 1919 — F. J. A. Hijink, 14 oct. 1920 — . . . .
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. G. Kortenbout van der Sluijs, 19 febr. 1884 — E. B. Bavink ten Cate, 30 maart 1906 — F. G. J. Houck, 22 maart 1910 — . . . .
Officier van justitie. Mr. W. L. Luijken Glashorst, 7 april 1919.
Substituut-officier. Jhr. mr. W. H. Nahuys, 15 febr. 1918.
Griffier. Mr. M. K. J. J. ter Kuile, 10 april 1897.
Substituut-griffier. Mr. M. van Aken, 5 juni 1918.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Woensdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Dinsdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Vrijdag te 12 uur.

's-Gravenhage.

President. Mr. A. H. du Mosch ✠4 (JC3), 12 mei 1920.
Vice-presidenten. Mrs. H. A. van Rees, 25 oct. 1909 — C. W. Schlingemann, 3 juni 1920.
Rechters. Mrs. dr. J. van Gelein Vitringa, 2 nov. 1909 — F. Beudeker, 17 nov. 1909 — J. Æ. van Rhede van der Kloot, 15 mei 1911 — C. J. J. de Joncheere, 18 april 1913 — E. Jellinghaus, 21 febr. 1914 — H. E. Cost Budde, 12 febr. 1917 — O. W. Sipkes, 28 juni 1917 — A. W. Kist, 18 juli 1918 — W. J. Berger, 10 maart 1919 — P. W. J. Bijnen, c, 26 juni 1919 — W. Lunsingh Tonckens, c, 28 juli 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. P. Droogleever Fortuyn, 10 juni 1905 — S. K. D. M. van Lier, 21 maart 1906 — J. W. de Kanter, 20 april 1909 — J. P. de Meijere ✠4 (GR3), id. — J. J. van Troostenburg de Bruyn, 17 jan. 1910 — G. van Slooten Az., 23 juli 1919 — H. C. van Blommestein, id. — dr. R. H. baron de Vos van Steenwijk, id.
Officier van justitie. Mr. J. de Vries van Doesburgh, 24 jan. 1918.
Substituut-officiers. Mrs. R. del Campo genaamd Camp, 18 mei 1912 — A. Brants, 12 juli 1917 — W. van Traa, 15 mei 1919 — E. F. Enger, 17 sept. 1919.
Griffier. Mr. J. Lechner, 22 juni 1907.
Substituut-griffiers. Mrs. jhr. H. O. Feith, 29 sept. 1913 — Ch. A. E. Maitland, 29 juni 1916 — A. J. Paulus, 13 mei 1919 — J. C. van der Burcht van Lichtenbergh, 19 mei 1920 — A. H. L. Utermark, 13 oct. 1920.
Eerste kamer, voor burgerlijke zaken. Dinsdag en vrijdag te 10 uur.
Tweede kamer, voor burgerlijke en handelszaken. Maandag en donderdag te 10 uur.
Derde kamer, voor strafzaken. Maandag, woensdag en donderdag te 10 uur; behandeling der *voogdijraadzaken* woensdag om de veertien dagen te 2 uur.

[redacted]

Rotterdam.

President. Mr. dr. J. H. van Meurs, 23 nov. 1909.

Vice-presidenten. Mrs. L. R. Telting, 25 oct. 1909 — P. IJssel de Schepper, 7 maart 1914 — A. Rietema, 26 febr. 1918.

Rechters. Mrs. H. W. B. Thomas, 17 april 1907 — J. E. Rosen Jacobson, 3 juni 1907 — A. A. F. W. van Romondt, 15 juli 1908 — D. Lodder, 10 dec. 1909 — H. W. M. van Helten, 7 jan. 1910 — C. M. de Kuijper, 12 juli 1913 — jhr. dr. G. W. van Vierssen Trip, 1 mei 1914 — S. G. Canes, 18 juni 1915 — dr. A. J. Warren, c, 25 juni 1917 — H. de Bie, c, 25 sept. 1917 — A. S. Rueb, c, 12 jan. 1918 — dr. H. H. Boas, 29 april 1918 — D. M. Paré, 25 juni 1918 — C. H. Beekhuis, 3 juni 1919 — J. G. Huijser, 29 april 1920 — S. N. B. Halbertsma, 19 oct. 1920.

Rechters-plaatsvervangers. Mrs. A. J. Bik, 29 nov. 1895 — W. van Rossem, 17 dec. 1897 — E. L. Jacobson, 25 nov. 1905 — Th. A. Fruin ⊕, 14 nov. 1908 — dr. H. R. Ribbius, 28 juni 1920 — W. H. Drucker, id.

Officier van justitie. Mr. W. P. R Bouman, 20 febr. 1919.

Substituut-officiers. Mrs. S. E. J. M. van Lier, 15 febr. 1918 — A. Rombach, 15 juli 1918 — J. Wijnveldt, id. — J. C. J. W. Hermans, 11 april 1919 — J. U. Polman, 17 sept. 1919 — J. A. de Visser, 4 aug. 1920.

Griffier. Mr. J. W. Alting Mees ⊕ (E5), 2 maart 1895.

Substituut-griffiers. Mrs. G. H. Everwijn, 13 jan. 1884 — F. R. Crommelin, 29 juni 1916 — J. J. Ter Maten, 5 juni 1918 — J. Bentfort van Valkenburg, 11 dec. 1918 — D. Kaars Sijpesteyn, 28 juli 1920 — . . . .

Eerste kamer, voor gewone burgerlijke zaken. Maandag en Vrijdag te 10 uur.

Tweede kamer, voor handelszaken. Woensdag en vrijdag te 10 uur; *voor pleidooien* iederen dinsdag te 10 uur en zoo noodig dinsdag te 2 uur of zaterdag te 10 uur.

Derde kamer, onteigeningszaken en zaken door de eerste en tweede kamer gerenvoyeerd. Donderdag te 10 uur.

Vierde kamer voor strafzaken. Dinsdag en donderdag te 10 uur.

Enkelvoudige kamer, voor behandeling van naar haar verwezen burgerlijke en handelszaken. Iederen dinsdag te 10 uur en om den anderen dinsdag bovendien te 2 uur.

Dordrecht.

President. Mr. K. Meyer Wiersma ⊕, 14 dec. 1907.

Rechters. Mrs. H. Heuvelink, 24 juli 1911 — dr. B. I. Zijlstra, 20 febr. 1918 — A. A. van der Veen, c, 15 juni 1920 — B. de Gaaij Fortman, 4 aug. 1920.

Rechters-plaatsvervangers. Mrs. A. A. Moll, 17 febr. 1899 — D. van Houten Jz., 21 mei 1907 — dr. J. van Drooge, 23 jan. 1918 — A. Sigmond, 6 aug. 1918.

Officier van justitie. Mr. G. J. W. van Tricht, 23 mei 1902.

Substituut-officier. Mr. A. J. Kronenberg, 9 april 1920.

Griffier. Mr. J. J. Moll, 17 febr. 1902.

Substituut-griffier. Mr. L. van den Bijtel, 28 juli 1920.

Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Woensdag te 10 uur.

Zitting voor strafzaken. Vrijdag te 10 uur.

Zitting voor kort geding. Onbepaald.

Middelburg.

President. Mr. B. W. F. Kronenberg, 7 sept. 1909.

Vice-president. Mr. J. H. van Bel, 7 sept. 1909.

Rechters. Mrs. G. F. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg (J), 9 oct. 1909 — J. W. Zijlstra, c, 13 jan. 1911 — B. P. Enklaar, 21 aug. 1919 — P. J. van Bortel, 5 juli 1920.

Rechters-plaatsvervangers. Mrs. jhr. E. A. O. de Casembroot ✠ ✠ (J), 15 juni 1901 — A. C. A. Jacobse Boudewijnse, 7 jan. 1910 — A. A. de Veer ✠4, id. — G. J. Sprenger, id. — J. E. van der Meulen, 5 juli 1919.
Officier van justitie. Mr. A. Mijnlieff, 1 aug. 1911.
Substituut-officier. Mr. W. F. E. baron van der Feltz, 9 april 1920.
Griffier. Mr. H. Pleyte, 1 nov. 1915.
Substituut-griffier. Mr. Th. Portheine, 28 dec. 1914.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Maandag te 10 en woensdag te 10 en 10½ uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Dinsdag, vrijdag en, zoo noodig, zaterdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Dinsdag te 10 uur.

Zierikzee.

President. Mr. S. Triezenberg, 20 sept. 1919.
Rechters. Mrs. W. M. G. Jolles, 3 mei 1917 — A. N. L. Otten, c, 6 mei 1918 — Mr. P. van der Elst, 3 nov. 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. A. J. F. Fokker ✠, 21 oct. 1898 — H. Polvliet, 14 juli 1908 — . . . .
Officier van justitie. Mr. J. L. F. Böhtlingk, 4 aug. 1920.
Griffier . . . .
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Dinsdag te 11 uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Vrijdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 11 uur.

Amsterdam.

President. Mr. P. Coninck Westenberg ✠, 10 juni 1908.
Vice-presidenten. Mrs. jhr. J. C. Reynst ✠, 8 april 1909 — H. M. Witsen, 29 juli 1909 — jhr. W. C. Quarles van Ufford, 25 oct. 1909 — L. Offerhaus Jz., 14 maart 1913 — G. T. J. de Jongh, 29 april 1920.
Rechters. Mrs. J. Th. F. Telting, 2 dec. 1903 — G. W. Eekhout (BV), 17 nov. 1908 — J. W. Huijsinga, 1 juni 1909 — J. Slingenberg, id. — jhr. J. F. Lewe van Nijenstein, 29 juli 1919 — P. A. Rutgers van der Loeff, 2 oct. 1909 — dr. F. C. van Geer, id. — J. van Binsbergen, 20 nov. 1909 — B. M. de Vos, id. — L. A. M. Sassen, 14 febr. 1910 — A. J. van Roijen, 15 juni 1910 — dr. F. Sleutelaar, 20 juli 1910 — G. A. Servatius, 1 dec. 1910 — J. Wiarda, 1 april 1912 — F. B. Enthoven, 24 april 1914 — J. J. C. Eschauzier, 20 jan. 1916 — J. G. Meilink, 2 april 1918 — P. van Regteren Altena, 3 juni 1919 — J. L. M. Meckmann, id. — C. W. Thöne, 7 juli 1920 — F. C. Deking Dura, id. — J. G. de Vries, 14 oct. 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. P. W. de Koning, 2 maart 1899 — P. J. J. van den Biesen, 31 mei 1904 — I. H. Hijmans, 8 maart 1911 — C. A. J. Hartzfeld, id. — I. G. Stibbe, 16 nov. 1914 — B. M. Taverne ✠, 2 febr. 1918 — V. G. A. Boll, 1 april 1919 — A. N. Kuhn, id.
Officier van justitie. Mr. C. Baart de la Faille ✠, 22 april 1907.
Substituut-officiers. Mrs. A. baron van Harinxma thoe Slooten, 18 juli 1910 — L. Th. Jorissen, 17 juni 1912 — dr. P. van Heynsbergen, 14 mei 1917 — J. A. van Thiel, 3 mei 1919 — M. D. K. S. van Lier, 15 mei 1919 — H. F. Wolfson, 9 april 1920 — H. W. Massink, id. — . . . .
Griffier. Mr. T. Dijkstra, 20 dec. 1912.
Substituut-griffiers. Mrs. jhr. dr. L. A. van den Brandeler, 14 maart 1913 — E. J. baron van Imhoff, 29 sept. 1913 — C. Briët, 2 mei 1916 — A. J. Marx, 3 mei 1917 — H. B. verLoren van Themaat, 11 juni 1917 — J. H. van Welsen, 7 nov. 1917 — J. Krabbe, 5 juni 1918 — G. H. J. van der Meulen, 7 oct. 1918 — P. F. Swagerman, 25 maart 1919 — J. E. Simons, 28 juli 1920.

Eerste kamer, voor alle burgerlijke rechtszaken. Zitting maandag, dinsdag en woensdag te 11½ uur.
Tweede kamer, voor alle burgerlijke zaken en de strafzaken waarvan de burgerlijke rechter kennis neemt. Zitting maandag, donderdag en vrijdag te 11½ uur.
Derde kamer, voor handelszaken. Zitting woensdag te 11 uur, donderdag te 11½ uur en vrijdag te 11 uur.
Vierde kamer, voor straf- en belastingzaken. Zitting dinsdag en donderdag te 10 uur.
Vijfde kamer, voor strafzaken en belastingzaken. Zitting woensdag en vrijdag te 10 uur.
Zesde kamer, voor strafzaken. Zitting dinsdag en vrijdag te 10 uur; *voor civiele zaken (betreffende kinderwetten)* woensdag te 10 uur.
Enkelvoudige kamer (voor daarnaar verwezen burgerlijke en handelszaken). Zitting maandag, dinsdag en woensdag te 9½ uur.

Alkmaar.

President. Mr. D. van Houweninge, 9 jan. 1906.
Rechters. Mrs. A. M. Ledeboer ⊕, 12 febr. 1910 — A. H. van Beusekom, 26 juli 1913 — dr. N. Muller, 13 jan. 1916 — Th. Maassen, c, 21 aug. 1919.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. A. M. de Lange, 4 dec. 1911 — J. Ph. Bosman, 5 maart 1913 — M. Moens, 21 nov. 1919.
Officier van justitie. Mr. C. van Lookeren Campagne, 3 oct. 1913.
Substituut-officier. Mr. E. H. Hijmans, 19 sept. 1913.
Griffier. Mr. B. van der Feen de Lille, 26 juli 1893.
Substituut-griffier. Mr. R. Plate, 30 oct. 1919.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Donderdag te 11 uur.
Zitting voor strafzaken. Dinsdag en vrijdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 1 uur.

Haarlem.

President. Mr. I. W. Losecaat Vermeer ⊕, 10 sept. 1904.
Vice-president. Jhr. mr. R. de Marees van Swinderen, 21 oct. 1904.
Rechters. Mrs. W. H. van Nes van Meerkerk, 24 maart 1903 — J. D. Pasteur, c, 12 jan. 1905 — E. J. Dorhout Mees, 15 juni 1907 — P. J. G. van der Muelen, 29 jan. 1909 — H. van Loghem de Josselin de Jong, 3 nov. 1909 — G. Sluis, 11 mei 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. jhr. F. W. van Styrum ⊕, 6 april 1885 — S. H. Vening Meinesz, 5 jan. 1912 — H. Ph. Visser 't Hooft, 30 jan. 1918 — L. V. Hoog, 13 mei 1918 — A. Maclaine Pont, 11 nov. 1918.
Officier van justitie. Mr. W. H. Hoyer, 15 juni 1918.
Substituut-officiers. Mrs. P. M. F. Bauduin, 17 sept. 1919 — T. A. M. A. van Löben Sels, 9 april 1920.
Griffier. Mr. M. E. Booy, 1 dec. 1899.
Substituut-griffiers. Mrs. E. J. M. Sassen, 10 dec. 1914 — jhr. dr. B. van den Brandeler, 5 juni 1918.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Dinsdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Maandag en donderdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 12 uur.

Utrecht.

President. Jhr. mr. J. W. M. Bosch van Oud-Amelisweerd, 20 juli 1911.
Vice-president. Mr. W. M. H. Boers, 13 jan. 1914.
Rechters. Mrs. jhr. T. J. de Marees van Swinderen, 11 febr. 1907 — F. Haver-Schmidt, c, 11 mei 1914 — dr. S. van Brakel, 26 febr. 1915 — M. E. Havelaar, 7 dec 1917 — G. van der Flier, 9 oct. 1918 — J. A. F. van Asperen, 30 juli 1919.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. Ph. G. H. Dop, 2 dec. 1897 — J. Ph. Suijling ⊕, 22 juni 1912 — jhr. K. J. Schorer, 6 febr. 1914 — C. W. Star Busmann,

11 oct. 1917 — jhr. B. G. de Savornin Lohman, 5 juni 1918 — H. G. Holsteijn, 15 jan. 1920.
Officier van justitie Jhr. mr. A. Calkoen, 2 april 1909.
Substituut-officiers. Mrs. A. F. M. Steenberghe, 11 april 1919 — A. N. Fabius, id.
Griffier. Mr. J. Hooft Graafland, 16 febr. 1920.
Substituut-griffiers. Mr. C. M. van Voorst Vader, 17 maart 1920 — H. L. Wilkens, 28 juli 1920.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Woensdag en vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Maandag en donderdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 9½ uur.

Leeuwarden.

President. Mr. D. Z. van Duyl, 5 jan. 1909.
Vice-president. Mr. J. A. Hingst, 27 maart 1909.
Rechters. Mrs. C. W. Stheeman, 7 jan. 1909 — J. Nieuwenhuisen, 26 juni 1919 — H. Hannema, 5 juli 1920 — . . . .
Rechters plaatsvervangers. Mrs. C. Beekhuis, 27 oct. 1897 — A. W. Koch, 19 juni 1914 — M. Goslings, id. — jhr. J. M. van Beijma, ✠, 4 dec. 1917 — R. P. Cleveringa, 30 sept. 1918.
Officier van justitie. Mr. C. M. s'Jacob, 15 febr. 1918.
Substituut-officier. Mr. L. W. E. M. Lasonder, 9 april 1920.
Griffier. Mr. J. A. E. Bevers, 3 maart 1920.
Substituut-griffier. Mr. H. Sluyterman, 20 nov. 1916.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Donderdag te 10½ uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Woensdag en zaterdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Dinsdag te 12 uur.

Heerenveen.

President. Mr. T. S. Tromp, 17 maart 1903.
Rechters. Mrs. A. van der Ley, 29 aug. 1906 — J. J. E. Boschloo, 28 juli 1910 — M. J. P. D. baron van Harinxma thoe Slooten, 30 oct. 1919.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. W. T. van der Ley, 24 nov. 1914 — J. van de Geer, 3 juli 1919.
Officier van justitie. Mr. I. G. J. Toutenhoofd, 15 mei 1919.
Substituut-officier. Mr. J. G. Holsteijn, 17 sept. 1919.
Griffier. Mr. C. L. Gratama, 23 oct. 1917.
Substituut-griffier. Mr. M. de Muinck, 15 maart 1916.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Donderdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Vrijdag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Vrijdag te 2 uur.

Groningen.

President. Jhr. mr. W. Alberda van Ekenstein (J), 7 maart 1914.
Vice-president. Mr. dr. J. A. G. Gockinga, 7 maart 1914.
Rechters. Mrs. N. van Hasselt, 18 juli 1899 — L. B. Lohman, c, 11 febr. 1903 — G. M. Doornbos ✠, 18 juli 1910 — jhr. D. R de Marees van Swinderen ❁, 4 mei 1914 — F. J. Lisman, 23 juni 1920.
Rechters plaatsvervangers. Mrs. H. Schaap, 18 mei 1899 — E. D. H. Schutter, 5 jan. 1905 — H. de Visser, 24 febr. 1908 — J. Simon van der Aa ❁ (FJ2) (SO3), 11 nov. 1910 — H. van Goudoever, 10 april 1918.
Officier van justitie. Mr. J. P. Hofstede, 10 dec. 1914.
Substituut-officier. Mr. J. L. Steenlack, 15 febr. 1912.
Griffier. Mr. W. M. van Haaften, 24 juni 1905.
Substituut-griffier. Mr. C. W. Andreae, 30 oct. 1919.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Vrijdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Woensdag en donderdag te 10 uur.
Ziting voor kort geding. Donderdag te 2 uur.

Winschoten.

President. Mr. D. J. Romkes, 9 sept. 1909.
Rechters. Mrs. J. A. Schaaff, 21 april 1903 — H. Kuipers, c, 12 april 1910 — H. W. J. Kloppenborg, c, id. — E. Meindersma, 7 juli 1920.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. H. I. Schönfeld, 1 febr. 1893 — P. de Groot, 11 juni 1920.
Officier van justitie. Mr. D. J. Wolfson, 15 febr. 1918.
Substituut-officier. Mr. A. W. Stork, 25 juni 1918.
Griffier. Mr. J. Wedeven, 13 oct. 1920.
Substituut-griffier. . . . .
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Woensdag te 10½ uur.
Zitting voor strafzaken en belastingzaken. Vrijdag te 9 uur.
Zitting voor kort geding. Woensdag te 9½ uur.

Assen.

President. Jhr. mr. D. J. den Beer Poortugael, 22 mei 1919.
Vice-president. Mr. H. Pelinck, 22 mei 1919.
Rechters. Mrs. J. C. H. Kaempff Prikken, c, 18 jan. 1913 — dr. G. M. Doornbos, 19 juni 1913 — O. J. Cluysenaer, 14 oct. 1920 — J. W. Suringar, id.
Rechters-plaatsvervangers. Mrs. A. ten Oever, 16 juli 1918 — A. Fockema, 12 mei 1919 — jhr. B. M. de Jonge van Ellemeet, 20 april 1920.
Officier van justitie. Mr. J. Bake, 15 mei 1919.
Substituut-officier. Mr. D. Reilingh Wz., 16 sept. 1920.
Griffier. Mr. N. G. Servatius, 14 juli 1917.
Substituut-griffier. Mr. W. J. H. Dons, 25 maart 1919.
Zitting voor burgerlijke en handelszaken. Dinsdag te 10 uur.
Zitting voor strafzaken. Maandag te 10 uur.
Zitting voor kort geding. Zaterdag te 12 uur.

KANTONGERECHTEN.

Er zijn honderd en een kantongerechten, gevestigd in de hieronder vermelde hoofdplaatsen der kantons. Hun rechtsgebied strekt zich uit over de gemeenten, welke nevens elke dier hoofdplaatsen zijn vermeld.

Behalve de werkzaamheden van vrijwillige rechtspraak als anderszins, aan de kantonrechters bij de wet opgedragen, nemen zij kennis:

I. In burgerlijke en handelszaken: 1°. zonder hooger beroep, indien de vordering niet meer dan 50 gl. beloopt, en behoudens hooger beroep, indien zij niet meer beloopt dan 200 gl., van alle louter persoonlijke rechtsvorderingen, alsmede van alle rechtsvorderingen tot betaling van renten, huren en pachten, mitsgaders van interesten of gedeelten van inschulden, zelfs ingeval de rente, enz. of de hoofdsom der inschuld meer dan 200 gl. bedraagt, mits de rechtstitel niet worde betwist; 2°. zonder hooger beroep, indien de vordering niet meer dan 50 gl. beloopt en, behoudens hooger beroep, tot welke som zich de vordering uitstrekt: van burgerlijke rechtsvorderingen tot vergoeding van schade door menschen of dieren toegebracht aan land, houtgewas, boom-, tuin- of veldvruchten; van herstel van huizen, enz., hetwelk volgens de wet ten laste van de huurders komt; van alle rechtsvorderingen betrekkelijk tot eene arbeidsovereenkomst of tot eene collectieve arbeidsovereenkomst als bedoeld bij art. 1637*n* van het Burg. Wetb.; 3°. van burgerlijke rechtsvorderingen ter zake van mondelinge beleediging, behoudens hooger beroep, indien bij de gevraagde betering iets meer of anders gevorderd wordt dan eene geldsom van ten hoogste 50 gl.; 4°. behoudens hooger beroep, van rechtsvorderingen tot ontruiming van huizen, gebouwen, enz., zonder onderscheid van het bedrag der huur, alsmede van pachthoeven, landerijen, tuin- en andere gronden, mits de huur, over het jaar berekend, of de waarde daarvan, niet meer dan 200 gl. bedraagt, indien de huurder geen schriftelijk bewijs van bestaande, vernieuwde of verlengde huur te berde brengt; 5°. van rechtsvorderingen tot ontbinding van huur, alsmede tot ontruiming van huizen, gebouwen, enz., pachthoeven, landerijen, tuin- en andere gronden, ter zake van wanbetaling der huurpenningen, behoudens hooger beroep, indien de huur, over het jaar berekend, meer dan 50 gl. en ten hoogste 200 gl. bedraagt.

II. In strafzaken: van het misdrijf van strooperij, bedoeld bij art. 314 van het Wetb. van Strafr., en van alle overtredingen waarvan de kennisneming niet aan een anderen rechter

is opgedragen, en zulks behoudens hooger beroep, behalve wanneer tegen het feit geen andere straf bedreigd is dan geldboete van ten hoogste 25 gl.; en tevens van de vordering tot vergoeding van kosten, schade en interesten ten behoeve der beleedigde partij, wanneer die geen 50 gl. te boven gaat.

In alle geschillen, welke voor dading of compromis vatbaar zijn, kunnen partijen zich bij een kantonrechter, te harer keuze, binnen het arrondissement aanmelden, die alsdan verplicht is van het geschil kennis te nemen in het hoogste ressort, ten ware partijen, in zaken aan hooger beroep onderworpen, zich dit hebben voorbehouden.

Elk kantongerecht adviseert de Koningin over de verzoeken om gratie van straffen, door dat kantongerecht opgelegd, voor zoover niet de strafkamer van den Hoogen Raad daartoe is geroepen.

In de volgende opgaven geven de romeinsche cijfers de volgorde der kantons aan. *Kantonrechter* wordt aangeduid door K, *kantonrechters-plaatsvervangers* door P, *griffier* door G.

De dagen van zitting voor *burgerlijke* en *handelszaken* worden aangeduid door B, voor *strafzaken* door S, en voor *extrajudicieele werkzaamheden* door E. Het cijfer wijst het uur der zitting aan.

Arrondissement 's-Hertogenbosch.

I. **'s-Hertogenbosch.** (Berlicum, Boxtel, Cromvoirt, den Dungen, Empel en Meerwijk, Engelen, Esch, Haaren, Helvoirt, 's-Hertogenbosch, St.-Michielsgestel, Rosmalen, Vught.)

Mr. J. A. E. Bink, K 12 oct. 1910 — mr. I. A. Swane, 30 juli 1909; mr. C. M. van Leeuwen, 27 juni 1912; mr. G. B. J. M. van Zinnicq Bergmann, 4 juli 1912; mr. J. S. L. Aghina, 17 jan. 1914; mr. J. H. F. Janssen, 23 febr. 1918; mr. M. van der Heijden, id., P — mr. F. J. M. I. baron van Hövell tot Westerflier, G 19 nov. 1917.

B maandag 10 — S woensdag 10 — E dinsdag 10.

II. **Oss.** (Alem, Berghem, Deursen, Dieden, Geffen, Grave, Heesch, Herpen, Huisseling, Lith, Lithoijen, Megen, Nistelrode, Nuland, Oss, Oijen, Ravenstein, Reek, Schayk, Velp).

Mr. M. M. Brouwer Ancher, K 15 juli 1903 — H. F. van den Elzen, 4 maart 1903; . . . ., P — jhr. mr. J. B. L. J. M. Verheijen, G 15 maart 1916.

B woensdag 10 — S donderdag 10 — E woensdag.

III. **Heusden.** (Almkerk, Andel, Bokhoven, Drongelen, Dussen, Giessen, Genderen, Hedikhuizen, Herpt, Heusden, Meeuwen, Oudheusden, Rijswijk, Veen, Werkendam, Werken en Sleeuwijk, Wijk en Aalburg, Woudrichem.)

Mr. C. W. van Ommeren, K 29 dec. 1917 — G. van Everdingen, 27 maart 1887; B. C. E. van Steenbergen, 11 nov. 1913, P — mr. W. Ruitinga, G 11 dec. 1919.

B donderdag 11 — S zaterdag 11 — E donderdag.

IV. **Waalwijk.** (Baardwijk, Besoijen, Capelle, Drunen, Loon-op-Zand, Nieuwkuik, Sprang, Vlijmen, Vrijhoeve-Capelle, Waalwijk, Waspik.)

Jhr. mr. E. J. B. J. M. Verheijen, K 5 dec. 1888 — J. A. J. van Heijst, 14 jan. 1901; Th. L. D. de Surmont de Bas Smeele, 17 sept. 1914, P — mr. C. L. K. van Gorkum, G 21 jan. 1920.

B vrijdag 10 — S donderdag 10 — E vrijdag.

V. **Veghel.** (Boekel, Dinther, Erp, Heeswijk, St.-Oedenrode, Schijndel, Uden, Veghel, Zeeland.)

Mr. F. A. Hengst, K 13 juli 1896 — M. A. Völker, 15 maart 1909; C. W. de Rochefort, 15 jan. 1920, P — mr. O. M. baron van Boetzelaer, G 21 juli 1920.

B donderdag 10 — S vrijdag 10½ — E donderdag.

VI. **Boxmeer.** (Beers, Bergen, Beugen, Boxmeer, Cuyk, Escharen, Gassel, Gennep, Haps, Linden, Maashees, Mill en St.-Hubert, Oeffelt, Oploo, Ottersum, Sambeek, Vierlingsbeek, Wanroy.)

. . . ., K — J. L. Baken, 15 dec. 1904; J. A. M. van de Mortel, 25 oct. 1913, P — mr. M. C. Th. M. baron van Hövell tot Westerflier, G 7 sept. 1920.

B vrijdag 10½ — S zaterdag 10½ — E onbepaald.

VII. **Eindhoven.** (Aalst, Bergeyk, Borkel en Schaft, Dommelen, Duizel en Steensel, Eersel, Eindhoven, Geldrop, Heeze, Leende, Luyksgestel, Nunen, Oerle, Riethoven, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre, Westerhoven, Zeelst, Zesgehuchten.)

Mr. G. J. van den Dungen, K 5 febr. 1910 — C. C. Sterk, 28 oct. 1918 — mr. W. M. M. Hekking, id.; . . . ., P — mr. G. A. A. M. de Bruyn, G 28 dec. 1910.

B donderdag 10 — S woensdag 10 — E donderdag 10½.

VIII. **Oirschot.** (Best, Bladel, Diessen, Hilvarenbeek, Hooge- en Lage-Mierde, Hoogeloon, Liempde, Moergestel, Oirschot, Oost-, West- en Middelbeers, Reusel, Vessem.)

Mr. J. L. N. van IJsselsteyn, K 14 maart 1902 — C. A. M. Mertens, 16 dec. 1910; . . . ., P — mr. M. J. A. M. van der Grinten, G 26 febr. 1914.

B dinsdag 10 — S dinsdag 1 — E onbepaald.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. J. S. Loke, 's-Hertogenbosch, 28 febr. 1918 — jhr. mr. E. C. F. X. Verheijen, id., 17 sept. 1919.

Arrondissement Breda.

I. **Breda.** (Breda, Chaam, Ginneken, Princenhage Rijsbergen, Terheyden, Teteringen, Zundert.)

Mr. L. J. M. Nelissen, K 10 maart 1909 — mr. W. Ingen Housz, 30 dec. 1893; mr. W. A. J. van den Hurk, 3 juli 1919, P — jhr. mr. C. G. A. van Asch van Wijck, G 1 oct. 1913.

B woensdag 10 — S vrijdag 10 — E woensdag.

II. **Oosterhout.** (Dongen, Geertruidenberg, 's-Gravenmoer, Made en Drimmelen, Oosterhout, Raamsdonk, Zwaluwe.)

Mr. F. M. Brouwer Ancher, K 3 febr. 1902 — F. M. A. J. ridder de van der Schueren, 20 sept. 1918; A. J. van Eekelen, 15 nov. 1919, P — mr. A. K. M. G. baron van Oldeneel tot Oldenzeel ✠ (OM), G 21 nov. 1907.

B donderdag 10 — S vrijdag 10 — E donderdag.

III. **Zevenbergen.** (Dinteloord, Etten en Leur, Fijnaart, Hoeven, Klundert, Oudenbosch, Oud- en Nieuw-Gastel, Rucphen, Standdaarbuiten, Willemstad, Zevenbergen.)

Jhr. mr. F. X. J. A. Verheijen, K 24 april 1909 — J. van der Veen, 23 maart 1916; J. ter Laag, 10 maart 1919, P — jhr. mr. A. Reigersman, G 25 juni 1919.

B donderdag 10¼ — S woensdag 10 — E donderdag.

IV. **Bergen-op-Zoom.** (Bergen-op-Zoom, Halsteren, Huybergen Nieuw-Vossemeer, Ossendrecht, Putte, Roosendaal, Steenbergen, Woensdrecht, Wouw.)

Mr. B. J. H. van Blaricum, K 15 nov. 1919 — mr. J. H. van der Meulen, 7 oct. 1904; D. Veenman, 12 jan. 1916, P — mr. A. M. E. H. Janssen de Limpens, G 11 aug. 1916.

B woensdag 11 — S dinsdag 10½ — E woensdag.

V. **Tilburg.** (Alphen en Riel, Baarle-Nassau, Berkel, Gilze en Reijen, Goirle, Oisterwijk, Tilburg, Udenhout.)

Jhr. mr. A. J. M. G. de la Court, K 9 febr. 1910 — mr. G. E. Passtoors, 26 nov. 1906; mr. H. J. A. Scheidelaar, 4 dec. 1917; O. Plantenga, id.; mr. J. C. A. M. van de Mortel, 18 oct. 1919, P — mr. A. P. Louwers, G 28 juli 1919.

B maandag 10 — S dinsdag 10 — E maandag.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. E. L. M. H. baron Speyart van Woerden (OM), Breda, 2 maart 1914 mr. F. C. A. M. Tilman, id., 28 febr. 1918.

Arrondissement Maastricht.

I. **Maastricht.** (Amby, Borgharen, Bunde, Eysden, Gronsveld, Heer, Houthem, Itteren, Maastricht, Meerssen, Mesch, Rijckholt, Ulestraten.)

Mr. E. J. H. Jaspar, K 8 maart 1910 — mr. L. E. C. Haex, 21 mei 1908; mr. J. J. H. Klijnen, 8 juli 1914; jhr. mr. E. L. Alting van Geusau, 9 maart 1918; mr. F. Quaedvlieg, 13 mei 1919, P — mr. J. C. van Sonsbeeck, G 21 mei 1906.

B vrijdag 9½ — S zaterdag 10 — E dinsdag en donderdag 10 en vrijdag.

II. **Heerlen.** (Amstenrade, Brunssum, Eygelshoven, Heerlen, Hoensbroek, Hulsberg, Kerkrade, Klimmen, Merkelbeek, Nieuwenhagen, Nuth, Schaesberg, Schimmert, Schinveld, Ubach-over-Worms, Voerendaal, Wijnandsrade.)

Jhr. mr. L. H. L. J. van der Maesen de Sombreff, K 18 oct. 1886 — J. W. A. Dautzenberg, 24 april 1886; M. J. C. K. de Hesselle, 17 juli 1900; G. J. H. Grootjans, 12 juli 1906; J. W. Dolmans, 14 nov. 1906; mr. M. A. M. Waszink, 31 oct. 1913; mr. M. A. R. van Oppen, 15 jan. 1920, P — mr. D. Frees, G 21 maart 1903.

B vrijdag 11 — S maandag 9½ — E vrijdag 10.

III. **Sittard.** (Beek, Bingelrade, Born, Broeksittard, Elsloo, Geleen, Geulle, Grevenbicht, Jabeek, Limbricht, Munstergeleen, Nieuwstadt, Obbicht en Papenhoven, Oirsbeek, Roosteren, Schinnen, Sittard, Spaubeek, Stein, Susteren, Urmond.)

Mr. Ch. C. M. H. baron de Bieberstein Rogalla Zawadzky (OM), K 11 febr. 1891 — A. H. J. Russel, 21 sept. 1880; A. H. Gijzels, 30 maart 1906; J. C. Aarts, 2 mei 1913; mr. J. G. S. N. Beckers, 4 aug. 1920, P — mr. M. H. F. R. Vrijens, G 10 maart 1911.

B zaterdag 9 — S vrijdag 8½ — E zaterdag 10.

IV. **Gulpen.** (Bemelen, Berg en Terblijt, Bocholtz, Cadier en Keer, St.-Geertruid, Gulpen, Margraten, Mheer, Noorbeek, Oud-Valkenburg, Schin-op-Geulle, Simpelveld, Slenaken Vaals, Valkenburg, Wijlre, Wittem.)

Mr. C. H. J. A. Janssen-de Limpens, K 25 nov. 1918 — F. A. van Seters, 14 juni 1919, P — . . . ., G

B woensdag 9 — S dinsdag 9 — E woensdag.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. A. J. L. Liesker, Maastricht, 30 juli 1917 — mr. B. J. M. H. Ruland, id., 5 juli 1919.

Arrondissement Roermond.

I. **Roermond.** (Beegden, Beesel, Buggenum, Echt, Haelen, Heel en Panheel, Melick en Herkenbosch, Herten, Horn, Kessel, Linne, Maasbracht, Maasniel, Montfort, Neer, Nunhem, St.-Odiliënberg, Ohé en Laak, Posterholt, Roermond, Stevensweert, Swalmen, Thorn, Vlodrop, Wessem.)

Mr. Ch. G. E. M. Geradts, K 9 maart 1897 — mr. K. H. C. Joosten, 30 juni 1920, P — mr. R. J. K. M. de Nerée tot Babberich, G 13 maart 1912.

B zaterdag 10 — S woensdag 9½ — E zaterdag 11.

II. **Venlo.** (Arcen en Velden, Belfeld, Broekhuizen, Grubbenvorst, Helden, Horst, Maasbree, Meerlo, Sevenum, Tegelen, Venlo, Venray, Wanssum.)

Mr. C. M. A. H. Geuljans, K 25 maart 1896 — M. A. Joosten, 31 dec. 1912; J. A. van de Velde, 23 jan. 1917; mr. R. H. van Basten Batenburg, 22 febr. 1917, P — mr. L. J. M. Mastboom, G 17 febr. 1916.

B zaterdag 10 — S vrijdag 9½ — E zaterdag 10.

III. **Weert.** (Baexem, Budel, Grathem, Heythuizen, Hunsel, Ittervoort, Maarheeze, Meijel, Nederweert, Neeritter, Roggel, Soerendonk, Stramproy, Weert.)

Mr. P. D. A. Schoenmaeckers, K 3 mei 1910 — J. H. Schillings, 6 aug 1895; mr. W. F. W. Kolkman, 18 maart 1912, P — mr. C. P. H. M. Geuljans, G 25 juni 1919.

B vrijdag 2 — S zaterdag 2 — E vrijdag 2.

IV. **Helmond.** (Aarle-Rixtel, Asten, Bakel, Beek en Donk, Deurne, Gemert, Helmond, Lierop, Lieshout, Mierlo, Someren, Stiphout, Vlierden.)

Mr. J. L. W. J. Frencken, K 8 dec. 1910 — A. E. Albers, 16 nov. 1909; J. A. van Bokhoven, 31 maart 1911; . . . ., P — mr. H. M. F. H. Schillings, G 11 dec. 1919.

B vrijdag 9½ — S donderdag 10 — E vrijdag 10.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. A. K. Duijnstee, Roermond, 20 juli 1918.

Arrondissement Arnhem.

I. **Arnhem.** (Arnhem, Duiven, Herwen en Aerdt, Pannerden, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar.)

Mr. E. G. C. Scheidius ✠4, K 9 dec. 1890 — mr. G. A. J. M. van Ditzhuyzen, 26 jan. 1905; mr. H. P. de Wilde, 8 aug. 1905; mr. B. F. Everts, 28 maart 1918; jhr. mr. H. K. M. van Nispen tot Pannerden, 26 aug. 1919, P — mr. J. Stheeman Hesse, G 15 jan. 1916.

B dinsdag 10 — S maandag en woensdag 10 — E maandag 10.

II. **Wageningen.** (Doorwerth, Ede, Renkum, Rhenen, Veenendaal, Wageningen.)

Mr. J. A. G. baron de Vos van Steenwijk, K 23 sept. 1909 — mr. D. L. Leccius de Ridder, 7 febr. 1910; C. Zaaijer, 11 juli 1918; T. Jansen van Gelder, 14 juni 1919, P — mr. W. H. Moquette, G 16 dec. 1909.

B woensdag 10½ — S maandag 10½ — E woensdag 10½.

III. **Nijmegen.** (Balgoy, Beuningen, Groesbeek, Heumen, Millingen, Mook, Nijmegen, Overasselt, Ubbergen, Wijchen.)

Mr. dr. H. J. A. M. Lübbers, K 1 nov. 1915 — jhr. mr. A. van der Goes, 22 maart 1901; mr. W. A. van Bijlert, 18 juli 1912; mr. J. F. van den Broek, 14 sept. 1916, P — mr. dr. B. Th. baron van Heemstra, G 2 juli 1918.

B zaterdag 11 — S vrijdag 11 — E maandag 11.

IV. **Elst.** (Bemmel, Elst, Gent, Hemmen, Heteren, Huissen, Valburg.)

Mr. F. A. Ebbinge Wubben, K 27 juni 1917 — mr. E. O. J. baron van Hövell tot Westerflier, 6 maart 1916; . . . ., P — mr. J. Blankers 't Hooft, G 17 maart 1920.

B donderdag 11 — S zaterdag 11 — E donderdag 11.

V. **Doesburg.** (Angerlo, Didam, Doesburg, Hummelo, Steenderen, Wehl.)

Mr. C. C. Beelaerts van Emmichoven, K 13 jan. 1914 — J. H. van Lexau Frieswijk, 2 oct. 1909; J. Voorhorst, 31 dec. 1912; jhr. mr. G. A. A. Nahuys, 1 sept. 1914, P — mr. W. L. Bruist, G 21 juli 1920.

B woensdag 10 — S donderdag 10 — E woensdag 10.

VI. **Terborg.** (Bergh, Dinxperlo, Doetinchem, Gendringen, Wisch, Zelhem.)

Mr. J. G. van Heuven, K 26 jan. 1910 — S. J. Karsten, 17 april 1907; H. G. van Everdingen, 13 mei 1912; E. W. F. Postel, 9 april 1915; M. J. Heuff, 23 oct. 1918, P — mr. C. J. Huyser, G 13 sept. 1909.

B donderdag 11 — S dinsdag 11½ — E donderdag 10.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. J. Versteeg, Arnhem, 27 juni 1916 — mr. A. R. Andringa, Arnhem, 27 juni 1916.

Arrondissement Zutphen.

I. **Zutphen.** (Brummen, Gorssel, Hengelo, Laren, Lochem, Vorden, Warnsveld, Zutphen.)

Mr. P. Wildervanck de Blécourt, K 25 oct. 1913 — mr. C. E. Stolk, 14 maart 1899; jhr. mr. B. de Jonge, 26 sept. 1901; mr. Th. Dijstra, 30 mei 1914; mr. B. G. Wildervanck de Blécourt, 13 aug. 1917, P — mr. L. Boekhoudt, G 6 oct. 1902.

B vrijdag 11 — S dinsdag 10 — E vrijdag 10.

II. **Groenlo.** (Aalten, Borculo, Eibergen, Groenlo, Lichtenvoorde, Neede, Ruurlo, Winterswijk.)

Mr. E. W. Prak, K 8 mei 1906 — Th. J. A. Kraakman, 12 oct. 1911; J. M. Valcton, 3 juni 1920; J. C. Versluys, 31 juli 1920, P — mr. G. F. A. Koevoets, G 26 juli 1918.

B dinsdag 11 — S vrijdag 10 — E dinsdag 12.

III. **Apeldoorn.** (Apeldoorn, Epe, Heerde, Voorst.)

Mr. J. C. baron Creutz, K 14 oct. 1912 — mr. J. J. Uytwerf Sterling, 8 maart 1900; mr. G. Bakker, 13 maart 1920; mr. G. A. Crol, id.; mr. H. L. Sijpkens, 19 juni 1920, P — mr. J. S. L. van Vierssen Frantzmann, G 25 aug. 1915.

B woensdag 11 — S donderdag 10 — E woensdag 10.

IV. **Deventer.** (Bathmen, Deventer, Diepenveen, Olst, Raalte, Wijhe.)

Mr. A. Oudegeest, K 26 maart 1914 — mr. J. P. S. Gualthérie van Weezel ✠4, 30 aug 1904; mr. dr. H. W. Jordens, 17 febr. 1915; mr. J. C. Th. Resius, 9 oct. 1917, P — mr. W. H. Cost Budde, G 19 mei 1920.

B dinsdag 11 — S maandag 11 — E dinsdag 10.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. E. D. H. Schutter, Zutphen, 25 jan. 1915.

Arrondissement Tiel.

I. **Tiel.** (Buren, Dodewaard, Echteld, IJzendoorn, Kesteren, Lienden, Maurik, Tiel, Wadenoijen, Zoelen.)

Mr. G. J. van Everdingen, K 11 juli 1899 — mr. F. J. W. G. Spiering, 24 april 1897; mr. E. J. J. van Lidth de Jeude, 22 juli 1907; mr. S. Rink, 2 mei 1913, P — mr. H. C. Hooft Hasselaer, G 10 juli 1915.

B woensdag 10 — S dinsdag 10 — E maandag 11 en woensdag 10.

II. **Geldermalsen.** (Beesd, Beusichem, Buurmalsen, Culenborg, Deil, Est en Opijnen, Geldermalsen, Haaften, Ophemert, Varik, Waardenburg.)

Mr. G. Kolff, K 23 mei 1910 — Th. A. Hermsen, 11 juli 1918; jhr. G. Valckenier von Geusau, 31 juli 1920, P — mr. E. H. Markvoort, G 19 nov. 1917.

B vrijdag 11 — S woensdag 10 — E vrijdag 11.

III. **Zaltbommel.** (Ammerzoden, Brakel, Driel, Gameren, Hedel, Heerewaarden, Hurwenen, Kerkwijk, Nederhemert, Poederoijen, Rossum, Zaltbommel, Zuilichem.)

Mr. J. J. Bergsma Thz., K 17 febr. 1913 — J. W. Roem, 13 aug. 1917; J. A. Petter, 13 maart 1920, P — mr. G. J. Kronenberg, G 25 juni 1919.

B dinsdag 11 — S donderdag 10½ — E dinsdag 11.

IV. **Druten.** (Appeltern, Batenburg, Bergharen, Dreumel, Druten, Ewijk, Horssen, Wamel.)

Mr. J. I. H. Hoeben, K 3 april 1900 — W. Verheijen, 9 juni 1896; C. Chr. Paehlig, 18 oct. 1919, P — jhr. mr. E. Th. V. M. van Rijckevorsel van Kessel, G 25 juni 1919.

B zaterdag 11 — S vrijdag 11 — E vrijdag 10.

V. **Vianen.** (Asperen, Everdingen, Hagestein, Hei- en Boeicop, Leerbroek, Leerdam, Lexmond, Schoonrewoerd, Vianen.)

Mr. W. Lulofs, K 10 jan. 1898 — H. Baggerman, 16 febr. 1901; jhr. J. C. F. Hoeufft, 13 maart 1920, P — mr. H. J. E. Engelkens, G 28 oct. 1915.
B donderdag 10½ — S zaterdag 10½ — E donderdag 10½.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Jhr. mr. dr. L. H. K. C. van Asch van Wijck, Tiel, 30 juli 1917.

Arrondissement Zwolle.

I. **Zwolle.** (Blokzijl, Dalfsen, Hasselt, Hattem, Heino, Nieuwleusen, Staphorst, Ambt-Vollenhove, Stad-Vollenhove, Zwartsluis, Zwolle, Zwollerkerspel.)

Mr. P. I. du Pui, K 4 juni 1917 — mr. J. R. van der Pot, 17 jan. 1913; mr. dr. G. van Leyden, 7 oct. 1916; jhr. mr. J. J. E. van den Brandeler, 13 mei 1919; mr. C. F. H. Huysman, 15 jan. 1920;. . . . . P — mr. F. A. baron van Ittersum, G 28 maart 1899.
B dinsdag 10 — S donderdag 10 — E dinsdag en vrijdag 11.

II. **Kampen.** (Genemuiden, Grafhorst, IJselmuiden, Kampen, Kamperveen, Oldebroek, Wilsum, Zalk en Veecaten.)

Mr. J. E. Koning, K 27 sept. 1917 — mr. J. van den Oever, 23 mei 1906; . . . ., P — mr. J. van Praag, G 19 mei 1920.
B dinsdag 11 — S vrijdag 10 — E dinsdag 11.

III. **Harderwijk.** (Doornspijk, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nijkerk, Putten.)

Mr. L. E. van Petersom Ramring, K 20 nov. 1909 — mr. J. A. Vermeer, 30 juli 1910; J. C. Roest, 28 april 1917; W. L. H. Köster Henke ✠4 (RA4), 27 sept. 1917, P — mr. L. G. Tijs, G 7 febr. 1919.
B woensdag 11 — S dinsdag 11 — E woensdag 12.

IV. **Ommen.** (Avereest, Gramsbergen, den Ham, Ambt-Hardenberg, Stad-Hardenberg, Ambt-Ommen, Stad-Ommen.)

Mr. J. P. A. baron Mulert, K 11 dec. 1907 — A. G. Bloem, 27 maart 1897; . . . ., P — mr. L. J. A. du Quesne van Bruchem, G 4 oct. 1917.
B dinsdag 11 — S woensdag 11 — E dinsdag 11.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. F. A. Ebbinge, Zwolle, 17 sept. 1919.

Arrondissement Almelo.

I. **Almelo.** (Almelo, Borne, Denekamp, Hellendoorn, Ootmarsum, Tubbergen, Vriezenveen Weerselo, Wierden.)

Mr. H. J. Ladenius, K 15 nov. 1897 — mr. G. J. ter Kuile, 3 juni 1901; mr. M. A. Gewin, 7 april 1916; mr. W. J. O. Hattink, id., P — mr. A. M. J. de Jager, G 19 mei 1920.
B donderdag 10 — S vrijdag 10 — E donderdag 11.

II. **Enschedé.** (Enschedé, Haaksbergen, Hengelo, Lonneker, Losser, Oldenzaal.)

Mr. F. J. G. van Tricht ✠, K 29 nov. 1894 — H. van Opstall, 9 maart 1895; mr. H. A. van Rossum, 24 juni 1905, P — mr. J. H. Heerspink, G 12 nov. 1892.
B donderdag 11 — S woensdag 11 — E donderdag 11.

III. **Goor.** (Ambt-Delden, Stad-Delden, Diepenheim, Goor, Holten, Markelo, Rijssen.)

Mr. E. E. van Riemsdijk, K 30 juni 1891 — W. Verwey Mejan, 28 juni 1897; jhr. A. H. P. C. van Suchtelen van de Haare, 11 febr. 1902; H. F. van 't Haaff, 20 sept. 1918, P — mr. C. H. van Dam, G 21 jan. 1920.
B donderdag 10 — S dinsdag 10 — E donderdag 10.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Jhr. mr. J. E. W. Twiss Quarles van Ufford, Almelo, 21 jan. 1920.

Arrondissement 's-Gravenhage.

I. **'s-Gravenhage.** ('s-Gravenhage, Loosduinen, Rijswijk, Veur, Voorburg, Wassenaar.)

Kantonrechters. Mrs. H. A. van Raalte, 16 juni 1897 — J. H. Boudewijnse ✠4, 15 april 1911.

Kantonrechters-plaatsvervangers. Mrs. J. Ankerman, 1 april 1911 — A. O. H. Tellegen, id. — G. A. van Haeften, 17 sept. 1912 — H. Veenstra, 17 juni 1913 — dr. M. J. van der Flier, 2 nov. 1917 — A. Rueb, id. — G. C. J. Varenkamp, 16 juni 1919 — E. Belinfante, 15 nov. 1919 — M. Rijke, 12 juli 1920.

Griffier. Mr. L. H. M. van Kruyne, 4 jan. 1911.

Substituut-griffiers. Mrs. H. Seret Opzoomer, 30 oct. 1919 — R. J. graaf Schimmelpenninck, 21 jan. 1920.

B maandag en vrijdag 11 — S donderdag 10 — E maandag en vrijdag 10.

II. **Delft.** (Berkel en Rodenrijs, Delft, 's-Gravenzande, de Lier, Monster, Naaldwijk, Nootdorp, Pijnacker, Schipluiden, Stompwijk, Wateringen, Zegwaard, Zoetermeer.)

Mr. J. D. van Ewijck, K 9 nov. 1911 — mr. H. H. R. Roelofs Heyrmans, 2 april 1909; mr. J. J. Roes, 9 nov. 1914; jhr. mr. A. M. C. van Asch van Wijck, 14 oct. 1920, P — jhr. mr. J. Lunsingh Wichers, G 16 maart 1917.

B donderdag 10 — S woensdag 11 — E donderdag 10.

III. **Leiden.** (Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnsburg, Sassenheim, Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Zoeterwoude.)

Mr. J. Klein, K 26 maart 1910 — mr. H. M. A. Coebergh, 19 nov. 1902; mr. P. E. Briët, 26 juli 1909; mr. A. J. Fokker, 2 juni 1910; mr. E. A. Cosman, 19 maart 1920; mr. A. L. Hermans, id., P — mr. J. J. Neuman de Loos, G 1 oct. 1913.

B woensdag 11 — S maandag 10 — E woensdag 10.

IV. **Alphen.** (Ter-Aar, Alphen aan den Rijn, Benthuizen, Boskoop, Hazerswoude, Koudekerk, Nieuwveen, Rijnsaterwoude, Woubrugge, Zwammerdam.)

Mr. J. de Bergh, K 18 jan. 1910 — G. M. van Voorthuysen, 12 febr. 1909; H. A. Banning, 18 oct. 1919, P — mr. J. A. P. W. Slicher, G 4 juni 1910.

B woensdag 11 — S vrijdag 11 — E woensdag 10.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. A. van der Elst, Leiden, 23 juli 1900, voor de kantons Leiden en Alphen.

Mr. J. A. Rijkens, 's-Gravenhage, 30 juli 1917; mr. W. J. Hofdijk, id., 15 mei 1920, voor de kantons 's-Gravenhage en Delft.

Arrondissement Rotterdam.

I. **Rotterdam.** (Bergschenhoek, Capelle-aan-den-IJsel, Hillegersberg, Hoogvliet, Pernis, Poortugaal, Rhoon, Rotterdam, Schiebroek.)

Kantonrechters. Mrs. H. M. G. Kloppenburg, 7 febr. 1910 — G. W. F. Wentholt, 17 april 1912 — E. S. Hollander, 6 oct. 1913 — A. J. van Schelven, 26 juli 1920.

Kantonrechters-plaatsvervangers. Mrs. C. F. A. Hoogeweegen ✠4, 14 dec. 1910 — A. C. van Blommestein, id. — H. M. A. Schadee, id. — H. J. F. Heijman, id. — J. Coert, id. — Ch. A. van Renterghem, id. — W. A. van Traa, 19 juli 1915 — W. van Gelder, 27 oct. 1917 — G. J. Lycklama à Nijeholt, id. — J. J. van Walsem, 21 oct. 1918 — G. J. C. Schilthuis, id.

Griffier. Mr. P. W. Boll, 13 juli 1917.

Substituut-griffiers. Mrs. jhr. O. Q. J. J. van Swinderen (IK5) (ISC3) (S3), 7 febr. 1919 — A. van der Hoop, 15 nov. 1919 — jhr. C. W. Feith, 19 mei 1920 — B. F. Verveen, id.

B maandag en vrijdag 10 — S dinsdag en vrijdag 10 — E dinsdag, donderdag en zaterdag 10 — handelszaken woensdag 10 — scheepsverklaringen elken werkdag 11.

II. **Schiedam.** (Kethel en Spaland, Maasland, Maassluis, Overschie, Schiedam, Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht.)

Mr. J. C. von Briel Sasse ✠, K 1 febr. 1902 — mr. M. M. van Velzen, 28 febr. 1910; mr. G. van Baren, 6 juni 1910; H. B. E. Blaisse, 14 sept. 1914, P — mr. M. J. C. M. Kavelaars, G 26 april 1910.

B dinsdag 11 — S woensdag 11 — E donderdag 11.

III. **Gouda.** (Bleiswijk, Gouda, Gouderak, Hekendorp, Lange-Ruige-Weide, Moerkapelle, Moordrecht, Nieuwerkerk-aan-den-IJsel, Reeuwijk, Waddinxveen, Zevenhuizen.)

Mr. K. N. Hengeveld, K 23 mei 1910 — mr. W. J. L. van Es, 15 juni 1914; U. J. Mijs, 17 mei 1919; mr. H. P. C. M. de Witt Wijnen, 3 juni 1920, P — mr. J. W. R. van Eeten, G 6 febr. 1915.

B donderdag 11 — S woensdag 11 — E donderdag.

IV. **Schoonhoven.** (Ammerstol, Benschop, Bergambacht, Berkenwoude, Haastrecht, Hoenkoop, Jaarsveld, Krimpen-aan-den-IJsel, Krimpen aan de Lek, Lekkerkerk, Lopik, Ouderkerk-aan-den-IJsel, Polsbroek, Schoonhoven, Stolwijk, Vlist, Willeskop, Willige-Langerak.)

Mr. Th. L. Prins, K 14 mei 1914 — F. H. van Kempen, 11 juli 1918; B. J. Teijinck, 6 nov. 1918, P — mr. C. van der Poel Hiddingh, G 21 maart 1918.

B woensdag 11 — S vrijdag 11 — E woensdag 10.

V. **Brielle.** (Abbenbroek, Brielle, Geervliet, Heenvliet, Hekelingen, Hellevoetsluis, Nieuwenhoorn, Nieuw-Helvoet, Oostvoorne, Oudenhoorn, Rockanje, Rozenburg, Spijkenisse, Vierpolders, Zuidland, Zwartewaal.)

Mr. C. de Witt Hamer, K 6 juni 1905 — L. P. van den Blink, 17 juli 1893; mr. F. J. D. C. Egter van Wissekerke, 1 mei 1905; mr. H. P. Hermans, 14 maart 1907, P — mr. N. C. Mulder, G 15 juni 1914.

B woensdag 11 — S donderdag 11 — E maandag 1.

VI. **Sommelsdijk.** (den Bommel, Dirksland, Goedereede, Herkingen, Melissant, Middelharnis Nieuwe-Tonge, Ooltgensplaat, Ouddorp, Oude-Tonge, Sommelsdijk, Stad-aan-'t Haringvliet Stellendam.)

Mr. E. J. A. M. van Wely, K 8 aug. 1918 — P. A. van Buuren, 23 sept. 1901; J. Bouman, 14 aug. 1911; A. W. Nijgh, 30 aug. 1918, P — mr. A. Bisschop Boele, G 13 oct. 1920.

B woensdag 10 — S vrijdag 12 — E woensdag.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. E. Overbosch, Rotterdam, 20 juli 1918; mr. C. J. van Arkel, id., id.; mr G. C. B. van der Feen de Lille, id., 24 juni 1919; mr. W. H. van Basten Batenburg, Schiedam, 15 mei 1920; mr. N. S. Hoekstra, Rotterdam, 28 oct. 1920, voor het arrondissement Rotterdam.

Arrondissement Dordrecht.

I. **Dordrecht.** (Dordrecht, Dubbeldam, Zwijndrecht.)

Mr. P. J. A. van Voorst Vader, K 31 mei 1919 — mr. P. Blussé van Oud-Alblas, 26 febr. 1904; mr. K. K. Douw van der Krap, 10 maart 1905; mr. L. L. van Wageningen, 12 febr. 1910; mr. A. J. Vliegenthart, 27 juni 1918, P — mr. K. J. van Erpecum, G 28 juli 1919.

B donderdag 10 — S woensdag 10 — E onbepaald.

II. **Oud-Beijerland.** (Goudswaard, 's-Gravendeel, Heinenoord, Klaaswaal, Maasdam, Mijnsheerenland, Nieuw-Beijerland, Numansdorp, Oud-Beijerland, Piershil, Puttershoek, Strijen, Westmaas, Zuid-Beijerland.)

Mr. J. D. Tresling, K 15 juli 1908 — I. van Praag, 22 april 1912; J. Vlielander, 11 febr. 1914, P — mr. D. P. Kieboom, G 13 jan. 1910.

B woensdag 10 — S maandag 10 — E woensdag en maandag.

III. **Ridderkerk.** (Alblasserdam, Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht, IJselmonde, Nieuw-Lekkerland, Oost- en West-Barendrecht, Ridderkerk.)

. . . ., K [1]) — mr. J. P. van den Brink, 14 oct. 1898; L. F. J. van Vliet, 11 juli 1918; jhr. V. P. A. Beelaerts van Blokland, 15 nov. 1919; J. W. de Wijn, id., P — mr. R. E. Borlé, G 21 juli 1920.

B maandag 11½ — S dinsdag 11½ — E maandag 11.

IV. **Gorinchem.** (Ameide, Arkel, Giessen-Nieuwkerk, Gorinchem, Hardinxveld, Herwijnen, Heukelum, Hoogblokland, Hoornaar, Kedichem, Meerkerk, Nieuwland, Noordeloos, Schelluinen, Tienhoven, Vuren.)

Mr. G. Blokhuis, K 14 dec. 1907 — mr. F. Fernhout, 20 nov. 1906; mr. G. A. Verschoor, 27 april 1915; . . . ., P — mr. C. C. Tieleman, G 7 febr. 1919.

B maandag 11 — S dinsdag 10 — E maandag.

V. **Sliedrecht.** (Bleskensgraaf, Brandwijk, Giessendam, Goudriaan, Groot-Ammers, Langerak, Molenaarsgraaf, Nieuwpoort, Ottoland, Oud-Alblas, Papendrecht, Peursum, Sliedrecht, Streefkerk, Wijngaarden.)

Mr. S. Th. A. Hermsen, K 16 aug. 1909 — J. Kruijff, 11 sept. 1911 mr. J. Kampstra, 5 juni 1914; A. M. J. van der Heiden, 6 mei 1919, P — mr. A. J. Fock, G 12 jan. 1918.

B donderdag 10 — S donderdag 10 — E donderdag 10.

(Van 1 october tot 1 mei 11 uur).

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. M. G. A. van Stockum, Dordrecht, 28 febr. 1918.

Arrondissement Middelburg.

I. **Middelburg.** (Aagtekerke, Arnemuiden, Biggekerke, Domburg, Grijpskerke, Koudekerke, St.-Laurens, Meliskerke, Middelburg, Nieuw- en St.-Joosland, Oost- en West-Souburg, Oostkapelle, Ritthem, Serooskerke op Walcheren, Veere, Vlissingen, Vrouwenpolder, Westkapelle, Zoutelande.)

Mr. M. P. Sipkes, K 11 mei 1910 — mr. J. J. Heijse, 5 mei 1903; mr. P. Dieleman, 5 febr. 1910; mr. F. B. Evers, id., P — mr. H. Schouten, G 11 dec. 1919.

B maandag 12 — S zaterdag 10 — E maandag en donderdag 11.

II. **Goes.** (Baarland, Borsselen, Colijnsplaat, Driewegen, Ellewoutsdijk, Goes, 's-Gravenpolder, 's-Heer-Abtskerke, 's-Heer-Arendskerke, 's-Heerenhoek, Heinkenszand, Hoedekenskerke, Kapelle, Kats, Kattendijke, Kloetinge, Kortgene, Krabbendijke, Kruiningen, Nisse, Oudelande, Ovezande, Rilland-Bath, Schore, Waarde, Wemeldinge, Wissekerke, Wolphaartsdijk, Yerseke.)

Mr. C. Lucasse ✠, K 29 dec. 1902 — mr. J. H. M. Stieger, 29 april 1911; mr. H. C. J. Zaaijer, 17 febr. 1915; mr. C. M. Kegge, 3 mei 1917; mr. J. W. Goedbloed, 9 maart 1918, P — mr. P. van der Crab, G 29 oct. 1900.

B maandag 10½ — S maandag 11½ — E dinsdag 10½.

III. **Oostburg.** (Aardenburg, Biervliet, Breskens, Cadzand, Eede, Groede, Hoofdplaat, IJzendijke, St.-Kruis, Nieuwvliet, Oostburg, Retranchement, Schoondijke, Sluis, Waterlandkerkje, Zuidzande.)

Mr. F. J. N. van Dam, K 11 aug. 1888 — H. S. Gratama ✠, 17 dec. 1908; G. H. Moolenbergh, 13 maart 1920; A. C. Roem, 14 oct. 1920, P — mr. B. H. Carp, G 16 juli 1906.

B donderdag 10 — S dinsdag 10 — E donderdag 10.

---

1) De waarneming is opgedragen aan mr. E. S. Hollander, kantonrechter te Rotterdam

IV. **Neuzen.** (Axel, Hoek, Neuzen, Philippine, Sas-van-Gent, Westdorpe, Zaamslag.)

Mr. G. Schot Dijkman, K 12 april 1920 — J. Huizinga ✠, 1 juli 1912; L. Th. van Hasselt, 25 juni 1917; . . . ., P — mr. A. W. van Everdingen, G 25 juli 1891.

B donderdag 10 — S vrijdag 10½ — E donderdag 10.

V. **Hulst.** (Boschkapelle, Clinge, Graauw en Langendam, Hengstdijk, Hontenisse, Hulst, St.-Jansteen, Koewacht, Ossenisse, Overslag, Stoppeldijk, Zuiddorpe.)

Mr. F. F. J. B. van de Ven, K 12 april 1920 — F. J. L. M. van Waesberghe ✠, 25 nov. 1903; C. IJsebaert ✠, 22 jan. 1912, P — mr. A. J. E. Terwindt, G 21 juli 1920.

B maandag 10 — S woensdag 10½ — E maandag 10.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. C. F. J. Gombault, Middelburg, 18 aug. 1915 — jhr. mr. L. P. A. van den Brandeler, id., 15 mei 1920.

Arrondissement Zierikzee.

I. **Zierikzee.** (Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Dreischor, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet Haamstede, Kerkwerve, Nieuwerkerk, Noordgouwe, Noordwelle, Oosterland, Ouwerkerk, Renesse, Serooskerke op Schouwen, Zierikzee, Zonnemaire.)

Mr. S. R. Bakker, K 17 jan. 1910 — H. E. Beelaerts van Emmichoven, 9 april 1913; mr. J. A. C. van Heusde, 1 sept. 1920; T. J. Sikkens, id., P — mr. C. F. M. de Witt, G 4 oct. 1917.

B donderdag 10 — S woensdag 10 — E donderdag 1.

II. **Tholen.** (St.-Annaland, St. Maartensdijk, Oud-Vossemeer, St.-Philipsland, Poortvliet, Scherpenisse, Stavenisse, Tholen.)

Mr. J. A. de Jong, K 23 oct. 1914 — P. A. de Jong, 31 dec. 1912 . . . ., P — mr. A. S. Hoogstra, G 25 juni 1919.

B dinsdag 11 — S maandag 12½ — E dinsdag 11.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. A. A. L. F. van Dullemen, Zierikzee, 24 juni 1919.

Arrondissement Amsterdam.

I. **Amsterdam.** (Amsterdam, Buiksloot, Diemen, Nieuwendam, Nieuwer-Amstel, Ouder-Amstel, Ransdorp, Sloten, Uithoorn, Watergraafsmeer.)

Kantonrechters. Mrs. A. J. Carsten, 14 dec. 1910 — Th. I. B. Hiltermann, id. — I. A. Höfelt, id. — W. J. van Dam, 16 maart 1911 — dr. F. Kranenburg, 30 sept. 1911.

Kantonrechters-plaatsvervangers. Mrs. D. E. Lioni, 14 dec. 1910 — B. E. Asscher, id. — D. K. G. de Jong, id. — G. Parser, 3 april 1911 — C. J. F. Karsten, 12 juni 1911 — L. H. C. Kuhn, id. — G. J. Salm, 27 jan. 1912 — D. W. Stibbe, 17 maart 1914 — dr. S. Zadoks, 20 mei 1914 — Th. I. K. M. Hiltermann, 11 juni 1915 — G. Seret, 22 dec. 1915 — J. C. van Kempen, 1 maart 1916 — F. van Leer, 14 dec. 1917 — H. J. Boelen, 27 mei 1918 — E. Polak, 30 aug. 1918 — N. de Beneditty, 31 mei 1919 — I. van Creveld, 16 juni 1919 — K. Jansma, 26 aug. 1919 — W. de Gavere, id. — Ph. J. Jürgens, 19 mei 1920.

Griffier. Mr. H. B. van der Elst, 25 juli 1914.

Substituut-griffiers. Mrs. P. J. H. M. Hobus, 5 juni 1918 — J. E. Prager, 11 april 1919 — J. H. Hooft van Iddekinge, id. — J. van Rood, 13 mei 1919 — Ch. C. Reijnen, 21 jan. 1920.

B, S en E maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en vrijdag 10.

II. **Hilversum.** (Ankeveen, Blaricum, Bussum, 's-Graveland, Hilversum, Huizen, Kortenhoef Laren, Muiden, Naarden, Nederhorst-den-Berg, Weesp, Weesperkarspel.)

Mr. L. J. Blijdenstein, K 27 juni 1914 — mr. H. F. H. Wilbrink Hoitsema, 24 juli 1902; mr. W. W. Wichers Wierdsma, 4 april 1904; mr. P. J. Reijmer, 10 april 1912; P. J. Dam, 30 jan. 1918; mr. F. W. C. H. Oldewelt, 26 aug. 1919, P — mr. J. Goeman Borgesius, G 14 mei 1914.

B dinsdag 11½ — strafzaken (ook voor kinderzaken) vrijdag 10 — E dinsdag 10.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. G. L. de Vries Feijens ✠, Amsterdam, 9 oct. 1908; mr. J. N. Meindersma, id., 24 juni 1919; mr. A. B. van Basten Batenburg, id., 17 sept. 1919; mr. O. E. G. graaf van Limburg Stirum, id., 15 nov. 1919; mr. J. E. Th. C. baron Speyart van Woerden, id., 15 mei 1920.

Arrondissement Alkmaar.

I. **Alkmaar.** (Akersloot, Alkmaar, Bergen, Broek-op-Langendijk, Castricum, Egmond-aan-zee, Egmond-binnen, Graft, Heerhugowaard, Heiloo, Koedijk, Limmen, Noord-Scharwoude, Oterleek, Oudorp, St.-Pancras, de Rijp, Schermerhorn, Schoorl, Uitgeest, Zuid- en Noord-Schermer, Zuid-Scharwoude.)

Mr. D. Bastert, K 26 mei 1908 — mr. A. Prins, 18 dec. 1906; mr. P. A. Offers, 22 jan. 1912; mr. A. J. M. Leesberg, 14 april 1920, P — jhr. mr. J. M. van Asch van Wijck, G 1 nov. 1916.

B woensdag 11 — S vrijdag 10 — E woensdag 10.

II. **Schagen.** (Anna-Paulowna, Barsingerhorn, Callantsoog, Harenkarspel, St.-Maarten, Nieuwe-Niedorp, Oude-Niedorp, Oudkarspel, Petten, Schagen, Warmenhuizen, Wieringerwaard, Winkel, Zijpe.)

Mr. S. Meihuizen, K 25 febr. 1908 — C. Wijdenes Spaans, 12 juni 1909; J. Cornelissen, 28 nov. 1916; J. H. Bremmers, 4 dec. 1917, P — mr. H. J. Bunschoten, G 11 april 1914.

B donderdag 10 — S donderdag 1 — E dinsdag 10 en donderdag 9.

III. **Helder.** (Helder, Texel, Vlieland, Wieringen.)

Mr. J. Sickenga, K 7 maart 1914 — mr. W. de Sitter, 17 juli 1914; E. G. de Wijs ✠ (BV) (DA5), 16 sept. 1919; M. A. Verkerk, id., P — mr. A. H. D. F. Essers, G 25 maart 1919.

B donderdag 10 — S woensdag 10 — E dinsdag 10 en donderdag 9.

IV. **Hoorn.** (Avenhorn, Beets, Berkhout, Blokker, Bovenkarspel, Enkhuizen, Grootebroek Hoogkarspel, Hoorn, Oudendijk, Schellinkhout, Urk, Ursem, Venhuizen, Westwoud, Wijdenes, Wognum, Zwaag.)

Mr. J. Plet Jz. ✠, K 29 nov. 1909 — Chr. N. Dieters, 19 mei 1920; H. J. Hofland, 14 oct. 1920, P — mr. J. C. W. Evenblij, G 30 oct. 1919.

B woensdag 11 — S vrijdag 11 — E donderdag en zaterdag 11.

V. **Medemblik.** (Abbekerk, Andijk, Hensbroek, Hoogwoud, Medemblik, Midwoud, Nibbixwoud, Obdam, Opmeer, Opperdoes, Sijbekarspel, Spanbroek, Twisk, Wervershoof.)

Mr. E. H. Loosjes, K 8 april 1914 — J. W. H. Rees, 3 maart 1916; C. A. Meijer, 16 aug. 1917; W. W. Osinga, 13 maart 1920, P — mr. J. Dumon, G 28 juli 1893.

B vrijdag 10½ — S maandag 10½ — E vrijdag 10½.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. A. H. Servatius, Alkmaar, 21 oct. 1914.

Arrondissement Haarlem.

I. **Haarlem.** (Bennebroek, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemskerk, Heemstede, Schoten, Spaarndam, Velsen, Wijk-aan-zee-en-duin, Zandvoort.)

Mr. W. G. Del Baere, K 9 april 1914 — mr. H. J. D. D. Enschedé (LZ3), 4 juli 1898; mr. A. H. J. Merens, 25 juli 1907; mr. W. P. Vis, 24 juni 1911; mr. H. Tuymelaar, 28 mei 1913; mr. P. Tjeenk Willink, 15 nov. 1919, P — mr. J. E. van der Boon, G 6 oct. 1902.

B vrijdag 11 — S woensdag 10 — E vrijdag 10.

II. **Zaandam.** (Assendelft, Koog-aan-de-Zaan, Krommenie, Oostzaan, Westzaan, Wormerveer, Zaandam, Zaandijk.)

Mr. J. N. van der Ley, K 24 maart 1910 — mr. J. F. E. Boele, 21 juni 1907; R. F. baron van Heerdt tot Eversberg, 3 aug. 1916; A. A. Vreede, 17 aug. 1917; H. Klerk, 20 febr. 1918, P — mr. C. J. J. Wyckerheld Bisdom, G 8 aug. 1918.

B donderdag 11 — S zaterdag 11 — E donderdag.

III. **Purmerend.** (Beemster, Broek-in-Waterland, Edam, Ilpendam, Jisp, Katwoude, Kwadijk, Landsmeer, Marken, Middelie, Monnikendam, Oosthuizen, Purmerend, Warder, Wijdewormer, Wormer.)

Mr. P. H. F. Bijl de Vroe, K 18 juni 1915 — L. J. S. M. Brantjes, 19 maart 1919; Th. C. P. M. Kolfschoten ✠, 14 juli 1919; C. D. Kaaskooper, id., P — mr. R. F. C. H. baron Bentinck van Schoonheten, G 12 febr. 1914.

B dinsdag 11 — S donderdag 12½ — E dinsdag.

IV. **Haarlemmermeer.** (Aalsmeer, Alkemade, Haarlemmermeer, Hillegom, Leimuiden, Lisse.)

Mr. J. H. ten Bokkel Huinink, K 18 juli 1914 — Th. C. C. Ninaber, 6 oct. 1913; G. Kleber, 28 juni 1915; J. Kastelein, 16 maart 1918; H. Bax, 19 mei 1920, P — mr. J. C. V. Meischke, G 28 juli 1919.

B donderdag 11 — S dinsdag 11 — E donderdag.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. L. de Blécourt, Haarlem, 24 juni 1919 — mr. J. F. Hoeffelman, id., 1 aug. 1919.

Arrondissement Utrecht.

I. **Utrecht.** (de Bildt, IJselstein, Jutphaas, Maartensdijk, Oudenrijn, Utrecht, Vreeswijk, Zeist.)

Mr. D. ten Bokkel Huinink, K 11 oct. 1909 — mr. H. P. van Heyst, 18 juni 1894; mr. R. van Woelderen, 21 nov. 1913; mr. J. F. van Beeck Calkoen, 21 april 1914; mr. F. A. C. Schröder, 18 oct. 1919, P — mr. F. J. Vlamingh Kiebêrt, G 7 sept. 1920.

B donderdag 10 — S vrijdag 10 — E zaterdag 10 en donderdag.

II. **Breukelen-Nijenrode.** (Abcoude-Baambrugge, Abcoude-Proostdij, Achttienhoven, Breukelen-Nijenrode, Breukelen-St.-Pieters, Haarzuilens, Kockengen, Laagnieuwkoop, Loenen, Loenersloot, Loosdrecht, Maarssen, Maarsseveen, Mijdrecht, Nigtevecht, Ruwiel, Tienhoven, Vinkeveen, Vreeland, Westbroek, Wilnis, Zuilen.)

Mr. W. F. E. Spiering, K 3 juni 1901 — mr. M. P. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren, 13 juni 1910; V. L. baron van Boetzelaer, 3 mei 1917; mr. A. M. A. baron van Boetzelaer, 26 sept. 1918, P — mr. S. R. Wolthers, G 9 april 1915.

B woensdag 10 — S dinsdag 11 — E woensdag.

III. **Amersfoort.** (Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Eemnes, Hoevelaken, Hoogland, Leusden, Maarn, Renswoude, Scherpenzeel, Soest, Stoutenburg, Woudenberg.)

Mr. W. van Son, K 11 mei 1914 — mr. A. van Traa, 19 juli 1904; mr. H. J. M. van den Bergh, 10 juli 1905; mr. J. K. H. de Beaufort, 14 dec. 1907; mr. R. P. van der Mark, 5 sept. 1914, P — mr. D. J. W. Muller Massis, G 4 oct. 1917.

B maandag 11 — S woensdag 10½ — E maandag 9½.

IV. **Wijk-bij-Duurstede.** (Amerongen, Bunnik, Cothen, Driebergen, Doorn, Houten, Langbroek, Leersum, Odijk, Rijsenburg, Schalkwijk, Tull en 't Waal, Werkhoven, Wijk-bij-Duurstede.)

Mr. J. A. van der Mersch, K 26 juli 1920 — mr. H. J. van Heyst, 28 maart 1890; jhr. mr. H. W. L. de Beaufort, 29 april 1915, P — mr. E. R. van Eibergen Santhagens, G 15 nov. 1919.

B vrijdag 11 — S donderdag 11 — E vrijdag.

V. **Woerden.** (Barwoutswaarder, Bodegraven, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Nieuwkoop, Oudewater, Papekop, Rietveld, Snelrewaard, Veldhuizen, Vleuten, Waarder, Woerden, Zegveld, Zevenhoven.)

Mr. H. Manger Cats, K 12 juni 1914 — H. le Coultre, 16 juli 1901; H. G. van Kempen, 20 dec. 1917; P. J. Brunt, 13 maart 1920, P — mr. C. J. G. Bredius, G 15 juni 1914.

B woensdag 1 — S vrijdag 10 — E woensdag.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. J. J. G. van Everdingen, Utrecht, 24 juni 1919 — mr. B. R. Wesseling, id., 17 sept. 1919.

Arrondissement Leeuwarden.

I. **Leeuwarden.** (Baarderadeel, 't Bildt, Idaarderadeel, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel.)

Mr. C. Uiterwijk, K 29 sept. 1911 — mr. F. G. van Binsbergen, 30 juli 1909; mr. M. E. Hepkema, 11 oct. 1909; mr. J. W. Tijsma, 25 mei 1910; mr. G. A. Boon, 14 april 1916; mr. R. Römer, id.; mr. L. J. van Apeldoorn, 7 juni 1918, P — mr. A. E. van Eldik Thieme, G 12 mei 1916.

B zaterdag 10 — S maandag 10 — E zaterdag.

II. **Dokkum.** (Ameland, Dantumadeel, Dokkum, Ferwerderadeel, Kollumerland en Nieuw-Kruisland, Oostdongeradeel, Schiermonnikoog, Westdongeradeel).

Mr. L. F. Britzel, K 24 maart 1910 — mr. H. W. Hellema, 22 aug. 1900; J. B. W. Bolomey, 20 juni 1906; H. W. van den Berg, 14 sept. 1906; A. Jonker, 20 sept. 1918; J. Raven, 31 juli 1920, P — mr. T. Alma, G 11 jan. 1909.

B woensdag 11 — S donderdag 10½ — E woensdag 10 en 2½.

III. **Bergum.** (Achtkarspelen, Tietjerksteradeel.)

Mr. B. P. J. Plantenga, K 8 juni 1914 — H. de Groot, 18 dec. 1913; mr. J. Lohman, 2 dec. 1916; H. Crebas, 27 juni 1919, P — mr. A. D. C. van de Velde, G 19 mei 1920.

B dinsdag 10 — S laatsten woensdag der maand 10 — E dinsdag 10½.

IV. **Harlingen.** (Barradeel, Franeker, Franekeradeel, Harlingen, Terschelling.)

Mr. D. J. Cuipers, K 26 jan. 1920 — mr. P. Viëtor Sibinga, 25 jan. 1904; I. J. M. van Heusden, 27 mei 1915; C. D. Tukker, 15 nov. 1919; A. F. Bange, 12 juli 1920, P — mr. A. W. baron Sloet, G 11 april 1914.

B woensdag 10 — S 1sten en 3den zaterdag der maand 10 — E woensdag 11.

V. **Sneek.** (IJlst, Rauwerderhem, Sneek Wijmbritseradeel.)

Mr. Th. K. Dorama, K 5 jan. 1907 — mr. dr. P. C. Andreae, 30 aug. 1909; H. Bakker, 17 juni 1913; mr. P. S. Gerbrandy, 11 febr. 1914; mr. M. Koopmans, 20 sept. 1920, P — mr. S. Vellenga, G 11 jan. 1910.

B zaterdag 10½ — S 1sten en 3den woensdag der maand 10 — E dinsdag en zaterdag 10½.

VI. **Bolsward.** (Bolsward, Hemelumer-Oldephaert, Hennaarderadeel, Hindeloopen, Stavoren, Wonseradeel, Workum.)

Mr. dr. N. Hofstee, K 6 april 1916 — W. H. Houwing, 17 maart 1914; D. Feitsma, id., P — mr. R. Pollema, G 25 maart 1919.

B donderdag 10½ — S 1sten en 3den vrijdag der maand 10½ — E donderdag 11.

Ambtenaren van het openbaar ministerie.

Mr. A. L. van Blommestein, Leeuwarden, 24 juni 1919 — jhr. mr. E. J. C. Greven, id., id.

Arrondissement Heerenveen.

I. **Heerenveen.** (Aengwierden, Haskerland, Schoterland, Utingeradeel, Weststellingwerf.)
Mr. J. H. Roessingh, K 8 dec. 1916 — mr. E. Land, 21 juni 1917; J. D. Bruining, 13 maart 1920, P — mr. F. G. G. Boerrigter, G 28 sept. 1918.
B donderdag 10 — S vrijdag 11 — E donderdag 11.

II. **Beetsterzwaag.** (Ooststellingwerf, Opsterland, Smallingerland.)
Mr. M. P. D. baron van Harinxma thoe Slooten (J), K 21 oct. 1907 — mr. J. F. de Jong Posthumus, 14 sept. 1916; P. T. van Griethuizen, 18 maart 1920, P — mr. C. Kapteijn, G 21 nov. 1907.
B zaterdag 10 — S zaterdag 12 — E zaterdag 10.

III. **Lemmer.** (Doniawerstal, Gaasterland, Lemsterland, Sloten.)
Mr. dr. C. H. Baale, K 5 juni 1918 — mr. H. L. Sixma baron van Heemstra, 10 oct. 1908; G. Elzer, 28 april 1919; H. Pollema ●, 13 maart 1920, P — mr. K. S. van Andringa G, 13 oct. 1920.
B donderdag 10 — S dinsdag 10½ — E donderdag 10.

IV. **Steenwijk.** (Blankenham, Giethoorn, Kuinre, Oldemarkt, Steenwijk, Steenwijkerwold, Wanneperveen.)
Mr. J. van Gilse, K 14 juli 1904 — A. J. Vonk, 12 jan. 1915; mr. A. H. Goeman Borgesius, 25 oct. 1916; . . . ., P — mr. H. Haitzema Viëtor, G 30 jan. 1897.
B maandag 10 — S zaterdag om de 14 dagen 10 — E maandag 10.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. J. Fabius, Heerenveen, 1 aug. 1919.

Arrondissement Groningen.

I. **Groningen.** (Groningen, Haren, Noorddijk.)
Mr. F. W. ter Spill, K 15 juli 1910 — mr. I. B. Cohen, 1 mei 1906; jhr. mr. T. J. van Iddekinge, 12 oct. 1910; mr. dr. H. van der Wal, 5 jan. 1912; mr. H. Frima, 25 mei 1912; mr. W. J. M. Weersma, 30 juni 1920; mr. W. G. Wiemann, id., P — mr. H. Kuypers, G 18 febr. 1911.
B maandag 10 — S zaterdag 10 — arbeidszaken donderdag 10 — E maandag.

II. **Zuidhorn.** (Aduard, Ezinge, Grootegast, Grijpskerk, Hoogkerk, Leek, Marum, Oldehove, Oldekerk, Zuidhorn.)
Mr. F. D. de Boer, K 17 jan. 1910 — L. Wildervanck de Blécourt, 8 aug. 1901; G. de Vries, 11 oct. 1917, P — mr. J. Bolt, G 20 mei 1901.
B donderdag 10 — S woensdag 10 — E donderdag.

III. **Appingedam.** (Appingedam, Bierum, Delfzijl, Loppersum, Slochteren, Stedum, Ten-Boer, 't Zandt.)
Mr. A. Mercier, K 11 oct. 1919 — mr. A. T. Vos, 13 dec. 1904; O. J. Hooft van Iddekinge, 1 aug. 1912; Th. W. F. Passtoors, 21 jan. 1918, P — mr. D. Roessingh, G 7 april 1917.
B woensdag 11 — S donderdag 11 — E vrijdag 11.

V. **Onderdendam.** (Adorp, Baflo, Bedum, Eenrum, Kantens, Kloosterburen, Leens, Middelstum, Uithuizen, Uithuizermeeden, Ulrum, Usquert, Warffum, Winsum.)
Mr. J. H. W. Nicolaï, K 11 oct. 1919 — mr. C. de Ranitz, 13 mei 1901; mr. J. Huizinga, 27 febr. 1919, P — mr. C. J. G. Kniphorst, G 2 mei 1903.
B zaterdag 10½ — S maandag 10½ — E zaterdag 10½.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Jhr. mr. F. E. M. de Roy van Zuidewijn, Groningen, 15 nov. 1919.

Arrondissement Winschoten.

I. **Winschoten.** (Beerta, Bellingwolde, Finsterwolde, Nieuwe-Pekela, Nieuwe-Schans, Onstwedde, Oude-Pekela, Vlagtwedde, Wedde, Winschoten.)

Mr. J. L. Frima, K 25 juli 1907 — mr. D. H. Bosch, 2 mei 1897; mr. M. Tresling, 25 mei 1910, P. Klijnsma, 24 sept. 1917, P — mr. A. van der Sluis, G 29 juni 1916.

B zaterdag 9½ — S maandag 10 — E maandag 10.

II. **Zuidbroek.** (Hoogezand, Meeden, Midwolda, Muntendam, Nieuwolda, Noordbroek, Sappemeer, Scheemda, Termunten, Veendam, Wildervank, Zuidbroek.)

Mr. T. Sijbenga, K 13 mei 1895 — mr. R. Ph. Veenhoven, 17 oct. 1911; mr. P. A. Zeven, id.; G. Snel, 8 april 1920; B. J. F. Heerspink, id, P — mr. L. Crebas, G 28 oct. 1915.

B donderdag 10 — S woensdag 9½ — E donderdag 10.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. J. F. Camphuis, Winschoten, 24 juni 1919.

Arrondissement Assen.

I. **Assen.** (Anlo, Assen, Borger, Eelde, Gasselte, Gieten, Norg, Peize, Roden, Rolde, Smilde, Vries, Zuidlaren.)

Mr. H. Kingma Boltjes, K 31 mei 1919 — mr. A. Hilbingh ten Oever, 6 nov. 1885; mr. H. J. Meyeringh, 2 mei 1913; mr. M. S. Kalma, 7 juni 1918, P — mr. F. Ligtenberg G, 13 oct. 1920.

B donderdag 10 — S vrijdag 10 — E woensdag 10.

II. **Hoogeveen.** (Beilen, Hoogeveen, Oosterhesselen, Ruinen, Westerbork, Zuidwolde, Zweelo.)

Mr. J. Wessels Boer, K 4 oct. 1900 — W. Koelman, 29 jan. 1910; T. Lodder, 6 sept. 1913; . . . ., P — mr. J. Tonckens, G 2 maart 1898.

B donderdag 11 — S dinsdag 11½ — E donderdag 10.

III. **Meppel.** (Diever, Dwingelo, Havelte, Meppel, Nijeveen, Ruinerwold, Vledder, de Wijk.)

Mr. L. Nijsingh Kymmell, K 2 april 1914 — mr. W. Doornbos, 18 maart 1899; mr. J. J. Veurman ✠, 26 febr. 1904; mr. J. H. de Sitter, 4 april 1914, P — mr. W. R. Rosingh, G 14 mei 1914.

B donderdag 10 — S woensdag 11½ — E donderdag 10½.

IV. **Emmen.** (Coevorden, Dalen, Emmen, Odoorn, Schoonebeek, Sleen.)

Mr. W. W. van Haersma Buma, K 5 nov. 1908 — mr. W. C. Boelken, 27 dec. 1899; mr. J. A. ten Holte, 12 febr. 1909; E. Wessels Boer, 18 oct. 1919, P — mr. J. Meihuizen, G 21 juli 1920.

B vrijdag 10 — S donderdag 10 — E vrijdag 11.

Ambtenaar van het openbaar ministerie.

Mr. W. M. Paardekooper Overman, Assen, 25 jan. 1915.

ADVOCATEN.

Het reglement van orde en discipline voor de advocaten is vastgesteld bij koninklijk besluit van 14 sept. 1838 (St. 36), gewijzigd bij de kon. besl. van 5 dec. 1844 (St. 61), 17 dec. 1875 (St. 244), 1 juni 1879 (St. 107), 1 juli 1910 (St. 178) [1]) en 31 jan. 1920 (St. 52).

De advocaten, bij wier naam de letters TD voorkomen, vormen den raad van toezicht en discipline; zij, bij wier naam de letters BC zijn geplaatst, maken het bureau van consultatie uit. Het jaartal is dat der inschrijving.

De namen van de advocaten tevens procureurs zijn cursief gedrukt.

---

1) De tekst van het gewijzigde reglement is bekend gemaakt bij kon. besl. van 14 juni 1911 (St. 147).

Bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

Het bureau van consultatie in ongevallengeschillen (bestaande uit de heeren mrs. A. Rueb, L. A. Nijpels, F. W. Donker Curtius, E. L. van Emden en P. R. Gruber) vergadert elken dinsdag des namiddags te 4½ uur en het bureau van consultatie in strafzaken (bestaande uit de heeren mrs. W. Francken, B. van Rossem en M. de Mos) elken maandag des namiddags te 2 uur. Het bureau van consultatie in burgerlijke zaken (waarvan de leden met BC zijn aangeduid), vergadert elken maandag des namiddags te 2 uur en elken woensdag des namiddags te 1½ uur in een der lokalen van het gebouw van den Hoogen Raad.

Mrs.

1877. *P. A. Post Uiterweer*, Delft.
1878. W. van Rossem Bz.
1885. *H. G. Gordon*, Leiden.
1886. *J. van Praag* (FJ4) (RA4), TD.
" P. A. N. S. van Meurs.
" *J. H. Goudsmit*, Leiden.
" *M. P. G. Kappeyne van de Coppello.*
1887. H. Vos, Leiden.
" *J. M. van Stipriaan Luïscius*, TD.
" *P. F. L. Verschoor*, TD, BC.
" *A. M. M. Montijn*, BC.
" *J. J. Barnet Lijon.*
1888. *A. J. E. A. Bik* ✠ 4 (BL5) (EL5).
1889. *D. van Houten.*
1890. *Jhr. W. Th. C. van Doorn* ❁, TD.
" *N. Cramer.*
" *J. Limburg* ❁, TD.
" C. Voûte.
1891. S. K. D. M. van Lier.
" *Jhr. J. A. de Ranitz.*
" *L. van Praag* [1]).
1892. *E. C. Wiersma*, Leiden, BC.
" *F. Wolfson*, BC.
1893. *J. C. van der Lip*, Leiden.
" *D. van der Goot*, TD, BC.
1894. *P. Droogleever Fortuyn.*
1895. F. H. Gerritsen.
" *H. Ligtenberg.*
" *J. Wolterbeek Muller*, BC.
1896. *J. C. L. M. van Gils.*
" *J. Last.*
1897. *J. Plantenga.*
" *W. A. Telders.*
1898. H. M. A. Coebergh, Leiden.
" *J. J. de Meijier*, BC.
" G. J. Verburgt.
" H. W. Hovy, Loosduinen.
" *J. J. Belinfante* ✠.
1900. *Jhr. W. M. de Brauw*, BC.
" *C. J. de Vries.*
" *M. P. H. Wiercx*, Rijswijk.
" *G. A. van Haeften*, BC.

Mrs.

1901. *J. H. Telders*, BC.
" *P. M. J. Kock.*
" *E. Belinfante*, BC.
" *L. Ph. Denekamp.*
" *H. P. Marchant* ❁.
" *M. E. del Castilho Salomons.*
" *R. van Veen* ❁ (BLC3).
" *W. Francken.*
1902. *G. C. J. Varenkamp.*
" *F. L. F. de Veije.*
" *A. Royaards.*
" *P. E. Briët*, Leiden.
" *J. W. de Kanter.*
" *D. W. Molhuysen.*
1903. *M. J. van der Flier.*
" *J. H. W. Q. ter Spill.*
" A. M. R. Beguin, Voorburg.
" *Th. C. Gonsalves.*
" *A. J. Fokker*, Leiden.
1904. *L. Mesritz* (JC3).
" *E. L. van Emden.*
" *C. Hombroek.*
" *A. Mesritz.*
" *E. G. S. Bourlier.*
" *J. M. J. F. Andreoli.*
" *R. V. Bakker.*
" *M. de Mos.*
1905. *Jhr. J. C. van Haeften.*
" *J. P. de Maak.*
" *E. Hijmans.*
" *H. W. C. J. de Jong*, Leiden.
" J. A. Loeff ❁.
" Ph. B. Libourel, Delft.
1906. *B. Spier.*
" *J. F. Hijmans.*
" *B. van Rossem.*
" *J. Nuhout van der Veen.*
" T. G. Haverschmidt.
1907. *A. L. Th. van der Does.*
" *A. O. H. Tellegen.*
" *H. D. Takken.*
" *E. A. Cosman*, Leiden.
" *L. G. van Praag.*
1908. *H. Veenstra.*

1) Is alleen ingeschreven als procureur.

Mrs.
1908. *J. R. Thorbecke* ✠.
〃 *J. P. Chardon*, Delft.
〃 *J. H. Andries* [1]).
〃 *M. I. N. Spaargaren.*
〃 *P. Rink* ● (BV3).
〃 *J. A. de Wilde.*
1908. *A. Rueb.*
〃 *Jhr. A. K. C. de Brauw.*
1909. *Mej. A. J. François.*
〃 *A. L. Hermans*, Leiden.
〃 *J. Ankerman.*
〃 *W. van der Chys*, Delft.
1910. *A. A. Dijkhoff.*
〃 *L. F. A. de Rooij.*
〃 *A. M. de Groot.*
1911. *H. A. H. Canter Cremers.*
〃 *A. W. Kamp.*
〃 *L. A. Nijpels.*
〃 *W. J. baron van Lijnden.*
〃 *N. C. M. A. van den Dries.*
1912. *Joan Muller.*
〃 *H. A. G. Venema.*
〃 *J. H. Rolandus Hagedoorn.*
〃 *J. Weijl.*
〃 *B. F. Boekhold.*
〃 *D. H. A. van Voorst Vader.*
1913. J. W. Frederiks (BLC5).
〃 *G. D. Willinck.*
〃 *B. A. Droogleever Fortuyn.*
〃 *Jhr. P. W. C. van der Goes*, Leiden.
〃 *J. van Kuyk.*
〃 *F. W. Donker Curtius* (S3).
1914. *W. de Clercq*, Leiden.
〃 V. H. Rutgers, Boskoop.
〃 *E. J. M. H. Bolsius*, Leiden.
〃 *M. B. Vos*, Leiden.
〃 *P. R. Gruber.*
〃 *B. Grootenboer.*
〃 *S. van Houten jr.*
〃 *Jhr. P. A. van Holthe tot Echten.*
〃 *A. N. Speijer.*
〃 *B. Edersheim.*
1915. *O. B. W. de Kat.*

Mrs.
1915. *H. J. Rink.*
〃 *S. J. van den Bergh.*
〃 *Mej. A. W. Labohm*, Leiden.
〃 *S. van Oven.*
〃 *H. I. ten Cate Fennema*, Leiden.
〃 *Mej. L. S. W. van Straaten.*
1916. *Jhr. C. H. J. van Haeften.*
〃 *H. Blaupot ten Cate.*
〃 *M. Oppenheimer.*
〃 *J. A. C. P. van Beek.*
〃 *Mej. B. A. M. de Groot.*
〃 W. F. Wery.
1917. N. Hasselt.
1918. *A. O. de Haart.*
〃 *P. M. Trapman*, Leiden.
〃 *A. F. Telders.*
〃 A. W. Hartman.
〃 H. A. van Zuijlen.
〃 N. P. Zijderlaan, Rijswijk.
〃 *W. A. M. Cremers*, Delft.
〃 *W. Dicke.*
〃 *H. F. A. Völlmar.*
〃 *Mej. M. A. van Oppen.*
〃 *R. Polak.*
〃 *P. Wessels.*
〃 *M. G. J. Bevers*, Delft.
〃 *G. A. Fijn van Draat.*
1919. *G. J. Roes.*
〃 *G. H. E. Nord Thomson.*
〃 *W. M. Nathans.*
〃 *H. J. Sasburg.*
〃 *J. W. C. L. Raymakers.*
〃 *J. R. H. van Schaik.*
〃 *A. C. E. M. de Groot.*
〃 *C. F. Gülcher.*
〃 J. A. H. Coops.
〃 *Tj. de Vries.*
〃 *A. E. J. Nijsingh.*
〃 *C. F. Gronemeijer.*
〃 *Mevr. J. G. de Voogt*, geb. *W. Tamminga.*
1920. *F. M. Westerouen van Meeteren.*
〃 H. Giltaij.
〃 *J. G. Bergsma.*
〃 H. van Krimpen, Leiden.

Bij het Hof en de Rechtbank te 's-Hertogenbosch.

Het bureau van consultatie vergadert elken dinsdag, des voormiddags te 10 uur.

Mrs.
1875. *L. A. Rits* ✠4, TD, BC.
1886. *S. W. Holleman*, BC, Vught.

Mrs.
1888. *I. J. Lion.*
1890. *J. B. W. baron van Hugenpoth tot den Beerenclaauw*, TD, BC.

1) Is alleen ingeschreven als procureur.

Mrs.
1894. N. C. M. Smits van Oijen, Eindhoven.
1898. *M. van der Heyden*, TD.
1899. *H. J. Passtoors*, Eindhoven.
1901. *G. M. J. Kolfschoten*, TD, BC.
1902. *G. B. J. M. van Zinnicq Bergmann*, TD, BC, Vught.
1905. *I. A. Swane.*
" *L. W. J. Marggraff.*
1907. E. A. J. M. Mignot, Eindhoven.
1908. *L. A. J. J. M. van Heijst.*
1909. *C. M. van Leeuwen.*
1910. J. van Best, Eindhoven.
" *E. J. M. van Zinnicq Bergmann.*
" *J. B. J. Timmermans*, Waalwijk.
1911. *J. H. F. Janssen.*
1913. *H. W. B. M. Brans.*
1914. *W. P. Groeneveld*, Werkendam.
1915. *Ch. M. J. Witlox.*

Mrs.
1915. *J. H. M. Hengst.*
" *Th. R. J. Wijers.*
" *W. M. J. M. van der Eerden.*
" *J. C. W. L. Raymakers*, Eindhoven.
1916. *G. M. M. Hekking*, Eindhoven.
" *C. A. G. W. van de Pol.*
1917. G. H. E. Nord Thomson.
1918. *P. I. J. M. van der Velden.*
" W. K. S. van Haastert, Eindhoven.
1919. *J. W. Bosch.*
" H. F. van Walsem.
" *Th. F. M. Hendricks*, Eindhoven.
" *Jhr. F. J. M. van Nispen tot Sevenaer.*
1920. *H. J. van Leeuwen jr.*
" *J. J. A. van der Putt*, Eindhoven.

Bij de Rechtbank te Breda.

Het bureau van consultatie vergadert elken dinsdag, des voormiddags te 9½ uur.

Mrs.
1870. *M. P. M. van Dam* ✠ (GG2), TD, BC.
1888. *F. E. Pels Rijcken*, TD, BC.
1890. *W. Ingen Housz*, TD, BC.
1893. *M. H. Hartog*, Bergen-op-Zoom.
1895. *P. C. E. van Wijmen*, TD.
1896. *Jhr. J. W. G. Reigersman.*
" *H. J. J. van den Biesen*, TD.
1902. *J. H. van der Meulen*, Bergen-op-Zoom.
1906. *G. E. Passtoors*, Tilburg.
1907. *A. W. Rassers*, Roosendaal.
" A. C. B. Arts.
1908. *A. L. Heijbroek.*
1909. *P. M. Arts*, Tilburg.

Mrs.
1914. *G. W. O. Janssens*, Tilburg.
" *G. M. A. A. Verheggen.*
" *H. J. A. Scheidelaar*, Tilburg.
1915. E. J. Swaep, Teteringen.
1917. *J. M. M. Maeijer.*
1919. *A. R. Bueno*, Tilburg.
" *A. A. J. Dirven*, Bergen-op-Zoom.
" *W. A. J. van den Hurk.*
" *H. C. J. Groot*, Bergen-op-Zoom.
" *Th. J. A. M. Mertens*, Tilburg.
" *J. J. A. H. Houben.*
" *J. A. M. Rits.*
1920. *J. A. P. M. van Hasselt*, Bergen-op-Zoom.

Bij de Rechtbank te Maastricht.

Het bureau van consultatie vergadert den eersten en derden donderdag van elke maand, des voormiddags te 9½ ure in het Paleis van Justitie.

Mrs.
1895. *M. J. H. H. Paulussen*, TD, BC.
1898. *R. von Geldern*, TD.
" *L. E. C. Haex*, TD.
1899. *J. J. H. Klijnen*, TD.
" *A. C. Haex*, Heerlen.
1900. *M. L. G. Schous*, TD, BC.
1901. *Ch. H. M. van Oppen*, TD, BC.
" *Jhr. E. Alting van Geusau.*
1903. *F. Th. A. Tripels.*
1908. *F. M. H. Quaedvlieg.*
1912. *E. A. Schoon.*
" *R. M. A. van Oppen*, Heerlen.
1913. *J. M. H. Ch. Evers.*

Mrs.
1913. *M. Bakhuijs Roozeboom*, Heerlen.
1915. *F. A. J. Marres.*
" *J. D. Onland*, Heerlen.
1916. *J. G. J. N. Beckers*, Sittard.
" *H. H. J. Batta.*
1919. *H. L. Woltersom.*
" *A. H. C. M. H. van Liebergen.*
" *B. C. J. M. Ides.*
" *A. Vettewinkel*, Heerlen.
" *W. E. A. Hustinx.*
1920. *P. W. M. J. Russel.*
" *H. G. M. Schaepveld.*

Bij de Rechtbank te Roermond.

Het bureau van consultatie vergadert elken zaterdag, des voormiddags te 10 uur.

Mrs.

1866. L. F. H. baron Michiels van Kessenich ✠4.
1893. *Jhr. G. A. H. Michiels van Kessenich*, BC.
1902. *W. M. H. Wolters*, BC, Venlo.
1905. *P. C. G. Tripels*, BC.
1910. *Th. J. H. Aquarius*, Haelen.
1911. *G. R. W. E. Dahmen.*
1912. *A. J. M. van Heyst.*
1914. *R. H. van Basten Batenburg*, Tegelen.

Mrs.

1915. *G. J. J. M. Coovels*, Helmond.
1916. *K. H. C. Joosten.*
1917. A. J. M. Kuijpers.
1919. *A. M. H. H. Mostart.*
" *E. J. H. A. Janssen*, Venlo.
" J. M. H. J. Hermans, Weert.
" *P. P. J. M. Geradts.*
" *J. G. C. H. Dubois*, Venlo.
" *P. Th. W. Hülsebosch*, Helmond.

Bij het Hof en de Rechtbank te Arnhem.

Het bureau van consultatie vergadert elken dinsdag, des namiddags te 3 uur.

Mrs.

1880. J. H. M. Verheijen, Nijmegen.
1885. *G. B. Roes*, TD.
1886. *Jhr. A. van der Goes*, TD, Nijmegen.
1889. *C. de Kempenaer*, TD, Velp.
1890. *H. P. de Wilde*, TD.
" F. W. A. Hütschler, Nijmegen.
" *W. A. van Bijlert*, TD, BC, id.
" *C. G. J. Bijleveld*, id.
1894. *D. L. Leccius de Ridder*, Wageningen.
" *H. S. J. Hijmans*, BC.
1896. *M. van Gelein Vitringa.*
1898. J. J. van Gorkom, Doetinchem.
1899. *B. H. Everts*, TD, BC.
" *R. J. de Visser.*
1900. *J. F. A. M. Wierdels*, Nijmegen.
" *H. F. de Grauw.*
1901. *J. F. van den Broek*, Nijmegen.
1902. *J. A. M. O. van Embden.*
" *G. A. J. M. van Ditzhuyzen*, BC.
" *B. F. Everts*, BC.
1903. *D. F. W. Scheidius.*
" *Jhr. H. C. M. van Nispen tot Pannerden.*
" *G. L. van Oosten Slingeland.*
1904. *R. van Maare BJz.*
" *A. J. van Walsem.*
1905. H. C. Willink Ketjen, Doetinchem.
" *D. Spanjaard*, BC.
1906. *J. W. M. Götte van Delden.*
" *M. J. Wolff.*
1907. *J. W. Frowein.*

Mrs.

1907. *H. J. Verbeek*, Dinxperlo.
1908. *J. S. Barbas.*
1909. J. H. T. Hijink, Nijmegen.
" *H. J. C. van Scherpenberg*, id.
" *J. Santman*, id.
1910. *J. P. Coops*, Doetinchem.
1912. *F. J. A. Hijink*, Nijmegen.
1913. *E. M. Hekking*, id.
1915. *Jhr. H. Laman Trip.*
" *A. Th. M. Poort*, Nijmegen.
1916. *L. F. M. Roes.*
" *P. H. le Clercq*, Nijmegen.
" *H. W. E. graaf Schimmelpenninck*, id.
1917. *P. C. Reeringh*, Nijmegen.
1918. *L. H. van Essen*, Veenendaal.
" Mevr. P. C. Felix, geb. de Boer.
" *J. A. C. M. Leesberg*, Nijmegen.
" *A. W. L. Bondam.*
1919. *Jhr. L. E. E. A. M. von Bönninghausen tot Herinckhave.*
" *K. Th. Koch.*
" *A. V. M. Bonnike.*
" *J. W. van der Sande*, Nijmegen.
" *H. N. A. Jacometti.*
" *C. J. Pické.*
" *J. Wackie Eysten*, Nijmegen.
" *J. G. de Vries Robbé.*
1920. E. P. F. A. van den Bogaert, Nijmegen.
" *S. Tromp Meesters.*
" *H. Maten.*

Bij de Rechtbank te Zutphen.

Het bureau van consultatie vergadert den eersten donderdag van elke maand, des voormiddags te 10 uur.

Mrs.

1865. *H. G. Jordens*, TD, BC, Deventer.

Mrs.

1879. *J. B. Sölner*, TD.

Mrs.
1880. *M. Rom Colthoff*, TD.
1885. *H. C. van Hanswijk Pennink*, TD, BC.
1888. G. P. ter Braak, Eibergen.
1897. *C. E. Stolk*, TD, BC.
1899. *J. J. Uijtwerf Sterling*, Apeldoorn.
〃 *Jhr. B. de Jonge*, TD.
1903. *Th. Dijstra.*
1907. *J. L. Sölner.*
1910. A. Th. ten Houten, Winterswijk.
1913. *J. P. Servatius*, Deventer.
〃 *G. A. Crol*, Apeldoorn.
1914. *J. C. Th Resius*, Deventer.

Mrs.
1914. *B. A. Roelvink*, Deventer.
〃 *H. W. Jordens*, id.
〃 *J. D. Naeff*, Lochem.
1915. J. H. Ketjen.
1916. *B. G. Wildervanck de Blécourt.*
1917. *Jhr. C. C. de Jonge.*
1918. *A. van Doorninck.*
1919. *W. A. Ubbens.*
〃 G. Bakker, Apeldoorn.
1920. *H. L. Sijpkens*, id.
〃 *H. C. P. Korte*, Deventer.

Bij de Rechtbank te Tiel.

Het bureau van consultatie vergadert naar behoefte op woensdag, des voormiddags te 11½ uur.

Mrs.
1873. H. J. A. van Heumen ● ✠4.
1877. P. H. A. Tydeman ●, BC.
1886. F. J. W. G. Spiering, BC.
1888. *J. J. Tilanus* (BL5).
1905. *E. J. J. van Lidth de Jeude.*
〃 *S. Rink.*
1907. H. K. Roessingh.

Mrs.
1907. J. Versteegh.
1908. W. M. Kolff, Deil.
1910. N. C. M. Werner Koch, Kerkdriel.
1913. M. Kolff, Deil.
〃 G. C. Crommelin, Dodewaard.
1915. J. Blom, BC.
1920. *J. van Nes.*

Bij de Rechtbank te Zwolle.

Het bureau van consultatie vergadert op onbepaalde tijden.

Mrs.
1878. J. F. Neeb ✠4, Harderwijk.
1885. I. A. van Roijen, TD.
1888. *A. J. M. Vos de Wael* (GG3), BC.
1890. P. A. van der Biesen (GG3).
1892. B. P. G. van Diggelen.
1893. *H. van der Vegte*, TD.
1896. *C. H. Thiebout*, TD, BC.
1901. J. van den Oever, Kampen.
1908. *J. F. baron van Haersolte.*

Mrs.
1910. *J. A. Willinge Gratama*, BC.
〃 *J. R. van der Pot.*
1911. *J. Nieuwhof*, Nunspeet.
1912. *Jhr. J. J. E. van den Brandeler.*
〃 *J. G. Stenfert Kroese.*
1916. *M. A. van Gilse.*
1918. H. de Vries, Elburg.
1919. *H. Landberg.*
〃 *C. F. H. Huijsman.*

Bij de Rechtbank te Almelo.

Het bureau van consultatie vergadert den eersten en derden donderdag van elke maand, des namiddags te 2 uur.

Mrs.
1880. G. Kortenbout van der Sluys, BC.
1897. F. G. J. Houck.
1899. *M. G. ten Cate*, Hengelo.
〃 H. J. ten Bruggencate, Lonneker.
1901. *H. A. van Rossum*, Enschedé.
1907. *G. J. Sybrandy* ✠.
1912. *M. A. Gewin.*

Mrs.
1912. *J. P. J. Gewin.*
〃 *W. J. O. Hattink*, BC.
1914. *H. G. Veth*, BC.
1915. *P. S. Noyon*, Enschedé.
1917. *D. te Winkel*, id.
1919. L. G. van der Steen van Ommeren, id.
〃 J. M. de Moor, Lonneker.

Bij het Hof en de Rechtbank te 's-Gravenhage.

De advocaten, ingeschreven bij den Hoogen Raad.

Bij de Rechtbank te Rotterdam.

Het bureau van consultatie vergadert elken woensdag, des namiddags te 2 uur, in he Gerechtsgebouw aan den Noordsingel.

Mrs.

1876. *C. C. Dutilh.*
1877. *M. Tels.*
1879. *C. F. A. Hoogeweegen* ✠4, TD.
1882. H. M. C. Poortman, Schiedam.
1883. A. C. van Blommestein, BC.
〃 *A. J. Bik*, BC.
1884. A. van Mens.
1886. S. J. L. van Aalten.
1888. *J. G. L. Nolst Trenité*, TD.
1889. *E. L. Jacobson*, TD.
1891. *A. van der Hoeven*, TD.
〃 H. H. C. Castendijk.
1892. L. S. Hollander.
1893. *Th. A. Fruin* ❁, TD.
1894. J. M. J. van der Minne.
〃 *P. L. M. Driebeek.*
1897. *H. J. Knottenbelt*, BC.
1898. *P. H. A. N. G. S. Lammers.*
〃 *H. H. de Hartog.*
〃 H. M. A. Schadee, BC.
〃 *W. A. van Traa*, BC.
1900. *V. van Peski* ✠.
〃 *A. J. Eigeman.*
〃 *A. W. Schippers*, TD.
〃 *C. A. van Renterghem.*
〃 *J. J. Heerma van Voss jr.*
〃 *J. P. Bruynzeel.*
1901. *A. Hijman.*
〃 *J. G. Schürmann.*
〃 *H. J. F. Heyman.*
1902. *H. P. Hermans*, Brielle.
1903. *J. van den Hoek.*
〃 *Mevr. A. E. van den Hoek-Kok.*
〃 *K. A. Rombach.*
〃 *J. Coert.*
1904. H. C. van Blommestein.
1905. *W. van Gelder.*
1906. *J. B. Crol.*
〃 *J. Winkel.*
〃 *G. C. A. Oskam.*
1907. L. Trouw, Brielle.
1908. *P. B. Bouman.*
〃 *G. J. Lycklama à Nijeholt.*
〃 *H. W. A. van Toen.*
〃 *M. M. van Velzen*, Schiedam.
〃 *E. J. J. van der Heijden.*
〃 *L. van Dantzig.*
1909. *J. Dutilh.*
〃 *W. A. C. van Dam.*
〃 *J. C. Brons.*

Mrs.

1909. *G. J. C. Schilthuis.*
1910. *G. van Baren*, Schiedam.
〃 A. Mijs.
〃 *J. Drost.*
〃 *J. W. van Zanten.*
〃 *W. Nolen.*
〃 *A. Zaayer*, Dirksland.
〃 *J. J. van Walsem.*
1911. *S. Naayen.*
〃 *Mej. M. H. Koderitsch.*
〃 *L. E. Roes.*
〃 *W. J. L. van Es*, Gouda.
1912. *H. van Wijk.*
〃 *F. A. Nelemans jr.*
〃 *H. Sanders.*
〃 *A. Brand.*
〃 *W. C. Mees RAz.*
〃 *G. H. B. van den Boom.*
1913. *F. J. W. C. K. E. Bordewijk.*
〃 *G. H. Lambert.*
〃 *A. C. A. Stern.*
〃 *Mej. M. Koderitsch.*
〃 *J. A. van der Lee.*
〃 *J. S. Hoek.*
〃 *A. J. Verstegen.*
1914. *W. Jalink.*
〃 *F. van Raalte.*
〃 *G. A. Diepenhorst.*
〃 *J. van Duyvendijk.*
〃 *Th. A. Wagtho.*
〃 *R. Rensma*, Gouda.
1915. *J. R. Pentermann.*
〃 *E. F. Bonjer.*
〃 *P. Ph. Koolen.*
〃 *H. A. van der Held.*
〃 *J. O. de Kat.*
〃 *W. F. C. Baars.*
1916. *W. Loeb.*
〃 *M. van Blerkom.*
〃 *L. H. van Winkelhof.*
〃 *Mevr. M. A. S. Gomm-de Vos*, Vlaardingen.
1917. *A. F. Zwaardemaker.*
〃 *J. H. J. Zuidema.*
〃 *F. G. Scheltema.*
〃 *M. Franken.*
〃 *W. M. E. van Rossem.*
〃 *G. Nauta.*
1918. *J. W. Wijnaendts.*
〃 *Th. P. J. Masthoff.*

Mrs.

1918. *B. H. Rouffaer.*
" *A. J. Hankes Drielsma.*
" *G. de Grooth.*
" *J. J. W. Pompe van Meerdervoort.* [1])
" *G. L. A. van Dijk.*
" *G. J. H. Kuijk.*
1919. *H. P. C. M. de Witt Wijnen*, Gouda.
" *D. Krantz.*
" *A. van Namen.*
" *I. Cohen.*
" *D. B. W. Postma.*
" *J. H. Welcker*, Schiedam.
" *B. P. Smeele.*

Mrs.

1919. *L. K. E. van Eijck.*
" *W. Ch. H. van Dillen.*
" *W. F. J. Brouwer.*
" *A. N. M. Allard.*
" *A. Loeb.*
" *mej. J. O. Knottnerus.*
" *W. Nolst Trenité.*
" *F. A. M. Caradino.*
" *J. van Oordt.*
" *N. C. van Mastrigt.*
" *G. R. W. Kijmmell.*
1920. *J. H. van der Meer.*
" *J. A. M. Pott.*
" *C. J. J. M. Petit.*
" *N. J. Bink.*

Bij de Rechtbank te Dordrecht.

Het bureau van consultatie vergadert den eersten dinsdag van elke maand, des middags te 12 uur in het Gerechtsgebouw (Steegoversloot 40).

Mrs.

1868. S. van Gijn ✠.
1885. *A. A. Moll*, TD, BC.
1890. A. Sigmond, TD, BC.
" J. P. van den Brink, Alblasserdam.
1894. *J. Salomonson*, TD, BC.
1896. A. H. Nebbens Sterling.
1898. *J. Jonker PHz.*
" *P. Blussé van Oud-Alblas*, TD.
1902. *K. K. Douw van der Krap*, TD.
1903. *J. van Drooge*, TD.
" J. H. Mulock Houwer.
" *F. Fernhout*, Gorinchem.

Mrs.

1907. *L. L. van Wageningen.*
1909. *B. van Marwijk Kooy.*
1910. *G. A. Verschoor*, Gorinchem.
1911. *F. G. Rens.*
1913. *C. Smits.*
1914. *J. Kampstra*, Sliedrecht.
1918. *A. J. Vliegenthart.*
" *E. J. E. G. Vonkenberg*, Gorinchem.
" *J. A. C. H. M. van Drooge.*
" *O. Schreuder.*
1920. *P. J. Sigmond.*

Bij de Rechtbank te Middelburg.

Het bureau van consultatie vergadert op onbepaalde tijden.

Mrs.

1883. *A. C. A. Jacobse Boudewijnse*, TD, BC.
1887. J. Loeff, Koudekerke.
1896. A. A. de Veer Gz. ✠4, TD.
1898. *J. J. Heyse*, TD, BC.
1899. *P. Dieleman*, TD.
1900. J. A. Heyse.
1903. *J. F. van Deinse*, TD, BC.
" *F. B. Evers.*
1904. *J. Adriaanse*, TD.
1907. *J. H. M. Stieger*, Goes.

Mrs.

1910. *Mej. J. Bolle.*
1912. *H. C. J. Zaaijer*, Goes.
" A. H. Lijdsman, Hulst.
1916. *C. M. Kegge*, Goes.
1917. *J. W. Goedbloed*, Goes.
1918. *M. A. Stufkens*, Terneuzen.
1919. *A. H. Kuipers.*
" *H. van der Beke Callenfels.*
" *Ph. R. Hugenholtz*, Goes.
" *J. L. Bakhuijsen Schuld.*
1920. *N. J. Vellenga.*

Bij de Rechtbank te Zierikzee.

Mrs.

1883. *A. J. F. Fokker.*
1903. *H. Polvliet.*

Mr.

1910. *J. A. C. van Heusde.*

---

1) Is alleen ingeschreven als procureur.

Bij het Hof en de Rechtbank te Amsterdam.

Het bureau van consultatie vergadert woensdag en zaterdag des namiddags te 3 uur, in het Paleis van justitie.

Mrs.
1860. J. A. Levy ❁.
1865. W. Binger.
1866. F. S. van Nierop ❁ ✠3 (K2).
1869. *W. Heineken* ❁, Hilversum.
1878. *E. J. C. Goseling.*
1879. *P. G. van Anrooy*, TD, Bussum.
1880. *H. J. Keyzer* (M5).
〃 *J. A. Foest*, BC.
〃 *H. R. Goudsmit.*
〃 *H. Verkouteren.*
1881. *J. F. Farensbach.*
〃 P. Peelen.
〃 *B. E. Asscher.*
1883. K. J. Philips ✠4.
〃 Th. G. D. van Schaick.
1884. *A. C. N. Pieren*, Hilversum.
〃 *J. R. Boerlage.*
1885. *E. P. F. A. van den Bogaert*, TD.
〃 *G. Brouwer Jz.*
〃 *D. E. Lioni.*
1886. *T. Mulder.*
〃 *F. C. N. Dammers*, TD, Bussum.
〃 *E. Lankhout.*
1887. *V. K. L. van Os.*
〃 *C. D. Asser jr.*
〃 *A. Lind.*
1888. *F. A. Molster.*
〃 *K. F. A. van der Breggen.*
〃 *J. Vijn.*
〃 *A. C. Mulder.*
1889. *C. Veth.*
〃 *H. J. Rijshouwer.*
1890. *J. A. N. Lammers.*
1891. *E. J. Korthals Altes* ❁.
〃 *H. P. Loggere jr.*, TD.
〃 *J. H. Worst*, BC.
〃 *G. Hijmans* (EL5).
1892. P. W. de Koning.
〃 *M. A. H. L. van Lier.*
〃 *A. H. Wertheim* (V5).
1893. *H. A. van den Wall Bake.*
1894. *J. C. Post*, Bussum.
〃 *J. R. Poûte*, BC.
〃 *H. J. Biederlack.*
〃 A. J. Moll Schnitzler ✠4.
1895. H. Westerman jr., Bussum.
〃 *E. J. Philips*, BC, Hilversum.
1896. *L. Prins.*
〃 *G. Tabak.*

Mrs.
1896. *E. van der Wal.*
1897. W. Roosegaarde Bisschop.
〃 J. E. Veltman Hz.
〃 *A. H. J. van den Biesen.*
〃 *H. A. E. Modderman*, BC.
〃 H. L. A. Visser.
〃 *C. A. J. Hartzfeld.*
〃 *C. Frikkers* ✠.
〃 *Z. van den Bergh.*
〃 J. A. van Sonsbeeck ✠4.
〃 *C. J. Pekelharing* (K4).
1898. *E. A. L. Boas*, BC.
〃 *P. J. J. van den Biesen.*
〃 *J. van Raalte.*
〃 *S. Zadoks.*
〃 J. H. H. Hülsman jr., Hilversum.
〃 *J. W. Sikman.*
〃 *N. A. Mensing van Charante jr.*, BC.
1899. *S. de Vries.*
〃 *L. S. G. de Hartog*, BC.
〃 H. J. G. Farensbach.
〃 *C. D. Salomonson.*
〃 C. H. Guépin.
1899. *J. W. Schreuder.*
1900. H. H. M. Berkhoff, Watergraafsmeer.
〃 *M. van Regteren Altena.*
〃 *H. G. van der Vies.*
〃 *B. H. Th. M. Terwindt.*
〃 *Ch. Thors.*
〃 *J. F. T. van Valkenburg jr.*
〃 *R. R. W. Janssen.*
〃 *F. A. Kokosky.*
1901. *D. K. G. de Jong.*
〃 *S. R. Fuldauer.*
〃 *G. M. Vroesom de Haan.*
〃 *J. de Vries.*
1902. *J. Doets.*
〃 *K. Olivier.*
〃 *J. W. Spijer.*
〃 *H. F. H. Wilbrink Hoitsema*, Hilversum.
〃 I. A. M. Bünker.
〃 *Arnold Levy.*
〃 *J. B. Deetman.*
〃 H. L. Israëls (EL5).
〃 *C. H. van Zeggelen.*
〃 *M. A. van Booren.*
〃 E. P. de Monchy RAz.

Mrs.
1903. *T. Muller Massis.*
" *C. J. F. Karsten.*
" *Alfr. Levy.*
" *G. Parser.*
1904. *A. Grünebaum.*
" J. A. van Hamel.
" *J. van Woudenberg Hamstra.*
1905. *P. J. L. Roeper Bosch*, Watergraafsmeer.
" *A. E. M. Povel*, BC.
" *E. van Tuinen.*
" *L. H. C. Kuhn.*
" H. A. van Nierop ✱.
1906. *Ch. A. Vaillant.*
" *I. G. Stibbe.*
" *G. J. Salm.*
" *A. F. M. E. Kuinders.*
" *D. W. Stibbe*, TD, BC.
" *I. Goudeket.*
" M. R. Bruck.
1907. *A. W. Gerritzen.*
" *J. J. van den Dries.*
" *J. C. van Kempen.*
" *H. W. J. M. Keuls*, Watergraafsmeer.
" *L. van Gigch.*
" *J. E. Hillesum.*
" *B. M. Cohen.*
" *C. H. E. Reelfs.*
" *G. M. W. Jellinghaus.*
" *E. H. P. Rosenboom.*
1908. *F. W. C. H. Oldewelt*, Hilversum.
" *J. H. G. Bekker.*
" *S. L. Outs*, Hilversum.
" *P. Groote jr.*
" *J. J. Keizer.*
" *A. B. Gomperts.*
1909. *P. J. Reijmer*, Hilversum.
" *A. J. Koldewijn.*
" *M. Mendels.*
" Mevr. M. H. E. van Woudenberg Hamstra, geb. Pouw.
" *F. van Leer.*
" *A. van Haersolte.*
" *M. Levenbach.*
" *J. J. B. van der Mandere.*
1910. *N. de Beneditty.*
" *J. Verdam.*
" *K. J. van Nieukerken.*
" *A. Zeldenrust.*
" *G. Seret.*
" *Th. I. K. M. Hiltermann.*
1911. *S. S. de Koe.*

Mrs.
1911. *J. de Vrieze.*
" *J. H. Polenaar.*
" *N. Groenewegen.*
1912. *I. van Creveld.*
" W. J. Vogel.
" *E. Polak.*
" *J. P. H. Kroon.*
" *W. J. Ph. de Lille Hogerwaard.*
" *B. Ph. Gomperts.*
" *P. H. F. van Vloten.*
1913. *F. S. M. Rits.*
" *G. H. A. Grosheide jr.*
" *W. de Gavere.*
" *C. E. Jacobs.*
" *C. Koning.*
" *K. Jansma.*
" I. L. Polak.
" *L. G. Kortenhorst.*
" *V. G. A. Boll.*
" *J. Ph. Zijnen.*
" *H. J. Triezenberg.*
" *A. J. M. van Wessem.*
1914. *M. Elion.*
" *S. J. van Royen.*
" *H. J. Boelen.*
" *J. H. H. Berden.*
" *J. W. Foest.*
" C. H. Kuhn.
1915. *P. Langeveld.*
" *A. H. Seijlhouwer.*
" *H. J. A. J. Niemeijer.*
" Mevr. L. M. van den Bergh.
" *L. Polak.*
" *I. Nagel.*
" *A. Goudsmit.*
" *F. D. Pauwels.*
" *J. E. Simons.*
1916. *Mej. A. de Leeuw.*
" L. A. Micheels.
" *A. N. Kuhn.*
" E. H. von Baumhauer.
" *I. M. Cohen.*
" A. Lugt.
" *F. L. J. van Haaren.*
" *J. H. de Vries.*
" W. R. Nijkerk.
" *H. L. Hoeffelman.*
" *P. J. Prinsen Geerligs.*
1917. *K. S. van Kappen.*
" *Mej. C. F. Katz.*
" *Th. Folkers.*
" S. H. van Perlstein.
" M. H. de Jong.

Mrs.
1917. *E. B. Asscher.*
〃 *A. C. G. van Proosdij.*
〃 *Ph. J. Jürgens.*
〃 *J. Peelen.*
〃 *N. J. Vonck.*
1918. Mej. E. van Königsberger.
〃 P. Feenstra Nz.
〃 *F. Buys.*
〃 *D. W. O. H. Schut.*
〃 *I. Prins.*
〃 G. Ruys.
〃 *Th. F. Boerlage.*
〃 *W. B. Jacobs.*
〃 *Mej. B. S. Levenbach.*
〃 *A. J. Herzberg.*
〃 *H. la Croix.*
〃 *J. C. Sikkel.*
〃 *Mej. E. Post.*
1919. *J. G. Steneker.*
〃 *J. Offerhaus.*
〃 *Ph. S. Frenkel.*

Mrs.
1919. *W. A. Moerel.*
〃 A. E. von Saher.
〃 R. Heidema.
〃 *W. H. C. Mouthaan.*
〃 *H. J. van Leeuwen jr.*
〃 *H. G. Koster.*
〃 *C. M J. F. Goseling.*
〃 *C. Dijstra.*
〃 *J. J. B. Goettsch.*
〃 *S. Bromberg.*
〃 *J. Rozenberg.*
〃 *J. J. H. J. van Reenen.*
〃 *A. J. M. Hendrix.*
〃 J. H. Penning.
〃 *J. L. Wijsman.*
〃 A. G. Lubbes.
〃 *M. M. Siebers Sasse.*
〃 *W. A. Hecker.*
〃 *G. Calmter.*
〃 *C. P. M. Romme.*

Bij de Rechtbank te Alkmaar.

Het bureau van consultatie vergadert den eersten en derden vrijdag van elke maand, d namiddags te 2½ uur.

Mrs.
1882. *J. Verdam*, TD, BC.
1885. *W. C. Bosman*, TD.
〃 A. P. H. de Lange.
1887. *A. M. de Lange*, TD, BC.
1893. *H. P. M. Kraakman*, TD.
〃 *K. A. Cohen Stuart.*
〃 *A. J. F. M. N. Dorbeck.*
1894. *A. Prins*, TD.
1898. *J. Ph. Bosman*, BC.

Mrs.
1901. *A. A. Huizenga*, Hoorn.
1906. *P. A. Offers*, TD.
1907. W. Stap.
〃 M. Moens.
1908. *D. Sluis.*
1909. A. J. M. Leesberg.
1917. *C. A. de Groot*, BC.
1918. *J. L. Veltrup.*

Bij de Rechtbank te Haarlem.

Het bureau van consultatie vergadert elken vrijdag, des namiddags te 1½ uur.

Mrs.
1880. *Jhr. F. W. van Styrum* ❁, TD.
1885. *F. Willekes Mac Donald.*
1890. *H. Ph. Visser 't Hooft*, TD.
1891. *W. Cnoop Koopmans.*
1893. J. Walig, Zaandijk.
1896. H. J. D. D. Enschedé ✠ (LZ3).
1898. A. Moens, Beverwijk.
〃 *A. A. Stheeman.*
1899. *J. J. de Graaff.*
1900. *P. Tideman*, Bloemendaal. BC.
1901. *Jhr. E. H. F. Teding van Berkhout.*
1902. *A. H. J. Merens*, TD.
1903. *P. Tjeenk Willink*, TD.
1905. *L. J. van Toulon van der Koog*, BC.

Mrs.
1906. *J. F. E. Boele*, Zaandam.
〃 *M. Slingenberg.*
1907. *W. P. Vis*, BC.
1908. *J. H. J. Simons*, TD, BC.
〃 *J. H. Monnik.*
〃 A. Slob, Haarlemmermeer.
1910. W. F. van Slooten.
1911. *G. A. Feits.*
〃 *A. Bruch.*
1912. *P. E. Barbas.*
1913. *H. Tuymelaar*, TD, BC.
〃 *F. M. Hagemeijer.*
〃 *J. B. Bomans.*
1915. *A. W. Hellema*, IJmuiden.

Mrs.
1916. *M. van Toulon van der Koog.*
" *L. V. Hoog.*
" *R. C. Bakhuizen van den Brink.*
1917. *F. A. Davidson.*
" *E. Thiel.*
1918. *G. W. C. Pliester*, Bloemendaal.
" *H. M. Peltenburg.*
" J. Deenik.
1919. *F. van der Goot.*

Mrs.
1919. *C. Blankevoort.*
" *M. A. van Eck.*
" *H. F. Brevée.*
" W. A. C. van Wichen, Alkemade.
" *B. Barlagen Bussemaker.*
" *J. H. van Meurs*, Velsen.
1920. *F. Heemskerk.*
" *F. J. D. Thijsse.*
" *C. van Sprang.*

Bij de Rechtbank te Utrecht.

Het bureau van consultatie vergadert elken dinsdag en vrijdag, des namiddags te 8 uur in het Paleis van Justitie.

Mrs.
1860. F. A. van Hall (DM3).
1878. H. F. W. Dubois sr.
1879. *A. A. Pit.*
1881. *J. F. E. Claringbould* ✠4, TD.
1884. *R. A. Vogelsang* (BV4), BC.
1887. *P. G. H. Dop*, TD.
1890. *F. J. C. Verhoeff.*
" J. G. Brouwer Nijhoff.
" *H. P. van Heyst.*
1892. *M. Nauta*, TD.
1894. *J. P. Th. du Quesne van Bruchem*, Baarn.
" *J. Hamburger.*
1897. *C. de Wilde.*
1903. *Jhr. K. J. Schorer*, TD.
" *D. Graevestein van Heyst.*
" *F. A. C. Schröder.*
1904. *H. J. M. van den Bergh*, TD, BC, Amersfoort.
1906. *H. Th. Gerlings.*
" *R. van Woelderen*,
1907. *H. G. Holsteijn*, BC.
" *O. Hogenbrug.*
" *J. Winkel jr.*, BC.
" H. C. van Beusekom.
1908. *E. W. H. Duijzings.*
" *J. J. de Waal Malefijt.*
" *A. Ph. W. Alta.*
1909. O. Gezelle Meerburg.
1910. *R. P. van der Mark*, Amersfoort.
" *J. H. Vuystingh*. BC.

Mrs.
1910. *C. Vervoorn.*
" *D. A. L. M. Schretlen.*
1911. *M. H. de Boer.*
" *G. A. E. B. Meijer.*
" *J. F. van Beeck Calkoen.*
" *B. van der Mersch*, Zeist.
" *S. M. S. Furnee.*
1912. *L. Stadig*, Amersfoort.
" *J. A. Rosenveldt.*
1913. H. E. Lagro, Bodegraven.
" *W. A. P. van Lier.*
1914. *Mej. E. C. Simons.*
" *H. A. J. Reumer.*
1916. *F. A. Beunke.*
" *H. G. V. Hijmans.*
1917. *H. N. J. Bink.*
" *M. Tydeman*, Amersfoort.
1918. *J. W. Flieringa.*
" *P. C. J. Cremer.*
" *H. A. Dambrink.*
" *A. J. Mol.*
" A. J. S van Lier.
" *J. P. Sieburgh.*
1919. *S. J. Pit.*
" *H. W de Vink.*
" *L. C. van Goudoever.*
" *E. D. G. van der Horst.*
" A. D. Hamburger.
1920. *N. H. van Voorst van Beest.*
" *P. Kaag.*
" *J. H. van Maarseveen.*
" J. H. van Doorne.

Bij het Hof en de Rechtbank te Leeuwarden.

Het bureau van consultatie vergadert den eersten en derden donderdag van elke maand des middags te 12 uur.

Mrs.
1880. A. H. van Kleffens, TD, Harlingen.
1881. *C. A. Römer* ✠, TD.
1882. *J. M. van Hettinga Tromp*, TD, BC.

Mrs.
1885. *C. Beekhuis*, TD, BC.
1894. *J. A. Stoop* ✠, TD, BC.
1899. *P. C. Andreae*, Sneek.

Mrs.
1903. A. van Giffen.
1905. *M. E. Hepkema.*
" *J. W. Tijsma.*
1906. *F. G. van Binsbergen.*
1911. A. W. Koch.
" *Tj. Binnerts*, TD.
1912. *G. A. Boon.*
1913. *R. Römer.*

Mrs.
1914. *P. S. Gerbrandy*, Sneek
" *H. A. Wassenbergh.*
1915. *L. J. van Apeldoorn.*
1917. *J. Steffens.*
1919. *S. Ypey.*
" *D. F. van Giffen.*
1920. *M. Koopmans*, Sneek.

Bij de Rechtbank te Heerenveen.

Het bureau van consultatie vergadert elken donderdag, des voormiddags te 10 uur.

Mrs.
1878. *W. H. Jonkers* ⚜, Kortezwaag, BC.
1911. *H. Binnerts.*
" *W. T. van der Leij*, BC.
1913. J. F. de Jong Posthumus, Drachten.

Mrs.
1916. *J. H. D. Munnik*, Joure.
1917. *E. Land.*
1918. *J. van de Geer.*

Bij de Rechtbank te Groningen.

Het bureau van consultatie vergadert des woensdags om de drie weken, des namiddags te 1½ uur in het paleis van justitie.

Mr.
1871. *H. Schaap*, TD.
" A. W. Romkes ⚜ ✠4, TD.
1890. *E. D. H. Schutter*, TD, BC.
" *J. G. Holthuis*, TD.
1894. *H. de Visser*, TD.
1898. P. J. F. H. van de Rivière.
1899. *S. C. H. Romkes*, BC.
1901. C. de Ranitz, Winsum.
" *Jhr. T. J. van Iddekinge*, TD, BC.
1902. *A. T. Vos*, Appingedam.
" *J. Kalma.*

Mrs.
1906. *R. Koppe*, BC.
1907. *H. Frima*, BC.
1909. *J. E. Hesse.*
" *M. Levie.*
1910. *W. J. M. Weersma.*
" *J. Bolt.*
1914. B. Bakker—Nort.
" *Tj. de Jong.*
1917. *S. K. de Waard.*
1919. *M. Koppius.*
1920. *A. B. Rood.*

Bij de Rechtbank te Winschoten

Het bureau van consultatie vergadert iederen woensdag in het Gerechtsgebouw des voormiddags van 10—10½ uur.

Mrs.
1864. A. H. Kouing ✠, Finsterwolde.
1878. *L. J. Huber*, Veendam.
1887. H. I. Schönfeld.
1892. *D. H. Bosch*, BC.
1893. *J. H. Diddens*, BC.
1900. *R. P. Veenhoven*, Hoogezand.

Mrs.
1901. *P. A. Zeven*, Wildervank.
1908. *M. Tresling*, BC.
1909. *M. I. Polak*, Oude Pekela.
1918. *W. R. Emmen Riedel.*
1919. *P. de Groot.*

Bij de Rechtbank te Assen.

Het bureau van consultatie vergadert den laatsten donderdag van elke maand, des namiddags te 1 uur.

Mrs.
1877. A. Kloekers.
1893. *J. G. Westra van Holthe*, BC.
1897. *W. Doornbos*, Meppel.
1899. *W. C. Boelken*, Emmen.
" *J. J. Veurman* ✠, Meppel.
1905. *J. A. ten Holte*, Dalen.

Mrs.
1909. *Jhr. A. W. van Holthe tot Echten.*
1913. *H. J. Meyeringh.*
1916. *H. E. Pelinck.*
1917. *M. S. Kalma.*
1919. *A. Fokkema.*

PROCUREURS.

Het reglement van orde en discipline voor de procureurs is vastgesteld bij koninklijk besluit van 14 sept. 1838 (St. 36), gewijzigd bij de kon. besl. van 5 dec. 1844 (St. 61), 17 dec. 1875 (St. 244), 1 juni 1879 (St. 107), 1 juli 1910 (St. 178) en 31 jan. 1920 (St. 52). [1])

Sedert 1 augustus 1879 wordt ieder, die den graad van doctor in de rechten of in de rechtswetenschap bezit, op zijn verzoek als procureur toegelaten.

De procureurs bij de rechtbanken, benoemd vóór 15 mei 1877, zijn voor zoover de tegenwoordige rechterlijke indeeling des Rijks daartoe aanleiding geeft, bevoegd om tevens op te treden bij eene of meer andere rechtbanken, bedoeld bij art. 13 der wet van 9 april 1877 (St. 80).

De namen van de rechtsgeleerden, toegelaten als procureur, zijn in de lijst der advocaten cursief gedrukt (Zie blz. 110 en volgg.).

Bij de Rechtbank te Zutphen. Mr. J. B. Sölner, 20 nov. 1875.

DEURWAARDERS.

Het reglement op den dienst der deurwaarders is vastgesteld bij koninklijk besluit van 14 sept. 1838 (St. 36) en, in verband met art. 13 der wet van 10 nov. 1875 (St. 204), aangevuld bij de kon. besluiten van 26 jan. 1876 (St. 34), 29 maart 1905 (St. 119), 4 dec. 1905 (St. 312), 21 juli 1906 (St. 208), 1 nov. 1910 (St. 310), 6 mei 1916 (St. 183), 29 mei 1917 (St. 446) [2]), 3 sept. 1918 (St. 541), 23 jan. 1920 (St. 37) en 3 juli 1920 (St. 328).

Het maximum van het getal deurwaarders bij de verschillende rechtscolleges is bepaald bij koninklijk besluit van 15 juli 1879 (St. 143), gewijzigd bij kon. besl. van 1 nov. 1910 (St. 311).

De deurwaarders bij de arrondissements-rechtbanken en kantongerechten, aangesteld vóór 15 mei 1877, zijn, voor zoover de tegenwoordige rechterlijke indeeling des Rijks daartoe aanleiding geeft, bevoegd hunne bediening uit te oefenen bij een of meer andere rechtbanken of kantongerechten, bedoeld bij art. 14 der wet van 9 april 1877 (St. 80).

Bij den Hoogen Raad der Nederlanden.

J. B. Mansveld, 31 maart 1877.
G. L. Stapelkant, 6 dec. 1893.
P. van den Dool, 21 mei 1910.
J. H. de Groot, 25 oct. 1917.

Bij het Hof te 's-Hertogenbosch.

A. L. Scheefhals, 17 febr. 1912.
L. Juijn, 17 jan. 1914.

Bij de Rechtbank te 's-Hertogenbosch.

J. J. Brak, Veghel, 30 juni 1888.
W. C. Friedli, Heusden, 11 oct. 1899.
J. J. M. Baudoin, 's-Hertogenbosch, 11 oct. 1904.
H. N. W. Hendricks, id., 11 oct. 1905.
M. J. Kuijpers, Eindhoven, 12 sept. 1906.
J. J. van Belkom, Eindhoven, 21 febr. 1916.
J. L. Coppens, Oss, 11 april 1916.
H. E. J. Welp, Boxmeer, 11 april 1916.
G. M. H. Kneepkens, Oirschot, 29 mei 1916.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement 's-Hertogenbosch.

's-Hertogenbosch. P. A. van Nieuwstadt, 3 sept. 1868.
Oss. . . . .
Heusden. W. C. Friedli, 27 sept. 1899.
Waalwijk. A. J. J. Gerris, 2 jan. 1903.
Veghel. J. J. Brak, 27 juni 1888.
Eindhoven. M. J. Kuijpers, 5 febr. 1916.
Oirschot. G. M. H. Kneepkens, 26 sept. 1917.

Bij de Rechtbank te Breda.

M. J. M. van der Velden, Tilburg, 30 juni 1885.
H. J. van Dorst, Oosterhout, 1 oct. 1901.
J. B. A. Laurijssen, Bergen op Zoom, 12 nov. 1907.
L. Verdussen, Oudenbosch, 31 maart 1908.
L. P. Janssen, Breda, 31 dec. 1910.
W. M. Th. Relik, Breda, 25 mei 1912.
A. A. Sonneveldt, Zevenbergen, 3 april 1917
H. J. Tabbers, Tilburg, 7 juni 1918.
C. Schalken, Roozendaal, 22 juli 1918.

---

1) De tekst van het gewijzigde reglement is bekend gemaakt bij kon. besl. van 14 juni 1911 (St. 147).

2) De tekst van het reglement, gelijk het gewijzigd is na het kon. besluit van 6 mei 1916 (St. 183), is bekend gemaakt bij kon. besl. van 7 oct. 1916 (St. 469).

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Breda.

Breda. A. H. Seegelaar, 16 sept. 1911.
Oosterhout. H. J. van Dorst, 1 oct. 1901.
Zevenbergen. A. A. Sonneveldt, 19 april 1901.
Bergen-op-Zoom. J. van de Linde, 29 oct. 1918.
Tilburg. P. L. J. H. J. Buddemeijer, 21 maart 1899.

Bij de Rechtbank te Maastricht.

M. E. Klijnen, Maastricht, 15 mei 1873.
W. Eevers, Meerssen, 23 juni 1879.
P. L. Odekerken, Gulpen, 6 juli 1887.
P. H. Vaessen, Sittard, 7 april 1910.
B. S. Scholberg, Maastricht, 10 mei 1910.
Ch. M. H. van der Mast, Heerlen, 10 maart 1914.
W. F. Hommes, Maastricht, 2 dec. 1916.
H. H. N. Lafleur, Kerkrade, 24 maart 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Maastricht.

Maastricht. H. H. M. Boesmans, 20 juni 1888.
Heerlen. P. L. Kengen, 31 jan. 1900.
Sittard. P. H. Vaessen, 7 april 1910.
Gulpen. H. P. M. Odekerken, 15 nov. 1917.

Bij de Rechtbank te Roermond.

P. J. Notermans, Venlo, 22 mei 1896.
F. J. Verhooren, Weert, 29 mei 1905.
J. M. P. C. Richelle, Helmond, 17 jan. 1910.
M. L. Tomlow, Roermond, 7 juni 1910.
J. H. Huijnen, Venlo, 24 mei 1913.
G. H. F. Verbruggen, Roermond, 1 juni 1913.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Roermond.

Roermond. H. J. M. H. Rademaekers, 11 oct. 1917.
Venlo. P. J. Notermans, 10 april 1913.
Weert. F. J. Verhooren, 29 mei 1905.
Helmond. C. J. van Moorsel, 7 febr. 1908.

Bij het Hof te Arnhem.

T. Teitsma, 2 nov. 1899.
P. W. Moens, 18 jan. 1909.

Bij de Rechtbank te Arnhem.

C. G. van Heelsum, Wageningen, 23 dec. 1896.
B. J. Wanrooy, Terborg, 23 mei 1902.
P. Baerends, Arnhem, 12 dec. 1902.
A. H. Drielsma, Elst, 20 mei 1903.
J. J. van der Stroom, Doesburg, 10 febr. 1904.
J. L. A. C. Janssen, Nijmegen, 2 maart 1910.
F. Spieksma, Arnhem, 10 febr. 1912.
A. W. Coppens, Nijmegen, 16 dec. 1913.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Arnhem.

Arnhem. F. W. J. Boester, 8 jan. 1915.
Wageningen. C. G. van Heelsum, 23 dec. 1896.
Nijmegen. Th. J. Kleijheeg, 19 oct. 1918.
Elst. A. H. Drielsma, 6 april 1903.
Doesburg. J. J. van der Stroom, 30 dec. 1901.
Terborg. B. J. Wanrooij, 22 april 1915.

Bij de Rechtbank te Zutphen.

J. Lindeman, Groenlo, 29 oct. 1897.
J. J. Bodifée, Deventer, 18 juni 1900.
H. Muller, Apeldoorn, 13 april 1910.
R. A. P. van der Woude, Zutphen, 25 juni 1912.
D. C. Schultz, Zutphen, 18 jan. 1914.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Zutphen.

Zutphen. D. C. Schultz, 17 juni 1902.
Groenlo. J. Lindeman, 18 dec. 1913.
Apeldoorn. G. Overkamp, 11 sept. 1897.
Deventer. W. J. Broekhuizen, 28 juni 1878.

Bij de Rechtbank te Tiel.

W. F. Kelly, Druten, 17 febr. 1869.
P. M. van Beekum, Culemborg, 21 oct. 1891.
J. A. Pijzelman, Tiel, 1 dec. 1892.
T. H. Werner, Geldermalsen, 4 oct. 1912.
A. H. Nijman, Zaltbommel, 4 juli 1913.
J. G. Coljée, Vianen, 11 juni 1918.
J. van Noort, Tiel, 30 dec. 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Tiel.

Tiel. H. C. Schmitz, 1 mei 1889.
Geldermalsen. T. H. Werner, 4 oct. 1912.
Zaltbommel. A. H. Nijman, 14 juli 1913.
Druten. H. Korting, 9 mei 1916.
Vianen. J. G. Coljée, 19 juni 1918.

Bij de Rechtbank te Zwolle.

B. de Marcas, Zwolle, 9 nov. 1892.
A. L. Willemsen, Harderwijk, 19 febr. 1896.
G. van Oorschot, Kampen, 18 maart 1896.
J. Rietman, Zwolle, 15 juli 1909.
Th. Burbach, Zwolle, 6 oct. 1914.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Zwolle.

Zwolle. J. Rietman, 17 juli 1909.
Kampen. G. van Oorschot, 28 maart 1896.
Harderwijk. A. L. Willemsen, 26 febr. 1896.
Ommen. J. Lameijer, 6 jan. 1912.

Bij de Rechtbank te Almelo.

H. J. Maat, Almelo, 4 maart 1885.
E. J. Schnitger, Enschedé, 16 juli 1898.
D. H. Reuvecamp, id., id.
H. J. Plaggemars, Almelo, 7 febr. 1903.
G. J. Fikkert, Goor, 11 juni 1909.
M. Kerkdijk, Almelo, 25 oct. 1912.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Almelo.

Almelo. H. J. Maat, 6 nov. 1882.
Enschedé. E. J. Schnitger, 15 dec. 1897.
Goor. G. J. Fikkert, 19 mei 1909.

Bij het Hof te 's-Gravenhage.

J. M. Doornberg, 24 juni 1890.
A. A. van Dijk, 28 mei 1904.
W. J. Bikbergen, 8 oct. 1914.

Bij de Rechtbank te 's-Gravenhage.

P. H. Versluis, Alphen, 17 maart 1888.
P. H. van Thiel, Leiden, 23 dec. 1890.
J. A. Witschey, 's-Gravenhage, 30 jan. 1902.
H. Joosten, 's-Gravenhage, 9 febr. 1904.
J. F. Houtzager, Naaldwijk, 30 april 1904.
P. J. Grondel, 's-Gravenhage, 30 juni 1909.
J. C. G. 's-Gravendijk, Leiden, 30 juni 1914.
A. W. A. Goudart, 's-Gravenhage, 14 jan. 1915.
C. D. Abbink, Delft.
H. van Vliet, 's-Gravenhage.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement 's-Gravenhage.

's-Gravenhage. H. L. C. van der Groen, 11 april 1911 — A. F. Ch. Köhler, 4 oct. 1913.
Delft. H. J. Verbeek, 17 mei 1882.
Leiden. H. van der Woude, 11 oct. 1907.
Alphen. P. H. Versluis, 29 oct. 1884.

Bij de Rechtbank te Rotterdam.

J. C. van Baaren, Vlaardingen, 18 oct. 1875.
W. Fontijne, Rotterdam, 19 febr. 1885.
W. H. Driessen, id., 6 oct. 1891.
F. H. Swam, id., 9 maart 1894.
P. M. van der Put, id., 28 febr. 1895.
B. H. van de Werve jr., Gouda, 12 maart 1898.
G. S. Montfoort, Schiedam, 12 juni 1901.
A. J. C. Harcksen, Rotterdam, 31 jan 1902.
J. Groeneweg, Brielle, 2 nov. 1903.
J. van Ipenburg, Schoonhoven, 23 april 1904.
D. Th. Schouten, Rotterdam, 1 maart 1907.
B. Litzau, id., 8 nov. 1912.
P. J. Groenendijk, Sommelsdijk, 24 dec. 1912.

e Kantongerechten van het arrondissement Rotterdam.

Rotterdam. B. Kruyne, 6 sept. 1873 — J. P. Willemse, 9 dec. 1895 — A. A. van Arnhem, 13 jan. 1906 — J. M. Borghstein, 6 febr. 1914.
Schiedam. G. S. Montfoort, 4 juni 1901.
Gouda. J. J. F. den Boer, 21 mei 1912.
Schoonhoven. J. van Ipenburg, 26 april 1904.
Brielle J. Groeneweg, 4 nov. 1903.
Sommelsdijk. P. J. Groenendijk, 1 jan 1905.

Bij de Rechtbank te Dordrecht.

M.C.N.Maquiné, Gorinchem, 7 nov.1883.
G. J. Steenweg, Dordrecht, 16 juni 1885.
B. den Boer, Oud-Beijerland, 16 febr. 1893.
H. Zwiers, Ridderkerk, 19 dec. 1907.
A. Borsje, Dordrecht, 16 juli 1919.
J. W. van Leeuwen, Sliedrecht, 29 oct. 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Dordrecht.

Dordrecht. G. J. Steenweg, 13 nov. 1889.
Oud-Beijerland. B. den Boer, 2 febr. 1893.
Ridderkerk. H. Zwiers, 27 nov. 1907.
Gorinchem. M. C. N. Maquiné, 1 dec. 1868.
Sliedrecht. J. W. van Leeuwen, 29 oct. 1919.

Bij de Rechtbank te Middelburg.

I. P. Rosier, Middelburg, 31 dec. 1892.
P. A. Vervaat, Middelburg, 8 mei 1907.
A. C. M. Poppe, Hulst, 10 juli 1907.
A. Brevet, Oostburg, 6 juli 1909.
A. Heijboer, Kortgene, 5 juni 1912.
J. M. de Kok, Goes, 17 febr. 1919.
K. J. Huineman, Terneuzen, 22 mei 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Middelburg.

Middelburg. I. P. Rosier, 5 sept. 1905.
Goes. J. K. Verhoek, 17 nov. 1903.
Oostburg. A. Brevet, 17 april 1909.
Neuzen. K. J. Huineman, 22 jan. 1912.
Hulst. A. C. M. Poppe, 27 juni 1906.

Bij de Rechtbank te Zierikzee.

W. Timmerman, Zierikzee, 4 dec. 1882.
J. de Regt, id., 6 nov. 1903.
M. C. van Elsäcker, Tholen, 30 april 1904.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Zierikzee.

Zierikzee. W. Timmerman, 22 april 1884.
Tholen. M. C. van Elsäcker, 17 febr. 1914.

Bij het Hof te Amsterdam.

H. C. Stapelveld, 14 mei 1877.
Th. F. Menagé Challa, 27 febr. 1892.
G. D. Dammers, 1 april 1911.

Bij de Rechtbank te Amsterdam.

W. Abspoel, Amsterdam, 25 juni 1886.
L. C. van der Duys, id., 23 maart 1889.
D. H. van der Poll, id., 11 oct. 1889.
F. W. P. Harshagen, Bussum, 25 febr. 1891.
G. D. Dammers, Amsterdam, 29 mei 1891.
J. H. du Pont Noordbeek, id., 2 jan. 1893.
S. Schermer, Amsterdam, 16 febr. 1903.
N. Wagenaar, id., id.
H. A. Schmitt, id., 27 maart 1908.
J. P. C. D. Brinkman, id., 12 mei 1911.
P. Ambagtsheer, id., 8 nov. 1912.
A. Abspoel, id., 22 jan. 1914.
B. Stoppelsteen, id., 31 mei 1918.
C. H. E. Kleysen, id., 5 juni 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Amsterdam.

Amsterdam. J. van Aartsen, 21 nov. 1893 — A. J. H. Nieuwenhuysen, 16 maart 1895 — G. A. Meijer, 24 jan. 1903 — C. H. E. J. Milet de Saint Aubin, 3 oct. 1903.
Hilversum. J. P. van Vugt, 23 dec. 1890.

Bij de Rechtbank te Alkmaar.

J. G. Klein, Alkmaar, 11 april 1884.
C. Jongbloed, Enkhuizen, 25 mei 1899.
G. S. Amoureus, Alkmaar, 20 oct. 1899.
H. J. Haasbroek, id., 23 oct. 1903.
W. Biersteker, Helder, 23 sept. 1912.
C. G. Gude, Texel, 22 mei 1913.
J. F. Teunis, Medemblik, 9 nov. 1916.
M. van Vliet, Schagen, 11 oct. 1917.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Alkmaar.

Alkmaar. . . . .
Schagen. M. van Vliet, 4 oct. 1917.
Helder. W. Biersteker, 25 jan. 1899.
Hoorn. A. J. van Schoten, 22 juni 1916.
Medemblik. J. F. Teunis, 9 nov. 1916.

Bij de Rechtbank te Haarlem.

J. N. Warnier, Haarlem, 15 febr. 1892.
H. van de Weetering, Zaandam, 25 nov. 1904.
D. A. W. Henskes, Haarlem, 18 sept. 1907.
H. Vincent, Haarlemmermeer, 10 juli 1914.
J. van Wijngaarden, Haarlem, 5 april 1917.
J. Hollenberg, Purmerend, 15 mei 1918.
A. v. d. Borch, Haarlem, 9 dec. 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Haarlem.

Haarlem. L. A. Glaser, 24 nov. 1902.
Zaandam. H. van de Weetering, 19 maart 1903.
Purmerend. J. Hollenberg, 1 mei 1918.
Haarlemmermeer. H. Vincent, 14 oct. 1913.

Bij de Rechtbank te Utrecht.

J. Winter, Maarssen, 18 oct. 1875.
F. van Deth, Woerden, 27 febr. 1897.
J. A. Groenendaal, Utrecht, 16 febr. 1903.
J. Kuijters, Amersfoort, 31 jan. 1908.
H. Balfoort, Utrecht, 22 dec. 1911.
H. P. J. Kocken, Utrecht, 22 jan. 1914.
H. H. van Dam, Wijk-bij-Duurstede, 19 dec. 1914.
W. A. van den Wijngaard, Maarssen, 5 juni 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Utrecht.

Utrecht. A. Brink, 8 dec. 1916.
Breukelen-Nijenrode. W. A. van den Wijngaard, Maarssen, 23 dec. 1913.
Amersfoort. D. de Groot, 29 jan. 1907.
Wijk-bij-Duurstede. H. H. van Dam, 2 dec. 1914.
Woerden. . . . .

Bij het Hof te Leeuwarden.

B. van der Schoot, 4 jan. 1878.
J. Süthoff, 10 febr. 1915.

Bij de Rechtbank te Leeuwarden.

J. W. Drijfhout, Sneek, 23 febr. 1870.
G. Keikes, Bolsward, 12 maart 1896.
T. Hoogeveen, Bergum, 4 juli 1902.
P. de Vries Hz., Dokkum, 17 mei 1904.
G. Heeringa, Berlikum, 21 oct. 1904.
E. Kuipers, Harlingen, 29 juni 1905.
J. Oosterwerff, Leeuwarden, 9 jan. 1912.
K. Blok, Buitenpost, 22 mei 1912.
H. M. Reijenga, Sneek, 30 oct. 1914.
G. Hooghiem, Leeuwarden, 10 sept. 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Leeuwarden.

Leeuwarden. S. van der Woude, 9 nov. 1888 — G. Heeringa, Berlikum, 10 oct. 1904.
Dokkum. P. de Vries Hz., 6 mei 1904 — G. Heeringa, Berlikum, 10 oct. 1904.
Bergum. T. Hoogeveen, 21 mei 1900.
Harlingen. E. Kuipers, 24 juni 1905.
Sneek. J. H. Doodkorte, id.
Bolsward. G. Heikes, 12 maart 1896.

Bij de Rechtbank te Heerenveen.

T. Verstand, Steenwijk, 23 dec. 1913.
B. J. Wiekmeijer, Wolvega, 7 dec. 1914.
P. Hondema, Dragten, 2 febr. 1915.
F. Rinsma, Lemmer, 30 april 1915.
J. D. Jongsma, Heerenveen, 9 nov. 1917.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Heerenveen.

Heerenveen. P. Molijn, 11 febr. 1910.
Beetsterzwaag. A. Mulder, 8 jan. 1909.
Lemmer. F. Rinsma, 1 mei 1915.
Steenwijk. T. Verstand, 24 dec. 1913.

Bij de Rechtbank te Groningen.

J. J. Mekel, Bedum, 31 oct. 1879.
F. de Boer, Groningen, 20 febr. 1900.
H. Tak, Zuidhorn, 13 nov. 1901.
M. Meesenbroek, Groningen, 14 mei 1902.
G. Kool, Appingedam, 27 maart 1907.
G. C. Nanninga, Groningen, 30 juni 1909.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Groningen.

Groningen. G. H. Drewes, 1 febr. 1915.
Zuidhorn. H. Tak, 4 nov. 1901.
Appingedam. G. Kool, 15 maart 1907.
Onderdendam. J. C. Hazewinkel Jz., 17 dec. 1917.

Bij de Rechtbank te Winschoten.

T. Agterbos jr., Hoogezand, 1 april 1880.
F. Warnders, Wildervank, 12 sept. 1884.
A. Engels, Winschoten, 31 mei 1888.
H. Martijn, Winschoten, 20 nov. 1914.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Winschoten.

Winschoten. A. Kriegsman, 9 febr. 1916.
Zuidbroek. J. Luinge, 22 jan. 1901.

Bij de Rechtbank te Assen.

W. J. H. Pape, Coevorden, 7 juli 1897.
E. Kreulen, Odoorn, 14 dec. 1903.
H. A. Luijten, Assen, 27 febr. 1909.
W. Otter, Meppel, 11 april 1910.
R. Groeneboer, Assen, 28 mei 1919.

Bij de Kantongerechten van het arrondissement Assen.

Assen. H. van Loozenoord, 30 maart 1920.
Hoogeveen. R. Visser, 9 febr. 1910.
Meppel. H. de Kleine, 5 febr. 1916.
Emmen. C. F. van der Werff, 5 maart 1915.

BEËEDIGDE VERTALERS.

Volgens art. 5 der wet van 6 mei 1878 (St. 30) geeft de akte van toelating aan de beëedigde vertalers de bevoegdheid om in het geheele Rijk als zoodanig op te treden voor de taal of de talen, in de akte vermeld, terwijl, ingevolge art. 7, die bepaling ook hen geldt, die vóór het in werking treden dezer wet door eenig rechterlijk college als vertalers zijn beëedigd.
(D = Deensch, E = Engelsch, F = Fransch, HD = Hoogduitsch, I = Italiaansch, J = Javaansch, L = Latijn, M = Maleisch, N = Noorsch, P = Portugeesch, PL = Poolsch, RM = Roemeensch, RS = Russisch, S = Scandinavisch, SD = Soendaasch, SP = Spaansch, Z = Zweedsch.)

Alkmaar. J. B. van Amerongen, E — H. de Noo Bz., F.

Almelo. P. van den Brand, E, F, HD.

Amsterdam. J. van Aals, HD — E. S. Allsop, E — N. Aphel, I — J. Barmat, RS, PL — mej. A. Bavly, F — mej. E. Bavly, HD — F. A. Bedijn, SP, E, HD — Taco H. de Beer, F, E, HD — M. G. de Boer, I, F — mej. A. Bourquin, F — A. E. Boutelje, RS, Serbo-Kroatisch en Tsjechisch — J. A. Bredius, S — A. Bruyn, P — J. C. de Buisonjé, HD — A. H. van Buren Schele, E — J. A. P. Bijl, Z — mej. H. E. Cardinaal, F, E — mej. R. Cohen, HD — W. Davids, F — L. Dworson, RS — S. Druy, RS — mej. M. J. R. Dupuis, F — C. L. W. R. Emmeriks, SP — dr. A. A. Fokker, M, SP, I — K. R. Gallas, F — J. L. Gerrits, E — A. Goudeket, F — mej. M. Goudsmit, E, HD — W. van de Graaf, E — K. de Hartogh, F — H. Hent, HD — H. J. H. Hoenen, F — P. Ch. van der Horn, E — E. de Jong, HD — A. van Katwijk, F — L. Keesing, F, E, HD — W. C. Ketelaar, F — mej. A. C. der Kinderen, E — J. E. J. Kirch, F, HD — C. A. Th. Kirchner, HD — mej. A. E. M. C. Kruys, F, E, HD — J. Kuylman, E — E. J. Labarre, E — J. Lasseur, E, HD —

G. H. Leesmann, HD — H. J. de Leeuw, F — P. Leviticus, HD — S. Lezer, HD — J. M. Looman, N — J. Lutomerski, I — J. C. H. Matile, F — H. Moscou, F, HD, E — G. Moses, HD — M. J. Mulder, I — mej. M. J. Mulder, I — R. Mulder, F — mej. A. Neilson, E — J. H. Penning, HD — M. J. Premsela, F — M. van Raalte, SP — B. Raptschinsky, RS — mej. I. Reelfs, E — H. Röder, HD — J. Romp, HD — J. E. Rosenberg, S — J. B. Santen, F — J. P. Schaeffer jr., I, SP — C. J. Schünlaü, HD — V. A. Seket, F — S. Stokvis, E — H. R. Theunisse, SP — H. G. Tommerop, E — H. A. Valkenburgh, RS — J. Voetelink, P — P. Vreeze, HD — L. J. Vroon van Gestel, F, E, HD — J. de Vroon, P — D. Waschmann, E, HD — mej. A. E. H. Wijche, E — R. Yvon, RS — A. Zaalborn, RS — A. Zuidervliet, HD.

Arnhem. A. D. Charles, HD — L. Buurman, HD — E. E. D. Lacomblé, F, E.

Breda. A. M. C. F. Boost, F — M. Ch. H. J. Cramerus, HD — G. M. v. d. Riemsdijk, E.

Dordrecht. K. Klomp, F — C. J. A. de Lange, E, HD, Z — W. W. Oosting, HD — L. de Waal P.

's-Gravenhage. G. K. W. Bakker, HD — mevr. W. P. A. Bakker-Munch, HD — N. Boef, SP — Ph. N. E. Bogaert, F, E, HD — S. E. ten Cate, F — F. A. Chambers, E — A. Th. du Crocq, HD — H. Flaumenhaft, HD, PL — mej. S. Frankfurther, HD — Jkvr. A. H. von Geusau, HD — C. Jansen, E — mej. Ch. P. Keizer, E — F. Maas, SP — L. T. van Meeuwen jr., E — J. J. Meijer (DA4) (OC4), M, J, SD — mej. C. L. Römer, F — A. M. Staal, E — dr. P. M. J. Th. Vrijdaghs, F — J. C. van Wageningen, RS — W. G. Walck-Mensink, F — H. C. Ypey, F, E, HD — mej. M. A. Zeeman, N — J. F. E. W. Zey, E — mej. A. de Zwaan, E.

Groningen. W. Struik, F — mej. A. van der Laan, E — mej. S. Pieren, HD.

Haarlem. Dr. A. H. Garrer, L — C. Heyman, E — G. Wesseldijk, F, HD — P. C. Böhm, HD — E. A. Pauw, F — H. Michelsen, HD — G. A. van der Heide, F — G. van der Laan, F.

Harlingen. D. C. Mulder, E.

's-Hertogenbosch. H. C. Brans, F — J. H. Toole, HD.

Leeuwarden. D. Colthof, F, E, HD.

Leiden. H. J. M. van Gurp, echtgenoote van E. H. la Chapelle, F — J. J. Lecker, HD — J. Verwer, HD.

Middelburg. A. Petermeijer, HD.

Roermond. A. F. van Beurden (GG3), F, E, HD, I — Th J. F. M. van Emstede, SP.

Rotterdam. J. Barmat, RS, PL — P. J. F. Biesta, E — W. E. Birkett, E — H. Bouwman, HD — M. S. Briedé, HD — C. A. Cocheret, F — H. P. W. Le Cocq d'Armandville, E, F — A. Driessen, HD — H. F. Flückiger, SP — H. M. Franssen, N, D, F, HD, Z — Adèle J. Godoy, SP, F, E, I — E. Halliday, E — E. J. de Heer, F, E, HD — W. B. Howe, E — K. F. Jacobs, HD — J. Kalkman Wz., E, HD — C. Kars jr., RM — C. L. Kirchheiner jr., D, N — J. L. Klevenberg, N — B. A. Koyck, SP — H. G. Koyck, SP — C. Kruse, HD — D. van der Linden, HD — J. Lindeijer, SP — B. F. Mattaar, F — D. de Peterson, RS — A. C. Reidt, E — O. C. Sætrang, S — J. F. von Scherling, Z, N, D, HD — J. M. Schnitzler, F, E, HD — J. Smit jr., E — L. Speelman, SP — H. J. A. M. Stein, F — U. Sulman, RM — mr. C. L. Torleij Duwel, I — W. J. de Vries, P — F. H. L. Widlake, E — J. J. Zindel, F.

Utrecht. Mej. J. Quispel, E, F — H. Takken, HD — C. J. Uiterwaal, F.

Velsen. J. H. Sandaw, HD.

Zutphen. J. Goemans, HD — R. van Waard, F.

Zwolle. E. Sol, F, E, HD.

§ 3.

CENTRALE RAAD VAN BEROEP EN RADEN VAN BEROEP.

(Ongevallenverzekering.)

Krachtens art. 75 der Ongevallenwet (wet van 2 jan. 1901, St. 1, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 14 jan. 1918, St. 20), wordt over de beslissingen van het bestuur der Rijksverzekeringsbank, waartegen ingevolge de bepalingen dier wet beroep openstaat, door raden van beroep geoordeeld en in het hoogste ressort door een college voor het Rijk. De Beroepswet (wet van 8 dec. 1902, St. 208, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 26 juli 1918 (St. 494), regelt de samenstelling van de raden van beroep, waarin mede krachtens voornoemd artikel der Ongevallenwet werkgevers en werklieden zitting hebben, en van het in hoogste ressort oordeelende college, den centralen raad van beroep, en voorts de wijze van behandeling der beroepen.

De raden van beroep, waarvan de rechtsgebieden, standplaatsen en zittingplaatsen zijn vastgesteld bij kon. besluit van 11 juni 1917 (St. 460) en wier aantal zeven bedraagt, zijn samengesteld uit een rechtsgeleerd voorzitter en één of meer rechtsgeleerde plaatsvervangende voorzitters, door de Koningin voor hun leven aangesteld; uit 24 leden-werkgevers, 24 leden-werklieden, en even zooveel plaatsvervangende leden-werkgevers en plaatsvervangende leden-werklieden. De raden worden bijgestaan door een rechtsgeleerd griffier en één of meer rechtsgeleerde plaatsvervangende griffiers, wier benoeming geschiedt door de Koningin.

In de Beroepswet zijn de grondslagen neergelegd omtrent de benoeming van de leden-werkgevers en de leden-werklieden en hunne plaatsvervangers, terwijl in het kon. besluit van 11 juni 1917 (St. 460) verdere voorschriften dienaangaande zijn opgenomen. Die benoeming heeft plaats door Gedeputeerde Staten van de provinciën, binnen wier grenzen het rechtsgebied van een raad van beroep zich uitstrekt.

Wanneer het rechtsgebied van een raad van beroep uit meer dan een deel bestaat, worden voor het tweede en c. q. het derde deel bepaalde zittingplaatsen aangewezen.

De zaken van het eerste deel van het rechtsgebied worden ten volle op de standplaats behandeld. Echter worden ter zittingplaats van een raad van beroep ter terechtzitting (ook in raadkamer) die zaken behandeld, welke daar zouden behandeld zijn, indien het deel van het rechtsgebied van den raad, waarin de zittingplaats is gelegen, het zelfstandig ressort van een daar gevestigden raad vormde.

De stukken van de zaken, welke op eene zittingplaats ter terechtzitting moeten worden behandeld, worden aldaar in het door den Minister van Justitie aan te wijzen gerechtsgebouw, als hoedanig de kantongerechten zijn aangewezen, gedurende den door de wet bepaalden tijd ter kostelooze inzage van belanghebbenden in afschrift nedergelegd.

Onder goedkeuring van den Minister van Justitie bepaalt de voorzitter van den raad van beroep, die ook buiten de standplaats zitting houdt, op welke dagen en uren de griffier zich op de zittingplaats of de zittingplaatsen in het door voornoemden Minister aan te wijzen gerechtsgebouw, voor welk doel eveneens de kantongerechten zijn aangewezen, zal bevinden ter verschaffing van inlichtingen.

Iedere raad van beroep beraadslaagt en beslist met vijf leden, namelijk twee werkgevers en twee werklieden, benevens den voorzitter. In verband daarmede regelt een door den Minister van Justitie goed te keuren rooster, geldende voor een tijdvak van zes kalenderjaren, de onderlinge verdeeling der werkzaamheden tusschen de leden. Die rooster wordt dusdanig ingericht, dat voor de verrichting van de werkzaamheden op de stand- of zittingplaatsen zooveel mogelijk die leden-werkgevers en leden-werklieden (plaatsvervangers inbegrepen) worden aangewezen, welke gevestigd zijn in het deel van het rechtsgebied waarin de stand- of zittingplaats is gelegen.

De centrale raad van beroep, te Utrecht gevestigd, is samengesteld uit een voorzitter, één of meer ondervoorzitters en ten hoogste acht leden, allen rechtsgeleerden, door de Koningin voor hun leven benoemd. Hij wordt bijgestaan door een rechtsgeleerd griffier, alsmede, voor zooveel noodig, door één of meer rechtsgeleerde substituut-griffiers, die door de Koningin worden benoemd. De raad beraadslaagt en beslist in kamers van drie leden, den voorzitter daaronder begrepen.

CENTRALE RAAD VAN BEROEP.

Voorzitter. Mr. dr. H. Reuyl, 24 mei 1919.

Ondervoorzitters. Mrs. dr. B. Tellegen, 23 febr. 1917 — D. A. P. N. Koolen ❁, 24 mei 1919.

Leden. Mrs. jhr. L. H. J. M. van Asch van Wijck, 28 febr. 1903 — W. H. J. Th. van Basten Batenburg ❁, id. — dr. Ch. M. A. Bijleveld, 9 sept. 1909 — dr. J. Th. Endtz, 29 aug. 1914 — A. I. M. J. baron van Wijnbergen ❁ (OM), 23 febr. 1917 — A. Burger, 5 aug. 1919.

Leden-plaatsvervangers. Mrs. G. Jannink ❁ (K2), 12 dec. 1918 — J. Ph. Suijling ❁, id. — G. Kirberger ✠, id. — F. M. C. E. Koksma, id. — J. R. Voûte, id. — dr. F. Sleutelaar, id. — dr. S. van Brakel, id. — H. C. van Hanswijk Pennink, 9 maart 1920.

Griffier. Mr. G. J. de Kempenaer, 12 febr. 1913.

Substituut-griffiers. Mrs. D. Ragay jr., 19 maart 1913 — J. H. Kuiper, 29 aug. 1914.

Terechtzittingen: in den regel maandag, dinsdag en donderdag om 11 uur v.m.

RADEN VAN BEROEP.

Voor zoover de plaatsvervangende voorzitters en plaatsvervangende griffiers hunne woonplaats hebben buiten de standplaats van den raad van beroep, is die woonplaats tusschen haakjes achter den naam geplaatst.

AMSTERDAM.

Rechtsgebied de provincie *Noordholland.*

Voorzitter. Mr. G. A. de Graag, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. G. M. W. Jellinghaus, 12 juli 1917 — Ch. Thors, id. — K. J. van Nieukerken, 26 juni 1919.

Griffier. Mr. I. G. Jaxon Deelman, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende griffiers. Mrs. H. J. A. J. Niemeyer, 20 juli 1917 — J. J. H. J. van Reenen, 15 jan. 1920 — J. G. Steneker, 9 oct. 1920.

De *terechtzittingen* worden gehouden in het Gebouw van de Gemeentelijke Arbeidsbeurs aan de Passeerdersgracht 30—32, elken donderdag om 10 uur v.m.

'S-GRAVENHAGE.

A. *Eerste deel van het rechtsgebied*: het deel van de provincie Zuidholland, gevormd door de gemeenten: 's-Gravenhage, Loosduinen, Rijswijk, Voorburg, Wassenaar, Leiden, Voorschoten, Zoeterwoude, Leiderdorp, Warmond, Oegstgeest, Sassenheim, Lisse, Hillegom, Noordwijkerhout, Noordwijk, Voorhout, Katwijk, Rijnsburg, Valkenburg, Alphen aan den Rijn, Nieuwkoop, Zevenhoven, Nieuwveen, ter Aar, Woubrugge, Rijnsaterwoude, Leimuiden, Alkemade, Koudekerk, Hazerswoude, Woerden, Rietveld, Bodegraven, Zwammerdam, Lange-Ruige-Weide, Hekendorp, Oudewater, Papekop, Waarder, Barwoutswaarder, Zoetermeer, Moercapelle, Bleiswijk, Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs, Zegwaard, Benthuizen, Stompwijk, Veur, Delft, Schipluiden, Pijnacker, Nootdorp, Naaldwijk, 's-Gravenzande, de Lier, Monster, Wateringen;

B. *Tweede deel van het rechtsgebied*: de provincie Utrecht (*zittingplaats Utrecht*).

Voorzitter. Mr. I. M. Hijmans, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. A. Rueb, 12 juli 1917 — Æ. baron Mackay, id. — F. A. C. Schröder (Utrecht), 10 sept. 1917 — J. J. de Waal Malefijt (id.), id. — A. F. Telders, 10 juni 1919 — J. van Kuijk, id. — H. A. J. Reumer (Utrecht), 14 april 1920.

Griffier. Jhr. mr. J. W. Schorer ✠ (J), 26 juni 1917.

Plaatsvervangende griffiers. Mrs. P. R. Gruber, 12 juli 1917 — C. F. Gronemeijer, 27 juni 1918 — P. C. J. Cremer (Utrecht), 3 oct. 1918.

Terechtzittingen ter standplaats *'s-Gravenhage* voor de gewone zitting dinsdag om 10 uur v.m. en voor de buitengewone zittingen donderdag om 10 uur v.m. Ter zittingplaats *Utrecht* vrijdag om 10 uur v.m.

Verschaffing van inlichtingen ter zittingplaats *Utrecht* door den griffier in het gebouw van het kantongerecht elken tweeden maandag der maand van 10 tot 12 uur.

ROTTERDAM.

Rechtsgebied: het deel van de provincie *Zuidholland*, dat niet behoort tot het rechtsgebied van den raad van beroep te *'s-Gravenhage.*

Voorzitter. Mr. dr. H. J. D. van Lier ✠4, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. Jacq. Dutilh, 12 juli 1917 — W. C. Mees, id. — A. Hijman, 20 april 1918 — J. Donner, 13 mei 1919.

Griffier. Mr. G. W. Sannes, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende griffiers. Mrs. M. Smeding, 20 april 1918 — W. J. Vogel, 13 mei 1919 — G. J. H. Kuijk, id. — A. Huygen, 15 jan. 1920.
De *terechtzittingen* worden gehouden woensdag om 10 uur v.m.

'S-HERTOGENBOSCH.

A. *Eerste deel van het rechtsgebied*: de provincie Noordbrabant, met uitzondering van de gemeenten onder B genoemd;
B. *Tweede deel van het rechtsgebied*: het deel van de provincie Noordbrabant gevormd door de gemeenten: Breda, Princenhage, Teteringen, Ginniken en Bavel, Chaam, Rijsbergen, Zundert, Etten en Leur, Tilburg, Gilze en Rijen, Alphen en Riel, Baarle-Nassau, Goirle, Hilvarenbeek, Diessen, Oosterhout, 's-Gravenmoer, Dongen, Terheyden, Roosendaal en Nispen, Rucphen en Vorenseinde, Hoeven, Oudenbosch, Oud- en Nieuw-Gastel, Wouw, Bergen op Zoom, Halsteren, Woensdrecht, Huibergen, Ossendrecht, Putte, Steenbergen, Dinteloord en Prinsland, Nieuw-Vossemeer, Zevenbergen, Klundert, Willemstad, Fijnaart en Heiningen, Standdaarbuiten, Geertruidenberg, Made en Drimmelen, Hooge- en Lage-Zwaluwe, Raamsdonk, Waspik (*zittingplaats Breda*);
C. *Derde deel van het rechtsgebied*: de provincie Zeeland (*zittingplaats Middelburg*).

Voorzitter. Mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, 26 juni 1917.
Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. I. A. Swane, 12 juli 1917 — J. H. M. van der Grinten, id. — P. Dieleman (Middelburg), id. — E. L. M. H. baron Speyart van Woerden (Breda), 15 aug. 1917 — Ch. M. J. Witlox, 11 mei 1918.
Griffier. Mr. G. A. M. Smeenk, 26 juni 1917.
Plaatsvervangende griffiers. Mrs. J. B. H. M. Hengst, 12 juli 1917 — J. A. Fokker (Middelburg), id. — J. M. M. Maeijer (Breda), 1 oct. 1917 — H. W. B. M. Brans, 8 april 1918.
Terechtzittingen in den regel: ter standplaats *'s-Hertogenbosch* op zaterdagen om 10 uur v.m.; ter zittingplaats *Breda* op zaterdagen om 11¼ uur v.m.; ter zittingplaats *Middelburg* op zaterdagen om 1½ uur n.m.
Verschaffing van inlichtingen door den griffier op de zittingplaatsen in de kantongerechtsgebouwen op de dagen dat aldaar terechtzittingen worden gehouden, namelijk te *Breda* van 10 tot 11¼ uur v.m. en te *Middelburg* van 10 uur v.m. tot 12½ uur n.m.

ROERMOND.

A. *Eerste deel van het rechtsgebied*: de provincie Limburg behalve de gemeenten onder B genoemd;
B. *Tweede deel van het rechtsgebied*: het deel van de provincie Limburg gevormd door de gemeenten Heerlen, Schaesberg, Nieuwenhagen, Eijgelshoven, Kerkrade, Voerendaal, Simpelveld, Bocholtz, Wittem, Vaals, Slenaken, Noorbeek, Mheer, Gulpen, Mesch, Eijsden, St. Geertruid, Rijckholt, Cadier en Keer, Gronsveld, Maastricht, Heer, Margraten, Wijlre, Schin op Geulle, Valkenburg, Oud-Valkenburg, Bemelen, Ambij, Berg en Terblijt, Houthem, Borgharen, Itteren, Bunde, Meerssen, Geulle, Ulestraten, Schimmert, Hulsberg, Klimmen, Ubach over Worms, Wijnandsrade, Hoensbroek, Amstenrade, Brunssum, Schinveld, Jabeek, Bingelrade, Merkelbeek, Nuth, Schinnen, Oirsbeek, Spaubeek, Beek, Elsloo, Stein, Urmond, Geleen, Munster-Geleen, Sittard, Broeksittard (*zittingplaats Heerlen*).

Voorzitter. Jhr. mr. F. G. H. Michiels van Kessenich, 26 juni 1917.
Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. J. C. H. Coenegracht, 12 juli 1917 — M. A. M. Waszink (Heerlen), 30 jan. 1918.
Griffier. Mr. J. G. C. M. Walter, 26 juni 1917.
Plaatsvervangende griffiers. Mrs. G. R. W. E. Dahmen, 12 juli 1917 — K. H. Ch. Joosten, id. — M. Bakhuijs Roozeboom (Heerlen), 4 oct. 1917.
Terechtzittingen ter standplaats *Roermond* zaterdag of maandag, in den regel om 10 uur v.m.; ter zittingplaats *Heerlen* dinsdag, woensdag of donderdag, in den regel om 10 uur v.m.
Verschaffing van inlichtingen door den griffier ter zittingplaats *Heerlen* in het gebouw van het kantongerecht op de dagen, waarop terechtzittingen worden gehouden van 9 tot 10 uur v.m.

ARNHEM

A. ***Eerste deel van het rechtsgebied***: het deel van de provincie Gelderland, gevormd door de gemeenten: Arnhem, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Ede, Renkum, Doorwerth, Zevenaar, Herwen en Aerdt, Pannerden, Duiven, Westervoort, Didam, Elst, Huissen, Bemmel, Gent, Valburg, Kesteren, Heteren, Hemmen, Dodewaard, Echteld, IJzendoorn, Tiel, Maurik, Lienden, Zoelen, Wadenoijen, Ophemert, Waardenburg, Varik, Est en Opijnen, Haaften, Herwijnen, Vuren en Dalem, Geldermalsen, Buren, Buurmalsen, Deil, Beesd, Culenborg, Beusichem, Zaltbommel, Gameren, Zuilichem, Brakel, Poederoijen, Kerkwijk, Nederhemert, Ammerzoden, Hedel, Driel, Hurwenen, Rossum, Heerewaarden, Druten, Wamel, Dreumel, Appeltern, Horssen, Bergharen, Ewijk, Nijmegen, Beuningen, Wijchen, Batenburg, Balgoy, Overasselt, Heumen, Groesbeek, Ubbergen, Millingen;

B. ***Tweede deel van het rechtsgebied***: het overige deel van de provincie Gelderland (*zittingplaats Zutphen*);

C. ***Derde deel van het rechtsgebied***: de provincie Overijsel (*zittingplaats Almelo*).

Voorzitter. Dr. E. J. Beumer, 5 aug. 1919.

Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. B. H. Everts, 12 juli 1917 — G. A. J. M. van Ditshuijzen, id. — G. J. Sybrandy (Almelo), 23 juli 1917 — G. Kortenbout van der Sluijs (id.), id.

Griffier. Mr. dr. H. W. Blaupot ten Cate, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende griffiers. Mrs. J. W. Frowein, 12 juli 1917 — B. F. Everts, id. — B. G. Wildervanck de Blécourt (Zutphen), 23 juli 1917 — J. P. van den Brink (Almelo), 10 jan. 1919 — A. M. J. de Jager (id.), 30 jan. 1920.

Terechtzittingen ter standplaats *Arnhem* maandag om 10¼ uur v.m.; ter zittingplaats *Zutphen* zaterdag om 10½ uur v.m.; ter zittingplaats *Almelo* zaterdag om 11 uur v.m.

Verschaffing van inlichtingen door den griffier op de zittingplaatsen in de kantongerechtsgebouwen te *Zutphen* den eersten en derden donderdag van iedere maand van 10 tot 11½ uur v.m. en te *Almelo* den eersten en derden zaterdag van iedere maand van 11 tot 12 uur v.m.

GRONINGEN.

A. ***Eerste deel van het rechtsgebied***: de provincie Groningen;

B. ***Tweede deel van het rechtsgebied***: de provincie Friesland (*zittingplaats Leeuwarden*)

C. ***Derde deel van het rechtsgebied***: de provincie Drenthe (*zittingplaats Hoogeveen*).

Voorzitter. Mr. dr. J. M. A. Roelants, 26 juni 1917.

Plaatsvervangende voorzitters. Mrs. W. J. M. Weersma, 12 juli 1917 — A. G. Menzel (Leeuwarden), id. — J. W. Tijsma (id.), id. — M. J. Wolthers, 26 nov. 1918.

Griffier. Mr. J. Meursing, 15 febr. 1918.

Plaatsvervangende griffiers. Mrs. J. E. Hesse, 12 juli 1917 — G. A. Boon (Leeuwarden), id. — M. Koppius, 18 juni 1920.

Terechtzittingen ter standplaats *Groningen* vrijdag om de veertien dagen om 1½ uur n.m.; ter zittingplaats *Leeuwarden* dinsdag om de drie weken om 10 uur v.m.; ter zittingplaats *Hoogeveen* woensdag in den regel om de drie weken om 11 uur v.m.

Verschaffing van inlichtingen door den griffier op de zittingplaatsen in het kantongerechtsgebouw te *Leeuwarden* dinsdag van 11 tot 1 uur en te *Hoogeveen* op de dagen waarop zitting wordt gehouden van 11 tot 1 uur.

§ 4.

DISTRIBUTIEGERECHTEN.

Krachtens de wet van 26 juli 1918 (St. 494) en het reglement voor distributie en andere crisiszaken [kon. besl. van 21 oct. 1918 (St. 572), gewijzigd bij kon. besl. van 5 febr. 1919 (St. 34)], oordeelen de distributiegerechten in geval van beroep over:

1. de besluiten, handelingen en weigeringen (om te besluiten of te handelen), in de uitvoering van de Distributiewet 1916, van de wet van 3 aug. 1914 (St. 344), houdende verbod tot uit- en vervoer van sommige artikelen, van de wet van 11 maart 1916 (St. 127), tot heffing van vergoeding van kosten voor afgifte van consenten voor uitvoer, van de daarop berustende regelingen en van het kon. besl. van 22 dec 1917 (St. 726), houdende bepalingen ten aanzien van het goederenverkeer met het buitenland, door de daarmede belaste organen genomen, verricht of uitgesproken;
2. de inbezitnemingen in de uitvoering van de wet van 3 aug. 1914 (St. 351), tot aanvulling der Onteigeningswet ter voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van waren, door de daarmede belaste organen gedaan, alsmede over de vaststelling der schadeloosstelling, ingevolge deze wet of de Distributiewet 1916 verschuldigd;
3. de besluiten, handelingen en weigeringen (om te besluiten of te handelen), in de uitvoering van de Nood-Boschwet, van de wet van 23 febr. 1918 (St. 133), gelijk die is gewijzigd bij de wet van 18 juni 1918 (St. 425), houdende bepalingen betreffende het slachten van dieren, en van de daarop berustende regelingen, door de daarmede belaste organen genomen, verricht of uitgesproken;
4. de besluiten, handelingen en weigeringen (om te besluiten of te handelen), in de uitvoering van de Scheurwet 1918 (St. 503) en de Binnenscheepvaartwet 1918 en van de daarop berustende regelingen door de daarmede belaste organen genomen, verricht of uitgesproken.

Als centraal distributiegerecht van hoogsten aanleg, tevens in de daarvoor aangewezen gevallen, in eerste en hoogste ressort beslissende, treedt de Centrale Raad van Beroep op.

De leden en de griffier (met inbegrip van de plaatsvervangers) van de distributiegerechten van eersten aanleg worden door de Kroon benoemd.

De distributiegerechten van eersten aanleg spreken recht met een lid.

DISTRIBUTIEGERECHTEN VAN EERSTEN AANLEG.

Voor zoover de leden en griffier (met inbegrip van hunne plaatsvervangers) hunne woonplaats hebben buiten de standplaats van het gerecht, is die woonplaats tusschen haakjes achter den naam geplaatst.

AMSTERDAM (PROV. NOORDHOLLAND).

Lid. Mr. H. Verkouteren, 8 jan. 1919.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. G. L. de Vries Feyens ✠, 12 dec. 1918 — Th. Maassen (Alkmaar), id. — dr. R. Kranenburg, 8 jan. 1919.
Griffier. Mr. E. A. L. Boas, 8 jan. 1919.
Griffier-plaatsvervanger. Mr. C. A. de Groot (Alkmaar), 12 dec. 1918.

'S-GRAVENHAGE (PROV. ZUIDHOLLAND).

Lid. Mr. A. H. du Mosch ✠4 (JC3), 12 dec. 1918.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. A. J. Blok (Leiden), 12 dec. 1918 — E. M. Meijers (Leiden), id. — dr. H. W. Hovy (Loosduinen), id. — L. R. Telting (Rotterdam), id. — H. W. M. van Helten (Rotterdam), id. — dr. B. I. Zijlstra (Dordrecht), id. — B. de Gaay Fortman (Dordrecht), id. — E. Jellinghaus, 8 jan. 1919.
Griffier. Mr. H. Seret Opzoomer, 12 dec. 1918.
Griffiers-plaatsvervangers. Mrs. A. Brand (Rotterdam), 12 dec. 1918 — E. Botje (Rotterdam), id. — A. A. van der Veen (Dordrecht), id.

MIDDELBURG (PROV. ZEELAND).

Lid. Mr. M. P. Sipkes, 24 jan. 1919.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. W. F. E. baron van der Feltz, 12 dec. 1918 — C. F. J. Gombault, id. — J. W. Goedbloed (Goes), id.
Griffier. . . . .
Griffier-plaatsvervanger. Mej. mr. J. Bolle, 10 april 1919.

'S-HERTOGENBOSCH (PROV. NOORDBRABANT).

Lid. Mr. R. W. J. C. de Menthon Bake, 12 dec. 1918.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. W. M. van Lanschot ✠4, 12 dec. 1918 — H. J. W. Pelster (Breda), id.

Griffier. Jhr. mr. F. J. N. van Nispen tot Sevenaer, 12 dec. 1918.
Griffiers-plaatsvervangers. Mrs. H. W. B. M. Brans, 12 dec. 1918 — jhr. J. B. L. J. M. Verheijen (Oss), id.

UTRECHT (PROV. UTRECHT).

Lid. Mr. J. J. de Waal Malefijt, 12 dec. 1918.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. P. L. A. Collard, 12 dec. 1918 — D. A. L. M. Schretlen, id. — G. A. E. B. Meijer, id.
Griffier. Mr. J. Hooft Graafland, 12 dec. 1918.
Griffiers-plaatsvervangers. Mrs. C. W. Vollgraff, 12 dec. 1918 — mej. E. C. Simons, id. — C. F. Gronemeijer, id.

MAASTRICHT (PROV. LIMBURG).

Lid. Mr. G. M. J. Bonhomme, 12 dec. 1918.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. J. C. H. Coenegracht (Roermond), 12 dec. 1918 — W. M. H. Wolters (Venlo), id.
Griffier. . . . .
Griffiers-plaatsvervangers. Mrs. K. H. C. Joosten (Roermond), 12 dec. 1918 — L. J. M. Mastboom (Venlo), 15 jan. 1919.

ARNHEM (PROV. GELDERLAND).

Lid. . . . .
Leden-plaatsvervangers. Mrs. B. H. Everts, 12 dec. 1918 — G. A. J. M. van Ditzhuyzen, id. — dr. H. J. A. M. Lübbers (Nijmegen), id. — dr. H. W. Blaupot ten Cate, 8 jan. 1919.
Griffier. Mr. D. F. W. Scheidius, 12 dec. 1918.
Griffiers-plaatsvervangers. Mrs. mevr. P. C. Felix-de Boer, 12 dec. 1918 — A. W. L. Bondam, id. — H. W. E. graaf Schimmelpenninck (Nijmegen), id. — B. G. Wildervanck de Blécourt (Zutphen), id.

ZWOLLE (PROV. OVERIJSEL EN DRENTE).

Lid. Mr. H. M. Cohen Tervaert (Almelo), 12 dec. 1918.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. P. I. du Pui, 12 dec 1918 — J. van den Oever (Kampen), id. — J. C. H. Kaempff Prikken (Assen), id. — dr. H. W. Jordens (Deventer), id.
Griffier. Mr. Th. van Doorninck, 12 dec. 1918.
Griffiers-plaatsvervangers. Mrs. M. van Aken (Almelo), 12 dec. 1918 — M. S. Kalma (Assen), 10 jan. 1919.

GRONINGEN (PROV. GRONINGEN EN FRIESLAND).

Lid. Mr. J. C. van Oven, 12 dec 1918.
Leden-plaatsvervangers. Mrs. J. Nieuwenhuisen (Heerenveen), 12 dec. 1918 — M. de Muinck (Heerenveen), id.
Griffier. J. Meursing, 12 dec. 1918.
Griffier-plaatsvervanger. Mr. H. Sluyterman (Leeuwarden), 12 dec. 1918.

§ 5.

HUURCOMMISSIËN.

De taak der huurcommissiën berust op de wet van 26 maart 1917, St. 257 (Huurcommissiewet), gewijzigd bij de wet van 25 maart 1918, St. 182, en op de wet van 25 maart 1918, St. 182 (Huuropzeggingswet), gewijzigd bij de wet van 27 juni 1919, St. 412. Uitvoeringsregelen zijn gegeven bij het kon. besl. van 26 mei 1917 (St. 444), gewijzigd bij besluiten van 28 maart 1918 (St. 223), 3 sept. 1918 (St. 539) en 14 febr. 1920 (St. 77).

Krachtens de Huurcommissiewet kan een verhuurder niet vrijelijk een hoogeren huurprijs bedingen voor zijne woningen, doch heeft daarvoor schriftelijk in te roepen de medewerking der huurcommissie, ingesteld voor de gemeente, waarin zijne woning is gelegen. Is voor de gemeente eene huurcommissie niet ingesteld, dan is de vrijheid in het bedingen van een huurprijs niet beperkt.

Krachtens de Huuropzeggingswet kan de huurder zich tot verlenging der huur schriftelijk wenden tot de huurcommissie binnen wier gebied de woning gelegen is. Is de woning gelegen in eene gemeente, waarvoor geene huurcommissie is ingesteld, dan is de huurcommissie van eene nabij gelegen gemeente ter keuze van den verzoeker bevoegd.

Van de beslissingen der huurcommissiën staat beroep open op den kantonrechter. Tegen diens beslissing is geen rechtsmiddel toegelaten, behoudens cassatie in het belang der wet.

Eene huurcommissie wordt ingesteld door Burgemeester en Wethouders in iedere gemeente, waarin naar het oordeel van Burgemeester en Wethouders of van Gedeputeerde Staten daartoe aanleiding bestaat. Eén huurcommissie kan voor meer dan een gemeente worden ingesteld en in eene gemeente meer dan een huurcommissie. De huurcommissie bestaat uit leden en plaatsvervangende leden: de samenstelling is zoodanig, dat de belangen van huurders en verhuurders beiden zijn vertegenwoordigd. De benoeming en het ontslag geschieden door Burgemeester en Wethouders; ontslag, anders dan op eigen verzoek, behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Gemeenten waarvoor huurcommissiën zijn ingesteld.

NOORDBRABANT.

In Noordbrabant zijn huurcommissiën, welker arbeidsveld zich beperkt tot de gemeenten waarin zij gevestigd zijn, ingesteld te:

Baardwijk.
Bergen op Zoom.
Best.
Boxmeer.
Deurne.
Dongen.
Drunen.
Eindhoven.
Etten.
Fijnaart.
Geertruidenberg.
Ginneken.
's-Hertogenbosch.
Heusden.
Hilvarenbeek.
Klundert.
Loon op Zand.
St. Michielsgestel.
Mierlo.
Princenhage.
Roosendaal.
Sprang.
Teteringen.
Tilburg.
Valkenswaard.
Vlijmen.
Waalre.
Waalwijk.
Willemstad.
Zevenbergen.

Gemeenschappelijke huurcommissiën zijn ingesteld voor:

Besoyen, Capelle, Vrijhoeve Capelle en Waspik.
Boxtel, Schijndel en Esch.
Cuyck en Oeffelt.
Geldrop en Zesgehuchten.
Grave, Oss, Herpen, Megen en Ravenstein.
Oosterhout en Raamsdonk.
Ossendrecht en Woensdrecht.
Veghel, Heeswijk, Dinther en Erp.
Zundert en Rijsbergen.

GELDERLAND.

Aalten.
Apeldoorn.
Arnhem.
Barneveld.
Bergh.
Brummen.
Culenborg en Buurmalsen.
Dodewaard en Kesteren.
Doetinchem.
Ede.
Eibergen en Neede.
Ermelo.
Gendringen (mede voor Dinxperio en Wisch).
Gorssel.
Harderwijk.
Herwen en Aerdt
Lichtenvoorde.
Lienden.
Lochem.
Nijmegen.
Renkum.
Rheden.
Tiel en Wadenoyen
Valburg.
Voorst.
Wageningen.
Winterswijk.
Zutphen en Warnsveld.

ZUIDHOLLAND.

Alphen a/d Rijn (mede voor Leimuiden).
Ameide en Tienhoven.
Bergambacht (mede voor Ammerstol en Stolwijk).
Bodegraven.
Boskoop.
Brielle (mede voor Geervliet).
Capelle a/d IJsel.
Delft.
Dordrecht.
Dubbeldam.
Gorinchem (mede voor de Noordbrabantsche gemeenten Werkendam en Wijk).
Gouda.
's-Gravendeel.
's-Gravenhage (3 commissiën).
Groot-Ammers.
Hazerswoude (mede voor Benthuizen)
Heerjansdam.
Hendrik Ido Ambacht.
Hillegersberg (mede voor Bleiswijk, Bergschenhoek, Berkel en Schiebroek).
Hillegom.
Hoogvliet, Pernis. Poortugaal en Rhoon.
IJselmonde.
Krimpen a/d Lek.
Leerdam (mede voor Heukelum).
Leiden (mede voor Wassenaar).
Lisse.
Loosduinen.
Maasdam.
Maassluis.

Meerkerk (mede voor Leerbroek en Nieuwland.
Monster.
Naaldwijk.
Nieuwerkerk a/d IJsel.
Nieuwpoort en Langerak.
Noordwijk.
Noordwijkerhout.
Oud-Beijerland (mede voor Nieuw-Beijerland, Goudswaard, Heinenoord, Piershil, Strijen, en Westmaas).
Ridderkerk.
Rietveld (mede voor Barwoutswaarder en Waarder.
Rijswijk.
Rotterdam (6 commissiën).
Rozenburg.
Schiedam (mede voor Kethel).
Schoonhoven (mede voor een deel der aangrenzende Utrechtsche gemeente Willige-Langerak)
Sliedrecht.
Stompwijk en Veur.
Valkenburg.
Vianen.
Vlaardingen.
Voorburg.
Waddinxveen.
Warmond.
Woerden.
Zoeterwoude.
Zwammerdam.
Zwijndrecht.

NOORDHOLLAND.

Aalsmeer.
Alkmaar.
Amsterdam (6 commissiën, waarvan de eerste mede voor Nieuwer-Amstel).
Andijk.
Anna Paulowna.
Bergen.
Bloemendaal.
Buiksloot.
Bussum.
Castricum (mede voor Limmen).
Enkhuizen.
's-Graveland.
Grootebroek.
Haarlem.
Haarlemmerliede en Spaarnwoude.
Haarlemmermeer.
Heemskerk.
Heemstede (mede voor Bennebroek).
Helder.
Hilversum (mede voor Blaricum).
Hoorn (mede voor Avenhorn, Berkhout en Venhuizen).
Huizen.
Koog a/d Zaan.
Krommenie (mede voor Uitgeest en Assendelft).
Landsmeer.
Monnikendam.
Muiden.
Naarden.
Nederhorst den Berg.
Nieuwendam.
Oostzaan.
Purmerend (mede voor Edam en de Rijp).
Ransdorp.
Schagen.
Schoten.
Sloten.
Spaarndam.
Terschelling (mede voor Vlieland).
Texel.
Twisk.
Uithoorn.
Velsen (mede voor Beverwijk en Wijk aan zee en duin).
Watergraafsmeer (mede voor Diemen en Ouder-Amstel).
Weesp (mede voor Nederhorst den Berg en Weesperkarspel).
Westzaan.
Wieringen.
Wormer.
Wormerveer.
Zaandam.
Zaandijk.
Zandvoort.
Zijpe.

ZEELAND.

Goes.
Hoek.
Hulst (mede voor Boschkapelle, Clinge, Graauw en Langendam en St. Jansteen).
Kloetinge.
Koudekerke.
Krabbendijke.
Kruiningen.
Middelburg.
Neuzen.
Oost- en West-Souburg (mede voor Rithem).
Rilland-Bath.
Sas van Gent (mede voor Westdorpe).
Tholen.
Vlissingen.
Wemeldinge.
Zierikzee (mede voor Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Dreischor, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet, Haamstede, Kerkwerve, Nieuwerkerk, Noordgouwe, Oosterland, Ouwerkerk en Serooskerke op Schouwen).

UTRECHT.

Abcoude Proostdij en Abcoude Baambrugge.
Amersfoort.
Baarn.
de Bildt.
Doorn.
Driebergen.
Harmelen.
Jaarsveld.
Jutphaas.
Lopik.
Maarssen.
Mijdrecht, Vinkeveen en Wilnis.
Rhenen.
Rijsenburg.
Soest.
Utrecht (2 commissiën, waarvan de eerste mede voor Achttienhoven en Westbroek).
Veenendaal.
Vreeswijk.
Wijk-bij-Duurstede.
Zeist.

FRIESLAND.

Aengwirden.
aarderadeel en Hennaarderadeel.
't Bildt.
Bolsward.
Dokkum.
Ferwerderadeel.
Franeker.
Harlingen.

Haskerland.
Hemelumer—Oldephaert en Noordwolde.
Idaarderadeel.
Leeuwarden en Leeuwarderadeel.
Lemsterland.
Menaldumadeel.
Ooststellingwerf.
Opsterland.
Rauwerderhem.
Schoterland.
Smallingerland.
Sneek en IJlst.
Tietjerksteradeel.
Utingeradeel.
Westdongeradeel.
Weststellingwerf.
Wijmbritseradeel.
Wonseradeel.

OVERIJSEL.

Almelo (mede voor Rijssen, Tubbergen, Vriezenveen en Wierden en den Ham).
Avereest.
Blokzijl.
Borne.
Delden (Ambt en Stad).
Deventer.
Diepenveen.
Enschedé.
Genemuiden.
Goor.
Hardenberg. (Ambt)
Hardenberg. (Stad) (mede voor Gramsbergen).
Hasselt.
Hellendoorn.
Hengelo (mede voor Haaksbergen).
Kampen.
Lonneker.
Losser.
Oldenzaal.
Olst.
Stad Ommen.
Steenwijk (mede voor Steenwijkerwold).
Wijhe.
Zwartsluis.
Zwolle.
Zwollerkerspel.

GRONINGEN.

Adorp en Winsum.
Appingedam.
Baflo.
Bedum.
Bellingwolde.
Bierum.
Delfzijl en Termunten.
Eenrum.
Groningen (2 commissiën).
Haren.
Hoogezand.
Hoogkerk, Aduard, Ezinge, Grijpskerk, Oldekerk, Leek en Marum.
Kloosterburen.
Leens.
Loppersum.
Meeden.
Middelstum.
Midwolda en Nieuwolda.
Muntendam.
Nieuwe-Pekela.
Noorddijk.
Oldehove en Zuidhorn.
Onstwedde.
Oude-Pekela.
Sappemeer.
Slochteren.
Ten Boer.
Uithuizen.
Uithuizermeeden.
Ulrum.
Usquert.
Veendam.
Vlagtwedde.
Warffum.
Wildervank.
Winschoten, Beerta en Finsterwolde.
't Zandt.
Zuidbroek.

DRENTHE.

Assen (mede voor Vries).
Borger.
Coevorden.
Emmen.
Gasselte (mede voor Gieten).
Hoogeveen.
Meppel.
Odoorn.
Peize.
Smilde.

LIMBURG.

Beek (mede voor Elsloo, Geulle, Spaubeek en Stein).
Brunssum.
Bunde.
Echt.
Gennep.
Gulpen (mede voor Wijlre en Wittem).
Heerlen (mede voor Voerendaal).
Houthem.
Kerkrade.
Maasbree.
Maasniel.
Maastricht (mede voor Amby en Heer).
Meerssen.
Mesch.
Nieuwstadt.
Nuth.
Roermond.
Schaesberg.
Schinnen.
Simpelveld.
Sittard (mede voor Broeksittard).
Tegelen.
Vaals.
Valkenburg.
Venlo.
Venray.

§ 6.

RECHTSWEZEN VOOR DE ZEE- EN LANDMACHT.

HOOG MILITAIR GERECHTSHOF.

Het Hoog Militair Gerechtshof te Utrecht, welks rechtsgebied zich uitstrekt over het geheele grondgebied van het Rijk, oefent zijne rechtsmacht uit over alle krijgslieden en andere tot de zee- en landmacht behoorende personen. Het oordeelt over alle zoo militaire als gemeene misdrijven door hen begaan, voor zoover daaromtrent bij de wet geene uitzondering is gemaakt, en die misdrijven niet gepleegd zijn in zake van rijksbelastingen, omtrent welke, evenals in burgerlijke zaken, de krijgslieden onderworpen blijven aan den bevoegden burgerlijken rechter.

Vickers' Vliegbooten

Het Hoog Militair Gerechtshof doet recht in strafzaken, hetzij in eersten aanleg, hetzij in hooger beroep, hetzij bij wege van approbatie.

In eersten aanleg staan voor het Hoog Militair Gerechtshof terecht: 1°. alle officieren der zeemacht, hebbende een hoogeren rang dan dien van luitenant 1ste klasse; alle bevelvoerende officieren van eenig oorlogsvaartuig, alsmede al diegenen welke, aan de militaire rechtspraak ter zee onderworpen zijnde, uithoofde van bijzondere omstandigheden, als bij voorbeeld het uitloopen van schepen waartoe zij behooren, of anderszins, niet kunnen worden terechtgesteld, of tegen wie bij indaging moet worden geprocedeerd, en eindelijk alle loodsen die, aan boord en in de uitoefening van den dienst, eenig oorlogsvaartuig door het verzeilen of op andere wijze hebben beschadigd; 2°. alle officieren van de landmacht, die een hoogeren rang hebben dan dien van kapitein; alle officieren, van welken rang ook, die het bevel hebben gevoerd in eenige stad; sterkte, buitenlandsche of eenige andere bezitting of post, welke aan den vijand is overgegaan, wijders de auditeurs-militair bij de verschillende krijgsraden aangesteld; 3°. alle zoodanige krijgslieden, van welken rang ook, die zich ter purge stellen; 4°. alle krijgslieden van minderen rang, die een misdrijf hebben gepleegd in verbinding met officieren, die rechtens, ingevolge hunnen rang, in eersten aanleg voor het Hof terechtstaan.

In hooger beroep oordeelt het Hoog Militair Gerechtshof over alle gewijsden van de verschillende krijgsraden afkomstig, welke daarvan niet zijn uitgezonderd.

Bij wege van approbatie oordeelt het Hof insgelijks over alle vonnissen van krijgsraden, welke bij de wet niet speciaal zijn uitgezonderd.

Tegen de uitspraken van het Hoog Militair Gerechtshof staat geenerlei rechtsmiddel open.

Het Hoog Militair Gerechtshof adviseert de Koningin over alle verzoeken om gratie van straffen, door een militairen rechter opgelegd.

De provisioneele instructie voor het Hoog Militair Gerechtshof, vastgesteld bij de wet van 20 juli 1814 (St. 85), heeft eenige wijziging ondergaan bij de wetten van 4 juni 1858 (St. 45), 31 oct. 1912 (St. 337), 20 juni 1918 (St. 292), 17 juni 1918 (St. 408), 15 maart 1919 (St. 121) en 5 juli 1920 (St 348).

De zittingen worden dinsdag en vrijdag en zoo noodig ook op andere werkdagen te 10 uur gehouden; de rol op dinsdag te 11 uur.

Sedert 1 jan. 1911 strekt zich het rechtsgebied van het Hoog Militair Gerechtshof ook uit over de koloniën Suriname en Curaçao.

President. Mr. dr. C. J. H. Schepel, 12 dec. 1913.

Leden.

C. J. G. de Booy (BV4), vice-admiraal-titulair, 17 juni 1901.
Mr. H. W. van Sandick, 12 dec. 1913.
J. C. H. A. Quack ✠4, luitenant-generaal, id.
P. P. C. Collette ● ✠, luitenant-generaal, 12 dec. 1913.
N. J. J. van Rijn van Alkemade ● ✠4, hoofdofficier van administratie 1ste klasse bij de zeemacht, 29 jan. 1916
Mr. W. Boekhoudt ✠4, 21 febr. 1919.

Advocaat-fiscaal voor de zee- en landmacht. Jhr. mr. C. A. J. van Sasse van Ysselt (OM), 8 april 1903.

Griffier. Mr. F. C. van Beusekom, 10 maart 1916.

Commies ter griffie (met den titel van substituut-griffier). Mr. A. Ph. W. Alta, 11 sept. 1919.

Advocaten, tevens procureur. Mrs. 1906, J. Hamburger ADz. — 1906, F. A. C. Schröder — 1909, R. van Woelderen — 1909, J. Winkel jr. — 1909, A. Ph. W. Alta — 1910, C. de Wilde jr. — 1912, H. Th. Gerlings — 1913, E. W. H. Duijzings — 1913, M. H. de Boer — 1915, J. A. Rosenveldt — 1915, mej. E. C. Simons — 1916, H. G. V. Hijmans — 1916, J. H. Vuijstingh — 1916, H. A. J. Reumer — 1916, D. A. L. M. Schretlen — 1916, S. M. S. Furnée — 1917, H. N. J. Bink — 1918, J. W. Flieringa — 1918, P. C. J. Cremer — 1918, G. A. E. B. Meijer — 1918, J. P. Sieburgh — 1919, H. W. de Vink — 1919, S. J. Pit — 1919, A. J. Moll — 1919, E. D. G. van der Horst (Soest).

Procureur. 1896, Mr. J. F. E. Claringbould ✠4.

KRIJGSRADEN BIJ DE ZEE- EN LANDMACHT.

De krijgsraden bij de zee- en landmacht oefenen uit de crimineele justitie in eersten aanleg over alle militaire of andere aan den militairen dienst verbonden personen, aan hunne rechtsmacht

onderworpen, met uitzondering van die, welke in eersten aanleg voor het Hoog Militair Gerechtshof moeten terechtstaan.

De krijgsraden nemen kennis zoo van de militaire als van de gemeene misdrijven, in voege als dit van het Hoog Militair Gerechtshof vermeld is

Het voorzitterschap wordt waargenomen bij de krijgsraden binnen het rijk in Europa door een burger-rechtsgeleerde, voor het leven benoemd, bij de overige krijgsraden door een officier.

Het openbaar ministerie wordt waargenomen bij de krijgsraden van de zeemacht door een fiskaal, bij die van de landmacht door de auditeurs-militair.

De krijgsraad binnen het rijk in Europa voor de zeemacht wordt gehouden in de directie der marine te Willemsoord, ter standplaats van den commandant der marine in die directie in de gemeente Helder.

Voor de uitoefening van de rechtspleging bij de landmacht is het rijk in Europa verdeeld in drie militaire arrondissementen, respectievelijk samenvallende met de drie militaire afdeelingen. De krijgsraden bij de landmacht zijn in de hoofdplaatsen dier arrondissementen gevestigd.

De regtsplegingen bij de zee- en landmagt, gearresteerd bij de wet van 20 juli 1814 (St. 85), zijn herzien bij de wet van 31 oct. 1912 (St. 337). De regtspleging bij de zeemagt heeft nog eenige wijzigingen ondergaan bij de wetten van 15 mei 1914 (St. 206) en van 13 juli 1914 (St. 316); de regtspleging bij de landmacht bij de wet van 20 juni 1913 (St. 292).

Krijgsraad binnen het rijk in Europa voor de zeemacht.

President. Mr. W. de Sitter, 9 dec. 1913.

President-plaatsvervanger. Mr. J. Sickenga, 17 maart 1914.

Leden. C. J. E. Brutel de la Rivière, luitenant ter zee 1ste klasse, 1 jan. 1919 — J. J. Heilbron, id. — J. Rotgans, officier van administratie 1ste klasse, 1 mei 1919 — W. J. D. Postumus, luitenant ter zee 1ste klasse, 5 aug. 1920.

Fiscaal. Mr. G. J. Jutte, officier van administratie 1ste klasse bij de zeemacht, 9 dec. 1913.

Fiscaal-plaatsvervanger. Mr. H. Westermann jr., 9 febr. 1914.

Secretaris. J. P. Kuijsten, officier van administratie 2de klasse, 1 mei 1919.

Zitting woensdag te 1½ uur.

Krijgsraden voor de landmacht.

's-GRAVENHAGE (1ste militaire arrondissement).

(Noordholland, Zuidholland ten noorden van de Lek, de Nieuwe Maas, het Scheur en den Nieuwen Waterweg van Rotterdam naar zee, alsmede de gemeente Rotterdam, ook voor zoover deze zich uitstrekt ten zuiden van de Nieuwe Maas).

President. Mr. G. van Slooten Az., 17 nov. 1917.

Presidenten-plaatsvervangers. Mrs. J. Plantenga, 2 febr. 1914 — W. L. A. Collard, id. — E. H. Winkelman, 27 jan. 1916 — E. Jellinghaus, 6 juni 1916 — W. Francken, 7 mei 1918 — H. J. M. Tijssens, 19 maart 1919.

Leden. H. D. R. Verspyck, kapitein der veldartillerie — jhr. A. G. van Nispen, kapitein der jagers — M. E. Grefe, kapitein der grenadiers — Th. W. E. de Vries, eerste-luitenant der huzaren.

Auditeur-militair. Mr. G. M. Palthe Wesenhagen, 9 dec. 1913.

Auditeurs-militair-plaatsvervangers. Mrs. B. van Rossem, 2 febr. 1914 — R. V. Bakker, 3 sept. 1914 — . . . .

Secretaris. J. W. F. Bakhuis, eerste-luitenant der grenadiers, 1 aug. 1919.

Plaatsvervangend secretaris. V. A. baron Bentinck, eerste-luitenant der houwitser-afdeeling, 1 aug. 1919.

Zitting woensdag, donderdag en vrijdag te 9½ uur, in het gebouw van den krijgsraad, Casuaristraat te 's-Gravenhage.

ARNHEM (2de militaire arrondissement).

(Groningen, Friesland, Drenthe, Overijsel, Gelderland ten noorden van den Rijn — benevens het fort bij Pannerden — en Utrecht).

President. Mr. Th. Evekink, 9 dec. 1913.

Presidenten-plaatsvervangers. Mrs. H. W. van Tienhoven, 26 maart 1914 — dr. R. J. de Visser, 22 juni 1914 — B. H. Everts, 1 febr. 1915 — G. A. J. M. van Ditzhuijzen, 26 febr. 1915.

Leden. P. ten Bruggen Cate, kapitein der infanterie, 1 jan. 1920 — W. P. Tielenius Kruythoff, id. id. — mr. dr. J. S. Barbas, id. id. — W. A. Boswijk, id., 1 oct. 1920.
Plaatsvervangende leden. J. C. A. Drabbe, gep. majoor der artillerie, 7 aug. 1914 — G. A. van Munster, gep. luitenant-kolonel der infanterie, 16 nov. 1914 — J. F. de Meester ✠ ✠, gep. generaal-majoor der intendance, 23 juli 1919.
Auditeur-militair. Mr. W. F. van Meurs, 9 dec. 1913.
Auditeurs-militair-plaatsvervangers. Mrs. dr. G. L. van Oosten Slingeland, 28 febr. 1914 — jhr. H. C. M. van Nispen tot Pannerden, 11 nov. 1916.
Secretaris. N. Smit, eerste luitenant der infanterie, 1 jan. 1920.
Zitting vrijdag des voormiddags te 10 uur in de zittingzaal van het kantongerecht in het Paleis van Justitie te Arnhem.

'S-HERTOGENBOSCH (3de militaire arrondissement).

(Zeeland, Noordbrabant, Limburg, Gelderland ten zuiden van den Rijn en de Lek — behalve het fort bij Pannerden — en Zuidholland ten zuiden van de Lek, de Nieuwe Maas, het Scheur en den Nieuwen Waterweg van Rotterdam naar zee, met uitzondering van het gedeelte der gemeente Rotterdam ten zuiden van de Nieuwe Maas).

President. Mr. W. M. van Lanschot ✠4, 9 dec. 1913.
Presidenten-plaatsvervangers. Mrs. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, 20 jan. 1914 — K. C. J. M. Sassen, id. — R. W. J. C. de Menthon Bake, 22 maart 1915 — J. S. Loke, 5 juni 1919.
Leden. H. W. G. Holland, kapitein, 1 jan. 1920 — J. W. Egberts, id. id. — C. van der Woude, eerste luitenant, id. — H. L. G. Lambert, id. id.
Auditeur-militair. Mr. J. S. L. Aghina, 9 dec. 1913.
Auditeurs-militair-plaatsvervangers. Mrs. J. van der Grinten, 20 jan. 1914 — C. A. G. W. van de Pol, 30 mei 1917.
Secretaris. I. Engers, eerste luit. der infanterie, 20 dec. 1913.
Zitting vrijdag, des voormiddags te 10½ uur.

§ 7.

RIJKSPOLITIE.

De grondslag van de inrichting der rijkspolitie is het koninklijk besluit van 17 december 1851 (St. 166). Dit besluit wijst den Minister van Justitie aan als hoofd der politie in het geheele Rijk. De functiën der directeuren van politie zijn tijdelijk opgedragen aan de procureurs-generaal bij de gerechtshoven.

Tot de rijkspolitie behoort in de eerste plaats de *rijksveldwacht*, welke bij koninklijk besluit van 11 nov. 1856 (St. 114) is ingesteld en op 1 jan. 1858 in dienst trad. De rijksveldwacht wordt ingevolge dat besluit, zooals het is gewijzigd bij de kon. besluiten van 23 juni 1876 (St. 116), 15 mei 1893 (St. 84), 24 maart 1897 (St. 74) en 28 aug. 1899 (St. 203), uitgeoefend door districts-commandanten tevens inspecteurs, rijksveldwachters-rechercheurs, brigadiers-majoor, brigadiers, gewone rijksveldwachters en rijksveldwachters-jachtopzieners. De beambten, met uitzondering van de rijksveldwachters-rechercheurs, zijn ingedeeld in brigaden, elk met een brigadier-majoor tot commandant; verschillende brigaden vormen een district, aan het hoofd waarvan een districts-commandant tevens inspecteur is gesteld. Ter voorziening in administratieve hulpkracht voor de districts-commandanten tevens inspecteurs, is bij koninklijk besluit van 9 aug. 1920, no. 93 de betrekking van klerk bij de rijksveldwacht ingesteld. De jaarwedden van het personeel der rijksveldwacht zijn geregeld bij het „Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1920" (St. 37). Voor de personen, aan wie slechts eene commissie als onbezoldigd rijksveldwachter is verleend, bestaat eene afzonderlijke instructie.

Het wapen der *Koninklijke marechaussee* maakt mede een deel uit van de rijkspolitie. Wat het materieel en de discipline betreft, behoort het korps onder het Departement van Oorlog, doch wat aangaat het bewaren van de openbare rust en het uitoefenen van de algemeene en rechterlijke politie, onder het Departement van Justitie. Omtrent de samenstelling en indeeling van het wapen, wordt verwezen naar „Departement van Oorlog."

Fungeerende directeuren van politie.

Voor het ressort van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch. Mr. Th. W. F. A. Mathon (K3), 's-Hertogenbosch, 28 juni 1920.

Voor het ressort van het gerechtshof te Arnhem. Mr. H. J. van Lulofs Umbgrove (RA4), Arnhem, 11 jan. 1919.

Voor het ressort van het gerechtshof te 's-Gravenhage. Jhr. mr. P. A. J. van den Brandeler ❁, 's-Gravenhage, 30 maart 1916.

Voor het ressort van het gerechtshof te Amsterdam. Mr. A. A. baron van der Feltz (TS4), 3 juni 1918.

Voor het ressort van het gerechtshof te Leeuwarden. Mr. J. K. H. Enderlein, Leeuwarden, 20 jan. 1919.

Districts-commandanten, tevens inspecteurs der rijksveldwacht.

1e *District.* (Ressort van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch.) E. V. L. M. Diekhof, 's-Hertogenbosch, 6 mei 1907.

2e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbanken te Arnhem en Tiel.) A. Hulst ✠, Arnhem, 8 dec. 1894.

3e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbanken te Zutphen, Zwolle en Almelo.) T. M. E. Boelken ✠, Zwolle, 15 april 1904.

4e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbanken te 's-Gravenhage en Rotterdam.) H. B. van Rhijn ✠ (D3) (S3), 's-Gravenhage, 2 juni 1893.

5e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbanken te Dordrecht, Middelburg en Zierikzee.) W. F. van Meerendonk, Middelburg, 7 oct. 1914.

6e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbank te Amsterdam, behalve de brigaden Weesp en Hilversum, en van de arrondissements-rechtbanken te Alkmaar en Haarlem.) E. Dozy, Amsterdam, 17 jan. 1916.

7e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbank te Utrecht, en de brigaden Weesp en Hilversum.) Jhr. D. P. M. Graswinckel (KB5), Utrecht, 15 april 1904.

8e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbanken te Leeuwarden en Heerenveen, en de brigade Meppel.) S. P. Posthuma, Leeuwarden, 1 aug. 1916.

9e *District.* (Ressort van de arrondissements-rechtbanken te Groningen, Winschoten en Assen, behalve de brigade Meppel.) O. Ch. Croiset van Uchelen, Groningen, 28 oct. 1907.

Commissarissen van politie en waterschouten.

In de gemeenten waar geen waterschout is aangesteld, is ingevolge art. 1 van het koninklijk besluit van 5 oct. 1867 (St. 104) de aldaar gestationneerde commissaris van politie of, indien er meer dan één commissaris van politie is, de daartoe door den burgemeester aangewezen commissaris van politie belast met de aanmonstering van scheepsvolk. Bij gebreke van een commissaris van politie is met aanmonstering belast de burgemeester of degene die hem vervangt.

De verkorting HC beteekent hoofdcommissaris, C commissaris, CR commissaris van rijkspolitie, GCR grens-commissaris van rijkspolitie, W waterschout.

Alkmaar. W. Th. van Griethuijsen, c 1906.

Alphen a/d Rijn. F. B. Lovink, c 1920.

Amersfoort. A. Nijhoff, c 1904.

Amsterdam. A. J. Marcusse, HC 1919 — C. van Asperen, c 1908 — A. F. Tjassens Keiser, c 1913 — A. J. van Santen, c 1917 — A. Heeroma, c 1917 — J. J. Ploos van Amstel, c 1918 — D. Schaafsma, c 1918 — H. J. de Jong, c 1919 — P. G. M. van Soest, c 1919 — H. J. Versteeg, c 1919 — W. M. Marcus, c 1919 — G. H. van Empel, c 1919 — J. J. Hulsenboom, c 1919 — D. Dijkstra, c 1919 — J. Thümann, c 1920 — J. A. Tinholt, c 1920 — P. Harrebomée, c 1920 — H. J. A. Simons de Ruijter, CR 1908 — A. Merkus ✠4, w 1914.

Apeldoorn. J. Bakker, c 1914.

Arnhem. F. J. Terlaak ✠ (K4), c 1905

Bergen-op-Zoom. L. H. Hoeve [1]), c 1920.
Breda. H. Vossenaar [1]), c 1896.
Bussum. W. J. de Wilde, c 1917.
Culenborg. J. Blok, c 1918.
Delft. . . . .
Deventer. A. P. van Tricht [1]), c 1916.
Dordrecht. A. J. Heuff, c 1914.
Eindhoven. G. F. Brinkman, c 1920.
Enschede. D. Beunder ✠4 (K4), c 1901, GCB 1907.
Goes. E. C. Wierts van Coehoorn, c 1911.
Gorinchem. W. van der Marel, c 1916.
Gouda. A. Bertheux, c 1908.
's-Gravenhage. F. van 't Sant, HC 1920 — F. A. P. Dietz ✠ (ZS4) [1]), c 1885 — T. H. Sijpkens (FJ4), c 1897 — L. A. G. Wulffers, c 1903 — J. Aaltsz (ZS4), c 1915 — D. Schuitemaker, w 1907.
Groningen. H. F. van Rosmalen ✠, HC 1918 — J. J. Tonckens, c 1919.
Haarlem. D. Schuitemaker, c 1919.
Harderwijk. J. W. Felix [1]), c 1909.
Harlingen. M. Remmelink, c 1904.
Heerlen. W. M. H. H. Erkens, c 1916, GCB 1911.
Helder. C. W. Gratama [1]), c 1916.
Hellevoetsluis. N. Cornelisse [1]), c 1916.
Helmond. Ch. A. S. Ph. Schnebbelié, c 1916.
's-Hertogenbosch. P. van Dam [1]), c 1920.
Hilversum. J. J. A. de Koning [1]), c 1908.
Hoek van Holland (gem. *Rotterdam*). C. F. Jas (K4) [1]), c 1914.
Hoorn. C. C. L. Dokter, c 1917.
Kampen. C. Koppejan [1]), c 1914.
Kerkrade. L. L. Offermans, c 1919.
Leeuwarden. W. F. M. Wesser [1]), c 1912.
Leiden. P. Stapel, c 1917.
Maassluis. J. D. Bloemen [2]), c 1895.
Maastricht. F. J. P. L. Soeten, c 1906.
Middelburg. A. Ten Harmsen van der Beek ✠, c 1904.
Neuzen. C. Klaassen, inspecteur van politie in die gemeente, w 1913.
Nieuwe Schans. E. G. Braak, burgemeester van die gemeente, GCB 1914.
Noordwijk, M. Gool, c 1920.
Nijmegen. J. de Fouw, c 1898.
Rheden. C. Kool, c 1920.
Roermond. J. L. A. Odekerken (BR5), c 1919.
Rotterdam. A. H. Sirks (D3) [1]), HC 1914 — B. van der Veen, c 1901 — M. B. van der Hoeven, c 1907 — D. A. Caspers, c 1907 — Th. Alberda, c 1911 — J. J. Soer jr., c 1917 — Ch. H. Hanewinckel, c 1917 — C. G. van Gulden, c 1919 — jhr. S. B. Ortt, w 1887.
Schiedam. F. Ellenberger, c 1914.
Sneek. C. Ch. Walraven, c 1917.
Tiel. C. van der Zee, c 1919.
Tilburg. L. H. Soentjens [1]), c. 1912
Utrecht. . . . ., HC — P. J. Dammers, c 1894 — C. G. A. Wijnmalen, c 1903.
Velsen (IJmuiden). D. de Ridder (K4) (ZS4) [1]), c 1910 — W. Landeweerd, w 1920.
Venlo. B. J. L. Forceville (K4), c 1900, GCB 1907.
Vlaardingen. J. M. van der Hout, c 1915.
Vlissingen. A. O. F. W. C. Gasinjet ✠[1]), c 1914.
Wageningen. A. L. van Beusekom, c 1909.
Winschoten, N. Verkaik, c 1919.
Zaandam. H. Muller [1]), c 1908.
Zaltbommel. J. Boersma [1]), c 1914.
Zandvoort. . . . .
Zeist. C. J. de Lange, c 1913.
Zevenaar. Ch. de Jongh, GCB 1907.
Zierikzee. R. P. Brons, c 1906.
Zutphen. H. de Groot, c 1919.
Zwolle. J. R. Derksema [1]), c 1911.

Rijksbureau. betreffende de bestrijding van den vrouwenhandel en van den handel in ontuchtige uitgaven.

Het Rijksbureau is nader ingesteld bij kon. besluit van 1 mei 1914 (St. 191), houdende aanwijzing van de autoriteit, bedoeld in de artt. 1 van de bij de wetten van 31 dec. 1906 (St. 369) en 30 maart 1912 (St. 132) goedgekeurde internationale regelingen. Het bureau is gevestigd te Amsterdam. Behalve de directeur, als hoedanig ambtshalve de hoofdcommissaris van politie te Amsterdam optreedt, zijn aan het rijksbureau verbonden een ambtenaar met den

1) Tevens commissaris van rijkspolitie.
2) Tevens commissaris van rijkspolitie op het vaarwater *het Scheur* en den nieuwen waterweg door den *Hoek van Holland.*

titel van commissaris van rijkspolitie en een of meer klerken, onderscheidenlijk benoemd door de Koningin en door den Minister van Justitie.

Directeur. De hoofdcommissaris van politie te Amsterdam.

Ambtenaar met den titel van commissaris van rijkspolitie. H. J. A. Simons de Ruijter, 23 juni 1908.

Vreemdelingendienst.

Op grond van art. 2 van de wet van 17 juni 1918 (St. 410) en van het kon. besl. van 16 aug. 1918 (St. 521), gewijzigd bij de kon. besl. van 23 april 1920 (St. 211) en 9 aug. 1920 (St. 691), is aan den inspecteur der koninklijke marechaussee opgedragen de opperleiding van het vreemdelingentoezicht. Daartoe is hem een bureau toegevoegd staande onder een hoofdambtenaar met den titel van administrateur, die onder toezicht van den inspecteur den dienst leidt [1]). De taak van het bureau bestaat in het algemeen toezicht op vreemdelingen, het houden van centrale registers van identiteitskaarten en contrôlepassen, en in de zorg, dat door de hoofden van politie behoorlijk toezicht op vreemdelingen wordt uitgeoefend. Verder berust bij het bureau de beslissing over aanwijzing van bepaalde verblijfplaatsen, ontzegging van verblijf en over uitreiking van contrôlepassen.

Een commissie van advies staat den inspecteur ter zijde.

De administratie is gevestigd te 's-Gravenhage (van Imhoffplein 12).

Belast met de uitvoering. Generaal-majoor-titulair, inspecteur van het wapen der koninklijke marechaussee G. A. van Haeften ❁ ✠4 (EL4).

Administrateur. H. S. Hordijk ❁ (EL5) (K4) (BLC4) (RA3), 7 sept. 1918.

Adjunct-administrateur. Mr. L. P. J. Michielsen, 1 aug. 1920.

Bureauchefs. J. A. W. Sprengel, 23 sept. 1918 — mej. mr. M. C. Berns, 6 aug. 1919 — H. G. J. Maas Geesteranus, 9 nov. 1919.

Grensbewaking.

Op grond van de wet van 10 jan. 1920 (St. 11) en het kon. besl. van 11 febr. 1920 (St. 65), gewijzigd bij kon. besl. van 22 maart 1920 (St. 124) is de inspecteur der koninklijke marechaussee belast met den dienst der grensbewaking. Hem is daartoe toegevoegd een bureau, staande onder een hoofdambtenaar met den titel van administrateur. De werkzaamheden daarvan bestaan in de regeling van den toegang tot, het verkeer binnen en het verlaten van de bewakingsgebieden overeenkomstig de bepalingen van het bewakingsvoorschrift (beschikking van den minister van justitie van 21 febr. 1920 2de afd. A no 858, Staatscourant van 26 april 1920 no. 80, gewijzigd bij besluit van 27 aug. 1920, 2de afd. A. no. 904, Staatscourant van 6 sept. 1920 no. 172, 1ste bijvoegsel).

De administratie is gevestigd te 's-Gravenhage (Joan van Hoornstraat 1).

Belast met de centrale leiding. Generaal-majoor-titulair, inspecteur van het wapen der koninklijke marechaussee G. A. van Haeften ❁ ✠4 (EL4).

Administrateur. Luitenant-kolonel der koninklijke marechaussee F. C. A. van der Minne ✠ (EL5), 11 febr. 1920.

Adjunct-administrateur. Mr. P. C. Boele van Hensbroek, 17 maart 1920.

Bureauchef. Mr. G. S. Fontein, 4 mei 1920.

§ 8.

NOTARISSEN.

Tot het notarisambt zijn betrekkelijk de wetten van 9 juli 1842 (St. 20), 31 maart 1847 (St. 12), 26 april 1876 (St. 85), 6 mei 1878 (St. 29), 15 april 1886 (St. 64), 31 dec. 1887 (St. 265), 30 dec. 1904 (St. 283), 12 dec. 1905 (St. 320), 12 juni 1909 (St. 142) en 29 juni 1912 (St. 195), alsmede de kon. besluiten van 4 juni 1878 (St. 81), 6 febr. 1883 (St. 21), 23 mei 1892 (St. 127), 29 sept. 1892 (St. 228), 22 april 1895 (St. 75), 28 maart 1898 (St. 69), 4 juli 1904 (St. 126), 16 sept. 1905 (St. 270), 20 nov. 1905 (St. 307), 23 nov. 1905 (St. 308), 11 april 1906 (St. 63), 23 aug. 1907 (St. 237), 9 april 1908 (St. 109), 21 april 1908 (St. 119), 12 juli 1909 (St. 269), 24 febr. 1910 (St. 75), 5 aug.

1) Het Rijkspaspoortenkantoor, mede onder leiding van genoemden hoofdambtenaar gesteld, ressorteert onder den Minister van Buitenlandsche zaken (zie blz. 54).

1911 (St. 278), 1 april 1912 (St. 137), 31 juli 1912 (St. 272), 28 april 1913 (St. 145), 19 juni 1916 (St. 283), 19 juni 1916 (St. 284), 8 dec. 1916 (St. 526), 31 mei 1917 (St. 449), 1 sept. 1917 (St. 581), 3 jan. 1920 (St. 2) en 26 maart 1920 (St 128).

De notarissen, aangesteld vóór 15 mei 1877, zijn ingevolge art. 15 der wet van 9 april 1877 St. 80) bevoegd om hunne bediening te blijven uitoefenen in den omtrek van het voormalig arrondissement, waartoe hunne standplaats vroeger behoorde.

Het cijfer, achter den naam van ieder arrondissement geplaatst, duidt het maximum aan van het getal notarissen die daarin kunnen worden aangesteld.

Vorige standplaatsen zijn tusschen ( ) vermeld.

Arrondissement 's-Hertogenbosch. 59.

's-Hertogenbosch. Jhr. A. A. A. M. van der Does de Willebois ✠, 31 aug. 1885 — mr. H. C. F. Rits, 25 nov. 1889 — J. H. J. van de Mortel (KB4)(HS1), 16 juni 1910 — H. Worst, 31 oct. 1910 — M. H. J. W. Eijcken, 1 nov. 1912 — S. Sierks, 5 juli 1920 (*Koudum*).
Berlicum. E. F. D. van Meus, 20 april 1886.
Vught. A. J. L. E. Fock, 14 juni 1898.
Boxtel. J. H. J. Niemann, 21 april 1908.
St.-Michielsgestel. J. W. B. Kerstens, 16 dec. 1881.
Helvoirt. H. P. A. van Vlijmen, 23 mei 1902.
Oss. R. J. F. A. M. Stael, 9 oct. 1901.
Berghem. Mr. H. A. H. Bijvoet, 23 jan. 1909.
Geffen. J. A. J. van Heeswijk, 26 juli 1920.
Lith. Mr. F. H. J. J. Suys, 27 aug. 1913.
Grave. J. S. P. P. van Oppenraaij, 20 april 1905.
Schayk. F. I. M. Gervers, 15 juli 1895.
Ravenstein. H. A. H. van den Bogaard, 11 juli 1904.
Heusden. L. G. van Gendt, 16 jan. 1912.
Woudrichem. . . . .
Werkendam. J. M. C. Paap, 24 juni 1915.
Dussen. J. R. Rietra, 13 mei 1895.
Almkerk. J. J. van der Kaaden, 11 sept. 1896.
Andel. C. Knook, 12 aug. 1909.
Waalwijk. A. J. M. Jansen, 10 aug. 1912 — A. Schaap, 11 nov. 1914.
Capelle. R. Middelkoop, 31 juli 1920.
Drunen. M. A. C. Canters, 19 nov. 1898.
Kaatsheuvel (gem. *Loon-op-Zand*). J. van Ham, 19 oct. 1904.
Vlijmen. P. K. Tacx, 27 juni 1891.
Veghel. B. E. J. Vaalman, 28 febr. 1899.
St.-Oedenrode. P. A. Anderegg, 30 juni 1919.
Uden. M. W. van Kemenade, 7 febr. 1913.
Schijndel. S. J. van Dieten, 10 nov. 1916 (*Dinther*).
Boxmeer. Jhr. J. L. E. M. van Sasse van IJsselt, 9 aug. 1916 (*Schijndel*).
Cuyk. H. J. C. van Bergen, 19 mei 1903.
Vierlingsbeek. P. J. Brabers, 25 sept. 1907.
Mill. A. F. J. Verlinden, 28 aug. 1908.
Gennep. H. J. Fenseling, 29 mei 1917.
Eindhoven. J. B. A. Dericks, 11 juni 1917 — . . . .
Valkenswaard. H. B. C. F. de Wit, 23 juni 1908.
Eersel. M. A. Ch. E. Keulen, 12 maart 1903.
Woensel. G. F. van de Westelaken, 17 juni 1913 (*Son*).
Geldrop. A. Th. J. Mertens, 15 dec. 1898 (*Nuenen*).
Oirschot. C. A. M. Mertens, 7 aug. 1907.
Vessem. A. W. Lasance, 14 juni 1911.
Hilvarenbeek. Mr. H. C. J. M. Franken, 18 sept. 1920.
Bladel. P. G. W. Mol, 10 sept. 1914.

Arrondissement Breda. 42.

Breda. A. J. A. Verschraage ♱, 16 jan. 1889 — H. F. J. N. W. Temminck, 23 mei 1902 — C. L. A. M. van Gils ✠4, 16 jan. 1908 — mr. Th. H. M. H. Borret, 19 jan. 1918.
Teteringen. C. F. C. M. Laurijssen, 26 sept. 1916.
Princenhage. J. C. L. Esser, 25 nov. 1904.
Terheyden. W. F. Wolters, 3 juli 1890.
Ginneken. L. F. G. Bode, 6 oct. 1899.
Zundert. L. H. A. Verpalen, 28 juni 1919.
Oosterhout. A. J. van Eekelen, 6 nov. 1893 — L. J. C. van Meerwijk, 18 sept. 1903.

Raamsdonk. F. J. Hartong van Ark, 26 febr. 1918.
Geertruidenberg. J. J. Scholtens, 29 aug. 1898 (*Nuenen*).
Dongen. G. M. N. de Ruyter, 26 oct. 1901.
Zwaluwe. L. A. Ruyssenaers, 16 juli 1896.
Zevenbergen. C. Goderie, 11 mei 1914.
Oudenbosch. H. W. Scholten, 6 sept. 1913.
Etten. J. A. F. Peters, 6 aug. 1898.
Dinteloord. J. H. Struyk van Bergen, 21 jan. 1889 (*Drunen*).
Gastel. A. M. B. Smulders, 24 maart 1902.
Fijnaart. J. P. Oggel, 19 sept. 1902.
Klundert. M. Meppelink, 31 maart 1910.
Bergen-op-Zoom. W. J. van Gruting, 17 aug. 1892. — J. C. H. Perée, 18 maart 1916.
Steenbergen. F. A. Smits, 17 juni 1910 — J. D. M. Verhulst, 14 maart 1919.
Ossendrecht. . . . .
Wouw. J. Goderie, 5 mei 1908.
Roosendaal. J. J. M. Mertens, 11 juni 1900. — A. Th. O. H. van Liebergen, 2 april 1914.
Tilburg. P. W. Maas, 27 april 1892 — A. A. M. van Eyl (HS2), 16 juli 1896 — A. P. J. M. Smitz, 12 juni 1914 — Ch. J. M. Heufke, 30 april 1917.
Oisterwijk. W. J. Wouters, 10 april 1905.
Udenhout. J. M. H. Vroemen, 27 dec. 1900.
Gilze. A. J. J. van Liempt, 1 nov. 1915.

Arrondissement Maastricht. 31.

Maastricht. J. J. A. Bauduin, 9 maart 1899 — J. Th. Quix, 2 juni 1899 — L. van Konijnenburg, 15 jan. 1909 — J. M. H. O. Quaedvlieg, 6 nov. 1911 — Ch. Haenen, 30 juni 1920 (*Amby*) — . . . . — . . . .
Meersen. J. R. J. E. Meuwissen, 21 oct. 1908.
Gronsveld. F. C. H. A. van Wintershoven, 5 maart 1897.
Eysden. Chr. M. A. Arnold, 13 mei 1896.
Heerlen. J. W. Dolmans, 27 febr. 1905 — J. L. H. E. Wijnands, 29 aug. 1906.
Klimmen. M. H. Th. Jaspers, 22 mei 1919.
Hoensbroek. G. A. Beckers, 17 nov. 1904.
Kerkrade. J. J. L. A. Nijst, 27 maart 1912.
Merkelbeek. F. L. Lienaerts ✠4, 4 jan. 1869.
Nieuwenhagen. A. L. Th. M. Vogels, 18 april 1913.
Sittard. J. L. M. H. van Wessem, 5 maart 1890 — H. J. Hanekamp, 27 juni 1913.
Geleen. A. M. J. A. Melotte, 6 oct. 1914.
Beek. F. G. J. Hoefer, 30 mei 1894.
Susteren. J. G. J. Leinarts, 6 nov. 1911.
Urmond. F. M. H. Haan, 17 sept. 1901.
Gulpen. Mr. L. J. van Oppen, 1 mei 1879 — mr. J. Th. Cremers, 10 april 1907.
Wittem. H. J. Piereij, 31 dec. 1912.
Valkenburg. P. H. F. Roebroeck, 21 sept. 1912.

Arrondissement Roermond. 30.

Roermond. J. L. H. Linssen, 24 jan 1888 (*Venlo*) — H. J. F. Brinkman, 26 febr. 1907 — J. H. H. van Boven, 27 maart 1909 — E. H. M. van Koolwijk, 30 juni 1919 (*Reuver*).
Echt. O. S. H. Ph. Nijst, 28 april 1914.
St.-Odiliënberg. P. Tijssen, 21 oct. 1913.
Thorn. J. C. Palmen, 13 juni 1884.
Venlo. J. B. L. H. A. Muller, 27 nov. 1903 — M. A. Joosten, 1 mei 1908 (*Budel*).
Horst. L. J. M. C. Esser, 12 sept. 1900.
Venray. J. H. J. Pluymaekers, 14 sept. 1914.
Helden. O. M. F. Haffmans ✠, 13 juli 1890.
Blerick (gem. *Maasbree*). H. M. J. Verheggen, 23 oct. 1911.
Weert. P. M. Goijarts, 1 oct. 1878 — J. H. Schillings, 22 april 1891.
Heijthuizen. P. H. A. Rutten, 12 sept. 1900.
Budel. A. F. Nieuwenhuis, 9 juli 1908.
Nederweert. P. J. Biezenaar, 4 jan. 1910.
Helmond. J. M. Dijkhoff, 18 maart 1899 — J. F. van Alphen, 4 oct. 1907.
Gemert. P. A. Ch. J. Sprengers, 27 sept. 1917.
Asten. A. F. H. Hockers, 16 juli 1902 (*Weurt, Someren*).
Deurne. E. J. J. M. de Leeuw, 14 dec. 1907.

Arrondissement Arnhem. 59.

Arnhem. C. F. P. Böhtlingk, 24 sept. 1881 — mr. S. Th. J. Roes, 20 nov. 1887 — H. W. A. J. Te[illegible]ndt, 27 oct. 1894 (*Groesbeek*) — C. J. Visscher, 15 dec. 1899 — B. Lechner, 28 aug. 1900 — A. C. de Wilde, 9 aug. 1909 — F. Ph. Küthe, 15 febr. 1912 — Chr. J. Engelberts, 1 oct. 1912 — J. C. D. Roscam Abbing, 22 mei 1919 — mr. Th. V. J. M. Feldbrugge, 30 juli 1919.

Velp. R. Reijers, 2 nov. 1910 — F. H. Kooijman, 2 mei 1918.

Dieren. E. G. van Senden, 9 dec. 1890.

Zevenaar. J. H. O. Hazewinkel, 24 jan. 1896 (*Veendam*). — J. Th. C. Kocken, 4 juli 1917.

Wageningen. J. J. F. van Rijn, 28 dec. 1901 — G. Sluis, 1 mei 1917.

Ede. W. F. J. Fischer jr., 8 maart 1911.

Lunteren. R. Dinger, 24 mei 1895.

Oosterbeek. I. Karseboom, 21 jan. 1885 (*Heinkenszand*).

Veenendaal (*Stichts-*). J. G. Sandbrink, 12 aug. 1890.

Rhenen. J. A. van Iterson, 5 aug. 1897 (*Ouder-Amstel*).

Nijmegen. Th. F. A. Hekking, 28 febr. 1883 — C. A. E. Courbois, 25 mei 1884 — Th. G. ten Pol, 25 juni 1898 — Ch. G. Leopold, 5 april 1905 — P. de Maret Tak, 3 juni 1907 (*Vlissingen*, *Apeldoorn*) — E. M. A. de Bruijn, 22 jan. 1909 (*Roermond*) — C. J. van Doesburgh, 18 april 1913 (*Zaltbommel*) — P. Vermeulen, 20 aug. 1914.

Beek. W. C. M. van Waijenburg, 22 aug. 1904.

Wijchen. W. E. Roosenburg, 8 mei 1906 (*Hasselt*).

Elst. A. F. J. Huigens, 9 dec. 1918.

Herveld. D. A. C. Costerman Boodt, 12 juli 1917.

Heteren. G. A. de Meester, 28 nov. 1917

Huissen. S. de Jong, 22 febr. 1899.

Bemmel. P. W. Ph. van Bunge, 5 jan. 1907.

Doesburg. J. Voorhorst, 9 juli 1908 — B. J. Ramspek, 1 mei 1917.

Didam. H. G. N. van Bomondt, 12 jan. 1894.

Steenderen. H. Beker jr., 29 mei 1883.

Terborg. H. G. van Everdingen, 4 mei 1897.

Sillevolde. Ph. J. S. van Bijlevelt, 30 mei 1902.

Gendringen. A. H. A. Wennekers, 11 nov. 1913 — G. C. Hollander, 18 febr. 1915.

's-Heerenberg. G. Knot, 1 oct. 1912.

Dinxperlo. K. Gordon, 29 oct. 1900.

Doetinchem. Mr. J. J. van Gorkom, 29 april 1911.

Zelhem. B. K. Schuurman, 30 sept. 1914.

Arrondissement Zutphen. 38.

Zutphen. Th. A. Goddard, 18 sept. 1901 — mr. G. M. van Voorthuijsen, 15 dec. 1905 — H. Capel, 24 maart 1910 — J. A. Beker, 10 juni 1919.

Gorssel. H. A. Schaafsma, 2 nov. 1912.

Lochem. J. B. Everwijn, 21 juli 1915.

Vorden. R. Numans, 11 juni 1908.

Hengelo. J. M. Koning, 18 oct. 1893.

Brummen. Ch. H. Marin, 24 mei 1887 (*Neede*).

Groenlo. J. P. Vemer, 2 nov. 1889.

Eibergen. Mr. G. P. ter Braak, 20 april 1904.

Neede. Jhr. G. Stern, 29 nov. 1917.

Aalten. J. H. W. Mensink, 30 jan. 1909.

Winterswijk. J. B. Roelvink, 24 dec. 1890 — F. A. van Eekelen, 29 juni 1891.

Borculo. E. Kingma, 28 maart 1905 (*'t Zandt*, *Zutphen*).

Lichtenvoorde. P. Th. Vos, 13 nov. 1911.

Apeldoorn. W. Visscher Gorter, 9 dec. 1897 — J. H. van de Poll, 10 mei 1905 — jhr. W. Bas Backer, 19 aug. 1907 (*Zwolle* van 15 juli 1895 tot 13 jan. 1899) — mr. H. T. T. Walter, 20 nov. 1918.

Beekbergen. Jhr. K. W. Feith, 3 aug. 1886.

Voorst. C. H. Wilbrenninck, 4 mei 1886 (*Beekbergen*).

Twello. Mr. H. H. Everts, 30 mei 1888.

Epe. W. J. M. Verkouteren, 27 jan. 1884 (*Beekbergen*).

Vaassen. J. H. B. Becking, 21 febr. 1898.

Heerde. J. Verdenius, 17 jan. 1914.
Deventer. N. Immink, 25 april 1893 (*IJselstein*) — jhr. L. D. Strick van Linschoten, 27 aug. 1900 (*Dinxperlo*) — H. W. J. Upmeijer, 31 oct. 1910 — Th. H. Lucassen, 18 nov. 1910 — J. Scholtens, 24 april 1920.
Olst. H. N. Sluis, 16 dec. 1914.
Raalte. W. T. J. G. Osse, 19 juni 1908.
Wijhe. J. H. A. Alpherts, 13 jan. 1920.

Arrondissement Tiel. 25.

Tiel. Mr. H. J. A. van Heumen ✠ ✠4, 12 oct. 1877 — T. J. W. van Everdingen, 10 juli 1891 (*Eck en Wiel*) — E. P. van Steenbergen, 24 sept. 1908 — D. Formijne, 14 dec. 1909 (*Wamel*).
Eck en Wiel. J. Heuff, 29 juli 1918.
Opheusden. A. Harp, 29 juli 1920.
Buren. H. G. van Everdingen, 7 juli 1876.
Geldermalsen. H. Kuyk, 4 nov. 1897.
Waardenburg. B. A. Buysing Damsté, 25 mei 1898.
Rumpt. P. M. Ingenegeren, 10 nov. 1899.
Culenborg. G. Schouten, 29 juli 1918.
Zaltbommel. J. W. Kalshoven, 18 april 1913 (*'s-Heerenberg, Nijmegen*) — H. A. Ballot, 26 febr. 1918 (*Molenaarsgraaf*).
Ammerzoden. H. C. de Jongh, 31 maart 1911.
Driel. Mr. N. C. M. W. Koch, 1 oct. 1912.
Rossum. A. Hijner, 11 mei 1897.
Druten. Mr. J. J. J. D. Bink, 4 oct 1900.
Maasbommel. N. F. van der Heyden, 17 juni 1887.
Wamel. W. A. Caron, 24 jan. 1910.
Leeuwen (gem. *Wamel*). W. F. Wenning, 3 juni 1905.
Ewijk. S. Roes, 3 juni 1903.
Vianen. J. B. van Houten, 11 maart 1912 — J. C. Koedam, 28 dec. 1914.
Leerdam. A. G. de Kruijff, 9 febr. 1883.

Arrondissement Zwolle. 33.

Zwolle. C. van der Valck, 15 juli 1895 — B. W. A. E. Roijer, 13 maart 1899 — mr. P. A. van der Biesen (GG3), 22 aug. 1904 — W. A. Moolenbeek, 12 juli 1913 — A. M. Schaafsma, 25 juni 1915 — D. Bloemers, 12 maart 1920 (*Veenwouden*).
Dalfsen. J. G. Seidel, 16 mei 1905.
Staphorst. J. C. van Andel, 1 nov. 1893.
Hattem. J. F. Herbschleb, 24 april 1920.
Heino. R. F. H. Baurichter, 17 dec. 1909.
Nieuwleusen. J. Visscher, 31 maart 1911.
Zwartsluis. A. C. de Vries jr., 23 juni 1920.
Stad-Vollenhove. G. H. Cramer, 16 nov. 1906 (*Blokzijl*).
Kampen. P. J. G. Brune, 27 juli 1899 — H. J. Carsten, 16 febr. 1907 (*'t Zandt*) — J. Caspers, 25 febr. 1908 — Tj. Plantenga, 20 oct. 1910 (*IJselmonde*).
Oldebroek. E. Elema, 5 sept. 1914.
Genemuiden. W. J. Jonkers, 22 juni 1897.
Harderwijk. Mr. J. F. Neeb, 25 mei 1886.
Nunspeet. B. Meesters, 2 juni 1915 (*Nieuweschans*).
Putten. C. D. A. Deibert, 23 nov. 1918.
Nijkerk. W. Westra, 9 maart 1891.
Elburg. Mr. G. A. Hoefhamer, 30 juni 1917.
Ommen. A. G. Bloem, 24 mei 1895.
Heemse (gem. *Ambt-Hardenberg*). J. Zwamborn, 5 mei 1913.
Gramsbergen. . . . .
Den Ham. J. H. Schrader, 4 oct. 1919.
Avereest. B. H. Kelder, 24 juni 1920 (*Gramsbergen*).

Arrondissement Almelo. 23.

Almelo. J. Gideonse, 3 aug. 1917 — J. S. Mijs, 29 juli 1920.
Wierden. A. W. ten Hoopen, 17 mei 1905 (*Hellevoetsluis*).
Hellendoorn. E. J. H. Wijnkes, 7 juni 1920.
Ootmarsum. F. J. J. Kleinschmit, 10 juli 1905.
Tubbergen. W. I. Poelma, 30 nov. 1915.
Borne. P. A. J. van Uden, 5 april 1894.
Vriezenveen. L. Cramer, 8 mei 1906.
Enschedé. H. J. C. A. Hooft Hasselaer, 18 nov. 1898 — H. van Opstall, id. (*Oldenzaal*) — . . . .
Haaksbergen. J. Alberts, 24 febr. 1915.
Oldenzaal. J. H. Batenburg, 10 jan. 1889.
Hengelo. J. W. ten Doesschate, 25 jan. 1917 (*Hengelo*).

Goor. W. Verwey Mejan, 27 juni 1888.
Rijssen. J. G. Schönfeld Wichers, 19 oct. 1906.
Delden. J. J. Hiebendaal, 4 april 1908.
Markelo. H. W. Teesselink, 12 oct. 1904.

Arrondissement 's-Gravenhage. 102.

's-Gravenhage. P. C. L. Eikendal ✠4 (WV3), 26 oct. 1883 — L. Th. J. M. Meijlink, id. — C. Bimberge, 10 febr. 1896 — P. J. Laboyrie, id. — C. Vollgraff, id. — mr. A. J. B. Rijke, 15 febr. 1898 — A. A. van Straaten, 11 mei 1898 — M. Treub, 12 febr. 1900 — jhr. C. W. F. C. van Lidth de Jeude, 3 juni 1901 — jhr. W. F. A. van Pestel (J), id. — J. van Herwijnen, id. — jhr. C. J. van Cammingha, id. — jhr. mr. H. J. H. Stoop, id. — A. J. M. Schermer, 9 febr. 1904 — J. H. Bosch, 21 maart 1904 — Ch. A. E. Pool, 24 sept. 1904 — J. P. F. M. Corbey, 9 nov. 1904 — mr. L. Eikendal, 5 jan. 1905 — J. Eelman, 16 febr. 1907 (*Delft*) — J. C. Th. Groneman, 21 dec. 1907 — mr. S. K. D. M. van Lier, id. — W. J. Jalink, 19 febr. 1909 — H. G. van Nouhuijs, 18 jan. 1912 — G. van Poeteren, 22 april 1912 — W. G. Pauwels, 14 maart 1913 — jhr. H. A. Just de la Paisières, 4 april 1914 — N. S. Arriëns, 5 juli 1915 — A. G van Berkel, 12 juli 1916 — R. Gerritzen, 14 april 1917 — J. K. Sadée, id. — H. Heijnen, id. — H. L. Morra, id. — J. J. de Lange, 2 mei 1918 — mr. F. H. Carbentus Gerritsen, 1 juli 1918 — H. G. C. Denis ✠, 27 dec. 1919 — J. A. Huese, id. — C. Kasteleijn, id. — E. G. F. Payot, 7 juli 1920 — J. B. Boucher, id. — A. J. Tassemeijer, id. — H. C. Labberton, id. — Chr. L. Loder, id. — H. M. J. Janssen, id.
Scheveningen. P. Varkevisser, 9 nov. 1904 — G. van der Stuijt, 21 jan. 1907 — F. L G. d'Aumerie, 7 oct. 1911.
Wassenaar. C. Munnich, 5 juli 1910.
Voorburg. Mr. A. M. R. Beguin, 21 oct. 1916.
Rijswijk. N. La Grappe Dominicus, 28 juni 1919.
Loosduinen. M. J. Telchuijs, 14 april 1917.
Delft. H. P. Bok, 29 dec. 1891 (*Bussum*) — A. D. M. Post Uiterweer, 29 aug. 1900 — H. J. J. van Buijsen, 28 dec. 1901 — Th. P. J. Hoppe, 15 juni 1907 — E. E. Croin, 30 maart 1909 — mr. Ph. B. Libourel, 28 dec. 1916.
Pijnacker. C. J. de Gidts, 13 aug. 1882.
Zoetermeer. H. van Hamersvelt, 1 juli 1884.
Naaldwijk. W. Lagerwey, 17 aug. 1897.
Wateringen. C. B. W. Oomen, 17 juli 1890.
's-Gravenzande. P. W. Bouman, 30 april 1907.
Monster. G. F. M. Roozen, 14 april 1917.
Leiden. J. A. van Hamel ✠4, 21 maart 1883 (*Oldemarkt*) — J. J. ter Laag Cz., 18 dec. 1890 — A. D. Vijgh, 24 april 1897 — C. Versluijs, 27 oct. 1908 — mr. H. M. A. Coebergh, 24 mei 1911 — B. J. J. N. Troost, 11 jan. 1917 — B. H. Stumpel, 18 april 1917 — A. J. C. van der Heijden, 13 mei 1919 — M. G. Bon, 26 juli 1920 (*Dwingeloo*).
Sassenheim. G. ten Bruggencate, 22 aug. 1904.
Zoeterwoude. S. J. Ruizeveld, 12 mei 1916.
Voorschoten. C. J. A. Boom, 18 nov. 1913.
Noordwijk. L. A. T. Binnendijk, 1 aug. 1892.
Warmond. J. F. S. Frijlinck, 6 jan. 1894.
Katwijk. H. Eerdbeek, 17 april 1917.
Alphen. J. C. Spruyt, 1 jan. 1886.
Hazerswoude. F. C. Engelberts, 21 juli 1916 (*Hengelo*).
Aarlanderveen. Mr. C. van der Lee, 17 nov. 1892.
Oudshoorn. R. van den Berg, 14 april 1903.
Boskoop. H. L. Maarschalk, 19 jan. 1903.

Arrondissement Rotterdam. 129.

Rotterdam. W. J. Droogleever Fortuyn ✠4, 13 aug. 1872 — W. van Traa, 21 juli 1876 — J. J. L. Mees, 28 juni 1879 — A. Spruyt Gz., 20 dec. 1885 — J. M. Slinkert, 11 aug. 1888 — H. J. Lambert,

23 april 1892 — C. Klootwijk, 1 april 1893 — H. A. W. Weve, 27 nov. 1893 — P. Schrameier Verbrugge, 1 oct. 1895 — mr. C. M. H. Minderop, 29 juni 1896 — L. F. Schot, id. — mr. P. J. van Wijngaarden, (EL5), 30 nov. 1897 — L. J. C. J. van Ravesteijn, 23 sept. 1901 — E. Suermondt, id. — M. M. C. van der Loo, id. — D. Baggerman, 13 jan. 1902 — M. L. Henriques de Castro, 11 april 1903 — A. Snoodijk, 22 aug. 1904 — P. J. J. Tackoen, id. — C. Maas Geesteranus, 17 mei 1905 — J. Kroonen, 8 juni 1905 — G. Vlug, 17 nov. 1905 — A. P. W. van Meurs, 2 jan. 1907 — H. Hussem, id. — A. F. van Walsem, 7 mei 1907 — F. L. Hartong, 23 oct. 1907 — P. L. W. H. Verlinden, 9 juni 1908 — mr. H. M. A. Schadee, 19 febr. 1909 — mr. A. Mijs, 5 aug. 1909 — P. J. M. Dolk, 2 juli 1910 — J. A. Molenaar, 2 juli 1912 — E. J. M. de Kat, 14 maart 1913 — J. Koopman, 23 mei 1913 — A. G. Mulié, 3 nov. 1913 (*Kaatsheuvel, Vlaardingen*). — G. H. Schwegmann, 6 maart 1914 — A. B. Dam, 18 juni 1915 — A. H. W. Jost, 15 jan. 1916 — A. J. H. van Clarenbeek, 30 maart 1916 — mr. J. Leopold, 13 jan. 1917 — J. L. Meijer, 10 mei 1917 — T. H. Veenstra, 9 juli 1917 — S. S. Wijsenbeek, id. — C. Pot, 12 oct. 1917 — F. W. A. J. van Peski, 7 juni 1920.

Delfshaven. Mr. A. van Mens, 1 april 1884 (*Veen*).

Hillegersberg. W. F. H. van Schouwen, 1 aug. 1910.

Capelle-aan-den-IJsel. J. C. de Jong, 6 juni 1914.

Poortugaal. A. E. van Trigt, 21 jan. 1907 (*Willemstad*).

Schiedam. Mr. H. M. C. Poortman, 27 maart 1886 (*Overschie*) — H. B. E. Blaisse, 15 jan. 1895 — W. A. van Dolder, 27 juli 1899 — D. Boddeüs, 5 aug. 1912.

Overschie. J. C. Vethacke, 29 nov. 1919 (*Vlissingen*).

Vlaardingen. P. Ch. W. baron van der Feltz, 15 oct. 1912 — J. H. Verheus, 12 oct. 1917.

Maassluis. A. I. Geelhoed, 14 oct. 1920.

Maasland. G. P. Valette, 20 mei 1904.

Gouda. J. J. A. Montijn, 17 april 1897 — R. W. H. Pitlo, 4 febr. 1908 — J. van Kranenburg, 31 juli 1920.

Waddinxveen. G. Vos, 14 febr. 1910.

Zevenhuizen. R. Gallas, 16 aug. 1918.

Moordrecht. N. Treurniet, 23 nov. 1891.

Schoonhoven. D. Teijinck, 27 april 1876.

Haastrecht. J. Koeman, 3 oct. 1895.

Bergambacht. J. P. Mahlstede jr., 17 sept. 1904.

Ouderkerk-aan-den-IJsel. J. van der Leeden, 19 febr. 1894.

Lekkerkerk. Ch. H. W. Meijer, 10 juni 1919.

Lopik. H. C. Kooi, 1 mei 1906.

Brielle. L. P. van den Blink, 9 dec. 1890 — M. Hey, 8 mei 1906.

Heenvliet. K. P. J. G. Bel, 11 nov. 1891.

Zuidland. C. Loeff, 4 april 1913.

Oude-Tonge. J. van Ispelen, 22 aug. 1893.

Goedereede. P. Th. van den Berg, 27 april 1912.

Dirksland. L. van der Sluys, 29 maart 1902.

Ooltgensplaat. Ch. Akkerman, 2 dec. 1916.

Middelharnis. P. A. van Buuren, 4 juli 1905.

Arrondissement Dordrecht. 34.

Dordrecht. O. W. P. van Tussenbroek, 24 aug. 1886 — D. W. I. Harshagen, 19 april 1893 — mr. J. R. de Koning, 15 juni 1898 — D. Wisboom Verstegen, 29 nov. 1904 (*Middelburg*) — J. Bax, 19 mei 1914 — P. A. M. Le Maire, 23 jan. 1915 (*Gilze*) — mr. A. Sigmond, 19 nov. 1915 — B. Kuipers, 19 febr. 1919.

Zwijndrecht. L. J. Reijnvaan, 24 maart 1902.

Oud-Beijerland. I. G. ten Doesschate, 21 juli 1903.

's-Gravendeel. J. de Boer, 17 aug. 1900.

Strijen. A. A. van Haaften, 23 maart 1915.

Mijnsheerenland. F. van der Straaten, 27 maart 1909.

Klaaswaal. A. van Weel, 9 maart 1899.

Ridderkerk. J. W. de Wijn, 6 sept. 1909.
Barendrecht. M. van Spall, 14 dec. 1907.
IJsselmonde. G. Lindeijer jr., 13 jan. 1911.
Alblasserdam. . . . .
Gorinchem. Mr. V. G. A. Boll, 29 april 1893 — A. J. Reumer, 1 juli 1896 (*Almkerk*) — F. Bakker Schut, 15 aug. 1914 — A. M. Brouwer, 7 juni 1920.
Meerkerk. P. Sichterman, 17 mei 1905.
Sliedrecht. J. W. van Bockel, 13 nov. 1914.
Giessendam. B. Ets, 26 maart 1914.
Streefkerk. T. Anema, 29 juli 1909.
Molenaarsgraaf. H. G. Boks, 10 juni 1918.
Papendrecht. P. K. Bos, 30 april 1883.

Arrondissement Middelburg. 36.

Middelburg. W. Hioolen, 18 sept. 1903 — H. R. Struve, 2 febr. 1905 — A. de Neeling, 29 juli 1910 — J. C. Blaupot ten Cate, 25 sept. 1912 — H. C. Ittmann, 19 febr. 1919.
Vlissingen. J. Ch. Paap, 5 juli 1905 — J. L. van der Harst, 7 april 1920.
Koudekerke. Mr. J. Loeff, 3 juni 1892.
Goes. J. Pilaar, 26 febr. 1904 — W. van Campen, 7 maart 1904 — E. C. van Dissel, 4 oct. 1907.
Kruiningen. M. C. Schram, 10 april 1905.
Heinkenszand. F. van Cleef, 7 maart 1904.
Ellewoutsdijk. L. A. Beth, 12 maart 1920.
's-Gravenpolder. H. W. Neervoort, 21 maart 1907.
Kortgene. H. M. Markusse, 29 nov. 1916 (*Colijnsplaat*).
Kapelle. J. C. A. Huvers, 4 juni 1914
Oostburg. A. Mijs, 27 juni 1904.
Schoondijke. W. C. de Smidt, 22 juni 1907.
Groede. A. H. J. Beuning, 18 nov. 1913.
IJzendijke. P. Zijlstra, 9 febr. 1895.
Sluis. H. van Mazijk, 7 april 1920.
Aardenburg. Th. L. F. Roersch, 1 febr. 1910.
Neuzen. L. J. van der Moer, 25 mei 1892 — Ph. J. Callenfels, 15 juni 1918.
Axel. J. A. Dregmans, 27 sept. 1910.
Hulst. H. A. van Dalsum, 24 maart 1903 — mr. A. H. Lijdsman, 1 juli 1912.
Hontenisse. E. B. Dumoleyn, 27 febr. 1895.

Arrondissement Zierikzee. 9.

Zierikzee. H. J. van Nouhuys, 6 april 1901 (*Brouwershaven*) — J. A. Biermasz, 8 oct. 1908 — J. S. L. Korteweg, 30 april 1913.
Renesse. F. J. H. Jespers, 18 juli 1913.
Tholen. D. van de Velde, 11 april 1911.
St.-Maartensdijk. J. Meulenberg, 8 mei 1906.
St.-Annaland. B. J. Timmerman, 22 aug. 1904.

Arrondissement Amsterdam. 98.

Amsterdam. A. C. Schwartz ✠4, 25 aug. 1877 — W. Krabbendam, 25 april 1887 — Th. Ruys Gz., 2 juni 1889 — mr. H. Wiegman, 24 jan. 1893 — J. Th. Brugman, id. — J. Ph. van Lottom, 7 maart 1893 — J. M. A. Hoogvliet, id. — A. Scheltema Beduin, 2 juli 1895 — Ch. Miseroy ✠, 14 april 1896 — W. H. Voskuil, id. — J. P. Smits, id. — H. Groenier, 23 jan. 1897 — Ph. A. van Olst, 24 mei 1897 — H. Wertheim ✠4, 17 april 1899 — mr. H. J. G. Farensbach, 8 dec. 1899 — J. Vriesendorp, 10 maart 1900 — H. J. A. Wennekers, 9 aug. 1900 — C. F. J. Hanedoes, 9 aug. 1900 — W. Kranenburg, 27 dec. 1900 — H. Th. M. Müller, 12 aug. 1902 — J. A. H. Hugenholtz, id. — C. H. van Lottom, id. — E. Heimans, id. — mr. A. J. B. Blaisse, 9 febr. 1903 — W. Jans, 6 april 1903 — J. J. H. Verloop, 23 nov. 1903 — P. de Booij, 5 febr. 1904 — A. Mackenzie, 1 aug. 1904 (*Vreeland*) — P. L. Pieterse, 12 nov. 1904 — A. L. Haremaker, 22 maart 1905 — A. Roos, id. — G. Furstner, 28 juni 1905 — F. W. Ludwig, 10 april 1907 — W. J. A. R. Richardson Bennernagel, 26 juni 1907 — L. J. de Kup, 23 maart

1908 — J. P. van Wisselingh, 2 juni 1908 — M. Kluwer, 18 juli 1908 — F. H. van den Helm, 3 april 1909 — G. Kramer, id. — H. Meekhof, 11 mei 1909 — K. W. J. K. van Beverwijk, 21 oct. 1909 — J. Jaburg, id. — E. N. van Ammers, id. — P. W. van der Ploeg, 27 nov. 1909 — C. A. Struik Dalm, 9 juni 1910 — C. F. J. Brands, 18 juli 1910 — A. Bonga, 15 oct. 1910 — W. F. van Campen, id. — jhr. P. O. van Nispen, 21 oct. 1911 — W H. A. M. Roelvink, 23 oct. 1912 — W. H. M. A. Bahlmann, 2 maart 1914 — W. E. Vos, id. — P. A. W. Sterkman, id. — L. A. Butot, 23 oct. 1914 — H. D. Heukers, 14 dec. 1914 — mr. L. A. Micheels, 25 jan. 1916 — J. de Blank, 9 oct. 1916 — E. Th. Koopman, 6 juli 1917 — B. H. Grijseels, id. — J. F. Vermolen, 10 juni 1919 — J. Klopper, 1 nov. 1919 — C. Gipon 3 jan. 1920 — A. van Riel, id. — S. Teixeira de Mattos, 1 maart 1920 — O. Dammers, 12 maart 1920 — Th. C. L. Smit, 9 juni 1920 — J. H. F. Kruisman, id.

Watergraafsmeer. J. Th. Zur Mühlen, 23 jan. 1897.

Ouder-Amstel. F. H. van den Helm, 29 sept. 1897.

Uithoorn. J. H. F. Willemstijn, 22 jan. 1917.

Nieuwendam. A. J. Berman, 18 juli 1910.

Sloten. P. R. van Ellekom, 17 juni 1919 (*Smilde*).

Hilversum. J. Lasonder, 26 febr. 1900 — A. Perk, 31 maart 1911 — mr. J. B. Luijkx, 17 jan. 1917.

Naarden. K. Hoeflake, 2 dec. 1915.

Weesp. G. H. A. Snel, 28 oct. 1908.

Bussum. S. Scheffelaar Klots, 17 febr. 1892 — G. H. van Meer, 13 juli 1918.

Arrondissement Alkmaar. 34.

Alkmaar. J. van der Veen, 30 maart 1896 — mr. A. P. H. de Lange, 25 febr. 1897 — P. J. C. van Toorenenburgh, 2 nov. 1898 — C. G. Steen, id. — W. J. B. M. Witte, 5 febr. 1919.

Oterleek. A. K. Ninaber, 30 maart 1915 (*Medemblik*).

Zuid-Scharwoude. J. W. C. Kroon, 6 aug. 1910.

De Rijp. C. Nolet, 6 juni 1910.

Castricum. J. E. Heenk, 29 juli 1920 (*Uitgeest*).

Bergen. L. Top, 6 juli 1892.

Schagen. C. L. van den Bergh, 7 mei 1900.

Winkel. G J. van Leersum, 23 dec. 1913.

Zijpe. G. Vrijburg, 15 dec. 1899.

Schoorldam. P. J. Laurman, 30 maart 1904.

Wieringerwaard. J. van der Knaap, 27 febr. 1919 (*Hellevoetsluis*).

Helder. C. J. Baas, 28 sept. 1918.

Nieuwediep. (gemeente *Helder*). A. M. Engelmann, 11 dec. 1919.

Texel. G. J. O. D Dikkers, 27 sept. 1884.

Wieringen. H. P. D. J. van der Speck Obreen, 17 febr. 1917.

Hoorn. C. C. M. Ligtenberg, 10 nov. 1917 — C. G. van Houweninge, 16 aug. 1918 (*Deventer, Wieringerwaard*) — J. Tillema, 26 juli 1920.

Avenhorn. H. J. J. Verhoeff, 9 juni 1896.

Oosterblokker. Ch. Kotting, 29 mei 1909.

Enkhuizen. G. H. Beker, 16 aug. 1919.

Grootebroek. C. Th. Pool, 6 maart 1908.

Hoogkarspel. G. W. Koermann, 20 febr. 1920.

Medemblik. D. Kruimel, 1 juli 1916.

Benningbroek. J. W. H. Rees, 23 juli 1912.

Obdam. H B. Gottmer, 11 mei 1897.

Hoogwoud. H. de Boer, 7 maart 1895.

Andijk. J. Wagemaker, 30 maart 1910.

Arrondissement Haarlem. 46.

Haarlem. J. Willems, 3 maart 1887 — M. N. Beets, 22 jan. 1889 — P. F. de Bordes, 29 april 1893 — A. J. C. Daamen, 26 febr. 1897 (*Obdam*) — J. Ratelband, 17 juni 1903 — J. Koolhoven, 9 nov. 1904 — D. W. van Niekerk, id — J. A. Wilkens, 28 juli 1905 — A. Bertling, 20 maart 1914 — R. Ch. A. van Cranenburgh, 19 oct. 1915 — J. Wildschut, 8 mei 1916 — H. J. L. D. van Doesburgh, 6 juni 1918 — T. Bruijn Pz., 24 april 1920.

Bloemendaal. J. H. Wildervanck de Blécourt, 8 april 1908 (*Appingedam, Almelo*).
Heemstede. Mr. C. J. Boerlage, 19 oct. 1898 (*Uithoorn*).
Velsen. G. D. Boerlage, 30 nov. 1903 — W. A. Dolleman, 3 maart 1919 (*Ymuiden*, gem. *Velsen*).
Beverwijk. M. Donker, 8 maart 1902 — mr. A. Moens, 22 febr. 1918.
Zaandam. G. van Holk, 18 april 1904 — C. Dekker, 2 mei 1907 — A. A. ter Laag, 18 nov. 1910.
Zaandijk. Mr. J. Walig, 2 maart 1896.
Wormerveer. G. H. A. Tjeenk Willink, 26 oct. 1901.
Krommenie. M. J. Keiser, 17 mei 1905.
Purmerend. D. G. van Os, 29 febr. 1896 — Th. Ch. Daeij Ouwens, 18 maart 1912 (*Hulst*).
Monnikendam. T. de Koe, 2 juli 1908.
Edam. P. de Grient Dreux, 11 mei 1910.
Oosthuizen. W. J. Vogel, 29 sept. 1896.
Beemster. G. W. L. van Woerden, 30 jan. 1919.
Haarlemmermeer. C. F. J. Heinsius, 20 jan. 1904.
Nieuw-Vennep. J. A. Overmeer, 22 aug. 1904.
Lisse. A. van Pelt, 15 juni 1918.
Hillegom. K. Langeveld, 23 febr. 1901.
Oude-Wetering (gem. *Alkemade*). W. Veenstra, 2 maart 1907.
Aalsmeer. C. P. de Bert, 16 maart 1911.

Arrondissement Utrecht. 54.

Utrecht. W. C. Vuystingh, 7 maart 1896 (*Avenhorn*) — mr. J. G. Brouwer Nijhoff, 30 juli 1901 — P. A. Lens, 4 aug. 1902 — J. Eggens, 24 maart 1905 — F. W. Swane, 7 maart 1907 — Th. O. M. J. baron van Wijnbergen (OM), 2 mei 1907 — H. A. Beets, 21 jan. 1908 — W. C. J. M. Stokvis, 8 mei 1908 (*Mill*) — J. R. Romijn, 14 nov. 1908 — J. P. van Mansvelt, 20 maart 1912 — mr. Th. Snellen, 20 juli 1912 — W. J. Fortuyn Droogleever, 27 sept. 1915 — W. A. Th. Warren, 13 mei 1916 — D. E. Huender, 28 dec. 1916 — I. H. van de Roemer, 24 maart 1917 — P. Davelaar, 19 febr. 1919 (*Metslawier* van 14 maart 1913 tot 1 sept. 1913) — A. Ph. Ridder, 13 jan. 1920 — C. Onnen, 28 juni 1920.
IJselstein. M. den Bleker, 27 juli 1893.
Zeist. A. Vosmaer, 31 maart 1871.
Breukelen-Nijenrode. E. B. van Julsingha, 17 jan. 1917.
Mijdrecht. J. F. W. J. van der Heijden, 17 maart 1908.
Abcoude. J. de Bruijn, 4 jan. 1918.
Loenen. G. Fikkert, 9 mei 1904.
Maarssen. G. A. le Jolle, 30 mei 1913 — L. G. James, 17 dec. 1919 (*Sluis*).
Amersfoort. J. Bolk, 21 juni 1899 — J. Knoppers, 20 juni 1900 — A. P. Schröder, 2 maart 1907 — G. P. A. L. te Leuken, 4 jan. 1918.
Baarn. F. P. E. van Ditzhuijzen, 15 oct. 1909 — mr. dr. A. E. Schouten, 8 jan. 1919.
Woudenberg. J. E. G. Lagerweij, 17 sept. 1901.
Barneveld. A. J. Bok, 8 jan. 1919.
Soest. H. W. Prillevitz, 10 sept. 1906.
Wijk-bij-Duurstede. Mr. H. J. van Heyst, 16 maart 1890 — W. J. Kylstra, 14 juni 1901.
Houten. H. A. M. Immink, 30 mei 1902.
Amerongen. W. Schroot, 24 juni 1915.
Driebergen. . . . .
Woerden. Jhr. P. J. van Winter, 16 sept. 1907 — F. A. Minkema, 10 juni 1918.
Bodegraven. B. D. Krusemann, 15 mei 1906.
Oudewater. W. Kruiswijk, 1 juli 1892.
Montfoort. G. A. de Gelder, 18 mei 1896.
Harmelen. J. W. van Harderwijk, 10 sept. 1906.

Arrondissement Leeuwarden. 54.

Leeuwarden. Mr. A. van Giffen, 20 febr. 1903 — J. H. Berghuis, 1 aug. 1906 — mr. S. Boltjes, 22 juni 1907 (*Appingedam, Zuidhorn*) — mr. A. W. Koch, 24 juni 1911 — W. Wachter, 5 oct. 1912 — N. Ottema, 25 nov. 1918 — S. Molenaar, id.
Stiens. J. L. van Sloterdijck, 5 juni 1916.
Roordahuizum. D. Burgij, 3 juni 1887.
Grouw. A. Folkertsma, 28 nov. 1899.

Warga. A. Ph. Greebe, 17 juni 1899.
Jorwerd. Mr. P. Kingma Boltjes, 13 nov. 1911.
Berlikum. H. van Hulst, 5 jan. 1912.
Dronrijp. L. Vermeer, 5 april 1905.
St. Jacobi-Parochie. G. Lammerée, 26 sept. 1916.
Sint-Anna-Parochie. L. K. van Giffen, 25 april 1913.
Dokkum. D. G. Westra, 19 sept. 1887.
Holwerd. Mr. P. D. Poelstra, 13 mei 1907.
Ternaard. K. de Jong, 15 oct. 1915.
Anjum. F. Aleva, 25 sept. 1907.
Metslawier. S. P. Groenier, 6 nov. 1913.
Veenwouden. P. van der Meulen, 28 juni 1920.
Dantumawoude. Mr. H. W. Hellema, 30 nov. 1905.
Marrum. K. Bakker, 21 nov. 1911.
Kollum. F. Wassenbergh, 5 sept. 1905 (*Makkum*, *Franeker*).
Bergum. W. van der Meer, 23 mei 1900 (*Munnikeburen*, *Langweer*).
Hardegarijp. S. de Jong, 27 mei 1890 (*Ameland*).
Giekerk. S. Terpstra, 18 dec. 1919.
Augustinusga. A. M. Harterink, 24 juni 1915.
Buitenpost. H. Crebas, 22 april 1918.
Harlingen. Mr. A. H. van Kleffens, 22 mei 1885 — S. Okkinga, 20 juni 1899.
Franeker. S. Posthumus, 27 oct. 1905 — A. Kruseman, 11 nov. 1914 (*Witmarsum*).
Sexbierum. G. D. Boswijk, 25 nov. 1912.
Tzum. M. Frankena, 12 mei 1909.
Terschelling. K. van Terwisga, 24 april 1901.
Sneek. J. J. Heringa, 5 febr. 1910 — Th. Boshuijer, 22 febr. 1911 (*Witmarsum*) — K. M de Haas, 28 juni 1920.
IJlst. W. Wierda, 7 april 1898.
Heeg. R. Mulder, 23 jan. 1905.
Bolsward. D. Feitsma, 22 juni 1907 — P. A. Bruinsma, 3 maart 1909.
Wommels. K. Gorter, 14 maart 1902.
Makkum. S. van der Burg, 5 juli 1898.
Koudum. . . . .
Workum. C. Tjebbes, 23 maart 1896.

Arrondissement Heerenveen. 24.

Heerenveen. L. Oppedijk, 25 aug. 1910 (*Oldeboorn*) — J. W. Schippers, 25 sept. 1917 — . . . .
Joure. Ph. J. van der Werf, 28 febr. 1912 — H. J. Kamp, 22 juni 1916.
Akkrum. H. C. van Slooten, 1 april 1901.
Wolvega. A. Rambonnet, 24 juli 1900 — J. M. J. van Lis, 21 oct. 1907.
Beetsterzwaag. R. Zijlstra, 8 nov. 1916.
Gorredijk. M. L. Spruyt, 23 febr. 1891 — J. F. Houwing, 2 april 1908.
Dragten. J. Posthumus, 27 juni 1888 — mr. J. F. de Jong Posthumus, 15 oct. 1910.
Oldeberkoop. H. D. J. Ouwersloot, 28 sept. 1898.
Oosterwolde. K. Bakker, 14 sept. 1891.
Lemmer. G. Elzer, 25 sept. 1917.
Langweer. A. Faber, 19 febr. 1904.
Balk. J. H. Noordenbos, 8 febr. 1898.
Steenwijk. L. Volkers, 17 mei 1913 — G.J. van Dalen, 7 juni 1920.
Oldemarkt. W. A. Meijboom, 8 jan. 1907.

Arrondissement Groningen. 33.

Groningen. Jhr. R. A. Quintus, 3 juli 1887 — W. van Bommel van Vloten, 13 april 1888 — D. Lelsz, 16 juni 1896 — J. Offerhaus Wz., 22 maart 1900 — J. G. Hoetink, 29 juli 1909 — jhr. A. J. B. Verheijen, 13 febr. 1912 — H. Sanders, 6 sept. 1913 — mr. C. Bakker, 7 oct. 1914 — F. R. M. Th. Gouverne, 9 nov. 1915 — Tj. H. Hummelen, 13 dec. 1919.
Haren. Jhr. J. B. van Andringa de Kempenaer, 24 juli 1912.
Zuidhorn. B. W. Drenth, 21 sept. 1907.
Ezinge. H. van Veen, 5 mei 1913.
Grijpskerk. C. C. C. W. Muller, 24 dec. 1894.
Grootegast. L. M. Bruins, 3 maart 1919 (*Leens*).
Leek. J. Vellinga, 14 oct. 1912.
Appingedam. G. C. de Lanoy, 17 nov. 1904 — A. Grutterink, 15 juni 1920.
Delfzijl. D. Kolk, 12 oct. 1910.
Loppersum. A. H. Werumeus Buning, 10 april 1906.
Ten-Boer. J. Koster, 19 febr. 1909.

't Zandt. B. Maatjes, 24 mei 1911.
Slochteren. P. Denijs, 5 juli 1916.
Onderdendam. A. Evenhuis, 6 maart 1896.
Middelstum. H. Kooi, 7 nov. 1900.
Winsum. Mr. C. de Ranitz, 19 nov. 1910.
Leens. A. H. Ages, 10 juni 1919.
Uithuizen. L. Boomgaart, 19 febr. 1883.
Eenrum. W. G. J. van Heerde, 24 mei 1912.
Warffum. B. Keijer, 18 febr. 1915.

Arrondissement Winschoten. 21.

Winschoten. J. J. Offerhaus, 14 maart 1894 — G. Fontein, 27 dec. 1894.
Nieuwe-Pekela. J. W. Bolt, 18 febr. 1913 (*Ezinge*).
Wedde. C. C. van Ingen, 24 aug. 1910.
Finsterwolde. . . . .
Stadskanaal (gem. *Onstwedde*). P. Engwirda, 24 juni 1902.
Sellingen (gem. *Vlagtwedde*). J. Koops, 16 sept. 1919.
Zuidbroek. P. Drenth, 2 mei 1894 (*Waalre*).
Veendam. D. A. Tholen, 17 nov. 1894 — W. Boer, 24 jan. 1896.
Wildervank. D. F. Oudenampsen, 3 maart 1902.
Stadskanaal (gem. *Wildervank*). R. Buining, 2 april 1909.
Nieuwolda. J. L. van Noord, 16 jan. 1905.
Hoogezand. O. Possel, 14 mei 1914.
Sappemeer. D. L. de Koe, 26 oct. 1901.

Arrondissement Assen. 26.

Assen. K. L. Rambonnet, 26 nov. 1902 — E. van Mesdag, 1 juli 1918 — W. L. Tonckens, id. (*Grootegast*).
Vries. E Posthuma, 14 dec. 1914.
Smilde. L. Westra, 16 sept. 1919.
Zuidlaren. J. ter Haar, 11 april 1919.
Borger. H. R. Trip, 3 sept. 1900 (*Middelstum*).
Roden. W. de Baat, 27 mei 1908.
Gieten. R. A. Lammers, 23 april 1918.
Hoogeveen. J. H. van der Tuuk, 20 aug. 1894 — J. Mulder, 26 juli 1920.
Oosterhesselen. C. M. Hammes, 19 febr. 1904.
Beilen. B. Schutter, 3 sept. 1900.
Zuidwolde. W. G. Hemmers, 11 juni 1908.
Meppel. B. van Delden, 20 dec. 1909 (*Delden, Zutphen*) — P. ter Laag, 14 mei 1913 — A. M. Brouwer, 16 sept. 1920.
Dwingelo. . . . .
Emmen. H. J. Oosting, 12 sept. 1892.
Nieuw-Amsterdam. P. H. Heerma van Voss, 22 aug. 1904.
Coevorden. G. Weys ✠, 26 nov. 1888.

Kamers van toezicht over de notarissen en candidaat-notarissen.

De kamers van toezicht over de notarissen en candidaat-notarissen zijn ingesteld bij § 12 van art. I der wet van 30 dec. 1904 (St. 283), tot nadere wijziging der wet op het notarisambt, en, ingevolge eerstgemelde wet, gevestigd in de hieronder genoemde hoofdplaatsen van de bij algemeenen maatregel van bestuur aangewezen arrondissementen (kon. besl. van 16 sept. 1905, St. 270, gewijzigd bij kon. besluit van 11 april 1906, St. 63).

Ingevolge § 13 van art. I dier wet bestaat eene kamer van toezicht uit 5 leden, den voorzitter inbegrepen, en 4 plaatsvervangende leden. Het voorzitterschap wordt waargenomen door den president der arrondissements-rechtbank, zitting houdende in de gemeente, waar de kamer gevestigd is, terwijl de griffier van die rechtbank secretaris der kamer is. Twee leden en twee plaatsvervangende leden worden door den Minister van Justitie, telkens voor den tijd van 3 jaren, benoemd, terwijl de overige twee leden en twee plaatsvervangende leden, eveneens voor den tijd van 3 jaren, door de notarissen, gevestigd binnen den kring, waarover de kamer toezicht houdt, uit hun midden worden benoemd.

De namen der door den Minister van Justitie benoemde leden en plaatsvervangende leden zijn cursief gedrukt.

's-Hertogenbosch (arrondissementen 's-Hertogenbosch en Breda). Mr. P. H. Loeff, 's-Hertogenbosch, VOORZ. — jhr. mr. dr. B. R. C. M. de Roy van Zuidewijn, id., SECR. — *J. R. C. H. Berger*, 's-Hertogenbosch; *mr. F. A. Hengst*, Veghel; A. J. A. Verschraage ✠, Breda; P. K. Tacx, Vlijmen, LEDEN — *H. W. van Nes*, Tilburg; *mr. L. J. M. Nelissen*, Breda; L. J. C. van Meerwijk, Oosterhout; mr. H. A. H. Bijvoet, Berghem, PLAATSV. LEDEN.

Maastricht. (arrondissementen Maastricht en Roermond). Mr. J. A. Reynen ⊕, Maastricht, VOORZ. — mr. J. W. M. van Heijst, id, SECR. — *jhr. mr. L. H. L. J. van der Maesen de Sombreff*, Heerlen; *E. A. J. C. Charlier*, Maastricht; M. A. Joosten, Venlo; J. J. A. Bauduin, Maastricht, LEDEN — *mr. Ch. G. E. M. Geradts*, Roermond; *M. H. L. A. Bongaerts*, Roermond; O. M. F. Haffmans ⊕, Helden; J. L. M. H. van Wessem, Sittard, PLAATSV. LEDEN.

Arnhem (arrondissementen Arnhem en Tiel). Mr. P. F. A. Cremers, Arnhem, VOORZ. — . . . ., SECR. — *mr. E. G. C. Scheidius* ✠4, Arnhem; *J. Wolterson*, id.; H. G. van Everdingen, Buren; C. A. E. Courbois, Nijmegen, LEDEN — *mr. J. l. H. Hoeben*, Druten; *mr. H. J. A. van Heumen* ⊕ ✠4, Tiel; A. G. de Kruijff, Leerdam; B. Lechner, Arnhem, PLAATSV. LEDEN.

Zwolle (arrondissementen Zwolle, Almelo en Zutphen). Mr. W. H. Roijer, Zwolle, VOORZ. — mr. A. J. van Slooten, id., SECR. — *mr. F. J. G. van Tricht* ⊕, Enschedé; *J. Zeper*, Zwolle; N. Immink, Deventer; W. Verwey Mejan, Goor, LEDEN — *mr. P. I. du Pui*, Zwolle; *J. H. W. Soeters*, Almelo; mr. H. H. Everts, Twello; J. C. van Andel, Staphorst, PLAATSV. LEDEN.

's-Gravenhage (arrondissement 's-Gravenhage). Mr. A. H. du Mosch ✠4 (JC3), 's-Gravenhage, VOORZ. — mr. J. Lechner, id., SECR. — *mr. H. A. van Raalte*, id.; *C. Schut*, id.; P. C. L. Eikendal ✠4 (WV3), id.; J. A. van Hamel ✠4, Leiden, LEDEN — *mr. J. D. van Ewijck*, Delft; *F. R. J. Dubois* ⊕, 's-Gravenhage; H. P. Bok, Delft; P. J. Laboyrie, 's-Gravenhage, PLAATSV. LEDEN.

Rotterdam (arrondissementen Rotterdam en Dordrecht). Mr. dr. J. H. van Meurs, Rotterdam, VOORZ. — mr. J. W. Alting Mees ⊕ (E5), id., SECR. — *H. J. van Lis*, id.; *G. W. F. Wentholt*, id.; mr. P. J. van Wijngaarden (EL5), id.; O. W. P. van Tussenbroek, Dordrecht, LEDEN — *G. ten Bruggencate*, Rotterdam; *mr. P. J. A. van Voorst Vader*, Dordrecht; mr. V. G. A. Boll, Gorinchem; L. P. van den Blink, Brielle, PLAATSV. LEDEN.

Middelburg (arrondissementen Middelburg en Zierikzee). Mr. B. W. F. Kronenberg, Middelburg, VOORZ. — mr. H. Pleyte, id., SECR. — *mr. M. P. Sipkes*, id.; *M. A. W. Geselschap*, id.; H. J. van Nouhuijs, Zierikzee; J. Pilaar, Goes, LEDEN — *mr. J. A. de Jong*, Tholen; *P. van der Brugge*, Goes; A. Mijs, Oostburg; J. C. Paap, Vlissingen, PLAATSV. LEDEN.

Amsterdam (arrondissement Amsterdam). Mr. P. Coninck Westenberg ⊕, Amsterdam, VOORZ. — mr. T. Dijkstra, id., SECR. — *mr. A. J. Carsten*, id.; *C. Wiersma*, id.; J. P. Smits, id.; J. P. van Wisselingh, id., LEDEN — *mr. dr. F. Kranenburg*, id.; *J. Huender*, id.; F. H. van den Helm, Ouder-Amstel; W. H. Voskuil, Amsterdam, PLAATSV. LEDEN.

Haarlem (arrondissementen Haarlem en Alkmaar). Mr. I. W. Losecaat Vermeer ⊕, Haarlem, VOORZ. — mr. M. E. Booy, id., SECR. — *H. J. Raedt* ✠4, Haarlem; *mr. W. G. Del Baere*, id.; mr. C. J. Boerlage, Heemstede; H. J. J. Verhoeff, Avenhorn, LEDEN — *mr. J. Plet* ✠, Hoorn; *M. C. Roos*, Alkmaar; J. Willems, Haarlem; C. L. van den Bergh, Schagen, PLAATSV. LEDEN.

Utrecht (arrondissement Utrecht). Jhr. mr. J. W. M. Bosch van Oud-Amelisweerd, Utrecht, VOORZ. — Mr. J. Hoott Graafland, id. SECR. — *jhr. mr. R. de Beaufort* ⊕, Wijk-bij-Duurstede; *W. A. Kleijn van de Poll*, Utrecht; mr. H. F. W. Dubois, Utrecht; mr. H. J. van Heijst, Wijk-bij-Duurstede, LEDEN — *E. Kleyn*, Amersfoort; *mr. D. ten Bokkel Huinink*, Utrecht; mr. J. G. Brouwer Nijhoff, id.; H. A. M. Immink, Houten, PLAATSV. LEDEN.

Leeuwarden (arrondissementen Leeuwarden en Heerenveen). Mr. D. Z. van Duyl, Leeuwarden, VOORZ. — mr. J. A. E. Bevers, id., SECR. — *mr. C. Uiterwijk*, id.; *P. K. Sjollema*, id.; H. D. J. Ouwersloot, Oldeberkoop; L. Vermeer, Dronrijp, LEDEN — *mr. L. F. Britzel*, Dokkum; *A. J. P. de Lange*, Heerenveen; K. Bakker, Oosterwolde; W. Wachter, Leeuwarden, PLAATSV. LEDEN.

Groningen (arrondissementen Groningen, Winschoten en Assen). Jhr. mr. W. Alberda van Ekenstein (J), Groningen, VOORZ. — mr. W. M. van Haaften, id., SECR. — *mr. F. W. ter Spill*, id.; *T. H. Oldenhuis Gratama* ✠4, Assen; G. C. de Lanoy, Appingedam; . . . ., LEDEN — *mr. J. L. Frima*, Winschoten; *J. Kijlstra*, Groningen; K. L. Rambonnet, Assen; J. Offerhaus Wz., Groningen, PLAATSV. LEDEN.

Broederschap der notarissen in Nederland.

Opgericht 1 jan. 1843; erkend bij kon. besl. van 9 aug. 1848, no. 41. Secretariaat: Heerengracht 619, Amsterdam.

Het doel der Vereeniging is om door alle gepaste middelen de eer van het notarisambt te handhaven, het belang der leden in hunne ambtsbetrekking te bevorderen en onderlinge verstandhouding, mededeeling en samenwerking te onderhouden.

Voorzitter. Ch. Miseroy ✠, Amsterdam.

Algemeen secretaris. H. Wertheim ✠4, Amsterdam.

§ 9.

GEVANGENISWEZEN EN RIJKSTUCHT- EN OPVOEDINGSWEZEN.

Omtrent het gevangeniswezen zijn algemeene regelen gesteld bij de wetten van 3 januari 1884 (St. 3), 28 aug. 1886 (St. 130), 10 dec. 1888 (St. 176), 6 mei 1889 (St. 51), 29 oct. 1892 (St. 241), 6 juni 1900 (St. 79), 14 april 1886 (St. 62) en 7 april 1911 (St. 107), alsmede bij de koninklijke besluiten van 31 aug. 1886 (St. 159), 20 jan. 1887 (St. 19), 20 juli 1887 (St. 139), 19 nov. 1889 (St. 171), 30 juni 1891 (St. 143), 12 nov. 1891 (St. 176), 17 juni 1899 (St. 146), 13 nov. 1900 (St. 198), 7 juni 1901 (St. 142) en 30 maart 1903 (St. 94). Volgens eerstvermelde wet worden de gevangenissen en aanverwante gestichten onderscheiden in strafgevangenissen, huizen van bewaring en rijkswerkinrichtingen.

In de strafgevangenissen wordt, behoudens het bepaalde bij art. 25 van het Wetboek van Strafrecht, uitsluitend de burgerlijke en militaire gevangenisstraf ten uitvoer gelegd. De huizen van bewaring zijn bestemd: 1°. tot opneming van hen, die de straffen van hechtenis of van militaire detentie moeten ondergaan; 2°. tot opneming van alle anderen, wier vastzetting, aanhouding, gevangenneming of gevangenhouding door het openbaar gezag is bevolen of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking geschiedt, voor zoover geen andere plaats voor hen is bestemd; 3°. tot verblijf voor doortrekkende gevangenen en andere onder verzekerde bewaring vervoerd wordende personen.

Strafgevangenissen zijn gevestigd te 's-Gravenhage [1]), Leeuwarden [2]), Rotterdam, Groningen, Arnhem, Breda, Haarlem, Amsterdam, Utrecht, Alkmaar, Zutphen, 's-Hertogenbosch, Roermond, Goes, Appingedam en Sneek [3]).

Huizen van bewaring zijn aanwezig te 's-Hertogenbosch, Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam, Utrecht, Arnhem, Haarlem, Breda, *Leeuwarden* [4]), *Roermond*, *Maastricht*, *Zwolle*, *Assen*, *Dordrecht*, Middelburg, *Tiel*, *Almelo*, Alkmaar, Zutphen, *Heerenveen*, Groningen, *Winschoten*, en *Zierikzee*; bovendien zijn er nog 3 huizen van bewaring buiten de arrondissements-hoofdplaatsen. Rijkswerkinrichtingen zijn gevestigd te Veenhuizen, Hoorn en Gorinchem.

Elk gesticht wordt bestuurd door een college van regenten.

Omtrent het rijkstucht- en opvoedingswezen zijn regelen gesteld bij de wet van 12 febr. 1901 (St. 64), gewijzigd bij de wet van 27 sept. 1909 (St. 322), en het kon. besluit van 15 juni 1905 (St. 209), gewijzigd bij de kon. besluiten van 29 oct. 1906 (St. 274), 10 mei 1907 (St. 99), 25 oct. 1909 (St. 344), 23 sept. 1910 (St 291), 28 oct. 1911 (St. 328), 25 sept. 1916 (St. 456), 17 juli 1917 (St. 489), 22 juni 1918 (St. 431) en 31 jan. 1919 (St. 31), benevens bij het kon. besluit van 30 sept. 1918 (St 162). De tuchtscholen zijn gevestigd voor jongens te Ginneken, Haren, Nijmegen en Velsen, voor meisjes te Monfoort; de rijksopvoedingsgestichten voor jongens te Alkmaar, Amersfoort, Avereest, Doetinchem en tijdelijk te Leiden en te Leeuwarden, voor meisjes te Zeist. Elke inrichting wordt bestuurd door een directeur (directrice), onder toezicht van eene commissie van toezicht.

---

1) Hier zijn twee strafgevangenissen gevestigd, eene gewone en eene bijzondere voor mannen.

2) Tevens bestemd voor veroordeelde militairen, die hun straf in gemeenschap moeten ondergaan.

3) Deze strafgevangenis is voorloopig tevens hulphuis van bewaring.

4) De huizen van bewaring op de plaatsen, waarvan de namen cursief zijn gedrukt, zijn voorloopig tevens strafgevangenissen.

GEVANGENISWEZEN.

Directeuren en cipiers der gevangenissen en rijkswerkinrichtingen.

Strafgevangenissen.

's-Gravenhage (bijzondere strafgevangenis voor mannen). W. Gijse Weenink, 10 juli 1911.
Leeuwarden. K. Mensing, 28 april 1919.
Rotterdam. C. P. F. van der Linden, 16 juni 1917.
Groningen. C. H. Keiner, 27 mei 1919.
Arnhem. P. J. Berkhout, 15 oct. 1917.
Breda. P. Latour, 12 juni 1914.
Haarlem. E. Cousijn, 16 juli 1917.
's-Gravenhage. (gewone strafgevangenis). M. F. van Heffen, 25 sept. 1919.
Amsterdam. J. J. de Rooij, 18 oct. 1919.
Utrecht. M. Noordhoff, 30 mei 1902.
's-Hertogenbosch. D. L. Hars, 4 aug. 1919.
Alkmaar. Th. Klinkert, 9 sept. 1919.
Zutphen. J. Haaitsma, 15 oct. 1917.
Roermond. H. J. Ramaker, 4 april 1916.
Goes. C. A. van Beugen, 10 juli 1911.
Appingedam. Mej. H. S. M. Jung, 14 mei 1904.
Sneek. M. Hoekma, 15 dec. 1915.

Huizen van bewaring

Amsterdam. J. M. A. de Vries, 18 oct. 1919.
's-Gravenhage. G. A. H. Metz, 15 oct. 1917.
Rotterdam. W. Lutgert, 6 aug. 1917.
Utrecht. W. Beekman, 19 nov. 1915.
Arnhem. G. E. van den Bosch, 2 aug. 1910.
Haarlem. W. E. Sluiter, 29 oct. 1918.
Breda. L. Berkhout, 30 oct. 1917.
Leeuwarden. G. M. van Gaalen, 11 dec. 1919.
Maastricht. H. C. Dagevos, 29 dec. 1916.
Zwolle. P. J. A. D. Dirkmaat, 21 nov. 1919.
Assen. P. Bosma, 13 juli 1917.
Dordrecht. D. van der Vegte, 27 jan. 1919.
Middelburg. J. F. Visser, 13 juli 1917.
Tiel. J. A. Glaudemans, 27 jan. 1919.
Almelo. H. Ebels, 29 dec. 1916.
Alkmaar. H. M van Helvoort, 8 oct. 1914.
Zutphen. H. J. Endendijk, 21 nov. 1919.
Heerenveen. D. B. Siliakus, 23 oct. 1919.
Groningen. J. L. C. Lignian, 28 maart 1919.
Winschoten. H. van Rossenberg, 28 maart 1919.
Zierikzee. . . . .
Eindhoven. A. L. Veugelers, cipier, 23 jan. 1919.
Harderwijk. W. Klaassen, cipier, 4 dec. 1913.
Boxmeer. C. de Kruijff, 1 april 1919.

Rijkswerkinrichtingen.

Veenhuizen (voor mannen). J. A. Gerth van Wijk, hoofddirecteur, 30 oct. 1916 — A. J. Reinders, directeur van het 1ste gesticht, 1 mei 1917 — A. W. Idzenga, directeur van het 2de gesticht, 25 febr. 1914.
Hoorn (voor mannen). M. Idzenga, 29 juli 1919.
Gorinchem (voor vrouwen). H. Faber, 17 aug. 1920.

Colleges van regenten over de gevangenissen en rijkswerkinrichtingen.

De eerstgenoemde in elk college is voorzitter, de tweede is secretaris.

Gevangenissen te 's-Hertogenbosch. Jhr. mr. Th. Serraris ❁ ✠3 (BL4) (KB3) (S2), 28 maart 1887 — jhr. H. M. J. F. Verheijen ✠, 16 jan. 1884 — jhr. mr. B. M. A. A. de Roy ❁, 24 mei 1877 — jhr. mr. L. C. J. A. van Meeuwen ❁, 22 maart 1890 — dr. L. J. W. Smit ✠4, 30 april 1904 — mr. J. S. L. Aghina, 12 aug. 1910 — mr. K. M. Phaff, 18 april 1911 — mr. P. J. M. Schaepman, 11 febr. 1915 — mr. R. W. J. C. de Menthon Bake, 3 mei 1918 — F. M. Rouppe van der Voort, 11 dec. 1918.
Gevangenissen te Leeuwarden. Mr. D. Z. van Duyl, 18 sept. 1906 — mr. R. Römer, 14 april 1920 — J. A. Römer, 7 febr. 1898 — Th. A. Overmeer, 3 juli 1909 — H. G. W. Sprenger, 23 mei 1916 — jhr. mr. J. J. A. Quintus, 6 dec. 1917 — mr. C. Uiterwijk, 13 maart 1918 — F. G. E.

[redacted]

Bolemeij, 4 febr. 1920 — mr. D. van Welderen baron Rengers, 24 april 1920 — H. W. de Wilde, id.

Gevangenissen te Rotterdam. Mr. P. IJssel de Schepper, 19 april 1919 — C. R. J. Bentfort, 26 jan. 1906 — G. A. M. de Bruyn, 15 dec. 1902 — G. van Stolk, 3 dec. 1908 — dr. G. H. J. Peter, 22 maart 1910 — mr. H. N. van Walree, 18 nov. 1914 — P. Bredius, 31 oct. 1917 — mr. H. W. B. Thomas, 9 juli 1918 — P. Ledeboer, 27 febr. 1919 — mr. J. E. Rosen Jacobson, id. — mr. A. J. van Schelven, id. — H. Stulemeijer (GG3), 20 mei 1919 — J. Verheul Dz., id. — J. van Meggelen, 6 sept. 1920.

Gevangenissen te Groningen. W. J. Roelfsema Hz. ✠4, 20 oct. 1911 — mr. H. de Visser, 10 juni 1903 — dr. S. Meihuizen ✠, 26 maart 1884 — mr. A. W. Romkes ⊕ ✠4, 10 juni 1888 — J. B. Th. Feldbrugge Thz., 21 aug. 1909 — C. A. van Fenema, 20 oct. 1911 — J. Juchter, 9 dec. 1911 — mr. J. P. Hofstede, 22 febr. 1915 — dr. G. Nijhoff, 10 nov. 1917.

Gevangenissen te Arnhem. Mr. E. G. C. Scheidius ✠4, 29 maart 1888 — mr. S. baron Creutz, 6 mei 1916 — L. G. A. graaf van Limburg Stirum, 31 jan. 1906 — jhr. mr. W. E. Th. M. van der Does de Willebois, 11 aug. 1908 — H. J. M. Baumann ⊕ (OS3), 29 juni 1914 — mr. F. O. van der Dussen, 30 dec. 1915 — mr. A. D. H. Fockema Andreae, 18 jan. 1917 — dr. M. J. van Erp Taalman Kip, 5 mei 1917 — J. F. de Meester, 3 jan. 1919 — mr. H. C. van Kleffens ✠, 6 sept. 1920.

Gevangenissen te Breda. Mr. P. M. J. E. Bloemarts, 11 mei 1908 — J. Bruce ⊕ ✠ (EL4), 1 oct. 1914 — mr. W. Ingen Housz, 29 dec. 1898 — J. M. Ingen Housz, 11 mei 1908 — mr. P. C. E. van Wijmen, 25 juni 1908 — mr. Th. W. F. A. Mathon (K3), 25 maart 1911 — W. L. G. A. Schwarz, 8 aug. 1917 — mr. dr. J. A. G. baron de Vos van Steenwijk, 18 nov. 1918 — J. W. Roeloffs Valk, 7 oct. 1919.

Gevangenissen te Haarlem. Jhr. mr. F. W. van Styrum ⊕, 7 oct. 1909 — mr. J. D. Pasteur, 6 dec. 1918 — F. B. A. van Steenhardt Carré, 6 jan. 1904 — mr. I. W. Losecaat Vermeer, 3 juli 1907 — mr. W. F. C. C. Pijnacker Hordijk, 7 oct. 1909 — jhr. C. J. A. Reigersman, 27 juni 1916 — mr. W. H. Hoijer, 6 dec. 1918 — jhr. O. van Lennep, id. — mr. W. G. Del Daere, 17 maart 1920.

Gevangenissen te 's-Gravenhage. Mr. H. A. van Rees, 20 jan. 1919 — mr. C. W. Vollgraff, 16 jan. 1903 — J. P. van Rossum, 29 april 1908 — mr. R. B. Ledeboer ⊕, id. — jhr. B. L. van Spengler ✠, id. — A. A. J. Quanjer ⊕ ✠ (V3), id. — J. F. Plet, id. — H. Sap, id. — mr. G. J. Ph. graaf Schimmelpenninck, 1 nov. 1911 — jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk ⊕ ✠2 (BV3) (IK2) (K2*a*) (OC2), 3 febr. 1913 — mr. J. J. Carsten, 30 mei 1913 — mr. F. M. C. E. Koksma, 8 mei 1915 — J. van Stralen, 4 mei 1916 — H. Th. Hoven ✠4, 4 juli 1918 — mr. J. de Vries van Doesburgh, 20 jan. 1919 — jhr. J. van Heemskerck van Beest ✠, 22 sept. 1919 — F. J. van den Berg, 28 oct. 1919 — mr. S. K. D. M. van Lier, id. — H. van der Voo, 12 maart 1920.

Gevangenissen te Amsterdam Mr. Th. I. B. Hiltermann, 10 nov. 1917 — mr. H. Verkouteren, 31 mei 1905 — dr. C. W. Janssen, id. — mr. C. Baart de la Faille ⊕, 27 mei 1907 — J. H. Blankert, 4 april 1913 — S. R. Smit, 22 aug. 1913 — C. Th. van Valkenburg, 17 febr. 1916 — dr. W. A. Kuenen, 22 oct. 1917 — mr. P. A. Rutgers van der Loeff, 10 nov. 1917 — mr. A. H. Wertheim (V5), 26 febr. 1918 — mr. B. M. Taverne ✠, 2 febr. 1920 — mr. E. J. C. Goseling, id.

Gevangenissen te Utrecht. Dr. F. K. A. Rombach, 6 juli 1916 — mr. J. F. E. Claringbould ✠4, 27 dec. 1893 — mr. dr. C. J. H. Schepel, 24 sept. 1907 — jhr. mr. dr. D. G. Rengers Hora Siccama, 22 sept. 1908 — mr. G.

Blom, 23 dec. 1913 — mr. D. ten Bokkel Huinink, 30 dec. 1915 — jhr. H. E. Ram, 6 juli 1916 — C. W. van de Kasteele, 30 nov. 1917 — P. P. C. Collette ✱ ✠, 2 mei 1918.

Gevangenissen te Alkmaar. Mr. D. van Houweninge, 6 oct. 1917 — C. D. Donath, 25 oct. 1905 — P. J. C. van Toornenburgh, 3 febr. 1906 — J. Veenenbos ✠4, 21 dec. 1912 — mr. C. van Lookeren Campagne, 5 dec. 1913 — R. H. Reeling Brouwer, 20 nov. 1917 — A. M. Conijn, 3 mei 1920.

Gevangenissen te Zutphen. Mr. H. Ch. van Hanswijk Pennink, 14 febr. 1912 — E. C. U. baron Calkoen, 3 sept. 1907 — jhr. mr. J. H. J. C. Martens van Sevenhoven, 1 juli 1884 — C. Bijl, 28 aug. 1906 — mr. J. C. Immink, 23 jan. 1912 — jhr. mr. dr. J. P. Hooft Graafland, 14 febr. 1912 — mr. H. E. van IJsendijk, 5 aug. 1916.

Gevangenis te Goes. Mr. C. Lucasse ✱, 1 juli 1911 — G. A. Hajenius, 30 nov. 1904 — jhr. U. E. Lewe van Nijenstein ✠, 12 maart 1906 — mr. J. H. M. Stieger, 1 juli 1911 — J. Pilaar, 4 april 1917 — mr. W. F. J. Wagtho, 15 febr. 1918 — mr. J. W. Goedbloed, 8 maart 1918.

Gevangenis te Roermond. Th. L. Schmasen, 18 juli 1916 — F. C. G. A. A. Schwartz, 1 febr. 1908 — J. H. Telders, 27 oct. 1909 — mr. R. C. G. M. baron de Bieberstein Rogalla Zawadsky, 17 febr. 1913 — W. Herten jr., 18 juli 1916 — mr. E. J. H. M. van Rijckevorsel, 6 juni 1919 — J. M. Wiggelendam, 25 juni 1919.

Gevangenis te Maastricht. Mr. G. J. du Celliée Muller ✠, 8 juli 1919 — P. G. H. Regout, 23 mei 1918 — J. D. Schoon, 3 jan. 1910 — H. Seydlitz, 23 dec. 1913 — mr. G. M. J. Bonhomme, 30 aug. 1915 — mr. K. W. H. van Lidth de Jeude, 4 aug. 1916 — dr. M. H. J. Ruland ✠ (BV), 8 juli 1919.

Gevangenis te Zwolle. Mr. H. van der Vegte, 16 nov. 1909 — mr. F. A. baron van Ittersum, 16 juli 1907 — mr. D. van Laer, 21 oct. 1899 — mr. W. H. Roijer, 7 sept. 1903 — mr. P. A. van der Biesen, id. — dr. A. van IJsendijk, 23 april 1913 — mr. Th. C. van Eijk Bijleveld, 1 oct. 1915.

Gevangenis te Assen. T. H. Oldenhuis Gratama, 16 juni 1919 — M. A. D. Jolles ✱ ✠4, 14 dec. 1881 — R. Karsten, 15 mei 1908 — J. M. van Kuyk, 23 dec. 1908 — mr. J. Bake, 31 juli 1919 — F. H. A. J. Bingen, id. — jhr. mr. J. den Beer Poortugael, 7 oct. 1919.

Gevangenis te Dordrecht. Mr. G. J. W. van Tricht, 5 juli 1912 — mr. A. A. Moll, 12 juni 1897 — mr. K. Meijer Wiersma ✠, 5 febr. 1908 — J. A. Stoop van Zwijndrecht, 5 juli 1912 — P. Romijn, 19 nov. 1912 — E. R. M. de Bruijn, 14 oct. 1913 — mr. dr. J. Wijtema, 3 juli 1920.

Gevangenis te Appingedam. O. J. Hooft van Iddekinge, 16 nov. 1910 — F. Jansen, 14 maart 1908 — I. Takens, 22 febr. 1901 — G. C. de Lanoy, 20 jan. 1910 — mr. D. Roessingh, 27 nov. 1917 — . . . . . . — . . . . .

Gevangenis te Sneek. P. J. de Hoop, 7 aug. 1912 — IJ. van der Feer, 4 febr. 1890 — C. G. Stockmann, 15 mei 1908 — mr. Th. K. Dorama, 19 maart 1910 — M. Haga, 30 dec. 1910 — A. F. Hingst, 5 nov. 1913 — . . . .

Gevangenis te Middelburg. Jhr. mr. E. A. O. de Casembroot ✱ ✠ (J), 22 febr. 1918 — mr. G. J. Sprenger, 11 nov. 1908 — mr. F. J. Sprenger, 30 oct. 1907 — mr. G. F. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, 17 febr. 1915 — mr. A. Mijnlieff, 28 mei 1915 — H. van Oordt ✱ ✠4, 28 sept. 1915 — mr. M. P. Sipkes, 22 febr. 1918.

Gevangenis te Tiel. J. G. H. R. Bönhoff ✠, 5 febr. 1919 — P. Hofstede Crull, 26 febr. 1919 — mr. G. J. van Everdingen, 18 april 1911 — mr. G. Murman, 14 febr. 1910 — mr. J. G. Pijnacker Hordijk, 21 febr. 1911 — mr. J. J. Tilanus, 5 febr. 1919 — J. W. H. M. Spoorenberg, 26 febr. 1919.

Gevangenis te Almelo. Mr. H. M. Cohen Tervaert, 15 jan. 1919 — H. A. Enklaar, 16 juni 1920 — mr. M. K. J. J. ter Kuile, 19 sept. 1894 — G. Bartelink, 19 febr. 1906 — mr. H. J. Ladénius, 17 dec. 1908 — W. Jansen, 20 jan. 1917.
Gevangenis te Heerenveen. Mr. T. S. Tromp, 19 febr. 1912 — mr. J. J. E. Boschloo, 30 mei 1913 — L. Oppppedijk, 5 aug. 1910 — J. Woltman Dz., 24 dec. 1915 — R. W. Roelants, 18 jan. 1916 — mr. W. Tj. van der Ley, 1 nov. 1917.
Gevangenis te Winschoten. Mr. H. I. Schönfeld, 19 febr 1895 — J. Groeneveld, 11 jan. 1910 — mr. H. W. J. Kloppenborg, 13 juni 1904 — mr. D. J. Romkes, 15 nov. 1907 — mr. J. L. Frima, 19 maart 1910 — mr. D. J. Wolfson, 12 april 1918 — A. Busscher, 28 oct. 1919 — . . . .
Gevangenis te Zierikzee. . . . . — H. J. van Nouhuys, 18 sept. 1913 — H. Slot, 19 juni 1916 — P. van der Elst, 9 juli 1919 — . . . .
Gevangenis te Eindhoven. Mr. G. J. van den Dungen, 12 maart 1910 — mr. G. A. A. M. de Bruyn, 23 jan. 1911 — P. H. van Mens, 24 febr. 1899.
Gevangenis te Harderwijk. Mr. L. E. van Petersom Ramring, 14 jan. 1910 — mr. L. G. Tijs, 23 mei 1919 — M. G. J. Kempers ✠4, 10 juni 1903.
Gevangenis te Boxmeer. . . . . — mr. F. van de Ven, 7 april 1910 — C. F. J. H. Hengst, 2 mei 1892.
Rijkswerkinrichtingen voor mannen te Veenhuizen. Mr. J. T. Linthorst Homan ✠, 29 oct. 1917 — E. R. Tonckens, 23 jan. 1909 — mr. A. ten Oever, 26 sept. 1907 — E. Schrage, 3 maart 1915 — mr. J. Bake, 25 sept. 1919 — B. Schuurman, id. — F. H. A. J. Bingen, 25 sept. 1919.
Rijkswerkinrichting voor mannen te Hoorn. P. J. Kroon, 10 febr. 1915 — F. H. Holzmuller, 19 oct. 1912 — F. A. J. Kaag, 26 jan. 1904 — W. H. Houwing, 20 mei 1908 — mr. J. Plet Jz. ✠, 24 maart 1910 — F. L. Booy, 24 sept. 1910 — A. A. de Jongh ⊕ (OC5), 1 nov. 1913 — J. C. Bent, 21 sept. 1916 — H. P. Kortebos, 6 sept. 1920.
Rijkswerkinrichting voor vrouwen te Gorinchem. Mr. V. G. A. Boll, 7 sept. 1910 — S. Biegel, id. — W. de Vries Robbé ✠, id. — E. G. Gaarlandt, 11 maart 1916.

RIJKSTUCHT- EN OPVOEDINGSWEZEN.

Algemeen college van toezicht, bijstand en advies voor het Rijkstucht- en opvoedingswezen.

Voorzitter. Mr. H. C. Dresselhuys (zie blz. 43), 's-Gravenhage, 1 jan. 1917.
Leden. H. J. de Groot ⊕ (BLC3), 's-Gravenhage, 23 febr. 1903 — dr. J. H. Gunning Wz. ✠4, Amsterdam, id. — mr. J. Limburg ⊕, 's-Gravenhage, id. — dr. M. W. Pijnappel ✠4, Zwolle, id. — dr. J. H. Schuurmans Stekhoven ⊕, Utrecht, id. — mevr. de weduwe H. Simon van der Aa, geb. van Marselis Hartsinck ✠, Haarlem, id. — mej. H. P. Lefébure ✠, Amsterdam, id. — mr. J. Simon van der Aa ⊕ (SO3) (FJ2), Groningen, 29 oct. 1906 — A. C. A. van Vuuren ⊕, 's-Gravenhage, 19 sept. 1913 — F. W. N. Hugenholtz, Utrecht, id. — mr. G. W. baron van der Feltz ⊕ ✠4 (J), Assen, 31 mei 1915 — mr. J. E. Heeres (BL4), Leiden, 19 maart 1917 — dr. J. F. M. Sterck ✠ (GG3), Heemstede, 23 febr. 1918 — mr. dr. J. Schokking ⊕, Leiden, 9 nov. 1918 — jonkvr. M. C. J. barones van Wijnbergen, Arnhem, 16 juni 1920.
Ambtshalve lid. Mr. C. Scheltus, 's-Gravenhage, 29 oct. 1918.
Secretaris. Jkvr. dr. C. M. Laman Trip, 's-Gravenhage, 16 juli 1918.

Directeuren der tuchtscholen en Rijksopvoedingsgestichten.

Tuchtscholen.

Haren. F. R. Numans, 12 maart 1917.
Ginneken. W. M. C. Langlois van den Bergh, 1 nov. 1910.
Velsen. P. Scholten, 22 oct. 1910.
Nijmegen. B. G. A. Smeets, 1 oct. 1920.
Montfoort. Mej. Chr. J. van Heemskerck, 21 jan 1909.
Harderwijk. . . . .

Rijksopvoedingsgestichten.

Alkmaar. . . . .
Doetinchem. J. Klootsema ✠, 13 sept. 1912.
Amersfoort. J. Visser ✠, 22 oct. 1910.
Leiden. G. van Breda Kolff, 22 oct. 1910.
Avereest. J. Bernard, 16 aug. 1920.
Zeist. Mevr. de wed. M. Ch. Honcoop, geboren Beekveld, 1 jan. 1920.
Leeuwarden. G. H. Honing, 8 nov. 1919.

Commissiën van Toezicht op de Rijksopvoedingsgestichten en tuchtscholen.

(De eerste naam is die van den voorzitter, de tweede is die van den secretaris.)

Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Alkmaar. Mr. A. J. F. M. N. Dorbeck, 16 juli 1907 — mr. K. A. Cohen Stuart, 1 dec. 1905 — mej. A. M. Oort, 21 sept. 1907 — A. H. P. Blaauw, 15 nov. 1910 — mr. dr. N. Muller, 1 juni 1917.

Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Amersfoort. Jhr. J. W. A. Barchman Wuijtiers, 16 nov. 1910 — mr. H. J. M. van den Bergh, 19 oct. 1911 — W. J. Meiners, 21 juni 1911 — mr. J. K. H. de Beaufort, 16 nov. 1910 — A. M. Tromp van Holst, id.

Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Avereest. Mr. A. G. W. baron Bentinck, 20 dec. 1912 — U. P. Cavaljé, 30 juni 1910 — mr. G. F. M. Pathuis Cremers, 20 jan. 1910 — J. W. J. baron de Vos van Steenwijk, 31 oct. 1912 — mr. Th. C. van Eyk Bijleveld, 30 oct. 1913.

Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Doetinchem. W. S. J. Tenkink, 6 juli 1911 — mevr. G. E. J. Bardet-Visser, 8 jan. 1908 — H. J. Smit, 20 juli 1906 — H. G. van Everdingen, 9 juni 1908 — F. W. J. Loudon, 1 oct. 1915.

Tijdelijk Rijksopvoedingsgesticht voor jongens te Leiden. Mr. A. J. Blok, 5 oct. 1914 — mr. H. I. J. M van Wensen, 30 april 1914 — mr. J. Klein, 15 aug. 1912 — jhr. A. J. B. Six, 5 oct. 1914 — mr. P. E. Briët, 17 mei 1920.

Tijdelijk Rijksopvoedingsgesticht te Leeuwarden. Jhr. mr. J. M. van Beijma, 16 nov. 1919 — R. Th. A. Bisschop, id. — mr. J. J. Croles ✠4, id. — mr. J. L van Sloterdijck, id — M. Vromen, id.

Rijksopvoedingsgesticht voor meisjes te Zeist. Mr. W. H. J. Blanckenhagen, 6 nov. 1909 — mej. H W. Crommelin, 10 mei 1919 — jonkvr. H. J. W. E. Ram, 6 nov. 1909 — mr. W. H J. Th. van Basten Batenburg, 14 maart 1910 — mevr. J. D. van Romondt Vis, geb. baronesse Quarles de Quarles, id.

Tuchtschool voor jongens te Haren. Mr. L. B. Lohman, 4 aug. 1910 — mr. D. Boerema, 15 nov. 1910 — E. L. A. baron van Voorst tot Voorst (OM), 14 sept. 1909 — jhr. J. B. van Andringa de Kempenaer, 17 maart 1915 — jhr. mr. T. J. van Iddekinge, 29 maart 1920.

Tuchtschool voor jongens te Ginneken. G. H. Nauta Pieter, 1 juli 1906 — mr. L. J. M. Nelissen, id. — mevr. de wed. J. M. Tijdeman geb. verLoren van Themaat, id. — A. G. A. Schrauwen, id. — A. J. A. Verschraage, id.

Tuchtschool voor jongens te Nijmegen. Th. F. A. Hekking, 1 dec. 1905 — mr. W. A. van Bijlert, 17 april 1912 — mr. J. H. M. Verheijen, 2 jan. 1912 — E. M. A. de Bruijn, 11 maart 1916 — A. L. Klerk de Reus, 1 jan. 1917.

Tuchtschool voor jongens te Velsen. Jhr. G. S. Boreel, 1 febr. 1908 — J. C. Helders, 14 april 1920 — mevr. W. J. Breitenstein geb. Insinger, 14 juni 1917 — mr. dr. H. verLoren van Themaat, id. — S. C. L. Reygersberg, 14 april 1920.

Tijdelijke tuchtschool voor jongens te Harderwijk. M. G. J. Kempers, 21 juni 1920 — L. van Mastrigt, id. — dr. J. Moll, id. — J. H. Dicke, id. — dr. J. Aghina, 20 aug. 1920.

Tuchtschool voor meisjes te Montfoort. Th. P. J. Elsen, 27 mei 1916 — G. A. de Gelder, 6 nov. 1909 — J. Vlooswijk, id. — mr. H. Manger Cats, 6 aug. 1918 — mevr. R. M. Kemme, geb. Robben, 1 juni 1920.

Voogdijraden.

bedoeld bij art. 385 *b* van het Burgerlijk Wetboek. (v. = lid tevens voorzitter, s. = secretaris. Wanneer geen woonplaats is vermeld, is het die van den zetel van den voogdijraad).

's-Hertogenbosch. Jhr. mr. F. X. A. Verheijen ⊕, v 1 dec. 1905 — dr. J. M. W. Kramer, id. — dr. L. J. W. Smit ✠4, id. — mr. M. M. Brouwer Ancher, Oss, id. — C. F. J. H. Hengst, Boxmeer, id. — A. M. baronesse van Hugenpoth, id. — E. de Jong, 8 jan. 1907 — ds. H. W. A. Voorhoeve, 5 aug. 1909 — mr. R. E. Tilman, 1 dec. 1914 — mevr. C. B. de Menthon Bake geb. jonkvr. van Beijma thoe Kingma, 26 april 1917 — A. F. C. M. Raupp, Eindhoven, 1 dec. 1917 — mr. G. M. J. Kolfschoten, s 1 dec. 1905.

Breda. J. Bruce ⊕ ✠ (EL4), Teteringen, v 20 febr. 1914 — A. G. A. Schrauwen, Princenhage, 1 dec. 1905 — mr. M. P. M. van Dam ✠ (GG2), id. — C. L. A. M. van Gils ✠4, 13 mei 1907 — mevr. de wed. S. F. M. Schwarz, geb. Ingenhousz, 1 dec. 1908 — W. G. Krüsemann, 5 jan. 1910 — . . . . — J. H. van Mierlo, s Ginneken, 1 nov. 1912.

Tilburg. P. F. Bergmans, v 1 dec. 1905 — P. W. Maas, 1 dec. 1908 — mr. J. Ch. A. M. van de Mortel (GG3), 5 aug. 1909 — F. N. Mannaerts, 6 mei 1911 — J. C. Ackermans, 5 aug. 1912 — mr. P. M. Arts, s 1 febr. 1911.

Maastricht. Mr. dr. C. H. M. van Oppen, v 29 april 1919 — M. J. C. K. de Hesselle, Heerlen, 1 dec. 1905 — dr. M. H. J. Ruland ✠ (BV), id. — Ch. M. A. Arnold, Eijsden, id. — jhr. mr. L. H. L. J. van der Maesen de Sombreff, Hulsberg, id. — mr. M. J. H. H. Paulussen, id. — mr. G. J. du Celliée Muller ✠, 1 dec. 1914 — J. G. van Rijt, 4 mei 1916 — P. J. Heijmans, Kerkrade, 12 jan. 1920 — mr. H. G. M. Schaapveld, Heerlen, id. — mevr. J. F. M. Arnoldtz, geb. van der Heijden, Sittard, 27 maart 1920 — mej. C. M. L. Roebroeck, s 1 mei 1918.

Roermond. Mr. Ch. G. E. M. Geradts, v 22 april 1919 — J. M. V. G. Dubois, Venlo, 1 dec. 1905 — P. H. Everts, Sevenum, id. — jhr. mr. F. G. H. Michiels van Kessenich, id. — P. A. H. van Rossem ✠, 31 maart 1910 — C. A. H. Nicolas, 6 febr. 1914 — mr. G. J. J. M. Coovels, Helmond, 8 febr. 1917 — mevr. L. Evers, geb. Feineis, 21 juli 1919 — J. W. Luissen, Meijel, 27 maart 1920 — mr. J. G. C. M. Walter, s 16 oct. 1911.

Arnhem. Mr. J. R. H. van Schaik ⊕, v 1 dec. 1905 — J. B. Otten, id. — jonkvr. C. gravin van Limburg Stirum, id. — E. G. Wijers, id. — J. N. van Munster, id. — mr. J. S. Royaards, id. — mr. E. G. C. Scheidius ✠4, id. — O. A. H. J. M baronesse van Dorth tot Medler, geb. baronesse de Heusch de Bombrouck, Duiven, 3 juli 1914 — J. C. J. Romswinckel, Nijmegen, 16 dec. 1916 — mr. dr. H. J. A. M. Lübbers, 27 april 1918 — jhr. mr. J. A. van der Does, 12 juni 1919 — mr. dr. B. F. Everts, s 1 dec. 1905.

Zutphen. Mr. F. L. J. G. Dikema, v 17 juli 1915 — F. A. van Eekelen, Winterswijk, 1 dec. 1905 — mej. mr. A. A. Henny, id. — P. W. van Rossem, Hoenderloo, 22 sept. 1910 — I. Bussemaker Jz., Deventer, id. — R. J. P. Muller, Deventer, 27 sept. 1916 — P. M. de Jong, 31 oct. 1917 — mevr. M. J. C. van der Lee geb. Hartjens, Apeldoorn, 18 mei 1918 — A. J. van Driel, Ruurlo, 1 aug. 1919 — G. D. Goedhuis, Epe, 27 april 1920 — Ch. F. Kruisinga, Apeldoorn, id. — mr. Ch. E. Stolk, s 1 dec. 1905.

Tiel. Mr. H. J. A. van Heumen ⊕ ✠4, v 1 dec. 1905 — D. van Hoijtema ✠4, Culenborg, id. — W. van Lookeren Campagne, Zalt-Bommel, id. — mr. J. I. H. Hoeben, Druten, id. — mr. F. J. W. G. Spiering, id. — ds. L. A. F. Creutzberg, Echteld, 22 juni 1908 — mevr. D. E. Pennington de Jongh, geb. van Ameyden van Duym, id. — mr. E. J. J. van Lidth de Jeude, s 25 oct. 1919.

Zwolle. Mr. H. van der Vegte, v 19 jan. 1910 — L. J. Vos de Wael, 1 dec. 1905 — H. Löhnis, id. — mevr. A. P. Visser, geb. Gunning, id. — G. B. J. de Barbanson, 14 febr. 1910 — U. P. Cavaljé, Avereest, 8 febr. 1917 — H. Belt, Nunspeet, 27 jan. 1919 — H. J. Jansen, 30 juli 1919 — mevr. P. H. Meijer, geb. de Wilde, Kampen, 16 oct. 1920 — mr. C. F. H. Huijsman, s 16 juli 1919.

Almelo. Mr. G. J. ter Kuile, v 1 dec. 1905 — jhr. E. J. J. S. von Bönninghausen ✠, Borne, id. — G. Elhorst, Enschedé, id. — mej. M. L. L. van Haaften, Ambt-Almelo, id. — G. Jannink, Enschedé, id. — mr. E. E. van Riemsdijk, Goor, id. — D. W. de Monchy, Hengelo (O.), 17 mei 1911 — mej. S. L. van Deinse, Enschedé, 1 dec. 1914 — W. J. H. Op den Akker, 18 aug. 1915 — mej. mr. H. G. Veth, s 1 aug. 1918.

's-Gravenhage I. Mr. A. M. B. Hanlo ● (RA3), v 1 dec. 1905 — mr. J. H. Andries, id. — W. 's Jacob, 8 jan. 1913 — P. C. M. Philippona, 4 april 1914 — J. J. Berdenis van Berlekom, 10 jan. 1916 — M. Jacobs, 1 dec. 1917 — mevr. C. A. M. van der Mandele geb. Stein, Delft, id. — jhr. A. van Lennep, id. — mr. dr. H. W. Hovy, Loosduinen, 21 jan. 1918 — D. Peereboom Voller, 14 dec. 1918 — mevr. M. J. Treussart van Rappard, geb. Heere, 14 mei 1920 — mr. B. Grootenboer, s 1 jan. 1915.

's-Gravenhage II. Mr. J. A. A. Bosch ●, v 1 oct. 1913 — dr. B. ter Haar, Delft, 9 jan. 1914 — mr. C. L. Modderman, id. — W. van Straaten, id. — mr. B. J. D. Zubli, Rijswijk, id. — mej. J. E. de Bruyn Kops, 30 nov. 1915 — P. G. Stuul, 10 jan. 191· — mej. C. M. E. Kolff, 8 febr. 1917 — H. P. Toenbreker, 27 april 1918 — mevr. M. B. H. Steger, geb. Kraetzer, 1 aug. 1918 — mej. mr. J. van Aalten, s 16 febr. 1920.

Leiden. Mr. dr. J. Schokking ●, v 4 maart 1914 — W. Pera, 1 dec. 1905 — J. P. J. Driessen, 20 febr. 1909 — mej. D. M. J. Coebergh, 10 dec. 1910 — G. van Breda Kolff, 16 dec. 1913 — mevr. A. C. Montagne, geb. van der Lee, 4 maart 1914 — mr. A. van der Elst, 1 dec. 1917 — mr. P. E. Briët, s 16 maart 1907.

Rotterdam I. F. L. Hartong, v 20 mei 1913 — mevr. P. M. J. Bredius, geb. van Geffen, 27 oct. 1909 — G. van der Giesen, 17 oct. 1910 — mr. P. L. M. Driebeek, 20 juli 1911 — A. Sanders, 1 oct. 1913 — G. Maathuis, 26 febr. 1915 — J. F. Westerman, 11 dec. 1918 — mr. N. J. E. de Voogt, 18 dec. 1918 — dr. K. Penon, 27 maart 1920 — H. Stulemeijer (GG3), id. — mej. H. J. Leembuis, 3 juli 1920 — mr. M. C. Nijland, s 1 dec. 1905.

Rotterdam II. L. J. C. J. van Ravesteijn, v 13 febr. 1918 — P. Bredius, 13 mei 1907 — J. Lechner Cz., Schiedam, 11 juli 1907 — mej. J. A. Gazan, 28 aug. 1909 — W. H. Kelder, 1 dec. 1911 — W. Verduijn den Boer, 27 sept. 1916 — F. J. A. van der Ven, 26 april 1917 — A. van Rossen, 27 april 1918 — mevr. D. E. M. Mees, geb. Havelaar, 26 mei 1919 — mr. J. Dutilh, 15 nov. 1919 — W. van Rossen, id. — mej. mr. J. O. Knottnerus, s 15 oct. 1920.

Dordrecht. Mr. A. A. Moll, v 16 nov. 1906 — J. F. W. J. Kolkman, 1 dec. 1905 — J. W. Boerman, 8 jan. 1907 — mej. E. van Brakel, 1 dec. 1908 — A. J. L. Visser van IJzendoorn, Gorinchem, 28 aug. 1909 — Chr. L. van den Broek, 19 oct. 1910 — J. Smit, Oud-Beijerland, 8 maart 1915 — mej. E. H. Nebbens Sterling, 1 dec. 1917 — J. W. de Wijn, Ridderkerk, 8 nov. 1918 — mr. K. K. Douw van der Krap, s 1 dec. 1905.

Middelburg. Mr. G. J. Sprenger, v 9 maart 1914 — jonkvr. S. H. van Doorn, 1 dec. 1905 — mr. J. Smit Az., Vlissingen, id. — mr. F. J. N. van Dam, Oostburg, id. — dr. H. Japikse ✠, 21 april 1914 — mr. M. P. Sipkes, 8 dec. 1916 — dr. C. A. Duyvis, Vlissingen, 17 febr. 1920 — N. M. J. H. Pijls, Hulst, 27 maart 1920 — .... — mr. F. B. Evers, s 1 dec. 1905.

Zierikzee. J. H. de Roode, v 12 maart 1915 — jonkvr. J. E. Schuurbeque Boeije, 1 dec. 1905 — A. F. Hanssens, Stavenisse, 28 april 1910 — W. G. Boot, Burgh, 28 dec. 1910 — L. K. van Dijk, Tholen, 16 aug. 1919 — mr. H. Polvliet, s 1 dec. 1905.

Amsterdam I. Mr. Th. I. B. Hiltermann, v 20 febr. 1920 — J. A. van Zutphen, 1 dec. 1905 — mevr. S. A. Levenbach, geb. Asscher, id. — W. F. van Voorst, id. — mej. H. P. Lefébure ✠, 5 juni 1908 — mr. I. F. Muijsken, 1 dec. 1911 — W. H. M. A. Bahlmann, 2 oct 1917 — . . . . — . . . . — . . . . — . . . . — J. D. J. Idenburg, s 1 jan. 1920.

Amsterdam II. Jhr. mr. J. F. Backer ✠4, v 1 dec. 1905 — mr. J. van Woudenberg Hamstra, 5 maart 1910 — P.S. van Dorp, 10 nov. 1913 — H. C. de Zwart, 17 febr. 1915 — mr. V. G. A. Boll, 13 dec. 1915 — J. P. Dudok van Heel, Naarden, 4 mei 1916 — mej. A. M. Tulleners, 27 sept. 1916 — dr. S. Simons, 1 dec. 1917 — mevr. A. E. van Leersum, geb. Wijsman, 12 jan. 1920 — . . . . — A. J. Da Costa, s 1 dec. 1905.

Alkmaar. P. J. C. van Toornenburgh, v 17 mei 1915 — A. Prins, 1 dec. 1905 — F. H. Ringers, 1 aug. 1906 — mevr. A. P. de Ven, geb. Boon, Helder, 29 sept 1913 — P. Meijer, Hoorn, 10 nov. 1913 — F. M. de Leur, id., 11 juli 1914 — Th. van der Klei, 20 nov. 1916 — W. Stroink, 1 aug. 1918 — . . . . — . . . . — . . . . — mr. A. J. F. M. N. Dorbeck, s 1 dec. 1905.

Haarlem. Mr. P. Tjeenk Willink, v 1 sept. 1917 — H. van den Berg, 1 dec. 1905 — H. J. Calkoen ❁ ✠, Edam, id. — S. K. Sijbrandi, id. — mr. A. S. Miedema, 27 febr. 1911 — mr. J. H. Monnik, Bloemendaal, 1 dec. 1911 — J. W. van Stuyvenberg, Westzaan, 27 sept. 1916 — mevr. de wed. C. J. J. Wrede, geb. Losgert, 28 aug. 1917 — R. C. A. van Cranenburgh, 24 dec. 1918 — . . . . — F. L. Nix, s 1 dec. 1905.

Utrecht. Mr. A. de Graaf ✠4, v 3 dec. 1910 — J. L. Bosma, 1 dec. 1905 — prof. mr. D. Simons ❁, id. — dr. J. H. Adriani, 17 maart 1909 — mej. A. M. M. Koster, 1 mei 1911 — E. P. van Andel, 29 april 1912 — W. S. G. A. van Leeuwen, 8 nov. 1918 — dr. H. Aldershoff, 30 dec. 1919 — J. F. Th. van Rossum, id. — H. N. M. C. Leygraaff, Baarn, 17 febr. 1920 — mevr. de wed. E. J. Ariëns, geb. Dumonceau, 16 oct. 1920 — mej. mr. D. König, s 7 aug. 1916.

Leeuwarden. Mr. I. Wolff, v 4 jan. 1912 — H. M. Tromp, Sneek, 10 april 1907 — S. L. Sijtsma, Aalsum, 5 aug. 1912 — S. van der Burg, Makkum, 17 april 1915 — mevr. C. E. Haverschmidt, geb. Rooseboom, 16 dec. 1916 — mr. L. J. van Apeldoorn, Leeuwarden, 1 dec. 1917 — mevr. E. Jansonius, geb. Posthumus, Huizum, 18 dec. 1918 — R. Th. A. Bisschop, 3 juli 1920 — — . . . . — mr. J. L. van Sloterdijck, s 1 nov. 1909.

Heerenveen. Jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen, Joure, v 14 juni 1911 — K. Bakker, Oosterwolde, 1 dec. 1905 — H. Hebbes ✠, 1 dec. 1908 — F. H. van der Meulen, Beetsterzwaag, 1 dec. 1911 — B. M. van der Goot, Sondel, 23 sept. 1912 — mr. J. van Gilse, Steenwijk, 1 dec. 1917 — J. G. Veenenbos, 16 jan. 1920 — mr. W. T. van der Leij, s 16 nov. 1914.

Groningen. G. Mesdag Jz. ✠4, v 1 dec. 1905 — J. Offerhaus Wz., id. — mr. R. Koppe, 1 dec. 1911 — A. Th. van Elmpt, 30 jan. 1912 — S. van Mesdag, Haren, 29 april 1912 — mr. dr. I. B. Cohen, 19 mei 1913 — D. Bruins, Usquert, 1 mei 1915 — H. S. Lutteken, 17 maart 1919 — G. de Vries, Zuidhorn, 14 mei 1920 — mr. J. G. Holthuis, s 1 dec. 1905.

Winschoten. Mr. H. W. J. Kloppenburg, v 10 mei 1913 — mr. A. H. Koning ✠. Finsterwolde, 1 dec. 1905 — C. Fledderus Boelken, Vlagtwedde, 29 april 1912 — H. Brouwer, Nieuwe-Pekela, 2 febr. 1914 — I. A. van Roijen,

Hoogezand, 6 april 1914 — H. H. Oling, Veendam, 17 april 1915 — M. de Beer, Hoogezand, 21 aug. 1919 — mr. M. Tresling, s 1 aug. 1910.

Assen. Mr. G. W. baron van der Feltz ❁ ✠4 (J), v 1 dec. 1905 — mr. A. H. ten Oever, id. — N. Nathans Mz., id. — G. H. Schwarte, id. — mr. W. W. van Haersma Buma, Emmen, 31 jan. 1908 — E. R. Tonckens, Westervelde, 1 dec. 1917 — mevr. R. Servatius, geb. Corver, Smilde, id. — H. van Hees, Hoogeveen, 17 febr. 1920 — H. Timmer Bz., Meppel, 3 juli 1920 — mevr. M. J. A. Sark, geb. Schim van der Loeff, s 1 oct. 1917.

Rijksagent voor Voogdijraadzaken,

belast met het verleenen van bijstand aan de voogdijraden, in het bijzonder ten aanzien van de voorziening in de voogdij en van het verhaal der uitkeeringen, bedoeld bij de artt. 374*g* en 440*c* van het Burgerlijk Wetboek.

Jhr. A. J. R. de Muralt, standplaats 's-Gravenhage, 1 aug. 1917.

Rijksagenten voor Voorwaardelijk Ontslag.

belast met een algemeen toezicht op voorwaardelijk ontslagen Regeeringskinderen.

B. Heijenga, standplaats Zwolle, 1 juni 1915.
U. G. Dorhout, voorloopige standplaats Hoorn, 1 aug. 1917.
Th. J. Hoen, voorloopige standplaats Avereest, 1 oct. 1919.

Centraal College voor de Reclasseering,

ingesteld bij het kon. besl. van 24 dec. 1910 (St. 374), gehandhaafd bij de kon. besl. van 13 dec. 1915 (St. 504) en 10 maart 1920 (St. 113).

Voorzitter. Mr. R. B. Ledeboer ❁, 's-Gravenhage, 11 nov. 1919.

Leden. Mr. H. C. Dresselhuys (zie blz. 43), 's-Gravenhage, 11 jan. 1911 — J. R. Snoeck Henkemans ✠ ❁, id., id. — mr. A. Fentener van Vlissingen ❁, id., id. — mr. L. N. Roodenburg, id., 8 maart 1917 — prof. mr. P. A. Diepenhorst ❁, Amsterdam, 26 oct. 1917 — prof. mr. A. J. Blok, Leiden, 14 febr. 1919 — G. Kraan (pater Ildefonsus), Helmond, id. — E. René van Ouwenaller ✠4, Hilversum, id. — H. Polak, Laren (N.-H.), id. — mr. J. R. H. van Schaik, Arnhem, id. — prof. dr. L. Bouman, Amsterdam, 17 maart 1919 — prof. mr. B. M. Taverne ✠, id., 11 nov. 1919 — mr. G. T. J. de Jongh, id., 16 jan. 1920.

Adviseerend lid, ambtshalve. S. L. Veenstra, inspecteur der reclasseering bij het Departement van Justitie, 11 jan. 1911.

Secretaris. Mr. C. Th. Krabbe, 's-Gravenhage, 3 jan. 1916.

Ambtenaren der Reclasseering.

De ambtenaren der reclasseering oefenen hunne functiën uit in de arrondissementen behoorende tot het ressort van het gerechtshof, waarin hunne standplaats gelegen is. De arrondissementen Middelburg en Zierikzee behooren intusschen tot het ambtsgebied van den in de eerste plaats genoemden ambtenaar der reclasseering.

C. L. M. Brantjes, Breda, 30 dec. 1915 (arr. Middelburg, Zierikzee, 's-Hertogenbosch, Breda, Maastricht en Roermond) — S. N. Jonkman, Arnhem, id. (arr. Arnhem, Zutphen, Tiel, Zwolle en Almelo) — F. W. N. Hugenholtz, Utrecht, id. (arr. Utrecht, Rotterdam en Dordrecht) — H. G. Binnendijk, Amsterdam, id. (arr. Haarlem en Alkmaar) — dr. H. R. Offerhaus, Groningen, id. (arr. Leeuwarden, Heerenveen, Groningen Winschoten en Assen) — G. J. M. van Lingen, Amsterdam, 1 maart 1920 (arr. Amsterdam) — mej. G. van Elzelingen, 's Gravenhage, id. (in alg. dienst) — D. Heslinga, belast met reclasseeringsarbeid te Veenhuizen.

Agenten van de ambtenaren der Reclasseering. W. C. van Teunenbroek, Rotterdam — ds. A. Hoogendijk, Stellendam — J. Vos, Dordrecht — J. K. Vergragt, Amsterdam — ds. C. J. Warners, Helder — J. G. Jansonius, Huizum — L. Schuithof, Winschoten — W. H. W. Viegen, Maastricht — A. K. A.

Gulikers, Sittard — ds. W. E. P. Germs, Veenhuizen — G. H. Veenstra, Soest — ds. R. de Boer, Deventer — G. R. J. Haentjens Dekker, 's-Gravenhage — P. C. G. A. Wijkmans, Leiden — ds. P. J. Steinz, Goes — dr. H. T. de Graaf, Zutphen — M. H. Blok, Nijmegen — G. Hogenbirk Mz., Hilversum — H. W. Knol, Utrecht — J. J. C. van der Woude, Delft.

Reclasseeringsraden zijn gevestigd te Alkmaar, Amsterdam, Arnhem, Breda, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, 's-Hertogenbosch, Leeuwarden, Roermond, Rotterdam, Utrecht en Veenhuizen.

Museum voor studie van gevangeniswezen en dwangopvoeding.

Dit museum is opgericht bij kon. besl. van 19 febr. 1912 n°. 59. Het is gevestigd te Amsterdam in het Waaggebouw en voor het publiek toegankelijk dagelijks — behalve zon- en feestdagen — van 10 tot 12 en van 2 tot 4 uur. Tot het verkrijgen van toegang zich te wenden tot den concierge van het genoemde gebouw (Nieuwmarkt).

Commissie van beheer.

Voorzitter. Prof. mr. B. M. Taverne ✠, 14 oct. 1918.

Leden. Mr. L. J. M. Basquin ✠4 (EL5) (KB4), 2 maart 1912 — mr. W. D. Caudri, id. — prof. mr. P. A. Diepenhorst ❁, id. — mr. dr. F. Kranenburg, id. — prof. mr. dr. A. A. H. Struycken ❁, id.

Lid en secretaris. Mr. G. L. de Vries Feyens ✠, 2 maart 1912.

§ 10.

COMMISSIE VAN ADVIES

volgens art. 50d der Auteurswet 1912.

Men zie de wet van 23 sept. 1912 (St. 308), houdende nieuwe regeling van het auteursrecht, de wet van 16 oct. 1914 (St. 489) tot wijziging van de overgangsbepalingen der Auteurswet 1912, de wet van 29 oct. 1915 (St. 446) tot nadere wijziging dier overgangsbepalingen en het kon. besl. van 30 oct. 1915 (St. 452), houdende den algemeenen maatregel van bestuur bedoeld bij art. 50 der Auteurswet 1912.

Lid en voorzitter. Mr. H. L. de Beaufort, 's-Gravenhage.

Leden en plaatsv. voorzitters. Mr. L. G. van Praag, 's-Gravenhage — jhr. mr. A. K. C. de Brauw, id.

Leden. J. A. Alsbach, Amsterdam — A. Averkamp ✠, Bussum — E. A. Becht, 's-Gravenhage — J. E. Belinfante, id. — J. Blankwaardt, Rijswijk — W. L. Brusse, Rotterdam — J. H. J. Cuypers ✠4 (GG3), Amsterdam — C. M. Dewald, 's-Gravenhage — T. Dupuis ✠, id. — M. Emants ❁ ✠4, id. — A. W. Frentzen, Leiden — G. D. Gratama, Haarlem — K. Groesbeek, Amsterdam — A. B. van Holkema, id. — mr. F. R. ter Horst, Scheveningen — mr. H. L. Israëls (EL5), Amsterdam — A. Labouchère ✠ (BL5), Rijswijk — A. D. Loman jr., Amsterdam — R. G. Mauve, Scheveningen — dr. J. Mendes da Costa, Laren (N.-H.) — mr. E. van der Minne, Amsterdam — M. Mouton ✠ (BV4) (KB5), 's-Gravenhage — J. Noordhoff, Groningen — A. A. Noske, 's-Gravenhage — W. Nijhoff, id. — W. Penaat, id. — mr. L. J. Plemp van Duiveland ✠4 (EL5) (LZ4), id. — H. Robbers ✠, Schoorl — mr. J. G. Robbers jr., Amsterdam — W. E. Roelofs jr., 's-Gravenhage — W. J. Schillemans, Zutphen — J. C. Tadema, Haarlem — H. D. Tjeenk Willink, id. — J. G. Veldheer, Bergen — W. Versluys, Amsterdam.

Secretaris. Mr. J. van Kuyk, 's-Gravenhage.

Plaatsv. secretaris. Mr L. A. Nijpels, 's-Gravenhage.

§ 11.

GEORGANISEERD OVERLEG VOOR PERSONEEL IN 's RIJKS DIENST.

Voorloopige voorzieningen omtrent het bovengenoemd georganiseerd overleg zijn getroffen bij kon. besl. van 20 dec. 1919 (St. 819), gewijzigd bij dat van 8 juli 1920 (St. 435). De bij dit besluit ingestelde **Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken** dient van advies over aangelegenheden van algemeen belang voor den rechtstoestand van ambtenaren (werklieden inbegrepen) in dienst van het rijk of van rijksinstellingen. Tengevolge van het kon. besl. van 1 oct. 1920 (St. 768), houdende wijziging van het bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren 1920 (St. 37), dient zij tevens van advies in zake de salarieering van de burgerlijke rijksambtenaren. Zij bestaat uit een voorzitter en plaatsvervangend voorzitter, alsmede 7 leden en 7 plaatsvervangende leden, aangewezen door de Kroon, en 7 tweetallen van leden en 7 tweetallen van plaatsvervangende leden, aangewezen door een zevental vakorganisaties.

De voorzitter en plaatsvervangende voorzitter worden met algemeene stemmen door de commissie benoemd; indien de benoeming niet binnen eene maand na de eerste vergadering plaats vindt, benoemt de Kroon. De benoeming geschiedt voor den tijd van drie jaren, voor de eerste maal tot 1 januari 1923. De leden worden voor den tijd van twee jaren aangewezen, voor de eerste maal tot 1 januari 1922.

Ieder der door de Kroon benoende leden alsmede ieder tweetal der door de vakorganisaties aangewezen leden brengt een stem uit. De voorzitter heeft eene adviseerende stem.

De commissie wordt bijgestaan door een secretaris en door een of meer adjunct-secretarissen, die door den Minister van Justitie voor den tijd van drie jaren (voor de eerste maal tot 1 januari 1923) worden aangewezen.

De bijzondere commissiën voor georganiseerd overleg, die van rijkswege zijn ingesteld of nog zullen worden ingesteld voor een dienstvak of een onderdeel van een dienstvak, dienen uitsluitend van advies over aangelegenheden, welke alleen voor de ambtenaren (werklieden inbegrepen) van dat dienstvak of onderdeel van belang zijn.

Voorzitter. Prof. mr. M. W. F. Treub ✠2, Scheveningen.
Plaatsvervangend-voorzitter. Mr. J. Limburg ✠, Scheveningen.

Leden.	Leden-plaatsvervangers.
Door de Koningin benoemd.	
Mr. J. P. A. Laman de Vries ✠, 's-Gravenhage.	H. W. G. Ras ✠4, 's-Gravenhage.
E. P. Westerveld ✠4, id.	P. N. L. Feltzer, id.
Mr. J. Woltman, id.	Mr. dr. G. van der Meulen ✠, id.
C. J. Ph. Zaalberg, id.	W. H. M. de Fremery, Amsterdam.
Dr. A. H. J. V. M. Desertine, 's-Hertogenbosch.	G. H. Weustink, id.
G. A. van Everdingen, Amsterdam.	R. P. van Roijen, id.
J. N. Hendrix, id.	J ter Haar jr., id.

Aangewezen door de organisaties.

a. Permanent Comité uit de bij het Christelijk Nationaal Vakverbond aangesloten organisaties van personeel in publieken dienst.

P. L. van den Voorde, Rotterdam.	J. Kooijman, Delft.
L. Vermeulen, id.	J. Mennes, Groningen.

b. Centrale van Hoogere Rijksambtenaren.

P. Bossen, Amsterdam.	C. H. B. de Korver, Alkmaar.
W. H. J. van Hien, id.	W. Zuijdam, Reeuwijk.

c. Comité ter behartiging van de algemeene belangen van Overheidspersoneel.

N. van Hinte, Amsterdam.	F. van Meurs, Amsterdam.
R. H. Waterberg, id.	F. S. Noordhoff, id.

d. Nederlandsche Federatieve Bond van Personeel in Openbaren dienst.

G. J. A. Wesselingh, Amsterdam. || W. F. Blauw, Amsterdam.
J. Schenk, id. || K. C. Sarton, 's-Gravenhage.

e. Roomsch-katholieke Centrale van Burgerlijk Overheidspersoneel.

L. F. Guit, 's-Gravenhage. || J. H. L. von Frijtag Drabbe, Amsterdam.
L. J. M. G. Schreurs, Roermond. || J. van Beers, Nijmegen.

f. Centrale van vereenigingen van personeel in 's Rijks dienst.

F. Perdok, 's-Gravenhage. || J. J. Faro, Amsterdam.
B. de Boer, id. || G. J. Koene, Duivendrecht.

g. Comité van Neutraal Overheidspersoneel.

H. Freen, Rotterdam. || J. van der Knaap, Amsterdam.
F. C. van Ingen Schenau, 's-Gravenhage. || J. Meisner, id.

Secretaris. H. W. Tilanus, 's-Gravenhage (Louise de Colignyplein 15).
Adjunct-secretarissen. Mr. P. R. Blok, Rijswijk (Z.-H.) — mr. E. G. van Bisselick, 's-Gravenhage — mr. F. E. Spat, Utrecht.

Centraal bureau van voorbereiding voor ambtenarenzaken.

Dit bureau is ingesteld bij kon. besl. van 4 oct. 1920 (St. 772). Het bereidt, ingevolge daartoe strekkende opdracht van den voorzitter der centrale commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken, door deze commissie uit te brengen adviezen voor. Bovendien verricht het bureau de werkzaamheden, rakende ambtenarenzaken, welke daaraan door den Minister van Justitie worden opgedragen.

Aan het bureau kunnen, in overleg met den Minister van Justitie, door den betrokken Minister onder hem ressorteerende ambtenaren tijdelijk worden werkzaam gesteld.

Directeur. Mr. dr. J. Donner, 4 oct. 1920.
Hoofdcommies. W. M. Palm, id.
Adjunct-commies. J. P. Klerkx, id.

DEPARTEMENT VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. Jhr. mr. CH. J. M. RUYS DE BEERENBROUCK ⊕ (BLC3) (GG2), 9 sept. 1918.

Audientie woensdag te 2 uur.

Secretaris-generaal [1]. Mr. J. B. Kan ⊕ ✠3 (EL3) (KB2), 1 april 1908.

Kabinet van den Minister.

Hoofdcommies. H. J. van Santen, 1 jan. 1919.

Afdeeling **Algemeen secretariaat en comptabiliteit.**

Ontvangst der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen. Kopie en verzending der uitgaande stukken. Behandeling van geheime stukken. Geheim archief. Algemeen register van de uitgaande stukken. Repertoire. Invordering van registratie-, zegel- en legesgelden. Archief en bibliotheek van het Departement. Regeling van den dienst der boden.

Begrooting der uitgaven van het Departement en begrooting der inkomsten en uitgaven van het staatsbedrijf der algemeene landsdrukkerij. Toezicht op en administratie over laatstgenoemde inrichting. Jaarlijksche rekeningen en verslagen wegens de staatsuitgaven. Medewerking met de andere afdeelingen bij de behandeling van zaken van geldelijken of van comptabelen aard. Onderzoek van de vorderingen ten laste van genoemde begrootingen. Aanvragen tot betaling dier vorderingen. Betaalbaarstelling van traktementen, toelagen, wachtgelden, subsidiën, enz. Boekhouding. Verantwoording van verschillende ontvangsten. Kortingen ten behoeve van schuldeischers. Verkrijgbaarstelling voor het publiek van stukken, vanwege het Departement gedrukt. Gratificatiën. Verzoeken om plaatsing. Zaken welke tot geen der andere afdeelingen behooren.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. H. J. van Santen, 1 jan. 1919.
Hoofdcommies. G. F. Stutterheim, 1 juni 1920.
Commiezen. A. J. Eyckelhof, 1 jan. 1919 — H. van Diepen, id. — L. L. Franx, id. — W. C. Eyckelhof, 1 juli 1920.
Adjunct-commies. P. J. van Acker, 1 jan. 1918.

Afdeeling **Binnenlandsch bestuur.**

Toepassing van de Grondwet, de Kieswet, de wet op den Raad van State, de Provinciale wet, de Gemeentewet, de Gemeente-borgtochtenwet, de wet op het Nederlanderschap en ingezetenschap, de wet op het houden van bevolkingsregisters, de wet op de volkstelling, de Trekhondenwet, de Begrafeniswet, voor zoover zij betreft de begrafenisrechten, de Onteigeningswet, voor zooveel zij geen verband houdt met de Woningwet.

Statistiek. Levensverzekering. Toepassing van de vestigingsverdragen. Belooning van menschlievende daden. Bewijzen van goed gedrag.

Uitvoering van de wetten en kon. besluiten betreffende de militie. Aangelegenheden betreffende de landweer, den Raad van Defensie, alsmede de vrijwillige burgerwachten. Aanvragen van kaarten aan de topographische inrichting vervaardigd.

Referendaris, chef der afdeeling. W. Groenemeyer, 20 jan. 1917.
Referendaris. G. J. van Eck, 1 jan. 1909.
Hoofdcommiezen. J. V. Ceulen, 1 jan. 1912 — A. Pieters, 1 jan. 1920.
Commies. H. F. Bordewijk jr., 29 jan. 1914.
Adjunct-commies. Mr. D. J. I. van den Oever, 1 april 1920.

---

1) Ter verzekering van eenheid in het Regeeringsbeleid over alle belangrijke aangelegenheden, die zich bij de verschillende Departementen voordoen, is bij kon. besl. van 13 sept. 1918 nº. 38 overleg voorgeschreven met den tijdelijken voorzitter van den Raad van Ministers. In de vervulling van deze taak wordt de tijdelijke voorzitter bijgestaan door den secretaris-generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken.

Afdeeling **Armwezen.**

Toepassing van de wet tot regeling van het armbestuur. Machtiging aan de besturen van niet-kerkelijke instellingen van weldadigheid tot het aanvaarden van makingen bij uiterste wilsbeschikkingen en van schenkingen. Verzoeken om vergunning tot het inzamelen van gelden. Overnemen van armlastige Nederlanders (Staatsweezen). Toepassing van de Pandhuiswet. De Krankzinnigenwet en de Begrafeniswet, voor zoover zij niet, betreft de begrafenisrechten.

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. M. A. Harders, 20 jan. 1917.
Hoofdcommies. D. van Geel, 1 juni 1920.
Commies. H. P. Gerritsen, 1 juli 1920.

§ 2.

BESTUUR DER PROVINCIËN.

De wet kan provinciën vereenigen en splitsen en nieuwe vormen; ook kan zij de grenzen der provinciën veranderen. Er is in iedere provincie eene vergadering welke, onder den naam van Provinciale Staten, de geheele provincie vertegenwoordigt. De leden der Provinciale Staten worden voor vier jaren gekozen door de ingezetenen der provincie, bevoegd tot het kiezen der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Leden der Staten kunnen alleen zijn Nederlanders of Nederlandsche onderdanen door de wet als zoodanig erkend, tevens ingezetenen der provincie, die niet bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens, de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn, den ouderdom van vijf en twintig jaren vervuld hebben, en niet zijn uitgesloten wegens bloedverwantschap of zwagerschap, noch wegens eene met het lidmaatschap onvereenigbare betrekking. De leden der Staten treden tegelijk af met den eersten dinsdag der maand juli; de aftredenden zijn dadelijk herkiesbaar. De samenstelling en de macht der Provinciale Staten zijn geregeld bij de wet van 6 juli 1850 (St. 39), zooals die is gewijzigd bij de wetten van 28 mei 1896 (St. 88), 28 april 1897 (St. 112), 17 juni 1905 (St. 210), 27 maart 1915 (St. 170), bij het additioneel artikel VIII der Grondwet en bij de wetten van 5 juli 1920 (St. 332 en 333). De Staten benoemen uit hun midden een college van Gedeputeerde Staten, waaraan de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken worden opgedragen. Dit college bestaat uit zes, doch in Drenthe uit vier leden, die voor vier jaren worden benoemd. Zij treden tegelijk af met den eersten dinsdag der maand juli; de aftredenden zijn dadelijk weder verkiesbaar. De Koningin benoemt in elke provincie eenen Commissaris, met de uitvoering Harer bevelen en met het toezicht op de verrichtingen der Staten belast; deze Commissarissen zitten voor in de vergadering der Staten en in die der Gedeputeerde Staten en hebben stem in laatstgenoemd college. Eene instructie voor die staatsambtenaren is vastgesteld bij koninklijk besluit van 27 sept. 1850 (St. 62). De griffier wordt door de Staten benoemd uit eene voordracht der Gedeputeerde Staten; zijne instructie wordt door de Staten vastgesteld. De ambtenaren en bedienden bij de griffie worden benoemd door de Gedeputeerde Staten, op de voordracht van den Commissaris der Koningin.

(729011) NOORDBRABANT (325574). [1]

Commissaris der Koningin.

Mr. A. E. J. baron van Voorst tot Voorst ✠ ✠2(OM), 9 aug. 1894.

Audientie donderdag te 10 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten [2].

Vergadering der Gedeputeerde Staten woensdag te 1 uur.

C. Aarden ✠, Standdaarbuiten, 8 mei 1883 [3].
A. E. Albers Pistorius, Aarle-Rixtel, 15 juni 1916.

1) De namen der provinciën zijn geplaatst tusschen twee getallen, waarvan het eerste de bevolking op 1 januari 1920 aanwijst, het tweede het aantal kiezers voor de Provinciale Staten volgens de in 1920 vastgestelde lijsten.

2) De namen der leden van Gedeputeerde Staten zijn cursief gedrukt.

3) De dagteekening achter elken naam duidt het tijdstip aan der benoeming, sinds welke de leden onafgebroken zitting hebben. Het achter de namen der Gedeputeerden tusschen () vermelde jaartal is dat sedert hetwelk zij onafgebroken als zoodanig fungeeren. Alle leden treden in 1923 af (zie blz. 41).

12*

J. A. Ardts, Beugen, 12 juni 1907.
Mr. P. M. Arts, Tilburg, 1 juli 1919.
J. A. Baken, Borkel en Schaft, id.
A. Bax Gz., Zevenbergen, id.
J. C. van Beek, Deurne, 13 juni 1911.
J. J. Beliën, Oirschot, 4 aug. 1913.
H. L. P. A. Berends (GG3), Oudenbosch, 9 maart 1896.
G. D. van den Berg, Ginneken, 8 oct. 1919.
Mr. H. J. J. van den Biesen, Breda, 16 juni 1910 (1918).
H. G. J. Bolsius, Schijndel, 1 juli 1919.
A. I. J. de Broekert, Strijp, id.
M. A. C. Canters, Drunen, id.
A. L. G. H. M. Coenen ✠, Roosendaal, 1 aug. 1916.
G. J. J. M. Coovels, Helmond, 1 juli 1919.
M. J. F. Cox, Eindhoven, id.
Mr. M. P. M. van Dam ✠ (GG2), Breda, 8 mei 1877 (1907).
A. N. Fleskens (GG2), Geldrop, 1 juli 1919.
C. J. M. Foppele, 's-Hertogenbosch, id.
Ch. A. J. Frencken, Oosterhout, 8 aug. 1911.
V. F. D. M. van Gilse, Roosendaal, 14 mei 1895.
P. G. Gruijs, Breda, 1 juli 1919.
P. Haalman, Breda, id.
H. W. A. van Heeswijk, Udenhout, id.
C. P. J. Hoek, Helvoirt id.
M. P. W. van Hout ✠, Helmond, 7 juni 1910.
J. Jansen, Eindhoven, 1 juli 1919.
W. J. F. Juten (JC2), Bergen-op-Zoom, 17 juni 1901.
W. C. J. I. Kipp, Megen, 1 dec. 1905 (1919).
Dr. G. M. Kusters, Tilburg, 29 oct. 1920.
E E. M. C. Laane ✠, Bergen-op-Zoom, 13 maart 1915.
Mr. P. H. Loeff, 's-Hertogenbosch, 10 sept. 1901.
H. W. J. Mol ✠, Ginneken, 14 mei 1889 (1896).
A. van de Maasdijk, Eindhoven, 29 oct. 1920.
Mr. J. C. A. M. van de Mortel, Tilburg, 29 jan. 1916.
Mr. C. W. van Ommeren, Heusden, 1 juli 1919.
P. G. A. G. Panken, Duizel, 14 april 1909.
J. A. M. Pillot, Zundert, 17 aug. 1915.
J. J. M. Rubert, Woensdrecht, 8 oct. 1919.
Jhr. mr. F. J. J. M. van Rijckevorsel ✠ (KB3) (SR1), 's-Hertogenbosch, 13 oct. 1908 (1915).
A. Th. van Rijen, Tilburg, 31 oct. 1919.
Jhr. mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt ✠ (OM), 's-Hertogenbosch, 22 mei 1900.
A. D. van der Schans, Rijswijk, 13 dec. 1913.
A. G. A. Schrauwen, Princenhage, 16 juni 1910.
Th. G. A. M. Spierings, St. Michielsgestel, 25 juni 1917.
H. J. Spitzen jr., Ginneken, 12 juni 1907.
Mevrouw S. Suijling-Sluijter, 's-Hertogenbosch, 3 sept. 1920.
H. J. van Susante, Boxtel, 29 dec. 1917.
Kr. Timmers, Klundert, 1 juli 1919.
S. J. baron van Tuyll van Serooskerken, Heeze, id.
J. P. F. van de Ven, Zeeland, 15 mei 1917.
G. R. van der Ven, Vlijmen, 23 mei 1917.
H. Verheijen, Dongen, 25 febr. 1918.
B. E. A. Verkuijl, Boxmeer, 1 juli 1919.
W. J. H Verstraaten, Mill, 12 juni 1907
J. J. J. de Vlam, Eindhoven, 12 aug. 1908 (1920).
M. A. Völker (GG3), Veghel, 4 juni 1907.
G. J. M. Wagenaar, Heeswijk, 1 juli 1919.
H. Walder, Bergen-op-Zoom, id.
G. F. van de Westelaken, Woensel, 8 oct. 1919.
M. J. Willekens, Hilvarenbeek, 16 juni 1910.
P. J. J. de Wit, Helmond, 27 juni 1916.
Th. A. J. Ziedses des Plantes, Klundert, 2 juli 1920.

Griffier.

J. F. A. Wagenaar, 1 jan. 1910.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Waterstaat en Waterschappen. Onteigeningen. Strandvonderij. Wegen, vaarten, kanalen, spoor- en tramwegen. Grenspalen. Bruggen. Provinciale reglementen. Plaatselijke politieverordeningen. Waterschapskeuren. Hinderwet. Woningwet. Openbare middelen van vervoer. Jacht en visscherij. Begraafplaatsen. Gemeentepolitie. Rijkspolitie. Wapenwet. Woningwet. Medische politie en besmettelijke ziekten. Kamers van koophandel en fabrieken. Verkiezingen voor de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal en de Provinciale Staten. Notulen der Provinciale Staten. Verleenen van dispensatie van invoer van vee ter beweiding van grenslanderijen. Motor- en rijwielwet. Trekhondenwet. Archief der provincie.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Jhr. mr. W. J. M. van de Poll ✠, 1 juli 1916.
Commiezen. H. J. A. M. Raaijmaakers, 1 juli 1916 — P. J. Smits, 1 jan. 1919.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. H. F. J. Smeets, 1 jan. 1920 — H. M. W. Bos, id.

Tweede afdeeling.

Provinciale financiën. Vakonderwijs. Landbouw, veeteelt en paardenfokkerij. Veeartsen. Boterwet. Druif- en schildluis. Rijksbelastingen. Onderzoek vorderingen ten laste van het Rijk. Statistiek. Burgerlijke stand en bevolking. Armwezen. Legaten, makingen en schenkingen aan zedelijke lichamen. Beurzenstichtingen. Marktwezen. IJkwezen. Kerkelijke zaken. Menschlievende daden. Eerebljken. Personeel der griffie.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. P. J. Steures, 1 juli 1916.
Commiezen. V. J. Gerris, 1 juli 1916 — M. J. A. V. Kocken, 16 dec. 1918 — F. A. J. van Eindhoven, 1 jan. 1920.

Derde afdeeling.

Bureau A.

Uitvoering der gemeentewet, waaronder gemeentelijke comptabiliteit, burgerlijke rechtshandelingen en gemeentebelastingen. Verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Ongevallenwet. Beroepswet. Gezondheidswet. Kamers van arbeid. Arbeidswet. Verkiezing van raadsleden. Personeel der gemeentebesturen. Borgtochten van ontvangers. Toezicht op de gemeente- en waterschapsarchieven. Onderwerpen aan geen der afdeelingen opgedragen. Verslag van den toestand der provincie.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. . . . .
Commiezen. J. H. Kamerbeek, 1 jan. 1919 — V. F. L. W. Cleerdin, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies der 2de kl. G. V. B. Kevenaar, 1 jan. 1918.

Bureau B.

Onderwijs (uitgezonderd het vakonderwijs). Mutatie in het personeel bij het middelbaar en lager onderwijs Pensioenbijdragen van het onderwijzend personeel. Leerplichtwet. Drankwet.

Commiezen. Th. W. Roeffen, 1 jan. 1916 — G. E. J. M. Raaijmaakers, 1 jan. 1920.

Bureau: *Algemeene dienst.*

Commies in algemeenen dienst. J. A. J. Robbers, 1 aug. 1920.

Vierde afdeeling.

Nationale militie. Volksweerbaarheid. Landweer. Landstorm. Gratificatiën uit 's Rijks kas ten laste van het Departement van Oorlog. Buitenlandsche paspoorten. Loterijen. Vervoer van buskruit. Bewijzen van Nederlanderschap en nationaliteitsbewijzen.

Commies, chef der afdeeling. A. F. L. Kennis, 1 jan. 1915.
Adjunct-commies der 1ste kl. L. J. F. Brugmans, 1 jan. 1920.

Bureau: *Registratie.*

Agenda's van de Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en den Commissaris der Koningin, met de indices. Klappers op de notulen, de provinciale bladen en bijbladen.

Adjunct-commies der 1ste kl, chef van het bureau. F. J. G. van der Kroon, 1 jan. 1915
Adjunct-commies der 2de kl. J. P. Suurs, 1 juli 1916.

Bureau: *Griffie en expeditie.*

Afschrijven en verzenden van stukken en drukwerken. Invordering van zegel- en legesgelden. Drukwerken. Eedsafleggingen. Aanbestedingen. Bijhouden van het repertoire. Uitgifte van attestatiën de vita. Overleden gedecoreerden met Nederlandsche ridderorden. Overleden gepensionneerden.

Adjunct-commies der 1ste kl., chef van het bureau. J. L. A. Festen, 1 jan. 1920.

(726390) GELDERLAND (333716).

Commissaris der Koningin.

Jhr. S. van Citters ❁ ✠3 (EL4) (HSJ4) (J), 24 mei 1909.

Elken maandag des vóórmiddags ten Provinciehuize te spreken.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten dinsdag te 1 en woensdag te 10½ uur.

J. F. C. Arntz, Nijmegen, 11 juni 1912.
B. Bakker, Arnhem, 1 juli 1919.
L. A. M. van Basten Batenburg (RA4), Lichtenvoorde, 21 juni 1898.
Jhr. J. Beelaerts van Blokland (J). Oosterbeek, 13 juni 1913.
H. P. J. Bloemers, Velp, 1 juli 1919.
Mr. A. J. Blom ❁, Tiel, 4 juli 1910 (1914).
R. J. Bruijsten, Nederasselt, 28 dec. 1916.
G. M. Busser, Nijmegen, 1 juli 1919.
H. van de Craats, Garderen, id.
G. A. Corduwener, Nijmegen 16 oct. 1919.
Mr. dr. C. O. Ph. baron Creutz, Ede, 1 juli 1919.
Th. J. van Ditzhuizen, Bergh, id.
P. Th. H. M. Dobbelmann ✠, Nijmegen, 9 febr. 1904.
H. G. van Everdingen, Terborg, 30 juli 1910.
A. van der Geer, Culenborg, 1 juli 1919.
G. van de Geijn, Puiflijk, 8 juli 1919.
F. C. Gies, Zutphen, 1 juli 1919.
H. J. van der Griend, Wageningen, id.
Jhr. dr. J. M. van Haersma de With (J) (K4), Putten, 9 febr. 1915.
A. Harteminck, Doesburg, 1 juli 1919.
L. M. Hermans, Arnhem, id.
J. van der Hoeven, Eefde, id.
J. Hollander, Arnhem, id.
J. S. F. van Hoogstraten, Arnhem, 23 mei 1901.
H. Th. Hoogveld, Wehl, 1 juli 1919.
H. Houtkoper, Ochten, 23 juni 1916.
D. van Hoytema ✠4, Culenborg, 11 mei 1886.
J. L. B. Keurschot, Arnhem, 1 juli 1919.
Mr. dr. G. Kolff, Geldermalsen, id.
F. Kortlang JEz. ✠, Ermelo, 25 febr. 1902.
B. van Krimpen, Lochem, 24 maart 1914.
W. B. Kronenburg, Driel, 14 juni 1916 (1919).
H. Kuijk, Geldermalsen, 18 mei 1910.
Mr. dr. A. R. van de Laar, Gendringen, 1 juli 1919.
D. Lijberse, Arnhem, 23 febr. 1920.
W. P. H. Litjens, Afferden, 1 juli 1919.
A. D. P. V. van Löben Sels ❁, Arnhem, 13 mei 1902 (1919).
C. W. F. baron Mackay, Nunspeet, 1 juli 1919.
Mr. A. J. baron van Nagell van Ampsen ❁ ✠ (CBU), Laren, 27 april 1888.
E. S. B. Nannenberg, Opheusden, 1 juli 1919.
Jhr. mr. H. C. M. van Nispen tot Pannerden, Arnhem, 22 mei 1906 (1920).
Th. G. M. Peters, Ossenwaard, 5 aug. 1913.
B. J. Rengeling, Winterswijk, 1 juli 1919.
J. B. Roelvink, Winterswijk, 11 nov. 1913.
C. Roeterdink, Gorssel, 1 juli 1919.
J. Roseboom, Hattem, id.
H. W. J. Sannes, Apeldoorn, id.
K. A. M. ridder de van der Schueren (OM), Bemmel, 12 juni 1918.
P. G. van 't Slot, Brummen, ...
J. G. Snackers, Wageningen, 1 juli 1919.
J. W. H. M. Spoorenberg, Tiel, id.
Mr. M. P. D. baron van Sytzama (J), Oldebroek, 10 maart 1914.
W. S. J. Tenkink, Doetinchem, 1 juli 1919.
Mr. J. J. Tilanus (BL5), Tiel, id. (1919).
K. van Trigt, Apeldoorn, id.
L. Tulp, Ede, 5 mei 1908.
Mr. dr. R. J. de Visser, Arnhem, 1 juli 1919.

L. F. J. M. baron van Voorst tot Voorst (OM), Twello, 1 juli 1919 (1919)
P. T. Vos, Lichtenvoorde, ... 1920.
J. F. Wegener, Twello, ... 1920.

Mr. dr. H. P. de Wilde, Arnhem, 30 juni 1910.
J. J. W. IJsselmuiden, Arnhem, 1 juli 1919.

Griffier.

Jhr. mr. dr. W. A. J. Snouck Hurgronje (J), 27 dec. 1918.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Grenssteenen. Motor- en rijwielwet (behalve nummer- en rijbewijzen). Overvaartveeren. Scheepvaart (los- en laadplaatsen, enz.). Tollen en tolgelden. Waterleidingen. Waterstaat (behalve benoeming en financiën). Wegen (behalve spoor- en tramwegdienstregelingen).

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. J. J. L. van Heest, 1 maart 1920.
Commies. Mr. J. Barends, 25 febr. 1920.
Adjunct-commies. G. G. Krienen, 1 jan. 1919.

Tweede afdeeling.

Aanbestedingen. Begrooting (Provinciale). Doofstommen. Erfpachten. Fondsen (Provinciale). Geldmiddelen (Provincie). Gebouwen. Gedeputeerde Staten (Pensioenen). Gemeente-comptabiliteit. Gemeente-bezittingen. Gemeentehuizen. Gemeente-ontvangers (uitgezonderd benoemingen). Leges- en zegelgelden. Orders van betaling. Pensioenen en pensioenfondsen. Rechtsgedingen. Schoolwezen. Torens. Vicariën. Vorderingen (uitgezonderd burgerwachten en veeziekten). Watersnood (financiën). Weeshuis te Buren.

Administrateur, chef der afdeeling. Mr. A. F. Leeman, 1 maart 1920.
Hoofdcommiezen. Mr. W. P. A. Smit, 1 jan. 1919 — A. H. C. Brouwer, 1 maart 1920 — G. J. Ravoo, 1 oct. 1920.
Commiezen. H. J. Giebing, 1 jan. 1919 — C. de Graaff, 1 maart 1920.
Adjunct-commies. A. H. van de Wollenberg, 1 maart 1920.

Derde afdeeling.

Burgerlijke Stand (behalve regeling jaarwedden). Drankwet. Gemeentebesturen (reglementen van orde voor raadsvergaderingen, enz.; instructie gemeente-secretarissen; dispensatie uitwonen gemeente-ambtenaren; benoeming gemeente-ontvangers; benoeming wethouders; raadsverkiezingen). Jacht en Visscherij. Kamers van Koophandel en Fabrieken. Landbouwtentoonstellingen. Landbouw en Veeteelt. Landbouw-onderwijs. Landstorm, Landweer, Militie en Militaire Zaken. Markten (kermissen) Naturalisatie. Nederlanderschap (bewijzen van). Nijverheid (Arbeidswet, Hinderwet, Ongevallenwet, Stoomwet, Veiligheidswet, Electriciteit). Onteigeningen. Paardenfokkerij. Paarden voor het leger. Reispassen. Rijnvaart. Verveningen. Vogelwet. Weerbaarheid. Zandverstuivingen. Spoorwegen (dienstregelingen). Maten en Gewichten (IJkwezen). Motor- en Rijwielwet (nummer- en rijbewijzen). Mollen- en Kikvorschenwet. Verkiezingen. Vreemdelingen (behalve vluchtelingen).

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. P. G. L. M. van Sonsbeeck, 1 maart 1920.
Hoofdcommies. W. J. Hoendervanger, 1 maart 1920.
Adjunct-commiezen. J. Gerritsen, 2 jan. 1910 — G. van Otterloo, 1 jan. 1919.

Vierde afdeeling.

Arm- en Kerkbesturen (uitgezonderd Weeshuis Buren). Armwezen (Banken van Leening) Attestatiën de Vita. Belastingen (Rijk en Gemeenten). Bevolking. Collecten en Loterijen Gilden. Gepensionneerden. Huurcommissiewet. Kerkelijke Zaken. Krankzinnigen. Krankzinnigengestichten. Legaten. Polderbesturen Polderfinanciën. Polderlasten. Polderzaken. Smokkelaars. Staats- en Provinciale Bladen. Statistiek (Bevolking; Armwezen; Financiën; Onderwijs; Scheepvaart; Tramwegen; Drankwet). Verslagen (Verslag toestand Provincie, enz.).

Referendaris, chef der afdeeling. Jhr. L. W. van Nispen, 1 maart 1920.
Commies. W. J. Teitsma, 1 maart 1920.
Adjunct-commiezen. P. J. Talsma, 1 maart 1920 — Mr. A. W. Schade van Westrum, 17 mei 1920.

Vijfde afdeeling.

Begraafplaatsen. Brand- en Bluschmiddelen. Geneeskunde (Gezondheidswet; Begrafeniswet; Entstofinrichting). Geneeskunde (toelagen gemeente-geneeskundigen en -vroedvrouwen). Hondenwagens. Hondsdolheid. Koepokinentingen (verzending materieel). Luchtvaart. Ontplofbare stoffen. Politie (Vuurwapenwet; Wet op de woonwagens en woonschepen; dragen van wapenen). Politie (Medische); (Drinkwatervoorziening; Doodschouw; Tuberculose; Keuringsdienst; Warenwet; Gezondheidscommissiën). Trekhondenwet. Veeartsen. Veeziekten. Veldwachters. Verordeningen (uitgezonderd belastingverorderingen). Voedings- en Verbruiksartikelen. Vorderingen (burgerwacht en veeziekten) Wapens. Woningwet.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mr. W. R. Brandes de Roos, 16 febr. 1920.
Commies. Jhr. Mr. M. van Asch van Wijck, 1 maart 1920.
Adjunct-commies. J. G. van Hartingsveld, 1 maart 1920.

Afdeeling Kabinet en Algemeene Zaken.

Adelstand. Ambten en Bedieningen. Burgemeesters (benoeming, verlof en jaarwedden). Burgerlijke Stand (regeling jaarwedden ambtenaren B. S., geboorte- huwelijks- overlijdenacten van vreemdelingen) Burgerwachten (uitgezonderd vorderingen). Eldelmoedige daden. Eereblijken. Gedecoreerden. Gedeputeerde Staten (uitgezonderd pensioenen). Gemeente-vereeniging en splitsing. Grensscheidingen. Grondwet. Kabinet van den Commissaris der Koningin. Koninklijk Huis. Kunsten en Wetenschappen Kort verslag Statenzittingen. Legalisatiën. Marken. Ministeriën. Personeel. Posterijen en Telegrafie. Rechterlijke ambtenaren. Staten-Generaal en Provinciale. Strandvonderijen. Topografische kaarten. Vereenigingen. Vorstelijke personen. Vreemdelingen (vluchtelingen). Watersnood (riviercorrespondentie) Wethouders (salarissen).

Commies, chef der afdeeling. Mr. S. A. van Oostée Bisschop, 1 maart 1920.

Bureau Archief.

Hoofdcommies, chef van het bureau. W. K. F. du Croo, 1 jan. 1919.
Commies. E. A. Limperg, 1 april 1919.
Adjunct-commies. M. A. E. van der Hell, 19 nov. 1913.

Bureau Secretarie en Expeditie.

Hoofdcommies, chef van het bureau. J. H. de Goede, 1 maart 1920.
Commies. A. W. Lensink, 1 maart 1920.

(1664284) ZUIDHOLLAND (765776).

Commissaris der Koningin.

E. C. baron SWEERTS DE LANDAS WYBORGH ⊛ ✠2 (D2a) (E1) (EL3) (FJ2a) (HSJ3) (J) (KS2) (OC4) (RA2) (S1), 18 april 1911.
Audientie woensdag te 10½ uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten maandag te 1½ en dinsdag te 10½ uur.

Mr. S. J. L. van Aalten jr., Rotterdam, 23 juni 1913.
Mevr. A. Albarda-Brals, 's-Gravenhage, 1 juli 1919.
J. H. M. Balvers, Hillegom, 15 juni 1916.
Mr. G. van Baren, Schiedam, id.
Dr. T. Beekenkamp, Gouderak, 1 juli 1919.
J. A. Bergmeijer, Dordrecht, id.
L. P. van den Blink, Brielle, 17 febr. 1905.
H. J. Borghols, 's-Gravenhage, 1 juli 1919.
J. Bouman, Sommelsdijk, 15 juni 1916.
J. Brautigam, Rotterdam, 1 juli 1919.
P. de Bruin, Schiedam, id.
P. J. Brunt, Rietveld, 1 april 1908.
L. Buurman, 's-Gravenhage, 1 juli 1919.
B. Coltof, 's-Gravenhage, id.
Mr. A. C. Crena de Jongh, 's-Gravenhage, id.
H. Diemer, Rotterdam, id.
G. A. Diepenhorst, Rotterdam, id.
W. Drees, 's-Gravenhage, id.
W. den Dulk Jacz., 's-Gravenhage, id.
Mr. D. A. van Eck, Oegstgeest, id.
W. G. van Eck, Dordrecht, id.
B. van Eesteren, Alblasserdam, id.

Mr. F. Fernhout, Gorinchem, 1 juli 1919.
Jhr. mr. L. E. M. von Fisenne (OM), 's-Gravenhage, 1 nov. 1904 (1907).
Mr. W. Francken, 's-Gravenhage, 14 juni 1917.
B. J. Gerretson ✠, Rotterdam, 2 juli 1918.
Mevr. S. Groeneweg, Rotterdam, 1 juli 1919.
H. W D. Hellebrekers, Rotterdam, id.
Mr. J. J. Henny, 's-Gravenhage, 23 dec 1919.
Mr. E. J. J. van der Heijden, Rotterdam, 1 juli 1919.
A. W. Heijkoop, Rotterdam, id.
Dr. A. C. A. Hoffman, Gouda, 21 aug. 1919.
A. J. ten Hope, Rotterdam, 1 juli 1919.
M. van der Hout, Naaldwijk, id.
C. M. van Houweling, Peursum, id.
Mr. H. W. Hovy, Loosduinen, 16 juli 1918.
R. U. Jongenburger, Gouda, 5 nov. 1913.
L. J. Karreman, Overschie, 6 juli 1920.
Mr. J. F. J. Kolkman, Dordrecht, 1 juli 1919.
Mr. M. J. C. M. Kolkman ❁ (EL2) (KB1) (P2*a*), 's-Gravenhage, 28 oct. 1913 (1913).
J. ter Laan, Rotterdam, 23 juni 1916.
P. S. de Laat de Kanter, 's-Gravenhage, ...
Mr. J. Limburg ❁, 's-Gravenhage, 28 juni 1904 (1907).
I. van der Loo, 's-Gravenhage, 1 juli 1919.
G. J. van Marrewijk, Loosduinen, 15 juni 1916.
C. J. L. van der Meer, Noordwijk, 4 juni 1901.
J. van Meggelen, ..., 28 sept. 1920.
H. Mol, Rotterdam, 23 juni 1916.
Mr. A. A. Moll, Dordrecht, 23 juni 1913.
W. Mooijman, 's-Gravenhage, 1 juli 1919.
A. R. van Nes Cz., Ridderkerk, 3 juli 1917.
F. L. D Nivard, Rotterdam, 1 juli 1919.
W. Pera, Leiden, 12 juni 1901.
A. F. Peters, Rotterdam, 1 juli 1919.
Dr. A. Plate ❁, Rotterdam, 28 oct. 1908.
Mr. V. H. Rutgers, 's-Gravenhage, 14 juni 1917 (1919).
P. Rijsdijk, Sliedrecht, 1 juli 1919.
R. A. van Sandick ❁. 's-Gravenhage, id.
J. H. A. Schaper, Rijswijk. id.
P. J. B. H. Schlosser, Rotterdam, id.
Mr. J. Schokking ❁, Leiden, 18 oct. 1918 (1920).
J. Schouten, Rotterdam, 24 oct. 1917.
H. C. Silvius, 's-Gravenhage, 1 juli 1919.
K. R. van Staal, Rotterdam, id.
W. Stans sr., Hendrik-Ido-Ambacht, 13 nov. 1912.
B. J. van Stapele, Rotterdam, 23 juni 1916.
H. W. C. Stolle, Rotterdam, id.
IJ. G. van der Veen, Rotterdam, 1 juli 1919.
L. L. H. de Visser, 's-Gravenhage, id.
Mr. A. C. Visser van IJzendoorn ❁, Leiden, 10 juni 1890.
J. Vlielander, Numansdorp, 16 oct. 1907.
J. H. Voet, Rotterdam, 1 juli 1919.
A. C. Volker Az., 's-Gravenhage, id.
W. C. J. J. baron van Voorst tot Voorst, 's-Gravenhage, id.
H. G. M. van der Vijver, Rotterdam, id.
W. Warnaar, Sassenheim, 22 jan. 1912.
C. D. Wesseling, 's-Gravenhage, 23 juni 1913.
P. A. Th. van der Weijden, Nieuwkoop, 19 dec. 1916
H. de Wilde ❁, 's-Gravenhage, 12 juni 1901 (1916).
J. H. F. van Zadelhoff, Dordrecht, 23 juni 1916.
A. B. de Zeeuw, Rotterdam, id.
. . . .

Griffier.

Mr. S. J. R. de Monchy ✠4, 2 juli 1913.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Burgerlijk bestuur. Personeel der gemeentebesturen. Kieswet. Verkiezingen voor de gemeenteraden. Burgerlijke stand. Splitsing en vereeniging van gemeenten en verandering der grenzen.

Onteigeningen te algemeenen nutte, uitgezonderd die, bedoeld bij art. 69 en die, bedoeld in den vierden titel der wet van 28 aug. 1851 (St. 125). Toepassing van de Hinderwet. Ingebruikstelling van stoomwerktuigen. Kamers van koophandel en fabrieken. Veren. Telegrafie. Posterijen. Waterstaat en wegen. Aanleg van spoor- en tramwegen. Personeel der waterschapsbesturen. Comptabiliteit der waterschappen en der wegen bij bijzondere commissiën in beheer. Droogmakerijen en verveningen. Heffingen op wegen, bruggen en sluizen, voor zoover die niet als plaatselijke belastingen zijn te beschouwen. Aanbesteding van rijks- en provinciale werken. Reglementen, keuren en verordeningen van waterschappen. Verzoeken om tegemoetkoming in de kosten van havens, vaarten, wegen, straten, enz. Toepassing van de Arbeidswet. Toepassing van de wet op de kamers van arbeid. Toepassing der Motor- en rijwielwet (St. 1905 n°. 69). Toepassing der Trekhondenwet (St. 1910 n°. 203). Toepassing der Landarbeiderswet (St. 1918 no. 259).

Administrateur, chef der afdeeling. Mr. S. H. Bloembergen, 12 jan. 1920.
Hoofdcommiezen. Mr. E. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop, 6 maart 1917 — K. B. A. Buijtendorp, 12 jan. 1920.
Commies. J. H. Carp, 14 jan. 1919.
Adjunct-commiezen. H. Pijtak, 18 dec. 1911 — F. C. Rab, 17 dec. 1917.

Tweede afdeeling.

Militie. Landweerwet. Landstormwet. Geneeskundige dienst. Veeartsenijkundige dienst. Landbouw en veeteelt. Eerediensten en toepassing der wet op de kerkgenootschappen. Strafverordeningen van gemeentebesturen. Dienstregeling der middelen van vervoer te water en te land, met uitzondering van de spoorwegen. Toepassing der Drankwet, met uitzondering van art. 20. Afgifte van bewijzen van Nederlanderschap. Toepassing van de Gezondheidswet, de Woningwet en de Huurcommissiewet. Toepassing der wet op woonwagens en woonschepen (St. 1918 no. 492).

Administrateur, chef der afdeeling. Mr. C. L. Modderman, 12 jan. 1920.
Referendaris-titulair. J. A. Reynders, 2 april 1917.
Hoofdcommies. M. C. Gevers, 17 dec. 1917.
Commies. C. Cardinaal, 17 dec. 1917.
Adjunct-commies. G. P. C. J. van de Vooren, 14 dec. 1915.

Derde afdeeling.

Rijksbelastingen. Kadaster. Provinciale financiën. Gemeente-comptabiliteit met al wat daarmede in verband staat, als: begrootingen, rekeningen, plaatselijke belastingen, gemeentebedrijven, Rijksuitkeeringen en bijdragen. Statistiek der gemeente-financiën. Onderzoek der aanvragen van gemeenten om buitengewone tegemoetkoming in de kosten van het onderwijs. Subsidies aan bijzondere scholen ingevolge art. 59 der wet op het lager onderwijs. Pandhuiswet. Provinciale ambtenaren en bedienden. Toepassing van art. 69 der Onteigeningswet en art. 5 der Ziektenwet. Declaratiën in zake veeziekte. Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913 en Weduwenwet voor de gemeenteambtenaren 1913.

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. G. F. Evelein, 16 nov. 1919.
Hoofdcommiezen. A. Kames, 17 dec. 1917 — M. van den Bosch, 14 jan. 1919.
Commiezen. H. H. J. W. Schepen, 14 jan. 1919 — W. J. A. van Kasteel, id. — mr. A. J. Sormani, 9 aug. 1920.
Adjunct-commiezen. O. M. Tolsma, 17 dec. 1917 — J. Vrugterman, 14 jan. 1919 — H. D. G. Groeneveld, 12 jan. 1920.

Vierde afdeeling.

Onderwijs. Vakonderwijs. Kunsten en wetenschappen. Krankzinnigenverpleging. Armwezen. Jacht. Visscherij. Justitie en politie. Strandvonderij. Provinciaal verslag. Statistiek. IJk der maten en gewichten. Uitvoering der Archiefwet. Uitvoering der wet op het begraven. Uitvoering der Wapenwet en Vuurwapenwet. Buitenlandsche paspoorten. Subsidiën voor geneeskundige en hygienische doeleinden.

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. J. W. Belinfante, 6 aug. 1917.
Commiezen. B. F. Diephuis, 17 dec. 1917 — L. A. Kames, 14 jan. 1919 — J. G. van der Schaaff, id.
Adjunct-commiezen. H. W. J. Wins, 14 dec. 1915 — A. A. Olierook, 12 jan. 1920.

Vijfde afdeeling.

Agenda voor de vergaderingen van Gedeputeerde Staten. Archief. Bibliotheek. Huishoudelijke dienst. Expeditie en kopiewerk. Repertoire. Provinciaal blad. Geldelijke aangelegenheden.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. F. D. R. Reynders, 11 dec. 1912.
Adjunct-commies. A. D. Mink, 11 dec. 1916.

Afdeeling Kabinet.

Commies, chef der afdeeling. L. A. Ries, 12 jan. 1920.

(1288826) NOORDHOLLAND (644201).

Commissaris der Koningin.

Jhr. mr. dr. A. Röell ✠ ✠ (BLC2) (D2*a*) (EL3) (J) (RZ3), 16 jan. 1915.

Audientiedagen in den regel op donderdag te Haarlem van 10½ tot 12 uur en op den tweeden en vierden vrijdag van elke maand te Amsterdam (raadhuis) van 10½ tot 11½ uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten woensdag te 12 uur en, zoo noodig, ook donderdag en andere dagen.

A. Asscher, Amsterdam, 3 april 1917.
Mevr. A. Aukes-Timmers, Alkmaar, 1 juli 1919.
H. Barnstein, Amsterdam, 25 juli 1910.
Mej. A. C. van den Bergh, Amsterdam, 1 juli 1919.
Mevr. M. B. Boissevain-Pijnappel, Amsterdam, id.
Mr. J. B. Bomans, Haarlem, id.
Mr. W. C. Bosman, Alkmaar, id.
W. J. Bossenbroek, Amsterdam, id.
K. Breebaart Jz., Winkel, 4 dec. 1902.
J. Brommert jr., Uitgeest, 1 juli 1919.
H. Brouwer, Hilversum, id.
J. Burger, Harenkarspel, id.
J. C. Ceton, Amsterdam, id.
A. Colijn, Nieuwer-Amstel, 13 juni 1907.
A. Commandeur, Berkhout, 1 juli 1919.
J. A. Dalmeijer, Santpoort, id.
N. Dekker, Obdam, 8 april 1913.
W. M. M. Diepenbrock (KM5), Amsterdam, 1 juli 1919.
Mr. P. A. Diepenhorst ✠, Amsterdam, id.
G. A. Diercks, Amsterdam, id.
J. Douwes jr., Amsterdam, id.
J. E. W. Duijs, Zaandam, 29 juni 1910.
J. van Eizenga, Bussum, 29 nov. 1917.
A. H. Gerhard, Heemstede, 23 juni 1913 (1916).
S. Groot Sz. sr., Enkhuizen, 6 juni 1916.
J. ter Haar, Amsterdam, 27 maart 1916.
P. P. Hartendorf, Haarlem, 1 juli 1919.
Dr. M. de Hartogh, Amsterdam, id.
Mr. J. N. J. E. Heerkens Thijssen, Haarlem, 5 juli 1904.
J. N. Hendrix, Amsterdam, 11 maart 1909. (1919).
Th. G. C. Hooij, Schoten, 1 juli 1919.
Dr. H. F. R. Hubrecht ✠, Amsterdam, 11 maart 1898 (1918).
R. P. F. Hulselmans, Wormerveer, 1 juli 1919.
Mr. H. L. Israëls (EL5), Amsterdam, 29 april 1920.
Mr. L. M. de Jong Schouwenburg, Amsterdam, 13 juni 1907.
J. F. M. J. Kamphuijs, Zaandam, 1 juli 1919.
W. J. Kernkamp, Edam, id.
Th. M. Ketelaar ✠, Amsterdam, 14 sept. 1905 (1912).
K. Kistemaker, Haarlemmermeer, 1 juli 1919.
A. B. Kleerekoper, Amsterdam, 23 juni 1913.
D. Kooiman, Purmerend, 21 aug. 1917.
J. Korthals Altes, Amsterdam, 28 juni 1910.
J. G. van Kuijkhof, Amsterdam, id.
Mevr. L. J. van Kuijkhof-Koedijk, Amsterdam, 1 juli 1919.
B. Lansink jr., Amsterdam, id.
G. J. van Leersum, Winkel . . . . 1920.
Jhr. mr. D. E. van Lennep ✠4, Heemstede, 16 juni 1910 (1916).
F. Lieftinck JHz., Amsterdam, 14 juni 1912.
Jos. Loopuit, Amsterdam, 27 juni 1916.
E. Lulen, Hilversum, 11 nov. 1919.
J. Met, Heerhugowaard, 12 april 1911.
A. W. Michels, Helder, 27 juni 1916 (1919).

A. B. Michielsen, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 1 juli 1919.
A. Nagtzaam, Haarlem, 23 juni 1913.
C. Nolet, De Rijp, 1 juli 1919.
E. Polak, Amsterdam, 27 juni 1916.
S. J. Pothuis, Amsterdam 25 juni 1907.
K. Prins, Zaandam, 29 sept. 1910.
Mr. F. S. M. Rits, Sloten, 1 juli 1919.
S. Rodrigues de Miranda, Amsterdam, id.
L. H. van Rooijen, Amsterdam, id.
Dr. N. P. van Spanje ✠4 ✠ (GG2), Amsterdam, 1 juli 1919.
J. H. Staalman, Helder, id.
P. Trapman, Schagen, 13 juni 1907.
G. A. Vader, Weesp, 1 juli 1919.
W. van de Vall, Heiloo, 27 mei 1920.
C. H. van der Velden, Amsterdam, 1 juli 1919.
C. F. J. Verbeek, Sloten, id.
Mr. H. Verkouteren, Amsterdam, 5 juli 1904.
W. de Vlugt, Amsterdam, 27 juni 1916.
Jb. de Vries Jbz., Purmerend, 2 juli 1918.
Dr. Th. van der Waerden, Amsterdam, 28 juni 1910.
L. van der Wal, Amsterdam. 29 jan. 1920.
J. Westerhof, Alkmaar, 1 juli 1919.
F. M. Wibaut, Amsterdam, 25 juni 1907.
J. A. van Zutphen, Amsterdam, 11 oct. 1907.
. . . .

Griffier.

Mr. S. H. Vening Meinesz, 24 febr. 1915.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Algemeene zaken en uitvoering van wetten, voor zoover het geen onderwerpen betreft welke in het bijzonder aan andere afdeelingen zijn opgedragen. Statistiek van het armwezen.

Referendaris, chef der afdeeling. Jhr. mr. Th. M. van Asch van Wijck, 18 aug. 1920.
Hoofdcommies. Th. Steman, 30 juni 1920.
Adjunct-commiezen. C. B. Seegers, 20 dec. 1916 — H. P. Ulsamer. 30 juni 1920.

Tweede afdeeling.

Openbare werken. Strandvonderij. Jacht en visscherij. Waterstaat. Verveningen. Spoor- en tramwegen. Telegrafen. Telefonen. Waterschapsreglementen. Hinderwet. Stoomwet. Reglement op de wegen. Keuren. Motor- en rijwielwet 1905. Electriciteitsvoorziening. Trekhondenwet.

Administrateur, chef der afdeeling. Mr. M. W. Scheltema, 30 juni 1920.

Bureau I.

Hoofdcommies. Mr. R. G. Cornegoor, 25 sept. 1918.
Adjunct-commies. A. Groenendaal, 30 juni 1920.

Bureau II.

Hoofdcommies. Mr. A. J. Sybenga, 18 aug. 1920.
Commies. J. van Elten, 30 juni 1920.

Derde afdeeling.

Rijks-, provinciale en gemeentelijke financiën. Kabinet (geheim archief).

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. dr. F. H. A. Hooft van Iddekinge, 30 juni 1920.
Hoofdcommies. Mr. G. A. van der Brugghen, 30 juni 1920.
Verificateur. A. H. van Deursen, 29 dec. 1915.
Commiezen. J. H. Textor, 11 dec. 1918 — F. E. Nix, 30 juni 1920 — C. C. Montauban, id. — W. Eggink, id.
Adjunct-commiezen. D. Brauckmann, 20 dec. 1916 — F. Storm, 21 febr. 1917.

Vierde afdeeling.

Uitvoering van alle wetten, besluiten of verordeningen betrekkelijk de militie, landweer, landstorm, inkwartiering, enz.

Referendaris, chef der afdeeling. C. P. G. Cassée, 30 juni 1920.

Hoofdcommies. J. R. Franken, 30 juni 1920.
Adjunct-commiezen. J. K. Roussac, 20 dec. 1916 — J. W. Ides, id. — W. van El, 30 juni 1920 — J. E. Hoogen, id.

Vijfde afdeeling.

Provinciaal jaarverslag. Notulen van de vergaderingen der Staten. Statistiek, met uitzondering van die van het armwezen. Lager, middelbaar en hooger onderwijs. Lijst der hoogstaangeslagenen. Verkiezingen. Grondbelasting. Krankzinnigenwezen.

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. dr. F. S. Witteveen, 30 juni 1920.
Hoofdcommies. Mr. J. A. Vaillant, 30 juni 1920.
Commiezen. L. J. Davids, 30 juni 1920 — A. Bosma, id.
Adjunct-commiezen. C. J. Kroon, 20 dec. 1916 — J. B. Pennings, id. — G. J. A. van Asch, 30 juni 1920.

Bureau krankzinnigenwezen.

Hoofdcommies. D. A. J. G. L. Eggink, 30 juni 1920.

Algemeene secretarie.

Registratie. Archief. Bibliotheek. Expeditie en kopiewerk. Beëedigingen. Buitenlandsche paspoorten. Geldelijke aangelegenheden.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. W. Meijer, 30 juni 1920.
Commies, A. Klok Cz., 12 nov. 1919.
Adjunct-commies. D. Spaargaren, 30 juni 1920.

(246882) ZEELAND (115944).

Commissaris der Koningin.

Mr. H. J. Dijckmeester ✠ ✠3 (EL3) (BL2) (K2a) (SM2), 1 mei 1906.
Audientie donderdag te 11 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten vrijdag te 9½ uur.

Mr. J. Adriaanse, Middelburg, 1 juli 1919.
J. van Alten, Poortvliet, id.
J. H. Blum, Aagtekerke, 10 jan. 1905 (1919).
Jhr. mr. E. A. O. de Casembroot ✠ ✠ (J), Middelburg, 4 oct. 1892 (1895).
F. Dekker Az., Neuzen, 1 juli 1919.
Mr. P. Dieleman, Middelburg, 29 april 1910 (1916).
Ph. J. van Dixhoorn, Axel, 1 juli 1919.
E. B. Dumoleijn, Hontenisse, 17 oct. 1903.
P. Erasmus, Cadzand, 13 juni 1913.
P. F. Fruijtier ✠, Hontenisse, 7 aug. 1888 (1916).
H. J. E. Gerlach van St. Joosland, Koudekerke, 14 juni 1910.
C. Hartoog, Yerseke, 1 juli 1919.
A. A. E. Hendrikse, IJzendijke, id.
F. L. Hensel, Vlissingen, id.
W. Kakebeeke ✠, Goes, id.
Mr. H. F. Lantsheer, Middelburg, id.
G. F. Lindeijer, Vlissingen, id.
J. de Meij, Vlissingen, 17 sept. 1920.
W. Moelker, Tholen, 1 juli 1919.
D Mulder ✠, Ovezande, 29 jan. 1903.
R. G. van Nieuwkuijk, Vlissingen, 2 juli 1919.
J. G. van Niftrik jr., Vlissingen, 30 juni 1913.
R. G. E. Nolson, Neuzen, 1 juli 1919.
J. W. van Oeveren, Capelle, 16 juni 1916.
W. van Oeveren, Wolphaartsdijk, 28 juni 1910.
L. Onderdijk, Middelburg, 1 juli 1919.
A. W. Overhoff, Goes, 5 febr. 1920.
H. J. van den Ouden, Neuzen, 1 juli 1919.
G. van de Putte, Vlissingen, 20 april 1906.
J. A van Rompu ✠, Neuzen, 24 mei 1892 (1895)
Mr. F. J. Sprenger, Middelburg, 25 juni 1907 (1913).
Mr. J. H. M. Stieger, Goes, 18 april 1917.
A Timmerman, Zierikzee, 1 juli 1919.
Mr. A. A. de Veer Gz. ✠4, Middelburg, 17 juni 1898.

M. J. Verhorst, Wissekerke, 1 juli 1919.
J. W. Vienings, Goes, id.
J. D. Viruly, Westkapelle, id.
C. P. Vogelaar, Krabbendijke, 28 juni 1910.
F. J. L. M. van Waesberghe ✠, Hulst, 16 juni 1916.
J. Welleman, Krabbendijke, 1 juli 1919.
A. van der Weijde, Ellemeet, 13 oct. 1913.
D. H. van Zuijen, Breskens, 13 juni 1913.

Griffier

H. J. G. Hartman ✠4, 1 april 1919.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Comptabiliteit van het Rijk, de provincie en de gemeenten. Geldelijk beheer van de provinciale griffie. Personeel der griffie. Gebouwen, bij het Rijk en de provincie in beheer en onderhoud. Provinciale stoombootdienst op de Wester-Schelde. Rijks-, provinciale en gemeentebelastingen. Onderwijs. Kunsten en wetenschappen. Attestatiën de vita en pensioenen. Burgerlijke stand. Kadaster en domeinen. Algemeene zaken. Vertrouwelijke zaken. Agenda en notulen der vergaderingen van de Provinciale Staten.

Hoofdcommies. Mr. B. D. H. Tellegen Az., 1 juli 1919.

Commiezen. G. C. Dalman, 1 mei 1912 — A. J. van Luyk, id. — L. C. van Noppen, 1 jan. 1917.

Adjunct-commiezen. C. M. de Blinde, 1 juli 1913 — H. C. Dek, id.

Tweede afdeeling.

Waterstaat Polders, waterschappen en verveningen. Wegen. Middelen van vervoer. Rijks- provinciale en andere openbare werken. Grensscheiding. Electriciteitsvoorziening.

Hoofdcommies. I. K. van Heuven, 1 april 1910.

Commies. J. F. Magendans, 1 april 1914.

Adjunct-commiezen G. B. C. van Swers, 1 jan. 1917 — Jhr. S. O. de Casembroot, 1 april 1914.

Derde afdeeling.

Verkiezingen. Provinciale- en gemeenteverordeningen. Personeel der gemeentebesturen. Marktwezen. Bevolkingsstatistiek. Geneeskundige en veeartsenijkundige dienst. Volksgezondheid. Woningwet. Woonwagenwet. Ongevallenwet. Wapenwet en Vuurwapenwet. Waren- en Vleeschkeuringswet. Landarbeiderswet. Huurcommissiewet. Archiefwet. Hinder- en Veiligheidswet. Begraafwet. Paardenwet. Vogelwet. Mollen- en Kikvorschenwet. Handel en nijverheid. Landbouw en veeteelt. Maten en gewichten. Militie en landweer. Drankwet. Strandvonderij. Quarantaine. Buitenlandsche paspoorten. Bewijzen van Nederlanderschap. Openbare orde en politie. Burgerwachten. Brievenposterij. Loterijen. Jacht en visscherij. Armwezen. Verpleging van krankzinnigen. Eeredienst. Collecten. Gratificatiën. Agenda en notulen der vergaderingen van Gedeputeerde Staten.

Hoofdcommies. Mr. L. J. A. van der Harst, 1 sept. 1918.

Commiezen. A. Hammacher, 1 jan. 1906 — J. Crucq, 1 juni 1916.

Adjunct-commies. M. J. Jonk, 1 april 1914.

Bureau Expeditie.

Adjunct-commies, chef van het bureau. J. J. Kerkmeijer, 1 jan. 1908.

(335461) UTRECHT (156167).

Commissaris der Koningin.

Mr. dr. F. A. C. graaf VAN LYNDEN VAN SANDENBURG ✠ (J), 10 juni 1914.

Audientie vrijdag te 11 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten maandag te 11 uur.

H. van Andel, Utrecht, 24 juni 1901 (1917).
Mevr. H. B. Bakhuis-Wolters, Zeist, 1 juli 1919.

W. H. de Beaufort, Maarn, 1 juli 1919.
Mr. W. J. van Beeck Calkoen, Bunnik, 14 juni 1907.
Mr. H. J. H. baron van Boetzelaer (J), Utrecht, 3 maart 1908.
R. Boomsma, Utrecht, 1 juli 1919.
Jhr. W. E. Bosch van Oud Amelisweerd ✠, Utrecht, 29 oct. 1906 (1906).
O. N. Cohen, Maarssen, 1 juli 1919.
Mr. H. J. Doude van Troostwijk, Nieuwersluis, 3 maart 1908.
A. J. de Goeij, Willeskop, 1 juli 1919.
J. Grijns, Utrecht, 28 juni 1904.
G. van Hazendonk ✠, Schalkwijk, 6 nov. 1883.
F. A. R. A. baron van Ittersum ✠4 (J), Utrecht, 26 jan. 1904 (1906).
J. H. Th. O. Kettlitz, Utrecht, 25 juni 1907.
W. van Klooster, Eemnes, 9 maart 1910.
C. Knigge, Wilnis, 3 maart 1908.
J. H. van der Meiden, Amersfoort, 6 juli 1920.
H. Kroes, Amersfoort, 16 juni 1916.
Dr. J. van Leeuwen, Utrecht, 27 juni 1913.
Mevr. M. E. Leliman-Bosch, Baarn, ... 1920.
Mr. C. J. W. Loten van Doelen Grothe ✠4 (E4), Soest, 14 juni 1907 (1914).
W. K. D. Lustig, Utrecht, 12 maart 1918.
J. Mebius, Amersfoort, 1 juli 1919.
P. Moltmaker, Utrecht, id.
J. J. Reijnders, Utrecht, id.
Mr. dr. W. H. J. Roijaards, Utrecht, 1 oct. 1908 (1911).
J. G. Sandbrink, Veenendaal, 1 juli 1919.
Jhr. G. J. A. Schimmelpenninck, Rhenen, 18 febr. 1907.
Mr. D. A. L. M. Schretlen, Utrecht, 1 juli 1919.
Dr. J. R. Slotemaker de Bruine, Utrecht, id.
A. H. Smulders, Utrecht, id.
G. H. J. van Spanje, Utrecht, id.
J. G. Suring, Maarssen, id.
J. Timmerman, Loosdrecht, 20 april 1909.
Mr. A. van Traa, Amersfoort, 1 juli 1919.
M. J. P. Vermooten, Utrecht, id.
K. Vink, Lopik, 28 febr. 1911.
H. A. van de Westeringh, Veenendaal, 13 juni 1907.
B. J. J. Wijkamp, Baarn, 1 juli 1919.
Mr. J. B. L. C. C. baron de Wijkerslooth de Weerdesteijn ❁, Utrecht, 13 jan. 1902 (1903).
J. H. van der Wurf, Utrecht, 27 juni 1916.

Griffier.

Mr. dr. A. van Doorninck, 29 nov. 1911.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Provinciale financiën. Provinciale eigendommen. Provinciale grens. Notulen Provinciale en Gedeputeerde Staten. Verkiezingen Staten-Generaal en Provinciale Staten. Provinciale ambtenaren en bedienden. Nijverheid en fabrieken. Hinder-, ijk-, stoom- en veiligheidswetten. Steenhouwerswet. Sociale wetgeving: woning-, gezondheids-, ongevallen- en beroepswet. Radenwet. Invaliditeitswet. Staatstoezicht op de volksgezondheid. Wet op de besmettelijke ziekten. Rijks- en gemeente-politie. Justitie, gevangeniswezen. Electriciteitsvoorziening, Huurcommissie- en huuropzeggingswet. Vakonderwijs. Wet op woonwagens en woonschepen.

Referendaris, hoofd der afdeeling. A. J. Krijt, 1 jan. 1921.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. K. L. van den Wijngaard, 1 jan. 1914 — mr. F. E. Spat, 1 sept. 1920.
Adjunct-commies der 2de kl. A. G. van de Groenekan, 1 jan. 1921.

Tweede afdeeling.

Rijks- en provinciale waterstaat. Provinciale verordeningen. Waterschappen, veenderijen. Jaagpad Breukelen. Concessiën van tolheffing. Onteigening, voorzoover niet in verband met op andere afdeelingen behandelde onderwerpen. Provinciale aanbestedingen. Middelen van vervoer. Motor- en rijwielwet. Strandvonderij. Begrafeniswet. Trekhondenwet.

Referendaris, hoofd der afdeeling. Mr. B. J. L. baron de Geer van Jutphaas, (J) 1 jan. 1918.
Adjunct-commies der 2de kl. Mej. mr. M. A. Tellegen, 15 mei 1920.

Derde afdeeling.

Gemeentelijke comptabiliteit, geldleeningen enz, pensioenwetten art. 194 gemeentewet, gemeentegrenzen, vicariegoederen, gemeentebesturen, verkiezingen, onderwijs, jaar- en weekmarkten, pandhuiswet, statistiek, algemeene zaken.

Referendaris, hoofd der afdeeling. F. Kroon, 1 jan. 1921.
Hoofdcommies. H. C. van Mansvelt, 1 jan. 1921.
Commiezen. J. E. M. de Nerée tot Babberich, 1 jan. 1918 — W. Wagenaar, 1 jan. 1921.
Adjunct-commies der 2de kl. M. Westmijze, 1 jan. 1920.

Vierde afdeeling.

Militie. Landweer en Landstorm. Militaire zaken. Vervoer van buskruit. Wapenwet. Nederlanderschap. Jachtwet. Visscherijwet. Landbouw en veeteelt. Nuttige Dierenwet 1914. Vogelwet. Druifluis-conventie. Veeartsenijkundig staatstoezicht. Wet op de Hondsdolheid. Arbeidswet. Landarbeiderswet. Vuurwapenwet 1919. Tiendwet. Burgerwachten.

Hoofdcommies, hoofd der afdeeling. J. W. Otte, 1 mei 1913.
Commiezen. H. P. E. de Kock, 15 juni 1900 — W. K. H. Anten, 1 jan. 1921.

Vijfde afdeeling.

Politieverordeningen, belastingverordeningen, drankwet. Rijks- en gemeentebelastingen, armwezen, krankzinnigenwezen, subsidiën bijzondere scholen, provinciaal verslag.

Hoofdcommies, hoofd der afdeeling. Mr. dr. J. J. Smit, 1 jan. 1921.
Commies. C. J. M. Vocking, 1 jan. 1921.
Adjunct-commies der 2de kl. J. Küppers, 1 jan. 1921.

Afdeeling secretarie en expeditie. Administratie zegel en legesgelden.

Commies, hoofd der afdeeling. H. I. L. Serlijn, 1 juli 1912.

Archief, Registratuur, Bureaubehoeften Provinciale Griffie.

Commies. W. F. J. den Uijl, 1 jan. 1921.
Adjunct-commies der 2de kl P. E. Visser, 1 jan. 1921.

Kabinet van den Commissaris der Koningin.

Buitenlandsche paspoorten. Provinciaal blad. Afgifte van nummer en rijbewijzen voor motorrijtuigen.

Commies. W. J. F. van der Kuijlen, 1 jan. 1918.

(385362) FRIESLAND (191386).

Commissaris der Koningin.

Mr. P. A. V. baron VAN HARINXMA THOE SLOOTEN ❁ (LZ5), 13 juli 1909.
Audientie vrijdag te 12 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten donderdag te 10½ uur.

B. Anema, Minnertsga, 1 juli 1919.
A. A. Bajema, Warns, 19 dec. 1904.
Mevr. L. M. Besuijen—Lindeboom, Leeuwarden, 1 juli 1919.
S. Brandsma, St. Annaparochie, id.
A. Bruins Slot, Dragten, 16 juni 1910.
S. van der Burg, Makkum, 19 sept. 1902.
Mr. J. J. Croles ✠4, Leeuwarden, 25 juni 1903.
G. van Dijk, Berlikum, 1 juli 1919.
M. Dijkstra, Anjum, 13 juni 1913.
S. Dijkstra, Oudebaske, 30 dec. 1919.
S. Dijstra, Leeuwarden, 1 juli 1919.
H. Eisma, Bolsward, 29 juni 1916 (1919).
J. J. G. S. Falkena, Oosterwolde, 1 juli 1919.
W. Fransen, Leeuwarden, id.
J. H. Fricke, Leeuwarden, id.
J. Geerts, St Annaparochie, 20 maart 1917.
Mr. P. S. Gerbrandy, Sneek, 1 juli 1919 (1919).

P. Groeneveld, Gauw, 10 juni 1901.
H. W. Hellema, Dantumawoude, 1 juli 1919.
P. Hiemstra, Leeuwarden, 23 juni 1913 (1919).
M. Hillebrand, Dokkum, 2 febr. 1917.
J. M. Houwen, Dragten, 1 juli 1919.
J. G. Jansonius, Huizum, 27 juni 1901.
H. de Jong, Joure, 13 juni 1913.
K. de Jong, Heereveen, 24 juni 1907 (1919).
L. J. de Jong, Huizum, 1 juli 1919.
G. Kijlstra, Heerenveen, id.
M. van der Laan, Kollumerpomp, 2 febr. 1917.
D. Lautenbach, Leeuwarden, 1 juli 1919.
H. Leenstra, Haskerhorne, id.
E. Molenaar, Franeker, 29 juni 1916.
T. Nauta, Dantumawoude, 10 juni 1901.
B. W. Okma, Ypekolsga, 15 juni 1898 (1919).
J. L. Oosterhoff, Ternaard, 17 juni 1916.
H. J. Peletier, Leeuwarden . . . . . .
H. Pollema, ⊕, Sneek, 20 april 1893.
J. E. van Welderen baron Rengers ⊕, IJsbrechtum, 27 juli 1910.
Th. M. Th van Welderen baron Rengers ⊕, Oenkerk, 5 juni 1917 (1917).
K. Sikkema, Zwaagwesteinde, 1 juli 1919.
S. Sijtsma, Aalzum, 25 juni 1903.
F. Terpstra, Hitzum, 1 juli 1919.
M. Terpstra, Birdaard, id.
H. A. Verra, Leeuwarden, id.
M. Visser, Leeuwarden, id.
H. de Vos, Jubbega, 29 juni 1916.
H. de Vos, Tijnje, 30 dec. 1919.
J. Wuite, Tjalleberd, 1 juli 1919.
J. IJtsma, Sneek, 29 juni 1916.
L. Zandstra, Leeuwarden, 27 juni 1910.
G. van der Zwaag, Gorredijk, 19 juni 1910.

Griffier.

Mr. C. B. Menalda ⊕, 15 nov. 1893.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Hoofdbureau.

a. Kabinet. Attestatiën de vita. Betalingsstukken. Bijzondere voorvallen. Buitenlandsche paspoorten. Kamers van koophandel en fabrieken. Kerkgenootschappen. Legalisatiën. Menschlievende daden. Nationaliteitsbewijzen. Naturalisatiën. Nederlanderschap. Rijksaanbestedingen. Rijks- en gemeentepolitie. Rijkswaterstaat. Strandvonderij. Veiligheidswet. Wapenwet. Zetterscolleges. Alle andere zaken, aan den Commissaris der Koningin als zoodanig opgedragen.

b. Handel, scheepvaart, nijverheid. Hinderwet. Middelen van vervoer. IJkwezen. Wet op de inkomstenbelasting. Wet op de Raden van beroep voor de directe belastingen, personeele belasting. Beroepswet. Ongevallenwet. Eeredienst. Onteigeningen. Statistiek. Verslag van den toestand der provincie. Kieswet. Landverhuizingen. Hooger, middelbaar en lager onderwijs, dit laatste voor zoover aangaat het onderwijzend personeel (verplaatsing, schorsing, ontslag, nevenbediening, pensioen), commissiën van toezicht en tot wering van schoolverzuim. Leerplichtwet. Leenen. Makingen en schenkingen. Armenwet. Pandhuiswet. Veeartsenijkundige en medische politie. Gezondheidswet. Woningwet. Huurcommissiewet. Prov. Keuringsdienst. Begraafplaatsen. Jachtwet. Visscherijwet. Vogelwet. Mollen- en Kikvorschenwet.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mr. R. van der Veen, 28 mei 1920.
Commiezen. P. Bergema, 1 juli 1919 — J. Wierda, id.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. J. Rodenhuis, 20 sept. 1917 — R. de Jong, 1 juli 1919.
Adjunct-commies der 2de kl. J. Humalda, 21 maart 1918.

Bureau voor de militie.

Militie- Landweer- en Landstormwetten. Inkwartieringswet. Verstrekking van topografische kaarten.

Hoofdcommies, chef van het bureau. T. van Wijland, 1 juli 1919.

Tweede afdeeling.

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. A. G. Menzel, 1 april 1919.

Hoofdbureau.

Verkiezingen voor de Provinciale Staten. Vergaderingen van de Provinciale Staten. Ambtenaren ter provinciale griffie. Personeel der gemeentebesturen. Provinciale eigendommen. Biblio-

theek. Archief. Rechtsgedingen. Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde. Legaat Looxma-Ypeij. Buma-legaten. Verpleging van behoeftige krankzinnigen en geschillen omtrent hun woonplaats. Subsidieering van ziekenverpleging. Veeartsen. Uitvoering der Gemeentewet, voor zoover niet betreffende begrootingen, rekeningen en verantwoordingen, geldleeningen, kasopnemingen en art. 14bis. Lager onderwijs, voor zoover niet bij eerste afdeeling en bureau financiën. Drankwet. Grondbelasting. Paarden- en veefokkerij. Land- en tuinbouw. Subsidieering van vakonderwijs.

Commies, chef van het bureau. P. Messchaert, 1 april 1919.

Bureau voor den waterstaat.

Personeel van den provincialen waterstaat. Provinciale waterstaatswerken. Waterwaarnemingen. Weerkundige waarnemingen. Provinciale reglementen inzake den waterstaat. Liggers van onderhoudplichtigen. Oprichting en reglementeering van waterschappen en veenpolders; toezicht op hun beheer; personeel van hunne besturen. Spoor- en tramwegen. Tolheffingen. Motor- en Rijwielwet. Waterstaatswetten.

Hoofdcommies, chef van het bureau. P. C. Scheffelaar Klots, 1 juli 1919.
Hoofdcommies. N. Struiksma, 1 juli 1919.

Bureau voor de financiën.

Beheer der provinciale financiën. Inning provinciale inkomsten. Verpachting van provinciale eigendommen. Begrootingen, rekeningen, geldleeningen, kasopnemingen en onderstand der gemeenten. Gemeentebedrijven (art. 114bis Gemeentewet). Gemeenteborgtochtenwet. Rijksbijdragen en subsidiën voor openbaar en bijzonder lager onderwijs. Kostenverrekeningen, enz. Verpleging behoeftige krankzinnigen voor wat de kostenverzekering betreft. Subsidiën aan instellingen van weldadigheid. Wet op de rijksuitkeering. Geldelijke aangelegenheden, bureaubehoeften en drukwerken der griffie. Gedeputeerdenpensioenen. Financieel beheer Buma-legaten. Prov. Electriciteitsbedrijf. Drinkwatervoorziening.

Commies, chef van het bureau. E. Drijfhout, 1 april 1919.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. T. W. van der Vegt, 20 sept. 1917 — L. Dekker, 1 juli 1919 — F. Kampstra, id.

Bureau voor de expeditie en verzending.

Agenda en resolutieboek van Gedeputeerde Staten. Lijst van punten door de Provinciale Staten te behandelen. Drukken van de notulen. Uitgifte provinciaal blad. Expeditie, inpakken en verzenden van alle tot de 2e afdeeling behoorende stukken, zoomede van die der 1e afdeeling, welke bij Gedeputeerde Staten zijn behandeld.

Commies, chef van het bureau. H. Goedemoed, 1 juli 1919.
Adjunct-commies der 1ste kl. A. R. van der Linden, 1 juli 1919.
Adjunct-commies der 2de kl. A. M. van der Linden, 1 juli 1919.

Bureau voor het archief.

De zaken betreffende het provinciaal archief sinds 1813. Bewaring van het drukwerk van de provincie. Registratuur.

Commies, chef van het bureau. W. Jaarsma Hz., 1 juli 1919.
Adjunct-commies der 2de kl. B. ten Hulscher, 1 juli 1919.

(435047) OVERIJSEL (202373).

Commissaris der Koningin.

Mr. A. F. L. graaf van RECHTEREN LIMPURG ALMELO ❁ ✠4 (BL3) (BU) (C2*a*) (E3) (K3), 16 oct. 1909.

Audientie maandag van 2 tot 3 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten dinsdag namiddag.

J. Balkestein, Zwolle, 1 juli 1919.
G. ter Beek, Weerselo, id.
P. D. Beersma, Steenwijkerwold, id. (1919).
Mr. A. G. W. baron Bentinck, Raalte, 1 juli 1919.
G. H. P. Bloemen, Oldenzaal, 9 juni 1915. (1919).

Chr. F. Bramer, Hellendoorn, 11 juni 1913.
W. F. C. van den Broek, Zwolle, 1 juli 1919.
H. J. Bulten, Blokzijl, 21 sept. 1911
M. van Doorninck, Olst, 9 juni 1920.
G. Elhorst, Enschedé, 1 juli 1919.
D. Fikse, Kampen, id.
F. de Herder, Zwolle, 31 oct. 1904.
G. Hofstede, Blokzijl, 1 juli 1919.
H. J. Iordens, Deventer, 13 febr. 1906 (1907).
G. J. Jeths, Lonneker, 23 juni 1910.
G. Kamp, Hengelo, 9 oct. 1919.
H. W. ten Kate, Kampen, 13 juni 1907.
J. Keulen, Kampen, 1 juli 1919.
Mr. G. Kortenbout van der Sluis, Almelo, id.
B. W. ter Kuile, Lonneker, 15 juni 1916.
Mej. G. A. Ladenius. Almelo, 1 juli 1919.
A. Langejan, Enschedé, 23 juni 1910.
H. J. W. Logtenberg, Olst, 1 juli 1919.
H. Löhnis ✠, Zwolle, 25 juni 1907
J. L. Loohuis, Losser 11 juni 1913.
W. Meijer, Kampen, 1 juli 1919.
Th. H. Nijkamp, Lonneker, id.
W. Th. J. G. Osse, Raalte, 15 sept. 1914.
P. G. J. Pino Post, Hengelo, 1 juli 1919.
T. Plantenga, Kampen, 12 maart 1915.
H. A. Plegt, Rossum, 14 juni 1898.
B. H. van Ruijven, Deventer, 1 juli 1919.
J. A. van der Sanden, Ambt-Hardenberg, 21 juni 1913.
G. J. Scholten Ambt-Delden, 1 juli 1919.
H. G. J. Schwarte, Hellendoorn, id.
Mr. G. J. Sybrandy ✠, Almelo, 14 juni 1904.
Th. J. Thien, Borne, 1 juli 1919.
J. F. Tijhof, Enschedé, 26 juni 1907.
Mr. H. van der Vegte, Zwolle, 20 juni 1901 (1907).
Jos E. Vogt, Zwolle, 31 jan 1917.
H. Voogdgeert, Hengelo, 1 juli 1919.
J. M. baron van Voorst tot Voorst ● (BL5) (OM), Zwolle, 17 febr. 1891 (1901).
A. J. Vos, Kampen, 1 juli 1919.
J. W. J. baron de Vos van Steenwijk, Zwollerkerspel, 24 juni 1914 (1919).
J. Weitkamp, Stad-Hardenberg, 1 juli 1919.
G. J. Wesselink, Tubbergen, id.
W. van Winsum, Deventer, id.

Griffier.

Jhr. mr. J. W. Quarles van Ufford, 22 nov. 1917.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Werkzaamheden verbonden aan en voortvloeiende uit de vergaderingen der Provinciale Staten. Registers van alle inkomende en uitgaande stukken, met uitzondering van de stukken, behoorende tot het kabinet van den Commissaris der Koningin en van die betreffende de statistiek. Archief. Invordering en verantwoording van leges, zegel- en registratierechten en andere geldelijke aangelegenheden. Register op het Provinciaal blad Zorg voor de bureaubehoeften der griffie.

A. Bureau van Expeditie.

Adjunct-commies der 1ste kl., chef van het bureau. L. Rietman, 1 oct. 1915.

B. Archief.

Adjunct-commies der 1ste kl. H. G. F. van Ling, 1 mei 1905.

Tweede afdeeling.

Begrootingen en rekeningen der gemeenten. Besluiten der gemeentebesturen betreffende de beschikking over gemeente-eigendommen en andere burgerlijke rechtshandelingen. Plaatselijke belastingen Splitsing en vereeniging van gemeenten en veranderingen der grenzen. Verkiezingen en personeel der gemeentebesturen. Plaatselijke politieverordeningen, behalve motorverordeningen. Onderwijs (ook vak- en landbouwonderwijs). Justitie, politie, gevangenissen. Begraafplaatsen. Beurzen. Armwezen. Kerkelijke zaken. Statistiek. Verpleging van behoeftige krankzinnigen. Register van inkomende en uitgaande stukken, behoorende tot het kabinet van den heer Commissaris der Koningin.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mr. W. M. Wijt, 1 oct. 1916.
Commiezen. S. Cohen, 1 aug. 1918 — M. H. van Eck, 1 april 1920.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. W. van Eewijck, 1 mei 1915 — J. Doorn, 1 juli 1907 — P. J. J. Meijman, 1 aug. 1918 — U. de Vries, 1 dec. 1920.

Derde afdeeling.

Provinciale begrooting. Beheer der provinciale wegen, eigendommen en werken. Rekening en verantwoording der provinciale inkomsten en uitgaven. Provinciale belastingen. Rijkswaterstaat. Waterschappen. Wegen en voetpaden. Waterleidingen. Verveningen. Onteigening ten algemeenen nutte. Motor- en Rijwielwet en daaruit voortvloeiende verordeningen. Concessiën tot tolheffing. Overzetveeren. Openbare middelen van vervoer. Electrificatie. Mijnwezen. Verkiezing voor de Staten-Generaal. Verkiezing en personeel Provinciale Staten. Provinciale ambtenaren. Aanstelling en ontslag van ambtenaren en bedienden ter provinciale griffie. Huurcommissiewet. Huuropzegginswet. Wet op de woonschepen en woonwagens. Subsidie vroedvrouwen.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mr. J. Slagter, 29 april 1918.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. G. Visscher, 1 aug. 1918 — L. Naas, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies der 2de kl. A. Lenstra, 1 april 1920.

Vierde afdeeling.

Militie. Militaire zaken. Marine. Jacht en visscherij. Toepassing der wet tot bescherming der diersoorten der wet op het dragen van wapenen en der Vuurwapenwet, der wet tot regeling van den kleinhandel in sterken drank (met uitzondering van art. 6 dier wet) en der Hinder-, Stoom- en Veiligheidswetten. Landarbeiderswet. Rijksbelasting en kadaster. Markeverdeelingen. Strandvonderij. Handel en Nijverheid. Landbouw en veeteelt. Jaar- en weekmarkten. IJkwezen. Brievenposterij en telegrafie. Vervoer van buskruit. Bewijzen van Nederlanderschap. Buitenlandsche paspoorten. Werkzaamheden, voortvloeiende uit de arbeids-, gezondheids-, woning-, ongevallen- en beroepswetten. Volksgezondheid. Veeartsenijkundig Staatstoezicht. Grensteekens. Loterijen. Banken van Leening. Trekhondenwet. Drinkwatervoorziening.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mr. M. Sichterman, 15 febr. 1918.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. J. H. Cieraad, 17 oct. 1901 — W. F. van Limburg, 1 mei 1920.

(363077) GRONINGEN (169407).

Commissaris der Koningin.

Jhr. mr. dr. E. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer ❁ ✠3 (J), 1 oct. 1917

Audientie dinsdag te 11 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten donderdag te 10 uur.

S. Bakker, Oostwold, 1 juli 1919.
D. Bartels, Groningen, 28 juni 1916.
B. Bouwes, Appingedam, 29 juni 1916.
C. Bouwman, Uithuizen, 1 juli 1919.
J. W. ten Braak, Winschoten, 8 juli 1920.
B. H. Bredman, Groningen, 2 juli 1919.
J. Dijk, Winschoten, 25 sept. 1919.
F. E. H. Ebels, Beerta, 15 juni 1916 (1920).
L. L. Ebels, Groningen, 1 juli 1919.
L. J. H. Eversen, Groningen, 28 juni 1916.
J. de Groot, Scheemda, 1 juli 1919.
H. H. de Haan, Slochteren, id.
D. H. R. Harrenstein, Spijk, id.
B. P. Hazenberg, Zuidhorn, 16 mrt. 1920.
Mr. J. Jansen, Appingedam, 11 aug. 1916 (1917).
Mr. E. van Ketwich Verschuur, Groningen, 1 juli 1919.
D. Kloppenburg, Niehove, 29 juni 1916.
H. J. Knigge, Stadskanaal, 1 dec. 1905.
Mr. R. Koppe, Groningen, 1 juli 1919. (1919).
T. Krol, Uithuizermeeden, id.
G. Kuik, Wildervank, 5 juli 1920.
H. Kuilman, Delfzijl, 29 juni 1916.
H. Luring, Onstwedde, 15 febr. 1918.
L. H. Mansholt, Westpolder (Ulrum), 24 juni 1913 (1916).
Mevr. W. Mansholt-Andreae, Westpolder (Ulrum), 1 juli 1919.
K. Meijer, Winschoten, 24 juni 1913.
H. Middendorp, Uithuizen, 1 juli 1919.
Mr. H. E. Oving ✠4, Groningen, 23 juni 1913.
Mr. A. W. Romkes ❁ ✠4, Groningen, 8 mei 1883.
I. A. van Roijen, Hoogezand, 11 mei 1915.
E. Rugge, Groningen, 24 juni 1907.
U. G. Schilthuis, Groningen, 8 oct. 1903 (1909).

Mr. H. I. Schönfeld, Winschoten, 17 juni 1911.
F. Spiekman, Veendam, 24 juni 1913.
Mevr. R. Stel-Vos, Westeremden, 1 juli 1919.
G. Sterringa, Groningen, id.
Mr. E. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren, Sappemeer, 29 juni 1916.
J. H. Voerman, Groningen, 1 juli 1919.
N. A. de Vries, Groningen, 10 nov. 1915 (1919).
Mevr. A. E. J. de Vries-Bruins, Groningen, 2 juli 1919.
A. Westerhof, Marum, 1 juli 1919.
U. Wilkens, Veendam, 27 juni 1901.
T. Wolthuis, Groningen, 1 juli 1919.
H. J. Zijlma, Zuurdijk (Leens), 28 juni 1916.
. . . .

Griffier.

Mr. dr. S. Sybenga ✠ ✠4, 16 nov. 1895.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Wegen en waterstaat. Waterschappen. Verveningen. Landbouw. Handel, fabrieken en nijverheid. Openbare middelen van vervoer. Strandvonderij. Armwezen. Gratificatiën en pensioenen Kerkelijke zaken. Begraafplaatsen. Geneeskundige dienst. IJkwezen. Loterijen. Collecten. Buitenlandsche paspoorten. Nationaliteitsbewijzen. Drankwet. Justitie. Gemeentelijke en rijkspolitie. Gemeentelijke politieverordeningen. Kabinet van den Commissaris der Koningin.

Hoofdcommies. Mej. mr. L. H. F. Wouda, 16 aug. 1919.
Commiezen. Th. Adriani Hoen, 1 jan. 1918 — mr. H. E. Grommers, 16 aug. 1919.
Adjunct-commies H. Wijnne, 1 oct. 1920.

Tweede afdeeling.

Jaarlijksche begrootingen der provincie. Uitvoering dier begrootingen. Verantwoording der uitgaven. Onderzoek der gemeentebegrootingen en rekeningen. Provinciale belastingen en heffingen, en geldleeningen. Koopen, ruilen, vervreemden en bezwaren van eigendommen. Aanbestedingen van werken en leveringen voor het rijk en de provincie. Verpachtingen. Subsidiën, schadeloosstellingen, enz. uit de provinciale fondsen. Krankzinnigen. Rijksbijdragen en -subsidiën lager onderwijs.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. E. A. Keiser, 1 jan. 1918.
Commiezen. C. A. Nicola, 1 jan. 1918 — J. F. de Jager, id. — F. W. ten Doesschate, 15 sept. 1920.
Adjunct-commies. Y. Aarsen, 1 jan. 1918.

Derde afdeeling.

Statistiek. Provinciaal verslag. Personeel en verkiezingen der Gemeentebesturen en der Provinciale Staten. Onderwijs, kunsten en wetenschappen. Jacht en visscherij. Landbouw. Werkzaamheden voortvloeiende uit de toepassing van de wet op de grondbelasting. Plaatselijke belastingen en heffingen. Nationale militie, landweer en landstorm. Inkwartiering.

Referendaris, chef der afdeeling. K. Nieland, 1 jan. 1918.
Commiezen. T. Maris, 1 jan. 1918 — J. de Vries, id.
Adjunct-commies. B. Schrikkema, 1 jan. 1918.

Vierde afdeeling.

Werkzaamheden verbonden aan en voortvloeiende uit de vergaderingen van de Provinciale Staten. Archief. Heerlijke rechten. Legalisatiën. Zegel- en legesgelden. Agenda en Index. Provinciaal blad. Drukwerken. Correctie. Expeditie.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. S. J. Boss, 1 jan. 1918.
Commies. J. G. Jilderda, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. G. N. A. M. Boon, 1 jan. 1918 — J. Mulder, id. — A. C. Guikink, id. — J. Oetler, 1 mei 1920.

(206879) DRENTHE (86645).

Commissaris der Koningin.

Mr. J. T. LINTHORST HOMAN ✠, 1 oct. 1917.

Audientie woensdag te 1 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten woensdag.

J. van den Berg Wz., Vries, 1 juli 1919.
Mevr. J. H. Bergman—Beins, Borger, id.
K. Brok, Assen, 23 juni 1916 (1919).
J. van Dok, Odoornerveen, 1 juli 1919.
F. A. van Dongen, Borger Compascuum, id.
J. van Duijn, Coevorden, 23 juni 1916.
Mr. W. Th. Eilerts de Haan, Meppel, 1 aug. 1905.
H. J. Frederiks, Hoogeveen, 1 juli 1919.
J. A. Gerth van Wijk, Veenhuizen, id.
J. Gorter Kz., Nieuw-Amsterdam, id.
J. Hadders Rz., Emmen, 20 juni 1901.
O. Hoenderken, Roden, 26 juni 1914.
J. Huges, Gasselternijveen, 28 mei 1895 (1908).
J. Knoppers, Meppel, 23 juni 1916.
A. Koekoek, Zuidwolde, 1 juli 1919.
J. Kok, Klazienaveen, id.
G. C. Lunsingh Meijer, Assen, 12 nov. 1917 (1919).
D. Meindersma, Paterswolde, 1 juli 1919.
J. Middelveld, Ruinerwold, id.
A. C. Muller, Beilen, 15 oct. 1915.
T. Oosterop jr., Hoogeveen, 23 juni 1916.
E. A. Ohms, Nieuw-Schoonebeek, 1 juli 1919.
G. Oldenziel, Assen, 23 juni 1916.
R. Pol Lz., Ruinerwold, ... 1920.
S. Reijnders, Rolde, 15 juni 1910.
H. A. Robaard, Hoogeveen, 1 juli 1919.
J. Roffel, Tweede Exloërmond, id.
B. Schuurman, Meppel, id. (1919).
J. E. Smit, Assen, id.
E. Sol, Zuidwolde, id.
M. Stel, Tweede Exloërmond, id.
K. Tissingh, Assen, 23 juni 1916.
C. Warmels, Hoogeveen, 1 juli 1919.
G. Weijs ✠, Coevorden, 26 juli 1901
P. Wielinga, Assen, 1 juli 1919.

Griffier.

Jhr. mr. B. W. Th. Sandberg ✠4, 8 nov. 1904.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling.

Provinciale comptabiliteit, ook wat betreft de kosten van het provinciaal bestuur voor zooveel het rijksbestuur is, met al hetgeen daaruit voortvloeit. Beheer der provinciale eigendommen. Rijksbelastingen en domeinen. Kadaster. Nationale militie, met uitzondering van het opmaken der bewijzen model nº. 1, letter B, en het aanteekenen der veranderingen in de lotingsregisters. Landweer. Landstorm. Oorlog. Marine. Behoeftige krankzinnigen. Personeel der Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten, provinciale ambtenaren en ambtenaren en bedienden ter provinciale griffie, met inbegrip van de verkiezing van leden der Provinciale Staten. Plaatselijke verordeningen Uitvoering van de Drankwet. Staatsambtenaren. Algemeene Rekenkamer. Landsdrukkerij. Muntwezen. Woningwet, voor zoover niet bij een der andere afdeelingen ingedeeld. Provinciale Keuringsdienst. Statistiek, voor zoover betreft onderwerpen tot de afdeeling behoorende. Jaarlijksch verslag, voor zoover betreft onderwerpen tot de afdeeling behoorende.

Referendaris chef der afdeeling. Mr. P. Bijl, 1 jan. 1920.
Hoofdcommies. A. T. Veeninga, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies-titulair. H. J. de Lange, 1 mei 1920.

Tweede afdeeling.

Waterstaat. Waterleidingen, wegen en voetpaden. Onderwijs, met uitzondering van de aanvragen om subsidie ingevolge art. 53 der wet op het lager onderwijs. Kunsten en wetenschappen. Waterschappen en veenschappen, met uitzondering van de comptabiliteit van de waterschappen en veenschappen. Verveeningen. Nijverheid, landbouw, handel en scheepvaart. Middelen van vervoer. Posterij, telegraaf en telefoon IJk. Genees- en veeartsenijkundige politie Jacht en visscherij. Staatsloterij. Hinderwet. Invaliditeitswet. Beroepswet. Woningwet (voor zoover niet ingedeeld bij de eerste en derde afdeeling). Electriciteit, uitgenomen voor zoover dit onderwerp

de provinciale ot gemeentefinanciën betreft Begrafeniswet. Bevolking. Rampen, collecten en andere middelen tot leniging Koninklijk Huis. Staatsambtenaren. Buitenlandsche zaken, behalve paspoorten en nationaliteitsbewijzen. Koloniën. Grenszaken. Adel, ridderorden en eereteekenen. Statistiek voor zoover onderwerpen betreft niet tot de andere afdeelingen behoorende. Jaarlijksch verslag voor zoover betreft onderwerpen niet met name bij de andere afdeelingen ingedeeld.

Referendaris, chef der afdeeling. J. M. van Kuyk, 1 jan. 1920.
Commies-titulair. C. Avis Jz., 22 maart 1920.
Adjunct-commiezen. K. Koops, 1 maart 1910 — C. Kannemans, 10 sept. 1918.

Derde afdeeling.

Personeel der gemeentebesturen. Gemeentecomptabiliteit. Plaatselijke belastingen. Verder toezicht op de gemeentebesturen ingevolge de Gemeentewet, met inbegrip van hetgeen de markten betreft. Aanvragen om subsidie ingevolge art. 53 der wet op het lager onderwijs. Comptabiliteit van waterschappen en veenschappen. Kerkelijke zaken. Kiesrecht, met uitzondering van de verkiezing van leden der Provinciale Staten. Armwezen. Krankzinnigen, met uitzondering van de plaatsing van behoeftige krankzinnigen in gestichten op contract met de provincie. Justitie en politie. Gevangeniswezen. Buitenlandsche paspoorten en bewijzen van Nederlanderschap. Uitreiking der ordonnantiën en assignatiën wegens schuldvorderingen en uitgaven ten laste van 's Rijks schatkist, voor zooverl niet betrekking hebbende op zaken, waarvan de behandeling bij de eerste afdeeling plaats heeft. Paragrafen 7 en 8 der Woningwet. Brandweer. Burgerlijke stand. Staten-Generaal. Statistiek voor zoover betreft onderwerpen tot de afdeeling behoorende. Jaarlijksch verslag voor zoover onderwerpen betreft tot de afdeeling behoorende. Onderwerpen welke niet bij een andere afdeeling zijn ingedeeld. Archief der stukken, dagteekenende sedert 1 juli 1851. (De stukken van vroegere dagteekening berusten onder den archivaris in de provincie.) Index. Notulen.

Referendaris, chef der afdeeling. A. Kijmmell ✠, 1 jan. 1920.
Hoofdcommies J. R. Berghuis, 1 jan. 1920.
Commies. Mr. Tj. S. Wieringa, 16 sept. 1920.
Adjunct-commiezen. J. H. Rensing, 1 juli 1913 — A. Klok, 1 febr. 1918.

Bureau van expeditie.

Kopiewerk en expeditie. Verzameling van gedrukte besluiten, circulaires, enz. Agenda's. Het aanteekenen der veranderingen in de lotingsregisters.

Adjunct-commies. H. van Veen, 1 febr. 1918.

(450012) LIMBURG (172834).

Commissaris der Koningin.

Mr. E. O. J. M. baron VAN HÖVELL TOT WESTERFLIER (OM), 1 nov. 1918.
Audientie donderdag van 10 tot 12 uur.

Provinciale en Gedeputeerde Staten.

Vergadering der Gedeputeerde Staten vrijdag te 1½ uur.

L. Ackens, Kerkrade, 31 maart 1919.
Mr. E. F. F. H. van Aefferden, Roermond, 4 sept. 1899 (1912).
Mr. Th. J. H. Aquarius, Haelen, 31 maart 1919.
Mr. J. G. S. N. Beckers, Sittard, id.
P. D. M. Beckers, Ubach over Worms, 19 juli 1906.
P. F. M. Brouwers, Meerssen, 11 jan. 1909 (1919).
C. Bux, Maastricht, 31 maart 1919.
P. L. H. Cremers, Nuth, id.
F. A. L. M. Damen, Geleen, id.
J. M. V. G. Dubois ✠ ✠, Venlo, 14 dec. 1905.
P. H. Everts, Sevenum, 25 april 1893 (1902).
Mr. dr. W. F. J. Frowein ✠, Heerlen, 31 maart 1919.
W. M. A. Galiart, Stevensweert, 5 jan. 1909.
Mevr. M. S. Geijs—Rappange, Heerlen, 31 maart 1919.
Ch. V. J. A. Grabal, Maastricht, id.
M. J. C. K. de Hesselle, Heerlen, 22 maart 1909.
Mr. F. I. J. Janssen ✠, Maastricht, 28 juni 1910.
J. H. Janssen, Venray, 29 maart 1904.
J. W. J. Janssen, Helden, 13 juni 1907.

P. L. Janssen, Beek, 31 maart 1919.
Mr. Ch. H. J. Janssen de Limpens, Wijlre, 23 sept. 1915.
P. H. van Kempen, Echt, 29 febr. 1912.
J. Klijnen, ...
J. W. Koten, Grevenbicht, 10 mei 1892.
W. J. Koken, Kerkrade, 18 febr. 1920.
J. H. Maenen, Heerlen, 16 juni 1916.
A. O. J. E. M. graaf de Marchant d'Ansembourg (ISC1) (OM) (P2), Amstenrade, 16 juni 1919.
H. H. Meertens, Margraten, 31 maart 1919.
L. H. J. Merckelbach ✠4, Wittem, 14 juni 1910 (1910).
J. J. E. Meulenbergh, Sittard, 31 maart 1919.
H. A. A. Meuwissen, Echt, id.
Jhr. mr. G. A. H. Michiels van Kessenich, Roermond, 29 dec. 1910.
J. H. Paris, Maastricht, 31 maart 1919.
Mr. M. J. H. H. Paulussen, Maastricht, 17 juni 1910 (1919).
J. A. Poels, Venray, 16 juni 1916.
J. H. H. Pijls, Schinnen, 31 maart 1919.
J. M. H. Quaedvlieg, Maastricht, 11 mei 1880.
P. J. Rutten, Wanssum, 31 maart 1919.
H. B. J. van Rijn ✠4 (RA3), Venlo, 22 maart 1910.
J. H. M. Smeets, Heijthuizen, 21 maart 1912.
W. Smid, Heerlen, 31 maart 1919.
G. H. Vaessen, Maasbree, id.
J. Th. Verheggen ✠4, Buggenum, 9 sept. 1896 (1915).
M. F. Vrancken, Weert, 15 sept. 1911.
C. L. A. van der Weijden, Maasbree, 23 dec. 1913.
. . . .

Griffier.

J. G. H. M. Croute ✠, 25 oct. 1909.

Ambtenaren ter griffie.

Eerste afdeeling A.

Personeel der provinciale Griffie. Rijksbelastingen. Plaatselijke belastingen en vergoedingen. Gemeentezaken. Verveningen en bebosschingen. Geneeskundige wetten. Ziektewet. Kieswet. Hinderwet. Veiligheidswet. Ongevallenwet. Beroepswet. Gezondheidswet. Invaliditeitswet. Pensioenwet voor de gemeenteambtenaren 1913. Woningwet, voor wat betreft rijksvoorschotten en bijdragen. Burgerlijke stand. Pandhuiswet. Muntwet. Wet betreffende het vervoer, den opslag, enz. van buskruit en andere ontvlam- en ontplofbare stoffen. Provinciaal verslag, voor wat betreft het gedeelte betrekking hebbende op de onderwerpen in de afdeeling behandeld.

Hoofdcommies. H. Lamour, 1 jan. 1916.
Adjunct-commies der 1ste kl. K. E. Geelen, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies der 2de kl. H. J. M. Baeten, 15 juni 1919.

Eerste afdeeling B.

Rijks- en provinciale comptabiliteit. Provinciale eigendommen. Gemeentecomptabiliteit. Plaatselijke belastingen. Gemeentezaken. Wet op het veeartsenijkundig staatstoezicht, behalve declaratiën. Wet op de hondsdolheid. Wet regelende de financieele verhouding tusschen Rijk en gemeenten. Wet op de krankzinnigen. Wet op het armbestuur. Provinciaal verslag voor wat betreft de onderwerpen in de afdeeling behandeld.

Commies. P. H. Dinjens, 1 jan. 1918.
Adjunct-commiezen der 1ste kl. J. M. T. Feij, 1 juli 1916 — L. H. Timmermans, 1 jan. 1919.
Adjunct-commiezen der 2de kl. C. J. Bouchoms, 1 jan. 1919 — Th. E. A. Berenschot, id.

Tweede afdeeling.

Rijks- en provinciale waterstaat. Veren. Waterschappen (organisatiën, keuren en uitvoering van werken). Motor- en rijwielwet. Militie-, landweer- en landstormwet. Inkwartieringen en andere militaire vorderingen, paardenkeuringen ten behoeve van het leger, declaratiën en bevelschriften tot betaling. Weerbaarheid. Plaatselijke politie-verordeningen. Woningwet, met uitzondering van de rijksvoorschotten en bijdragen. Trekhondenwet. Telegraaf- en Telefoonwet. Onteigeningswet. Spoor- en tramwegen. Mijnen en steengroeven. Electriciteits-, gas, waterleiding- en andere bedrijven. Onderwerpen van sociaal-hygiënischen aard. Ontwerpen en uitvoeren van provinciale reglementen en verordeningen tot bovengenoemde dienstvakken betrek-

king hebbende. Provinciaal verslag. voor wat betreft het gedeelte betrekking hebbende op de onderwerpen in de afdeeling behandeld.

Commiezen. P. A. J. J. Brija, 1 jan. 1918 — J. H. Jaspar, id.
Adjunct-commies der 1ste kl. J. H. Defesche, 1 jan. 1920.

Derde afdeeling.

Statistiek. Kerkelijke zaken. Wet op het armbestuur (behalve voor wat betreft de krankzinnigen). Begrafeniswet. Wet op het Nederlandschap en het ingezetenschap. Nationaliteitsbewijzen en naturalisatiën. Uitvoering van het vestigingsverdrag. Wet op de woonwagens en woonschepen. Uitvoering der Vreemdelingenwet en van het Vreemdelingenreglement. Waterschappen (personeel). Stoomwet. Middelen van vervoer. Rijksgrensscheidingen en grenspalen. Klapper op het provinciaal blad. Provinciaal verslag (samenstelling). Notulen der Provinciale Staten, werkzaamheden voor de samenstelling. enz. Monumentale gebouwen. Subsidiën.

Hoofdcommies. M. J. G. Prick, 1 jan. 1919.
Adjunct-commies der 1ste kl. J. H. H. Heijnen, 1 jan. 1920.

Vierde afdeeling.

Wet op het lager onderwijs. Leerplichtwet. Wet op het hooger en middelbaar onderwijs. Teeken-, ambachts- en handelsscholen. Land- en tuinbouw, veeteelt en paardenfokkerij. Jacht en visscherij. Vogelwet. Phylloxera-conventie. Mollen- en kikvorschenwet. Landarbeiderswet. Markten en kermissen. Kamers van koophandel. Kamers van arbeid. Wapenwet. Arbeidswet. Steenhouwerswet. Beurzenstichtingen. Pensioenswetten (pensioenen van geestelijken, onderwijzers, enz.). Wachtgelden. Drankwet. Provinciaal verslag, voor wat betreft het gedeelte betrekking hebbende op de onderwerpen in de afdeeling behandeld.

Hoofdcommies. E. E. G. Crets, 1 jan. 1916.
Adjunct-commies der 1ste kl. F. H. van den Bergh, 1 jan. 1920.

Vijfde afdeeling.

Archief en expeditie. Algemeene indicateur. Processen-verbaal der vergaderingen van Gedeputeerde Staten. Algemeene en extrakt-agenda's en hetgeen daarmede in verband staat. Repertoire, met uitzondering van het mijn-repertoire. Buitenlandsche paspoorten. Legalisatiën. Het houden van registers der besluiten en beschikkingen van den Commissaris der Koningin en van Gedeputeerde Staten, alsmede van een register vermeldende den zakelijken inhoud van al de Koninklijke besluiten, welke in het archief berusten. Wet op de krankzinnigen. Pensioenen (attestatiën de vita, opgave van overleden gepensionneerden). Vrijdom van briefport Onderscheidingen wegens menschlievend hulpbetoon Gratificatiën. IJk der maten en gewichten. Collecten. Loterijen Voeren van wapenen Archieven (benoeming gemeente-archivarissen, enz) Wetten op het genees- en veeartsenijkundig staatstoezicht, voor wat betreft de declaratiën. Stoffeering gouvernementsgebouw. Heffing en invordering van legesgelden. Zegelen en registreeren van stukken. Invordering van den abonnementsprijs van het provinciaal blad, enz. Staatsblad. Provinciaal verslag, voor wat betreft het gedeelte betrekking hebbende op de onderwerpen in de afdeeling behandeld.

Hoofdcommies. J. J. H. Simons, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies der 1ste kl. H. A. A. Deluoz, 1 jan. 1918.

Kabinet van den Commissaris der Koningin.

Kabinetscorrespondentie van den Commissaris der Koningin. met uitzondering van die, welke tot de nationale militie betrekking heeft. Beëediging van burgemeesters. Rijks- en gemeentepolitie, benoemingen, enz.

Hoofdcommies. J. M. P. A. Stille, 1 juli 1918.
Adjunct-commies der 1ste kl. Mr. J. M. M. Hamers, 15 jan. 1919.

§ 3.

BESTUUR DER GEMEENTEN.

De wet kan gemeenten vereenigen en splitsen en nieuwe vormen: ook kan zij de grenzen der gemeenten veranderen. Het bestuur van elke gemeente bestaat uit een raad, een burgemeester en wethouders In elke gemeente is een secretaris en een ontvanger. De leden van den **raad**, wier getal in verband met het cijfer der bevolking afwisselt van 7 tot 45, worden voor vier

jaren gekozen door de ingezetenen der gemeente, bevoegd tot het kiezen der leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Leden van den raad kunnen alleen zijn Nederlanders of Nederlandsche onderdanen door de wet als zoodanig erkend, tevens ingezetenen der gemeente, die niet bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak wegens krankzinnigheid of zwakheid van vermogens, de beschikking of het beheer over hunne goederen hebben verloren, noch van de verkiesbaarheid ontzet zijn, den ouderdom van drie en twintig jaren vervuld hebben, en niet zijn uitgesloten wegens bloedverwantschap of zwagerschap, noch wegens eene met het lidmaatschap onvereenigbare betrekking. De leden van den raad treden tegelijk af met den eersten dinsdag in september; de aftredenden zijn dadelijk herkiesbaar. De burgemeester wordt door de Koningin voor den tijd van zes jaren benoemd. De wethouders worden door den raad uit zijn midden benoemd voor vier jaren: in gemeenten van 20,000 zielen en daarbeneden ten getale van twee, in die van meer dan 20.000 doch niet meer dan 100,000 zielen naar goedvinden van den raad ten getale van drie of vier, in die van meer dan 100,000 zielen, naar goedvinden van den Raad, ten getale van vier, vijf of zes. De wethouders vormen met den burgemeester een college, waarvan deze voorzitter is, belast met het dagelijksch bestuur der gemeente. De wethonders treden tegelijk af met den eersten dinsdag in september de aftredenden zijn dadelijk herkiesbaar. De secretaris en de ontvanger worden benoemd door den raad, die daartoe eene aanbeveling ontvangt van twee personen, door burgemeester en wethouders ingediend. In elke gemeente zijn minstens twee ambtenaren van den burgerlijken stand, benoemd door den raad uit eene door burgemeester en wethouders in te dienen voordracht van, zoo mogelijk, twee personen voor elke benoeming. De samenstelling, inrichting en bevoegdheid der gemeentebesturen zijn geregeld bij de wet van 29 juni 1851 (St. 85), gewijzigd bij de wetten van 7 juli 1865 (St. 79), 28 juni 1881 (St. 102), 26 juli 1885 (St. 169), 15 april 1886 (St. 64), 6 nov. 1887 (St 193), 28 mei 1896 (St. 88), 28 april 1897 (St. 110), 24 mei 1897 (St. 156), 14 juli 1898 (St. 178), 21 sept. 1900 (St. 164), 1 febr. 1904 (St. 25), 25 mei 1908 (St. 144), 9 nov. 1908 (St. 338), 30 dec. 1909 (St. 416), 20 juni 1913 (St. 294), 13 juli 1914 (St. 306), 17 juni 1918 (St. 378), bij het additioneel artikel IX der Grondwet en bij de wet van 5 juli 1920 (St. 331).

Het *eerste* cijfer, achter den naam der gemeente geplaatst, is dat der bevolking op 1 jan. 1920; het *tweede* cijfer is het getal kiezers voor den gemeenteraad volgens de in 1920 vastgestelde lijsten.

Burgemeester is aangeduid door B, *wethouders* door W, *secretaris* door S, *ontvanger* door O. Het jaartal, achter den naam van den burgemeester, is dat van zijne eerste benoeming in zijne tegenwoordige gemeente; de dagteekening is die van zijn aftreden.

Noordbrabant.

Aalst (927—394). G. van Dommelen B en S, 1916—29 aug. 1922 — J. G. van Doormalen, A P. J. Koster, W — H. J. van der Sanden O.

Aarle-Rixtel (2132—893). A. E. Albers B, 1909 - 4 oct. 1921 — Th. Aarts, A. Smulders, W — M. van Roy S — J. van de Kerkhof O.

Alem c. a. (1307—619). N. F. Pompen B en S, 1917—2 juli 1923 — J. G. Koopmans W. A. Otten, W — G. van Dooren O.

Almkerk (3488—1627). K. Punt B, 1911—31 oct. 1923 — J. C. Ottovanger, A. Z. Snoek, W — . . . . S — G. de Leeuw O.

Alphen c. a. (2263—946). W. C. A. Huijbregts B, 1915—10 febr. 1921 — A. A. Schellekens, A. C. Baeten, W — Ch. J. Baeten S en O.

Andel (Op- en Neer-) (1121—527). A. D. van der Schans B, 1914—7 maart 1926 — G. Millenaar, C. Verwijs, W — B. van Andel Bz. S en O.

Asten (4374—1945). W. J. M. Wijnen B, 1910—12 maart 1922 — A. J. Eijsbouts, J. A. van der Laak, W — W. F. Pijnenburg S — J. H. Eijsbouts O.

Baardwijk (1705—763). M. G. de Goey B en S, 1919—16 aug. 1925 — H. G. Donkers, J. H. Krol, W — M. Schonk O.

Baarle-Nassau (2876—922). W. C. J. Mensen B, 1914—6 juni 1926 — C. Verschueren, P. A. Kriellaars, W — A. Dirven S en O.

Bakel c. a. (1975—899). P. L. Nooijen B, 1885—29 sept. 1921 — P. J. Manders, Th. J. Joosten, W — A. C. Klerx S en O.

Beek en Donk (2466—1103). Jhr. E. E. M. van Nispen tot Pannerden B, 1917—10 sept. 1923 — L. J. van der Leemputten, H. Maas, W — Th. G. Thijssens S — A. A. Swinkels O.

Beers (857—411). G. van Lith B en s, 1919—6 jan. 1925 — H. M. Lange, H. Thomassen, w — S. A. J. Martens o.

Bergeyk (2659—965). P. J. G. Aarts B, 1894—9 juli 1924 — S. W. Aarts, F. van Veldhoven, w — F. G. J. E. de Leijer s — H. C. M. Groenen o.

Bergen-op-Zoom (19588—8146). B. J. Hulshof, ✠, B 1899—1 maart 1923 — A. P. F. M. van Hasselt, H. P. M. Verlinden, w — C. J. A. van Liempt s — A. J. J. de Meulenmeester o.

Berghem (2316—1019). P. A. J. M. Baudoin B en s, 1920—5 juni 1926 — A. W. J. van Erp, J. L. Klerks, w — J. van den Heuvel o.

Berkel (1772—812). C. Brenders B en s, 1881—16 april 1923 — J. Bergmans, J. C. van Rijswijk, w — Ch. J. van de Pas o.

Berlicum (2972—1428). C. J. M. Godschalx B, 1905—3 juni 1923 — A. van der Pas, J. Wijgergangs, w — A. H. Smits s — A. M. Smits o.

Besoijen (1807—765). J. J. L. M. Verwiel B en s, 1917—20 april 1923 — H. Both, J. P. Groenen, w — B. C. Holtzer o.

Best (3531—1552). J. F. M. Dobbelaere B, 1901—11 juni 1925 — J. van de Spijker, Th. van Abeelen, w — H. van Zeeland s — N. H. van de Sande o.

Beugen c. a. (2138—932). Th. A. Verdijk B en s, 1915—1 nov. 1921 — J. S. van de Voordt, B. Verheyen, w — A. H. Huijbers o.

Bladel c. a. (1822—863). H. Coolen B, 1886—15 juni 1922 — J. van der Heijden Jz., E. Claassen, w — P. Geosens s — P. J. van de Ven o.

Boekel (2741—1155). C. L. Buskens B en s, 1916—28 juni 1922 — P. van Dooren, H. van den Elzen, w — J. van Maren o.

Bokhoven (246—119). A. J. P. Willemse B en s, 1916—16 mei 1922 — L. van Cromvoirt, J. van Mil Cz, w — A. J. van der Leeden o.

Borkel c. a. (660—279). J. Baken B, 1911—7 oct. 1923 — Th. Baken, A. Scheepers, w — W. J. C. M. van Mook s — H. Moonen o.

Boxmeer (3013—1439). C. F. J. H. Hengst B, 1890—11 mei 1926 — L. D. de Laure, B. E. A. Verkuyl, w — J. L. Baken s en o.

Boxtel (9687—4036). F. W. van Beek B, 1919—6 sept. 1925 — Th. J. W. de Visser, H. M. Merks, w — Th. J. M. van der Meyden s — A. C. van Kleef o.

Breda (30044—13795). Mr. dr. W. G. A. van Sonsbeeck B, 1918—30 oct. 1924 — J. Lijdsman, W. J. H. Feber, H. J. Moll, w — H. H. Jonkergouw s — mr. F. Th. H. Cerutti o.

Budel (4497—1587). H. J. C. van Ginneken B, 1919—1 sept. 1925 — J. van Hiensel, G. Vouken, w — F. J. Dekkers s — J. M. J. B. Roothans o.

Capelle (2439—1154). C. H. L. V. Valter B, 1915—29 mei 1921 — A. L. Sneep, J. Michaël, w — J. van der Lely s en o.

Chaam (1664—679). A. Schram B en s, 1906—21 sept. 1924 — A. Noijens, A. van den Broek, w — A. C. van den Broek o.

Cromvoirt (525—274). A. F. van Rijswijk B, 1916—31 maart 1922 — J. Dieden, C. van der Meulen, w — A. de Ruijter s — F. M. Witlox o.

Cuyk c. a. (3470—1640). J. A. M. van de Mortel B, 1904—19 nov. 1922 — E. Angenendt, J. A. J. van Heezeveld, w — F. P. H. Ebben s — G. H. Franssen o.

Deurne c. a. (8227—3513). J. C. van Beek B, 1917—16 nov. 1923 — G. van Hugten, C. H. Swinkels, w — J. M. Goossens s — L. Goossens o.

Deursen c. a. (407—197). P. A. van der Putten B, 1877—4 oct. 1925 — P. A. Willems, M. Voet Rz., w — J. J. van Gulick s — P. Driessen o.

Dieden c. a. (473—240) . . . . B en s — F. Lorskens, A. Bijl, w — M. Kuipers o.

Diessen (1107—575). J. J. Heuvelmans B, 1900—20 juli 1924 — Th. van Korven, J. C. Vingerhoets, w — N. C. W. van Dijck s — M. J. W. van Dijck o.

Dinteloord c. a. (3747—1600). A. van Campen B, 1917—12 febr. 1923 — J. Th. Korst, P. M. Sneep, W — J. P. Sprong s — J. Herselman ✠ o.
Dinther (1751—821). G. J. M. Wagenaar B, 1918—20 juli 1924 — A. van der Biezen, M. H. Zutphen, w — H. J. Kerkhof s — H. Th. van Sleeuwen o.
Dommelen (480—218). C. M. Ploegmakers B en s, 1913—22 april 1925 — C. L. van Keersop, J. van den Heuvel, w — G. Kaanen o.
Dongen (7537—3498). J. L. Switzar B. 1910—25 jan. 1922 — W. J N. Verbunt, A. J. C. M. van Gastel, w — A. Edelbroek s — C. P. van der Wee o.
Drongelen (401—186). D. F. Brune B, 1913—27 dec. 1925 — J. A. van der Schans, J. van der Stelt, w — W. V. Vocht s en o.
Drunen (3007—1505). C. P. van Hulten B, 1893—25 april 1923 — A. van Spijk, M. van Halder, w — M. J. Veltman s — F. van Drunen o.
Duizel c. a. (684—264). P. G. A. G. Panken B, 1902—19 aug. 1926 — F. van Nunen, P. Rijken, w — C. A. Hennekam s — Ch. A. van Mierlo o.
Dungen (*den*) (1701—772). P. A. van den Broek B, 1919—6 nov. 1925 — A. van Grinsven. A J. A. van den Hurk, w — H. A. Spierings s — P van Osch o.
Dussen (2615—1634). J. J. H. Snijders B en s, 1915—10 febr. 1921 — A. A. H. van Honsewijk, J. van Steen, w — J. H. Kamp o.
Eersel (1349—631). J. T. van den Boom B, 1899—24 oct. 1923 — P. Bloks, W. C. T. Vervest, w — . . . . s en o.
Eindhoven (45624—18514). A. Verdijk B, 1920—1 jan. 1926 — A. F. C. M. Raupp, J. van Best, M. Cox, J. L. van Engeland, w — J. M. Sanders s — H. Th. M. de Groof o.
Empel c. a. (609—295). A. P. Godschalx B, 1894—9 juli 1924 — A. H. A. de Bekker, J. F. van den Dungen, w — M. Wientjens s en o.
Engelen (517—210). G. Th. C. Murray B en s, 1894—13 juni 1924 — F. van de Grint Th.z., A. Leyte, w — W. Th. Leyte ACz. o.
Erp (2624—1273). J. A. van Mil B en s, 1914—10 febr. 1926 — J. van Lieshout, A. Rooyackers, w — J. Sleegers o.
Esch (617—283). M. J. C A. Arnolds B, 1918—13 dec. 1924 — A. van den Braak, W. van den Braak. w — A. F. van Roosmalen s — H. J. van den Braak o.
Escharen (1390—577). F. A. J. baron van Hövell van Westervlier B, 1910—10 maart 1922 — A. A. Bardoel, J. van der Linden, w — M. Peeters s en o.
Etten c. a. (8292—3753). J. A. M. J. Beretta ✠, B, 1908—20 sept. 1926 — P. Luijckx, C. W. J. Luijckx, w — J. P. J. Leijten s — A. J. C. Verdiesen o.
Fijnaart c. a. (4343—1923). A. van Campen B, 1919—3 febr. 1925 — J. W. van den Dries, J. van Dis LJLz., w — A. van Dis s en o.
Gassel (626—294). A. M. Huberts B, 1892—13 mei 1922 — M. Jans, A. A. Bardoel, w — H. W. Mooren s en o.
Geertruidenberg (2613—1083). Mr. H. J. C. M. Allard B, 1912—13 sept. 1924 — C. L. Scherp, A. Segeren, w — N. G. E. Meijers s — J. W. de Hoog o.
Geffen (1740—727). J. Veltman B en s, 1918—9 febr. 1924 — H. C. W. Schouten, P. van Nuland, w — A. G. van Lith o.
Geldrop (3608—1596). A. N. Fleskens (GG2) B, 1908—1 aug. 1926 — J. M. van Tuijll van Serooskerken, J. A. M. van Bragt, w — J. P. Knaapen s en o.
Gemert (4745—2336). F. K. Buskens B, 1886—25 nov. 1922 — P. Smulders, A. A. van Hout, w — C. H. F. Schafrat s — J. Bots o.
Genderen (1065—593). D. F Brune B en s, 1905—14 juni 1923 — B. de Graaff, J. P. Smits, w — C. J. Brouderhorst o.
Giessen (478—242). A. D. van der Schans B. 1914—7 maart 1926 — J. C. H. van Eeten, C. M. Verhoeven. w — G. Verhoeven s — T. Nieuwenhuizen Fz., o.
Gilze c. a. (5527—2388) G. J. van Poppel B, 1901—28 mei 1925 — J. J. B. Schellekens, Q. Verheijden, w — A. J. M. Hoevenaars s — B. van den Kieboom o.

Ginneken c. a. (9603—3928). Jhr. mr. Th. E. Serraris B, 1916—17 juli 1922 — A. van Nooten, C. Rijppaart, W — A. G. Bastiaansen S — J. A. J. Beljaars O.
Goirle (3781—1593). J. B. Rens B, 1913—26 aug. 1925 — A. de Brouwer, P. Vermeulen, W — A. van Vugt S en O.
Grave (2375—1079). L. J. J. M. Ficq B, 1919—6 febr. 1925 — B. W. Jacob, F. J. J. B. A. Binhorst, W — A. W. J. Bodenstaff S — J. P. J. Hendrikx O.
's-Gravenmoer (1405—678). D. Smits B en S, 1910—15 jan. 1922 — G. Verhagen Pz., W. Versteeg Jz., W — A. van Eersel O.
Haaren (1971—801). A. de Ruijter B, 1920—7 juli 1926 — P. Vermeer, M. van Vugt, W — P. Verhoeven S — H. Bekkers O.
Halsteren (4923—2093). J. M. Mastboom B, 1909—1 juni 1921 — F. Jonkers, G. Wijnen, W — A. L. F. P. van Hoek S — A. J. A. Rampart O.
Haps (1275—549). H. M. van Deursen B, 1902—21 juli 1926 — A. J. Thijssen, J. H. Teunissen, W — H. Selten S — R. Hurkens O.
Hedikhuizen (1329—633). J. M. A. van Bokhoven B, 1913—26 aug. 1925 — R. P. Luyben, P. Vugts, W — H. J. M. Couwenberg S en O.
Heesch (2731—1230). A. M. A. Wolters B en S, 1888—2 febr. 1924 — J. van de Ven, C. van den Berg, W — J. van Oort Jz. O.
Heeswijk (1256—590). G. J. M. Wagenaar B en S, 1913—28 juli 1925 — M. Dobbelsteen Mz., G. M. van der Pas, W — W. van Aspert O.
Heeze (2683—1194). P. A. Strijbosch B, 1890—16 april 1926 — P. P. van Asten, W. G. van Rietschoten, W — Ger. van Asten S — God. van Asten O.
Helmond (18501—7926). M. P. W. van Hout ✠, B, 1913—9 juli 1925 — J. J. Ebben, J. W. van Wel, W — J. A. van Bokhoven S — J. J. J. Raymakers O.
Helvoirt (1779—868). A. F. van Rijswijk B en S, 1909—21 jan. 1921 — A. W. van Dongen, A. Simons, W — H. J. J. van Buul O.
Herpen (1761—763). H. W. C. V. van der Sijp B en S, 1915—1 nov. 1921 — H. Ch. Reys, Th. Schraven, W — Ch. M. L. van Rossum, O.
Herpt (595—270). L. van Herpt B, 1911—10 april 1923 — I. A. J. Buijs, A. W. Verhoeven, W — F. A. J. van Liempt S — A. J. J. van Bokhoven O.
's-Hertogenbosch (38067—16203). Mr. F. J. van Lanschot B. 1917 — 11 sept. 1923 — F. H. J. C. M. van Meerwijk, J. A. M. Scheffers, M. Krijgsman, W — A. H. L. M. van der Marck S — A. A. Ebeling O.
Heusden (2024—924). H. J. van Eggelen ✠, B en S, 1918—30 dec. 1924 — Chr. J. de Jong, G. van Everdingen, W — J. Zonneveld O.
Hilvarenbeek (3282—1461). J. C. de Rooy B, 1908—9 nov. 1926 — A. W. Favier, J. van Raak, W — J. A. G. J. Vermeer S — J. M. Naaijkens O.
Hoeven (3513—1429). B. M. van Meer B, 1892—29 mei 1922 — J. Vermunt, F. C. B. M. Brörmann, W — J. A. Kouters S en O.
Hooge- en Lage-Mierde (1536—745). J. Goutsmits B, 1917—24 juli 1923 — J. Maas Jbz., Ch Verspaandonk, W — J. G. van Vorst S — J. van Hoof O.
Hooge- en Lage-Zwaluwe (4861—2218). D. E. van Suylekom B en S, 1914—13 jan. 1926 — P. de Visser, J. Beljaars, W — A. Vos O.
Hoogeloon c. a. (1874—840). P. G. A. G. Panken B, 1911—3 juni 1923 — C. Hoskens, H van den Boer, W — J. W. M. van Eijck S — J. F. Willems O.
Huybergen (1025—314). J. P. J. van Agtmaal B en S, 1898—22 nov. 1922 — P. J. van Agtmaal, P. J. B. Buermans, W — W. J. van Agtmaal O.
Huisseling c. a. (585—325). A. van de Wiel B en S, 1907—7 aug. 1925 — H. F. de Bruijn, H. M. Kerkhoff, W — G. M. Coenen O.
Klundert (4517—2080). A. C. van Drimmelen B, 1912—16 jan. 1924 — C. van Beek, Kr. Timmers, W — W. van Sprang S en O.
Leende (1541—689). J. Vogels B en S, 1910—31 dec. 1922 — J. H. Bax, J. Bax, W — A. van Engelen O.

Liempde (1526—787). J. E. van den Posch B en s, 1919—11 jan. 1925 — Ch. Welvaarts, E. Bacx, w — G. van Rooij o.
Lierop (991—486). J. P. van Dijk B, 1905—4 maart 1923 — A. Meulendijks, P. J. van Asten, w — W. A. J. Michels s — W. A. van Asten o.
Lieshout (1620—787). A. A. M. van den Heuvel B, 1902—13 dec. 1926 — A. van Hoof, A. Kusters, w — K. M. Brouwers s — J. P. Swinkels o.
Linden (569—250). J. A. M. van de Mortel B, 1912—5 oct. 1924 — Th. H. Janssen, J. P. W. van Kempen, w — G. M. Hermanussen s — H. A. W. Roelofs o.
Lith (1570—705). G. J. A. van Heeswijk B, 1900—30 maart 1924 — L. van Oss, E. Schouten, w — A. L. J. Schouten s — Th. H. Pompen o.
Lithoijen (672—318). G. J. A. van Heeswijk B, 1900—30 maart 1924 — M. Ottings, L. Ploegmakers, w — G. H. van de Schans s — A. A. H. Janssen o.
Loon-op-Zand (9026—4197). J. L. van Besouw B, 1901—15 maart 1925 — C. F. Verscheuren, C. Roestenberg, w — M. A. van der Wee s — M. J. Musters o.
Luyksgestel (951—392). J. A. M. M. Meylink B, 1919—3 febr. 1925 — J. H. van Montfort, J. R. van den Poer, w — W. Verhoeven s — J. M. Loijens o.
Maarheeze (759—303). C. N. J. Moons B, 1906—26 febr. 1924 — L. M. J. van Otterdijk, E. J. Winters, w — F. J. C. van Gastel s — J. M. van de Weegh o.
Maasheers c. a. (1847—785). G. H. J. Rieter B, 1901—23 febr. 1925 — G. C. Kersten, W. Crooymans, w — P. L. Stevens s — L. A. Kersten o.
Made c. a. (4804—2038). A. J. A. van Gils B, 1919—13 nov. 1925 — J. van der Veeken, T. J. van der Reyt, w — J. P. van Sleeuwen s — M. Th. J. Simonis o.
Meeuwen (853—422). D. F. Brune B, 1914—27 dec. 1925 — D. van Buuren, A. Straver Wz., w — J. L. Sprong s — C. Straver Wz. o.
Megen c. a. (1728—863). M. P. J. van Vlokhoven B, 1918—16 dec. 1924 — J. H. Meijs, J. F. de Kock, w — J. S. M. de Wit s — H. L. Kocken o.
Michielsgestel (St.-) (4596—1769). Th. G. A. M. Spierings B, 1919—11 nov. 1925 — A. P. Kapteyns, C. Brekelmans, w — J. M. Knieknie s — J. Schellekens o.
Mierlo (3701—1682). J. C. J. Verheugt B, 1910—25 mei 1922 — G. Keeren, M. J. Prinsen, w — A. F. M. Panken s — J. van Grootel Hz. o.
Mill c. a. (3387—1438). W. J. H. Verstraaten B, 1898—1 febr. 1922 — A. W. van Hout, C. Linders, w — H. L. Verstraaten s en o.
Moergestel (1705—831). E. J. M. J. Maeijer B, 1896—27 jan. 1926 — A. Ketelaars Cz., Ch. J. van de Wouw, w — H. J. van Hulten s — S. van Lommel o.
Nieuwkuyk (1505—725). C. F. van den Broek B, 1915—21 juni 1921 — A. H. Mostermans, Th. van Mierlo, w — W. A. J. van der Leeden s — J. van den Brand o.
Nieuw-Vossemeer (1394—672). B. A. van der Wielen B en s, 1909—8 febr. 1921 — C. P. Ooms, M. Ph. L. Moors, w — J. C. J. Swagemakers o.
Nistelrode (2421—1093). J. F. van de Ven B en s, 1920—12 maart 1926 — J. van Dijk, S. Smits, w — C. van der Linden o.
Nuland (1202—550). Th. F. Teunissen B en s, 1915—2 sept. 1921 — G. Bekkers, J. van Bakel, w — F. J. van Heeswijk o.
Nunen c. a. (2776—1339). J. G. van Kemenade B, 1911—20 juni 1923 — P. J. van Wijk, M. G. Sloots, w — F. van den Nieuwenhof s — J. A. Prinsen o.
Oedenrode (St.-) (5469—2590). Jhr. H. L. J. M. van Rijckevorsel van Kessel B, 1915—2 jan. 1921 — M. Moeskops, P. H. F. Kemps, w — H. P. J. Verhoeven s — P. van den Brand o.
Oeffelt (1315—637). C. J. J. Remmen B en s, 1918—24 juli 1924 — J. F. Haerkens, H. Mooren, w — G. M. Nelissen o.

Oerle (685—299). A. J. van Hooff B en S, 1919—16 dec. 1925 — A. van den Oetelaar, P. J. Schippers, W — P. J. van de Ven O.
Oijen c. a. (842—462). A. Jans B en S, 1912—22 juni 1924 — P. B. van Teeffelen, J. C. Peperkamp, W — Th. van Vugt O.
Oirschot (4326—2099). J. Ch. H. B. van Lith B, 1895—15 jan. 1925 — A. van de Ven, H. J. Noijen, W — A. J. M. de Kroon S — A. N. van den Heuvel O.
Oisterwijk (4221—1895). J. C. de Keijzer B, 1911—16 jan. 1923 — A. W. M. Roosen, C. J. van der Aa, W — M. G. Canters S — A. Koolen O.
Oost-, West- en Middelbeers (1167—548). A. J. Smulders B en S, 1899—12 jan. 1923 — F. J. Liebregts, J. W. Verhagen, W — H. J. Liebregts O.
Oosterhout (13866—6111). F. M. A. J. ridder de van der Schueren B, 1918—19 febr. 1924 — P. C. Fick, A. van Leijsen, W — C. P. Barel S — C. J. A. van der Maden O.
Oploo c. a. (2030—981). J. M. A. Arts B en S, 1903—15 juli 1921 — P. Baltussen, A. Christiaans, W — J. Th. Remmen O.
Oss (11065—4583). H. F. van den Elzen B, 1910—12 sept. 1922 — M. A. van Erp, J. van Dinther, W — J. A. Pulles S — L. Meijers O.
Ossendrecht (3452—1230). F. J. van de Ven B en S, 1914—19 juni 1926 — B. G. van Gorsel, G. F. Jansen, W — J. C. van der Poel O.
Oudenbosch (5782—2378). H. L. P. A. Berends B, 1900—9 nov. 1924 — F. A. A. Settels, J. M. Nelemans, W — A. J. Leijdekkers S — J. G. A. Settels O.
Oud- en Nieuw-Gastel (5675—2564). A. G. J. Mastboom B, 1898—8 jan. 1922 — dr. P. W. J. Dautzenberg, P. Kerstens, W — N. A. van Mechelen S en O.
Oudheusden (1021—505). F. A. J. van Liempt B en S, 1916—25 maart 1922 — L. J. van Herpt, J. J. Gijzels, W — P. van Loon O.
Princenhage (12658—5201). J. H. M. Vermeulen B, 1917—2 mei 1923 — A. Romme, A. van Baal, W — L. P. A. Wermenbol S — P. Wolske O.
Putte (1644—477). P. H. Leys B, 1901—16 oct. 1925 — A. G. Leys, C. Matheusen, W — C. J. Leys S en O.
Raamsdonk (6646—2929). A. J. W. M. Moons B, 1918—8 april 1924 — E. C. de Wit, J. W. F. M. de Klijn, W — J. M. Kieboom S — H. J. Leijten O.
Ravenstein (903—404). J. A. A. J. M. ridder de van der Schueren B, 1913—16 jan. 1925 — G. J. Niënhuis, G. J. H. van Stekelenburg, W — T. P. L. Berben S en O.
Reek (1002—451). W. Wientjens B en S, 1917—25 april 1923 — N. L. Smits, L. Zegers, W — P. J. N. Henst O.
Reusel (1766—615). A. A. Willekens B en S, 1912—29 april 1924 — A. H. Vermeulen, M. Vrijsen, W — M. van den Borne O.
Riethoven (625—264). J. A. Baken B, 1918—28 maart 1924 — J. Tops, W. J. van Lieshout, W — J. van Asseldonk S — H. van Deyck O.
Roosendaal c. a. (20282—8260). A. L. G. H. M. Coenen [illegible], B, 1893—1 april 1923 — A. W. Braat, A. Heerma van Voss, W — A. A. Rademakers S — C. P. M. Raaijmaakers O.
Rosmalen (4117—1683). A. A. Wolters B, 1911—10 april 1923 — J. Westerlaken, J. Coppens, W — J. F. Hurkmans S — L. van den Dungen O.
Rucphen c. a. (6082—2563). A. Mol B, 1911—5 jan. 1923 — C. H. Commissaris, J. Aarts, W — A. C. van den Wildenbergh S — J. J. Commissaris O.
Rijsbergen (1894—851). H. L. M. Rubert B, 1914—7 febr. 1926 — G. A. Jacobs, J. C. Schoemakers, W — A. Th. M. Magilse S en O.
Rijswijk (694—305). A. D. van der Schans B en S, 1914—7 maart 1926 — J. Verschoor, J. Westerlaken, W — G. Nieuwenhuizen O.
Sambeek (1908—941). P. L. Stevens B, 1913—16 dec. 1925 — G. W. Hafmans, J. G. van Hassem, W — P. J. Wijnhoven S — J. Willems van Dijk O.
Schayk (1781—815). A. J. Hoefnagel B, 1905—1 juli 1923 — C. Kersten, C. W. de Kleijn, W — H. van der Heyden S en O.

Schijndel (6724—3068). J. J. Janssens B, 1919—16 sept. 1925 — J. W. Timmermans, J. van den Boogaard, W — F. H. de Bruijn S — L. J. van Esch O.

Soerendonk c. a. (1253—541). J. Damen B, 1903—19 oct. 1921 — P. van der Wiel, P. van Meijl, W — M. Versantvoort S — A. de Laat O.

Someren (3375—1626). W. A. J. Michels B, 1903—19 oct. 1921 — J. van Eijk, H. Rooijmans, W — P. J. C. Smulders S — G. Sonnemans O.

Son c. a. (1814—870). A. C. van de Ven B, 1918—28 maart 1924 — Th. van de Laar, L. Swinkels, W — N. Dijkhoff S — A. Lathijnhouwers O.

Sprang (1814—911). C. G. H. H. Meijer B, 1900—27 juli 1924 — B. Verhoeven, G. L. Vos, W — J. L. van Santen S en O.

Standdaarbuiten (1877—836). F. J. Crusio B, 1916—29 aug. 1922 — C. P. J. Sweere, A. M. Brouwers, W — P. J. van Rooy S en O.

Steenbergen c. a. (9145—4227). H. P. M. van Etten B, 1919—26 april 1925 — G. K. Moors, W. J. J. van de Kar, W — J. L. M. Jurgers S — J. M. Koenraadt O.

Stiphout (879—372). M. Sprengers B en S, 1905—3 mei 1923 — J. Teunissen, P. J. de Kok, W — P. J. van Oorschot O.

Terheyden (4083—1827). M. A. A. van Hoeff B, 1913—21 oct. 1925 — J. W. van Alphen, M. Nieuwensteeg, W — J. Beljaars Damen S en O.

Teteringen (6638—2839). Ch. Verdaasdonk ✻. B, 1911—4 dec. 1923 — F. C. van Dijk, J. W. van Alphen, W — Ch. J. Oomen S — A. W. Verlegh O.

Tilburg (61557—26416). Mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both B, 1915—24 nov. 1921 — A. Th. van Eijen, E. N. R. van Roessel, J. C. Ackermans, mr. J. C. A. M. van de Mortel, W — J. L. Miessen S — J. F. X. C. A. Jansen O.

Uden (7121—3111). M. C. Thyssen B, 1909—27 maart 1921 — J. P. Strik, H. van Mil, W — H. J. L. Hoefs S — H. J. van Sleeuwen O.

Udenhout (3438—1545). H. W. A. van Heeswijk B, 1900—12 nov. 1924 — F. Verbunt, J. van Roessel, W — P. J. Vermeer S — J. Vermeer O.

Valkenswaard (5119—1773). E. A. J. Kuijper B, 1920—21 febr. 1926 — J. F. van de Ven, Ch. Jaspers Pz., W — J. N. Verhoeven S — J. Jaspers O.

Veen (930—414). R. J. van Doveren B, 1898—2 febr. 1922 — C. Schreuders, M. Smits, W — J. Timmermans S en O.

Veghel (6870—3198). M. A. Völker B, 1906—6 nov. 1924 — G. Ph. Rath, B. van den Tillaart, W — F. C. van Lith S — C. M. Rooijackers O.

Veldhoven c. a. (2361—1119). C. van Vroonhoven Fz. B, 1909—1 juni 1921 — A. Coppelmans, J. Elsen, W — . . . . S — C. Kuijpers O.

Velp (708—350). L. J. J. M. Ficq B, 1917—25 april 1923 — H. G. Rijnders, A. J. Jans, W — A. G. H. M. Velthuijzen S — J. M. Vos O.

Vessem c. a. (1191—593). P. J. E. Visschers B en S, 1917—26 jan. 1923 — A. van Ham, J. van den Biggelaar, W — J. C. Olislagers O.

Vierlingsbeek (1724—826). A. J. Jenniskens B, 1900—3 mei 1924 — G. J. Stevens, J. Wijnhoven, W — C. A. M. van Etten S — J. P. Huybers O.

Vlierden (676—322). H. J. van Hulten B, 1919—13 nov. 1925 — J. Keijzers, H. Kemps, W — H. Keijzers O.

Vlijmen (3889—1819). G. R. van der Ven B, 1907—18 sept. 1925 — P. H. van Buul, J. van Helvoort JPz., W — A. W. H. van Hest S — M. de Vaan Wz. O.

Vrijhoeve-Capelle (557—240). C. H. L. V. Valter B, 1914—15 sept. 1926 — A. P. de Bruijn, G. J. Heymans, W — D. van den Berg S en O.

Vught (7720—2814). A. W. J. van Lanschot (HG2) B, 1899—24 mei 1923 — J. de Veer, P. J. Lathouwers, W — J. H. van Roon S — F. A. M. Grips O.

Waalre (1255—594). A. J. van de Ven B en S, 1907—16 sept. 1925 — A. M. Swane, M. Bak, W — J. Karsmakers O.

Waalwijk (5899—2476). Th. L. D. de Surmont de Bas Smeele B, 1907—14 aug. 1925 — J. Gragtmans, E. W. Klijberg, w — M. A. J. van Liempt s — C. R. S. van der Heyden o.
Wanroy (1246—575). A. M. Hendriks B, 1900—13 dec. 1921 — C. Smits, C. Laarakkers, w — P. A. Cornelissen s — J. van de Kolk o.
Waspik (3373—1569). P. N. Dekkers B, 1905—11 oct. 1923 — E. J. Rubbens, A. G. Vloeimans, w — B. P. J. van Schijndel s — A. C. J. Verschuren o.
Werken (de) c. a. (3457—1550). A. Sigmond B, 1913—27 oct. 1925 — C. Verhagen, D. Koman, w — G. Vos s — P. H. Oldemans o.
Werkendam (3615—1500). A. Sigmond B, 1915—29 jan. 1921 — J. Visser, C. J. Visser, w — J. A. Timmermans s en o.
Westerhoven (696—293). J. A. Baken B, 1917—29 mei 1923 — P. J. Schellens, R. Smolders, w — C. M. Ploegmakers s — H. Schellens o.
Willemstad (2208—979). H. van der Veen B, 1920—1 april 1926 — K. Dane Cz., J. A. Maris Wz., w — Hk Koomans s en o.
Woensdrecht (4077—1714). J. J. M. Rubert B, 1917—5 juni 1923 — F. A. Dietvors, J. A. Melsen, w — L. S. Soffers s en o.
Woudrichem (2147—977). P. Verhagen B, 1903—9 oct. 1921 — A. van der Wiel, J. Speor, w — J. L. G. Kingmans s — S. H. Bax o.
Wouw (4724—2116). P. J. A. Hoeks B, 1911—20 april 1923 — J. B. Dekkers, C. van Gils, w — P. Goossen s — P. J. Damen o.
Wijk c. a. (2368—1130). R. J. van Doveren B, 1898—2 febr. 1922 — G. P. L. Bouman, J. Boender, w — E. Sluymers s en o.
Zeeland (2353—998). J. G. Doedens B en s, 1897—9 aug. 1921 — J. P. F. van de Ven, P. van den Brand Mz., w — H. Pittens o.
Zeelst (1558—705). J. J. Wintermans B, 1919—13 dec. 1925 — F. J. J. Bazelmans, P. van den Oetelaar, w — A. G. R. Kappers s — P. J. Keeris o.
Zesgehuchten (1295—493). A. N. Fleskens (GG2) B, 1905—26 juli 1923 — P. van Gastel, J. J. van der Putten, w — J. L. van Engeland s en o.
Zevenbergen (8376—3870). K. E. M. Vogel B, 1920—26 april 1926 — J. J. van Aken, J. G. Nollen, w — M. M. Bouwmeester s — C. H. M. Damen o.
Zundert (6056—2353). L. E. A. F. van de Wall B, 1890—11 jan. 1926 — J. F. Hoppenbrouwers, V. F. van Tichelt, w — J. J. J. Beljaars s — J. F. Buijs o.

Gelderland.

Aalten (10025—4450). A. J. W. Monnik B, 1910—23 febr. 1922 — H. J. J. G. ten Dam, J. Obbink, w — B. H. Vaags s — F. H. Freriks o.
Ammerzoden (2511—1278). W. Th. de Leeuw B, 1919—1 mei 1925 — M. van Doornmalen, L. van Run, w — P. A. M. Hoynck van Papendrecht s — F. P. van Hemert o.
Angerlo (2509—1107). P. C. Schaepman B, 1920—28 febr. 1926 — T. Derksen, W. J. Kraayvanger, w — W. J. Waaijer s en o.
Apeldoorn (46139—20409). Mr. W. Roosmale Nepveu B, 1910—1 juli 1922 — R. Kerkhoven, J. Esmeijer, jhr. L. F. Teixeira de Mattos, K. van Trigt, w — G. J. Hardick s — J. Boekhoudt o.
Appeltern (3159—1620). M. L. L. Eschweiler B, 1919—22 juli 1925 — P. van Os, P. G. de Leeuw Jz., w — A. M. van Teeffelen s — W. van Gemert o.
Arnhem (71002—33836). Jhr. mr. D. J. de Geer ❁, B, 1920—8 mei 1926 — mr. dr. R. J. de Visser, H. Goedhart jr., J. J. W. IJsselmuiden, B. Bakker, w — mr. J. L. C. van Essen ✠4 s — L. B. van Bochove o.
Balgoy (499—223). W. J. C. de Bruyn B en s, 1886—3 dec. 1922 — P. J. Berben, J. Koolen, w — J. A. C. Janssen o.

Barneveld (11379—4646). A. W. J. J. baron van Nagell ✠4 ✠ (K2) (LBU) B, 1853—22 april 1925 — C. J. Schimmel, H. van de Craats, W — J. Admiraal S — J. C. van Heuven O.

Batenburg (609—272). F. G. Caners, B 1919—16 nov. 1925 — G. Banken, A. H. Lepoutre, W — A. M. Baaijens S — A. van Helvoort jr. O.

Beesd (2570—1226). . . . . B — F. M. Verstegen, J. van Avezaath Nz., W — A. Pos S en O. *

Bemmel (6308—2921). K. A. M. ridder de van der Schueren (OM) B, 1907—8 juli 1925 — H. N. Verweijen, Th. J. G. Terwindt, W — W. Th. Jansen S — A. J. M. van Oppenraaij O.

Bergh (11078—4069). H. J. Smit B, 1906—1 mei 1924 — J. L. ten Have, F. W. J. Loefs, W — C. J. B. Reijers S — Th. J. L. Overbeek O.

Bergharen (1683—797). G. M. Jansen B, 1914—14 sept. 1926 — W. B. van Bronkhorst, H. Reijnen, W — L. van den Heuvel S en O.

Beuningen (3057—1337). W. J. J. Verstraaten B, 1901—13 febr. 1925 — A. J. Beijer, M. H. Broekman, W — G. T. C. Hol S en O.

Beusichem (1532—811). H. G. van Everdingen B, 1917—19 jan. 1923 — J. J. van der Willigen, J. van den Berg, W — R. H. Bulten S en O.

Borculo (4850—2438). Jhr. mr. P. A. G. de Milly van Heiden Reinestein (J) ✠ B, 1915—20 aug. 1921 — G. J. Griemelink, H. J. te Velthuis AJz., W — C. F. Poulie S — J. Rossing O.

Brakel (1683—816). S. van Dalen B en S, 1900—21 dec. 1924 — E. Klop, R. van Zanten Wz., W — L. Ekelmans O.

Brummen (8355—4089). Jhr. mr. dr. L. H. N. Bosch ridder van Rosenthal B, 1917—3 nov. 1923 — J. D. Schoonman, H. B. F. J. de Roo, W — J. G. C. Spruit S — J. P. H. Lepeltak Kieft O.

Buren (1967—907). P. H. Knobbout B, 1919—10 jan. 1925 — H. G. van Everdingen, H. M. de Kruyff, W — S. P. J. Ch. Boudet van Dam S — H. G. de Kruijff O

Buurmalsen (1886—1005). F. W. baron van der Borch van Verwolde B, 1910—19 sept. 1922 — W. M. J. Heuff, S. Meijer, W — B. Swets S — J. W. Verwey O.

Culenborg (9417—4102). D. F. J. van Walsem B, 1916—22 maart 1922 — C. Laan, A. J. J. M. Olijslager, W — A. R. van Beekum S — H. D. Smits O.

Deil (2238—1164). Mr. W. M. Kolff B, 1914—10 juni 1926 — R. M. van Gelnicum, R. Th. van Dieden, W — . . . . S — N. J. M. van Gellicum O.

Didam (5591—2273). Jhr. A. E. M. van Nispen tot Pannerden B, 1911—10 april 1923 — G. B. Horsting Bz., G. Mom, W — H. Th. van Uum S — H. G. Raben O.

Dinxperlo (3273—1442). J. C. A. M. van Kluijve B en S, 1910—2 juni 1922 — G. J. Sondern, J. W. Grooters, W — H. A. Beil O.

Dodewaard (2123—976). Mr. J. A. van Tienhoven B, 1919—16 sept. 1925 — H. Koch, J. F. Vink, W — . . . . S — A. H. A. T. Tap O.

Doesburg (4669—2233). Jhr. mr. G. A. A. Nahuys B, 1914—10 juni 1926 — dr J. d'Ailly, E. J. Lubbers, W — J. H. van Lexau Frieswijk S — E. H. K. van der Worp O.

Doetinchem (11838—4615). W. S. J. Tenkink ✠, B, 1919—1 jan. 1926 — Mr. J. J. van Gorkum, H. D. Muller, W — R. J. de Vrieze S — H. W. Japing O.

Doornspijk (4105—1779). J. H. A. Frieswijk B, 1913—15 dec. 1925 — E. Draaijer, G. Vos Wz., W — R. de Valk S — R. Prins O.

Doorwerth (1768—359). Jhr. mr. H. R. A. Laman Trip B, 1915—12 nov. 1921 — J. van den Berg, H. O. van Maanen, W — J. A. den Hartog S en O.

Dreumel (2488—1204). G. van Eyseren B, 1879—17 april 1921 — A. van den Bos, A. Bouwmans Mz., W — A. A. J. van Erp S — H. A. van Welie O.
Driel (3728—1714). J. F. van Heereveld B, 1919—1 oct. 1925 — W. Vissers, J. A. van Heijningen, W — J. de Groot S — W. M. Ackermans O.
Druten (5412—2551). W. Verheijen B, 1896—1 febr. 1926 — P. J. Albers, H. J. van der Wielen, W — H. F. van Haaren S — C. B. van Heereveld O.
Duiven (3533—1574). Z. Th. F. J. baron van Dorth tot Medler (OM) B, 1898—30 maart 1922 — J. H. N. van Sadelhoff, G. W. M. Bouwman, W — J. F. H. Otten S — Th. H. Knipping O.
Echteld (2712—1312). H. Houtkoper B, 1914—10 juni 1926 — A. Booij, W. M. van Ringelestijn, W — J. G. J. van Soest S — G. M. van Ommeren O.
Ede (22172—9018). Mr. dr. C. O. Ph. baron Creutz B, 1917—28 febr. 1923 — mr. G. J. IJssel de Schepper, E. Jochemsen, W — O. R. Berger S — D. van Vliet O.
Eibergen (27073—3260). J. M. Valeton B, 1916—17 jan. 1922 — H. A. Huender, H. Th. Ballast, W — F. N. H. Gurck S — H. W. Ellerbeck O.
Elburg (2839—1293). H. A. R. Jonkers B, 1912—5 aug. 1924 — J. Janssen, J. van den Pol, W — mr. H. de Vries S — G. Hoekert O.
Elst (7713—3437). Mr. E. O. J. baron van Hövell tot Westerflier B, 1911—15 febr. 1923 — G. A. C. Erdkamp, W. Janssen Gz. ✠, W — W. C. Gaasbeek S — J. M. F. van de Sandt O.
Epe (10898—4913). J. L. J. B. baron Sweerts de Landas B, 1889—1 mei 1925— H. C. Heering, L. B. Jalink, W — H. Hebers S — H. A. Westhoff O.
Ermelo (12057—4742). C. W. F. baron Mackay B, 1908—20 april 1926 — H. van 't Hull, H. L. Rikkers, W — E. M. van Marle S — H. A. van Marle O.
Est en Opijnen (1025—518). D. C. den Ouden B, 1913—15 juli 1925 — H. van Meeteren, G. H. Groenendaal, W — A. van den Berg S en O.
Ewijk (2595—1265). A. O. F. J. M. van Dijk B, 1919—1 aug. 1925 — J. van den Berg, G. van Beuningen, W — G. A. L. M. Vos de Wael S — J. J. Smits O.
Gameren (2019—931). C. Hobo B, 1919—9 mei 1925 — C. van Leeuwen Jz., A. van Eck, W — A. de Hoop S — G. van Leeuwen Cz. O.
Geldermalsen (3891—1696). Jhr. G. von Geusau B, 1918—1 sept. 1924 — F. J. van Brenk, D. J. van Wijk, W — W. Janssen S — W. D. van Wijk O.
Gendringen (9815—3819). . . . . B — L. H. Snelting, J. B. Geuring, W — W. S. Tervoert S — H. van den Eijnden Sr. O.
Gent (3165—1451). E. P. Simonis B, 1916—16 mei 1922 — Th. T. Bosman, H. Braam, W — J. W. van der Meulen S en O.
Gorssel (6608—3137). Mr. W. H. E. baron van der Borch van Verwolde (J) B, 1911—20 jan. 1923 — G. J. Klein Lebbink, dr. J. van der Hoeven, W — J. de Graaf S — C. C. A. Schröder O.
Groenlo (3635—1698). Th. J. A. Kraakman B, 1911 —3 juni 1923 — J. H. F. Dierkes, J. B. Bomers, W — B. A. Sieverts S en O.
Groesbeek (7995—2806). Jhr. O. J. M. van Nispen tot Pannerden B, 1910—6 aug. 1922 — A. Coenen, F. C J. A. M. baron van Lamsweerde, W — C. A. Luijben S — E. J. Jacobs, O.
Haaften (2521—1184). M. P. van Willigen B, 1916—30 juni 1922 — A. J. van Vuuren, M. Sterrenberg, W — J. van Arkel S — D. H. Sterrenberg O.
Harderwijk (8503—3454). M. G. J. Kempers ✠4 B, 1903—25 febr. 1921 — A. H. J. Stute, G. Vierhout, W — A. Sonke S — G. Breman O.
Hattem (4194—1739). P. L. Honcoop B, 1919—16 sept. 1925 — J. Roseboom, J. B. L. Krooneman, W — J. A. Meter S — J. van Raalte O.
Hedel (1719—836). L. Mes B, 1919—21 juli 1925 — O. M. A. Mol, H. van Hekezen Az., W — H. J. Kooiman S — A. F. Hoeflake O.

Heerde (7700—3446). Jhr. J. G. Schorer B, 1913—30 dec. 1925 — J. W. van Regteren Altena, G. S. van Laar, W — H. Rakhorst s — N. J. Bosch o.
Heerewaarden (1015—487). G. van Eyseren B, 1881—16 febr. 1923 — R. Vermeulen, H. J. A. Kosters, W — G. Janssen s — J. H. Groenendaal Jz. o.
Hemmen (203—106). G. de Hartog B, 1899—21 juli 1923 — F. G. baron van Lynden van Hemmen ✠4, H. van Eck, W — H. de Hartog s — G. Th. van Eck o.
Hengelo (4192—1980). Jhr. A. Reijnst B, 1913—9 juli 1925 — A. Hilderink, J. Abbink, W — Ch. W. Tenckinck s — B. G. Ruesink o.
Herwen en Aerdt (5229—2053). Mr. C. G. Schattenkerk B, 1900—2 juli 1924 — L. J. Voss, J. A. Janssen, W — W. J. A. M. Bruns s — J. A. Stokman o.
Herwijnen (1799—906). H. J. Smit B, 1902—18 febr. 1926 — L. Pannekoek, C. Vervoorn, Cz., W — W. J. Pos s — H. C. J. van Herwijnen o.
Heteren (3478—1529). J. C. van Eck B, 1898—19 aug. 1922 — A. van Rossum, H. J. Slothouber, W — H. van Lonkhuijzen s — P. de Hartog o.
Heumen (1903—830). J. A. H. Steinweg B, 1910—3 oct. 1922 — M. Arts, P. Beelen, W — W. G. F. G. van 't Hullenaar s en o.
Hoevelaken (1187—494). Jhr. P. A. van Eijs B, 1917—15 sept. 1923 — H. van Manen, T. Hoogeveen, W — J. M. J. Borgerhoff Mulder s en o.
Horssen (880—466). W. van Oss B. 1910—27 oct. 1922 — G. Bernts Az., W. van den Heuvel, W — A. W. Bull s — L. Th. van Run o.
Huissen (4857—2053). W. M. Helmich B, 1893—29 mei 1923 — R. J. Vermaas, G. W. Tonk, W — A. A. C. van Dort s — H. A. Scheerder o.
Hummelo (3099—1531). J. I. Cordes B, 1920—1 sept. 1926 — M. Besselink, B. Bloemendaal, W — G. M. van de Graaff s — A. G. Noij o.
Hurwenen (537—259). M. Bakker B, 1918—1 oct. 1924 — C. J. Kleber, J. G. van Aalst, W — H. C. van der Wal s — H. de Gaaij o.
IJzendoorn (611—297). H. Houtkoper B en s, 1919—29 jan. 1925 — C. van Riemsdijk, A. van den Berg, W — H. J. Tap o.
Kerkwijk (1083—573). J. Westrik B, 1918—18 nov. 1924 — C. W. de Geus, B. van Bergeik, W — W. A. van Voorthuizen s — W. C. de Geus o.
Kesteren (3533—1660). T. Lodder B, 1917—14 sept. 1923 — A. H. Tap, P. Heuff, W — A. Brakel s — T. van Craaikamp o.
Laren (4839—2430). J. H. J. Meijer Drees B, 1901—3 juli 1925 — H. Scholten, W. L. van Welderen baron Rengers, W — N. F. Cambier van Nooten s — D. J. A. Groot Wesseldijk o.
Lichtenvoorde (5912—2567). A. J. van de Laar B, 1914—8 sept. 1926 — J. B. Hulshof, J. M. A. C. Hulshof, W — H. T. M. Stoer s — J. H. Weijenborg o.
Lienden (4473—2141). C. de Jonge B, 1911—1 aug. 1923 — G. H. Hol GHz., G. van Ingen, W — J. Ph. van der Ros s — C. W. de Haas Pz. o.
Lochem (5384—2721). Mr. F. W. R. Wttewaall B, 1914—13 juli 1926 — J. Schekman, E. Hommes, W — M. H. L. Lokse s — J. A. A. van de Garde o.
Maurik (4088—2077). M. H. W. Verbrugh B, 1901—6 juli 1925 — J. E. Penraad, A. A. van Ojen, W — J. H. de Vree van Gelder s — G. van Keulen o.
Millingen (3701—1502). C. G. Reymers B en s, 1891—4 juli 1921 — P. Koenen, W. L. Arntz, W — W. H. van Wijck o.
Nederhemert (1062—479). C. W. van Ommeren B, 1919—4 dec. 1925 — E. van der Vliet, E. M. Smits, W — A. van der Kolk s en o.
Neede (4577—2274). H. C. van de Graaff B en s, 1887—15 mei 1923 — H. J. ten Rae, J. Abbing, W — H. ten Hoopen Az. o.
Nijkerk (8785—4016). Jhr. mr. G. C. J. van Reenen B, 1917—20 april 1923 — D. van de Bunt Mz., H. Snapper Johsz., W — H. A. Nab s — J. van Ramshorst Az. o.

Nijmegen (66833—29158). F. M. A. van Schaeck Mathon ✱ ●, B, 1898—15 dec. 1922 — W. J. H. van der Waarden (GG2), J. L. Struik Dalm, G. M. Busser, H. H. A. S. Vrancken, w — mr. dr. J. H. P. M. van der Grinten s — C. M. V. Roothaan o.

Oldebroek (7306—3283). Mr. M. P. D. baron van Sytzama (J) B, 1913—15 oct. 1925 — R. Blaauw, W. Spijkerboer Jz., w — H. C. Baas s — E. Visch Hz. o.

Ophemert (1309—677). Jhr. R. Feith B, 1914—7 febr. 1926 — J. D. van Aalst, H. L. van Gelder, w — M. van Willigen s — C. te Boveldt o.

Overasselt (1904—875). J. Th. M. van den Heuij B, 1906—1 aug. 1924 — J. van Eldonk, J. J. Heijnen, w — J. Peeters Weem s — J. Wiessing o.

Pannerden (1320—588). Jhr. F. L. M. van Nispen van Pannerden B en s, 1905—4 oct. 1923 — J. H. Verheijen, J. J. Bodewes, w — L. Haggenburg o.

Poederoijen (1205—549). S. van Dalen B en s, 1900—21 dec. 1924 — G. D. van Os, J. W. Brienen, w — P. J. van Os o.

Putten (6713—2924). Mr. J. A. Vermeer B, 1910—6 sept. 1922 — L. van Dam, H. van Donkersgoed, w — J. Schipper s — B. van Boeijen o.

Renkum (11758—5382). J. van der Molen Tz. ●, B, 1919—21 oct. 1925 — A. Kroon Az., dr. C. Th. Haverkorn van Rijsewijk, w — A. van Oudenallen s — D. J. van de Garde o.

Rheden (20540—9994). H. P. J. Bloemers B, 1917—1 juni 1923 — F. Kortlang Gz., J. J. de Jong, w — C. J. de Lang Evertsen (K4) s — J. A. Roelofsz o.

Rossum (1358—664). M. baron van Randwijck B, 1889—18 april 1925 — M. P. van Willigen, J. W. Dingemans, w — L. H Janssen s — D. A. van der Kaaij o.

Rozendaal (391—190). F. J. W. baron van Pallandt van Rosendael ●, B, 1900—2 febr. 1924 — J. van de Sandt, S. A. F. baron Creutz, w — P. Beumer s en o.

Ruurlo (3321—1664). A. E. van Arkel B, 1917—12 juli 1923 — G. J. Ooijman, A. J. Rijkenbarg, w — J. W. Bouwmeester s — D. W. Navis o.

Scherpenzeel (1669—706). Mr. A. Royaards van Scherpenzeel B, 1900—12 febr. 1924 — H. Homoet, H. Blanken, w — J. Fijting van Walsem s — W. G. Renes o.

Steenderen (3809—1738). F. Smit B en s, 1911—20 febr. 1923 — G. Remmelink, J. B. Helmich, w — C. Breukink o.

Tiel (11586—5288). J. G. H. R. Bönhoff ✠, B, 1897—1 juli 1921 — Th. Corbelijn, P. van Lavieren, w — E. A. Daniels s — J. G. Ernste o.

Ubbergen (5109—2081). Jhr. F. C. V. Dommer van Poldersveldt B, 1917—10 maart 1923 — Th. H. Daamen, S. ten Bokkel Huinink, w — G. Th. van Boldrik s en o.

Valburg (6118—2819). E. J. baron Lewe van Aduard B, 1918—18 juli 1924 — J. C. van Woerkom, mr. G. Gouda Quint, w — P. J. Kugel s — J. G. N. Gerritsen o.

Varik (1100—569). C. J. M. Brouwers B en s, 1918—25 sept. 1924 — B. Gelsing, J. H. de Geus, w — H. Verhagen o.

Voorst (11658—5531). Mr. A. C. baron van der Feltz (J) B, 1907—7 nov. 1925 — G. van de Water, H. B. Scholten, w — W. A. J. Lucas s — S. Zwat o.

Vorden (3756—1763). W. C. Arriëns B, 1918—10 oct. 1924 — H. Barendsen, W. F. E. baron van der Borch tot Verwolde, w — Th. H. Beekhuis s — T. Bus o.

Vuren (1657—766). G. J. de Bruyn B en s, 1891—23 maart 1921 — G. de Gier, G. Spies, w — N. Vos Jz. o.

Waardenburg (1581—660). Jhr. M. L. van Geen B, 1920—1 mei 1926 — A. den Boesterd Wz., B. G. J. Swemer, w — B. H. van Gijtenbeek s — R. van Gijtenbeek o.

Wadenoijen (1897—835). D. F. Romein B, 1909—24 maart 1921 — D. Keij, G. F. Visée, w — S. G. A. Dinckgreve s — M. H. Heuff o.

Wageningen (11204—4951). Mr. H. F. Hesselink van Suchtelen ●, B, 1893—1 april 1923 — A. H. van Lonkhuizen, J. G. Snackers, w — D. Schouten s — J. H. Leinweber o.
Wamel (5412—3003). P. J. M. Schuijt B, 1907—30 mei 1925 — W. R. Domsdorf, S. Banken, w — . . . . s — G. J. van Beers o.
Warnsveld (3733—1654). S. A. K. baron van Nagell (CBU) B, 1889—15 nov. 1925 — R. Schoemaker, J. Boukloo, w — jhr. J. C. Molleruss — C. P. J. van Baarda o.
Wehl (2742—1188). H. Th. Hoogveld B, 1914—23 oct. 1926 — H. F. Moorman, J. C. Vos, w — M. B. Alofs s — J. Damen o.
Westervoort (1908—811). A. H. C. M. Vos de Wael B en s, 1899—7 april 1923 — W. A. van Dijk, Th. G. H. Jansen, w — G. Wissing o.
Wijchen (5002—2153). Jhr. H. L. J. M. van Rijckevorsel B, 1915—15 sept. 1921 — G. Jacobs Az., H. van den Broek, w — . . . . s — G. H. D. de Kleyn o.
Winterswijk (15615—7210). Jhr. G. A. van Nispen B, 1905—15 nov. 1923 — M. Poppers Mz., W. A. Willink, w — M. Wieringa s — G. H. Berenschot ✠4 o.
Wisch (9656—4153). S. J. Karsten B, 1907—1 jan. 1925 — E. J. Berkhoff, W. Rutgers, w — S. D. Wanrooy s — J. W. Weggelaar o.
Zaltbommel (4277—1951). J. F. B. van Hasselt B, 1906—1 jan. 1924 — P. M. Wink, R. Rutgers, w — W. C. Pleyte s — G. van der Kolk o.
Zelhem (4849—2270). J. J. de Kempenaer B, 1906—15 mei 1924 — B. Ruesink, D. J. Somsen, w — J. Rijpstra s — B. J. Bennink o.
Zevenaar (5724—2465). . . . . B, — A. Th. M. Bergervoet, jhr. L. J. M. van Nispen, w — A. van der Heijden s — Th. J. J. Wassing o.
Zoelen (2327—1213). D. C. Hasselman B, 1912—24 april 1924 — D. Heij, G. van Wijk DCz., w — J. van Kalkeren s — M. A. Heuff o.
Zuilichem (1088—482). F. van Hoogstraten B, 1919—18 oct. 1925 — G. W. Klop, C. A. van Veen, w — J. Tjalsma s — E. G. van Genderen o.
Zutphen (18685—8983). Mr. J. Dijckmeester B, 1917—24 oct. 1923 — D. Molenaar, M. J. Mulders, w — J. Ruibing s — jhr. H. A. Coenen, o.

Zuidholland.

Aar (*Ter-*) (3403—1399). Jhr. K. W. L. de Muralt B, 1897—1 april 1921 — D. van der Hoorn, P. W. Kroft, w — J. Hogenboom s — J. A. van Tol o.
Abbenbroek (722—349). G. van Andel B, 1920—16 juni 1926 — L. van Pelt, H. van Prooije, w — T. Kraaijenbrink s en o.
Alblas (*Oud-*) (1263—576). W. Boudet van Dam B, 1901—1 febr. 1925 — A. Kortleve, K. A. Nugteren, w — P. J. Lucardie s — C. de Kluijver o.
Alblasserdam (6023—2823). S. Berman B, 1914—29 mei 1926 — B. van Eesteren, G. Ross, w — H. J. te Boveldt s — J. C. Stans o.
Alkemade (5640—2385). L. H. M. J. Vosters B, 1920—31 mei 1926 — J. N. Los, S. Strijk, w — A. G. Delen s — J. van der Meer JGz. o.
Alphen aan den Rijn (14919—6582). C. W. C. Th. Visser B, 1918—1 jan. 1924 — J. Vlasman, J. van Leeuwen, w — K. Salverda s — J. A van der Lee o.
Ameide (1728—768). H. van Eeten B, 1900—18 juli 1924 — W. A. van Kekem, C. Verheij, w — C. A. van Staveren s — A. van Staveren o.
Ammerstol (1095—539). J. A. A. Uilkens B en s, 1896—28 nov. 1926 — A. Zanen, G. Rietveld, w — P. H. van den Berg o.
Arkel (969—441). F. J. Folkerts B en s, 1909—16 maart 1921 — L. van Ieperen, ..., w — C. J. Merkens o.
Asperen (1673—849). E. F. J. Hoolboom B, 1891—5 jan. 1921 — M. G. van Baalen, J. Leeuwenburg, w — A. A. van der Pol s en o.

Barendrecht (3693—1475). J. Bax B, 1911—20 juli 1923 — H. Kraaijeveld, C. Dekker, w — P. M. van der Tholen s — J. van Drunen o.
Barwoutswaarder (873—356). P. J. Brunt B, 1919—1 sept. 1925 — D. van Elten, D. Verhoef, w — U. J. ten Hoeve s en o.
Beijerland (*Nieuw-*) (1982—795). G Ninaber B, 1919—17 juli 1925 — A. S. de Winter, H. Vlielander, w — J. Stok s — A. Laban o.
Beijerland (*Oud-*) (6170—2845). A. C. deVries Broekman B, 1908—8 febr. 1926 — C. Hoogenboom, B. W. Schipper, w — A. den Boer s — A. Dekkers o.
Beijerland (*Zuid-*) (2537—1115). A. Zonneveld B en s, 1903—3 jan. 1921 — A. Visser Cz., C. de Jong Az., w — P. A. Verhoeven o.
Benthuizen (904—369). A. Verheul Az. B en s, 1903—30 sept. 1921 — A. Kaashoek, W. C. Diephout, w — G. Spruijt o.
Bergambacht (3461—1692). J. A. A. Uilkens B, 1907—7 aug. 1925 — E. Langerak, S. van den Oever, w — W. Schippers s — T. Blanken o.
Bergschenhoek (1595—661). J. M. M. van Meetelen B en s, 1919—24 febr. 1925 — A. C. Verveen, C. Brengem, w — M. C. Tol o.
Berkel (3382—1391). F. M. M. Vos de Wael B, 1919—10 sept. 1925 — J. P. Koot, P. Klapwijk, w — M. A. Zoeter s — J. J. 't Hart o.
Berkenwoude (822—326). M. Gautier B, 1920—15 april 1926 — M. van Dorp, G. Ondenes, w — A. Gautier s — M. C. Molenaar o.
Bleiswijk (1938—782). J. Baan Dz. B en s, 1919—24 febr. 1925 — M. Vreugdenhil, P. van den Bosch, w — H. Huisman o.
Bleskensgraaf (1012—497). P. Gautier B en s, 1891—23 maart 1921 — W. G. Koorevaar, M. G. de Kluijver, w — G. de Vroomen o.
Bodegraven (5811—2571). H. le Coultre B, 1895—15 maart 1925 — P. Batelaan, J. van der Marel, w — R. M. Loman s — C. van Rijn o.
Bommel (*den*) (1854—812). L. C. Brinkman B en s, 1917—15 dec. 1923 — J. C. Borgdorff, J. Mooijaart, w — A. Jongeling jr. o
Boskoop (6534—2881). W. P. J. Duval Slothouwer B, 1919—1 sept. 1925 — J. Jongejan, H. van der Tak, w — E. G. Konings s — D. Lankhuijzen o.
Brandwijk (881—396). H. A. van der Hoeven B, 1904—20 dec. 1922 — G. Houweling, C. Eijkelboom, w — G. R. Vonk s — V. Brandwijk o.
Brielle (3831—1792). Mr. F. J. D. C. Egter van Wissekerke B, 1919—16 april 1925 — P. F. van der Wallen, M. Zaaijer, w — P. R. Laurense s — J. Mol o.
Capelle-aan den-IJsel (6162—2512). J. Verloop B, 1919—9 april 1925 — J. H. Coenraadts, L. Vuijk, w — J. Biert s — B. van Dam o.
s — mr. A. A. Küller o.
Dirksland (2737—1280). L. de Winter B, 1917—1 oct. 1923 — C. van der Poel, M. Kooman, w — J. Rooy s en o.
Dordrecht (53621—24626). Mr. dr. J. Wijtema B, 1920—31 maart 1926 — P. J. de Kanter, M. van Zanten, Z. van Schelt, B. J. Grobben, w — mr. K. J. Poll
Delft (38433—17546) [1]). Mr. G. van Baren B, 1920—4 oct. 1926 — mr. J. P. Chardon, H. L. M. van de Seijp, J. W. van Langen, J. Brinkman, w — mr. E. Engberts s — mr. W. H. Gesner van der Voort o.
Dubbeldam (4123—1701). G. F. de Roo B, 1914—10 juni 1926 — A. Vervoorn, P. Jas, w — R. A. Damsté s en o.

1) Deze cijfers hebben betrekking op de gemeente Delft in den omvang die zij op ult. 1920 had, zoodat geen rekening is gehouden met de bij de wet van 30 juli 1920 (St. 644) bevolen verdeeling van het gebied der gemeenten Hof van Delft en Vrijenban tusschen Delft, Pijnacker en Schipluiden en inlijving van een deel van Schipluiden bij Delft. De overeenkomstige cijfers voor Hof van Delft waren 5612 en 2285 en voor Vrijenban 3860 en 1397.

Everdingen (1077—545). A. W. de Leeuw ACz. B en s, 1915—14 jan. 1921 — G. van Bruchem Cz., A. de Vos, w — J. D. van Eck o.

Geervliet (1059—508). C. von Lindern B, 1919—16 mei 1925 — J. Trouw, A. Troost, w — E. Rijkee s en o.

Giessendam (4281—1927). W. A. Laurense jr. B, 1904—2 april 1922 — C. G. Westerhout, K. Leenman, w — D. Jas s — A. van Duren o.

Giessen-Nieuwkerk (936—485). H. H. D. van Slijpe B en s, 1894—19 dec. 1924 — P. van Houweling, B. de Groot, w — T. Kooijman Pz. o.

Goedereede (1317—627). J. A. Charbon jr. B, 1916—4 maart 1922 — P. Troost, D. Breen, w — G. Tanis s — P. de Vos o.

Gorinchem (12608—6051). E. G. Gaarlandt B, 1915—16 juni 1921 — S. Biegel, A. J. L. Visser van IJzendoorn (tijd.), w — C. Maters s — W. F. Emck o.

Gouda (26564—12139). U. J. Mijs B, 1917—8 nov. 1923 — H. Knuttel, A. J. IJsselstijn Az., J. van Galen, dr. A. C. A. Hoffman, w — G. J. J. Pot s — C. J. M. Kroon o.

Gouderak (2018—937). J. J. Rupke B, 1905—15 mei 1923 — D. Tom, H. de Jong, w — H. Bergman s — P. van Tiggelen o.

Goudriaan (601—310). W. J. van Slijpe B en s, 1884—25 maart 1926 — M. Beuzekom, A. Korevaar, w — C. J. Sterk Boon o.

Goudswaard (1487—666). A. H. Zahn B en s, 1899—30 mei 1925 — P. Schelling, W. H. Blaak, w — P. Boender o.

's-Gravendeel (4654—2105). D. Roodenburg Vermaat B, 1899—7 april 1923 — P. Naaktgeboren Mz., C. Reedijk, w — B. Groeneveld de Kater s — H. van Gilst o.

's-Gravenhage (359610—168609). Mr. J. A. N. Patijn B, 1918—30 sept. 1924 — mr. P. Drooglever Fortuijn, A. C. A. van Vuuren ⊕, J. W. Albarda, W. Drees, mr. J. A. de Wilde, w — mr. dr. G. A. W. ter Pelkwijk s — P. van Wijk o

's-Gravenzande (5736—2505). Mr. J. Brunt Jz. ✠4 B, 1905—1 mei 1923 — L. Schellevis Dz., P. Metzon, w — P. M. van Nierop ✠ s — J. Rijpma o.

Groot-Ammers (1492—735). G. B. Fortuijn B, 1917—20 april 1923 — A. J. Voorspuy, ..., w — K. H. Kleijheeg s — D. Verlek o.

Haastrecht (1896—914). G. V. W. baron van Hemert tot Dingshof B, 1907—21 jan. 1925 — E. Boere, M. Graveland, w — A. de Groot s — C. A. de Jong van Rodenburgh o.

Hagestein (936—414). A. W. de Leeuw ACz. B en s, 1915—14 jan. 1921 — C. Wolswijk, J. Basta, w — F. de Bruijn o.

Hardinxveld (6193—2735). M. de Lijster B, 1918—6 juni 1924 — J. A. Swets, C. A. van Houwelingen, w — K. de Boer s — M. J. Versteegh o.

Hazerswoude (4235—1846). J. van der Meulen B, 1917—2 mei 1923 — D. de Bruijn IJz., P. F. Veelenturf, w — B. den Braver s — W. van der Poel o.

Heenvliet (1262—638). C. von Lindern B, 1920—6 mei 1926 — E. Wevels, G. van der Hoek, w — F. Jas s — J. M. Korteweg o.

Heerjansdam (1298—550). Jhr. V. P. A. Beelaerts van Blokland B, 1919—26 mei 1925 — M. van Dijk, ..., w — G. Sloof s en o.

Hei- en Boeicop (654—332). J. Pot B en s, 1892—22 sept. 1922 — A. de With Hz., J. Bikker, w — C. de With Hz. o.

Heinenoord (1842—889). J. de Zeeuw B en s, 1911—10 nov. 1923 — K. Louter, A. Kluit, w — A. Troost Dz. o.

Hekelingen (984—452). D. C. Mees B, 1914—16 dec. 1920 — A. Braat, K. C. Schelling, w — A. Avé s — M. van Wijngaarden o.

Hekendorp (637—288). W. H. M. Doorman B en s, 1892—16 juni 1922 — H. van Rossum, H. Verweij, w — J. Kramer o.

Hellevoetsluis (3178—1229). . . . . B. — D. de Boo, Ph. Haas, w — J. B. van der Voort s — M. Baptist o.
Helvoet (Nieuw-) (2782—1201). F. W. van Driel B, 1916—23 febr. 1922 — P. Kramer, A. van der Linde Lz., w — W. F. Aandeweg s en o.
Hendrik-Ido-Ambacht (4620—1732). F. R. van der Wedden B, 1915—8 nov. 1921 — J. S. van der Giessen, E. 't Hooft, w — J. Plantfeber s — T. Leeuwenburgh o.
Herkingen (820—405). L. de Winter B, 1917—1 oct. 1923 — J. den Boer, M. Lokker, w — A. Munters s en o.
Heukelum (1587—766). E. F. J. Hoolboom B en s, 1891—5 jan. 1921 — J. J. Blok, J. A. de Groot Cz, w — J. G. de Wit o.
Hillegersberg (4836—1984). Jhr. V. H. de Villeneuve B, 1907—15 sept. 1925 — J. Schiereck, A. J. Breedveld, w — A. Algie s — J. Kluit o.
Hillegom (9130—3688). D. Wentholt B, 1895—21 maart 1925 — H. Veldhuijzen van Zanten sr., J. H. M. Balvers, w — A. M. van der Jagt s — E. Meijer o.
Hoogblokland (743—372). C. B. Wisboom B en s, 1885—5 dec. 1921 — W. Bovekerk, T. de Bruijn, w — A. de Kuiper o.
Hoogvliet (1093—539). I. van Es B en s, 1913—6 jan. 1925 — W. J. Noordsij, W. Voogt, w — L. A. Gebuijs o.
Hoornaar (613—308). C. B. Wisboom B en s, 1885—5 dec. 1921 — D. K. Aanen, E. Aanen, w — F. de Bruyn o.
IJselmonde (5323—2027). P. F. van Slijpe B, 1894—5 jan. 1924 — H. K. de Raadt, W. Velthoen, w — J. Herweijer s — P. J. Geense o.
Katwijk (13513—5296). J. H. de Waal Malefijt ⊕ (KB1) (EL2) B, 1914—16 oct. 1926 — D. Ouwehand Az., L. Kruijt, w — J. W. Kobus s — G. B. Werther o.
Kedichem (1125—504). F. J. Folkerts B en s, 1909—16 maart 1921 — W. Bel Hz., P. M. van Santen, w — J. W. de Klerk o.
Kethel (1584—724). J. L. Verveen B en s, 1907—14 oct. 1925 — C. Bregman, J. de Jong, w — J. van der Loo o.
Klaaswaal (2045—879). G. van der Molen B en s, 1912—2 nov. 1924 — P. van Dijke, P. J. Mast Gz., w — K. Quak o.
Koudekerk (1675—689). J. C. Oeberius Kapteijn B, 1917—4 aug. 1923 — D. Dorrepaal, D. Reijneveld, w — E. Rollema s — P. de Ligny o.
Krimpen-aan-de-Lek (2844—1337). A. L. van Haaften B en s, 1907—7 nov. 1925 — B. Boogaerdt, P. van der Linde, w — G. C. van der Berg o.
Krimpen-aan-den-IJsel (3659—1478). A. van Walsum B, 1915—21 juni 1921 — C. van der Giessen Az., J. Brouwer, w — T. van der Heiden s — K. van Walsum o.
Langerak (1009—425). G. B. Fortuijn B, 1917—20 april 1923 — H. Verhoef, C. Schep, w — K. H. Kleijheeg s — D. Rozendaal o.
Lange-Ruige-Weide (700—306). W. H. M. Doorman B en s, 1892—16 juni 1922 — P. den Boer, A. Hoogendijk, w — W. de Koning o.
Leerbroek (766—389). B. Tukker B, 1914—8 juni 1926 — M. Hijkoop, ..., w — G. Slob s — T. Hijkoop o.
Leerdam (8532—3179). J. R. Mees B, 1914—1 oct. 1926 — A. van Dam, G. R. Sterk, w — J. C. Rijsdijk s — J. Weersma o.
Leiden (61408—30150). Jhr. mr. N. C. de Gijselaar (J) B, 1910—1 maart 1922 — mr. J. C. van der Lip, J. A. Bots, mr. dr. C. W. van der Pot Bz., W. Pera, w — mr. dr. C. E. van Strijen s — G. H. Koxhoorn o.
Leiderdorp (3131—831). G. van der Valk Bouman B en s, 1902—2 juni 1926 — A. B. Verkleij, G. A. de Bruijne, w — L. W. van Giessen o.
Leimuiden (1934—797). Th. C. C. Ninaber B en s, 1896—1 febr. 1926 — L. Bouthoorn, J. A. Bernard, w — C. van Heyningen o.

Lekkerkerk (4118—1905). Jhr. L. de Geer van Jutphaas B, 1893—27 juni 1923 — A. van der Graaf, J. M. Mudde, w — J. van Riemsdijk s — C. Oudenaarden o.
Lekkerland (Nieuw-) (3466—1606). L. F. J. van Vliet B, 1897—20 oct. 1921 — C. A. Verheij, A. den Boer, w — G. C. Voorsluys s — J. Damsteegt o.
Lexmond (1690—842). J. Pot B en s, 1900—10 juli 1924 — B. Ipenburg, J. Scherpenzeel, w — F. de Jong JMz. o.
Lier (de) (1793—744). J. H. Crezée B en s, 1919—10 dec 1925 — N. van Vliet, P. Keijzer, w — C. H. Kok o.
Lisse (6712—2753). G. J. M. Eenhuis B, 1919—16 juni 1925 — J. Riggel, G. Tromp, w — J. C. de Haan s — J. C. Zaneveld o.
Loosduinen (8484—2953). Mr. H. W. Hovy B, 1901—23 sept. 1925 — H. van Noort, Q. A. Nederpel, w — J. Boezer s — . . . . o.
Maasdam (1558—784). L. E. M. Klaar B en s, 1906—1 april 1924 — C. Reedijk, J. Roos, w — D. de Geus o.
Maasland (3037—1265). M. van der Lely B, 1914—22 aug. 1926 — L. Dijkshoorn, G. Vreugdenhil, w — G. Vink s — Ph. J. Buijnink o.
Maassluis (10430 - 3896). C. P. I. Dommisse B, 1908—1 mei 1926 — A. Luijendijk, J. van der Spek, w — A. H. A. Algie s — H. J. Doorn o.
Meerkerk (1621—819). B. Tukker B, 1914—8 juni 1926 — H. de Ruijter, M. Boer, w — G. Slob s — P. Eikelenstam o.
Melissant (1821—815). L. de Winter B, 1917—1 oct. 1923 — L. van Beek, J. Sieling, w — H. Rooy s en o.
Middelharnis (4340—2011). J. Bouman B, 1918—19 jan. 1924 — J. Vroegindeweij Lz., C. Alblas, w — A. W. Nijgh s — J. M. van Paasschen o.
Mijnsheerenland (1593—675). G. J. B. ter Kuile B, 1901—27 juni 1925 — J. J. van Bloois, J de Jong; w — R. Sterk s — C. van Waasbergen o.
Moerkapelle (708—285). A. Verheul Az. B, 1906—28 sept. 1924 — J. van der Spek Az., P. Zegwaard, w — J. de Graaff s en o.
Molenaarsgraaf (610—273). H. A. van der Hoeven B, 1904—20 dec. 1922 — B. Bakker, B. Terlouw, w — G. R. Vonk s — C. Brouwer Az. o.
Monster (7590—3163). G. M. Sutorius B, 1911—10 jan. 1923 — J. van Dam, ..., w — A. L. Th. van Luik ♁ s — H. Th. W. van Schaik o.
Moordrecht (2413—1036). J. J. Snel B en s, 1906—1 nov. 1924 — M. N. Dirkzwager, J. L. de Jong, w — W. Hoogendoorn o.
Naaldwijk (8368—3591). H. J. H. Modderman B, 1906—15 aug. 1924 — N. Barendse, L. M. Valstar, w — J. Verhoeff s — J. A. de Bruin o.
Nieuwenhoorn (1914—932). Mr. F. J. D. C. Egter van Wissekerke B en s, 1900—9 nov. 1924 — C. G. Trouw, J. van den Ban, w — P. Roeloffs o.
Nieuwerkerk-aan-den-IJsel (3357—1365). L. H. A. Würdemann B, 1917—10 sept. 1923 — L. H. A. Würdermann, P. Kapteijn, w — W. van Capellen s — G. de Wit Hz. o.
Nieuwkoop (3068—1373). P. A. Th. van der Weijden B, 1919—26 nov. 1925 — Th. Mourits, P. Augustinus, w — P. G. Overvliet s en o.
Nieuwland (579—273). B. Tukker B, 1914—8 juni 1926 — G. van Mourik, H. M. Sterk, w — G. Slob s — C. A. de Hoop o.
Nieuwpoort (655—320). G. B. Fortuijn B, 1917—20 april 1923 — G. Deelen, H. Ouwerkerk, w — K. H. Kleijheeg s — J. Baron Wz. o.
Nieuwveen (1586—756). F. M. Baud B, 1892—22 febr. 1922 — K. van Rijn, W. J. Rijlaarsdam, w — W. van der Vos s en o.
Noordeloos (1143—562). C. B. Wisboom B, 1885—5 dec. 1921 — D. van der Ham, A. D. Bikker, w — L. Pel s — A. den Besten o.
Noordwijk (7784—3361). Jhr. W. C. van Panhuijs B, 1908—20 mei 1926 — C. J. L. van der Meer, H. Liefferink, w — E. de Groot s — L. A. de Rochefort Dijk o.

Noordwijkerhout (4338—1461). A. A. C. M. van Iersel B, 1917—14 sept. 1923 — J. Warmerdam, L. M. van Noort, W — A. J. Wijnekus S — J. A. M. Pijnenburg O.
Nootdorp (1001—417). Jhr. J. K. Hesselt van Dinter B en S, 1897—20 jan. 1921 — A. van Winden, J. Steeneveld, W — A. J. Ederhorst O.
Numansdorp (4075—1910). W. Paans B, 1912—14 nov. 1924 — C. Verboom, H. Visser, W — K. Niemantsverdriet S en O.
Oegstgeest (5678—1487). J. G. M. van Griethuysen B en S, 1900—15 febr. 1924 — H. W. Rübenkamp, G. Boon, W — G. Lubbe O.
Ooltgensplaat (3164—1390). J. G. van Putten B en S, 1907—1 maart 1925 — W. J. Donkersloot, J. Jacobs Jz., W — S. de Ruiter O.
Oostvoorne (2651—1192). W. J. Kapteijn B en S, 1919—16 april 1925 — A. van der Knaap, J. H. van Hennik, W — J. Moerman Az. O.
Ottoland (599—330). W. J. van Slijpe B en S, 1884—25 maart 1926 — S. Stuij, J. Aantjes Jz., W — A. Zaanen O.
Ouddorp (8437—1583). C. J. F. Gobius du Sart B, 1920—9 sept. 1926 — Kl. Voogd Dz., M. Grinvis, W — J. Hameeteman S en O.
Oudenhoorn (988—445). G. van Andel B, 1904—29 jan. 1922 — J. van Walbeek, J. van Prooije, W — L. G. Tenckinck S — H. J. Speet O.
Ouderkerk-aan-den-IJsel (3412—1528). J. van Waning ✠, B en S, 1892—25 febr. 1922 — C. de Jong Mz., C. J. Hoogendijk, W — A. Schinkel O.
Oudewater (2984—1320). J. M. van Doorninck B, 1915—31 maart 1921 — L. F. X. Aders, E. Groeneweg, W — A. W. den Boer S — C. Snelleman O.
Overschie (4920—2105). E. G. Konings B, 1920—24 maart 1926 — L. J. Karreman, P. Borgdorff, W — W. B. van de Water S — C. van der Linde O.
Papekop (438—172). W. H. M. Doorman B en S, 1892—16 juni 1922 — J. Nederend, A. Teeuwen, W — N. de Bruijn, O.
Papendrecht (4731—1930). N. Bonten Az. B, 1905—28 jan. 1923 — J. A. Rolloos, A. de Waard Tz., W — W. J. van de Erve S — C. Alblas O.
Pernis (3803—1620). I. van Es B, 1916—29 aug. 1922 — M. Zwanenburg, A. Medema, W — J. J. Kluit S — P. Henry O.
Peursum (355—190). H. H. D. van Slijpe B, 1894—17 febr. 1924 — A. Kooyman Jz., M. Huisman, W — P. Muilwijk S — C. de Bruyn O.
Piershil (968—440). A. H. Zahn B en S, 1889—30 mei 1925 — A. van Bergeijk, A. A. Bouman, W — A. Haspels O.
Pijnacker (2709—1123) [1]. Jhr. J. K. Hesselt van Dinter B en S, 1897—20 jan. 1921 — M. van Winden, G. van der Stoep, W — C. H. de Gidts O.
Poortugaal (2195—767). F. van der Poest Clement B en S, 1910—11 febr. 1922 — K. Roodzant, S. Beukelman, W — L. van der Schee Tz. O.
Puttershoek (2183—953). N. A. de Jonckheere B, 1907—23 oct. 1925 — G. Zevenbergen, H. Buurman, W — J. den Hartog S en O.
Reeuwijk (3611—1436). L. J. Lucasse B en S, 1918—2 maart 1924 — A. van Spengen, L. P. van Leeuwen, W — P. Nieburg O.
Rhoon (2033—856). J. C. van Es B en S, 1915—27 april 1921 — A. Dekker Az., J. Kooijman, W — F. Roelofs Heijrmans O.
Ridderkerk (11834—4626). J. G. de Zeeuw B, 1905—18 maart 1923 — A. de Zeeuw Gz., K. Pas, W — . . . . S — H. G. Jansen Fz. O.
Rietveld (735—300). P. J. Brunt B, 1919—1 sept. 1925 — G. van der Wind, J. Brunt Jz., W — U. J. ten Hoeve S en O.
Rijnsaterwoude (657—268). Th. C. C. Ninaber B en S, 1897—1 april 1921 — E. Weststeijn, H. Hogenboom, W — C. van Heijningen O.
Rijnsburg (3909—1562). J. L. Bosschieter B en S, 1915—10 dec. 1921 — J. van Iterson, J. van Klaveren Sz., W — J. Kromhout Jz. O.

1) Zie de noot op blz. 213.

Rijswijk (8772—3841). J. C. Pape B, 1920—1 febr. 1926 — L. J. Sablerolle, J. C. J. Wiedenhoff, w — L. Mooijaart s — G. B. Wttewaall o.
Rockanje (2572—1115). Mr. F. L. J. E. Rambonnet B, 1919—14 juni 1925 — L. A. van der Linde, J. de Vries, w — J. Bijlaard s en o.
Rotterdam (506067—231851). Mr. A. R. Zimmerman ✠ ✠3 (D2a) (E3) (RK2) (RZ3) (SO2) B, 1906—1 mei 1924 — mr. A. de Jong, H. Stulemeijer (GG3), A. W. Heykoop, A. B. de Zeeuw, F. L. D. Nievard, w — mr. A. H. J. Heynsius ✠4 s — P. Lamaison van Heenvliet o.
Rozenburg (2509—1136). L. Neijens B, 1920—15 aug. 1926 — J. Groenewegen, P. W. van Houten, w — A. J. de Ridder s — J. C. Groenewegen o.
Sassenheim (3708—1485). J. P. Gouverneur B, 1920 26 juli 1926 — B. P. Roest, W. Warnaar, w — O. van Eck s en o.
Schelluinen (500—216). H. H. D. van Slijpe B, 1894—17 febr. 1924 — A. Kroon, J. de Bruin, w — P. Muilwijk s — J. H. A. Ruijter o.
Schiebroek (743—299). Jhr. W. H. de Villeneuve B, 1919—1 febr. 1925 — J. Greeve, B. J. Kranenburg, w — J. P. H. Dhont s — A. C. Vermeulen o.
Schiedam (39066—16628). A. J. Gijsen B, 1919—1 aug. 1925 — C. Houtman, P. de Bruin, mr. M. M. van Velzen, ..., w — mr. A. F. V. Sickenga s — A. Koper o.
Schipluiden (1409—563) [1]. H. A. Musquetier B en s, 1884—25 maart 1926 — M. J. van Oosten, J. Th. Ammerlaan, w — H. A. Ammerlaan o.
Schoonhoven (4804—2221). F. H. van Kempen B, 1915—30 juli 1921 — H. A. Schreuder, G. J. Niekerk, w — A. C. Boogaart s — G. W. van Duijl o.
Schoonrewoerd (914—462). D. C. de Leeuw B en s, 1915—16 april 1921 — H. Middelkoop, P. A. Middelkoop APz., w — A. W. van den Berg o.
Sliedrecht (12903—5616). J. A. Drijber B, 1917—5 april 1923 — C. M. van Rees, ... w — H. de Haas van Dorsser s — K. de Kluijver o.
Sommelsdijk (3534—1652). J. Bouman B, 1910—29 oct. 1922 — W. van Beek, G. Joppe Dz., w — I. Geelhoed s — J. C. de Gast o.
Spijkenisse (2233—1007). D. C. Mees B, 1914—16 dec. 1920 — P. Geldtelder, W. van der Linde Lz., w — A. Avé s — J. de Baan o.
Stad-aan-'t-Haringvliet (1072—554). C. J. Sterk B en s, 1903—3 oct. 1921 — L. Braber JLz., A. Koppenaal, w — L. Keijzer o.
Stellendam (1831—809). J. A. Charbon jr. B, 1916—4 maart 1922 — P. D. Holleman, J. Nagtegaal, w — P. van den Broek s — J. Lokker Cz. o.
Stolwijk (2452—1193). J. E. Immink B en s, 1905—1 oct. 1923 — A. R. van den Berg, L. Verdoorn, w — K. Marck o.
Stompwijk (4151—1792). W. J. H. J. M. Keijzer B, 1920—16 april 1926 — L. C. Mooijman, L. J. Wijsman, w — H. J. van Delft s — G. A. L. M. Vos de Wael o.
Streefkerk (1801—863). P. Gautier B en s, 1891—23 maart 1921 — G. N. Terlouw, K. A. de Baat, w — M. Mourik o.
Strijen (4591—2119). C. J. J. Fokker B, 1914—9 maart 1926 — S. Overwater, H. van de Nadort, w — J. J. van der Pol s — M. H. J. van der Pol o.
Tienhoven (414—165). H. van Eeten B, 1900—18 juli 1924 — T. de Jongh, L. Spek, w — A. van Staveren s — P. J. Heyboer o.
Tonge (Nieuwe-) (1831—902). J. Overdorp B en s, 1918—25 mei 1924 — A. Dorst, A. C. Breesnee, w — J. P. de Wilde o.
Tonge (Oude-) (3201—1566). P. van Schouwen B, 1917—3 jan. 1923 — C. van de Swaluw, Z. Vreeswijk, w — M. Wittekoek s — D. Verweij o.
Valkenburg (729—326). P. Lotsy B, 1903—9 nov. 1921 — A. Notenboom, H. G. van Sillevoldt, w — A. C. de Wilde s — J. Senff o.

1) Zie de noot op blz. 213.

Veur (2074—891). W. J. H. J. M. Keijzer B, 1920—16 april 1926 — G. van Veen, F van Heiningen, w — H. J. van Delft s — F. A. van Egmond o.
Vianen (3370—1577). Jhr. J. C. F. Hoeufft B, 1908—20 april 1926 — C. J. van der Meulen, H. van Straaten Hz., w — C. C. Numans s — A. J. Manifarges, o.
Vierpolders (844—418). Mr. A. P. van den Blink B en s, 1915—18 febr. 1921 — W. Scheygrond Bz., T. Poldervaart Jz., w — J. Klem o.
Vlaardingen (24886—10813). P. Pruis B, 1901—15 nov. 1922 — A. K. van Dam, C. G. Roos, ..., w — mr. E K. van Beek s — P. van der Grijp o.
Vlaardinger-Ambacht (1571—633). J. Luijerink B en s, 1920—5 febr. 1926 — J. Sonneveld, J. Man in 't Veld, w — P. C. Clarisse o.
Vlist (484—215). G. V. W. baron van Hemert tot Dingshof B, 1907—21 jan. 1925 — J. A. Rooken, R. de Langen, w — A. de Groot s — N. W. Kastelijn o.
Voorburg (7198—3408). Jhr. C. W. Stern B, 1917—8 maart 1923 — A. M. van den Griendt, H. van Boeijen, w — P. J. M. Kemper s — L. J. Doorn o.
Voorhout (2611—928). C. Bulten B, 1920—27 mei 1926 — P. Warmerdam, W. van der Laan, w — J. H. Langeveld s en o.
Voorschoten (4049—1719). E. Vernède B en s, 1895—6 aug. 1925 — J. M. van Kempen, L. H. van Wissen, w — A. P. Schram de Jong o.
Waarder (845—375). P. J. Brunt B, 1919—1 sept. 1925 — D. Kok, G. van Ingen, w — U. J. ten Hoeve s — E. van Loo o.
Waddinxveen (6309—2735). P. A. Troost B, 1920—9 juni 1926 — D. Bremmer Jz., J. G. Herfst, w — A. Kreupeling s — G. Spruyt jr. o.
Warmond (2226—898). A. J. Schölvinck B, 1907—4 oct. 1925 — W. H. Heemskerk, L. J. C. Papôt, w — H. L. van Delft s — A. J. Piët o.
Wassenaar (6385—2688). Jhr B. P. S. A. Storm van 's Gravesande (J) B; 1911—20 april 1923 — J. Mansvelt, A. L. Rooijakkers, w — J. Eggink s — C. M. van Vessem o.
Wateringen (3147 1272). A. J. Verhoeven B en s, 1911—18 nov. 1923 — W. M. van der Knaap, J. A. van der Valk, w — H. C. Lotsy o.
Westmaas (872—413). G. J. B. ter Kuile B, 1901—27 juli 1925 — P. H. Quartel, C. van der Sluis Az., w — P. J. Kluit s — H. den Hartigh o.
Wijngaarden (412—177). H. A. van der Hoeven B en s, 1904—20 dec. 1922 — C. Aantjes, C. van Veen, w — J. Aantjes o.
Woerden (6544—2907). H. G. van Kempen B, 1917—6 juni 1923 — D. Engel sr., C J. P. P. Hendricks, w — D. Beijer s — C. J. van Eyk o.
Woubrugge (2320—1010). J. C. Baumann B en s, 1916—27 oct. 1922 — C. P. van der Geest, A. Wisman, w — C. Kammeraat o.
Zegwaart (2286—907). F. S. G. Bos B, 1918—25 jan. 1924 — J. Vollebregt Cz., E. H. Chardon, w — C. P. Blaauwhof s — G. de Rooij o.
Zevenhoven (1182—485). F. M. Baud B en s, 1892—22 febr. 1922 — B. P. Koeleman, J. Veerman, w — L. S. Slingerland o.
Zevenhuizen (2718—1127). Th. H. Klinkhamer B, 1917—5 mei 1923 — L. C. Paul, J. van Dorp, w — P. Elshout s en o.
Zoetermeer (1649—677). F. S. G. Bos B, 1912—20 maart 1924 — J. Scheer, A. G. de Groot, w — C. P. Blaauwhof s — F. Masselink o.
Zoeterwoude (4821—1493). P. C. A. M. Wap B, 1920—16 febr. 1926 — M. Th. Kompier, C. H. de Boer, w — H. J. J. A. Smeets s — C. Slootweg o.
Zuidland (1995—892). G. van Andel B en s, 1904—29 jan. 1922 — G. Velthuizen, E. van Driel, w — E. Velthuizen o.
Zwammerdam (2294—918). P. Hoogenboom B, 1917—20 juli 1923 — C. van Muiswinkel, J. A. Hoogendijk, w — E. B. ten Raa s — A. W. F. Wientjes o.

Zwartewaal (640—285). C. Lodder B en s, 1920—7 jan. 1926 — H. A. Kieviets, L. J. van der Sar, w — . . . . o.
Zwijndrecht (9779—3772). P. Doorn B, 1917—11 juni 1923 — P. Stoop, J. Plomp, w — W. J. van der Veen s — A. Kooymans o.

Noordholland.

Aalsmeer (6220—2946). J. Kastelein B, 1914—5 maart 1926 — J. van Dillewijn, P. van der Meer, w — P. Kaptein s — G. Hazenberg o.
Abbekerk (758—392). K. Zijp Jz. B en s, 1897—13 nov. 1921 — J. Oostwoud Wijdenes, D. Zee, w — A H. Bakker o.
Akersloot (1683—787). J. Hennes B, 1890—21 juni 1926 — M. Groot, K. Meijne, w — G. J. van den Heuvel s — J. Verduin Pz. o.
Alkmaar (23778—12047). Mr. W. C. Wendelaar ✠, B, 1919—1 dec. 1925 — A. F. Thomsen, mr. A. J. M. Leesberg, mr. D. Sluis, w — C. D. Donat s — G. G. Vonk o.
Amsterdam (647120—325472). J. W. C. Tellegen ●, B, 1915—15 maart 1921 — F. M. Wibaut, H. J. den Hertog ✠, W. de Vlugt, S. R. de Miranda, E. J. Abrahams, F. J. A. M. Wierdels, w — mr. Ph. Falkenburg s — J. H. Blankert o.
Andijk (3522—1594). P. Groot Jz. B, 1919—11 april 1925 — G. Prins Jz., T. Groot Wz., w — P. de Boer s — V. Veer o.
Ankeveen (578—265). Mr. D. J. A. baron van Harinxma thoe Slooten (J) B, 1903—1 oct. 1921 — Chr. J. van Blarcum, P. J. Eijma, w — A. Burggraaf s en o.
Anna-Paulowna (4246—1610). G. J. Lovink B, 1920—1 sept. 1926 — D. Rezelman Cz., S. Spigt, w — C. Keijzer s — J. Kaan Kz. o.
Assendelft (4025—1950). J. J. de Boer B en s, 1918—16 mei 1924 — C. Kleyn IJz., H. Veenboer, w — P. M. N. Kwantes o.
Avenhorn (1232—663). J. de Groot B, 1918—4 nov. 1924 — D. Kamp, J. Koster Pz., w — A. P. Smits s en o.
Barsingerhorn (1879—974). K. Breebaart B, 1912—22 juni 1924 — J. J. Engel, C. Smit, w — P. Bronder s en o.
Beemster (5307—2592). J. Koopman B, 1905—15 febr. 1923 — Jac. Edel Kz., P. Knip, w — W. Molenaar s — S. Couwenhoven Jz. o.
Beets (452—276). D. Stam B, 1915—27 juli 1921 — J. Volger, J. Pauw Kz., w — C. A. Steketee s — P. Scheringa Dz. o.
Bennebroek (1215—572). Jhr. J. Th. M. Smits van Oijen B, 1919—5 juli 1925 — P. Zeelstraten, J. Dubbis, w — J. van Scheers ● en o.
Bergen (3855—1591). J. van Reenen (A3) (K3) (S2) B, 1885—15 juni 1921 — J. Oldenburg, jhr. W. Ph. Barnaart, w — G. Taapken s — N. J. Punt o.
Berkhout (2590—1271). J. Best Nz. B, 1919—1 sept. 1925 — P. Bakker Gz., J. Zijp, w — A. Wit s en o.
Beverwijk (7527—3299). Jhr. J. C. W. Strick van Linschoten B, 1898—15 maart 1922 — C. A. Zwager, C. Gorter, w — J. W. A. C. van Loenen s — N. P. J. Rommel o.
Blaricum (1855—795). Jhr. H. L. M. van Nispen van Sevenaer B, 1913—14 april 1925 — J. Rigter Fz., E. H. Piepers, w — W. J. Verploegen s en o.
Bloemendaal (9992—3881). Jhr. A. Bas Backer B, 1907—1 juli 1925 — A. J. de Waal Malefijt, I. L. J. E. E. Bispinck, w — mr. dr. J. F. Veeren s — jhr. B. de Jonge van Campens Nieuwland o.
Blokker (2202—1080). H. Oostveen B en s, 1919—11 april 1925 — J. Blaauw, C. Deken, w — C. P. Jong o.
Bovenkarspel (2668—1183). C. Boon Jbz. B, 1909—31 dec. 1921 — K. Laan, S. Bakker, w — A. H. Leroi s — J. A. Botman o.

Broek in Waterland (1493—813). W. de Geus B, 1916—5 mei 1922 — C. Koker Cz., J. de Boer Az., W — W. van Engelenburg S — J. P. A. van Dieren O.
Broek op Langendijk (2305—1097). A. Slot B en S, 1891—13 mei 1921 — J. Kostelijk, A. Glas, W — Chr. de Does O.
Buiksloot (1789—829). J. M. van Beek jr. B en S, 1915—21 juni 1921 — J. Veenstra, J. Broers, W — F. Veenstra O.
Bussum (18327—8048). H. de Bordes B, 1919—1 nov. 1925 — mr. A. Moolenburg, G. A. P. de Kort, W — J. H. W. Reddingius S — J. J. Klaarenbeek O.
Callantsoog (971—443). J. Koster B, 1920—14 oct. 1926 — H. Kruisveld, P. Vos Jbz., W — . . . . S — H. Zeeman O.
Castricum (4418—1591). P. H. L. J. Lommen B, 1918—1 aug. 1924 — C. Spaansen, P. Kuys Pz., W — N. A. van Lunen S — B. A. Res O.
Diemen (2032—850). Jhr. E. W. E. Bicker B en S, 1903—3 jan. 1921 — J. Staal, H. H. van der Schot, W — W. H. L. Magrijn O.
Edam (7454—3707). Th. C. P. M. Kolfschoten ✠ B, 1918—6 dec. 1924 — C. J. Eeltink Bz., W. J. Kernkamp, W — J. Leijen S — W. P. Costerus O.
Egmond-aan-Zee (3182—1434). C. J. Eyma B, 1910—11 april 1922 — H. Conijn Jz., P. de Graaff, W — E. M. J. W. van den Heuvel S — J. van der Pol O.
Egmond-binnen (2029—868). Mr. P. J. M. van Sonsbeeck B, 1910—11 april 1922 — J. de Wit, C. Groot, W — A. Kooijmans S — W. J. Apeldoorn O.
Enkhuizen (8615—4228). J. A. R. Bosma ✠4, B, 1916—1 febr. 1922 — G. P. de Vos, C. Stapel Gz., W — H. Vlasveld S — R. Kuipers O.
Graft (1210—637). P. A. Romijn B, 1900—8 jan. 1924 — J. Koppen, J. Blaauw Az., W — D. Smit S en O.
's-Graveland (1665—771). Mr. D. J. A. baron van Harinxma thoe Slooten (J) B, 1903—1 oct. 1921 — G. van den Broeck, B. Grotendorst, W — T. de Vries S en O.
Grootebroek (3722—1620). S. Prins B, 1898—30 maart 1922 — A. Hofland, P. J. Jong, W — P. Noordeloos S — G. Broersen O.
Haarlem (76302—38042). C. Maarschalk B, 1919—16 juni 1925 — mr. J. N. J. E. Heerkens Thijssen, mr. J. B. Bomans, mr. A. Bruch, mr. M. Slingenberg, W — mr. Th. A. Wesstra S — F. Th. Roeters van Lennep O.
Haarlemmerliede en Spaarnwoude (4531—1669). L. H. Simons B, 1919—6 sept. 1925 — S. P. Vink, A. Biesheuvel, W — C. Bergman S — L. J. Vallentgoed O.
Haarlemmermeer (22798—9475). Mr. A. Slob B, 1908—24 sept. 1926 — G. A. A. Knaap Pz., P. Borst, W — N. J. Rinkel S — M. Verhage O.
Harenkarspel (3023—1307). J. Burger Jz. B, 1909—1 juli 1921 — P. Borst, J. de Groot, W — J. Dam S en O.
Heemskerk (3607—1451). A. Seret (SO3) B, 1907—5 maart 1925 — J. van Duivenvoorde, P. Schuijt, W — H. van Benthem S en O.
Heemstede (9930—4494). Jhr. J. P. W. van Doorn (J) B, 1916—8 aug. 1922 — jhr. A. van de Poll, dr. E. A. M. Droog, W — A. A. Swolfs S — jhr. R. W. P. F. von Mühlen O.
Heerhugowaard (4227—1863). W. van Slooten B en S, 1911—6 mei 1923 — D. Wijnker, G. Kroon, W — K. Ploeger O.
Heiloo (3081—1478). Jhr. N. van Foreest B, 1905—1 juli 1923 — A. J. C. Maas Geesteranus, C. Bakker, W — W. Jz. Bruul S — J. van der Molen jr. O.
Helder (29380—13059). W. Houwing ✠4 (EL5) (SO5) B, 1915—6 aug. 1921 — C. Adriaanse, A. G. A. Verstegen, D. C. A. de Zwart, W — J. Kamman S — P. van Dalen O.

Hensbroek (920—425). S. B. F. Kooiman B en S., 1919—18 dec. 1924 — G. Duyn, J. Groot Jz, W — A de Jong O.
Hilversum (37558—16697). Mr. dr. M. S. Koster ❁, B, 1915—18 oct. 1921 — P. J. Dam, P. Kuijper Dz, mr. P. J. Reijmer, G. L. A. Wagenfeld, W — J. Kardux ✠ S — J. J. W. Scholten O.
Hoogkarspel (1796—856). D. Brander Tz. B, 1903—14 sept. 1921 — J. Messchaert, C. Beerepoot Jz., W — J. de Jong S en O.
Hoogwoud (2051—998). J. Breebaart Dz. B en S, 1906—9 jan. 1924 — W. Vijn, C. Schilder, W — R. van der Veen O.
Hoorn (11450—5565). A. A. de Jongh ❁ (OC5) B, 1913—28 juli 1925 — A. Spaander, F. de Jonge, W — H. J. Room S — H. J. Clarion O.
Huizen (6320—2782). E. J. ten Kaa B, 1912—20 juli 1924 — J. Schaap Lz., J. Kos Lz., W — S. Hoogenboom Pz. S — . . . . O.
Ilpendam (2152—1065). W. Stolp B en S, 1906—1 oct. 1924 — C. Koster Pz., A. de Boer, W — K. A. J. Pranger O.
Jisp (704—364). C. Wildschut B, 1918—28 maart 1924 — J. Jonker, C. Leegwater, W — H. ter Cock S — W. Voster O.
Katwoude (224—102). J. Versteeg jr. B en S, 1915—1 juli 1921 — C. Lammes, M. Middelbeek, W — J. van de Geer O.
Koedijk (1902—929). W. Kooiman B en S, 1892—18 juli 1922 — C. Beets, J. Visser, W — J. Boldewijn O.
Koog-aan-de-Zaan (3534—1840). W. F. G. L. Driessen B, 1919—25 juli 1925 — K. Bolding, A. Th. Tadeij, W — Ph. Beernink S — J. Pen O.
Kortenhoef (1263—543). J. Warmolts B, 1905—5 jan. 1923 — H. Grotendorst, J. N. Hiemsch, W — H. Koops S en O.
Krommenie (4391—2085). H. Klerk Jz. B, 1916—16 maart 1922 — G. Jongejans Dz., J. L. Labberté, W — J. Hooij S — R. C. Kaan O.
Kwadijk (472—269). J. T. de Graaff B en S, 1894—21 april 1924 — J. Uitentuis jr., W. Edam, W — S. Groot O.
Landsmeer (2523—1168). J. M. van Beek jr. B en S, 1883—2 febr. 1925 — D. Marinus, C. Schreuder, W — A. de Boer O.
Laren (4750—2137). Jhr. H. L. M. van Nispen van Sevenaer B, 1909—1 juni 1921 — J. Campman, H. W. G. C. Calis, W — L. Smit S en O.
Limmen (1845—775). J. J. Nieuwenhuijsen B en S, 1912—22 juni 1924 — C. Pepping, J. Dekker Cz., W — S. A. Gijzen O.
Maarten (*St.*) (1346—625). A. Klerk B en S, 1907—4 juni 1925 — A. Wit, J. Glas, W — A. P. Blaauw O.
Marken (1370—752). K. Brug B en S, 1918—15 mei 1924 — K. de Waart, C. Dorland, W — H. Schouten O.
Medemblik (2829—1332). P. Schoutsen B, 1920—12 april 1926 — P. Kooij, J. Bos, W — A. Kagei S — M. Gijzelaar O.
Middelie (669—365). J. T. de Graaff B en S, 1894—21 april 1924 — P. Hagenhoek, J. Bark MJz., W — J. R. Plas O.
Midwoud (1100—574). H. J. Avis B, 1900—3 mei 1924 — C. Koomen Jz., F. Nes, W — G. Bossen S — J. Smit Pz. O.
Monnikendam (2474—1265). J. Versteeg jr. B, 1915—1 juli 1921 — P. de Waal, Jac. Neyzen, W — H. ter Cock S — J. Mol O.
Muiden (2744—1258). J. L. de Raadt B en S, 1904—1 aug. 1922 — H. F. Beukeboom, D. Karsemeijer, W — J. A. Karsemeijer O.
Naarden (4932—2160). P. Hoytema van Konijnenburg B, 1915—22 nov. 1921 — M. P. van Wettum, J. L. van Wilderen, W — J. Eeftinck Schattenkerk S — J. J. van den Berg O.
Nederhorst den Berg (1875—772). F. Heiërman B, 1895—4 nov. 1925 — J. A. M. Nieuwendijk, S. Bobeldijk, W — A. Teer S — H. Pos Allz. O.

Nibbixwoud (1285—586). D. J. M. van Gent B, 1920—1 april 1926 — K. Koning Mz., P. Wiering, W — H. Galis S — H. van Trienen O.
Nieuwendam (2500—1130). F. Jas B en S, 1918—17 oct. 1924 — D. Pauws Hz., A. Prins Jz., W — M. A. Koekkoek O.
Nieuwe Niedorp (1690—887). P. Koopman B, 1910—2 febr. 1922 — J. B. Wilken, A. Visser, W — P. Haringhuizen jr. S en O.
Nieuwer-Amstel (8031—3297). A. Colijn B, 1916—23 mei 1922 — H. Bergkamp, R. Pool, W — H. J. Scharp S — H. J. van Poelgeest O.
Noord-Scharwoude (1753—868). C. Brinkman B, 1901—2 oct. 1925 — J. Ootjers, A. Barten Pz., W — K. G. Reinders S — C. Keeman O.
Obdam (1458—579). N. Dekker (GG3) B en S, 1914—29 april 1926 — P. Biersteker, J. Munster, W — E. Schouten O.
Oosthuizen (1056—607). C. D. Kaaskooper B, 1917—19 juli 1923 — H. Eijssen, P. Beets, W — J. Steert S — A. de Wit O.
Oostzaan (3906—1878). D. Teer B en S, 1905—21 febr. 1923 — C. Kater Jz., mevr. W. Hofman—Poot, W — P. Wognum O.
Opmeer (516—238). A. Commandeur B, 1918—9 jan. 1924 — N. Laan, P. Pluister, W — J. Hartog S en O.
Opperdoes (949—452). A. Roggeveen B en S, 1906—18 sept. 1924 — P. Metselaar, J. Idema, W — J. Vijn Hz. O.
Oterleek (722—353). D. Huyser van Reenen B en S, 1920—1 sept. 1926 — P. Dekker, P. Spaan, W — W. van der Lippe ✱ O.
Oudendijk (534—277). D. Stam B, 1915—27 juni 1921 — D. Kok, P. Bierman, W — C. A. Steketee S en O.
Oude Niedorp (1260—584). J. Nagelhout B en S, 1917—16 febr. 1923 — Th. Tromp, J. Bakker jr., W — F. Jong O.
Ouder-Amstel (3743—1483). . . . . B — A. J. M. Primus, J. de Bree, W — J. Ruijs JJz. S en O.
Oudkarspel (1923—978). A. C. Kroon B en S, 1913—22 mei 1925 — J. van Exter, G. Hart, W — J. Slotemaker O.
Oudorp (876—396). G. Bos Wz. B en S, 1893—2 mei 1923 — J. Bleeker Cz., P. Konijn, W — C. Hoogzaad O.
Pancras (St.-) (1173—570). J. Kroonenburg B en S, 1911—4 april 1923 — P. Bakker, M. Duif, W — K. Visser O.
Petten (371—167). H. S. Eriks B en S, 1917—14 febr. 1923 — K. Nottelman, J. C. Bellis, W — K. Kossen O.
Purmerend (6182—3191). D. Kooiman B, 1919—16 juli 1925 — J. Steert, Jb. de Vries, W — P. Wolthuis S — A. Stam O.
Ransdorp (2057—998). H. J. Calkoen jr. B en S, 1914—29 april 1926 — G. Dekker, C. Koomen, W — J. Chr. Schönfeld Wichers O.
Rijp (de) (1466—780). P. A. Romijn B, 1900—8 jan. 1924 — J. Rot, C. Sieswerda, W — P. S. van Andel S — A. Roelofs O.
Schagen (3532—1803). J. Cornelissen B, 1916—18 oct. 1922 — P. Hopman, Jb. Koster, W — A. C. Roggeveen S — J. Schoorl Pz. O.
Schellinkhout (544—293). D. Laan B en S, 1908—21 mei 1926 — C. Koster Ez., A. L. Pool, W — D. Vet O.
Schermerhorn (1039—525). B. Meindersma B en S, 1920—30 aug. 1926 — Th. J. Westerhof, J. de Groot, W — J. Klippel O.
Schoorl (1705—862). A. J. Peeck B, 1900—20 juli 1924 — A. van Lienen, R. Wognum, W — J. H. Smits S en O.
Schoten (12886—5673). F. F. F. Fuhrhop B, 1904—1 maart 1922 — C. Bies, Ch. C. Wolf, W — A. H. J. de Jong S — R. A. Baas O.
Sijbekarspel (1346—606). G. Stapel B, 1904—12 febr. 1922 — J. H. M. Huijgens, Jb. Portegijs, W — G. Bossen S en O.

Sloten (15308—7082). Jhr. A. H. P. K. van Suchtelen van de Haare B, 1909—15 juli 1921 — W. H. de Buisonjé, mr. G. C. J. D. Kropman, W — J. C. Zaalberg S — W. J. Endtz O.

Spaarndam (1007—396). J. A. Bakhuizen B en S, 1917—2 juli 1923 — J. Zwaan, M. Meijers, W — H. van Reyendam, O.

Spanbroek (1556—722). A. Commandeur B, 1918—9 jan. 1924 — J. Koning, A. Stam, W — J. Hartog S — S. Stam O.

Terschelling (3869—2045). I. J. M. van Heusden B, 1913—9 juli 1925 — D. H. Doeksen, J. C. Roggen, W — K. Reedeker S — J. Oepkes O.

Texel (7270—3804) H. P. A. Buysing Damsté B, 1915—16 sept. 1921 — J. S. Dijt, D. Bakker Pz., W — C. Jonker S — A. Langeveld O.

Twisk (746—456). H. Vijn Hz. B en S, 1913—28 april 1925 — B. Koolhaas, P. Pijper, W — E. Huijnink O.

Uitgeest (3245—1584). A. van Lith B, 1901—15 mei 1925 — L. Zonneveld, A. L. Starreveld, W — J. van Nienes S en O.

Uithoorn (3302—1362). J. M. van Meetelen B en S, 1890—6 aug. 1926 — A. Konst Dz., E. J. Bosman, W — G. van Staveren O.

Urk (3065—1322). A. Gravestein B en S, 1909—15 juli 1921 — W. de Vries Tz., M. Woort, W — A. van Urk O.

Ursem (1283—580). D. F. C. F. van den Heuvel B en S, 1918—3 sept. 1924 — P. Koppes, J. Stam, W — C. Hinke O.

Velsen (27848—11309). R. G. Rijkens (HM3) B, 1920—1 mei 1926 — W. Landeweert, J. C. Dunnebier, W — Th. J. Wijnoldy Daniëls ✠ ✠ (RA4)S — L. Natte O.

Venhuizen (2516—1280). J. Zijp Kz. B, 1916—5 aug. 1922 — G. Vis Cz., T. Groot, W — K. Kool S en O.

Vlieland (618—352). K. Blankestijn B en S, 1917—10 sept. 1923 — I. C. Kooijman, G. Blom, W — J. Meijer O.

Warder (548—332). J. T. de Graaff B en S, 1894—21 april 1924 — S. Visser, S. Vink Cz., W — A. Bakker O.

Warmenhuizen (2081—910). J. Th. M. van der Eyden B, 1918—13 aug. 1924 — J. de Groot Jbz., J. Swan Hz., W — H. G. Rijs S en O.

Watergraafsmeer (10608—4770). J. W. de Wit B, 1899—1 aug. 1923 — G. A. Schmedes, M. Vlaanderen, W — G. Sijdes S — W. Bossinga O.

Weesp (7800—3479). O. E. Cleveringa B, 1908—16 dec. 1920 — C. Ph. van Asselt Gz., J. F. Luycx, W — J. Ph. Vis S — L. A. Houtman O.

Weesperkarspel (2734—1130). J. Chr. F. Bletz B en S, 1895—22 oct. 1925 — J. Pronk, C. H. van der Woerdt, W — Ch. G. J. B. Leffef O.

Wervershoof (2781—1235). A. Slot (GG3) B, 1913—1 jan. 1925 — K. Schoenmaker, C. Zwart, W — N. J. H. Raat S — L. van der Geest O.

Westwoud (1114—561). C. Neefjes B, 1896—6 jan. 1926 — C. Koopman, J. Schouten, W — G. P. Haverkamp S en O.

Westzaan (2605—1311). H. van Alphen B, 1918—10 mei 1924 — J. J. Allan, H. Valk, W — W. R. Drost S — J. Ph. Koene O.

Wieringen (3118—1742). L. C. Kolff B, 1920—1 sept. 1926 — J. Bosker, H. P. D. J. van der Speck Obreen, W — C. F. van Duin S — M. Mostert Jbz. O.

Wieringerwaard (1144—591). C. Haringhuizen B en S, 1917—23 oct. 1923 — A. Sleutel Dz., H. Limpers, W — J. N. J. Zeeman O.

Wijdenes (892—491). G. J. de Goede B en S, 1918—18 dec. 1924 — J. Oud, C. Duin, W — P. Boot O.

Wijdewormer (783—352). H. ter Cock B en S, 1918—28 maart 1924 — S. Klomp, H. Stam, W — J. P. Wit O.

Wijk aan zee en duin (3835—1645). H. Rothe B en S, 1920—1 mei 1926 — J. de Wildt, B. M. Vink, W — B. J. W. Langendijk O.

Winkel (1559—944). J. Koomen Hz. B, 1896—27 jan. 1926 — J. Spaans, D. Kaay Klz., w — A. de Ridder s — G. Nobel o.

Wognum (1893—880). N. A. Commandeur Az. B en s, 1887—27 mei 1925 — H. Klaver, ..., . w — S. Blauw o.

Wormer (3364—1566). P. Kooiman B, 1919—8 sept. 1925 — C. P. Keet, D. Louw, w — J. N. H. Schippers s — C. Mol o.

Wormerveer (7876—3969). Th. Cluysenaer B, 1914—5 maart 1926 — B. W. Binnendijk, J. de Boer Dz., w — A. Boers s — H. Donath o.

Zaandam (28352—15325). K. ter Laan B, 1914—20 jan. 1926 — J. E. W. Duys, D. Donia, J. Brinkman Hz., A. J. van Velsen, w — mr. H. G. Scholten s — K. C. de Jong o.

Zaandijk (2857—1537). D. J. J. Hellema B, 1909—1 nov. 1921 — S. van Hoorn Dz., C. Bakker, w — J. H. van der Goes s en o.

Zandvoort (6011—2427). J. Beeckman B, 1896—31 maart 1926 — J. Slagveld, A. van der Plas, w — P. L. de Vries s — jhr. C. J. ridder baronet Speelman o.

Zijpe (4721—2257). J. de Moor B, 1914—17 jan. 1926 — G. van der Sluys, A. Brak, w — J. A. de Boer s — E. Steijn o.

Zuid- en Noord-Schermer (1037—505). C. de Groot B en s, 1919—21 oct. 1925 — C. Bakker, J. Smit Jz., w — Jb. Waterdrinker o.

Zuid-Scharwoude (1777—867). Jhr. A. L. van Spengler B, 1917—2 juli 1923 — J. Kroon, G. Bekker, w — S. Parma s — C. A. Berkhouwer o.

Zwaag (1211—620). J. E. G. C. Dibbits B en s, 1904—23 maart 1922 — K. Schipper, J. Otsen, w — C. Slijkerman o.

Zeeland.

Aagtekerke (754—341). Joh. de Visser B, 1903—1 juli 1921 — S. Bosselaar J. Moens, w — J. W. Schuurman s — C. Minderhoud o.

Aardenburg (2257—966). J. C. Reepmaker van Be le B, 1907—16 oct. 1925 — Th. L. F. Roersch, E. C. Martens, w — P. F. de Milliano s — G. P. H. Wijffels o.

Annaland (St.-) (2590—1259). C. M. P. W. Hanssens B, 1920—16 april 1926 — D. Quakkelaar, L. Polderman, w — F. M. Boogaard s — J. Polderman o.

Arnemuiden (2193—919). F. Blok B, 1918—3 sept. 1924 — J. Pouwer, B. Franse, w — J. J. Huijssen s — J. Buys Az o.

Axel (5549—2478). L. J. den Hollander B, 1912—14 juni 1924 — J. M. Oggel, C. Th. van de Bilt, w — J. A. van Vessem s — P. de Putter o.

Baarland (722—378). J. Ermerins B en s, 1916—23 febr. 1922 — C. van Damme, H. Schout, w — J. J. Hoogvliet o.

Biervliet (2546—1068). P. W. Maarleveld B en s, 1906—1 oct. 1924 — Th. J. Buijsse, W. P. Verplanke, w — C. Kostense o.

Biggekerke (854—446). L. Simonse Lz. B, 1914—10 juni 1926 — L. Krijger, P. Dekker, w — P. Florusse s en o.

Borsselen (1349—615). J. L. Richel B en s, 1905—7 aug. 1923 — J. Bruinooge Jz., C. van de Velde, w — J. C. van Burg o.

Boschkapelle (1283—559). J. Truyman B, 1907—22 mei 1925 — P. B. Mel, P. A. Stallaert, w — H. R. J. Claeijs s en o.

Breskens (2434—1037). D. H. van Zuijen B, 1911—14 maart 1923 — A. du Burck, J. M. H. van de Sande, w — C. E. A. Niermans s en o.

Brouwershaven (1321—714). N. A. Berkhout B, 1919—21 juni 1925 — J. L. Smits, P. D. Bos, w — H. M. Beije s en o.

Bruinisse (2781—1445). S. Hage ✠, B, 1909—6 maart 1921 — L. van Meurs, I. Jumelet Stz., w — B. J. van Oeveren s — M. Jumelet WMz. o.

Burgh (601—307). W. G. Boot B en s, 1918—23 april 1924 — W. Heule, J. Fokker, w — G. A. van Zuijen o.

Cadzand (1039—548). Iz. Erasmus B, 1912—20 juli 1924 — J. Risseeuw, A. Risseeuw, W — J. A. Blankert s en o.
Clinge (3897—1135). . . . . B — C. F. de Deckere, J. F. Buijsrogge, W — M. A. W. M. van der Bom s — C. L. Goossens o.
Colijnsplaat (2106—982). J. W. A. Stüte B, 1904—21 mei 1922 — A. J. Ridder, W. Potappel, W — I. P. van Breda s en o.
Domburg (1415—658). J. L. van Voorthuysen (EH5) (GMS5*a*) B, 1901—18 dec. 1925 — P. J. Elout, P. van Sluijs, W — J. W. Schuurman s en o.
Dreischor (1273—684). E. H. P. van Nahuijs B en s, 1908—27 juni 1926 — J. J. Klompe, J. Doeleman Jz., W — A. Verjaal o.
Driewegen (632—318). . . . . B, — W. van Loo, C. de Jager, W — D. Mulder ✠, s — E. A. van der Bent o.
Duivendijke (637—278). J. Padmos B, 1910—21 juni 1922 — N. A. Boogerd, I. A. Padmos, W — J. A. van de Merbel s en o.
Eede (1111—401). E. Buzeijn B, 1904—28 oct. 1922 — A. Rodts, J. F. Standaert, W — C. J. van Vooren s — T. F. Nunnink o.
Elkerzee (624—320). A. J. de Bruijn B en s, 1914—29 april 1926 — M. T. van den Bout, C Padmos, W — J. van den Bout o.
Ellemeet (566—250). A. J. de Bruijn B en s, 1914—29 april 1926 — M. de Glopper, J. Steur, W — A. Hubregtse o.
Ellewoutsdijk (688—219). E. A. van der Bent B en s, 1885—3 juli 1921 — J. van Liere, A. Luteijn, W — C. J. P. van Liere o.
Goes (7894—3755). G. A. Hajenius B, 1918—28 maart 1924 — D. D. van den Bout, mr. J. H. M. Stieger, W — J. I. van Ballegoyen de Jong s — H Janse Bz. o.
Graauw en Langendam (2185—979). P. A. van Campen B, 1915—27 juli 1921 — J. C. Buysse, G. Verstraaten, W — H. W. Dalmijn s — E. J. Verhaegen o.
's-Gravenpolder (1058—507). D. P. Prumers B en s, 1910—29 maart 1922 — Ch. C. Verhulst, D. Joziasse, W — A. Geelhoed o.
Grijpskerke (895—408). J. J. de Keijzer B, 1917—27 juli 1923 — A. de Visser, W. Wisse Sz., W — J. Jakobsen s — P. K. Geschiere o.
Groede (2504—1182). J. M. van Oostrom Soede B, 1909—5 febr. 1921 — P. Lombaard, J. de Vlieger, W — M. Wagtho s — J. L. Boone o.
Haamstede (1203—586). J. A van Zuijen B en s, 1918—23 april 1924 — A. Gilijamse, C. Schikker, W — W. Boot Wz. o.
's-Heer-Abtskerke (392—182). L. W. B. A. Muller B, 1903—8 juni 1921 — W. van Liere, J. Nieuwenhuize, W — J. M. Slegt s — M. Kribbe o.
's-Heer-Arendskerke (3644—1682). Jhr. U. E. Lewe van Nijenstein ✠, B, 1891 — 28 dec. 1921 — J. J. de Jager, J. Nijsse, W — L. van Vessem s en o.
's-Heerenhoek (1175—551). Th. C. Lucas Luijckx B en s, 1918—17 juni 1924 — J. Remyn, J. Martens, W — H. van 't Westeinde Wz. o.
Heinkenszand (1846—874). J. Steketee B en s, 1908—27 juni 1926 — G. P. Beaufort, A. Simonse, W — J. van den Dries Pz. o.
Hengstdijk (654—291). L. A. C. van Esbroeck B, 1918—17 oct. 1924 — A. M. van Hijfte, J. de Bakker, W — L. G. Hermans s en o.
Hoedekenskerke (1305—629). J. M. Slegt B, 1896—25 aug. 1926 — B. Timmerman, L. Lous, W — J. Ermerins s — L. Schouten o.
Hoek (2777—1328). A. Wolfert B, 1901—25 jan. 1925 — A. J. Guiran, A. Dieleman, W — J M. Dregmans s en o.
Hontenisse (5300—2462). K. J. A. G. baron Collot d'Escury ✠4 (KB4) B, 1893—1 nov. 1923 — P. Vereecken, J. de Waal, W — H. F. van Leeuwe s — J. F. Adriaansens PAz. o.
Hoofdplaat (1406—574). B. J. M. Thomaes B, 1910—19 mei 1922 — H. J. Cammaert, E. B. van Damme, W — R. L. J. Pateer s en o.

Hulst (3876—1520). F. J. L. M. van Waesberghe ✠, B, 1893—27 dec. 1923 — H. M. F. Verwilghen, Ch. J. Burm, W — J. F. Rottier S — H. L. J. Maertens O.
IJzendijke (2808—1276). A. A. Hendrikse B, 1920—1 jan. 1926 — Ch. L. Haverbeke, F. Th. de Jaeger, W — C. J. Sturm S — G. B. Carpreau O.
Jansteen (St.-) (3495—1004). C. IJsebaert ✠, B, 1889—6 april 1925 — J. Vael, G. de Buck, W — E. H. F. Francken S — H. P. J. Rottier O.
Kapelle (2428—1150). W. Bierens B, 1919—9 oct. 1925 — J. Zegers, C. D. Vereeke, W — D. Spruit S en O.
Kats (597—289). J. W. A. Stüte B, 1904—21 mei 1922 — E. C. Priester, Th. Maat, W — I. P. van Breda S en O.
Kattendijke (1221—533). D. de Graaff B en S, 1917—13 juli 1923 — G. M. Timmerman, J. van Kleu en, W — J. G. Cornelisse O.
Kerkwerve (866—409). C. J. Boogerd B en S, 1897—30 jan. 1921 — H. Verzever, G. J. van der Cingel, W — M. Evertse O.
Kloetinge (1770—846). A. Th. A. Wagtho B, 1916—4 mei 1922 — M. Eversdijk, Q. Trimpe, W — C. G. Noppen S — jhr. J. E. Lewe van Nijenstein O.
Koewacht (2907—978). A. F. J. M. Dierick B, 1914—23 juni 1926 — E. L. Plasschaert, Th. E. Persijn, W — A. P. J. de Brieck S en O.
Kortgene (1295—669). J. Snellen B, 1913—19 jan. 1924 — L. J. Dorst, J. L. Verpille, W — J. C. Schilwerve S en O.
Koudekerke (3167—1520). H. P. baron van der Borch tot Verwolde B, 1913—22 mei 1925 — J. A. Contant, A. Punt, W — P. J. Terwoert jr. S — P. J. Terwoert sr. O.
Krabbendijke (2396—1089). J. Welleman B, 1913—26 sept. 1925 — C. P. Vogelaar, A. Hirdes, W — A. A Elenbaas S — C. Tollenaar O.
Kruiningen (4201—1786). J. N. Elenbaas ✠, B en S, 1916—11 nov. 1922 — J. Kostense, A. van Hootegem, W — N. F. van Dijke O.
Kruis (St.-) (714—207). L. J. de Smet B, 1909—4 sept. 1921 — C. de Sutter, A. J. Dhont, W — J. J. van der Hoft S — P. J. Hermie O.
Laurens (St.-) (773—356). L. Melse B, 1912—18 april 1924 — M. C. Marinissen, J. Francke, W — P. Vader H. S en O.
Maartensdijk (St.-) (2855—1130). J. J. Pollerman B, 1918—17 juni 1924 — M. P. Groenewege, C. M. Quakkelaar, W — J. E. B. Moloen S — A. W. Fermie O.
Meliskerke (687—330). J. J. de Keijzer B, 1917—27 juli 1923 — J. Jakobsen, W. Wisse, W — J. Jakobsen S — A. Davidse O.
Middelburg (18494—9625). P. Dumon Tak B, 1915—1 febr. 1921 — mr. A. A. de Veer, J. Onderdijk, W — mr. M. W. G. van der Veur S — mr. H. Doorenbos O.
Neuzen (9946—4350). J. Huizinga ✠, B, 1912—30 maart 1924 — L. J. Geelhoed, L. Th. van Haselt, W — B. I. Zonneijlle S — D. Tholens O.
Nieuw- en St-Joosland (1016—510). — J. Polderdijk B, 1917—3 nov. 1923 — L. Wattel, F. P. Polderdijk, W — P. Baurdoux S en O.
Nieuwerkerk (1851—845). J. Bouman B, 1901—1 april 1925 — J. van de Zande, A. Fiikweert, W — F. Naerebout S — S. K. van Oost O.
Nieuwvliet (459—257). J. M. van Oostrum Soede B, 1909—5 febr. 1921 — A. J. de Hullu, J. J Provoost, W — M. Wagtho S — P. Brakman O.
Nisse (684—306). A. van der Peet Clement B, 1920—6 nov. 1926 — J. Vermue jr., ..., W — D. Mulder ✠, S — J. Kloosterman O.
Noordgouwe (851—412). E. H. P. van Nahuijs B, 1912—20 juli 1924 — J. Schikker, A. Prinse, W — C. Cornelis S en O.
Noordwelle (450—230). J. Schooff B, 1920—2 juni 1926 — N. Dalebout, L. Blom, W — G. Bonder S en O.

Oostburg (2547—1238). H. S. Gratama ✠, B, 1907—1 april 1925 — J. H van Peenen, Iz. Risseeuw Iz., w — P. de Hullu Hz. s en o.

Oost- en West-Souburg (4086—1861). P. S. Buteux B, 1893—15 aug. 1923 — A. Melis, W. N. Jobse, w — L. Braam s en o.

Oosterland (2085—885). J. C. van der Have B, 1895—4 nov. 1925 — S. de Rijke, J. M. de Weeze, w — L. J. van Vessem s — J. Flohil o.

Oostkapelle (1308—625). Jhr. W. Z. van Teylingen B en s, 1896—30 sept. 1926 — J. Poppe, K. Janse, w — C. Geldof Jz. o.

Ossenisse (980—411). A. J. Rosseel B, 1910—16 juli 1922 — G. de Waal, L. G. Hermans, w — A. Hermans s en o.

Oudelande (738—358). P. Bruggeman B en s, 1906—12 mei 1924 — I. de Bakker, J. de Jager Gz., w — A. Remijnse o.

Oud-Vossemeer (2292—1015) C. W. Snijder B, 1918—20 febr. 1924 — J. Aarnoudse, M. P. Ooms, w — W. van der Ploeg s — D. J Ampt Gz. o.

Ouwerkerk (784—373). A. C. Visser B, 1917—4 dec. 1923 — A. C. van der Have, A. N. van Langeraad, w — F. Naerebout s — P. Hack o.

Overslag (427—149). C. A. Mattelé B, 1917—10 sept. 1923 — H. Lammers, C. de Nijs, w — A. P. J. de Blieck s en o.

Ovezande (1184—547). L. W. B. A. Mulder, B 1920—6 nov. 1926 — L. Goense, J. Rijk, w — D. Mulder ✠ s — L. N. de Jonge o.

Philippine (1287—407). P. A. Rammeloo B, 1918—18 oct. 1924 — F. J. L. M. Dhooge, E. Cuelenaere, w — J. G. V. M. Geirnaerdt s — L. C. Cornelis o.

Philipsland (St.) (2185—1023). L. Nilant B, 1917—1 oct. 1923 — J. van Dijke, P. J. de Ruyter, w — C. van Bendegom Cz. s en o.

Poortvliet (1829—815). J. G. Diepenhorst B, 1919—19 maart 1925 — N. A. Bruijnzeel, M. J. de Graaff, w — W. Dronkers s — M. A. Geuze o.

Renesse (655—336). W. H. Scholder B, 1916—1 mei 1922 — M. Steur Cz., A. J. Padmos, w — G. Bonder s en o.

Retranchement (767—365). W. J. Almekinders B, 1906—3 april 1924 — A. Risseeuw, L. Basting, w — J. J. Versluys s en o.

Rilland-Bath (2143—900). P. A. Schwartz B, 1919—21 juni 1925 — F. M. Boot, J. Reijnhout, w — W. Griep s en o.

Ritthem (666—317). K. Allaart B, 1904—27 april 1922 — W. Cevaal Pz., J. Meliefste, w — J. van Leersem s en o.

Sas-van-Gent (2662—907). L. W. G. Hoefnagels B, 1915—27 juli 1921 — A. G. Stubbé, P. A. Neeteson, w — F. P. J. Stubbé s en o.

Scherpenisse (1404—721). C. A. Geuze Dz. B, 1920—9 juni 1926 — A. Oudesluys Mz., M. A. Kieviet, w — L. C. van Doorn s en o.

Schoondijke (1941—918). I. Scheltus B, 1909—5 febr. 1921 — A. Luteyn, J. M. Risseeuw, w — M. A. Bleiker s en o.

Schore (987—428). J. G. van Nieuwenhuyzen B, 1897—4 jan. 1921 — J. Glerum, M. Karelse, w — Ch. Glerum s — A. Stevense Mz. o.

Serooskerke (*Schouwen*) (291—152). J. Schooff B en s, 1920—2 juni 1926 — J. de Roo, N. Moelker, w — J. C. Goemans o.

Serooskerke (*Walcheren*) (1649—767). Jhr. W. Z. van Teylingen B en s, 1906—8 mei 1924 — A. Goedbloed, W. C. Allaart, w — B. Melis o.

Sluis (2889—1084). J. C. A. L. Berkers B, 1917—22 maart 1923 — A. F. J. Aernaudts, H. van Mazijk, w — J. J. Versluys s — J. Versluys o.

Stavenisse (1974—923). A. F. Hanssens B en s, 1915—30 april 1921 — C. Broodman, A. H. van der Slikke, w — P. C. H. van Oost o.

Stoppeldijk (1604—741). P. L. de Wael B, 1907—22 mei 1925 — P. E. J. Staal, P. de Blok, w — W. H. F. J. van Son s en o.

Tholen (3241—1543). J. W. Wagtho B, 1914—7 dec. 1920 — H. Goossen, J. M. Wagemaker, w — H. J. Laban s — W. J. Wolff o.

Veere (987—465). M. Q. Buys Ballot B, 1917—13 nov. 1923 — P. L. Bolier, A. Scheele, W — J. J. Marsie S — J. Maas O.
Vlissingen (22343—9710). C. A. van Woelderen B, 1919—1 oct. 1925 — M. Laernoes, J. G. van Niftrik jr., ..., W — F. Bisschop S — J. I. de Back O.
Vrouwenpolder (1033—456). J. Louwerse B, 1917—13 nov. 1923 — C. Mesu, L. Maas, W — J. J. Marsie S — C. Glerum O.
Waarde (956—457). C. Bal B, 1918—28 maart 1924 — M. de Looze, J. Pieper, W — C. J. Vroegop S en O.
Waterlandkerkje (648—237). A. A. Hendrikse B, 1905—13 april 1923 — C. van Dixhoorn, A. H. de Milliano, W — M. A. Bleiker S — A. C. Versprille O.
Wemeldinge (2283—1108). F. Wabeke Az. B, 1902—16 dec. 1926 — P. Lindenbergh, J. de Bourgraaf, W — M. L. Westfaal Quadekker S en O.
Westdorpe (1936—875). H. J. van Waes B, 1914—20 maart 1926 — A. de Beleir, H. Govaert, W — R. R. M. Kieboom S en O.
Westkapelle (2117—1140). J. D. Viruly B, 1913—10 dec. 1925 — K. Minderhoud Jz., P. Hendrikse, W — J. de Vos Pz. S — P. Huijbregtsen O.
Wissekerke (3619—1743). M. J. Verhorst, B 1917—24 juli 1923 — A. van der Maas Ez., A. C. van Nieuwenhuijzen, W — C. N. van der Heyde S — J. B. Wisse O.
Wolphaartsdijk (2517—1163). C. Koert B, 1897—13 febr. 1921 — N. Valkier, A. C. J. Noteboom, W — J. Goetheer, S — J. de Kater O.
Yerseke (4206—2015). J. Sinke Jz. B, 1899—29 maart 1923 — J. L. Bom, J. Huibregtse, W — P. de Vey S en O.
Zaamslag (3505—1761). J. de Feijter B, 1911—14 maart 1923 — J. de Visser, A. de Feijter, W — J. Stolk Lz. S — J. P. Geelhoedt O.
Zierikzee (6967—3445). Mr. A. J. F. Fokker van Craijestein van Rengerskerke ●, B, 1916—29 juli 1922 — L. Koopman Cz., A. Timmerman, W — P. F. Wittermans S — H. E. Beelaerts van Emmichoven O.
Zonnemaire (984—491). H. J. Roelvink B, 1918—2 nov. 1924 — N. W. van Putte, J. A. van der Bijl, W — Z. Cornelis S — A. Delst O.
Zoutelande (738—366). W. van Sighem B, 1893—29 sept. 1923 — J. Koppejan Ez., F. de Witte, W — P. Florusse S en O.
Zuiddorpe (1114—431). A. C. van Waes B, 1916—7 dec. 1922 — A. Th. d'Hert, Th. E. J. Onghena, W — J. M. Moerdijk S en O.
Zuidzande (1027—543). F. H. van Vessem B en S, 1910—26 febr. 1922 — D. Luteijn Pz., J. Ph. Salomé, W — J. Risseeuw O.

Utrecht.

Abcoude-Baambrugge (1413—708). Jhr. P. P. de Beaufort B, 1917—26 jan. 1923 — C. P. de Groot, G. A. Moen, W — W. F. Pape S — J. van Heerden O.
Abcoude-Proostdij (1721—751). Jhr. P. P. de Beaufort B, 1917—26 jan. 1923 — J. M. van den Bosch, A. M. Koopmanschap, W — Th. J. Pepping S — G. J. Backer O.
Achttienhoven (587—286). J. P. C. ten Geusendam B, 1906—3 febr. 1924 — R. van Dijk, H. Schoenmaker, W — jhr. J. Huydecoper van Maarsseveen S — E. D. de Groot O.
Amerongen (2452—1169). Jhr. mr. W. E. van Weede B, 1913—15 sept. 1925 — G. P. J. Versteegh, G. J. Wijnbergen, W — A. Meinesz S — . . . . O.
Amersfoort (30804—12979). Mr. J. C. graaf van Randwijck B, 1912—1 aug. 1924 — N. Vels Heijn, J. W. Jorissen ✠, mr. dr. H. Th. A. Verloef, ..., W — A. R. Veenstra S — K. van der Burg O.

Baarn (10394—4857). Jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenburg B, 1916—3 oct. 1922 — dr. A. J. A. Thomas, P. J. van Garderen, W — G. van Merkestijn S — A. N. J. van Rossem O.
Benschop (1853—920). R. van Beusekom B en S, 1899—3 aug. 1923 — A. Lekkerkerker GAz., H van Breukelen, W — G. Beijen O.
Bildt (*de*) (5511—2444). H. Ph. J. baron van Heemstra B, 1907—1 aug. 1925 — G. L. baron van Boetzelaer, J. A. Kors, W — mr. A. Pronk van Hoogeveen S — H. J Edelkoort O.
Breukelen-Nijenrode (2471—1094). Mr. M. P. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren B, 1910—3 mei 1922 — K. Pijnse van der Aa, P. G. B. Verbiest, W — E. van der Zee S en O.
Breukelen St. Pieters (869—385). Mr. M. P. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren B, 1910—3 mei 1922 — T. Kroon, J. D. Barreveld, W — E. van der Zee S — L. J. Griffioen O.
Bunnik (1356—713). Mr W. J. van Beeck Calkoen B, 1901—4 oct. 1925 — H. W. J. van der Horst, mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek van Bergambacht, W — M. A. Kwint S — J. J. Roodvoets O.
Bunschoten (4113—1776). P. L. de Gaay Fortman ❁, B, 1920—3 mei 1926 — Z. van Halteren, J. E. van Rossum, W — W. Los S — B. Geudhies O.
Cothen (934—410). W. F. van Beeck Calkoen B, 1907—29 nov. 1925 — J. E. W. van der Horst, J. van Ojen, W — H. C. Middelweerd S en O.
Doorn (3098—1429). Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oije van Hoevelaken (J) B, 1909—22 maart 1921 — G. J. Meijerink, G. H. Schouten, W — P. H. van Setten S en O.
Driebergen (4505—2123). Jhr. mr. H.W. L. de Beaufort (J) B, 1910—13 dec 1922 — R. P. C. de Moor, A. Hendriks, W — A. J. Schoonhagen S en O.
Eemnes (1438—749). Jhr. L. Rutgers van Rozenburg B, 1907—16 mei 1925 — J. van 't Klooster, M. J. Seldenrijk, W — G. J. Loggers S — J. Harmsen O.
Haarzuilens (507—225). J. A. Verder B, 1915—16 april 1921 — J. Versteeg, J. Vulto, W — M. R. van Zoeren S — H. A. Broekhuijse O.
Harmelen (2033—979). Th. P. J. Elsen B en S, 1920—1 jan. 1926 — J. van den Berg, W. Th. Stolwijk, W — J. van Dienst O.
Hornkoop (556—241). R. van Beusekom B en S, 1899—3 aug. 1923 — C. Benschop, G. Oosterlaken, W — Th. A. van Zuijlen O.
Hoogland (2861—1296). H. Ch. baron van Tuyll van Serooskerken ❁ B, 1915—29 juni 1921 — C. Smink, P. Hilhorst Pz., W — E. A. Muijs S — B. te Lintelo O.
Houten (2182—990). J. Waller ❁, B, 1877—20 mei 1925 — H. van Bentum, W. H. van Woudenbergh Rz., W — L. A. H. de Ruijter S — H. C. M. van Dijk O.
IJselstein (4438—1943). H. J. Kronenburg B, 1906—21 juni 1924 — J. Lokhorst, C. W. Ridderhof, W — G. W. Kampschöer S — N. P. Doesburg O.
Jaarsveld (1674—716). K. Vink B en S, 1903—15 april 1921 — S. Hoogendoorn, G. Beijen, W — A. Veer O.
Jutphaas (3473—1492). E. C. Erzeij B, 1914—14 april 1926 — W. Versteeg, A. van Oosterom, W — J. Snellen S — C. A. van Klinkenberg O.
Kamerik (2021—925). J. J. Talsma B en S, 1916—1 nov. 1922 — D. van der Neut, J. de Bruin, W — P. Bongenaar O.
Kockengen (923—408). B. Calissendorff B, 1915—30 sept. 1921 — D. de Leeuw, Z. Zuidervaart, W — J. van Binsbergen S — H. Brunt O.
Laag Nieuwkoop (448—192). B. Calissendorff B en S, 1915—30 sept. 1921 — G. Oskam, P. van den Bosch, W — C. Koren Bz. O.
Langbroek (1294—605). W. F. van Beeck Calkoen B, 1907—29 nov. 1925 — H. Kool, W. C. van Os, W — C. Kooij S — H. T. van Donselaar O.

Leersum (1755—819). Jhr. H. van den Bosch B, 1913—28 nov. 1925 — W. van Laar, F. D Gerth, W — G. H. Bos S — J. Verstegh O.
Leusden (2013—880). Mr. J. K. H. de Beaufort B, 1913—3 sept. 1925 — A. Hilhorst, A. Lagemaat, W — J. Boeschoten S en O.
Linschoten (1745—751). G. van der Valk Bouman B en S, 1908—2 sept. 1926 — J. Verweij Dz., A. de Goederen, W — S. Berghoef O.
Loenen (1336—660). E. A. H. A. van de Velde B, 1915—25 febr. 1921 — J. Pos Dz., J. van Dijk, W — C. Hengeveld S — G. Vor der Hake O.
Loenersloot (525—204). Mr. A. M. A. baron van Boetselaer B, 1916—17 juli 1922 — C. Fokker, P. N. Kruiswijk, W — J. J. G. Vor der Hake S en O.
Loosdrecht (2912—1371). Jhr. Q. J. van Swinderen B, 1909—7 oct. 1921 — J. Timmerman, W. Schoenmaker, W — J. van Haselen S en O.
Lopik (1654—788). K. Vink B en S, 1903—15 april 1921 — C. van Rossum Az., A. Hardenbol, W — H. Verburg O.
Maarn (1388—514). Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oije van Hoevelaken (J) B, 1909—22 maart 1921 — J. Brouwer, D. Noordam, W — P. H. van Setten S en O.
Maarssen (2721—1279). S. I. Cambier van Nooten B, 1903—1 maart 1921 — C. E. Wolff, W. H. Köhler, W — M. H. Eggink Dz. S en O.
Maarsseveen (1429—653). S. I. Cambier van Nooten B, 1903—1 maart 1921 — F. A. M. Smithuysen, H. Schoenmaker Cz., W — M. H. Eggink Dz. S — J. Eyma O.
Maartensdijk (2757—1227). Jhr. E. Quarles van Ufford B, 1895—1 april 1925 — R. W. baron van Boetzelaer, N. Vossenstijn, W — E. Kwint S en O.
Mijdrecht (4223—1739). I. Padmos B, 1919—16 juli 1925 — C. Goes, J. P. Engel, W — C. Koedam S — J. C. M. Goes O.
Montfoort (1877—907). J. B. Kemme B, 1920—11 febr. 1926 — G. M. Kunneke, J. van Kooten, W — I. C. Stalenhoef S en O.
Nigtevecht (626—289). L. Schiethart B en S, 1911—3 juni 1923 — A. J. Tinholt, W. C. Kersbergen, W — Th. E. B. Honders O.
Odijk (475—217). Mr. W. J. van Beeck Calkoen B, 1901—4 oct. 1925 — P. G. Peek, H. Vernooij, W — M. A. Kwint S — W. M. Vernooij O.
Oudenrijn (800—351). E. C. Erzeij B, 1915—16 april 1921 — D. E. H. Diemont, S. Gerssen, W — M. R. van Zoeren S en O.
Polsbroek (917—425). R. van Beusekom B en S, 1899—3 aug. 1923 — C. Rijneveld, L. Hoogenboom, W — T. de Pater O.
Renswoude (1441—585). M. J. L. baron Taets van Amerongen B, 1911—7 sept. 1923 — H. van Egdom, D. van Voorthuizen, W — R. G. van Essen S en O.
Rhenen (6465—2865). Jhr. G. J. A. Schimmelpenninck B, 1882—4 maart 1924 — P. Recter, R. van Voorthuisen, W — J. Houtman S — J. P. Beelaerts van Emmichoven O.
Rijsenburg (968—436). Jhr. mr. H. W. L. de Beaufort (J) B, 1910—13 dec. 1922 — W. Porton, C. J. van Swaay, W — H. L. A. Sas S — H. Gelder O.
Ruwiel (567—251). Mr. A. M. A. baron van Boetzelaer B, 1916—17 juli 1922 — D. Hoogendoorn, Jac. Doornenbal, W — J. J. G. Vor der Hake S en O.
Schalkwijk (1275—616). J. P. Kleinschmit B, 1885—4 febr. 1921 — Joh. van Wijk, J. A. Uijterwaal, W — J. F. van Zwet S — J. van der Worp O.
Snelrewaard (572—235). G. van der Valk Bouman B en S, 1908—2 sept. 1926 — G. van Schaik, G. van Jaarsveld, W — A. M. Straver O.
Soest (7457—3226). Mr. dr. J. A. A. J. H. de Beaufort (E4) B, 1914—23 oct. 1926 — B. Mikx, A. Endendijk, W — J. H. Benschop S — J. L. Alders O.
Stoutenburg (989—462). Mr. J. K. H. de Beaufort B, 1913—3 sept. 1925 — C. van Esveld, G. Voskuilen, W — J. Boeschoten S en O.

Tienhoven (511—230). A. A. van den Hoorn B en s, 1919—19 aug. 1925 — G. van der Wild, M. van 't Woud, w — H. Top o.
Tull en 't Waal (482—213). J. P. Kleinschmit B, 1885—4 febr. 1921 — T. Verweij, J. van Vliet, w — J. F. van Zwet s — M. de Kruijf o.
Utrecht (138334—65449). Mr. J. P. Fockema Andreae B, 1914—18 maart 1926 — J. H. Th. O. Kettlitz, dr. J. F. J. ten Berge, mr. J. J. de Waal Malefijt, dr. J. van Leeuwen, G. C. B. van Dijk, w — mr. dr. J. Bool s — M. Onderwater o.
Veenendaal (6472—2701). H. A. van de Westeringh B, 1902—8 dec. 1920 — J. Bos Cz., J. van Leeuwen, w — A. de Klerck s — J. H. Gunning jr. o.
Veldhuizen (567—246). Th. P. J. Elsen B en s, 1920—1 jan. 1926— W. van Bemmel, J. M. Elskamp, w — Chr. van Isselt o.
Vinkeveen (4246—1877). Jhr. A. E. J. van Grotenhuis van Onstein B, 1897 — 9 oct. 1921 — J. Spruit, C. Donicie, w — J. Ekel s — N. Stolwijk o.
Vleuten (2064—872). J. A. Verder B, 1915—16 april 1921 — Ph. J. W. van Bijlevelt, H. J. van Rooijen, w — M. R. van Zoeren s — E. J. van Dijk o.
Vreeland (895—391). L. Schiethart B en s, 1911—3 juni 1923 — D. Zeldenrijk, E. Soede, w — B. C. Spee o.
Vreeswijk (3161—1283). Mr. J. J. P. C. van Kuijk B, 1919—10 maart 1925 — H. Vink, C. A. Willemse, w — W. Geleedst s — F. L. A. van der Kaay o.
Werkhoven (891—414). Mr. W. J. van Beeck Calkoen B, 1901—4 oct. 1925 — C. A. Vernooy, J. Spithoven, w — M. A. Kwint s — N. Verhoeff o.
Westbroek (1090—476). J. P. C. ten Geusendam B, 1906—3 febr. 1924 — P. Seldenrijk, C. Verkerk Gz., w — jhr. J. Huydecoper van Maarsseveen s — M. van den Broek o.
Wijk-bij-Duurstede (3105—1463). Jhr. J. A. van Geen B, 1916—24 mei 1922 — Th. J. van Bemmel, J. W. Stokman, w — C. A. Groen s — F. C. de Rooij o.
Willeskop (816—332). J. B. Kemme B, 1920—11 febr. 1926 — J. Hoogenboom, C. van den Brink, w — J. C. Stalenhoef s — J. Vlooswijk o.
Willige-Langerak (978—460). K. Vink B en s, 1903—15 april 1921 — J. Verkerk, J. van Rossum, w — G. Slob o.
Wilnis (2551—1041). I. Padmos B, 1919—16 juli 1925 — W. van Sevenhoven, C. Knigge, w — D. J. Munnik s en o.
Woudenberg (2958—1315). P. A. G. baron van Heeckeren van Brandsenburg B, 1905—4 juli 1923 — W. Schimmel, N. H. van Wieringen, w — C. Klomp s — R. Dorrestein o.
Zegveld (1047—526). J. J. Talsma B en s, 1916—1 nov. 1922 — D. van Ingen, N. Verhoef, w — A. de Leeuw o.
Zeist (16682—7346). Mr. C. J. baron van Tuijll van Serooskerken ✠ (J) B, 1919—1 juli 1925 — G. H. Aalfs, L. Adriaanse, w — G. J. Hungerink s — J. A. Vink o.
Zuilen (3795—1512). F. C. C. baron van Tuijll van Serooskerken B, 1916—1 dec. 1922 — D. Voorsteegh, D. M. Plomp, w — A. J. van der Weerd s — J. C. Plomp o.

Friesland.

Achtkarspelen (13995—6144). P. Eringa B, 1917—11 oct. 1923 — L. Auwema S. K. Zijlstra, w — O. Jonker s — A. U. Bottema o.
Aengwirden (4470—2051). Jhr. W. R. L. van Andringa de Kempenaer B, 1919—24 juli 1925 — D. van Dijk, J. R. Wind, w — J. Bergsma s — H. P. Pasma o.
Ameland (2043—1033). J. B. W. Bolomeij B, 1906— 23 april 1924 — D. van der Laag, D. Klip, w — J. Balkema s — J. H. Brouwer jr. o.

Baarderadeel (5528—2853). E. van Douwen B, 1919—5 juni 1926 — J. Hogenbrug, H. T. van der Plaats, W — C. Stapel S — S. F. Ruardi O.
Barradeel (8016—4035). L. W. de Vries B, 1898—2 febr. 1922 — J. H. Anema, J. van der Mei, W — F. W. Steenhuisen S — S. Zoodsma O.
't Bildt (8759—4549). D. Hesselink B, 1896—10 oct. 1926 — E. K. Slim, J. Geerts, W — S. Brandsma Jz. S — W. Bouma O.
Bolsward (7256—3504). Mr. B. Berger B, 1919—16 oct. 1925 — G. C. Eisma, S. Praamsma, W — H. Haisma S — J. Brouwers O.
Dantumadeel (13318—5893). T. Nauta B, 1915—21 juni 1921 — J. Helder, D. Oberman, W — W. Groen S — Tj. Schaafsma O.
Dokkum (3680—1939). A. Jonker B, 1910—14 april 1922 — G. Ypma, W. P Brouwer, W — G. Bleeker S — J. W. Ferwerda O.
Doniawerstal (5550—2563). Mr. H. L. Sixma baron van Heemstra B, 1907—16 april 1925 — G. Bouwhuis, G. Holtrop, W — F. Weerstra S — G. Wadman O.
Ferwerderadeel (8573—4247). L. Wezeman B, 1918—17 juni 1924 — F. Anema, J. P. Reitsma, W — J. Rodenhuis S — R. Jansma O.
Franeker (7827—3996). Mr. L. K. Okma B, 1913—11 april 1925 — P. F. Cats, C. Hoekstra, W — H. Velding S — R. L. Wijnia O.
Franekeradeel (5230—2613). T. M. ten Berge B, 1915—18 jan. 1921 — R. IJ. Keestra, N. Tanja, W — F. A. Beins S — D. Witema O.
Gaasterland (5889—2847). H. Gaaikema B, 1902—1 aug. 1926 — A. Keuning, IJ. Visser, W — K. van Hout S — A. van Kleffens O.
Harlingen (10319—5082). N. Simonsz B, 1914—17 maart 1926 — J. de Boer, A. Meter, W — mr. P. Viëtor Sibinga S — H. Filippo O.
Haskerland (8151—3781). Jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen B, 1910—15 juli 1922 — L. Faber, J. W. Tuininga, W — H. J. Ferwerda S — P. G. Reitsma O.
Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde (5125—2462). J. Krol B, 1917—4 dec. 1923 — A. Bajema, P. Schut, W — P. de Jager S — G. Franckena O.
Hennaarderadeel (5036—2408). R. Kuipers B, 1911 — 13 nov. 1923 — . . . ., F. B. Eekma, W — J. Mook S — F. Robijn O.
Hindeloopen (1071—524). G. J. F. Avenhorn van Nauta B, 1892—22 sept. 1922 — D. van der Kooij, J. J. van Elselo, W — J. Buiteveld S — I. Simonides O.
Idaarderadeel (5738—2961). O. Greebe B, 1913—1 nov. 1925 — H. Hoeneveld, T. Zwart, W — W. Bosma S — J. P. Kamstra O
IJlst (1509—729). H. P. Fledderus B en S, 1897—29 april 1921 — C. Nauta, S. O. de Vries, W — R. S. Groeneveld O.
Kollumerland en Nieuwkruisland (8779—4059). J. J. Woldringh B, 1906—1 juni 1924 — P. Dijk, K. Boonstra, W — J. van Kammen S — H. Klaver O.
Leeuwarden (42624—20774). Jhr. mr. J. M. van Beyma B, 1918—1 nov. 1924 — J. A. A. Schoondermark ✠, J. H. Berghuis, M. Schaafsma, O. F. de Vries, W — mr. M. Goslings S — W. A. van Sloterdijck JLz. O.
Leeuwarderadeel (12087—6056). J. G. Jansonius B, 1918—30 nov. 1924 — P. Y. van der Werff, D. van der Schaaf, W — L. J. de Jong S — S. J. Hoving O.
Lemsterland (7269—3390). H. Pollema ✠, B, 1919—26 nov. 1925 — M. F. de Vries, J. H. Slump, W — H. Daan S — P. van Andringa O.
Menaldumadeel (10569—5617). C. Pals B, 1912—22 oct. 1924 — P. Miedema, O. Geertsma, W — H. H. de Carpentier S — S. Anema O.
Oostdongeradeel (8693—4306). S. Sijtsma B, 1904—8 dec. 1922 — O. Y. Viersen, S. Cuperus, W — Y. Bruinfalk S — P. Groenwold O.
Ooststellingwerf (12884—5659). J. J. G. S. Falkena B, 1917—9 febr. 1923 — H. ter Borgh, P. Tiesinga, W — A. Rameijer S — C. C. G. Offerhaus O.

Opsterland (18276–8166). M. J. Selhorst ✠, B, 1913—8 sept. 1925 — A. Zwart, R. de Roos, W — F. H. van der Meulen S — P. van der Werff O.
Rauwerderhem (2852—1457). Jhr. J. M. van Beyma thoe Kingma B, 1919—30 oct. 1925 — W. de Boer, D. de Leeuw, W — A. J. P. W. de Wilde S — S. Bergsma O.
Schiermonnikoog (688—403). H. W. van den Berg B en S, 1906—16 juli 1924 — F. Karst, M. Boekhout, W — A. Klontje O.
Schoterland (16510–7599). H. Hebbes ✠, B, 1906—1 mei 1924 — C. Gerritsma, H. de Vos, W — D. Huizinga S — H. J. P. van der Woude O.
Sloten (778—403). J. H. W. Verkouteren B, 1919—15 febr. 1925 — K. Klarenberg, IJ. Haarsma, W — H. van der Sluis S en O.
Smallingerland (14348—6409). A. Bruins Slot B, 1901—15 dec. 1925 — J. M. Houwen, E. Bos Az., W — S. Israëls S — R. van der Zee O.
Sneek (13531—6724). P. J. de Hoop ✠, B, 1907—16 febr. 1925 — F. Blok, J. G. W. Kiezebrink, W — P. Sikkes S — mr. H. N. Wouda O.
Stavoren (986–461). N. Nammensma B en S, 1917—3 jan. 1923 — T. T. de Jong, H. Mulder, W — W. J. Jurgens O.
Tietjerksteradeel (15505—7646). F. W. Steenhuisen B, 1920—18 oct. 1926 — IJ. Steensma, S. P. Hoekstra, W — J. Falkena ✠ S — J. Siebma O.
Utingeradeel (5543—2724). J. Bleeker B, 1919—2 sept. 1925 — P. J. Bottema, H. de Vries, W — A. Groenveld S — A. H. Loots O.
Westdongeradeel (7933—4117). J. L. Oosterhoff B, 1904—24 sept. 1922 — W. Hiddema, K. J. Botma, W — H. Meinema S — G. Bierma O.
Weststellingwerf (18563– 8267). Mr. C. van Nijmegen Schonegevel B, 1907—1 maart 1925 — P. van der Veen, J. Zweers, W — J. Post S — W. Hoogland O.
Wijmbritseradeel (12358—5806). H. M. Tromp B, 1906—15 mei 1924 — H. Wesselius, T. Reitsma, W — J. Poppinga S — K. van der Brug O.
Wonseradeel (13350—6732). W. Beukenkamp B, 1919—16 juli 1925 — J. F. Weerstra, R. IJpeij, W — M. G. de Kruijff S — T. de Jong O.
Workum (4153—2056). Jhr. J. Quarles van Ufford B, 1915—2 maart 1921 — G. Posthumus, H. de Vries, W — A. de Vries S — S. Jager O.

Overijsel.

Almelo (24259—11253). D. R. Wijckerheld Bisdom B, 1913—31 dec. 1925 — mr. G. Kortenbout van der Sluijs, G. Schotveld, G. J. A. ter Steege, W — K. Atema S — H. Reuvecamp O.
Avereest (8869—3928). M. Dotinga B, 1919—4 nov. 1925 — J. Mol, H. van Haeringen, W — A. Schoenmaker S — H. R. Steenbergen O.
Bathmen (1706—811). P. J. Hemminga B en S, 1919—1 febr. 1925 — H. W. Kloosterboer, K. in 't Hof, W — G. J. Lubberding jr. O.
Blankenham (558—272). H. Meesters B en S, 1905—8 nov. 1923 — K. van Veen, H. van Veen, W — A. van Veen Mz. O.
Blokzijl (1420—659). H. J. Bulten B, 1918—30 sept. 1924 — B. Room, J. J. den Haan, W — J. van der Veen S en O.
Borne (7011—3090). Jhr. E. J. J. S. von Bönninghausen ✠, B, 1885—15 oct. 1921 — H. A. IJzereef, J. J. ter Haar, W — P. B. J. J. Hoppe S — J. C. M. B. Knuif O.
Dalfsen (6368—3053). C. Ynzonides B, 1919—16 april 1925 — E. Lindeboom, J. G. Herbrink sr., W — F. Jellema, S — H. Luteyn O.
Delden (*Ambt-*) (3285–1581). . . . . B — G. H. Beltman, J. Peper, W — G. H. J. Wiessing S — G. A. M. ter Borg O.
Delden (*Stad-*) (2303—1119). . . . . B — F. Schneider, G. J. H. F. Bloemen, W — H. C. M. Peese Binkhorst S — P. H. M. Stoop O.

Denekamp (5387—2226). G. W. Hoogklimmer B, 1878—3 jan. 1926 — J. Kristen, B. Kuks Bz., w — J. Andringa s — J. B. P. Veldman o.

Deventer (32514—15173). Jhr. mr. T. A. M. A. van Humalda van Eysinga B, 1914—2 jan. 1926 — mr. H. F. de Boer, A. Kelderman, G. Kappelle, dr. J. C. Eringaard, w — G. Kuit s — E. Kagei o.

Diepenheim (1620—870). Jhr. S. P. F. Meijer B, 1916—8 juni 1922 — G. J. Boonk JHz., W. Temmink, w — G. H. ten Hoopen s — G. Thijsen o.

Diepenveen (5226—2391). Jhr. dr. C. J. Sandberg tot Essenburg B, 1916—8 febr. 1922 — M. A. Smits, B. W. A. Linthorst, w — A. de Vries s — W. Zandbergen o.

Enschede (41285—18435). E. J. Bergsma ⊕, B, 1896—1 aug. 1926 — J. Winkels, G. Elhorst, H. B. Franke, H. Reijgers, w — C. F. Klaar s — B. Dalenoord o.

Genemuiden (3159—1471). H. J. Groote Balderhaar ten Velde B, 1914—19 nov. 1926 — K. Bakker Kz., R. van Rees, w — A. Timmerman s — K. van Dalfsen o.

Giethoorn (2194—1128). M. Kuipers B en s, 1914—12 febr. 1926 — J. H. Vos, J. H. Gorte sr., w — J. H. Schreur o.

Goor (3423—1702). C. van de Stadt Wz. B, 1913—1 nov. 1925 — J. H. ten Bosch, A. Lobstein, w — H. Fokkens s — J. P. W. ten Cate o.

Grafhorst (721—332). W. Meijer B en s, 1914—20 jan. 1926 — H. van der Steege, A. J. van Asselt, w — J. Boeve o.

Gramsbergen (3934—1607). C. J. van Riemsdijk B en s, 1897—10 nov. 1921 — H. Stegeman, G. Konijnenbelt, w — H. G. Krikke o.

Haaksbergen (6554—2975). H. J. W. J. von Heijden B, 1919—25 nov. 1925 — W. B. Steffens, A. J. ten Broeke, w — G. B. S. van Loevezijn s — J. Th. Meijerink o.

Ham (den) (5420—2488). J. J. Beukenkamp B, 1919—19 aug. 1925 — J. Visscher Tz., A. Middendorp, w — E. J. Prange s — W. H. Flim o.

Hardenberg (Ambt-). (11248—4514). H. H. Weitkamp B, 1913—12 febr. 1925 — A. A. Oostenbrink, J. H. R. M. Geerdes, w — B. Schuite s — H. J. Grooters o.

Hardenberg (Stad-). (2189—911). J. W. C. Bloem B, 1914—10 oct. 1926 — H. J. Schuurman, J. Zweers Gz, w — W. G. Nijzink s — G. W. E. Frijling o.

Hasselt (2292—1152). J. P. Roijer B, 1910—19 mei 1922 — B. J. Holtrust, L. J. Hellenthal, w — F. Kraaij s — H. Galenkamp Kz o.

Heino (2439—1198). A. van Sonsbeeck B, 1913—21 juli 1925 — B. J. Lindeboom, B. A. Geertman, w — J. Hartholt s — H. J. D. Geertman o.

Hellendoorn (10702—4774). H. F. M. E. graaf van Limburg Stirum B, 1914—20 juli 1926 — H. G. J. Schwarte, C. F. Bramer, w — J. Vierdag s — F. van Buren Az. o.

Hengelo (25593—11745). Mr. N. A. Tonckens ✠, B, 1901—1 jan. 1925 — G. Kamp, G. Bennink, H. Voogdgeert, w — L. Veenhoven s — J. W. Schutter o.

Holten (3536—1771). A. P. R. C. baron van der Borch van Verwolde(J) B, 1908—18 sept. 1926 — K. Veldhuis, H. Kolkman, w — A. J. Goldstein s — A. J. Bouwhuis o.

IJselmuiden (2644—1186). W. Meijer B en s, 1914—20 jan. 1926 — L. van der Kamp Jz., H. J. Bruins, w — J. Boeve o.

Kampen (20388—9262). M. Fernhout B, 1919—2 juni 1925 — H. W. ten Kate, C. de Kock, w — mr. J. van den Oever s — H. H. Hubenet o.

Kamperveen (551—253). P. van Vleuten B, 1914—31 aug. 1926 — A. Stuivezand, E. J. van der Scheer, w — . . . . s — W. Post Greve o.

Kuinre (715—381). H. Meesters B en s, 1905—8 nov. 1923 — M. Haagsma, W. A. Steenbeek, w — W. Jz. Koopmans o.

Lonneker (21499—9251). M. A. H. M. Stroink B, 1906—1 febr. 1924 — H. Nijhuis, J. H. Gerbert, w — P. H. ter Meulen s — J. H. W. Robers o.
Losser (12523—4877). C. J. A. van Helvoort B, 1919—17 juli 1925 — J. Th. ten Brink, G. Siemerink, w — B. I. Hemmelder s — G. Morsink o.
Markelo (4595—2361). P. H. baron Taets van Amerongen van Natewisch B, 1907—21 mei 1925 — G. J. Klumpers, H. Berendsen, w — W. J. ten Have s — B. J. Meengs o.
Nieuwleusen (3208—1419). J. Ph. Backx B en s, 1916—16 mei 1922 — G. J. Zonnenberg, H. Prins Az., w — L. Schiphorst o.
Oldemarkt (2738—1376). A. J. van Gerrevink B en s, 1910—28 nov. 1922 — G. Kooij Bz., R. H. Bos, w — J. van Essen o.
Oldenzaal (7820—3366). N. X. Th. M. Vos de Wael B, 1893—4 febr. 1923 — J. I. M. Willemsen, H. A. Spit, w — J. W. F. van Harten s — J. G. Hommels o.
Olst (5205—2531). W. baron Bentinck van Schoonheten B, 1909—1 dec. 1921 — M. van Doorninck, C. W. Smit, w — A. van de Hulst s — A. L. Overdorp o.
Ommen (Ambt-) (4904—2219) C. E. W. Nering Bögel B, 1916—9 nov. 1922 — H. J. Grotemarsink, M. Hemstede, w — G. Ekkel s en o.
Ommen (Stad-) (1882—906). C. E. W. Nering Bögel B, 1916—9 nov. 1922 — G. Paarhuis, K. Petter, w — G. Ekkel s — H. van Elburg o.
Ootmarsum (1439—664). P. G. de Leeuw B, 1919—13 nov. 1925 — G. H. J. Bloemen, J. B. Reuwer, w — J. M. Croonen s — H. A. J. Eekman o.
Raalte (7717—3680). W. A P. Kerssemakers B en s, 1900—1 aug. 1924 — J. W. J. Remmers, H Vels, w — A M. Tielbeek o.
Rijssen (6908—3183). J. Knottenbelt B, 1913—24 april 1925 — A. Baan Hz., J. G. Eshuis, w — J. F. L. Christoffels s — H. Kwikkelo o.
Staphorst (6098—3162). A. H. J. van Wijngaarden B, 1903—2 maart 1921 — J. Petter, D. Timmerman, w — H. Koopmans s — A. Heide o.
Steenwijk (6816—3067). Mr. A. H. Goeman Borgesius B, 1915—17 nov. 1921 — H. Krop, K. W. Hogewind, w — J. E. Klaucke s — A. Klijnsma o.
Steenwijkerwold (6242—2754). G. W. Stroink B en s, 1900—27 maart 1924 — G. J. Huis in 't Veld, G. Verweij, w — M. Koster o.
Tubbergen (7763—3397). L. P. J. ten Holder B, 1910—7 juli 1922 — G. J. Masselink, B. Horstman Hz., w — P. F. Verschuren s — B. Lenferink o.
Vollenhove (Ambt-) (2438—1123). Jhr. C. L. B. W. van Suchtelen van de Haare B, 1914—25 mei 1926 — G. Bruintjes, W. van der Linde, w — C. van Heesen s — E. J van Benthem o.
Vollenhove (Stad-) (1733—788). Jhr. C. L. B. W. van Suchtelen van de Haare B, 1914—25 mei 1926 — A. F. Stroink, H. Bruning, w — W. J. Noback s — G. Zwier o
Vriezenveen (6529—2863). J. C. Bouwmeester ✠, B en s, 1885—9 nov. 1921 — H. Stegeman, A. B. Aman, w — G. Tromp o.
Wanneperveen (1495—691). K. P. Roege B en s, 1919—28 febr. 1925 — W. Vos, E. Moraal, w — J. Huisman o.
Weerselo (5372—2507). J. Pas B, 1916—29 juli 1922 — J. H. A. Nieuweweme, H Frieling, w — W. A. J. van der Meulen s — J. J. ter Borg o.
Wierden (8564—3768). J. C. van den Berg jr. B, 1903—9 nov. 1921 — R. Dasselaar, G. Braamhaar, w — A. J. Wentzel s — H. van der Kolk o.
Wijhe (4659—2243). Mr. G. Schimmelpenninck B, 1901—15 febr. 1925 — W. A. Goosen, W. Katt nwinkel, w — H. Arends s — B. J. Kattenwinkel o.
Wilsum (658 - 299). W. Meijer B en s, 1914—20 jan. 1926 — E. van Ittersum Jz., E. van Ittersum Kz., w — J. Boeve o.
Zalk en Veecaten (952—453). P. van Vleuten B, 1914—31 aug. 1926 — W. Ruitenberg, W. Frijlink, w — . . . . s — G. W. D. Rambonnet o.

Zwartsluis (3554—1749). W. van Eck B, 1893—15 april 1923 — J. Meulink, K. Kinkhorst, W — H. Francken de Vries S — W. H. Slagter O.
Zwolle (35043—16968). Mr. dr. I. A. van Roijen B, 1897—30 aug. 1921 — dr. H. Franssen ⊕, E Bredewout, dr. L. Eerkes, mr. A. J. M. Vos de Wael, W — mr. dr. G. van Leyden S — K. van Zandbergen O.
Zwollerkerspel (7180—3255). U. P. Cavaljé B, 1919—16 oct. 1925 — L. A. Reuvekamp, T. Kok Az., W — J. van der Kolk Az. S — W. Scheeland O.

Groningen.

Adorp (1310—638). G. Rookmaker B, 1918—11 juli 1924 — F. Veldman, H. Reitsema, W — G. W. H. Esselink S — P. W. Pott O.
Aduard (1980—903). J. van Barneveld B en S, 1916—8 febr. 1922 — I. ter Veer, M. Wierenga, W — J. Themmen O.
Appingedam (5982—2802). O. J. Hooft van Iddekinge B, 1905—1 juli 1923 — W. van der Ploeg, L. Smit, W — W. Holscher S — R. F. Smith O.
Baflo (2808—1315). Jhr. W. F. van Spengler B, 1910—3 oct. 1922 — E. J. Welleman, S. Rustema, W — J. Kremer S — G. Bruins O.
Bedum (5324—2562). M. Jouwstra B, 1917—2 aug. 1923 — P. Lijfering, R. Westers, W — E. Boonstra S — Th. Wierenga O.
Beerta (4075—1736). E. H. Ebels B, 1916—9 nov. 1922 — J. T. Mellema, E. Strobos, W — J. A. Goudschaal S — B. Reinders O.
Bellingwolde (6580—2549). Mr. H. Venema B, 1917—20 april 1923 — J. Brouwer, J. Ottens. W — D. Tinga S — P. Dinkla PLz. O.
Bierum (4071—1816). H. Wiertsema B, 1907—21 febr. 1925 — U. Wiersema, H. Steendam, W — H. Drenth S — P. Tiglnar O.
Delfzijl (9686—4400). D. Boerema B, 1906—12 juni 1924 — Ph. J. Drukker, T. G. Veenkamp, W — L. van Julsingha S — K. J. Smit O.
Eenrum (2598—1299). L. Wiersum B, 1909—17 mei 1921 — D. J. Broekema, J. J. Nannenberg, W — J. J. Willinge S — B. de Jonge O.
Ezinge (1965—874). L. Wildervanck de Blécourt B en S, 1897—20 jan. 1921 — T. Wieringa, P. Batema, W — M. Talens O.
Finsterwolde (3088—1447). J. Bakker B en S, 1914—27 maart 1920 — K. T. Kremer, D. E. Mellema, W — J. Schönfeld O.
Grijpskerk (3280—1577). R. Bakker B, 1916—21 nov. 1922 — E. Wiersma, P. Radema, W — B. Hiemstra S — H. Teenstra O.
Groningen (89030—43502). Mr. dr. E. van Ketwich Verschuur B, 1917—1 oct. 1923 — H. J. Sissingh, dr. G. Nijhoff, W. G. van den Berg, A. I. Catz, W — mr. J. F. van der Blij S — F. J. de Zee O.
Grootegast (6595—1475). W. Bonnema B, 1910—8 febr. 1922 — J. Lieffering, T. W. Brandsma, W — H. Aikema S — Z. Nauta O.
Haren (4754—2175). Mr. D. Boerema B, 1910—27 juli 1922 — A. Hoenderken Ez., A. J. Folmer, W — J. Winters S — H. van der Veen O.
Hoogezand (11182—5060). I. A. van Roijen B, 1890—14 jan. 1926 — U. D. Reinders, H. E. Buurma, W — G. Zwiers S — S. de Boer O.
Hoogkerk (2881—1171). G. van Barneveld B, 1917—14 april 1923 — W. Meerstra, H. Hazenberg, W — R. P. Reddingius S — I. Leegte O.
Kantens (2089—1012). J. H. Dethmers B, 1918—15 juli 1924 — J. R. Doornbos Clevering, H. Smedema, W — H. Boss S en O.
Kloosterburen (2050—1020). S. E. Woldringh B, 1913—31 oct. 1925 — K. Wiersum, H. Scholtens, W — J. Roelfs S — R. Lammerts O.
Leek (7218—2891). R. L. Dijkhuis B, 1908—8 jan. 1926 — R. R. de Graaf, S. Bakker, W — J. Sijbolts S — B. S. Welink O.
Leens (3984—1969). Y. Wiersum B, 1912—29 mei 1924 — L. Torringa, F. H. Dijksterhuis, W — J. Kremer S en O.

Loppersum (3301—1602). S. D. Jensema B, 1906—21 sept. 1924 — P. Nieland, W. Ubbens, w — W J. Berghuis s en o.
Marum (5917—2486). G. Oosterhuis B, 1919—16 oct. 1925 — H. K. Wiersema, L. Eringa, w — A. I. Bakker s — G. Bakker o.
Meeden (1815—820). H. K. Venema B en s, 1905—31 maart 1923 — J. Burema, B. Holtman, w — J. W. Abresch o.
Middelstum (2559—1208). F. van Anken B en s, 1909—4 aug. 1921 — J. Vinhuizen, H. Tijks, w — H. Knot Hz. o.
Midwolda (4657—2063). P. Dijkhuis B, 1903—4 nov. 1921 — P. R. Hermans, . R. F. Toren, w — Tj. Heijenga s — H. Hokse o.
Muntendam (3768—1599). R. E. Torringa B, 1905—31 maart 1923 — J. R. Kuipers, J.Bakker, w — D. Poll s — J. W. Abresch o.
Nieuwe-Pekela (5473—2395). S. K. Haitsma Mulier B, 1917—10 sept. 1923 — J. R. Stuut, A. Vloo, w — H. J. Vegter s — K. Maurits o.
Nieuwe Schans (2042—805). E. G. Braak B en s, 1914—7 febr. 1926 — H. Smit, R. Leemhuis, w — F. Verver o.
Nieuwolda (2078—1008). . . . . B, — G. de Jager, J. Kok Sz., w — F. Tjaberings s en o.
Noordbroek (2127—1107). S. Edema B en s, 1920—13 sept. 1926 — A. Daanje, S. Eendhuizen, w — . . . . o.
Noorddijk (1703—784). Jhr. J. C. Mollerus B en s, 1916—7 dec. 1922 — L. H. Bruininga, K. J. Meyer, w — K. Velthuis o.
Oldehove (2553—1122). H. J. Eikema B en s, 1916—21 nov. 1922 — P. A. Haack, H van Dijk, w — W. A. Reinkingh o.
Oldekerk (1603—691). J. H. Schutter B en s, 1892—29 april 1922 — J. J. Vink, B. Tolsma, w — W. Bakker o.
Onstwedde (17273—5894). K. van Sevenhoven B, 1917—7 mei 1923 — H. Luring, J. S. B. Steeman, w — J. F. H. Meijer s — J. Neijens o.
Oude-Pekela (7478—3029). J. Snater B, 1918—18 dec. 1924 — W. H. Bosgra, A. Klok, w — H. Heikens s — E. Westendorp o.
Sappemeer (6322—2950). Mr. E. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren B, 1917—2 aug. 1923 — W. C. Wildervanck, J. Kliphuis, w — F. Schut s — J. Buining o.
Scheemda (6560—2996). Mr. E. S. Wijk B, 1912—18 april 1924 — H. Doornbos, S. R. Mellema, w — G. Klok s — J. Graalman o.
Slochteren (13290—6252). H. Broekema B, 1895—15 juli 1925 — K. Freije, H. H. de Haan, w — H. Snater s — H. M. Schrik o.
Stedum (2299—1075). J. D. Jensema B, 1914—16 juli 1926 — D. Triezenberg, R. Smit, w — Tj. Brommer s — J. Groenveld o.
Ten-Boer (5108—2499). G. Huisman B, 1917—2 aug. 1923 — G. Schutter, K. Ebeling, w — P. F. Reddingius s — H. Woldring Hz. o.
Termunten (3757—1601). G. E Garrelts B, 1893—15 dec. 1923 — B. Looijer, T. R. Bleeker, w — K. Vortman s — J. de Jonge o.
Uithuizen (4151—1986). Mr. H. Hovinga B, 1914—20 juli 1926 — O. Bouwman, H. Middendorp, w — A. J. A. Thürkow s — G. A Fongers o.
Uithuizermeeden (4606—2124). T. Krol B, 1919—9 oct. 1925 — J. Offringa, J. B. Wiersum, w — H. Seinen s — J. Haan o.
Ulrum (3796—1857). W. H. Hartevelt B, 1915—9 aug. 1921 — J. Rietema, K. Jansen, w — J. Groenendal s en o.
Usquert (1718—911). T. E. Welt B, 1900—21 dec. 1924 — K. Kiewiet, R. de Wit, w — H. Hamming s — J. J. Drent o.
Veendam (13138—5808). U. Wilkens B, 1920—12 mei 1926 — dr. B. Brongers Lz., F. Spiekman, w — L. Dik s — F. Drenth o.

Vlagtwedde (11490—4443). J. Buiskool B, 1918—4 dec. 1924 — J. Hommes, A. Buining, W — J. Engelkes S — H. Stoker O.

Warffum (2147—1060). W. J. H. Hoen B, 1915—9 aug. 1921 — J. J. Th. Doijer, J. Holtman, W — T. Beukema S — S. Groenwold O.

Wedde (3469—1622). H. P. H. Waalkens B, 1911—7 oct. 1923 — C. Onnes, J. Bessenbinders, W — R. Heikens S — F. Westendorp O.

Wildervank (10003—4616). D. P. Teenstra B, 1915—24 nov. 1921 — mr. P. A. Zeven, H. J. Knigge, W — G. Kemper S — A. P. Riepma O.

Winschoten (12703—5683). Mr. H. I. Schönfeld B, 1906—1 oct. 1924 — Chr. van der Molen, E. Kruse, W — L. W. Heikens S — G. Obma O.

Winsum (2411—1173). H. B. Brommersma B, 1918—16 aug. 1924 — E. van Ham, R. Sikkens, W — A. van Ham S en O.

't Zandt (3274—1511). L. Coolman B, 1909—4 jan. 1921 — E. E. Cleveringa, P. Olthof, W — E. Smit S en O.

Zuidbroek (2727—1357). G. Snel B, 1919—15 nov. 1925 — H. Tuin, J. C. Suzenaar, W — D. Fledderus S en O.

Zuidhorn (3168—1559). G. de Vries B en S, 1917—10 sept. 1923 — J. Rosema, B. P. Hazenberg, W — G. J. Heeringa O.

Drenthe.

Anloo (4944—2078). J. J. Engelenburg B, 1920—15 oct. 1926 — A. Boerma, J. P. Borema, W — J. H. Mulder S — H. Boerma O.

Assen (16686—7432). Mr. J. Lohman B, 1920—1 sept. 1926 — I. Vos, J. E. Smit, W — mr. L. Brender à Brandis S — H. Menninga O.

Beilen (6561—2698). J. O. Manssen B, 1919—2 jan. 1925 — H. Schuring Rz., J. Nijsing, W — H. Thalen S — H. Joosten O.

Borger (9936—4114). J. Beuving B, 1912—13 sept. 1924 — A. Moesker, B. Petersen, W — A. Ratering S — B. van Engen O.

Coevorden (6483—2624). A. Gautier B, 1920—1 april 1926 — W. van Buuren, J. C. Homan, W — A. Bruintjes S — J. Troost O.

Dalen (3725—1576). Mr. J. A. ten Holte B, 1913—21 oct. 1925 — L. Honning, J. M. Caspers, W — B. A. Maat S — H. Bodewitz O.

Diever (2513—1112). H. G. van Os B en S, 1900—19 juli 1924 — R. van Wester, J. Seinen, W — J. Mulder Wz. O.

Dwingelo (2732—1193). F. E. B. van den Biesheuvel Schiffer B, 1889—24 oct. 1925 — E. de Vries, A. Doorten Hz., W — H. Henkel S — A. Prakken O.

Eelde (2868—1325). Mr. J. Tonckens B, 1895—1 nov. 1925 — R. Lutgers, D. Meindersma, W — J. G. Schaafsma S — T. Bron O.

Emmen (39750—13637). G. Kootstra B, 1917—22 nov. 1923 — J. Hadders Rz., J. Kalter, J. Hansken, J. Gorter Kz., W — H. Tijmes S — J. F. Schönfeld O.

Gasselte (3199—1311). H. Huges Az. B, 1920—4 sept. 1926 — K. Wichers, E. Eggens, W — J. Zondag S — W. Sloots Kz. O.

Gieten (3290—1372) J. W. Arriens B, 1916—29 dec. 1922 — K. Sol, J. Meijeringh, W — J. P. Koek S — T. Hogenesch O.

Havelte (3685—1516). P. A. Loos B, 1906—1 jan. 1924 — H. Booij, R. Meeuwes, W — A. Waterbolk S — J. Snoeken O.

Hoogeveen (13500—6025). T. Lodder Kz. B, 1913—20 febr. 1925 — R. van Hees Bz., H. A. Renard, W — W. Koelman S — G. Thomas O.

Meppel (11847—5030). J. Knoppers B, 1919—9 juli 1925 — mr. J. J. Veurman, M. Goldsteen, W — W. J. van der Zee S — G. Hakvoort O.

Nijeveen (1336—621). K. Slomp B en S, 1914—9 sept. 1926 — J. Karsten, F. Snijder, W — J. Dorenbos O.

Norg (4367—1266) E. J. Tonckens B, 1908—8 oct. 1926 — H. Klimp, M. Martens, W — J. Barels S — H. Hoff O.

Odoorn (12199—4497). A. Vriend B, 1915—23 dec. 1921 — F. H. Rosingh, J. ter Borgh, W — J. Smit S — T. Heikens O.

Oosterhesselen (2346—977). J. G. Legro B en S, 1910—17 nov. 1922 — H. Veenstra, K. Tietema, W — J. Busscher O.

Peize (2174—994). J. A. H. van Leenhof B en S, 1915—2 sept. 1921 — G. H. Brinks, A. Hommes, W — R. Luinge Az. O.

Roden (4289—1828). G. van Wageningen B, 1897—9 juni 1921 — F. Datema, H. P. Heersema, W — . . . . S — H. Kemkers O.

Rolde (2527—1148). S. Reynders B, 1901—1 dec. 1925 — A. Huizing, B. Bos, W — J. Hofkamp S — H. Horring O.

Ruinen (4073—1780). Jhr. A. W. van Holthe tot Echten B, 1916—3 oct. 1922 — L. de Boer, R. van den Berg, W — S. Riegstra S — R. Neve O.

Ruinerwold (2721—1281). K. Buiten Az. B en S, 1909—25 juni 1921 — E. ter Haar, J. Middelveld jr., W — F. Bosman O.

Schoonebeek (3072—1155). M. L. Mulders B en S, 1904—17 sept. 1922 — H. G. H. Mars, J. Tallen, W — R. Buter O.

Sleen (5000—2035). A. Jongbloed B, 1919—31 maart 1925 — H. Hoving, A. van der Sluis, W — J. H. Grootenhuis S — J. Oldenhuizing O.

Smilde (6037—2517). N. G. Servatius B, 1892—1 juni 1922 — H. Eleveld, T. Pomper, W — J. de Haan S — F. van Zanden O.

Vledder (2794—1166). Mr. A. Wijnoldy B, 1906—16 juli 1924 — K. H. Bleeker, E. Rodermond, W — L. Schumer S — J. Barelds O.

Vries (4752—2081). H. A. Aalfs B en S, 1892—29 maart 1922 — J. Ebbinge, J. Davids, W — J. Vrieling Hz. O.

Westerbork (3794—1530). J. K. Doornbos B, 1919—10 sept. 1925 — H. Schoenmaker, J. Wolting, W — J. Nijsing S — R. Timmer O.

Wijk (de) (3224—1498). Mr. B. J. Veenhoven B, 1916—4 maart 1922 — P. Kraal, W. Stapel Gz., W — D. J. M. C. Otterman S — J. H. baron de Vos van Steenwijk O.

Zuidlaren (3774—1514). . . . . B — J. Wuffing, J. Zondag sr., W — G. Eggens S — H. J. Hessels O.

Zuidwolde (4972—1999). M. Tonckens B en S, 1898—28 juli 1922 — J. Robaard, L. van den Hof, W — E. Steenbergen O.

Zweeloo (1709—712). J. H. H. Römelingh B en S, 1920—15 oct. 1926 — L. Warmolts, R. Hoving, W — J. Koops O.

Limburg.

Amby (1924—625). M. J. H. M. Hermens B, 1917—26 jan. 1923 — H. H. Damoiseaux, L. van Aubel, W — L. J. Mulders S en O.

Amstenrade (749—324). A. O. J. E. M. graaf de Marchant d'Ansembourg (ISC1) (OM) (P2) B, 1884—20 juli 1926 — W. Offermans, J. J. Schils, W — H. Leunissen S — M. J. Willems O.

Arcen c.a. (2814—1164). M. W. J. Coenders B. 1919—26 juni 1925 — R. G. J. Allofs, H. van den Hombergh, W — L. F. L. de Lang Evertsen S — A. Rieter O.

Baexem (898—387). J. A. van den Schoor B en S, 1906—31 jan. 1924 — L. Geusens, P. J. Berghs, W — Th. Cuijpers O.

Beegden (838—352). C. H. Houtackers B, 1916—1 mei 1922 — H. van Herten, E. van Herten, W — C. L. Rutten S en O.

Beek (3710—1618). P. L. Janssen B, 1915—26 jan. 1921 — J. W. H. Garé, P. M. Hermens, W — J. Sybolts S — J. J. Hoppers O.

Beesel (3514—1417). W. H. A. Meuter B, 1920—6 mei 1926 — P. J. H. Laumans, P. H. Thijssen, W — J. L. H. Claessen S — J. F. H. Timmermans O.

Belfeld (1481—575). J. J. Jacobs B, 1911—12 jan. 1923 — T. W. Langendonck, J. W. van Cleef, W — J. H. Bos S en O.
Bemelen (236—141). M. J. H. M. Hermens B, 1918—22 juni 1924 — W. Willems, J. Ubags, W — L. J. Mulders S — S. H. Janssen O.
Berg en Terblijt (1754—699). J. J. B. H. Geossens B, 1914—12 sept. 1926 — H. Pasmans, H. L'Ortije, W — L. Bemelmans S en O.
Bergen (6523—2572). E. Th. L. M. Otten B, 1918—17 sept. 1924 — H. A. Korting, H. F. H. Koppers, W — W. J. Derks S — P. F. Fransen O.
Bingelrade (509—220). G. J. M. Beckers B en S, 1911—16 nov. 1923 — J. L. Acampo, Ph. H. Janssen, W — J. A. Cleven O.
Bocholtz (2567—943). J. W. H. Houbiers B en S 1918—28 maart 1924 — W. H. Palm, A. T. van der Linden, W — L. Henssen O.
Borgharen (925—353). J. M. H. Limpens B, 1905—3 juni 1923 — P. H. P. Bastiaans, P. M. I. Kengen, W — A. A. M. van Sintfiet S — J. Theunissen O.
Born (2253—919). J. M. H. Welters B, 1899—22 april 1923 — J. M. H. Gijsen, J. L. Lebens, W — J. F. H. Lebens S — P. Deuss O.
Broekhuizen (922—420). G. W. H. Hermans B, 1893—22 juni 1923 — J. M. H. Hanssen, M. E. A. Haffmans, W — J. A. H. Schreven S en O.
Broeksittard (856—316). J. H. Kamps B, 1912—7 dec. 1924 — H. Jetten, P. J. Schmeitz, W — J. G. Schrijen S — J. J. Jetten O.
Brunssum (7784—1907). F. A. J. Schmier B, 1917—20 oct. 1923 — W. H. van den Camp, J. J. Slenter, W — C. H. van den Camp S — F. S. Acampo O.
Buggenum (772—353). W. Geraets B en S, 1916—23 maart 1922 — W. G. I. H. Vogels, C. J. H. van Pol, W — A. H. Vogels O.
Bunde (1389—490). P. H. Keijsers B en S, 1902—15 nov. 1926 — J. H. Vrancken, M. C. H. Vranken, W — A. H. Wintraecken O.
Cadier c. a. (1044—409). Mr. A. M. P. Thomassen B, 1919—9 juli 1925 — P. S van de Ven, P. I. H. Frijns, W — P. J. H. Bessems S en O.
Echt (8695—3135). H. A. A. Meuwissen B, 1914—8 dec. 1920 — P. G. Graus, H. J. H. Coonen, W — J. J. M. H. Schoolmeesters S — H. Omloo O.
Elsloo (2013—821). F. Eussen B en S, 1915—2 maart 1921 — M. H. Janssen, Th. H. Reupsaet, W — J. H. H. Lenssen O.
Eygelshoven (3117—599). J. W. M. Loijson B en S, 1919—22 maart 1925 — P. E. Russel, P. J. Heijnen, W — R. W. J. Willems O.
Eysden (3162—1049). R. J. M. M. A. graaf de Geloes (BLC2) (KB3) B, 1893—2 juni 1923 — J. P. Leunissen, H. H. Willems, W — C. H. A. Smeets S — H. P. Theunissen O.
Geertruid (St.-) (999—409). E. J. H. Wolfs B en S, 1917—2 juli 1923 — J. M. L. H. Houbiers, N. J. Prompers, W — J. B. H. Teheux O.
Geleen (4356—1682). F. A. L. M. Dahmen B, 1920—12 febr. 1926 — W. H. van Hinsberg, N. H. Kleinjans, W — J. M. A. Suijlen S — P. J. Meijs O.
Gennep (3236—1390). W. C. M. J. Wolters B, 1913—19 juni 1925 — P. H. A. Coolen, P. J. Geurts, W — W. H. Ardts S — W. Trienekens O.
Geulle (1183—572). A. M. H. E. van Aefferden B, 1916—29 juli 1922 — N. L. H. Penders, J. H. Dassen, W — J. L. Paulissen S — A. H. J. Stijnen O.
Grathem (1377—638). S. Schreurs B en S, 1905—2 mei 1923 — J. H. van Geneijgen, H. Ch. J. Sijmkens, W — Th. H. Danissen O.
Grevenbicht (1339—658). M. J. A. B. M. Koten B, 1918—25 jan. 1924 — H. Cörvers, N. H. Pernot, W — J. de Crau S — L. Th. Savelkoul O.
Gronsveld (2513—644). A. H. Spauwen B, 1913—23 dec. 1925 — N. H. Dassen, P. H. Mingels, W — G. H. Goessens S — J. H. Goessen O.
Grubbenvorst (2305—943). G. H. Cremers B, 1902—11 sept. 1926 — L. L. Haenen, P. M. Vergeldt, W — G. A. van Hegelsom S en O.

Gulpen (2727—1216). W. J. H. Prick B, 1911—5 jan. 1923 — J. H. Klinkenberg, T. F. H. Huijnen, w — M. J. B. Leclercq s — F. G. Alberts o.
Haelen (1097—471). Mr. Th. J. H. Aquarius B, 1903—1 april 1921 — E. J. Schreurs, J. P. H. Franssen, w — G. Th. Schreurs s — J. H. Hendrix o.
Heel c. a. (1881—728). Ch. H. Houtackers B en s, 1892—10 aug. 1922 — G. van den Goor, J. Neijens, w — A. Aerts o.
Heer (5318—1206). Mr. A. M. P. Thomassen B, 1917—13 nov. 1923 — L. W. Leijsen, J. H. Kerckhoffs, w — C. H. Houben s — A. J. Goessens o.
Heerlen (30267—9171). Mr. M. A. M. Waszink B, 1913—1 april 1925 — A. A. Scheepers, J. J. Spijkers, w — G. J. H. Grootjans s — V. M. Timmers o.
Helden (5513—2343). F. P. M. van Cann B, 1916 - 31 maart 1922 — J. W. J. Janssen, J. Gerris, w — P. L. H. Tummers s — J. A. Janssen o.
Herten (1184—583). J. J. Beenen B, 1911—5 jan. 1923 — C. W. H. Peeters, H. H. Korsten, w — J. M. G. H. Korsten s — W. H. Vogels o.
Heythuizen (2549—937). P. L. H. Mertens B, 1912—26 maart 1924 — J. M. Kessels, W. P. Peters, w — L. M. Kirkels s — J. S. H. Beeren o.
Hoensbroek (8232—1915). D. J. A. van der Kroon B, 1919—27 jan. 1925 — J. L. A. Vincken, M. P. H. Cremers, w — J. M. H. Hamers s — H. J. Eijmael o.
Horn (1401—581). A. H. Derx B en s, 1919—28 juli 1925 — W. Hammes, L. J. Peters, w — M. Veugelaers o.
Horst (6579—2748). A. M. C. Esser B, 1913—9 april 1925 — J. Drabbels, X. Thomeer, w — H. J. P. Kellenaers s — P. H. J. Kellenaers o.
Houthem (1747—584). P. A. Hens B, 1917—29 mei 1923 — E. A. H. Roebroeck, J. H. Sleijpen, w — C. T. Willems s en o.
Hulsberg (2306—723). J. H. M. à Campo B en s, 1910—25 juli 1922 — J. J. Rutten, J. J. M. Habets, w — G. Widdershoven o.
Hunsel (1284—597). H. H. van Geleuken B, 1915—18 mei 1921 — P. J. van Lier, H. Breukers, w — L. Staekenborg s — L. Thijssen o.
Itteren (556—255). L. F. Smeets B, 1905—3 juni 1923 — W. H. Gulikers, A. Paulssen, w — P. H. Gulikers s en o.
Ittervoort (289—123). P. M. H. Driessens B, 1907—8 juli 1925 — J. H. van de Laar, R. Lamberigts, w — W. G. H. Grispen s — M. G. H. Grispen o.
Jabeek (449—206). J. L. J. Meertens B, 1913—9 april 1925 — J. H. J. Beckers, J. H. L. Mols, w — V. J. H. J. M. Schoffelen s — L. J. Laumen o.
Kerkrade (28890—7038). M. F. Habets B, 1916—17 jan. 1922 — L. Ackens, P. H. Huijnen, w — J. W. H. Vogels s — J. O. Timmers o.
Kessel (1630—689). A. F. M. H. Haffmans B, 1914—2 dec. 1920 — G. B. Heebben, J. van den Beuken, w — M. H. S. van Bommel s — J. W. H. Geurts o.
Klimmen (1708—732). Jhr. H. E. M. van Nispen tot Pannerden B, 1908—3 april 1926 — L. J. H. Moonen, F. L. Eussen, w — J. F. Eussen s — J. H. E. Horsmans o.
Limbricht (1698—700). J. C. Nelissen B, 1898—8 jan. 1922 — J. F. Kusters, W. R. Schmeitz, w — J. Moors s — G. Kusters o.
Linne (1294—550). J. H. van Geldrop B, 1920—1 nov. 1926 — P. R. Meuwissen, H. K. H. Meuwissen, w — P. R. H. Laemers s — F. Th. Straatman o.
Maasbracht (1691—691). H. H. H. van de Venne B en s, 1902—2 juni 1926 — F. J. A. Hermans, H. Beckers, w — G. Eykelberg o.
Maasbree (10910—4488). Chr. H. H. G. Coenegracht B, 1919—1 nov. 1925 — G. H. Vaessen, H. H. Hilkens, w — C. H. van de Loo s — P. J. H. Lenssen, o.
Maasniel (3413—1401). F. A. H. Wackers B en s, 1917—5 dec. 1923 — F. H. Cox, G. Damen, w — G. W. H. Cox o.

Maastricht (41305—22406). Mr. L. B. J. van Oppen B, 1910—14 sept. 1922 — P. M. H. Hardy, J. M. I. Schaepkens van Riempst (GG3), R. Nafzger, E. H. van Oppen, w — G. J. H. Pfaff s — J. J. H. Zeguers o.
Margraten (1343—436). F. H. Neven B, 1910—21 juni 1922 — J. M. Hendriks, J. Frijnts, w — C. H. A. Broers s — H. H. Sluijsmans o.
Meerlo (2105—897). P. L. A. van den Bergh B, 1919—2 juli 1925 — G. Ch. H. Henckens, Th. H. van Rijswick, w — J. H. Coenders s en o.
Meerssen (7622—1788). J. F. A. Dohmen B, 1909—20 febr. 1921 — J. H. Maas, J. H. Ummels, w — J. H. Visschers s — J. W. Limpens o.
Meijel (2006—878). J. W. Linssen B, 1913—6 oct. 1925 — J. F. Hendrikx, W. Vestjens, w — P. L. Sanders s — H. Brummans o.
Melick c. a. (2774—1080). J. H. Claessen B, 1902—2 juni 1926 — C. van Cann, P. J. Engelen, w — P. H. Wuts s — W. H. Wolters o.
Merkelbeek (995—376). J. P. K. Gabriëls B, 1918—8 april 1924 — J. C. F. A. Hautvast, P. H. Roijen, w — M. W. Dols s en o.
Mesch (305—126). J. H. Duijsens B en s, 1919—10 juni 1925 — J. H. Ramaekers, E. Weerts, w — . . . . o.
Mheer (1000—430). E. J. H. Wolfs B, 1918—25 jan. 1924 — H. J. Bastings H. van Hoven, w — J. H. Notermans s — H. Schreurs o.
Montfort (1151—459). H. H. H. van de Venne B, 1911—4 nov. 1923 — A. H. Zeelen, J. W. Kurstjens, w — W. Meuwissen s — P. J. H. H. Nissen o.
Mook c. a. (1770—739). H. J. J. Sengers B, 1914—10 juni 1926 — H. H. Toonen, W. Theunissen, w — L. Rutten s — J. H. Hendriks o.
Munstergeleen (892—388). P. M. J. Ramakers B en s, 1916—25 maart 1922 — J. R. Hamers, H. Hamers, w — J. M. Keulers o.
Nederweert (6223—2919). J. L. M. van Uden B, 1920—19 april 1926 — H. Wijen, P. J. M. Koppen, w — P. J. Janssen s — P. J. Coumans o.
Neer (1803—856). H. M. Terstappen B, 1897—20 juli 1921 — M. Boonen, J. M. Willms, w — H. J. Vennekens s en o.
Neeritter (732—281). P. M. H. Driessens B, 1896—6 juli 1926 — P. M. H. Ressen, J. B. van Eijgen, w — H. E. D. Linssen s — P. M. H. Geelen o.
Nieuwenhagen (3586—986). J. W. M. Loyson B, 1917—22 mei 1923 — J. G. Sporken, H. Vrösch, w — K. Förster s — R. W. J. Eydens o.
Nieuwstadt (1075—466). H. M. J. M. Vroemen B, 1916—31 maart 1922 — Ch. D. Reiners, W. Ramakers, w — P. M. van de Bergh s — R. Ch. V. Hennen o.
Noorbeek (919—357). D. H. J. Kallen B, 1919—1 oct. 1925 — F. J. Huntjens, D. H. J. Kallen, w — J. H. Notermans s — J. P. Hodiamont o.
Nunhem (297—140). Mr. Th. J. H. Aquarius B, 1913—25 juni 1925 — P. H. Houben, P. W. H. Coenen, w — H. J. H. Hendrikx s — J. H. Bongaerts o.
Nuth (2465—952). P. L. H Cremers B en s, 1917—26 jan. 1923 — P. L. Frijns, J. H. L. Beckers, w — A. W. J. Beckers o.
Obbicht c. a. (1206—440). C. J. M. Vencken B en s, 1898—25 nov. 1922 — P. L. Jennissen, A. Demandt, w — Th. Olivers o.
Odiliënberg (St.-) (1305—493). J. Maessen B, 1918—17 sept. 1924 — P. Wolters. J. H. Minkenberg, w — F. C. A. van de Laar s — J. H. H. Cloudt o.
Ohe en Laak (596—269). J. H. J. Galiart B en s, 1907—15 febr. 1925 — J. J. Indemans, M. G. H. Graus, w — J. Smeets o.
Oirsbeek (1284—569). J. P. K. Gabriëls B, 1918—1 juli 1924 — F. L. W. Fleischeuer, M. H. H Leesens, w — L. J. Hennen s — C. J. Deumens o.
Ottersum (2749—1082). H. J. J. Sengers B, 1919—13 dec. 1925 — Th. Laemers, H. S. Ehren, w — M. F. G. M. van Grunsven s — A. J. A. H. Grutters o.

Oud-Valkenburg (1043—396). J. A. M. Wijnands B, 1918—12 oct. 1924 — W. Troisfontaine, J. L. Willems, W — C. H. A. Broers S — J. H. Harings O.
Posterholt (2051—699). J. H. E. H. Geradts B, 1898—13 jan. 1922 — P. Biermans, P. Smeets, W — F. J. I. Smeets S en O.
Ryckholt (367—140). W. H. Schrijnemaekers B en S, 1885— 1 mei 1921 — P. H. Frambach, E. H. Macheels, W — M. H. Wassenaer O.
Roermond (15921—6876). J. L. Th. Sanders B, 1907—20 aug. 1925 — G. J. Beckers, J. G. Ronden, W — F. Adriaanse S — J. H. A. Scheurs O.
Roggel (1863 - 744). P. H. H. Mertens B, 1919—14 juli 1925 — P. J. Klompen, W. Beenders, W — H. J. H. Hendrikx S — P. L. H. Theelen O.
Roosteren (1021—462). J. W. Schoolmeesters B en S, 1897—26 febr. 1921 — W. Schulpen, A. H. Simons, W — P. H. Schlangen O.
Schaesberg (7727—1429). M. H. J. M. Quaedvlieg B, 1895—25 april 1925 — H. J. Gulpers, J. J. Thomas, W — P. H. Houtackers S — L. S. H. Janssens O.
Schimmert (1709—672). P. Eijssen B en S, 1887—27 febr. 1923 — J. H. Bogman, W. H. Swelsen, W — M. Kuijpers O.
Schinnen (2880—1223). J. H. H. Pijls B, 1903—12 sept. 1921 — L. H. Cloots, J. H. Canisius, W — Th. Krijnen S — J. H. Petri O.
Schin-op-Geulle (1519—503). J. P. H. Ruijpers B en S, 1898—24 sept. 1922 — H. J. Caubo, J. H. Huynen, W — F. W. H. van Loo O.
Schinveld (1715—627). P. J. Bosch B, 1910—6 dec. 1922 — J. M. Diederen, P. M. J. Dohmen, W — G. J. Thissen S — J. H. Ph. Nelissen O.
Sevenum (2576—1165). H. M. G. Everts B, 1902—11 sept. 1926 — P. H. Baeten, J. M. van den Goor, W — W. P. Everts S — P. F. Trienekens O.
Simpelveld (2989—1017). L. H. Houbiers B, 1905—4 maart 1923 — W. H. Ploumen, P. J. Lerschen, W — N. J. Schrijvers S — M. van Wersch O.
Sittard (10960—3956). A. H. Gijzels B, 1904—15 juli 1922 — L. A. J. Keijsers, J. H. A. Dewever, W — M. C. Kissels S — M. J. H. F. Arnoldts O.
Slenaken (582—232). W. H. Speetjens B, 1910—10 mei 1922 — W. L. van de Goor, G. N. Beckers, W — L. J. Brouwers S — J. L. Vermeeren O.
Spaubeek (959—385). J. Schutgens B, 1908—6 maart 1926 — J. H. Meijers, P. J. Vrancken, W — J. P. H. Maase S — J. W. H. Hennen O.
Stein (2612—1167). F. P. Bruijsten B, 1913—4 dec. 1925 — J. Houben, P. J. Janssen, W — A. M. Brouns S — F. H. van Mulken O.
Stevensweert (1157—487). W. M. A. Galiart B, 1900—27 maart 1924 — F. Krijn, L. Richter, W — E. M. J. Indemans S — W. H. Geurts O.
Stramproy (1513—642). J. M. Donders B, 1914—10 juni 1926 — J. M. Stals, Th. Pleunis, W — Th. J. Ament S — J. M. Stevens O.
Susteren (3254—1137). J. F. J. Evertz B, 1899—20 april 1923 — H. Kelleners, H. van Hinsberg, W — J. Hermans S — J. R. H. Meuffels O.
Swalmen (3657—1568). L. H. P. Strens B, 1895—30 sept. 1925 — J. W. Wuts, H. Clumpkens, W — P. Wuts S en O.
Tegelen (8459—2577). W. R. C. van Basten Batenburg B, 1906—13 aug. 1924 — J. H. Gitmans, J. Heijnen, W — M. J. M. Nelissen S — Ch. H. Bruls, O.
Thorn (1782—728). J. H. C. Moers B en S, 1914—1 mei 1926 — Jos. H. Tonnaer, H. A. H. Wolfhagen, W — L. H. Sniekers O.
Ubach-over-Worms (3262—973). P. D. M. Beckers B, 1910—12 oct. 1922 — J. L. J. Jacobs, L. Lutgens, W — J. H. Ph. Apers S en O.
Ulestraten (992—418). J. P. Visschers B en S, 1894—4 dec. 1924 — J. W. H. Schouteten, N. J. Demacker, W — A. Courage O.
Urmond (1759—736). P. N. Strijkers B, 1879—17 april 1921 — J. M. Alberti, G. Bergevoet, W — S. M. de Gronckel S — L. Houben O.

Vaals (8641—3044). H. J. Rhoen B, 1917—13 nov. 1923 — W. A. Schillings, J. A. H. Wiertz, W — E. M. J. A. Prick s — Th. A. H. Gudden o.

Valkenburg (1930—703). P. A. Hens B, 1917—29 mei 1923 — J. Herwarts, mevr. A. M. Ch. Ruijpers—Erens, W — J. R. Smeets s — J. A. Schetters o.

Venlo (21371—8303). H. B. J. van Rijn ✠4 (RA3) B, 1900—30 juli 1924— H. H. Trienekens, dr. O. K. M. H. Wolters W — H. J. Nouwen s — E. M. J. M. Willemsen o.

Venray (9748—3549). O. L. P. van de Loo B, 1916—21 febr. 1922 — J. H. Janssen, J. M. Michels, W — A. F. M. van Haaren s — F. H. Vermaaten o.

Vlodrop (1900—513). J. Maessen B, 1915—8 maart 1921 — J. H. Maessen, P. J. van der Beek, W — P. H. Mulders s en o.

Voerendaal (4126—1262). J. H. Dautzenberg B en s, 1917—2 juli 1923 — J. H. Meessen, R. J. H. Urlings, W — J. M. Tets o.

Wanssum (872—350). G. H. Tervooren B en s, 1889—25 mei 1925 — A. Hanckx, H. H. Geurts, W — A. H. Wijnhoven o.

Weert (12539-4995). Mr. W. F. W. Kolkman B, 1911—4 nov. 1923 — P. H. E. Hupperetz, J. A. Mertens, W — P. M. L. J. Jansen s — J. H. A. Teunissen o.

Wessem (1013—484). M. J. A. H. Tijssen B en s, 1907—8 jan. 1925 — A. Driessens, J. H. A. Verheggen, W — P. M. H. Geurts o.

Wijlre (2066—917). W. J. H. Prick B, 1915—28 april 1921 — J. M. Bemelmans, J. H. P. Stassen, W — J. H. A. Schobben s — H. J. F. Debets o.

Wijnandsrade (557—231). Th. J. H. Opfergelt B, 1905—17 juli 1923 — R. H. Jacobs, J. J. Ramaekkers, W — H. J. L. Drummen s — J. H L'Ortije o.

Wittem (4273—1847). J. A. D. E. Pappers B en s, 1908—28 dec. 1920 — J. A. Houtvast, J. J. H. Frijns, W — P. J. H. Vinken o.

§ 4.

INSTELLINGEN BETREKKELIJK DE GEMEENTEN.

Nederlandsche vereeniging voor gemeentebelangen.

Deze vereeniging stelt zich ten doel het langs wettigen weg bevorderen van de algemeene belangen der gemeenten in Nederland en van hare ambtenaren en wel door: 1°. het beramen en aanbevelen van middelen tot verwijdering van al wat met die belangen in strijd is; 2°. het beramen, aanbevelen, aanwenden of begunstigen van middelen: *a*. ter voorziening in hetgeen die belangen als een behoefte doen kennen; *b*. tot vorming van bekwame, practische gemeenteambtenaren, inzonderheid door jaarlijks gelegenheid te geven tot het afleggen van een examen, ter verkrijging eener verklaring van geschiktheid voor de waarneming van de betrekking van gemeente-secretaris of ambtenaar ter gemeente-secretarie; 3°. het bevorderen van de uitgifte van een orgaan der vereeniging.

Voorzitter. Mr. dr. J. Wijtema, Dordrecht.
Ondervoorzitter. Mr. S. Sybenga, Groningen
Secretaris. U. J. Mijs, Gouda.
Penningmeester. A. de Vulder van Noorden ✠, 's-Gravenhage.

Maatschappij voor gemeentecrediet.

Deze te Amsterdam gevestigde maatschappij leent aan gemeenten, provinciën en waterschappen, uitsluitend in Nederland gelegen; aan anderen, wanneer een gemeente, provincie of waterschap in Nederland zich voor de leening en de rente onvoorwaardelijk stelt tot borg en hoofdelijke medeschuldenaar, zoomede aan gewesten en gedeelten van gewesten met eigen geldmiddelen in Nederlandsch-Indië. Zij belast zich voorts met het verstrekken van voorschotten op anticipatiebiljetten aan de besturen van de publiekrechtelijke lichamen waarmede de maatschappij in betrekking staat. Alle handels- en bankoperatiën, niet vallende binnen het doel of den werkkring der maatschappij, zijn verboden. De maatschappij mag zich niet belasten met de bovengenoemde operatiën, wanneer niet, op de wijze bij de wet voorgeschreven, de verplichtingen, welke uit de te sluiten leeningen op de betrokken besturen komen te rusten, zijn goedgekeurd, en, hetzij tegelijk door die besturen wordt deelgenomen in de tweede serie van het maatschappelijk

kapitaal voor een bedrag, gelijkstaande met 5 percent van het nominaal bedrag der met de maatschappij te hunnen laste te sluiten leening, hetzij door anderen vooraf in die serie voor zoodanig bedrag is deelgenomen, dat het maatschappelijk kapitaal dezer serie nooit minder zij dan 5 percent van het gezamenlijk bedrag der uitstaande obligatiën.

Directeur. Jhr. mr. W. F. Röell ✠.
Secretaris. S. van Lennep.

Raad van toezicht. Mr. C. H. van Tienhoven ❁, *voorzitter* — jhr. W. H. van Loon ❁ — Joh. G. Wertheim — mr. J. G. N. de Hoop Scheffer ❁ — mr. F. A. Molster — mr. W. J. M. Westerwoudt ✠ — mr. A. A. baron van der Feltz — Abr. Roelvink ❁ — jhr. mr. D. E. van Lennep ✠4.

Vereeniging van Nederlandsche gemeenten.

Eere-voorzitter. Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek (zie blz. 51), Minister van Buitenlandsche Zaken.

Voorzitter. Mr. J. C. graaf van Randwyck, burgemeester van Amersfoort.

Vice-voorzitter. Mr. P. Droogleever Fortuyn, wethouder van 's-Gravenhage.

Directeur-Secretaris. Mr. A. Jonker, 's-Gravenhage.

Directeur-Penningmeester. H. Th. Klein.

§ 5.

MILITIE.

Op deze aangelegenheid hebben betrekking de Militiewet (St. 1912, n°. 21; 1916 n°. 36; 1917, n°. 243, 244 en 411; 1918, n°. 499; 1920, n°. 260 en 261) — zie ook de wet van 25 maart 1918 (St. 174), tot tijdelijke verhooging van het maximum der vergoeding wegens kostwinnerschap van dienstplichtigen — en de volgende kon. besluiten: 22 febr. 1912 (St. 90), aangevuld bij kon. besluit van 30 aug 1915 (St. 382), betreffende de uitvoering van art. 84 der Militiewet (Militievergoedingsbesluit), 4 maart 1912 (St. 99), gewijzigd bij kon. besluiten van 10 oct. 1914 (St. 479) en 3 jan. 1920 (St. 3), houdende regelen betrekkelijk tegemoetkoming in de kosten van reis, voeding en huisvesting, als bedoeld in art. 73, vierde lid der Militiewet, 9 april 1912 St. 142), aangevuld en gewijzigd bij kon. besluiten van 17 april 1914 (St. 180) en 18 febr. 1915 (St. 107), betreffende militiedistricten, 9 april 1912 (St. 143), aangevuld en gewijzigd bij kon besluiten van 17 april 1914 (St. 181) en 18 febr. 1915 (St. 108), betreffende keuringsraden, 13 april 1912 (St. 145), houdende voorschriften betreffende de uitvoering van de Militiewet, 31 mei 1912 (St. 177), betreffende presentiegeld, jaarwedde en geldelijke tegemoetkoming van personeel van militie- en keuringsraden, alsmede belooning van burger geneeskundigen ter zake van het onderzoek van militieplichtige zeevarenden anders dan bij den keuringsraad, 17 juni 1912 (St. 188), houdende vaststelling van de eischen van voorgeoefendheid, bedoeld in het eerste lid van art. 70 der Militiewet, 26 juli 1912 (St. 269), aangevuld bij kon. besluit van 31 dec. 1918 (St. 838), houdende bepalingen nopens de opleiding, enz. van ingelijfden bij de militie tot den officiersrang bij de infanterie en vestingartillerie, en 6 aug. 1912 (St. 276), gewijzigd bij kon. besluit van 14 oct. 1913 (St. 390), houdende voorschriften betreffende de uitvoering van de Militiewet (Militiebesluit II), het kon. besl. van 3 juni 1916 (St. 269) betreffende militie- of landweerplichtige matrozen met kort dienstverband, het kon. besl. van 25 maart 1918 (St. 209), houdende vaststelling van een reglement op het geneeskundig onderzoek omtrent de geschiktheid voor den krijgsdienst, alsmede het kon. besl. van 12 juli 1918 (St. 448) betreffende militie- of landweerplichtige vrijwilligers bij het korps mariniers.

MILITIERADEN EN MILITIECOMMISSARISSEN.

Volgens art. 38 der Militiewet zijn in elke provincie of, zoo deze bij kon. besluit in districten wordt verdeeld, in elk district een militieraad, een of meer keuringsraden en een militiecommissaris.

Bij kon. besluit van 9 april 1912 (St. 142), aangevuld en gewijzigd bij kon. besluiten van 17 april 1914 (St. 180) en 18 febr. 1915 (St. 107), zijn de na te noemen provinciën in militiedistricten verdeeld:

Noordbrabant	in	3	militiedistricten,	
Gelderland	"	2	"	
Zuidholland	"	4	"	
Noordholland	"	3	"	
Friesland	"	2	"	en
Limburg	"	2	"	.

De gemeenten, welke tot de verschillende militiedistricten behooren, en de hoofdplaats van elk district zijn aangewezen op den bij evenvermeld besluit gevoegden staat litt. A.

De militieraad vergadert in de hoofdplaats van de provincie of van het district. Ook kunnen door de commissarissen der koningin in de provinciën nog andere vergaderplaatsen voor den raad worden aangewezen. Volgens het kon. besluit van 9 april 1912 (St. 143), aangevuld en gewijzigd bij kon. besluiten van 17 april 1914 (St. 181) en 18 febr. 1915 (St. 108), is in de provincie Drenthe één keuringsraad, zijn in elk der provinciën Zeeland, Utrecht, Overijsel en Groningen twee keuringsraden en in elk der militiedistricten van de na te noemen provinciën het volgend aantal keuringsraden:

een	in het	1e	district	v.	Noordbrabant,
"	" "	2e	"	"	"
"	" "	3e	"	"	"
twee	"	1e	"	"	Gelderland,
"	" "	2e	"	"	"
"	" "	1e	"	"	Zuidholland,
"	" "	2e	"	"	"
"	" "	3e	"	"	"
"	" "	4e	"	"	"
drie	" "	1e	"	"	Noordholland,
twee	" "	2e	"	"	"
een	" "	3e	"	"	"
"	" "	1e	"	"	Friesland,
"	" "	2e	"	"	"
"	" "	1e	"	"	Limburg,
"	" "	2e	"	"	" .

In den bij evenvermeld besluit gevoegden staat litt. B zijn mede aangewezen de gemeenten, voor welke elk der betrokken keuringsraden zitting houdt.

Volgens art. 41 der militiewet heeft de militiecommissaris zijne woonplaats in de hoofdplaats van de provincie of van het district, tenzij hem bij kon. besluit wordt vergund in eene andere gemeente te wonen. Bij kon. besluit is aan de militiecommissarissen in het 2de en 3de militiedistrict van *Noordbrabant* vergund respectievelijk te Teteringen en Stratum te wonen. Bij kon. besluit is aan den militiecommissaris in Overijsel tijdelijk vergund te Leiden te wonen.

Militiecommissarissen.

De dagteekening achter elken naam is die der eerste benoeming tot militiecommissaris.

Noordbrabant.

1e district, hoofdpl. 's-Hertogenbosch. F. H. Lambert, luit.-kolonel, 20 juni 1914.
2e " " Breda. W. N. Roldanus, luit.-kolonel, 20 juni 1914.
3e " " Eindhoven. P. A. T. Zanino ✠4, luit.-kolonel, 20 juni 1914.

Gelderland.

1e district, hoofdpl. Arnhem. G. van Munster, luit.-kolonel, 27 juli 1917.
2e " " Zutphen. . . . .

Zuidholland.

1e district, hoofdpl. 's-Gravenhage. P. J. G. Schott ✠4, kolonel, 18 dec. 1916.
2e " " Rotterdam. J. H. van der Burg (EL4) (KB3), kolonel, 20 juni 1914.
3e " " Leiden. J. H. van Waveren, luit.-kolonel, 25 mei 1907.
4e " " Dordrecht. N. J. Erzey ✠4, luit.-kolonel, 11 sept. 1909.

Noordholland.

1e district, hoofdpl. Amsterdam. M. W. de Vries ✠4, generaal-majoor, 10 febr. 1914.
2e " " Haarlem. J. F. N. van Bunge ✠4, kolonel, 15 april 1912.
3e " " Alkmaar. W. R. H. Wakker ✠4, luit.-kolonel, 11 april 1913.

Zeeland.

Middelburg. A. Klontje, luit.-kolonel, 22 jan. 1903.

Utrecht.

Utrecht. P. A. Spaan ✠4, generaal-majoor, 6 mei 1911.

Friesland.

1e district, hoofdpl. **Leeuwarden.** N. E. Rost, luit.-kolonel, 11 april 1913.
2e " " **Heerenveen.** R. W. Roelants, luit.-kolonel, 20 juni 1914.

Overijsel.

Zwolle. A. H. van Alphen de Veer, luit.-kolonel, 18 juni 1919.

Groningen.

Groningen. J. H. N. Bernelot Moens, luit.-kolonel, 20 juni 1914.

Drenthe.

Assen. J. M. van Wickevoort Crommelin, luit.-kolonel, 16 aug. 1919.

Limburg.

1e district, hoofdpl. **Maastricht.** F. J. A. H. Hendriksz ✠4 ✠, luit.-kolonel, 10 mei 1916.
2e " " **Roermond.** N. Ducroix, luit.-kolonel, 11 april 1913.

§ 6.

STATISTIEK.

De statistiek beoogt de nauwkeurige kennis van den toestand des lands. De opgaven en mededeelingen omtrent velerlei onderwerpen, welke voortdurend zoowel door het centraal bureau voor de statistiek als door de departementen van algemeen bestuur, de besturen der provinciën en gemeenten en door de verdere organen der Regeering worden verzameld en in het licht gegeven, zijn de voornaamste middelen om tot die kennis te geraken en vormen de *officieele* statistiek.

Tot de officieele statistiek van het Rijk behooren zoowel de mededeelingen omtrent menigvuldige toestanden, welke vooral bij de behandeling van wetten aan de Staten-Generaal gedaan worden, en de opgaven door middel van de Staatscourant openbaar gemaakt, als de volgende afzonderlijk verschijnende werken:

van wege het *Centraal bureau voor de statistiek:* Jaarcijfers voor het Rijk in Europa en voor de koloniën; Maandcijfers en andere periodieke opgaven betreffende Nederland en Ned.-Indië; Statistisch maandschrift; Statistiek van den loop der bevolking; Jaarlijksch overzicht van de sterfte naar den leeftijd en de oorzaken van den dood in elke gemeente; Vijfjarig overzicht van de sterfte naar beroep, leeftijd en doodoorzaken; Maandelijksche statistiek der geboorten en der sterfte naar den leeftijd en de oorzaken van den dood; Uitkomsten der volkstelling, beroepstelling en woningstatistiek; Justitieele, crimineele en faillissements-statistiek; Statistiek van het gevangeniswezen; Statistiek der spaar- en leenbanken; Verkiezings- en kiezersstatistiek; Statistiek der provinciale en gemeentefinanciën; Statistiek van loon en arbeidsduur; Statistiek van werkstakingen en uitsluitingen; Statistiek van overtredingen der arbeids- en veiligheidswet; Statistiek van het armwezen; Statistiek der rijksinkomsten; Statistiek van het grondcrediet; Statistiek van den in-, uit- en doorvoer; Maandelijksche staten van de in-, uit- en doorgevoerde voornaamste handelsartikelen; Suiker-statistiek; Statistiek van de in- en uitklaringen van zee- en rivierschepen; Bibliotheek-statistiek; Statistiek van het Rijkstucht- en opvoedingswezen; Statistiek van de toepassing der kinderwetten; Statistiek van de loonen der volgens de ongevallenwet verzekerde werklieden; Beknopt overzicht van den omvang der vakbeweging; Statistiek van het vervoer op spoorwegen en tramwegen; andere bijdragen tot de statistiek van Nederland;

van wege het *Departement van Binnenlandsche Zaken:* Verslag van den staat der gestichten voor krankzinnigen;

van wege het *Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:* Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen; Verslagen van 's Rijks verzamelingen van geschiedenis en kunst;

van wege het *Departement van Waterstaat:* Verslag over de openbare werken; Verslag van den raad van toezicht op de spoorwegdiensten; Verslag betreffende den dienst der posterijen en der rijks-postspaarbank, alsmede nopens den toestand der telegrafen;

van wege het *Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel:* Verslag van den landbouw; Statistiek van de zeescheepvaart; Statistiek van de scheepvaartbeweging op de rivieren en kanalen; Verslag van den staat der zeevisscherijen; Handelsberichten (wekelijks) (laatstgenoemde publicatie met medewerking van de Dep. van Buitenlandsche Zaken en van Koloniën).

van wege het *Departement van Arbeid:* Verslagen der inspecteurs van den arbeid; Verslagen van de kamers van arbeid; Jaarverslag van het staatstoezicht op de volksgezondheid.

Centraal bureau voor de statistiek.

Het centraal bureau voor de statistiek, bij kon. besluit van 9 jan. 1899 (St. 43) ingesteld en te 's-Gravenhage gevestigd, verzamelt, bewerkt en publiceert, voor zoover de beschikbare middelen het toelaten, de statistische opgaven, die door den directeur voor practijk of wetenschap nuttig geacht worden, alsook de statistische opgaven, waarvan het verzamelen, bewerken en publiceeren door de centrale commissie (op eigen initiatief, of in opdracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken) aan het bureau is opgedragen, behoudens beroep op den Minister van Binnenlandsche Zaken als bij den directeur van het bureau bezwaar bestaat tegen eene opdracht op eigen initiatief der commissie. Door het bureau worden geen nieuwe statistische onderzoekingen of uitgaven ondernomen, noch onderzoekingen of uitgaven gestaakt dan met machtiging van de centrale commissie voor de statistiek, waarvan de directeur van het centraal bureau ambtshalve lid is. Het bureau verzamelt zooveel doenlijk alle stukken betreffende de statistiek van Nederland en zijne koloniën en overzeesche bezittingen.

Directeur. Mr. H. W. Methorst ● (BLC4) (IK4), 1 sept. 1906.
Adjunct-directeur. Mr. J. R. B de Roos, 1 nov. 1919.

Afdeeling I. (Bevolkingsstatistiek, jaarcijfers, maandcijfers, algemeene zaken).

Referendaris, chef der afdeeling. F. Fonck, 15 febr. 1918.
Hoofdcommiezen. J. Heynen ✠, 1 juli 1912 — G. de Zoete, 1 jan. 1920.
Commiezen. H. P. van Dongen, 1 juli 1919 — mej. J. D. Huese, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. Mej. H. M. Schol, 1 jan. 1915 — mej. A. J. Goedbloed, 1 jan. 1920.

Afdeeling II. (Statistieken van sociaal-economischen aard, statistisch maandschrift.)

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. E. W. van Dam van Isselt, 1 april 1918.
Referendaris. Mr. dr. J. C. Witteveen, 1 april 1920.
Hoofdcommiezen. F. C. W. Moorrees, 1 april 1918 — J. J. Valkenburg, 1 oct. 1918 (tijd.) — K. W. L. Stiel, 1 jan. 1920 — J. Steehouwer, id.
Commiezen. Jhr. M. J. de Bosch Kemper c.i., 1 april 1919 — N. A. van Zeijl, 1 juli 1919 — W. A. J. Visée, id. — F. J. J. van Zwijndregt, 1 jan. 1920 — M. den Breems, id. — mej. M. Scheltema de Heere, id. — F. A. Geerdes, 1 april 1920 — C. J. Schmits, id.
Adjunct-commiezen. M. Philipson, 1 jan. 1915 — C. Kudders, 1 jan. 1917 — P. J. Mansvelt Beck, 1 jan. 1918 — mr. G. L. Suermondt, 1 febr. 1919 — J. C. Elkenbracht, 1 juli 1919 — A. H. Vremeijer, id. — J. Visser, id. — jhr. mr. J. Schuurbeque Boeye, 16 sept. 1919 — mej. P. R. M. Zuiderhoek, 1 jan. 1920.

Accountant. Th. Andries, 1 juni 1918.
Controleurs. H. J. Zweiffel, 1 juli 1919 — P. J. Smit, 1 febr. 1920 — L. Visser, id. — A. C. van Pellecom, 1 oct. 1920.
Adjunct-controleur. M. A. van Kervel, 1 febr. 1920.

Afdeeling III. (Crimineele en justitieele statistiek, statistiek van het rijkstucht- en opvoedingswezen, faillissements- en gevangenisstatistiek.)

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mej. mr. C. G. Wichmann, 1 jan. 1920.
Commiezen. C. J. Oorthuys, 1 juli 1919 — W. C. van Marion, 1 jan. 1920 — mej. T. Bevelander, id.

Afdeeling IV. (Statistiek der spaar- en leenbanken, verkiezings- en kiezersstatistiek, statistiek der gemeentelijke en provinciale financiën, comptabiliteit, archief, secretarie en expeditie.)

Hoofdcommies, chef der afdeeling. D. Koudijs, 17 juli 1919.
Commiezen. P. J. Pfeyffer, 1 juli 1919 — J. N. Franken, 16 juli 1919.
Adjunct-commiezen. C. J. E. van Druten, 1 jan. 1915 — mej. J. M. H. C. van Kleeff, 1 juli 1918.

Afdeeling V. (Statistiek der rijksfinanciën, statistiek van het grondcrediet, statistiek van het armwezen.)

Hoofdcommies, chef der afdeeling. Mr. dr. L. J. Sparnaay, 1 april 1917.

Hoofdcommies. A. J. van Gogh, 1 jan. 1920.
Commiezen. C. O. Bennewitz, 1 jan. 1920 — W. Kerling, id. — P. G. Sonneville, id. — J. D. A. Visser, 1 febr. 1920 — J. van Dijk, 1 april 1920.
Adjunct-commies. Mr. P. J. Coffrie, 6 april 1920 (tijd.).

Afdeeling VI. (Statistiek van den in-, uit-, en doorvoer, van de scheepvaart, de suiker, enz.)

Administrateur, chef der afdeeling. J. H. F. Claessens, 1 juli 1918.
Referendaris. M. Rinkes, 1 juni 1919.
Hoofdcommiezen. W. C. L. de Waal, 1 juli 1916 — L. Lubach, 1 jan. 1920.
Commiezen. W. K. F. Zwierzina, 1 april 1912 — W. A. M. van Lingen, 1 juli 1916 — G. J. Zwierzina, 1 april 1917 — C. J. Zwarts, 1 oct. 1917 — F. Gonggrijp, 1 jan. 1920 — J. Dik, id. — K. Veldman, 1 maart 1920 — J. van Bergen, 1 juli 1920 — mej. E. Somers, 1 sept. 1920.
Adjunct-commiezen. Mej. M. H. Verweij, 1 febr. 1917 — J. E. Hooremans, 1 juli 1918 — mej. mr. A. H. Pott, 1 juli 1919 — J. P. R. Jelies, id. — L. A. Vink, id. — S. Bakker, 1 jan. 1920 — A. Bos, id. — J. Mulder, id. — J. F. Koper, id.

Bibliotheek.

Commies. K. F. H. Klasing jr., 1 sept. 1920.
Adjunct-commies. J. H. F. de Boer, 1 jan. 1920.

Centrale commissie voor de statistiek.

De centrale commissie voor de statistiek, bij kon. besluit van 6 oct. 1892 (St. 232) ingesteld en te 's-Gravenhage gevestigd, dient ingevolge het kon. besluit van 9 jan. 1899 (St. 43), gewijzigd bij de kon. besluiten van 26 nov. 1904 (St. 245), 14 juli 1910 (St. 200), 28 aug. 1911 (St. 286) [1]), 5 sept. 1918 (St. 543), 23 jan. 1920 (St. 38) en 16 juli 1920 (St. 610), van bericht en raad op alle stukken betreffende de statistiek, die door de hoofden der departementen van algemeen bestuur in hare handen worden gesteld. Zij vestigt ook harerzijds de aandacht op hetgeen strekken kan tot bevordering van de nauwkeurigheid en volledigheid der van regeeringswege gepubliceerde statistische opgaven en doet aan de hoofden der departementen van algemeen bestuur de voorstellen, welke zij in het belang der statistiek wenschelijk acht. Spoedeischende gevallen uitgezonderd, wordt van regeeringswege omtrent een nieuw onderwerp van statistiek geen onderzoek ingesteld, noch in een onderzoek dat reeds pleegt te geschieden, verandering gebracht, dan nadat de commissie is gehoord.

Voorzitter. Dr. C. A. Verrijn Stuart ❁ (IK3) (RK3), Utrecht.
Ondervoorzitter. Mr. H. B. Greven, 's-Gravenhage.
Leden. C. J. K. van Aalst ❁ ✠2 ✠ (EL2) (KB3), Amsterdam — mr. J. baron d'Aulnis de Bourouill ❁ ✠3 (EL3), Utrecht — jhr. mr. dr. E. A. van Beresteyn, 's-Gravenhage — mr. J. G. van Blom ❁ (K2) (V2), id. — G. J. Bon, Nijmegen — mr. W. A. Bonger, Amsterdam — L. Broekema ❁, Wageningen — mr. D. P. D. Fabius ❁ ✠3 (EL4), 's-Gravenhage — mr. Ph. Falkenburg, Amsterdam — mr. E. Fokker ❁, 's-Gravenhage — jhr. mr. D. J. de Geer ❁, id. — W. Groenemeijer, id. — mr. dr. A. van Gijn ❁, id. — P. J. J. Haazevoet, Amsterdam — mr. H. G. Hagen ❁, 's-Gravenhage — mej. dr. E. Kleerekoper, Breda — dr. J. C. Kluyver ❁, Leiden — mr. dr. M. S. Koster ❁, Hilversum — mr. J. P. A. Laman de Vries ❁, 's-Gravenhage — mr. H. W. Methorst ❁ (BLC4) (IK4), id. — E. P. de Monchy Rz. ❁ (BLC3) (S2), Rotterdam — D. Nanning, Appingedam — mr. F. S. van Nierop ❁ ✠3 (K2), Amsterdam — dr. W. H. Nolens ❁2, 's-Gravenhage — J. Oudegeest, Amsterdam — dr. R. H. Saltet ✠, Amsterdam — mr. dr. J. L. A. Salverda de Grave ❁, 's-Gravenhage — C. Smeenk, Arnhem — jhr. mr. A. M. Snouck Hurgronje ❁ (D3) (KB5) (SO4), 's-Gravenhage — dr. Th. J. H. Snijders, id. — C. F. Stork ✠4 (KB4), Hengelo —

1) De tekst van het besluit, zooals het in 1911 gewijzigd was, is bekend gemaakt bij kon. besl. van 29 sept. 1911 (St. 307).

mr. J. W. S. A. Versteeg ✠ ✠3 (BLC2), 's-Gravenhage — mr. N. J. E. de Voogt, Rotterdam — J. Vorstman ✠, 's-Gravenhage — C. J. Ph. Zaalberg, id.

Secretaris. Mr. J. R. B. de Roos, 's-Gravenhage.

Bureau van statistiek der gemeente Amsterdam.

Dit bureau, door den gemeenteraad in 1894 ingesteld, heeft tot taak om al die locale, feitelijke gegevens te verzamelen, wier kennis voor eene juiste beoordeeling van economische toestanden noodwendig is en om tevens eenheid te brengen in de wijze, waarop de statistische gegevens betreffende de gemeentelijke administratie worden bijeengebracht. Door het bureau worden weekberichten, maandberichten, een jaarboek, een zakboekje en statistische mededeelingen uitgegeven.

Bureau-ambtenaren.

Directeur. Mr. dr. J. H. van Zanten.

Hoofdcommies. Dr. R. Claeys.

Commiezen. Mr. Y. Langhout — J. F. Franken.

Vereeniging voor de staathuishoudkunde en de statistiek.

Deze vereeniging stelt zich ten doel de bevordering van economische en statistische kennis, inzonderheid betreffende het koninkrijk der Nederlanden en zijne koloniën en bezittingen in andere werelddeelen. Zij tracht dit doel te bereiken door het bevorderen of doen instellen van wetenschappelijke onderzoekingen op staathuishoudkundig of statistisch gebied en door het uitgeven van de publicatiën die zij daartoe geschikt oordeelt. De vereeniging heeft haar zetel te Amsterdam.

Voorzitter. Mr. dr. A. van Gijn ✠, 's-Gravenhage.

Secretaris-penningmeester. Dr. C. A. Verrijn Stuart ✠ (IK3) (RK3), Utrecht.

§ 7.

ARMWEZEN.

Het armbestuur is geregeld bij de wet van 27 april 1912 (St. nº. 165).

Bij Hoofdstuk I dier wet wordt aan burgemeester en wethouders de verplichting opgelegd om lijsten op te maken van de in de gemeente gevestigde instellingen van weldadigheid; worden regels gegeven voor het geval het doel van eene instelling van weldadigheid is vervallen of goederen van zoodanige instelling onbeheerd zijn; de mededeelingen omschreven, tot welke de besturen van die instellingen verplicht zijn; voorwaarden gesteld onder welke subsidies aan andere dan burgerlijke instellingen uit de gemeentefondsen worden verstrekt; voorschriften gegeven omtrent openbare inzameling van gelden ten behoeve van instellingen van weldadigheid, en wordt de verdeeling van gelden geregeld, die bestemd zijn ten behoeve van alle de noodlijdenden, welke in eene gemeente door armeninrichtingen bedeeld worden.

Hoofdstuk II bevat bepalingen omtrent de opheffing van burgerlijke en gemengde instellingen, de vaststelling van de reglementen, de verzekering tegen brandschade van de daarvoor vatbare goederen en omtrent de belegging van de beschikbare gelden dier instellingen; bepaalt voor welke handelingen de besturen dier instellingen de machtiging van Gedeputeerde Staten behoeven en dat de begrootingen en rekeningen dier instellingen onderworpen zijn aan de goedkeuring van den gemeenteraad.

Hoofdstuk III bepaalt aan wie, in welken vorm en in welke mate de onderstand wordt verleend; geeft aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid om voorzieningen ter zake van de geneeskundige armenverzorging aan gemeenten voor te schrijven, en bepaalt ten laste van wie de kosten komen van ondersteuning en die, voortvloeiende uit de verpleging van arme krankzinnigen.

Hoofdstuk IV regelt de instelling van armenraden, hunne samenstelling en hunne bevoegdheid, alsmede de instelling van een »register van inlichtingen« in die gemeenten, in of voor welke geen armenraad is ingesteld.

Hoofdstuk V regelt het verhaal van de kosten van verzorging van een arme op den ondersteunde of op hen, die ingevolge de wet tot zijn onderhoud gehouden zijn, en bepaalt in hoever de inkomsten van bezittingen van weezen, vondelingen, enz., verpleegd in godshuizen, kunnen worden genoten door de instelling, die de verpleging bekostigt.

Hoofdstuk VI regelt de beslissing van de geschillen, Hoofdstuk VII bevat de strafbepalingen, terwijl eindelijk bij Hoofdstuk VIII, houdende »slot- en overgangsbepalingen«, o. a. bepaald wordt, dat bij algemeenen maatregel van bestuur een Algemeene armencommissie wordt ingesteld, tot het dienen van raad aan autoriteiten en aan instellingen van weldadigheid.

Voorschriften tot uitvoering van de artikelen 13, 16, 23, 48, 49, 50, 56 en 82 der wet zijn gegeven bij kon. besl. van 18 en 28 juli 1912 (St. n°. 264 en 265).

Algemeene armencommissie gevestigd te 's-Gravenhage.

Lid-voorzitter. J. R. Snoeck Henkemans ✠ ❁, 's-Gravenhage, 18 juni 1917.
Leden. A. Belinfante jr. ✠4, 's-Gravenhage, 10 sept. 1912 — mr. A. J. Fentener van Vlissingen ❁, id., id. — dr. J. C. de Moor, id., id. — mevr. M. G. Muller—Lulofs, Utrecht, id. — A. C. A. van Vuuren ❁, 's-Gravenhage, id. — mr. A. J. L. van Beeck Calkoen, id., 18 juni 1917.
Secretaris. Mr. C. W. de Vries, 's-Gravenhage, 1 dec. 1919.

Armenraden.

Zijn tot dusver opgericht in de navolgende plaatsen (de naam achter den naam der plaats is die van den secretaris van den raad):

Alkmaar. Mej. M. E. J. van Rijn, 1 april 1914.
Amsterdam. Mr. J. Everts, 5 mei 1913.
Apeldoorn. H. J. E. Westerman Holstijn, 1 jan. 1918.
Arnhem. G. van Roekel, 16 juli 1920.
Breda. A. P. de Groot, 16 oct. 1913 (tijd.).
Delft, benevens een gedeelte der gemeente *Rijswijk.* L. Hansma, 16 maart 1914.
Deventer. J. van Laar, 1 oct. 1913 (tijd.).
Dordrecht. Mr. L. L. van Wageningen, 1 april 1913.
Enschede. J. B. Lottgering, 1 juli 1916.
Gouda. J. van Walsem, 16 mei 1913 (tijd.).
's-Gravenhage. Mr. C. J. M. Wilde ✠, 16 oct. 1914.
Groningen. Mej. A. G. van Gilse, 16 febr. 1913.
Haarlem. Mr. P. E. Barbas, 1 juni 1913.
Heerlen, Brunssum, Hoensbroek, Klimmen, Merkelbeek, Schaesberg, Spaubeek en *Voerendaal.* . . . .
Helder. L. Rumpff, 16 juni 1913 (tijd.).
Hilversum. J. Heineman, 1 aug. 1920.
's-Hertogenbosch. F. van Meerwijk, 16 juni 1913.
Hoogezand en *Sappemeer*, benevens het dorp *Foxham.* M. Bakker, 16 febr. 1914 (tijd.).
Leeuwarden. A. van Vliet Pz., 1 maart 1913.
Leiden. Jhr. mr. P. W. C. van der Goes, 1 april 1913.
Maastricht. H. G. M. Hermans, 1 mei 1913.
Meppel. J. Beijerman, 16 febr. 1914 (tijd.).
Middelburg. S. Mendels, 1 aug. 1916 (tijd.).
Nijmegen. Jhr. F. G. Bloys van Treslong, 16 mei 1917 (tijd.).
Opsterland. Mr. C. Kapteijn, 30 juli 1913 (tijd.).
Roermond. J. H. A. Schreurs, 1 jan. 1914 (tijd.).
Rotterdam. Mr. A. K. S. Pastor, 16 oct. 1920.
Smallingerland. W. G. Dorenbos te Drachten, 25 aug. 1913 (tijd.).
Utrecht. Dr. J. H. Adriani, 16 dec. 1912.
Venlo en *Tegelen*, benevens voor de afdeeling *Blerick* der gemeente *Maasbree.* . . . .
Vlaardingen en *Vlaardingerambacht.* J. D. de Stoppelaar, 1 aug. 1913.
Vlissingen. W. L. Huson, 1 dec. 1919 (tijd.).
Zaandam. W. Spuijman, 16 jan. 1913.

Maatschappij van weldadigheid.

Deze maatschappij, in 1818 gevestigd, werd den 15den september 1859 ontheven van het bestuur der bedelaarsgestichten Ommerschans en Veenhuizen. Haar beheer strekt zich thans uit over Frederiksoord, Willemsoord en Wilhelmina's-oord. Zij stelt zich ten doel mede te werken tot verbetering van den toestand der lagere volksklasse, door plaatsing van de haar toevertrouwde huisgezinnen en personen onder behoorlijke tucht, en door hun arbeid, voornamelijk veldarbeid, te verschaffen.

Commissarissen. Mr. F. J. M. A. Reekers ❁ (GG3) (HG2), Amsterdam, *voorzitter* — W. Stork, Hengelo — L. H. graaf Schimmelpenninck van Nijenhuis, 's-Gravenhage — R. P. Dojes ❁ ✠, Uithuizen — mr. dr. J. A. A. H. de Beaufort (E4), Soest, *secretaris.*
Directeur. G. van Leusen, Frederiksoord.

§ 8.

KRANKZINNIGENWEZEN.

:t staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten is geregeld bij de wet van pril 1884 (St. 96), zooals die bij de wetten van 15 april 1886 (St. 64), 7 dec. 1896 (St. 191), ıni 1901 (St. 157) en 15 juli 1904 (St. 157) is gewijzigd. Het wordt uitgeoefend door minste twee inspecteurs, onverminderd hetgeen bij voornoemde wet en andere wettelijke ingen aan rechterlijke en geneeskundige ambtenaren en burgemeesters is opgedragen.

zijn, behalve de drie rijksgestichten, 32 krankzinnigengestichten, namelijk te Rosmalen amd *Coudewater*), 's-Hertogenbosch (gen. *Reinier van Arckel*), Vught (gen. *Voorburg*), el (gen. *Huize Padua*, uitsluitend voor mannen), Udenhout (gen. *Huize Assisië*, uitsluitend idioten), Bergen-op-Zoom (gen. *Vrederust*), Zutphen, Ermelo 3 (gen. *Veldwijk*, *'s-Heeren-* ı *Lozenoord*, waarvan de beide laatstgenoemde voor idioten), Doorwerth – Renkum (gen. *Wolf-* ı), Gorssel (gen. *Veldzicht*), Warnsveld (gen. *Het Groot-Graffel*), Apeldoorn (gen *Het Apel-* *sche Bosch*, uitsluitend voor Israëlieten). Druten (gen. *Boldershof*, uitsluitend voor idioten), (gen. *St. Joris-gasthuis*), Loosduinen 2 (gen. *Bloemendaal* en *Oud-Rosenburg*), Noordrhout, Oegstgeest (gen. *Endegeest*), Poortugaal (gen. *Maasoord*), Bloemendaal (gen. *Provin-* *ziekenhuis nabij Santpoort*), Amsterdam (uitsluitend voor Israëlieten), Castricum (gen. *nciaal ziekenhuis Duin en Bosch*), Utrecht, Zeist, (gen. *Willem Arntsz-hoeve*), Franeker, ater (gen. *St. Elisabeths-gasthuis*, met de afdeeling *de Brinkgreve*), Wagenborgen, gete Termunten (gen. *Bethesda*, uitsluitend voor idioten), Zuidlaren (gen. *Dennenoord*), tricht (gen. *Calvariënberg*) en Venray 2 (gen *St. Servatius-gesticht* en *St. Anna gesticht*).

Inspecteurs voor het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten.

J. H. Schuurmans Stekhoven ✠, Utrecht, 22 oct. 1901 — H. J. Lubberan, 's-Gravenhage, 1 aug. 1919.

Rijksgestichten voor krankzinnigen.

ze gestichten, te Woensel, Medemblik en Grave gevestigd, zijn bestemd tot verpleging van: krankzinnigen wier onderhoud komt ten laste van het Rijk; hen wier plaatsing in een krankzinnigengesticht door den strafrechter is bevolen.

or zooveel de plaatsruimte dit toelaat, kunnen daarin ook behoeftige krankzinnigen voor ing van gemeentebesturen worden opgenomen. De voorwaarden voor de opneming en verplezijn vastgesteld bij kon. besl. van 23 nov. 1904 (St. 243).

Gesticht te Woensel.

Geneesheer-directeur. J. M. Reitsema, 21 maart 1917.
Geneesheer, waarn. geneesheer-directeur. Dr. Th. W. Polet, 16 maart 1918.
Geneesheeren. Mej. dr. A. Schoondermark, 1 jan. 1918 — J. H. Pameijer, 1 febr. 1918 — dr. L. H. J. Mestrom, 1 mei 1918.
Adjunct-directrice. C. J. le Poole, 1 jan. 1918.
Boekhouder. A. van den Berg, 16 nov. 1917.

Gesticht te Medemblik.

Geneesheer-directeur. J. G. Dikshoorn, 21 maart 1917.
Eerste geneesheer. Dr. W. Beijerman, 16 sept. 1917.
Boekhouder. G. A. de Jong, 16 mei 1915.

Gesticht te Grave.

Geneesheer-directeur. J. A. van Trotsenburg, 10 sept. 1914.
Adjunct-directrice. A. C. Kalis, 23 sept. 1898.

§ 9.

ALGEMEENE LANDSDRUKKERIJ.

Het reglement op de inrichting en het beheer der algemeene landsdrukkerij is vastgesteld bij kon. besluit van 22 dec. 1905 (St. 355) en gewijzigd bij de kon besluiten van 10 juni 1913 (St. 271), 22 oct. 1914 (St. 503) [1]) en 27 dec. 1919 (St. 989). De landsdrukkerij is bestemd tot het verrichten van drukwerk en wat daarmede samenhangt, ten behoeve van het Rijk en van Rijksinstellingen, zoomede van de provinciale besturen. Te 's-Gravenhage gevestigde Rijksautoriteiten, colleges, administratiën en instellingen zijn *verplicht* het door hen benoodigd drukwerk op te dragen aan de landsdrukkerij, voor zoover deze over de vereischte hulpmiddelen beschikt. Deze gehoudenheid bestaat niet ten aanzien van drukwerk voor rechterlijke behandeling van strafzaken.

De landsdrukkerij is bovendien belast met het beheer, de uitgifte, de expeditie en het debiet van de Nederlandsche Staatscourant, van de Bijlagen dier courant en van de plans en de lijsten der Staatsloterij, met de expeditie en het debiet van het Staatsblad, zoomede met de correctie, de expeditie en het debiet van de Gedrukte stukken en van het Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal en de Bijlagen van dat Verslag. Aan de inrichting kan bovendien de uitgifte en het debiet van andere van regeringswege voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken worden opgedragen.

De algemeene landsdrukkerij staat onder het oppertoezicht van den Minister van Binnenlandsche Zaken. Een directeur is belast met het beheer van en de leiding der werkzaamheden aan de inrichting, alsmede met het gezag over het personeel. Aan een commissie van toezicht, bestaande uit vijf leden, is opgedragen het toezicht op het zakelijk en financieel beheer der inrichting.

Bij de wet van 21 dec 1914 (St 579) is de algemeene landsdrukkerij, met ingang van 1 jan. 1915, onder de Staatsbedrijven opgenomen. Het personeel, dat niet tot het bedrijf behoort, maakt sedert 1 januari 1914 eene afzonderlijke administratie uit, genaamd: *de dienst van de Nederlandsche Staatscourant, de Handelingen der Staten-Generaal en het Staatsblad.* De directeur der algemeene landsdrukkerij is tevens belast met het beheer van dezen dienst; de commissie van toezicht heeft daarop tevens het bovengemeld toezicht, terwijl het reglement voor de algemeene landsdrukkerij van toepassing is op de ambtenaren, beambten en werklieden bij dien dienst werkzaam.

Bij besluit van den Souvereinen Vorst van 18 dec. 1813 (St. 1814 n°. 1) werd de uitgifte van het *Staatsblad* bevolen. Volgens de algemeene bepalingen der wetgeving van het koninkrijk — wetten van 14 juni 1822 (St. 10) en 15 mei 1829 (St. 28) — wordt geene *wet* verbindend geacht, zoolang zij niet behoorlijk is afgekondigd en wordt de afkondiging van wetten gerekend in het koninkrijk bekend te zijn op den *twintigsten* dag na dien der dagteekening van het Staatsblad, waarin de wet is opgenomen, tenzij bij de wet zelve een ander tijdstip voor haar inwerkingtreden is vastgesteld. — Krachtens de wet van 26 april 1852 (St. 92), zooals die is gewijzigd bij de wetten van 23 juni 1893 (St. 111) en 26 juli 1918 (St. 499), geschiedt de afkondiging van de *algemeene maatregelen van inwendig bestuur van den Staat* door plaatsing in het Staatsblad Wanneer de algemeene maatregel van bestuur geen ander tijdstip vaststelt, wordt de afkondiging gerekend bekend te zijn op den *twintigsten* dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin hij is geplaatst. Wanneer de algemeene maatregel van bestuur een ander tijdstip vaststelt, mag dit tijdstip niet vroeger worden bepaald, dan op den *tweeden* dag na dien der dagteekening van het *Staatsblad*, waarin hij is geplaatst.

De zorg voor de uitgave van het Staatsblad, en in het bijzonder voor de plaatsing daarin van wetten en koninklijke besluiten, is opgedragen aan den Minister van Justitie bij kon. besluit van 22 december 1863 (St. 149).

De uitgifte van de *Nederlandsche Staatscourant* werd vastgesteld bij besluit van den Souvereinen Vorst van 18 dec. 1813.

Bij kon. besluit van 21 aug. 1920 (St. 718) tot wijziging van het kon. besl. van 9 sept 1918 (St. n°. 546) is het volgende tarief vastgesteld nopens de verkrijgbaarstelling van drukwerken, welke door de Algemeene Landsdrukkerij worden uitgegeven.

---

1) Het gewijzigd besluit is bekend gemaakt bij kon. besluit van 20 nov. 1914 (St. 540).

Benaming der drukwerken.	Bedrag per jaar-abonnement.	Bedrag per kwartaalabonnement.	Bedrag per nummer.	Bedrag per vel of gedeelte van een vel.
De Staatscourant zonder Octavo-bijvoegsels	f 25	f 6,25	f 0,15	—
Octavo-bijvoegsels bevattende de Naamlooze Vennootschappen	12	—	—	f 0,25
Octavo-bijvoegsels bevattende de Coöperatieve vereenigingen	6	—	—	0,25
Octavo-bijvoegsels bevattende de statuten van erkende vereenigingen	15	—	—	0,25
Octavo-bijvoegsels bevattende verslagen en rapporten	6	—	—	0,25
Octavo-bijvoegsels bevattende de uitspraken van den Raad voor de scheepvaart	5	—	—	0,25
De bijlage van de Staatscourant bevattende de Prijscourant der effecten	6	—	—	0,10
De Handelingen van de Staten-Generaal met de Bijlagen	30	7,50	—	—
De Handelingen van de Staten-Generaal	16	4	—	0,10
De Bijlagen der Handelingen van de Staten-Generaal	16	4	—	0,10
De Handelingen van de Eerste Kamer der Staten-Generaal	1,50	—	—	0,10
De Handelingen met de bijlagen, voor zoover deze betrekking hebben op de Nederlandsche koloniën	7,50	—	—	0,10
De gedrukte (witte) stukken van de Staten-Generaal	100	25	—	0,05
De gedrukte (witte) stukken, betreffende de wetsontwerpen der Staatsbegrooting met memoriën van toelichting en uitgewerkte staten	—	—	7,50 per exemplaar.	—
Het Kort Verslag der Vergaderingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal	2 per zittingjaar bij vooruitbetaling.	—	—	0,10
Lijsten en Plans der Staatsloterij	10	2,50	0,10	—
Het Staatsblad	10 (Voor gemeentebesturen 6 voor het verplichte abonnement.)	—	—	0,20
Het Register op het Staatsblad	1	—	—	—

Bij het nemen van een abonnement in den loop van het jaar of van een kwartaal op een der genoemde uitgaven worden van de reeds verschenen nummers of vellen geen exemplaren verstrekt. Desverlangd worden ze, indien nog voorradig, tegen den vastgestelden eenheidsprijs bijgeleverd.

Behalve voornoemde stukken, zijn bij den directeur der Algemeene Landsdrukkerij, op rechtstreeksche aanvraag of door tusschenkomst van de postkantoren, ook verkrijgbaar: de vroegere Handelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, waarvan thans alle jaargangen, d. i.

van 2 mei 1814 tot en met sept. 1847, zijn verschenen; de registers op de Handelingen over 1847—53, 1853—63, 1863—73, 1873—80, 1880—90 en 1890—1900.

Commissie van toezicht. A. C. A. van Vuuren ❁, 's-Gravenhage, 1 oct. 1913, *voorzitter* — K. ter Laan, Zaandam, id. — A. Belinfante jr. ✠4, 's-Gravenhage, id. — B. C. E. Zwart, Amsterdam, id. — D. A. Daamen, 's-Gravenhage, id., *secretaris.*

Directeur. G. A. Jonasse (VB5), 1 dec. 1912.

Onderdirecteur. G. P. Tierie, 1 dec. 1912.

Afdeeling administratie.

Hoofdcommies. J. F. C. Behre, 25 febr. 1914.

Dienst van de Nederlandsche Staatscourant, de Handelingen der Staten-Generaal en het Staatsblad.

Afdeeling correctie.

Hoofdcommies. P. Popma, 1 juli 1919.

Afdeeling comptabiliteit.

Hoofdcommies. J. B. Jansen, 1 april 1920.

DEPARTEMENT VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

---

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. Dr. J. TH. DE VISSER ❁, 26 sept. 1918.
Audientie donderdag te 2 uur.

Secretaris-generaal. Jhr. mr. C. Feith ❁, 1 oct. 1918.

Kabinet van den Minister.

Administrateur. J. C. Brons ✠, 1 jan. 1919.

Afdeeling **Algemeen Secretariaat.**

Ontvangst der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen. Kopie en verzending der uitgaande stukken. Behandeling van geheime stukken. Geheim archief. Algemeen register van de uitgaande stukken. Invordering van registratie-, zegel- en legesgelden. Archief en bibliotheek van het Departement. Verzoeken om plaatsing. Zaken, welke tot geen der andere afdeelingen behooren. Regeling van den dienst der boden.

Administrateur, chef der afdeeling. J. C. Brons ✠, 1 jan. 1919.
Hoofdcommiezen. G. R. Lobatto, 1 juli 1920 — W. Tolsma, id.
Commiezen. L. L. Schreuder, 1 jan. 1916 — P. S. A. Goedbloed, 2 febr. 1918.

Afdeeling **Comptabiliteit.**

Begrooting der uitgaven van het Departement. Jaarlijksche rekening en verslag wegens de staatsuitgaven. Medewerking met de andere afdeelingen bij de behandeling van zaken van comptabelen aard. Onderzoek van de vorderingen ten laste van genoemde begrooting. Betaalbaarstelling dier vorderingen. Betaalbaarstelling van traktementen, toelagen, wachtgelden, subsidiën, enz. Boekhouding. Verantwoording van verschillende ontvangsten. Kortingen ten behoeve van schuldeischers. Gratificatiën.

Referendaris, chef der afdeeling. J. G. Tromp, 1 jan. 1919.
Hoofdcommies. E. Canneman, 12 febr. 1917.
Commiezen. G. Pippel, 1 juli 1916 — J. M. Erdman, id. — J. van der Boom, 12 febr. 1917 — C. Sulkers, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies. L. Hooijkaas, 1 jan. 1916.

Afdeeling **Hooger onderwijs.**

Uitvoering en toepassing van de wetten, koninklijke besluiten en daarmede verband houdende bestuurshandelingen betreffende het hooger onderwijs, het algemeen vormend voorbereidend hooger onderwijs en de voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandmeester, apotheker en apothekersbediende.

Referendaris, chef der afdeeling. Mr. A. J. L. van Beeck Calkoen, 27 juli 1917.
Hoofdcommies. G. P. C. Kool, 12 febr. 1917.
Commies. Mr. H. J. Smidt, 1 april 1920.

Afdeeling **Middelbaar onderwijs.**

Het algemeen vormend middelbaar onderwijs.

Hoofdcommies (pers. titel van referendaris), chef der afdeeling. W. de Boer, 19 dec. 1919.
Commiezen. H. L. Smallegange, 1 jan. 1920 — C. Huijgens, id.
Adjunct-commies. S. Gerritsen, 1 april 1919.

Afdeeling **Nijverheids- en Handels-onderwijs.**

Het vakonderwijs, met uitzondering van het hooger landbouw- en veeartsenijkundig onderwijs en van het overige landbouwonderwijs.

Inspecteur-generaal, chef der afdeeling. H. J. de Groot ● (BLC3) (D2) (K2), 1 jan. 1919.
Hoofdcommies. A. C. van Braam Houckgeest, 1 jan. 1919.
Commiezen. J. van den Brink, 1 jan. 1919 — A. P. D. Meeter, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies. Mr. P. F. Westerling, 1 jan. 1920.

Afdeeling **Lager onderwijs (Algemeen).**

Het algemeen vormend lager onderwijs, voor zoover betreft onderwerpen, niet behoorende tot de werkzaamheden der afdeeling Lager onderwijs F, en het voorbereidend lager onderwijs.

Referendaris, chef der afdeeling. P. Laban, 20 jan. 1917.
Hoofdcommiezen. J. Croll, 1 jan. 1909 — jhr. mr. dr. W. D. de Jonge ✠, 1 jan. 1919 — W. M. Weber, id.
Commiezen. J. B. Verheydt, 1 juli 1916 — P. A. H. Hofman, 1 jan. 1920.

Afdeeling **Lager onderwijs (Financieel).**

De financieele verhouding tusschen het Rijk eenerzijds en de gemeente- en schoolbesturen anderzijds met betrekking tot de lagere scholen.

Referendaris, chef der afdeeling. J. C. Ligtvoet, 1 jan. 1919.
Hoofdcommiezen. E. A. de Haan, 1 jan. 1919 — J. Pippel, 1 jan. 1920.
Commiezen. A. Wierts van Coehoorn, 1 jan. 1919 — M. Verhagen, id.
Adjunct-commiezen. A. F. Weinberg, 1 jan. 1916 — D. C. van Melsen, 1 jan. 1920.

Afdeeling **Kunsten en wetenschappen.**

Het archiefwezen, de rijksinstellingen van wetenschap, kunst en kunstonderwijs, de zorg voor de instandhouding der monumenten van geschiedenis en kunst, in het algemeen de bevordering van rijkswege van wetenschap en kunst en de gebouwen, die tot dusver onder het Departement van Binnenlandsche Zaken ressorteerden.

Administrateur, chef der afdeeling. Mr. M. I. Duparc (KB5), 1 jan. 1919.
Commiezen. P. Visser, 2 febr. 1918 — E. A. Kuipers, 1 jan. 1919.
Adjunct-commiezen. C. van Keekem, 1 jan. 1916 — jhr. mr. F. J. M. van Nispen tot Sevenaer, 1 maart 1920.

§ 2.

ONDERWIJS.

Onderwijsraad.

De bij de wet van 21 febr. 1919 (St. 49) ingestelde onderwijsraad geeft aan den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen desgevraagd of eigener beweging advies omtrent vraagstukken van algemeene strekking op het gebied van het aan de zorg van diens Departement toevertrouwd onderwijs. De leden worden benoemd door de Koningin. Om de 5 jaar treedt een derde der leden af, doch de aftredenden zijn terstond weder benoembaar.

Lid en voorzitter. Prof. dr. H. Bavinck ●, Amsterdam.
Lid en ondervoorzitter. Prof. dr. B. Symons ●, Groningen.

Leden.

Afdeeling Hooger Onderwijs.

Prof. dr. H. Bavinck ●, Amsterdam, *voorzitter* — prof. dr. B. Symons ●, Groningen — prof. dr. Ph. Kohnstamm, Amsterdam — prof. dr. H. A. Lorentz ● (MP), Haarlem — prof. G. Scheltema, Groningen — prof. dr. J. C. F. H. Schrijnen, Utrecht — prof. mr. C. van Vollenhoven ●, Leiden — prof. J. C. Dijxhoorn w. i., ●, Delft.

Afdeeling Algemeen vormend voorbereidend hooger en algemeen vormend middelbaar onderwijs.

Prof. dr. B. Symons ❁, Groningen, *voorzitter* — dr. M. A. van Everdingen, Katwijk — dr. J. H. Gunning Wz., Hilversum — dr. J. F. Reitsma, Rotterdam — dr. A. H. Weststrate, Zeist — J. IJzerman ✠4, Amsterdam — mevr. W. Mansholt geb. Andreae, Westpolder — dr. D. Coelingh, Amsterdam.

Afdeeling Algemeen vormend lager onderwijs en bewaarschoolonderwijs.

Prof. dr. H. Bavinck ❁, Amsterdam, *voorzitter* — mej. C. M. den Boer, Amsterdam — A. Jonkman, id. — Th. Lancée, Groningen — M. C. Nabuurs, 's-Hertogenbosch — P. Oosterlee, Nijmegen — P. Voogd, Laren (N.H.) — Kl. de Vries Sz., Amsterdam — Chr. L. Wesseling, Scheveningen.

Afdeeling Vakonderwijs.

Prof. dr. B. Symons ❁, Groningen, *voorzitter* — H. Luns, 's-Hertogenbosch — P. Tjebbes, Amsterdam — mevr. C. A. Welcker-de Wit, Oosterbeek — D. F. Wouda, Leeuwarden — J. IJzerman ✠4, Amsterdam.

Secretaris. H. W. Tilanus.

Commissie voor de stichtingen van beurzen voor het onderwijs.

De koninklijke besluiten van 26 dec. 1818 (St. 48), 2 dec. 1823 (St. 49), 12 febr. 1829 (St. 8) en 20 april 1873 (St. 44) houden bepalingen omtrent het beheer der goederen, behoorende aan de stichtingen van beurzen voor het onderwijs. In de zaken, wier beslissing ingevolge de genoemde besluiten is verbleven aan den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, doet deze uitspraak op de rapporten der hiervermelde adviseerende commissie.

Mr. B. J. A. Sterck (S2), 20 mei 1920, *voorzitter* — mr. W. J. Karsten ❁, 30 nov. 1906 — mr. C. Krabbe ❁, 31 oct. 1913 — mr. C. O. Segers ❁ (HSJ4), 20 mei 1920 — mr. J. Kosters, id. — mr. I. van Gelein Vitringa, 30 aug. 1918, *secretaris.*

Commissie inzake studiebeurzen.

Deze commissie, ingesteld bij kon. besl. van 22 april 1920 no. 53, dient van advies bij de toekenning van studiebeurzen aan onvermogende jongelieden van buitengewonen aanleg en is belast met het toezicht op de studie der jongelieden, welke met zoodanige beurzen begiftigd zijn.

Lid en voorzitter. Jhr. mr. L. van Bronkhorst Sandberg (J), 's-Gravenhage.

Leden. Dr. Th. P. H. van Aalst ✠4, 's-Gravenhage — prof. dr. J. A. J. Barge, Leiden — dr. H. E. van Gelder, 's-Gravenhage — prof. P. G. Groenen, Warmond — mr. G. Jannink ❁ (K2), 's-Gravenhage — H. de Wilde ❁, id.

Lid en secretaris. W. de Boer, 's-Gravenhage.

HOOGER ONDERWIJS.

Het hooger onderwijs is geregeld bij de wet van 28 april 1876 (St. 102), welke krachtens kon. besluit van 6 mei 1877 (St. 101) op 1 october 1877 in werking is getreden. Die wet is gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 7 mei 1878 (St. 33), 28 juni 1881 (St. 107), 15 juni 1883 (St. 75), 23 juli 1885 (St. 141), 15 april 1886 (St. 64), 9 mei 1890 (St. 78), 9 juli 1900 (St. 113), 22 mei 1905 (St. 141) — gewijzigd bij de wet van 9 febr. 1911 (St 54) —, 5 juni 1905 (St. 154) 1), 7 nov. 1917 (St. 616), 26 april 1918 (St. 268), 7 juni 1919 (St. 307) en 1 maart 1920 (St. 105), welke laatstgenoemde wet, krachtens kon. besluit van 26 juli 1920 (St. 618), op 1 september 1920 in werking is getreden. De wet kan worden aangehaald onder den titel van »hooger-onderwijswet«.

De scholen van hooger onderwijs worden onderscheiden in openbare en bijzondere. Openbare zijn die, opgericht en onderhouden door gemeenten en het Rijk, afzonderlijk of gezamenlijk. De overige zijn bijzondere. Het geven van hooger onderwijs is volgens de Grondwet vrij; vreemdelingen behoeven echter de vergunning der Koningin om het aan gemeentelijke of bijzondere scholen te geven. Het openbaar hooger onderwijs wordt gegeven aan gymnasia, aan hoogescholen en aan universiteiten.

1) De tekst der gewijzigde wet is bekend gemaakt bij kon. besl. van 6 juni 1905 (St. 181).

Gymnasia zijn instellingen voorbereidend tot universitair onderwijs. In elke gemeente, waar de bevolking 20,000 zielen te boven gaat, wordt door het gemeentebestuur een gymnasium opgericht of naar de voorschriften der bovenvermelde wet ingericht en in stand gehouden, tenzij op bezoek van een gymnasium weinig te rekenen is, in welk geval de Koningin van die verplichting vrijstelling kan verleenen. In andere gemeenten kan een gymnasium opgericht worden. Aan de gemeenten kan ten behoeve van hare gymnasia uit 's Rijks kas subsidie worden verleend. Het onderwijs aan de gymnasia wordt gegeven in een zesjarigen cursus, welke in gemeenten beneden de 20,000 zielen, met toestemming der Koningin, tot een vierjarigen kan verminderd worden. De gymnasia met aldus verkorten cursus dragen den naam van progymnasia. Het leerplan der openbare gymnasia is vastgesteld bij kon. besluit van 7 juni 1919 (St. 313), zooals het is gewijzigd bij kon. besluit van 1 mei 1920 (St. 227A).

De eindexamens aan de gymnasia worden afgenomen door leeraren, onder toezicht van een of meer gecommitteerden, door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aan te wijzen. Het getuigschrift van daaraan voldaan te hebben, geeft recht op toelating tot de universitaire examens. Zij, die geen gymnasium hebben bezocht, kunnen gelijk getuigschrift verkrijgen door deel te nemen aan een examen afgenomen door eene commissie, door de Koningin benoemd. Het programma, voor beide examens hetzelfde, is vastgesteld bij kon. besluit van 21 juni 1887 (St. 106), aangevuld bij dat van 25 febr. 1907 (St. 57) en gewijzigd bij de kon. besluiten van 31 jan. 1920 (St. 49) en 20 mei 1920 (St. 248). Bij kon. besl van 30 april 1906 (St. 101) zijn vastgesteld regelen voor de uitoefening van het toezicht van den gecommitteerde of de gecom-mitteerden bij de eindexamens der gymnasia met zesjarigen cursus, bedoeld in de artt. 11 en 157 der hooger-onderwijswet. De leeraren worden benoemd door den gemeenteraad. Het toezicht op de gymnasia wordt, onder het oppertoezicht van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, opgedragen aan een of meer inspecteurs.

De *technische hoogeschool* is gevestigd te Delft. Zij bevat zeven afdeelingen; het onderwijs wordt gegeven door gewone hoogleeraren, buitengewone hoogleeraren en lectoren; privaatdocenten kunnen worden toegelaten. Voor de inschrijving van de studenten, door den rector-magnificus, wordt geen voorafgaand examen gevorderd, doch betaling van collegegeld. Het examen ter verkrijging van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool en de examens aan die hoogeschool zijn geregeld bij kon. besluit van 4 juli 1905 (St. 227), gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 2 maart 1907 (St. 65) en 16 nov. 1912 (St. 348). De examens aan de technische hoogeschool worden door de afdeelingen afgenomen, zoo noodig daartoe aangevuld met hoogleeraren uit eene andere afdeeling en met deskundigen buiten de hoogeschool. Tot die examens wordt ieder, onverschillig waar hij de daarvoor vereischte kundigheden heeft opgedaan, toegelaten, mits hij in het bezit zij van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de technische hoogeschool. De geheele of gedeeltelijke vrijstelling van het afleggen van de examens aan de technische hoogeschool is geregeld in de artt. 120 en 121 der hooger-onderwijswet [1]); de gelijkstellingen van getuigschriften met het getuigschrift in art. 123 der hooger-onderwijswet vermeld, in de artt. 124 en 125 dier wet. [2]). Het doctoraat in de technische wetenschap wordt door den senaat toegekend. Het beheer en het toezicht aan de technische hoogeschool is opgedragen aan curatoren, die door de Koningin worden benoemd en wier werkkring is geregeld bij kon. besluit van 24 juni 1905 (St. 215), gewijzigd en aangevuld bij dat van 4 maart 1907 (St. 66).

De *handelshoogeschool* is gevestigd te Rotterdam. Zij werd geopend op 8 november 1913 en is eene bijzondere hoogeschool, uitgaande van de Nederlandsche vereeniging voor Hooger Handelsonderwijs.

De gemeenteraad van Amsterdam, gebruik makende van de bevoegdheid hem bij art. 36 der wet van 28 april 1876 ((St. 102) toegekend, heeft het *athenaeum illustre* met ingang van 15 october 1877 tot universiteit ingericht. De gemeentelijke universiteit voldoet aan al de eischen krachtens de wet ten opzichte van den omvang van het onderwijs, de promotiën, de examens en de toelating daartoe voor de rijksuniversiteiten gesteld; de aanstelling van de hoogleeraren wordt aan de bekrachtiging van de Koningin onderworpen. Zij heeft ten aanzien van de door haar te verleenen doctorale graden en af te nemen examens gelijke rechten als de rijksuniversiteiten. Het toezicht is opgedragen aan een college van vijf curatoren, waarvan de burgemeester lid en voorzitter is, twee leden door de Koningin en twee door den gemeenteraad worden benoemd.

De *rijksuniversiteiten* zijn gevestigd te Leiden, Utrecht en Groningen; zij bevatten vijf faculteiten; het onderwijs wordt gegeven door gewone hoogleeraren, buitengewone hoogleeraren en lectoren; privaatdocenten kunnen worden toegelaten. Voor de inschrijving der studenten, door den rector magnificus, wordt geen voorafgaand examen gevorderd, doch betaling van collegegeld

1) Aan art. 120 is uitvoering gegeven bij kon. besl. van 30 juni 1909 (St. 207), aangevuld bij kon. besl. van 15 juli 1912 (St. 258) en van 23 maart 1916 (St. 142), en aan art. 121 bij kon. besl. van 1 nov. 1912 (St. 338).

2) Aan art. 125 is uitvoering gegeven bij kon. besl. van 30 juni 1909 (St. 208), aangevuld bij kon. besl. van 11 juli 1913 (St. 325), van 23 maart 1916 (St. 143), van 11 sept. 1917 (St. 585), van 20 maart 1918 (St. 162) en van 1 sept. 1920 (St. 733).

De examens ter verkrijging van de doctoraten in de verschillende faculteiten zijn geregeld bij kon. besluit van 27 april 1877 (St. 87), laatstelijk gewijzigd bij dat van 24 dec. 1909 (St. 411), en worden door de faculteiten afgenomen. Tot die examens wordt ieder, onverschillig waar hij de daarvoor vereischte kundigheden heeft opgedaan, toegelaten, mits hij in het bezit zij van een der getuigschriften, vermeld in artt. 11 en 12 der aangehaalde wet of, voor zoover de examens in de faculteiten der geneeskunde en der wis- en natuurkunde betreft, van een getuigschrift van met goed gevolg afgelegd eindexamen der hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus of van een door de wet daarmede gelijkgesteld examen. De geheele of gedeeltelijke vrijstelling van het afleggen van de universitaire examens is geregeld in art. 132 der hooger-onderwijswet (kon. besl. van 7 juni 1906 St. 125), aangevuld bij kon. besl. van 20 oct. 1915 (St. 433), van 14 febr. 1917 (St. 218), van 7 nov. 1917 (St. 617) en van 28 maart 1918 (St. 224); de gelijkstellingen van getuigschriften met het getuigschrift, in art. 11 vermeld, in de artt. 134 (kon. besl. van 22 aug. 1906, St. 229, gewijzigd bij dat van 14 febr. 1910 St. 65, nader gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 28 dec. 1911, St. 372, 21 mei 1915, St. 223, 14 febr. 1917, St. 217 en 1 sept. 1920, St. 732) en 157 dier wet. De doctoraten worden door den senaat toegekend. De aan dien graad verbonden bevoegdheden zijn in de wet omschreven. Het toezicht op de universiteiten is opgedragen aan curatoren, die door de Koningin worden benoemd en wier werkkring is geregeld bij kon. besluit van 3 dec. 1878 (St. 174).

Van de oprichting van bijzondere scholen van hooger onderwijs moet vooraf mededeeling geschieden aan het gemeentebestuur en aan den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, onder overlegging van de reglementen of statuten. De bestaande kerkelijke kweekscholen en seminaria blijven in het genot der subsidiën, enz. tot dusver uit 's Rijks kas genoten.

Bijzondere gymnasia met zesjarigen cursus kunnen, telkens voor een tijdperk van zes jaren, worden aangewezen als bevoegd aan hunne leerlingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben bijgewoond, een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën af te geven, dat met het getuigschrift, in art. 11 der hooger-onderwijswet vermeld, wordt gelijkgesteld. [1]) Aan de besturen van aangewezen gymnasia wordt uit 's Rijks kas subsidie verleend.

Instellingen, stichtingen of rechtspersoonlijkheid bezittende vereenigingen kunnen worden aangewezen als bevoegd om 1°. bij eene rijksuniversiteit of bij de technische hoogeschool bijzondere leerstoelen te vestigen of voorlezingen te doen houden [2]); 2°. eene bijzondere universiteit te hebben, die, ten aanzien van bepaalde doctorale graden, gelijke rechten heeft als de rijksuniversiteiten. [3]).

1) Bij de kon. besl. van 13 febr. 1915 (St. 96), 25 febr. 1916 (St. 86 en 87), 15 maart 1916 (St. 129), 21 febr. 1917 (St. 221), 19 april 1917 (St. 294), 4 aug. 1917 (St. 503), 15 nov. 1917 (St. 642 en 643), 23 nov. 1917 (St. 656 en 657), 24 jan. 1918 (St. 104 en 105), 7 febr. 1918 (St. 108), 2 mei 1918 (St. 283), 3 maart 1919 (St. 59 en 60), 12 april 1919 (St. 176), 9 sept. 1919 (St. 560), 31 jan. 1920 (St. 50), 12 maart 1920 (St. 115), 20 mei 1920 (St 249) en 13 juli 1920 (St. 581) zijn een 27-tal gymnasia (zie blz. 284) als zoodanig aangewezen.

2) Bij kon. besl. van 9 oct. 1909 (St. 335) is de Sint-Radboudstichting, gevestigd te Utrecht, aangewezen als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven *a.* in de logica, *b.* in de metaphysica, *c.* in de zielkunde en *d.* in de ethica. Bij kon. besl. van 4 juni 1912 (St. 178) is de Sint-Radboudstichting, gevestigd te Utrecht, aangewezen als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven *a.* in de vergelijkende klassieke taalkunde en *b.* in de kultuurgeschiedenis der Christelijke oudheid. Bij kon. besl. van 9 juli 1914 (St. 299) is de Gereformeerde bond tot verbreiding en verdediging van de waarheid in de Nederlandsche Hervormde (Gereformeerde) kerk, gevestigd te Utrecht, aangewezen als bevoegd om aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven in de gereformeerde godgeleerdheid. Bij kon. besl. van 29 jan. 1918 (St. 107) is de vereeniging »Het Nederlandsch Lyceum«, gevestigd te 's-Gravenhage, aangewezen als bevoegd om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden een leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs worde gegeven in de paedagogiek in vollen omvang en toepassing. Bij de kon. besluiten van 6 april 1918 (St. 233), 6 april 1920 (St 171) en 24 juni 1920 (St. 315) is de stichting »Leidsch Universiteitsfonds«, gevestigd te Leiden, aangewezen als bevoegd om bij de faculteiten der rechtsgeleerdheid, der geneeskunde en der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden leerstoelen te vestigen, opdat door de daarvoor te benoemen hoogleeraren onderwijs worde gegeven in de leer der financien, in de tropische geneeskunde en in de natuurkunde.

3) Bij kon. besl. van 4 dec. 1905 (St. 311) is de Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden grondslag aangewezen als bevoegd in de van de vereeniging uitgaande »Vrije Universiteit« (zie blz. 252) een bijzondere universiteit te hebben, die ten aanzien van eenige door haar te verleenen doctorale graden gelijke rechten heeft als de rijksuniversiteit.

Commissie van toezicht op de bijzondere leerstoelen en de bijzondere universiteiten.

Mr. dr. F. A. C. graaf van Lynden van Sandenburg ❁ (J), *voorzitter*, 1 nov. 1918 — jhr. mr. dr. W. F. Röell, 16 sept. 1914 — jhr. mr. P. A. J. van den Brandeler ❁, 16 maart 1917, *secretaris* — mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk ❁, 1 dec. 1917 — mr. R. H. A. M. Romme, 1 nov. 1918.

UNIVERSITEITEN.

Rijksuniversiteit te Leiden.

Curatoren. Jhr. mr. dr. N. C. de Gijselaar (J), 11 febr. 1910, *voorzitter* — mr. J. A. Loeff ❁, 11 juni 1910 — E. C. baron Sweerts de Landas Wijborgh (zie blz. 172), 10 mei 1911 — prof. mr. dr. J. Oppenheim ❁ (A3), 8 juli 1916 — jhr. mr. Rh. Feith, 5 jan. 1917.

Secretaris van curatoren. Mr. J. E. Boddaert, 12 dec. 1891.

Hoogleeraren.

Faculteit der godgeleerdheid. Drs. F. Pijper ❁, gesch. van het christendom, gesch. der leerstellingen van den christ. godsd., 20 febr. 1897 — B. D. Eerdmans, gesch. van den israël. godsd., israël. letterk. en uitlegg. Oude Testament, 22 febr. 1898 — W. Brede Kristensen, gesch. der godsd. in het alg., wijsbeg. van den godsd., 6 april 1901 — H. Windisch, oud-christ. letterk., uitlegging van het Nieuwe Testament, 13 juni 1914 — A. Eekhof, gesch. van het gereform. protestantisme, 11 nov. 1914 (buiteng.) — K. H. Roessingh, encyclop. der godgel., gesch. der leer aangaande God, zedenk., 1 mei 1916.

Faculteit der rechtsgeleerdheid. Mrs. W. van der Vlugt ❁, wijsb. van het recht, encyclop. der rechtsw., 9 oct. 1879 — A. C. Visser van IJzendoorn ❁, handelsr., burg. rechtsv., 17 maart 1899 (non-actief) — C. van Vollenhoven ❁, moham. recht en de overige volksinstell. en gebruiken in N.-I., staatsr. en staatsinr. van 's Rijks koloniën en overzeesche bezittingen, N.-I. wetb., 21 juni 1901 — H. Krabbe, staatsr., admin. recht, 7 dec. 1907 — A. J. Blok, strafr., strafv., 27 juli 1908 — E. M. Meijers, burg. recht, internat. privaatr., 9 aug. 1910 — jhr. dr. W. J. M. van Eijsinga ❁ (A2) (HA3) (RA2), volkenrecht, 24 juni 1912 — A. H. M. J. van Kan, rom. recht en zijne gesch., 23 oct. 1913 — A. S. Oppenheim, handelsr., burg. procesr., 28 oct. 1914 — D. van Blom (V4), staathuish., statistiek, 18 oct. 1915 — A. S. de Blécourt, oudvaderl. recht, 9 mei 1917 — G. André de la Porte, Ned.-Ind. privaat- en strafrecht, 8 maart 1918.

Faculteit der geneeskunde. Drs. W. Einthoven ❁, physiologie, 19 nov. 1885 — W. Nolen ❁, geneesk., 11 dec. 1890 — G. Jelgersma, psychiatrie, 23 mei 1899 — P. C. T. van der Hoeven, verlosk. en leer der vrouwenz., 27 april 1903 — N. Ph. Tendeloo, ziektek. ontleedk., ziektekunde, gerecht. geneesk., 4 nov. 1904 — R. P. van Calcar, bacteriologie, gezondheidsleer, geneesk. politie, 15 maart 1905, *rector magnificus* — P. Th. L. Kan, neus-, keel- en oorheelk., 21 febr. 1907 — D. A. de Jong ❁, vergel. pathologie, 16 maart 1908 — J. Poels ❁ ✠4, toegepaste bacteriologie, 18 mei 1911 (buiteng.) — J. H. Zaaijer, heelk., 1 oct. 1914 — J. van der Hoeve, oogheelk., 26 oct. 1918 — J. A. J. Barge, anatomie en embryologie, 24 jan. 1919 — W. Storm van Leeuwen, kennis der geneesmiddelen, geneesmiddelleer, 6 febr. 1920 — P. C. Flu, tropische hygiëne, 27 mei 1920.

Faculteit der wis- en natuurkunde. Drs. K. Martin ❁ (BV) (EL5) (PFL5), geol. en miner., daaronder begrepen de palaeontol. en kristallogr., 10 sept. 1877 — H. A. Lorentz ❁ (MP), theor. natuurk., 17 nov. 1877 (buiteng. 25 sept. 1912) — H. Kamerlingh Onnes ❁, proefonderv. natuurk., meteor., 3 sept. 1882 — J. C. Kluyver ❁, wisk., 28 juni 1892 — J. M. Janse (A3),

botanie, 17 maart 1899 — F. A. H. Schreinemakers, anorgan. scheik., 20 april 1901 — P. N. van Kampen, zool., vergel. anatomie en physiologie, 14 dec. 1906 — J. P. Kuenen, natuurk., 22 dec. 1906 — L. van Itallie ✠4, artsenijbereidk., toxicol., 4 april 1907 — W. de Sitter, sterrenk., 27 juli 1908 — P. Ehrenfest, theor. natuurk., 25 sept. 1912 — J. J. Blanksma, org. en pharm. scheik., 26 juni 1914 — W. van der Woude, wisk., mechanica, 8 febr. 1916 — E. Hertzsprung, sterrenk., 11 juni 1920 (buiteng.) — E D. van Oort, dierk., id. (id.) — L. E. Goester, pharmacogr., galen. pharm., 10 juli 1920 (id.).

Faculteit der letteren en wijsbegeerte. Dr. J. J. Hartman ●, lat. taal en letterk., rom. oudh., 11 juli 1891 — dr. P. J. Blok ● (IK3), vaderl. gesch., 21 mei 1894 — G. J. P. J. Bolland, gesch. der wijsbegeerte, logica, metaphysica, zielk., 23 maart 1896 — dr. C. C. Uhlenbeck, gotisch, angelsaksisch, middelhoogd., oude talen en letterk. der germaansche volken, vergel.. grammatica der indogerm. talen, 20 oct. 1899 — dr. G. Kalff ●, ned. letterk. gesch., aesthet. critiek, 16 oct. 1901 — dr. A. W. Nieuwenhuis ● (AS5), gesch., letterk., oudh., instell., zeden en gewoonten der volken van den Ind. archipel, phys. aardrijksk. van den Ind. archipel, 14 jan. 1904 — dr. C. Snouck Hurgronje ●2, arabisch, 11 aug. 1906, *secretaris van den senaat* — dr. D. C. Hesseling (V5), nieuw-grieksch, 22 febr. 1907 (buiteng.) — dr. W. Martin ✠ (KB4), kunstgesch., 7 aug. 1907 (buiteng.) — dr. S. G. de Vries, middeleeuwsche handschriftenkunde, 22 maart 1909 (buiteng.) — dr. A. J. Wensinck, hebr. taal en letterk, israël. oudh., 31 jan. 1912 — dr. N. van Wijk, Balto-slavische talen, 25 juli 1913 — dr. G. J. Thierry, talen en gesch. van Babylonië en Assyrie, id. — dr. J. Ph. Vogel, sanskriet en zijn letterk., ind. oudheidk., 29 dec. 1913 — dr. J. J. G. Vürtheim, grieksche taal en letterk., id. — dr. J. Huizinga, algem. gesch., polit. aardrijksk., 28 oct. 1914 — dr. J. W. Muller, ned. taal en middelned., 25 juni 1915 — dr. H. van Gelder, archaeologie, oude gesch., Grieksche antiquiteiten, id. — dr. M. W. de Visser (HSJ5), japansch, 9 mei 1917 — dr. H. T. Colenbrander, gesch. van Ned. Indië, gesch. en methode der zending, 19 oct. 1918 — dr. N. J. Krom, archaeol. en oude gesch. van Ned.-Indië, 4 oct. 1919 (buiteng.) — dr. G. A. J. Hazeu ●, javaansch, 1 april 1920.

Hoogleeraar van het Remonstrantsch seminarium. Dr. G. J. Heering, 3 jan. 1917.

Hoogleeraren in de godgeleerdheid van wege de Ned. Herv. kerk. Dr. L. Knappert, 20 mei 1902 — dr. H. M. van Nes ●3, 30 mei 1907.

Hoogleeraren van wege het Leidsch Universiteitsfonds. G. I. W. Koolemans Beijnen, tropische geneesk., 1920 — dr. A. Einstein, natuurk., 1920.

Hoogleeraar van wege het Nederlandsch Lyceum. R. Casimir, 1918

Lectoren. Dr. W. P. Jorissen, anorg. scheik., 1908 — dr. J. W. C. Goethart, system. botanie, 1910 — dr. P. A. A. Boeser, aegyptologie, 1910 — dr. J. H. Holwerda, praehist. en rom. archaeologie, 1910 — dr. J. H. P. van Kerckhoff, huidziekten en venerische ziekten, 1911 — dr. A. B. Droogleever Fortuijn, histologie, 1912 — J. M. N. Kapteijn, hoogd. taal- en letterk., 1916 — dr. E. Gorter, kindergeneesk., 1917 — dr. J. Woltjer jr., theor. sterrenk., 1919 — dr. J. Droste, wisk., 1919 — J. J. L. Duijvendak, chineesch, 1919 — dr. C. de Boer, romaansch, 1920.

Privaat-docenten. Dr. M. Jansen, orthopaedie, 1904 — dr. J. J. van Eck, voedingsmiddelleer, 1907 — dr. D. G. Jelgersma, geschied. der nieuwere wijsbeg., 1907 — dr. F. Basenau, hygiëne, 1908 — mej. dr. A. Grutterink, mikrochemie, 1910 — dr. K. H. E. de Jong, wijsbeg. in den rom. keizertijd, 1910 — dr. H. F. Roll ✠4, gerecht. geneesk., 1912 — dr. E. de Vries, org. neurologie, 1913 —

mej. dr. C. Serrurier, gesch. der nieuwe fransche letteren, 1913 — dr. A. D. Fokker, theor. natuurk., 1914 — dr. T. Bijleveld, leer der ongevallen- en bedrijfsziekten, 1914 — dr. A. L. W. E. van der Veen, kristallogr. en mineral., 1915 — dr. A. Pannekoek, sterrenk. en hare gesch., 1916 — mr. dr. H. Frijda, enkele hoofdst. der staathuish., 1916 — dr. F. W. T. Hunger, gesch. der biolog. wetensch., 1917 — dr. L. Polak, duitsche letterk., 1917 — dr. J. L. Walch, gesch. van het drama en van het tooneel, 1918 — dr. E. G. H. Verviers, bijz. hoofdst. der econom. en sociale politiek, 1918 — dr. A. Korevaar, chem. technol., 1919 — dr. L. Th. Peters, geneesk. klinisch onderzoek, 1919 — mej. dr. A. Prins, analytische scheik., 1920 — dr. A. G. van Hamel, keltisch, 1920.

Bibliotheek.

Dagelijks, met uitzondering van zon- en feestdagen, geopend van 15 november tot 15 januari van 10 tot 3 uur, van 15 januari tot 15 november van 10 tot 4 uur, en in de vacantiën van 1 tot 3 uur.

Sedert 1877 bevindt zich in de universiteitsbibliotheek ook de biblotheek van de Maatschappij der Nederlandsche letterkunde te Leiden.

Bibliothecaris. Hoogl. S. G. de Vries, 28 jan. 1897.

Conservatoren. Dr. J. F. Büchner, 30 juni 1913 — mej. dr. H. J. A. Ruijs, 16 oct. 1918.

Assistenten. Dr. J. E. Kroon — F. K. H. Kossmann — mej. C. van Loen.

Prentenkabinet.

Dagelijks, met uitzondering van zon- en algemeen erkende christelijke feestdagen, nieuwjaarsdag, 8 februari en 3 october, geopend des namiddags van 1 tot 4 uur en in de vacantiën van 1 tot 3 uur.

Directeur. Hoogl. S. G. de Vries.

Conservator. J. J. de Gelder.

Verzameling van Oostersche handschriften.

Interpres legati Warneriani. Hoogl. C. Snouck Hurgronje.

Adjutor Interpretis. Dr. C. van Arendonk.

Hortus en botanisch laboratorium. Hoogl. J. M. Janse, directeur — E. Th. Witte, hortulanus.

Sterrenwacht. Hoogl. W. de Sitter, directeur — hoogl. E. Hertzsprung, onderdirecteur — dr. H. J. Zwiers, dr. J. Woltjer jr., C. H. Hins, observatoren — J. Weeder, conservator.

Zoötomisch laboratorium. Hoogl. P. N. van Kampen, directeur — dr. H. W. de Graaf, conservator.

Ziekenhuis. Dr. J. W. Wicherink, geneesheer-directeur — W. C. M. Bloemers, directrice — W. C. van Hemert, adj.-directrice — G. F. A. ten Bosch, apotheker — P. H. van der Togt ✠, boekhouder.

Anatomisch kabinet. Hoogl. J. A. J. Barge, directeur — J. P. M. Vogelaar, P. J. van der Schaar, A. Sollewijn Gelpke, dr. P. A. Dietz, prosectoren.

Scheikundig laboratorium. Hoogl. F. A. H. Schreinemakers, directeur van de anorg. afd. — hoogl. J. J. Blanksma, directeur van de org. afd. — dr. P. J. Montagne, conservator.

Physiologisch laboratorium. Hoogl. W. Einthoven, directeur — dr. F. L. Bergansius, conservator.

Natuurkundig laboratorium en kabinet. Hoogl. H. Kamerlingh Onnes, directeur — dr. C. A. Crommelin en dr. H. R. Woltjer, conservatoren.

Pharmaceutisch laboratorium. Hoogl. L. van Itallie, directeur.

Geologisch-mineralogisch museum. Hoogl. K. Martin, directeur — dr. H. Gerth, conservator.

Boerhaave laboratorium. Hoogl. N. Ph. Tendeloo, directeur — G. O. E. Lignac, prosector.

Psychiatrische kliniek. Hoogl. G. Jelgersma, directeur.
Pharmacologisch laboratorium. Hoogl. W. Storm van Leeuwen, directeur — dr. A. van Szent Györgyi, conservator.

Herbarium }
Museum van natuurlijke historie } Zie onder »Rijksverzamelingen«.
Museum van oudheden }
Ethnographisch museum }

Stolpiaansch legaat.

Dit legaat dagteekent van 1753. Uit de opbrengst van het kapitaal wordt om de twee jaren eene prijsvraag uitgeschreven, beurtelings over een onderwerp uit de zoogenaamde »natuurlijke godgeleerdheid« en de christelijke zedenkunde. Indien er geld overblijft, wordt het besteed tot aankoop van boeken voor de bibliotheek der rijksuniversiteit te Leiden. Het college van curatoren bestaat uit hoogleeraren of oud-hoogleeraren dier universiteit, die om de twee jaren rekening en verantwoording doen aan eene door henzelven gekozen commissie uit den senaat met den rector magnificus.

Curatoren. Dr. J. van Leeuwen ❁ — mr. W. van der Vlugt ❁ — dr. H. Oort ❁ — dr. H. A. Lorentz ❁ (MP) — G. J. P. J. Bolland.

Rijksuniversiteit te Utrecht.

Curatoren. Mr. dr. A. F. baron van Lijnden ❁ ✲3 (RA2*a*), 18 april 1908, *voorzitter* — mr. A. E. J. baron van Voorst tot Voorst ❁ ✲3 (OM), 22 sept. 1899 — mr. dr. F. A. C. graaf van Lynden van Sandenburg ❁ (J), 15 jan. 1915 — mr. J. P. Fockema Andreae, id. — jhr. mr. W. Th. C. van Doorn ❁, 11 mei 1918.

Secretaris van curatoren. Jhr. mr. J. F. Hooft Graafland ✲4, 9 aug. 1897.

Hoogleeraren.

Faculteit der godgeleerdheid. Drs. S. D. van Veen ❁ (K3), gesch. van het christendom, christ. archaeologie, gesch. der leerst. van het christ. godsd., 6 aug. 1896 — H. Visscher, wijsbegeerte van den godsd., zedenkunde, 30 nov. 1903 — J. A. C. van Leeuwen, encycl. der godgel., uitlegging van het Nieuwe Testament, oud-christ. letterk., 23 sept. 1908 — A. Noordtzij, gesch. van den israël. godsd., de israël. letterk. en de uitlegging van het Oude Test., 24 mei 1912 — H. Th. Obbink, gesch. der leer aangaande God, gesch. der godsd. in het alg., 22 sept. 1913.

Faculteit der rechtsgeleerdheid. Mrs. J. C. Naber ❁, rom. recht en zijne gesch., 6 mei 1885 — D. Simons ❁, strafr., strafv., 31 juli 1897 — jhr. D. G. Rengers Hora Siccama, oud vaderl. recht, encycl. der rechtsw. en hare gesch., wijsbeg. des rechts, voor zoover betreft de alg. rechtsleer, 15 nov. 1905 — J. Ph. Suyling ❁, burg. recht, internat. privaatrecht, 1 juni 1911 — jhr. B. C. de Savornin Lohman, wijsbegeerte van het recht, voor zoover betreft de alg. staatsleer, staatsr., admin. recht, 25 sept. 1912 — dr. C. A. Verrijn Stuart ❁ (IK3) (RK3), statistiek, 13 juni 1917 — C. W. Star Busmann, handelsr., burg. rechtsv., 20 juli 1917 — dr. J. H. W. Verzijl, volkenrecht, staatk. gesch., 7 juni 1919

Faculteit der geneeskunde. Drs. H. Zwaardemaker Cz. ❁, physiologie, 17 aug. 1897 — C. Eykman ❁, gezondheidsleer, geneesk. politie, 5 aug. 1898 — B. J. Kouwer ❁ ✲3, verlosk. en leer der vrouwenziekten, 21 oct. 1898 — H. Snellen, oogheelk., 9 febr. 1899 — H. J. Laméris, heelk., 30 nov. 1906 — R. Magnus, kennis der geneesmiddelen en geneesmiddelleer, 2 mei 1908 — A. J. P. van den Broek, ontleedk., 5 aug. 1909 — C. Winkler ❁, psychiatrie en neurologie, 9 dec. 1914 — A. A. Hijmans van den Bergh ✲4, geneesk., de propaed. kliniek, 26 april 1918 — J. M. Baart de la Faille, sociale en gerechtel. geneesk., 10 juli 1918 — J. Boeke, histologie, embryologie, 10 aug. 1918 —

W. E. Ringer, physiol. chemie, 10 aug. 1918 — Th. M. van Leeuwen, huid- en geslachtsziekten, 12 maart 1919 — R. de Josselin de Jong, ziektek., ziektek. ontleedk., 9 oct. 1919 — F. H. Quix, neus-, keel- en oorheelk., 1 april 1920 — J. Haverschmidt, kindergeneesk., 4 juni 1920 — C. H. H. Spronck ❁, serologie, 15 mei 1920 (buiteng.).

Faculteit der wis- en natuurkunde. Drs. F. A. F. C. Went ❁, botanie, 18 mei 1896 — W. H. Julius ❁, proefonderv. natuurk., meteor., 6 aug. 1896 — J. de Vries ❁, synthet., anal., beschr. en differentiaal meetk., 20 febr. 1897 — A. A. Nijland, sterrenk., waarschijnlijkheidsrek., 23 mei 1898 — P. van Romburgh ❁ (A3) (K3), organ. en propaed. scheik., 23 juni 1902 — E. Cohen, anorgan. en algem. scheik., id. — N. Schoorl, artsenijbereidkunde, toxicologie, analytische en microchemie, 11 aug. 1908, *secretaris van den senaat* — K. Oestreich, natuurk. aardbeschr., geomorphologie, 23 sept. 1908 — H. F. Nierstrasz, zoölogie, vergel. anatomie, 16 maart 1910 — A. A. Pulle ✠, bijzondere plantk. en leer van de verspreiding der planten, 1 mei 1914 — L. S. Ornstein, mathem. natuurk. en theor. mech., 25 jan. 1915 — A. Denjoy, integraalrek., differentiaalrek., theorie der functiën, hoogere stelk., 19 juli 1917 — H. Jordan, vergel. physiol., 1 jan. 1919 — W. C. de Graaff, pharmacogr., galen. pharmacie, toegep. microbiol., 1 april 1920 — J. J. A. Muller ❁ ✠4, geodesie, 12 maart 1909 (buiteng.) — E. van Everdingen ❁, meteorol., klimatol. en oceanogr., 21 mei 1910 (id.) — H. R. Kruijt, phys. chemie, 5 april 1916 (id.) — mej. J. Westerdijk, ziektek. der planten, 3 jan. 1917 (id.).

Faculteit der letteren en wijsbegeerte. Dr. P. H. Damsté, lat. taal en letterk., rom. oudh., 11 sept. 1902 — dr. G. W. Kernkamp, alg. gesch., vaderl. gesch., 20 juli 1903 — dr. W. Vogelsang ✠4, aesthetiek en kunstgesch., 15 april 1907, *rectus magnificus* — dr. J. J. A. A. Frantzen, begins. der vergel. germ. taalw., oude talen en letterk. der germ. volken, hoogd. taal en letterk., 7 juli 1908 — J. F. Niermeijer (EL5), statist.-politische, oecon. en alg. aardrijksk., 23 sept. 1908 — dr. B. J. H. Ovink, gesch. der wijsbegeerte, logica, metaphys., zielk., 7 juni 1913 — dr. C. G. N. de Vooijs, ned. taal en letterk., middelned., 7 aug. 1915 — dr. C. W. Vollgraff, grieksche taal en letterk., 15 dec. 1916 — dr. W. Caland, sanskriet, beginselen der indo-germ. taalwetenschap, 1 jan. 1917 — mr. dr. Th. W. Juijnboll, hebr. taal en letterk., israël. oudh., 12 juli 1917 — dr. O. Oppermann, alg. gesch. der middeleeuwen, diplomatiek, palaeographie en aanverwante hulpwet. der gesch., 1 mei 1918 — dr. H. Bolkestein, oude gesch., gr. oudh., id. — dr. J. H. F. Kohlbrugge, ethnologie, 29 sept. 1913 (buiteng.) — dr. R. Ligtenberg, geschied. der kerkel. kunst, 12 mei 1920 (id.).

Hoogleeraren in de godgeleerdheid van wege de Ned. Herv. kerk. Dr. F. E. Daubanton, 22 mei 1903 — dr. J. R. Slotemaker de Bruine ✠, 30 mei 1916.

Hoogleeraren van wege de St. Radboud-stichting te Utrecht. J. Th. Beysens, logica, metaphysica, zielk., ethica, 1910 — dr. J. C. F. H. Schrijnen, vergel. klassieke taalkunde en kultuurgesch. der chr. oudheid, 1912.

Hoogleeraar van wege het Hersteld Evangelisch Luthersche kerkgenootschap. Dr. J. W. Pont, 1915.

Lectoren. J. E. Grevers ✠4, diagnostiek der tandziekten, bijzondere anatomie en weefselleer en bijzondere pathol. anatomie der tanden, 1908 — dr. F. A. Steensma, chem. diagnostiek, 1908 — dr. W. J. H. Moll, experimenteele physica, 1909 — dr. Th. Strengers, anorg. chemie, 1910 — J. A. W. van Loon, orthodontie, 1911 — B. R. Bakker, theor. protheseleer, propaed. prothetische techniek en de materies technica, met inbegrip van de metallurgie, 1912 — dr. G. van Hoorn, archaeologie, 1917 — dr. F. M. J. A.

Roels, experim. psychologie, 1918 — dr. H. de Groot, mondheelk. diagnostiek en kaakchirurgie, 1918 — dr. H. B. A. Bockwinkel, propaed. wisk., 1919 — J. W. Switters, conserveerende tandheelk., 1920 — mej. J. G. Schuiringa, prothet. tandheelk., 1920 — dr. J. van der Bilt, sterrenk., 1920.

Privaat-docenten. Dr. F. Buitenrust Hettema, friesche taal en letterk., 1896 — dr. S. L. van Oss, meerdimensionale meetk., 1901 — dr. J. M. Hoogvliet, scandinavische talen, 1903 — dr. G. A. van den Berg van Eysinga, gesch. der lettterk. vóór het christendom, 1904 — mej. dr. M. A. van Herwerden, cytologie, 1908 — dr. C. te Lintum, hist. geogr., 1911 — dr. A. Hulshoff, palaeographie en bibliographie, 1913 — dr. S. L. Schouten, mikrobiologie, 1915 — dr. P. Fijn van Draat, eng. taal en letterk., 1915 — dr. J. H. Gunning Wz., paedagogiek en paedologie, 1917 — dr. D. de Lange jr., vergel. ontwikkelingsgesch. der dieren, 1917 — dr. Th. C. van Stockum, nieuwe hoogduitsche taal en letterk., 1918 — dr. P. Valkhoff, fransche taal en letterk., 1918 — dr. C. H. Kok, radiologie, 1918 — dr. H. C. Burger, bijz. onderw. der theor. natuurk., 1919 — mej. mr. E. C. van Dorp, staathuish., 1919 — dr. J. G. Dusser de Barenne, physiol., 1920 — dr. M. J. Sirks, algem. erfelijkheidsleer, 1919.

Ambtenaar van administratie. E. Homoet, 1920.

Bibliotheek.

Aan de Universiteitsbibliotheek is sinds 1911 in bruikleen afgestaan en in beheer gegeven de in 1894 opgerichte Centrale Duitsche bibliotheek. Zij bevat eene rijke verzameling van nieuwere hoogduitsche letterkundige werken, die aan de leden kunnen worden uitgeleend. Niet-leden kunnen de boeken alleen raadplegen in de leeszaal der Universiteitsbibliotheek. Voorts zijn in de Universiteitsbibliotheek geplaatst de bibliotheken van het Provinciaal Utrechts Genootschap van kunsten en wetenschappen en van het Historisch Genootschap.

Bibliothecaris. J. F. van Someren, 1889.

Conservatoren. Dr. J. Alblas, 1890 — dr. A. Hulshof, 1906.

Administrateur. G. A. Evers, 1914.

Amanuenses. W. J. van Bockel, 1906 — W. Bongertman, 1909 — mej. M. J. Reijnvaan, 1917 — mej. G. H. Kolff van Oosterwijk, 1918 — H. W. Danner, 1919.

Anatomisch kabinet. Hoogl. A. J. P. van den Broek, directeur — dr. H. M. de Burlet, prosector.

Physiologisch instituut. Hoogl. H. Zwaardemaker Cz.

Physiologisch-chemisch laboratorium. Hoogl. W. E. Ringer, directeur.

Pathologisch instituut. Hoogl. R. de Josselin de Jong, directeur — P. Nieuwenhuijse, prosector.

Hygiënisch laboratorium. Hoogl. C. Eykman, directeur — dr. G. Grijns, conservator.

Laboratorium voor embryologie en histologie. Hoogl. J. Boeke, directeur.

Pharmacologisch laboratorium. Hoogl. R. Magnus, directeur — dr. J. W. le Heux, conservator.

Medische kliniek (Stedelijk ziekenhuis). Hoogl. A. A. Hijmans van den Bergh, directeur.

Dermatologische kliniek. Hoogl. Th. M. van Leeuwen, directeur.

Psychiatrisch-neurologische kliniek (Nic. Beetsstraat). Hoogl. C. Winkler, directeur — mej. dr. A. Potter, conservatrice.

Oogheelkundige kliniek (Ooglijdersgasthuis). Hoogl. H. Snellen jr., directeur.

Klinieken voor chirurgie, obstetrie en gynaecologie. Hoogl. B. J. Kouwer en H. J. Lameris, directeuren — dr. J. Ph. Staal, directeur-geneesheer — P. R. Michaël, prosector.

Oorheelkundige kliniek (Stedelijk ziekenhuis). Hoogl. F. H. Quix, directeur.

Tandheelkundig instituut. Lector H. de Groot, directeur.

Zoölogisch museum en laboratorium. Hoogl. H. F. Nierstrasz, directeur — ...., conservator.
Physisch laboratorium. Hoogl. W. H. Julius, directeur — dr. W. J. H. Moll, conservator.
Bosscha-laboratorium. ...., directeur.
Laboratorium voor organische scheikunde. Hoogl. P. van Romburgh, directeur — dr. G. van Romburgh, conservator.
Laboratorium voor anorganische scheikunde (*Van 't Hoff-laboratorium*). Hoogl. E. Cohen, directeur.
Pharmaceutisch laboratorium. Hoogl. N. Schoorl, directeur — dr. I. M. Kolthoff, conservator.
Hortus en botanisch laboratorium. Hoogl. F. A. F. C. Went, directeur — jhr. dr. L. H. Quarles van Ufford, conservator — J. K. Budde, hortulanus.
Sterrenwacht. Hoogl. A. A. Nijland, directeur — dr. J. van der Bilt, observator.
Mineralogisch instituut. ...., directeur.
Instituut voor middeleeuwsche geschiedenis (*Wittevrouwenstraat* 9). Hoogl. O. Oppermann, directeur.
Aardrijkskundig instituut. Hoogl. K. Oestreich, directeur.
Kunsthistorisch instituut. Hoogl. W. Vogelsang, directeur.

Rijksuniversiteit te Groningen.

Curatoren. Mr. dr. C. C. Geertsema (zie blz. 33), 22 jan. 1894, *voorzitter* — jhr. mr. dr. E. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer ❁ ✠3 (J), 2 juli 1900 — mr. H. Binnerts ❁, 29 juli 1901 — jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman ❁2, 6 jan. 1903 — mr. J. T. Linthorst Homan ✠, 28 nov. 1917.
Secretaris van curatoren. Mr. B. ten Bruggen Cate ❁ ✠4, 13 april 1896.
„Bureau curatoren Rijks-universiteit". A. van Egmond, administrateur, 26 maart 1920.

Hoogleeraren.

Faculteit der godgeleerdheid. Drs. L. H. K. Bleeker, gesch. van den israël. godsd., israël. letterk., uitlegging van het O. Test., 7 aug. 1907, *rector magnificus* — J. de Zwaan, oud-christ. letterk., de uitlegging van het N. Test., 23 dec. 1913 — J. Lindeboom, gesch. van het christend., gesch. der leerstell. van het christendom, id. — A. J. de Sopper, wijsbeg. van den godsd., zedekunde, encycl. der godgel., 22 mei 1918 — G. van der Leeuw, gesch. der godsdiensten, gesch. van de leer aangaande God, id.
Faculteit der rechtsgeleerdheid. Mrs. J. Simon van der Aa ❁ (FJ2) (SO3), strafr., strafv., 8 mei 1906 — dr. I. B. Cohen, agrar. recht, burg. recht, burg. rechtsvord., encyclop. der rechtswet., wijsbegeerte van het recht, 18 april 1910 — Ph. Kleintjes, staatsr., adm recht, staatk. gesch., volkenr., 14 dec. 1912 — H. van Goudoever, burg. recht, handelsr. en intern. privaatr., 14 april 1917 — J. C. van Oven, rom. recht en zijne gesch., 1 juni 1917 — dr. H. W. C. Bordewijk, staathuishoudk., statistiek, 26 april 1918.
Faculteit der geneeskunde. Dr. J. W. van Wijhe ❁, ontleedk., 24 mei 1889 — dr. C. F. A. Koch ❁, heelk., 16 oct. 1889 — dr. R. A. Reddingius, ziektek., ziektek. ontleedk., huid- en geslachtsziekten, 1 nov. 1893 — dr. G. C. Nijhoff ❁, verlosk. en leer der vrouwenziekten, 20 nov. 1897 — dr. H. J. Hamburger ❁ ✠3, physiologie, weefselleer, 12 juli 1901 — dr. E. D. Wiersma, psychiatrie, neurol., 22 mei 1903 — A. Klein, gezondheidsleer, geneesk. politie, gerecht. geneesk., kennis der geneesmiddelen, 4 febr. 1907 — dr. L. Polak Daniels, geneesk. en geneesmiddelleer, 29 juli 1918 — dr. G. F. Rochat, oogheelk., 3 jan. 1919 — dr. W. Schutter, neus-, keel- en oorheelk., 19 juni 1907 (buiteng.) — G. Scheltema, kinderziekten, 8 juni 1909 (buiteng.).

Faculteit der wis- en natuurkunde. Drs. J. C. Kapteyn ❁ (EL5) (MP), sterrenk., waarschijnlijkheidsrek., 14 dec. 1877 — H. Haga ❁, natuurk., meteor., 28 mei 1886 — C. van Wisselingh, artsenijbereidkunde, 12 febr. 1906 — J. F. van Bemmelen, zoölogie, vergel. anatomie en physiologie, 31 jan. 1907 — F. M. Jaeger, anorg. en physische chemie, 8 maart 1909, *secretaris van den senaat* — J. H. Bonnema, phys. aardrijksk., geologie, mineral., palaeontol., kristallogr., 15 juni 1911 — J. A. Barrau, wisk., 29 aug. 1913 — H. J. Backer, org. chemie en het propaed. onderwijs in de chemie, 25 maart 1916 — J. Wolff, wisk., 6 febr. 1917 — J. C. Schoute, botanie, 19 juni 1917 — F. Zernike, mathem. physica en theor. mechanica, 1 april 1920 — J. W. Moll ❁, plantenphysiol., 17 sept. 1917 (tijd. buiteng.) — mej. J. Tammes, variabiliteit en erfelijkheidsleer, 5 mei 1919 (buiteng.).

Faculteit der letteren en wijsbegeerte. Drs. B. Symons ❁, hoogd. taal en letterk., vergel. indo-germ. taalw. in 't alg. en de germ. in 't bijzonder, goth., angelsaks. en middel-hoogd., 6 febr. 1881 — G. Heymans ❁, gesch. der wijsbegeerte, logica, methaphysica, zielk., 18 juni 1890 — J. H. Kern ❁ (T5), eng. taal en letterk., sanskriet, 23 nov. 1900 — J. van Wageningen, lat. taal- en letterk., 20 juli 1903 — A. Kluyver, ned. taal- en letterk., middelned., 6 sept. 1911 — F. M. Th. Böhl, hebr. taal- en letterk., israël. oudh., 14 dec. 1912 — I. H. Gosses, vaderl. gesch., algem. gesch. der middeleeuwen en van den nieuweren tijd, polit. aardr., 16 jan. 1915 — A. G. Roos, oude gesch., rom. oudh., 21 dec. 1916 — P. Groeneboom, gr. taal en letterk., gr. oudh., 1 juni 1917 — K. Sneyders de Vogel, romaansche philologie, meer in het bijzonder in de fransche taal- en letterk., 2 febr. 1920.

Hoogleeraren in de godgeleerdheid van wege de Ned. Herv. kerk. Dr. A. van Veldhuizen, 25 jan. 1910 — dr. W. J. Aalders, 28 sept. 1915.

Lectoren. H. H. Breuning, nieuw-hoogd. taal- en letterk., 1911 — John A. Falconer M. A., eng. taal- en letterkunde, 1913 — E. A. Boulan, fransche taal- en letterk., 1916 — S. Keijser, radiologie, 1918 — mej. dr. E. Neurdenburg, moderne kunstgesch., 1918 — J. de Haan, alg. biologie, 1919 — dr. H. J. F. W. Brugmans, paedagogiek, 1919 — dr. G. van Hoorn, archaeologie, 1919 — dr. L. M. van den Berg, galenica en receptuur, 1920.

Privaat-docenten. Dr. M. Schoengen, diplomatiek, palaeographie en verdere hulpwet. der gesch., 1904 — dr. P. C. Romkes, leer der maag- en darmziekten, 1905 — mr. J. G. C. Joosting, oudvaderl. recht, 1912 — dr. T. A. Venema, microbiologie, 1914 — dr. G. H. Leopold, chemie der voedingsmiddelen en van den bodem, 1916 — dr. P. J. van Rhijn, theor. en stellaire sterrenk., 1918 — dr. J. V. Dubsky, anal. chemie, 1919.

Bibliotheek.

Bij de Universiteitsbibliotheek is tot wederopzegging gevoegd de bibliotheek van het genootschap „Pro excolendo jure patrio". Zij bevat meer bijzonder handschriften en stukken over oude landrechten en werken betrekking hebbende op de geschiedenis der provincie Groningen en handelende over onderwerpen van historisch-juridischen aard.

Bibliothecaris. Dr. J. S. Theissen, 1917. **Administrateur.** A. Nienhuis, 1920.
Conservator. dr. A. W. de Groot, 1918.

Zoölogisch laboratorium. Hoogl. J. F. van Bemmelen, directeur — dr. A. E. van Giffen, conservator.
Organisch-chemisch laboratorium. Hoogl. H. J. Backer, directeur.
Anorganisch chemisch laboratorium. Hoogl. F. M. Jaeger, directeur.
Hygiënisch laboratorium. Hoogl. A. Klein, directeur.
Pharmaceutisch laboratorium. Hoogl. C. van Wisselingh, directeur.
Natuurkundig laboratorium. Hoogl. H. Haga, directeur.

Physiologisch laboratorium. Hoogl. H. J. Hamburger, directeur — dr. J. de Haan, conservator.
Hortus botanicus. Hoogl. J. C. Schoute, directeur — A. Fiet, hortulanus.
Mineralogisch-geologisch instituut. Hoogl. J. H. Bonnema, directeur.
Inrichting voor ooglijders. Hoogl. G. F. Rochat, directeur.
Sterrekundig laboratorium. Hoogl. J. C. Kapteyn, directeur.
Anatomisch-embryologisch laboratorium. Hoogl. J. W. van Wijhe, directeur — mej. M. A. Talen, prosectrice.
Pathologisch-anatomisch laboratorium. Hoogl. R. A. Reddingius, directeur — C. W. G. Mieremet, prosector-conservator.
Psychologisch instituut. Hoogl. G. Heijmans, directeur.
Algemeen provinciaal-, stads- en academisch ziekenhuis. Dr. W. H. Mansholt, directeur — H. L. de Jonge, administrateur — hoogl. L. Polak Daniels, dir. van het pathol. labor.; H. H. van der Zoo de Jong, conservator — hoogl. C. F. A. Koch, dir. van het chirurg. labor. — hoogl. G. C. Nijhoff, dir. van het obstetr.-gynaec. labor. — hoogl. E. D. Wiersma, dir. van het psychiatr. labor.; A. A. Weinberg, conservator — buitengew. hoogl. W. Schutter, dir. van het neus-, keel- en oorheelk. labor. — lector S. Keyser, dir. van het radio-therap. instituut.
Kinderziekenhuis. Buiteng. hoogl. G. Scheltema, directeur.
Philologisch-historisch instituut. J. de Jonge, custos.
Instituut voor kunstgeschiedenis. Lector mej. dr. E. Neurdenburg, directrice.
Biologisch-archaeologisch instituut. Dr. A. E. van Giffen, directeur.

Universiteit van Amsterdam (Gemeentelijke).

Curatoren. De burgemeester, *voorzitter* — mr. R. H. A. M. Romme, 21 dec. 1909 — mr. dr. W. F. van Leeuwen ✠2 ✠3 ✠3 (PS2a), 5 april 1911 — dr. C. C. Delprat, 22 juli 1912 — mr. J. Kruseman, 2 oct. 1918.
Secretaris van curatoren. Mr. N. Beets, 29 oct. 1915.

Hoogleeraren.

Faculteit der godgeleerdheid. Dr. D. E. J. Völter, oud-christ. letterk. en uitlegging van het Nieuwe Test., 17 febr. 1886 — dr. H. J. Elhorst, exeg. van het oude testament, 14 juni 1906 — dr. H. A. van Bakel, gesch. van de leerstellingen der christ. kerk, encyclop. der godgel., 29 juni 1910 — dr. W. J. Kühler, geschied. van het christendom, 10 febr. 1913 — dr. H. Hackmann, alg. gesch. der godsdiensten en gesch. van den israel. godsdienst, 8 oct. 1913 — dr. H. IJ. Groenewegen, wijsbeg. van den godsd., zedenk., 26 juli 1916 — dr. J. G. Appeldoorn, gesch. der leer aangaande God, id.
Faculteit der rechtsgeleerdheid. Dr. D. van Embden, staathuish., statistiek, 29 nov. 1905 — mr. P. Scholten, nederl. burg. recht en burg. procesrecht, 26 juni 1907 — mr. I. H. Hijmans, rom. recht en zijne gesch., intern. privaatr., 7 sept. 1910 — mr. dr. R. Kranenburg, staatsr., adm. recht, volkenr, rechtsphilos., 28 oct. 1914 — mr. B. M. Taverne ✠, strafr. en strafvordering, 9 nov. 1917 — mr. dr. W. H. Nolens ✠2, arbeidswetgeving, 13 mei 1909 (buiteng.) — mr. F. A. Molster, handelsr., faillissementsr., 1914 (buiteng.) — mr. dr. A. A. H. Struycken, alg. staatsleer (hoogleeraar uitgen. tot het geven van een reeks colleges).
Faculteit der geneeskunde. Dr. R. H. Saltet ✠, gezondheidsleer, 4 sept. 1896 — dr. L. Bolk, ontleedk., 8 maart 1898 — S. Mendes da Costa, huidziekten, 26 maart 1898, *rector magnificus* — dr. J. K. A. Wertheim Salomonson, zenuwziekten, electrotherapie, radiogr., 15 dec. 1899 — dr. Otto Lanz, heelk., 19 febr. 1902 — dr. P. Ruitinga, inwendige geneesk., 14 dec. 1903 — W. M. de Vries, ziektek., ontleedk., gerecht. geneesk., id. — dr. G. van

Rijnberk, physiol., weefselleer, 21 juli 1909 — dr. K. H. Bouman, psychiatrie en neurologie, 22 dec. 1915 — dr. W. P. C. Zeeman, oogheelk., 26 juli 1916 — dr. I Snapper, alg. ziektek., propaed. kliniek en geneesmiddelleer, 12 juni 1919 — dr. W. Noordenbos, chirurgie, 16 juni 1920 — dr. J. van Rees, histologie, 27 maart 1889 (buiteng.) — dr. H. Burger, oorheelk., 19 juli 1905 (buiteng.) — dr. J. de Bruin, paediatrie, 26 juni 1917 (buiteng.) — dr. W. A. Kuenen, tropische geneesk., 15 mei 1918 (buiteng.)

Faculteit der wis- en natuurkunde. Dr. E. Verschaffelt, plantk., pharmacognosie, 7 dec. 1896 — dr. C. Ph. Sluiter, zoölogie, 22 april 1897 — dr. Eug. Dubois, mineral., phys. aardr., 20 febr. 1899 — dr. P. Zeeman ❁, natuurk., 1 sept. 1908 — dr. A. F. Holleman, scheik., pharmacie, 19 dec. 1904 — dr. Hendr. de Vries, algebra, analyse, 10 oct. 1906 — A. Smits, scheik., 25 sept. 1907 — dr. J. D. van der Waals jr., natuurk., 1 sept. 1908 — P. van der Wielen, artsenijbereidk., 10 febr. 1909 — dr. L. E. J. Brouwer, verzamelingsleer, functieleer, axiomatiek, 19 juni 1912 — G. Mannoury, meetk., mech., wijsbegeerte der mathesis, 21 maart 1917 — dr. Th. J. Stomps, anatomie en systematiek der planten, 12 dec. 1919 — dr. R. Sissingh, natuurk., 22 april 1897 (buiteng.) — dr. Max Weber ❁ ✠4, dierk., 22 sept. 1898 (buiteng.) — dr. J. C. H. de Meijere, techn. zoölogie, 9 oct. 1907 (buiteng.) — dr. Ph. Kohnstamm, natuurk., 1 sept. 1908 (buiteng.) — dr. G. Hondius Boldingh, toxicologie, pharm. chemie, 10 febr. 1909 (buiteng.) — dr. A. H. W. Aten, electrochemie, 12 juni 1919 (buiteng.)

Faculteit der letteren en wijsbegeerte. Jhr. dr. J. Six ❁ (K2), aesth. en kunstgesch., 3 juli 1896 — dr. K. Kuiper, grieksche taal en letterk., gr. oudh., 30 juli 1898 — dr. R. C. Boer, oude talen en letterk. der germaansche volken, 31 jan. 1900 — dr. H. Brugmans (D2), middeleeuwsche en nieuwe alg. gesch., vaderl. en staatk. gesch., 15 dec. 1903 — dr. H. J. Elhorst, hebr. taal- en letterk., Isr. oudh., 14 juni 1906 — dr. T. J. de Boer, gesch. der wijsb., logica, methaphysica, zielk., 26 sept. 1906 — mr. S. R. Steinmetz ✠, politische aardrijksk., land- en volkenk. van den O.-I. archipel, 11 sept. 1907 — dr. U. Ph. Boissevain, oude gesch., rom. oudh., 28 juni 1911 — J. H. Scholte, hoogd. taal en letterk., 3 juli 1912, *secretaris van den senaat* — dr. A. E. H. Swaen, eng. taal en letterk., 2 juni 1913 — dr. F. Muller Jz., latijnsche taal en letterk., 1 mei 1909 — dr. B. Faddegon, sanskriet, 12 juni 1919 — dr. J. Prinsen JLz., ned. taal en letterk., 30 aug. 1919 — dr. F. A. Stoett, id., id. — dr. J. J. Salverda de Grave ❁ ✠ (EL4), fr. taal en letterk., 16 febr. 1920.

Hoogleeraar benoemd door het Roomsch-katholiek episcopaat van Nederland. Pater J. V. de Groot ❁, sept. 1894.

Hoogleeraren benoemd door het Koloniaal Instituut. Dr. J. J. van Loghem ✠4, trop. hygiene — J. C. van Eerde ✠, koloniale volkenkunde — dr. J. P. Kleiweg de Zwaan, geneesk. van de inl. bevolking der Ned. koloniën.

Hoogleeraar benoemd van wege de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. Dr. Ph. Kohnstamm, paedagogiek, 1919.

Lectoren. Mr. L. M. Rollin Couquerque ❁, milit. straf- en procesrecht, 1916 — W. van der Gaaf, eng. taal en letterk., 1916 — C. de Boer, fransche taal en letterk., 1916 — dr. A. Pannekoek, astronomie, 1918 — dr. J. Kuiper, infectieziekten, 1919 — dr. E. H. Büchner, propaed. algem. en anorgan. chemie, 1919 — dr. J. P. Wibaut, propaed. org. chemie, 1919 — K. R. Gallas, fr. taal en letterk., 1920.

Privaat-docenten. Dr. N. van Rijnberk ❁, oogheelk., 1881 — dr. M. A. Mendes de Leon (FJ4), verlosk. en vrouwenziekten, 1884 — dr. C. B. Tilanus (DM5)

(TS4) (V4), chir., 1885 — H. Timmer, chirurgie, 1899 — H. R. G. J Brongersma (EL5), ziekten der urinewegen, 1906 — dr. G. A. M. van Wayenburg, paedologie, 1906 — L. Heijermans, beroepsziekten en bedrijfshygiene, 1909 — G. P. van Trooijen, ongevallen-geneeskunde, 1910 — dr. F. S. Meijers, forensische psych., 1911 — dr. O. J. Wijnhausen, leer der stofwisselingsziekten, 1911 — Leo Polak, wijsbeg., 1913 — dr. H. E. Greve, bibliotheconomie en bibliografie, 1913 — dr. J. G. van Dillen, econ. gesch., 1914 — dr. J. Schrijver, maag- en ingewandziekten, diaetiek, 1915 — dr. N. Voorhoeve, röntgenologie, 1915 — dr. M. G. de Boer, gesch., 1915 — dr. S. de Boer, physiol., 1915 — mej. dr. J. A. H. Posthumus, moderne Deensch-Noorsche philologie, 1915 — dr. J. F. van Oss, proj. meetk., 1916 — dr. H. C. Redeke, hydrobiologie en visscherijkunde, 1916 — dr. A. A. Grünbaum, experim. psychol., 1916 — dr. J. C. Schippers, kinderziekten, 1917 — dr. G. G. Kloeke, duitsche taal- en dialectk., 1917 — F. Meursing, pathol. anatomie, 1917 — dr. C. J. van der Horst, zoölogie, 1917 — dr. E. J. van den Berg, tandheelk., 1918 — J. R. Katz, biochemie, 1919 — mr. B. J. F. Steinmetz, notariaat, 1919 — dr. Th. E. de Jonge Cohen, tandheelk., 1919 — dr. J. de Decker, lat. taal en letterk. der eerste eeuwen van het keizerrijk, 1920 — R. Kuijper, maatschappijleer, 1920 — dr. N. H. Swellengrebel, medische zoölogie, 1920 — dr. J. Temminck Groll, physiol. chemie, 1920 — dr. W. J. A. Schouten, statist. sterrenk., 1920.

Hortulanus. A. J. van Laren.

Bibliotheek.

Deze boekerij, die vroeger den naam droeg van Stadsbibliotheek, werd omstreeks 1578 opgericht en bevat belangrijke handschriften en boekwerken over verschillende vakken van wetenschap. Zij werd in de laatste jaren verrijkt met de boekerijen, welke door een aantal vereenigingen en particulieren aan de gemeente in bruikleen of ten geschenke werden gegeven.

De bibliotheek (Singel bij het Spui, n°. 421) is dagelijks, behalve op zon- en feestdagen, van 9½ tot 5 uur, en des avonds van 7 tot 10 uur geopend. Zij is echter van 15 juli tot 1 sept. des avonds gesloten.

De Bibliotheca Rosenthaliana (hebraica en judaica), door den heer L. Rosenthal bijeengebracht en in 1880 aan de gemeente geschonken, is in een afzonderlijk lokaal geplaatst en dagelijks, behalve des zaterdags en op zon- en feestdagen, van 9½ tot 12 en van 1 tot 5 uur voor het publiek toegankelijk.

Het Vondelmuseum (handschriften en werken van Vondel en zijn tijdgenooten, benevens platen, portretten, enz.) is eveneens afzonderlijk geplaatst, en maandags en woensdags van 10 tot 4 uur toegankelijk.

In de bibliotheek zijn ook geplaatst de boekerijen der Amsterdamsche Remonstrantsche gemeente, van het Wiskundig Genootschap, het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap, der Vereeniging voor Nederlandsche muziekgeschiedenis en van het Penningkundig Genootschap »Concordia res parvae crescunt«.

Bibliothecaris. Dr. C. P. Burger jr.

Adjunct-bibliothecarissen. H. J. Mehler — dr. B. M. Berg, geb. van der Stempel.

Assistenten. H. C. Diferee — J. W. Wijndelts — J. D. C. van Dokkum — J. N. J. Jensen.

Conservatoren. Dr. M. B. Mendes da Costa — dr. J. F. L. Montijn — A. A. Ganderheijden — dr. J. Berg — J. M. Hillesum (van de *Bibliotheca Rosenthaliana*) — H. C. Diferee (van het *Vondelmuseum*).

Vrije universiteit te Amsterdam.

Deze inrichting voor hooger onderwijs is den 20sten october 1880 geopend door de Vereeniging voor hooger onderwijs op Gereformeerden grondslag. De vereeniging bedoelt de oprichting en instandhouding van scholen voor hooger onderwijs. Naargelang het haar mogelijk is, sticht zij afzonderlijke katheders voor enkele vakken, vereenigt zij katheders tot faculteiten en verbindt zij faculteiten tot eene universiteit. De vereeniging staat voor alle onderwijs, dat hare scholen gegeven wordt, geheel en uitsluitend op den grondslag der Gereformeerde

beginselen, en erkent mitsdien als grondslag voor het onderwijs in de godgeleerdheid de drie formulieren van eenigheid, gelijk die in het jaar 1619 door de nationale synode van Dordrecht voor de Nederlandsche Gereformeerde kerken zijn vastgesteld, een zoodanig gezag daaraan hechtende, als genoemde synode, blijkens hare eigene handelwijze en hare akten, aan de belijdenisschriften der Nederlandsche Gereformeerde kerken heeft toegekend. De vereeniging trekt hare inkomsten uit schenkingen, erfstellingen, legaten, contributiën van leden en begunstigers, en andere middelen. Zij mag die echter niet aannemen wanneer daaraan voorwaarden verbonden zijn, die haar of hare scholen van een buiten haar staand gezag in eenig opzicht afhankelijk zouden maken, of die om andere redenen, naar het oordeel des bestuurs, aan te groote bezwaren onderhevig zijn. Leden der vereeniging zijn allen die hare statuten onderteekenen en eene jaarlijksche contributie van ten minste f 25, of eene som in éens van ten minste f 500 in de kas der vereeniging inbrengen. Alle anderen, die door geldelijke bijdragen de vereeniging steunen, worden als begunstigers aangemerkt. Kerkeraden, kerkvoogdijen en andere vereenigingen, die eene jaarlijksche contributie van ten minste f 25 in de kas der vereeniging inbrengen, zijn bevoegd iemand aan te wijzen, die het recht heeft als stemhebbend lid de vergaderingen der vereeniging bij te wonen, mits hij vooraf hare statuten onderteekend hebbe. Niemand kan als directeur of curator optreden, dan na onderteekening der verklaring, dat hij bij al zijne handelingen als zoodanig en met name bij de benoeming van hoogleeraren, in de eerste plaats de handhaving van het door de vereeniging aangenomen beginsel beoogen zal. Scholen worden gesticht en uitgebreid naargelang geschikte personen en toereikende inkomsten daarvoor kunnen gevonden worden. De vereeniging is gevestigd te Amsterdam.

Directeuren der vereeniging. J. H. de Waal Malefijt ✠ (KB1) (EL2), *voorzitter* — H. W. van Marle jr., *penningmeester* — Hendrik Pos Kz. — Joh. Krap ✠ — Tyo H. van Eeghen, *secretaris*.

Amanuensis. Jac. van Oversteeg ✠.

Curatoren der universiteit. B. van Schelven ✠, Amsterdam, *voorzitter* — dr. D. Schermers, Zeist — mr. S. de Vries Cz. ✠ (K3), *secretaris*, Amsterdam — mr. Th. Heemskerk (zie blz. 86), 's-Gravenhage — dr. C. J. de Moor, Amsterdam.

Hoogleeraren.

Faculteit der godgeleerdheid. Drs. G. H. J. W. J. Geesink ✠ — H. H. Kuyper ✠ — H. Bavinck ✠ — F. W. Grosheide — G. Ch. Aalders.

Faculteit der rechtsgeleerdheid. Mrs. D. P. D. Fabius ✠ ✠3 (EL4) — A. Anema ✠ — P. A. Diepenhorst ✠ — W. Zevenbergen.

Faculteit der letteren. Drs. R. H. Woltjer ✠, *rector magnificus* — C. van Gelderen — A. Goslinga — A. A. van Schelven.

Faculteit der geneeskunde. Drs. L. Bouman — F. J. J. Buytendijk.

Lector. J. Wille (*fac. der letteren*).

Bibliothecaris. Dr. Joh. C. Breen.

TECHNISCHE HOOGESCHOOL TE DELFT.

Curatoren. Dr. J. L. Cluysenaer e.i. ✠2 ✠3 (BL4) (EL5), 11 mei 1914, *voorzitter* — mr. dr. W. H. Nolens ✠2, 1 maart 1909 — mr. L. W. C. van den Berg ✠ (O2a), 2 juli 1910 — dr. J. Kraus e.i. ✠2 ✠3, 19 mei 1914 — A. W. F. Idenburg (zie blz. 33), 13 maart 1920.

Secretaris van curatoren. J. F. de Vogel e.i., 1 jan. 1910.

Hoogleeraren.

Afdeeling der algemeene wetenschappen. A. F. Gips ✠4, handt. en de gesch. der schilder- en beeldhouwk., 6 juli 1905 — dr. M. de Haas, theor. en toegep. natuurk., id., — W. H. L. Janssen van Raay w.i., zuivere en toegep. wisk. en mech., id. — dr. L. H. Siertsema, theor. en toegep. natuurk., id. — dr. W. A. Versluys, zuivere en toegep. wisk. en mech., 31 jan 1907 — J. G. C. Volmer, bedrijfsleer en boekhouden, 14 jan. 1909 (buiteng.) — mr. J. H. Valckenier Kips ✠4, staatsrecht, administratief recht (met uitzondering der arbeids- en fabriekswetgeving en het mijnrecht)

en handelsrecht, 1 mei 1909 — dr. J. G. Rutgers, zuivere en toegep. wisk. en mech., 11 nov. 1913 — dr. J. A. Schouten e.i., zuivere en toegep. wisk. en mech., 4 sept. 1914 — dr. F. Schuh, zuivere en toegep. wisk. en mech. 11 aug. 1916 — dr. W. J. de Haas, theor. en toegep. natuurk., 1 sept. 1917 — mr. J. A. Veraart, handelsrecht, staathuish., arbeids- en fabrieksweтg., mijnrecht, 1 jan. 1919 — dr. C. H. van Os, zuivere en toegep. wisk. en mech., 11 sept 1919 — dr. P. J. H. Baudet, id., id. — dr. H. Bremekamp, id., id. — H. J. van Veen, id., 1 oct. 1919.

Afdeeling der weg- en waterbouwkunde. W. K. Behrens c.i. ❁ ✠, waterbouwk., 6 juli 1905 — G. H. de Vries Broekman c.i., aanleg en expl. van wegen, theor. hydraulica, id. — H. J. Heuvelink c.i. ❁ (RA4), landm., waterp., geodesie, id. — Chr. K. Visser c.i., kennis en onderzoek van bouwst., rioleering, waterverz., maken van bestekken en begroot., 7 sept. 1915 — J. Nelemans c.i. (BL5), waterbouwk. en brugbouw, 1 sept. 1906, *rector magnificus* — N. C. Kist c.i., brugbouw en de leer van belangr. ijzerconstr., 1 aug. 1917 — J. A. Bakker c.i., gewapend beton, 1 sept. 1918 (buiteng.) — J. Haringhuizen c.i., waterbouwk., 15 febr. 1919 — A. S. Buisman c.i., toegep. mechanica, 1 oct. 1919.

Afdeeling der bouwkunde. H. Evers, architectuur met inbegrip van de gesch. der bouwk, 6 juli 1905 — J. F. Klinkhamer b.i. ❁, id., id. — A. W. M. Odé ✠4, boets., beeldh., id. — T. K. L. Sluyterman ✠ (EL5) (IK4), decor. kunst, ornamentteek., id. — G. N. Itz b.i., architectuur, 1 sept. 1906 — J. A. G. van der Steur b.i. ❁ ✠, id., 1 sept. 1914, *secretaris van den senaat* — J. G. Wattjes b.i., id., 1 aug. 1918.

Afdeeling der werktuigbouwkunde en scheepsbouwkunde. H. Cop s. en w.i. ❁, scheepsbouwk., 6 juli 1905 — J. C. Dijxhoorn w.i. ❁, werktuigbouwk., id. — C. P. Holst Gz., id. id. — G. Brouwer w.i., id., 11 sept. 1905 — L. A. van Royen ❁ (A3), mech. techn., 1 sept. 1906 — A. D. F. W. Lichtenbelt, werktuigbouwk., id. — E. J. Vossnack, scheepsbouwk., 10 oct. 1906 — P. Meyer, werktuigbouwk., 1 jan. 1911 — C. B. Biezeno w.i., toeg. mechanica, 1 sept. 1914 — F. Westendorp w.i., werktuigbouwk., 1 juni 1916 — I. P. de Vooys w.i. ❁, mech. techn., 16 jan. 1918 (buiteng.) — dr. J. M. Burgers, aerodynamica, hydrodynamica en hare toep., 1 oct. 1918 — W. P. Smit t., mech. technologie, 16 sept. 1919.

Afdeeling der electrotechniek. C. L. van der Bilt c.i., electrot., 6 juli 1905 — C. Feldmann, electrot., id. — dr. ing. H. S. Hallo w.i., electrot., 7 sept. 1915 — jhr. dr. G. J. Elias, electrot., 1 mei 1918.

Afdeeling der scheikundige technologie. P. D. C. Kley t, mikrochemie, metallographie, 1 april 1905 — dr. M. W. Beijerinck t ❁, algem. en toegep. mikrobiologie, 6 juli 1905 — H. ter Meulen t ✠4 (KB4), anal. scheik. en scheik. der bouwst., 11 sept. 1905 — dr. G. van Iterson jr. t, mikroskop. anatomie, 1 sept. 1907 — dr. J. Böeseken t, organ. scheik. en hare toepassingen, 17 oct. 1907 — dr. W. Reinders, anorg. en phys. scheik., 4 febr. 1908 — dr. J. G. Sleeswijk, arts, technische hygiëne, 1 oct. 1910 — dr. A. M. A. A. Steger, techn. der oliën en vetten, 1 mei 1918 (buiteng.) — dr. F. E. C. Scheffer, anal. scheik. en scheik. der bouwstoffen, 10 sept. 1917 — dr. H. I. Waterman t, scheik. techn., 1 maart 1919 — G. A. Brender à Brandis t, techn. der brandstoffen, 1 juni 1920 (buiteng.)

Afdeeling der mijnbouwkunde. S. J. Vermaes m.i. (RK3), metallurgie, docimasie, 6 juli 1905 — dr. G. A. F. Molengraaff ❁, delfstof- en aardk., 8 jan. 1906 — J. A. Grutterink m.i., id., 9 juni 1906 — W. A. Knol m.i., mijnk., 31 maart 1914 — J. de Koning Knijff m.i., mijnk., mijnmeten en karteeren, 1 oct. 1915 (buiteng.) — R. W. van der Veen m.i., ertskunde, 15 april 1916 — dr. H. A. Brouwer, hist. geologie en palaeontol., 25 jan. 1918.

Lectoren. A. van der Lee, architectuur, 1906 — G. H. W. van Aken, werktuigbouwk., 1906 — H. C. Volkers t, toegep. natuurk., 1908 — E. J. Bruins, handteek., 1908 — J. Kamermans, werktuigb., 1909 — W. Bettink, architectuur, 1911 — J. H. G. P. de Rouw, architectuur, 1914 — C. J. Marcus, arts, beginselen der verbandleer en eerste hulp bij ongelukken, 1916 — C. Thoms w.i., werktuigbouwk., 1918 — J. van den Berg t, anal. scheik., 1918 — J. G. Berck, ijk, 1918 — G. Meijer, anorg. scheik., 1920.

Voordrachten van wege de Sint-Radboudstichting. Prof. dr. R. Lichtenberg, kerkelijke meubelkunst en ikonografie, 1918.

Privaat-docenten. Dr. A. Toxopeüs, elliptische functiën, 1906 — J. B. Kerpestein, spaansche taal en letterk., 1907 — prof. G. J. van Swaay c.i., electrotechniek, 1914 — prof. dr. P. E. Verkade t, bijzondere onderwerpen der org. scheik., 1916 — B. Stephan w.i., automobieltechniek, 1917 — H. C. J. H. Gelissen t, kleurstofchemie en ververijwetenschap, 1919 — dr. A. van Rossum t, rubberchemie en rubbertechnologie, 1919 — H. W. L. Brückman e. i., theor. beschrijving en ijking van electriciteitsmeters, 1920.

Administrateur J. J. Breedveld, 1920.

Bibliotheek.

Deze boekerij bevat hoofdzakelijk boek- en plaatwerken over technische, wis-, natuur- en scheikundige en staathuishoudkundige vakken, kunst, aardrijkskunde en geschiedenis. Zij bevat ruim 140.000 deelen en ruim 1500 loopende periodieken.

De bibliotheek is kosteloos geopend: alle werkdagen van 10 tot 5 uur, maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 7 tot 9 uur n.m., woensdag van 7 tot 8 uur n.m. In de zomervacantie is de bibliotheek geopend alle werkdagen van 2 tot 4 uur en in de kerst- en paaschvacantie iederen werkdag van 12 tot 5 uur.

De bibliotheek zal zijn gesloten: op de verjaardagen van de leden van het Vorstelijk Huis, op den nieuwjaarsdag, op den gedenkdag der Technische hoogeschool (8 januari), op den goeden vrijdag, op den zaterdag tusschen Goeden Vrijdag en Paschen, van 1 tot en met 10 juli en gedurende de avonduren op den dag van den diës van het Delftsch studentencorps, en op Sint Nicolaas en oudejaarsavond. Docenten en leerlingen der school kunnen voor eigen gebruik, tegen ontvangbewijs, werken ter leen bekomen. Voor personen, die niet tot de Hoogeschool behooren, wordt daartoe eene bijzondere vergunning van den bibliothecaris vereischt.

Bibliothecaris. Mr. H. H. R. Roelofs Heyrmans, 1905.
Conservator. H. Jager, 1906.

Laboratorium voor natuurkunde en electrotechniek.

Bedrijfsingenieur-conservator. H. W. L. Brückman e.i., 1911.
Conservatoren. L. H. M. Huydts e.i., 1918 — dr. W. C. Mandersloot, 1920.

Laboratorium voor scheikunde.

Conservatoren. H. F. Bruigom t, 1917 — J. J. Benedictus t, 1918.

Laboratorium voor microchemie en metallographie.

Conservator metallographie. H. Gravestein t, 1914.

Gebouw voor werktuig- en scheepsbouwkunde.

Bedrijfsingenieur-conservator. B. H. Nijenhuis w.i., 1916.

Mechanische technologie.

Conservatrice. Mej. S. A. van Hoytema, 1918.

Laboratorium voor technische hygiene.

Conservatrice. Mej. A. G. Kroese, t 1919.

Laboratorium voor technische botanie.

Conservatrice. Mej. C. M. Voormolen, 1918.

Cultuurtuin voor technische gewassen.

Hortulanus. E. H. J. Cunaeus, 1918.

Gebouw voor mijnbouwkunde.

Conservator. J. de Vries m. i., 1917.

Mineralogisch-geologisch museum.

Conservator. Dr. P. Kruizinga, 1914.

NEDERLANDSCHE HANDELS-HOOGESCHOOL TE ROTTERDAM.

(Opgericht door de Nederlandsche Vereeniging voor Hooger Handelsonderwijs).

De Handels-Hoogeschool stelt zich ten doel:

1°. Voltooiïng van de opleiding van toekomstige kooplieden, van personen bestemd voor leidende functies in industriëele en andere bedrijven, en van personen, wier later beroep hen met het handelsleven in nauwere aanraking zal brengen. De opleiding omvat twee studiejaren en wordt afgesloten door het examen in de handelseconomie met daaraan verbonden diploma in de handelseconomie (d. h.);

2°. Doctoraat in de handelswetenschap. Voor hen, die na het behalen van het diploma in de handelseconomie hunne studie wenschen voort te zetten, bestaat gelegenheid tot het afleggen van een doctoraal examen in de handelswetenschap, waarna op proefschrift de titel van doctor in de handelswetenschap zal kunnen worden verkregen;

3°. Opleiding in de rekeningwetenschap. De opleiding heeft ten doel de vorming van toekomstige accountants. Ingesteld is een aanvullingsexamen in de rekeningwetenschap, met daaraan verbonden diploma, af te leggen in aansluiting aan het doctoraal examen in de handelswetenschap;

4°. Opleiding in de verzekeringswetenschap. De opleiding is nog in voorbereiding;

5°. Opleiding voor den consulairen dienst. Voor het examen voor den consulairen dienst is eene afzonderlijke opleiding in het leven geroepen.

Voor het bijwonen der colleges worden geenerlei eischen van bekwaamheid gesteld. Deelneming aan de examens der hoogeschool en bijwoning der wetenschappelijke oefeningen is slechts mogelijk voor hen, die in het bezit zijn van het einddiploma van een gymnasium (A of B), hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus of erkende middelbare handelsschool of van het getuigschrift bedoeld in art. 12 der H. O. wet, of aan wie, op grond van gebleken gelijke ontwikkeling, door curatoren een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie van de Handels-Hoogeschool is uitgereikt.

Het studieplan, dat tevens verdere inlichtingen bevat, is op aanvrage bij den pedel der hoogeschool, hoogeschoolgebouw, Pieter de Hooghweg, verkrijgbaar.

Gedurende de wintermaanden wordt geregeld avondonderwijs gegeven in de voornaamste studievakken der hoogeschool. Voor dit avondonderwijs verschijnt telken jare een afzonderlijk studieplan.

Curatoren. Mr. A. R. Zimmerman (zie blz. 218), Rotterdam, *voorzitter* — C. A. P. van Stolk ❁, id., *onder-voorzitter* — P. Bredius, id. — mr. Th. A. Fruin ❁, id. — mr. Th. Heemskerk (zie blz. 86), 's-Gravenhage — prof. dr. S. Hoogewerff ❁ ✠2, Wassenaar — Ph. Mees, Rotterdam — prof. mr. W. L. P. A. Molengraaff ❁ (BL5), Rotterdam — E. P. de Monchy Rz. ❁ (BLC3) (S2), id. — H. R. du Mosch, Amsterdam — mr. F. S. van Nierop ❁ ✠3 (K2), id. — dr. A. Plate ❁, Rotterdam — mr. W. Suermondt Lz., id. — W. Westerman ❁, 's-Gravenhage — A. B. de Zeeuw, Rotterdam — jhr. mr. C. Feith ❁, 's-Gravenhage.

Secretaris van curatoren. Mr. W. C. Mees, Rotterdam, Wijnhaven Z. Z. 94a.

Hoogleeraren. Mr. dr. G. W. J. Bruins (IK5), economie, munt-, krediet- en bankwezen, handels- en verkeerspolitiek — mr. W. H. Drucker, burg. recht, hoofdbeginselen der burg. rechtsvord., handelsr. en faillissementsr., intern. privaatr., *rector magnificus* — mr. dr. N. W. Posthumus, econ. gesch., inzonderheid van den nieuweren tijd, econ. beschr. van handel, nijverheid, landb. en scheepv. — J. G. de Jongh, bedrijfsleer, inzonderheid het financiewezen der onderneming, de rekeningwetenschap, het leiden van het onderwijs en het practicum in boekh. en handelsr. — mr. F. de Vries, economie, ondernemings- en bedrijfs-

wezen, *secretaris van den senaat* — dr. J. A. de Haas, organisatie en techniek van den handel, de economie — mr. dr. H. R. Ribbius, burg. recht, hoofdbeginselen der burg. rechtsvord., handelsr., faillissementsr., internat. privaatr. — dr. P. E. Verkade, warenkennis.

Buitengewone hoogleeraren. Mr. D. van Blom (V4) (Leiden), nijverh. en sociale wetg. — dr. J. Böeseken t (Delft), scheik. der handelswaren — C. Feldmann (Delft), econ. belangr. hoofdst. der electrot. — dr. M. de Haas (Delft), natuurk. met betrekking tot den handel — dr. G. van Iterson jr. (Delft), hoofdstukken uit de warenk. — dr. G. W. Kernkamp (Utrecht), alg. gesch. van den nieuwsten tijd, econ. gesch. van Nederland tot het eind der 18de eeuw — J. F. Niermeijer (EL5) (Utrecht), econ. aardr. — dr. A. M. A. A. Steger ('s-Gravenhage), technol. der handelswaren — D. G. Stibbe ('s-Gravenhage), kolon. politiek — J. G. C. Volmer ('s-Gravenhage), bedrijfsleer — J. C. van Eerde ✠ (Amsterdam), volkenk. van Zuid en Oost-Azië, in het bijz. die van Ned.-Indië — mr. dr. J. P. A. François ('s-Gravenhage), volkenrecht, consulair recht.

Lectoren. Dr. H. Blink ✠ ('s-Gravenhage), capita selecta der econ. aardr. — mr. W. H. A. Elink Schuurman ('s-Gravenhage), verzekeringswezen — dr. A. O. Holwerda, statistiek en verzekeringwetenschap — G. Gonggrijp ('s Gravenhage), kolon economie — W. E. Boerman, econom. aardr.

Leeraren in voorbereidende vakken, vreemde talen en handelsterminologie. E. Th. Borlé, fransch — Ch. A. Cocheret, fr. handelsterm. — J. B. Kerpestein, spaansch en spaansche handelsterm. — L. F. van Meeuwen jr. ('s-Gravenhage), alg. handelskennis, eng. handelsterm. — C. Spat (Breda), maleisch — dr. E. E. J. Messing, hgd. en hgd. handelsterm. — mevr. dr. Z. Kotchetkova (Leiden), russisch en russ. handelsterm. — N. C. Stalling (Utrecht), zweedsch en zweedsche handelsterm. — R. Guarnieri ('s-Gravenhage), ital. en ital. handelsterm.

Bibliotheek en Economisch Archief.

Bibliothecaris. Dr. A. G. van Hamel.

Assistenten. Mevr. I. E. Werthmar-Logemann — W. H. A. Wesselink — P. G. Juch — mej. H. J. Kluit — H. de Waard — mej. E C. de Koning.

Verzameling van handelswaren en van grondstoffen en producten der nijverheid.

Amanuensis. G. Burger.

Verzameling op het gebied van de economische aardrijkskunde en het verkeerswezen.

Conservator. . . . .

GYMNASIA.

De vakken, waarin de leeraren onderwijs geven, zijn meestal bij verkorting vermeld, Latijnsche, Grieksche, Nederlandsche, Fransche, Hoogduitsche, Engelsche taal is aangeduid met lat., gr., ned., fr., hgd., eng., — geschiedenis met gesch., — aardrijkskunde met aardr., — wiskunde met wisk., enz.

Inspecteur. Dr. C. J. Vinkesteyn ✠, 's-Gravenhage, 8 sept. 1908.

Gemeentelijke gymnasia.

Alkmaar. Dr. J. W. Bierma, *rector*, oude talen, 1920 — dr. M. N. J. Moltzer, *conrector*, id., 1904 — C. W. Krings, id., 1909 — P. Brommer, id., 1919 (tijd.) — mej. H. E. Dekkers, ned., 1919 — mej. I. Tigler Wijbrandi, fr., 1911 — mej. O. Janssen, hgd., 1917 — J. B. van Amerongen, eng., 1911 — dr. A. W. Groenman, hebr., 1909 — dr. W. van Eeden, gesch., aardr., 1915 — J. C. Keijman, wis- en nat. aardr., 1917 — D. A. Wittop Koning, natuurk., 1913 — dr. P. C. E. Meerum Terwogt, scheik., 1907 — F. H. Maschhaupt, nat. hist., 1904.

Amersfoort. Dr. Ph. H. Peyrot, *rector*, gr., 1914 — dr. B. Keulen, *conrector*, gr, lat., oude gesch., 1919 — F. C. Unger, lat., rom. ant., 1915 — R. van der Velde, gr., lat., 1919 — mevr. A. M. Wolf-Berkelbach van der Sprenkel, ned., vad. gesch., 1914 (tijd.) — I. M. J. Hoog, fr., 1893 — W. H. Moll, hgd., 1916 — B. D. Best, eng., 1892 — dr. H. E. Becht, gesch., aardr., 1920 — G. F. G. de Bruyn, wisk., 1892 — . . . ., scheik., — dr. H. M. Plas, natuurk., 1914 — dr. Th. Weevers, nat. hist., 1912 — Tj. Kielstra, hebr., 1912 — A. P. H. J. van Weezel Errens, teek., 1919 (tijd.) — mej. J. A. van Halteren, gymn., 1919 (tijd.) — I. Veen, id., 1919 (tijd.)

Amsterdam. Dr. A. Poutsma, oude talen, 1890, *rector* 1915 — dr. J. H. Smit, id., 1897, *conrector* 1916 — dr. F. W. Grebe, id., 1909 — dr. H. Smit, id., 1911 — . . . ., id. — mej. dr. M. J. Baale, id., 1912 — dr. C. Deknatel, id., 1914 — dr. A. Rutgers, id., 1916 — drs. M. de Vries, id., 1917 — dr. J. D. Meerwaldt, id., 1920 — dr. P. Leendertz, ned., gesch., 1896 — dr. A. Zijderveld, ned., 1920 — drs. A. J. Fehr jr., fr., 1916 — . . . ., id. — mevr. M. A. du Crocq—van den Burg, id., 1920 (tijd.) — E. de Jong, hgd., 1885 — mej. W. G. Bohlken, id., 1920 (tijd.) — H. Poutsma, eng., 1907 — dr. E. T. Kuiper, gesch., rom. ant., 1901 — drs. C. Hazewinkel, gesch., 1912 — G. Trouw, aardr., 1915 — dr. Everh. Bouwman, wisk., natuurk., scheik., 1899 — drs. E J. M. van de Laarschot, wisk., 1903 — dr. G. van Hasselt, id., 1917 — H. Gouwentak, nat. hist., 1918 — H. J. W. Dik, natuurk., 1920 (tijd.) — drs. J. L. Palache, hebr., 1911 — J. H. A. G. Schmitt, gymn. en openluchtspel, 1909 — mevr. H. J. Eckhardt-Beuker, id., 1915.

Apeldoorn. Dr. J. W. Th. van Konijnenburg, *rector*, oude talen, 1918 — dr. W. C. K. Capel, *conrector*, oude talen, 1913 — mej. L. G. J. J. Kok, id., 1917 — J. E. Cauveren, id., 1919 — J. S. Wijler, fr., 1920 — mej. J. Valeton, hgd., 1919 — mej. P. J. de Lange, eng., 1918 — dr. G. S. Overdiep, ned., gesch., 1920 — C. de Boer, aardr., 1916 — L. A. E. van der Ley, id., 1920 — H. Doll, wisk., cosm., 1916 — Chr. Ph. Logemann, natuurk., 1916 — J. H. Koers, scheik., 1920 — L. Janse, nat. hist., 1915 — H. J. E. Westerman Holstijn, hebr., 1917 — J. E. H. Jonkers, gymn., 1920 — mej. J. H. Pannekoek, id., 1919.

Arnhem. Dr. J. Hooijkaas, *rector*, 1913 — dr. C. Albers, *conrector*, oude talen, 1918 — T. Kuiper, id., 1920 — dr. J. H. Goedhart, oude talen, oude gesch., 1919 — mej. J. Bock, ned., 1912 — mej. B. L. de Kok, fr., 1916 — J. F. Röttger, hgd., 1908 — J. F. Bense, eng., 1890 — P. A. van Deinse, gesch., aardr., 1887 — dr. D. P. A. Verrijp, wisk., 1896 — dr. C. J. Baart de la Faille, natuurwetensch., 1914 — G. Linnewiel, hebr., 1888 — H. M. Crane, gymn., 1916.

Assen. Dr. M. A. Schwartz, *rector*, 1919 — dr. W. van de Hagt, *conrector*, oude talen, 1914 — D. W. Hooghiemstra, id., 1914 (tijd.) — L. Tichelaar, id., 1920 — J. Fetlaar, wisk., 1920 (tijd.) — C. W. Roldanus, ned., gesch., 1920 — J. F. A. van de Wall, aardr., 1920 (tijd.) — mej. G. J. J. Schuiringa, fr., 1919 — mej. A. J. Vogin, hgd., 1918 — W. A. Wanting, eng., 1908 — G. W. Dekking, natuur- en scheik., 1920 (tijd.) — D. W. Dijkstra, scheik., 1919 (tijd.) — dr. J. F. A. Mellink, plant- en dierk., 1898 — dr. G. Visser, hebr., 1920 — Th. Postma, gymn., 1918 (tijd.) — mej. A. C. Bussemaker, id., 1919 (tijd.).

Breda. Dr. A. J. Egelie, *rector*, 1917 — dr. J. F. Corstens, *conrector*, oude talen, 1903 — dr. G. J. Nijhuis, id., 1903 — dr. M. C. van Mourik Broekman, hebr., 1920 — W. H. L. Uges, ned., gesch., 1888 — H. A

Rijkens, aardr., 1887 — mej. G. F. L. Wouda, fr., 1920 — J. A. Sormani, hgd., 1911 — G. M. van Riemsdijk, eng., 1901 — J. E. Edie, wisk., wisk. aardr., 1909 — J. W. N. Le Heux, natuurk., 1920 — dr. L. A. Tromp, id., 1920 — dr. J. E. van den Arend, scheik., 1908 — dr. J. E. Couvée, nat hist., 1898 — A. H. S. Wirtz, teek., 1920 — E. J. H. Pollen, gymn., 1913.

Delft. Dr. B. Ter Haar, *rector*, gr., 1908 — dr. W. A. A. Hecker, *conrector*, gesch., 1896 — dr. J. W. Brinkgreve, oude talen, 1894 — dr. S. Koperberg, id., 1918 — N. T. Polak, id., 1913 — A. W. M. Odé Gz., ned., aardr., 1917 — . . . ., fr. — mej. B. Jansen, hgd., 1918 — mej. A. M. Knottenbelt, eng., 1915 — dr. L. M. Klii kenberg, wisk., wisk. aardr., 1917 — N. J. A. Roldanus, scheik., 1916 — mej. dr. J. S. A. Wisse, nat. hist., 1919 — ir. M. L. van der Schaaff, natuurk., 1920 (tijd.) — H. J. Rooseboom, hebr, 1916 — B. A. Bongers, teek., 1917 — A. C. Heyn, gymn., 1907.

Deventer. Dr. J. Berlage, *rector*, 1910 — dr. M. E. Houck, *conrector*, oude talen, 1887 — dr. J. H. Wilmink, id., 1920 — mej. A. J. Bolt, id,. 1920 — . . . ., id. — H. G. Martin, fr., 1916 — A. van Dissel, hgd., 1898 — mej. M. Elshout, eng., 1916 — dr. A. J. Luyt, ned., gesch., 1917 — R. Schuiling, aardr., gesch., 1909 — A. G. Weijenberg, wisk., cosm., 1908 — dr. C. M. Hoogenboom, natuurk.. wisk., cosm., 1916 — dr. W. Middelveld Viersen, scheik., 1908 — dr. G. Postma, nat. hist., 1903 — H. J. de Groot, hebr., 1919 — W. J. van Viersen, gymn., 1909 — mej. G. A. Wilmink, id., 1916 — G. A. van Dijk, openluchtspel, 1919 — mej. G. A. Wilmink, id., 1919.

Doetinchem. Dr. J. A. P. Levenkamp, *rector*, 1912 — . . . ., *conrector* — H. Coldeweij, oude talen, 1912 — mej. dr. H. G. W. Boer, id., 1913 — W. Rietveld, id., 1920 (tijd.) — dr. J. J. Moolhuizen, ned., geschied., 1885 — mej. J. H. E. ter Weeme, fr., 1916 — mej. A. G. Plemper van Balen, hgd., 1918 — W. van Ravenhorst, eng., 1901 (tijd.) — dr. W. L. Bouwmeester, gesch., aardr., 1902 — dr. G. Wilhelmy, wisk., natuurk., scheik., nat. hist., 1902 — N. G. Kam, wisk., natuurk., scheik., 1908 — ds. J. H. Semmelink, hebr., 1918 (tijd.).

Dordrecht. Dr. H. D. Verdam, *rector*, 1918 — dr. W. J. M. van Stockum, *conrector*, 1883 — A. Heijboer, oude talen, 1914 — dr. W. H. Kramer, id., 1912 — dr. A. Opprel, ned., aardr., 1902 — A. A. van Rijnbach, gesch., 1917 — V. W. Post, fr., 1919 — J. J. Lecker, hgd., 1913 — L. J. Guittart, eng., 1917 — . . . ., wisk., — C. A. van der Gen, nat. hist., 1918 — dr. H. W. R. Raken, scheik., 1913 — dr. J. Geest, natuurk., 1920 — S. Dasberg, hebr., 1908 — J. H. F. Sommer, gymn., 1915 — . . . . . ., gymn.

Enschedé. (Lyceum). Afdeelingen: *a.* Gemeenschappelijke onderbouw 2 j. voor HBS en Gymnasium; *b.* afdeeling HBS 3 j.; *c.* afdeeling Gymnasium 4 j.; *d.* Hoogere Handelsschool 2 j. boven de 3de klasse der HBS. Schoolg naar de draagkracht der schoolgeldplichtigen; voor buitenleerlingen bestaat eene afzonderlijke regeling.

Onderbouw en afd. HBS. Dr. E. E. Mogendorff, *rector*, natuurk., 1920 — N. Visser, wisk., 1911 — ir. F. C. Theling, *onderdirecteur*, wisk, mech., 1911 — drs. J. Thie, wisk, natuurk, cosm, 1920 — C. Smit, wisk, boekh., 1918 (tijd.) — dr. N. H. Hogervorst, scheik., plantk., dierk., 1911 — dr. P. Eudt, staatswet., 1919 (tijd.) — G. J. Stieber, aardr, 1919 — J. J. Hendriks, gesch., 1919 — dr. G. J. Geers, ned., gesch., 1920 — A. F. Mirande, ned., 1920 — J. H. Bolt, fr., 1919 — G. van der Laan, fr, 1919 (tijd.) — W. J. Bossers, hgd., 1920 — mej. J. L. A. Lohrmann, id., 1913 — J. J. van Rennes, eng., 1902 — H. W. de Bruijn, id., 1920 (tijd.) — H. J. Rodenburg, handt., 1898 — B. Brands, lijnt., 1919 (tijd.) — J. H J. Clemens, gymn., 1897.

Afd. Gymnasium. Dr. E. E. Mogendorff, *rector*, 1920 — . . . ., *conrector* — dr. I. L. H. Hartman, oude talen, 1920 (tijd.) — dr. G. J. Geers, ned., gesch., 1920 — J. H. Bolt, fr., 1920 — mej. J. C. A. Lohrmann, hgd., 1920 — J. J. van Rennes, eng., 1920 — G. J. Stieber, aardr., 1920 — W. G. Schrijver, wisk., natuurk., 1920 — J. H. J. Clemens, gymn., 1920. *Afd. Hoogere Handelsschool.* Dr E. E. Mogendorff, *rector*, 1920 — dr. N. H. Hogervorst, scheik., 1911 — drs. J. Thie, natuurk., 1920 — C. Smit, handelswet., boekh., 1918 — dr. P. Endt, staatswet., 1919 (tijd.) — G. J. Stieber, handelsaardr., 1919 — J. J. Hendriks, gesch., 1919 — dr. G. J. Geers, ned., 1920 — J. H. Bolt, fr, 1919 — W. J. Bossers, hgd., 1920 — H. W. de Bruijn, eng, 1919 (tijd.) — dr. G. J. Geers, spaansch, 1920 (tijd.) — B. Altema, maleisch, 1919 (tijd.) — F. H. Maassen, kennis van textielwaren, 1886 — F. J. R. van Otterdijk, stenog., 1919 (tijd.) — J. H. J. Clemens, gymn., 1897.

Gorinchem. Dr. L. Rank, *rector*, 1918 — dr. K. L. Jungius, *conrector*, 1900 — dr. H. J. Lulofs, gr., lat., 1910 — J. N. I. M. Geurts, id., 1919 — M. A. A. van de Poel, ned., 1918 — J. B. Melsen, fr., 1894 — H. Schukken, hgd., 1904 — J. van der Laan, eng., 1910 — P. F. C. Scharp de Visser, gesch., aardr., 1902 — dr. P. Mulder, wisk., wis- en natuurk. aardr., 1919 — H. M. J. Motké, natuurk., 1920 — dr. G. J. van Meurs, scheik., nat. hist., 1912 — S. Dasberg, hebr., 1916.

Gouda. Dr. M. A. Evelein, *rector*, 1919 — dr. R. K. Boekmeijer, *conrector*, oude talen, gesch., 1889 — dr. H. M. R. Leopold, id., 1916 — P. Herfst, oude talen, 1919 — L. van Liempt, id., 1920 — J. H. van den Bosch, ned., 1894 — N. van Wijngaarden, fr., 1920 — D. G. Noordijk, hgd., 1914 — A. Speijer, eng., 1914 — dr. N. J. J. de Voogd, gesch., 1913 — J. Kofman, aardr., 1915 — dr. I. H. Nort, wisk., wis- en natuurk. aardr., 1909 — S. J. Vroman, natuurk., 1911 — dr. J. Milikan, scheik., 1917, nat. hist. (tijd.) — N. Cohen, hebr., 1919.

's-Gravenhage 1ste gymnasium. Dr. H. Cannegieter, *rector*, oude talen, 1919 — dr. J. van IJzeren, id., 1906, *conrector* 1920 — dr. Æ. W. Timmerman, id., 1892 — dr. C. Brakman Jz., id., 1895 — dr. E. B. Koster, id., 1898 — dr. M. A. Schepers, id., 1906 — dr. A. Drost, id, 1911 — J. C. Bruijn, id., 1916 — J. van Vliet, id., 1914 — A. A. W. L. Lievegoed, id., 1914 — dr. J. L. Palache, id., 1920 — M. J. Pattist, oude talen, oude gesch., 1918 — K. J. Pen, ned., gesch., aardr., 1920 — A. C. van Waveren, id., 1920 — mej. dr. S. I. von Wolzogen Kühr, ned., aardr., 1920 — H. A. Leenmans, ned., 1907 — A. C. J. A. Greebe, ned. taal en letterk., 1913 — A. Sunier, fr., 1904 — M. Hovingh, id., 1914 — dr. L. Polak, hgd., 1917 — C. Jansen, eng., 1916 — M. Zeldenrust, gesch., aardr., 1911 — J. Teixeira de Mattos, wisk., 1910 — dr. W. F. de Groot, id., 1915 — dr. J. H. M. Falkenhagen, id, 1920 — dr. J. J. Attema, natuurk., scheik., 1903 — dr. G. Postma, nat. hist., 1911 — H. Cohen, hebr., 1910 — mej. H. C. D. Ferzenaar, gymn., 1909 — J. H. Flemer, id., 1916.

's-Gravenhage 2de gymnasium. Dr. G. E. W. van Hille, *rector*, oude talen, 1917 — dr. A. Rutgers van der Loeff, *conrector*, id., 1917 — J. Persijn, id., 1917 — G. Italie, id., 1920 — dr. Ph. G. Gunning, oude talen, oude gesch., 1918 — H. C. J. Eenhorst, id., 1919 — dr. W. Macalester Loup, wisk., wisk. en natuurk. aardr., 1917 — P. Klinkenberg, wis- en natuurk., 1920 — dr. C. J. A. Meerdink, ned., gesch., 1917 — mej. dr. A. J. Portengen, aardr., ned., 1919 — dr. D. C. Tinbergen, ned., gesch., aardr., 1920 — B. J. H. M. Timmermans, fr., 1917 — dr. E. F. Kosmann, hgd.,

1920 — M. K. Valken, eng., 1917 — mej. dr. N. A. Bruining, hebr., 1920 — G. Postma, nat. hist., 1917 — J. Vaandrager, teek., 1920 — J. H. Moddemeijer, gymn., 1918 — mevr. A. J. Ritter geb. Stortenbeker, id , 1920.

Haarlem. Dr. C. Spoelder jr,, *rector*, 1919 — . . . ., *conrector*, J. C. Opstelten, oude talen, 1919 — D. M. Hoogeveen, id., 1920 — C. Vooijs, id., 1920 (tijd.) — mej. C. J. Hengeveld, id., 1920 (tijd.) — dr. J. B. Schepers, ned., gesch., 1895 — mevr. A. Schram, gesch., aardr., 1919 — J. B. Tielrooy, fr., 1920 — G. Ras, hgd., 1917 — mej. S. C. Land, eng., 1910 — W. van den Berg, wisk., aardr., 1908 — W. L. Nolke, wisk., 1904 — dr. W. G. N. van der Sleen, plant- en dierk., 1917 — S. Ph. de Vries, hebr., 1910 — B. ten Have, gymn., 1907.

Hengelo. Dr. J. Niemeijer, *rector*, 1920 — A. M. Gaasbeek, oude talen, 1914 — M. Th. Hillen, id., 1918 (tijd.) — dr. H. E. Becht (*tijd. conrector*), gesch., 1912 — W. A. T. H. Rijpma, gesch., aardr. 1920 (tijd.) — W. G. A. Frans, ned., aardr., 1914 — mej. B. H. Wind, fr., 1918 — mej. D. G. Formsma, hgd., 1913 — W. G. Bekker, eng., 1911 — dr. L. van Oss, wisk., natuurk., 1917 (tijd.) — dr. S. Greebel, id., 1914 — H. de Boer, wisk., 1919 (tijd.) — dr. W. Middelberg, natuurk., scheik., 1918 — ds. G. Heeringa, hebr., 1917 — J. Römer, hand- en lijnteekenen, 1913 — P. Visser, gymn., 1912.

Hilversum. Dr. G. Blokhuis, *rector*, 1913 — dr. H. M. Leopold, *conrector*, 1920 — F. van der Vliet, oude talen, 1919 — dr. S. Rodrigues Pereira, id., 1920 — . . . ., id. — dr. M. Schönfeld, ned., aardr., 1913 — dr. H. Terpstra, gesch , 1913 — W. Stender, aardr., 1920 (tijd.) — dr. P. Valkhoff, fr., 1913 — dr Th. C. van Stockum, hgd., 1917 — . . . . ., eng., — dr. G. K. Nugteren, wisk., wis- en natuurk. aardr., natuurk., 1913 — S. Roodenburg, wisk., 1919 (tijd.) — S. T. J. Tromp, scheik., 1920 — H. W. M. Roelants, nat. hist., 1914 — . . . . id. — P Oosterbaan, hebr., 1914 — A. Muilwijk, gymn., 1920 (tijd.) — mevr. A. Abrahams-Heringa, id., 1913.

Groningen. Dr. C. A. A. J. Greebe, *rector*, 1920 — dr. R. Leijds, *conrector*, 1911 — dr. J. R. Koopmans van Boekeren, oude talen, 1898 — dr. H, Smilda. id., 1904 — dr. K. Hofstee, id., 1914 — dr. W. de Vries, ned., 1896 — mej. M. J. Freie, hgd., 1917 — W. Struik, fr., 1904 — J. Kooistra. eng., 1914 — mej. J. van Binnendijk, aardr., gesch , 1919 — dr. J. Aalbers, gesch., 1917 — drs. S. Poelman, wisk., natuurk., scheik., 1882 — dr. G. A. Schönfeld, wisk., 1907 — W. A. B. Meiborg, id., 1919 — B. G. Koopmans, plant. en dierk., 1920 — dr. D. Klein Wassink, hebr., 1919 — J. G. Jordens, teek., 1919 — J. G. H. Casparie, gymn., 1918 — mej. J. A. Montfoort, id., 1918.

's-Hertogenbosch. Dr. E. J. L. L. E. Cordewener, *rector*, oude talen. 1918 — dr. W. J. E. Kuiper, *conrector*, id., 1919 — J. D. L. de Vries, id., 1919 (tijd.) — mr. L. J. C. van Gorkom, gesch., 1909 — H. J. P. van Alfen, ned., aardr., 1910 — D. L. C. C. de Milleret, fr., 1915 — P. J. Köbben, id., 1917 (tijd.) — B. Leussen, hgd., 1909 — J. A. Bastiaenen, eng., 1917 — dr. L. P. C. Luijten, wisk., wis- en natuurk. aardr., 1882 — dr. C. H. Sluiter, natuur- en scheik., 1910 — dr. J. H. Wakker, nat. hist., 1897 — dr. W. Meindersma, hebr., 1920 — A. B. Kooijman, gymn., 1893.

Kampen. Dr. E. G. B. Blommendaal, *rector*, 1912 — dr. J. H. Leopold, *conrector*, 1916 — G. H. van Sloten, oude talen, 1918 (tijd.) — J. M. C. Vorrink, ned., 1913 — H. Snel, fr., 1902 — M. J. Verkozen, hgd., 1893 — W. van

Maanen, eng., 1920 (tijd.) — J. Keulen, gesch., hebr., 1910 — H. J. Moerman, aardr., 1915 — W. A. van Dalfsen, wisk., natuurk., 1912 — H. J. N. Kat, id., 1920 — . . . ., scheik., — H. H. Sanders, nat. hist., 1897 — H. P. M. Kosters, teek., 1900 — T. de Jager, gymn., 1900.

Leeuwarden. Dr. H. F. Ringnalda, *rector*, 1904 — dr. W. H. C. van Esveld, *conrector*, oude talen, 1913 — B. van Groningen, id., 1919 — D. M. Hoogeveen, id., 1918 — dr. K. Poll, ned., aardr., 1900 — J. G. Brederode, fr., 1905 — mej. G. Marwitz, eng., 1905 — H. Boonstra, hgd., 1900 — A. Bartels, hebr., 1920 — mej. R. Douma, gesch., 1920 — D. van de Craats, wisk., 1920 (tijd.) — dr. H. F. Huisken, wis- en natuurk., aardr., 1917 (tijd.) — J. C. van den Berg, natuur- en scheik., 1920 — mej. dr. R. G. van der Meulen, nat. hist., 1916 — G. Makkes van der Deijl, teek., 1919 — A. J. IJpes, gymn., 1887.

Leiden. Dr. N. J. Beversen, *rector*, 1910 — dr. D. A. H. van Eck, *conrector*, 1903 — mej. dr. M. M. Assmann, oude talen, 1919 — dr. J. W. Lely, id., 1918 — dr. D. E. Bosselaar, id., 1918 — A. L. van Beeck, gesch., aardr., 1902 — dr. A. Hendriks, ned., gesch., 1884 — J. M. Buffin, fr., 1920 — dr. G. G. Kloeke, hgd., 1919 — Chr. Kok, eng., 1905 — dr. J S. G. Gleuns, wisk., 1888 — dr. C. de Jong, id., 1919 — dr. T. van Lohuizen, natuurk., 1908 (tijd.) — dr. H. W. de Graaf, nat. hist., 1920 (tijd.) — dr. J. M. Ruys, id., 1903 — dr. G. M. Rutten, scheik., 1900 — L. Elion, id., 1920 (tijd.) — H. J. Cohen, hebr., 1902 — J. H. Wattez, teek., 1919 (tijd.) — M. A. A. Steijns, gymn., 1920 — mej. C. R. Kok, id., 1913.

Maastricht. Dr. J. H. Th. Hemstege, *rector*, gr., 1890 — dr. H. N. Veldhuis, *conrector*, lat., 1915 — dr. J. F. P. van Anrooy, gr. en lat., 1899 — dr. P. Versmeeten, gesch., rom. oudh., 1887 — dr. L. Crijns, wisk., wis- en natuurk. aardr., 1913 — dr. L. H. J. E. Cordewener, lat. en gr., 1887 — dr. H. J. E. Endepols, ned., aardr., 1914 — E. C. A. van den Boorn, fr., 1902 — J. van Zuiden, hgd., 1919 — L. E. de Vries, eng., 1920 — H. Godfried, hebr., 1918 — P. J. H. Ummels, wisk., 1903 — . . . . . ., natuurk. — H. C. Funke, nat. hist, 1920 — H. G. Koster, scheik., 1920 — J. L. G. Rosier, gymn., 1917.

Middelburg. Dr. W. F. Stutterheim, *rector*, 1918 — dr. L. A. J. Burgersdijk, *conrector*, 1918 — P. van Delft, oude talen, 1919 (tijd.) — mej. dr. J. J. B. Mulder, oude talen, 1920 (tijd.) — dr. H. A. W. van der Vecht, ned., 1913 — mej. M. A. A. Cler, fr., 1919 (tijd.) — A. Petermeijer, hgd., 1908 — mej. G. Roorda, eng., 1920 — P. M. van Leeuwen, aardr., 1919 — dr. H. van der Kamp, wisk., cosm., 1890 — dr. R. van der Laan, scheik., natuurk., 1900 — dr. J A. Vollgraff, wisk., 1920 (tijd.) — P. C. van der Wolk, nat. hist., 1914 — dr. H. A. W. van der Vecht, gesch., 1906 — J. L. Bleeker, hebr., 1901 — J. H. van der Bel, gymn., 1900.

Nijmegen. Dr. P. V. Sormani, 1904, *rector*, 1899 — dr. C. J. Söhngen, gesch., 1901, *conrector*, 1917 — dr. W. J. Oudegeest, oude talen, 1910 — P. Vrijlandt, id., 1919 — dr. H. E. J. M. van der Velden, gesch., 1914 — dr. J. H. Houben, ned., aardr., 1920 — H. J. van der Noordaa, eng., 1909 — J. W. Hovenkamp, fr., 1908 — J. F. Röttger, hgd., 1908 — W. E. Noordman, cosm., 1920 (tijd.) — dr. J. van der Feen, wisk., 1907 — dr. C. H. Brinkman, natuurk., 1910 — dr. E. A. Klobbie, scheik., 1900 — T. J. Risselada, nat. hist., 1911 — M. Polak, hebr., 1894 — J. van Halst, gymn., 1915.

Rotterdam. Dr. IJ. H. Rogge, *rector*, 1914 — dr. W. Werff, *conrector*, 1914 — dr. J. W. Sluiter, oude talen, 1884 — J. Jansen, id., 1918 —

dr. J. H. Leopold, oude talen, 1892 — dr. M. Engers, oude talen, gesch., 1911 — C. J. Brijce, oude talen, 1913 — W. Rollo, id., 1919 — mej. dr. H. Onnes, ned., 1920 — dr. R. Jacobsen, gesch., ned., 1905 — dr. H. P. B. Plomp, aardk., 1911 — E. Th. Borlé, fr., 1894 — H. M. J. Sire, id, 1919 — G. Jonker, hgd., 1908 — mej. J. J. van Dullemen, eng., 1917 — J. M. Sweep, wisk., 1912 — dr. W. Bouwman, id., 1917 — dr. J. Reiding, scheik., 1912 — A. B. van Deinse, nat. hist., 1913 — dr. J. Kunst, natuurk., 1909 — S. Dasberg, hebr., 1916 — H. E. Mees, handt., 1918 — F. Warmolts, gymn., 1913 — mej. H. G. A. Kilsdonk, gymn., 1912.

Schiedam. Dr. J. H. W. Strijd, *rector*, oude talen, oude gesch., 1920 — dr. C. R. Vermaas, *conrector*, oude talen, 1908 — H. A. Mulder, oude talen, 1918 — mej. Th. J. M. L. Meijer, id., 1916 — R. J. Castendijk, ned., gesch., 1918 — J. Keuning, aardr., 1912 — J. Bauwens, fr., 1917 — S. Anholt, hgd., 1914 — C. Deelder, eng., 1917 — M. J. Bruigom, wisk., natuurk., aardr., 1917 — mej. E. de Kroes, nat. hist., 1920 (tijd.) — P. Schut, scheik., 1916 — J. H. Massink, natuurk., 1919 — J. W. Tonsbeek, hebr., 1914.

Sneek. Dr. J. W. van Rooyen, *rector*, 1920 — dr. J. L. Chaillet, *conrector*, 1892 — H. Mendelson, oude talen, 1918 — mej. C. C. J. W. van Nooten, id., 1917 — P. Sipma, ned., 1911 — mej. J. C. Weevers Stous, fr., 1920 — Z. J. van den Bout, hgd., 1912 — W. K. Schietekatte, eng., 1886 — . . . ., gesch., aardr., — mej. A. Hijlkema, wisk., 1918 — mej. L. S. Wiersma, nat. hist., 1919 — . . . ., natuurk., scheik., — dr. G. A. Wumkes, hebr., 1910 — W. R. Casparie, hand- en lijnt., 1920 — M. Wierstra, gymn., 1918.

Tiel. Dr. I. W. Le Grom, *rector*, lat., gr, 1915 — dr. C. G. Th. W. Koch, *conrector*, lat., gr., antiq., 1901 — dr. J. Breen, lat., gr., oude gesch., 1906 — mej. A. E. Roodhuizen, lat., gr., 1920 (tijd.) — mej. J. M. van de Poll, ned., 1916 — P. M. de Raadt, eng,. 1916 — E. J. Bomli, fr., 1906 — D. van Emmerik, hgd., 1913 — dr. Ch van Schoonneveldt, gesch., aardr., 1917 — mej. dr. E. van de Kamer, wisk., 1900 — C. Kok, natuurk., 1903 — J. Knottnerus, scheik., 1920 (tijd.) — mej. C. H. Kopenberg, nat. hist., 1918 (tijd.) — dr. G. Keizer, hebr., 1909.

Utrecht. Dr. A. H. Kan, *rector*, 1918 — dr. E. Slijper, *conrector*, 1919 — dr. A. Roobol, gr., lat., 1916 — dr. J. Hartelust, gr., lat. 1888 — H. D. Brascamp, id., 1913 — dr. J. H. van Haeringen, id., 1919 — J. Hemelrijk, id., 1918 (tijd.) — dr. P. A. van der Laan, id., 1919 — F. Albers, ned., 1883 — A. C. van Waveren, id., 1920 (tijd.) — dr. J. M. Th. A. Stille, fr., 1896 — J. Vles, fr., 1919 (tijd.) — mej. A. Kuikenga, hgd., 1915 — M. G. van Neck, eng., 1901 — J. J. van Noorle Jansen, gesch., 1894 — dr. W. A. F. Bannier, gesch., aardr., 1901 — mej. A. G. Cannegieter, aardr., 1915 — dr. D J. E. Schrek, wisk., natuurk., 1912 — S. T. J. Tromp, scheik., 1920 (tijd.) — dr. G. Schenk, nat. hist., 1914 — J. L. Hogeweg, wisk., 1919 — P. J. Glasz, hebr., 1912 (tijd.) — W. van Daatselaar, gymn., 1909 — mevr. A. Abrahams-Heringa, id., 1916 — J. de Raad, handt., 1917.

Winschoten. Dr. J. Æ. Wartena, *rector*, 1917 — dr. L. Hillesum, *conrector*, 1918 — H. H. Mallinckrodt, oude talen, 1919 — J. W. Ph. Borleffs, id., 1920 — H. J. Buist, ned., 1918 — S. Braak, fr., 1899 — C. P. Dijksterhuis, hgd., 1915 — A. Bosker, eng., 1916 — L. S. Courrech Staal, gesch., aardr., 1920 — mej. B. van Slooten, wisk., aardr., 1917 — mej. dr. E. H. C. H. Veen, natuurk., 1917 — dr. J. L. Hoving, scheik., 1917 — J. van der Kooi, dier- en plantk., 1920 — dr. J. Æ. Wartena, hebr., 1895 — G. A. D. Wieringa, gymn., 1918 — H. N. Polderman, teek., 1918.

Zaandam (Lyceum). Het Lyceum bevat een gemeenschappelijken 2 jarigen onderbouw. Hierop berusten: *a*. 4 klassen eener afdeeling Gymnasium; *b*. 3 klassen eener afdeeling H. B. S. 5 j.; en *c*. eene eind-derde klasse, en daarop aansluitende, 2 klassen eener Hoogere Handelsschool.

Dr. C. L. van den Broek, *rector*, natuurk., 1911 — dr. J. Mehler, *conrector*, klass. letteren, 1920 — dr. P. C. E. Meerum Terwogt, scheik., warenk., 1908 — B. Swart, nat. hist., 1920 — P. Bakker, wisk., werktuigk., 1900 — drs. M. S. H. Elte, wisk., natuurk., cosm., 1917 — H. H. Holthuis, wisk., handelsr., boekh., 1919 — B. Glazenburg, id., 1920 — dr. W. Bruijel, staatsw., 1916 — M. L. Polak, aardr., 1918 — E. H. Amelung, aardr., gesch., 1920 — C. A. de Ridder, gesch., 1916 — A. J. Romeyn, boekh., 1920 — drs. G. Jans, ned., 1905 — H. J. van Wielink, id., 1920 — H. J. Minderhoud, fr., 1908 — R. Murris, fr., 1917 — I. Carvalho, hgd., 1919 — J. L. Sanders, id., 1920 — W. van Doorn, eng., 1903 — mej. A. Leijh, id., 1920 — S. G. Otter, spaansch, 1920 — A. Beerends, lijnt., 1899 — D. Vogel, stenogr., schoonschr., 1920 — mej. W. S. Overbeek, gymn., 1917 — . . . ., id.

Zutphen. Dr. J. H F. Bloemers, *rector*, 1920 — dr. P. de Koning, *conrector*, oude talen, 1912 — dr. L. H. Lucassen, id., 1918 — dr. D. Heringa, id., 1918 — dr. K. O. Meinsma, ned. letterk., gesch., aardr., 1906 — J. Goemans, hgd., 1898 — H. C. Mellet, fr., 1920 — H. Teerink, eng., 1914 — dr. H. A. Weersma, wisk., 1917 — dr. S. Postma, scheik., 1914 — D. F. Keiser, natuurk., 1914 — dr. P. M. Keer, dier- en plantk., 1902 — dr. H. Tj. de Graaf, hebr., 1920 — C. Hage, gymn., 1920 (tijd.)

Zwolle. Dr. P. J. Enk, *rector*, 1917 — dr. A. C. Dornheck Busscher, *conrector*, 1911, klass. talen, 1902 — dr. A. C. H. Boissevain, id., 1914 — dr. H. Bosscher, id., 1918 — J. van Rossem, aardr., 1920 — M. J. Premsela, fr., 1919 — mej. A. van der Laan, eng., 1914 — J. G. Talen, hgd., 1896 — mej. dr. A. P. Roose, ned., gesch., 1912 — dr. P. A. Okken, wisk., natuurk., 1914 — mevr. M. E. Jonker-Westerveld, wisk., 1917 — H. H. Sanders, nat. hist., 1917 — A. Frank, hebr. 1894 — J. Wissink, teek., 1920.

Particuliere gymnasia.

Amsterdam. (*Gereformeerd gymnasium*). Dr. C. Schaink, *rector*, 1917 — dr. A. J Lakke, oude talen, 1897 — K. J. J. de Bode, id., 1898 — H. A. Teuwisse, id. 1912 — F. Minnema, lat., 1920 — J. Martin Müller, *conrector*, ned., fr. 1893 — S. Roosjen, ned., nat. hist., 1920 — mej. E. H. Land, hgd., 1919 — mej. G. Ingwersen, eng., 1918 — S. Postmus, gesch., aardr., 1889 — J. Minderaa, wisk., 1891 — dr. C. J. van der Horst, nat. hist., 1913 — W. P. Broekhuijsen, id., 1915 — Ch. Hermans, natuur- en scheik., 1919 — G. van Wageningen, id., 1920 — ds. T. Ferwerda, chr. religie en hebr., 1914 — ds. S. S. Sillevis Smit, chr. religie, 1920 — J. A. van der Linde, gymn., 1920.

Amsterdam. (*Roomsch-katholiek gymnasium*). Mr. dr. Ch. Raaymakers, *rector*, godsdienstleer — dr. Al. Slijpen, *conrector*, oude talen — H. Janssen, id. — Th. van den Boogert, id. — dr. P. Thibau, id. — dr. J. van Vessem, oude talen, gesch. — E. de Haas, oude talen, aardr. — R. Rietra, gesch. — P. Boll n, gesch., hebr. — R. Bouman, ned. — dr. W. Mulder, id. — A. Wessels, fr. — J. d'Aquin, fr. — C. van Spaendonck, hgd. — W. Heymeijer, id. — L. Franke, eng. — H. Kitselaar, wisk. — A. Mulder, natuurk., scheik. — dr. J. Stein, cosm. — dr. L. Peeters, nat. hist. — L. Lourijsen, teek. — G. Walpot, gymn.

1) Zie blz. 261.

Amsterdam. (*Gymnasium en H. B. S. 6 j. van de Vereeniging „het Amsterdamsch Lyceum"*). Dr. C. P. Gunning, *rector*, klass. talen, kennis der koloniën, 1917 — dr. L. Alma, *conrector, leider der afd. Gymnasium*, klass. talen, 1920 — dr. A. Kettner, *onderdirecteur der afd. H. B. S.*, wisk., natuurk., scheik., 1917 — P. C. Knook, klass. talen, 1919 — dr. J. de Decker, klass. talen, kennis der oudheid, 1920 — drs. P. van Schilfgaarde, klass. talen, 1920 — prof. F. Muller Jz., id., 1920 — ds. J. C. van Dijk, bijbelkunde, 1919 — prof. R. Casimir, wijsbegeerte, 1919 — N. H. de Graaf, wisk., 1918 — L. A. van Wijk. id., 1918 — dr. P. A. van der Harst, id., 1919 — dr. A. J. Leckie, wisk., natuurk., sterrek., 1917 — drs. J. Heimans, nat, hist., 1917 — mej. dr. A. Kalshoven, ned., gesch., 1917 — mej. dr. S. A. Krijn, id., 1917 — dr. G. Kalff, ned., gesch., kennis der koloniën, 1919 — J. F. Hazewinkel, aardr., 1917 — mr. B. J. F. Steinmetz, staatswet., 1919 — mej. W. Wentholt, fr., 1919 — mej. C. Bohnen, fr., 1920 — mej. dr. C. J. Bouman, hgd., 1917 — mej. L. Würdemann, id., 1919 — mej R. Poutsma, eng. 1917 — mej. J. F. C. Gutteling, id., 1920 — R. de Groot, handelswet., 1920 — W. van Schoonhoven van Beurden, teek., 1917 — M. J. Langeveld, handenarbeid, lijnt., 1917 — K. H. van Schagen, lich. ontw., 1917 — mej. J. C. Hoogewerff, zang, 1920 — mej. E. Rollandet, handwerken. 1920.

Arnhem. (*Christelijk lyceum*). Dr. D. J. A. Westerhuis, *rector*, oude talen, 1917 — dr. A. Sizoo, id., 1911 — O. A. Bouma, id., 1914 — dr. J. J. Koopmans, id., 1920 — R. van Deemter, id., 1920 — P. A. de Planque, ned., gesch., 1912 — mej. A. J. Dam, fr., 1920 — B. H. Blok, hgd., 1920 — mej. A. J. M. Leendertz, eng., 1918 — J. Dijk, fr., nat. hist., 1900 — L. Roorda, wisk., nat. hist., cosm., 1900 — P. C. van Arkel, wisk., aardr., 1918 — mej. R. B. Meyer, natuurk., scheik., 1920 — S. J. F. Bosch, handt. 1920 — dr. G. Keizer, chr. religie, hebr., 1900 — mej. C. M. Tiemens, handwerken, 1920 — W. Th. Vrijhoef, lich. cef., 1920.

Baarn. (*Gymnasium en H. B. S. van de Vereeniging „Het Baarnsch Lyceum"*), Dr. J. A. Vor der Hake, *rector*, ned., 1919 — drs. W. H. van Mels, *onderdirecteur der afd. H. B. S.*, wisk., natuurk., scheik , 1919 — J. Th. Hart de Ruijter, nat. hist., 1920 — H. J. Munzebroek, wisk., 1920 — drs. O. Damsté, klass. talen, 1920 — I. A. Brouwer, fr., 1920 — mej G. Buringh Boekhoudt, hgd., 1919 — W. Scholten, eng., 1919 — mej. drs. J. Greidanus, gesch., 1920 — J. E. Nanninga, aardr., 1919 — J. W. van Winkoop, teek., 1919 — mej. J. C. Hoogewerff, zingen, 1920 — M. J. Langeveld, handenarbeid, 1919 — A. Muilwijk, lich. ontw., 1920.

Eindhoven. (*Roomsch-katholiek gymnasium*). C. H. ter Haar, *rector*, gesch., 1914 — Th. Vlaar, *conrector*, wisk., 1913 — W. Jurgens, oude talen, 1910 — J. Gerretzen, id., 1919 — H. ter Braak, id., 1919 — P. A. Schendeler, aardr., 1920 — H. Nieuwhof, natuurk., scheik., 1918 — W. Riswick, nat. hist., godsd., 1920 — L. Verberne, ned., 1918 — B. Hoogeveen, fr., 1914 — J. Woerdeman, hgd., 1913 — J. Spijkerman, eng., 1918 — Chr. Vermeulen, kerk. gesch., 1918 — J. Wilderbeek, godsd., 1919.

Eindhoven. (*St. Catharina lyceum voor meisjes*). Th. H. M. van den Donk, *rector* ned. — H. C. Schoenmakers, bijbelsche gesch. — . . . ., godsdienstleer — dr. F Brabants, oude talen — mej. Th. Raymakers, fr. — L. P. M. Steins, hgd. — J. Spijkerman, eng. — J. L'Ortye, gesch. — P. A. Schendeler, aardr. — G. Acket, wisk. — P. J. F. Bank, id. — J. van Gils nat. hist. — mej. A. van Dijk, handw. — J. J. Zwijsen, handt. — J. Custers, gymn.

*'s-Gravenhage. (*Christelijk gymnasium*). Dr. E. H. Renkema, *rector*, 1910 — dr. H. Wagenvoort jr. *conrector*, 1919 — dr. A. G. Wientjes, oude talen, 1908 — mej. dr. M. G. F. Renkema, id., 1910 — J. Wille, ned., 1908 — mej. A. J. Buning, ned., 1919 — dr. J. C. H. de Pater, ned , gesch., 1919 — E. Roche, fr., 1908 — A. Thijs, hgd., 1918 — F. S. Walsh, eng., 1908 — dr. S. C. Meijering, wisk., 1916 — G. A. Janssen, wisk., 1919 — mej. A. C. Dobbe, wisk., 1919 — S. J. van der Stoel, wis- en natuurk., 1919 — A. L. Bosch, natuurk., scheik., aardr., nat. hist., 1910 — dr. H. Schokking, kerkgesch., geloofsleer, 1908 — dr. M. M. den Hertog, bijb. gesch., hebr., 1910.

's-Gravenhage. (*Gymnasium en H.B.S. van de Vereeniging „het Nederlandsch Lyceum“*). Prof. R. Casimir, *rector*, ned., gesch., wijsb., 1909 — H. Corver, wis- en natuurk., 1916 — G. Vrind, oude talen, 1909 — dr. D. Cohen, *conrector*, oude talen, 1910 — mevr. M. van Buttingha Wichers-van Voorst Vader, id., 1917 — J. P. A. Eernstman, id., 1918 — prof. dr. F. Muller, id., 1913 — dr. H. Pomes, ned., gesch., 1908 — mej. A. Ahn, fr., 1909 — mej. A. Moret, fr., 1914 — G. Gosses, hgd., 1911 — W. Emmens, id., 1919 — mej. C. G. H. Japikse, eng., 1909 — P. ten Bouwhuys, id., 1917 — dr. N. B. Tenhaeff, ned. gesch., aardr., 1913 — G. Quast, id , 1920 — dr. A. C. Hovens Gréve, id., 1920 — W. E. Boerman, aardr., 1912 — mr. P. J. Oud, staatswet., 1918 — mej. A. G. van Manen ch. i., scheik., 1910 — D. A. G. Bruggeman, wisk., 1917 — W. Veldhuis w. i., id., 1911 — dr. W. A. Muller, id., 1915 — dr. J. E. bar. de Vos van Steenwijk, id., 1918 — dr. E. Reinders, *dir. der afd. HBS*, nat. hist., 1911 — dr. J van der Harst, wisk., natuurk., 1913 — J. Molenaar, boekh., 1910 — J. de Kruijf, lijnt., 1910 — J. H. Flemer, gymn., 1915 — mej. F. Seegers, id , 1920.

's-Gravenhage. (*Roomsch-katholiek Lyceum voor meisjes*). Dr. L. J. Sicking, *rector*, oude talen, opvoedkunde — drs. J. A. Davids, *conrector van de afd. Gymnasium*, oude talen, oude gesch. — F. P. G. A. J. van Ašt, *onderdirecteur van de afd. H B.S.*, natuurk. — R. P. G. Vrijmoed O. F. M., godsdienstleer en kerkgesch. — mej. A. E. S. Osterkamp, lat. — J. C. Vollebregt id. — E. C. A. A. Franke, oude talen, antiquit. — A. J. A. C. Blaas, oude talen — mej. M. A. A. de Koning, ned. — E. F. van der Bilt, id. — mej. M. F. A. C. Kerstens, fr. — mej M. Courtois, fr. — mej. H. M. Takkenberg, hgd. — J. G T. van der Haar, id. — mej. A. M. F. H. Wille, eng. — drs. F. C. J. Wübbe, gesch. — W G. Blauw, aardr. — mej. dra. A. T. M. Kramer, wisk., natuurk. — J. Chr. D uss, wisk., cosm. — H. J. Hartwijk, wisk. — dr. N. J. A. Taverne, scheik. — mej. F. M. J. A. Haye, nat. hist. — mr. dr. H. J. Zijlstra, staatsw. — A. G. van der Beld, handelswet. — mej. E. T. A. Madlener, handw. — L. J. de Beij, gymn.

Groningen. (*Willem Lodewijk-gymnasium*). Dr. S. Tromp de Ruiter, *wn. rector* lat., gr., 1919 — A. van Dokkum, id., 1912 — A. de Boer, id., 1920 — J. van Goor, id., 1920 — J. P. van Luyk, fr., 1920 — J. Zuidweg, hgd., 1913 — H. Mulder, eng., 1913 — dr. J. H. Smit, gesch., ned., 1920 — W. Nieboer, wisk., natuurk., 1916 — A. Scholtens, wisk., 1919 — J. J. Woldendorp, scheik., 1920 — J. Heidinga, plant-, en dierk., 1920 — A. van Deursen, aardr., 1918 — ds. J. Smitt, godsdienstonderwijs, 1911 — ds. J. Dippel, id., 1909 — ds. B. Gemser, hebr., 1913.

Haarlem. (*Christelijk Lyceum*). Ir. W. van Dorp, *rector*, wisk., natuurk., godsdienstleer, 1918 — H. J. Dirksen, wisk., natuurk., 1920 — J. S nting, wisk., 1920 — G. M. van Apeldoorn Jz., nat. hist., 1920 — drs. S. Eringa, lat., gr., gesch., 1920 — mej. J. M. van Riel, ned., gesch., aardr., 1919 —

mej. drs. L. van Steenbergen, ned. gesch., 1919 — mej. A. C. de Bruijn, id., 1920 (tijd.) — mr. F. J. D. Theijse, staatsinr., 1920 — J. W. van Melle, fr., 1918 — A. Thijs, hgd., 1918 — mej. J. S. J. Klap, eng., 1919 — G. C. Jongh Visscher, handt., 1918 — D. C. van Alewijk, lichaamsoef., 1920 — mej. A. P. van Rhijn, nuttige en fraaie handw., 1918.

Harderwijk. (*Christelijk Lyceum*). Dr. J. Moll, *rector*, 1919 — dr. C. M. Buizer, *conrector*, 1920 — mevr. M. Lindenboom, fr., 1919 — mej. B. Steijling, hgd., 1920 — K. van der Waa, eng., 1919 — P. J. Nelemans, wis- en natuurk., 1919 — F. J Abbringh, wis- en natuurk., nat. hist., 1920 — K. Akkerman, teek., 1919 — ds. J. J. van Ingen, godsdienstond., 1919 — ds. J. W. van den Bosch, id., 1919 — G. H. Rijnfrank, gymn., 1920.

's-Hertogenbosch. (*Afd. Gymnasium van het St. Jans-Lyceum*). H. J. A. M. Stein, *rector*, 1918 — Fr. Franken, 1918 — F. L. Brabants, 1919 — H C. Wijffels, 1918 — J. Bergé, 1918 — P. Balk, 1919 — P. C. M. J. Muyser, 1919 — M. de Haas, 1918 — J. Witlox, 1919 — J. N. H. Al, 1919 — J. C. van Velthoven, 1919 — W. J. C. van Heek, 1918 — J. Heesters, 1918 — L. J. van der Veen, 1918 — W. Hoebaux, 1920 — A. Smedts, 1920 — H. van Velthoven, 1920 — J. Hofsteede, 1920 — J. Drost, 1920 — J. H. Vrehen, 1920.

s-Hertogenbosch. (*Afd. Gymnasium van het St. Maria-Lyceum*). H. J. A. M. Stein, *rector*, 1918 — Fr. Franken, 1918 — F. L. Brabants, 1919 — C. van Thiel, 1918 — J. Bergé, 1918 — P. Balk, 1919 — P. C. M. J. Muyser, 1919 — M. de Haas, 1918 — J. Witlox, 1919 — J. N. H. Al, 1919 — J. C. van Velthoven, 1919 — W. J. C. van Heek, 1918 — J. Heesters, 1918 — M. Roborgh, 1918 — W. Hoebaux, 1920 — A. Smedts, 1920 — H. van Velthoven, 1920 — J. Hofsteede, 1920 — J. Drost, 1920 — J. H. Vrehen, 1920.

Kampen. (*Gereformeerd gymnasium*). Dr. J. J. Esser, *rector* — dr. W. Nawijn, *conrector* — dr. W. H. Nieuwhuis — dr. G. Oosterhof — D. Fokkinga — dr. W. J. A. Schouten — dr. A. G. Honig — dr. J. Ridderbos — K. van der Waa — G. J. Dieperink — J. Spiering — W. J. Goslinga — R. J. Dam — R. J. van der Weerd.

Katwijk a/d Rijn. (*Afd. gymnasium van het college St. Willebrord*). M. A. van Everdingen, *rector* — dr. L. de Jonge, *conrector* — W. Aewerdonck — P. van der Beek — L. de Beij — P. van Boxtel — drs. J. Cornelissen — G. Dopheide — J. Hens — A. Koppendrayer — A. de Loor — P. van Luijk — G. Lutz — Eug. Notermans — J. van Rijckevorsel — Jos. Roebroek — A. Sedée — M. van Steen — G. Swagemakers — A. Wennekes — H. Witte.

Nijmegen. (*Afd. A van het Canisius-college*). G. Steins Bisschop, *rector van het college* en *gymnasium*, godsd. — dr. G. Piepers, *praef. stud.*, oude talen — A. Hensen, id. — W. Kemper, id. — H. Kooijman, id. — M. Wijsen, id. — V. van Spaendonck, lat., gr., ned. — B. Bijvoet, oude talen — J. Korsten, ned. — P. Caenen, fr. — L. Levelt, id. — R. van Geelkerken, id. — B. Speekman, hgd. — J. van der Hoeven, id. — V. Beukers, eng. — A. van Thiel, id. — F van Hoek, gesch. — V. Leijdekkers, aardr. — A. Steger, wisk. — J. Niël, id. — E. Hoogeveen, plant- en dierk. — J. Jansen, natuurk. — L. Phlippeau, id. — dr. J. Kramers, scheik. — mr. dr. J. Beuns, godsd. — H. van der Hulst, id.

Roermond. (*Afd. gymnasium van het Bisschoppelijk College*). J. W. Peeters, *rector*, 1909 — P. J. H. Poulissen, 1897 — L. A. G. Thijssens, 1898 — J. A. Kwisthout, 1899 — L. M. J. Hoogers, 1900 — B. H. M. Tacken, 1902 — K. F. X. Daelen, 1904 — H. H. J. Obers, 1905 — L. H. Timmermans,

1905 — M. J. Peters, 1906 — J. W. Goessens, 1912 — H. van Kan, 1909 — R. Klinkenbergh, 1909 — A. Versondert, 1913 — I. Haeren, 1915 — T. H. Kessels, 1915 — A. van Oppen, 1916 — F. Vermolen, 1918 — E. Gieskens, 1920 — L. Kruijtzer, 1920 — J. F. Mekel, 1919 — *Voorbereidingsschool voor het gymnasium.* P. Hendrickx, 1919 — Th. Rutten, 1919 — J. Schutgens, 1920.

Rolduc. (*Gymnasium verbonden aan de eerste afd. van het seminarie van het bisdom Roermond*). A. J. M. H. van de Venne, *rector*, ned., fr. — J. Cuijpers, oude talen — J. Nijsen, id. — dr. F. Roebroeck, id. — P. Everts, id. — dr. J. Kurris, oude talen, gesch. — J. Thielen, ned., aardr. — E. Ribbergh, fr. — Th. Berendsen, id. — Th. Absil, hgd. — K. Hutschemakers, id. — H. Wismans, eng. — R. de Guasco, gesch. — J. P. Metsemakers, aardr. — dr. J. Nagant, id. — L. Backhuys, nat. hist. — A. Deumens, natuurk. — dr. W. Jacobs, scheik. — W. Knops, wisk. — W. F. J. Sittarz, id. — P. Cramer, wisk. — H. Nillesen, id. — J. Steinhardt, godsdienstl. — L. Linsen, ned. — dr. F. Sassen, id. — H. van der Mühlen, kerkgesch.

Roosendaal. (*Afd. gymnasium van het St. Norbertus Lyceum*). A. P. J. van den Hout, *waarn. rector*, 1919 — mej. dr. J. M. Kuijer, 1919 — J. A. van Dorst, 1919 — J. P. H. van den Broek, 1919 — dr. V. Maes, 1919 — L. Theunis, 1919 — H. J. Duijker, 1919 — H. B. M. Thier, 1919 — A. L. J. Vermeeren, 1919 — C. P. van Eck, 1919 — Joh. J. Werz, 1919 — P. J. van Egeraat, 1919 — mej. H. M. Rijkholt, 1920 — J. E. Wijn, 1920 — W. J. L. Bloem, 1920.

Roosendaal. (*Afd. gymnasium van het St. Gertrudis-Lyceum*). A. P. J. van den Hout, *waarn. rector*, 1919 — mej. dr. J. M. Kuijer, *directrice*, 1919 — J. A. van Dorst, 1919 — mej M. Verhaart, 1919 — L. Theunis, 1919 — Zr. Ludgera, 1919 — H. B. M. Thier, 1919 — A. L. J. Vermeeren, 1919 — C. P. van Eck, 1919 — Joh. J. Werz, 1919 — P. J. van Egeraat, 1919 — Z. Laurink, 1919 — Zr. Crescence, 1920 — dr. V. Maes, 1920 — mej. H. M. Rijkholt, 1920 — W. J. L. Bloem, 1920.

Rotterdam. (*Marnix-gymnasium*). Dr. J. van der Valk, *rector*, ned., lat., 1903 — dr. G. W. van Bleek, *conrector*, gr., lat., 1903 — dr. J. C. Logemann, gr., lat., 1903 — dr. R. Mulder, lat., gr., alg. gesch., 1905 — J. Gleiter Hz., hgd., 1920 — W. A. van Dongen, eng., 1903 — L. van der Lugt, wisk., cosm., natuurk., nat. hist., 1904 — dr. J. H. Schepers, scheik., 1920 — A de Graaf, nat. hist., 1920 — J. H. Maan, wisk., 1917 — P. den Boer, ned., 1920 — S. Eringa, fr., 1905 — mej. J. C. Vermaase, id, 1916 — J. Prins, aardr., 1912 — D. Langedijk, gesch., 1920 — M. J. Wessel, teek., 1911 — ds. J. H. Landwehr, godsdienstonderwijs, hebr., 1903 — ds. J. C. Klomp, godsdienstonderwijs, 1909 — J. Zandee, gymn., 1920.

***Tilburg.** (*Roomsch-katholiek Lyceum*). J. Verhoeven, *rector*, gesch. — dr. P. C. de Brouwer, oude talen — F. Weterings, id. — L. Fick, aardr. — L. Michels, ned. — J. de Jong, id. — D. F. Hupperts, fr. — J. W. Woerdeman, hgd. — W. J. J. Sars, eng. — M. N. van der Bijl, wisk. — P. van Lierop, id. — C. de Groot, natuurk., nat. hist. — H. J. de Brouwer, oude talen, wisk. — J. N. A. van den Bouwhuysen, wisk. — J. van Beek, boekh., handelsrek. — P. Goulmy, godsd. — M. A. Eman, teek.

Utrecht. (*Christelijk gymnasium*). Dr. A. Hengeveld, *rector*, 1920 — dr. J. W. A. de Hoest, *conrector*, 1917 — J. C. Koopman, oude talen, gesch., 1900 — O. J. Quéré, id., 1913 — H. Oosthoek, oude talen, 1914 — mej. M. C. van der Kolf, id., 1920 — L. A. van Melle, gesch., 1898 — dr. S. L. Schouten, nat. hist., 1897 — J. G. Plette, wisk., natuurk., wisk. aardr.,

1902 — L. van 't Hooft, wisk., natuurk., aardr., 1918 — H. J. van Eekeren, nat. hist, 1920 — L. Hobma, natuurk., 1920 — H. B. Dorgelo, id., 1920 — I. G. Imhof, scheik., 1920 — A. M. C. G. Knottnerus, fr., 1899 — S. Th. A. Goetze, hgd., 1905 — mej. B. Jansen, id., 1919 — S. L. Walsh, eng., 1908 — . . . . bijb. gesch., kerkgesch., geloofs- en zedeleer, hebr., — dr. A. van der Hoeven, *hoofdleeraar-administrateur*, ned. 1897.

Venray. (*Gymnasium voor meisjes „St. Angela"*). Mej. G. Straatman, *directrice*, fr. — M. Broersen O F. M., godsdienstleer — mej dr. A. Müller. oude talen — dr. A. Geerts, id. — mej. H. Beljaars, id. — mej. W. Hillen, ned. — mej. L. Aumann, hgd. — H. W. Brans, id. — mej. S. Menke, eng. — mej. I. Terwindt, gesch. — mej. M. Bekkers, aardr. — G. de Laive. wisk. — mej. B. Polis, wisk., natuurk., scheik. — mej. G. Slencker, nat. hist. — mej. Th. Anderegg, handw.

Zeist. (*Christelijk Lyceum*). Dr. H. A. Weststrate, *rector*, ned., gesch, 1916 — J. Fernhout Hz., *conrector*, oude talen, 1916 — C. R. van Paassen, id., 1916 — P. Minderaa, id., 1916 — dr. H. C. Schamhardt, *directeur der afd. H.B.S.*, wisk., natuurk., 1909 — J. W. Dekker, id., 1920 — C. L. Binsbergen, id., 1920 — H. J. van Eekeren, nat. hist., 1920 — D. van Zanten, scheik., 1920 — Ph. Lansberg, ned, gesch., 1920 — W. H. van de Pol, aardr., 1920 — mej. E. C. C. Gronemeijer, hgd., 1910 — J. Kuylman, eng., 1920 — ds. H. van Dijk, godsdienstond., 1913 — dr. J. D. de Lind van Wijngaarden, hebr., 1920 — H. G. Robert, teek., 1919 — G. Vermeulen, gymn., 1918.

MIDDELBAAR ONDERWIJS.

Het middelbaar onderwijs is geregeld bij de wet van 2 mei 1863 (St. 50), zooals die is gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 28 juni 1876 (St. 143), 25 april 1879 (St. 87), 15 april 1886 (St. 64), 9 mei 1890 (St. 78), 28 mei 1901 (St. 123), 3 febr. 1902 (St 14), 22 mei 1905 (St. 141), 5 juni 1905 (St. 154), 27 mei 1907 (St. 128), 14 juni 1909 (St. 173), 26 april 1918 (St. 267) en 1 maart 1920 (St. 106). De scholen voor middelbaar onderwijs worden onderscheiden in openbare en bijzondere. Openbare zijn die, opgericht en onderhouden door gemeenten, provinciën en het Rijk, afzonderlijk of gezamenlijk; de overige zijn bijzondere. Aan bijzondere inrichtingen kan van wege de gemeente, de provincie of het Rijk subsidie worden verleend onder zoodanige voorwaarden als noodig worden geacht. Bovendien kan Rijkssubsidie worden verleend ten behoeve van bijzondere hoogere burgerscholen met drie-, vier- en vijfjarigen cursus onder de voorwaarden, opgenomen in de artikelen 45*ter* t/m 45*septies*. Nadere voorschriften tot uitvoering van art. 45*bis* t/m 45*septies* zijn gegeven bij kon. besluit van 28 juli 1920 (St. 621). Niemand mag middelbaar onderwijs geven, die niet in 't bezit is der bij de wet gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid; vreemdelingen behoeven bovendien de vergunning der Koningin. De verschillende akten van bekwaamheid zijn in de wet aangewezen, alsook de vakken, waarover zich de examens ter verkrijging van die akten uitstrekken. Meer uitvoerige programma's dier examens zijn vastgesteld bij de kon. besluiten van 2 febr 1864 (St. 8) — voor vrouwelijke candidaten gewijzigd bij dat van 11 oct. 1869 (St. 156), — 14 juli 1876 (St. 163), 3 aug. 1879 (St 148), 14 october 1884 (St. 216), 24 april 1885 (St. 112), 19 juli 1910 (St. 239), 3 aug. 1911 (St. 264), 27 juni 1917 (St. 478) en 29 juni 1917 (St. 481).

Ten behoeve van de opleiding voor verschillende akten van bekwaamheid kan van Rijkswege subsidie worden verleend.

Openbaar middelbaar onderwijs wordt gegeven in hoogere burgerscholen, burgerscholen en landbouwscholen.

De hoogere burgerscholen worden onderscheiden in scholen met vijfjarigen en scholen met driejarigen cursus. Er zijn ten minste vijftien rijks hoogere burgerscholen, te vestigen in daarvoor het gunstigst gelegen gemeenten in onderscheidene oorden van het land. Daaronder zijn er ten minste vijf met vijfjarigen cursus. Voor hoogere burgerscholen, door provinciën, gemeenten of bijzondere personen, met of zonder rijkssubsidie tot stand gebracht, kan het plan van inrichting van onderwijs, zooals het voor de rijksscholen in de wet is voorgeschreven, naar de omstandigheden gewijzigd, ingekrompen of uitgebreid worden. Het reglement der rijks hoogere burgerscholen is vastgesteld bij kon. besluit van 30 aug. 1864 (St. 91) en later gewijzigd bij kon. besluiten van 13 aug. 1873 (St. 121), 9 april 1879 (St. 55), 9 april 1892 (St. 85), 7 juli 1899 (St. 154),

23 jan. 1902 (St. 7), 9 jan. 1905 (St. 27), 19 jan. 1917 (St. 186) en 26 april 1920 (St. 216). Voor toelating tot de eerste klasse (zie kon. besl. van 25 juni 1920, St. 316) wordt verlangd het afleggen van een openbaar examen afgenomen door directeur en leeraren. Van dit examen kunnen door den directeur geheel of gedeeltelijk worden vrijgesteld zij, die eene schriftelijke verklaring van het hoofd eener lagere school overleggen, dat zij geschikt zijn het onderwijs in de eerste klasse te volgen met duidelijke aanwijzing voor elk examenvak omtrent de vorderingen van den candidaat. Bevordering tot eene hoogere klasse geschiedt na het afleggen van een overgangsexamen. Leerlingen, komende van eene andere hoogere burgerschool, kunnen door den directeur worden toegelaten tot dezelfde klasse, waarin zij volgens schriftelijke verklaring van den directeur der school die zij verlieten, hadden moeten plaats nemen, indien zij daar gebleven waren. Bovendien kunnen zonder examen tot de vierde klasse worden toegelaten degenen, die het getuigschrift bezitten wegens het voldoend afleggen van het eindexamen eener hoogere burgerschool met driejarigen cursus en tevens eene schriftelijke verklaring overleggen van den directeur der school, die zij verlieten, dat zij geschikt zijn het onderwijs in die klasse te volgen.

Bij de inschrijving moet worden opgegeven, of men het volledig onderwijs dan slechts het onderwijs in enkele vakken wenscht te volgen. Wenscht men slechts een of twee vakken te volgen, dan kan de directeur vrijstelling van bovenbedoelde examens verleenen. Het schoolgeld voor het volledig onderwijs aan de rijks hoogere burgerscholen is progressief van *f* 10 tot *f* 60 's jaars. De cursus vangt aan den eersten maandag in september.

Het eindexamen der openbare hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus en der erkende particuliere hoogere burgerscholen met vijf- en driejarigen cursus wordt afgenomen volgens het reglement en programma vastgesteld bij kon. besluit van 26 juli 1920 (St. 617). Een algemeen leerplan voor de hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus is vastgesteld bij kon. besl. van 16 juni 1920 (St. 299). Bij de wet van 11 jan. 1919 (St. 19) zijn de getuigschriften van het eindexamen der hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus in Nederlandsch-Indië gelijkgesteld met die van het eindexamen van dergelijke scholen in Nederland.

Burgerscholen, voornamelijk bestemd voor aanstaande ambachtslieden en landbouwers, zijn tegenwoordig uitsluitend avondscholen, met tenminste tweejarigen cursus. In elke gemeente, waar de bevolking 10000 zielen te boven gaat, is het gemeentebestuur gehouden tenminste één burgerschool op te richten, die echter aan eene lagere school kan verbonden worden. Indien de bevolking eener gemeente van meer dan 10000 zielen zóó ver uiteenwoont, dat op bezoek eener burgerschool weinig te rekenen ware, of in de behoefte op andere wijze voorzien is, kan de gemeente door de Koningin worden vrijgesteld van de verplichting tot oprichting eener burgerschool. Is eene avondschool in eene gemeente gevestigd, dan wordt aan deze gemeente telkens voor een bepaald aantal jaren ontheffing verleend van de verplichting tot het oprichten eener burgerdagschool. De avondschool heeft dan een tweejarigen cursus en de Koningin bepaalt, den gemeenteraad gehoord, welke vakken het onderwijs zal omvatten.

Aan de directeuren en leeraren der burgerscholen wordt pensioen verleend ten laste van den Staat, op gelijke wijze als aan burgerlijke ambtenaren.

De kosten der burgerscholen komen geheel ten laste der gemeenten. Er kan schoolgeld worden geheven, doch niet meer dan *f* 12 's jaars, per leerling.

Het toezicht op de openbare en bijzondere scholen voor middelbaar onderwijs is, onder het oppertoezicht van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, opgedragen aan *a*. plaatselijke commissiën, door den gemeenteraad benoemd; *b*. inspecteurs, door de Koningin benoemd.

Inspecteurs en inspectrice.

H. J. de Groot ❋ (BLC3) (D2) (K2), 's-Gravenhage, 17 maart 1899, inspecteur-generaal van het nijverheidsonderwijs, 19 dec. 1919, *belast met het toezicht op de rijksvakscholen, de middelbare technische scholen, de academie van beeldende kunsten te 's-Gravenhage, de school voor kunst, techniek en ambacht te 's-Hertogenbosch, de academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen te Rotterdam (laatstgenoemde drie inrichtingen voor zoover het technisch en bouwkundig onderwijs betreft), de ambachtsscholen in plaatsen waar tevens het bestuur der school eene middelbare technische school exploiteert, de mijnschool te Heerlen, de vakschool voor de typografie te Utrecht en de vak- en kunstnijverheidsschool tot opleiding van goud- en zilversmeden en horlogemakers te Schoonhoven* [1]).

1) De inspecteur de Groot kan tevens worden gehoord omtrent aangelegenheden de onder het toezicht van den inspecteur dr. Pit gestelde scholen betreffende, waarbij het technisch element op den voorgrond treedt.

Dr. G. H. Coops, 's-Gravenhage, 26 sept. 1912, *belast met het toezicht op de hoogere burgerscholen, de middelbare scholen voor meisjes, met uitzondering van de aan die inrichtingen verbonden handelsklassen en handelsscholen, alsmede op de inrichtingen voor doofstommen en blinden in Zuidholland, Zeeland en Utrecht.*

M. J. van Alphen de Veer ✠4, 's-Gravenhage, 1 sept. 1913, *belast met het toezicht op de zeevaart-, visscherij- en schippersscholen, de cursussen in de kennis van de internationale bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, de examens voor gezagvoerder bij de binnenvaart, de cursussen tot opleiding van leerkrachten bij het zeevaart-, visscherij- en schippersonderwijs en de aan zeevaart- en ambachtsscholen verbonden avondcursussen tot opleiding voor het voorloopig machinistendiploma.*

G. Bolkestein, Amsterdam, 11 oct. 1916, *belast met het toezicht op de hoogere burgerscholen, de middelbare scholen voor meisjes, met uitzondering van de aan die inrichtingen verbonden handelsklassen en handelsscholen, alsmede op de inrichtingen voor doofstommen en blinden in Noordholland, Friesland, Groningen en Drenthe.*

Dr. H. A. J. van Swaay, Nijmegen (tot 1 mei 1921 's-Gravenhage), 1 sept. 1918, *belast met het toezicht op de hoogere burgerscholen, de middelbare scholen voor meisjes, met uitzondering van de aan die inrichtingen verbonden handelsklassen en handelsscholen, alsmede op de inrichtingen voor doofstommen en blinden in Noordbrabant, Gelderland,, Overijsel en Limburg.*

Dr. A. Pit ⊕ (BLC4), Laren, 29 juli 1918, *belast met het toezicht op:* a. *de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers te Amsterdam;* b. *de Rijksschool voor kunstnijverheid te Amsterdam;* c. *de Kunstnijverheidsschool "Quellinus" te Amsterdam;* d. *de teekenschool van het genootschap "Kunstoefening" te Arnhem;* e. *de academie "Minerva", afdeeling "Beeldende en Toegepaste Kunst" te Groningen;* f. *de school voor bouwkunde, versierende kunsten en kunstambachten te Haarlem;* g. *de school voor kunstnijverheid, verbonden aan het kunstnijverheidsmuseum te Utrecht;* h. *den cursus voor voortgezet en hooger bouwkunstonderricht, uitgaande van de vereeniging voor voortgezet en hooger bouwkunstonderricht, te Amsterdam;* j. *de Academie van beeldende kunsten te 's-Gravenhage, de school voor kunst, techniek en ambacht te 's-Hertogenbosch en de Academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen te Rotterdam (laatstgenoemde drie inrichtingen voor zoover het kunst- en kunstnijverheidsonderwijs betreft)* [1].

G. A. Groote Haar, Haarlem, 29 maart 1919, *belast met het toezicht op de burgeravondscholen, de ambachtsscholen, de teekenscholen en verdere vakscholen in de provinciën Noordholland, Zuidholland, Utrecht, Zeeland en Noordbrabant, met uitzondering van de aan burgeravondscholen verbonden handelscursussen en die der genoemde scholen, over welke het toezicht van een anderen inspecteur is opgedragen.*

W. H. Cool, 's-Gravenhage, 29 maart 1919, *belast met het toezicht op de burgeravondscholen, de ambachtsscholen, de teekenscholen en de verdere vakscholen in de provinciën Friesland, Groningen Drenthe, Overijsel, Gelderland en Limburg, met uitzondering van de aan de burgeravondscholen verbonden handelscursussen en van die der genoemde scholen over welke het toezecht aan een anderen inspecteur is opgedragen.*

Mr. J. H. Thiel, 's-Gravenhage, 1 juli 1919, *belast met het toezicht op de aan de hoogere burgerscholen en de middelbare scholen voor meisjes verbonden handelsscholen of handelsklassen, op de handelscursussen, verbonden aan de burgeravondscholen en op de verdere inrichtingen voor handelsonderwijs, zoomede op de cursussen tot opleiding van leerkrachten voor dit onderwijs.*

1) De inspecteur dr. Pit kan tevens worden gehoord omtrent aangelegenheden de onder het toezicht van den inspecteur de Groot gestelde scholen betreffende, waarbij het artistiek element op den voorgrond treedt.

Mevr. M. E. Leliman—Bosch, Baarn 16 mei 1918, *belast met het toezicht op de industrie-, huishoud-, kook- en vakscholen voor meisjes, de weefscholen, kantwerkscholen en scholen voor vrouwenarbeid, de vakscholen voor verkoopsters, de vakschool voor verbetering van vrouwen- en kinderkleeding te Amsterdam en de dagteeken- en kunstambachtsschool voor meisjes te Amsterdam, zoomede op de opleidingscursussen van leerkrachten voor deze scholen en de examens op het gebied van vakonderwijs voor meisjes.*

Rijks Hoogere Burgerscholen.

Alkmaar. Rijks HBS 5 j.

Dr. A. C. Antusch, *directeur*, scheik., 1908 — N. J. Medemblik, natuurk., werktuigk., cosm., 1919 — J. Timmer, wisk., 1899 — H. W. de Koning, wisk., cosm., 1919 — G W. M. Bazendijk, wisk., lijnt., 1919 — F. H. Maschhaupt, plant- en dierk., 1902 — S. T. J. Tromp, scheik., 1919 — N. Meijer, aardr., aardk., staatsinr., 1897 — W. N. Francken, staathuish., handelswet., 1911 — E. H. P. Blaauw, id., 1920 — N. Kranenborg Jesse, gesch., 1897 — D. Ritman, id., 1920 — mej. F. Szper, id., 1920 — F. H. Delachaux, fr., 1888 — J. B. Tielrooy, fr., 1917 — J. L. G. Belonje, eng., 1892 — H. G. Baints, hgd., 1907 — mej. S. E. Würdemann, id., 1919 — H. L. Zick, handt., lijnt. 1907 — L. A. Wouters, gymn., 1912 — mej. A. M. Cock, id., 1918.

Almelo. Rijks HBS 5 j.

Dr. H. J. E. Beth, *directeur*, wisk., natuurk., werktuigk., cosm., 1919 — H. Rink, wisk., 1919 — dr. J. van Beusekom, nat. hist., wisk., 1919 — dr. E. A. F. Schoevers, wisk., natuurk., cosm., scheik., 1919 — E. C. F. ten Haaf, wisk., mech., 1920 — dr. H. F. Grondijs, ned., 1919 — H. J. Trip aardr., gesch., 1919 — J. H. van Dijk, gesch., 1919 — mej. H. G. Veth' staatsinr., staathuish., 1919 — D. Talsma, fr., 1919 — P. van den Brand, hgd., staath., 1919 — mej. W. J. M. Heijl, hgd., 1919 — W. G. Bekker, eng., 1919 — H. van Roggen, teek., 1919 — J. J. Meijerink, gymn., 1919,

Amersfoort. Rijks HBS 5 j.

Dr. G. van Rij, *directeur*, natuurk., cosm., wisk, 1917 — J. M. Thiel, wisk., handelsw., 1917 — A. G. van Os, wisk., mech., lijnt., 1917 — A. M. Kerkkamp, wisk., 1917 — dr. H. M. Plas, wis- en natuurk., 1917 — dr. Th. Weevers, nat. hist., 1917 — P. H. Beijer, scheik., 1920 — J. J. Brückwilder, staatsw., 1919 — F. Wesseling, aardr., 1917 — S. G. de Vries, aardr., gesch., 1917 — L. Leopold, ned., gesch., 1918 — dr. E. Kruisinga, ned., eng., 1917 — T. P. de Jongh, ned., 1918 — I. M. J. Hoog, fr., 1917 — J. C. A. Havinga, fr., 1917 — B. D. Best, eng., 1917 — W. H. Moll, hgd., 1917 — H. Sparnaay, id., 1917 — A. P. H. J. van Weezel Errens, handt., 1917 — I. Veen, gymn., 1917 — mej. J. A. van Halteren, id., 1917.

Appingedam. Rijks HBS 5 j.

Dr. J. W. Beekman, *directeur*, scheik., nat. hist., 1917 — J. Mulder, natuurk., 1919 — W. Reijenga, wisk., mech., cosm., 1919 — dr. W. C. Post, wisk., 1917 — W. L. Beekman, nat. hist., 1919 — E. Stel, ned., aardr., 1918 — dr. H. Kampinga, gesch., ned., 1917 — J. K. van Leeuwen, aardr., 1920 — J. Petersen, staatsw., 1918 — L. Eppinga, boekh., 1918 — E. van Dijk, fr., 1917 — A. van der Linden, hgd, 1918 — H. G. de Maar, eng., 1917 — J. de Grooth, teek., 1917 — J. Hoft, gymn., 1918.

Assen. Rijks HBS 5 j.

Dr. J. F. A. Mellink, *directeur*, nat. hist., 1898 — S. F. van Hasselt, scheik., 1917 — dr. A. van Thijn, wisk., mech., 1904 — J. Petersen, staatsw., 1918 —

J. Zijlstra, aardr., gesch., 1906 — J. Marwitz, id., 1920 — mej. dr. A. L. A. Roessingh, ned., 1915 — J. M. J. Annegarn, fr., 1915 — W. A. Wanting, eng., 1910 — mej. M. A. von der Möhlen, hgd., 1915 — J. G. H. W. Krans, handt., lijnt., 1889 — A. G. Montfoort, gymn., 1883.

Bergen-op-Zoom. Rijks HBS 5 j.

W. F. Wolters, *directeur*, eng., hgd., 1908 — G. Lottering, wisk., werktuigk., 1917 — J. Appels, wisk., mech., 1919 — H. A. Kuijpers, id., 1919 — J. F. Bevin, plantk., dierk., wisk., 1918 — M. Spoon, plantk., dierk., 1920 — A. J. L. Juten, scheik., cosm., 1917 — G. L. Breedvelt, gesch., staatsw., 1906 — H. W. Disper, aardr., 1887 — mej. M. C. Alian, ned., gesch., 1917 — F. H. Sterken, ned., 1893 — H. Rook, fr., 1901 — mej. J. C. E. van der Loeff, id., 1918 — M. Severijn, eng., 1917 — J. H. Rhoen, hgd., 1914 — J. H. Ochtman, handt., lijnt., 1904 — G. H. J. Wiers, gymn., 1901 — W. J. Jansen, id., 1918.

Breda. Rijks HBS 5 j.

B. W. Mondt, *directeur*, mech., 1917 — L. A. Tromp, wisk., cosm., 1918 — G. van Rij, wisk., boekh., 1917 — A. P. G. J. van Boeckel, wisk., 1917 — M. J. van Sas, natuurk., wisk., 1919 — dr. J. E. van den Arend, scheik., 1917 — dr. J. E. Couvée, nat. hist., 1917 — mr. H. B. W. M. Brans, staatsw., 1918 — R. J. de Grood, staatsinr., 1920 — dr. H. A. E. van Gelder, gesch., staath., 1919 — H. A. Rijkens, aardr., 1917 — J. M. Acket, ned., 1917 — C. M. Metzlar, ned., gesch., aardr., 1919 — C. Goedeljee, fr., 1917 — E. E. Hartmann, fr., 1917 — G. M. van Riemsdijk, eng., 1917 — mej. J. Seijl, eng., 1918 — J. A. Sormani, hgd., 1917 — D. J. van Enst, id., 1917 — A. H. S. Wirtz, teek., 1917 — ...., lijnt. - E. J. H. Pollen, gymn., 1917 — P. H. J. M. Siegmund, id., 1919

Brielle. Rijks HBS 5 j.

C. A. de Looze, *directeur*, scheik., nat. hist., 1916 — J. B. H. Köster, wisk., 1920 — J. Mol, wisk., natuurk., werktuigk., cosm., 1916 — P. de Hullu, wisk., boekh., 1918 — G. H. Verduyn den Boer, wisk., 1919 — M. Spoon, plant- en dierk., 1918 — mej. A. C. Feekes, nat. hist., 1920 — P. C. de Jonge, staatsw., 1919 — P. J. Dobbelaar, gesch., 1920 — H. Zandvoort, aardr., 1920 — mej. B. C. M. Mulder van de Graaf, ned., 1916 — G. M. van Krieken, fr., 1916 — C. Th. Merkes, hgd., 1916 — S. Anholt, id., 1917 — P. J. H. O. Schut, eng., 1920 — J. C. Raue, hand- en rechtl. teek., 1916 — J. Trellers, gymn., 1916.

Coevorden. Rijks HBS 5 j.

H. C. Derksen, *directeur*, wisk., boekh., 1909 — W. H. Huijsman, natuurk., plant- en dierk., 1912 — G. S. Veltrop, wisk., 1920 — F. J. J. Driesens, wisk., werktuigk., 1917 — A. J. van der Laan, wisk., cosm., 1917 — J. W. van Dalfsen, wisk., scheik., 1919 — P. J. Puister, ned., 1909 — dr. Chr. F. Haje, gesch., aardr., 1919 — H. Eggink, aardr., 1920 — L. J. de Langen, staatsw., 1917 — mej. J. Augspurg, gesch., ned., 1916 — W. de Boer, fr., 1917 — I. Cransberg, hgd., eng., 1911 — mej. B. Polak, hgd., 1920 — J. Galema, ned., eng., 1916 — E. Temme, teek., 1909 — J. H. G. Pabon, gymn., 1910.

Deventer. Rijks HBS 5 j.

W. de Visser, *directeur*, wisk., mech., lijnt., 1920 — J. A. Blok, wisk., lijnt., 1920 — dr. C. M. Hoogenboom, natuurk., cosm., 1920 — J. P. G. Grootendorst, wisk., 1920 — dr. W. Middelveld Viersen, scheik., 1920 — dr. G. Postma, nat. hist., 1920 — C. J. de Bruyn Kops, boekh., staatsw., 1920 — R. Schuiling aardr., 1920 — J. A. Rispens, ned., gesch., 1920 — dr. W. H. Staverman,

ned. gesch., 1920 — H. G. Martin, fr., 1920 — mej. C. A. Stuitje, id., 1920 — mej. M. Elshout, eng., 1920 — mej. I. J. E. van Dissel, id., 1920 — mej. J. Korteling, id., 1920 — A. van Dissel, hgd., 1920 — mej. H. M. van Gulpen, id., 1920 — B. Korteling, handt., 1920 — W. J. van Viersen, gymn., 1920 — mej. G. A. Wilmink, id., 1920.

Dragten. Rijks HBS 5 j.

Dr. J. C. Wildervanck, *directeur*, 1919 — M. Wiegersma, aardr., schoonschr., plant- en dierk., 1919 — H. K. Schippers, wisk., 1919 — J. van der Baan, ned., gesch., 1919 — dr. P. M. J. Th. Vrijdaghs, fr., 1919 — mej W. J. Vergouwe, hgd., 1919 — mej. I. J. E. van Dissel, eng., 1919 — H. Martin, teek., 1919 — R. de Vries, gymn., 1919.

Goes. Rijks HBS 5 j.

Dr. N. Bakker, *directeur*, wisk., mech., 1918 — A. K. Zweede, wisk., mech., natuurk., 1901 — dr. J. van Bruggen, wisk., natuurk., cosm., 1916 — E. Frenkel, wisk., scheik., 1917 — P. C. van der Wolk, nat. hist., 1919 — J. Jansma, gesch., 1919 — E. J. Poll, gesch., ned., 1913 — H. Zuring, aardr., nat. hist., 1918 — mr. Ph. R. Hugenholtz, staatswet., 1920 — S. A. Leopold, fr., 1898 — M. van Breen, eng., schrijven, 1901 — W. J. Noordhoek, hgd., 1914 — mej. A. C. Breetvelt, boekh., 1920 — A. D. F. van der Wart ✠, handt., lijnt., 1892 — C. T. Ruben, gymn., 1913.

Gouda. Rijks HBS 5 j.

Dr. S. S. Hoogstra, *directeur*, gesch., ned., 1903 — J. A. W. Baart, wisk., mech., cosm., 1900 — K. Spoelstra, wisk., handelswet., 1904 — W. A. Piets, wisk., mech., lijnt., 1902 — dr. J. H. van Burkom, plant- en dierk., 1912 — S. J. Vroman, natuurk., 1911 — dr. J. Millikan, scheik., 1917 — S. van Heyningen, staatsw., 1904 — J. Kofman, aardr., 1915 — J. H. van den Bosch, ned., 1894 — W. Zuijdam, ned., gesch., 1908 — dr. J. Huges, gesch., 1906 — P. J. C. E. Douwes Dekker, fr., 1907 — N. van Wijngaarden, id., 1920 — W. Kok, eng., 1915 — A. Speyer, id., 1914 — D. G. Noordijk, hgd., 1914 — A. M. Aben, hgd., 1916 — C. J. J. Bosch, handt., 1918 — D. van Duuren, gymn., 1899.

Groningen. Rijks HBS 5 j.

. . . ., *directeur*, — dr. O. P. Postma, wisk. mech., cosm., 1894 — dr. D. Dijken, wisk., 1903 — dr. N. R. Pekelharing, id., 1918 — dr. K. W. Rutgers, wisk., mech., cosm., 1911 — W. G. A. Meijer, wisk., natuurk., 1905 — dr. H. C. Germs, scheik., 1917 — dr. P. Terpstra, scheik., natuurk., 1917 — W. R. G. Koopman, nat. hist., 1920 — W. L. Beekman, id., 1920 — H. Zondervan, aardr., 1902 — dr. I. Mendels, gesch., ned., 1901 — dr. G. M. Reyntjes, gesch., 1918 — mej. E. J. Veen, id., 1917 — dr. B. van Halteren, ned., aardr., 1916 — J. H. Kool, fr., 1916 — W. F. Hildebrand, id., 1918 — H. Weersma, eng., 1905 — H. G. de Maar, id., 1911 — H. W. Rutgers, hgd., 1913 — mej. S. Z. Abrahams, id., 1917 — mr. dr. J. Kalma, staatsw., 1906 — mej. H. H. Doornbosch, boekh., 1920 — D. Veersema, hand- en lijnt., 1919 — mej. A. van Wering, gymn., 1905 — J. Daams, id., 1908.

Harlingen. Rijks HBS 5 j.

H. G. Harkema, *directeur*, aardr., 1920 — F. van Ruyven, wisk., mech., 1920 — J. Gootjes, natuurk., scheik., mech., cosm., 1920 — mej. dr. R. van der Meulen, nat. hist., wisk., 1920 — S. Siersema, boekh., staath., 1920 — H. de Buck, ned., 1920 — D. de Koff, staatsinr., gesch., 1920 — . . . ., fr. — mej. A. J. C. Tam, eng., 1920 — J. J. Stratingh, hgd., 1920 — L. H. Dinn, handt., lijnt., 1920 — S. Vestdijk, gymn., 1920.

Heerenveen. Rijks HBS 5 j.

. . . ., *directeur,* — A. P. Potma, wisk., mech., 1917 — W. G. Kloos, id., 1918 — D. H. Poort, id. 1919 — dr. A. M. Valeton, scheik., natuurk., 1919 — G. H. ten Bruggencate, natuurk., plantk., dierk., cosm, 1918 — N. H. Vlasveld, gesch., aardr., 1915 — M. van Veen, id., 1919 — L. de Groen, boekh., 1920 — S. M. Noach, ned., 1910 — dr. P. M. J. Th. Vrijdaghs, fr., 1919 — W. K. van Spanje, fr., 1919 — J. F. Rabbinowitsch, hgd., 1915 — mej. W. J. Vergouwe, id., 1919 — L. J. Walvius, eng., 1919 — H. Rozenbeek, handt., lijnt., 1882 — . . . ., gymn.

Helder. Rijks HBS 5 j.

W. G. van der Meer, *directeur,* wisk., mech., 1912 — dr. B. M. van Dalfsen, wisk., cosm., 1910 — E. Hoegsma, id., 1915 — dr. C. H. Ketner, scheik., 1907 — J. Chr. Reeders, natuurk., nat. hist., 1911 — dr. M. van Leeuwen, gesch., 1917 — C. W. Pape, aardr., 1917 — mej. N. Ranneft, ned., 1917 — mej. B. J. Niemeijer, fr., 1918 - H. L. Bouwman, eng., 1898 — M. van Maanen, hgd., 1907 — Y. de Haan, handt., lijnt., 1898 — W. N. Francken, boekh., staatswet., 1898 — J. Stammes, gymn., 1915.

Helmond. Rijks HBS 5 j.

H. van den Berg, *directeur,* natuurk., nat. hist., mech., wisk., cosm, 1915 — J. F. Roest, scheik., 1920 — G. Kalma, wisk., mech., natuurk., nat. hist., 1919 — P. C. van Stappen, wisk., boekh., 1894 — G. J. Stocksmeier, ned., gesch., staath., 1910 — J. B. Wilmink, gesch., aardr., 1918 — J. L. C. A. Meijer, ned., 1885 — mej. Th. M. Raymakers, fr., 1920 — R. J. Donker, hgd., 1919 — J R. van Dijk, eng., 1911 — A. J. A. Asselbergs, handt., lijnt., 1891 — A. A. Meilink, gymn., 1905.

's-Hertogenbosch. Rijks HBS 5 j.

H. C. Brans, *directeur,* fr., 1913 — J. N. Visschers, wisk., handelsw., 1901 — H. Versteeg, wisk., 1917 — A. L. H. Bingen, wisk., natuurk., mech., 1911 — dr. C. H. Sluyter, scheik., 1910 — dr. J. H. Wakker, nat. hist., 1897 — R. J. de Grood, staatsw., 1917 — mr. J. H. F. Janssen, gesch., 1901 — H. Rutgers, aardr., gesch., 1902 — F. Allan, ned., 1895 — D. L. C. de Milleret, fr., 1910 — J. A. Bastiaenen, eng., 1916 — J. H. Toole, hgd., 1887 — dr. J. F. D. Blöte, id., 1901 — J. H. Stuyver, teek., 1912 — A. B. Kooyman, gymn., 1894.

Hoorn. Rijks HBS 5 j.

Dr. W. C. L. Bronsveld, *directeur,* gesch., 1897 — dr. H. A. Naber, wisk., natuurk., 1905 — J. H. Roog, wisk., mech., 1920 — dr. J. de Vries, wisk., 1917 — G. M. de Jongh Schiffer, scheik., nat. hist., 1903 — W. N. Francken, staatsw., handelsw., 1911 — F. H. Holzmüller, gesch., aardr., 1909 — dr. H. Bouwman, ned., 1911 — J. F. Schultink, ned., gesch., 1919 — H. Nieuwenhuyse, fr., 1917 — R. van Duinen, eng., 1883 — H. Jager, hgd., 1914 — J. C. Kerkmeijer, teek., 1897 — H. W. F. Hetterschij, gymn., 1895.

Leeuwarden. Rijks HBS 5 j.

Dr. H. F. Huisken, *directeur,* werkt., cosm., 1910 — R. Palsma, wisk., natuurk., 1913 — dr. G. Deinema, wisk., 1918 — M. E. van Terwisga, wisk., mech., 1918 — A. Hoitsma, id., 1919 — J. G. Roest Crollius, scheik., 1919 — J. Jensma, plant- en dierk., 1919 — D. A. G. Vastenou, aardr., boekh., 1900 — A. Engelsman, gesch., 1901 — A. de Weerd, ned., 1901 — A. Bartels, ned., gesch., 1918 — J. G. Brederode, fr., 1904 — J. Rottier, fr., 1920 — I. Stibbe, eng., 1909 — A. L. Brouwer, hgd., 1901 — P. A. J. H. Gerversmann, id., 1917 — mr. dr. P. C. Andreae, staatswet., 1912 — A. Velsink, handt., lijnt., 1913 — L. Bogtstra, gymn., 1896.

Meppel. Rijks HBS 5 j.
Dr. P. Middel, *directeur*, wisk., mech., 1919 — dr. M. H. E. Huber Noodt, scheik., 1918 — mej. T. A. Bekkering, plant- en dierk., 1918 — J. P. B. van Lohuizen, wisk., 1917 — P. Vos, wisk., boekh., 1915 — A. Gabel, boekh., 1920 — A. J. van Gelder, aardr., ned., 1918 — J. de Bruijn, gesch., 1917 — I. A. Fischer, ned., 1916 — G. G. J. F. Colb, fr., 1906 — B. van der Werff, hgd., 1905 — C. J. van der Weij, eng., 1918 — L. M. den Hollander, handt., lijnt., 1895 — P. de Jong, gymn., 1918.

Middelburg. Rijks HBS 5 j.
C. D. A. Zimmermann, *directeur*, natuurk., 1914 — A. F. L. Troll, wisk., cosm., mechan., 1915 — L. Burwinkel, wis- en natuurk., 1918 — H. J. van Geuns, wisk., mech., 1919 — dr. R. van der Laan, scheik., 1899 — P. C. van der Wolk, plant- en dierk., 1915 — N. L. Wiltink, aardr., 1919 — H. Snijders, gesch., staatsw., 1883 — dr. K. Kooiman, ned., 1914 — mej. H. E. A. Velthuis, fr., 1917 — J. A. K. van Hasselt, eng., 1917 — A. Petermeyer, hgd., 1908 — D. Kruyder, id., 1902 — W. Kosten, boekh., 1901 — J. K. Swaters, handt., lijnt., 1904 — W. de Graaf, gymn., 1907.

Middelharnis. Rijks HBS 5 j.
E. C. Witsenburg, *directeur*, wisk., mech., 1920 — D. H. Stam, wisk, natuurk., cosm., 1919 — F. W. Nanning, wisk., boekh., 1920 — P. C Kappetein, nat hist., aardr., gesch., 1917 — P. C. de Jonge, staatsw., 1919 — L. C. Buurveld, gesch., ned., 1917 — W. F. de Jong, fr., 1917 — mej. L. Rook, fr., 1920 — mej. M. van Neck, eng., 1920 — mej. M. M. J. Hofman, hgd., 1918 — J. C. Nijland, teek., schr., 1917 — J. van Tiel, gymn., 1918.

Neuzen. Rijks HBS 5 j.
Dr. H. G. ten Bruggencate, *directeur*, ned., 1918 — W. Estor m. i., wisk., natuurk., werktuigk., 1918 — H. L. C. Kok, wisk., boekh., 1918 — G. Westerhof, scheik., nat. hist., cosm., 1919 — W. Temperman, fr., 1918 — C. J. Erkelens, hgd., 1920 — mej. J. J. Stempels, eng., 1918 — J. Wisse, gesch., staatswet., 1918 — P. Westerhof, aardr., ned., 1919 — L. G. van der Eijk, teek., 1918 — K. Duizendstra, gymn., 1918.

Oostburg. Rijks HBS 5 j.
J. A. Spruijt, *directeur*, 1920 — C. L. ter Meulen, wisk., 1920 — A. Hoolhorst, nat. hist., aardr., 1920 — E. P. van der Werff, ned., gesch., 1920 — J. A. A. Vrijdaghs, fr., 1920 — K. E. Freytag, hgd., 1920 — F. E. Idzerda, eng., 1920 — W. H. Willems, gesch., teek., 1920 — A. C. Kievit, gymn., 1920.

Oud-Beijerland. Rijks HBS 5 j.
Dr. G. van Beek, *directeur*, wisk., natuurk., mech., nat. hist., 1918 — K. F. Wijenbergh, wisk., boekh., 1920 — M. van der Graaf, scheik., nat. hist., 1920 — M. O. Albers, ned., 1920 — mej. M. A. Thiel, fr., 1918 — A. C. van Striemen, hgd., 1918 — M. N. van der Woerd, eng., 1918 — B. H. Spijkerboer, gesch., aardr., 1918 — P. C. de Jonge, staatsw., 1919 — J. R. de Geest, handt., 1918 — J. de Jong, gymn., 1918.

Roermond. Rijks HBS 5 j.
Dr. L. de Jong, *directeur*, natuurk., wisk., werkt., 1916 — H. W. de Koning, wisk., natuurk., cosm., 1918 — H. J. Steemers, boekh., 1918 — dr. J. Huisinga, wisk., scheik., 1918 — A. J. M. Gasjeanne, plant- en dierk., 1920 — mr. H. P. de Fluiter, staatsw., gesch., 1904 — G. de Weerd, aardr., gesch., 1901 — mej. A. G. Jongepier, ned., 1920 — P. Meijer, fr., 1892 — H. Huffnagel hgd., 1919 — mej. C. E. J. Opstelten, eng., 1920 — P. H. Kisjes, handt., lijnt., 1891 — J. W. Voncken, gymn., 1912.

Sappemeer. Rijks HBS 3 j.

H. W. J. Priems, *directeur*, natuurk., 1919 — G. Girbes, scheik., wisk., mech., 1920 — R. van der Hoek, wisk., 1919 — H. C. M. van Dijk, id., 1920 — J. Rozenberg, scheik, plantk., dierk., 1917 — W. J. Bouman, nat. hist., 1920 — M. J. H. Böeseken, aardr., gesch., 1901 — H. M. Burwinkel, gesch., ned., 1915 — J. de Smidt, ned., 1920 — N. E. Fatton, fr., 1907 — E. A. Lösener, hgd., 1910 — mej. C. M. Vliegenthart, eng., 1902 — . . . ., boekh., 1920 — G. J. Steenbeek, handt., lijnt., 1889 — H. G. de Ven, gymn., 1920.

Schiedam. Rijks HBS 5 j.

M. Horn (JC3), *directeur*, hgd., 1919 — G. Lindeijer, wisk., werkt., lijnt., 1919 — N. W. van Gelder, wisk., lijnt., 1919 — W. J. Vollewens, wisk., mech., lijnt., 1919 — P. Schut, scheik., 1919 — I. M. van der Vlerk, nat. hist., 1920 — J. H. Massink, natuurk., werktuigk., cosm., 1919 — J. Hoogcarspel, staatsinr., staathuish., 1919 — C. Boorsma, gesch., 1920 — J. Keuning, aardr., 1919 — W. de Bruin, gesch., ned., 1919 — H. de Lint, ned., 1919 — J. Bauwens, fr., 1919 — S. Beenhakker, id., 1919 — C. Deelder, eng., 1919 — J. Smit jr., id., 1919 — S. Anholt, hgd., 1919 — mej. M. P. Fellinga, id., 1919 — J. Tulleners, boekh., handelsrek., 1919 — J. A. Hingman, teek., 1919 — C. Krijger, gymn., 1919.

Steenwijk. Rijks HBS 5 j.

L. van der Wal, *directeur*, eng., 1909 — E. Edinga, wisk., boekh., 1916 — mevr. J. S. H. Thesing-Hietink, wisk., natuurk., 1918 — D. S. Heinsma, wisk., 1919 — R. de Vries, id., 1920 — mej. T. A. Bekkering, plant- en dierk., 1918 — . . . ., gesch., ned. — W. L. Förch, aardr., 1920 — W. F. Themans, fr., 1909 — A. H. Thesingh, hgd., 1912 — J. B. Mulders Cz., teek., 1911 — J. H. Memelink, gymn., 1917.

Tiel. Rijks HBS 5 j.

Dr. J. H. Slothouwer, *directeur*, scheik., nat. hist., 1920 — . . . ., wisk., mech., natuurk., cosm. — J. H. Lindeman, wisk., 1920 — A. G. L. W. van Kregten, handelsw., 1920 — D. J. C. van Batenburg, gesch., aardr., 1920 — mej. J. M. van de Poll, ned., 1920 — E. J. Bomli, fr., 1920 — P. M. de Raadt, eng., 1920 — D. van Emmerik, hgd, 1920 — A. V. E. Pohl, handt., lijnt., 1920 — A. C. Sonneveldt, gymn., 1920.

Tilburg. Rijks HBS „Willem II" 5 j.

Dr. B. Dijksterhuis, *directeur*, gesch., 1899 — dr. E. J. Dijksterhuis, natuurk., mech., cosm., wisk., 1919 — G. J. Acket, wisk., boekh., 1919 — J. C. W. Ising, wisk., 1920 — W. Jansen, scheik., nat. hist., 1899 — R. J. de Grood, aardr., staatsw., 1915 — J. M. Metzlar, ned., 1920 — J. F. Kaekebeke, fr., 1915 — R. de Boer, eng., 1908 — dr. J. F. D. Blöte, hgd., 1883 — J. F. Vrensen, handt., lijnteek., 1910 — J. A. Vorstenbosch, gymn., 1903.

Utrecht. Rijks HBS 5 j.

Dr. P. G. Tiddens, *directeur*, mech., 1917 — W. J. van Lee, wisk., lijnt., 1920 — dr. W. J. A. Jongkees, wisk., mech., cosm., 1914 — S. Engers, wisk., 1910 — H. Looman, id., 1919 — dr. J. B. Brunne, natuurk., cosm., 1920 — dr. T. de Haan, scheik., 1913 — dr. G. Schenk, plant en dierk., 1914 — T. Vink, id., 1920 — J. D. Dorgelo, id., 1919 — I. Stibbe, staatsw., 1905 — D. Aitton, aardr., gesch., 1906 — W. Pik, ned., 1901 — dr. K. Later, aardr., gesch., ned., 1897 — A. Blonk, gesch., aardr., ned., 1919 — R. E. Kaltofen, aardr., 1919 — F. A. Kohly, fr., 1909 — F. Kramer, fr., 1919 — R. R. de Jong, eng., 1902 — B. E. Bouwman, hgd., 1911 — S. Huitema,

hgd., 1919 — A. A. H. Bals, boekh., 1913 — J. W. Barendregt, teek., 1919 — J. H. A. Krediet, lijnt., 1919 — L. D. E. J. Kramer, gymn., 1915 — mevr. H. E. van Holst Pellekaan, id., 1917 — J. Crucq, id., 1919.

Veendam. Rijks HBS 5 j.

Dr. L. M. J. Stoel, *directeur*, natuurk., cosm., 1910 — C. L. P. Stracké, wisk., 1908 — mej. J. M. R. Nottrot, wisk., natuurk., 1917 — W. van Wettum, wisk., mech., 1917 — J. Renier, scheik., nat. hist., 1908 — C. Mensch, ned., aardr., 1920 — H. Roos jr., gesch., staatswet., 1917 — A. H. Smith, ned., 1908 — A. D. J. van 't Hooft, fr., 1908 — J. R. Timmer, fr., 1919 — W. Timmermans, eng., 1908 — H. A. van Veen, hgd., 1917 — G. H. Streurman, id., 1919 — F. de Korte, boekh., 1908 — J. van Voorthuysen, teek., 1908 — M. J G. Hekkens, gymn., 1920.

Venlo. Rijks HBS 5 j.

S. van der Meer, *directeur*, aardr., gesch., 1911 — J. H. Koëter, wisk., boekh., 1912 — . . . . , wisk., —dr. J. H. Tummers, wisk., natuurk., cosm., 1914 — A. J. M. Garjeanne, scheik., nat. hist., 1908 — J. F. Roest, scheik., 1920 — mr. H. P. de Fluiter, staatsw., 1912 — W. D. Verduyn, aardr., ned., 1907 — J. W. Omloo, gesch., ned., aardr., 1920 — J. B. Wilmink, gesch., aardr., 1918 — G. A. A. P. de Sévaux, fr., 1884 — P. H. Kruijtzer, fr., wisk., 1918 — C. H. Postel, eng., hgd., 1894 — H. W. Brans, hgd., 1908 — J. J. Garjeanne, handt., lijnt., 1889 — J. F. Munnich, gymn., 1908 — F. C. G. Duvergé, gymn., 1918 —

Vlissingen. Rijks HBS 5 j.

J. Coster, *directeur*, eng., 1918 — J. J. Vis, wisk., handelswet., 1918 — C. G. Baert, scheik., nat. hist., 1919 — C. de Waard, natuurk., wisk, mech., cosm., 1919 — S. de Vlas, nat. hist., 1919 — dr. W. S. Unger, staatswet., 1918 — J. Brander, aardr., 1918 — H. G. van Grol, ned., 1918 — J. H. Iemhoff, ned., gesch., 1919 — mej. A. J. Krafft, fr., 1918 — mej. H. Schröder, fr., 1919 — W. M. Quist, hgd., 1918 — mej. C. M. Rivière, id., 1920 — mej. G. Roorda, eng., 1920 — D. H. Prins, wisk., 1918 — J. de Wilde, teek., 1918 — L. van der Steen, gymn., 1918.

Wageningen. Rijks HBS 5 j.

Dr. G. M. Slothouwer, *directeur*, gesch., 1899 — dr. S. L. van Oss, wisk., mech., 1919 — mej. J. Bleeker, wisk., 1918 — dr. H. Onnen jr., natuurk., cosm., 1908 — dr. R. N. de Haas, scheik., 1898 — A. J. van der Laan, wisk, mech., 1920 — D. Klay, gesch., 1911 — J. M. van der Hoogt, aardr., ned., 1912 — dr. P. C. M. Bos, staatsw., 1918 — J. Spinoza Catella Jessurun, ned., 1914 — R. W. Lieve, ned., 1919 — mevr. A. A. Sirks-Joustra, fr., 1918 — J. C. Nieuwkoop, fr., 1919 — H. Sparnaay, hgd., 1917 — S. Italianer, id., 1919 — S. F. Kleinbentink, eng., 1910 — F. H. Jacobs, handt., lijnt., 1912 — A. R. Vermeulen, gymn., 1895 — mej. H. Velleman, id., 1920 — C. J. Keijzer, biolog. wetensch., 1919.

Warffum. Rijks HBS 5 j.

E. M. van der Zijl, *directeur*, natuur-, schei-, plant- en dierk., 1917 — H. Cleveringa, wisk., boekh., 1918 — W. J. Bouman, plant- en dierk., 1919 — R. H. V. van Lawick, wisk., natuurk., mech., 1919 — B. H. Peteri, ned., aardr., gesch., 1917 — A. J. M. Bruggemeijer, ned., fr., 1918 — W. A. F. Caspersz, eng., 1896 — A. Th. du Crocq, hgd., 1909 — P. Meindersma, aardr., gesch., 1920 — J. Petersen, staatsw., 1920 — mr. S. K. de Waard, staatswet., 1919 — L. A. Kortenhorst, handt., lijnt., 1916 — J. B. Rauwerda, gymn., 1909.

Winterswijk. Rijks HBS 5 j.

A. Landman, *directeur*, aardr., staatswet., 1907 — J. van der Breggen, wisk., natuurk., mech., 1898 — W. Grooters, wisk., scheik., 1912 — J. C. de Vries, wisk., 1917 — jhr. H. J. A. Pompe van Meerdervoort, wisk., cosm., 1919 — F. J. M. Offerijns, nat. hist., 1919 — B. G. Halberstadt, ned., aardr., 1916 — W. Heldt, ned., eng., 1908 — mej. C. Mallinckrodt, gesch., 1918 — Th. C. J. Copray, ned., gesch., aardr., 1919 — B. Meijering, aardr., 1919 — J. A. Dijkshoorn, fr., 1900 — mej. J. C. de Bruin, hgd., 1898 — mej. E. Eversmann, hgd., fr., 1919 — L. D. Wolters, boekh., 1907 — B. A. J. Reith, teek., 1917 — E. Wiechers, gymn., 1917 — mej. B Hartsinck, id., 1919.

Zaltbommel. Rijks HBS 5 j.

A. van der Ent, *directeur*, eng., 1916 — A. Zwaan Kz., wisk., natuurk., mech., cosm., 1919 — M. Schoone, wisk., 1919 — W. Dorgelo, planten dierk., 1920 — A. Mol, scheik., 1920 — mr. H. W. B. M. Brans, staatsinr., staath., 1918 — mej. E. Neiszen, gesch., 1919 — H. Beckering Vinckers JBz., ned., aardr., 1916 — H. Pannekoek, fr., 1919 — C. van Liere, hgd., ned., 1916 — H. A. J. Bonsel, boekh., 1916 — A. M. J. Diemont, handt., 1916 — A. V. E. Pohl, lijnt., 1916 — M. P. van den Berg, gymn., 1918.

Zierikzee. Rijks HBS 5 j.

J. A. de Bruyne, *directeur*, staatsw., aardr., 1907 — A. J. van der Molen, wisk., mech., natuurk., cosm., 1912 — L. Bouter, wisk., 1907 — . . . ., wisk. — W. C. Monna, id., 1919 — . . . ., boekh., staatsinr. — H. A. J. Pieters, scheik., nat. hist., 1920 — P. E. Muller, ned., 1920 — mej. D. A. Felix, gesch., 1917 — W. Valk, id., 1920 — J. Sabelis, fr., 1920 — mej. A. J. Alma, eng., 1919 — mej. G. A. H. W. Broekhuis, hgd., 1919 — N. J. Visser, teek., 1919 — J. Bongertman, gymn., 1912.

Zwolle. Rijks HBS 5 j.

Dr. A. J. Botermans, *directeur*, ned., 1916 — J. H. Reiniers jr., wisk., cosm., mech., natuurk., 1912 — J. Polak, id., 1906 — A. D. Nathans, id., 1917 — . . . ., wisk., mech., natuurk., — dr. W. P. A. Jonker, scheik., nat. hist., 1913 — mej. dr. E. G. Chr. Talma, nat. hist., 1918 — C. J. de Bruyn Kops, staatsw., handelsw., 1884 — B. J. Krijgsman, staatsinr., 1920 — H. Postema, aardr., 1913 — A. G. A. Demmers, gesch., 1915 — J. van Rossem, ned., gesch., 1920 — S. Elte, ned., 1920 — J. A. Meursinge, fr., 1905 — M. J. Premsela, fr., 1919 — N. Dallinga, eng., 1918 — J. G. Talen, hgd., 1890 — A. Geluk, id., 1911 — J. de Jong Hz., handt., lijnt., 1889 — A. O. Vleeshouwer, gymn., 1914 — mej. M. W. J. Milatz, id., 1917.

Gemeentelijke Hoogere Burgerscholen.

Amsterdam. 1ste Gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 60 tot *f* 250, naar het inkomen der ouders; leerlingen van buiten de stad het maximum.

Dr. H. Hemmes, *directeur*, 1914 — B. de Greve, wisk., mech., 1898 — H. B. Bone, wisk., mech., cosm., 1911 — dr. P. Brandsen, id., 1914 — dr G. C Gerrits, natuurk., 1905 — dr. H. Hemmes, scheik., 1898 — dr. J. Maarse, id., 1917 — J. A. van den Andel, id., 1920 (tijd.) — A. Dumoulin, nat. hist., 1920 (tijd.) — dr. A. J. d'Ailly jr., gesch., 1898 — dr. A. J. de Jong, ned., gesch., 1915 — G. H. Mouw, staatswet., 1919 — J. Rienstra, aardr., 1895 — W. van den Ent, ned., gesch., 1920 — H. L. de Leeuw, fr., 1903 — J. J. Becker Elzinga, id., 1920 — C. J. Hoolboom, hgd., 1902 —

J. C. de Buisonjé, hgd., 1918 — J. C. G. Grasé, eng., 1892 — mej. H. Carsten, id., 1920 (tijd.) — S. J. van de Vliet, handelsw., 1902 — H. J. van Dijk, handteek., 1896 — W. J. Brandts, rechtl. teek., 1908 — H. A. Elias, lichaamsoef., 1910 — mej. W. van Oversteeg, id., 1918.

Amsterdam. 2de Gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 60 tot *f* 250; alsvoren.

Dr. Z. P. Bouman, *directeur*, wisk., cosm., 1896 — W. Ph. Lindner, natuurk., 1899 — dr. Th. van der Waerden c. i., mech., 1902 — dr. B. Gonggrijp, wisk., mech., 1909 — J. Lepoeter, wisk., 1915 — W. Koster Dz., wisk., 1918 — dr. J. P. Wuite, scheik., techn., warenk., 1918 — P. H. Beijer, scheik., 1919 — dr. H. W. Heinsius, nat. hist., 1899 — J. G. Morren, staatsw., 1919 — dr. M. G. de Boer, gesch., 1910 — A. Jochim, aardr., 1911 — G. Leffertstra, ned., 1912 — dr. J. O. S. van der Veen, ned., gesch., 1918 — J. P. Griss, fr., 1908 — W. Kruls, fr., 1917 — H. de Groot, eng., 1920 — mej. L. Snitslaar, id., 1920 — A. Kolkman, hgd., 1903 — J. J. H. Lambermon, id., 1908 — S. J. van de Vliet, boekh., 1900 — J. van Schaik, lijnt., 1918 — W. J. Brandts, id., 1920 — H. J. Horn jr., handt., 1892 — G. Staalman, gymn., 1897 — mevr. M. H. J. Vlas-Ummels, id., 1903.

Amsterdam. 3de Gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 60 tot *f* 250; alsvoren.

Dr. D. Coelingh, *directeur*, wis- en werktuigk., cosm., 1903 — dr. P. I. Helwig, wisk., werktuigk., cosm., 1901 — dr. N. Quint Gz., natuurk., 1902 — dr. G. C. A. Valewink, wisk., werktuigk., cosm., 1903 — dr. N. G. W. H. Beeger, id., 1917 — J. de Lint, nat. hist., 1902 — dr. H. C. Bijl, scheik., 1902 — H. Gerding, id., 1920 — dr. J. Ruinen, gesch., ned., 1912 — A. K. Castelein, aardr., 1903 — dr. A. Borgeld, gesch., ned., 1901 — dr. W. L. D. van den Brink, id., 1916 — C. W. B. Ingenhoes, fr., 1902 — W. Kruls, id., 1920 — C. van Heerikhuizen, eng., 1918 — dr. F. Leviticus, hgd., 1901 — J. C. de Buisonjé, hgd., 1918 — J. G. Morren, staatsw., 1920 — S. J. van de Vliet, boekh., 1902 — W. Zwier GHz., handt., 1901 — W. J. Brandts, lijnt., 1902 — G. K. L. J. W. Wensink, gymn., 1915 — mej. W. van Oversteeg, id., 1918.

Amsterdam. 4de Gem. HBS 5 j. (schoolg. *f* 60 tot *f* 250, als voren) en daarmede vereenigde HBS 3 j. (schoolg. *f* 100 tot *f* 250, als voren).

Dr. A. Verschuur, *directeur*, ned., gesch., 1920 — A. van der Groen, wis- en natuurk., 1920 — J. H. Schaft, id. (tijd.) — H. P. Hoestra, id. (tijd.) — Ch. E. Bastert, plant- en dierk. (tijd.) — J. J. Fahrenfort, aardr. (tijd.) — B. Jongsma, id. (tijd.) — T. de Boone, gesch., ned., 1920 — E. Rijpma, id., 1920 — dr. W. C. D. van den Brink, id. (tijd.) — W. van der Molen, fr., 1920 — J. J. B. Elzinga, id. (tijd.) — J. W. van Cittert, hgd., 1920 — J. J. H. Lambermon, id. (tijd.) — C. E. 't Hart, eng. (tijd.) — mr. E. van Tuinen, staatsinr. (tijd.) — A. Scherpenhuijsen, handt., 1920 — W. H. Taconis, lichaamsoef., 1920 — G. van Egmond, id. (tijd.) — P. H. van Gestel, schoonschr. (tijd.).

Amsterdam. 1ste Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 30 tot *f* 180 alsvoren.

Dr. G. C. van 't Hoog, *directeur*, 1920 — D. Mars (**Rg**), wisk., 1900 — C. F. Dittmer, id., 1920 — P. Wijdenes, wisk., boekh., 1911 — A. Keesing, natuurk., 1916 — J. G. Morren, staatsw., 1919 — J. S. Grossier, gesch., aardr., 1911 — H. N. ter Veen, aardr., 1913 — G. de Boer Jz., ned., hgd., 1906 — H. D. Nanninga, ned., 1920 — H. G. van der Waals, fr., 1887 — J. H. van Balen, fr, 1920 — P. R. van Pelt, hgd., 1919 — C. E. de Haas, eng., 1916 — A. Scherpenhuysen jr., handt., 1916 — J. van Schaik, id., 1920 — J. H. Luiting, gymn., schr., 1889 — mevr. C. G. Schutte-Westenberg, id., 1920.

Amsterdam. 2de Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 30 tot *f* 180; alsvoren.

P. de Vos jr., *directeur*, ned., aardr., 1912 — H. Scholten, wisk., boekh., 1908 — F. Ozinga, id., 1912 — A. J. Budding, wisk., 1920 — C. F. Dittmer, id. 1920 — mej. L. F. Harger, kennis der natuur, 1907 — A. Kooijman, id., 1914 — mej. A. Feltkamp, id., 1920 — W. C. L. Sanders, aardr., gesch., 1911 — S. J. Kraal, aardr., 1915 — T. Blauwkuip, gesch., 1918 — J. W. Haverkamp, ned., hgd., 1909 — G. Hofstee, id., 1918 — J. Raven, fr., 1920 — D. de Lange, id., 1907 — P. Jorissen, hgd., 1918 — G. van Herwaarden, eng., 1902 — N. H. M. Zwager, id., 1920 — G. H. Mouw, staatswet., 1919 — J. van Schaik, schr., 1918 — E. Tamson, teek., 1918 — A. Pellen, gymn., 1913 — mej. S. W. de Kup, id., 1918.

Amsterdam. 3de Gem. HBS 3 j. Zie Handelsdagscholen.

Amsterdam. 4de Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 30 tot *f* 180; alsvoren.

Dr. J. Hoeksma, *directeur*, ned., 1916 — S. van Dissel, kennis der natuur, 1892 — dr. W. Bruyel, gesch., aardr., 1910 — P. Klinkenberg, id., 1919 — dr. W. F. Tiemeijer, ned., gesch., aardr., 1905 — dr. A. A. Verdenius, ned., aardr., 1904 — G. Walch Wz., fr., 1894 — P. B. Benjert, id., 1916 — mej. L. Snitslaar, eng., 1919 — L. Versteeg, id., 1910 — D. van Eek, hgd., 1917 — J. Kroon jr., id., 1913 — dr. G. J. Stracke, kennis der natuur, 1918 — F. Brouwer, wisk., 1918 — K. Pijper, id., 1919 — G. J. Feith, handt., 1908 — S. C. de Hoop, gymn., 1905 — mevr. G. van der Bilt-Hopper, gymn., 1914 — mej. M. C. Bakker, id., 1920 — A. W. Groote, stenogr., 1910 — D. Blomberg, stenogr., machineschr., schr., 1915 — H. J. Hultzer, stenogr., 1917.

Amsterdam. 5de Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 15 tot *f* 400; alsvoren.

I. Mauritz, *directeur*, fr., 1917 — H. B. van der Heijde, wisk., natuurk., 1916 — R. Kuiper, wisk., 1917 — mej. M. G. Mauritz, wisk., 1918 (tijd.) — O. H. Westerhof, wisk., boekh., 1920. — dr. A. J. van Pesch, natuurkennis, 1916 — A. Veenstra, gesch., staatsinr., 1916 — F. G. Schuringa, ned., aardr., 1916 — P. Koster, ned., gesch., 1917 — J. J. Wissenburgh, fr., 1916 — dr. K. J. Riemens, id., 1916 — P. R. van Pelt, hgd., 1920 (tijd.) — D. J. Polak, id., 1916 — A. Eijkelboom, eng., 1916 — J. de Kan, aardr., schoonschr., 1916 — J. B. Manger, gesch., aardr., 1920 (tijd.) — F. de Graaf, handt., 1916 — mevr. G. van der Bilt-Hopper, gymn., 1916 — G. H. Sutherland Royaards, id., 1917.

Amsterdam. 6de Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 30 tot *f* 180; alsvoren.

Dr. D. A. Sloos, *directeur*, ned., gesch., 1918 — A. Houdijk, wisk., natuurk., 1918 — G. van Twisk, wisk., 1919 — A. Bruinsma, wisk., 1920 — P. F. M. Elast, wisk., 1918 (tijd.) — dr. G. Stracke, natuurk., 1918 — P. Jouwersma, gesch., 1920 (tijd.) — H. B. Billenkamp, aardr., 1920 — mej. H. M. de Weeger, ned., 1918 — A. Tol, id., 1920 — L. Bouman, fr., 1918 — W. Timmermans, fr., 1918 (tijd.) — H. Wolf, hgd., 1918 — mevr. Renes-De Leeuw, id., 1919 (tijd.) — mej. G. Leyh, eng., 1919 (tijd.) — W. Maandag, handt., 1918 — W. Spareneijk, schoonschr., stenogr., 1918 (tijd.) — W. Rob, gymn., 1918 — mej. D. de Jong, gymn. meisjes, 1920.

Amsterdam. 7de Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 15 tot *f* 400; alsvoren.

J. H. F. Rodenburg, *directeur*, hgd., 1919 — H. P. Hoestra, wisk., 1920 (tijd.) — P. Vos, wisk., boekh., 1919 — drs. P. Bosch, natuurk., 1920 (tijd.) — drs. Broeckens, nat. hist., 1920 (tijd.) — drs. J. B. Manger, gesch., 1920 (tijd.) — J. Denijs, aard., 1919 — drs. F. G. Doornbosch, ned., gesch., 1919 — drs. A. Hendriks, id., 1920 — P. Fabriek, fr., 1919 —

F. P. J. Petit, fr., 1920 — G. Knop, hgd., 1919 — mej. Th. J. Marius, id., 1920 (tijd.) — A. C. Stehouwer, eng., 1919 — J. G. van der Valk, handt., schoonschr., 1919 — P. H. Drenth., stenogr., 1919 (tijd.) — L. A. Reilingh, gymn., 1919 — mevr. R. Kühlemann-Coltof, id., 1919.

Amsterdam. Gem. HBS voor meisjes 5 j.; schoolg. *f* 60 tot *f* 250; alsvoren.

A. C. van den Bergh, *directrice*, 1904 — mej. dr. I. A. Nijland, ned., 1899 — mej. M. Guye, fr., 1905 — mej. E. de Jong, fr., 1899 — mej. E. M. Boland, hgd., 1916 — mej. G. Lely, eng., 1910 — mej. A. E. S. Bianchi, eng., 1920 — mej. C. Walburgh Schmidt, gesch., 1899 — mej. M. Claasen, aardr., 1908 — mej. N. J. G. Glerum, gesch., aardr., 1919 — mej. W. C. Kerlen, wisk., 1907 — mej. H. P. C. Driessen, handw., 1917 — mej. C. H. van Gendt, ned., 1918 — mej. A. M. E. G. Meurer, hgd., 1899 — mej. L. F. Harger, nat. hist, 1902 — mej. J. C. Greeter, gymn., 1901 — mej. S. W. de Kup, id., 1917 — A. van Herk, wisk., boekh., 1911 — dr. P. C. J. Euwes, natuurk., scheik., 1915 — D. Stigter, staatsw., 1920 — mej. A. Veen, teek., aesthetica, 1914 — mej. N. Zeper, teek., 1920.

Apeldoorn. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 10000; schoolg. naar het jaarlijksch inkomen van de ouders der leerlingen of van diegenen der ouders, die met de kosten van de opvoeding der leerlingen zijn belast, en voor weezen en meerderjarigen naar hun jaarlijksch inkomen.

Dr. N J. van der Lee, *directeur*, natuurk., 1903 — C. J. S. Tetterode, wisk., 1912 — C. P. Logemann, wisk., natuurk., werkt., cosm., 1907 — W. Oosterbaan, wisk., 1912 — J. A. Huisken, id., 1919 — J. H. Koers, scheik., 1920 — L. Janse, nat. hist., 1915 — J. F. L. Saunders, staatsw., 1919 — C. de Boer, aardr., 1915 — L. A. E. van den Leij, id., 1920 — mej. D. Grünberg, gesch., 1918 — R. J. Spitz, ned., 1913 — mej. dr. G. Coops, ned., gesch., 1919 — A. H. E. Verhaegh, fr., 1907 — G. S. Wijler, fr., 1920 — H. van Cleeff, hgd., 1900 — mej. J. Valeton, id., 1920 — A. R. van Wel, eng., 1903 — L. D. Wolters, handelsw., boekh., 1902 — H. N. Polderman, hand- en rechtl. teek., 1920 — J. Straatman, gymn., 1901 — mej. J. H. Pannekoek, id., 1919.

Arnhem. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 15000; schoolg. *f* 60, voor enkele lessen *f* 6 tot *f* 60; voor leerlingen uit buitengemeenten, waarmede geen overeenkomst is aangegaan, het dubbele schoolgeld.

Dr. H. Hulshof, *directeur*, cosm., 1907 — dr. H. A. W. Speckman, wisk., mech., 1896 — A. van der Laan, wisk., 1893 — dr. B. Meilink, natuurk., cosm., 1903 — dr. J. Spijkerboer, wis-, natuur- en werktuigk., 1918 — W. G. L. Wieringa, id., 1918 — H. J. W. J. Remmers, scheik., 1914 — dr. C. Euwen, pract. scheik., 1911 — dr. A. C. Oudemans, nat. hist., 1896 — mr. dr. G. L. van Oosten Slingeland, staath.h.k., statistiek, staatsinr., handelsr., 1910 — T. Hazewinkel, gesch., schr., 1884 — dr. H. Tonkes, aardr., 1889 — dr. A. van de Water, *onderdirecteur*, ned., 1904 — dr. J. P. M. L. de Vries, id., 1919 — drs. G. Das, ned., gesch., 1919 — E. E. B. Lacomblé, fr., 1887 — W. L. van Beekom, fr., 1909 — J. F. Bense, eng., 1889 — C. H. Bendien, id., 1911 — J. J. Menkema, hgd., 1902 — H. A. L. van Olphen, id., 1906 — H. G. Bom Wz., boekh., 1901 — F. W. van der Haagen, handt., 1911 — J. F. J. Atkins, wisk., lijnt., 1918 — J. A. L. de Ladhouder, gymn., 1901.

Arnhem. Gem. HBS 3 j., met daaraan verbonden handelsschool; rijkssubsidie *f* 7000, voor de HBS en *f* 3600 voor de handelssch.; schoolg. HBS *f* 30, voor enkele lessen *f* 3 tot *f* 30, op de handelsschool *f* 40 's jaars; voor enkele lessen *f* 4 tot *f* 40. Voor leerlingen uit buitengemeenten, waarmede geen overeenkomst is aangegaan, het dubbele schoolgeld.

E. Meijer, *directeur*, wisk., 1902 — dr. D. P. A. Verrijp, wisk., scheik., 1902 — K. Schouten, wisk. 1915 — J. H. Wansink, id., 1920 — dr. D. H. Cocheret, natuur-

wet., 1908 — dr. C. J. Baart de la Faille, natuurwet., 1920 — mej. S. E. M. Poppes, nat. hist., 1919 — mr. M. J. Wolff, staathuishoudk., handelsr., 1905 — H. G. Bom Wz., boekh., handelsrek., 1902 — dr. S. P. Haak, aardr., gesch., 1904 — E. G. Hartlief, aardr., 1919 — G. Busscher, *onderdirecteur*, ned., schr., 1902 — N. M. Althuizen, fr., 1902 — H. Teerink, eng., 1913 — E. G. O. A. Engels, id., 1917 — A. H. Bensmann, hgd., 1902 — H. A. L. van Olphen, id., 1917 — P. D. Maandag, handt., rechtl. teek., 1919 — H. M. Crane, gymn., 1913 — mej. J. G. H. Vrijborg, stenogr. en machinesch., 1920.

Arnhem. Gem. HBS voor meisjes 5 j.; rijkssubsidie *f* 5000; schoolg. *f* 60, voor enkele lessen *f* 6 tot *f* 60.

Mej. H. S. van Asperen, *directrice*, wisk., 1913 — mej. P. J. Fluijt, id., 1917 — mej. H. F. J. Backer, id, 1919 — mej. S. de Vooijs, eng., 1910 — mej. E. H. Mulder, aardr., 1911 — mej. dr. J. M. de Waal, gesch., 1915 — mej. C. J. van Nes, ned., handw., schr., 1893 — mej. dr. Joh. Snellen, ned., 1910 — mej. L. H. Iwema, fr., 1918 — mej. A. F. Abramsen, fr., 1919 — mej. W. E. van Roggen, hgd., 1900 — mej. M. A. C. Leurink, id., 1919 — mej. E. Leopold, zang, 1913 — mej. V. M. Gerritzen, gymn., 1897 — mej. W. C. S. C. Bader, gezondheidsleer, 1907 — dr. C. Euwen, scheik., natuurk., cosm., nat. hist., 1911 — B. W. van der Wiel, natuurk., werktuigk., cosm., 1919 — mr. M. J. Wolff, staatsw., 1905 — mej. H. A. Smits, handt., lijnt., 1917.

Delft. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 10.666,67; schoolg. inkomens beneden *f* 1500 *f* 50; van *f* 1500 tot beneden *f* 11000 voor elke *f* 500 *f* 5 meer; *f* 11000 en daarboven *f* 150; voor enkele lessen: eenmaal 's weeks 15 pCt., tweemaal 20 pCt., driemaal 25 pCt. en viermaal 30 pCt. van het schoolgeld. Het schoolg. voor de buitenleerlingen bedraagt *f* 180 per leerling.

Ir. C. van Drooge, *directeur*, wisk., werktuigk., 1917 — dr. ir. E. H. M. Beekman, wisk., 1907 — ir. P. Goedhart, id., 1919 (tijd.) — ir. H. L. Vernhout, wisk., werktuigk., lijnt., 1907 — ir. H. Zanstra, natuurk., 1919 (tijd.) — ir. N. J. A. Roldanus, scheik., 1905 — mej. dr. J. S. A. Wisse, nat. hist., 1919 — H. L. van Harreveld, aardr., gesch., 1912 — J. H. van Dijk, gesch., 1920 — mr. H. H. R. Roelofs Heyrmans, staatsw., 1905 (tijd.) — G Witkamp, ned., 1919 — W. P. Weber, fr., 1920 (tijd.) — . . . ., id., — A. G. van Kranendonk, eng., 1919 — B. H. H. Gescher, hgd., 1917 — mej. M. P. Fellinga, id., 1920 (tijd.) — J. C. Lagerwerff, boekh., 1920 — B. A. Bongers, handt., 1898 — H. C. Th. W. Kok, gymn., 1907 — A. C. Heyn, id., 1907.

Deventer. Gem. HBS voor meisjes 4 j.; schoolg. als bij de HBS voor jongens.

Mej. C. M. Borneman, *tijdelijk directrice*, eng., 1916 — mej. D. A. Cremer, wis- en natuurk., 1902 — mej. dr. G. G. Pinke, ned., gesch., 1918 — mej. C. Parker, id., 1919 — mej. C. A. Stuitje, fr., 1919 — mej. A. J. van Dissel, hgd., 1915 — dr. G. Postma, nat. hist., 1902 — dr. W. Middelveld Viersen, scheik., 1908 — C. J. de Bruyn Kops, staatsw., boekh., 1884 — R. Schuiling, aardr., gesch., 1909 — I. G. de la Fontaine Verweij, vaderl. gesch., 1917 — mej. C. Ozinga, kunstgesch., handteek., 1917 — W. J. van Viersen, gymn., 1893 — mej. G. K. J. Vergeer, handw., 1919 — mej. G. A. Wilmink, openluchtspel, 1919.

Dordrecht. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 12333.33; schoolg. *f* 75, voor enkele lessen gedurende tot en met 3 uren per week *f* 12 en gedurende meer dan 3 uren per week *f* 18 per cursus en per vak; voor buitenleerlingen resp. *f* 100 of *f* 150, *f* 16 of *f* 24 en *f* 24 of *f* 36. Onvermogenden, zoo noodig met kostelooze verstrekking van boeken en leermiddelen, *gratis*, minvermogenden tegen betaling van de helft van het schoolgeld, voor zoover de ruimte zulks toelaat en zij door ijver en aanleg uitmunten en van goed gedrag zijn.

Dr. J. J. Prins, *directeur*, nat. hist., 1916 — dr. J. Geest, wisk., natuurk.,

1911 — J. P. Valkema Blouw, wisk., werktuigk., 1912 — W. A. Schröder, wis- en werktuigk., 1909 — A. Gabel, wisk., natuurk., 1920 — dr. H. W. R. Raken, scheik., 1907 — C. A. van der Gen, nat. hist., 1918 — J. Mullemeister, staatsw., 1920 — C. C. A. Croin, gesch., 1886 — mej. dr. T. J. Geest, gesch., ned., 1919 — H. Polvliet, aardr., 1910 — J. D. Poll, ned., 1917 — J. J. Lecker, hgd., 1913 — mej. N. J. Hamelberg, hgd., 1917 — D. Klerk, fr., 1914 — V. W. Post, id., 1919 — A. S. Degens, eng., 1917 — L. J. Guittart, id., 1917 — J. van Zee, boekh., schr., 1895 — C. J. Rovers, teek., 1905 — J. Mension, id., 1907 — J. H. F. Sommer, gymn., 1915 — . . . . id.

Dordrecht. Gem. Middelbare school voor meisjes 5 j.; schoolg. *f* 60, voor enkele lessen *f* 10 of *f* 15 per vak.

M. C. Olivier, *directrice*, gesch., aardr., 1913 — mej. M. Stolp, wisk., 1920 — mej. L. J. A. Vlaanderen, eng., 1917 — mej. J. C. Landré, ned., 1901 — mej. F. R. K. van Lier, hgd., 1900 — mej. A. van Kempen, fr., 1917 — mej. J. H. de Voogd van der Straaten, handw., 1906 — mej. J. Berkhout, gymn., 1894 — A. A. van Rijnbach, gesch., 1918 — dr. H. W. R. Raken, natuurk., scheik., 1907 — C. A. van der Gen, nat. hist., 1919 — J. Mullemeister, staatsw., 1920 — C. J. Rovers, teek., 1907.

Eindhoven. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 9000; schoolg. *f* 20 als minimum en *f* 200 als maximum. Aan de school is verbonden een Handelsschool met HBS 3 j. als onderbouw.

E. H Pompen, *directeur*, ned., 1910 — V. Th. van de Ven, wisk., 1910 — C. Elich, wis- en werktuigk., 1920 — A. Mol, scheik., 1919 — M. J. van de Berg, aardr., nat. hist., 1918 — mej. A. J. F. van Rhienen, staatswet., boekh., 1911 — A. G. M. Langezaal, ned., gesch., 1920 — N. van Wijngaarden, fr., 1918 — J. L. Bouwman, id., 1920 — J. H. Bonthond, hgd., 1919 — J. R. van Dijk, eng., spaansch, 1910 — J. N. Luijken, handelswet., 1920 — W. J. M. H. Berden, teek., schoonschr., 1912 — H. F. Ch. van Alphen, gymn., 1911.

Enkhuizen. Gem. HBS 3 j.; rijkssubsidie *f* 7000; schoolg. *f* 30 en *f* 15, voor enkele lessen *f* 15 en *f* 7.50.

F. Veen, *directeur*, wisk., boekh., 1912 — mej. E. J. H. A. Wieringa, natuurk., scheik., nat. hist., 1916 — H. Anholt, fr., 1909 — B. A. Buningh, hgd., schr., 1903 — . . . . gesch., aardr., — C. C. Remmerswaal, eng., 1906 — G. Mebius, teek., 1918 — J. H. Snel, gymn., 1911.

Enschedé. Zie Gymnasium (Lyceum).

Gorinchem. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 8500; schoolg. *f* 60, voor enkele lessen ten hoogste *f* 15 per drie maanden.

A. Feenstra, *directeur*, gesch., staatsw., 1889 — dr. G. J. van Meurs, scheik., nat. hist., 1912 — J. J. van der Kreek, wisk., cosm., 1920 — dr. G. D. Rasch, wisk., 1919 — H. M. J. Motké, natuurk., werktuigk., techn., 1920 — M. van Koldam, gesch., aardr., 1914 — M. A. A. van de Poel, ned., 1918 — J. B. Melsen, fr., 1894 — J. van der Laan, eng., 1910 — H. Schukken, hgd., schoonschr., 1904 — Th. J. Nieuwstad, boekh., handelswet. 1919 — E. A. Jansen, hand- en rechtl. teek., 1913 — E. J. Stegeman, gymn., 1896.

s-Gravenhage. 1ste gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 100, voor enkele lessen *f* 10 tot *f* 48 per vak.

Dr. A. D. van der Harst, *directeur*, wisk., 1910 — J. P. van der Meulen, wisk., lijnt., 1904 — E. A. Steinmetz, wisk., 1894 — E. Lindeboom, id., 1919 — Th. de Jongh van Arkel, id., 1911 — dr. G. Bakker, wisk., werktuigk., cosm., 1901 — dr. P. Molenbroek, wisk., natuurk., cosm., 1902 — dr. M. J. de Boer, wis- en natuurk., 1909 — dr. J. F. Kröner, scheik., 1919 —

dr. J. H. van Burkom, plant- en dierk., 1910 — mr. P. M. von Baumhauer, staath., staatsinr., 1886 — M. J. Stijger, boekh., 1917 — H. F. Eckmann, gesch., aardr., 1905 — J. W. Pik, aardr., 1915 — A. D. Raadgeep, ned., 1901 — dr. M. A. van Weel, ned., 1904 — C. Timmermans, fr., 1902 — J. B. Besançon, fr., 1918 — M. K. Valken, eng., 1918 — J. H. Schutt, id., 1917 — G. Gosses, hgd., 1916 — J. van Hessen, id., 1917 — W. C. A. Ridderhof, handt., 1918 — P. J. Schijf, gymn., 1908 — mevr. D. J. van der Linden, id., 1914.

's-Gravenhage. 2de gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 100, voor enkele lessen *f* 10 tot *f* 48 per vak.

Dr. J. J. Hallo, *directeur*, 1920 — Ph. J. Stok, wisk., rechtl., teek., 1901 — dr. A. H. Borgesius, natuurk., 1901 — J. W. van Eek, wisk., werktuigk., 1912 — D. J. Kruytbosch, id., 1911 — W. A. Muller, id., 1917 — M. van den Ende, wisk., 1903 — dr. T. van Lohuizen, wis- en natuurk., 1920 — H. van Loghem, wisk., werktuigk., cosm., 1907 — dr. C. J. Enklaar, scheik., 1910 — dr. N. J. A. Taverne, id., 1916 — dr. A. Schierbeek, plant- en dierk., 1917 — A. Swets, aardr., 1901 — H. Boerma, gesch., aardr., 1897 — J. L. J. ten Dam Ham, gesch., 1916 — mej. J. G. Coops, staatsw., 1917 — M. J. Stijger, boekh., 1917 — B. J. F. Varenhorst, ned., 1901 — C. G. Kaakebeen, id., 1903 — D. Inklaar, fr., 1918 — N. van Milligen, eng., 1901 — J. van Dam, id., 1903 — J. P. Heyligers, hgd., 1903 — J. A. Verdenius, id., 1918 — W. J. Lampe, handt., 1903 — mej. G. H. H. Okhuijzen, gymn., 1914 — W. P. de Chavonnes Vrugt, id., 1915.

's-Gravenhage. 3de gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 100, voor enkele lessen *f* 10 tot *f* 48 per vak.

Dr. W. van Schothorst, *directeur*, 1920 — P. Visser, wisk., 1906 — J. W. Stoutjesdijk, wisk., lijnt., 1910 — A. J. Th. de Van, wis- en natuurk., 1908 — E. F. Hardenberg, id., 1908 — J. Kamerbeek, natuurk., werktuigk., cosm., 1907 — W. L. van de Vooren, wisk., werktuigk., cosm., 1913 — dr. H. J. van Wijk, scheik., 1907 — dr. C. J. Enklaar, scheik., 1910 — dr. G. J. de Groot, plant- en dierk., 1907 — H. Korst, gesch., 1906 — J. Fillekes, aardr., 1906 — N. Waterbolk, gesch., aardr., 1908 — mr. dr. H. J. Zijlstra, staatsw., 1920 — J. A. R. Frederikse, ned. taal en letterk., gesch., 1912 — A. Haringx, fr., 1906 — J. A. H. Mettrop, id., 1907 — G. W. Spitzen, hgd., 1906 — Th. A. Verdenius, id., 1907 — A. Broers, eng., 1906 — H. Koolhoven, id., 1910 — M. J. Stijger, boekh., 1917 — P. J. Groenevelt, handteek., 1906 — J. W. Kips, rechtl. teek., 1914 — G. Rauws, gymn., 1914 — mej. H. C. D. Ferzenaar, id., 1914.

's-Gravenhage. 1ste gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 60; voor enkele lessen *f* 10 tot *f* 48 per vak.

P. Goedhart, *directeur*, 1917 — dr. H. C. Los, wisk., 1898 — J. M. W. Spronk, id., 1904 — W. W. Jager Bruining, id., 1912 — J. Molenaar, wisk., boekh., 1907 — P. M. Vader, wis- en natuurk., 1917 — D. Valkema, plant- en dierk., 1919 — dr. L. M. G. Kooperberg, ned. geschied. en aardr., 1911 — L. J. de Wilde, gesch., 1917 — mej. J. E. Wennekes, aardr., gesch., 1916 — O. ten Have, aardr., fr., 1907 — mej. J. G. Coops, staatsinr., handelsrecht, 1915 — E. Tuininga, ned. taal en letterk., gesch. en aardr., 1920 — E. Hazelhof, ned., 1907 — C. Roovers, fr., 1906 — H. Straub, id., 1908 — F. E. G. C. Doucet, fr., 1920 — mej. E. M. Godschalk, eng., 1916 — F. D. de Soet, id., 1918 — M. J. Goude, hgd., 1901 — R. P. G. Hameetman, id., 1916 — L. Molenaar, id., 1917 — J. K. de Raaf, id., 1919 — B. Klooster, ned. taal en schrijven, 1916 — T. van Leening, teek., schoonschr., 1917 — C. R. L. G. A. Junod, id., 1919 — F. J. W. Lambert, gymn., 1912 — mevr. D. J. van der Linden, id., 1914.

's-Gravenhage. 2de Gem. HBS 8 j. en openbare handelsschool 2 j., schoolg. resp. *f* 60 en *f* 100.

Dr. A. van Berkum, *directeur*, 1914 — dr. C. B. van Haeringen, ned., ned. handelscorr., handelsaardr., handelsgesch., 1919 — H. W. J. Schregel, id., 1919 — G. Schilperoort, fr. en handelscorr, 1914 — J. F. Bakker, id., 1918 — J. C. Dommering, id., 1920 —C. F. Heringa, eng. en handelscorr., 1914 — C. H. M. Oeink, natuurwet., chem. en mechan. techn. en warenk., 1917 — F. van der Laan, boekh., handelsrek., 1914 — mr. J. O. de Kat, staath., handelsrecht, 1917 — W. Boer, gymn., 1919.

's-Gravenhage. 1ste Gem. HBS voor meisjes; schoolg. *f* 100.

Mej. dr. I. M. Graftdijk, *directrice*, wisk., 1916 — mej. D. B. van Malsen, wisk., 1900 — mej. dr. A. A. Dalhuisen, id., 1910 — mevr. A. van Reedt Dortland-Sillevis, id., 1912 — mej. dr. E. D. Bruins, id., 1918 — mej. J. C. A. van der Sande, nat. hist., rek., 1894 — mej. J. C. Bruining, natuurk., scheik., 1894 — mej. dr. A. Prins, scheik., 1915 — mej. J. Reudler, natuur- en werktuigk., 1910 — mej. C. N. M. de Cocq, aardr., 1879 — mej. M. F. Briedé, ned., aardr., gesch., schr., 1904 — mej. A. J. Walther, ned., 1896 — mej. A. W. C. Zuidema, ned., aardr., gesch., 1899 — mej. dr. D. Gaastra, id., 1911 — mej. M. L. Boccard, fr., 1908 — mej. J. E. Düllmann, fr., 1910 — mej. A. E. Decorvet, fr., 1914 — mej. A. A. E. S. Roukens, eng., 1901 — mej. A. M. J. Prins, id., 1912 — mej. M. E. Bernhardt, hgd., 1904 — mej. W. Strengers, id., 1917 — mej. A. C. Heering, handt., schoonheidsl., 1902 — Th. de Jongh van Arkel, rechtl. teek., 1917 — mej. H. E. P. Mohr, handw., 1913 — mej. C. Tuijt, handw., 1917 — mej. E. M. van der Made, gymn., 1916 — mr. dr. M. J. van der Flier, staatswet., 1911 — S. van Heijningen, id., 1919.

's-Gravenhage. 2de gem. HBS voor meisjes; schoolg. *f* 100.

Mej. Th. J. E. van Aken, *directrice*, eng., 1917 — mej. dr. C. Ligtenberg, ned., aardr., gesch., 1917 — mej. M. van Loon, ned., 1918 — mej. S. Wiener, gesch., 1920 — mej. P. Korver, aardr., 1918 — mej. H. U. P. J. Mussche, fr., 1917 — mej. W. E. Daubanton, fr., 1919 — mej. G. L. Horn, hgd., 1918 — mej. I. A. Thomése, id., 1918 — mej. J. A. A. van Vrijberghe de Coningh, eng., 1919 — mej. G. J. de Vries, id., 1920 — mej. J. A. van Nieuwenburg, wisk., 1917 — mej. O. P. van Aller, id., 1920 — mej. O. B. van der Weide, natuur- en scheik., 1918 — mej. J. C. C. Postma s.i., wis, natuur- en werktuigk., 1919 — mej. F. H. A. van den Oudendijk Pieterse, handt., 1918 — mej. A. G. W. Sierevelt, gymn., 1917.

Groningen. Gem. HBS 5 j.; schoolg. progressief.

Dr. B. Sijpkens, *directeur*, nat. hist., 1918 — drs. J. Th. van der Linden van Sprankhuizen, wis- en natuurk., 1920 — drs. T. H. Meijer, id., 1919 — P. Eibergen, aardr., 1918 — mr. S. K. de Waard, staatsinr., 1920 — J. Leest, ned., gesch , 1918 — drs. P. J van Winter, id., 1919 — C. A. Geluk, fr., 1918 — M. G. Stokvis, hgd., 1918 — J. Kooistra, eng., 1919 — J. G. Jordens, teek., 1918 — W. Wals, schr., 1918.

Groningen. Gem. HBS 3 j.; schoolg. *f* 35.

K. Hildebrand, *directeur*, ned., 1916 — J. Boers, wisk., 1914 — J. B. Menke, natuur- en scheik., 1914 — dr. S. B. Elings, natuurk., wisk., 1918 — J. L. van Hoorn, nat. hist., 1916 — G. A. Brands, gesch., 1916 — mej. E. J. Veen, id., 1917 — B. A. Kwast, aardr., 1906 — P. Eibergen, id., 1917 — mevr. dr. W. C. Wittop Koning-Rengers Hora Siccama, ned., 1906 — mej. J. L. Droste, ned., aardr., gesch , 1914 — H. Bulder, fr., 1891 — H. J. Diephuis, fr., 1914 — H. E. Nijhoff, fr., 1919 — P. Roeske, eng., 1918 —

H. A. Rotte, eng., 1919 — W. G. G. P. Lubbers, hgd., 1919 — C. G. Kabboord, id., 1919 — H. J. W. Sevenhuijzen, id., 1919 — B. Bueninck, teek., 1895 — H.-M. Wittenaar MHz., boekh., 1910 — W. Wals, schr., stenogr., machineschr., 1918 — J. G. H. Casparie, gymn., 1918 — mej. J. A. Montfoort, gymn., 1918 — J. B. Wolthuis, handenarb., 1919.

Groningen. Gem. HBS voor meisjes 5 j; schoolg. *f* 70, voor enkele lessen *f* 10.50 tot *f* 21 per vak. Voor leerlingen die buiten de gemeente wonen, wordt dubbel schoolgeld geheven.

Dr. B. J. Karsten, *directrice*, 1919 — mej. W. C. Poort, wisk., 1904 — mej. S. J. J. Jonkers, id., 1913 — mej. N. van Riemsdijk, id., 1919 — dra. H. C. Offerhaus, natuurk., 1919 — mej. T. Schaafsma, scheik, 1920 — mej. H. Doornbosch, boekh., 1920 — R. A. Hulst, plant- en dierk., 1918 — jkvr. F. L. W. M. de Savornin Lohman, ned., gesch., aardr., 1918 — mej. G. Kuiper, aardr., 1919 — mevr. dr. M. Aalbers-Hamaker, gesch., 1919 — mevr. H. G. Valeton-Hollenbach, ned., 1919 — W. Croon, id., 1920 — mej. C. J. Daubanton, fr., 1894 — mej. G. J. J. Binnerts, id., 1917 — mej. C. M. Noorduyn, id., 1920 — mej. W. von Zeppelin, hgd., 1905 — mej. J. Oosting, id., 1919 — mej. S. A. M. de Boer, teek., 1918 — P. A. Hendriks, id., 1920 — mej. P. S. L. van Deinse, gymn., 1890 — mej. E. Abrahams, handw., 1920 — mej. M. W. Veenhuizen, zingen, 1910.

Haarlem. 1ste Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 21333.33; schoolg. *a. f* 60 voor de leerlingen wier ouders, beiden of een van beiden, of wier voogd — of die, bij meerderjarigheid, zelven binnen de gemeente hoofdverblijf hebben in den zin van art. 245 der gemeentewet; *b. f* 100 voor iederen leerling die, niet behoorende tot de leerlingen, sub *a* vermeld, zelf vast en voortdurend verblijf heeft binnen de gemeente; en *c. f* 160 of *f* 200 voor alle andere leerlingen. Voor enkele lessen *f* 10 tot *f* 100 naar de onderscheiding der categorieën *a*, *b* en *c*.

W. C. G. H. van Mourik Broekman, *directeur*, 1910 — dr. J. J. Haak, wis- en natuurk., 1915 — L. van der Vegt, id., 1890 — H. van den Heuvel-Rijnders, wis- en werktuigk., 1907 — dr. H. H. Niesen, wisk., werktuigk., cosm., 1909 — H. Wieringa, wisk., boekh., 1907 — R. van der Hoek, wisk., 1920 — dr. H. van Erp, scheik., 1896 — A. Mellink, plant- en dierk., 1920 — dr. M. Bruijel, gesch., 1902 — L. Cohen, aardr., 1918 — mr. W. J. C. A. Nijgh, staatswet., 1920 (tijd.) — dr. P. H. van Moerkerken jr., ned., 1904 — J. S. Bartstra, id., 1918 — J. C. de Joode, id., 1920 — M. F. van Goor, fr., 1892 — J. H. Sauveur, fr., 1907 — D. Hulshoff, eng., 1917 — F. P. van der Voorde, id., 1918 — P. Frisius de Haan, hgd., 1895 — A. H. Günther, id., 1892 — J. J. Bauer, teek., 1911 — S. Klinkenberg, teek., schoonschr., 1911 — J. B. A. de Vries, gymn., 1920 — Th. J. H. van 't Lam, id., 1920 (tijd.) — mej. L. M. Zuidema, id., 1920 (tijd.)

Haarlem 2de Gem. HBS 5 j.

Dr. A. D. Donk, *directeur*, 1919 — H M. Janett, wis- en natuurk., 1919 — H. Pot, wisk., 1920 (tijd.) — dr. W. E. de Mol, plant- en dierk., 1920 (tijd.) — P. N. U. Harting, ned., 1919 (tijd.) — M. J. Bleeker, ned., 1920 (tijd.) — dr. J. J. van den Hoek, ned., aardr., 1919 — A. Jackson, fr., 1919 (tijd.) — mevr. J. L. van Sluys-Barbiers, fr., 1920 (tijd.) — K. E. Freitag, hgd., 1919 (tijd.) — J. Heemstra, id., 1920 — J. M. A. Bonsen, teek., 1919 (tijd.) — S. Martin, gymn., 1919.

Haarlem. Gem. HBS 3 j.; rijkssubsidie *f* 13333.33 met daaraan verbonden Hoogere Handelsschool 2 j.; rijkssubsidie *f* 5600; schoolg voor HBS 3 j. alsvoren, voor Handelsschool naar gelang van het inkomen van ouders, voogden of leerlingen.

P. Elzinga, *directeur*, ned, 1920 — dr. G. de Vries, wis- en natuurk., 1909 — J. M. Hillenius, id., 1914 — W. L. Pilaar, wisk., 1909 — M.

Voorzanger, scheik., natuurk., wisk., 1913 — dr. E. L. Elte, wis- en natuurk. 1919 — G. Smits, boekh., handelsrek., 1909 — A. Corver, boekh., 1920 — J. Katte, aardr., schoonschr., 1910 — E. J. Beuvery, staatsinr., 1919 — J. G. Tuijtel, ned. gesch., 1909 — J. Pot, id., 1914 — F. W. Niemann, ned., 1913 — A. C. van Meeteren, ned., aardr., gesch., 1913 — A. J. Borggreve, fr., 1917 — R. Borggreve, fr., 1914 — C. L. de Liefde, fr., 1919 — mevr. J. L. van Sluys-Barbiers, fr. 1920 (tijd.) — J. H. Mulder, hgd., 1909 — C. Brouwer, id., 1917 — C. B. A. Proper, eng., 1909 — R. Klaver, id., 1919 — N. H. M. Zwager, id., 1920 (tijd.) — B. Raptschinsky, russisch, 1916 — P. Winkel, maleisch, 1920 (tijd.) — M. D. van Dijk, teek., 1914 — B. ten Have, gymn., 1909 — J. Hop, id., 1918 (tijd.) — H. Zanen, stenogr., 1917 — S. Kleerekoper, boekh., 1917.

Haarlem. Gem. HBS voor meisjes 5 j.; schoolg. als HBS 5 j.

C. J. Farret, *directrice*, rek., plant- en dierk., 1901 — mej. J. Baron, wisk., boekh., 1917 — mej. M. E. Bellaar Spruijt, wisk., 1915 — B. Wigersma, natuurk., scheik., 1918 — mej. A. J. von Wolzogen Kühr, ned., 1916 — mej. H. Goedhuis, aardr., gesch., 1916 — mej. J. C. van Gelsdorp, ned., aardr., gesch., 1910 — mej. J. Berdenis van Berlekom, fr., 1902 — mej. L. P. Greeve, fr., 1917 — mej. C. J. IJssel de Schepper, eng., 1908 — mej. C. M. P. A. Fleck, hgd., 1900 — mej. A. E. Zuidema, hgd., 1916 — mej. A. S. Dijkman, teek., 1911 — mej. J. M. Visser, handw., 1902 — J. H. Pfersich jr., kunstgesch., 1920 (tijd.) — mr. W. J. C. A. Nijgh, staatswetensch., 1920 (tijd.) — mej. T. J. W. van Oort, gymn., 1909 — mevr. W. G. Sybrandi-Halberstadt, zang, 1916.

Hengelo. Gem. HBS 5 j, rijkssubsidie *f* 3000, schoolg. naar het inkomen.

Dr. L. van Oss, *directeur*, 1917 — dr. S. Greebel, wisk., 1919 (tijd.) — H. de Boer, wisk., boekh., 1920 (tijd.) — dr. W. Middelberg, natuur- en scheik., 1918 — T. G. Theling, werktuigk., 1919 (tijd.) — dr. H. E. Becht, gesch., 1917 — dr. P. Endt, staath., staatsinr., 1920 (tijd.) — W. G. A. Frans, ned., aardr., 1917 — mej. B. H. Wind, fr., 1918 — mej. I. Nieveen, fr., 1920 (tijd.) — mej. D. G. Formsma, hgd., 1917 — J. J. van Rennes, eng., 1917 — J. Römer, handt., lijnt., 1917 — H. Heukers, gymn., 1918.

Hilversum. Gem. HBS voor jongens en meisjes 5 j.; schoolg. *f* 15 tot *f* 200, voor enkele lessen *f* 3 tot *f* 40 per vak.

G. C. Hoogewerff, *directeur*, ned., 1903 — dr. J. H. Meerburg, natuurk., wisk., mech., cosm., 1903 — J. H. H. van Willigen, wisk., 1912 — D. de Waard, id., 1915 — H. Schooten, id., 1919 (tijd.) — H. W. M. Roelants, nat. hist., 1903 — dr. B. H. J. ter Braake, scheik., 1903 — P. H. Bokelmann, staatswet., 1918 — dr. W. A. van der Vet, gesch., aardr., 1903 — S. Pregers, gesch., 1919 (tijd.) — W. A. F. Bastiaanse, ned., gesch., 1903 — G. P. Nijbakker, ned., 1920 (tijd.) — J. L. P. M. van Dijck, fr., 1908 — C. M. van der Zanden, fr., 1917 (tijd.) — P. Th. N. Moesveld, eng., 1903 — A. A. Przedecki, id., 1920 (tijd.) — dr Th. C. van Stockum, hgd., 1919 — R. J. van Maaren, id., 1919 — mej D. C. Hofman, id., 1920 (tijd.) — R. W. P. de Vries, hand- en lijnt., 1914 — F. L. Stumpf, gymn., 1903 — J. Biere, id., 1920 — mej. E. M. van Beek, handw., 1903 — mej. J. E. C. Vermaas, gymn., 1903.

Kampen. Gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 70, voor enkele lessen *f* 10 per vak.

Dr. H. J. van de Stadt, *directeur*, scheik., 1903 — W. A. van Dolfsen, wisk., natuurk., mech., cosm., 1912 — J. van de Griend, wisk., 1898, boekh., 1915 — H. J. N. Kat, wisk., 1920 — dr. K. W. Walstra, cosm., 1916 — H. H. Sanders, nat. hist., 1897 — dr. P. Endt, staatsw., handelsw., 1920 — J. Keulen, gesch., 1910 — H. J. Moerman, gesch., aardr., 1915 — J. M. C.

Vorrink, ned., 1913 — H. Snel, fr., 1902 — W. van Maanen, eng., 1920 (tijd.) — M. J. Verkozen, hgd., 1896 — H. P. M. Kosters, handt., 1900 — E. D. J. de Jongh jr., lijnt., 1889 — T. de Jager, gymn., 1900.

Leeuwarden. Gem. HBS voor meisjes 5 j.; schoolg. *f* 60 tot *f* 150 voor leerlingen die in de gemeente en *f* 120 tot *f* 180 voor leerlingen die buiten de gemeente wonen; voor iedere leerlinge, die het onderwijs in minder dan vier vakken bijwoont, bedraagt het schoolgeld voor ieder vak ¼ van de genoemde bedragen.

Mej. J. Staverman, *directrice*, ned., hgd., 1915 — mej. M. A. ten Kate, wisk., 1902 — J. C. van den Berg, natuur- en scheik., 1920 — mej. C. H. Lelsz, nat. hist., 1918 — mej. K. W. J. Cremer, ned., gesch., 1900 — mej. A. G. Kreuiter, aardr., gesch., 1913 — mej. E. A. E. M. Westerbaen Schmidt, fr., 1920 (tijd.) — mej. M. A. de Bruijne, eng., 1916 — mej. G. H. Albers, hgd., 1918 (tijd.) — mej. J. M. Korthals, teek., 1917 — wed. R. Roegholt, geb. Ringnalda, handw., 1899 — mej. S. Tigler Wijbrandi, zang, 1903 — mej P. J. Pleging, gymn., 1918.

Leiden. Gem. HBS 5 j ; rijkssubsidie *f* 10000, schoolg. *f* 60 of *f* 45 voor Leidsche leerlingen; voor leerlingen uit andere gemeenten -- voor zoover met het bestuur dier gemeenten geen overeenkomst is gesloten, krachtens welke leerlingen uit die gemeenten tegen betaling van het gewone schoolgeld moeten worden toegelaten — *f* 90 per jaar meer; voor enkele lessen *f* 10 tot *f* 25 per vak.

W. Massink, *directeur*, wisk., 1914 — J. Hirschig, wisk., werktuigk., cosm., 1914 — dr. J. C. Schalkwijk, id., 1902 — P. Persant Snoep, natuurk., 1910 — dr. J. M. Ruys, nat. hist., 1903 — A. M. Overeijnder, wisk., 1915 — dr. G. M. Rutten, scheik., warenk., 1900 — mr. P. M. von Baumhauer, staatsw., 1885 — J. Tulleners, boekh., 1915 — Ch. F. H. Dumont, aardr., schr., 1910 — dr. D. Brouwer, gesch., 1918 — mej. A. E. Revers, id., 1919 (tijd.) — B. M. Noach, ned., 1914 — P. Werkman, fr., 1877 — W. Prins, id., 1919 (tijd.) — F. J. Hopman, eng., 1918 — J. Verwer, hgd., 1902 — mej. E. A. W. Broes van Dort, id., 1917 (tijd.) — J. H. Wattez, teek., 1917 — M. A. A. Steijns, gymn., 1911 — mej. C. R. Kok, id., 1913.

Leiden. Gem. HBS voor meisjes 5 j.; voor Leidsche leerlingen: *f* 60 tot *f* 125 (afhankelijk van het inkomen); voor leerlingen uit andere gemeenten *f* 150 per jaar.

B. C. G. Numan, *directrice*, eng., 1906 — mej. A. W. Scheltema, wisk , wisk. aardr., 1917 — mej. A. M. D. Langezaal, natuurk., scheik., 1911 — mej. J. M. H. Voigt, plant en dierk., 1915 — mej. dr. S. Hofker, ned., schoonschr., 1910 — mej C. H. Kool, aardr., 1917 — mej. A. E. Revers, gesch., 1920 — mej. D. A. E. van Kaathoven, fr., 1888 — mej. G. J. de Vries, eng., 1918 (tijd.) — mej. E. A. W. Broes van Dort, hgd., 1911 — mr. P. M. von Baumhauer, staatsw., 1907 — mej. M. H. Nederburgh, teek., 1906 — mej. E. C. M. Aewerdonk, handw., 1906 — mej. C. R. Kok, gymn., 1913.

Maastricht. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 10,000; schoolg. *f* 40 of *f* 60 's jaars, voor broeders *f* 30 of *f* 45 's jaars, voor enkele lessen *f* 5 of *f* 10 per vak.

H. F. J. Houben, *directeur*, fr., 1892 — A. H. E. Lahaye, *onder-directeur*, wisk., werktuigk., natuurk., 1902 — P. J. H. Ummels, wisk., 1903 — J. Loogman, id., 1920 — L. H. T. J. Hoenings, handelsr., boekh., 1903 — W. H. Koster van Groos, scheik , 1920 — H. C. Funke, nat. hist., 1920 — F. J. van der Tak, gesch., 1892 — E. A. Visser, staatsw., 1907 — J. H. Vossen, ned., 1917 — . . . ., ned., aardr. — E. C. A. van den Boorn, fr., 1903 — N. V. Smeets, fr., 1908 — mej. A. F. Houba, fr., 1919 — L. E. de Vries, eng., 1920 — G. J. Boosman, id , 1920 — F. J. H. Meijers, hgd., 1903 — J. van Zuiden, id , 1919 — J. I. H. van der Kooij, handt., schoonschr., 1911 — J. L. G. Rosier, gymn., 1917.

Nijmegen. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 11000; schoolg. verschillend naar het inkomen der schoolgeldplichtigen.

M. A. P. C. Poelhekke, *directeur*, ned., 1901 — H. A. Derksen, wisk., handelsw., 1894 — A. K. C. van der Kruk, wisk., 1915 — B. J. W. Reuser, wisk., werktuigk., lijnteek, 1905 — dr. C. H. Brinkman, natuurk., cosm., 1910 — dr. E. A. Klobbie, scheik., warenk., 1900 — T. J. Risselada, nat. hist., 1911 — mr. J. P. C. van Overstraten, staatsw., 1911 — J. G. M. Moorman, ned., 1920 — dr. D. van Hoorn, gesch., 1910 — W. E. Noordman, aardr., schoonschr., 1920 — mej. L. E. A. Boots, fr., 1910 — J. W. Hovenkamp, fr., 1907 — D. van Bruggen, eng., 1900 — R. Snel, hgd., 1914 — J. van Duuren, handt. en lijnt., 1915 — J. van Halst, gymn., 1915 — mej. A. W. Michielsen, nuttige en fraaie handw., 1920.

Rotterdam. 1ste Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 7000; schoolgeld naar draagkracht.

H. C. van Cappelle, *directeur*, natuurk., 1916 — dr. J. C. Bolt, wisk., mech., cosm., 1900 — F. J. Vaes, wisk., werktuigk., lijnt., 1898 — J. D. Fast, id., 1898 — A. J. A. Busquet, id., 1918 — J. Smit, wis- en natuurk., werkt., cosm., 1919 — dr. J. Kunst, wis- en natuurk., werkt., cosm., 1908 — J. A. Wertenbroek, wisk., werktuigk., cosm., 1920 — dr. A. J. Boks, scheik., 1903 — mevr. A. Lottgering, nat. hist., 1917 — mr. dr. J. A. Eigeman, staatsw., 1904 — L. de Boer, aardr., 1919 — W. F. Caalen, gesch., 1918 — dr. C. te Lintum, gesch., aardr., 1898 — dr. K. H. de Raaf, ned., 1897 — J. J. Griss, ned., 1903 — H. J. F. Kip, fr., 1902 — G. B. Lalleman jr., fr., 1892 — W. A. Ovaa, eng., 1912 — mej. C. R. Meibergen, id., 1920 — H. W. J. Kroes, hgd., 1909 — L. van Rossen, id., 1918 — A. van Hoof, boekh., 1897 — J. H. Weyns, handt., 1892 — H. J. Prins, id., 1919 — A. Flothuis, gymn., 1912.

Rotterdam. 2de Gem. HBS 5 j.; schoolgeld naar draagkracht.

J. Holwerda, *directeur*, aardr. en gesch., 1909 — dr. A. Vas Nunes, wisk., natuurk., cosm., 1911 — ir. J. J. M. Sengers, wis- en natuurk., 1920 — dr. W. F. Gisolf, wisk., werktuigk., 1912 — dr. A. W. Groenman, wisk., 1915 — S. Heimel, wisk., lijnt., 1917 — dr. J. Reiding, scheik., 1905 — J. M. van den Houten, nat. hist., 1916 — J. Kamerbeek, gesch., aardr., 1904 — dr. A. Zijp, id., 1913 — J. C. Appeldoorn, aardr., 1917 — J. Hoogcarspel, staatswet., 1915 — dr. G. Engels, ned., 1902 — P. Hans Dz., id., 1919 — J. de Koning, fr., 1919 — P. Bijl, id., 1919 — W. Kloot, hgd., 1904 — W. L. Thieme, id., 1913 — R. Volbeda, eng., 1903 — C. J. Munters, id., 1916 — N. de Boer, boekh., 1916 — M. Winkel, handteek. en schoonschr., 1909 — H. J. Prins, handt., 1919 — G. W. ten Dam, lijnt., mech., 1910 — L. H. Hamerslag, gymn., 1908 — mej. C. M. van der Made, id., 1913.

Rotterdam. 1ste Gem. HBS 3 j.; schoolgeld naar draagkracht.

W. Tinkelenberg, *directeur*, wisk., lijnt., 1909 — S. P. M. Beunders, wisk., 1908 — N. de Boer, id., 1916 — J. Ploeg, wisk., 1920 — J. Bakker, natuurk., scheik., 1920 — C. A. W. van der Corput, wis- en natuurk., 1918 — W. H. Wachter, nat. hist., 1916 — N. Slooff, aardr., 1919 — M. J. Kollewijn, gesch., aardr., 1910 — M. Visser, gesch., 1919 — J. C. de Glopper, id., 1920 — J. Hoogcarspel, staatsinr., 1920 — P. Duhen, ned. 1919 — W. B. Goorkate, id., 1920 — G. F. Nierstrasz, fr., 1904 — L. J. Corbeau, fr., 1906 — H. J. van der Goes, eng., 1907 — C. J. Munters, id., 1916 — P. Hannik, hgd., schoonschr., 1902 — F. Klijzing, hgd., 1919 — A. van Hoof, boekh., 1897 — H. Brautigam, handt., 1920 — G. C. A. Meurs, gymn., 1904.

Rotterdam. 2de Gem. HBS 3 j.; schoolg. naar draagkracht.

H. de Graaf, *directeur*, 1920 — W. H. Houwing, wisk., 1920 — A. B. van Deinse, nat. hist., 1920 — J. C. de Glopper, gesch., 1920 — N. Slooff, aardr., 1920 — mej. W. H. van Stockum, fr., 1920 — mej. H. Cohen, hgd., 1920 — H. J. Prins, handt., 1920 — L. Rienks, lich. opv., 1920.

Rotterdam. Gem. HBS 3 j. en daaraan verbonden 2 j. handelscursus; schoolg. naar draagkracht.

W. Toose, *directeur*, ned., aardr., 1905 — K. de Bruin, boekh., 1912 — F. W. J. Mattaar, id., 1898 — M. de Koning, wisk., 1901 — W. B. Brocx, boekh., handelsrek., handelskennis, 1915 — J. O. de Kat, handelsr., 1919 — mej. A. G. Dreckmeier, nat. hist., 1919 — H. Vermeulen, scheik., techn., warenk., 1917 — dr. G. J. de Groot, microscopie, 1919 — N. J. A. Roldanus, scheik., 1917 — C. D. C. Appeldoorn, wisk., natuurk., 1912 — J. van Rij, wisk., 1917 — J. van der Most, aardr., 1903 — F. Smeding, id., 1914 — . . . ., staath. — R. Buning, ned., 1898 — L. J. Rogier, ned., 1920 — H. Oberman, ned., gesch., 1918 — M. C. Edie, gesch., 1919 — F. W. Leeman, fr., 1898 — D. Galle, fr., 1916 — L. Kollmann, id., 1917 — H. M. J. Sire, id., 1920 — G. Bakker, eng., 1892 — H. Jansonius, id., 1910 — P. J. Rijneke, id., 1919 — J. W. Kuiper, hgd., 1893 — M. Eikelenboom, id., 1904 — A. van Rossen, id., 1916 — mej. H. Cohen, hgd., 1920 — P. J. L. Kruijt, schr., stenogr., 1917 — J. J. Gerstel, handt. 1919 — W. Ketting, gymn., 1913 — mej. S. M. Rosenthal, id., 1920 — mej. W. A. Ponsen, machineschr., 1912 — J. P. J. Barth, maleisch, 1918 — J. W. Rutten, russ., 1906 — A. D. Leeman, spaansch, 1918.

Rotterdam. 1e Gem. HBS voor meisjes, schoolgeld naar draagkracht.

E. J. R. Bakhuizen van den Brink, *directrice*, ned., 1898 — mej. M. A. de W. Bentz van den Berg, wisk., 1916 — mej. M. A. van der Waal, id., 1919 — mej. D. M. Nieubuur, 1919 — mej. M. Corver, id, 1920 — A. Korsten, nat. hist., 1915 — mej. B. D. C. M. Immink, id., 1919 — mej. C. A. Pijnappel, aardr., 1901 — mej. J. Fransen, id., 1916 — mej. J. M. Wolfson, gesch., 1898 — mej. C. M. Lely, ned., gesch., aardr., 1914 — mej. A. Haspels, gesch., 1919 — mej. dr. A. C. S. de Koe, ned., 1911 — mej. E. Brandon, fr., 1904 — mej. C. W. Vermeere Merlen, id., 1908 — mej. W. P. van Stockum, id., 1914 — mevr. S. R. Italie-Hausdorff, id., 1920 — mej. M. M. C. von der Möhlen, eng., 1919 — mej. M. A. Robbers, id., 1911 — mej. M. L. H. A. A. Koenig, hgd., 1899 — mej. M. J. van der Möhlen, id., 1915 — mej. C. J. A. J. Pilaar, handt., 1908 — mej. F. C. A. Bremer, id., 1909 — mej. A. H. Fortanier, handw., 1908 — J. Beijer, wisk., natuurk., scheik., 1896 — mej. J. C. E. Bal, wis- en natuurk., 1917 — mevr. H. Blok—van Gelderen, scheik., 1919 — mej. M. H. Koderitsch, staatsinr., 1916 — dr. R. Jacobsen, kunstgesch., 1909 — A. van Hoof, boekh., 1919 — mej. H. G. A. Kilsdonk, gymn., 1912.

Rotterdam. 2e Gem. HBS voor meisjes; schoolgeld naar draagkracht.

W. E. Wijnand, *directrice*, 1919 — A. Korsten, nat. hist., 1918 — mej. B. D. C. M. Immink, id., 1919 — mevr. H. Blok—van Gelderen, scheik., 1919 — mej. J. Fransen, aardr., 1918 — J. F. A. de Haan, gesch., 1919 — mej. A. Haspels, id., 1919 — mej. dr. M. H. Koderitsch, staatsinr., 1920 — mej. A. C. Middelveld Viersen, ned., 1919 — mej. W. P. van Stockum, fr., 1918 — mej. C. A. Slotemaker, fr, 1919 — mej. N. Coolhaas, eng., 1920 — mej. J. G. Steensma, hgd., 1918 — mej. F. C. A. Bremer, handt., 1918 — mej. M. P. de Vos, wis- en natuurk., 1920 — mej. M. Corver, wisk., 1920 — mej. A. J. van Hoven, handw., 1919 — dr. R. Jacobsen, kunstgesch., 1920.

Sneek. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 8977 52; schoolg. in de laagste drie klassen *f* 50 en in de hoogste twee *f* 65; voor kinderen van niet ingezetenen respectievelijk *f* 100 en *f* 115; voor kinderen van niet ingezetenen, die te Sneek verblijf houden, in alle klassen *f* 65.

F. W. C. de Haas, *directeur*, scheik., warenk., 1918 — mej. L. S. Wiersma, nat. hist., 1919 — J. Spanjersberg, wisk., natuurk., werktuigk., cosm , 1918 — J. A. Hauer, wis- en natuurk., 1920 — S. L. Frankena, wisk., 1919 — mr dr. P. C. Andreae, staatsw., 1898 — J. L. Dijkhuis, gesch., aardr., 1907 — D. Havinga, ned. gesch., 1918 — P. Sipma, ned., 1911 — mej. A. D. G. Noest, fr., 1918 — W. K. Schietekatte, eng., 1886 — Z. J. van den Bout, hgd., 1909 — A. Kuijt, id., 1919 — L. de Groen, boekh., schoonschr., 1911 — M. Wierstra, gymn., 1893 — W. R. Casparie, hand- en lijnt., 1920.

Utrecht. Gem. HBS 5 j.; schoolg. *f* 60 of *f* 120.

Dr. A. Kijlstra, *directeur*, wisk., 1915 — dr. A. M. P. Rocholl, wis- en natuurk., 1915 — dr. J. A. Vreeswijk, wis- en werkt., cosm., 1905 — W. Kaas, wisk., 1920 — G. Westerbeek, wisk., boekh., 1920 — dr. A. J. Swart, natuurk., 1902 — dr. J. du Saar, wis- en werktuigk., 1916 — dr. D. M. Kooij, scheik., 1910 — M. C. E. Stakman, nat. hist., 1914 — I. Stibbe, staatsw., 1909 — P. H. Bokelman, staatsinr., 1921 (tijd.) — M. ten Bouwhuijs, gesch., aardr., 1902 — mej. A. G. Cannegieter, aardr., 1919 — dr. E. C. G. Brünner, ned., gesch., aardr., 1917 — J. J. Vermeulen, id., 1916 — J. J. Meder, ned., 1902 — F. P. Visser, fr., 1902 — H. J. Makkink, eng., 1911 — mej. A. W. Denijs, id., 1920 (tijd.) — A. Meijboom, hgd., 1902 — mej. C. J. van der Flier, id., 1918 — K. W. M. Wirtz, teek., lijnt., 1917 — J. H. Boot, id., 1919 (tijd.) — W. P. A. Ditmar, gymn., 1913, schoonschr., 1916 — mevr. A. Abrahams-Heringa, gymn., 1918.

Utrecht. Gem. HBS 3 j. en daaraan verbonden handelsschool 2 j.; schoolg. *f* 40, *f* 50, *f* 80

Dr. H. J. Slijper, *directeur*, 1916 — M. van Overeem jr., handelskennis, 1896 — D. Brand, wisk., boekh., 1903 — A. Boer, id., 1906 — A. C. V. Schülinck, id., 1906 — A. Blok, id., 1917 — G. J. Kloezeman, id., 1917 — L. Flentge, wisk., 1919 (tijd.) — J. B. H. 't Hart, wisk., natuurk., 1916 — dr. E. Collins, natuurk., 1905 — J. D. Dorgelo, nat. hist., 1919 — H. P. Geerke, gesch., 1906 — A. C. van Waveren, gesch., aardr., ned., 1916 — K. Braak, gesch., aardr., 1916 — Ch. H. van Aken, id., 1918 — G. Verschuur, gesch., 1917 — I. Stibbe, staath., 1909 — mr. J. W. Flieringa, handelsr., 1919 (tijd.) — C. Brandt jr., ned., 1913 — H. J. Scholten, id., 1919 — C. L. van der Graaf, fr., 1915 — G. Janssen, id., 1902 — A. van Noord, fr., 1919 — M. G. van Neck, eng., 1901 — W. Wijga, id., 1916 — L. Timmer, id., 1906 — R. Meurer, id., 1919 — I. van Gelderen, hgd., ned., 1892 — J. Gombert, hgd., 1915 — N. C. Stalling, id., 1916 — mej. J. G. Lobel, id., 1918 — J. de Raad, handt., 1902 — H. J. Bijleveld, stenogr., machinesch., 1905 — A. C. Bosson, schoonschr., handteek., 1917 — mej. D. S. van Spanje, handw., 1920 — K. Ramkema, gymn., 1913 — M. G. J. van Schaik, id., 1916 — mevr. H. E. van Holst Pellekaan, geb. Kalshoven, id., 1918 — B. A. Koyck, spaansch, handelscorr., 1914.

Utrecht. Gem. HBS voor meisjes 5 j.; schoolg. *f* 60 of *f* 120.

C. J. van de Ven Sauveur, *directrice*, fr., 1907 — mej. N. Klaassen, wisk., 1911 — mej. D. M. Nieubuur, id., 1920 (tijd.) — A. Tega, wisk., 1920 — mej. J. O. Matthijsen, scheik., 1919 — mej. A. D. Lens, nat. hist., 1912 — mej. dr. C. C. van der Graft, ned., 1900 — mej. dr. F. E. J. M. Baudet, ned., gesch., 1914 — mej. C. E. A. Middelveld Viersen, aardr., schrijven, 1901 — mej. A. de Louter, staath., staatsinr., 1914 — mej. J. G. Lobel,

boekh., 1917 — mej. G. C. La Bastide, fr., 1910 — mej. W. S. Schuuring, eng., 1915 — mej. M. Lotsy, eng., fr., 1910 — mej. J. M. Robbers, hgd., 1910 — mej. M. Valkhoff, wisk., hgd., 1906 — mej. M. E. Bekker, handt., 1900 — J. H. Boot, natuur- en vakteek, 1920 (tijd.) — mej. J. H. C. Middendorp, handw., 1904 — mevr. J. M. van Raders, gymn., 1904 — mej. J. M. W. Brinkgreve, id., 1920 (tijd.) — M. ten Bouwhuijs, gesch., 1901 — dr. W. A. F. Bannier, id., 1901 — dr. E. H B. van Lier, gezondheidsleer, 1911 — mej. C. Ozinga, kunstgesch., 1920.

Winschoten. Gem. HBS 5 j, rijkssubsidie *f* 15000. Schoolg. *f* 50.

Dr. J. L. Hoving, *directeur*, scheik., 1917 — H. Petersen, wisk., werktuigk. 1920 — mevr. A. C. J. Meindersma-Hoogeveen, wisk., 1915 — mej. dr. E. H. C. H. Veen, natuurk., cosm., 1917 — J. van der Kooi, plant- en dierk., 1920 — mr. P. de Groot, staatsinr., 1920 — R. Kiers, boekh., 1913 — P. A. Suerhoff, gesch., aardr., 1906 — H. J. Buist, gesch., 1918 — S. de Braak, ned., 1917 — S. Braak, fr., 1899 — mevr. A. C. Post—van Cittert, fr., 1918 — C. P. Dijksterhuis, hgd, 1915 — mej. M. P. van Neck, id., 1919 — A. Bosker, eng., 1916 — H. N. Polderman, teek., 1913 — G. A. D. Wieringa, gymn., 1913.

Zaandam. Zie Gymnasium (Lyceum).

Zutphen. Gem. HBS 5 j.; rijkssubsidie *f* 10000; schoolg. laagste 3 klassen *f* 50, hoogste 2 klassen *f* 60; voor meer kinderen uit één gezin respectievelijk *f* 45 en *f* 55 's jaars, ook voor enkele lessen.

Dr. J. W. Lem, *directeur*, natuurk., 1906 — D. F. Keiser, natuurk., 1914 — T. Blom, wisk., 1919 — H. W. Hageman, id., 1919 — dr. S. Postma, scheik., 1914 — dr. P. M. Keer, plant- en dierk., 1902 — J. M. L. Saunders, staatsw., 1919 — J. Tj. Wielinga, gesch., 1917 — A. Janssen, aardr., 1918 — N. C. Meijer Drees, ned., 1912 — R. van Waard, fr., 1919 — K. Koiter, eng., 1917 — J. Goemans, hgd., 1891 — J. C. Lindeman, id., 1919 (tijd.) — L. D. Wolters, boekh., schoonschr., 1899 — E. E. J. Kerkmeijer, handt., 1917 — B. H. Stomps, lijnt., 1909 — C. Hage, gymn., 1920 (tijd.).

Gemeentelijke Handelsdagscholen.

Alkmaar. Handelsdagschool 3 j.; evenredig schoolg. van *f* 5 tot *f* 45 's jaars; bij een inkomen van minder dan *f* 800 kosteloos.

J. Postma, *directeur*, eng., 1920 — G. Louwaars, wisk. en handelsrek., 1915, alg. handelsk., 1916 — J. H. de Groot, boekh., 1915, alg. handelsk., handelsrek., staath., 1916 — . . . ., staatsinr. — mr. C. A. de Groot, handelsrecht, 1919 — A. Sellemans, boekh., handelsrek., alg. handelsk., 1919 — D. A. Wittop Koning, natuurwet., warenk., 1911 — . . . . scheik, warenk., — J. A. Ladage, natuurk., 1918 — . . . ., ned. — mej. H. E. Dekkers, id., 1919 — J. G. Doorman, aardr., gesch., 1918 — D. Ritman, gesch., 1919 — J. H. Voort, fr., 1912 — mej. C. G. A. Andriessen, fr., 1918 — mej. O. Janssen, hgd., 1917 — A. Prins. id., 1920 — mej. L. van der Linden, eng., 1910 — J. B. van Amerongen, id., 1916 — mej. J. G. Th. van Eijbergen, schr., teek, stenogr., 1918

Alkmaar. Handelsschool 2 j., met als onderbouw eene HBS 3 j. of daarmede gelijkgestelde inrichting van onderwijs. Evenredig schoolg. van *f* 10 tot *f* 150 's jaars; bij een inkomen van minder dan *f* 800 kosteloos.

J. Postma, *directeur*, eng., 1920 — mej. H. E. Dekkers, ned., 1919 — J. G. Doorman, handelsaardr., 1918 — G. Louwaars, handelsrek., 1915 — . . . ., staatsinr. — D. Ritman, gesch., 1919 — J. H. de Groot, boekh., alg. handelsk., staath., 1916 — mr. C. A. de Groot, handels-

recht, 1919 — W. Kaas, wisk., 1915 — D. A. Wittop Koning, natuurwet., warenkennis, 1915 — . . . ., ned., — J. H. Voort, fr., 1915 — mej. O. Janssen, hgd., 1917 — A. Prins, id., 1920 — mej. L. van der Linden, eng., 1915 — mej. J. G. Th. van Eijbergen, schr., 1916.

Amersfoort. Handelsdagschool 4 j.; rijkssubsidie *f* 22310,72½; schoolg. *f* 15 tot *f* 100 's jaars.

J. Peper, *directeur*, handelswet., 1912 — J. van der Weij, id., 1920 — H. Wanningen, boekh., handelsrek., 1917 — P. J. G. Lammens, wisk., 1919 — mej. J. H. Feringa, natuurwet., 1920 — . . . ., aardr., gesch. — J. A. Hölscher, staatsinr., staathuish., 1917 — . . . ., ned., — B. Hijlkema, fr., 1917 — mej. A. C. M. van de Werfhorst, fr., 1919 — G. C. A. Mulder, hgd., 1919 — J. M. Baarslag, eng., 1917 — M. J. van Dugteren, teek., schr., stenogr., 1916 — mevr. Meinesz-van Santen, machineschr., 1920.

Amsterdam. 1ste Openbare Handelsschool en daarmede vereenigde (3de) HBS3 j.; schoolg. *f* 100 tot *f* 250 naar het inkomen der ouders; leerlingen van buiten de stad het maximum.

J. IJzerman ✠4, *directeur*, aardr., gesch., 1906 — R. de Raaf, hgd., ned., 1899 — A. Jonk, ned., 1920 — A. Zeller, fr., 1906 — dr. A. Beekman, id., 1909 — J. J. Baale id., 1920 — B. J. ter Brugge, hgd., 1894 — J. Romp, id., 1906 — mej. E. de Raaf, id. (tijd.) — dr. W. van der Gaaf, eng., 1898 — J. H. Harder, id., 1908 — L. E. 't Hart, id. (tijd.) — J. Branbergen, aardr., gesch., 1907 — W. H. Wesselink, id., 1919 — J. A. Mulder, aardr., 1919 — mr. dr. M. Spaander, handelsr., staatsw., 1913 — E. Smit, wisk., handelsrek., boekh., 1914 — W. Speerstra, id., 1918 — J. Braam Ruben, id., 1920 — I. Broer, natuurk., warenk., 1918 — Ch. Hermans, id., (tijd.) — H. Gouwentak, nat. hist. (tijd.) — dr. A. A. Fokker, maleisch, ital., spaansch, 1892 — N. C. Stalling, zweedsch, 1916 — R. L. Yvon, russisch (tijd.) — C. J. Kramer, stenographie, 1891 — A. P. Achenbach, id., 1891 — P. H. van Gestel, schr., 1894 — M. Baints, teek., 1892 — J. W. Haalmeijer, gymn., 1910 — mevr. M. H. J. Vlas-Ummels, id., 1907 — W. Rob, id., 1920 — J. Brands, id. (tijd.).

Amsterdam. 2de Openbare Handelsschool en daarmede vereenigde (3de) HBS3 j.; schoolg. *f* 100 tot *f* 250 naar het inkomen der ouders; leerlingen van buiten de stad het maximum.

C. J. Voortman, *directeur*, eng., 1919 — dr. J. A. Bruins, ned., 1906 — P. H. Walle, fr., 1914 — IJ. Dubosq, id., 1919 — J. J. Baale, id., 1920 — J. A. M. Rijk, hgd., 1899 — P. Veeze, id., 1919 — J. Bouten, eng., 1910 — J. Dudok, id., 1919 — E. Besse, aardr., gesch., 1908 — J. van Hinte, id., 1918 — J. A. Mulder, aardr., 1919 — mr. A. J. D. de Bock, handelsrecht, staatswet., 1919 — G. de Bruijn, wisk., handelsrek., boekh., 1898 — D. Bouman, id., 1911 — J. C. Choufoer, id., 1918 — C. R. Koning, natuurk., warenk., 1894 — Ch. Hermans, id., 1920 — mej. Ch. Bastert, nat. hist. (tijd.) — dr. A. A. Fokker, maleisch, ital., spaansch, 1892 — N. C. Stalling, zweedsch, 1916 — R. L. Yvon, russisch (tijd.) — C. J. Kramer, stenogr., 1891 — A. P. Achenbach, id., 1891 — P. H. van Gestel, schr., 1894 — M. Baints, teek., 1892 — J. W. Haalmeijer, gymn., 1910 — mevr. M. H. J. Vlas-Ummels, id., 1907 — J. Brands, id. (tijd.).

Arnhem. Zie HBS 3 j.

Eindhoven. Zie HBS 5 j.

Enschedé. Zie Lyceum.

's-Gravenhage. Zie 2de HBS 3 j.

's-Gravenhage. Handelsdagschool 3 j.

A. Versteege, *directeur* — P. J Mols — D. Karsten — H. A. van der Kraan — A. L. Gerretsen — J. Elgersma — T. Pelder — W. P. Weber — J. J. van Tongeren — W. J. C. van Paassen — mej. E. J. Koperberg — T. Gudde — J. Zwijndregt — mej. A. C. Wals — C. Meijer — J. C. Lagerwerff — J. Labordus — *klasseonderwijzers*: W. J. Bijl — C. H. Koenraads — R. W. F. Post — F. E. de Vries — M. M. Stam.

Groningen. Handelsschool 2 j.; schoolg. *f* 50, voor elk facultatief vak *f* 20.

K. Hildebrand, *directeur*, ned. 1916 — mevr. W. C. Rengers-Hora Siccama, ned., 1917 — mej. J. L. Droste, ned., aardr., gesch., 1920 — B. A. Kwast, handelsaardr., 1906 — mr. J. Bolt, staath., handelsr., 1917 — J. B. Menke, natuur- en scheik., 1914 — J. Boers, id., 1917 — H. J. Diephuis, fr., 1914 — C. G. Kabboord, hgd., 1919 — P. Roeske, eng., 1919 — H. A. Rotte, id., 1919 — B. A. Koyck, spaansch, 1915 — W. Wals, schr., stenogr., 1903 — H. M. Wittenaar MHz., handelsrek., boekh., 1910.

Haarlem. Zie HBS 3 j.

Harlingen. Handelsschool 2 j.; rijkssubsidie *f* 3500; schoolg. *f* 60; voor elk vak waarin een of twee uren per week onderwijs wordt gegeven *f* 6 en voor elk vak waarin drie of meer uren onderwijs wordt gegeven *f* 12; minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

H. G. Harkema, *directeur*, handelsgesch., aardr., 1910 — D. de Koff, handelsgesch., 1918 — mej. L. Z. Harkema, staatsinr., 1920 (tijd.) — J. Gootjes, natuurwet., warenk., 1918 — S. Siersema, boekh., handelsrek., handelsrecht, alg. handelskennis, staatsh., stenogr., machineschr., 1910 — drs. H. de Buck, ned., 1919 (tijd.) — . . . ., fr. — J. J. Stratingh, hgd., 1917 — A. J. C. Tam, eng., 1910 — F. van Ruijven, wisk., 1918.

Hilversum. Handelsdagschool, met inbegrip van voorbereidende klasse 4 j.; schoolg. *f* 15 tot *f* 200; voor enkele lessen *f* 3 tot *f* 40 per jaar.

G. W. Comello, *directeur*, wisk., boekh., 1920 — J. de Boer, fr., 1920 — D. C. Fijan, eng., 1920 (tijd.) — G. W. Hoornstra, hgd., 1920 — . . . .

Maastricht. Handelsdagschool 2 j.; schoolg. *f* 60, voor broeders *f* 45, voor enkele lessen *f* 10 per vak.

H. F. J. Houben, *directeur*, fr. en handelscorr., 1918 — E. A. Visser, *onderdirecteur*, handelsrecht, boekh., alg. handelskennis, handelsaardr., staath., staatsinr., 1918 — P. J. H. Ummels, handelsrek., algebra, 1918 — W. H. Koster van Groos, scheik., 1920 — F. J. van der Tak, gesch., handelsgesch., 1918 — J. H. Vossen, ned. en handelscorr., 1918 — mej. A. F. Houba, fr., 1919 — F. J. H. Meijers, hgd. en handelscorr., 1918 — L. E. de Vries, eng., 1920 — N. V. Smeets, stenogr., machineschr., 1918.

Nijmegen. Handelsdagschool 3 j.; schoolgeld naar het inkomen der schoolgeldplichtigen.

G. J. Burger, *directeur*, 1920 — A. A. Oosterdijk, ned. en handelscorr., 1920 — J. B. Braaksma, fr. en handelscorr., 1920 — A. H. Naber, hgd. en handelscorr., 1920 — R. K. Zandvoort, eng. en handelscorr., 1920 — mej. A. H. A. Koch, handelswet., 1920 — J. Welling, wisk., natuurwet., 1920 — mr. J. P. C. van Overstraten, staathuish., 1920 — H. V. A. van Hooijdonk, teek., 1920 — H. J. A. Duijse, schoonschr., 1920 — mej. Chr. H. Simonsz, stenogr. en machineschr., 1920 — mej. P. C. M. H. Kuylaars, hand.w, 1920 — C. J. J. Könings, gymn., 1920.

Rotterdam. Zie HBS. 3 j.

Utrecht. Zie HBS. 3 j.

Utrecht Dagschool voor handel en administratie.

W. K. D. Lustig, *directeur* — mej. J. G. Lobel, hgd. — J. F. Abeling, id. — mej. N. Gelderman, id. — mej. C. C. Ploos van Amstel, id. — mej. H. J. S. Dijkman, id. — mej. B. E. de Raaf, eng. — mevr. A. S. van Erp—Stijger, eng. — A. W. J. M. van Hemert, teek. — mej. M. M. Mulder, handw. — H. J. M. Pröpper, gymn. — mevr. G. G. J. van der Poel—Wijnand, id. — D. de Bruin jr., pract. bezigh. kantoor- en winkelbedrijf, sten. en machineschr. — *Klasseleeraren*: T. Aalpol, A. A. de Bruijn, J. J. Vermeulen, J. Wilma, J. G. van Wijk, H. Overbeek, H. van Lingen, R. de Vries, A. M. M. Koster, C. W. Mühlsteff, G. L. van Rijn.

Vlissingen. Handelsdagschool 2 j.; schoolg. evenredig, max.: *f* 60; elders wonenden *f* 80.

J. Coster, *directeur*, eng. handelscorr., 1908 — J. J. Vis, wisk., 1908 — J. C. Heine, natuurwet., 1908 — . . . ., staatsinr., staath. — M. D. Caljouw, boekh., handelswet., 1919 — . . . ., gesch. — J. Brander, aardr., 1910 — H. G. van Grol, ned. handelscorr., 1910 — mej. A. J. Krafft, fr. handelscorr., 1910 — W. M. Quist, hgd. handelscorr., 1910 — . . . ., eng. handelscorr. — . . . ., stenogr., machineschr.

Wageningen. Handelsdagschool 4 j.; schoolg. *f* 12—*f* 60 per jaar.

D. Penning, *directeur*, boekh., handelsrek., gesch., aardr., hgd., 1920 — A. Geuze, wis- en natuurk., 1920 — R. W. Lieve, ned. en corresp., 1920 — mevr. G. C. Batenburg, fr., eng., en corresp., 1920 — mevr. F. Jacobs-van Aste van Zijl, handteek., 1920.

Winschoten. Handelsschool 4 j.; schoolg. *f* 10—*f* 60 per jaar, buitenleerl. *f* 60 per jaar.

F. de Korte, *directeur*, handelswet., ned. handelscorr., machineschr. — R. Kiers, wisk., natuurk., warenk. — J. Aalfs, ned., fr. — J. A. Bartstra, ned., hgd., schoonschr. — M. Olgers, hgd., stenogr. G. Engelmoer, eng., handt. — J. Beerta HCz, aardr., gesch. — mej. M. Bloemendal, handw.

Zaandam. Handelsdagschool 3 j.; rijkssubsidie *f* 10000; schoolg. van *f* 10 tot *f* 75, voor buitenleerlingen *f* 120, onvermogenden kosteloos.

Joh. Bouwman, *directeur*, boekh, handelsk. — C. C. van Slooten, ned. — . . . ., fr. — C. J. van der Spek, eng. — H. Groeneweg, hgd. — J. Brummelkamp, gesch., aardr. — B. Swart, plant- en dierk. — M. J. Vrij, natuur- en scheik. — B. Glazenburg, wisk. — A. J. Romeijn, boekh., handelsrek, handelsk. — mr. E. van Tuinen, staatsinr., staath. — D. Vogel, stenogr. — J. Godefroy, teek.

Zutphen. Handelsdagschool 4 j.; schoolg. *f* 50.

C. Kamp, *directeur*, handelswetensch., ned., 1918 — J. Kroese, ned., fr., 1920 — P. A. ter Weer, ned., eng., 1920 — J. C. Lindeman, hgd. en handelscorr., 1918 — A. Janssen, gesch., 1918 — A. Broekhuizen, aardr., 1920 — J. M. L. Saunders, staath., 1920 — J. Klaver, wisk., rek., schrijven, natuurwet., 1918 — D. F. Keiser, natuurk., 1918 — S. Postma, scheik., warenk., 1918 — L. D. Wolters, boekh., 1920 — W. A. Montfoort, teek., 1919 — A. Barto, stenogr., machineschr., 1919 (tijd.).

Zwolle. Handelsdagschool 4 j., met daaraan verbonden handelsavondcursus 3 j., schoolg., dagschool *f* 1.50— *f* 19.50 per 3 mnd. en voor den avondcursus *f* 0.10—*f* 0.75 per week voor elken leerling.

C. A. Willemse, *directeur*, eng., 1920 — J. M. Mertens, *plaatsverv. directeur*, 1916, hgd., 1915 — G. Groeneveld, ned., 1919 — S. J. Prop, aardr., gesch., 1918 — J. F. Dugour, fr., schr., 1912 — . . . ., wisk., natuurk. — E. D. J. de Jongh, wisk., 1918 — B. J. Krijgsman, boekh. en

handelsrek., alg. handelsk. en handelsr., staathuishoudk, staatsinr., 1916 — A. de Boer, boekh., handelsrek., alg. handelsk., handelsr., 1918 — J. Wissink, teek., stenogr., 1911 en mach. schr., 1916 — D. G. Franssen, eng., 1918 — E. Sol, hgd. h.a.c., 1919 — A. J. Vasbinder, aardr. h.a.c. 1919 — D. Bergsma, voorbereidende klasse, 1920.

Particuliere Hoogere burgerscholen en Handelsscholen.

Amsterdam. Christelijke HBS 5 j. en Handelsschool 2 j.; schoolg. verschillend naar het inkomen der ouders.

Dr. W. J. Kolkert jr., *directeur*, ned. — dr. J. Bruin, wis- en natuurk. — mej. van der Linde, natuurk. — dr. B. P. Haalmeijer, id. — A. J. Drewes, wisk., boekh. — P. van Gijn, id. — M. Hartzema, wisk. — Th. B. Bloten, id. — L. Rang, id. — mej. ir. E. Manson, scheik., warenkennis — mej. C. C. J. Fontein, scheik. — E. van Niekerken, aardr., nat. hist. — dr. M. Visser, ned. — drs. B. Ebling, godsd., ned., gesch., aardr. — dr. H. J. Smit, id. — drs. C. Tazelaar, id. — J. C. van der Does, id. — W. B. J. F. Terlaak, aardr. — J. W. Marmelstein, godsd., fr. — J. Smit, fr., schoonschr. — mej. A. M. Boendermaker, ned., hgd. — A. Verduijn, hgd. — H. van der Linden, eng. — A. de Froe, id. — mej. G. de Zoeter, id. — mr. J. P. H. Mulder, staatswet. — H. J. van Dijk, handt., lijnt. — W. J. Taanman, handt. — J. A. van der Linde, gymn. — mej. S. W. de Kup, id.

Amsterdam. Roomsch-katholieke HBS 5 j.; schoolg. progressief.

Dr. L. Schmedding, *directeur*, ned., gesch., 1909 — N. Four, godsdienstleer, 1920 — J. Scheerhoorn, id., 1920 — dr. J. Stein, natuurk., werktuigk., cosm., 1910 — dr. L. Peeters, nat. hist., 1913 — A. Michels, scheik., natuurk., 1913 — P. Th. de Rijk, wisk., 1911 — J. Janssen, id., 1912 — L. Sweerts, id., 1919 — A. van den Belt, aardr., 1910 — mr. dr. Ch. Ruaijmakers, staatsw., 1919 — Chr. Koenraad, boekh., 1912 — dr. W. Mulder, gesch., 1920 — J. Krijgsman, ned., 1920 — A. Wessels, fr., 1920 — P. van der Scheer, fr., 1911 — C. van Spaendonck, hgd., 1910 — W. Heymeijer, id., 1919 — J. Vriend, eng., 1910 — N. Zwager, id., 1919 — L. Lourijsen, handt., lijnt., 1909 — G. Walpot, gymn., 1919.

Bussum. Gooische HBS 5 j.; schoolg. *f* 100 tot *f* 200, voor enkele lessen *f* 25 per wekelijksch lesuur tot een maximum van *f* 150.

Dr. G. H. Fabius, *directeur*, natuurk., wisk., cosm., 1911 — ir. H. van Eek, wisk., mechanica, lijnt., 1917 — dr. H. Groot, wisk., cosm., natuurk., 1919 — ir. M. J. J. Simon Thomas, natuurk., wisk., mechanica, 1917 — drs. G. Schaake, wisk., 1918 — A. M. E. van Dishoeck, id., 1920 (tijd.) — dr. R. B. de Boer, scheik., 1919 — W. H. de Wette, nat. hist., 1917 — G. H. Mouw, staatsw., 1918 — R. de Groot, handelsw., 1918 — K. Pijper, id., 1920 (tijd.) — drs. A. Saalborn, ned., gesch., 1916 — drs. J. G. Nanninga, ned., aardr., gesch., 1913 — drs. A. C. Brouwer, id., 1918 — mej. S. C. Roldanus, ned., gesch., 1920 — F. K. A. Rombach, gesch., aardr., 1911 — A. J. S. A. Smit, fr., 1911 — mej. J. C. Yperlaan, fr., schr., 1916 — mej. A. C. der Kinderen, eng., 1911 — mej. P. Bolle, eng., 1920 (tijd.) — J. C. de Wilde, hgd., 1918 — F. C. A. Philips, hgd., 1918 — K. Koster, handt., 1911 — J. H. J. de Bruin, gymn., 1915.

***Dordrecht.** Christelijke HBS 5 j.

J. Fokkens, *directeur*, natuurk., werktuigk., cosm. — ds. H. Meijer, godsd. — ds. W. W. Meijnen, id. — G. van Dijk, nat. hist. — D. J. Sakkers, wisk. —

H. J. Koning, scheik. — W. P. Wilschut, ned., gesch. — M. Stevense, fr. — L. J. de Jongh, hgd. — mej. A. A. S. Wieten, eng. — A. J. Rijkhoek, aardr. — C. van Heukelom, handt., lijnt. — mr. E. J. E. G. Vonkenberg, staatswet. — J. L. Deumens, boekh. — C. A. de Bruijn, gymn.

's-Gravenhage. HBS van de Vereeniging „het Nederlandsch Lyceum". Zie onder Particuliere gymnasia.

s-Gravenhage. Christelijke HBS 5 j.; schoolg. *f* 100.
J. van Andel, *directeur*, natuurk., wisk., 1912 — dr. A. Troelstra, godsdienstond., 1912 — ds. W. H. Gispen, id., 1920 — J. B. N. Ruben, wisk., 1914 — J. Molenaar, id., 1916 — A. van Leeuwen, wis- en natuurk., 1918 — mevr. W. S. J. Schouten-Ilcken, natuur- en scheik., 1917 — dr. J. P. de Gaay Fortman, plant- en dierk., cosm., 1912 — M. J. van Steenes, staatswet., gesch., 1919 — H. S. L. Blekkink, aardr., gesch., 1919 — dr. N. van der Laan, ned., gesch., 1918 — D. Langedijk, gesch., ned., aardr., 1920 — W. Deurman, ned., 1920 — E. Roche, fr., 1912 — P. Keegstra, fr., 1914 — B. D. Folmer, eng., 1914 — A D. Verschoor, hgd., 1912 — B. Prell, id., 1919 — D. Karsten, boekh., 1914 — D. J. van Bergen, hand- en lijnteek., 1920 — mej. M. C. Gutteling, handt., 1919 — G. Rauws, gymn., 1912 — M. de Haan, id., 1920.

Groningen. Christelijke HBS 5 j.; schoolg. *f* 100, *f* 130 en *f* 160.
Chr. Stapelkamp, *directeur*, ned., gesch., godsdienstond., 1917 — C. Rodenburg w.i., wisk. en werktuigk., 1917 — W. Nieboer, wisk., 1919 — H. Heidinga, nat. hist., 1917 — Jac. J. Woldendorp, scheik., natuurk. en cosm. 1920 — A. van Deursen, aardr, gesch., 1918 — H Smilde, ned, gesch., 1920 — W. C. D. van der Velde, staatwet., 1920 — M. J. Ornée, fr., 1919 — J. Zuidweg, hgd., 1917 — H. Mulder, eng., 1918 — P. H. Dijksterhuis, handelswetensch., 1919 — P. Sennema, teek., 1917 — J. S. Karper, lich. oefen., 1920.

Katwijk a/d Rijn. Roomsch-katholieke HBS (college St. Willebrord); 5 j.
J. H. Keijsers, *directeur*, wisk., natuurk., werkt., cosm. —dr. L. de Jonge, godsd. — A. Th. Sedee, wisk. — P. van der Beek, scheik. — P. van Boxtel, nat. hist. — J. Cornelissen, ned. — mr. dr. A. Borret, staatswet. — C. Wessels, aardr., godsd. — J. Kleijntjens, gesch. — J. Witte, id. — J. van Rijckevorsel, fr. — Th. Neervens, eng., godsd. — A. de Loor, hgd., godsd. — E. Notermans, handelswet. — J. Hens, teek. — L. de Beij, lich. oef.

Leeuwarden. Christelijke HBS 5 j.; schoolg. *f* 25 tot *f* 300.
Dr. L. Yntema, *directeur*, mech., natuurk., 1918 — H. Heidinga, wisk., 1920 — A. J. van Ditmarsch, scheik., wisk., mech., 1919 — T. Bergsma, nat. hist., 1920 — E. Janzen, ned., 1911 — J. J. la Maitre, aardr., gesch., 1918 — K. Wagenaar, fr., 1920 — W. A. P. F. L. Govers, hgd., 1911 — H. Scherphier, eng., 1920 — mr. R. Pollema, staatsinr., staath., 1920 — P. Verhoeff, hand- en rechtl. teek., 1919 — L. Hofman, gymn., 1918 — ds. J. Hoekstra, godsd., 1919 — ds. IJ. Stelma, godsd., 1920 — M. Kramer, boekh., 1920.

Nijmegen. Roomsch-katholieke HBS 5 j (Afd. B van het Canisius-college).
H. van Dinter, *directeur*, wisk. — dr. J. Kramers, scheik. — E. Hoogeveen, nat. hist. — I. Jansen, werktuigk. — L. Phlippeau, natuurk. — H. van der Poel, boekh. — A. Olivier, wisk. — K. van Sambeek, id. — mr. dr. J. Beuns, godsd. en staatswet. — K. Derks, gesch. — V. Esser, aardr. en cosm. — Th. Copray, ned. — J. Korsten, id. — P. Caenen, fr. — R van Geelkerken, id. — B. Speekman, hgd. — G. Lamers, id. — A. van Thiel, eng. — E. Lücker, hand- en rechtl. teek. — M. de Preter, lich. oef. — H. van der Hulst, godsd.

Nijmegen. Roomsch-katholieke hoogere handelsschool 2 j., aansluitende aan de 3de klasse der HBS (Afd. C van het Canisius-college).

H. van Dinter, *directeur* — L. Phlippeau, natuurk. — dr. J. Kramers, handelsscheik., warenk. — H. van der Poel, handelsrek. en boekh. — mr. dr. J. Beuns, godsd., staatsw., handelsr. — K. Derks, handelsgesch. — V. Esser, handelsaardr. — J. Korsten, ned. — R. van Geelkerken, fr. — B. Speekman, hgd. — J. van Mulken, eng. — H. van der Hulst, godsd. — M. de Preter, lich. oef. — *Voorbereidende klasse* (Afd. D. van het Canisius-college). J. Nuyten, hoofd.

Rolduc (gem. Kerkrade). Roomsch-katholieke HBS 5 j.

A. J. M. H. van de Venne, *directeur*, gesch. — A. Deumens, wisk. — W. F. J. Sittarz, wisk., mech., natuurk. — P. Cramer, wisk. — K. Bonekamp, id. — W. Knops, id. — dr. W. Jacobs, scheik., cosm. — L. Backhuys, natuur-hist. — J. Metsemakers, ned., gesch., aardr. — L. Janssen, ned., gesch. — dr. J. Nagant, gesch., aardr. — dr. J. Kurris, gesch. — J. Bemelmans, staatsw. — H. Verbeek, boekh. — E. Ribbergh, fr. — H. Janssens, id. — J. Steinhardt, id. — W. Franck, eng., boekh. — H. Wismans, eng. — J. Eck, hgd. — K. Hutschemakers, id. — Th. Absil, id. — J. Lücker, teek. — R. de Guasco, kerkgesch. — H. van der Mühlen, godsdienstleer — L. Linsen, ned. — A. Terstappen, id. — F. Lemmens, id. — dr. F. Sassen, kerk. gesch.

Rolduc (gem. Kerkrade). Roomsch-katholieke handelsschool 2 j. aansluitende aan de 3de klasse der H.B S.

A. J. M. H. van de Venne, *directeur* — H. Nillesen, godsdienstl. — J. Metsemakers, ned. — H. Janssens, fr. — Th. Berendsen, id. — J. Eck, hgd. — W. Franck, eng., schoonschr., machineschr., stenogr. — H. Verbeek, boekh., handelsrek., handelsrecht, handelskennis — W. Knops, wisk. — dr. J. Nagant, handelsaardr. — R. de Guasco, handelsgesch. — J. Bemelmans, staatswet. — A. Deumens, natuurk., scheik. — H. Nillesen, godsd. — dr. F. Sassen, id.

Rotterdam. Christelijke HBS 5 j; schoolg. *f* 50.—250

Dr. J. F. Reitsma, *directeur*, nat. hist., 1904 (1907) — K. C. Lariby, wisk., natuurk., mech., cosm., 1901 — J. H. Maan, wisk., 1907 — dr. ir. H. G. van Beusekom, wisk., werktuigk., 1919 — dr. J. Schepers, scheik., 1920 — mr. P. B. Bouman, staath., staatsinr., 1904 — J. Prins, gesch., aardr., 1910 — D. Langedijk, ned., gesch., 1919 — P. den Boer, ned., 1919 — S. Eringa, fr., 1905 — J. Pleiter, hgd., 1920 — W. A. van Dongen, eng., 1902 — J. W. Lantermans, boekh., 1917 — M. J. Wessel, handt., 1901 — J. H. van Linschoten, lijnt., 1913 — ds. G. H. Wagenaar, godsdienstond., 1907 — ds. D. J. van der Velden, id., 1910 — J. Zandee, lich. oef., 1920.

Utrecht. Bijzondere HBS 5 j.

F. de Munnik, *directeur*, wisk., cosm., scheik., — dr. P. H. van Cittert, natuurk. — dr. W. J. A. Jongkees, scheik. — ir. J. L. Hogeweg, werktuigk. — A. H. A. van Riel, wisk. — A. W. Boerman, nat. hist. — mej. F. van Veen, ned. — dr. N. J. C. de Voogd, id. — L. C. van der Graaf, fr. — mej. C. M. van der Spek, id. — J. Gombert, hgd. — H. J. Makkink, eng. — mej. J. F. C. Gutteling, id. — J. J. Vermeulen, aardr. — J. J. Veersema, id. — G. Verschuur, gesch. — jonkvr. mr. B. Elias, staatswet. — P. H. Bokelman, handelswet. — K. W. M. Wirtz, teek. — Th. J. IJserinkhuijsen, id. — G. P. J. Plynaar, gymn.

Utrecht. Christelijke HBS 5 j.; schoolg. *f* 110 of naar verkiezing hooger.

Dr. S. L. Schouten, *directeur*, nat. hist., 1917 — ds. R. E. van Arkel, godsdienstond., 1918 — dr. W. van der Elst, wisk., 1917 — D. J. Sakkers, id., 1920 — dr. P. Muller, scheik., 1919 — drs. J. G. Imhoff. id., 1920 — ir. D. C. J. IJlst, wis- en natuurk., 1919 — dr. J. Itjeshorst, ned., aardr., gesch., 1917 — Z. van de Wal, aardr., 1919 — mr. J. W. Flieringa, staatsinr., 1920 — H. Miskotte, handelswet., 1920 — drs. C. W. Klomp, ned., 1919 — J. H. de Jong, fr., 1917 — S. Th. A. Goetze, hgd., 1917 — mej. E. L. A. Boomer, eng., 1918 — dr. G. P Marang, godsdienstonderw., 1920 - H. G. Robert, handt., 1917 — J. van Ooyen, gymn., 1920.

***Voorschoten.** HBS 5 j. (Instituut Wullings).

Woerden. Bijzondere HBS 5 j., schoolg. *f* 80, *f* 100, *f* 120, *f* 140 en *f* 300 naar het inkomen der ouders.

H. F. C. Bos, *directeur*, wisk., natuurk. — mej. M. S. de Vries, plant- en dierk. — drs. G. J. Buitenhof, *plaatsv. directeur*, ned., gesch., aardr. — C. Mars, wisk., aardr. — mej. H. J. S. Fokkens, fr. — A. M. Aben, hgd. — mej. J. P. C. van Schaick Avelingh, eng. — H. van Kempen, handt. — B. Swanenburg, gymn.

Gemeentelijke Burgeravondscholen en daarmede gelijkgestelde inrichtingen.

Alkmaar. Avondschool voor ambachtslieden met voortgezette klassen.

J. van Reyendam Cz., *directeur*, 1916 — A. A. de Groot, *onderdirecteur*, handt., 1893 — G. J. van der Ploeg, wisk., 1898 — J. Blom, boekh., 1919 — J. Ott, ned., 1908 — F. J. Aukes, ned., wisk., 1893 — K. Boot, id., 1901 — C. Petrus Cz., lijnt. en vakt., 1908 — L. Groen, handt., vakhandt., 1903 — H. van den Hof, teek., 1903 — P. H. Brunsmann, id., 1893 — C. F. D. Kohnert, werktuigk. teek. en stoomwerktuigk., 1910 — A. H. Bijlevelt, natuur- en werktuigk., 1919 — M. Vasbinder, teek., 1896 — M. Koopman, id., 1896 — P. Langeberg, id., 1911 — J. Overtoom, id., 1911 — E. Harder, id., 1917 — W. H. C. Mens, electrot., 1919 — F. J. Vorstenburg, id., 1920 — P. J. van der List, bestekken en begrootingen, 1920 — J. Boas, penseeloefeningen (tijd.).

Almelo. Burgeravondschool met daaraan verbonden avondschool voor aanstaande ambachtslieden Schoolg. *f* 6 's jaars; voor onvermogenden kosteloos, minvermogenden de helft. Voor leerling n uit andere gemeenten moet boven het gewone schoolgeld *f* 24 per leerling en per schooljaar of cursus worden betaald; door het gemeentebestuur van Almelo wordt in voorkomende gevallen met het bestuur der betrokken gemeente eene gemeenschappelijke regeling aangegaan omtrent de betaling van het meerdere bedrag van *f* 24.

P. Blom, *directeur*, 1918 — H. van Roggen, handt., *plaatsv. directeur*, 1902 — Chr. Kuikman, lijn- en vakt, 1914 — D. van der Sluis, rek., ned., staatsinr., 1902 — A. van Os van den Abeelen, wisk., ned. 1918 — J. A. Huisman, natuurk., 1919 — J. H. van Lochem, hout- en marmerschilderen, 1920 — H. Rink, werktuigk., 1918 — J. Beeling, vakt. voor schilders, 1919 — S. Spies, vakt. voor meubelmakers, 1919 — A. Mooij, werktuigk. en smidsteek., 1919.

Amersfoort. Avondvak- en vakteekenschool met theoretisch onderwijs, 5 j. (afd. van de ambachtsschool voor Amersfoort en omstreken).

J. J. Wesseling, *directeur*, 1920 — E. Lindenhovius, wisk, 1911 — J. van der Horst, wisk., rek., 1919 (tijd.) — F. Faber, rek., natuurk., werkt., 1905 — H Moojen jr., handt., vakt., 1906 — P. Landman, handt., 1919 (tijd.) — A. Veen, ned., 1905 — C. van Ouwerkerk, vakt. en vaktheorie voor timmerlieden en metselaars, 1919 — J. Kuperus, id., 1919 — H. IJ. Dijkstra,

vakt. en vaktheorie voor meubelmakers, 1919 — H. J. H. Huurdeman, vakt. en vaktheorie voor smeden en bankwerkers, 1919 — A. Goud, id., 1919 — K. Swagermann, vakt. en stoomwerktuigk. voor smeden en bankwerkers, 1919 — N. J. Ootes, vakt. en electriciteitsleer voor electriciens, 1919 — R. H. Kroes, praktijk en vaktheorie voor schoenmakers, 1919 (tijd.) — N. A. van Woudenberg, praktijk voor schoenmakers, 1919 (tijd.) — H. Schaap, vaktheorie voor letterzetters, 1919 (tijd.) — J. van Gelder, vaktheorie voor drukkers, 1919 (tijd.).

Amsterdam. Afdeeling avond-ambachtsschool der 2de ambachtsschool; schoolg. *f* 6 per winter; onvermogenden kosteloos.

C. Zander, *directeur*, 1903 — W. Addeson, *onderdirecteur*, 1914 — H. Lettinck, lijnt., 1911 — J. E. Holthuis, ned., reken- en meetk., 1910 — G. J. Harterink, vakt., 1897 — W. Addeson, id., 1904 — P. A. Capel, id., 1916 — H. de Boer, id., 1920 — T. Reisma, id., 1920 — W. C. R. Elzinga, ned., 1916 — Iz. A. J. de Wilde, nat. en werktuigk., ned., reken- en meetk., 1908 — N. J. Struycken, ned., rekenk., meetk., 1919 — H. G. J. van Mierlo, id., 1919 — J. W. Lindeman, handt., 1912 — W. Maandag, id., 1918 — G. van der Neut Kolfschoten, id., 1920 — IJ. Aalbersberg, lijnt., 1918 — I. C. Bakker, id., 1919 — C. Komen, id., 1919 — C. Heins, vakt., 1911 — J. Burga, id., 1914 — D. Oosthuizen, id., 1918 — W. Raap, bank- en vuurw., 1911 — F. Bijlsma, timm., 1911 — H. Tefsen, bankw., 1919 — J. B. Schrameijer, id., 1920 — A. Lap, ned., reken- en meetk., 1919 — P. Windt, handt., 1919.

Arnhem. Avondschool voor handwerkslieden; schoolg. *f* 5 's jaars, onvermogenden kosteloos.

G. W. Boot Bz., *directeur*, 1900 — M. F. Covens, *adjunct-directeur*, constructieleer, 1910 — E. J. Reinders, voortgezet lager onderwijs, 1895 — H. van Lohuizen, id., 1898 — G. Veendorp, id., 1898 — A. Wunderink, id., 1908 — J. M. Pos, id., 1900 — G. Bartelds, id., 1909 — P. Keuter, id., 1913 — J. H. Hendriks jr., vakteek., 1885 — A. F. Addink, id., 1889 — J. Odinot, id., 1895 — J. H. van de Pavert, id., 1903 — P. van der Loo, id., 1904 — C. Dielen, id., 1908 — E. Bouma, id., 1910 — L. F. Ploeger, lijnt., 1901 — B. H. G. Hendriks, id., 1904 — T. N. Verweij, id., 1904 — H. N. van Koppenhagen, id., 1910 — B. S. Claus, vakhandt., 1895 — J. A. Slempkes, id., 1895 — F. J. Besseling, id., 1896 — A. Smit, id., 1901 — D. W. Maandag, hout- en marmerschild., 1905 — J. A. van Doornen, houtsteken, 1903 — W. P. J. Bolt, electrotechniek, 1920 — H. F. Hartogh Heijs van Zouteveen, tuinbwk. teek., 1905 — A. M. Cornelissen, vakond. voor gas- en waterl. fitters, 1906 — J. H. Bartels, handt., vakonderw. voor behangers en stoffeerders, 1908 — P. D. Maandag, boetseeren, 1918.

Assen. Schoolg. *f* 9 of *f* 7 's jaars, voor minvermogenden *f* 4.50, voor onvermogenden geen schoolgeld.

D. Jensma, *directeur*, lijnt., 1903 — B. van der Lijn, wisk., 1914 — H. van Staveren, id., 1918 — H. Nijdam, ned., 1903 — J. Benus, wisk., natuurk., 1914 — A. Terpstra, lijnt., 1919 — F. de Groot, id., 1918 — K. van Rees, handt. en vakhandt., 1908.

Assen. Avondschool voor ambachtslieden; schoolgeld *f* 9 of *f* 7 per cursus; minvermogenden de helft daarvan; onvermogenden kosteloos.

D. Jensma, *directeur*, projectieteek., 1918 — B. Bakker, vakt., 1918 — A. Terpstra, id., 1920 (tijd.) — K. van Rees, handt., 1918 — H. Nijdam, ned., 1918 — F. de Muinck, vakboekh., 1918 — H. van Staveren, werktuigk., 1918 (tijd.) — J. Benus, id., 1919 (tijd.) — B. van der Lijn, wisk., 1918 (tijd.).

Bergen-op-Zoom. Schoolg. *f* 4 of *f* 2 's jaars of kosteloos.

A. J. M. Disco, *directeur*, handt., projectiel., 1907 — J. J. de Rooij, hand- en lijnt., projectieleer, 1908 — N. Huijsmans, lijnt., 1919 — A. van de Laarschot, schrijven, handt., 1908 — Ph. A. Strijers, rek., meetk., 1908 — H. J. Strooij, ned. taal, natuur- en werktuigk., 1908 — A. Roovers, boekh., algebra, rek., 1918 — C. Plak, vakt., materialenleer, 1920 — J. J. Touw, id., 1917.

Delft. Schoolg. 1 pCt. van het belastbare inkomen tot een maximum van *f* 10.

A. Fledderus, *directeur*, 1916 — H. K. Boon, electriciteitsleer en electrotechniek, 1918 — C. H. Bijl, wis- en natuurk., 1910 — H. C. Volkers, wisk., natuurk., werktuigk., 1915 — G. F. Biezeno, wisk., 1898 — W. H. Visser, id., 1908 — G. A. Baars, id., 1909 — K. G. Slikkerveer, id., 1916 — . . . ., werktuigk., — S. B. Bouter, staatsinst., staath. 1919 — T. F. Warffemius, ned., 1898 — J. Jansen, handt., 1909 — C. van Heukelom, handt., lijnt., 1909 — B. A. Bongers, handt., 1898 — F. Goud, werkt. teek., 1919 — H. G. van Brugge, lijnt., 1908 — A. M. van Oyen, id., 1912 — G. H. W. van Aken, stoomwerktuigk., 1908 — S. Kamstra, bouwk. teek. en materialenkennis, 1919 — J. Visser, lijnt. en materialenkennis, 1919 (tijd.) — J. A. Holtrop, electrot. teek. en electrotechniek, 1919 (tijd.) — R. van Lavieren, decoratief teek.

Deventer. Schoolg. *f* 2.50 's jaars. [1])

H. de Vries, *tijdelijk directeur*, rek., 1916 — W. Nikkels, rek., ned., 1905 — A. B. Dommerholt, id., 1906 — W. E. Steenbergen, wisk., 1906 — A. van den Dool, id., 1906 — N. L. Wiltink, id., 1907 — H. E. Hennink, id., 1903 — M. J. Pot, id., 1916 — J. Neuteboom, id., 1917 — M. Vrijburg, algebra, 1901 — H. U. Thoden van Velzen, rek., ned., 1907 — G. van Nijburg, id., 1901 — dr. W. Middelveld Vierssen, scheik., 1908 — H. R. Hoogenraad, natuurk., werktuigk., 1912 — J. Penning, wis- en werktuigk., 1918 — dr. G. A. Stutterheim, natuurk., 1917 — A. T. J. van Bredesteijn, electrotechniek, 1918 — C. J. de Bruyn Kops, staatsw., boekh., 1884 — J. P. P. Bodifée, handt., 1893 — Th. F. C. Meeles, id., 1907 — W. A. Montfoort, id., 1917 — R. Peuse, lijnteek., 1911 — J. C. Lagas, id., 1911 — A. van der Bos, id., 1913 — W. J. van Viersen, gymn., 1892.

Dordrecht. Schoolg. *f* 4 's jaars.

J. Mension, *directeur*, werktuigk. vakt., 1910 — A. Kruis, natuur- en werktuigk., 1894 — H. Jansen, wisk., 1910 — P. A. de Lange, id., 1909 — J. J. J. de Lange, id., 1916 — J. H. C. Sorber, id., 1917 — P. van Schelt, id., 1919 — J. Koopmans, wisk., ned., 1907 — P. C. Maat, ned., 1916 — J. J. Buirma, id., 1917 — C. J. Rovers, handt. 1901 — F. van Werkum, id., 1888 — A. de Visser, id., 1920 — B. van Wijnen, id., 1920 — K. Pilkes, handt. en boetseeren 1915 — W. Nooteboom, lijnt., bouwk. vakt., 1884 — A. Oosters. id., 1919 — A. W. M. van de Graaff, werktuigk. vakt., 1918 — H. G. de Kluizenaar, id., 1918 — A. Ek, id., 1919 — Ph. F. Rutten, id., 1920 — J. J. Bouman, stoomwerktuigk., 1911 — D. J. van der Kulk, werktuigk. vakt., scheepsteek., 1909 — F. P. Bustraan, vakt. voor ijzerbewerkers, 1916 — J. D. van de Lindt, stoomwerktuigk., 1914 — W. Meijers, natuurk., werktuigk., 1917 — S. Swaneveld, bouwk. vakt., 1918 — C. G. Kammerer, bouwk. vakt., lijnt., rondschrift, 1919 — H. A. Leniger, lijnt. en rondschr., 1920 — H. Kelderman, id., 1920 — B. Kelder, id., 1920 — A. C. Dorlas, electrot. teek., electriciteitsleer, 1918.

1) De leerlingen ontvangen onderwijs in het teekenen aan de ambachtsschool.

Enkhuizen. Avondschool voor aanstaande ambachtslieden met 4 j. cursus; schoolg. *f* 3 's jaars.

G. Mebius, *directeur*, 1918 — N. Hofkamp, ned., 1907 — K. Dam, wisk., 1919 — mej. E. J. H. A. Wieringa, natuurk., werktuigk., 1916 — . . . ., handt. — E. de Vries Gz., hout en marmerschilderen, 1911.

Gorinchem. Schoolg. *f* 3 's jaars.

J. van Leusen, *directeur*, lijnt., 1910 — D. Stroo, wisk., 1919 — H. C. W. J. Bouman, theor. werktuigk., natuurk., 1920 — D. C. Kooiman, wisk., 1919 — H. P. Boelhouwers, ned., 1898 — N. van der Hoeff, ned., wisk., 1920 — E. A. Jansen, teek., 1913 — H. W. Heijmans, lijnt., 1908 — A. Teeuw, id , 1918 — A. van der Linden, lijn- en machineteek., 1919 — Th. J. Nieuwstad, boekh., 1919 — K. A. Boogh, werktuigk. teek., 1914.

Gouda. Ambachtsavondschool; schoolg. *f* 3 en *f* 5 's jaars.

B. E. Spijker Az., *directeur*, bouwk. en vakteek., kennis van bouwst., opmaken van begrootingen, 1897 — J. F. Goddijn, handt., boets., stijl- en ornamentl., 1898 — W. Fetter, handt., lijnt., 1897 — J. Lugthart, id., 1916 — Th. Jansen, id., 1916 — C. J. J. Bosch, lijnt , projectieleer, 1918 — T. J. Lugthart, bouwk. en vakteek., 1919 — J. van der Velden, id , 1913 — J. H. Steinbach, handt., boets., perspect., 1913 — J. A. W. Baart, wis- en werktuigk., 1901 — J. J. Hogendoorn, ned., wisk., 1914 — L. Verjaal, wisk., ned., 1916 — E. van Dantzig, ned., wisk., 1897 — A. van Kersen, ned., rek., 1901 — L. Boer, boekh., 1919 — J. van Ham, vakt. metaalbew., 1912 — J. J. Weeda, hand- en rechtl. teek., 1919.

's-Gravenhage. Afdeeling 1e avondteekenschool met practische en vervolgcursussen en cursussen voor volwassenen der ambachtsschool; schoolg. *f* 4 per winter.

Th. A. H. van Harderwijk (KB5), *directeur* — F. E. Elsen, *waarn. directeur*, hand- en vakteek. — P. Kiejes, natuurk., werktuigk. — J. Vermeulen, rek., meetk. — K. F. van 't Hoff, ned., rek. — G. Kamp, id. — C. J. van der Eijk, id. — C. van Wijk, id. — J. M. Bach, handt. — J. Bodaan, handt., lijnt. — G. A. Laagland, id. — P. C. Scheenloop, id. — J. F. Valkenburgh, id. — J. P. Hutjens, schilderen en handt. — J. A. Stokmans, lijnt. — A. Hoeflake, id. — J. W. Sterke, id. — A. Bakker, id. — H. J. Ros, id. — F. C. van der Togt, id. — G. Burger, id. — B. C. de Groot, vakt. — F. Boekholt, id. — C. H. Segaar, id. — H. Reijnders, lijnt., vakt. — M. P. Jasperse, rijtuigteek. — A. Badoux, behangen — A. G. Velu, stoffeeren — J. J. Herzog, theorie van het zetten — H. J. Herweijer, id. — D. Schuitmaker, theorie van het drukken — J. Smeenk, id. — L. Erades, electrot. — J. J. H. Vrijdaghs, id.

's-Gravenhage. Afdeeling 2de avondteekenschool der ambachtsschool; schoolgeld *f* 4 per winter.

Th. A. H van Harderwijk, *directeur* — J. L. G. Faber, *waarn. directeur* — J. J. Boezeman, lijnt., werktuigk. teek. — T. Boelen, ned., rek. — N. J. Ouwehand, id. — J. W. van der Giessen, handt., lijnt. — A. J. van 't Hoff, id. — G. W. Bulthuis, handt. — C. J. Zeeman, id. -- S. J de Haas, vakt — I. J. van Heijningen. id. — D. van Loon, lijnt. — A. Maaskant, lijnt., vakt. — J. J. Raimond, lijnt. — J. J. Richmond, ned., wisk. — E. G. C. Schubad, lijnt. — J. Taconis, ned., rek. — A. de Vos, lijnt., vakt. — J. D. Terborgh, id. — J. J. H. Vrijdaghs, electrotechniek — A. G. A. Wamsteeker, lijnt., vakt.

Groningen. Burgeravondschool en daaraan verbonden avondschool voor ambachtslieden en school voor uitgebreid ambachtsonderwijs; schoolg. voor elke der drie inrichtingen *f* 5 's jaars.

J. Visser Cz., *waarn. directeur*, wisk., 1898 — J. Bonga, id., 1897 — C. Jonker,

wisk., 1914 — B. Brouwer, id, 1914 — H. Woudstra, id., 1919 — L. M. van der Sluys, natuurk., werktuigk., 1917 — P. G. de Groot, ned., 1914 — R. Staal, id., 1914 — B. Bueninck, id., 1893 — P. van de Wint, lijnt., 1887 — N. W. Lit, id., 1902 — Joh. Boer, id., 1920 — J. H. Mulder, rechtl. en vakteek., 1915.

Haarlem. Schoolgeld *f* 12, *f* 8 en *f* 4 of kosteloos.

J. J. Bauer, *directeur*, 1911 — L. van der Vegt, wisk., 1900 — J. J. Francken, id., 1902 — E. Hindriks, id., 1911 — P. C. de Jongh, id., 1918 — J. Reijenga, teek., 1912 — M. P. J. van der Weiden, handt., 1916 — M. D. van Dijk, id., 1916 — J. P. Strijbos, id., 1897 — N. Wensing, lijnt., 1901 — A. van der Spek, lijnt., bouwk. teek., 1887 — G. J. H. Kerkhoff, handt., vakt., 1901 — B. J. te Kiefte, ned., schrijv., 1906 — J. Brandenburg, id., 1906 — G. J. G. A. C. Fleers, id., 1917 — H. Pot, ned., wisk., 1906 — C. van der Werff, ned, schrijven, rek., 1915 — E. Veldhoen, id., 1915 — A. van Harreveld, electrotechn. teek., 1911 — W. B. Groeneveld, rechtl. en machineteek., 1916 — H. van den Heuvel Rijnders, natuurk., 1912 — R. Kraakman, stoomwerktuigk., 1913 — C. C. Poppink, werktuigk., 1911 — F. Hage, werktuigk. teek., 1895 — G. Baars, id., 1915 — G. Eichhorn, id., 1917 — H. Korringa, bouwk. teek., 1902 — B. Bouman, burg. bouwk., 1913 — J. P. van den Berg, teek., 1920 (tijd.) — M. J. Verhulst, werktuigk., 1919 (tijd.) — Th. Heijblom, sterkteleer, 1919 (tijd.) — P. van Gijn, boekh., 1920 (tijd.).

Helder. Schoolg. *f* 1 per maand, voor minvermogenden *f* 0,50, onvermogenden kosteloos.

A. J. Besseling, *directeur*, teek., projectieleer, 1909 — W. Heeroma, natuurk., werktuigk., 1912 — J. G. Schwantje, ned., 1902 — A. H. de Carpentier, ned., 1902 — M. Koolhaas, wisk., 1903 — D. Blom, id., 1913 — J. van Hoek, id., 1903 — . . . ., id. — P. H. E. de Groot, handt., 1914 — . . . ., id. — H. Meurs, id., 1917 — A. Smit, machineteek., 1913 — . . . ., id. — J. B. Mulders, lijn- en vakteek. 1913 — D. Schippers, id., 1919 (tijd.) — J. K. Labout, id., 1916 — A. Dokter, id., 1914 — W. G. M. ten Hacken, id., 1914 — P. B. Plasmeijer, electrot., 1913 — H. Verkerk, id., 1918.

Helmond. Schoolg. *f* 3 's jaars.

A. J. A. Asselbergs, *directeur*, 1895 — S. A. Th. J. Kalkhoven, rek., wis- en natuurk., 1920 — J. J. G. Loevendie, id., 1919 — J. J. M. Heeren, ned., 1911 — J. Neutkens, id., 1920 — F. W. M. van der Sommen, handt., 1897 — Th. Bertels, lijnt., 1917.

Hengelo (O). Schoolg. *f* 1 's jaars; minvermogenden *f* 0.50.

J. Tiekink, *directeur*, wisk., 1910 — F. Dijken, id, 1912 — IJ. de Wendt, id., 1912 — H. de Boer, id., 1914 — J. C. P. Kokkeel, id., 1915 — H. B. Ziegler, ned., 1912 — P. Ros, id., 1912 — G. Roelfsema, id, 1912 — G. Gelderman, id., 1915 — G. L. C. ten Bokum, id., 1919 — H. Room, handt., 1912 — E. J. H. Scholten, id., 1913 — O. Bouma, id., 1913 — J. H. J. Lambooij, id., 1916 — J. van der Veen, lijnt., 1912 — C. Spiers, id., 1912 — N. Bink, id., 1913 — N. Beukema, id., 1915 — G. van Roon, id., 1917 — H. M. Kokkelkoren, id., 1917.

Hilversum. Schoolg. *f* 8 's jaars, voor iederen leerling meer uit een gezin *f* 6. Minvermogenden de helft dezer bedragen. Onvermogenden kosteloos. Leerlingen uit andere gemeenten *f* 8 's jaars.

G. P. J. Kalemink, *directeur*, teek., 1903 — A. J. Corbijn van Willenswaard, vormhandt., 1910 — J. A. Grootegoed, id., 1912 — H. Bokhorst, lijnt., 1913 —

J. A. van Schooten, lijnt., 1916 — H. A. Groenestein, ned., 1903 — P. H. Teheux, ned., wisk., 1915 — L. W. J. van Hasselt, id., 1917 — P. J. van Dijk, natuurk., werktuigk., wisk., 1903 — J. Kooistra, wisk., 1905 — P. Brakman, ned., wisk., 1908 — P. L. Heuperman, electrot., 1919 — H. Hootsen, behangen en stoffeeren, 1913 — D. Weesie, hout- en marmerschilderen en handteek., 1913 — S. Kingma, vakt. smeden, 1916 — R. de Jong, lijnt- en vakt. smeden, 1916 — J. C. Wiekart, vakt. timmerlieden, 1914 — W. de Vries, id., 1915 — L. Ploeger, id., 1917 — J. P. van Wees, theorie van het weven, 1919.

Hoorn. Schoolgeld *f* 3 's jaars.

J. Faber, *directeur*, 1905 — dr. H. A. Naber, natuurk., 1908 — J. H. te Boekhorst, ned., schoonschr., 1900 — J. C. Kerkmeijer, handt., lijnt., 1897 — H. J. Rodenhuis, lijnt., vakt., 1903 — D. A. A. W. Dobbe, handt., 1908 — C. H. Wolbers, wisk., 1901 — J. Haalebos, id., 1901 — T. Trompe', boekh. (tijd.).

Kampen. Schoolg. *f* 3 's jaars.

E. D. J. de Jongh jr., *directeur*, rek. — J. Zonneveld, rechtl. en vakt. — H. P. M. Kosters, hand- en handvakt. — P. de Vries, rek. — F. C. E. Kale, wisk. — H. Lijs, ned.

Leeuwarden. Schoolg. *f* 4 's jaars.

H. P. Priester, *directeur*, ned., 1904 — M. Venstra, ned., 1907 — A. C. Nubé, id., 1911 — H. Siersma, wisk., rek., 1904 — Sj. Boersma, wisk., 1905 — N. Dijkema, id., 1911 — A. Aardema, id., 1918 (tijd.) — H. Valkema, id., 1919 (tijd.) — D. van der Schaaf, id., 1920 (tijd.) — W. K. F. Meyer, werktuigk., 1920 (tijd.) — P. van der Molen, ned., natuurk., 1915 (tijd.) — G. de Vries, id. 1919 (tijd.) — H. de Bruin, handt., 1911 (tijd.) — J. van Willigenburg, id., 1908 — H. J. Bleeksma, id., 1919 (tijd.) — G. Makkes van der Deyl, id., 1920 (tijd.) — H. Martin, id., 1920 (tijd.) — D. de Vries, lijn- en vakt., 1906 — S. Goud, id., 1911 — L. J. D. Sloet, id., 1912 — H. C. Boonstra, id., 1912 — F. Schaafsma, id., 1920 (tijd.) — B. J. van der Wal, vakt., 1917 (tijd.) — R. Dieters, boekh., 1920 (tijd.) — F. J. Wijma, teek., 1919 (tijd.).

Maastricht. Schoolg. *f* 3 's jaars.

.........., *directeur* — ...., rek., meetk. — P. J. H. Ummels, stelk., meetk., 1903 — A. H. E. Lahaye, natuurk., scheik., mech., 1902 — W. J. H. Franck, ned., 1894 — dr. H. J. E. Endepols, id., 1907 — J. Scheffers, rek., ned., fr., 1904 — E. C. A. van den Boorn, fr., 1910.

Meppel. Schoolg. *f* 4 of *f* 2 's jaars of kosteloos.

B. van der Werff, *directeur*, 1909 — H. J. Jonker, wisk., 1903 — A. Westerhof, werktuigk., 1913 — F. Koopmans, ned., 1903 — A. N. Kreukemeijer, handt., lijnt., 1919 — F. J. Geursen, id., 1919 — D. Monsma, teek., 1903.

Middelburg. Schoolg. *f* 3 's jaars.

J. H. Klarenbeek, *directeur*, 1919 — A. Langejan, wisk., ned., 1889 — Al Kolsters, id., 1914 — J. A. Tavenier, ned., 1919 — P. J. Vervenne, wisk., 1896 — C. de Noor, id., 1919 (tijd.) — W. K. Kuiler, wisk., handvakt., 1903 — A. de Smidt, natuurk., 1907 — J. P. P. de Blécourt, werktuigk. 1919 (tijd.) — P. C. de Does, vakt., 1903 — J. H. Vervenne, id., 1903 — P. Pieters, id., 1905 — J. Bosdijk, id., 1908 — J. Heuseveldt, lijnt., 1913 — D. Kee, id., 1908 — C. J. W. Nuys, handvakt., 1886 — K. Sloover, id., 1913.

Nijmegen. Schoolg. *f* 6 's jaars, voor enkele lessen *f* 1 per uur 's weeks tot een maximum van *f* 6.

H. G. Burgers, *directeur*, 1916 — J. W. F. van Meegeren, werktuigk., 1881 — J. L. van Hoof, ned. rekenk., meetk., 1917 — Th. W. Peters, wisk., 1915 —

G. H. J. Loijen, rek., 1899 — H. J. Schuurman, ned., schr., 1912 — F. A. Th. Wils, ned., 1902 — J. H. Peters, id., 1914 — E. Havinga, handt., 1917 — H. V. A. van Hooijdonk, lijnt., 1915 — C. A. Verburg, machine-teek., 1914 — J. A. Hoogesteger, vakt., 1907 — H. Hannessen, id., 1907 — J. W. Keijser, id., 1907 — F. H. I. Renirie, id., 1909 — H. J. Wenmakers, id., 1908 — P. G. van Dongen, id., 1919 (tijd.) — P. Pillekers, id., 1919 (tijd.) — J. Verbeek, id , 1919 (tijd.).

Nijmegen. Avondschool voor handwerkslieden, schoolg. *f* 6 's jaars, voor enkele lessen *f* 1 per uur 's weeks tot een maximum van *f* 6.

H. G. Burgers, *directeur*, 1920 — G. H. J. Loijen, wisk., ambachtsreken., ned., 1920 — H. J. Schuurman, id., 1920 — F. A. Th. Wils, id., 1920 — H. H Stevens, vakt. en aanverwante vakken voor timmerlieden, 1920 — E. J Zwartkruis, id., 1920 — C. A. Verburg, vakt. en aanverwante vakken voor metaalbewerkers, 1920 — J. A. Hoogesteger, id., 1920 — P. G. van Dongen, id., 1920 (tijd.) — F. H. I. Renirie, id., 1920 — H. Hannessen, handt. en penseeloefeningen, 1920 — J. L. van Hoof, wisk., ambachtsrek., ned., boekh., 1920 — K. M. J. van Sambeek, wisk., ambachtsrek., ned., 1920 — E. Havinga, hand- en decoratiefteek., 1920 — J. Verbeek, lijnt., 1920 (tijd.) — P. Pillekers, vakt. electriciens en electrotechniek, 1920 (tijd.) — H. J. Wenmakers, vakt. en aanverwante vakken voor metselaars en steenhouwers, 1920 — J. W. F. van Meegeren, wis- en werktuigk., natuurk., ambachtsrekenen en ned., 1920.

Roermond. Schoolg. *f* 2 's jaars.

J. Berens, *directeur*, 1906 (tijd.) — G. A. Damen, ned., 1906 — J. L. Janssen, rek., wisk., 1910 — J. R. H. Pijls, natuurk., werktuigk., 1915.

Roosendaal. Schoolg. *f* 1 per maand.

J. J. Werz, *directeur*, 1915 — A. B. C. Raaijmakers, ned., 1911 — J. M. Hurks, lijnt., 1915 — M. Vergouwen, vakt., bouwk., 1906 — J. A. M. J. Ahsmann, handt., 1915 — L. H. Heijnen, natuurk., werktuigk., mechanica, 1908.

Rotterdam (Oud-Kralingen). Schoolg. *f* 6 's jaars, voor minvermogenden *f* 3, onvermogenden kosteloos.

P. H. van Linschoten, *directeur*, bouwk. teek., 1911 — A. van Dijk, handt., 1920 — C. Viertelhausen, ned., wisk., 1904 — J. van der Kolk, wisk., 1913 — A. A. Hofman, id., 1916 — T. van der Dussen, id., 1920 — C. Hoogeveen, rechtl. en bouwk. teek., 1914 — W. Hardenberg, handt , 1912 — W. F. J. van der Zwalm, natuurk., werktuigk., 1916 — P. C. Waning, werktuigk. teek., 1919 — J. H. Goris, id., 1920 — J. R. de Geest, rechtl., teek. 1916 — A. Edelenbosch, id., 1916 — D. Hoekveen, id., 1919 — A. van Krimpen, id , 1920 — R. Twijnstra, id., 1920 — J. Arnoldus, lijnt., elecrot. teek., 1919.

Schiedam. Schoolg. *f* 5 's jaars; 2 of meer leerlingen uit hetzelfde gezin 75 pCt. van dat bedrag.

P. H. Pomes, *directeur*, 1916 — J. E. de Vries, natuur-, wis- en werktuigk., 1920 — J. K. Teeuw, lijnt., projectieleer, 1912 — J. C. Brouwer, handt., lijnt., 1920 — J. Vooren, vakt., 1915 — G. J. Goes, werkt. teek., 1918 — P. van Ginkel, id., 1916 — J. P. L. Röder, handt., 1905 — R. de Vries, ned., 1916 — A. Smit Jz., ned., rek., wisk., 1901 — D. Noordijk, wisk., ned., 1920 — J. P. Koppenhagen, rek., wisk., 1901 — J. H. Klein, id., 1915 — L. J. Schotman, lijnt., projectieleer, materialenleer, 1916 — W. N. Boot, id., 1919 — T. de Jong, rek., ned., wisk., 1919.

Sneek. Schoolg. *f* 1 's jaars.
S. Bakker, *directeur*, 1920 — J. Spoelstra, natuurk, werktuigk., 1918 — H. Schurink, wisk., 1909 — C. H. van Noort, ned., 1918 — S. Bakker, vakt, 1918 — P. Toereppel, id., 1918 — G. J. Schoorl, lijn- en vakt., 1918 — G. N. Manak, handt. en proj., 1918.

Tiel. Schoolg. *f* 3 's jaars, leermiddelen kosteloos.
J. W. Willemsen, *directeur*, 1905 — A. Boer, handt., 1917 — J. Doeleman, handt., vormt., 1917 — H. P. Kloos, lijnt., 1920 — H. L. Slieker, id., 1920 — J. C. Lindeman, wisk., ned., 1905 — H. J. te Winkel, id., 1919 (tijd.) — J. H. Lindeman, natuurk., werkt., wisk., 1905.

Tilburg. Schoolg. *f* 3 per jaar.
Dr. B. Dijksterhuis, *directeur*, 1904 — dr. E. J. Dijksterhuis. wis- en natuurk., 1919 — W. Jansen, scheik., 1909 — J. A. C. Wagemakers, natuurk., 1912 — W. C. H. Venmans, rek., 1904 — . . . ., ned, rek., — W. J. Smetsers, rek., 1904 — P. J. Willems, ned., 1905 — A. J. J. van Dooremaal, id., 1911 — R. J. de Grood, aardr., gesch., 1916 — J. A. Vorstenbosch, gymn., 1903.

Utrecht. Schoolg. *f* 4 of *f* 2 's jaars, machinistencursus *f* 10 's jaars, monteurscursus *f* 5 's jaars.
J. de Jong Cz., *directeur*, 1904 — P. J. van Loo, wisk., 1904 — D. Brand, id., 1912 — A. Blok, id., 1915 — J. Vermaas, id., 1916 — P. W. Frederik, id., 1916 — C. de Jong, id., 1917 — K. Keijl, id., 1920 — P. J. van Loo jr., id., 1920 — J. B. Benders, wisk. en taal, 1908 — K. de Boer, id., 1914 — K. Keizer, id., 1914 — L. Flentge, id., 1914 — G. C. Visser, id., 1918 — dr. A. M. P. Rocholl, wisk., werktuigk., natuurk., 1915 — T. Koolhaas, werktuigk., 1908 — C. van Brenen, natuurk., scheik., 1918 — W. Enklaar, id., 1918 — F. K. Stephan, id., 1920 — A. F. Jansen, stoomwerktuigk., 1919 — A. C. Bosson, handt, 1909 — W. van Leusden, id., 1914 — W. Beelen, lijnt., 1908 — M. J. van Dugteren, id., 1918 — A. van der Zweep, id., 1914 — J. de Raad, handt., lijnt., 1904 — J. H. Boot, id., 1909 — H. G Robert, id., 1914 — K. W. M. Wirtz, id., 1915 — B. I. van Milaan, id., 1917 — J. C. Voordnin, id., 1917 — W. L. Wijmans, id., 1920 — A. P. Maaren, vakt., 1912 — J. Verseput, vakt. voor bankw., 1919 — A. G. Bouman, id., 1920 — C. J. de Kort, id., 1920 — K. Dijkstra, bouwk. teek., 1914 — J. Gabrielse, boets., 1908 — G. H. Morhaus, vakt. electrot., 1908 — M. J. Buitenhuis, hout- en marmersch., vakt., lijnt., 1908 — H. Jocker Bz., vakt., handvakt., projectieleer, 1914 — O. T. de Villiers Rooseboom, lijnt, perspectief, projectieleer, 1914 — T. J. Hanskamp, bouwk. en lijnt., projectieleer, 1918 — W. van Tertholen, electr. en lijnt., 1919 — K. G. Koeleman, boekh., 1908 — P. H. Bokelmann, staatsinr. en taal, 1911 — J. van Dijk, taal en schrijven, 1915 — C. Udo, id., 1917 — J. Nijkamp, taal en rondschr., 1918 — J. Dijker, id., 1920 — F. C. Breitenstein, pract. metaalbew., 1919 — N. Kloots, theor. vakken monteurscursus, 1920.

Velp (gem. Rheden). Schoolg. *f* 5 's jaars, voor minvermogenden *f* 2 50.
J. van Beverwijk, *tijd. directeur*, ned., 1908 — F. W. van der Haagen, handt., 1908 — B. H. G. Hendriks, lijnt., 1917 (tijd.) — A. W. Hoitink, wisk., natuurk., werktuigk., 1919 — R. van Remmen, lijn- en handt., 1919 (tijd.).

Velseroord. Schoolg. *f* 12, *f* 6 en *f* 3, resp. voor meergegoeden, gegoeden en minvermogenden.
G. ten Napel, *directeur*, handt., lijnt., vakt., 1908 — A. Busking, lijnt., 1917 — J. W. K. de Jager, natuurk., werktuigk., 1919 — J. Deinum, wisk., 1914 — W. H. Houwen, ned., 1909 — F. van Berkum, id., 1919 — Ph. A. Risch, machine-vakt., 1916 — J. Th. Verzijlbergh, vakt. voor timmerlieden en metselaars, 1919 — D. Leguit, rek., 1919.

Venlo. Schoolg. *f* 2.50 's jaars.

M. Worp, *directeur*, 1905 — M. G. Hölscher, handt., 1919 — A. B. C. H. Franke, vakteek., 1906 — J. van den Broek, id., 1919 — H. A. Haarmans, vakteek., 1916 — P. C. Rijkse, id., 1919 — J. M. van der Hart, wisk., 1919 — W. Roncken, ned., aardr., 1909 — S. Schetters, rek., 1916 — G. J. Kruijtzer, natuur- en werktuigk., 1919 — P. M. H. Toma, J. L. A. de Wilde, J. van Kassel, leeraren voor vakt., 1918.

Vlaardingen. Burgeravondschool met voortgezetten cursus; schoolg. in de eerste twee cursusjaren *f* 5 en in de volgende *f* 8; minvermogenden de helft; onvermogenden niets.

B. Helleman, *directeur*, vakteek., 1910 — J. J. Midderigh, handt., 1902 — K. Volbeda, id., 1914 — C. Visser Gz., ned., 1902 — P. L. Elbers, rek., wisk., 1918 — E. F. Hendriks, rek., 1910 — P. Wapenaar, bouwk. teek., 1917 — H. J. Stahlie, id., 1918 — M. van der Kooij, id., 1920 — H. Groenewegen, rechtl. teek., 1918 — M. van Noordt, handt., lijnt., 1920 — A. Struys, smids- en werktuigk. teek., 1919 — L. Steenhoven, id., 1920 — W. van Leeuwen, scheepsbouwk. teek., 1916 — J. Wouda, typografie, 1919 — P. H. E. van Dooren, electrotechniek, 1920 — H. van den Broek, natuurk., werktuigk., 1920.

Vlissingen. Schoolg. *f* 4 's jaars.

J. de Wilde, *directeur*, 1917 — W. N. A. F. K. H. van Bakergem, wisk., 1900 — J. C. Heine, natuurk., 1913 — J. Vader, werktuigk., 1917 — K. Jasperse, id., 1909 — J. D. C. de Vries, id., 1905 — . . . . handt., — L. Heijmans, id., 1913 — J. A. van Dierendonck, lijnt., vakt., 1904 — G. Wagenvoorde, id., 1915 — C. de Jonge, ned., 1905 — P. S. Dijkstra, bouwk. vakt., 1916.

Zutphen. Schoolg. *f* 2 's jaars voor hen, die binnen, en *f* 4 's jaars voor hen, die buiten de gemeente gevestigd zijn.

J. Kruijs Voorberge, *directeur*, rechtl. teek., 1909 — dr. S. Postma, wisk., 1918 — G. J. Tobi, wisk., gesch., ned., aardr., 1884 — J. Klaver, wisk., 1911 — E. Vis, id., 1920 (tijd.) — Tj. Nijenhuis, rek., meetk., 1913 (tijd.) — R. Renssen, handt. en vakt., 1914 — E. E. J. Kerkmeijer, handt., 1917 — H. Dijkjans, id., 1920 (tijd.) — L. E. Claus, lijnt., 1897 — F. Hartsuiker, id., 1909 — E. J. Wassink, handt., ned., 1902 — G Rubingh, vakt., 1914 (tijd.) — Tj. Koopmans, id., 1917 (tijd.) — F. W. van Bonsel, lijn- en vakt., 1919 (tijd.).

Zwolle. Schoolgeld *f* 0.05 — *f* 0.75 per week.

J. Veldkamp, *directeur*, proj. leer, 1903 — F. Bennekers, rek., meetk., 1906 — H. Vos, ned., 1902 — Jac. Hindriks, ned., 1910, wisk., 1920 — G. Klingenberg, ned., 1901 — J. J. Dikker, rek., meetk., 1899 — R. Akkerman, handt., 1919 — B. J. van Efferen, id., 1909 — S. de Heer, id., 1916 (*nonactief*) — S. J. F. Bosch, id., 1920 — B. R. A. van der Hoff, id., 1920 — C. Luit, lijnt., stoomwerktuigk., projectieleer, 1911 — J. C. C. Hendrichs, lijnt., 1914 — J. R. Karssing, id., 1915 — G. A. Korpershoek, id., 1915 — B. van Elburg, id., 1916 — A. A. Lankhorst, id., 1917 — L. Gerritsen, id., 1917 — J. Kleerebezem, id., 1919 — ir. G. M. Folkers, natuurk., werktuigk., 1920.

Particuliere Burgeravondschool.

Leiden. Burgeravondschool, opgericht door het genootschap »Mathesis Scientiarum Genitrix«, schoolg. *f* 2.50 tot *f* 32.

R. J. Verwijs c.i., *directeur*, waterbouwk., gewap. beton — J. Verwey de Winter, *waarn. directeur*, wisk., 1891 — W. J. Jong, id., 1907 — H. Meylink,

wisk., 1914 — B. Merema, beschrijv. meetk. en perspectief, 1917 — D. C. Schuit, ned., rek., 1900 — J. H. Otto, ned., rek., 1912 — H. van Lienden, ned., 1915 — L. G. van Asperen, ned., aardr., 1915 — . . . ., bouwk. — W. Fontein, id., 1887 — W. A. J. Monhemius, werktuigk. teek., 1916 — W. C. Lafeber, assist. bouwk. teek., 1897 — A. M. Overeinder w.i., electriciteitsleer, natuurk., 1916 — . . . ., natuurk., — J. W. Stoutjesdijk c.i., mech., 1919 — G. H. Meerburg w. en e. i., werktuigk. teek., 1915 — . . . ., stoomwerktuigk. — H. D. Wassink, handt., 1900 — H. A. Blom, electrotechn., 1906 — H. H. Verhulst, bouwk. teek., 1907 — A. A. Schreuder, assist. bouwk. teek., 1907 — H. van Batenburg, ornam. teek. en boetseeren, 1909 — L. Otto, natuur- en pleisterteek., 1918 — W. H. van de Sande Bakhuijzen, natuur- en scheik., 1917 — J. H. van Ingen Schenau, assist. werkt. teek, 1917 — mej. H. van der Horst, pract. oefeningen electrotechn., 1920.

Gemeentelijke Handelsavondscholen.

Alkmaar. Handelsavondschool voor handels- en kantoorbedienden; schoolg. *f* 5 tot *f* 15 's jaars, onvermogenden kosteloos.

J. H. Voort, *directeur*, 1920 — J. H. de Groot, boekh., handelsrek., 1918 — J. H. de Groot, staath., alg. handelskennis, handelsr., 1920 (tijd.) — P. Stadt, ned., 1918 — G. Louwaars, rek., schr., 1918 — . . . ., lezen en stijloefeningen — J. N. Kroone, hgd., 1915 — A. Prins, id., 1920 — mej. L. van der Linden, eng., 1912 — E. van Meir, id, 1920 — I. Prins Az., boekh., handelsrek., 1912.

Arnhem. Avondschool voor handelsonderwijs; schoolgeld voor 1 tot 11 uren per week, van *f* 0.75 tot *f* 16.50 per jaar.

E. Meijer, *directeur*, handelsrek., 1902 — H. G. Bom Wz., boekh., 1902 — G. Busscher, ned., 1902 — N. M. Althuizen, fr., 1902 — H. Teerink, eng., 1913 — A. H. Bensmann, hgd., 1902.

Assen. Avondschool voor handelsonderwijs.

Jac. de Vries, *directeur*, hgd., 1903 — A. Ensing, ned. en handelscorr., 1919 — G. Leeuwerke, id., 1916 — M. van den Berg, handelsaardr., 1903 — R. J. H. Jansen, schoonschr., stenografie en machineschrijven, 1906 — J. Marwitz, eng., 1908 — J. de Jonge, hgd., 1916 — J. Kooij, handelsrek., 1918 — A. J. Hiemink, boekh., 1918 (tijd.) — P. Hasper id., 1920.

Breda. Handelsavondschool; schoolg. *f* 12 per jaar voor alle vakken, *f* 8 per jaar voor verplichte vakken.

W. A. Roovers, *directeur*, aardr., schr., 1911 — J. W. van der Linden, ned., lezen, eng., 1911 — C. A. van Reijen, ned., lezen, 1917 — J. V. Th. Verhagen, id., 1917 — A. M. C. F. Boost, fr., 1911 — M. C. H. J. Cramerus, hgd., 1911 — Th. J. Potters, boekh., handelsrek., 1916 — J. Glerum, id., 1916 — A. P. G. J. van Boeckel, id., 1917 — P. A. J. Gillis, stenogr., machineschr., 1917.

Bussum. Handelsavondschool; schoolg. voor de verplichte vakken *f* 3,37½ tot *f* 20; voor de facultatieve vakken bovendien *f* 1,12½ tot *f* 8. Onvermogenden kosteloos.

Jos. Prein, *directeur*, boekh., handelsrek., 1912 — E. Veldkamp, id., 1916 — . . . ., lezen — H. B. van der Krabben, ned. en corresp., 1918 — F. G. de Jager, handelsaardr., 1912 — N. de Ridder, fr. en corresp., 1912 — L. H. J. Bruls, hgd. en corresp., 1915 — T. E. Bakker, eng. en corresp., 1912.

Coevorden. Avondhandelscursus 3 j.; schoolg. *f* 12 of *f* 6 's jaars of kosteloos.

H. C. Derksen, *directeur*, boekh., handelsrek. — H. Eggink, aardr. — P. J. Puister, ned. — W. de Boer, fr. — I. Cransberg, hgd. — B. Bosma, id. — J. Galema, eng., handelsrecht, alg. handelskennis.

Culenborg. Avondcursus voor handelsonderwijs; schoolg. *f* 6 's jaars voor hen die niet deelnemen aan het onderwijs in vreemde talen en *f* 8 daarenboven voor het volgen van het onderwijs in elke dier talen; minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

C. Krijger, *hoofd van den cursus*, ned. en nederl. handelscorresp., handelsaardr., 1913 — G. A. Scheffel, lezen, schrijven, rek., 1916 — J. Edel, boekh., handelsrek., alg. handelskennis, handelsrecht, 1920 (tijd) — C. Keemink, hgd. en hgd. handelscorresp., 1913 — J. Beenhakker, eng. en eng. handelscorresp., 1913.

Delft. Handelscursus; schoolg. voor de klassen 1 en 2 *f* 5 en voor de klassen 3 en 4 *f* 7.50 per kwartaal. Minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

D. van der Lee, *directeur*, fr., 1920 (tijd.) — R. C. Mensert, handelsrek., 1898 — P. L. N. Dessens, id., 1918 — W. G. F. Bauer, aardr., 1901 — C. J. van der Heijden, id., 1918 (tijd.) — J. A. Schellekens, fr., 1905 — K. D. Peeren, ned., 1917 — H. J. D. Visser, id., 1918 (tijd.) — A. Lindenburg, fr., 1918 (tijd.) — S. J. S. Schipper, hgd., 1918 (tijd.) — R. H. ter Horst, eng., 1907 — mej. O. W. C. G. Arntz, stenogr. en machineschr., 1920 (tijd.) — H. Th. Klein, staatsinr., staath., 1913 — P. C. van Reijsen, boekh., 1913.

Deventer. Avondschool voor handelsonderwijs; schoolg. *f* 10 's jaars.

J. S. C. van Dijk, *directeur*, lezen en stellen, 1917 — mr. J. C. Smit, staathuish., handelsr., 1918 — H. Beek, boekh., handelsrek., 1910 — J. A. Keun, fr., 1910 — E. Smit, hgd., 1910 — H. Marwitz, id., 1918 — K. Groustra, eng., 1916 — mej. J. Korteling, id., 1919 — A. B. van Os, id., 1920 — J. M. Wansink, id., 1920 — G. T. B. Kroon, handelsaardr., stenogr., machineschr., 1911 — mej. R. H. Kloosterman, boekh., handelsrek., 1912.

Doetinchem. Avondschool voor handelsonderwijs met 3 j. cursus; schoolg *f* 12 's jaars en *f* 5 extra voor elke moderne taal die op verlangen van den leerling wordt onderwezen; minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

G. H. Marsman, *directeur*, ned. en corresp., handelsaardr., 1912 — G. J. Vosselman, boekh., handelsrek., handelskennis, handelsrecht, stenogr., machineschr., 1917 — G. J. Knegjens, fr., 1916 — mej. A. G. Plemper van Balen, hgd., 1918 — W. van Ravenhorst, eng., 1913.

Dordrecht Handelsavondschool; schoolg. voor onderwijs in één vak *f* 10, in twee vakken *f* 12.50, in drie vakken *f* 15, in vier vakken *f* 17.50, in meer dan vier vakken *f* 20.

K. Klomp, *directeur*, fr., 1910 — D. B. van 't Hoen, ned. handelscorresp., eng., 1914 — W. Stiegelis, ned. taal, 1914 — W. Post, fr., 1919 — H. W. ter Brugge, hgd. en handelscorresp., 1910 — W. C. B. de Blécourt, hgd., 1920 — J. A. Meijerhoff, eng. en handelscorresp., 1910 — C. A. van Mourik, fr., 1913 — H. van de Weijer, id., 1916 — J. Temmink, stenogr., machineschrijven, 1910 — J. L. Mulder, handelsaardr., rek., 1911 — P. C. Maat, handelsaardr., 1916 — . . . ., handelsrek., boekh. — W. L. van Muylwijk, boekh., 1919 — J. H. van Eijl, id., 1920 — H. C. F. Schram, id., 1920.

Enschedé. Schoolg. *f* 0.20 per week voor de leerlingen van de eerste drie klassen, *f* 0.25 per week voor de leerlingen van de overige klassen, *f* 0.10 per week voor de leerlingen van populaire cursussen welke eventueel aan de school mochten worden verbonden en voor hen, die slechts het onderwijs in één vak volgen, mits het aantal

lesuren van dat vak hoogstens de helft bedraagt van het totaal aantal wekelijksche lesuren. Minvermogenden de helft, onvermogenden gratis.

C. Smit, *directeur*, boekh., handelsrek. — D. Demmer, id. — R. van Dalen, rek. — M. van Assen, id. — W. Holtkamp, rek., ned. — J. D. Erdman Schmidt, ned. — J Scholten Gz., id. — S. Bernhardt, hgd. — D. Houwen, id. — D. H. Moraal, ned., hgd., eng. — R. de Jong, ned., hgd. — D. J. H. Scholten, eng. — A. Nijman, id. — G. J. Stieber, handelsaardr., kennis van handelsprod. — B. van Eck, staatsinr. — G. T. J. van der Heide, stenogr.

Gouda. Handelsavondcursus 4 j.; schoolg. voorbereidende klasse *f* 15, overige klassen: verplichte vakken 1ste kl. *f* 15, 2de kl. *f* 20, hoogere kl. *f* 25, bovendien voor een vreemde taal *f* 10, voor 2 of meer vreemde talen *f* 5 voor elke taal meer; voor stenogr. of machineschr. *f* 5.

Dr. S. S. Hoogstra, *directeur*, hgd., 1904 — M. S. Both, rek., handelsaardr., 1905 — H. E. de Kok, stenogr., 1919 (tijd.) — L. Boer, boekh., typewriten, handelsrecht, rek., 1919 (tijd) — P. M. Both, ned., 1905 — C. J. de Ruwe, fr., 1907 — D. Bijlsma, fr., 1916 — D. G. Noordijk, hgd., 1914 — W. den Hoed, eng., 1904 — L. J. den Hartog, 1904 en G. D. Heij, 1916, leeraren voorber. klasse.

's-Gravenhage. Handelscursus (Waldeck Pyrmontkade); schoolg. per leerling en per jaar voor elk wekelijksch lesuur: *a.* aan den voorbereidenden cursus *f* 2.10; *b.* aan den hoofdcursus, voor de eerste twee leerjaren *f* 2.70 en voor het derde en elk eventueel volgend leerjaar *f* 3.

K. Goudswaard, *directeur*.

Voorbereidende cursus. J. S. van den Berge, J. Born, F. J. Bruggeman, J. Drijver, A. Schuur, R. Snijder, E. P. Wesseling, C. P. Scheenloop, K. J. Tol, H. W. Guijt, klasseleeraren.

Hoofdcursus. W. J. Witsenboer, ned. en handelscorr. — C. C. Bertram, fr. en handelscorr. — F. Gudde, id. — P. J. Rauwerda, id. — J. W. van Bellen, hgd. en handelscorr. — N. J. W. M. Nuijen, id. — B. L. A. Prell, id. — A. Broers, eng. en handelscorr. — H. A. van der Kraan, id. — mej. J. A. van de Roemer, id. — J. C. Lagerwerff, boekh., handelsrek. — mej. B. F. van Nooten, id. — O. ten Have, handelsaardr. — G. J. Tinbergen, staatsinr.

's-Gravenhage. Handelscursus (Laan van Meerdervoort); schoolg. alsvoren.

Mr. dr. J. H. Zijlstra, *directeur*.

Voorbereidende cursus. F. H. Blankwaardt, A. Miedema, A. Stolk, W. H. Waanders, L. H. C Wegerif, L. Welling, A. T. Kraaijenbrink, C. Moerdijk, klasseleeraren.

Hoofdcursus. E. Hazelhof, ned. en handelscorr. — Ch. Phielix, id. — M. Hovingh, fr. en handelscorr. — P. J. Rauwerda, id. — N. J. M. Nuijen, hgd. en handelscorr. — B. L. A. Prell, id. — J. K. de Raaf, id. — C. Jansen, eng. en handelscorr. — G. A. Mossel, id. — D. Karsten, boekh., handelsrek. — P. C. Setteur, id. — O. ten Have, handelsaardr. — G. J. Tinbergen, staatsinr.

's-Gravenhage. Handelscursus (Westeinde); schoolg. alsvoren.

P. L. Mols, *directeur*.

Voorbereidende cursus. J. M. Contant, W. J. Dijk, C. Dijkwel, J. van Etten, S. A. de Kieviet, C. H. Koenraads, P. J. Missel, R. Schoemaker, J. A. Evera, J. Hofstra, klasseleeraren.

Hoofdcursus. W. F. van Stralen, ned. en handelscorr. — F. Gudde, fr. en handelscorr. — C. J. P. Stoetzer, id. — J. G. A. van der Haar, id. — A. Slagman, hgd. en handelscorr. — W. P. Weber, id. — W. J. de Klein,

eng. en handelscorr. — H. A. van der Kraan, id. — H. J. van der Meer, id. — J. J. van Tongeren, boekh., handelsrek. — H. Versteeg, id. — dr. L. M. G. Kooperberg, handelsaardr. — G. J. Tinbergen, staatsinr.

's-Gravenhage. Handelscursus (Raamstraat), schoolg. alsvoren.

Dr. D. C. Tinbergen, *directeur.*
Voorbereidende cursus. J. Hoogland, B. J. de Jongh, K. J. Metman, A. van Rozendal, H. C. van der Sluijs, M. Kramer, J. A. Evera, C. P. Scheenloop, K. J. Tol, H. W. Guijt, J. Hofstra, klasseleeraren.
Hoofdcursus. Dr. C. S. Jolmers, ned. en handelscorr. — Ch. Phielix, id. — C. C. Bertram, fr. en handelscorr. — F. Gudde, id. — D. Inklaar, id. — J. van Hessen, hgd. en handelscorr. — L. Molenaar, id. — W. Kok, eng. en handelscorr. — J. van der Meer, id. — F. van Gunst, boekh., handelsrek. — P. C. Setteur, id. — H. Versteeg, id. — C. Vis, id. — O. ten Have, handelsaardr. — dr. L. M. G. Kooperberg, id. — G. J. Tinbergen, staatsinr.

Groenlo. Schoolg. *f* 12.— 's jaars.

C. A. Engel, *directeur*, handelsrek., handelsrecht, boek., 1918 — J. G. C. de Groot, ned., eng., handelsaardr., 1918 — G. ten Broeke, ned., handelslezen, 1918 — B. J. A. Marijnusse, handelslezen, handelscorr., 1919.

Groningen. Driejarige avondcursus voor handelsonderwijs; schoolg. *f* 7.50; voor onderwijs in een of meer afzonderlijke vakken, ten hoogste tweemalen per week gegeven, voor elk vak *f* 1; voor idem, meer dan twee malen per week gegeven, voor elk vak *f* 1,50.

P. Huisman, *directeur*, boekh., handelsrek., ned , 1904 — B. Haarman, boekh., handelsrek., 1913 — H. M. Wittenaar MHz., id., 1910 — J. Schaafsma, id., 1918 — B. E. Lentz, id., 1920 — H. Streuper, id., 1920 — W. Donia, ned., fr., 1901 — J. Enuma, hgd., 1904 — E. H. Drenth, id., 1906 — B. J. Luiken, id., 1920 — A. van de Wal, id., 1920 — J. W. Braam, eng., 1909 — P. Zuidema, id., 1900 — P. Andringa, id., 1920 — D. Nieuwhof, aardr., 1917 — P. R. Timmer, lezen, 1914 — W. Wals, stenogr., machineschr., 1899 — mr. S. K. de Waard, handelsr., staath., 1916.

Haarlem. Avondschool voor handelsonderwijs; schoolg, *f* 20, *f* 10 en *f* 5 of kosteloos; voor enkele vakken van *f* 10 tot *f* 2,50.

H. Wieringa, *directeur*, handelsrecht, 1909 — G. Max, ned., 1909 — A. van Ekeren, id., 1909 — K. Roos, id., 1918 — R. Bogtstra, fr., 1909 — K. Postuma, eng., 1912 — mej. A. H. Wafelbakker, id., 1913 — mej. M. Schuit, id., 1920 (tijd.) — H. J. Sarink, id , 1920 (tijd.) — H. Cransberg, hgd., 1909 — A. K. D. Spruit, id., 1909 — J. Merkuur, eng., 1918 — J. J. Klimbie, id., 1917 — J. Faber, boekh. en handelsrek., 1910 — P. K. van Cittert, id., 1910 — L. J. Raadersma, handelsrek., 1909 — B. Bulthuis, rek , 1917 — Tj. Hellinga, id., 1920 (tijd.) — W. Vermeer, boekh., 1918 — J. H. Textor, boekh., handelsrek., 1919 — G. M. W. Margadant, id., 1919 — P. van Gijn, id., 1920 (tijd.) — E. de Boer, handelsaardr., 1909 — B. de Boer, aardr., 1920 (tijd.) — W. Jansen, aardr., rek., 1919 — D. A. J. G. L. Eggink, staathuishoudk., 1916 — F. J. A. van Ghert, schoonschr., 1909 — C. A. Beute, id., 1915.

Harlingen. Handelsavondcursus 3 j., schoolg. *f* 5; voor minvermogenden de helft, voor onvermogenden kosteloos.

H. G. Harkema, *directeur*, aardr., handelsaardr., 1914 — S. Siersema, rek., handelsrek , ned. handelscorr , boekh., handelsrecht, handelskennis, stenogr., 1914 — J. J. Stratingh, hgd , 1920 — A. J. C. Tam, eng., handelscorr., 1914 — P. Nauta, ned., eng., 1919 — mej. L. Z. Harkema, staatsinr., 1920.

Hengelo. Schoolg. *f* 7.50 's jaars voor de verplichte vakken en *f* 2.50 per jaar voor elke taal; minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

M. Oosten, *directeur*, 1919 — T. van Beek, boekh., handelsrek., alg. handelskennis, 1920 — A. van der Plaats, handelsaardr., 1919 — J. W. Draisma, lezen, 1919 — C. Sieben, rek., 1919 — G. J. Bouwhuijs, ned. en corr., 1919 — C. Dekker, fr., 1919 (tijd.) — R. H. Been, hgd., 1919 (tijd.) — H. Begeman, id., 1919 (tijd.) — G. W. Grevink, id., 1920 (tijd.) — H B. Ziegler, hgd. en corr., 1919 (tijd.) — J. W. Draisma, eng., 1919 (tijd.) — J. de Vries, id., 1919 (tijd.) — G. Lemstra, eng. en corr., 1919 (tijd.) — L. Hospers, lezen, eng., 1920 (tijd.).

's-Hertogenbosch. Handelscursus; schoolg. *f* 15 's jaars, minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

C. J. H. Bogaerts, *directeur*, fr., eng., 1908 — H. J. A. Schroeder, id., 1911 — A. Baron, ned., 1908 — C. van Liere, hgd., 1908 — B. Leussen id., 1912 — W. H. Verheijen, id., 1912 — H. A. Bonsel, boekh., handelsrek., handelsrecht, 1908 — W. van de Ven, rek., aardr., handelsaardr., schoonschr., 1908.

Kampen. Avondschool voor handels- en kantoorbedienden. Schoolg. *f* 10 's jaars.

E. D. J. de Jongh jr., *directeur*, handelsr. — H. de Groot, id. — J. M. Neven, boekh., handelscorr. — G. van Tongeren, handelsaardr. — J. Keulen, handelsgesch. — A. J. Luttekes, ned. — dr. P. Endt, staatsinr. — J. T. Th. Ohle, hgd. — S. R. Perrin, eng.

Leeuwarden. Handelsavondschool; schoolg. *f* 25 's jaars, minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

H. Annema, *directeur*, hgd., 1915 — C. Andriesse, ned. handelscorresp., lezen, 1915 (tijd.) — G. Steegstra, handelsaardr., fr., 1915 (tijd.) — N. van der Woude, eng., 1915 — A. Deinema, boekh., handelsrek., alg. handelskennis, handelsr., 1917 — S. Siersema, boekh., handelsrek., handelskennis, handelsrecht, stenogr., machineschr., 1915 — H. van der Heide, ned., boekh., 1920 (tijd.).

Meppel. Handelsavondschool; schoolg. *f* 4 of *f* 2 's jaars of kosteloos.

B. van der Werff, *directeur*, 1908 — A. Westerhof, ned., 1918 — F. Koopmans, id., 1913 — J. Bloksma Pz., boekh., handelsrek., schoonschr., 1908 — D. Nijhoff, eng., 1909 — . . . ., hgd.

Nijmegen. Handelsavondcursus; schoolg. *f* 3.75 per kwartaal voor hen die deelnemen aan het onderwijs in alle vakken; *f* 3 per kwartaal voor hen, die niet alle lessen volgen.

H. J. Th. van de Poel, *directeur*, 1920 — D. J. Noordhoek, boekh., handelsrek., handelsrecht, 1917 — W. E. Noordman, handelsaardr., 1920 — A. A. Pulles, ned., handelscorr., schrijven, 1909 — J. B. Braaksma, fr. en corresp., 1909 — A. H. Naber, hgd. en corresp., 1915 — F. J. V. van de Poel, eng. en corresp., 1917 — Chr. M. Strik, machineschr. en stenogr., 1919 — . . . ., boekh., handelsrek., handelsr. — mr. J. P. C. van Overstraten, staathuish., 1916.

Roermond. Handelsavondcursus 3 j.; schoolg. *f* 1 per maand, minvermogenden de helft, onvermogenden kosteloos.

J. Cals, *directeur* — G. A. Damen — J. L. Jansen — J. H. Steemers — mr. H. P. de Fluiter — P. H. Verheggen — J. A. Neu.

Schiedam. Handelsavondcursus; schoolg. *f* 10 's jaars voor de verplichte vakken en voor het onderwijs in de onverplichte vakken *f* 3 voor een vak, *f* 5 voor twee en *f* 7 voor drie vakken.

S. Houtman, *directeur*, 1913 — J. Schuurmans, ned. en corresp., 1914 — H.

J. van Greevenbroek, fr. en corresp., 1912 — B. de Maar, hgd. en corresp., rek., 1912 — mej. W. J. Visser, eng. en corresp., 1912 — K. Rovers, boekh. en handelsrek., 1912 — J. H. Romijn, handelsaardr., 1919 — mej. B. M. C. Stolk, schoonschr., 1919 — mej. C. M. L. Zoetmulder, stenogr., 1918.

Tiel. Avondschool voor handelsonderwijs; schoolg. *f* 6 's jaars, leermiddelen kosteloos.

M. H. Braskamp, *directeur* (tijd.), ned., 1908 — J. H. Lindeman, handelsrek., 1908 — H. E. Hunink, wisk., 1909 — . . . ., aardr., schr. — . . . ., ned. — H. C. van Mourik, hgd., 1909 — C. Staal, hgd. en handelscorresp., 1911 — . . . ., boekh., handelsrek.

Tilburg. Handelsavondschool; schoolg. *f* 12 per jaar.

Dr. B. Dijksterhuis, *directeur*, 1908 — H. A. C. van der Waerden, handelsrek., boekh., 1916 — P. J. Willems, ned. en corr., 1909 — J. F. Kaekebeke, fr. en corr., 1915 — F. A. van Odijk, hgd. en corr., 1908 — R. de Boer, eng. en corr., 1908 — . . . ., stenogr., machineschr., — L. A. M. Obbens, ned., fr., rek., 1917 (*voorbereidende klasse*).

Utrecht. Avondcursus voor handel en administratie.

W. K. D. Lustig, *directeur* — J. C. Berendsen, fr. — H. Buiskool, id. (tijd.) — F. C. L. Gezel, id. (tijd.) — J. P. Kramer, id. — C. J. Uiterwaal, id. — S. Agter, hgd. — J. C. de Lange, id. — mej. G. C. S. Schilham, id. (tijd.) — J. J. A. van Schreven, id. — G. J. Snelder, id. (tijd.) — L. A. van der Bent, eng. — mej. H. J. G. Dijkman, id. — J. G. van Gelder, id. — A. H. Huibregtsen, id. — mej. B. E. de Raaf, id. — R. de Vries id. — G. Aafjes, id. — W. van Benthem, boekh. — Th. A. Bilderbeek, id. — F. A. Blömer, id. — J. H. Hülscher, id. (tijd.) — F. Klomp, id. (tijd.) — J. B. H. Marchand, id. — B. Nijenhuis, id. (tijd.) — H. Overbeek, id. — G. L. van Rijn, id. (tijd.) — J. H. Veeneklaas, id. — J. A. van Don, id. — F. L. Kroesen, stenogr., machineschr. — H. J. C. Vermeulen, id. — D. de Bruin jr. pract. bezigh. kantoor en winkelbedrijf en stenogr. en machineschr. — *Klasseleeraren*: T. Aalpol, W. van Barneveld, A. R. van Bavel, D. J. van Beek, B. A. J. van den Bosch, E. Bouman, A. A. de Bruijn, J. E. Cornelissen, R. van Gaasbeek, A. ten Have, C. P. Heikamp (tijd.), H. Heijn, M. Joppe, G. H. Kasteel (tijd.), H. H. Kirchberg, A. M. M. Koster, H. van Lingen, C. W. Mühlsteff, C. C. Reisinger, H. van Riezen, H. B. Ruzius, W. Schuileman, J. L. Snoek, J. J. Vermeulen, N. P. de Vries, J. Wilma, J. G. van Wijk — *Reserve-leeraar*: G. van Milligen.

Venlo. Avondhandelscursus; schoolg. *f* 10 's jaars.

M. Worp, *directeur*, 1905 — J. M. Blom, boekh., rek., handelsrecht, stenogr., machineschr., 1909 — J. H. Beekman, fr., 1909 — H. J. Pannemans, hgd., 1909 — L. J. N. Peters, ned., 1912 — W. Roncken, aardr., 1909 — S. van der Meer, rek., 1912, staatsinr., staath., 1919.

Wageningen. Handelscursus; schoolg. *f* 6 per cursus; minverm. *f* 3 per cursus.

J. Butijn, *directeur*, boekh., handelsrek., handelsrecht, alg. handelskennis, 1918 — C. J. O. A. Nuijs, aardr. en handelsaardr., 1910 — P. Hoestra, rek., handelsrek., 1910 — G. Chr. Dun, stellen, 1917 — G. H. van den Bergh, lezen, 1918 — mej. B. G. Schroven, stenogr., machineschr., 1910.

Winschoten. Handelsavondschool; schoolg. *f* 7.50 voor elk vak, waarvoor gedurende 9 maanden 2 uren per week onderwijs wordt genoten.

F. de Korte, *directeur*, handelswet. — R. Kiers, boekh. — . . . ., fr. — J. A. Bartstra, hgd., schoonschr. — M. Olgers, hgd., ned. handelscorr., stenogr. — M. Kamps, hgd. — G. Engelmoer, eng., ned. — A. van Ham, machineschr.

Zaandam. Handelsavondcursus. Schoolg. naar gelang van het inkomen der ouders, voogden of leerlingen tot een maximum van *f* 20, of kosteloos.

A. J. Romeijn, *directeur* — D. de Groot — J. Faber — D. Vogel — R. Murris — E. H. Amelung — C. C. van Slooten — P. K. Peerlkamp — C. Apeldoorn — G. Boland — J. Brondijk — R. J. Koopmans — J. Keyzer — Tj. E. Plantenga — M. L. Polak — H. J. van Wielink — D. Scheffener — E. Terwey — S. de Vries Sz. — J. van Weerd.

Zutphen. Schoolg. *f* 20 's jaars.

C. Kamp, *directeur*, handelswet., 1920 — J. Kroese, handelsrek., 1920 — L. D. Wolters, boekh., 1920 — R. Schouten, ned., 1920 — J. W. Mennink, ned., rek., schr., 1920 — A. C. Nienhuis, hgd., 1920 (tijd.) — K. Koster, eng., 1920 — A. Broekhuizen, aardr., 1920 — A. Bouts, stenogr. machineschr. 1920 (tijd.)

Zwolle. Handelsavondcursus 3 j .
Zie Handelsdagschool.

Scholen voor de zeevaart.

Amsterdam. (*Kweekschool voor de zeevaart. Internaat*). Deze kweekschool, opgericht in 1785, staat onder het bestuur van commissarissen over het vaderlandsch fonds ter aanmoediging van 's lands zeedienst. Zij heeft ten doel de opleiding van jongelingen tot stuurman en gezagvoerder ter Nederlandsche koopvaardij. Ingevolge overeenkomst met den Minister van Koloniën worden tevens jaarlijks eenige jongelingen aangenomen om te worden opgeleid tot derde-stuurman bij de gouvernements-marine in Ned.-Indië. Het prospectus betreffende de aanneming en opleiding van kweekelingen is aan de school (Prins Hendrikkade 189) te verkrijgen. Tot tegemoetkoming in de kosten van onderwijs, huisvesting, verpleging, voeding, kleeding, boeken en andere benoodigdheden wordt *f* 400 per jaar betaald; leerlingen, die bestemd zijn voor de Gouvernementsmarine, zijn hiervan vrijgesteld.

J. Oderwald, *commandant* — D. H. van der Hiel, *1ste officier* en leeraar in de zeemansschap, scheepsbouw en wetskennis — J. J. Kruisinga, *2de officier* en leeraar in de zeemansschap, enz. — J. A. Egmond en J. W. van den Berg, zeemansschap, enz. — P. van der Zee, M. J. Wiersema, J. H. de Leeuw, G. Wouters en J. A. Hazewinkel, goniometrie, zeevaartk., meteorol. — E. B Wiersema, wisk. — J. van Ploeg, natuurk., werktuigk. — H. J. Rutters, scheepswerktuigk. en teek. — W. van der Straaten, eng. — J. Wissenburgh, fr. — P. R. van Pelt, hgd. — F. G. Doornbosch, ned. — C. L. van Balen, aardr. — J. G. Poederbach, P. C. de Ruijter, L. Bolier, R. N. Iesberts en G. de Vries, pract. oefeningen — J. Leda, arts, verbandleer en eerste hulp bij ongelukken — L. van Humbeek, lichamelijke opvoeding — A. K. Damstra en E. W. R. de Haas, radiotelegrafie.

Amsterdam. (*Zeemanshuis*). P. Haverkamp, *directeur* — C. de Hart — W. F. Elfrink — Tj. Vellinga — J. Rienstra — dr. I. van Os — H. W. Rijlaarsdam — W. van der Straaten — P. Groot — J. Schoen — Tj. Noordraven — P. L. de Vries — W. Hijlkema — J. van Ploeg — Ch. Hermans — L. Versteeg — J. Landstra.

Delfzijl. H. J. Bartelings jr., *directeur* — W. Meijer — W. Doeksen — O. J. Smit — A. Th. Uffelie — M. Belder — K. Poutsma, gymnastiek — G. Oosterhuis, arts.

Groningen. (*Afd. Zeevaartkunde der Academie Minerva*). J. Posthumus, *directeur* — S. A. van Oven — J. Steendam — J. Bonga — J. G. de Vries — dr. Doorenbos — F. Visser — G. Smeenk — G. Kuiper — J. de Neef — L. Koopmans — G. Hurenkamp — J. Karper — J. Rozenberg.

Harlingen. J. B. Kreeft, *directeur* — G. Verhoef — A. Dijkstra — W. C. Vernes — O. O. Schuurmans — N. J. Jonker — dr. J. Duyster — H. Tjepkema — . . . .

Helder. Th. C. W. van Mierlo, *directeur* — H. J. Boldingh — F. T. A. Cedee — G. van Dijk — G. D. Hagenaar — G. Verschuur — J. Middendorp — G. Zeilinga — dr. D. B. Jochems — R. Th. Luyckx — F. D. Wierstra — J. Langerak.

Rotterdam. W. Noorduyn, *directeur* — L. N. de Bruyne — M. Horn — P. Duursma — G. C. A. Meurs — R. W. Hartman — Ch. Lehmann — C. Kasteleyn — R. Peaux — M. C. van Assendelft de Coningh — W. C. A. Arbeiter — L. Kollmann — J. Smit — P. L. Suiker — dr. R. J. Kortmulder — I. Principaal.

Schiermonnikoog. L. A. Reiniers, *directeur* — A. Karst — dr. J. S. Beekhuis — A. van Boven — S. Tammel — J. Visser — J. C. Brakel.

Terschelling. (*Willem Barentsschool*). J. Knop, *directeur* — J. Gerritsen — J. L. Rinia — J. Boekhold — P. Blaauw — J. Kuyper — J. A. Lohmann — K. Swart — V. Bakker — N. W. A. Brugmans — J. W. van der Burgt — J. Slingerland — H. Dijk — A. Cupido — J. Kalkman.

Texel. P. Bossen, *directeur* — G. Schmidt — dr. D. E. M. C. Boswijk — W. H. Willemsen — J. P. Gooyer — P. Vijn (tijd.) — D. Ruijterman — . . . .

Vlieland. (Tijdelijk opgeheven).

Vlissingen. („*De Ruyter-school*"). S. Visser, *directeur* — K. Jasperse — A. Roos — K. F. Bartstra — G. Harlaar — H. J. M. Laurense — B. Vreeken — J. C. Heine — J. de Geus — A. Frelier — P. Zwaal — J. Vader — M. Teerling — J. Schouten — J. Joosse — . . . .

Scholen voor middelbaar technisch, vak- en nijverheidsonderwijs.

Alkmaar. Gem. school voor voorbereidend middelbaar technisch onderwijs.

J. van Reyendam Cz., *directeur*, 1919 — A. A. de Groot, *onderdirecteur*, 1919 — C. J. Franssen, ned., 1919 — J. A. Kroone, hgd., 1919 — E. van Meir, eng., 1920 — H. O. Grosjean, wisk., 1919 — A. H. Bijlevelt, natuurk., 1919 — C. Petrus, vakt., 1919 — C. F. D. Kohnert, id. 1919 — C. Groen, handt., 1919.

Amsterdam. Middelbare technische school „Amsterdam", tevens Kweekschool voor machinisten.

De vereeniging Middelbare technische school „Amsterdam", tevens Kweekschool voor machinisten, in 1878 opgericht en te Amsterdam gevestigd, stelde zich bij de oprichting ten doel het vormen van bekwame machinisten voor stoomvaart, spoorwegen, fabrieken, bemalingswerktuigen, enz. Zij heeft tot bereiking van dat doel te Amsterdam eene kweekschool opgericht, waar jongelieden gelegenheid vinden zich practisch en theoretisch te bekwamen. Sedert september 1895 is de kweekschool gesplitst in eene afdeeling „Technici" met driejarigen cursus en eene afdeeling „Scheepsmachinisten" met eenjarigen cursus en is in 1910 gereorganiseerd tot een middelbare technische school. De scheepsmachinisten-cursus is thans een tweejarige, waarop worden toegelaten de gediplomeerden eener ambachtsschool met driejarigen cursus en zij die toegelaten zijn tot de derde klasse eener hoogere burgerschool of de negende klasse eener school voor meer uitgebreid lager onderwijs. Verder is ingevoerd een driejarige avondcursus voor hen die overdag in de werkplaats werkzaam zijn en zich des avonds willen bekwamen voor het voorloopig examen voor machinist ter koopvaardij. Jaarlijks in de maanden juni en november wordt eene oproeping gedaan van jongelieden, bij voorkeur van 16 tot 19 jaren, die na het afleggen van een vergelijkend examen tot de afdeeling „Technici" wenschen

te worden toegelaten, en van jongelieden van ten minste 15jarigen leeftijd voor de afdeeling „Scheepsmachinisten". De candidaten voor de afdeeling „Technici" moeten even ervaren zijn als de jongelingen, die het onderwijs in de drie eerste klassen eener hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus met vrucht hebben gevolgd. Zij die het einddiploma eener vijfjarige HBS hebben verkregen met voldoende cijfers (6) in de exakte vakken en teekenen, worden zonder examen toegelaten tot de 8de klasse. Na het verkrijgen van het diploma voor werktuigkundige, kunnen zij ook nog de 7de klasse (cursus in suikerfabricatie) volgen. Deze cursus duurt een half jaar; hierna wordt — na minstens 9 maanden in de practijk geweest te zijn, en een suikercampagne meegemaakt te hebben — na voldoend aanvullingsexamen afgelegd te hebben, een diploma uitgereikt.

Aan leerlingen, die de afdeeling voor werktuigbouw hebben doorloopen en daarna een voldoend eindexamen afgelegd hebben wordt het diploma van electrotechnicus uitgereikt, wanneer zij de 7de klasse voor electrotechniek met vrucht hebben gevolgd, en daarna negen maanden practisch hebben gewerkt. Zij verdeelen dezen tijd bij voorkeur tusschen een fabriek van electrotechnische werktuigen en een electrische centrale

In 1919 is opgericht de cursus "Chemische Techniek". Eischen van toelating als bij werkkundigen.

Voor de eerste afdeeling bedraagt het jaarlijksche schoolgeld — bij vooruitbetaling in driemaandelijksche termijnen te voldoen — *f* 150. Voor het onderwijs in de tweede afdeeling wordt *f* 75 per jaar voor den dagcursus en *f* 8 's maands voor den avondcursus betaald.

In 1900 is een "herhalingscursus" geopend voor scheepsmachinisten, die zich voorbereiden voor een der staats-examens, programma A, B en C, en in 1901 een "avondcursus" voor werkende machinisten en stokers, over ketels, machines en gronden der electrotechniek.

Bestuur. R. van Lennep, Amsterdam, *president* — Th. Jacometti Hz. id., *secretaris-penningmeester* — F. M. Delfos, Hilversum — A. Heldring, id. — dr. H. C. Prinsen Geerligs ✠4 (KB4), Amsterdam — Chr. Moes, id. — H. W. E. Struve ● ✠ (EL5), 's-Gravenhage — ir. S. G. Visker w. i., id. — Th. F. A. Delprat ● (BL4) (EL4) (OC3), Amsterdam — ir. C. L. M. Lambrechtsen van Ritthem, id. — dr. W. Lulofs, id.

Directeur. W. J. Heydeman, wisk., werktuigk.

Leeraren. Ir. H. C. Grosjean, kennis van werktuigen, werktuigbouw — ir. P. J. Kramer, werktuigk., werktuigen, technologie — dr. P. C. Kaz, natuurk., electrotechniek — B. J. van Trotsenburg, natuurk., werktuigk. — J. D. Filarski, werktuigk. — J. van Ploeg, natuurk. — H. A. Romeijn, electrotechniek — R. Clevering, id. — dr. J. Docters van Leeuwen, scheik., suiker-chemie — J. Fransen sch. i., scheik. — J. Vermeulen sch. i., id. — A. C. Ducro, suiker-techniek — H. Scholten, wisk. — W. van der Koogh, id. — S. Osinga, id. — H. B. van der Heijde, id. — M. Springer, id. — Ch. Miche, fr. — R. A. Eldering, hgd., ned. — J. J. Leliveld, eng. — H. Michelson, id. — G. H. Goethart, id. — A. Vos, boekh., fabrieksadmin. — J. A. Schell, stoomwerktuigk. — M. Griek, id. — A. A. Farnier, werktuigbouw — A. van der Woerd, werktuigbouwteek. — C. A. F. Kalhorn, stoomwerktuigk. teek. — W. J. Brandts, lijnteek. — H. van Jaarsveld jr., bouwk. en terreinopname — W. H. van Zutphen, vakteek. — J. Godefroy, handteek. — M. Honig, id. — dr. A. Snoek. fabriekshygiëne — M. Meijst, instrumentmaken en electrotechniek — F. W. Fraterman, hoofd der werkplaatsen — J. Boon, bankwerken — J. J. Dirkse, id. — J. L. Schietekatte, smeden — A. F. Jansen, machinedrijven — A. J. Nossent, id.

Dordrecht. Middelbare technische school voor werktuigbouwkunde en electrotechniek; scheepsbouwkunde, suikerindustrie en chemische techniek. Schoolg. *f* 75 per halfjaar, aan min- of onvermogende jongelui kan bij goeden aanleg verlaging of vrijstelling worden verleend, terwijl zij in zeer bijzondere gevallen in het genot van eene toelage kunnen worden gesteld.

H. de Groot c.i., *directeur* — J. Kimmerer, *waarn. directeur*, hgd., eng. — M. C. de Vries-van der Klugt, *administratrice* — R. Drucker e.i., electrot. — L. Th. Hesselfelt w.i., werktuigbouwk. — ing. J. H. Ott, w.i., id. — P. G. Rittershaus w.i., id. — N. Kal, scheepsbouwk. — A. W. Kloos c.i., wisk, werktuigk. — prof. dr. H. J. Waterman T, chem. technol. — H. A. C. van der Jagt T, suikertechn. — M. Hellingman, wisk., natuurk, werktuigk. — G. G. van den Andel, ned., hgd. — *Tijdelijke en buitengewone leeraren:* F. H.

Esser T, scheik., natuurk. — J. Asselbergs w.i. en T, fabrieksbygiene — dr. J. L. Goemans, eerste hulp bij ongel. — J. van Zee, boekh. — G. de Wilde, bouwk. — L. F. Dooremans s.i., scheik., chem. technol. — K. de Koning e. i. electrotechn., werktuigk. — J. Niemeijer w.i., mech. technol., werktuigbouwk. — W. D G. Reinders w.i., werktuigbouwk. — W. Vrijlandt s. i., scheepsbouwk., mechanica, beschr. meetk. — ing. A. Saling, werktuigbouwk. — M. Schoonderwoerd, wisk. — mr. J. Mullemeister, staatswet.

Dordrecht. Gem. school voor uitgebreid vakonderwijs. Schoolg. voor de avondcursussen *f* 12, voor de dagcursussen *f* 12 of *f* 24, naar gelang van het aantal lesuren.

J. Mension, *directeur* — D. J. van der Kulk, *plaatsv. directeur*, stoomwerktuigk., werktuigbouw. vakt. — A. Kruys, natuurk., werktuigk. — J. J. Bouman, stoomwerktuigk, werktuigbouw — Th. van Duuren, electrot. — H. Jansen, wisk. — C. G. Kammerer, bouwk., beschr. meetk., perspectief — T. Balk, id. — F. P. Bustraan, vakt. (schetsen), kennis van werktuigen — J. D. van der Lindt, vakt. (schetsen) — F. van Werkum, handt. — K. Pilkes, id. — J. J. Buirma, ned. — J. van Kleef, eng. — D. Stadig, eerste hulp bij ongelukken.

Enschedé. Gem. Hoogere Textielschool 3 j.; schoolg. naar de draagkracht der schoolgeldplichtigen.

Dr. H. B. Holsboer, *directeur*, scheik., scheik. techn., 1913 — ir. J. P. Huchshorn, natuur- en werktuigk., kennis van spinvezels, spinnen, werktuigk. teek., 1896 — ir. J. J. Valkenburg, theor. en pract. scheik., natuurk., 1919 — ir. R. de Lange, chem. en mech. techn., bleeken, verven, drukken en appreteeren, 1917 — F. H. Maassen, theor. en pract. weven, 1886 — A. S. Madsen, theor. en pract. weven, 1900 — J. H. Bolt, fr., 1919 — H. W. de Bruijn, eng., 1919 — W. J. Bossers, hgd., 1920 — dr. P. Endt, staath., handelsrecht, 1919 — C. Smit, boekh., 1918 — ir. F. C. Theling, wisk. en werktuigk., 1916 — H. J. Rodenburg, handt., 1898.

Enschedé. Textiel-avondschool. Schoolg. als voor de handels-avondschool.

Ir. J. J. Valkenburg, *directeur* — B. Brands, *onderdirecteur* — dr. N. H. Hogervorst, natuurk. — G. J. Seckel, decompositie en compositie, kennis der spinvezels — S. Brouwer, pract verven, bleeken en drukken — ir. J. P. Huchshorn, theorie van het spinnen — J. H. Oosterveld, decompositie en compositie (tijd.) — H. de Haan, werktuigk. (tijd.) — H. Bonder, natuurk. — W. Lucas, theorie der weefgetouwen en der voorbereidingsmachines (tijd.) — ir. R. de Lange, theorie bleeken en verven, kennis van machines (tijd.) — M. Boomsma, handt. — J. D. Hinrichs, id. (tijd.) — . . . ., vaklijnt. (tijd.) — H. C. Sark, rek., wisk. (tijd.).

Haarlem. Middelbare technische school voor bouwkunde, waterbouwkunde, werktuigbouwkunde, electrotechniek en scheepsbouwkunde. Schoolg. *f* 100 's jaars.

Ir. G. Hofstede w.i., *directeur*, werktuigbouwk. — H. Felix, werktuigbouwk., mech. technol. — ir. J. Goudriaan jr. w.i., sociale wetgeving en staathuish. — P. van Gijn, boekh., fabrieksadmin. — ir. J. H. van der Have sch. i., natuur- en scheik., mech. technol. — ir. Th. Heyblom c.i., wisk., mechanica, beg. der waterbouwk. — J. Kal, talen — ir. Th. Körber, scheepsbouwk. — ir. G. L. Ludolph e.i., wisk., mech., beg. der electrot. — ir. B. D. Schild e.i., werktuigb., electrot. — J. C. Slagter, bouwk. — ir. H. J. Struyk c.i., waterbouwk. — N. G. Schultheiss, assistent werktuigbouwk. teek. en natuurk. practicum — D. J. Blad, assistent ijzerbewerking — D. J. van Hensbergen, id. — J. C. Deelder, assistent houtbewerking.

Leeuwarden. Middelbare technische school; schoolg. *f* 60, voor de aanvangsklasse *f* 40, voor de avondlessen *f* 10, alles per halfjaar; minvermogenden verlaagd schoolg., onvermogenden kosteloos.

G. C. Michell, *directeur* — H. E. de Boer c.i., *onderdirecteur*, waterbouwk. — A. N. Koopmans e i., natuurk., werktuigk., electrot. — ir. D. van Terwisga,

werktuigk. — C. Hamelink w i., werktuigk. en werktuigbouwk. — J. van der Wal, werktuigk. en electr. teek. — F. Wijma, electr. praktijk — A. Baart, bouwk. — D. Meintema, bouwk. teek. — P. Brugman, wisk., scheik. — W. Bakker, wisk, beschr. meetk. — U. van Wamel, waterbouwk. teek. — H. Boonstra, talen — G. Quast, id. — mr. U. van der Velde, staatsinr., kennis wetten — S. Siersema, boekh. — J. van Willigenburg, handt. — S. Goud, vakt. — J. Jellema, praktijk — D. de Ruiter, id.

Nijmegen. Voorbereidende cursus voor middelbaar technisch onderwijs en voortgezette cursus voor vakonderwijs. Schoolg. *f* 12 's jaars; voor enkele lessen *f* 2 per uur 's weeks tot een maximum van *f* 12.

H. G. Burgers, *directeur*, stijlleer, 1920 — J. W. F. van Meegeren, natuurk., mech., algebra, sterkteleer, 1920 — Th. W. Peters, algebra, vlakke meetk., 1920 — J. L. van Hoof, vlakke meetk., 1920 — . . . ., beschr. meetk., perspectief — H. J. Schuurman, ned., rek., 1920 — G. H. J. Loijen, hgd., 1920 — J. H. Peters, id., 1920 — F. A. Th. Wils, eng, 1920.

Noordwolde (gem. **Weststellingwerf**). Rijksrietvlechtschool.

P. A. Hendriks, *directeur*, 1920 — G. Schönfeld, werkmeester, 1908 — J. G. Hoekstra, id., 1910 — J. A. Bakker, teek., 1919 — . . . ., boekh., fr., eng.

Rotterdam. Academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen; schoolgeld *f* 6 of *f* 10 per winteravondcursus; dagcursus *f* 50 per jaar.

T. Bodenhausen, *directeur*, 1914 — *Hoofdleeraren:* Ferd. G. W. Oldewelt, beeld. kunsten, 1903 — M. C. A. Meischke, bouwk., 1920 — prof. A. D. F. W. Lichtenbelt, machinistencursus, 1902 — F. R. K. Erfmann, werktuigbouwk. 1895 — Jac. Jongert Jz., decorat. kunst en kunstnijverh., 1918 — *Leeraren:* dr. A. J. Boks, scheik., 1907 — dr. R. Jacobsen, gesch. der beeld. kunsten, 1909 — F. J. Vaes, werktuigk., 1900 — A. D. Heederik, theorie van hout- en ijzerconstr., 1895 — M. J. Muller, id., 1920 — J. de Ruyter, waterbouwk., 1917 — A. C. van de Graaf, id., 1920 — W. F. van Dijk, id., 1919 — mr. J. P. Bruijnzeel, staath., 1907 — dr. J. Kunst, natuurk., 1905 — J. H. Massink, id., 1919 — M. J. Bruigom, id., 1920 — K. C. Tillemans, wisk., 1905 — J. W. Heil, natuur- en werktuigk., 1909 — H. A. Ravenek jr., electrotechniek, 1909 — C. Jupijn, id., 1919 — J. D. Fast, wisk., 1908 — S. Heimel, id., 1917 — N. de Boer, id., 1919 — W. H. Wachter, wisk., 1919 — S. P. M. Beunder, id., 1920 — A. Spoon, ornament- en decoratief teek., 1881 — G. Kiljan, id., 1920 — A. Otten, gesch. der bouwkunst, enz., 1907 — J. H. F. C. Nachtweh, ontleedk., enz., 1884 — dr. W. F. Gisolf, wisk., 1911 — J. M. Sweep, id., 1912 — C. D. C. Appeldoorn, id., 1913 — G. W. ten Dam, id., 1918 — H. E. Mees, handt., 1909 — M. Winkel, id., 1904 — J. G. Heyberg, id., 1892 — J. Wittenberg, id., 1920 — A. Bijl, id., 1920 — W. C. A. Ridderhof, persp.-teek., 1913 — A. van Maasdijk, handteek., 1883 — A. C. de Graauw, ornam. teek., 1890 — W. P. van Buul, id., 1917 — S. Miedema, boets., 1880 — L. F. Edema van der Tuuk, id., 1904 — A. Derkzen van Angeren, etsen, 1917 — S. Moulijn, lithographie, 1917 — J. Bubberman, methodiek, 1917 — D. van Bergen, bouwk., 1912 — J. Koeman, id., 1912 — C. J. Addicks, ornam. teek., 1903 — J. J. Damme, id., 1903 — H. J. Prins, id., 1910 — P. Zwart, stijl- en ornamentleer, 1919 — J. Doets, meubelt., 1913 — H. van der Heiden, id., 1916 — C. Pouderoijen, handt., 1897 — A. de la Rivière, id., 1901 — P. A. van Berkel, id., 1913 — A. Strookman, werktuigk. teek., 1901 — W. J. Scheerder, id., 1901 — C. Grinwis, id., 1902 — F. A. Schiefer, id., 1907 — P. Tieman, id., 1918 — H. Bollweg, id.., 1919 — N. van der Ree, id., 1919 — H. A. Siegers, id., 1919 — J. M. Nijman, id., 1920 — H. W. Krijgsman, scheepsbouwk., 1911 — K. van Gorp, id., 1920 — J. P. Logemann, bouwk., 1903 —

L. P. de Neve, bouwk., 1893 — C. Hoogendijk, id., 1908 — H. Sutterland, id., 1918 — G. L. Theyssen, id., 1920 — M. Lockhorst, id., 1920 — H. J. F. Kip, fr., 1918 — W. A. Ovaa, eng., 1918 — L. van Rossen, hgd., 1918 — C. van den Berg, wisk., 1903 — S. C. Rademaker, ned., rek., 1895 — G. H. Advokaat, id., 1914 — *Leeraren aan den machinistencursus:* prof. A. D. F. W. Lichtenbelt, stoomwerktuigk., hoofd van den cursus — J. W. Heil, natuur- en werktuigk. — K. C. Tillemans, wisk. — C. van den Berg, eng. — F. R. K. Erfmann, werktuigk. teek. — M. Winkel, handteek. — F. A. Schiefer, werktuigk. teek. — J. van Kersen, stoomwerktuigk.

Schoonhoven. Rijksvak- en Kunstnijverheidschool tot opleiding van goud- en zilversmeden.

H. Ellens, *directeur*, 1920 — F. A. Tepe, *plaatsv. directeur*, 1920 — K. J. Hondius, 1920 — F. A. Hoogendijk, 1920 — L. Bosch, 1920 — L. Pruyn, 1920 — M. B. Hoogmei, 1920 — W. Groothuis, 1920 — A. Sytzema, 1920 — S. Kamer, 1920.

Sneek. Middelbaar technische school voor bouwkunde; schoolg. *f* 60, verminderd tarief of kosteloos. Vijf wintersemesters 1 oct.—15 maart.

C. Ovaa, *directeur*, kennis van bouwstoffen, perspect- en schaduwleer, gesch. der bouwstijlen — R. Haaitsma, *hoofdleeraar*, waterbouwk., boekh. — G. Duursma, *hoofdleeraar*, burgerbouwk. — S. Bakker, ijzerconstr., graphostatica, kennis van stoom- en andere werkt. — C. H. van Noort, ned., wisk. — B. van der Heide, beschr. meetk. — P. Toereppel, id. — B. Hofstee, leidingen, kennis van metalen — G. N. Manak, verfstoffen, glas — mr. S. Vellenga, staathuish., wettenkennis — dr. H. Klein, beroepshygiene en eerste hulp bij ongelukken — J. Haveman, ned. — A. Kuyt, hgd. — . . . ., eng. — . . . ., natuur- en scheik. — S. Eisinga, wisk. — P. J. ter Plecht, landm. en waterp.

Utrecht. Middelbare technische school voor de bouwkunde, met afdeelingen voor bouw- en waterbouwkunde; schoolg. *f* 100 's jaars, ook voor den voorbereidenden cursus.

P. Lijdsman, *directeur* — H. J. Kolk, architect. teek. — M. Sirag Jz., burg. bouwk. — K. H. W. Visser, wisk. ned. — A. A. van der Vooren, waterbouwk., gewapend beton — W. J. M. van de Wijnpersse, stat. berek., grafostatica — A. P. Koster, bouwk. en architect. teek. — A. van Noord, fr. — F. Kramer, fr. — I. Boorsma, hgd — J. Kuylman, eng. — R. Meurer, id. — P. J. Colijn, waterbouwk., oefen. landm. en waterp. — T. J. Hanskamp, burg. bouwk. — H. Jocker, architect. teek. — J. H. Boot, handt. — G. L. Verver c.i. natuurk., landm. en waterp. — J. P. Boezaardt w.i., werktuigleer — dr. T. de Haan, scheik. — J. H. Hölscher, boekh., handelswet, staatswet. — A. Weustenenk, timmeren.

Waalwijk. Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers [1]).

Ir. H. van der Waerden s.i, *directeur* — A. Stütz, machin. schoenmaken — F. H. Hoek, hand- en maatschoenmaken — . . . ., looimeester — J. Witbroek, machineleer — Th. van Delft, teek. — L. Schoenmakers, boekh. — L. O. H. Pik, voortgezet lager onderwijs — dr. A. J. Sweens, eerste hulp bij ongelukken — *hulpleeraaren*: P. Mathcysen, J. Dumoulin, J. Schambergen, L. Vissers.

Zaandam. Gem. avondschool voor nijverheidsonderwijs; schoolg. minstens *f* 5 's jaars.

S. B. van Sante, *directeur*, lijnt., 1904 — P. Bakker, werktuigk., 1901 — B. Glazenburg, meetk, wisk., 1913 — D. R. F. de Vries, id., 1919 — . . . ., natuurk. — . . . ., rek. — P. K. Peerlkamp, ned. taal, 1914 — . . . ., id., — J. Coenraad, lijnt., 1913 — . . . ., id., — F. Engel Jz., handt., 1901 — L. W. J. Labout, id., 1910 — A. Donker, id., 1914 — M. Adelaar, id., 1916 — . . . ., id. — D. Kramer, werktuigk. teek., 1913.

1) Voor het aan de school verbonden Rijksproefstation en voorlichtingsdienst ten bate van de lederindustrie zie men onder Departement van Landbouw, Handel en Nijverheid.

LAGER ONDERWIJS.

Het lager onderwijs is geregeld bij de op 1 jan. 1921 in werking getreden wet van 9 oct. 1920 (St. 778). De wet van 7 juli 1900 (St. 111) bevat bepalingen tot regeling van den leerplicht.

Lager onderwijs in huis- of schoolonderwijs. Onderwijs, gegeven aan kinderen van ten hoogste drie gezinnen gezamenlijk in de woning van het hoofd van een dier gezinnen, is huisonderwijs. Ieder ander onderwijs wordt als schoolonderwijs beschouwd. Het schoolonderwijs wordt onderscheiden in gewoon lager onderwijs, vervolgonderwijs, uitgebreid lager onderwijs en buitengewoon lager. onderwijs. Het gewoon lager onderwijs wordt gegeven in scholen met ten minste 7 achtereenvolgende leerjaren; het vervolgonderwijs is het onderwijs, gegeven gedurende ten minste 2 achtereenvolgende leerjaren aan hen, die de lagere school hebben verlaten en niet meer voor die school leerplichtig zijn; het uitgebreid lager onderwijs wordt gegeven in scholen met ten minste 3 achtereenvolgende leerjaren, aansluitende aan het zesde leerjaar eener school voor gewoon lager onderwijs, en het buitengewoon lager onderwijs wordt gegeven in scholen, bestemd voor kinderen, die wegens ziels- of lichaamsgebreken of uit maatschappelijke oorzaak niet in staat zijn om geregeld en met vrucht het gewoon onderwijs te volgen of wier gedrag het noodzakelijk maakt hun buitengewoon onderwijs te doen geven. De lagere scholen, opgericht en onderhouden door het Rijk of door gemeenten zijn openbare, de overige zijn bijzondere scholen. Niemand mag lager onderwijs geven die niet in het bezit is van de bij de wet gevorderde bewijzen van bekwaamheid en zedelijkheid; vreemdelingen behoeven bovendien de vergunning der Koningin. De opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen van Rijkswege geschiedt aan kweekscholen, die van onderwijzeressen bovendien aan opleidingsscholen. De bij het in werking treden der wet bestaande Rijksnormaallessen worden geleidelijk (vóór 31 dec. 1935) opgeheven. Bijzondere kweek- en opleidingsscholen kunnen worden aangewezen als bevoegd om aan hare kweekelingen, die het onderwijs tot aan het einde hebben gevolgd, op grond van het met gunstig gevolg afleggen van een gelijk examen als dat, waaraan zich de leerlingen van de Rijkskweek- en opleidingsscholen hebben te onderwerpen, akten van bekwaamheid als onderwijzer of onderwijzeres uit te reiken.

In elke gemeente wordt voldoend lager onderwijs gegeven in een genoegzaam aantal scholen, voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienstige gezindten toegankelijk. Naburige gemeenten kunnen zich vereenigen tot het oprichten en instandhouden van gemeenschappelijke scholen of tot het vaststellen eener regeling omtrent de toelating van kinderen uit de eene gemeente op de scholen der andere. Aan hen, die het gewoon of buitengewoon lager onderwijs genoten hebben en niet meer onder de verplichting vallen dat onderwijs te volgen, wordt, zoodra ten minste 6 leerlingen zich daarvoor hebben aangemeld, de gelegenheid gegeven tot het genieten van vervolgonderwijs. Bij de regeling der schooltijden wordt door het vrijgeven van uitdrukkelijk in de regeling genoemde uren gezorgd, dat de schoolgaande kinderen van de godsdienstleeraren godsdienstonderwijs kunnen genieten. — Aan

het hoofd van elke school is een onderwijzer, met den rang van hoofdonderwijzer, geplaatst, die den leeftijd van 25 jaren moet volbracht hebben. Het hoofd der school voor gewoon lager onderwijs wordt bijgestaan door ten minste één onderwijzer zoodra het aantal schoolgaande kinderen 26, door ten minste 2 onderwijzers zoodra het 61 en door ten minste 3 onderwijzers zoodra het 91 bedraagt. Voor elk 45-tal schoolgaande kinderen boven de 90 wordt één onderwijzer meer vereischt Aan elke school voor uitgebreid lager onderwijs wordt het hoofd bijgestaan door ten minste één onderwijzer zoodra het aantal leerlingen 18, door ten minste 2 onderwijzers zoodra het 24 en door ten minste 3 onderwijzers zoodra het 41 bedraagt. Voor elk 30-tal leerlingen boven de 40 wordt een onderwijzer meer vereischt. — Elke gemeente voorziet in de kosten van haar lager onderwijs, voor zoover die niet komen ten laste van anderen of op andere wijze worden gevonden. Door het Rijk worden over elk dienstjaar aan de gemeente onder bepaalde voorwaarden vergoed de jaarwedden der hoofden en der verplichte onderwijzers, alsmede de wedden van hen die zijn aangewezen voor tijdelijke waarneming eener betrekking van onderwijzer of van hoofd eener school, zoomede de aan de onderwijzers die vervolgonderwijs geven daarvoor uitgekeerde belooningen. Ter tergemoetkoming in de kosten, welke voor rekening der gemeente blijven wordt van de ouders of, bij ontstentenis van beide ouders, van de kinderen zelven schoolgeld geheven. Deze heffing wordt geregeld naar evenredigheid van het inkomen; gaat dat inkomen beneden een bepaald bedrag, dan is geen schoolgeld verschuldigd. Voor scholen, bestemd voor gewoon lager onderwijs, bedraagt het schoolgeld volgens de laagste klasse van heffing ten minste 5 cent per leerling en per week.

Aan het bestuur van eene rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging, dat eene bijzondere lagere school wenscht te vestigen, eene bestaande school wenscht uit te breiden of de inrichting van het gebouw eener school wenscht te veranderen, worden, wanneer aan door de wet gestelde voorwaarden wordt voldaan, van gemeentewege de daarvoor benoodigde gelden verstrekt, dan wel het gebouw gesticht, vergroot of veranderd. Het Rijk vergoedt ten behoeve van dergelijke bijzondere scholen de jaarwedden van hoofden en onderwijzers en de belooningen voor het geven van vervolgonderwijs. De overige kosten van instandhouding van die scholen, na aftrek van de verschuldigde schoolgelden, vergoedt de gemeente.

In gemeenten, die geen openbare scholen in stand houden, mag de toegang tot eene bijzondere school waarvan de kosten van instandhouding uit de openbare kassen worden vergoed, tenzij de school uitsluitend voor interne leerlingen bestemd is, aan geen leerling geweigerd worden op grond van godsdienstige gezindheid. Ingeval tot zulk eene bijzondere school leerlingen van andere godsdienstige gezindheden zijn toegelaten dan voor wie krachtens de statuten de school wordt in stand gehouden, zijn zij van de verplichting tot het volgen van godsdienstonderwijs vrijgesteld.

De kosten van bijzondere aangewezen (zie hiervoor) kweek- en opleidingsscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen, die onder het

bestuur staan van instellingen of vereenigingen die rechtspersoonlijkheid bezitten, worden onder bepaalde voorwaarden, van Rijkswege vergoed. De kweekelingen van dergelijke scholen genieten dezelfde toelagen uit 's Rijks kas als die welke verleend worden aan de kweekelingen der Rijksscholen.

Het toezicht over het lager onderwijs is, onder het oppertoezicht van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, opgedragen aan hoofdinspecteurs, inspecteurs en schoolopzieners, door de Koningin benoemd. Het plaatselijk toezicht wordt uitgeoefend door burgemeester en wethouders. Ter nadere verzekering van dit plaatselijk toezicht stelt de gemeenteraad eene commissie in.

Bepalingen ten aanzien van den overgang van den ouden toestand, zooals die is neergelegd in de wet op het lager onderwijs van 17 aug. 1878 (St. 127), zooals die wet sedert — laatstelijk bij de wet van 14 juli 1919 (St. 493) — is gewijzigd, bevatten de artt. 188—216 der nieuwe wet.

Voor de verdeeling der werkzaamheden tusschen de hoofdinspecteurs, de inspecteurs en de schoolopzieners, voor zoover daarin niet door de wet is voorzien, de indeeling van het Rijk in hoofdinspectiën en inspectiën, de regeling der wijze van vervanging van hoofdinspecteurs, inspecteurs en schoolopzieners in geval van ziekte, afwezigheid, schorsing of ontstentenis, en de regeling van de toevoeging aan hoofdinspecteurs en inspecteurs van bureau-ambtenaren, zie men het kon. besl. van 6 nov. 1920 no. 36 (Stsct. no. 217).

EERSTE HOOFDINSPECTIE.

Hoofdinspecteur. Mr. P. W. H. Truijen ✠, Roermond, 1 jan. 1921.

Schoolopziener in alg. dienst. . . . .

Inspectie BREDA.

Omvat de gemeenten Alphen c.a., Baarle-Nassau, Bergen-op-Zoom, Breda, Chaam, Dinteloord c. a., Dongen, Etten c. a., Fijnaart c. a., Gastel (Oud- en Nieuw-), Gilze c. a., Ginneken c. a., Halsteren, Hoeven, Huijbergen, Klundert, Made c. a., Oosterhout, Ossendrecht, Oudenbosch, Princenhage, Putte, Roosendaal c. a., Rucphen c. a., Rijsbergen, Standdaarbuiten, Steenbergen c. a., Terheijden, Teteringen, Vossemeer (Nieuw-), Willemstad, Woensdrecht, Wouw, Zevenbergen, Zundert, Zwaluwe (Hooge- en Lage-).

Inspecteur. J. J. Verbeeten, 1 jan. 1921.

Schoolopzieners. . . . .

Inspectie EINDHOVEN.

Omvat de gemeenten Aalst, Aarle-Rixtel, Asten, Bakel c. a., Beek c. a., Bergeyk, Best, Beugen c. a., Bladel c. a., Boekel, Borkel c. a., Boxmeer, Boxtel, Budel, Deurne c. a., Diessen, Dommelen, Duizel c. a., Eersel, Eindhoven, Erp, Geldrop, Gemert, Haps, Heeze, Helmond, Hilvarenbeek, Hoogeloon c. a., Leende, Liempde, Lierop, Lieshout, Luyksgestel, Maarheeze, Maashees c. a., Mierde (Hooge- en Lage-), Mierlo, Mill c. a., Moergestel, Nunen c. a., St. Oedenrode, Oeffelt, Oerle, Oirschot, Oisterwijk, Oost-, West- en Middelbeers, Oploo c. a., Reusel, Riethoven, Sambeek, Schijndel

Soerendonk c. a., Someren, Son c. a., Stiphout, Uden, Valkenswaard, Veghel, Veldhoven c. a., Vessem c. a., Vierlingsbeek, Vlierden, Waalre, Wanroy, Westerhoven, Zeelst.

Inspecteur. J. F. Clercx, 1 jan. 1921.

Schoolopzieners. . . . .

Inspectie 's-HERTOGENBOSCH.

Omvat de gemeenten Alem c. a., Almkerk, Andel, Baardwijk, Beers, Berghem, Berkel, Berlicum, Besoijen, Bokhoven, Capelle, Cromvoirt, Cuyck c. a., Deursen c. a., Dieden c. a., Dinther, Drongelen, Drunen, Dungen (den), Dussen, Empel c. a., Engelen, Esch, Escharen, Gassel, Geertruidenberg, Geffen, Genderen, Giessen, Goirle, Grave, 's-Gravenmoer, Haaren, Hedikhuizen, Heesch, Heeswijk, Helvoirt, Herpen, Herpt, 's-Hertogenbosch, Heusden, Huisseling c. a., Linden, Lith, Lithoijen, Loon op Zand, Meeuwen, Megen c. a., St. Michielsgestel, Nieuwkuyk, Nistelrode, Nuland, Oss, Oudheusden, Oijen c. a., Raamsdonk, Ravenstein, Reek, Rosmalen, Rijswijk, Schayk, Sprang, Tilburg, Udenhout, Veen, Velp, Vlijmen, Vrijhoeve—Capelle, Vught, Waalwijk, Waspik, Werken c. a. (de), Werkendam, Woudrichem, Wijk c. a., Zeeland.

Inspecteur. E. L. A. baron van Voorst tot Voorst, 1 jan. 1921.

Schoolopzieners. . . . .

Inspectie ARNHEM.

Omvat de gemeenten Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Brummen, Doornspijk, Doorwerth, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Hoevelaken, Nijkerk, Oldebroek, Putten, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Voorst, Wageningen.

Inspecteur. Dr. A. H. J. V. M. Desertine, 1 jan. 1921.

Schoolopzieners. . . . .

Inspectie NIJMEGEN.

Omvat de gemeenten Ammerzoden, Appeltern, Balgoy, Batenburg, Beesd, Bemmel, Bergharen, Beuningen, Beusichem, Brakel, Buren, Buurmalsen, Culenborg, Deil, Dodewaard, Dreumel, Driel, Drieten, Echteld, Elst, Est c. a., Ewijk, Gameren, Geldermalsen, Gent, Groesbeek, Haaften, Hedel, Heerewaarden, Hemmen, Herwijnen, Heteren, Heumen, Horssen, Huissen, Hurwenen, Kerkwijk, Kesteren, Lienden, Maurik, Millingen, Nederhemert, Nijmegen, Ophemert, Overasselt, Poederoijen, Rossum, Tiel, Ubbergen, Valburg, Varik, Vuren, Waardenburg, Wadenoijen, Wamel, Wijchen, IJzendoorn, Zaltbommel, Zoelen, Zuilichem.

Inspecteur. W. F. Smits, 1 jan. 1921.

Schoolopzieners. . . . .

Inspectie ZUTPHEN.

Omvat de gemeenten Aalten, Angerlo, Bergh, Borculo, Didam, Dinxperlo, Doesburg, Doetinchem, Duiven, Eibergen, Gendringen, Gorssel, Groenlo, Hengelo, Herwen c. a., Hummelo, Laren, Lichtenvoorde, Lochem, Neede, Pannerden, Ruurlo, Steenderen, Vorden, Warnsveld, Wehl, Westervoort, Winterswijk, Wisch, Zelhem, Zevenaar, Zutphen.

Bij K. B. 15 Dec. 1920 zijn met ingang van 1 januari 1921 benoemd tot schoolopziener:

Toeg. aan hoofdinsp. lager onderwijs 1ste insp.: J. Cals, Roermond.

Toeg. aan hoofdinsp. lager onderwijs 2de insp.: F. W. Santman, 's-Gravenhage.

Toeg. aan hoofdinsp. lager onderwijs 3de insp.: Mr. A. J. Fock, Sliedrecht.

Toeg. aan hoofdinsp. lager onderwijs 4de insp.: W. Petter, Hoorn.

Toeg. aan insp. buiteng. lager onderwijs: Mr. F. M. G. van Walsem, Zeist.

Inspectie BREDA.

J. A. H. van Luijtelaar, Leur — mr. P. J. J. van den Biesen, Amsterdam.

Inspectie EINDHOVEN.

H. I. de Bie, Terheyden — J. J. Beliën, Oirschot.

Inspectie 's-HERTOGENBOSCH.

Mej. F. W. M. Jansen, 's-Hertogenbosch — W. H. Remmen, Megen — K. van der Graaf, Amsterdam.

Inspectie ARNHEM.

C. J. Keurenaer, Velp — G. W. Putto, Apeldoorn — dr. J. W. Wurfbain, Velp.

Inspectie NIJMEGEN.

Mr. H. M. A. Verheyen, Ubbergen — G. Goossens, Nijmegen.

Inspectie ZUTPHEN.

Mr. dr. J. W. Eysten, Nijmegen — G. L. N. H. de Laive, Blerik.

Inspectie DORDRECHT.

J. D. N. de Graaf, 's-Gravenhage — J. A. H. Abeleven, Kampen.

Inspectie GOUDA.

P. van Nes Cz., Hazerswoude — H. de Blouw, Middelburg.

Inspectie 's-GRAVENHAGE.

P. van Duin, 's-Gravenhage — B. van der Esch, id. — E. A. Keuchnius, id.

Inspectie LEIDEN.

J. Baak, Leiden — S. Anema, 's-Gravenhage.

Inspectie ROTTERDAM.

H. J. Hijman, Rotterdam — J. den Hartog, id. — A. Smit Jz., id. — dr. M. P. Rooseboom, 's-Gravenhage.

Inspectie SCHIEDAM.

Mevr. de wed. A. A. C. de Groot, geb. van Pienbroek, 's-Gravenhage — A. van Ooy, Rotterdam.

Inspectie ALKMAAR.

E. Radher, Helder — J. A. Ladage, Alkmaar.

Inspectie AMSTERDAM.

Dr. J. F. Hoekstra, Amsterdam — mr. J. A. N. Lammers, id. — mr. J. Husen, 's-Gravenhage — Th. Boekholt, Alkmaar — P. Hoogland, Amsterdam.

Inspectie HILVERSUM.

G. H. Weustink, Amsterdam — J. C. Stoett, 's-Gravenhage.

Inspectie HAARLEM.

Ph. E. Bredée, Heemstede — A. G. Boes, Haarlem — H. B. F. Westerouen van Meeteren, Hoorn.

Inspectie MIDDELBURG.

A. E. van Dishoeck, Vlissingen — S. Brandsma, Bassum.

Inspectie UTRECHT.

J. Stamperius, Hilversum — M. A. Mercx, Utrecht.

Inspectie HEERENVEEN.

J. M. Houwen, Drachten — P. K. Dam, Stad Vollenhove.

Inspectie LEEUWARDEN.

J. D. de Vries, Bergum — L. Welling, 's-Gravenhage.

Inspectie DEVENTER.

Mr. G. J. ter Kuile, Almelo — W. Charbo, Oldenzaal — mr. M. Wijt Wz., Lochem.

Inspectie ZWOLLE.

W. C. Loman, Kampen — J. A. van Hartingsveldt, Goes.

Inspectie GRONINGEN.

T. de Jong, Groningen — dr. G. A. Nauta, id.

Inspectie WINSCHOTEN.

J. Wédeven, Hoogezand — J. Hommes, id.

Inspectie ASSEN.

W. Puister, Emmen — mevr. H. A. van Riel, geb. Smeenge, id. — dr. A. I. Kan jr., Assen.

Inspectie MAASTRICHT.

H. H. Hol, Bleijerheide — J. W. Mols, Maastricht — mej. A. F. Houba, id.

Inspectie ROERMOND.

J. W. Linssen, Meijel — G. Widdershoven, Helmond.

Inspecteur. Dr. K. E. W. Strootman, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie MAASTRICHT.

Omvat de gemeenten Amby, Amstenrade, Beek, Bemelen, **Berg** c. a., Bingelrade, Bocholtz, Borgharen, Born, Broeksittard, Brunssum, Bunde, Cadier c. a., Elsloo, Eygelshoven, Eysden, St. Geertruid, Geleen, Geulle, Grevenbicht, Gronsveld, Gulpen, Heer, Heerlen, Hoensbroek, Houthem, Hulsberg, Itteren, Jabeek, Kerkrade, Klimmen, Limbricht, Maastricht, Margraten, Meerssen, Merkelbeek, Mesch, Mheer, Munstergeleen, Nieuwenhagen, Nieuwstadt, Noorbeek, Nuth, Obbicht c. a., Oirsbeek, Roosteren, Rijckholt, Schaesberg, Schimmert, Schinnen, Schin op Geulle, Schinveld, Simpelveld, Sittard, Slenaken, Spaubeek, Stein, Susteren, Ubach over Worms, Ulestraten, Urmond, Vaals, Valkenburg, Valkenburg (Oud-), Voerendaal, Wittem, Wijlre, Wijnandsrade.

Inspecteur. P. J. R. Mesker, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie ROERMOND.

Omvat de gemeenten Arcen c. a., Baexem, Beegden, Beesel, Belfeld, Bergen, Broekhuizen, Buggenum, Echt, Gennep, Grathem, Grubbenvorst, Haelen, Heel c. a., Helden, Herten, Heythuizen, Horn, Horst, Hunsel, Ittervoort, Kessel, Linne, Maasbracht, Maasbree, Maasniel, Meerlo, Melick c. a., Meijel, Montfort, Mook, Nederweert, Neer, Neeritter, Nunhem, St. Odiliënberg, Ohé c. a., Ottersum, Posterholt, Roermond, Roggel, Sevenum, Stevensweert, Stramproij, Swalmen, Tegelen, Thorn, Venlo, Venray, Vlodrop, Wanssum, Weert, Wessem.

Inspecteur. A. M. van den Donk, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

TWEEDE HOOFDINSPECTIE.

Hoofdinspecteur. A. Rienks ✠4, 1 jan. 1921.
Schoolopziener in alg. dienst. . . . .

Inspectie DORDRECHT.

Omvat de gemeenten Alblas (Oud-), Alblasserdam, Ammers (Groot-), Beijerland (Nieuw-), Beijerland (Oud-), Beijerland (Zuid-), Bleskensgraaf, Bommel (den), Brandwijk, Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Dirksland, Dordrecht, Dreischor, Dubbeldam, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet, Giessendam, Goedereede, Goudswaard, 's-Gravendeel, Haamstede, Hardinxveld, Heinenoord, Herkingen, Kerkwerve, Klaaswaal, Lekkerland (Nieuw-), Maasdam, Melissant, Middelharnis, Molenaarsgraaf, Mijnsheerenland, Nieuwerkerk, Noordgouwe, Noordwelle, Numansdorp, Ooltgensplaat, Oosterland, Ouddorp, Ouwerkerk, Kapendrecht, Peursum, Piershil, Puttershoek, Renesse, Serooskerke (Schouwen), Sliedrecht, Sommelsdijk, Stad aan 't Haringvliet, Stellendam, Streefkerk, Strijen, Tonge (Nieuwe-), Tonge (Oude-), Westmaas, Wijngaarden, Zierikzee, Zonnemaire, Zwijndrecht.

Inspecteur. J. J. 't Hart, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie GOUDA.

Omvat de gemeenten Aar (ter), Alkemade, Ameide, Ammerstol, Arkel, Asperen, Barwoutswaarder, Benthuizen, Bergambacht, Bergschenhoek, Berkel, Berkenwoude, Bleiswijk, Bodegraven, Boskoop, Capelle a/d IJssel, Everdingen, Giessen-Nieuwkerk, Gorinchem, Gouda, Gouderak, Goudriaan, Haastrecht, Hagestein, Hei- en Boeicop, Hekendorp, Heukelum, Hoogblokland, Hoornaar, Kedichem, Krimpen a/d Lek, Krimpen a/d IJssel, Langerak, Lange Ruige Weide, Leerbroek, Leerdam, Leimuiden, Lekkerkerk, Lexmond, Meerkerk, Moerkapelle, Moordrecht, Nieuwerkerk a/d IJssel, Nieuwkoop, Nieuwland, Nieuwpoort, Nieuwveen, Noordeloos, Nootdorp, Ottoland, Ouderkerk a/d IJssel, Oudewater, Papekop, Pijnacker, Reeuwijk, Rietveld, Rijnsaterwoude, Schelluinen, Schoonhoven, Schoonrewoerd, Stolwijk, Stompwijk, Tienhoven, Veur, Vianen, Vlist, Voorburg, Waarder, Waddinxveen, Woerden, Woubrugge, Zegwaard, Zevenhoven, Zevenhuizen, Zoetermeer, Zwammerdam.

Inspecteur. G. G. van As, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie 's-GRAVENHAGE.

Omvat de gemeente 's-Gravenhage.

Inspecteur. J. H. van Westendorp JDz., 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie LEIDEN.

Omvat de gemeenten Alphen a/d Rijn, 's-Gravenzande, Hazerswoude, Hillegom, Katwijk, Koudekerk, Leiden, Leiderdorp, Lier (de), Lisse, Loosduinen, Monster, Naaldwijk, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnsburg, Rijswijk, Sasssenheim, Schipluiden, Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Wassenaar, Wateringen, Zoeterwoude.

Inspecteur. K. Brants, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie ROTTERDAM.

Omvat de gemeente Rotterdam.

Inspecteur. H. de Noo Bz., 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie SCHIEDAM.

Omvat de gemeenten Abbenbroek, Barendrecht, Brielle, Delft, Geervliet, Heenvliet, Heerjansdam, Hekelingen, Hellevoetsluis, Helvoet (Nieuw-), Hendrik-Ido-Ambacht, Hillegersberg, Hoogvliet, Kethel, Maasland, Maassluis, Nieuwenhoorn, Oostvoorne, Oudenhoorn, Overschie, Pernis, Poortugaal, Rhoon, Ridderkerk, Rockanje, Rozenburg, Schiebroek, Schiedam, Spijkenisse, Vierpolders, Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht, IJsselmonde, Zuidland, Zwartewaal.

Inspecteur. J. Pas, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie MIDDELBURG.

Omvat de gemeenten Aagtekerke, Aardenburg, St. Annaland, Arne-

muiden, Axel, Baarland, Biervliet, Biggekerke, Borsselen, Boschkapelle, Breskens, Cadzand, Clinge, Colijnsplaat, Domburg, Driewegen, Eede, Ellewoutsdijk, Goes, Graauw c. a., 's-Gravenpolder, Groede, Grijpskerke, 's-Heer Abtskerke, 's-Heer Arendskerke, 's-Heerenhoek, Heinkenszand, Hengstdijk, Hoedekenskerke, Hoek, Hontenisse, Hoofdplaat, Hulst, St. Janssteen, Kapelle, Kats, Kattendijke, Kloetinge, Koewacht, Kortgene, Koudekerke, Krabbendijke, Kruiningen, St. Kruis, St. Laurens, St. Maartensdijk, Meliskerke, Middelburg, Neuzen, Nieuw- en St. Joosland, Nieuwvliet, Nisse, Oostburg, Oostkapelle, Ossenisse, Oudelande, Overslag, Ovezande, Philippine, St. Philipsland, Poortvliet, Retranchement, Rilland-Bath, Ritthem, Sas van Gent, Scherpenisse, Schoondijke, Schore, Serooskerke (Walcheren), Sluis, Souburg (Oost- en West-), Stavenisse, Stoppeldijk, Tholen, Veere, Vlissingen, Vossemeer (Oud-), Vrouwenpolder, Waarde, Waterlandkerkje, Wemeldinge, Westdorpe, Westkapelle, Wissekerke, Wolphaartsdijk, Yerseke, IJzendijke, Zaamslag, Zoutelande, Zuiddorpe, Zuidzande.

Inspecteur. J. N. Pattist, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

DERDE HOOFDINSPECTIE.

Hoofdinspecteur. P. Wielinga, 1 jan. 1921.
Schoolopziener in alg. dienst. . . . .

Inspectie ALKMAAR.

Omvat de gemeenten Abbekerk, Akersloot, Alkmaar, Andijk, Anna Paulowna, Avenhorn, Barsingerhorn, Beemster, Beets, Bergen, Berkhout, Beverwijk, Blokker, Bovenkarspel, Broek op Langendijk, Callantsoog, Castricum, Egmond aan Zee, Egmond-binnen, Enkhuizen, Graft, Grootebroek, Harenkarspel, Heemskerk, Heerhugowaard, Heiloo, Helder, Hensbroek, Hoogkarspel, Hoogwoud, Hoorn, Koedijk, Kwadijk, Limmen, St. Maarten, Medemblik, Middelie, Midwoud, Nibbixwoud, Niedorp (Nieuwe), Niedorp (Oude), Obdam, Oosthuizen, Opmeer, Opperdoes, Oterleek, Oudendijk, Oudkarspel, Oudorp, St. Pancras, Petten, Rijp (de), Schagen, Scharwoude (Noord-), Scharwoude (Zuid-), Schellinkhout, Schermerhorn, Schermer (Zuid- en Noord-), Schoorl, Spanbroek, Sijbekarspel, Terschelling, Texel, Twisk, Uitgeest, Urk, Ursem, Venhuizen, Vlieland, Warder, Warmenhuizen, Wervershoof, Westwoud, Wieringen, Wieringerwaard, Winkel, Wognum, Wijdenes, Wijk aan Zee en Duin, Zwaag, Zijpe.

Inspecteur. C. van Buysen, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie AMSTERDAM.

Omvat de gemeente Amsterdam.

Inspecteur. P. J. van Ravesteyn, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie HAARLEM.

Omvat de gemeenten Aalsmeer, Amstel (Nieuwer-), Assendelft, Bennebroek, Bloemendaal, Broek in Waterland, Edam, Haarlem, Haarlemmerliede c. a., Haarlemmermeer, Heemstede, Ilpendam, Jisp,

Katwoude, Koog a/d Zaan, Krommenie, Landsmeer, Marken, Monnikendam, Oostzaan, Purmerend, Schoten, Spaarndam, Uithoorn, Velsen, Westzaan, Wormer, Wormerveer, Wijdewormer, Zaandam, Zaandijk, Zandvoort.

Inspecteur. Dr. J. F. M. Sterck ✠ (GG3), 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie HILVERSUM.

Omvat de gemeenten Abcoude-Baambrugge, Abcoude-Proostdij, Achttienhoven, Amersfoort, Amstel (Ouder-), Ankeveen, Baarn, Bildt (de), Blaricum, Breukelen-Nijenrode, Breukelen-St. Pieters, Bunnik, Bunschoten, Bussum, Diemen, Eemnes, 's-Graveland, Hilversum, Hoogland, Huizen, Kortenhoef, Laren, Leusden, Loenen, Loenersloot, Loosdrecht, Maarssen, Maarsseveen, Maartensdijk, Muiden, Mijdrecht, Naarden, Nederhorst den Berg, Nieuwkoop (Laag-), Nigtevecht, Ruwiel, Soest, Stoutenburg, Tienhoven, Vinkeveen, Vreeland, Weesp, Weesperkarspel, Westbroek, Wilnis, Zeist, Zuilen.

Inspecteur. F. Eringa, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie UTRECHT.

Omvat de gemeenten Amerongen, Benschop, Cothen, Doorn, Driebergen, Haarzuilens, Harmelen, Hoenkoop, Houten, Jaarsveld, Jutphaas, Kamerik, Kockengen, Langbroek, Leersum, Linschoten, Lopik, Maarn, Montfoort, Odijk, Oudenrijn, Polsbroek, Renswoude, Rhenen, Rijsenburg, Schalkwijk, Snelrewaard, Tull en 't Waal, Utrecht, Veenendaal, Veldhuizen, Vleuten, Vreeswijk, Werkhoven, Willeskop, Willige-Langerak, Woudenberg, Wijk bij Duurstede, IJsselstein, Zegveld.

Inspecteur. C. L. Tondu, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

VIERDE HOOFDINSPECTIE.

Hoofdinspecteur. Dr. G. Nijhoff, 1 jan. 1921.
Schoolopziener in alg. dienst. . . . .

Inspectie HEERENVEEN.

Omvat de gemeenten Aengwierden, Bolsward, Doniawerstal, Gaasterland, Haskerland, Hemelumer-Oldephaert, Hennaarderadeel, Hindeloopen, Lemsterland, Ooststellingwerf, Opsterland, Rauwerderhem, Schoterland, Sloten, Smallingerland, Sneek, Stavoren, Utingeradeel, Weststellingwerf, Wonseradeel, Workum, Wijmbritseradeel, IJlst.

Inspecteur. F. de Vries, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie LEEUWARDEN.

Omvat de gemeenten Achtkarspelen, Ameland, Baarderadeel, Barradeel, 't Bildt, Dantumadeel, Dokkum, Ferwerderadeel, Franeker, Franekeradeel, Harlingen, Idaarderadeel, Kollumerland, Leeuwarden, Leeuwarderadeel, Menaldumadeel, Oostdongeradeel, Schiermonnikoog, Tietjerksteradeel, Westdongeradeel.

Inspecteur. A. Limburg, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie DEVENTER.

Omvat de gemeenten Almelo, Bathmen, Borne, Delden (Ambt-), Delden (Stad-), Denekamp, Deventer, Diepenheim, Diepenveen, Enschede, Goor, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Holten, Lonneker, Losser, Markelo, Oldenzaal, Olst, Ootmarsum, Rijssen, Tubbergen, Vriezenveen, Weerselo, Wierden.

Inspecteur. D. H. Meijer jr., 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie ZWOLLE.

Omvat de gemeenten Avereest, Blankenham, Blokzijl, Dalfsen, Genemuiden, Giethoorn, Grafhorst, Gramsbergen, Ham (den), Hardenberg (Ambt-), Hardenberg (Stad-), Hasselt, Heino, Kampen, Kamperveen, Kuinre, Nieuwleusen, Oldemarkt, Ommen (Ambt-), Ommen (Stad-), Raalte, Staphorst, Steenwijk, Steenwijkerwold, Vollenhove (Ambt-), Vollenhove (Stad-), Wanneperveen, Wilsum, Wijhe, IJsselmuiden, Zalk c. a., Zwartsluis, Zwolle, Zwollerkerspel.

Inspecteur. D. W. Reinders, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie GRONINGEN.

Omvat de gemeenten Adorp, Aduard, Appingedam, Baflo, Bedum, Bierum, Delfzijl, Eenrum, Ezinge, Grijpskerk, Groningen, Grootegast, Hoogkerk, Kantens, Kloosterburen, Leek, Leens, Loppersum, Marum, Middelstum, Oldehove, Oldekerk, Stedum, Uithuizen, Uithuizermeeden, Ulrum, Usquert, Warffum, Winsum, 't Zandt, Zuidhorn.

Inspecteur. Dr. A. R. van Hattum, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie WINSCHOTEN.

Omvat de gemeenten Beerta, Bellingwolde, Boer (ten), Finsterwolde, Haren, Hoogezand, Meeden, Midwolda, Muntendam, Nieuwolda, Noordbroek, Noorddijk, Onstwedde, Pekela (Nieuwe), Pekela (Oude), Sappemeer, Schans (Nieuwe), Scheemda, Slochteren, Termunten, Veendam, Vlagtwedde, Wedde, Wildervank, Winschoten, Zuidbroek.

Inspecteur. J. C. Wirtz Cz., 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

Inspectie ASSEN.

Omvat de gemeenten Anlo, Assen, Beilen, Borger, Coevorden, Dalen, Diever, Dwingeloo, Eelde, Emmen, Gasselte, Gieten, Havelte, Hoogeveen, Meppel, Norg, Nijeveen, Odoorn, Oosterhesselen, Peize, Roden, Rolde, Ruinen, Ruinerwold, Schoonebeek, Sleen, Smilde, Vledder, Vries, Westerbork, Wijk (de), Zuidlaren, Zuidwolde, Zweelo.

Inspecteur. J. M. Valeton, 1 jan. 1921.
Schoolopzieners. . . . .

INSPECTIE VAN HET BUITENGEWOON LAGER ONDERWIJS.

Omvat het geheele Rijk.

Inspecteur. Dr. A. van Voorthuysen, 1 jan. 1921.

Schoolopzieners. . . . .

Rijkskweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen.

Voor deze kweekscholen zijn regelen vastgesteld bij kon. besl. van 21 mei 1891 (St. 97), gewijzigd bij kon. besluiten van 14 april 1898 (St. 107) en 28 febr. 1908 (St. 77), terwijl bij kon. besl. van 3 febr. 1915 (St. 67) de opleiding van Indische jongelieden aan deze inrichtingen is geregeld. Zij hebben een vierjarigen cursus. Het schooljaar vangt aan den eersten maandag in mei. Jaarlijks vóór 1 februari heeft eene oproeping plaats van hen, die zich aan het toelatings-examen wenschen te onderwerpen. De adspiranten moeten op 1 april daaraanvolgende hun 15de jaar zijn ingetreden en hun 16de jaar nog niet volbracht hebben. Boeken en leermiddelen worden aan de kweekelingen kosteloos verstrekt. Voor huisvesting en verpleging wordt eene toelage verleend aan een door den Minister van Binnenlandsche Zaken te bepalen getal kweekelingen, die niet wonen in eene gemeente, waar eene rijkskweekschool voor onderwijzers of onderwijzeressen gevestigd is. Bij uitzondering wordt gelijke toelage verleend aan kweekelingen van bijzonderen aanleg, hoewel behoorende tot een gezin in bedoelde gemeente woonachtig.

Voor de hervorming van de kweekscholen in den geest van de bij de wet van 9 oct. 1920 (St. 778) tot stand gekomen reorganisatie van het lager onderwijs, staat die wet een termijn toe welke op 31 dec. 1935 eindigt.

Rijkskweekscholen voor onderwijzers.

Nijmegen. W. H. Peters, *directeur*, 1912 — J. A. Cornelissen, 1892 — T. G. Heymans, 1881 — G. Beun, 1916 — L. G. J. Bol, 1920 — D. Abma, 1920 — J. A. van der Wulp, teek., 1895 — H. Th. de Groot, zang- en toonk. en spreekonderwijs, 1918 — F. H. Dekkers, tuinb., 1915 — C. J. J. Könings, gymn., 1918.

Haarlem. P. H. van der Ley ✠4, *directeur*, 1888 — R. Luyten, 1883 — J. W. Ruinen, 1903 — W. Kraak, 1906 — H. P. Greiner, 1920 — G. Comello, 1920 — . . . . — M. A. van Heuven, teek., 1916 — dr. G. H. Mulder, anat., phys. en gezondheidsl., 1909 — J. Ots, zang en toonk., 1909 — P. de Nobel, id., 1918 — D. Been, handenarb., 1895 — W. A. J. Goeting, gymn., 1916 — A. Mellink, plant- en dierk., land- en tuinb., 1908.

Middelburg. J. G. Nijk ✠, *directeur*, 1910 — K. Dekker, 1912 — E. P. Zandijk, 1906 — P. M. van Leeuwen, 1919 — Tj. Sterringa, 1919 — dr. H. van der Kamp, natuurk., 1894 — C. J. W. Nuys, teek., 1877 — A. Lijsen ✠, zang en toonk., 1879 — A. de Smidt, kennis der nat., scheik., land- en tuinb., 1899 — F. J. van de Ransou, handenarb., 1899 — J. H. van der Bel, gymn., 1892 — J. C. Gieben, gezondheidsl., 1912.

Deventer. P. H. Heynen, *directeur*, 1902 — H. R. Hoogenraad, 1910 — H. J. van Meegeren, 1880 — H. Marwitz, 1916 — W. C. Braat, 1917 — J. Mouw, 1919 — dr. A. J. Fischer, anat., phys. en gezondheidsl., 1915 — A. Dorgelo, teek., 1919 — H. L. van de Velde, zang en toonk., 1897 — G. J. Mullers jr., gymn., 1881 — G. A. van Dijk, anatomie, 1911.

Groningen. Th. Lancée, *directeur*, 1916 — K. Dokter, 1913 — W. Lindenburg, 1898 — U. D. Keiser, 1901 — W. Woldendorp, 1903 — J. H. van der Veen, 1906 — S. van Mesdag, anat., phys. en gezondheidsl., 1918 — H. Schuitema, natuurk., 1917 — K. R. Labberté, scheik., 1917 — C. H. Steenbeek, teek., 1891 — K. Veldkamp, zang- en toonk. en spreken, 1900 — E. W. Tiemersma, handenarb., 1900 — C. M. van Hessen, gymn., 1913.

Maastricht. G. J. van Buchem, *directeur*, 1903 — J. W. Mols, 1911 — A. P. M. van Rijen, 1913 — N. V. Smeets, 1915 — P. G D. J. M. Ramaekers, 1919 — A. A. Mols, 1920 — C. Ling, zang, viool- en pianospel, 1895 — H. J. Bemelmans, landbouwk., 1914 — F. A. P. V. Bingen, teek. en schoonschr., 1900 — . . . ., scheik. — H. H. Stroy, handenarbeid, 1916 — L. Koning, gymn., 1913.

Rijkskweekschool voor onderwijzeressen.

Apeldoorn. Mej. J. Lieftinck, *directrice*, 1915 — mej. J. T. Jelgersma, 1896 — mej. A. M. Vigelius, 1897 — mej. J. Kuiper, 1915 — mej. E. P. Dirks, 1919 — mej. M. E. A. Raadersma, 1919 — mej. S. C. Kramers, teek., 1900 — mej. A. C. Kerlen, handw., 1899 — mej. H. D. J. Boersema, zang en toonk., 1898 — mej. J. C. Tibo, gymn., 1904.

Directeuren der Rijksnormaallessen.

Amersfoort. P. van den Hooff.
Apeldoorn. G. J. Reerink.
Appingedam. B. J. Douwes.
Arnhem. J. G. Zijlstra.
Assen. J. Elstrodt.
Axel. D. A. van Houte.
Bergen-op-Zoom. J. A. D. Arnolds.
Boxmeer. B. A. G. van Maanen.
Breda. W. H. Tromp.
Brielle. W. A. Kuijper Boone.
Buitenpost. P. Stuiveling.
Coevorden. J. Tacoma.
Delft. J. de Koning.
Deventer. H. U. Thoden van Velzen.
Dinteloord. A. J. Vermeulen.
Doetinchem. H. J. Zeevalking.
Dokkum. L. van de Heijde.
Drachten. K. Gorter.
Edam. P. de Jong.
Eindhoven. . . . .
Franeker. F. ten Kate.
Goes. F. Mays.
Gorinchem. G. A. Visser.
Gouda. J. Slap.
's-Gravenhage. J. M. Prins.
Groningen. W. Woldendorp.
Haarlem. E. ten Broeke.
Harderwijk. P. van der Meij.
Heerenveen. J. Dijkstra.
Heerlen. F. H. Geuskens.
Helder. G. Tjalsma.
Hengelo. B. P. Hofstede.
's-Hertogenbosch. J. van den Bogert.
Hilversum. J. Bek.
Hoogezand. K. Zeeman.
Hoorn. N. H. Bruins.
Kampen. J. A. Smit.
Katwijk. A. Collee.
Klaaswaal. H. de Hullu.
Leeuwarden. K. Harts.
Lekkerkerk. J. H. Ronhaar.
Maassluis. D. Ooms.
Maastricht. G. J. van Buchem.
Meerssen. S. H. Mesters.
Meppel. M. W. Verdenius.
Middelharnis. K. Ruiter.
Nijmegen. W. H. Peters.
Oldenzaal. W. Charbo.
Oostburg. Tj. F. van der Werff.
Rhenen. O. Bussemaker.
Roermond. J. N. Snackers.
Rotterdam (Charlois). C. J. de Heer.
Rijsoord. H. Gerritsen.
Schiedam. M. Martens.
Schoonhoven. W. Brouwer.
Sneek. S. de Boer.
Steenwijk. L. Veen Dz. (waarn.)
Tholen. L. K. van Dijk.
Tiel. K. Mauritz.
Utrecht. W. Verburg.
Velsen. H. O. B. Blijdenstijn.
Venlo. P. H. Kruijtzer.
Vlissingen. G. Jurry.
Voorschoten. H. K. Overdiep.
Waalwijk. J. Spijkerman.
Warffum. J. Kuipers.
Winschoten. J. K. Westenbrink.
Winterswijk. C. Brands.
Wijk bij Duurstede. . . . .
Zaandam. J. Witte.
Zierikzee. P. van der Have.
Zutphen. A. Weisfelt.
Zwolle. K. Brouwer.

Inspectie op de lichamelijke opvoeding.

ingesteld bij kon. besluit van 10 mei 1913 no. 21 (Staatsct. no. 110.) Zie ook kon. besluit van 22 aug. 1913 no. 51 (Staatsct. no. 276).

Inspecteurs.

Eerste inspectie (*Noordbrabant*, *Gelderland* en *Limburg*). W. H. Nijsten, 's-Hertogenbosch, 1 juni 1913.

Tweede inspectie (*Zuidholland*, *Noordholland*, *Zeeland* en *Utrecht*). H. J. Balfoort ⚫ ✠, 's-Gravenhage, 1 juni 1913.

Derde inspectie (*Friesland*, *Overijsel*, *Groningen* en *Drenthe*). M. F. Graafland, Deventer, 1 juni 1913.

ALGEMEEN COLLEGE VAN ADVIES VOOR DE LICHAMELIJKE OPVOEDING.

Voorzitter. F. W. C. H. baron van Tuyll van Serooskerken (zie blz. 3), Velzen.

Leden. Mr. P. M. Arts, Tilburg — prof. R. Casimir, 's-Gravenhage — H. A. Elias, Amsterdam — A. H. Gerhard, Heemstede — J. Heijnen ✠, 's-Gravenhage — W. P. Hubert van Blijenburgh, Helder — W. O A. Koster, 's-Gravenhage — J. H. Luiting, Amsterdam — P. Otto, Bloemendaal — P. W. Scharroo, Ginneken — dr. F. J. Soesman, 's-Gravenhage — C. W. de Visser, Bloemendaal — J. Warner, Zwolle — jhr. mr. G. C. von Weiler ❁, 's-Gravenhage — mr. A. I. M. J. baron van Wijnbergen ❁ (GG2*a*) (OM), Utrecht — prof dr. H. Zwaardemaker Cz. ❁, id. — . . . .

Secretaris. P. Otto, Bloemendaal.

Centrale Jeugdraad.

De Centrale Jeugdraad is ingesteld (kon. besl. van 1 april 1920, no. 23, Stct. 6 april 1920 no. 66) ter voorlichting en tot bijstand van de Regeering ter zake van de ontwikkeling der jeugdige personen van 13 tot 18 jaar, voor zoover deze ontwikkeling buiten eigenlijk schoolonderwijs geschiedt door jeugdorganisaties en andere vereenigingen en instellingen („vrije jeugdvorming").

De Raad dient der Regeering desgevraagd van advies in alle zaken, welke de vrije jeugdvorming betreffen of daarmede verband houden. Hij vestigt zijnerzijds de aandacht der Regeering op maatregelen van regeeringswege, welke strekken kunnen tot bevordering van de vrije jeugdvorming. In het bijzonder adviseert hij aan de Regeering omtrent de subsidieering van de organisaties en instellingen op het gebied der vrije jeugdvorming werkzaam. Hij houdt toezicht op de wijze, waarop het toegekende Rijkssubsidie wordt besteed. Hij houdt zich op de hoogte van den toestand der vrije jeugdvorming hier te lande en verzamelt daarover zooveel mogelijk gegevens, bevordert de belangstelling in het werk der vrije jeugdvorming en de samenwerking tusschen organisaties en instellingen op dit gebied werkzaam en verstrekt de gevraagde inlichtingen aan openbare besturen en autoriteiten en aan de hoofdorganen van de vrije jeugdvorming.

De Centrale Jeugdraad is gevestigd te 's-Gravenhage en bestaat uit ten minste 10 en ten hoogste 20 leden. De leden worden benoemd en ontslagen door de Koningin, die een der leden als voorzitter aanwijst. De benoeming geschiedt voor den tijd van zes jaar. De helft der leden treedt volgens een door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen goedgekeurden rooster om de drie jaren af. De aftredenden kunnen onmiddellijk herbenoemd worden.

Aan den Centralen Jeugdraad is een door de Koningin benoemde bezoldigde secretaris toegevoegd.

Lid en voorzitter. Mr. A. I. M. J. baron van Wijnbergen ❁ (GG2*a*) (OM), Utrecht, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Leden. Mej. M. W. Barger, Zeist, secretaresse van het Meisjeswerk der Nederlandsche Christen-studenten-vereeniging — mevr. de wed. L. Besuijen geb. Lindeboom, Leeuwarden — mr. dr. H. W. Blaupot ten Cate, Arnhem, schoolopziener in het arrondissement Arnhem — H. Th. Cox, Amersfoort, directeur der Hollandsche Stoombootmaatschappij — A. Folmer, 's-Gravenhage, directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling — A. H. Gerhard, Heemstede, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal — dr. J. van Ginneken S. J., Oudenbosch — H. Gordeau jr., Bussum, algemeen secretaris van het Nederlandsch Jongelingsverbond — dr. C. P. Gunning, Amsterdam, voorzitter van de afdeeling Amsterdam van de vereeniging „de Nederlandsche padvinders", tevens lid van het hoofdbestuur dezer vereeniging — mej. J. Hanlo, 's-Gravenhage, presidente van den R. K. Jongevrouwenbond, 's-Gravenhage — J. G. Jansen, Amsterdam, voorzitter van den R. K. Patronatenbond — mej. D. de Leeuw, 's-Hertogenbosch, secretaresse van het Centraal Comité tot bevordering van R. K. Meisjespatronaten in Nederland — J. H. Maenen, Heerlen, hoofdbestuurder van de

Diocesane Jeugdorganisatie „De Jonge Werkman” te Heerlen — J. van der Molen Tz. ⊕, Oosterbeek, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal — mevr. M. E. H. Sandberg, geb. Geisweit van der Netten, Assen, secretaresse der Vereeniging Nationaal Reizend Museum voor ouders en opvoeders — ds. J. E. Vonkenberg, Zwijndrecht, voorzitter van den Nederlandschen Bond van Jongelingsvereenigingen op Gereformeerden grondslag — H. Voogd, Laren, (N. H.), secretaris van de Arbeiders Jeugd-centrale — mevr. M. Wibaut, geb. Berdenis van Berlekom, Amsterdam.

Secretaris. Mr. H. van Haeringen, Rotterdam.

ONDERWIJS VOOR DOOFSTOMMEN, BLINDEN EN IDIOTEN.

Instituut voor doofstommen te Groningen.

Directeur. . . . .

Instituut voor doofstommen te St.-Michielsgestel.

Directeur. A. Hermus.

Inrichting voor doofstommen-onderwijs te Rotterdam.

Directeur. P. J. Fehmers.

Geneeskundig gesticht voor minderjarige idioten te 's-Gravenhage.

Inwonend directeur en hoofd der school. C. de Bruin.

Instituut tot onderwijs van blinden en gesticht voor volwassen blinden te Amsterdam.

Directeur van het instituut, tevens hoofd van het onderwijs. Dr. A. H. J. Belzer.

Directeur van het gesticht voor volwassen blinden. H. L. I. M. van Ishoven ✱.

§ 3.

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

ARCHIEFWEZEN.

Rijksarchief te 's-Gravenhage.

Dit archief is dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend van 9 tot 5 uur en van 7.30 tot 10 uur; des zaterdags van 9 tot 12 uur en van 1.30 tot 5 uur. De algemeene rijksarchivaris is belast met het beheer van 's Rijks archief en met het toezicht op 's Rijks oude archieven in de provinciën.

Algemeene rijksarchivaris. Mr. R. Fruin ⊕, 1 april 1912.

Archivarissen. Mr. P. A. N. S. van Meurs, 9 april 1913 — dr. J. de Hullu, id. — dr. L. W. A. M. Lasonder, 1 aug. 1913 — mr. C. C. D. Ebell, 1 mei 1914.

Hoofdcommiezen. P. Berends, 1 april 1912 — dr. P. A. Meilink, 1 april 1914 — J. C. Beth, 1 juli 1916 — J. Bruggeman, id. — mr. R. Bijlsma, 16 aug. 1916 — J. K. Bondam, 1 april 1918 — jhr. mr. H. van Rheineck Leyssius, 1 april 1920.

Commiezen. E. Hoogendijk, 1 juli 1916 — mej. dr. S. W. A. Drossaers, id. — P. J. van Rosmalen, 1 april 1918 — E. J. van de Pol, 1 april 1919 — A. 't Hart, id. — jhr. mr. W. G. Feith, 16 aug. 1920 (met den titel van chartermeester) — mr. J. A. G. Verspyck Mijnssen, 16 mei 1920 (tijd.).

Adjunct-commies. J. Smit, 1 juli 1919.

Rijksarchieven in de provinciën.

Deze verzamelingen zijn dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, tot nadere aankondiging geopend van 9 tot 5 uur; des zaterdags van 9 tot 12 uur.

Rijksarchief in Noordbrabant te 's-Hertogenbosch.

Rijksarchivaris. Mr. J. P. W. A. Smit, 1 juli 1914.

Rijksarchief in Gelderland te Arnhem.

Rijksarchivaris. Mr. A. C. Bondam, 1 juni 1905.
Hoofdcommiezen. Dr. J. S. van Veen, 1 jan. 1917 — jhr. mr. A. H. Martens van Sevenhoven, 1 oct. 1919.
Commies. A. Oltmans, 1 nov. 1919.
Amanuensis. J. Wolthers, 1 april 1910.

Oud-archief van het Zuiderkwartier der voormalige provincie Holland.

Dit archief wordt bij 's Rijks archief te 's-Gravenhage bewaard.

Rijksarchief in Noordholland te Haarlem.

Rijksarchivaris. C. J. Gonnet ❁, 1 april 1886.
Commies. R. D. Baart de la Faille, 1 april 1918.
Adjunct-commies. H. L. Driessen, 1 april 1918.

Rijksarchief in Zeeland te Middelburg.

Rijksarchivaris. Dr. K. Heeringa, 1 maart 1911.
Hoofdcommies. Mr. A. Meerkamp van Embden, 1 jan. 1920.
Commies. C. de Waard, 1 jan. 1917.

Rijksarchief in Utrecht te Utrecht.

Rijksarchivaris. Mr. dr. S. Muller Fz. ❁ ✠3, 1 jan. 1879.
Hoofdcommies. Mr. A. le Cosquino de Bussy, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. Ph. J. C. G. van Hinsbergen jr., 1 jan. 1917 — dr. A. C. Bouman, 1 april 1920.
Amanuensis. Mej. M. J. van Soest, 1 jan. 1912.

Rijksarchief in Friesland te Leeuwarden.

Rijksarchivaris. Mr. J. L. Berns, 1 mei 1886.
Hoofdcommies. Dr. S. A. Waller Zeper, 1 juli 1918.

Rijksarchief in Overijsel te Zwolle.

Rijksarchivaris. Dr. M. Schoengen, 1 jan. 1908.
Commies. J. Geesink, 1 april 1917.

Rijksarchief in Groningen te Groningen.

Rijksarchivaris. Mr. J. G. C. Joosting, 1 aug. 1913.
Hoofdcommies. Dr. H. A. Poelman, 1 april 1919.
Adjunct-commies. B. Lonsain, 1 jan. 1917.

Rijksarchief in Drenthe te Assen.

Rijksarchivaris. Jhr. mr. B. M. de Jonge van Ellemeet, 1 aug. 1913.
Adjunct-commies. . . . .

Rijksarchief in Limburg te Maastricht.

Rijksarchivaris. A. J. Flament ✠4 (LZ3), 1 aug. 1893.
Hoofdcommies. Dr. P. M. H. Doppler (GG3), 1 april 1907.
Adjunct-commies. J. M. van de Venne, 1 april 1916.

Archiefschool.

ingesteld bij kon. besl. van 28 oct. 1919 no. 30.

Tijd. leeraren. Prof. mr. R. Fruin ❁, *tevens directeur,* 's-Gravenhage, archiveconomie, chronologie, vaderlandsche staats- en rechtsinstellingen in de middeleeuwen — prof. dr. H. Brugmans (D2), Amsterdam, palaeographie — prof. dr. O. Opperman, Utrecht, diplomatiek — dr. H. Japikse, 's-Gravenhage, vaderlandsche staatsinstellingen onder republiek en later — prof. W. Nolet, Warmond, middeleeuwsche kerkelijke instellingen.

Commissie voor 's Rijks geschiedkundige publicatiën,

ingesteld bij kon. besluit van 26 maart 1902, nº. 5, gewijzigd bij kon. besluit van 22 febr. 1910, nº. 57.

Mr. R. Fruin ●, 's-Gravenhage, *voorzitter* — jhr. mr. Th. H. F. van Riemsdijk ● (O3), 's-Gravenhage — dr. P. J. Blok ● (IK3), Leiden — dr. G. W. Kernkamp, Utrecht — mr. dr. S. Muller Fz. ● ✠3, id. — dr. H. Brugmans (D2), Amsterdam — B. Kruitwagen O. F. M., Woerden — mr. N. W. Posthumus, Rotterdam — dr. H. T. Colenbrander, 's-Gravenhage.

Directeur van het bureau der commissie. Dr. N. Japikse, 16 dec. 1918, *secretaris*.

Onderdirecteuren van het bureau. Dr. Z. W. Sneller, 1 april 1919 — dr. J. G. van Dillen, 1 juni 1920.

Wetenschappelijk assistent. Mr. E. van Raalte, 1 juli 1920.

Adjunct-commies. Mej. F. W. Bayards, 1 dec. 1917.

Nederlandsch Instituut voor geschiedkundig en kunsthistorisch onderzoek te Rome.

(Via Zanardelli).

Deze in 1904 gestichte instelling is belast met een systematisch onderzoek naar Nederlandsche archivalia in Rome en Italië. Aan het Instituut is eene boekerij verbonden, die op alle werkdagen te raadplegen is.

Directeur. Mgr. prof. dr. A. H. L. Hensen ●, 1 oct. 1915 (tijd.).

Secretaris. Dr. G. J. Hoogewerff, *belast met een onderzoek naar gegevens voor Nederlandsche kunst- en geleerden-geschiedenis*, 1 jan. 1919.

Archaeologisch assistent. Dr. H. M. R. Leopold, 1 sept. 1920 (tijd.).

Gemeentelijke archieven.

In de volgende gemeenten zijn archivarissen voor de oude archieven der gemeente aangesteld

Aardenburg. . . . .
Alkmaar. C. E. C. Bruining — ds. H. Makkink, adjunct-archivaris.
Amersfoort. Dr. H. J. Reynders — jhr. R. A. P. Sandberg, adjunct-archivaris.
Amsterdam. Mr. W. R. Veder — dr. J. C. Breen, adjunct-archivaris — mr. J. J. Loeff, commies.
Arnhem. Mr. A. C. Bondam.
Axel. J. A. van Vessem.
Bergen-op-Zoom. . . . .
Borculo. Jhr. G. de Dieu Fontein Verschuir van Heilo.
Breda. Dr. J. F. Corstens.
Brielle. Joh. H. Been.
Delft. Mr. L. G. N. Bouricius.
Deventer. Mr. J. Acquoy.
Dordrecht. J. L. van Dalen.
Edam. W. J. Kernkamp.
Eindhoven. M. van der Waerden.
Goes. J. de Kruyter.
Gouda. Dr. J. Huges.
's-Gravenhage. Dr. H. E. van Gelder — mr. W. Moll, adjunct-archivaris.
Groningen. Dr. H. P. Coster.
Haarlem. H. E. Knappert, archivaris — mr. J. W. Kool, adjunct-archivaris.
Hattem. F. A. Hoefer ● ✠.
's-Hertogenbosch. H. J. M. Ebeling.
Hillegersberg. A. Algie.
Kampen. Mej. C. J. Welcker.
Leeuwarden. Mej. R. Visscher.
Leiden. Mr. dr. J. C. Overvoorde ✠4.
Maastricht. Dr. J. W. H. Goossens.
Middelburg. . . . .
Naarden. A. N. J. Fabius.
Nijmegen. H. P. M. Daniëls.
Oudewater. B. P. Rahms.
Rhenen. Dr. R. Jesse.
Roermond. J. A. C. Pijls (tijd.).
Rotterdam. Dr. E. Wiersum — mej. dr. H. C. H. Moquette, adjunct-archivaris.
Schiedam. N. J. M. Dresch.
Tilburg. F. H. M. Ouwerling (tijd.).
Utrecht. Mr. W. C. Schuijlenburg.
Vlaardingen. M. C. Sigal jr..
Vlissingen. H. G. van Grol.
Woerden. J. van der Zee — C. J. van Eyk, adjunct-archivaris.
Zevenbergen. . . . .
Zierikzee. P. D. de Vos.
Zutphen. J. Gimberg.

KUNSTONDERWIJS.

Rijksacademie van beeldende kunsten te Amsterdam.

Aan de rijksacademie van beeldende kunsten, krachtens de wet van 26 mei 1870 (St. 78) bij kon. besluit van 17 sept. 1870, n°. 17, te Amsterdam gevestigd, wordt onderwijs gegeven in: *a.* het teekenen naar het menschenbeeld (antiek en levend model); *b.* de beeldhouwkunst; *c.* de schilderkunst; *d.* de graveerkunst; *e.* de wetenschap van het schoon (aesthetica), vooral in betrekking tot de genoemde kunsten en de bouwkunst; *f.* de kunstgeschiedenis; *g.* de ontleedkunde, vooral die van den mensch in betrekking tot de kunst; *h.* de doorzichtkunde. — Niemand wordt tot de lessen in de vakken *a*—*d* toegelaten, dan na vooraf blijk te hebben gegeven van bedrevenheid in het teekenen. — Zij, die alle lessen wenschen te volgen, betalen bij den aanvang van elk studiejaar eene som van *f* 100; voor enkele lessen wordt, mede bij den aanvang van het studiejaar, *f* 10, *f* 20, *f* 30 of *f* 40 betaald, naargelang de lessen eenmaal, twee-, drie-, vier- of meermalen 's weeks gegeven worden. — Het onderwijs is opgedragen aan hoogleeraren, door de Koningin benoemd, waarvan één, met den titel van directeur, belast is met het bestuur der academie. De beambten worden door den Minister van Binnenlandsche Zaken aangesteld. — Het toezicht op de academie is, onder het oppertoezicht van dien Minister, opgedragen aan eene commissie van vijf leden, door de Koningin benoemd. — Jaarlijks is er gelegenheid tot het afleggen van een examen in de vakken *e*—*h*. Die dit examen met goeden uitslag heeft afgelegd, wordt toegelaten tot een wedstrijd in één of meer der vakken *b*—*d*. Hij, die een examen heeft afgelegd in de vakken *e*, *f* en *h* en het bewijs levert, dat hij voldoende ervaren is in de bouwkunst in het algemeen, is tot een wedstrijd in de schoone bouwkunst gerechtigd. — In elk der zooeven genoemde vakken kan telken jare een gouden en een zilveren eerepenning worden uitgeloofd. De laatste kan in hetzelfde kunstvak slechts éénmaal aan denzelfden persoon worden toegekend. Die den gouden eereprijs heeft behaald, is van verdere mededinging in hetzelfde kunstvak uitgesloten. — Zij, die den gouden eereprijs zijn waardig gekeurd en blijken geven van groot talent en buitengewonen aanleg, kunnen, op aanbeveling der commissie van toezicht, door de Koningin ten hoogste gedurende vier achtereenvolgende jaren met een jaargeld van *f* 1200 worden begunstigd, ten einde zich in hunne kunst verder te bekwamen; die ondersteuning wordt telkens voor één jaar verleend.

De verplichtingen van den directeur en de hoogleeraren, alsmede de voorschriften omtrent het onderwijs en de examens zijn geregeld bij kon. besluit van 31 juli 1905 (St. 247), gewijzigd bij kon. besl. van 31 jan. 1920 (St. 48).

De bibliotheek der academie bevat een aantal boekwerken over kunst, alsmede ongeveer 2000 prenten, gedeeltelijk door de gemeente Amsterdam in bruikleen afgestaan. Een van de hoogleeraren der academie is met het beheer daarover belast.

Commissie van toezicht. E. Heldring ✠, *voorzitter* — M. P. Voûte ✠ ✠4 — mr. H. K. Westendorp (JC2) — M. van Notten — mr. F. Kranenburg, *secretaris*.
Hoogleeraar-directeur. Dr. A. J. Derkinderen, 1 april 1907.
Hoogleeraren. N. van der Waay (AS3) (D2) (SM3), 1 oct. 1891 — J. J. Aarts, 1 mei 1911 — J. Bronner, 23 oct. 1914 — W. A. E. van der Pluijm, 1 juli 1918 — J. H. Jurres, 20 nov. 1918.
Buitengewone hoogleeraren. R. N. Roland Holst, 1 juli 1918 — dr. J. Veth, id.
Lectoren. A. H. J. Molkenboer, 1 juli 1918 — H. van der Poll, id. — H. Meijer, 4 juni 1919 — G. Westermann, id.
Eerste ambtenaar van administratie. Ph. Carstens, 1 febr. 1920 (tijd.).
Ambtenaar van administratie. P. Maas, 16 oct. 1914.

Rijks-normaalschool voor teekenonderwijzers.

Deze school, te Amsterdam in 's Rijks museumgebouwen gevestigd, heeft ten doel de opleiding van onderwijzers en leeraren in het hand-, bouwkundig en werktuigkundig teekenen en in het boetseeren. De volledige cursus duurt drie jaren; het schoolgeld bedraagt *f* 30.

Directeur. . . . .
Leeraren. A. R. Cohen, 1 jan. 1892 — J. W. H. Berden ✠, 1 april 1896 — R. A. van de Pavert, 1 sept. 1901 — J. Visser ✠, 1 juni 1901 — W. M. Retera, 16 oct. 1903 — H. J. Rutters, 1 sept. 1905 — D. Postma, 16 febr. 1910 — C. W. G. Bakker, 1 mei 1911 — H. Hana, 5 oct. 1918 (tijd.) — K. van Leeuwen, 5 dec. 1918.

Rijksschool voor kunstnijverheid.

Deze instelling, te Amsterdam in 's Rijks museumgebouwen gevestigd, verstrekt het onderwijs in de toepassing van bouw-, beeldhouw- en schilderkunst op de onderscheiden takken van nijverheid en in kunstnaaldwerk. De volledige cursus duurt vier jaren. Het schoolgeld bedraagt *f* 80.

Directeur. J. W. H. Berden ✠, 1 sept. 1899.

Leeraren. A. R. Cohen, 1 jan. 1892 — T. van der Laars, 1 juni 1901 — R. A. van de Pavert, 1 sept. 1901 — W. M. Retera, 16 oct. 1903 — D. Postma, 16 febr. 1910 — H. Hana, 5 oct. 1918 (tijd.) — A. Sio, 1920.

Leeraressen. Mej. E. W. A. ten Brink, 1 mei 1916 — mevr. L. P. J. de Jager Meezenbroek-van Beverwijk, 1 nov. 1919 (tijd.).

Koninklijk conservatorium voor muziek te 's-Gravenhage.

De koninklijke muziekschool, opgericht bij kon. besluit van 7 april 1826, thans Koninklijk conservatorium voor muziek genaamd, omvat: *a.* de muzikale opleiding in den meest uitgebreiden zin van hen, die de toonkunst wenschen te beoefenen, inzonderheid van hen, die er hun beroep van willen maken; *b.* de oefening in den koorzang, in verband met het onderwijs in de grondbeginselen der toonkunst. Onvermogenden, die bijzonderen aanleg blijken te bezitten, worden kosteloos tot de lessen toegelaten.

De school staat onder de leiding eener commissie van toezicht, welke door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen wordt benoemd en van haar beheer aan dien Minister rekenschap doet.

Commissie van toezicht. Mr. H. graaf van Hogendorp ✠4, 24 juni 1889, *president* — jhr. mr. C. H. Beelaerts van Blokland ✠4, 12 dec. 1884 — mr. G. A. van Haeften, 2 nov. 1908, *secretaris* — mr. J. H. Rolandus Hagedoorn, 1 maart 1916 — mr. J. A. N. Patijn, 1919 — jhr. mr. Rh. Feith, 3 mei 1919 — mevr. C. de Brauw-van Reenen, 28 juli 1919.

Directeur. Dr. Joh. Wagenaar, 1 sept. 1919.

Leeraren. H. D. van Ling, 1884 — A. Spoel ✠ ✿4*m* (D3) (RA4), 1885 — H. Völlmar ✠, 1890 — E. Preus, 1893 — C. P. W. Kriens, 1894 — Carel Oberstadt, 1894 — J. A. de Zwaan, 1896 — W. Renaud, 1898 — L. Angenot, 1899 — C. J. van Heyst, 1901 — Ch. van Isterdael, 1903 — W. Hendriks, 1904 — André Spoor ✠, 1904 — H. W. Hofmeester, 1904 — A. Best jr., 1904 — B. A. Verhallen, 1905 — K. Textor, 1905 — L. W. Schweitzer, 1906 — K. Schiefer, 1909 — Th. Kneifer, 1910 — E. van Beijnum, 1917 — K. de Rook, 1918 — H. van Dalen, 1918 — A. Sistermans, 1918 — H. Goemans, 1918 — J. W. Weehuizen, 1918 — L. J. Mens, 1920.

Leeraressen. M. Gaydou, 1895 — M. Bol, 1895 — M. L. Boccard, 1902 — W. den Berger, 1903 — Toos Hoog, 1912 — mevr. C. Beek geb. Spier, 1913 — S. Frankfurter, 1920 — E. M. E. Meijer-Oerlemans, 1920.

PERSONEEL VOOR HET TOEZICHT OP DE ONDERWIJSGEBOUWEN.

Rijksbouwmeester. J. A. Vrijman ✿, 's-Gravenhage, 21 juni 1906.

Adjunct-Rijksbouwmeesters. A. Loran, 's-Gravenhage, 1 april 1914 — H. H. A. van Eykelen, id., id. — H. van Heeswijk, id., 1 jan. 1919.

Architecten-afdeelingschefs. G. van Drecht, 's-Gravenhage, 1 jan. 1919 — J. M. de Groot, id., id. — H. J. Kockx, id., id. — J. H. Hermelink, id., id.

Districtsbouwkundigen. J. de Quack ✠, 's-Gravenhage, 1 april 1909 — J. de Haas, Delft, 1 jan. 1919 — H. G. Huisman ✠, Groningen, 1 jan. 1920 — R. Dijkstra, Utrecht, id. — D. H. Everse, Leiden, id.

Hoofdopzichter. P. M. J. van Oerle, Leiden, 1 april 1909.

Bouwkundige ambtenaren 1ste klasse. J. Kruijt, 's-Gravenhage, 1 april 1909 — G. H. Adema, id., id. — G. Heskes, id., 1 april 1912 — H. R. Schwencke, id., id. — J. Teppema, id., id. — N. J. J. 't Hart, id., id. — W. J. Linschooten, id., id. — J. H. Redelaar jr., id., 1 jan. 1916 — J. A. Wiarda, id., 1 april 1909 — J. J. Boin, id., 1 april 1914 — A. A. Wijnands, Nijmegen, 1 april 1909 — M. D. N. van Hest, Leiden, id. — T. H. Slinger, id., 1 april 1912 —

H. M. Baggerman, Leiden, 1 april 1912 — J. F. L. de Boer, Delft, 1 jan. 1916 — J. Holman, Groningen, 1 april 1909 — L. Musse, id., 1 jan. 1916 — G. H. Cunaeus, Steenwijk, id. — G. M. Sturm, Maastricht, 1 april 1915 — W. G. F. Steinmetz, Medemblik, id. — D. C. Aldewereld, Utrecht, id. — J. Thijs, Appingedam, 1 jan. 1916 — J. J. Schlieker, Delft, 1 april 1912 — G. D. Boldingh, 's-Gravenhage, 1 jan. 1919 — W. F. L. van Leeuwen, id., id. — J. van Leeuwen, Delft, id. — H. A. M. Schel, id., 1 mei 1919 — L. van Wijk, Groningen, id. — J. Gubbi, Amsterdam, 1 jan. 1920 — W. F. H. Douw van der Krap, 's-Gravenhage, id. — A. A. van Hemert, id. id. — J. D. Noest, id id. — M. P. L. Raier, id. id. — G. Stomps, id. id. — J. Th. J. Vinkesteijn, id, id. — W. Witteveen, id., id. — A. M. H. Blom, Leiden, id. — J. Fabrie, Delft, id. — R. Bijkerk, Leiden, id. — D. C. Hensbroek, Utrecht, id. — P. van der Steen, Arnhem, id. — J. F. Nieuwboer, Delft, id.

Bouwkundige ambtenaren 2de klasse. P. Hermelink, 's-Gravenhage, 1 april 1914 — P. de Wilde Pz., Leiden, 1 april 1909 — J. Smit, id., id. — P. van der Vet, id., id. — J. Bronsdijk, id., 1 april 1914 — M. A. Kuntze, Delft, 1 jan. 1912 — T. van Til, id., 1 april 1914 — — P. van Berge Henegouwen, Woensel, 1 april 1915 — W. Sprenger, Maastricht, 1 april 1909 — A. van Wijk, Groningen, 1 april 1914 — J. J. Bouman jr., 's-Gravenhage, 1 mei 1919 — W. J. Geldof, 1 jan. 1920 — A. van Renswou, id. — A. Nater, Hoorn, id. — F. G. Pruis, Woensel, id.

Commies. J. H. A. Haan ✠, 's-Gravenhage, 1 jan. 1920.

Adjunct-commiezen. W. J. M. van de Kamp, 's-Gravenhage, 1 jan. 1920 — W. B. Schildwacht, id., id.

PERSONEEL VOOR HET TOEZICHT OP 'S RIJKS MUSEUMGEBOUWEN TE AMSTERDAM.

Architect. Dr. P. J. H. Cuypers ✿2 ✠1 ⊛2*m* (E5) (EL4) (GG3) (ISC2), 12 juli 1876.

Opzichter. J. van Tetterode, 1 april 1899.

BOUWRAAD VOOR DE GEBOUWEN RESSORTEERENDE ONDER HET DEPARTEMENT VAN ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Aan dezen raad is opgedragen den Minister te dienen van advies in zake de stichting en de verbouwing van gebouwen ressorteerende onder diens Departement.

Lid en voorzitter. J. A. Roijer c.i. ✿ (A3) (BL5) (KB3) (SM2), Wassenaar, 3 maart 1919.

Leden. Dr. H. P. Berlage ✠4, 's-Gravenhage, 3 maart 1919 — C. B. Posthumus Meyjes, Amsterdam, id. — prof. J. A. van der Steur b.i. ✿ ✠, Delft, id. — prof. dr. W. Vogelsang ✠4, Utrecht, id.

Secretaris. P. Visser, 's-Gravenhage, 3 maart 1919.

INSTELLINGEN VOOR WETENSCHAP OF KUNST.

Rijksinstellingen.

Koninklijke akademie van wetenschappen te Amsterdam.

De koninklijke akademie van wetenschappen te Amsterdam is volgens het reglement, gevoegd bij het kon. besluit van 23 februari 1855, een raadgevend lichaam voor de Regeering op het gebied der wetenschap; een middelpunt van samenwerking voor de beoefenaars der wetenschap in Nederland en zijne overzeesche bezittingen; een band van vereeniging tusschen de geleerden van Nederland en die van andere landen; eene inrichting ter bevordering van zoodanige wetenschappelijke onderzoekingen en ondernemingen, als slechts door samenwerking van de beoefenaars der wetenschap en door ondersteuning van de Regeering kunnen worden tot stand gebracht.

De akademie doet verslag over zaken, waaromtrent de Regeering haren raad inroept. Zij richt voorstellen aan de Regeering betreffende de belangen der wetenschappen en wendt zich

daartoe tot de hoofden der departementen van algemeen bestuur. Zij ondersteunt de pogingen **van beoefenaars** der wetenschap en geeft gelegenheid om hunne geschriften, werkzaamheden **of voorstellen** aan haar oordeel te onderwerpen. Zij kan daartoe ook prijsvragen uitschrijven **en de** goedgekeurde antwoorden bekroonen en uitgeven. Zij neemt op zich de uitgaaf van **belangrijke** werken, die anders voor de wetenschap zouden verloren gaan. Door ruiling van hare **werken** met buiten- en binnenlandsche instellingen, vormt zij zich eene boekerij, welke zoo **voor** de leden als voor andere personen openstaat.

De academie bestaat uit twee afdeelingen: eene voor de wis- en natuurkundige wetenschappen en **eene** voor de taal-, letter-, geschiedkundige en wijsgeerige wetenschappen. Elke afdeeling geeft uit: „**Verhandelingen**", en „Verslagen en Mededeelingen". Ook ziet een „Jaarboek" geregeld het licht.

Bij de oprichting van de koninklijke academie in 1851 zijn de boekerij en de munt- en **penningverzameling** van het opgeheven Koninklijk Nederlandsch instituut aan haar overgegaan. **De boekerij** telt thans 100.000 deelen, uitmakende 23.000 boekwerken; zij is zeer rijk **aan werken** van buiten- en binnenlandsche geleerde genootschappen, waarmede de academie **in verbinding** staat. De muntverzameling bestaat bijna uitsluitend uit Grieksche en Romeinsche **munten** en eenige gedenkpenningen van den tegenwoordigen tijd.

Op de eerste vier werkdagen der week zijn de verzamelingen van 12 tot 4 uur kosteloos **toegankelijk** op een bewijs van toegang, afgegeven door een lid der academie.

Algemeen voorzitter. C. Snouck Hurgronje ⊛2.
Algemeen secretaris. P. Zeeman ⊛.

Afdeeling voor de wis- en natuurkundige wetenschappen.

Bestuur. H. A. Lorentz ⊛ (MP), *voorzitter* — A. F. Holleman, *ondervoorzitter* — P. Zeeman ⊛, *secretaris*.

Leden. H. A. Lorentz ⊛ (MP), 1881 — H. Kamerlingh Onnes ⊛, 1883 — M. W. Beijerinck ⊛, 1884 — K. Martin ⊛ (BV) (EL5) (PFL5), id. — Max Weber ⊛ ✱4, 1887 — J. C. Kapteyn ⊛ (EL5) (MP), 1888 — J. W. Moll ⊛, 1889 — J. W. van Wijhe ⊛, 1893 — Jan de Vries ⊛, 1894 — C. Lely ⊛2 (D1) (EL2), 1895 — H. Haga ⊛, 1896 — H. J. Hamburger ⊛ ✱3, id. — W. H. Julius ⊛, 1897 — J. C. Kluyver ⊛, id. — C. Winkler ⊛, 1898 — P. Zeeman ⊛, id. — F. A. F. C. Went ⊛, id. — W. Einthoven ⊛, 1902 — J. P. van der Stok ✱4, 1903 — A. F. Holleman, id. — C. H. H. Spronck ⊛, id. — H. Zwaardemaker ⊛, id. — L. Bolk, id. — P. van Romburgh ⊛ (K3), 1905 — C. E. A. Wichmann ⊛, id. — G. A. F. Molengraaff ⊛, 1906 — F. A. H. Schreinemakers, id. — C. Eykman ⊛, id. — Hk. de Vries, 1908 — J. P. Kuenen, 1911 — L. E. J. Brouwer, 1912 — W. de Sitter, id. — J. Boeke, id. — J. C. Schoute, id. — A. C. C. G. van Hemert, id. — J. K. A. Wertheim Salomonson, id. — Ernst Cohen, 1913 — F. M. Jaeger, 1915 — G. van Rijnberk, id. — J. F. van Bemmelen, id. — J. Böeseken, id. — E. D. Wiersma, id. — C. Ph. Sluiter, 1918 — G. van Iterson jr., 1918 — P. Ehrenfest, 1919 — R. Magnus, id. — A. A. Hijmans van den Bergh ✱4, id. — Eug. Dubois, id. — A. H. Blaauw, 1920 — Arnaud Denjoy, id.

Rustende leden. Ed. Mulder, 1902 — Th. H. Mac Gillavry ✱ (PS3), 1905 — J. D. van der Waals ⊛ ✱3, 1908 — H. G. van de Sande Bakhuyzen ⊛2 ✱3 (BL4) (D2) (EL3) (K2) (S2), id. — E. W. Rosenberg, 1912 — S. Hoogewerff ⊛ ✱2, 1917 — D. J. Korteweg ⊛ (EL5), 1918 — Hugo de Vries ⊛2, id. — C. A. Pekelharing ⊛, id. — J. Cardinaal ⊛, id. — W. Kapteyn ⊛, 1920.

Correspondeerende leden. K. F. Wenckebach ⊛, 1911 — P. Debije, 1915.

Correspondenten. J. C. Koningsberger ✱4, 1900 — W. van Bemmelen, 1902 — W. T. de Vogel ✱4, 1909 — C. J. J. van Hall, id. — A. W. K. de Jong, 1910 — Edw. R. Jacobson, 1916 — W. Docters van Leeuwen, id. — C. Braak, 1919 — L. Rutten, id. — O. de Vries, id. — P. C. Flu, 1920 — Ph. van Harreveld, id. — J. Kuijper, id. — A. Pijper, id.

Buitenlandsche leden. F. Klein, 1895 — B. Grassi, 1903 — W. Ostwald, 1904 — J. J. Thomson, id. — W. C. Röntgen, 1907 — J. P. Pawlow, id. — Edm. B. Wilson, id. — G. E. Hale, 1910 — C. S. Sherrington, 1912 — Marie S. Curie, 1913 — C. Golgi, id. — S. Arrhenius, 1919 — D. Hilbert, id. — Axel Holst, id. — P. Sabatier, id. — D. H. Scott, id. — A. Einstein, 1920 — Sir E. Rutherford, id. — C. von Monakow, id. — S. Ramon y Cajal, id. — J. I. Hadamard, id. — R. Tigerstedt, id. — A. Engler, id. — C. Dollo, id. — G. Bredig, id.

Afdeeling voor de taal-, letter-, geschiedkundige en wijsgeerige wetenschappen.

Bestuur. C. Snouck Hurgronje ✿2, *voorzitter* — U. Ph. Boissevain, *onder-voorzitter* — K. Kuiper, *secretaris.*

Leden. B. Symons ✿, 1885 — C. Snouck Hurgronje ✿2, id. — M. Th. Houtsma ✿, 1890 — A. Kluyver, 1892 — P. J. Blok ✿ (1K3), id. — W. Caland, 1897 — U. Ph. Boissevain, 1898 — D. E. J. Völter, id. — J. J. Hartman, 1902 — D. C. Hesseling (V5), id. — A. Bredius ✿ ✠3 (AS3) (BL4) (C3) (EH3) (JC3) (K3) (LZ4) (RA3) (S2) (WV3), 1904 — K. Kuiper, id. — C. C. Uhlenbeck, id. — jhr. J. Six ✿ (K2), 1906 — R. C. Boer, id. — J. C. Naber ✿, id. — H. Bavinck ✿, id. — H. Th. Colenbrander, 1906 — W. van der Vlugt ✿, id. — W. L. P. A. Molengraaff ✿ (BL5), 1910 — J. J. Salverda de Grave ✿ ✠, id. — W. B. Kristensen, 1911 — C. van Vollenhoven ✿, id. — G. Kalff ✿, id. — J. J. G. Vürtheim, 1912 — H. van Gelder, 1913 — J. H. Kern ✿ (TS), id. — Th. W. Juynboll, 1914 — G. W. Kernkamp, 1915 — J. Ph. Vogel, id. — J. van Ginneken, 1916 — J. Huizinga, id. — J. van Wageningen, id. — G. Vissering ✿ ✠2 (GR2) (KB3), 1917 — A. J. Wensinck, id. — N. Adriani ✠4, 1918 — M. W. de Visser (HSJ5), id. — Tj. de Boer, 1919 — J. Josephus Jitta ✿ (BL5), id. — A. A. H. Struycken ✿, id. — J. J. A. A. Frantzen, id. — C. W. Vollgraff, 1920 — N. van Wijk, id. — Ph. S. van Ronkel, id. — H. Brugmans (D2), id. — E. M. Meijers, id.

Rustende leden. B. H. C. K. van der Wijck ✿, 1906 — H. van der Hoeven ✿2, 1913 — S. J. Fockema Andreae ✿, 1914 — A. E. J. Holwerda ✿, 1915 — J. de Louter ✿, 1917 — J. te Winkel, 1918 — S. Muller Fz. ✿ ✠3, id. — J. V. de Groot, id. — Th. H. van Riemsdijk ✿ (O3), id — J. Oppenheim ✿, 1919 — J. van Leeuwen, Jz., 1920 — J. d'Aulnis de Bourouill ✿ ✠3 (EL3), id.

Correspondeerend lid. J. J. M. de Groot ✿ ✠3 (EL5), 1912.

Correspondenten. P. J. F. Louw, 1898 — Alb. C. Kruyt ✠, id. — G. A. J. Hazeu ✿, id. — M. I. van Baarda ✠, id. — F. D. E. van Ossenbruggen, 1916 — Raden Hoessein Djajadiningrat, 1920 — F. D. K. Bosch, id.

Buitenlandsche leden. Th Nöldeke, 1878 — Ed Sievers, 1893 — V. Thomsen, 1898 — Ed. Meyer, 1901 — H. Pirenne, 1904 — U. von Wilamowitz Moellendorff, 1906 — Ad. Harnack, 1908 — Ignaz Goldziher, id. — E. Senart, id. — W. Bode, id. — H. Schuchardt, 1910 — G. Hanotaux, 1913 — L. Caetani, 1918 — A. Meillet, id — A. John Evans, id. — H. Diels, 1919 — Aurel Stein, id. — S. Reinach, id. — A. Kock, id. — H. von Armin, id. — J. Bassett Moore, 1920.

Rijkscommissie voor de monumentenzorg.

Ingesteld bij Kon. besluit van 10 mei 1918 no. 66.

Lid en algemeen voorzitter. Mr. S. Gratama ✿ ✠3, 's-Gravenhage.
Lid en algemeen secretaris. Prof. J. A. G. van der Steur b. i. ✿ ✠, Delft.

Afdeeling A, voor het inventariseeren en beschrijven van de Nederlandsche monumenten van geschiedenis en kunst.

Lid en voorzitter. Mr. dr. J. C. Overvoorde ✠4, Leiden.

Lid en secretaris Dr. E. J. Haslinghuis, 's-Gravenhage.

Leden. J. A. Frederiks ● ✠4 (BL5) (KB3), 's-Gravenhage — dr. C. Hofstede de Groot ✠4, id. — F. A. Hoefer ● ✠, Hattem — jonkvr. dr. C. H. de Jonge, Utrecht — L. J. M. Keuller c. i., Maastricht — J. H. W. Leliman b.i., Baarn — prof. dr. R. Ligtenberg O. F. M., Woerden — J. H. A. Mialaret, Maastricht — mr. dr. S. Muller Fz. ● ✠3, Utrecht — W. te Riele Gz., id. — J. J. Weve c.b.i. ✠, Nijmegen.

Afdeeling B, voor het behoud en de herstelling van de bovenbedoelde monumenten.

Lid en voorzitter. Mr. S. Gratama (zie blz. 360).

Lid en secretaris. Prof. J. A. G. van der Steur b. i. (zie blz. 360).

Leden. K. P. C. de Bazel, Bussum — jhr. mr. dr. E. A. van Beresteijn, 's-Gravenhage — dr. H. P. Berlage ✠4, id. — dr. A. Bredius (zie blz. 360), id. — H. van Heeswijk, id. — dr. J. Kalf, id. — prof. dr. A. J. Derkinderen, Amsterdam — prof. A. W. M. Olé jr. ✠4, Delft — dr. A. Pit ● (BLC4), Laren (N.H.) — mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, 's-Hertogenbosch — prof. T. K. L. Sluijterman ✠ (EL5) (IK4), Wassenaar — prof. C. K. Visser c.i., Delft — C. B. Posthumus Meyjes, Huis ter Heide — J. Stuyt, 's-Gravenhage — prof. dr. W. Vogelsang ✠4, Utrecht.

Rijksbureau voor de monumentenzorg te 's-Gravenhage.

Directeur. Dr. J. Kalf, 16 mei 1918.

Onder-directeuren. Dr. E. J. Haslinghuis, 16 mei 1918 — G. de Hoog Hz., 16 maart 1919.

Commiezen. F. A. J. Vermeulen, 16 maart 1919 — mr. V. M. L. Dumoulin, 1 mei 1919.

Architecten-teekenaars. W. C. L. A. Scheepens, 16 mei 1918 — . . . .

Opzichters-teekenaars. W. A. Hemsing, 16 mei 1918 — J. P. A. Antonietti, 1 jan. 1919.

Commissie voor de vervaardiging en ruiling van reproductien van kunstvoorwerpen.

Deze commisie, benoemd bij kon. besl van 31 aug. 1886, n°. 18, heeft haren zetel te Amsterdam, alwaar in 's Rijks museum hare afgietsels en vormen bewaard worden. De afgietsels zijn verkrijgbaar tegen de prijzen, vermeld in eenen geïllustreerden catalogus, te bekomen bij den secretaris. De afgietsels voor teekenonderwijs geschikt, worden op schriftelijke aanvrage bij den secretaris, kosteloos verstrekt aan hoogere burgerscholen, burgerscholen, rijkskweekscholen en door het Rijk of de gemeenten gesubsidieerde scholen voor teeken- en ambachtsonderwijs

Dr. P. J. H. Cuypers (zie blz. 358), *voorzitter* — jhr. B. W. F. van Riemsdijk ● (BLC3) (EL4) (K2) (KS3) (PS3), hoofddirecteur van 's Rijks museum te Amsterdam, *secretaris-penningmeester* — W. M. Retera, leeraar aan de Rijksschool voor kunstnijverheid en de Rijksnormaalschool voor teekenonderwijzers te Amsterdam.

Museum-medaille.

Bij koninklijk besluit van 5 mei 1877, n°. 32, is voor hen, die door het aanbieden van belangrijke geschenken of op eenige andere wijze zich verdienstelijk hebben gemaakt ten opzichte van de verschillende wetenschappelijke en kunstverzamelingen des Rijks, eene medaille ingesteld, welke bij kon. besl. van 24 mei 1897 n°. 87, zooals dat werd gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 22 juni 1898 n°. 43, 30 mei 1913 n°. 196 en 4 dec. 1918 n°. 39, in een draagpenning is veranderd. Lijsten van hen aan wie deze onderscheiding werd toegekend, komen voor in de jaargangen 1884 tot en met 1920 van den Staatsalmanak. Sedert de laatste opgaaf is zij toegekend aan A. J. Gooszen, mr. C. P. D. Pape en C. W. Bruinvis.

Bij kon. besl. van 28 oct. 1919 no 31 is de draagpenning ook toegekend aan hen, die zich ten opzichte van gemeentelijke verzamelingen verdienstelijk maken.

Rijkscommissie voor graadmeting en waterpassing.

In verband met de Europeesche graadmeting is in 1866 een aanvang gemaakt met de triangulatie en in 1875 met de nauwkeurigheids-waterpassing van Nederland, welke wetenschappelijke ondernemingen werden opgedragen respectievelijk aan dr. F. J. Stamkart en aan dr. L. Cohen Stuart. In 1879 is het raadzaam voorgekomen den arbeid aan eene commissie toe te vertrouwen, welke bij kon. besluit van 20 febr. van dat jaar, n°. 3, werd ingesteld, en wier werkzaamheden door den Minister van Binnenlandsche Zaken geregeld worden.

De nauwkeurigheids-waterpassing is in 1886 voltooid. Met de graadmeting werd in 1885 opnieuw aangevangen. In 1889 heeft de commissie, op verzoek van den Minister van Financiën, zich tevens belast met de secundaire driehoeksmeting.

Leden. Dr. H. G. van de Sande Bakhuyzen c.i. (zie blz. 359), Leiden, *voorzitter* — H. J. Heuvelink c.i. ⊛ (RA4), Delft, *secretaris* — dr. J. J. A. Muller ⊛ ✠4, Utrecht — dr. J. P. Kuenen, Leiden — dr. A. A. Nijland, Utrecht.

Ambtshalve leden. De hoofdingenieur van den waterstaat belast met den algemeenen dienst, de chef der afdeeling Hydrographie van het Departement van Marine, de directeur van de militaire verkenningen en de ingenieur-verificateur van het kadaster te Utrecht.

Ingenieurs in dienst der commissie.

N. Wildeboer c.i. — J. Canters c.i. — C. H. Bijl c.i. — J. B. de Hulster, c.i. — dr. F. A. Vening Meinesz c.i. — dr. C. de Jong.

Commissie van advies in zake bevordering van de toonkunst van Rijkswege.

Ingesteld bij kon. besl. van 3 mei 1918 no. 64.

Voorzitter. Mr. J. P. Fockema Andreæ, Utrecht.

Leden. Ch. E. H. Boissevain ✠4, Amsterdam — mr. G. A. van Haeften, 's-Gravenhage, *secretaris* — W. Hutschenruyter ✠4, Rotterdam — mr. J. F. Ingen Housz, Arnhem — J. A. Diemer Kool (D3) (ML5) (RA3), 's-Gravenhage — W. Mengelberg ⊛ ✠3 (D2) (IK3) (KB4), Amsterdam — prof. mr. J. C. van Oven, Groningen — H. Polak, Laren — J. Röntgen ✠ (RK5) (SO4), Amsterdam.

Commissie van advies in zake subsidies aan letterkundigen.

Voorzitter. Mr. L. J. Plemp van Duiveland ✠4 (EL5) (LZ4), 's-Gravenhage.

Leden. Dr. P. C. Boutens, 's-Gravenhage — Jac. van Looy, Haarlem — Ary Prins, Schiedam — Frans Mijnssen, Amsterdam, *secretaris*.

Provinciale Noordbrabantsche Commissie ter bewaring en bescherming van monumenten,

ingesteld bij besluit der Staten van 3 jan. 1918.

Jhr. mr. F. J. J. M. van Rijckevorsel ✠ (KB3) (SR1), 's-Hertogenbosch, *voorzitter* — W. J. F. Juten (JC2), Bergen-op-Zoom — H. N. Ouwerling, Deurne — mr. A. J. M. Smits, Oosterhout — dr. C. F. X. Smits, Goirle, *secretaris* — prof. dr. I. van Dijk, Heusden.

Provinciale Geldersche Archeologische Commissie

Dr. J. S. van Veen, Arnhem, *voorzitter* — F. A. Hoefer ⊛ ✠, Hattem, *secretaris-penningmeester* — jhr. mr. A. H. Martens van Sevenhoven, Arnhem — C. A. Hiebendaal, Ubbergen — jhr. C. P. L. van Kinschot, Tiel.

Provinciale Zuidhollandsche Archaeologische commissie

ingesteld in 1906 door Gedeputeerde Staten van Zuidholland.

Leden. Mr. dr. J. C. Overvoorde ✠4, Leiden, *voorzitter* — dr. J. Kalf, 's-Gravenhage — J. A. Frederiks (zie blz. 361), id. — J. Coenraad Meischke, Rotterdam — dr. E. Haslinghuis, 's-Gravenhage, *secretaris* (Bureau: Statenlaan, 82) — A. Schotel, Dordrecht — C. H. Peters ⊛ (ISC2), 's-Gravenhage, *ondervoorzitter-penningmeester*.

Provinciale Commissie van toezicht

op de bewaring en instandhouding van voorwerpen van waarde uit het oogpunt van geschiedenis en kunst. (Ingesteld bij besluit van Prov. Staten van Utrecht van 14 juli 1905, goedgekeurd bij kon. besluit van 5 sept. 1905 n°. 25).

Leden. Prof. dr. W. Vogelsang ✠4, Utrecht, *voorzitter* — G. A. Starink, Utrecht, *lid.* W. Croockewit WAz., Amersfoort, *secretaris-penningmeester.*

Provinciale Groningsche Archaeologische commissie

ingesteld in 1918 door Gedeputeerde Staten van Groningen.

Leden. Mr. H. I Schönfeld, Winschoten, *voorzitter* — J. Vinhuizen, Middelstum — mr. E. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren, Sappemeer — dr. S. P. Rietema, Uithuizermeeden — mr. J. G. C. Joosting, *secretaris-penningmeester.*

Dienst voor Kunsten en Wetenschappen der gemeente 's-Gravenhage.

Onder dezen dienst ressorteeren het Gemeente-museum, het Tijdelijk museum voor moderne kunst (zie blz 374) en het Gemeente-archief en bibliotheek.

Directeur. Dr H. E. van Gelder.

Commies. Mr. H. C. Gallois.

Wetenschappelijk assistent. Dr. G. Knuttel Wz.

Bijzondere genootschappen en instellingen.

Het Algemeen Nederlandsch Verbond

wil bij alle Nederlanders en Stamverwanten, waar ter wereld zij zich ophouden, het bewustzijn van staméénheid wekken. Het is werkzaam voor de handhaving en verbreiding van de Ned. taal en behartigt waar het kan de belangen van den Ned. stam; het geeft geschriften uit, sticht of steunt Ned. boekerijen. bevordert het bezoeken van Ned. hoogescholen door buitenlanders, verbreidt het Ned. lied, begunstigt den Ned. boekhandel, wekt op tot gezonde voorkeur aan eigen nijverheid en tot uitbreiding onzer handelsbetrekkingen, en treedt overal op waar de Ned. stam kwijnt of wordt bedreigd

Hoofdbestuur.

Dr. H. J. Kiewiet de Jonge ✠4, *eere-voorzitter.*

Zitting hebbende voor *Groep Nederland.* P. J. de Kanter, Dordrecht, *voorzitter* — mr. B. de Gaay Fortman, Dordrecht, *secretaris-penningmeester* — jhr. mr. G. A. K. Michiels van Kessenich, Roermond — E. Oudendijk, 's-Gravenhage — W. C. Schönstedt, Doesburg — mevr. A. C. Veen-Brons, Zaandam.

Zitting hebbende voor *Groep Nederlandsch-Indië.* C. R. Bakhuizen van den Brink ✿ (OS3), Rijswijk (Z.-H.) — J. S. C. Kasteleyn, 's-Gravenhage — dr. W. van Lingen, id. — Th. G. G. Valette, id.

Zitting hebbende voor *Groep Suriname.* Mr. dr. C. F. Schoch ✿, Amsterdam — jhr. mr. J. L. W. C. von Weiler, 's-Gravenhage, *onder-voorzitter.*

Zitting hebbende voor *Groep Nederlandsche Antillen.* Dr. M. Alvares Correa, Amsterdam — dr. Ph. Lens, Aerdenhout — C. Statius Muller ✿, 's-Gravenhage.

Hoofdkantoor: Dordrecht.

Administrateur. C. van Son.

Provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noordbrabant.

Het genootschap is opgericht in 1837 en gevestigd te 's-Hertogenbosch Doel van het genootschap is de bevordering van kunst en wetenschap, meer bijzonder in de provincie Noordbrabant. Het genootschap geeft onder den titel van «Handelingen» uit de notulen der algemeene vergaderingen, verslagen van den toestand van het genootschap, de boekerij, de aankoopen en geschenken, benevens alle andere stukken, die het bestuur besluit daarin op te nemen. Mede worden prijsverhandelingen of andere bijdragen, die zijn doel kunnen bevorderen, door het genootschap of met zijn medewerking uitgegeven. Het genootschap wijdt zijne bijzondere

zorg aan de uitbreiding der boekerij; het verzamelt penningen, munten, oudheden en zeldzaamheden, welke op de provincie betrekking hebben. Mede bevordert het genootschap het houden van kunstbeschouwingen en voordrachten.

Eerste voorzitter. Jhr. mr. F. J. J. M. van Rijckevorsel ✠ (KB3) (SR1).
Tweede voorzitter. Jhr. mr. L. C. J. A. van Meeuwen ✠.
Secretaris. Mr. J. P. W. A. Smit.
Penningmeester. Jhr. mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt ✠ (OM).
Bibliothecaris. L. I. J. van der Steen.

„Gelre." Vereeniging tot beoefening van Geldersche geschiedenis, oudheidkunde en recht.

Deze vereeniging, in 1897 opgericht en te Arnhem gevestigd, tracht haar doel te bereiken door het uitgeven van verhandelingen en van belangrijke, onuitgegeven historische bescheiden en heeft tot arbeidsveld gekozen de geschiedenis van Gelderland in den ruimsten zin van het woord, zoodat zij zich ook bezig houdt met de geschiedenis van de streken, die tot het voormalige hertogdom Gelre behoorden, maar geen deel uitmaken van de tegenwoordige provincie.

Eerste voorzitter. F. A. Hoefer ✠ ✠.
Tweede voorzitter. Dr. J. S. van Veen.
Eerste secretaris. Dr. J. S. van Veen.
Tweede secretaris. Jhr. mr. A. H. Martens van Sevenhoven.
Penningmeester. J. Gimberg.

Maatschappij der Nederlandsche letterkunde te Leiden.

De maatschappij, in 1766 opgericht, werd bevestigd bij octrooi der Staten van Holland en Westfriesland van 20 mei 1775. Haar doel is het bevorderen der beoefening van de Nederlandsche taal-, letter-, geschied- en oudheidkunde, waartoe op de maandelijksche vergaderingen, in den vorm van voordrachten of bijdragen, verschillende wetenschappelijke nasporingen worden besproken, terwijl eene commissie uit haar midden zich hoofdzakelijk onledig houdt met zaken betreffende taal- en letterkunde, eene andere onderzoekingen in het werk stelt van geschied- en oudheidkundigen aard en eene derde gewijd is aan de bevordering der schoone letteren.

De maatschappij is in het bezit van een uitgebreide en goed geordende boekerij, welke in 1877 werd overgebracht naar de bibliotheek der universiteit. Op haar zijn de wetten, welke daar gelden, geheel van toepassing, ook wat het uitleenen betreft, met deze ééne uitzondering, dat de handschriften slechts door bemiddeling van het bestuur ter leen te bekomen zijn.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Buitengewoon Eerelid. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Voorzitter. Dr. G. Kalf ✠.
Secretaresse. Mej. dr. C. Serrurier.
Penningmeester Dr. J. Heinsius.
Bibliothecaris. Dr. R. van der Meulen Rz.

Bataafsch genootschap der proefondervindelijke wijsbegeerte te Rotterdam.

Het genootschap is opgericht in 1769, deels tot bevestiging, uitbreiding en verspreiding der natuurwetenschappen, voornamelijk tot toepassing der proefondervindelijke natuurkunde op de aangelegenheden van de maatschappij, het vaderland en zijne volksplantingen.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Maecenas. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Praeses magnificus. Mr. A. R. Zimmerman (zie blz. 218)
Administrateuren. B. van Stolk — I. J. Havelaar — mr. W. Suermondt Lz. — Ph. Mees — J. G. Gleichman ✠.
Directeuren. Dr. J. Büttikofer, *voorzitter* — A. C. Burgdorffer (D3) (RK4) (SO3), *1ste secretaris* — dr. S. Birnie — dr. A. C. van Rossem Nz. — dr. H. K. de Haas, *2de secretaris.*

Nederlandsche dierkundige vereeniging.

Deze vereeniging, welke in 1872 werd opgericht en te Amsterdam gevestigd is, tracht de kennis van het dierenrijk te bevorderen. Zij bezit te Helder een Zoölogisch Station, waarin haar boekerij en verzameling geplaatst zijn,

Voorzitter. Prof. dr. C. Ph. Sluiter (Amsterdam).
Ondervoorzitter. Prof. dr. J. F. van Bemmelen (Groningen).
Secretaris. Prof. dr. J. E. W. Ihle (Utrecht).
Penningmeester. Dr. L. F. de Beaufort (Leusden).
Directeur van het Zoölogisch Station te Helder. Dr. H. C. Redeke (Helder).

Maatschappij tot nut van 't algemeen.

Deze maatschappij, den 16den november 1784 gesticht door J. Nieuwenhuyzen, heeft ten doel, naar de beginselen van den Christelijken godsdienst, algemeen volksgeluk te bevorderen. Te dien einde tracht zij mede te werken tot verbetering van den verstandelijken, zedelijken en maatschappelijken toestand van het volk, bepaaldelijk door invloed te oefenen op de opvoeding en het onderwijs, de veredeling van volksbegrippen en de verheffing zoowel van het arbeidsvermogen als van den levensstandaard. Zij streeft naar de bereiking van haar doel, onafhankelijk van eenige kerkelijke of staatkundige partij.

Voorzitter. J. D. D. Pruissen, Amsterdam.
Algemeene secretaris. J. Hovens Gréve, Amsterdam.

Koninklijk Nederlandsch aardrijkskundig genootschap te Amsterdam.

Het Koninklijk Nederlandsch aardrijkskundig genootschap heeft ten doel: *a*. opwekking der belangstelling voor de aardrijkskundige wetenschappen bij het Nederlandsche volk; *b*. aanwakkering van den ondernemingsgeest der Nederlanders op het gebied van handel, scheepvaart en industrie, door verspreiding van meer kennis aangaande landen en volken; *c*. het bespreken van landen, tot kolonisatie en emigratie geschikt; *d*. ondersteuning van geographische expeditiën en reizigers, bij voorkeur Nederlandsche, en van de uitgaaf hier te lande van belangrijke werken op geographisch en kartographisch gebied; *e*. het vruchtbaar maken voor de aardrijkskundige wetenschap van reizen, door Nederlandsche toeristen gedaan; *f*. het bevorderen van een doelmatig onderwijs in de aardrijkskunde. Tot bereiking van dit doel worden algemeene vergaderingen gehouden, een tijdschrift uitgegeven, inlichtingen verschaft aan de Nederlandsche toeristen, reisbeschrijvingen uitgegeven, betrekkingen aangeknoopt met andere dergelijke genootschappen, eene bibliotheek van aardrijkskundige werken en kaarten gevormd, filiaalvereenigingen gesticht.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Eere-Voorzitter. Z. K. H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN.

Voorzitter. J. W. IJzerman ❁ ✠3 (BL3) (EL4), 's-Gravenhage.
Ondervoorzitter Dr. H. F. R. Hubrecht ❁, Amsterdam.
Secretarissen. Prof. dr. J. P. Kleiweg de Zwaan, Amsterdam — J. R. van Osselen, id.
Penningmeester. H. C. Rehbock ✠4, Amsterdam.
Bibliothecaris. J. IJzerman ✠4, Amsterdam.
Vertegenwoordiger van het genootschap. H. S. J. Maas ❁ (E3), Londen.
Directeur van het bureau. B. Flothuis, Amsterdam (Saxen-Weimarlaan 28).

Koninklijk Nederlandsch genootschap voor munt- en penningkunde „Concordia res parvae crescunt" te Amsterdam.

Dit genootschap stelt zich ten doel de beoefening en verbreiding der munt- en penningkunde in haren geheelen omvang en die der Nederlandsche in 't bijzonder, en tracht dit doel te bereiken: *a* door onderlinge samenwerking van de leden; *b*. door het houden van vergaderingen; *c*. door het uitgeven van een jaarboek; *d*. door het bijeenbrengen van eene bibliotheek en eene numismatische verzameling; *e*. door het aanknoopen van betrekkingen met soortgelijke genootschappen en met numismaten. De bibliotheek is geplaatst in de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam.

Voorzitter. Jhr. mr. M. W. Snoeck (J), Hintham (N.-Br.).
Ondervoorzitter. Jhr. mr. C. Beelaerts van Blokland (JC3), Zeist.
Secretaris. A. O. van Kerkwijk, 's-Gravenhage.
Penningmeester. H. J. Scharp, Amsterdam.
Conservator H. G. du Crocq, Amsterdam.

Nederlandsche oudheidkundige bond.

Deze bond, in 1899 opgericht en te Amsterdam gevestigd, stelt zich ten doel: *a.* de bevordering van de gemeenschappelijke belangen van oudheidkundige vereenigingen en musea; *b.* het bevorderen van eenheid in de regeling der musea en in de maatregelen in het belang der oudheidkunde door de besturen van oudheidkundige vereenigingen en beheerders van musea te nemen; *c.* de medewerking tot behoud en goede verzorging van monumenten en belangrijke oudheden buiten de musea; *d.* het aankweeken van den zin voor oude kunst en oudheidkunde in alle kringen der maatschappij. Leden van den bond zijn oudheidkundige en aanverwante vereenigingen, beheerders van zoodanige openbare verzamelingen en openbare ambtenaren, wier werkkring ligt op oudheidkundig gebied.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Beschermheer. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Voorzitter. Prof. W. van der Pluym, Amsterdam.
Secretaris. Dr. E. J. Haslinghuis, van Boetzelaerlaan 185, 's-Gravenhage.
Penningmeester. Dr. H. P. Coster, Groningen.

Vereeniging Rembrandt tot behoud en vermeerdering van kunstschatten in Nederland.

Deze vereeniging, in 1883 opgericht en te Amsterdam gevestigd, tracht haar doel te bereiken 1°. door den Staat, provinciën, gemeenten, en, bij uitzondering, andere corporatiën of personen, door middel van al dan niet rentegevende voorschotten of van giften behulpzaam te zijn bij het aankoopen van kunstwerken of bij het nemen van maatregelen tot behoud daarvan, indien zonder dezen steun bedoelde aankoop of bedoeld behoud naar het oordeel van het dagelijksch bestuur niet voldoende verzekerd zou zijn; 2°. door zelf kunstwerken aan te koopen, welke kunstwerken slechts met inachtneming van het doel der vereeniging weder mogen worden verkocht; 3°. door het steunen van hen, die op eenige wettige wijze het doel der vereeniging trachten te bereiken.

Leden der vereeniging zijn zij die een jaarlijksche bijdrage van minstens *f* 5 of een gift groot minstens *f* 250 in de kas der vereeniging storten of die een kunstwerk schenken, waarvan de waarde door of namens het bestuur op minstens *f* 1000 wordt geschat en dat door de vereeniging wordt aanvaard.

Voorzitter. M. P. Voûte ❁ ✠4.
Ondervoorzitter. E. Heldring.
Waarnemend secretaris. Jhr. H. Teding van Berkhout (Amsterdam, Vossiusstraat 21).
Penningmeester. J. van Hasselt (Haarlem, Nassauplein).

Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst.

Deze te Amsterdam gevestigde maatschappij, in 1829 opgericht, heeft ten doel de toonkunst in Nederland te bevorderen, inzonderheid door: *a.* het steunen van het muziekonderwijs; *b.* de hoogere opleiding van veelbeloovenden voor de toonkunst; *c.* het houden van examens ter verkrijging van de diploma's en getuigschriften der Maatschappij; *d* het houden van muziekuitvoeringen; *e.* het ondersteunen van toonkunstenaars en hunne nagelaten betrekkingen; *f.* het aanmoedigen van de beoefening der muziekgeschiedenis, en het uitgeven, of het steunen van de uitgave van muziekwerken; *g.* het toekennen van onderscheidingen aan beoefenaren der toonkunst; *h.* het instandhouden en uitbreiden eener bibliotheek; *i.* het brengen van muziekuitvoeringen onder 't bereik van mindergegoeden en voorts alle andere middelen, die zij noodig acht ter bereiking van dat doel.

Voorzitter. . . . .
Ondervoorzitter. S. van Milligen ✠.
Secretaris. Dr. Paul Cronheim (Amsterdam, Nic. Maesstraat 33).
Penningmeester. Mr. H. H. van den Berg.

Vereeniging voor Nederlandsche muziekgeschiedenis.

Deze te Amsterdam gevestigde vereeniging, opgericht 19 november 1868, op initiatief van dr. J. P. Heye, stelt zich ten doel: *a.* het nasporen en bekend maken van wat betreft de geschiedenis der Nederlandsche muziek en wat daarmede in verband staat; *b.* het vormen van een bibliotheek van gedrukte en ongedrukte geschriften en muziekwerken en van een verzameling van muziekinstrumenten; *c.* het uitgeven of het bevorderen der uitgave door anderen van belangrijke werken op het sub *a* aangewezen gebied; *d.* het ten gehoore doen brengen van oudere muziekwerken. De bibliotheek der vereeniging is in bruikleen afgestaan aan de universiteitsbibliotheek te Amsterdam.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Voorzitter. Dr. D. F. Scheurleer ✱4, 's-Gravenhage.
Ondervoorzitter. Ant. Averkamp ✱, Bussum.
Secretaris. Dr. E. D. Pijzel, Amsterdam (Roemer Visscherstraat 38).
Penningmeester. Mr. A. de Stoppelaar Fz., 's-Gravenhage.
Bibliothecaris en redacteur van het tijdschrift. S. Bottenheim, Amsterdam.

Hollandsche maatschappij der wetenschappen te Haarlem.

Het doel der maatschappij, die in 1752 werd opgericht, is de bevordering van de studie der wetenschappen, inzonderheid der natuurwetenschap. Zij tracht dit doel te bereiken zoowel door het uitgeven van verhandelingen en het uitschrijven van prijsvragen, als door de uitgaaf van een in de Fransche taal geschreven tijdschrift, in hetwelk de in Nederland en zijne koloniën gedane wetenschappelijke onderzoekingen worden opgenomen.

Protector. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.
Voorzitter. Jhr. mr. dr. A. Röell (zie blz. 185).
Secretaris. Dr. J. P. Lotsy, Haarlem (Spaarne, 17).

Teylers-stichting te Haarlem.

Teylers stichting, opgericht in 1778 krachtens uiterste wilsbeschikking van Pieter Teyler van der Hulst, beoogt de bevordering van wetenschappen en kunsten. De stichting bezit een museum, geplaatst in Teylers fundatiehuis. Het omvat een physisch en een palaeontologisch, mineralogisch en geologisch kabinet, eene verzameling schilderijen, prenten, etsen en teekeningen, eene bibliotheek en een penningkabinet. Het „Teylers godgeleerd genootschap" is ingesteld ter beoefening van godgeleerdheid; het „Teylers tweede genootschap" ter beoefening van natuur-, dicht-, geschied-, teeken- en penningkunde.

Directeuren. Mr. A. W. Thöne ❁ — J. J. van Oorde — J. A. Fontein — Vincent Loosjes — mr. W. Cnoop Koopmans.
Secretaris. A. Maclaine Pont (P53).
Boekhouder. J. J. Doeglas.
Curator van het laboratorium van Teylers stichting. Prof. dr. H. A. Lorentz ❁ (MP).
Conservator van het physisch laboratorium. Balth. van der Pol jr.
Conservator van het geologisch kabinet. Prof. Eug. Dubois.
Conservator der kunstverzamelingen. H. Buisman.
Conservator van het penningkabinet. A. O. van Kerkwijk.
Bibliothecaris. J. J. Verwijnen.
Bewoner van Teylers fundatiehuis en bewaarder van Teylers museum. H. Buisman.

Zeeuwsch genootschap der wetenschappen te Middelburg.

Dit genootschap, in 1769 te Vlissingen opgericht, werd in 1801 overgebracht naar Middelburg, waar reeds sedert 1784 eene afdeeling was gevestigd. De werkzaamheden strekken zich uit tot alle vakken van wetenschap, in het bijzonder met betrekking tot Zeeland. Het genootschap bezit eene bibliotheek, verzamelingen van oud- en zeldzaamheden, porselein en aardewerk munten en penningen, naturaliën, schilderijen en portretten. Eene leesinrichting van wetenschappelijke tijdschriften is aan het genootschap verbonden.

Beschermvrouwen. H. M. DE KONINGIN EN H. M. DE KONINGIN-MOEDER.
Voorzitter. Mr. H. J. Dijckmeester (zie blz. 187).
Secretaris Dr. K. Heeringa.
Thesaurier. Mr. G. J. Sprenger.

Provinciaal Geschied- en Oudheidkundig genootschap in Limburg.

Deze te Maastricht gevestigde, bij kon besluit van 13 april 1908 n°. 55 als rechtspersoon erkende vereeniging, werd in 1854 opgericht. Zij stelt zich ten doel het bevorderen van de beoefening der vaderlandsche en vooral der Limburgsche geschiedenis, alsmede het opsporen, verzamelen, behouden van oudheden en voorwerpen van kunst en kunstnijverheid, welke voor de geschiedenis van genoemd gewest van belang zijn en het in druk uitgeven van beschrijvingen daarvan. De verzamelingen van het genootschap, bevinden zich in de lokalen van het voormalige Protestantsche weeshuis, gelegen in de Lenculenstraat n°. 31, een 17de eeuwsch gebouw, dat door de gemeente fraai gerestaureerd en voor dat doel aan het genootschap is afgestaan.

Voorzitter. Dr. P. J. H. Cuypers (zie blz. 358), Roermond.
Ondervoorzitter. . . . .

Secretaris. Dr. P. Doppler (GG3), Maastricht.
Penningmeester. S. H. J. Schaepkens van Riempst ✠4, Maastricht.
Bibliothecaris. V. Schols, Maastricht.
Conservator. M. Rutten, Limbricht.
Adjunct-conservator. Dr. W. Goossens, Maastricht.

Historisch genootschap.

Dit genootschap, in 1845 opgericht en te Utrecht gevestigd, heeft ten doel de bevordering van de kennis der geschiedenis van Nederland en zijne koloniën, bepaaldelijk door het uitgeven van oude geschiedbronnen, waarvan reeds 202 deelen verschenen zijn. De boekerij van het genootschap bestaat hoofdzakelijk uit geschied- en oudheidkundige boekwerken en tijdschriften. Zij wordt bewaard in de Universiteitsbibliotheek.

Voorzitter Dr. mr. S Muller Fz. ❁ ✠3.
Secretarissen. Dr. W. A. F. Bannier — mr. dr. S. van Brakel (D3) (EL5).
Penningmeester. Jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman.
Bibliothecarissen. Mr. A. le Cosquino de Bussy — dr. A. Hulshof.

Friesch genootschap van geschied-, oudheid- en taalkunde, gevestigd te Leeuwarden.

Het genootschap, opgericht den 26sten september 1827, stelt zich ten doel het onderzoek der geschiedenis, oudheid- en taalkunde, inzonderheid van Friesland.

Het museum van het genootschap bevindt zich in een aan het genootschap toebehoorend gebouw op den hoek van de Turfmarkt en de Koningstraat. Het bevat: 1°. de natuurhistorische verzameling van Friesland, 2°. Friesche oudheden ouder dan het jaar 900; 3°. voorwerpen betreffende Friesland en de Friezen, topographie, regeering, rechtswezen, krijgswezen, zeewezen, waterstaat, adel, heraldiek, jachtwezen, kerkwezen, handel, landbouw, bedrijven, onderwijs, wetenschappen, schoone kunsten, huiselijk leven, kleeding; voorts twee Hindelooper kamers; 4°. een munt- en penningverzameling; 5°. eene boekerij; 6°. een kabinet van schilderijen van oude en nieuwe meesters; 7°. een prentkabinet; 8°. een kabinet van antiek porselein en glaswerk (legaat mr. A. Looxma Ypey). 9°. de kunstverzameling van wijlen den schilder C. Bisschop.

Voorzitter. Mr. P. A. V. baron van Harinxma thoe Slooten ❁ (LZ5).
Secretaresse. Mej. R. Visscher.
Penningmeester. Mr. W. B Buma.
Conservator der archeologische afdeeling. Mr. P. C. J. A. Boeles.
Conservator der ceramiek. N. Ottema.
Bibliothecaris. Dr. S. A. Waller Zeper.
Directeur van het Friesch museum. Jhr. E. W. C. Six.

Vereeniging tot beoefening van Overijselsch Regt en Geschiedenis.

Deze vereeniging werd opgericht in 1857 tot bevordering der kennis en beoefening van Overijsels regt en geschiedenis en verkreeg rechtspersoonlijkheid in 1877. Zij tracht haar doel te bereiken door onderzoek te doen naar het bestaan en de bewaarplaatsen der bronnen en gedenkstukken betreffende de geschiedenis van dit gewest, als handschriften, oudheden, munten, zegels, stempels, kaarten, geslachtsregisters en wapens, enz.; — door een gelijk onderzoek ten aanzien van het Overijselsche recht tot op de invoering van het wetboek Napoleon, ingericht voor het koninkrijk Holland, en wel inzonderheid van landbrieven, landrechten, stadrechten, markerechten, hofrechten, dijkrechten, tiendrecht, leenrecht, kerkelijk recht, staatsrecht, zee- en waterrechten; — door mededeeling van opmerkingen, bijzonderheden, opstellen en vragen tot het recht en de geschiedenis der provincie betrekkelijk.

Het museum der vereeniging, vereenigd met dat der voormalige Overijselsche vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart, bevindt zich in een aan het Rijk toebehoorend gebouw op de Melkmarkt te Zwolle.

Voorzitter. Dr. C. J. van Slee, Diepenveen.
Secretaris. Mr. G. J. ter Kuile, Almelo.
Penningmeester. Mr. H. Kronenberg, Deventer.
Directeur van het museum, tevens bibliothecaris. F. A. Hoefer ❁ ✠, Hattem.

Provinciaal Utrechtsch genootschap van kunsten en wetenschappen.

Onder de zinspreuk: »Besteed den tijd met kunst en vlijt« werd in 1773 te Utrecht een genootschap opgericht, dat zich de gemeenschappelijke beoefening der natuurkundige wetenschappen ten doel stelde, doch weldra zijn werkkring uitbreidde over alle andere takken van

kennis en in 1778 den naam verkreeg van Provinciaal Utrechtsch genootschap van kunsten en wetenschappen. Het geeft natuurkundige, rechtsgeleerde en geschied- en letterkundige verhandelingen uit en bevordert, door het verleenen van financieelen steun, wetenschappelijke onderzoekingen en ondernemingen van allerlei aard.

Het genootschap bezit, behalve zijne bibliotheek, sedert 1841 ook een museum van oudheden. Het museum bevindt zich in hetzelfde gebouw als het gemeentelijk museum, is dus evenals dit overgebracht naar de Agnietenstraat. Het bestaat uit voorwerpen van Germaanschen en Romeinschen oorsprong, meerendeels afkomstig uit Vechten; verder uit eenige Romeinsche munten en uit een zeer volledige collectie munten der Utrechtsche bisschoppen. De boekerij behelst hoofdzakelijk werken over de wetenschappen wier bevordering het doel is des genootschaps. Zij is gevestigd in de Universiteitsbibliotheek, waar de boeken tusschen die der universiteit geplaatst worden, doch met den stempel des genootschaps voorzien zijn.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Voorzitter. A. J. P. van den Broek.
Secretaris. Dr. F. A. F. C. Went ✠.
Penningmeester. Mr. M. L. van Goudoever.

„Limburg" Provinciaal genootschap voor geschiedkundige wetenschappen, taal en kunst. te Roermond.

Deze vereeniging, in 1893 opgericht, stelt zich ten doel: *a.* de beoefening der geschiedkundige wetenschappen, taal en kunst in Limburg; *b.* het bevorderen van de kennis van de in Limburg bestaande eigenaardige zeden, gebruiken, volksoverleveringen, spreekwoorden, zegswijzen, enz.; *c.* het opsporen van de Limburgsche taalvormen, in verband vooral met de moedertaal; *d.* het aanmoedigen van jongelieden, die aanleg en lust toonen om zich toe te leggen op het doel, door de vereeniging beoogd; *e.* de uitgaaf van geschriften en het houden van voordrachten in den geest der vereeniging.

Voorzitter. A. F. van Beurden (GG3), Roermond.
1ste Secretaris. J. Huijsmans, Roermond.
Penningmeester. J. N. Snackers, Roermond.
Bibliothecaris. L. Janssen, Roermond.

RIJKSVERZAMELINGEN. 1)

Koninklijke bibliotheek te 's-Gravenhage.

De koninklijke bibliotheek is op alle werkdagen — met uitzondering van den eerste maandag van elke maand, zoomede van 2 en 31 augustus, wanneer zij respectievelijk na 12 uur en den geheelen dag gesloten is — geopend van 9½ tot 4½ uur. Zij is bovendien van 15 sept. tot 15 juni, iederen maandag-, dinsdag-, woensdag-, donderdag en vrijdagavond van 7 tot 10 uur toegankelijk, uitgezonderd op de avonden van algemeen erkende christelijke feestdagen, van den 5den en van den 31sten december. Een half uur vóór de sluiting behoeven geen boeken, enz. afgegeven te worden. Boeken kunnen door den bibliothecaris uitgeleend worden gedurende 2 weken aan personen te 's-Gravenhage woonachtig, gedurende 4 weken aan personen elders in Nederland gevestigd. Voor het uitleenen van boeken aan personen buiten Nederland woonachtig en van handschriften wordt de machtiging van den Minister van Binnenlandsche Zaken vereischt. Zeldzame, kostbare of dagelijks benoodigde boeken worden niet uit de bibliotheek afgegeven.

Bibliothecaris. Dr. W. G. C. Bijvanck ✠, 1 april 1895.
Onderbibliothecaris. Dr. W. P. C. Knuttel, 1 juli 1890.
Conservatoren. L. C. Kloos, 16 aug. 1906 — mr. A. de Stoppelaar Fz., 1 april 1911 — dr. A. W. Bijvanck, 16 april 1914 — dr. C. H. Ebbinge Wubben, id. — mej. dr. E. M. A. Timmer, 16 aug. 1916 — H. C. A. Muller, 1 maart 1919.
Administrateur. A. J. de Mare, 1 jan. 1919.
Amanuenses. R. P. Mingelen, 1 jan. 1919 — W. J. Boogmans, id.
Adjunct-amanuenses. T. J. Abbenbroek, 1 jan. 1919 — D. M. Venema, id.

---

1) Omtrent de verzamelingen van de Koninklijke academie van wetenschappen te Amsterdam, de bibliotheek der Rijksacademie van beeldende kunsten te Amsterdam en de bibliotheken der Rijksuniversiteiten en der Technische Hoogeschool te Delft zij verwezen naar blz. 359, 356, 264, 267, 269 en 275.

Wetenschappelijke assistenten 1ste klasse. Mej. S. C. A. C. J. Schouten, 16 april 1914 — mej. A. de Kempenaer, 16 aug. 1916 — mej. F. Simons, 1 april 1917 — mej. R. Pennink, 1 april 1919.

Museum Meermanno-Westreenianum te 's-Gravenhage.

Dit museum bevat de verzamelingen van boeken, handschriften, kaarten, platen, penningen, munten, oudheden, schilderijen en zeldzaamheden, bijeengebracht door wijlen baron van Westreenen van Tiellandt en door hem bij uiterste wilsbeschikking nagelaten aan het Rijk. Het is geopend den eersten en derden donderdag van elke maand, van 10 tot 4 uur. De toegang wordt verleend op een bewijs van den hoofdbestuurder, op die dagen aan het lokaal van het museum of aan dat der koninklijke bibliotheek kosteloos te bekomen. Boeken noch kunstvoorwerpen worden uitgeleend.

Hoofdbestuurder. Dr. W. G. C. Bijvanck ❁.

Eerste opzichter. Dr. W. P. C. Knuttel. **Tweede opzichter.** W. F. Essenberg.

Koninklijk kabinet van munten, penningen en gegraveerde steenen te 's-Gravenhage.

Het kabinet is op alle werkdagen — behalve op 2 en 31 augustus na 12 uur — kosteloos geopend van half tien tot half een en van half twee tot half vijf, met uitzondering van den zaterdag, op welken dag het kabinet slechts zal zijn geopend van half tien tot half een. Het staat echter den directeur vrij, uithoofde van het aantal of het voorkomen der bezoekers, den toegang te beperken of te beletten. Geen voorwerp mag uit het kabinet ten gebruike gegeven worden, zonder schriftelijke vergunning van den Minister van Binnenlandsche Zaken.

Directeur. A. O. van Kerkwijk, 1 april 1911.

Onderdirecteur. . . . .

Wetenschappelijk assistent. Dr. D. de Man, 16 juli 1920 (tijd.)

Munt- en penningkabinet van 's Rijks munt te Utrecht.

Deze verzameling heeft haar ontstaan te danken aan het kon. besluit van 21 mei 1845, nº. 62, houdende machtiging om van de ter hermunting bestemde speciën eene verzameling af te zonderen van exemplaren der oude Nederlandsche muntsoorten. Zij is in het gebouw der Rijksmunt geplaatst en omvat Nederlandsche munten, penningen, moderne munt- en oude medaillestempels, uitheemsche munten en merkwaardigheden tot het Nederlandsche muntwezen betrekkelijk.

Koninklijk kabinet van schilderijen te 's-Gravenhage.

Het kabinet kan op werkdagen kostelоos worden bezichtigd van 1 nov. tot 1 maart van 10 tot 3 uur; van 1 maart tot 1 juni en van 1 sept. tot 1 nov. van 10 tot 4 uur; van 1 juni tot 1 sept. van 10 tot 5 uur. Op zon- en feestdagen is het niet vóór 12½ uur geopend. Bij te grooten aandrang van bezoekers kan de directeur hun aantal beperken.

Directeur. Dr. W. Martin ✠ (KB4), 1 juli 1909.

Adviseur. Dr. A. Bredius (zie blz. 360), 1 juli 1909.

Concierge-ambtenaar van administratie. G. J. Okhuijzen, 1 april 1916.

Museum Hendrik Willem Mesdag te 's-Gravenhage.

Het gebouw aan de Laan van Meerdervoort nº. 9, met de zich daarin bevindende schilderijen, aquarellen, teekeningen, etsen, beeldhouwwerken, bronzen en andere kunstvoorwerpen, verzameld door den heer en mevrouw Mesdag—van Houten, werd bij akte van 14 mei 1903 door hen aan het Rijk geschonken.

Het museum is tegen betaling van 25 cent per persoon te bezichtigen op werkdagen van 10 tot 3 uur in nov., dec., jan. en febr., van 10 tot 4 uur in maart, april, mei, sept. en oct., en van 10 tot 5 uur in juni, juli en aug. Op zon- en feestdagen wordt het geopend te 12½ uur en gesloten als op werkdagen. Op den nieuwjaarsdag is het niet voor het publiek toegankelijk.

Directeur. Willy Martens ❁ ✠4 ❁4m (EL4) (SM4), 22 sept. 1915.

Museum „Huis Lambert van Meerten" te Delft.

Het gebouw »Huis Lambert van Meerten«, gelegen aan de westzijde van het Oude Delft, met zich daarin bevindende kunstvoorwerpen, werd bij akte van 28 sept. 1907 door de Vereeniging »Huis Lambert van Meerten« aan het Rijk geschonken.

Het museum is kosteloos voor het publiek geopend op alle werkdagen en wel van 1 maart tot 31 october van 10 tot 4 uur; van 1 november tot den laatsten februari van 10 tot 3 uur.

Op zon- en feestdagen is de tijd van opening te 12½ uur; die van sluiting als op werkdagen. Op den nieuwjaarsdag en op 31 augustus is het niet voor het publiek toegankelijk.

Directrice. Mej. I. C. E. Peelen, 1 dec. 1918.

Rijksmuseum te Amsterdam.

Het koninklijk besluit van 4 maart 1883, regelende de organisatie van het museum, bepaalt dat dit museum omvat: *a.* het Rijksmuseum van schilderijen, *b.* het Rijkskabinet van prenten en teekeningen, *c.* het Nederlandsch museum van geschiedenis en kunst, *d.* de Rijksverzameling van kunstwerken van moderne meesters, *e.* het aan Amsterdam behoorende museum van der Hoop, *f.* de van die gemeente in bruikleen te ontvangen kunstvoorwerpen en oudheden, *g.* de van vereenigingen of van particulieren in bruikleen ontvangen kunstvoorwerpen, *h.* de Rijksverzameling gipsafgietsels van beeldhouwwerken, *i.* de tot een boekerij vereenigde boek- en plaatwerken behoorende bij de in het museum opgenomen verzamelingen en instellingen.

Het beheer van het museum is aan een hoofddirecteur opgedragen onder toezicht eener commissie. Aan den hoofddirecteur zijn alle directeuren en ambtenaren, verbonden aan de verzamelingen en instellingen in het museum opgenomen, ondergeschikt.

Het museum is kosteloos voor het publiek geopend op alle werkdagen, en wel van 16 nov. tot 15 febr. van 10 tot 3 uur; van 16 febr. tot 30 april van 10 tot 4 uur; van 1 mei tot 30 sept. van 10 tot 5 uur; van 1 oct. tot 15 nov. van 10 tot 4 uur.

Op zon- en feestdagen is de tijd van opening te 1 uur; die van sluiting als op de werkdagen. Het museum is gesloten op nieuwjaarsdag.

Commissie van toezicht. Jhr. dr. J. Six ❁ (K2), 1884, *voorzitter* — E. vom Rath, 1912, *secretaris* — jhr. mr. J. F. Backer, 1907 — M. P. Voûte ❁ ✠4, 1917 — M. A. W. Bauer, 1919.

Hoofddirecteur, tevens directeur van 's Rijks museum van schilderijen. Jhr. B. W. F. van Riemsdijk ❁ (BLC3) (EL4) (K2) (KS3) (PS3), 1897.

Directeur van 's Rijks prentenkabinet. Jhr. H. Teding van Berkhout, 1913.

Directeur van het Nederlandsch museum van geschiedenis en kunst. M. van Notten, 1917.

Adviseur bij het Nederlandsch museum. Dr. A. Pit ❁ (BLC4), 1917.

Onderdirecteur van 's Rijks prentenkabinet. . . . .

Onderdirecteur van het Nederlandsch museum. F. W. Hudig, 1918.

Onderdirecteur van 's Rijks museum van schilderijen. W. J. Steenhoff, 1905.

Technische assistenten 1ste klasse (met den pers. titel van restaurateur van schilderijen) **bij 's Rijks museum van schilderijen.** P. N. Bakker, 1916 — W. F. C. Greebe, 1919.

Conservatoren bij 's Rijks prentenkabinet. J. Ph. van der Kellen Dz., 1917 — M. D. Henkel, 1920.

Wetenschappelijke assistente van 's Rijks prentenkabinet. Mej. J. M. Blok, 1919.

Assistent bij 's Rijks prentenkabinet. P. W. van Baarsel, 1917 (tijd.).

Wetenschappelijk assistente van het Nederlandsch museum van geschiedenis en kunst. Mej. dr. E. van der Looij van der Leeuw, 1918.

Technisch assistent 2de klasse van het Nederlandsch museum van geschiedenis en kunst. J. Smelt, 1910.

Technische assistenten 2de klasse van 's Rijks museum. A. Besier, 1917 — H. S. Bloedhouwer, 1919.

Rijksherbarium te Leiden.

Zon- en feestdagen en vier weken zomervacantie uitgezonderd, is 's Rijks herbarium dagelijks van 10 tot 4 uur geopend. Aan kruidkundigen van erkende verdiensten mogen, onder zekere voorwaarden, planten worden uitgeleend. Zij, die dit voorrecht genieten, zijn gehouden uit hunne eigen verzamelingen de leemten van 's Rijks herbarium zooveel mogelijk aan te vullen.

Directeur. Dr. J. W. Chr. Goethart, 1 jan. 1910.

Conservatoren. Dr. H. Hallier, 1 mei 1909 — W. A. Goddijn, 1 mei 1914.

Rijksmuseum van natuurlijke historie te Leiden.

Het museum is dagelijks, behalve zondag, geopend van 12 tot 3 uur.

Directeur. Prof. dr. E. D. van Oort, 1 jan 1915.

Conservatoren. Dr. R. Horst, 19 sept. 1882 — dr. Th. W. van Lidth de Jeude, 1 juli 1884 — mej. dr. C. M. L. Popta, 1 jan. 1911 — R. van Eecke, 21 maart 1917 — dr. G. A. Stiasny, 1 april 1919.

Administratrice. Mej. A. J. Sleyser, 1 nov. 1920.

Assistent. M. A. Koekoek, 1 jan. 1918.

Rijksmuseum van oudheden te Leiden.

De verzamelingen zijn geopend van 1 oct. tot 1 juni van 10 tot 4 en van 1 juni tot 1 oct. van 10 tot 5 uur. Op zon- en algemeen erkende christelijke feestdagen, op den tweeden dag van het christelijk paasch- en pinksterfeest en op den tweeden kerstdag van 1 tot 4 of 5 uur. Gesloten is echter het museum op 1 jan., 31 aug. en 3 oct. De bibliotheek in het dienstgebouw is geopend op alle werkdagen van 9 tot 4 uur.

Directeur. Dr. J. H. Holwerda, 1 jan. 1919.

Onderdirecteur. Dr. P. A. A. Boeser, 1 april 1904.

Assistente. Mej. J. P. J. Brants, 1 jan. 1916.

Amanuenses. G. J. Schrezel, 18 maart 1910 — L. Favier, 1 jan. 1918 — N. Melman, 16 nov. 1919.

Administrateur. P. L. van Genderen, 16 maart 1910.

Rijks ethnographisch museum te Leiden.

De grondslag van dit museum werd gelegd door de beschikking van mevr. de wed. J. T. Roijer, geb. J. L. van Oldenbarneveldt genaamd Tullingh, in 1815 overleden, welke hare groote verzameling Chineesche en Japansche voorwerpen aan den Koning legateerde. Daarmede werd het koninklijk kabinet van zeldzaamheden te 's-Gravenhage gesticht. Koning Willem I vermeerderde dit museum voortdurend, inzonderheid in 1826 door den aankoop voor *f* 30.000 van de Japansche collectie van J. Cock Blomhoff, opperhoofd der Nederlandsche nederzetting te Nagasaki; in 1832 door aankoop uit 's Konings particuliere kas van de Japansche verzameling van J. F. Overmeer Fisscher, boekhouder te Nagasaki; in 1837 door aankoop van de Japansche collectie van Ph. F. von Siebold. Deze laatste verzameling moest wegens plaatsgebrek te Leiden gelaten worden en werd voorloopig toevertrouwd aan den directeur van 's Rijks museum van oudheden aldaar, totdat in 1881 een afzonderlijke directeur aangesteld werd. Plaatsgebrek noopte in 1883 om het koninklijk kabinet van zeldzaamheden op te heffen en de ethnographische voorwerpen over te brengen naar het te Leiden gebleven museum. De verzamelingen zijn geplaatst in twee huizen op de Hoogewoerd, een huis op de Heerengracht en twee huizen op het Rapenburg.

De verzamelingen zijn, uitgezonderd op zon- en feestdagen, elken dag van 10 tot 4 uur te bezichtigen. De bibliotheek van het museum is voor alle belanghebbenden op iederen werkdag van 2 tot 4 ure geopend. Van den cedel-catalogus en de wetenschappelijke inventaris-bescheiden, voor zoover deze op de voorwerpen betrekking hebben, kan, op aanvrage, door de directie inzage worden verleend. Om inzage te verkrijgen van de verzameling Japansche boeken en houtsneden behoort men zich ten minste één dag te voren aan te melden.

Directeur. Dr. H. H. Juynboll, 1 oct. 1909.

Conservatoren. J. P. B. de Josselin de Jong, 1 jan. 1912 — T. B. Roorda, 22 aug. 1917 (tijd.) — W. H. Rassers, 1 juni 1918

Ambtenaar van administratie. H. C. A. van Duuren, 1 maart 1903.

Assistenten. J. C. E. Schmeltz, 1 april 1909 — mej. C. J. Hozee, 1 april 1917.

Gevangenpoort te 's-Gravenhage.

Bij kon. besluit van 1 juni 1853, nº. 61, werd het behoud van dit gebouw (de oude voorpoort van den Hove der graven van Holland) als historisch gedenkteeken bevolen. Nadat het hersteld was, is daarin eene verzameling werktuigen tentoongesteld, welke gediend hebben bij de vroegere strafrechtspleging in Nederland, alsmede eenige afbeeldingen en voorwerpen betreffende personen, die in deze gevangenis zijn opgenomen geweest. Het gebouw is kosteloos toegankelijk op werkdagen van 10 en op zon- en feestdagen van 12½ tot 4 uur.

Beheerder. J. A. Frederiks (zie blz. 361), 1916.

Historische zaal in het Prinsenhof te Delft.

In 1883 werd besloten tot herstelling van de zaal in het Prinsenhof (vroeger Ste Agathaklooster) te Delft, waarin Prins Willem I in 1584 den geest gaf; daarin is eene verzameling aangelegd betrekking hebbende op den Prins en diens geslacht.

De zaal is kosteloos toegankelijk op alle werkdagen van 16 nov. tot 15 febr. van 10 tot 3 uur; van 16 febr. tot 30 april van 10 tot 4 uur, van 1 mei tot 30 sept. van 10 tot 5 uur; van 1 oct. tot 15 nov. van 10 tot 4 uur. Op zon- en feestdagen is de tijd van opening te 1 uur; die van sluiting als op werkdagen. De zaal is gesloten op Nieuwjaarsdag.

Beheerder. Jhr. B. W. F. van Riemsdijk ⊕ (BLC3) (EL4) (K2) (KS3) (PS3), 1887.

Slot Brederode.

Dit slot, in de XIIIᵉ eeuw gebouwd, is in 1679 aan de grafelijkheid van Hollend vervallen. Bij kon. besluit van 28 dec. 1861 werd het als historisch monument aan het Departement van Binnenlandsche Zaken overgedragen. Het is kosteloos toegankelijk gedurende de maanden juni, juli en aug. van des morgens 9 tot des namiddags 8 uur en gedurende maart, april, mei, sept. en oct. van des morgens 9 tot des namiddags 6 uur en van nov. tot maart van des morgens 9 tot des namiddags 4 uur.

Bewaarder. W. F. Kuit, 1916.

Slot te Muiden.

Dit historisch gedenkteeken, dagteekenende uit de XIIIde eeuw, is voor het publiek kosteloos toegankelijk in de maanden juni tot en met september van 10 tot 5 uur en in de maanden october tot en met mei van 10 tot 4 uur. Op zon- en feestdagen is het slot eerst om 1 uur geopend. Op nieuwjaarsdag gesloten.

Slotvoogd. J. L. de Raadt, 1909.

Monument te Heiligerlee.

In 1874 is ter herinnering aan den slag bij Heiligerlee (23 mei 1568) en aan het sneuvelen van graaf Adolf van Nassau, ter plaatse een monument gesticht, dat aan het Rijk is overgedragen.

Het monument kan kosteloos bezichtigd worden in de maanden mei tot en met september van 8 tot 8 uur, in de maanden maart, april en october van 8 tot 6 uur en in de maanden november tot en met februari van 8 tot 4 uur.

Bewaarder. H. Eekhof, 1911.

PROVINCIALE EN STEDELIJKE VERZAMELINGEN.

Musea.

Historische verzameling der schutterij te 's-Hertogenbosch.

Deze verzameling van vaandels, uniformen, wapens, schilderijen, prenten, teekeningen, boeken, enz., betrekking hebbende op de geschiedenis der schutterij en burgerwapening in den uitgebreidsten zin, werd in een der zalen van het raadhuis bijeengebracht door A. J. J. van de Well, kapitein-kwartiermeester der dienstdoende schutterij aldaar, en op 8 augustus 1910 geopend. Een beschrijvende catalogus is in de zaal verkrijgbaar. De toegang wordt verleend op aanvraag bij den concierge van het raadhuis.

Conservator. A. J. J. van de Well ✠.

Gemeentelijk museum van oudheden te Arnhem.

Deze verzameling, in 1873 geordend in een gebouw, achter het raadhuis gelegen, is na dien tijd belangrijk uitgebreid, sedert 1917 geplaatst in het gebouw der voormalige Buitensocieteit aan den Utrechtsche weg. Zij bevat vele voorwerpen op Arnhem betrekking hebbende, als: gildebekers, wapenboeken, platen, kaarten, portretten, zegels, zegelstempels, munten, penningen, folterinstrumenten, wapenen, bodenstaven, modellen van bouwwerken, enz., alsook enkele Romeinsche oudheden. Het Arnhemsch Genootschap van Oudheidkunde zal voorwerpen door aankoop of schenking verkregen, volgens art. 8 der statuten, aan dit museum afstaan.

Het museum is kosteloos te zien iederen woensdag van 2 tot 4 uur en van 1 mei tot 1 oct. ook des zondags van 11½ uur tot half twee en, tegen betaling van 25 cent per persoon, maandags, dinsdags, donderdags en vrijdags van 2 tot 4 uur. Vreemdelingen hebben op verzoek ook op andere uren toegang.

Museum van oudheden te Nijmegen.

Enkele voorwerpen zijn door Smetius, den zoon, aan de gemeente geschonken. Den 30 oct. 1850 werd het grootste gedeelte der verzameling van den heer Guyot door hem aan de gemeente gegeven en van dien tijd dagteekent de oprichting van het museum, dat vooral in de laatste jaren in uitgebreidheid en belangrijkheid is toegenomen. Het is geplaatst in een voormalig kerkgebouw op het plein »Mariënburg«, alwaar het dagelijks te bezichtigen is onder geleide van den aan het museum verbonden amanuensis, op werkdagen in de maanden mei, juni, juli, augustus en september van 10 tot 4 uur en in de overige maanden van 11 tot 3 uur, tegen betaling van 20 cent per persoon, des zondags (iederen zondag in mei, juni, juli, augustus en september en op den eersten zondag in de overige maanden) van 12 tot 3 uur, tegen betaling van 5 cent per persoon.

Stedelijk museum te Zutphen.

(Oudheidkamer van Zutphen en de Graafschap).

Dit museum, dat sedert 1903 bestaat, bevat eene verzameling oudheden, betrekking hebbende op Zutphen en de Graafschap. De collectie behoort aan de gemeente, maar is bij de oprichting van de oudheidkamer in bruikleen gegeven aan de vereeniging »Zutphen Vooruit«. Het museum is gevestigd in het Wijnhuis aan de Markt; het is dagelijks van 10 tot 12 en van 1 tot 4 uur te bezichtigen tegen betaling van 10 cent; den 1sten en 3den Zondag van elke maand is de toegang gratis. De museum-commissie bestaat uit 7 leden, waarvan er 3 door »Zutphen Vooruit« en 3 door den gemeenteraad worden benoemd; ook moet een der leden van het dagelijksch bestuur der gemeente in de commissie zitting hebben.

Conservatrice (tevens secretaresse-penningmeesteresse). Jonkvr. C. Engelen.

Gemeentelijk museum te Brielle.

Dit museum — in het gebouw der voormalige gevangenis achter het stadhuis — bevat allerlei voorwerpen en platen betrekking hebbende op de geschiedenis van den Briel, benevens de volkenkundige verzameling—Bout (Papoeäsche voorwerpen uit Nieuw-Guinea). De toegang, te bevragen bij den inwonenden concierge, kost 10 cts. per persoon en voor kinderen 5 cts. Voor gezelschappen reductie, waartoe men zich te voren schriftelijk tot den gemeente-archivaris wende.

Gemeentelijk museum van Delft.

Dit museum, opgericht in 1897, bevindt zich in het Prinsenhof. Het bevat schilderijen, prenten en oudheden, voornamelijk betrekking hebbende op de geschiedenis der gemeente.

In een afzonderlijke zaal is de ethnologische verzameling der voormalige Indische inrichting opgenomen.

Het museum is geopend elken werkdag van april tot oct. van 10 tot 4 uur, en van oct. tot april van 10 tot 3 uur. Op zon- en feestdagen van 1 tot 4 (respectievelijk 3) uur. Toegang kosteloos.

Gemeentelijk museum van oudheden te Gouda.

Den 12 mei 1874 opgericht en in het gebouw Arti-Legi geplaatst. De verzameling omvat oudheden voornamelijk betrekking hebbende op de geschiedenis der gemeente.

Het museum is op werkdagen van 9 tot 4 uur, des zondags van 12 tot 4 uur geopend, gewoonlijk tegen betaling van 25 cent, op zondag van 2 tot 4 uur van 10 cent.

Gemeentemuseum van 's-Gravenhage.

Deze verzameling, welke door aankoop, geschenken en legaten voortdurend wordt uitgebreid, bevat — behalve een kleine 200 schilderijen van oude, meest Haagsche meesters — hoofdzakelijk de geschied- en oudheidkundige voorwerpen en kunstwerken, in betrekking tot den Haag en werk van Haagsche kunstenaars ook op het gebied van kunstnijverheid (glas, zilver, porselein), alsmede den bijgehouden en sedert zeer uitgebreiden atlas van prenten en kaarten, eveneens op den Haag betrekkelijk, aangelegd door de vereeniging tot beoefening van 's-Gravenhage's historie. Ook worden in het museum de collectie delftsch aardewerk van mr. A. H. H. van der Burgh en die van wijlen den heer Brouwer, bestaande uit een 80-tal uurwerken, enz., bewaard.

De verzameling is in een gebouw op den Korten Vijverberg geplaatst en op werkdagen in nov., dec., jan. en febr. van 10 tot 3 uur, in maart, april, mei, sept. en oct. van 10 tot 4 uur, in juni, juli en aug. van 10 tot 5 uur, en op zon- en feestdagen van 1 uur af kosteloos te bezichtigen. Catalogussen der verschillende collecties zijn verkrijgbaar.

Het museum ressorteert onder den Dienst voor kunsten en wetenschappen der gemeente (zie blz. 363).

Tijdelijk museum voor moderne kunst te 's-Gravenhage.

Deze verzameling (Zeestraat 65 *c*) bevat een 400 tal moderne schilderijen, voorts aquarellen, teekeningen, grafische kunst en voorwerpen van kunstnijverheid.

Het museum ressorteert als boven.

Gemeentelijk museum van oudheden „de Lakenhal" te Leiden.

Den 16 aug. 1866 besloot de gemeenteraad tot de oprichting dezer verzameling, welke in 1874 in het gebouw der Lakenhal geplaatst werd en, behalve Leidsche oudheden, een aantal belangrijke schilderstukken bevat.

Het museum is op werkdagen toegankelijk van 10 tot 4 uur tegen betaling van 10 cent; des zondags, op algemeen erkende christelijke feestdagen, en op 3 october van 12 tot 4 uur kosteloos en, zoo laatstgenoemde dag op zondag valt, ook den daarop volgenden maandag.

Museum van oudheden te Rotterdam. Boijmansstraat 6.

De gemeentelijke verzameling oudheden, in 1862 in het Raadhuis aangelegd en in 1868 overgebracht naar het voormalig Gemeenelandshuis van Schieland, is in 1903 opnieuw geordend en heeft sedert belangrijke uitbreidingen ondergaan. In 1905 is deze kern, aangevuld door verschillende verzamelingen, oudheden en voorwerpen van kunstnijverheid uit vroegere eeuwen, alsmede schilderijen, prenten, teekeningen en modellen op Rotterdam betrekking hebbende, gedenkpenningen, munten, enz. als Museum van Oudheden voor het publiek toegankelijk gesteld. Volgens de verordening van 22 december 1910 is het Museum van Oudheden dagelijks van 10 uur af geopend tegen eene entrée van 5 cent. Schoolklassen hebben kosteloos toegang, terwijl vereenigingen, enz. tegen 1 cent per persoon worden toegelaten. Persoonlijke toegangskaarten, geldig voor één jaar, kosten 50 cent.

Directeur. A. Hoynck van Papendrecht.

Museum Boymans te Rotterdam.

Deze verzameling, in 1847 eigendom der gemeente geworden, heeft haar ontstaan te danken aan een legaat van den heer Boymans. Zij is geplaatst in het voormalig Gemeenelandshuis van Schieland en bestaat uit schilderijen en teekeningen van oude en moderne meesters, alsmede uit eenige beeldhouwwerken, prenten en prentwerken, benevens eene collectie glaswerk en porcelein. Het museum is voor het publiek geopend iederen dag, des zondags en op erkende christelijke feestdagen des morgens te 11 uur en op werkdagen des morgens te 10 uur; het wordt gesloten gedurende de maanden nov. tot en met febr. te 3 uur, in maart en oct. te 4 uur en in de maanden april tot en met sept. te 5 uur. De portefeuilles met teekeningen of prenten kunnen bezichtigd worden op dinsdag, donderdag, vrijdag en zaterdag. Het toegangsgeld bedraagt 5 cent; voor schoolkinderen onder geleide van hunne onderwijzers, alsmede voor vereenigingen en dergelijke 1 cent per persoon bij voorafgaande kennisgeving; maandag 25 cent. Persoonlijke toegangskaarten, geldig voor één jaar, kosten 50 cent.

Directeur. F. Schmidt-Degener.

Museum voor land- en volkenkunde en Maritiem museum „Prins Hendrik" te Rotterdam.

Het maritiem museum „Prins Hendrik", in febr. 1873 aangelegd, is geplaatst in het met een verdieping verhoogde vroegere vereenigingsgebouw der Kon. Ned. Yachtclub (Willemskade 25), thans eigendom der gemeente, en bestaat uit een omvangrijke verzameling scheepsmodellen uit den ouden en nieuwen tijd en van verschillende oorden der wereld afkomstig, benevens enkele voorwerpen, die op den scheepsbouw en de scheepvaart betrekking hebben. Den 1sten mei 1885 werd het museum vereenigd met het gemeentelijk museum voor land- en volkenkunde, tot welks stichting besloten werd den 2den aug. 1883, en dat eene voorstelling tracht te geven van het kultuurbezit van den mensch op verschillende punten van den aardbol, door het tentoonstellen van kleederdrachten, modellen van huizen, meubelen, wapens, enz. De kern van dit museum wordt gevormd door de kostbare ethnographische verzamelingen van dr. E van Rijckevorsel, van het Nederlandsch zendelinggenootschap en van de Utrechtsche zendingsvereeniging, hoofdzakelijk in Ned.-Indie bijeengebracht.

Het bevat verder belangrijke nieuwe collecties uit alle eilandengroepen van den O.-I. Archipel en Nieuw-Guinea, waarin vooral ook de inheemsche weefsels dezer eilanden goed zijn vertegenwoordigd. Ook de Afrika-verzameling is van beteekenis.

Het museum is, behalve maandag (tenzij deze op een feestdag valt) dagelijks geopend van 10 tot 4 uur. De toegang is kosteloos.

Directeur. J. W. van Nouhuys ✠ ✠.

Gemeentelijk museum van Alkmaar.

Het gemeentelijk museum van Alkmaar werd in 1873 gebouwd. In 1875 werden daarheen overgebracht de aan de gemeente behoorende schilderijen, teekeningen, prenten, kaarten, oudheden en boekwerken, alsmede een aantal voorwerpen door gestichten, genootschappen en particulieren in eigendom of bruikleen afgestaan. Ook werd in dat jaar het door de vereeniging tot viering van den gedenkdag van Alkmaars ontzet sinds een 12-tal jaren verzamelde en laatstelijk reeds in een vertrek van het raadhuis geborgene door de Commissie van Toezicht over het stedelijk museum overgenomen. Sedert is dat alles door aankoopen en geschenken zeer vermeerderd.

Het museum is geopend alle werkdagen van 9 tot 12½ en 1½ tot 4 uur tegen betaling van 25 cent Familiekaarten, in het begin des jaars verkrijgbaar tegen betaling van *f* 1, geven het recht tot bezoek gedurende een geheel jaar. Op eenige zondagen is het museum kosteloos te bezichtigen. De vierde druk van den catalogus der schilderijen en oudheden (20 cent) is van 1911; die der bibliotheek verscheen in 3 stukken 1896–1904, een afzonderlijke over kerkgeschiedenis 1909.

Verzameling van schilderijen, oudheden en penningen der gemeente Amsterdam.

Deze collectie bevat, na de overbrenging van het grootste en merkwaardigste deel der verzameling naar het Rijksmuseum, nog slechts enkele schilderijen in de raadzaal, in de burgemeesterskamer, in de antichambre des burgemeesters en in eenige andere vertrekken van het raadhuis geplaatst. Deze zijn niet dan vóór het begin en na den afloop van den bureautijd te bezichtigen.

Verschillende historische curiosa en modellen van gebouwen en werken uit vroeger en later tijd bevinden zich in het Stedelijk Museum, alwaar ook de verzamelingen oude Nederlandsche munten, afkomstig uit de nalatenschap Suasso, en van penningen betreffende Amsterdam, in 1885 vermeerderd door den Heer Gerard A. Heineken, wiens collectie in 1890 met de gemeentelijke verzameling werd vereenigd, berusten.

Op het oud-archief (Amsteldijk 67) — dagelijks van 10 tot 4 uur, uitgezonderd op zon- en feestdagen en des zaterdags, toegankelijk — wordt eene verzameling gevormd van prenten en teekeningen, op de geschiedenis en topographie der gemeente betrekking hebbende, benevens eene verzameling portretten van geboren Amsterdammers en personen die in Amsterdam werkzaam waren of zijn.

Stedelijk Museum te Amsterdam.

Het museum, dat op 14 september 1895 werd geopend, bevat thans: de Sophia Augustastichting (legaat van wijlen vrouwe S. A. de Bruijn, douairière jhr. A. P. Lopez-Suasso), in welke stichting o. a. berust de verzameling oude Nederlandsche munten, welke door de erflaatster reeds tijdens haar leven aan de gemeente Amsterdam werd geschonken; de kunstgalerij van de Vereeniging tot het vormen van eene openbare verzameling van hedendaagsche kunst, welke door eene in 1874 gevormde Vereeniging uit vrijwillige bijdragen is bijeengebracht, de kunstgalerij toebehoorend aan de gemeente Amsterdam; de historische verzameling der schutterij; de galerij van vaderlandsche geschiedkundige voorstellingen, indertijd bijeengebracht door den heer J. de Vos Jz.; het geschiedkundig medisch-pharmaceutisch museum; de verzameling betrekkelijk de geschiedenis van Amsterdam (in deze verzameling bevinden zich o. a. de verschillende historische curiosa en modellen van gebouwen en werken uit vroeger en later tijd, benevens de collectie penningen betreffende Amsterdam, overgebracht van de voormalige rariteitenkamer ten stadhuize en van het oud-archief op de Nieuwmarkt); de verzameling Jan en Caspar Luycken (geschenk van wijlen den heer P. van Eeghen); het museum en archief van tijdmeetkunde, het Bilderdijk-museum en het Multatuli museum.

Het museum is geopend van 1 mei tot 1 october van 10 tot 5 uur, van 1 october tot 16 november van 10 tot 4 uur, van 16 november tot 16 januari van 10 tot 3 uur, van 16 januari tot 1 mei van 10 tot 4 uur.

Conservator. C. W. H. Baard ✠ (RK4).

Historische verzameling der Schutterij te Amsterdam.

Deze verzameling, door J. A. Jochems en wijlen mr. J. E. van Someren Brand sinds 10 juli 1884 bijeengebracht en op 2 aug. 1895 overgegaan in eene stichting, heeft ten doel het bijeenbrengen van bouwstoffen voor de geschiedenis der Schutterij en burgerwapening in den uitgebreidsten zin, en bestaat uit uniformen, wapens, schilderijen, prenten, teekeningen, boeken, enz. Zij is opgesteld in het Stedelijk Museum en aldaar kosteloos te bezichtigen op de dagen en uren, waarop dat museum voor het publiek geopend is.

Conservatoren. A. J. J. Ph. Haas en C. W. H. Baard ✠ (RK4).

Museum van het Koninklijk oudheidkundig genootschap te Amsterdam.

Het Koninklijk oudheidkundig genootschap werd in 1858 opgericht met het doel om te Amsterdam een museum te stichten, voornamelijk van voorwerpen uit onzen grafelijken en stadhouderlijken tijd, en om in geregelde vergaderingen al datgene te bespreken wat op oudheidkunde betrekking heeft. Sedert jaren bezit het genootschap eene bibliotheek, eene verzameling van prenten en teekeningen betreffende Amsterdam, eene verzameling over de zeden en gewoonten van ons vaderland en een munt- en penningverzameling.

Het museum is in 1884 bij overeenkomst aan het Rijk in bruikleen gegeven, en werd in 1885 naar het Rijksmuseum overgebracht. De meeste voorwerpen zijn aldaar ingedeeld bij het Nederlandsch museum voor geschiedenis en kunst.

Conservatoren. Prof. jhr. dr. J. Six ● (K2) en C. W. H. Baard ✠ (RK4).

Museum Fodor te Amsterdam.

De verzameling moderne schilderijen, teekeningen en etsen van oude en nieuwere meesters door den heer Fodor aan de gemeente gelegateerd, werd in april 1863 geplaatst in een daartoe ingericht gebouw op de Keizersgracht bij de Vijzelstraat nº. 609. In 1879 werd daarin ook

opgenomen de door den heer L. Splitgerber aan de gemeente ten geschenke gegeven verzameling van teekeningen, etsen, prenten en kaarten, uitmakende zijn »Atlas van Amsterdam«.

Het museum is geopend in de maanden februari tot november iederen werkdag, behalve des dinsdags, van 10 tot 4 uur, des zondags van 12½ tot 4 uur; in de maanden november tot februari dagelijks, behalve des dinsdags, van 11 tot 3 uur, des zondags van 12½ tot 3 uur.

In de week betaalt men 20 cent, des zondags 10 cent per persoon. Zij, die tot den werkenden stand behooren, worden des zondags kosteloos toegelaten, mits zij zich daartoe zaterdagochtend te voren aan het museum aanmelden.

De teekeningen, etsen en gravuren zijn alle werkdagen op aanvraag bij den conservator te bezichtigen zonder toeslag op den entreeprijs.

Conservator. C. G. 't Hooft (BLC5).

Museum Willet-Holthuysen (Heerengracht 605).

Deze stichting is door mevr. de wed. L. Willet—Holthuysen (overleden 31 januari 1895) aan de gemeente Amsterdam gelegateerd. Den 1sten mei 1895 werd aan die gemeente overgedragen het huis met tuin en inboedel, bestaande uit een verzameling van porcelein, glas, zilverwerk, bibelots, enz., voornamelijk bijeengebracht door den heer Abraham Willet (overleden 1888). Op den 1sten mei 1896 is het museum voor het publiek opengesteld.

Het museum is voor het publiek geopend op maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en zaterdag van 10 tot 4 uur, en op zondag van 1½ tot 4 uur, tegen betaling van 10 cts. per persoon op zondag en 20 cts. op de overige dagen. De losse teekeningen, etsen, gravuren, enz. zijn op aanvraag bij den conservator te bezichtigen des maandags, dinsdags en donderdags. De bibliotheek is geopend dagelijks van 10 tot 4 uur, behalve des vrijdags en des zondags, en elken maandag, donderdag en zaterdag des avonds van 7 tot 10 uur. De toegang tot de bibliotheek wordt kosteloos verleend op aanvraag bij den conservator.

Conservator. Mr. F. Coenen.

Gemeentelijk museum van schilderijen en oudheden te Haarlem.

(Frans Hals-museum).

Dit museum, geopend den 30sten juni 1862 en geplaatst in het voormalig Ned. Herv. Weeshuis aan het Groot Heiligland, bestaat uit oude schilderijen en uit oudheden betrekking hebbende op de gemeente Haarlem; verder uit een verzameling van de eerste proeven der boekdrukkunst. Het museum is voor het publiek geopend des zondags en op den eersten woensdag van elke maand kosteloos en verder, behoudens de in de bij art. 1 der verordening op de heffing van gelden voor het bezichtigen van het museum gemaakte uitzondering, tegen betaling. Het museum is geopend: *a.* gedurende de maanden november, december, januari en februari van 10 3 ure; *b.* gedurende de maanden maart, april, mei, september en october van 10—4 ure; *c.* gedurende de maanden juni, juli en augustus van 10—5 ure; *d.* des zondags van 10—3 ure; *e.* op den tweeden Paaschdag, den Hemelvaartsdag, den tweeden Pinksterdag en den tweeden Kerstdag (laatstgenoemde niet op zondag vallende) van 12—3 ure.

Het museum is voor het publiek gesloten op Nieuwjaarsdag, den dag, waarop de verjaardag van het hoofd van het Vorstelijk huis wordt gevierd, en den zondag, volgende op den 1sten maandag in augustus, en voorts op door Burgemeester en Wethouders telkens te bepalen en vooraf bekend te maken tijden, indien daartoe naar de meening van dat college bijzondere aanleiding bestaat.

De toegang is kosteloos voor leden der vereeniging tot uitbreiding van het museum, zoomede voor leerlingen van scholen of verpleegden in gestichten, die onder geleide het museum wenschen te bezoeken, en voor die geleiders, mits het aantal leerlingen en geleiders zoowel als de uren van bezoek vooraf door Burgemeester en Wethouders zijn vastgesteld, en voor hen, die deelnemen aan te Haarlem gehouden wordende congressen, jaarvergaderingen of wedstrijden, mits zij niet zijn ingezetenen van die gemeente.

Directeur. G. D. Gratama.

Westfriesch museum te Hoorn.

Deze verzameling van schilderijen, kunstvoorwerpen en oudheden, opgericht en in 1881 geopend op initiatief van den toenmaligen burgemeester van Hoorn, mr. W. K. baron van Dedem, bestond aanvankelijk in hoofdzaak uit voorwerpen in het bezit der gemeente, maar werd sedert belangrijk uitgebreid door schenkingen en legaten (families van Akerlaken, Carbasius en de Vicq). Zij is geplaatst in het gebouw der Gecommitteerde Raden van West-Friesland en het Noorder-kwartier (later arrondissements-rechtbank), dat in 1910-11 voor rijksrekening werd gerestaureerd, en is dagelijks van 10 tot 6 uur te bezichtigen tegen betaling van 25 cents.

Oudheidskamer van Middelburg.

Deze verzameling van oudheden, schilderijen, teekeningen en portretten, op Middelburg betrekking hebbende, werd den 23sten aug. 1841 van gemeentewege opgericht en in het raadhuis geplaatst. Allengs belangrijk uitgebreid, is zij later overgebracht naar de benedenlokalen, vroeger in gebruik bij de arrondissements-rechtbank, en naar de oude Vierschaar, alsmede in den gang. In het voorjaar van 1907 is zij zooveel mogelijk geconcentreerd in de voormalige lotingszaal of groote voorzaal, die daarvoor geheel gerestaureerd en in orde gebracht werd, waardoor een zeldzaam fraai geheel verkregen is.

Zij is te bezichtigen: tegen betaling van 25 cent per persoon (4 en meer personen betalen *f* 1; meer dan 20 personen worden niet tegelijk toegelaten), gedurende de maanden mei tot en met augustus op werkdagen van 10 tot 5 en op zon- en feestdagen van 12 tot 5 uur, gedurende de maanden september tot en met april op werkdagen van 10 tot 3 en op zon- en feestdagen van 12 tot 3 uur; kosteloos op zondagen en algemeen erkende christelijke feestdagen des namiddags tusschen 1 en 3 uur voor hen, die zich op een der vorige dagen persoonlijk ter secretarie van een toegangskaart hebben voorzien.

Verzameling van voorwerpen betrekkelijk geschiedenis en oudheidkunde te Goes.

Deze verzameling bevat charters en archieven, schilderstukken, teekeningen, gravuren, kaarten, standaards van maten en gewichten, zoogenaamde slapers (eene zeer schoone verzameling), zegels, stempels en afdrukken daarvan, medailles, gildengoederen en diverse oudheden.

De verzameling bevindt zich op het raadhuis en is kosteloos toegankelijk; zij is geopend op werkdagen van 9 tot 2 uur.

Stedelijk Museum te Vlissingen.

De verzameling van oudheden, op de historie van Vlissingen betrekking hebbende, bevond zich in den zoogenaamden Gevangentoren van de voormalige Westpoort aan den de Ruijter-boulevard. Zij werd voor een aanzienlijk deel door wijlen den heer W. van der Os bijeengebracht, en is op 26 augustus 1890 geopend. Zij is sinds april 1914 overgebracht naar een aanzienlijk heerenhuis op het Bellamy plein, tot dat doel aan de gemeente gegeven door mevr. van den Broek - van der Os te 's-Gravenhage. Het museum is geopend van 10—12 en van 1 - 4 behalve woensdag middag en zaterdag morgen, tegen betaling van 10 cent per persoon.

In 1903 verscheen: »De Westpoort te Vlissingen«, door C. P. J. Dommisse, destijds archivaris der gemeente, behelzende de historie dezer poort en der Oudheidskamer, met inventaris (prijs *f* 3). Het laatste gedeelte is ook afzonderlijk uitgegeven (prijs *f* 0.50).

Directeur. C. A. Kalbfleisch ...

Op het Bellamy-plein in hetzelfde perceel is nu ook het oud-archief der gemeente overgebracht, dat voor het publiek is opengesteld des woensdags en des zaterdags van 2—4. De archivaris is tevens secretaris-penningmeester van de oudheidkundige verzameling.

Archivaris. H. G. van Grol.

Gemeentelijke oudheidskamer van Sluis.

In 1877 is naast het merkwaardige raadhuis een lokaal tot oudheidskamer ingericht, waarin zijn verzameld allerlei voorwerpen, afkomstig van gesloopte monumenten en oude gebouwen, enz., betrekking hebbende op Sluis en de omliggende gemeenten. Ook vindt men er afbeeldingen, penningen, munten, wapens en belangrijke archiefstukken. De verzameling is in het gebouw »De Roode Leeuw« iederen werkdag van 9 tot 6 uur te bezichtigen.

Gemeentelijke oudheidskamer van Veere.

In 1881 zijn in de benedenzaal van het raadhuis de oudheden verzameld, betrekking hebbende op het markiezaat van Veere, en waaronder de verguld zilveren beker van Maximiliaan van Bourgondië de voornaamste plaats inneemt. De toegang wordt dagelijks verleend.

Gemeentelijk museum van oudheden te Utrecht.

De bouw van het nieuwe raadhuis heeft in 1830 aanleiding gegeven tot het verzamelen van fragmenten van beeldwerk en andere oudheden, die bij de afbraak van oude gebouwen te voorschijn kwamen. In 1838 is het museum (op de bovenverdieping van het stadhuis) geopend. De collectie bevindt zich sedert 1891 in het huis »het Hoogeland« aan de Biltstraat en omvat oudheden (vooral kerkelijke beeldhouwwerken, kunstwerken uit middeleeuwsche huizen, penningen en munten) op de gemeente betrekkelijk. Ook vindt men daar vijf antieke kamers, in den stijl der 15de tot de 18de eeuw ingericht. Op werkdagen is het museum, waarvan een catalogus en een gids bestaan, geopend van 10 tot 4 uur tegen betaling van 10 cent per persoon, des zondags en des woensdags van 1 tot 4 uur kosteloos.

Op het archief der gemeente Utrecht (Drift) berust voorts nog eene uitgebreide verzameling **van prenten en teekeningen** van topographischen en historischen aard, op die gemeente betrekking **hebbende.**

Gemeentelijke boekerij en kunstverzameling te Leeuwarden.

Deze verzamelingen, in 1838 opgericht, zijn aan het archief der gemeente toegevoegd en worden evenals dit bewaard op het raadhuis. De bibliotheek en de kunstverzameling hebben beide ten doel zoowel boeken en kaarten als platen en portretten bijeen te brengen van en omtrent personen, die te Leeuwarden geboren zijn of aldaar gewerkt hebben, en verder alles wat den vroegeren en lateren toestand, de geschiedenis en de belangen dezer gemeente kan toelichten, ook in betrekking tot Friesland en Nederland.

Het gebruik van de boekerij en van de kunstverzameling is aan het publiek kosteloos vergund elken werkdag van 10 tot 1 uur.

Verzameling van Chineesche en Indische kunst te Leeuwarden.

Deze verzameling, die grootendeels haar ontstaan te danken heeft aan de schenking aan de gemeente van de door een particulier bijeengebrachte voormalige zoogenaamde »Indische verzameling« te Bergum, is geplaatst in het Oud-Princessehof, Groote Kerkstraat te Leeuwarden. Zij is tegen betaling van *f* 0.25 per persoon voor het publiek opengesteld des zondags van 12 tot 4 uur en op werkdagen, behalve des maandags, van 1 mei tot 1 october van 9 tot 12 en van 1 tot 5 uur en van 1 october tot 1 mei van 9 tot 12 en van 1 tot 4 uur.

Museum van oudheden voor de provincie en stad Groningen.

Het museum-gebouw gelegen aan den Praedinius-singel te Groningen, bevat behalve de Germaansche en Romeinsche oudheden uit de wierden opgegraven, alle mogelijke voorwerpen, penningen, munten, kaarten, teekeningen, portretten, schilderijen, prenten en boeken, betrekking hebbende op de geschiedenis of de kunst van Groningen, verder eene kostbare verzameling oud porselein en twee zalen met schilderijen en aquarellen van den nieuweren tijd, alsmede een viertal oud-Groningsche kamers in den stijl der 17de en 18de eeuw.

Het is dagelijks van 10 tot 4 ('s zomers 5) uur te bezichtigen; des zondags tegen betaling van 10 cent, op andere dagen tegen betaling van 25 cent.

Conservator en secretaris. Dr. H. P. Coster.

Museum van oudheden en geschiedkundige voorwerpen in Drenthe, te Assen.

Dit museum werd opgericht bij besluit der Provinciale Staten van 8 nov. 1854. Het is geplaatst in het rijksarchiefgebouw (ingang achter het gemeentehuis aan de Brink) en omvat oudheden, munten, boeken, teekeningen, prenten en kaarten, op Drenthe betrekkelijk.

De toegang is voor het publiek kosteloos opengesteld iederen woensdag van 10 tot 3 uur en, tegen betaling van 10 cent per persoon, iederen dinsdag en vrijdag van 1 tot 4 uur.

Bibliotheken.

Openbare bibliotheek der gemeente Arnhem.

Deze boekerij, in een afzonderlijk gebouw in de Marienburgstraat gevestigd, bestaat hoofdzakelijk uit de oude stadsbibliotheek (werken van geschied- en staatkundigen inhoud), waaraan in 1782 werd toegevoegd een legaat van mr. D. Tulleken, burgemeester van Middelburg, (volkenrecht en geschiedenis), en in 1818 een kostbaar gedeelte van de boekerij van het athenaeum illustre te Harderwijk (geschiedenis en staatsrecht). In 1855, toen de bibliotheek werd opgericht, is daarin ook opgenomen eene kleine verzameling boeken over godgeleerdheid en kerkgeschiedenis, waarschijnlijk afkomstig uit de verlaten kloosters en gevonden in eene oude kast in de Groote kerk, alsmede de boekerij van de Geldersche maatschappij voor geschiedenis en letterkunde. Het oudste gedeelte is afkomstig van het voormalig hof van Gelderland. Ook werd bij de verzameling nog gevoegd de boekerij van het provinciaal gouvernement (vooral geschiedenis en rechtsgeleerdheid), terwijl zij in 1881 werd verrijkt met de nagelaten boekwerken van mr. W. H. Dullert, in 1895 door een legaat van mr. J. W. Staats Evers en in 1902 met de bibliotheek van mr. A. VerHuell. Zij wordt steeds door aankoop van werken en door geschenken uitgebreid.

De bibliotheek is kosteloos geopend dagelijks van 2 tot 4 uur en des avonds van 7 tot 9 uur (uitgezonderd des zondags).

Openbare boekerij te Gouda, meest bekend onder den naam van Librije.

De gemeente Gouda heeft voortdurend eene toelage verstrekt tot de renten van een kapitaal, op naam van Librijemeesters ingeschreven op het grootboek. De bibliotheek (Oosthaven n°. 9) telt circa 8000 boekdeelen, tot nagenoeg alle vakken van wetenschap behoorende, benevens eenige incunabelen en handschriften.

De toegang is kosteloos des woensdags en des zaterdags van 2 tot 4 uur, maar kan op aanvraag bij den custos ook op andere dagen en uren verleend worden.

Bibliotheek en leeszalen der gemeente Rotterdam.

De centrale bibliotheek, historische voortzetting der »Librije« van Rotterdam, die in 1606 reeds een geschreven Koran ten geschenke kreeg van Cornelis Matelief de Jonge, aan dezen vereerd door den bisschop van Johor, was vroeger, vereenigd met het archief, gevestigd in het Museum Boymans. In 1891 werd zij, aanvankelijk twee dagen 's weeks, voor het publiek opengesteld. Sinds 1906 van het archief gescheiden, heeft zij thans een eigen gebouw aan het van Hogendorpsplein 8. Zij telt ongeveer 70000 boekdeelen uit alle vakken van wetenschap, waaronder de collectie pamfletten en het groot getal werken van en over Erasmus afzonderlijke vermelding verdienen.

Zij is op alle dagen der week, behalve op de zondagen en de algemeen erkende Christelijke feestdagen, kosteloos geopend van des voormiddags 9 tot des avonds 10 uur; op zon- en feestdagen van des morgens 9 tot des namiddags 2 uur en van 1 october tot 1 april ook des avonds van 7 tot 10 uur; op die dagen worden geen boeken uitgeleend (volgens verordening van 1906).

In November 1910 werd in de 3e Pijnackerstraat 6 de eerste bijbibliotheek met leeszaal geopend, die op de werkdagen toegankelijk is van v.m. 10 tot n.m. 10 uur en van 1 october tot 1 april op zon- en feestdagen des avonds van 7 tot 10 uur.

Bibliothecaris. Dr. W. L. de Vreeze.

Archief der gemeente Rotterdam.

Het archief der gemeente Rotterdam bevindt zich in een gebouw aan de Mathenesserlaan n°. 315, dat bestaat uit een voorgebouw, waarin de administratie-bureaux en de conciërgewoning zijn gevestigd en een brandvrij achtergebouw, dat als het eigenlijke depôt dienst doet. Behalve de meeste stukken van het oud en nieuw gemeentelijk archief, bevat het eene bibliotheek van werken betreffende Rotterdam, zoomede eene uitgebreide verzameling teekeningen en prenten betreffende Rotterdam en Schieland. Het is, volgens verordening van 1894, gewijzigd 1913, geopend elken werkdag van 10 tot 3 uur.

Archivaris. Dr. E. Wiersum.

Gemeentebibliotheek te Haarlem.

Deze boekerij, het eigendom der gemeente Haarlem, is in 1596 gesticht. Zij bevat handschriften, incunabelen, alsmede een groot aantal boekwerken, behoorende tot verschillende wetenschappen. De geschiedenis der uitvinding van de boekdrukkunst, de oud-Nederlandsche letterkunde, enz. zijn er bijzonder in vertegenwoordigd.

Zij is gevestigd in het Prinsenhof en dagelijks kosteloos toegankelijk van 10 tot 4 uur en op maandag en donderdag ook des avonds van 7 tot 10 uur.

Bibliothecaris. J. D. Rutgers van der Loeff.

Provinciale bibliotheek van Zeeland.

Deze in 1859 opgerichte bibliotheek is sedert belangrijk uitgebreid, vooral nadat in 1899 het Zeeuwsch genootschap der wetenschappen zijne boekerij in bruikleen gegeven heeft. De bibliotheek is gevestigd in een gebouw in de Langedelft.

Bibliothecaris. M. van Empel.

Gemeentebibliotheek te Goes.

Deze boekerij bevat voornamelijk geschiedkundige en rechtsgeleerde geschriften, enkele glossariën en eene belangrijke verzameling vlugschriften van het einde der 16de eeuw af, benevens de verslagen van den toestand van verschillende gemeenten over de laatste 10 jaren.

De bibliotheek bevindt zich op het raadhuis en is kosteloos toegankelijk; zij is geopend op werkdagen van 9 tot 2 uur.

Provinciale bibliotheek van Friesland.

Deze boekerij, welke zich bevindt in het gebouw der kanselarij te Leeuwarden, behoort niet uitsluitend aan de provincie Friesland, daar bij kon. besluit van 8 mei 1846, n°. 8, de boekwerken, afkomstig van de bibliotheek van het vroegere rijksathenaeum te Franeker, slechts *ten gebruike* werden afgestaan. De verzameling bevat boekwerken over alle vakken van wetenschap, meer bijzonder echter over de geschiedenis, enz. van Friesland. Zij is kosteloos toegankelijk des maandags en vrijdags van 10 tot 3 en van 6 tot 9 uur, des woensdags, donderdags en zaterdags van 10 tot 4 uur, feestdagen uitgezonderd.

In de Provinciale bibliotheek berusten ook de boekerij van het »Selskip for Fryske tael en skriftenkennisse« te Leeuwarden, de »Buma-bibliotheek«, bestaande uitsluitend uit werken over Grieksche en Romeinsche taal- en letterkunde, zoomede de zoogenaamde oude bibliotheek van het gerechtshof.

Bibliothecaris. Mr. J. L. Berns.

Vickers' Watervliegtuigen

Gemeentelijke boekerij te Leeuwarden.

Zie onder Musea.

Gemeentelijke bibliotheek te Deventer.

Deze boekerij is ontstaan in het laatst der XVIde eeuw uit de bibliotheken der verschillende kloosters, voornamelijk uit die van de Broeders des gemeenen levens. Later werd zij de bibliotheek van het Athenaeum en na de opheffing van de hoogeschool van Harderwijk, met den boekenschat aldaar aanwezig, verrijkt. Zij is sinds 1820 in de bovenzalen van het stadhuis geplaatst en bevat o. a. ongeveer 500 incunabelen, eene zeldzame xylographie en circa 450 oude handschriften. In 1896 ontving de boekerij uit de nalatenschap van wijlen mr. A. J. Duymaer van Twist, een collectie geschriften, kaarten en plaatwerken, op de Nederlandsche koloniën betrekkelijk, ten geschenke. Zij is ook in het bezit van het Breviarium Grimani.

Boeken worden kosteloos uitgeleend iederen werkdag van 1 tot 2 uur; gedurende de vacantie van het gymnasium echter alleen des woensdags van 1 tot 2 uur.

Bibliothecaris. Dr. J. C. van Slee.

Gemeentelijke bibliotheek te Maastricht.

Omstreeks het jaar 1662 opgericht, gaandeweg verrijkt door geschenken van particulieren en uit de boekerijen der opgeheven kloosters en door aankoop, telt zij thans ruim 14000 boekwerken of ongeveer 40000 boekdeelen, waaronder een 80tal handschriften en ongeveer een 100tal incunabelen van waarde. Zij is gevestigd Vrijthof 47, en op elken werkdag van 9 tot 12 en van 3 tot 5 uur geopend.

Bibliothecaris. Dr. W. Goossens.

DEPARTEMENT VAN MARINE. [1]

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. W. F. Pop ✠ ✠4 ✠ (A3) (EL4) (SO4), 31 maart 1920 (ad interim).
Audientie donderdag te 2 uur.

Secretaris-generaal. C. C. Zegers Rijser ✠ ✠ (AV3) (EL4) (LZ3) (WKM4), adjudant i. b. d. van H. M. de Koningin, 1 oct. 1912.

Adviseur-honorair. W. N. M. Huart ✠4.

Adjudant van den Minister. F. Diephuis, luitenant ter zee 1ste klasse.

Afdeeling **Materieel.**

Materieel der zeemacht, scheepsbouw, stoomwezen en bestuur van 's Rijks werven.

Chef der afdeeling. J. H. Zeeman, kapitein ter zee.
Toegevoegd aan den chef der afdeeling. R. H. Wijmans, luitenant ter zee 1ste kl. — E. M. Wissmann, id. — jhr. M. Rappard ✠4, hoofdingenieur.
Referendaris, chef van het bureau. F. A. Becht, 1 aug. 1920.
Commies. A. G. Paardekooper, 1 april 1915.
Adjunct-commiezen. N. van Steenis, 1 oct. 1919 — J. M. Witscheij, 1 jan. 1920.

Afdeeling **Defensie.**

Defensie en Marinestaf.

Chef der afdeeling. A. F. Gooszen ✠ (RA3), kapitein ter zee, chef van den marine-staf.

Bureau voor de zaken betreffende den marine-staf.

Chef van het bureau. L. J. Quant, kapitein-luitenant ter zee.
Luitenants ter zee 1ste klasse. J. C. M. Warnsinck — C. E. L. Helfrich — J. T. Furstner.

Afdeeling **Personeel.**

Personeel der zeemacht, algemeene zaken op het zeewezen betrekking hebbende, pensioenen, militie en landweer.

Chef der afdeeling. B. Schreuders, kapitein ter zee.
Toegevoegd aan den chef der afdeeling. H. Jolles, luitenant ter zee 1ste kl.

Eerste Bureau.

Organisatie, algemeene zaken en onderwijs.

Administrateur, chef van het bureau. T. D. C. Meijneke, 1 aug. 1920.
Commies. P. Riemens, 1 mei 1916.
Officieren van administratie 1ste kl. T. A. Appels — H. G. Gerdes.

Tweede Bureau.

Plaatsingen van het personeel; de uit de regelingen voortvloeiende behandeling van zaken van personeelen aard, voor zooveel de vrijwilligers en de Kon. Marine Reserve betreft.

Hoofdcommies, chef van het bureau. D. J. Sonne, 1 aug. 1920.
Commiezen. P. J. van den Bosch, 1 mei 1916 — M. C. Hofman, 1 juli 1919.
Adjunct-commies. H. Hilbers, 1 juli 1919.

---

1) Omtrent den Raad van Defensie zie men Departement van Oorlog, § 2.

Derde Bureau.

Uitvoering der dienstplicht- en pensioenwetten en der regelingen met eerstbedoelde wetten in verband staande.

Referendaris, chef van het bureau. E. H. Schmidt, 1 aug. 1920.
Commies. W. G. van der Tak, 1 jan. 1920.

Afdeeling **Intendance.**

Administratieve dienst aan boord der oorlogsschepen en van de militaire inrichtingen der zeemacht; betaling van de traktementen, soldijen, toelagen, enz.; delegatiën, inhoudingen, rijkspostspaarbank, postverzendingen, kleeding, voeding en kosten van opleiding en verpleging van het militaire personeel der zeemacht; marinebakkerij; scheepstoko's.

Chef der afdeeling. J. F. de Hart ✠, hoofdofficier van administratie der 1ste kl., hoofdintendant der zeemacht.
Toegevoegd aan den chef der afdeeling. P. A. Kempen (KB4), offficier van administratie der 1ste kl.
Referendaris, chef van het bureau. A. W. Carrière ✠, 1 mei 1912.
Hoofdcommies. L. J. Philips, 1 jan. 1920.
Commiezen. T. M. Wins, 1 juli 1914 — A. de Vos, 1 mei 1916 — J. H. Bimberge, 1 jan. 1918.
Adjunct-commies. S. de Waal, 16 juli 1920.

Afdeeling **Loodswezen.**

Loodswezen, betonning, bebakening, verlichting, kustwacht- en stormwaarschuwingsdienst.

Chef der afdeeling. De inspecteur-generaal van het loodswezen J. W. A. F. van Maren Bentz van den Berg ❁ ✠ (EL3) (KB2), schout-bij-nacht-titulair.

Bureau voor het beheer en de administratie van het loodswezen, de betonning, de bebakening, de verlichting, de kustwacht en den stormwaarschuwingsdienst, de loodsgelden en het loodspersoneel.

Referendaris, chef van het bureau: K. H. A. Wolffensperger ✠, 1 mei 1912.
Referendaris. W. J. A. Schmidt, 16 juli 1920.
Hoofdcommies. B. C. Kool, 1 oct. 1920.
Commies. F. J. B. van Haastert, 1 jan. 1919.
Adjunct-commies. J. H. de Bruyn, 1 jan. 1919.

Bouwkundige dienst van het loodswezen, enz.

Chef van den Bouwkundigen dienst van het loodswezen, enz. O. Jelsma, 1 juni 1917.
Bouwkundige ambtenaren 1ste klasse van het loodswezen, enz. J. van Kampen, 1 jan. 1920 — F. van der Schaaf, id.

Bureau van den Technischen dienst der kustverlichting.

Chef van den Technischen dienst. P. van Braam van Vloten, hoofdingenieur, 1 mei 1905.
Technisch ambtenaar van de kustverlichting. L. de Nie, 1 mei 1916.

Afdeeling **Hydrographie.**

Chef der afdeeling. J. L. H. Luymes ❁ (BL5), kapitein ter zee-titulair.

Bureau voor het vervaardigen en bijwerken van kaarten, gidsen, beschrijvingen en mededeelingen voor de scheepvaart van belang, meteorologie en beheer van het archief, correspondentie en administratie.

Kapitein-luitenant ter zee. J. C. F. Hooijkaas, sous-chef der afdeeling.
Luitenants ter zee 1ste klasse. J. P. Remijnse — C. ter Poorten — P. Eikenboom.
Hydrografisch assistent. F. W. Planten ✠.
Eerste cartograaf. C. Craandijk.
Cartografen. K. W. van der Chijs — J. W. Bloem ✠ — J. F. Obbes — L. C. Carbin (tijd.).

Eerste technische ambtenaren. D. H. van Wijk jr. — A. Lengkeek.
Tweede technische ambtenaren. W. J. E. van der Ent — . . . .
Teekenaar 1ste klasse. W. Plasschaert.
Teekenaars. J. C. A. van Loenen — J. W. Franken — N. J. Stil — A. A. Vermeulen (tijd.) — Ch. C. Stam (id.) — mej. H. B. ter Reehorst.

Afdeeling **Comptabiliteit.**

Algemeene comptabiliteit en Staatsbegrooting. Betaling van de traktementen en toelagen, wervings-, verplegings-, reis-, verblijf- en teerkosten, enz. Korting op de traktementen en pensioenen. Geldelijke belangen van het weduwen- en weezenfonds van de officieren der zeemacht.

Referendaris, chef der afdeeling. F. W. Parker Verboom (BV), 1 april 1918.
Hoofdcommies. J. J. Mulder, 1 april 1918.
Commiezen. A. C. H. L. Schelfhout, 1 mei 1912 — J. G. C. Burgers, 1 mei 1916 — P. Both, 16 juli 1920.

Afdeeling **Zegel, leges en registratie, agenda's, indices en archieven.**

Zegel-, leges- en registratieheffingen. Burgerlijk personeel van het Departement. Gratificatiën. Fonds voor oude en gebrekkige zeelieden. Naamboekje der marine, agenda's, indices en archieven, geheime expeditie.

Hoofdcommies, waarnemend chef der afdeeling. J. M. Goedbloed, 16 juli 1920.
Commies. H. A. C. van der Brugh, 16 aug. 1908.
Adjunct-commies. Th. Th. Haazer, 1 jan. 1920.

Afdeeling **Secretariaat.**

Expeditie en kopiewerk. Huishoudelijke dienst. Magazijn van drukwerken en bureaubehoeften.

Hoofdcommies, chef der afdeeling. H. S. Isbrücker, 1 jan. 1919.
Commies. H. J. A. Koenen, 1 jan. 1915.

Kabinet van den Minister.

F. Diephuis, luitenant ter zee 1ste klasse.

Bureau **Bibliotheek.**

Commies, chef van het bureau. J. G. Ritter, 1 april 1915.

Aan het Departement zijn verder nog werkzaam:

Scheepsbouw.

J. S. van Veen ✠ ✠, directeur van scheepsbouw.
J. 't Hooft ✠4, hoofdingenieur (standplaats Vlissingen).
J. van der Struyf ✠, hoofdingenieur.
S. F. Monhemius en G. de Rooij, ingenieurs.
(Toegevoegd aan den directeur van scheepsbouw.)
J. H. Kramme, hoofd van het teekenbureau van scheepsbouw.
F. H. de Boer, N. J. Grondhout en C. W. Vogelenzang, eerste-teekenaars.
A. F. J. Heldoorn, M. Mos en J. J Hartsuijker, teekenaars 1ste kl.

Electrotechniek.

W. F. Pot, eerstaanwezend electrotechnisch ingenieur.
W. van der Meulen, electrotechnisch ingenieur.
J. A. Holtrop, eerste-teekenaar.

Marine-bouwwerken.

H. Hoekstra, eerstaanwezend bouwkundig ingenieur.

Geneeskundige dienst der zeemacht.

J. Vorstman ✠4 ✠, inspecteur van den geneeskundigen dienst der zeemacht.
P. de Mooij, officier van gezondheid 1ste kl.

Artillerie.

J. J. M. Baart, kapitein-luitenant ter zee titulair, waarnemend inspecteur der marine-artillerie.
W. E. Wolterbeek Muller, luitenant ter zee 1ste kl.
W. M. Been, teekenaar 1ste kl.

Torpedodienst.

F. H. baron van Dedem ✠ (DA5) (IIM3) (OC4), kapitein ter zee, inspecteur van den marine-torpedodienst.
D. J. baron van Lijnden, luitenant ter zee 1ste klasse.
C. H. Janszen, eerste teekenaar.

Korps Mariniers.

C. P. van Borselen ✠ (GMS5), kolonel, inspecteur van het korps mariniers.

Stoomvaartdienst.

J. de Winde ✠, hoofdofficier-machinist 1ste kl., inspecteur van den marine-stoomvaartdienst.
J. van Meurs, officier-machinist 1ste kl.
B. Schurink, technisch ambtenaar.
J. de Ruiter, eerste-teekenaar.

Comptabiliteit van het materieel bij 's Rijks werven.

J. F. Graadt van Roggen ✠, administrateur, 27 april 1917; belast met de inspectie.
H. W. Spoon, adjunct-commies bij 's Rijks werven (gedetacheerd.).

Inspecteur van het militair onderwijs bij de zeemacht.

G. F. Tydeman ● ✠4 (D2*a*) (DC2) (EL3) (KB2) (M5) (RZ2), gep. vice-admiraal.

Ambtenaren werkzaam buiten het Departement.

M. C. F. J. Cosijn ●, adviseur-verificateur van 's Rijks zeeinstrumenten, Leiden.
Dr. J. F. Sirks, verificateur van 's Rijks zeeinstrumenten.

§ 2.

COMMANDEMENTEN DER MARINE, RIJKSWERVEN EN MARINE-ETABLISSEMENT TE AMSTERDAM.

Willemsoord.

a. Commandement.

Commandant der marine. J. Soutendam (BV5), schout-bij-nacht.
Adjudant. R. H. Arntzenius, luitenant ter zee 1ste kl.
Toegevoegd aan den commandant. K. A. Telders ✠ (BV4) (D3), kapitein-luitenant ter zee.
Secretaris van den commandant. J. Dolk, officier van adm. 1ste kl.
Chef van den staf der zeemacht in de stelling van den Helder. J. Tissot van Patot, kapitein-luitenant ter zee.
Adjunct-chef als voren, tevens adjudant van den commandant der marine. A. R. Meijer, luitenant ter zee 2de kl.
Inspecteur van den Onderzeedienst. Jhr. G. L. Schorer ✠4, kapitein-luitenant ter zee.
Hoofdofficier van administratie der 2de kl., intendant der zeemacht. F. G. de Wijs ✠ (BV) (DA5).
Toegevoegd aan den intendant. M. J. C. Klaassen, officier van adm. 2e kl.
Hoofdofficier-machinist der 2de kl. K. C. W. E. Hanztsch.
Adjunct-commies bij 's Rijks werven. E. F. van Heuvel.
Administrateur der marinebakkerij. J. C. A. Gijzen.

b. Ondercommandement der Marine te Amsterdam.

Ondercommandant der Marine. P. C. Coops (BV4), kapitein ter zee, directeur van het Marine-etablissement te Amsterdam.
Secretaris van den ondercommandant. A. G. P. Philipse, griffier bij het Marine-etablissement.

c. 's Rijkswerf te Willemsoord.

Directeur van 's-Rijks werven. Jhr. H. Rappard ✠.
Toegevoegd aan den directeur. J. J. Heilbron, luitenant ter zee 1ste kl.
Chef der afdeeling scheepsbouw. J. C. S. Schokking, hoofdingenieur.
Ingenieurs. A. L. Bijl — C. van Dam.
Eerste-teekenaar. F. J. Ummels.
Teekenaars 1ste kl. H. J. Mahieu — H. J. Köhler — L. de Koster — F. de Groot.
Chef der afdeeling Arsenaal. F. H. A. Greve, kapitein-luitenant ter zee.
Officier der artillerie. W. J. D. Postumus, luitenant ter zee 1ste kl.
Hoofd der pyrotechnische werkplaats. H. van Nie, luitenant ter zee 1ste kl.
Chef der afdeeling Werktuigbouw. J. W. M. Renken, hoofdofficier-machinist 2de kl.
Electrotechnisch ingenieur. B. W. A. Bijvoet (tijd.).
Chef der afdeeling Boekhouding, administrateur. C. J. Poortman ✠4.
Chef van den magazijnsdienst. L. W. J. van Knaape.
Griffier. L. Boon.
Commiezen. H. Ph. Kottman — A. J. J. M. van Gessel — J. Hendrikse — J. Stöcker — J. H. L. Trousselot — M. C. van Ballegooijen.
Adjunct-commiezen. C. Leeflang — R. de Kok — J. P. van Bommel.

Middelburg.

a. Commandement.

Commandant der marine. H. W. G. van Bleijswijk Ris ⊕ ✠, vice-admiraal.
Adjudant van den commandant en adjunct-chef van den staf der zeemacht. P. T. de Meester, luitenant ter zee 1ste kl.
Toegevoegd aan den commandant. S. van Ramshorst, luitenant ter zee 1ste kl.
Secretaris van den commandant. J. M. Tinga, officier van adm. 2de kl.
Chef van den staf der zeemacht. Jhr. H. K. B. Rendorp, kapitein-luitenant ter zee.
Chef van den geneeskundigen dienst. F. M. R. Schmitz (BL5), hoofdofficier van gezondheid 2de kl.
Hoofdofficier van administratie 2de kl., intendant der zeemacht. W. Obbes.
Hoofdofficier-machinist 2de kl. H. J. Schreuder.

b. 's Rijkswerf te Hellevoetsluis.

Directeur van 's Rijkswerf. Jhr. C. Rappard, hoofdingenieur, tevens chef der afdeeling Industrie.
Ingenieur. L. Troost.
Officier-machinist 1ste klasse. B. J. Velderman.
Eerste-teekenaar. P. C. Huisken.
Teekenaar 1ste klasse. G. H. Muis.
Chef der afdeeling Arsenaal. K. P. F. Schmitt, luitenant ter zee 1ste kl., tevens havenmeester der marinehaven en van de reede.
Chef der afdeeling Boekhouding, adjunct-administrateur. M. W. N. de Barbanson.
Chef van den magazijnsdienst. D. W. van Braambeek.
Griffier. C. van der Kellen.
Commiezen. E. Roodschild — J. W. Smith — H. A. van Vliet.
Adjunct-commies. W. Hoogvliet.

Marine-etablissement te Amsterdam.

Directeur. P. C. Coops (BV4), kapitein ter zee.
Chef der afdeeling Arsenaal. P. A. van Rees, kapitein-luitenant ter zee.
Officier-machinist der 1ste kl. A. J. Dijker.
Teekenaar 1ste kl. A. Verzeveldt.
Chef van het torpedo-atelier. C. J. Canters (D3) (EL5), kapitein ter zee titulair.
Toegevoegd aan den chef van het torpedo-atelier. H. de Vries, officier-machinist 2de kl.
Intendant der zeemacht, chef der afdeeling Centrale magazijnen van kleeding en levensmiddelen der marine. G. W. Erfmann, hoofdofficier van adm. 2de kl.
Toegevoegd aan den intendant. D. B. A. Franken, officier van adm. 2de kl.
Magazijnmeester van kleeding en levensmiddelen. P. H. Sluijter, officier van adm. 1ste kl.
Chef van den magazijnsdienst. J. P. Poelman.
Griffier. A. G. P. Philipse.
Hoofdcommiezen. C. Smit — J. W. Noë.
Commiezen. B. D. de la Houssaye — W. C. Bruggink.
Adjunct-commiezen. J. Meerens — P. R. de Klerk.

Werkzaam te Amsterdam.

Chef van den dienst der draadlooze telegrafie, tevens chef der opleiding tot monteur. J. A. Bland van den Berg, kapitein-luitenant ter zee.
Adjunct-chef van de militaire kustwacht. H. Nieuwenhuijs (A3), luitenant ter zee 2e kl.
Werkzaam bij de draadlooze telegrafie. G. J. Verwijnen, luitenant ter zee 1ste kl. — J. C. A. Scholte (BLC5), luitenant ter zee 2 kl.
Hoofd van het onderwijs bij de opleiding tot monteur. J. A. Brouwer (BLC4), luitenant ter zee 1ste kl.
Adviseur-scheikundige. Dr. J. C. A. Simon Thomas ✠4.
Scheikundige. Dr. F. H. van Leent.
Electrotechnicus. G. J. Kniphorst ✠.

Commandementen in stellingen en Staven der marine.

Stelling van den Helder.

Commandant. J. Soutendam (BV5), schout-bij-nacht.
Toegevoegd. J. Tissot van Patot, kapitein-luitenant ter zee, chef van den staf der zeemacht in de stelling van den Helder — A. R. Meijer, luitenant ter zee 1ste klasse, adjunct-chef alsvoren — E. G. de Wijs ✠ (BV) (DA5), hoofdofficier van administratie der 2de kl., intendant der zeemacht — A. J. P. Zonnevijlle, kapitein van den generalen staf — E. C. de Haan, kapitein der artillerie.

Stelling van de Monden der Maas en der Schelde.

Commandant. H. W. G. van Bleijswijk Ris ● ✠, vice-admiraal.
Toegevoegd. C. Fock ✠, kapitein ter zee, onder-commandant der stelling van Hellevoetsluis — jhr. H. K. B. Rendorp, kapitein-luitenant ter zee, chef van den staf der zeemacht te Middelburg — P. T. de Meester, luitenant ter zee 1ste klasse, adjunct-chef alsvoren — W. Obbes, hoofdofficier van administratie 2de klasse, intendant der zeemacht — L. C. Prey, kapitein van den generalen staf.

Aanneming.

Willemsoord. J. Dolk, officier van adm. 1ste kl., secretaris van den commandant der marine.
Amsterdam. D. Kaan, officier van adm. 1ste kl., belast met den administratieven dienst der marinekazerne.
Middelburg. J. M. Tinga, officier van adm. 2de kl., secretaris van den commandant der marine.

Rotterdam. . . . .
Leiden. C. L. van Buuren ✠, kapitein ter zee, directeur van de kweekschool voor zeevaart aldaar.
Dordrecht. J. H. van Trooijen, gepens. officier van adm. 1ste kl., tijdelijk administrateur bij de Adspirantenschool.

§ 3.

KORPS SCHEEPSBOUWKUNDIGE INGENIEURS DER MARINE.

Directeur van scheepsbouw. J. S. van Veen ⊕ ✠, 1 mei 1916.
Hoofdingenieurs. J. 't Hooft ✠4, 1 oct. 1905 — jhr. H. Rappard ✠, 1 dec. 1908 — J. van der Struyf ✠, 1 oct. 1914 — jhr. C. Rappard, 22 juni 1916 — jhr. M. Rappard ✠4, 27 april 1917 — J. C. S. Schokking, 1 april 1919.
Ingenieurs. H. Cop ⊕, 1 sept. 1880 [1]) — S. F. Monhemius, 11 febr. 1904 — E. J. Benthem, 6 mei 1910 [2]) — A. L. Bijl, 1 juli 1911 — L. Troost, 10 febr. 1919 — G. de Rooij, 24 febr. 1919 — C. van Dam, 16 juli 1919.

Electrotechniek.

Eerst-aanwezend electrotechnisch-ingenieur. W. F. Pot, 1 nov. 1916.
Ingenieurs. W. van der Meulen, 23 juni 1919 — B. W. A. Bijvoet, 8 dec. 1919 (tijd.).

Marine-bouwwerken.

Eerstaanwezend bouwkundig ingenieur. H. Hoekstra, 1 jan. 1917.

§ 4.

LOODSWEZEN, BETONNING, BEBAKENING EN VERLICHTING.

De wet van 20 aug. 1859 (St. 93), gewijzigd bij die van 6 april 1875 (St. 62), houdt bepalingen op den loodsdienst voor zeeschepen.
Het algemeen reglement op den loodsdienst en de bijzondere reglementen op den loodsdienst in de districten zijn vastgesteld bij kon. besl. van 22 jan. 1902 (St. 5). Die reglementen zijn sedert bij verschillende kon. besluiten gewijzigd. De tekst dier gewijzigde reglementen werd bekend gemaakt bij kon. besluit van 26 febr. 1916 (St. 89).

Inspecteur-generaal. J. W. A. F. van Maren Bentz van den Berg ⊕ ✠ (EL3) (KB2), schout-bij-nacht-titulair.

Inspectiën.

Eerste district (Eems).

Inspecteur. J. E. J. Eijbergen, gepens. luitenant ter zee 1ste klasse, Delfzijl.
Commissaris, tevens ontvanger der loodsgelden. H. Kuiper, Delfzijl.

Tweede district (Terschelling en het Vlie).

Inspecteur. W. F. van Erp Taalman Kip (K2), kapitein ter zee-titulair, Harlingen.
Commissarissen, tevens ontvangers der loodsgelden. A. Blom, Vlieland — H. W. Balfoort, Harlingen.
Commissaris. R. Dobbenga, Terschelling.
Bureelambtenaar. J. van der Meij, Harlingen.

Derde district (Texel).

Inspecteur. C. A. Dominicus (KB3) (OS5) (RA2), kapitein ter zee, Amsterdam.
Commissarissen, tevens ontvangers der loodsgelden. L. Wiersma, Willemsoord — J. van Dijk Blok, IJmuiden — C. van Krieken, Zaandam — G. Adriani, Amsterdam.

---

1) Sedert 1 jan. 1888 bij het korps voor memorie gevoerd.
2) Met 15 mei 1920 een jaar verlof buiten bezwaar van den lande.

Adjunct-commissarissen. J. Bakker, Amsterdam — C. P. van Diest, Willemsoord — D. Bakker, IJmuiden.
Bureelambtenaar. W. de Carpentier, Amsterdam.

Vierde en vijfde district (Goedereede, Maas en Brouwershaven).

Inspecteur. F. L. Rambonnet ✠, kapitein ter zee, Rotterdam.
Commissarissen, tevens ontvangers der loodsgelden. K. Raap ✠, Rotterdam — G. Bakker, Dordrecht — A. Woudstra, Brouwershaven (tevens waarn. te Zierikzee) — A. Schenk, Hellevoetsluis.
Commissarissen. J. Erkelens, Maassluis — C. G. van Mullem ✠, Rotterdam (titulair) — M. S. Kruisinga, Hoek van Holland.
Adjunct-commissarissen. P. C. van Diest, Rotterdam — G. J. Moerel, Hellevoetsluis — C. Vermeulen, Maassluis (tijd.)
Ontvanger der loodsgelden. H. Vruggink, Maassluis.
Bureelambtenaren. A. J. Advocaat, Rotterdam — J. H. F. T. A. Trijzelaar, id. — J. H. Ockhuizen, Maassluis (waarn.).

Zesde district (Monden der Schelde).

Inspecteur. A. J. Gooszen (BV4), kapitein ter zee (tit.), Vlissingen.
Commissarissen, tevens ontvangers der loodsgelden. H. J. Hoogen Stoevenbeld, Neuzen — A. Woudstra, Zierikzee. (waarn.).
Commissaris. P. J. Guttig, Vlissingen.
Ontvanger der loodsgelden. J. S. Theunissen, Vlissingen.
Commissaris, tevens ontvanger der loodsgelden voor de standplaats te Antwerpen. D. H. de Boer.
Ambtenaar voor opnemingswerk ten behoeve van het loodswezen, enz. G. J. Nauta, Vlissingen.
Bureelambtenaren. D. J. Scheffer, Vlissingen — C. Reus (tijd.).

Permanente commissarissen voor het gemeenschappelijk toezicht over de betonning, de bebakening en het loodswezen op de Schelde.

J. W. A. F. van Maren Bentz van den Berg ● ✠ (EL3) (KB2), schout-bij-nacht-titulair, inspecteur-generaal van het loodswezen, de betonning, bebakening en verlichting.
A. J. Gooszen (BV4), kapitein ter zee (tit.), inspecteur van het loodswezen, enz. in het zesde district.

Permanente commissarissen van toezicht op de betonning en verlichting der Eemsmonden.

J. E. J. Eijbergen, gepens. luitenant ter zee 1ste klasse, inspecteur van het loodswezen, enz. in het eerste district.
P. van Braam van Vloten, chef van den technischen dienst der kustverlichting.

§ 5.

HAVENMEESTERS DER MARINE.

Willemsoord. C. J. J. de Neve ✠ (S2), kapitein ter zee.
Hellevoetsluis. K. P. F. Schmidt, luitenant ter zee 1ste kl.

§ 6.

MILITAIRE RANGEN BIJ DE ZEEMACHT OPGEDRAGEN AAN PRINSEN VAN HET KONINKLIJK HUIS.

Vice-admiraal à la suite.

Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

§ 7.

KORPS ZEE-OFFICIEREN.

Vice-admiraals.

H. W. G. van Bleyswijk Ris ✠ ✠, 6 oct. 1919.
W. J. G. Umbgrove ✠ ✠4 (EL3) 6 oct. 1920.
C. J. G. de Booy (BV4), 10 oct. 1913 (titulair).

Schouten-bij-nacht.

J. Soutendam (BV5), 1 dec. 1918.
J. C. Bentz van den Berg, 1 oct. 1920.
J. W. A. F. van Maren Bentz van den Berg ✠ ✠ (EL3) (KB2), 1 nov. 1909 (titulair).

Kapiteins ter zee.

C. A. Dominicus (KB3) (OS5) (RA2), 1 aug. 1909.
A. C. Dunlop ✠ (M4), 16 dec. 1913.
J. F. Nijland (K2), 1 febr. 1915.
J. J. Oudemans ✠4 (D3), 1 maart 1915.
F. L. Rambonnet ✠, 1 oct. 1915.
C. L. van Buuren ✠, 1 juni 1916.
J. H. Zeeman, 16 aug. 1916.
J. W. F. J. de Wal ✠, 1 nov. 1916.
C. Fock ✠, 16 aug. 1917.
A. F. Gooszen ✠ (RA3), 1 febr. 1918.
A. W. Tirion, 1 april 1918.
F. H. baron van Dedem ✠ (DA5) (HM3) (OC4), id.
Jhr. J. H. O. van den Bosch (BLC4), 1 sept. 1918.
P. C. Coops (BV4), 6 oct. 1918.
C. D. de Haes (IK4), 1 nov. 1918.
C. T. Steffelaar ✠, 1 jan. 1919.
C. J. J. de Neve ✠ (S2), id.
K. F. Sluys ✠ (BL5) (BV3) (HSJ4), 16 april 1919.
B Schreuders, 1 juni 1919.
J. D. Albarda (D3) (HSJ4), 16 juli 1919.
Jhr. S. de Ranitz ✠ (D3) (EL5), 2 sept. 1919.
H. J. Albarda, 16 oct. 1919.
Jhr. J. C. F. von Mühlen (BA5) (BV4) (GMS5) (HSJ4) (KB4) (PFL5) (RA3) (VG4) (Z6), 1 dec. 1919.
D. E. Keus, id.
W. R. H. van Leersum, 1 sept. 1920.
G. J. te Winkel, 1 nov. 1920.
A. J. Gooszen (BV4), 16 oct. 1911 (titulair).
W. F. van Erp Taalman Kip (K2), 1 juni 1916 (titulair).
J. L. H. Luymes ✠ (BL5), 24 jan. 1919 (titulair).
H. W. A. Brans, 1 dec. 1919 (titulair).
C. J. Canters ✠4v (D3) (EL5), id. (titulair).

Kapitein-luitenants ter zee.

J. Tissot van Patot, 1 dec. 1916.
A. van der Sluis (BA5), 1 jan. 1917.
W. Lam (D3), 1 mei 1917.
F. H. A. Greve, 16 mei 1917.
C. A. Brugman, 1 febr. 1918.
J. A. Bland van den Berg, 16 maart 1918.
J. Voogd (BL5) (BLC4), 1 april 1918.
N. Maats, id.
C. Aronstein (A3), 1 jan. 1919.
L. J. Quant, id.
P. A. van Rees, id.
Jhr. H. K. B. Rendorp, id.
C. J. J. Beijnen, id.
A. F. Hansen, 16 april 1919.
H. B. L. Braam (GR4), id.
J. C. F. Hooykaas, id.
A. L. Boeser, 1 juni 1919.
A. M. Kan, 1 juli 1919.
G. L. Heeris, 16 juli 1919.
J. T. C. van Schreven, 1 aug. 1919.
Jhr. G. L. Schorer ✠4, 16 aug. 1919.
J. H. G. Kremer, 2 sept. 1919.
R. P. C. Spengler, 16 sept. 1919.
T. A. van Hengel, id.
G. J. W. Putman Cramer (A3) (DA3) (IK4) (RZ5) (SO4) (V4), 16 oct. 1919.

J. E. van Hoogenhuyze, 1 dec. 1919.
A. ten Broecke Hoekstra ✠ (EL5) (GMS3) (WZ3), id.
C. L. Schepp (EL5) (SMG3), id.
Mr. J. C. Jager ✠4 (Z6), id.
K. A. Telders ✠ (BV4) (D3), id.
J. A. E. Schenck de Jong, 1 aug. 1920.
J. C. Tollenaar, id.
H. P. Prillevitz, 1 nov. 1920.
N. J. van Laer, id.
J. J. M. Baart, 24 jan. 1919 (titulair).

Luitenants ter zee der 1ste klasse.

W. C. A. Vink, 16 oct. 1911.
E. M. Wissmann, id.
F. J. Witteveen (D3), id.
C. C. Kayser ✠4 (RA4), 1 jan. 1912.
H. J. Hartkamp, id.
A. Vos, 15 maart 1912.
O. Bender, 16 sept. 1912.
E. R. Schultz (BA5), 1 oct. 1912.
W. C. Canters, id.
H. M. Manikus, 10 oct. 1912.
Jhr. J. C. A. van der Wijck (BA5), 1 nov. 1912.
H. C. Louwerse (D3), 1 jan. 1913.
L. M. J. Gregory, 23 jan. 1913.
W. E. Wolterbeek Muller, id.
B. J. Heilbron, 1 april 1913.
W. Brandt, 1 mei 1913.
C. J. E. Brutel de la Rivière, 1 juli 1913.
J. F. Osten, 1 aug. 1913.
A. F. H. Dalhuisen (BV4), 28 aug. 1913.
R. H. Arntzenius, id.
B. Kruys, 2 sept. 1913.
R. H. Haantjens, 8 sept. 1913.
H. A. Romswinckel, 10 oct. 1913.
F. A. Buddingh, 1 dec. 1913.
C. Rühl, 16 dec. 1913.
M. J. Verloop, id.
J. Bosma, id.
J. de Graaff, 16 april 1914.
H. E. te Winkel, 16 mei 1914.
M. H. van Dulm, 1 juli 1914.
O. D. T. de Ridder, 1 aug. 1914.
A. van Hengel, id.
R. H. Wijmans, 15 aug. 1914.
A. Seret Az., 1 sept. 1914.
F. J. Heeris (D3), 12 sept. 1914.
D. Scalongne ✠ (BLC4), 1 febr. 1915.
J. P. Remijnse, 1 maart 1915.
J. J. Heilbron, id.
J. J. van Konijnenburg, id.
J. A. Brouwer (BLC4), id.
F. Diephuis, 14 aug. 1915.
D. J. baron van Lynden, 10 mei 1915.
T. Akkerman, id.
W. J. Smit, 1 juli 1915.
D. Vreede (KB5), 1 oct. 1915.
A. Vos, id.
J. C. M. Warnsinck, 1 nov. 1915.
W. Voorbeytel Cannenburg (NJ4), id.
J. J. Jentink, id.
J. J. van der Linden (Z6), 1 dec. 1915.
C. ter Poorten, 1 maart 1916.
P. J. Jager, 6 maart 1916.
K. P. F. Schmitt, 1 juni 1916.
F. A. Gastmann, 1 nov. 1916.
J. van Reede, 1 dec. 1916.
H. Keijser, 1 jan. 1917.
H. A. Gregory, id.
J. T. A. J. Bruinsma, 16 maart 1917.
F. W. Coster, 1 mei 1917.
T. L Kruys, 16 mei 1917.
J. S. C. Olivier, id.
A. W. Staverman, 16 aug. 1917.
J. J. Dikkers, 1 febr. 1918.
C. baron de Vos van Steenwijk ✠ (Z7), 16 maart 1918.
H. van Nie, 16 aug. 1918.
J. T. Furstner, 1 sept. 1918.
G. E. le Rütte, 1 nov. 1918.
W. J. D. Postumus, 1 jan. 1919.
P. Post Uiterweer, id.
H. Ferwerda, id.
J. A. V. Swenker, id.
J. A. Kruijs, 11 jan. 1919.
A. de Bruijne, id.
J. E. Meijer Ranneft, 6 maart 1919.
P. Eikenboom, 16 maart 1919.
W. K. Maurits, 1 april 1919.
H. Jolles, 16 april 1919.
C. E. L. Helfrich, id.
J. A. Sonnenberg, id.
H. J. van der Stad, id.
R. P. van de Wetering bijgenaamd de Rooij, 1 mei 1919.
J. W. H. Vogelzang, id.
C. T. Bollaan (A3), 1 juni 1919.
H. Vreedenberg, id.
C. C. F. Jager, id.
S. van Ramshorst, 16 oct. 1919.
K. van Aller, id.

J. I. Leutscher, 16 oct. 1919.
H. Spits, 24 dec. 1919.
J. Lagaaij, 1 febr. 1920.
G. J. Verwijnen, id.
C. Schlüter, id.
P. T. de Meester, id.
E. A. Vreede, id.
G. W. Stöve, 8 juni 1920.
J. B. H. Blom, 1 febr. 1920.
A. C. Wäkerlin, 1 april 1920.
A. C. van der Sande Lacoste, id.
Jhr. G. L. Wichers, id.
J. C. H. H. Mackay, 1 juni 1920.
C. Meijer, 1 juni 1920.
D. de Josselin de Jong (D3), id.
H. Nieuwenhuis, 1 juli 1919.
F. H. van Moorsel, 26 oct. 1920.
L. A. C. M. Doorman ✠, id.
K. W. F. M. Doorman, id.
A. R. Meijer, id.
C. J. baron van Asbeck, id.
G. E. V. L. Beckman, id.
P. A. Willemsen, id.
N. A. Rost van Tonningen, id.
L. F. Klaassen, id.

Luitenants ter zee der 2de klasse.

J. Fruin, 24 aug. 1912.
J. C. A. Scholte (BLC5), 23 aug. 1913.
J. G. van den Berg, id.
J. W. A. A. Heydt, id.
J. J. A. van Staveren, id.
H. J. Bueninck, id.
J. J. van der Have, id.
P. van Waasdijk, id.
H. Nieuwenhuys (A3), id.
W. A. de Jong (A3), id.
C H. Brouwer ⚙4v, id.
P. Koenraad, id.
J. F. L. Goedhart, 19 aug. 1914.
F. J. Backer, id.
Jhr. H. P. Coertzen de Kock, id.
M. A. A Winkler, id.
G. Th. J. Roorda, id.
J. W. G. van Hengel, id.
P. J. Feteris, id.
F. H. Agterbos, id.
L. G. L. van der Kun, id.
A. F. Kerbert, id.
J. Huijgens, id.
A. M. Hekking, id.
Jhr. C. W. Versluijs, id.
J. van der Feer, id.
H. Pitlo, id.
M. S. Wijnberg, id.
P. F. de Bruijn Tengbergen, 24 febr. 1915.
W. H. C. Hoog, 23 aug. 1915.
R. van Tijen, id.
J. W. Termijtelen, id.
P. J. M. Cikot, id.
A. G. Vromans, id.
A. H. N. Schregardus, id.
G. G. Bozuwa, id.
S. Woldringh, id.
P. B. M. van Straelen, 6 aug. 1916.
W. Gauw, 6 aug. 1916.
D. C. M. Hetterschij, id.
H. G. de Bruijne, id.
W. van den Donker, id.
G. W. Bruinsma, id.
P. J. Hendrikse, id.
C. W. Heringa, id.
P. van Popta, id.
A. E. Ernste, id.
J. van Leeuwen, id.
J. C. Cornelis, id.
J. Varkevisser, id.
H. C. Nieuwenhuisen, id.
C. A. Weemhoff, id.
R. A. de Zeeuw, 31 juli 1917.
A. S. Pinke, id.
J. H. Solkesz jr., id.
J. G. van Nauta Lemke, id.
W. F. van Langeveld, id.
J. L. K. Hoeke, id.
O. R. F. Immink, id.
L. J. Stoit Dijk, id.
Ph. A. Gallas, id.
J. J. Logger, id.
W. Th. C. Zimmerman, id.
C. Hellingman, id.
F. S. W. de Ronde, id.
W. Harmsen, id.
P. Kronenberg, id.
G. J. Ranneft, 9 oct. 1918.
B. M. van der Hoeven, id.
Jhr. T. M. van Suchtelen van de Haare, id.
J. B. Meijer, id.
J. Houtsmuller, id.
J. J. Wichers, id.
Jhr. W. Boreel, id.
J. F. Milders, id.
Jhr. E. J. van Holthe, id.

J. Schraver, 9 oct. 1918.
F. S. C. baron van Randwijck, id.
A. J. H. baron van Lijnden, id.
J. B. de Meester, id.
S. Kal, id.
W. H. Tetenburg, id.
W. F. H. Backer, id.
W. F. J. Fels, 21 dec. 1918.
J. J. C. C. Bennik, 16 nov. 1919.
J. A. Gauw, id.
J. F. Mahns, id.
E. E. B. Lacomblé, id.
H. A. Meijer, id.
F. H. Vermeulen, id.
F. C. de Ruijter de Wildt, id.
C. R. Merkus, id.
H. J. Suermondt, id.
J. van den Broek d'Obrenan, 16 nov. 1919.
J. J. L. Willinge, 5 oct. 1920.
J. Kuijper, id.
G. H. Ch. A. de Laive, id.
I. W. Reijnierse, id.
J. Th. Bonnerman, id.
A. J. Ramondt, 18 oct. 1920.
G. B. Salm, 5 oct. 1920.
K. G. Bron, id.
E. J. Borgesius, id.
H. Th. de Moulin, id.
H. Th. Hoffmann, id.
J. C. d'Engelbronner, id.
E. H. ten Broeke, id.
T. Vos, id.
A. L. Hazebroek [1]), 6 juli 1918 (titulair).

Luitenants ter zee der 3de klasse.

H. D. Lindner, 5 oct. 1918.
J. J. A. Schagen van Leeuwen, 16 aug. 1919.
F. J. Kist, id.
P. Rouwenhorst, id.
L. F. Bouman, id.
Jhr. N. J. C. Versluijs, id.
J. Brandligt, id.
A. C. H. Kuijck, id.
U. J. K. Versfelt, id.
J. F. P. Opwijrda, id.
J. J. Plieger, id.
J. A. L. Muller, id.
H. C. W. Moorman, id.
J. A. de Gelder, id.
Jhr. J. F. W. de Jong van Beek en Donk, id.
H. J. F. K. van den Arend, id.
P. J. G. Huijer, id.
J. Callenfels, 16 aug. 1919.
Jhr. G. A. Berg, id.
J. F. N. Tuijbens, 17 aug. 1920.
H. Th. de Booij, id.
F. Stam, id.
J. Tissot van Patot, id.
W. van Lier, id.
H. Witte, id.
Jhr. H. A. van Foreest, id.
Th. K. baron van Asbeck, id.
J. T. van Stuijvesant Meijen, id.
Th. Boelen, id.
H. van Schreven, id.
G. E. Rotgans, id.
G. Mante, id.
A. J. van Hemert, id.
F. J. van de Poll, id.
W. R. van der Ben, id.

Officier-vliegers bij den marine-luchtvaartdienst.

2de klasse.

H. M. Schmidt Crans, 1 nov. 1919.
W. Verploegh Chassé, id.
C. P. Auwerda, id.
P. van Lenning, 1 nov. 1920.
E. E. de Jong, 1 nov. 1920.
J. J. Mohr, id.
H. W. J. Doorn, id.
M. F. Elkerbout, id.

3de klasse.

F. Riechelmann, 16 sept. 1919.
B. Th. Brondgeest, id.
J. A. C. Broesder, 13 sept. 1920.
A. H. Zeldenrijk, id.
H. Mulder, 13 sept. 1920.
G. A. van Vloten, id.
P. F. L. I. van der Grinten, id.

1) Directeur van het stafmuziekkorps der Koninklijke Marine.

§ 8.

OFFICIEREN DER KONINKLIJKE MARINE-RESERVE.

De koninklijke marine-reserve werd opgericht ingevolge kon. besl. van 25 juli 1894 nº. 24 De regeling van het personeel, vastgesteld bij kon. besl. van 7 sept. 1896 nº. 23, werd gewijzigd bij kon. besl. van 1 juli 1905 nº. 58.

Voor officier der koninklijke marine-reserve komen in aanmerking eervol ontslagen zeeofficieren, alsmede stuurlieden der Nederlandsche handelsvloot, die aan de in bovenbedoelde regeling gestelde eischen voldoen. Zij worden door de Koningin benoemd en volgens bij de wet vastgestelde regelen bevorderd, ontslagen en gepensionneerd. Aan de luitenants ter zee kan door de Koningin, op hun verzoek, vergund worden de reservevlag als natie-vlag op het schip onder hun bevel te voeren.

Buitengewone luitenants ter zee der 1ste klasse.

H. J. Boldingh, 1 maart 1906.
T. P. van den Bergh, 1 aug. 1919.

Luitenants ter zee der 1ste klasse.

D. van den Ent, 11 febr. 1915 [1]).
J. R. Scholten, id. [1]).
J. B. van Meeuwen, 5 aug. 1915 [1]).
C. E. Plugge, id. [1]).
J. J. Moret (AV3) (EL5), 19 febr. 1916.
C. W. Koenderink, 16 oct. 1916 [1]).
R. W. Braun, id. [1]).
M. A. Hooykaas, id. [1]).
G. H. Ruhaak, 1 oct. 1918 [1]).
J. F. Noorthoorn van der Kruyff, id. [1]).
T. T. de Boer, id. [1]).
D. P. B. Visser, 16 nov. 1918.
H. J. M. Kuymans, id. [1]).
H. Regoort, id. [1]).
W. P. van Meerkerk, 3 febr. 1920.

Luitenants ter zee der 2de klasse.

J. C. Bender, 1 juli 1909.
A. D. Verschuur, 1 sept. 1909 [1]).
P. H. van Couten Piccardt Wieringa, id.
H. G. J. ter Marsch, 16 jan. 1910 [1]).
E. Vernes, 1 oct. 1910. [1])
J. K. Versteeg, 1 febr. 1911.
L. A. Mulder z.n. deRochefort Mulder, id.
L. J. Turfboer, 1 mei 1911.
A. W. Fischer, id.
R. Borst, 10 juli 1911. [1])
M. F. Mörzer Bruyns, id.
J. C. A. L. de Vries, 16 oct. 1911. [1])
C. B. Braat, id. [1])
A. Vertregt, 16 april 1912.
W. F. van Wijk, 16 juli 1912.
N. S. Hartog, 16 sept. 1912. [1])
J. W. de Roever, 1 nov. 1912.
K. Pauw, id. [1])
G. J. de Kup, id.
H. Vos, 1 jan. 1913.
J. ten Klooster, 2 mei 1913. [1])
G. J. de Jonge, 1 juli 1913. [1])
J. Seijffert, id.
J. J. Jager, 1 juli 1914.
B. F. A. Fohren, id.
J. W. de Jong, 1 juli 1914.
P. Slof, id.
H. L. Oudenhoven, 1 dec. 1914.
A. Groustra, id.
J. Hamersma, id.
A. Dubois, id.
J. G. H. Leffers, id.
G. J. van Luik, 16 oct. 1915.
J. M. Moerdijk, 19 febr. 1916.
J. H. Hollaar, 1 maart 1916.
G. A. Schoehuizen, 1 mei 1916.
P. J. Bakker, 16 oct. 1916.
G. Butter, id.
U. Udema, id.
H. J. H. Meijer, 1 jan. 1917.
A. de Haan, id.
J. van der Meer, id.
W. J. van der Horst, 16 april 1918.
P. A. J. Prinsen, id.
T. Luidinga, id.
W. van Hemert, 1 juni 1918.
J. Schoehuizen, 1 juli 1918.
C. H. P. Coster, id.
L. den Hoedt, 1 oct. 1918.
H. J. Bouman, 11 febr. 1919.
A. Hessing, 16 juni 1919.

1) Heeft vergunning om op het Nederlandsch koopvaardijschip, thans onder zijn bevel, de reserve-vlag als natie-vlag te voeren.

A. Rommel, 1 aug. 1919.
A. Karsdorp, id.
V. H. Augspurg, 1 oct. 1920.
K. Visser, 1 nov. 1920.

Adelborsten der 1ste klasse.

P. Harder, 12 jan. 1916.
J. J. Vuijk, id.
P. Beurslag, 1 juli 1916.
C. H. Vellenga, id.
D. de Boer, id.
M. A. van der Est, id.
C. P. van Diest, 9 jan. 1917.
J. de Vries, id.
A. Steen, id.
A. J. H. van Kappen, 26 april 1917.
F. W. Hagedoorn, 1 juli 1917.
H. Panjer, id.
G. H. ter Poorten, 7 aug. 1917.
J. C. Schnetler, 10 jan. 1918.
J. de Visser, id.
J. D. Jibben, 16 april 1918.
A. Boosman, 11 febr. 1919.
J. C. van den Tol, 1 maart 1919.
H. van Herwerden, 20 mei 1919.
J. W. F. Nanninga, id.
J. Lüske, 1 oct. 1919.
G. Mulder, id.
P. D. Deylius, 1 dec. 1919.
W. E. F. Hazebroek, 16 dec. 1919.
J. Lagas, 13 jan. 1920.
J. Goos, id.
J. P. Willemse, id.
F. W. Groot, id.
M. J. van der Burgt, 1 febr. 1920.
J. van der Meer, 16 mei 1920.
J. Ossewaarde, 6 juli 1920.
H. W. Hemmes, id.
H. J. C. Mojet, 16 oct. 1920.

Buitengewone adelborsten.

P. D. van der Veer, 1 jan. 1916.
G. C. Voorrips, 1 juli 1917.
P. C. van Diest, 1 febr. 1918.
L. Stobbe, 6 juli 1918.
F. Ekamp, id.
R. J. L. Brouwer, id.
S. E. Schipper, id.
J. W. van der Weijde, 1 febr. 1919.
J. M. H. W. Boekhorst, id.
F. P. Roest, 1 febr. 1919.
J. Aarents, id.
T. C. van Drimmelen, 1 juli 1919.
J. P. de Vries, id.
J. J. Hellinga, id.
H. J. Landsman, 1 jan. 1920.
D. J. Kommer, id.
P. F. M. van de Lint, id.
P. A. Rueck, 1 juli 1920.

§ 9.

KORPS MARINIERS.

Het gedeelte van het korps, niet behoorende tot de rol van Hr. Ms. oorlogsbodems en marinekazernes, vormt een afdeeling te Rotterdam.

Kolonel.

C. P. van Borselen ✠ (GMS5), 1 sept. 1920 [1]).

Luitenant-kolonels.

P. S. Groen, 1 febr. 1917.
J. G. Grúschke, 1 sept. 1920.

Kapiteins.

J. Oele, 1 sept. 1912.
V. F. M. IJssel de Schepper ✠, 6 maart 1913.
P. van Werdt, 1 april 1913.
H. baron van Hemert tot Dingshof, 20 oct. 1913.
L. Spiegelberg, 1 maart 1915.
G. J. van Loenen, 1 juli 1915.
C. J. O. Dorren, id.

Eerste-luitenants.

H. F. J. M. A. von Frijtag Drabbe, 1 sept. 1920.
T. C. W. Michaëlis, 1 sept. 1920.
F. Lugt, id.

Kapitein-kwartiermeester. 1

1) Inspecteur van het korps.

§ 10.

GENEESKUNDIGE DIENST DER ZEEMACHT.

Tot officier van gezondheid der 2de klasse kunnen worden benoemd 1°. Nederlanders, die aan een Nederlandsche universiteit den titel van arts hebben verkregen, tegen genot eener premie van ten hoogste *f* 1500 voor ieder jaar dienstverband als officier van gezondheid, mits zij zich als zoodanig verbinden voor ten minste 2 en ten hoogste 7 jaar; zij, die eene verbintenis sluiten van minder dan 7 jaren, kunnen hun verband éénmaal dan wel meerdere malen met 1 of meer geheele jaren verlengen, met dien verstande, dat het gestelde maximum van 7 jaren niet mag worden overschreden, zullende dit verlangen slechts kunnen geschieden vóór dat de loopende verbintenis geeindigd is; zij genieten alsdan voor elk jaar, waarmede zij hun verband verlengen eene premie, gelijk aan de jaarpremie, welke zij bij hun indiensttreden ontvangen hebben; 2°. studenten in de geneeskunde aan de Nederlandsche universiteiten en zij, die bevoegd zijn om zich aan eene Nederlandsche Universiteit in de faculteit der geneeskunde te laten inschrijven die, overeenkomstig het reglement, vastgesteld bij kon. besluit van 21 sept. 1920, n°. 78, in opleiding zijn genomen, tegen genot eener subsidie van *f* 10.000 en die, aan een der universiteiten voornoemd, den titel van arts hebben verkregen. Jaarlijks in de maand augustus wordt in de Staatscourant bekend gemaakt hoeveel studenten kunnen worden aangenomen. Omtrent de verdere vereischten voor de toelating, de wijze van uitkeering van het subsidie en de verplichtingen van de studenten wordt verwezen naar voornoemd reglement, waarvan kosteloos exemplaren te verkrijgen zijn aan het Departement van Marine.

Tot burger-apotheker kunnen bij eventueele vacature worden benoemd Nederlanders, die aan een Nederlandsche universiteit den titel van apotheker hebben verkregen.

Inspecteur.

J. Vorstman ✠4 ✠, 1 nov. 1915.

Hoofdofficieren van gezondheid der 1ste klasse.

J. D. Bryan, 1 jan. 1919.
F. M. R. Schmitz (BL5), 1 nov. 1920.

Hoofdofficieren van gezondheid der 2de klasse.

P. J. Vastenou, 1 jan. 1919.
W. A. de Looze, 1 oct. 1920.
D. J. Vrijdag, 1 oct. 1920.

Officieren van gezondheid der 1ste klasse.

Dr. R. A. Tange ✠, 16 juli 1905.
L. H. F. Breedvelt ✠, 1 maart 1906.
H. R. Vorst, 21 mei 1908.
C. G. Tichelaar, 6 dec. 1908.
A. G. Theunisse, 21 febr. 1909.
Dr. H. F. Minkema, 6 dec. 1909.
J. Bosman, 21 dec. 1909.
Dr. F. H. ter Poorten (KB4), 26 juli 1911.
H. J. M. Laurense, 1 juli 1912.
J. Versteeg, 15 april 1913.
J. F. Hulk ✠, 10 sept. 1913.
D. B. Jochems (RA4), 16 april 1914.
J. J. Louwerse (A3), 15 aug. 1914.
P. J. van Driel, 4 april 1915.
P. G. F. H. M. A. Vermast, 1 mei 1915.
J. Boosman (RA4), 14 aug. 1915.
Dr. G. W. Bakker, 26 juni 1916.
W. Reilingh, 16 juli 1916.
J. M. A. J. H. von Freijtag Drabbe, 1 aug. 1916.
R. A. F. Lach de Bère (RA4), 16 oct. 1916.
L. Hendriks, 21 aug. 1917.
P. van den Nieuwenhuizen, 16 april 1918.
P. de Mooij, 26 juni 1918.
J. W. F. M. de Smit, 1 aug. 1918.
F. J. L. Woltring, 4 juli 1919.
J. W. Vos, 26 nov. 1919.
W. J. Bronsveld, 6 maart 1920.
H. H. van der Meer, id.
J. A. van Huizen, 16 maart 1920.
W. Dooren, 21 juli 1920.
C. W. Bottema, id.
A. J. F. Thorbecke, id.
G. C. van Nieuwenhuizen, id.
J. Ris, 1 sept. 1920.

Officieren van gezondheid der 2de klasse.

Dr. F. J. H. van Deinse, 1 juni 1917.
S. L. Anholt, 2 juli 1917.
V. M. J. Kettlitz, 2 juli 1917.
E. P. Hartlieb, 4 jan. 1918.

P. Meerburg, 1 maart 1918.
P. J. Huldy, 3 april 1918.
Dr. P. H. T. Meijering, 1 mei 1919.
P. H. M. de Roo, 16 maart 1920.
I. Buskop, 1 mei 1920.
G. C. van den Heuvel, 16 juni 1920.
H. F. Hoekstra, 26 juli 1920.

Apotheker der 1ste klasse. K. Spoon, 1 nov. 1908.
Burger-apothekers. H. W. van Urk, 16 nov. 1911 — M. Wagenaar, 1 nov. 1916.

Hospitaal te Willemsoord.

Hoofdofficier van gezondheid der 1ste klasse. J. D. Bryan.
Hoofdofficier van gezondheid der 2de klasse. P. J. Vastenou.
Officieren van gezondheid der 1ste klasse. Dr. R. A. Tange ✠ — L. H. F. Breedvelt — F. H. ter Poorten (KB4) — D. B. Jochems (RA4) — W. Reilingh — J. W. F. M. de Smit.
Burger-apothekers. H. W. van Urk — M. Wagenaar.
Administrateur. J. Rotgans, officier van administratie der 1ste klasse.

§ 11.

ADMINISTRATIE BIJ DE ZEEMACHT.

In de behoefte aan officieren van administratie der 3de klasse wordt voorzien door benoeming tot dien rang van adspirant-administrateurs, die bij het Koninklijk Instituut voor de Marine hunne opleiding voor de administratie bij de zeemacht hebben genoten (zie blz. 401).

Hoofdofficieren van administratie der 1ste klasse.

N. J. J. van Rijn van Alkemade ● ✠4, 16 nov. 1911 [1].
J. F. de Hart ✠, 1 aug. 1916.

Hoofdofficieren van administratie der 2de klasse.

E. G. de Wijs ✠ (BV4) (DA5), 16 maart 1916.
G. W. Erfmann, 1 mei 1918.
W. Obbes, 1 maart 1920.
J. R. J. de Raadt, id.

Officieren van administratie der 1ste klasse.

G. H. Hamersma, 1 juni 1909.
Mr. G. J. Jutte, 1 nov. 1909 [2].
H. P. Winkelman, 1 jan. 1911.
P. A. Kempen (KB4), 23 sept. 1911.
P. M. Schreuders, 16 nov. 1911.
W. L. G. J. F. Cramer von Baumgarten, id.
P. A. Snellen van Vollenhoven (BV3), 16 dec. 1911.
H. B. van Dam, 1 juli 1912.
J. K. W. Franssen, 1 sept. 1912.
D. Kaan, id.
L. Hollaar, 16 nov. 1912.
J. Dolk, 2 febr. 1913.
E. G. P. van Sijpveld, 20 dec. 1913.
H. Riem, 21 nov. 1914.
T. Meijer, 1 juli 1914.
D. Tollenaar, 1 aug. 1914.
W. H. Heeris, 16 febr. 1916.
J. H. A. Boertje, 16 maart 1916.
P. H. Sluijter, id.
J. Rotgans, 16 nov. 1918.
P. J. Dikkers, 16 dec. 1918.
T. A. Appels, 1 juli 1919.
A. J. Teljer, 16 juli 1919.
H. G. Gerdes, 1 aug. 1919.
B. van Erp Taalman Kip, 1 nov. 1919.
C. C. Krieger, 1 maart 1920.
H. P. Verschuur, 25 oct. 1920.

Officieren van administratie der 2de klasse.

A. A. Lagaaij ✠, 2 aug. 1909.
Mr. G. H. van Driel, id.
J. G. van Kregten, 21 aug. 1910.
A. van Houte, 21 aug. 1910.
M. J. Kruijs, id.
F. A. Kuhn, 24 aug. 1912.

1) Lid van het Hoog Militair Gerechtshof; gevoerd boven de sterkte.
2) Fiskaal zeekrijgsraad te Willemsoord; boven de sterkte.

J. W. Goossens, 24 aug. 1912.
G. J. Jöbsis, 23 aug. 1913.
H. F. Beekkerk van Ruth, 19 aug. 1914.
D. B. A. Franken, id.
J. C. N. Walter, id.
J. Nottrot, 23 aug. 1915.
J. M. Tinga, 6 aug. 1916.
W. Baars, id.
C. Jansen, 7 aug. 1917.
M. J. C. Klaassen, 7 aug. 1917.
J. Oosterhuis, id.
A. J. Poll, 21 aug. 1918.
A. Lensvelt, id.
A. A. C. Bol, id.
J. A. Deelder, 19 aug. 1919.
L. A. van Houte, id.
C. J. Grijseels, 25 aug. 1920.

Officieren van administratie der 3de klasse.

F. T. van Rijn, 6 aug. 1918.
H. J. G. van Giessen, 16 aug. 1919.
M. van der Vliet, id.
F. H. J. van Harten, id.
J. Chr. Beugelink, 17 aug. 1920.
A. A. Wijt, id.
A. J. G. Stadhouders, id.
R. J. Brünner, id.

§ 12.

OFFICIEREN-MACHINIST BIJ DEN MARINE-STOOMVAARTDIENST.

In de behoefte aan officieren-machinist der 3de klasse wordt voorzien door benoeming tot dien rang van adspirant-machinisten, die bij de Adspirantenschool te Dordrecht en bij het Koninklijk Instituut voor de marine hunne opleiding hebben genoten.

Hoofdofficier-machinist der 1ste klasse.

J. de Winde ✠, 1 maart 1920.

Hoofdofficieren-machinist der 2de klasse.

G. A. Gall, 1 mei 1918.
K. C. W. E. Hantzsch, 1 sept. 1919.
H. J. Schreuder, 1 sept. 1919.
J. W. M. Renken, id.

Officieren-machinist der 1ste klasse.

B. J. Velderman, 1 juli 1913.
D. Bedeaux, 1 oct. 1913.
A. W. van Doorn, 1 mei 1914.
J. H. Voorthuijzen, 14 aug. 1915.
J. C. Poleij, 16 nov. 1915.
J. van Meurs, 1 jan. 1916.
C. P. Kaptein, 1 mei 1916.
C. Wapenaar, id.
J. van Eck, id.
C. F. E. Smith, id.
J. Staal, id.
A. J. Dijker, 1 dec. 1916.
H. Steensma ✠, 1 febr. 1917.
J. D. Smit, 1 sept. 1917.
H. van der Linde, 1 oct. 1917.
J. J. Montanus, 1 febr. 1918.
J. J. van Wijk, 1 mei 1918.
W. van der Gaag, 1 juni 1918.
G. C. Carrière, 1 aug. 1918.
H. Schneider, 1 dec. 1918.
A. C. van der Haagen, id.
E. Maas, id.
J. Zeilstra, id.
W. A. Swart, id.
F. H. Heukelman, 16 april 1919.
J. A. Rietdijk, 21 juli 1919.
J. Smit, id.
J. A. Lanz, id.
H. G. L. Yaux, id.
F. A. Bouman, 1 sept. 1919.
M. Ouwehand, 2 maart 1920.
W. Wiegel, id.
J. Jongepier, id.
W. J. Mantz, 1 oct. 1920.

Officieren-machinist der 2de klasse.

J. Gestel, 1 oct. 1913.
A. H. Voetelink, id.
A. P. Noorlander, 16 juli 1914.
D. W. Claasen, 16 aug. 1914.
W. G. M. Brouwer, 2 jan. 1915.
M. H. van der Hoeven, 23 sept. 1915.
L. A. Meijer, id.
W. Brouwer, 1 dec. 1915.

H. L. E. van Gelder, 31 jan. 1916.
J. van der Brugge, 1 jan. 1916.
K. van Dorsten, 1 april 1916.
W. C. Gort, id.
E. I. J. Nandorff, id.
D. M. Bot, 17 aug. 1916.
J. W. Elbers, id.
G. A. W. Wagenaar, id.
W. G. Jacobs, id.
G. J. de Groot, id.
M. van der Hart, 10 mei 1917.
C. van Leijden, id.
K. W. van der Veen, id.
J. H. Klingen, id.
A. van der Harst, 16 juli 1917.
C. van der Linde, 1 sept. 1917.
H. P. Millaard, 1 oct. 1917.
N. M. de Vos, 1 febr. 1918.
J. J. Oltmans, 1 mei 1918. [1])
H. de Vries, id.
L. W. Zaaijer, 1 juni 1918.
F. K. Küpper, 1 aug. 1918.
J. Walrave, 1 sept. 1918.
G. J. H. Verbeek, 1 mei 1919.
W. F. Knoppers, id.
D. W. Kwak, id.
K. J. Metz, id.
I. C. Vermeer, 21 juli 1919.
W. Dollekamp, id.
F. Damave, id.
R. de Vries, id.
G. M. Feij, id.
C. F. J. Heitz, 21 oct. 1919.
W. N. Bart, id.
F. B. Crane, id.
C. B. Eenhoorn, id.
H. Zeilstra, id.
G. van Noortwijk, 1 febr. 1920.
J. van de Velde, id.

Officieren-machinist der 3de klasse.

P. van den Bos, 16 jan. 1915.
L. G. R. van Schie, 21 aug. 1915.
P. Loekemeijer, id.
H. J. Oldemans, 23 sept. 1915.
J. Terpstra, 20 aug. 1916.
P. J. Stroo, id.
J. Bottema, id.
G. A. Vermeulen, id.
J. G. Blom, 10 mei 1917.
D. Houthuysen, 16 aug. 1917.
F. Fokkema, id.
W. Moree, id.
J. ten Cate, id.
T. Talboo, id.
M. P. J. Pover, id.
K. Bolk, id.
C. de Groot, id.
A. Pezie, id.
J. A. de Veer, id.
H. Dollekamp, id.
G. den Hertog, id.
S. Jaring, id.
J. Mertens, id.
W. C. Eikendal, id.
H. van der Brugge, id.
A. A. Roosa, id.
J. Verduijn, id.
B. Zietse, id.
J. A. W. van der Laan, 16 aug. 1917.
J. D. Bruinier, id.
W. F. H. Riecker, id.
G. Branderhorst, id.
J. J. van Eijk Menkman, id.
A. J. Gelderblom, id. [2])
W. van Leeuwen Hkz., id.
H. P. Allaries, id.
Y. L. de Vries, id.
J. van Rugge, id.
L. C. Koolen, id.
A. D. Jongkees, id.
J. N. Kramer, id.
W. J. Dalinghaus, id.
G. H. Klazinga, id.
M. Kemp, id.
J. C. Hamilton, id.
A. van Strij, id.
J. Pronker, id.
D. S. Gaastra, id.
H. J. Takens, id.
C. Stadhouders, id.
J. Kooijman, id.
W. van Leeuwen Hermanusz., id.
G. A. Dijkstra, id.
H. de Vries, id.
J. C. van Pappelendam, id.
H. G. van Niel, id.

1) Een jaar verlof buiten bezwaar van den lande.
2) 1 juli 1920 ter beschikking van den Minister van Oorlog als tijdelijk ingenieur bij het wapen der genie.

W. M. Zietse, 16 aug. 1917.
F. C. P. Mallee, id.
A. Roos, id.
H. C. A. Roosa, id.
F. A. A. Jasperse, id.
H. van der Hilst, id.
A. J. Tijmensen, id.
M. de Vries, id.
G. de Jongh, id.
W. F. C. Cramer, id.
F. H. Buijs, id.
P. B. Behage, id.
A. J. Zijlstra, id.
H. C. Timmers, id.
J. van der Heijden, id.
D. J. Monté, id.
L. Waasdorp, id.
J. H. van de Laar, id.
B. B. Louis, id.
H. Uurbanus, id.
J. N. Gons, id.
M. J. A. van Iersel, id.
A. A. C. Kramer, id.
C. de Vries, id.
L. C. Lagaaij, id.
J. A. Steernberg, id.
M. Kraal, id.
H. Riemers, id.
P. Guilonard, id.
T. Veerman, id.
W. Polderman, id.
U. Hempenius, id.
J. C. Piek, id.
H. J. Maas, id.
A. Govers, id.
G. W. J. Massa, id.
C. M. van de Velde, id.
W. P. Plantenberg, id.
J. J. van der Eijk, id.
C. A. Vos, id.
H. W. Poldermans, id.
C. L. H. Vincken, id.
P. N. Vreeken, id.
H. Woudenberg, id.
P. Vlam, id.
A. S. Faber, id.
S. G. Barendregt, id.
J. Dijkstra, id.
J. G. Charmes, 16 aug. 1917.
J. van der Wiele, id.
B. J. Kimmel, id.
F. J. Siegenthaler, id.
J. Moerer, id.
H. J. Hofland, id.
A. Delfos, id.
H. L. ten Cate, id.
A. E. de Jong, id.
J. W. Holterman, id.
C. van der Linden, id.
E. Wijvekate, id.
W. D. van Os, id.
J. van Sandwijk, id.
F. Bussemaker, id.
A. J. Krom, id.
W. H. Kam, id.
J. F. H. Grondhout, id.
D. A. van Steenbergen, id.
L. de Wilde, 1 mei 1918.
A. J. Romijn, id.
W. de Jong, 6 aug. 1918.
G. H. Rietveld, id.
J. B. Berck, id.
T. A. Sizoo, id.
H. Buter, id.
N. A. Gons, id.
T. C. van der Sterre, id.
H. B. R. Boosman, 16 aug. 1919.
G. A. J. Veen, id.
J. Verschoof, id.
J. Jaring, id.
E. van der Woude, id.
C. J. de Witte, id.
A. H. Posthuma, id.
K. G. J. Lugten, id.
A. A. Bruins, id.
H. Embroek, id.
A. J. Korff, id.
A. Broere, id.
A. Hoogkamer, id.
H. Gorter, id.
A. de Jong, 1 april 1920.
D. van Leeuwen, 17 aug. 1920.
H. de Roode, id.
S. P. Visser, id.
J. van Otteren, id.
C. Goossens, id.

§ 13.

COMMISSIEN TOT HET EXAMINEEREN VAN OFFICIEREN.

Commissie tot het examineeren voor den rang van luitenant ter zee der 1ste klasse.

G. F. Tydeman ⊕ ✠4 (D2*a*) (DC2) (EL3) (KB2) (M5) (RZ2), gepens. vice-admiraal, inspecteur van het militair onderwijs bij de zeemacht, *voorzitter.*
C. L. van Buuren ✠, kapitein ter zee, *permanent lid.*
F. H. baron van Dedem ✠ (DA5) (HM3) (OC4), kapitein ter zee, inspecteur van den marine-torpedodienst.
J. J. M. Baart, kapitein-luitenant ter zee titulair, waarn. inspecteur van de marine-artillerie.
A. van Hengel, luitenant ter zee 1ste kl.
H. Spits, luitenant ter zee 1ste kl.
J. A. Brouwer, luitenant ter zee 1ste kl.
H. Riem, officier van administratie 1ste kl.
J. Jongepier, officier-mach. 1ste kl.
H. J. Boldingh, leeraar bij het Kon. Instituut voor de marine te Willemsoord.

Commissie tot het examineeren voor den rang van officier van administratie der 1ste klasse.

G. F. Tydeman (zie boven), gepens. vice-admiraal, *voorzitter.*
J. F. de Hart ✠, hoofdofficier van administratie 1ste kl.
H. Riem, officier van adm. 1ste kl.
J. G. van Kregten,, officier van adm. 2de kl.
Dr. J. C. A. Simon Thomas ✠4, adviseur-scheikundige bij de marine.
W. Voorthuijsen, leeraar in vee- en vleeschkeur bij het Kon. Instituut voor de marine te Willemsoord.

Commissie tot het examineeren voor den rang van officier-machinist der 2de klasse.

G. F. Tydeman (zie boven), gepens. vice-admiraal, *voorzitter.*
H. J. Schreuder, hoofdofficier-machinist 2de kl.
J. W. M. Renken, hoofdofficier-machinist 2de kl.
H. Spits, luit. ter zee 1ste kl.
H. Riem, officier van administratie 1ste kl.
G. J. van Donk, officier-machinist 1ste kl.
Dr. J. C. A. Simon Thomas ✠4, adviseur-scheikundige bij de marine.

Commissie tot het examineeren voor den rang van officier-machinist der 3de klasse.

G. F. Tydeman (zie boven), gepens. vice-admiraal, *voorzitter.*
A. W. Tirion, kapitein ter zee.
H. Riem, officier van adm. 1ste kl.
B. Schurink, gepens. officier-machinist 2de kl., technisch ambtenaar.
F. Fokkema, officier-machinist 2de kl.
C. van de Putte, leeraar aan de adspirantenschool der marine.
J. van Kleef, leeraar id.
H. van Couwelaar, leeraar id.
E. J. Groteudorst, oud-leeraar aan de marine-machinistenschool.

§ 14.

KONINKLIJK INSTITUUT VOOR DE MARINE.

Het Koninklijk Instituut voor de marine te Willemsoord is bestemd tot opleiding van jongelingen tot *a.* zeeofficier; *b.* officier-machinist (voortgezette opleiding der adspiranten-machinist);

c. officier der mariniers; *d.* officier van administratie. Jaarlijks wordt in de maand maart in de Nederl. Staatscourant aangekondigd hoeveel jongelingen kunnen worden geplaatst als adelborst en als adspirant-administrateur. Voor toelating van jongelingen op het Instituut als adelborst of adspirant-administrateur wordt vereischt: 1°. dat zij Nederlander zijn; 2°. op 1 september van het jaar waarin de toelating geschiedt, nog geen 20 jaar oud zijn; 3°. bij geneeskundig onderzoek voor den dienst bij de zeemacht geschikt zijn bevonden; 4°. in het bezit zijn van een getuigschrift van voldoend afgelegd eindexamen eener hoogere burgerschool met vijfjarigen cursus of van een getuigschrift van voldoend afgelegd examen, bedoeld in art. 123 der Hooger-onderwijswet; òf, voor zooveel betreft de candidaten voor adelborst: van een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën in de faculteit der geneeskunde of der wis- en natuurkunde, of van een diploma van voldoend afgelegd propaedeutisch examen, als bedoeld in de artikelen 8 tot en met 14 van het kon besl. van 4 juli 1905 (St. n°. 227); — en voor zooveel betreft de candidaten voor adspirant-administateur: van een getuigschrift van bekwaamheid tot universitaire studiën in de faculteit der godgeleerdheid, der rechtsgeleerdheid, der letteren en wijsbegeerte, der geneeskunde of der wis- en natuurkunde; of van een getuigschrift van voldoend afgelegd eindexamen van een der door den Minister van Marine aan te wijzen openbare of bijzondere handelsscholen met 2-jarigen cursus (waaraan ten grondslag ligt eene hoogere burgerschool met 3-jarigen cursus). De aanneming geschiedt zonder examen, na rangschikkingsonderzoek door eene commissie van aanneming. Als bijdrage in de kosten van de driejarige opleiding van een adelborst en van de driejarige voortgezette opleiding van een adspirant-machinist is verschuldigd *f* 600, en van de tweejarige opleiding van een adspirant-administrateur *f* 400. De cursussen voor opleiding tot zeeofficier en officier der mariniers duren drie jaren, die voor opleiding tot officier van administratie twee jaren. Een adelborst of adspirant-administrateur mag niet dan bij hooge uitzondering langer dan twee jaren in hetzelfde studiejaar doorbrengen. Ten aanzien van de voorwaarden van aanneming, enz. wordt verwezen naar het reglement, dat kosteloos bij het Departement van Marine, het Instituut en de directiën der marine te verkrijgen is.

Commandant en directeur van het onderwijs. J. J. Oudemans (D3), kapitein ter zee.

Eerste-officier. C. J. O. Dorren, kapitein der mariniers, belast met de leiding van en het toezicht op de militaire vorming en opvoeding van de adelborsten, adspirant-administrateurs en adspirant-machinisten en het daaraan verbonden onderwijs.

Officieren met het onderwijs belast. G. E. le Rütte, luit. ter zee 1ste kl., torpedokennis — . . . ., zeevaartk., oceanographie, meteor. en sterrenkunde — . . . ., stoomwerktuigkunde — H. Spits, id., practische zeevaartk. en pract. scheepsb. — M. H. van Dulm, id., zee-artillerie — P. Post Uiterweer, id., zeevaartk., oceanographie, meteorologie en sterrekunde — H. Zeilstra, officier-machinist 2de kl., stoomwerktuigkunde — . . . . id. — H. Riem, officier van adm. 1ste kl., militair recht en staatsinrichting — J. G. van Kregten, officier van adm. 2de kl., administratie, comptabiliteit, staatsinstellingen en land- en volkenk. van Ned.-Indië.

Officieren van dienst. W. F. van Langeveld, luitenant ter zee 2de kl. — D. C. M. Hetterschij, id.

Burgerleeraren. Dr. H. J. Oosting ❁, natuurk., electrotechniek — G. C. Dibbetz, werktuigk., theoretische scheepsb., trigonometrie — dr. J. C. van den Berg, hoogere wisk., analytische meetk. — B. W. A. Bijvoet, electrotechniek en electriciteitsleer (tijd.) — Amaroellah, maleische taal (tijd.) — H. J. Boldingh, gesch. van het nederl. zeewezen, internationaal zeerecht — A. Slingervoet Ramondt, scheik., technol. en warenkennis — mr. H. Westerman jr., beginselen van het strafr. en het algemeen strafr. — W. Voorthuijsen, vee- en vleeschkeur — H. van Couwelaar, lijn- en werktuigk. teek., werktuigbouwk. en mechan. technol. — leeraren aan de Berlitz school te Amsterdam, belast met het onderwijs in fransche, engelsche en hoogduitsche taal.

§ 15.

ADSPIRANTENSCHOOL DER MARINE.

De opleiding voor zeeofficier, officier-machinist, officier der mariniers en officier van administratie heeft ten deele plaats te Dordrecht; de verdere opleiding geschiedt bij het Kon. Instituut voor de Marine te Willemsoord en op varend materieel. Jaarlijks in de maand maart wordt in de Staatscourant en eenige dagbladen aangekondigd hoeveel jongelingen kunnen geplaatst worden. Voor toelating van jongelingen op de adspirantenschool wordt vereischt: 1⁰. dat zij Nederlander zijn; 2⁰. dat zij op 1 september van het jaar van toelating nog geen 18 jaar oud zijn; 3⁰. dat zij bij militair geneeskundig onderzoek geschikt worden bevonden voor den zeedienst; 4⁰. *a* dat zij het onderwijs aan eene HBS met 5 j. cursus ten minste tot en met de 3e klasse hebben gevolgd; of *b* dat zij met voldoenden uitslag het eindexamen eener HBS met 3 j. cursus hebben afgelegd; of *c* dat zij het diploma B van het M.U.L.O. hebben behaald; of *d* dat hun kennis het peil heeft bereikt van de jongelingen bedoeld sub *a*, *b* of *c*. De aanneming geschiedt zonder examen, na rangschikkingsonderzoek door eene commissie van aanneming. De opleiding van de adspiranten-adelborst duurt 2 studiejaren; zijn deze met goed gevolg volbracht, dan gaan de adspiranten-adelborst als adelborst over naar de 3-jarige opleiding tot officier bij het Kon. Instituut voor de Marine te Willemsoord. De opleiding van de adspiranten-machinist tot officier-machinist omvat eveneens 5 studiejaren, waarvan 2 aan de adspirantenschool en 1 jaar voor practische vorming aan boord van oorlogsschepen worden doorgebracht. Zijn de 2 leerjaren aan de adspirantenschool met goed gevolg doorloopen, dan gaan de adspiranten-machinist voor hunne voortgezette opleiding over naar het bovengenoemde Instituut. Als bijdrage in de kosten van de opleiding is verschuldigd voor iederen adspirant *f* 200 per jaar. Hij die als adspirant wordt toegelaten verbindt zich om na zijne benoeming tot officier tien achtereenvolgende jaren bij de zeemacht te dienen, van welke verbintenis ontheffing kan worden verleend tegen betaling van een bedrag, berekend naar *f* 1200 per jaar over den tijd, gedurende welken hij bij de Kon. marine in opleiding is geweest, verminderd met het totaal der voor de opleiding betaalde bijdragen. Ten aanzien van de voorwaarden van aanneming enz. wordt verwezen naar het reglement voor de adspirantenschool der marine, dat kosteloos verkrijgbaar is bij het departement van marine, bij genoemde school, bij de directiën der marine te Willemsoord, te Middelburg en bij het marine-etablissement te Amsterdam.

Directeur. A. W. Tirion, kapitein ter zee.

Officieren met het onderwijs belast. J. J. Louwerse (A3), officier van gezondheid der 1ste kl. — P. Koenraad, luitenant ter zee der 2de kl. — J. A. Kruijs, luitenant ter zee 1ste kl. — C. B. Eenhoorn, officier-machinist der 2de klasse, stoomwerktuigkunde en handwerken — F. Fokkema, officier-machinist der 3de kl., id. — J. van der Brugge, officier-machinist der 2de kl.

Tijdelijk administrateur. J. H. van Trooijen. gep. officier van adm. der 1ste kl.

Burgerleeraren. C. van de Putte, wisk. — J. van Kleef, fr. en eng. talen — H. van Couwelaar, werktuigbouwk. teek.

Het onderwijs in de natuur-, werktuig- en scheikunde, mechanische technologie, electrotechniek, scheepsbouw en de hoogduitsche taal wordt gegeven door leerkrachten van de te Dordrecht of elders gevestigde scholen.

§ 16.

OPLEIDING VAN ONDEROFFICIEREN EN MANSCHAPPEN DER MARINE.

Tot de opleiding van leerlingen-onderofficier worden toegelaten jongens, die ± 14½ jaar en nog geen 16½ jaar oud zijn en de hoogste klasse eener lagere school met vrucht hebben doorloopen. Hunne opleiding heeft plaats bij de kweekschool voor zeevaart te Leiden en aan boord van vormingsschepen. De eerste opleiding duurt ± 2½ jaar; daarna worden zij opgeleid in een speciaal dienstvak. De leerlingen in de speicale dienstvakken, die de opleiding voor hun speciale dienstvak met vrucht hebben doorloopen, worden bevorderd tot maat in hun dienstvak. Maats, die de proef voor korporaal in hun dienstvak met gunstig gevolg hebben afgelegd, worden na uiterlijk drie jaar dienst als maat. tot korporaal bevorderd

Als lichtmatroos K. D. worden aangenomen personen die den leeftijd van 17 jaar wèl en dien van 21 jaar nog niet hebben bereikt. Zij verbinden zich voor 5 jaar; de voor hen hoogst bereikbare qualiteit is matroos der 1ste klasse. Zij ontvangen eene spaarpremie. Zij worden

3 à 4 maanden opgeleid en na bevordering tot matroos der 3de klasse op de vloot geplaatst. Zij kunnen den cursus voor seiner volgen. Zij kunnen onderwijs in slojd ontvangen en in de grondbeginselen van eenige ambachten.

Voor opleiding tot kwartiermeester komen in aanmerking matrozen der 1ste klasse, die hun 28e levensjaar nog niet zijn ingetreden, minstens één jaar in hun klasse gediend hebben en goed zedelijk en militair gedrag paren aan lust en aanleg voor den onderofficiersstand. De opleiding heeft plaats in de directie Willemsoord of Hellevoetsluis, zij duurt één jaar en is eveneens verdeeld over twee afzonderlijke cursussen.

Bijzonder onderricht en oefening in de scheepsartillerie wordt gegeven aan boord van het artillerie-instructieschip *Gelderland*, te Willemsoord, aan hen die tot konstabel worden opgeleid, alsmede aan korporaals, matrozen en mariniers, die tot kanonnier worden gevormd.

De opleiding voor telegrafisten heeft plaats te Amsterdam bij den dienst der draadlooze telegrafie.

§ 17.

FONDSEN.

Weduwen- en weezenfonds der militaire officieren bij de zeemacht.

Deze instelling, welke door onderlinge bijdragen wordt in stand gehouden, is in 1815 opgericht. Het reglement voor dit fonds is laatstelijk vastgesteld bij kon. besl. van 2 juni 1913 nº. 49. Het fonds strekt tot het verleenen van pensioen, kindergeld of onderstand aan weduwen en wettige kinderen van militaire officieren bij de zeemacht. Alle officieren zijn verplicht om gedurende hun geheelen diensttijd aan het fonds deel te nemen. Gepensionneerde en eervol ontslagen officieren kunnen, desverlangd, hun deelgenootschap behouden. De instelling staat onder het oppertoezicht en opperbeheer van den Minister van Marine.

Directeur-administrateur. P. S. R. Wolterbeek ✠4 (M5) (K3), gepens. kapitein ter zee.
Directeuren. Jhr. H. K. B. Rendorp, kapitein-luitenant ter zee — W. H. C. Hoog ✠, gep. schout-bij-nacht-titulair — P. A. Kempen (KB4), officier van adm. 1ste kl.
Administrateur. H. van der Slooten, gewezen luitenant ter zee der 2de kl.

Fonds voor dek- en onderofficieren en mindere schepelingen, enz. bij de zeemacht.

Dit fonds, in 1852 opgericht, heeft ten doel aan onderofficieren en mindere schepelingen van 's Rijks zeemacht, bij het verlaten van den dienst met pensioen of bij ontslag uithoofde van lichaamsgebreken, uit onderlinge bijdragen eene som in ééns uit te keeren, ten einde in de eerste behoeften van hun nieuwen stand te kunnen voorzien of zich voor hen of hunne vrouwen een jaarlijksche lijfrente te kunnen verzekeren. Bij het overlijden van deelgenooten wordt aan hunne weduwen of wettige kinderen beneden de 18 jaren en, bij ontstentenis van dezen, aan hunne ouders, vader of moeder eene gratificatie voor ééns uitbetaald. De contributie bedraagt voor elken deelhebber *f* 10 's jaars. Het fonds staat onder het oppertoezicht van den Minister van Marine. Vermits bij kon. besluit van 29 mei 1893, nº. 49, is bepaald, dat het fonds geleidelijk wordt opgeheven, worden sinds 1 juni 1893 geen nieuwe deelgenooten meer aangenomen.

Administrateur. J. P. H. Hartman ✠, gepensionneerd referendaris bij het Departement van Marine.

Fonds voor oude en gebrekkige zeelieden.

Dit fonds dagteekent van het jaar 1818. Sedert 1863 werden daaruit jaarlijksche toelagen verleend aan gepensionneerde schepelingen en mariniers, begiftigd met de gouden medaille voor vijftigjarigen dienst. Na de verhooging, welke de pensioenen krachtens de wetten van 1 april 1875 (St. 33) en 23 april 1879 (St. 81) hebben ondergaan, is het fonds ingevolge kon. besluit van 3 mei 1879, nº. 1, gewijzigd bij kon. besluit van 13 april 1904, nº. 36, thans in hoofdzaak bestemd tot ondersteuning van gewezen militairen van de zeemacht beneden den rang van officier, die den lande trouw gediend hebben en buiten hun schuld in behoeftige omstandigheden verkeeren. De inkomsten van het fonds bestaan hoofdzakelijk uit de renten van het kapitaal, liefdegiften en uit de opbrengst van het boekje »Koninklijke marine«.

Administrateur. C. C. Zegers Rijser (zie blz. 382), adjudant van H. M. de Koningin i. b. d., secretaris-generaal bij het Departement van Marine.

§ 18.

BIJZONDERE INSTELLINGEN IN HET BELANG VAN HET ZEEWEZEN.

Vaderlandsch fonds ter aanmoediging van 's lands zeedienst.

Dit fonds strekt tot ondersteuning van verminkten en gekwetsten en van weduwen, kinderen en ouders van gesneuvelden in een oorlog te water in dienst van het vaderland. Het werd opgericht in 1781, na den zeeslag bij Doggersbank, ten blijke van erkentelijkheid voor den betoonden moed en van belangstelling in het lot der zeelieden, in dien slag gekwetst, en van de nagelaten betrekkingen der gesneuvelden. Tot deze instelling behoort ook de kweekschool voor de zeevaart te Amsterdam.

Voorzitter. J. Wilmink ❁ (C3) (IK5), Amsterdam.
Secretaris. Mr. J. F. Th. van Valkenburg, Amsterdam.

Kweekschool voor Zeevaart te Leiden.

De Kweekschool voor Zeevaart te Leiden is bestemd voor opleiding van *leerlingen-onderofficier* bij de Koninklijke Marine. Toegelaten worden jongelingen — tusschen de leeftijdsgrenzen van 14½ en 16¾ jaar —, die lichamelijk geschikt zijn bevonden en de lagere school met vrucht hebben doorloopen. De opleiding is geheel kosteloos. De Regeering heeft bij de Kweekschool officieren, onderofficieren en manschappen der marine geplaatst voor toezicht en tot het geven van instructie, en daarenboven het benoodigde materieel voor het onderwijs ten gebruike afgestaan. Bij eene met den Staat gesloten overeenkomst heeft het bestuur der Kweekschool zich verbonden om alle jongens, die als leerling-onderofficier bij de koninklijke marine in dienst treden, op te voeden en te bekwamen voor hunne toekomstige betrekking.

Commissie van oppertoezicht en beheer. Jhr. mr. dr. N. C. de Gijselaar (J), *voorzitter* — mr. J. A. F. Coebergh ❁ ✠4 (IK5) — J. C. Stam — prof. dr. P. Th. L. Kan, *penningmeester* — B. J. H. Haitink — M. C. F. J. Cosijn ❁ — C. L. van Buuren ✠, kapitein ter zee, *secretaris* en *Directeur der kweekschool.*

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. Mr. S. DE VRIES Cz. ⊕ (K3), 9 sept. 1918.
Audientie vrijdag te 2 uur.

Secretaris-generaal. Jhr. M. de Jonge ⊕ ✠3, 16 aug. 1911.

De voorbereiding en uitvoering der ministerieele brieven, beschikkingen en voordrachten en daarmede in verband staande werkzaamheden geschieden, voor zoover dienaangaande geene afwijkende instructies worden gegeven, door: I. de afdeeling Kabinet en Secretarie; II de administratie der Generale thesaurie; III. de afdeeling Pensioenen; IV. de administratie der Directe belastingen, invoerrechten en accijnzen; V. de administratie van de Registratie, de Hypotheken en het Kadaster; VI. de afdeeling Domeinen; VII. de afdeeling Eerediensten en VIII. het bureau Gebouwen.

De werkkring van de genoemde administraties of afdeelingen omvat de volgende onderwerpen.

Afdeeling Kabinet en Secretarie.

Referendaris, hoofd der afdeeling. E. Snoeck, 1 juli 1919.

Bureau A. Kabinet van den Minister. Ontvangst, aanwijzing en verzending van de inkomende stukken naar de afdeelingen. Geheime index en geheim archief. Personeel van het Departement. Huishoudelijke dienst. Zaken welke niet rechtstreeks tot den werkkring van eene der andere afdeelingen behooren. Bibliotheek.

Commiezen. J. H. van der Slooten, 1 april 1918 — D. D. Heijmans, 1 jan. 1920 (bibliothecaris).
Adjunct-commies. J. P. W. Kuin, 1 aug. 1920.

Bureau B. Secretarie en expeditie. Overschrijven en verzenden der uitgaande stukken. Beheer en verantwoording der zegel-, registratie- en legesgelden. Repertoire. Contrôle op het bind- en drukwerk.

Hoofdcommies. C. G. Fransdonk, 1 jan. 1920.
Commiezen. J. van Woerden, 1 jan. 1919 — M. J. Binnema, 1 april 1919.
Adjunct-commiezen. W. Leder, 1 april 1915 — A. A. J. Lourens, 1 april 1919.

Bureau C. Index en archief. Bewaren der archieven. Bijhouden van den index en de klappers, met uitzondering van die der afdeeling Domeinen.

Commies. F. Th. K. van Hoek, 1 jan. 1919.
Adjunct-commiezen. J. Koopstra, 1 oct. 1916 — A. G. Kurvers, 1 aug. 1920.

Administratie der generale thesaurie.

Algemeene zaken de rijksfinanciën betreffende. Behandeling van de staatsbegrooting in haar geheel. Overleg met andere Departementen van algemeen bestuur uit een en ander voortvloeiende.

Uitvoering, voor zoover het Departement van Financiën aangaat, van het kon. besluit van 24 mei 1846, nº. 37, houdende bepalingen betreffende de wijze van behandeling van aanvragen om concessie voor den aanleg van spoorwegen en van statuten van spoorwegmaatschappijen, alsmede van de spoorwegovereenkomsten van 21 jan. 1890, goedgekeurd bij de wet van 22 juli 1890 (St. 134). Uitvoering, voor zoover het Departement van Financiën aangaat, van de wetgeving betreffende de gemeentebelastingen en van de financieele paragrafen der woningwet en der landarbeiderswet.

Thesaurier-generaal. Mr. L. J. A. Trip ⊕, 9 febr. 1916.
Hoofdcommies. Mr. A. Spanjer, 1 jan. 1920.
Commies. Mr. J. W. Beijen, 1 april 1919.

Eerste bureau. Samenstelling van en rekeningen wegens de hoofdstukken der Staatsbegrooting betreffende het *Huis der Koningin*, de *Hooge colleges van Staat* en het *Kabinet der Koningin*, het *Departement van Financiën*, het *Leeningfonds*, het *Tiendfonds*, het *Staatsmuntbedrijf* en de *Onvoorziene uitgaven*. Contrôle op de staatsuitgaven in het algemeen. Uitvoering van de wet van 30 mei 1847 (St. 26) betreffende verliezen door het te loor gaan van schuldbrieven ten laste van het Rijk. Uitvoering, voor zoover het Departement van Financiën aangaat, van de wet van 24 mei 1897 (St. 156) tot regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten, enz., van de tiendwet en van het kon. besluit van 5 jan. 1884 (St. 4) tot regeling van de vergoeding voor reis- en verblijfkosten. Beheer der Staatsleeningen Belegging, voor zooveel het Departement van Financiën betreft, van de gelden van den post-, chèque- en girodienst.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. W. Eijmers jr., 1 jan. 1920.
Commiezen. W. J. M. Ransveldt, 1 jan. 1919 — Th. Wolfson, 1 oct. 1919.
Adjunct-commiezen. J. H. Dolman jr., 15 jan. 1920 — jhr. W. de Brauw, 1 april 1920.

Tweede bureau. Zaken betreffende het munt- en bankwezen, het Agentschap van het Ministerie van Financiën, de Grootboeken der Nationale Schuld en 's Rijks Munt.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. Mr. A. Spanjer, 1 jan. 1920.
Hoofdcommies. W. Eijmers jr., 1 jan. 1920.
Commiezen. A. J. van Poeteren, 1 jan. 1919 — H. A. C. L. Barentsen, 1 jan. 1920.

Derde bureau. Toezicht op en regeling van de kassen der betaalmeesters. Zaken betreffende het personeel bij den dienst van 's Rijks schatkist, enz. Kredietopeningen. Vlottende Schuld.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. W. F. J. Houtkamp, 1 juli 1912.
Hoofdcommies. F. J. Haus, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. J. Scheele Rz., 1 jan. 1918 — M. Boot, 1 april 1920.

Vierde bureau. Samenstelling van en rekening wegens het hoofdstuk der Staatsbegrooting betreffende de Nationale Schuld en van de Middelenwet. Geldelijke rekening van den Staat met de provinciën. Verrekeningen tusschen de verschillende deelen der Staatsbegrooting. Werkzaamheden tot voorbereiding der boekhouding. Aan de Algemeene Rekenkamer af te leggen rekeningen betreffende de Rijks bijzondere fondsen

Commies, hoofd van het bureau, tevens betaalmeester voor de verrekeningen. J. J. Hillen jr., 1 jan. 1919.
Adjunct-commies. F. L. G. Boucher, 1 april 1919.

Vijfde bureau. Algemeene boekhouding. Opmaken van de algemeene rekening der staatsontvangsten en uitgaven.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. W. M. H. Somers, 1 jan. 1919.
Commies. M. A. Kruijne, 1 april 1918.
Adjunct-commiezen. J. A. A. Lauret, 1 jan. 1918 — B. Tesink, 1 aug. 1918.

Zesde bureau. Uitvoering van de wet van 14 juli 1898 (St. 180), tot regeling van de wijze, waarop door de daartoe verplichte rijksambtenaren ten behoeve van den Staat zekerheid wordt gesteld in verband met de wet van 7 juni 1919 (St. 317). Beheer der stichtingen, bedoeld bij de wet van 20 aug. 1859 (St. 95). Agenda en index. Register van ingekomen stukken. Archief der afdeeling. Expeditie der van de afdeeling uitgaande stukken.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. M. L. Eijbergen, 1 juli 1912.
Commies. W. F. Reeser, 1 jan. 1919.

Afdeeling **Pensioenen.**

Pensioenzaken. Uitvoering van de burgerlijke pensioenwet, van de pensioensbepalingen — in de Lager Onderwijswet — voor de onderwijzers bij het openbaar en bij het bijzonder lager onderwijs, van de wetten tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren en van onderwijzers, van de pensioenwet voor de bijzondere leeraren, van de pensioenwetten voor de gemeenteambtenaren en voor hunne weduwen en weezen, van de weduwenwet voor de Rijkswerklieden en van de wetten tot regeling van de pensioenen van de weduwen en weezen van militairen en gewezen militairen der land- en zeemacht beneden den rang van officier en van het kon. besluit omtrent het toekennen van wachtgelden aan burgerlijke ambtenaren. Grootboeken der pensioenen ten laste van den Staat. Betaalbaarstelling dier pensioenen.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Jhr. mr. G. C. von Weiler ⊕, 1 april 1910. [1])
Referendaris. A. A. M. Carrière ✠4, 1 april 1911.
Hoofdcommiezen. H. A. J. Rinnooij, 1 jan. 1920 — J. L. Weerheijm, 21 febr. 1920.
Commiezen. H. B. Kips, 3 febr. 1908 — F. P. J. Stam, 1 april 1919 — C. Th. Spaargaren, 1 jan. 1919 — M. J. Jansen, 1 mei 1919.
Adjunct-commiezen. W. F. H. A. van Pelt, 1 juli 1904 — J. C. Meijer, 1 maart 1919.

Administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen.

Hoofddirecteur. Mr. J. P. A. Laman de Vries ⊕, 1 juli 1904.
Raad-adviseur. L. E. Uyttenhooven ⊕, 12 jan. 1906.

De hoofdadministratie is verdeeld in *zes* afdeelingen, namelijk:

Afdeeling **Directe belastingen.**

Uitvoering van de wetgeving betreffende de directe belastingen in het algemeen en van die betreffende de grondbelasting, de personeele belasting, de inkomstenbelasting, de dividend- en tantièmebelasting, de oorlogswinstbelasting en de verdedigingsbelasting II.
Uitvoering van de koloniale invorderingswet, voorzoover het Departement van Financiën daarbij betrokken is.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. dr. J. H. R. Sinninghe Damsté, 1 jan. 1920.
Referendaris, J. Takken, 1 juli 1918.
Commies. H. A. de Jong, 1 jan. 1919.
Adjunct-commiezen. J. B. J. Peeters, 1 jan. 1918 — H. H. van Kleef, 1 mei 1920.

Afdeeling **Invoerrechten.**

Uitvoering van de wetten betreffende den in-, uit- en doorvoer van goederen. Handelspolitiek en internationale verdragen. Uitvoering van de voorschriften betreffende het meten van zee- en binnenschepen.

Administrateur, hoofd der afdeeling. C. F. L. Mirandolle ⊕, 1 mei 1919.
Referendarissen. L. Meijers, 1 april 1911 — H. van Ebbenhorst Tengbergen, 1 juli 1918.
Commies. J. W. Vaags, 1 april 1916.
Adjunct-commies. H. W. Jelies, 1 april 1918.
Gedetacheerde ambtenaren. S Hoekstra, verificateur — J. E. Hoving, adspirant-verificateur.

Afdeeling **Accijnzen.**

Accijnzen op suiker, wijn, gedistilleerd, zout, bier en geslacht, en in-, uit- en doorvoer van accijnsgoederen; speelkaartenbelasting; recht op de mijnen; compensatoire rechten en drawback; zekerheidsstelling voor accijns of invoerrechten; waarborg en belasting der gouden en zilveren werken.

Administrateur, hoofd der afdeeling. W. Guérin, 1 mei 1919.
Hoofdcommiezen. J. B. van Rantwijk, 1 jan. 1919 — mr. A. J. Hildebrandt, id.
Gedetacheerde ambtenaren. Mr. J. Kingma — M. de Beer, ontvanger.
Inspecteur van den waarborg en de belasting op de gouden en zilveren werken. L. J. Huber ✠4, 1 jan. 1910.

Afdeeling **Comptabiliteit.**

Comptabiliteit van de directe belastingen, de invoerrechten, de accijnzen en van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken.

Referendaris, hoofd der afdeeling. E. H. Beereboom, 1 aug. 1920.
Hoofdcommies. C. W. M. Molenkamp, 1 jan. 1919.

1) Tevens belast met de leiding der afdeeling Eerediensten

Commiezen. H. Matthijs, 26 febr. 1913 — J. G. H. Vandalon, 1 jan. 1919 — J. A. Verburg, 1 oct. 1919 — P. W. C. Keiser, 1 april 1920 — H. J. Nielander, 1 aug. 1920 — G. J. van Hartesveldt, 1 oct. 1920.

Adjunct-commiezen. P. J. M. Hamers, 1 april 1909 — E. J. Th. Dijkhoff, 1 jan. 1915 — H. L. H. Bloemers, 1 oct. 1916 — G. Burkunk, 1 jan. 1918 — W. Haverkorn, 1 juli 1919 — W. Dijkstra, 28 nov. 1919 — H. Lonsain, 21 febr. 1920 — A. C. Knoppers, 1 mei 1920 — J. van der Burg, 1 oct. 1920.

Afdeeling Verificatie en Materieel.

Verifieeren, opnemen en sluiten van de rekeningen, registers en schrifturen betreffende het beheer der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen en van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken. Zorg voor het doen vervaardigen van drukwerk en ander materieel en verstrekking daarvan aan de ambtenaren.

Referendaris, hoofd der afdeeling. P. A. de Klerck, 1 aug. 1920.

Hoofdcommies. D. Sluimer, 1 mei 1919.

Commiezen. J. S. Veltman, 1 jan. 1916 — H. Beereboom, 1 jan. 1919 — J. van Steenbergen, id. — D. van der Wiel, 1 jan. 1920 — D. Lamie, id.

Adjunct-commiezen. W. J. de Rooy, 7 juli 1903 — P. F. Loncke, 1 april 1913 — G. T. Janssen, 1 oct. 1917.

Gedetacheerd ambtenaar. J. B. Descamps, rijksklerk, 22 jan. 1919.

Afdeeling Personeel.

Personeel der hoofd- en mindere ambtenaren der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, der directe belastingen en van het kadaster en van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken. Behandeling van stukken omtrent hunne aanstelling, bevordering, verplaatsing, bezoldiging, ontslag, enz.

Administrateur, hoofd der afdeeling. A. G. van Wieringen, 1 jan. 1919.

Hoofdcommies. M. N. Scholl van Egmond, 1 april 1911.

Commiezen. W. de Ruiter, 1 juli 1918 — G. Vaags, 1 oct. 1918 — F. van der Wijk, 1 jan. 1919.

Adjunct-commiezen. W. Muusse, 31 maart 1920 — C. A. Gelijns, 1 juli 1920.

Gedetacheerde ambtenaren. Mr. D. de Fluiter, inspecteur en D. W. O. Slothouwer, ontvanger.

Bureau Gebouwen, enz.

Beheer van gebouwen, vaartuigen en mobilair voor den dienst der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen en dien van de registratie, de hypotheken en het kadaster.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. H. J. D. van Wessum, 1 oct. 1918.

Administratie van de registratie, de hypotheken en het kadaster.

Hoofddirecteur. J. D. G. Schuuring ✠, 10 nov. 1908.

De hoofdadministratie is verdeeld in *vier* afdeelingen, namelijk:

Afdeeling Successie en personeel.

Uitvoering van de wetten betreffende de heffing van de rechten van successie, van schenking en van overgang bij overlijden. Personeel van de ambtenaren der registratie en domeinen; verslagen van grondige nazieuing. Gebouwen en mobilair voor den dienst van de registratie, de hypotheken en het kadaster (zie bij afdeeling Personeel hiervoor).

Hoofdinspecteur der registratie en domeinen, hoofd der afdeeling. A. Gerber ✠, 1 juli 1919.

Commiezen. G. J. Schöttelndreier, 21 febr. 1920 — P. J. Houwing, 1 april 1920.

Afdeeling Registratie en vermogensbelasting.

Uitvoering van de wetten en besluiten betreffende de vermogensbelasting, de registratiebelasting en het notarisambt. Behandeling der relevés.

Directeur der registratie en domeinen, hoofd der afdeeling. B. J. Hoetink ✠, 1 nov. 1908.

Commies. T. J. B. van der Meijden, 1 april 1920.

Afdeeling **Hypotheken en kadaster.**

Uitvoering van de wetten en besluiten betreffende de hypotheken en het kadaster. Personeel van het kadaster.

Inspecteur van het kadaster, hoofd der afdeeling. E. J. A. Weijgers ✠4, 1 nov. 1912.
Hoofdcommies. H. Tinkelenberg, 1 juli 1920.
Gedetacheerde ambtenaren. H. H. Kreeftenberg, landmeter van het kadaster — A. Hoowy, teekenaar van het kadaster.

Afdeeling **Zegel en Comptabiliteit.**

Uitvoering van de wetten en besluiten betreffende de heffing van het recht van zegel en de Staatsloterij. Invordering van boeten en gerechtskosten. Toezicht op het geldelijk beheer der griffiers. Beheer van het magazijn van drukwerken voor de administratie der registratie, enz. Comptabiliteit van de registratie en domeinen. Toezicht op de verantwoording der inhoudingen voor pensioen. Beheer der consignatiekas, ingesteld bij de wet van 11 juli 1908 (St. 226).

Hoofdinspecteur der reg. en dom., hoofd der afdeeling. C. A. Abbing, 1 juli 1919.
Hoofdcommiezen. J. J. van Steenbergen, 1 jan. 1918 — D. Roodzant, 1 jan. 1919.
Commiezen. D. Beudeker, 1 jan. 1919 — N. Hoeflake, 1 april 1920.
Adjunct-commies. C. Meiners, 1 oct. 1915.

Administratie der domeinen.

Behandeling van alle zaken betrekkelijk:

a. het geldelijk en ander eigenaars-beheer der groote rivieren en Zeeuwsche stroomen (waaronder dat der visscherijen en schelpdierenvisscherijen), der aanwassen, verlandingen, zand- en grintgravingen, baggeringen, grondbergplaatsen en aanstortingen in en langs die wateren, der door den Staat onderhouden wegen, kanalen, vaarten, veren en havens (waaronder de visschershaven te IJmuiden), der militaire gronden en wateren, der duinen en stranden, der meren, der staatsspoorwegoverhoeken en uiterwaarden, der domaniale mijn te Kerkrade, en in het algemeen van alle gronden, wateren en gebouwen, waarover het materieel beheer door andere Departementen wordt gevoerd (hieronder niet begrepen de staatsbebosschingen en hoeven);

b. de voormalige vestinggronden, de inpolking van schorren en aanwassen, de opnemingen, opmetingen, grensregelingen van en de grens- en andere geschillen omtrent staatseigendommen, het overleg omtrent de vaststelling der oevergrenzen volgens de Rivierenwet 1908, de door den Staat beheerde vicariën, de wierwaarden der Zuiderzee, de onbeheerde nalatenschappen, de invordering en den afkoop van cijnsen, jachtrecht, grondrenten en eeuwigdurende erfpachten, den verkoop, krachtens de wet van 29 aug. 1848 (St. 39) van alle voor vervreemding vatbare onroerende staatseigendommen, en dien van aangehaalde en van de buiten dienst gestelde roerende goederen, de toepassing der wet van 1 mei 1863 (St. 43) en die van 16 juli 1907 (St. 225) betrekkelijk het beheer van het Kroondomein, het domaniale oude mannen- en vrouwenhuis te Naaldwijk en de samenstelling der domeinstatistiek. Agenda, index en archief der afdeeling.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. H. E. E. Lagerwey ❁, 11 febr. 1907.
Referendaris. J. den Herder, 1 april 1917.
Hoofdcommiezen. J. A. Willinge, 1 oct. 1918 — A. W. de Vink WFz., 1 oct. 1920.
Commiezen. H. W. Overbosch, 1 juli 1917 — G. Esmeijer, 1 juni 1919.
Adjunct-commiezen. Mr. D. Maassen, 1 juli 1917 — J. F. A. J. Gussenhoven, 1 oct. 1919.

Afdeeling **Eerediensten.**

Uitvoering en toepassing van art. 171 der Grondwet. Beheer der bij de Staatsbegrooting voor de onderscheidene kerkgenootschappen toegestane fondsen en daarmede in verband staande werkzaamheden.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Jhr. mr. G. C. von Weiler ❁ (zie bij afd. Pensioenen).

Eerste bureau. Zaken van algemeenen aard. Protestantsche en Israëlitische kerkgenootschappen.

Hoofdcommies, hoofd van het eerste en tweede bureau. M. W. L. van Alphen jr., 1 oct. 1918.

Tweede bureau. Roomsch-katholiek kerkgenootschap en kerkgenootschap der Oud-bisschoppelijke Cleresie. Agenda, archief.

Commiezen. J. G. Fellman, 1 april 1919 — H. E. M. Ceulen, 1 oct. 1919.

Commissie voor den suiker-accijns.

De commissie van scheikundigen, bedoeld bij art. 80 der Suikerwet (wet van 29 jan. 1897, St. no. 63) is samengesteld als volgt:

Benoemd door den Minister van Financiën.

Voorzittend lid. Prof. dr. S. Hoogewerff ❁ ✠2, Wassenaar.

Plaatsvervangers van het voorzittend lid. Dr. H. C. Prinsen Geerligs ✠4 (KB4), Amsterdam, oud-directeur van het proefstation voor de Java-suikerindustrie te Pekalongan — prof. dr. N. Schoorl, Utrecht.

Benoemd door de arrondissements-rechtbank te Amsterdam.

Lid. Prof. dr. A. F. Holleman, Amsterdam.

Plaatsvervangende leden. Prof. dr. G. Hondius Boldingh, Amsterdam — dr. G. L. Voerman, directeur van het rijksbureau tot onderzoek van handelswaren te Leiden.

Benoemd door de arrondissements-rechtbank te Rotterdam.

Lid. dr. H. Elion, scheikundige te 's-Gravenhage.

Plaatsvervangende leden Prof. dr J. Böeseken, Delft — dr. P. E. Verkade, Delft.

Commissie van deskundigen voor den wijn-accijns.

(Art. 31 der gewijzigde wet van 20 juli 1870. St. nº. 127).

Benoemd door den Minister van Financiën.

Voorzittend lid. Prof. dr. A. F. Holleman, Amsterdam.

Plaatsvervangers. Prof. dr. S. Hoogewerff ❁ ✠3, Wassenaar — prof. dr. G. Hondius Boldingh, Amsterdam.

Benoemd door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Lid Dr. G. L. Voerman, directeur van het rijksbureau tot onderzoek van handelswaren te Leiden.

Plaatsvervangers. Prof. dr. J. J. Blanksma, Leiden — dr. J. J. Polak, directeur van den gemeentelijken keuringsdienst van waren te Hilversum.

Benoemd door de Kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam.

Lid. H. de Bruijn, Rotterdam.

Plaatsvervangers. G. A. M de Bruijn, Rotterdam — R. Milders, id.

Benoemd door de Kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam.

Lid. D. N. J. Coen Rahder, Amsterdam.

Plaatsvervangers. A. M. Steins Bisschop, Amsterdam — Johs. Delfgou, id.

Benoemd door de Kamer van koophandel en fabrieken te 's-Gravenhage.

Lid. J. R. Snoeck Henkemans ✠ ☺, te 's-Gravenhage,

Plaatsvervangers. A. D. de Vos, 's-Gravenhage — L. L. Rietdijk, id.

§ 2.

AGENTSCHAP VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN EN DIRECTIE VAN DE GROOTBOEKEN DER NATIONALE SCHULD.

(Amsterdam.)

Bij kon. besluit van 2 dec. 1858, nº. 57, is met 1 jan. 1859 het vroeger ingestelde collegе van commissarissen van het grootboek der nationale schuld vervangen door een directeur van de grootboeken der nationale schuld, en werd met dit ambt vereenigd dat van agent van het Ministerie van Financiën. Bij kon. besluit van 26 dec. 1869, nº. 10, zijn beide betrekkingen weder gescheiden en bij kon. besluit van 28 mei 1900, nº. 39, opnieuw vereenigd.

Agent-directeur. A. L. Kulenkamp Lemmers ❁ (WZ3), 8 juli 1907.

Agentschap.

Het agentschap van het Ministerie van Financiën is den 1sten mei 1841 ingesteld krachtens kon. besluit van 22 maart 1841, houdende voorziening omtrent de ontbinding van het amortisatie-syndicaat ingevolge de wet van 27 december 1840 (St. 77). Aan het agentschap wordt door den Minister opgedragen de behandeling van zaken, administratie en uitvoering van werkzaamheden betrekkelijk 's Rijks financieele aangelegenheden.

Referendaris. J. A. Luijsterburg, 15 febr. 1918.
Hoofdcommies. J. W. Spaargaren, 28 maart 1911.
Commiezen. J. H. Oppel, 23 dec. 1918 — C. M. van Joolen, 26 febr. 1920.

Grootboeken.

De op de grootboeken der nationale schuld zijn vervat in de, op 1 jan. 1914 in werking getreden grootboekwet (Staatsblad 1913 n°. 123) en in het, tot uitvoering van die wet genomen grootboekbesluit 1913 (Staatsblad 1913 n°. 345 en 1917 n°. 245). Onder het opperbeheer van den Minister van Financiën is de zorg voor het houden van de grootboeken en voor de vervulling van de daarbij te verrichten werkzaamheden opgedragen aan den directeur. De taak van dezen tak van dienst omvat hoofdzakelijk: *a.* in- en overschrijving van kapitalen, verwisseling van inschrijvingen, waarvan de renten tegen kwitantie betaalbaar zijn, in inschrijvingen, waarvoor rentebewijzen aan toonder worden afgegeven, of omgekeerd, en verwisseling van die beide soorten van inschrijvingen in schuldbekentenissen aan toonder of omgekeerd; *b.* verificatie van de bevoegdheid van hen, die eenige verrichting bij de grootboeken vorderen; *c.* aanteekening van pandrecht, beslag, in het algemeen van alle rechten van derden op inschrijvingen; *d.* contrôle op de uitgifte en intrekking van certificaten der administratiekantoren van de nationale schuld en verwisseling van dergelijke certificaten in grootboekinschrijving; *e.* rentebetaling en afgifte van rentebewijzen aan toonder.

Afdeeling verificatie.

Eerste verificateur, met rang van referendaris. E. J. van Wisselingh, 11 maart 1909.
Tweede verificateur, met rang van hoofdcommies. J. H. F. M. de Hoog, 26 febr. 1920.

Afdeeling in- en overschrijving.

Opperboekhouder, met rang van hoofdcommies. A. Haije, 15 dec. 1917.
Boekhouders, met rang van commies. B. M. Alberts, 28 maart 1911 — L. W. ten Broeke, id.
Adjunct-commies. J. A. Muller jr., 29 april 1914.

Afdeeling rentebetaling.

Commiezen. H. Verschoor, 15 febr. 1910 — J. N. Christophersen, 26 febr. 1920.
Adjunct-commies. J. C. Rol, 14 april 1916.

Afdeeling contrôle en rentebewijzen.

Hoofdcommies. J. Ph. de Graaff jr., 29 april 1914.
Adjunct-commies. J. F. Mulder jr., 15 dec. 1917.

§ 3.

ADMINISTRATIE VAN 'S RIJKS SCHATKIST.

De betrekking van betaalmeester werd ingesteld en daarvoor eene instructie goedgekeurd bij koninklijk besluit van 1 mei 1847. Deze ambtenaren zijn belast met het overnemen van alle ontvangsten voor den Staat en de provinciën, hetzij van de ontvangers, die ze hebben ingevorderd, of wel van de oorspronkelijke schuldenaars, alsmede van alle ontvangsten hier te lande ten voordeele van de middelen en inkomsten van Nederlandsch-Indië, van de rekening van het Departement van Koloniën met het Indisch Bestuur en ten voordeele van de koloniale huishoudelijke begrootingen van Suriname en Curaçao en van de rekeningen van het Departement van Koloniën met de besturen der genoemde koloniën, voor zoover die niet rechtstreeks worden gestort bij de Nederlandsche Bank te Amsterdam. Hun is tevens opgedragen het doen van alle betalingen voor rekening van den Staat en de provinciën, voor welke laatste geen bijzondere comptabelen zijn aangewezen. Te hunnen kantore worden mede betaalbaar gesteld de bij het Departement van Koloniën opgemaakte betalingsstukken ten laste van Hoofdstuk I

er begrooting voor Nederlandsch-Indië, van de rekening van het Departement van Koloniën iet het Indisch Bestuur, van de koloniale huishoudelijke begrootingen van Suriname en uraçao en van de rekeningen van het Departement van Koloniën met de besturen der moemde koloniën. Mandaten ten laste van provinciale fondsen en coupons van schuldrieven ten laste van den Staat worden echter alleen bij de betaalmeesters in de hoofdlaatsen, coupons ook bij dien te Rotterdam voldaan. Landsbezoldigingen van personen, die buiten standplaatsen der betaalmeesters gevestigd zijn, worden door hen ter uitbetaling overgewezen de ontvangers der directe belastingen in de woonplaatsen der belanghebbenden.

De algemeene bewaarplaats der gelden van den Staat is gevestigd bij de Nederlandsche bank Amsterdam. Deze instelling belast zich kosteloos met de waarneming der functiën van rijksassier aldaar, alsmede te Rotterdam en in alle plaatsen, waar zij agentschappen heeft of vestigt. ij betaalt de quitantiën, welke door de directie der grootboeken van de nationale schuld te msterdam op haar worden afgegeven tot voldoening van renteposten van ingeschreven nationale huld, welke meer dan honderd gulden bedragen; de renteposten van minder bedrag worden or die directie voldaan.

Betaalmeesters in de arrondissementen.

andplaatsen.

lkmaar. R. H. Reeling Brouwer, 1 aug. 1915.

lmelo. W. J de Bas, 21 oct. 1918.

msterdam. J. H. van Gonggrijp Bungenberg, 1 mei 1920.

rnhem. Jhr. A. Bowier, 3 april 1906.

ssen. Jhr. H. A. H. Sandberg, 1 aug. 1915.

reda. S. W. van der Noordaa, 18 april 1906.

ordrecht. J. P. Haitsma Mulier, 12 juli 1913.

's-Gravenhage. A. J. P. van Strijen ✠4, 16 maart 1905.

roningen. O. G. Lotsy, 1 aug. 1915.

's-Hertogenbosch. H. J. Bolman, 1 aug. 1915.

oorn. C. A. Burgers, 1 aug. 1915.

Standplaatsen.

Leeuwarden. A. de Ruijter van Steveninck, 11 juli 1904.

Maastricht. C. J. van der Veen, 1 mei 1920.

Middelburg. W. Barends, 21 oct. 1918.

Neuzen. L. Th. van Hasselt, 3 jan. 1911.

Roermond. Jhr. J. P. A. de Jonge van Zwijnsbergen, 1 mei 1920.

Rotterdam. Jhr. J. F. A. van Panhuys ✠4, 1 mei 1920.

Tiel. Th. Sanders, 1 aug. 1915.

Utrecht. J. Ph. baron van Ittersum, 1 aug. 1915.

Zutphen. E. C. U. baron Calkoen (J), 11 juli 1904.

Zwolle. Jhr. G. A. J. van Spengler, 2 dec. 1889.

rnumerairs. J. F. van Strijen, 10 juli 1912 — L. J. Versluijs, 19 maart 1919 — H. R. J. Castendijk, id. — R. A. de Moor, id.

§ 4.

DE NEDERLANDSCHE BANK.

De Nederlandsche bank — opgericht bij besluit van den Souvereinen Vorst van 25 maart 14 (St. 40), verlengd en bevestigd bij kon. besluit van 21 aug. 1838 (St. 29), later gezigd bij kon. besluit van 9 juni 1852 (St. 124) — is bij de wet van 22 dec. 1863 . 148) gerechtigd verklaard om voor een tijdperk van 25 jaren (tot 31 maart 1889) als *culatiebank* werkzaam te zijn. Deze termijn is bij de wet van 7 aug. 1888 (St. 122) lengd tot 31 maart 1904, bij de wet van 31 dec. 1903 (St. 335) tot 31 maart 1919 bij de wet van 25 juli 1918 (St. 475) tot 31 maart 1934 [1]). De wet van 1863 ligt grondslag aan de akte van oprichting der Nederlandsche bank als naamlooze vennootap volgens de statuten, goedgekeurd bij kon. besluit van 3 maart 1864 n°. 56 (Stc. 31 maart 64) en gewijzigd bij kon. besluiten van 31 dec. 1887 n°. 34 (Stc. 1888 n°. 20), van dec. 1888 n°. 20 (Stc. 1889 n°. 52), van 5 maart 1904 n°. 7 (Stc. 1904 n°. 69) en van maart 1919 n°. 86 (Stc. 1919 n°. 85). Het maatschappelijk kapitaal bedraagt 20 millioen

1) De bepalingen, waaronder de Bank, krachtens de vermelde wetten, gerechtigd is als culatiebank werkzaam te zijn, zijn algemeen bekend gemaakt bij kon. besluit van 28 sept. 18 (St 553).

gulden. De bank heeft haren hoofdzetel te Amsterdam; te Rotterdam is eene bijbank en in elke provincie ten minste één agentschap gevestigd, waarvan de inrichting en werkkring zijn vastgesteld bij kon. besluit van 4 juni 1864, n°. 41, gewijzigd bij de kon. besl. van 5 mei 1881, n°. 3, 20 nov. 1884, n°. 18, 21 nov. 1888, n°. 14 en 28 febr 1905, n°. 48. De werkkring der Bank omvat: 1°. Het uitgeven van bankbiljetten en het afgeven van assignatiën op hare kantoren en van assignatiën en chèques op hare correspondenten; 2°. het disconteeren van: a. wisselbrieven, assignatiën en promessen met twee of meer solidair verbondenen en geen langeren looptijd dan de gebruiken des handels medebrengen; b. binnen zes maanden aflosbare schuldbrieven onder solidaire medeverbintenis van den discontant; 3°. het koopen en verkoopen van telegrafische uitbetalingen, chèques, wisselbrieven en ander handelspapier, buitenlands betaalbaar; 4 . het beleenen van effecten, goederen, ceelen, munt, muntmateriaal en waarden als bedoeld onder 2°. en 3°; onder beleenen is mede begrepen het geven van voorschot in rekening-courant op onderpand van waarden, welke in beleening mogen genomen worden; 5°. den handel in edele metalen, het doen vermunten daarvan en het essayeeren en affineeren van ertsen en metalen; 6° het houden van rekening-courant voor hare rekeninghouders, waaronder begrepen het uitvoeren van opdrachten tot overschrijving (giro), het houden van verrekeningen met of tusschen anderen (clearing) en het incasseeren ten behoeve van hare rekeninghouders; 7°. het in bewaring nemen van effecten, goederen, ceelen, akten, kostbaarheden en andere voorwerpen van waarde, op de voorwaarden door de Bank in het openbaar aan te kondigen Met goedkeuring des Konings, den Raad van State gehoord, kan de Bank, in het algemeen belang, andere werkzaamheden verrichten dan de hierboven onder 1° tot en met 7°. genoemde. De koninklijke besluiten, houdende goedkeuring als vorenbedoeld, worden in het „Staatsblad" en in de „Staatscourant" geplaatst. Zij is belast met de kostelooze bewaring der algemeene rijkskas te Amsterdam en met de kostelooze waarneming der functiën van rijkskassier aldaar, alsmede te Rotterdam en in alle plaatsen, waar zij agentschappen heeft of vestigt. Indien de Minister van Financiën dit noodig acht belast zij zich bovendien kosteloos met het kassierschap van de Rijkspostspaarbank en van andere bij de wet of bij kon. besluit in het leven geroepen instellingen, alsmede met de bewaring van alle geldswaarden dier spaarbank en dier instellingen en van de door deze in pand genomen waarden. De bank geeft biljetten uit van 1000, 300, 200, 100, 60, 40, 25 en 10 gl., op vertoon betaalbaar bij de hoofdbank, de bijbank en de agentschappen. De verhouding, waarin het gezamenlijk bedrag van bankbiljetten, bankassignatiën en rekening-courant-saldo's door munt of muntmateriaal moet zijn gedekt, wordt bepaald bij kon. besluit, dat voor zooveel noodig van tijd tot tijd wordt gewijzigd. Thans is die verhouding bij kon. besluit van 31 juli 1914 (St. 334) bepaald op *één vijfde*.

De directie der bank bestaat uit een president, een secretaris en tenminste twee directeuren. De president en de secretaris worden door de Koningin voor *zeven*, de directeuren door de stemgerechtigde aandeelhouders voor *vijf* jaren benoemd; zij zijn bij hunne aftreding terstond opnieuw benoembaar. Naast de directie is er eene commissie van advies, bestaande uit vijf personen, gekozen door de stemgerechtigde aandeelhouders voor vijf jaren; zij zijn niet dadelijk herkiesbaar. Er zijn minstens vijftien commissarissen, door de stemgerechtigde aandeelhouders gekozen. Van regeeringswege wordt toezicht op de handelingen der directie uitgeoefend door een koninklijken commissaris.

Directie.

President. Mr. G. Vissering ✠2 ✠2 (KB3) (GR2), 1912—1926.

Directeuren. J. van Vollenhoven ✠4, 1916—1924 — mr. P. J. C. Tetrode, 1919—1924

Secretaris. Mr. G. H. M. Delprat ✠, 1915—1922.

Commissie van Advies.

D. Rahusen — J. Muijsken — J. F. de Beaufort — H. W. van Marle — J. C. Spakler Jr.

Commissarissen.

Mr. J. Luden ✠, 1906—1922, *voorzitter* — dr. A. Plate ✠, 1901—1922, *2de voorzitter* — jhr. mr. W. F. Roëll ✠, 1914—1924, *secretaris* — jhr. mr. A. P. C. van Karnebeek (zie blz. 31), 1893—1925 — W. J. Sprenger, 1898—1924 — mr. dr. C C. Geertsema (zie blz. 33), 1907—1924 — S. P. van Eeghen ✠ ✠4 ✠ (EL3), 1908—1921 — C. L. Bressers ✠ ✠ (GG2), 1909—1923 — mr. W. J. M. Westerwoudt ✠ (GG3), 1914—1925 — prof. mr. W L. P. A. Molengraaff ✠ (BL5), 1914—1925 — L. C. van Heukelom, 1915—1922 — mr. C. H. van Tienhoven ✠, 1917—1923 — A. C. Mees, 1917—1921 — C. F. Stork ✠4 (KB4), 1918—1921 — H. C. Rehbock ✠4, 1918—1923.

Koninklijke commissaris.

Mr. dr. A. van Gijn ❁, 1917.

Adjunct-secretarissen. Mr. H. M. Moll — mr. dr. G. G. van Buttingha Wichers.

Afdeelingen der hoofdbank te Amsterdam.

Kassierderij. Mr. L. van Regteren Altena, kassier-generaal — mr. H. M. Moll — mr. dr. G. G. van Buttingha Wichers — mr. L H. Stoutjesdijk — P. 't Hoofd — W. Evekink, waarn. kassiers-generaal — M. N. Roos, keldermeester.

Secretarie; archief. Mr. dr G. G. van Buttingha Wichers, chef, tevens waarn. kassier-generaal — C. Schoenmaker — dr. G. J. van der Heijden — B. Meesters.

Kantoor van disconteering. Mr. H. M. Moll, chef.

Kantoor voor bijbank en agentschappen . . . ., chef.

Kantoor van bewaarneming. Mr. M. F. Hennus, chef — A. Lever, adjunct — C. H. van Hulten.

Kantoor van beleening. C. C. Matveld jr., chef — C. Engelgeer — J. W. U. Avelingh — J. P. van Fastenhout, inspecteur der onderpanden van goederenbeleening.

Boekhouding. A. L. C. ter Bruggen, eerste boekhouder.

Kantoor van rekening-courant en giro E. L. Smits, chef.

Bankbiljetten-kantoor. B. A. van Balen Blanken, chef.

Controleur-generaal. W. Evekink.

Algemeene dienst.

H. J. H. E. Eversen — P. A. Boots — mr. L. H. Stoutjesdijk — P. 't Hooft — G. D. Bokhout — C. C. Bijleveld — mr. J. A. M. Westerwoudt — mr. D. N. P. Hocke — mr. G. A. W. M. Schwartz — dr. H. L. de Beaufort — mr. C. J. de Vrieze.

Correspondenten. J. A. Fontein, ***Haarlem*** — P. C. Lasonder jr., ***Hilversum*** — J. G. Stoel, ***Hoofddorp*** — L. A. Houtman, ***Weesp*** — F. Middelhoff Bz., ***Purmerend*** — A. van der Goot, ***Zaandam*** — N. Stoel, ***IJmuiden.***

Bestuur der bijbank te Rotterdam.

J. H. Veder ❁, *president* — dr. G. Pekelharing, *directeur* — mr. M. Burgerhout, *secretaris.*

Correspondenten. A. Dortland jr. en J. A. Dortland, ***Gouda*** — W. Beukers AJz., ***Schiedam*** — C. A. van Buuren van Heyst, ***Vlaardingen*** — J. C. Kruyne, ***Brielle*** — N. M. Dirkzwager, ***Maassluis*** — Joh. de Mol, ***Boskoop*** — J. H. Schoonderbeek, ***Middelharnis.***

Agentschappen.

(A = agent, PA = plaatsvervangend agent, AV = adviseur).

1. ***Alkmaar.*** Mr. K. A. Cohen Stuart, A — mr. P. A. Offers en P. C. Bakker, PA — mr. P. A. Offers en J. Veenenbos, AV.
2. ***Almelo.*** Mr. G. Kortenbout van der Sluijs, A — G. Bartelink, PA en AV.
3. ***Arnhem.*** Jhr. J. D. van Nispen, A — mr. C. de Kempenaer en G. André de la Porte AEz., PA en AV.
4. ***Deventer.*** E. C. C. Houck, A — H. H. Bekedam, PA — N. Immink en mr. J. P. S. Gualthérie van Weezel, AV.
5. ***Dordrecht.*** Mr. A. H. Nebbens Sterling, A — Elias Boonen Hz. en mr. P. Blussé van Oud-Alblas, PA en AV.

6. *Enschedé.* Mr. E. H. K. J. ter Kuile Hz., A — mr. dr. G. A. Lasonder Lz., PA en AV.
7. *'s-Gravenhage.* Mr. F. A. Jas en mr. H. J. M. de Vries, A — H. Mennes, PA — mr. L. Eikendal (WV4) en jhr. mr. W. M. de Brauw, AV.
8. *Groningen.* Mr. G. Dijckmeester, A — mr. S. C. H. Romkes en mr. M. Koppius, PA — mr. A. W. Romkes ✠ ✠4, W. J. Roelfsema Hz. ✠4, AV.
9. *'s-Hertogenbosch.* Mr. R. E. Tilman, A — H. J. M. Ebeling, PA — jhr. mr. F. X. A. Verheijen jr., mr. H. J. van Leeuwen, AV.
10. *Leeuwarden.* B. ten Cate, A — B. Hartelust, PA — D. Harmens, H. Beucker Andreae en Th. M. Th. van Welderen baron Rengers ✠, AV.
11. *Leiden.* J. Graf, A — W. J. Suringar, PA — W. F. Verheij van Wijk en mr. W. de Clercq, AV.
12. *Maastricht.* P. H. A. Jelinger, A — J. J. H. Vos, PA — mr. J. J. de Wit en L. van Beneden, AV.
13. *Meppel.* A. J. Grootenhuis, A — mr. W. Doornbos, PA — mr. W. Doornbos, AV.
14. *Middelburg.* Mr. G. J. Sprenger, A — J. W. Verhulst en M. de Kan, PA — J. W. Verhulst en jhr. mr. E. A. O. de Casembroot ✠ ✠ (J), AV.
15. *Nijmegen.* Mr. F. W. A. Hütschler, A — mr. W. A. van Bijlert en J. C. J. Romswinckel, PA — mr. J. H. M. Verheijen en mr. W. A. van Bijlert, AV.
16. *Tilburg.* B. H. M. Mutsaers, A — P. W. Maas, P. F. Bergmans en J. Bos, PA — P. W. Maas en F. P. Bergmans, AV.
17. *Utrecht.* Mr. M. L. van Goudoever, A — C. Janssen, PA — mr. J. G. Brouwer Nijhoff en J. M. P. Harte, AV.
18. *Zwolle.* Mr. S. K. Thoden van Velzen, A — D. J. R. Iordens en mr. W. C. Lohman, PA en AV.

Correspondenten.

1. [1]) *Enkhuizen.* M. A. van Leeuwen.
Helder. G. W. Groen.
Hoorn. P. Meijer.
Schagen. C. Visser Az.
2. *Winterswijk.* J. G. ten Houten en Co.
Hengelo. C. Bergsma.
Oldenzaal. H. J. G. Baurichter.
3. *Doesburg.* W. C. Ketjen.
Doetinchem. Mr. J. J. van Gorkom.
Wageningen. R. F. Kutsch Lojenga.
Zutphen. H. Evekink jr.
4. *Apeldoorn.* B. Piepenbroek.
Lochem. A. J. baron Schimmelpenninck van der Oye.
5. *Gorinchem.* Jhr. W. F. R. van Naerssen.
Raamsdonksveer. H. J. Abbink.
Roosendaal. A. Laane (GG3) en E. Laane.
Zevenbergen. A. Laane en mr. M. van Gastel.
Oud-Beijerland. A. Koopman.
7. *Delft.* J. M. Swaan en W. M. Scheurleer.
8. *Delfzijl.* S. Barends.
Emmen. H. A. Prins.
Hoogezand en Sappemeer. C. R. Sikkens Jz.
Veendam en Wildervank. W. Everts
Winschoten. G. J. Groeneveld Hz.
Appingedam. I. Mulder.
Stadskanaal. Th. Landeweer.
Ter-Apel. J. Timmerman.
Uithuizen. R. P. Dojes ✠ ✠.
9. *Eindhoven.* W. H. Derks.
Helmond. J. A. H. Wilbers.
Veghel. G. Ph. Rath.
Zaltbommel. H. L. Philips.
10. *Dragten.* J. F. Oosterbaan.
Harlingen. Isaäc Harmens.
Heerenveen. K. Wierda en A. Woltman.
Sneek. A. F. Hingst.
Bolsward. J. H. Kingma.
Dokkum. I. W. Ferwerda.
Franeker. W. Koning jr.
Lemmer. P. van Andringa.
11. *Alphen a/d Rijn.* W. C. van der Ree.
12. *Roermond.* Th. Schmasen.
Sittard. L. van der Heijden.
Venlo. H. M. Berger.

1) De cijfers duiden het agentschap aan waaronder de correspondenten ressorteeren.

Heerlen. J. L. H. E. Wijnands.
13. *Assen.* H. K. Ch. Brants.
Hoogeveen. H. G. Freseman Gratama.
Coevorden. Ph. Roos Dz.
Steenwijk. J. Rijkmans Bz.
14. *Bergen-op-Zoom.* Jos. van Hasselt.
Goes. I. D. Fransen van de Putte.
Hulst. F. J. L. M. van Waesberghe.
Oostburg. J. A. Risseeuw Johz.
Neuzen. L. J. Geelhoedt.
Zierikzee. A. Ribbens.
Steenbergen. Dr. J. A. A. M. van Loon.
Tholen en St.-Maartensdijk. Van Heel en Co., Goes.
Vlissingen. J. Siegers.
15. *Grave.* R. M. A. Walter Xz.
16. *Breda.* Jos. C. M. Laurijssen.
Dongen. A. van Gastel.
Waalwijk. J. Timmermans Wz.
Oosterhout. C. A. Mertens.
17. *Amersfoort.* H. P. van Haselen.
Culemborg. D. van Hoytema ✠4.
Tiel. F. J. Mijnlieff.
Zeist. A. Vosmaer.
Nijkerk. R. de Bruin.
Woerden. Jhr. P. J. van Winter.
18. *Dedemsvaart.* A. A. Balkema.
Kampen. F. Walkate.
Hardenberg. A. J. van der Sanden.
Harderwijk. H. Cozijnsen Gz.

§ 5.

MUNTWEZEN.

Op het Nederlandsche muntwezen, bij de wet van 28 mei 1901 (St. 132), gewijzigd bij die van 31 dec. 1906 (St. 376), van 1 juli 1909 (St. 253), van 31 oct. 1912 (St. 324) en van 27 nov. 1919 (St. 786) geregeld, heeft ook betrekking de wet van 28 mei 1901 (St. 130), gewijzigd bij de wet van 1 juli 1909 (St. 253), waarbij: 1°. de Minister van Financiën is belast met het toezicht en de zorg over de zaken van de munt; 2°. onder het opperbeheer van dien Minister het bestuur van 's Rijks munt te Utrecht in zijn vollen omvang is opgedragen aan den muntmeester [1]); 3°. eene commissie voor het muntwezen is ingesteld voor het onderzoek van de jaarlijks aan 's Rijks munt opgebrachte en goedgekeurde partijen munten.

Muntmeester. Dr. C. Hoitsema ❁, 1 oct. 1909.
Scheikundige der fabricage. J. W. A. Haagen Smit, id.
Chef der afdeeling muntfabricage. M. Bakker, id.
Stempelsnijder. J. C. Wienecke ✠, id.
Assistent-stempelsnijder. J. Th. Küppers, 18 oct 1905.
Eerste mechanicus. W. Meijst PJz., 15 mei 1918.
Mechanicus der stempel- en medaille-werkplaatsen. J. J. van Don, 1 maart 1911.
Chef van administratie. G. J. E. van der Rijst, 14 oct. 1909.
Boekhouder. A. G. van Loopik, id.
Adjunct boekhouder. C. van Latum, 19 jan. 1915.
Adjunct-commiezen. J. C. van Schevikhoven, 25 juni 1902 — A. van Ackooij, 19 jan. 1915.
Eerste scheikundige, chef der afdeeling controle. Dr. W. J. van Heteren, 1 oct. 1909.
Inspecteur bij de afdeeling controle. T. Koolhaas, id.
Controleurs bij de afdeeling controle. D. de Leur jr., 1 oct. 1909 — H. van der Lip, 14 oct. 1909.
Amanuensis bij de afdeeling controle. J. D. Wiering, 1 maart 1915.

Commissie voor het muntwezen.

Prof. dr. E. Cohen, Utrecht, *president* — jhr. mr. J. H. van Reenen ❁ (HSJ5), 's-Gravenhage — prof. dr. P. van Romburgh ❁ (A3) (K3), Utrecht, *lid-secretaris.*

---

1) De inrichting van den dienst van 's Rijks munt is vastgesteld bij kon. besluit van 23 sept. 1909 (St. 318), gewijzigd bij de kon. besluiten van 16 jan. 1913 (St. 33) en 17 aug. 1914 (St. 415).

§ 6.

ADMINISTRATIE DER DIRECTE BELASTINGEN, INVOERRECHTEN EN ACCIJNZEN EN VAN DEN WAARBORG EN DE BELASTING DER GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN.

De hoofdadministratie bij het Departement van Financiën, waarin de Minister door een hoofddirecteur wordt bijgestaan, is verdeeld in zes afdeelingen: *Directe belastingen*, *Invoerrechten*, *Accijnzen*, *Comptabiliteit*, *Verificatie en Materiëel* en *Personeel* (zie blz. 408).

Indeeling van het personeel. Organieke bepalingen omtrent het personeel van de administratie der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen zijn vastgesteld bij kon. besluit van 16 sept. 1920, no. 51. Het personeel is samengesteld als volgt:

Algemeene dienst: Directeurs, hoofdinspecteurs, inspecteurs, adjunct-inspecteurs, ontvangers, surnumerairs, controleurs der invoerrechten en accijnzen, verificateurs, adspirant-verificateurs, kommiezen-verificateurs, hoofdkommiezen, assistenten, kommiezen, kommiezen te water, hulpkommiezen en deurwaarders.

Dienst der grondbelasting: Controleurs, adjunct-controleurs en surnumerairs.

Accountantsdienst: Accountants en adjunct-accountants.

Dienst van den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken: Controleurs, essaieurs, ontvangers, adjunct-controleurs, kommiezen, surnumerairs en assistenten.

Laboratorium van het Departement van Financiën: Directeur, scheikundigen, assistenten en analisten.

Bureaupersoneel: Hoofdkommiezen, kommiezen, adjunct-kommiezen en rijksklerken.

De ontvangkantoren zijn verdeeld in *vier* klassen. De bezoldiging wordt vastgesteld volgens de schalen van het kon. besluit van 23 jan. 1920 (St. 37).

Kleine grenskantoren der invoerrechten worden tijdelijk waargenomen door ambtenaren, die niet tot ontvanger benoembaar zijn.

Bij kon. besluit van 20 mei 1869, n°. 28, zijn, met ingang van 1 october daaraanvolgende, *negen* inspectiën (thans directiën) der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen ingesteld. Thans bestaan daarvan nog *acht*, te weten: te *Rotterdam*, *Amsterdam*, *Utrecht*, *Groningen*, *Zwolle*, *Arnhem*, *Breda* en *Maastricht*. Voorts zijn de inspectiën (vroeger contrôles) voor gemelde middelen opnieuw ingedeeld, met bepaling dat elke inspectie (contrôle) zal worden waargenomen door een inspecteur, in sommige belangrijke inspectiën door een hoofdinspecteur, bijgestaan door inspecteurs en adjunct-inspecteurs.

De ambtenaren, met de waarneming van eene directie belast, voeren den titel van *directeur* der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen; aan elken directeur wordt een door het Rijk bezoldigd hoofdcommies of commies toegevoegd.

Voor de verificatiën, de visitatiën en het actieve toezicht, tot uitvoering van de wetten betreffende de directe belastingen, invoerrechten en accijnzen, zijn ingesteld de betrekkingen van controleur der invoerrechten en accijnzen, verificateur, kommies-verificateur, adspirant-verificateur, hoofdkommies, assistent, kommies voor den actieven dienst en kommies te water en hulpkommies.

Omtrent de benoeming en de bevordering van de ambtenaren zijn de volgende regelen vastgesteld. Ieder die bij de administratie der directe belastingen, enz. verlangt in dienst te treden, moet aanvangen als surnumerair, adspirant-verificateur, rijksklerk, deurwaarder, kommies of kommies te water. Om tot ambtenaar te kunnen worden benoemd, moet men zijn Nederlander, van onberispelijk gedrag, zoo noodig hebben voldaan aan de nationale militie, en voorts de geschiktheid bezitten voor de verlangde betrekking vereischt.

Tot surnumerair der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen worden benoemd zij, die door den Minister als candidaat voor het ambt van surnumerair zijn aangewezen en daarna met goed gevolg het examen voor surnumerair hebben afgelegd, vastgesteld bij het kon. besluit van 16 sept. 1920, no. 51.

Voor aanwijzing als candidaat kunnen in aanmerking komen ongehuwde mannelijke Nederlanders, die bij den aanvang van het jaar den vollen ouderdom van 21 jaren niet hadden overschreden en het eindexamen der hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus of het eindexamen der gymnasia met goed gevolg hebben afgelegd of een getuigschrift bezitten dat, ter beoordeeling van den Minister, een niet geringere algemeene ontwikkeling waarborgt.

De bij het vorig lid bepaalde leeftijdsgrens geldt niet voor hen, die den graad van candidaat in de rechtswetenschap bezitten, het eerste gedeelte van het examen voor candidaat-notaris met goed gevolg hebben afgelegd of aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool het diploma in de handels-economie hebben verworven.

De aanwijzing wordt voorbereid door een vergelijkend examen.

Niemand wordt meer dan tweemaal tot het examen toegelaten.

Het candidaatschap vervalt voor hen, die niet binnen 3 jaren na hunne aanwijzing aan het examen voor surnumerair hebben voldaan, tenzij deze termijn om een bijzondere reden door den Minister is verlengd.

Alvorens voor een ander ambt in aanmerking te kunnen komen, moeten de surnumerairs met goed gevolg een vakexamen hebben afgelegd.

De surnumerairs genieten eene jaarlijksche bezoldiging van *f* 1800, welk bedrag tot *f* 2500 wordt verhoogd wanneer zij aan het vakexamen hebben voldaan.

De *surnumerairs der grondbelasting* worden benoemd na aflegging van een vergelijkend examen, vastgesteld bij kon. besluit van 16 sept. 1920 no. 51. Tot het examen worden toegelaten ongehuwde mannelijke Nederlanders, die bij den aanvang van het jaar den vollen ouderdom van 21 jaren niet hadden overschreden en het eindexamen der hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus of het eindexamen der gymnasia met goed gevolg hebben afgelegd of een getuigschrift bezitten dat, ter beoordeeling van den Minister, een niet geringere algemeene ontwikkeling waarborgt.

Niemand wordt meer dan tweemaal tot het examen toegelaten.

Alvorens tot een ander ambt te kunnen worden benoemd, moeten de surnumerairs der grondbelasting met goed gevolg een vakexamen hebben afgelegd.

De surnumerairs der grondbelasting genieten eene jaarlijksche bezoldiging van *f* 1500, welk bedrag tot *f* 2200 wordt verhoogd wanneer zij aan het vakexamen hebben voldaan.

De *adspirant-verificateurs* worden benoemd na aflegging van een vergelijkend examen, vastgesteld bij kon. besl. van 16 sept. 1920 n°. 51. Om tot dat examen te worden toegelaten moet men in het bezit van het diploma eener HBS met 5 jarigen cursus zijn en ongehuwd zijn, en den vollen ouderdom van 21 jaren niet overschreden hebben. Zij worden in het genot van bezoldiging gesteld na gunstig afgelegd vakexamen.

Tot accountant zijn benoembaar de adjunct-accountants, die het door den Minister te regelen examen voor accountants der directe belastingen met goed gevolg hebben afgelegd of een diploma bezitten dat, ter beoordeeling van den Minister, de voor het ambt benoodigde theoretische en practische kennis waarborgt.

Tot adjunct accountant zijn benoembaar ongehuwde mannelijke Nederlanders, die den vollen ouderdom van 26 jaren niet hebben overschreden, voor den accountantsdienst der directie belastingen, ook lichamelijk, geschikt worden geacht en:

1°. het eindexamen der hoogere burgerscholen met 5-jarigen cursus met goed gevolg hebben afgelegd of een getuigschrift bezitten dat, ter beoordeeling van den Minister, een niet geringere algemeene ontwikkeling waarborgt;

2°. in het bezit zijn hetzij van de akte van bekwaamheid voor middelbaar onderwijs in het boekhouden, hetzij van het diploma in de handelseconomie van de Nederlandsche Handels-Hoogeschool en het practijkdiploma voor boekhouden.

De *rijksklerken* worden benoemd uit de particuliere klerken die een jaar als zoodanig zijn werkzaam geweest aan directiën, inspectiën, accountantsbureaux, contrôles en ontvangkantoren, den leeftijd van 21 jaren hebben bereikt en dien van 40 jaren niet overschreden hebben.

Om tot *kommies* te worden benoemd moet men zich aan een vergelijkend examen onderwerpen, volgens regelen vastgesteld bij kon. besl. van 16 sept. 1920, n°. 51. Om tot dat examen te worden toegelaten, moet men ongehuwd zijn, den leeftijd van 22 jaren bereikt en dien van 28 jaren niet overschreden hebben. Voor gepasporteerde onderofficieren, die 12 jaren gediend hebben, wordt die leeftijd verhoogd tot 34 jaren en voor gepasporteerde militairen, die zes jaren als zoodanig hebben gediend, tot 30 jaren. Voor kommiezen te water wordt die ouderdom eveneens tot 34 jaren verhoogd.

Om tot *kommies te water* te kunnen worden benoemd, moet men ongehuwd zijn, den vollen ouderdom van 18 jaren bereikt en dien van 25 jaren niet overschreden hebben. Bovendien moet de candidaat behoorlijk bevaren zijn en voor den actieven dienst der belastingen lichamelijk geschikt zijn bevonden.

Om voor bevordering of benoeming tot eene andere betrekking in aanmerking te komen, moet de ambtenaar niet alleen bekwaam en geschikt zijn voor de te vervullen betrekking, maar ook die, waarin hij geplaatst is, met ijver waargenomen en zich daarin behoorlijk gedragen hebben.

Afgescheiden van dien algemeenen regel, zijn bij kon. besluit van 16 sept. 1920, n°. 51, een aantal bepalingen vastgesteld betrekkelijk de wijze van bevordering in klasse en de benoeming tot eene andere betrekking bij dezelfde administratie.

Wettelijke bepalingen, waarvan de uitvoering aan de administratie der belastingen is opgedragen. Behalve de hieronder aangewezen wetten, bestaan er een aantal verordeningen, bij decreten en koninklijke besluiten tot uitvoering van zekere bepalingen dier wetten uitgevaardigd.

De aanwijzing van deze bepalingen, waarbij ook melding zou gemaakt moeten worden van eenige administratieve beschikkingen, kan slechts belang hebben voor hen, die rechtstreeks bij het vak zijn betrokken. Men bepaalt zich daarom tot de aanwijzing van de volgende wetten.

DIRECTE BELASTINGEN (*in 't algemeen*). Invordering, wet van 22 mei 1845 (St. 22), gewijzigd bij de wetten van 15 juli 1869 (St 133), 15 april 1886 (St. 64), 2 oct. 1893 (St. 149), 15 april 1896 (St. 70), 16 april 1896 (St. 72) en 18 juli 1911 (St. 248); tarieven van kosten van vervolging, wet van 1 juni 1850 (St. 26); ordonnantiën van ontheffing, enz., wet van 16 juni 1915 (St. 267); executoirverklaring der kohieren, enz., wet van 15 juli 1869 (St. 133); zetters-colleges, wet van 5 april 1870 (St. 63), aangevuld bij de wet van 2 oct. 1893 (St. 149); vrijstelling grondbelasting en personeele belasting voor het Vredespaleis, 30 dec. 1912 (St. 448).

De opcenten, ten behoeve van het Rijk op de directe belastingen ten bate van de gewone middelen te heffen, worden jaarlijks bij de wet vastgesteld. De opcenten ten behoeve van het Leeningfonds 1914 zijn vastgesteld bij de Leeningwet 1914, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 juli 1920 (St. 342). De opcenten op de grond-, personeele- en inkomstenbelasting ten behoeve der provinciën worden vastgesteld bij aan koninklijke goedkeuring onderworpen statenbesluiten (wetten van 17 juni 1905, St. 210, en 27 maart 1915, St. 170), en die op de grond- en personeele belasting ten behoeve der gemeenten bij aan koninklijke goedkeuring onderworpen raadsbesluiten, bij welke laatste echter geen hooger getal opcenten kan ingevoerd worden dan bij de wetten van 29 juni 1851 (St. 85), 7 juli 1865 (St. 79) en 24 mei 1897 (St. 156) is toegelaten.

GRONDBELASTING. Wet van 26 mei 1870 (St. 82), aangevuld en gewijzigd bij de wetten van 20 juli 1884 (St. 149), 30 dec. 1887 (St. 259), 7 juli 1906 (St. 176) en 27 april 1912 (St. 165); herziening van de belastbare opbrengst der gebouwde eigendommen, wetten van 2 mei 1897 (St. 124), 11 jan. 1904 (St. 5) en 15 juli 1907 (St. 203); id. der ongebouwde eigendommen, wetten van 25 april 1879 (St. 89) en 31 dec. 1892 (St. 315).

PERSONEELE BELASTING. Wetten van 16 april 1896 (St. 72), 14 juli 1898 (St. 181), 2 juni 1900 (St. 77), 14 juli 1904 (St. 146), 3 april 1909 (St. 95), 6 dec. 1909 (St. 381), 19 maart 1913 (St. 108), 19 dec. 1914 (St. 564) en 19 sept. 1919 (St. 580); de bij de wet van 1896 behoorende tabel werd bij verschillende wetten gewijzigd, laatstelijk bij die van 30 juli 1920 (St. 644).

INKOMSTENBELASTING. Wet van 19 dec. 1914 (St. 563), gewijzigd bij de wetten van 16 april 1915 (St. 197), 18 aug. 1916 (St. 412), 23 mei 1917 (St. 438), 11 jan. 1918 (St. 4 en 5) en 11 april 1919 (St. 169).

DIVIDEND- EN TANTIÈMEBELASTING. Wet van 11 jan. 1918 (St. 4), gewijzigd bij de wet van 26 maart 1920 (St. 160).

GEMEENTE OPCENTEN OP DE DIVIDEND- EN TANTIÈME BELASTING. Wet van 26 juli 1918 (St. 502).

OORLOGSWINSTBELASTING. Wet van 22 juni 1916 (St. 288), gewijzigd bij de wetten van 19 mei 1917 (St. 403), 23 mei 1917 (St. 406) en 16 april 1920 (St. 191).

VERDEDIGINGSBELASTING II. Wet van 18 aug. 1916 (St. 412), waarvan de termijn voor heffing is verlengd bij de wetten van 11 april 1919 (St. 171) en 5 juli 1920 (St. 343).

KOLONIALE INVORDERINGSWET. Wet van 4 aug. 1917 (St. 507)

VOORKOMING VAN DUBBELE BELASTING. Wet van 16 april 1920 (St. 192).

INVOERRECHTEN. Algemeene bepalingen omtrent de formaliteiten bij in-, uit- en doorvoer van goederen, omtrent de entrepots, het binnenlandsch vervoer en de nederlagen binnen zekere afstanden van de grenzen, de visitatiën, keuringen wegens en vervolging van overtredingen, borgtochten, invordering, enz., wetten van 26 aug. 1822 (St. 38), 31 maart 1828 (St. 10), 4 april 1870 (St. 61), 22 mei 1873 (St. 67), 28 dec. 1879 (St. 250), 20 april 1895 (St. 54), 7 dec. 1896 (St. 212), 9 juli 1906 (St. 190); 1 juli 1909 (St. 251), 18 juli 1911 (St. 247), 30 maart 1912 (St. 135), 28 april 1916 (St. 175), 7 juni 1919 (St. 318) en 5 juli 1920 (St. 344).

Tarief van invoerrechten, met nieuwe bepalingen omtrent de vrijdommen, wetten van 15 aug. 1862 (St. 170), 6 april 1877 (St. 71), 19 maart 1888 (St. 50), 4 mei 1889 (St. 45), 27 sept. 1892 (St. 225), 27 sept. 1892 (St. 227) artt. 84 en 85, 11 dec. 1893 (St. 175), 29 jan. 1897 (St. 63) artt. 88 en 89, 9 dec. 1901 (St. 257), 24 juli 1903 (St. 248) artt. XIV en XVI, 11 juli 1908 (St. 222), 30 dec. 1910 (St. 377), 18 juli 1911 (St. 246), 19 juni 1915 (St. 279), 20 jan. 1917 (St. 191), 12 jan. 1918 (St. 13), 3 april 1919 (St. 141) en 25 juli 1919 (St. 513).

Afschaffing van het doorvoerrecht, wet van 8 aug. 1850 (St. 48), en van het laatste uitvoerrecht, wet van 6 april 1877 (St. 71).

STATISTIEK EN STATISTIEKRECHT. Algemeene bepalingen betreffende de statistiek van den in-, uit- en doorvoer en omtrent de heffing van statistiekrecht, wetten van 28 april 1916 (St. 175), 14 dec. 1916 (St 530) en 26 maart 1917 (St. 254).

SCHEEPVAART. Gelijkstelling van de vreemde vlag, wetten van 8 aug. 1850 (St. 47), 14 juli 1855 (St 105). 15 aug. 1862 (St. 170) en 29 juni 1912 (St. 208).
Meting van zeeschepen. Wetten van 14 juli 1855 (St. 105) en 3 juni 1875 (St. 101).
Meting van binnenvaartuigen. Wet van 2 jan. 1899 (St. 1).
Afschaffing van het tonnengeld der zeeschepen, wet van 14 juli 1855 (St. 105).
Staking van de heffing der scheepvaartrechten op den Rijn en de Maas, wetten van 8 aug. 1850 (St. 48) en 2 sept. 1851 (St. 131). Herziene akte omtrent de Rijnvaart, wetten van 4 april 1869 (St. 37) en 16 juli 1869 (St. 139).
Afkoop van den Scheldetol, kon. besluit van 19 juli 1863 (St. 117).
Afschaffing van het vuur-, ton- en bakengeld, wet van 3 juni 1875 (St. 101).

ACCIJNZEN (*in 't algemeen*). Algemeene bepalingen omtrent de formaliteiten bij in-, uit- en doorvoer van accijnsgoederen, omtrent de entrepots, het vervoer en de nederlagen binnen zekeren afstand van de grenzen, de visitatiën en verificatiën, bekeuringen wegens en vervolging van overtredingen, borgtochten, invordering, enz., wetten van 26 aug. 1822 (St. 38), 4 april 1870 (St. 61), 22 mei 1873 (St. 67), 28 dec. 1879 (St. 250) en 7 dec. 1896 (St. 212).
De opcenten op de accijnzen, alsmede de heffing van een collectief zegel op de quitantiën en van een consentzegel op vervoer- en geleibiljetten zijn afgeschaft bij de wetten van 15 mei 1859 (St. 37 en 38), bij welke laatste daarentegen de hoofdsommen zijn verhoogd. Niettemin worden thans ingevolge de Leeningwet 1914, gewijzigd bij die van 20 jan. 1917 (St. 192), tot en met 1933 weder opcenten geheven op de accijnzen op wijn en gedistilleerd.

SUIKER. (*Accijns op*) Wetten van 29 jan. 1897 (St. 63), 24 juli 1903 (St. 248), 31 dec. 1908 (St. 448). 5 febr. 1912 (St. 32), 19 maart 1913 (St. 110) en 21 juni 1913 (St. 306), alsmede art. 39 der Leeningwet 1914.

WIJN. (*Accijns op*) Wetten van 20 juli 1870 (St. 127), 8 mei 1875 (St. 72), 7 mei 1878 (St. 34), 22 juli 1899 (St. 170), 12 juni 1909 (St. 148), 15 juli 1910 (St. 211), 13 juli 1914 (St. 317) en 29 mei 1916 (St. 220).

BINNENLANDSCH EN BUITENLANDSCH GEDISTILLEERD. (*Accijns op*) Wetten van 20 juni 1862 (St. 62), 1 mei 1863 (St. 47), 31 dec. 1863 (St. 221), 7 juli 1865 (St. 80), 9 april 1869 (St. 62), 4 dec. 1869 (St. 202), 4 april 1870 (St. 61), 6 april 1877 (St. 70 en 71), 20 juli 1884 (St. 148), 31 dec. 1885 (St. 262), 23 dec. 1886 (St. 223), 27 sept. 1892 (St. 226), 11 dec. 1893 (St. 175), 31 dec. 1898 (St. 286), 30 dec. 1901 (St. 319), 18 juli 1904 (St. 190), 13 juli 1907 (St. 189), 4 dec. 1909 (St. 375), 7 febr. 1911 (St. 49), 18 juli 1911 (St. 247), 5 febr. 1912 (St. 25), 31 dec. 1915 (St. 528) en 3 april 1919 (St. 141), benevens de artt. 37 en 40 der Leeningwet 1914, gewijzigd bij die van 20 jan. 1917 (St. 192).

HOUTGEEST. (*Accijns op*) Wetten van 30 dec. 1910 (St. 377) en van 3 april 1919 (St. 141).

ZOUT. (*Accijns op*) Art. 49 der wet van 26 april 1852 (St. 93), wet van 11 dec. 1857 (St. 123), met uitzondering van de artt. 1, 2 en 3, alsmede de wetten van 7 dec. 1880 (St. 221), 27 sept. 1892 (St. 227), 12 juni 1909 (St. 149), 5 febr. 1912 (St. 30), 10 dec. 1915 (St. 493), 17 juni 1918 (St 383) en 22 dec. 1919 (St. 852).

BIER. Wet van 20 jan. 1917 (St. 190).

GESLACHT. (*Accijns op*) Wetten van 2 aug. 1822 (St. 31), 2 jan. 1832 (St. 5), 14 dec. 1844 (St. 66), 28 april 1852 (St. 96), 15 mei 1859 (St. 37), 9 april 1866 (St. 24), 27 april 1884 (St. 103), 11 febr. 1909 (St. 35) en 16 juni 1915 (St. 265).

SPEELKAARTENBELASTING. Wet van 25 juli 1919 (St. 513).

RECHT OP DE MIJNEN. Wet van 26 maart 1920 (St. 157).

Hoofddirecteur der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen. Mr. J. P. A. Laman de Vries ⊕. 6 juni 1904.
Directeur van het laboratorium van het Departement van Financiën te Amsterdam. Jhr. W. Alberda van Ekenstein ⊕ ✠, 25 sept. 1902.
Scheikundigen bij dat laboratorium. Dr. C. L. Jungius, 28 aug. 1909 — dr. J. T. Bornwater, 11 juli 1916.
Assistent. F. J. E. Schut, 28 april 1908.

Rijksadvocaten.

Jhr. mr. G. A. H. Michiels van Kessenich, Maastricht, 10 juni 1914, voor de behandeling van zaken bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch en de arrondissements-rechtbanken te Maastricht en Roermond.

Plaatsvervangers. Mr. M. J. H. H. Paulussen, Maastricht, 11 mei 1911 — mr. G. W. O. Janssens, Roermond, 28 sept. 1920.

Mr. G. B. J. M. van Zinnicq Bergmann, 's-Hertogenbosch, 10 juni 1914, voor de behandeling van zaken bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch en de arrondissements-rechtbanken te 's-Hertogenbosch en Breda.

Mr. C. de Kempenaer, Arnhem, 14 juni 1909, voor de behandeling van zaken binnen het ressort van het gerechtshof te Arnhem.

Plaatsvervanger. Mr. G. A. J. M. van Ditzhuijzen, Arnhem, 17 juni 1911.

Jhr. mr. W. M. de Brauw, 's-Gravenhage, 22 dec. 1919, voor de behandeling van zaken bij den hoogen raad, het gerechtshof te 's-Gravenhage en de arrondissements-rechtbank aldaar.

Plaatsvervanger. Jhr. mr. A. K. C. de Brauw, 's-Gravenhage, 23 mei 1919.

Mr. J. J. van Walsem, Rotterdam, 28 mei 1920, voor de behandeling van zaken bij de arrondissements-rechtbanken te Rotterdam, Dordrecht, Middelburg en Zierikzee.

Plaatsvervanger. Mr. J. F. van Deinse, Middelburg, 23 aug. 1906.

Mr. C. D. Asser jr., Amsterdam (tijd. waarn.), 19 febr. 1910, voor de behandeling van zaken binnen het ressort van het gerechtshof te Amsterdam.

Mr. J. van Woudenberg Hamstra, Amsterdam, 14 aug. 1916.

Mr. S. C. H. Romkes, Groningen, 25 aug. 1914, voor de behandeling van zaken binnen het ressort van het gerechtshof te Leeuwarden.

DIRECTIEN.

De dagteekening, achter de namen der ambtenaren vermeld, is die hunner benoeming of plaatsing op de tegenwoordige standplaats.

Directie Rotterdam.

Directeur. A. Volkmaars ⊛ ✠4, 16 juli 1918.
Commies ter directie. J. A. Aertsen, 28 mei 1920.

Hoofdinspecteurs.

Rotterdam. (Dir. bel.) J. F. Fokker, 22 maart 1920.

Rotterdam. (Invoerr. en acc.) G. L. van Lanschot Hubrecht ✠4, 22 maart 1920.

Inspecteurs.

Rotterdam. (Dir. bel.) J. B. van den Dries, 27 nov. 1918 — F. A. H. van Iersel, id. — C. W. Vreede, id. — B. van den Berg, 13 mei 1919 — D. Y. Bakker, 21 aug. 1920.

" (Invoerr. en acc.) H. F. Harms, 7 maart 1919.

" (buitengemeenten). Jhr. H. A. Wttewaall van Stoetwegen, 28 jan. 1909.

Schiedam. E. G. van den Bovenkamp, 21 maart 1916.

's-Gravenhage. (Dir. bel., 1ste afd.) P. Aleva ✠4, 14 dec. 1918 — W. J. J. Schuijt, 27 nov. 1918 — G. den Hartogh, 6 jan. 1919 — J. R. Tijssens, 9 sept. 1919.

" (Dir. bel., 2de afd.) L. de Fouw ✠4, 14 juni 1905 (met den pers. titel van

hoofdinspecteur) — C. A. Takken, 24 april 1920.
's-Gravenhage. (Dir. bel., inv. en acc. 3de afd.) H. W. G. Ras ✠4, 28 oct. 1912.
" (buitengemeenten). L. de Vries, 13 dec. 1917.
Delft. T. K. Jansma, 22 aug. 1918.
Hellevoetsluis [1]). A. Icke, 24 sept. 1917.
Vlaardingen. J. S. H. van Kerkhoff, 7 maart 1919.
Dordrecht (1ste afd.) A. H. de Jonckheere, 14 maart 1916.
" (2de afd.) H. L. J. N. Dufour, 21 maart 1916.

Adjunct-inspecteurs.

Rotterdam. (Invoerr. en acc.). Mr. J. Offerhaus, 21 aug. 1920.
's-Gravenhage. (Dir. bel., 1ste afd.) Mr. L. Lindeboom, 16 juni 1919 — F. J. Spijkerman, 4 nov. 1919 — mr. B. M. Dull, 30 dec. 1919.
's-Gravenhage. (Dir. bel., inv. en acc., 2de afd.) B. Schendstok, 29 juni 1920.

Bureaux voor den accountantsdienst.

Rotterdam (1ste bureau). N. J. Polak, acc. (met verl.) (hoofdbureau), 26 juli 1918 — D. Holderikx, id., 28 sept. 1920 — mej. E. Fennema, adj.-acc., 10 aug. 1917 — J. R. Kleijn, id., 29 juli 1919 — H. Krekel, id., 19 aug. 1919 — T. H. Jape, id., 14 febr. 1920 — H. Blom, id., id. — J. H. Allaart id., 28 mei 1920.
" (2de bureau). T. Mosselman, acc. (hoofdbureau), 26 aug. 1919 — H. de Leede, adj.-acc., 13 febr. 1918 — H. C. van Woerden, id., 25 mei 1918 — W. Schuil, id, 19 aug. 1919.
's-Gravenhage. (1e bureau). Mr. R. Bouwman ✠4, acc. (hoofdburau), 8 april 1918 — J. F. Starke, id., 20 mei 1919 — J. J. den Dulk, adj.-acc., 13 febr. 1918 — mej. M. F. van 't Hoff Stolk, id., 10 aug. 1912 — J. H. P. de l'Ecluse, id., 13 febr 1918 — J. Touw, id., 8 april 1918 — A. W. Verdenius, id., 1 mei 1918 — A. A. J. van Riemsdijk, id., 28 dec. 1918 — G. van Eck, id., 23 april 1919 — T. A. J. M. de Jong, id., 26 juni 1919 — P. Wit, id., 2 jan. 1920.
" (2e bureau). H. T. Schermers, acc. (hoofdbureau), 13 juni 1918 — A. de Kloet, id., 25 april 1919.

Controleurs voor den actieven dienst.

Rotterdam. G. L. Oostingh, 24 mei 1912 — J. H. B. Logeman, 24 april 1920.

Ontvangers.

Inspectie Rotterdam. (Dir. bel.).

Rotterdam. (Dir. bel., 1ste kant.) H. G. van Duijl, 15 oct. 1920.
" (Dir. bel., 2de kant.) J. H. Roggenkamp, 25 april 1910.
" (Dir. bel., 3de kant.) J. Blok, 8 sept. 1913.
" (Dir. bel., 4de kant.) S. Posthumus, 7 febr. 1917.
" (Dir. bel., 5de kant.) Jhr. A. J. D. Coenen, 27 juli 1920.

Inspectie Rotterdam. (Invoerrechten en accijnzen.)

Rotterdam. (Invoerr.) . . . .
" (Acc. en waarb.) C. R. J. Bentfort van Valkenburg, 17 juni 1914.
Rotterdam. (Entrepot). P. A. de Rochefort, 11 juli 1917.
" (*Oud-Delfshaven*) (Acc.). Jhr. A. van Raab van Canstein, 3 febr. 1912.

1) Bij deze inspectie is gevoegd de ambulante recherche te water in de 2de afdeeling omvattende de wateren en stroomen in Zuidholland en Zeeland.

Inspectie Rotterdam (buitengemeenten).

IJselmonde c. a. P. J. der Weduwen, 1 dec. 1905.

Overschie c. a. A. E. van den Bosch, 29 mei 1920 (waarn.).

Lekkerkerk c. a. A. G. de Braal, 15 sept. 1919.

Hillegersberg c. a. B. J. J. M. Timmerman, 2 nov. 1907.

Pernis c. a. J. Muste, 11 sept. 1917.

Inspectie Schiedam.

Schiedam. (Dir. bel.). A. W. Overvoorde, 15 oct. 1920.

Schiedam. (Invoerr. en acc.) H. Beijerman, 27 april 1917.

Inspectie 's-Gravenhage.

's-Gravenhage. (Centraal bureau). W. F. Sturm, 27 maart 1918.

Inspectie 's-Gravenhage. (Dir. bel., 1ste afd.)

's-Gravenhage. (Dir. bel., 1ste kant.) Jhr. S. Trip ✠4, 27 jan. 1917.
" (Dir. bel., 3de kant.) G. G. A. Meuwissen, 4 mei 1914.
" (Dir. bel., 4de kant.) W. C. Kuijk, 17 mei 1920.

Inspectie 's-Gravenhage. (Dir. bel., 2de afd.)

's-Gravenhage. (Dir. bel., 2de kant.) B. van Houten, 24 sept. 1917.

Inspectie 's-Gravenhage. (3de afd.)

's-Gravenhage. (Invoerr., acc. en waarb.) R. van der Feen, 21 maart 1914.

Scheveningen. F. J. A. Passtoors, 25 april 1911.

Inspectie 's-Gravenhage (buitengemeenten.)

's-Gravenhage (buitengemeenten). H. W. Houwink, 25 jan. 1918.
Voorburg c a. J. C. L. C. van Hulst, 25 jan. 1918.
Loosduinen c.a. D. A. Breen, 10 oct. 1914.

Inspectie Delft.

Delft c. a. (Dir. bel.) . . . .
" (Invoerr. en acc.) J. M. du Celliée Muller, 24 jan. 1919.

Delft. (buitengemeenten). G. van der Zee, 2 nov. 1907.

Inspectie Hellevoetsluis.

Hellevoetsluis c. a. T. W. Postema, 26 mei 1917.

Brielle c. a. J. M. van Stapele ✠, 29 juli 1911.

Nieuwesluis c. a. J. Lensvelt, 27 juli 1920.

Middelharnis c. a. J. J. Kok, 27 juni 1905.

Oude-Tonge c. a. H. van Harten, 1 mei 1918.

Ouddorp c. a. . . . .

Inspectie Vlaardingen.

Vlaardingen c. a. J. A. de Lussanet de la Sablonière, 10 maart 1913.

Hoek van Holland. A. D. van Doorn, 29 juli 1911.

Maassluis c. a. G. A. Schepers, 27 oct. 1915.

Inspectie Dordrecht (1ste afd.).

Dordrecht c. a. (Dir. bel.). G. A. de Stoppelaar, 27 juli 1920.

Alblasserdam c. a. P. L. Broeksmit, 15 sept. 1902.

Sliedrecht c. a. J. Kruijff, 1 dec. 1905.

Inspectie Dordrecht (2de afd.).

Dordrecht c. a. (Invoerr. en acc.). Jhr. N. J. Calkoen, 16 mei 1916.

Zwijndrecht c. a. J. H. van Barneveld, 20 oct. 1913.

Strijen c. a. A. J. M. van Maarschalkerweerd, 28 jan. 1918.

Oud-Beijerland c. a. J. W. van der Willigen, 23 jan. 1914.

Directie Amsterdam.

Directeur. E. Franken ❁, 19 jan. 1906.
Hoofdcommies ter directie V. S Ohmstede, 30 oct. 1917.

Hoofdinspecteurs.

'msterdam. (Dir. bel.). J. C. van der Meer ❁, 22 maart 1920.

Amsterdam. (Invoer en acc.). H. van de Ven, 22 maart 1920.

Inspecteurs.

'msterdam. (Dir. bel.). W. H. J. van Hien, 27 nov. 1918 — M. G. H. Andriessen, id. V. H. Heijmans, id. — G. R. Wagenaar, id. — J. Kalverboer, id. — K. N. Houtman, id. — P. Hartkamp, id. — P. F. L. Lauten, 12 febr. 1919 — P. E. W. Kok, 3 maart 1919 — J. F. Hampe, id. - W. S. Noordhof, 19 mei 1919 — C. P. E. van Veeren, 24 nov. 1919 — L. W. Boogerman, 28 april 1920.

" (Buitengemeenten, 1ste afd.) J. P. Schippers, 12 febr. 1919.

" (Buitengemeenten 2de afd.) A. J. van Eck ✠, 13 dec. 1917.

(Invoerr. en acc.) M. C. E. Bruins 27 nov. 1918 — M. L. Gualtherie van Weezel, id.

Haarlem. (Dir. bel. 1ste afd.) J. E. Egberts, 8 jan. 1917 — J. de Willigen, 15 maart 1919.

" (2de afd.) G. W. Martens, 1 maart 1911.

" (3de afd.) J. A. V. Barmen 't Loo, 8 jan. 1917.

Helder [1]). C. M. Moolenburgh, 21 maart 1916.

Hoorn. (1ste afd.) J. C. Bent, 8 jan. 1917.

" (2de afd.) J. J. Bekaar, 8 jan. 1917.

Alkmaar. (1ste afd.) B. Molenburgh, 17 juli 1919.

" (2de afd.) J. P. Janssen, 18 febr. 1918.

Zaandam. J. M. Mulder, 22 aug. 1918 — J. Zwart, 12 jan. 1920.

Adjunct-inspecteurs.

'msterdam. (Dir. bel.). Mr. W. J. D. C. Hirschman, 24 juni 1920 — mr. J. Houwert, 28 juni 1920.

Bureaux voor den accountantsdienst.

'msterdam. (1ste bureau). J. L. Vleming, acc. (met verl.) (hoofdbureau) 30 dec. 1916 — P. A. Kreuiter, id., 10 aug. 1917 — L. Götzen, id., 1 oct. 1920 — K. Hekelaar, adj.-acc., 10 aug. 1917 — G. E. A. van Til, id., 13 febr. 1918 — J. J. van der Pol, id., 18 febr. 1918 — J. O. Lorenzen, id., 15 april 1919 — C. A. Huijsman, id., 2 jan. 1920.

" (2de bureau). A. Nierhoff, acc. (hoofdbureau), 26 juli 1919 — G. K. H. Hinnen, id., 13 juni 1918 — J. P. Croin, id., 28 aug. 1919 — J. C. van der Noort, adj.-acc., 19 aug. 1919 — H. van Buuren, id, 2 jan. 1920 — mej. J. Duitz, id., id.

Haarlem. A. G. C. Engelgeer, acc. (hoofdbureau), 19 juni 1919 — W. A. de Jongh, id., 27 nov. 1918 — G. J. Habermehl, adj.-acc., 28 dec. 1918 — G. Dekker, id., id. — K. W. J. van

1) Bij deze inspectie is gevoegd de ambulante recherche te water in de 1ste afdeeling, omvattende de Zuiderzee, de noordelijke zeegaten, de Friesche en Groninger wadden met alle daaraan palende zeeboezems en inhammen.

de Loo, adj.-acc., 28 dec. 1918 — C. Boogaards, id., 19 aug. 1919 — J. G. de Vlieger, id., 2 jan. 1920 — P. J. van der Maat, id, id. — C. H. Hazevoet, id., id. — C. M. Steenken, id., 24 juni 1920.

Controleurs voor den actieven dienst.

Amsterdam. D. P. A. de Jong ✠, 14 maart 1910 — J. J. Okkerse, 17 nov. 1917.

Ontvangers.

Inspectie Amsterdam. (Dir. bel.).

Amsterdam. (Dir. bel., 1ste kantoor.) D. Schindler ✠4, 14 dec. 1912.
" (" " 2de ") Dr. L. Franken, 27 juli 1920.
" (" " 3de ") J. J. van Pienbroek, 21 febr. 1919.
" (" " 4de ") A. J. Zonnevijlle, 19 dec. 1916.
" (" " 5de ") C. H. Engels, 4 mei 1914.
" (" " 6de ") J. F. Mirandolle, 10 april 1909.
" (" " 7de ") B. Ribbink, 10 juni 1912.
" (" " 8ste ") A. Volkmaars, 8 juli 1913.

Inspectie Amsterdam (Buitengemeenten 1ste afd.).

Watergraafsmeer. R. A. Bakker, 11 febr. 1911.
Sloten. P. J. F. L. Baumann, 19 aug. 1918.

Inspectie Amsterdam (Buitengemeenten 2de afd.)

Haarlemmermeer c. a. G. Kleber, 22 jan. 1908.
Buiksloot c. a. B. van Ewijk, 15 sept. 1919.
Monnikendam c. a. E. K. Krijger, 23 oct. 1920.
Muiden. c a. H. H. Mulder, 4 sept. 1909.
Weesp c. a J. Moll, 21 sept. 1907.

Inspectie Amsterdam. (Invoerrechten en accijnzen.)

Amsterdam. (Invoerr. en acc. op de suiker). H. J. van Ebbenhorst Tengbergen ✠4, 4 maart 1907.
Amsterdam. (Entrepot.) . . . .
" (Accijnzen) J. van Lith Az., 31 jan. 1914.

Inspectie Haarlem. (Dir. bel. 1ste afd.).

Haarlem c. a. (Dir. bel.) C. H. Pan ✠, 28 jan. 1918.

Inspectie Haarlem. (2de afd.).

Haarlem (Inv. en acc.) D. N. Houwing, 17 dec. 1917.
Haarlem (buitengem.) D. Fennema, 17 juni 1914.

Inspectie Haarlem (3de afd.).

Beverwijk. E. Overbosch, 23 juli 1912.
IJmuiden. D. W. Janssen, 17 dec. 1917.
Uitgeest. G. Brookhuis, 23 oct. 1920.

Inspectie Helder.

Helder. S. Doedens, 10 juni 1919.
Texel. J. T. M. Sutherland, 2 jan. 1919.
Terschelling c. a. G. van Veen, 2 jan. 1919.
Anna-Paulowna c. a. G. Schuuring, 2 jan. 1919.

Inspectie Hoorn. (1ste afd.).

Hoorn. G. D. L. Rink, 23 jan. 1914.
Purmerend c. a. H. Huizenga, 13 aug. 1914.
Edam c. a. W. J. Hillebrandt, 8 nov. 1920.

Inspectie Hoorn. (2de afd.).

Enkhuizen c. a. R. Koen, 18 nov. 1918.
Hoorn (buitengem.). C. A. de Vassy, 14 sept. 1912.

Medemblik c. a. C. A. Meijer, 16 mei 1916.

Inspectie Alkmaar. (1ste afd.).

Alkmaar. C. Rambonnet, 23 jan. 1914.

Alkmaar (buitengem.) J. Mulder, 9 oct. 1909.

Inspectie Alkmaar. (2de afd.).

Schagen c. a. W. Kuijpers, 10 juni 1910.
Spanbroek c. a. J. Stilling, 2 jan. 1919.

Nieuwe-Niedorp. . . . .
Rijp. S. de Waal, 28 jan. 1918.

Inspectie Zaandam.

Zaandam c. a. A. A. Vreede Jr., 11 juli 1916.

Wormerveer c. a. J. D. Boerma, 26 mei 1917.

Directie Utrecht.

Directeur. W. J. P. R. van Ebbenhorst Tengbergen, 24 april 1920.
Hoofdcommies ter directie. W. J. Schaafsma, 14 april 1913.

Inspecteurs.

Utrecht. (Dir. bel. 1ste afd.). P. A. van de Velde, 14 maart 1916 — J. C. Lotgering, id. — J. S. Koopmans, 21 aug. 1920.
" (2de afd.) F. P. Wethmar, 21 maart 1916.
" (3de afd.). G. A. Meerdink, 14 maart 1916.
" (4de afd.) P. van der Meulen, 12 febr. 1919.
Amersfoort. C. M. Cremer, 28 jan. 1909.
Hilversum. J. J. Loke, 28 aug. 1915.

Bussum. J. N. J. Boom, 12 febr. 1919.
Leiden. (1ste afd.). J. M. van der Minne, 13 dec. 1917 — G. F. Crone, 27 nov. 1918.
" (2de afd.) A. L. Boot, 21 maart 1916.
" (3de afd.). B. Formijne, 14 maart 1916.
Gouda. L. J. Smeets, 30 oct. 1919.
Gorinchem. H. G. T. L. Nolens, 10 maart 1916 — H. W. Krop, 1 mei 1919.

Adjunct-inspecteur.

Leiden. (1ste afd.) L. H. Bult, 30 oct. 1919.

Bureaux voor den accountantsdienst.

Utrecht. J. A. van der Henst, acc. (hoofdbureau), 29 jan. 1919 — D. H. Montagne, id., 1 oct. 1920 — O. Bakker, id., 1 oct. 1920 (tijd.) — W. J. den Boesterd, adj. acc., 13 febr. 1918 — J. Lenstra, id., 28 dec. 1918 — B. A. Flentge, id., 28 febr. 1919 — J. A. Baart, id., 15 sept. 1919.
Leiden. M. H. de Reede, acc., 17 juli 1920 — R. J. Brakema, adj.-acc., 19 aug. 1919 — G. J. Bosch, id., 2 jan. 1920 — J. Veenendaal, id., 14 febr. 1920 — R. Yntema, id., 17 juli 1920.

Ontvangers.

Inspectie Utrecht (Dir. bel. 1ste afd.).

Utrecht. (Dir. bel.) Jhr. J. W. E. von Schmidt auf Altenstadt, 28 jan. 1918 — A. C. Otter, 17 mei 1920 (tijd. werkzaam).

Inspectie Utrecht (2de afd.).

Utrecht. (Invoerr. en acc.). W. C. de Wijs, 4 mei 1914.
Zeist. T. A. Lambrechtsen van Ritthem, 30 mei 1918.

Driebergen c. a. J. M. C. Meuwissen, 8 juli 1913.

Inspectie Utrecht (3de afd.).

Loenen c. a. A. M. L. baron Mulert, 23 jan. 1914.
Maarssen c. a. P. Broeksmit, 2 juli 1907.
Breukelen c. a. V. L. baron van Boetzelaer, 23 aug. 1906.
Mijdrecht c. a. A. Hoogen, 28 sept. 1917.
Harmelen c. a. H. C. de Kock, 15 nov. 1919.
Montfoort. . . . .

Inspectie Utrecht (4de afd.)

Baarn. C. Crabbendam, 7 febr. 1917.
Wijk-bij-Duurstede c. a. J. C. F. Bouman, 23 oct. 1917.
Vreeswijk. . . . .
IJselstein. H. J. Koning, 4 sept. 1909.

Inspectie Amersfoort.

Amersfoort c. a. F. J. van Grasstek, 17 oct. 1902.
Veenendaal c. a. P. L. Meuter, 30 mei 1918.
Amerongen c. a. . . . .

Inspectie Hilversum.

Hilversum c. a. O. Verhagen, 14 nov. 1911.

Inspectie Bussum.

Bussum c. a. M. E. van Lidth de Jeude, 26 mei 1917.
Laren c. a. J. Fokkens, 26 april 1916.

Inspectie Leiden. (1e afd.)

Leiden. (Dir. bel.) R. A. Rodenburg, 17 juni 1914.
Leiden (buitengemeenten). J. van Vollenhoven, 10 maart 1913.

Inspectie Leiden. (2de afd)

Leiden. (Invoerr. en acc.) E. J. W. Römer, 23 dec. 1910.
Alphen a/d Rijn c. a. A. M. H. Tonnaer, 15 nov. 1919.
Bodegraven c. a. D. N. Hakbijl, 26 febr. 1915.
Boskoop c. a. G. P. J. van Hellemondt, 23 oct. 1917.
Woerden. J. H. Rochell, 10 oct. 1910.

Inspectie Leiden (3de afd.)

Katwijk. L. H. Slotemaker jr., 11 juni 1901.
Nieuwkoop. A. van Dalen, 26 mei 1919.
Alkemade. B. Branderhorst, 28 sept. 1917.
Noordwijk c. a. J. J. B. Laeijendecker, 11 maart 1902.
Hillegom c. a. C. Y. Everhardt, 14 juli 1914.

Inspectie Gouda.

Gouda. F. H. van Slooten, 11 aug. 1917.
" (buitengemeenten). C. W. van Stapele, 15 maart 1918.
Schoonhoven c. a. J. L. van der Plas, 15 oct. 1920.
Oudewater c. a. P. J. Bongers, 15 nov. 1919.

Inspectie Gorinchem.

Gorinchem. A. W. Th. Berends, 3 dec. 1909.
" (buitengemeenten). D. C. van Ommen Hioolen, 15 maart 1918.
Leerdam c. a. J. C. Altorffer, 24 oct. 1908.
Vianen c. a. L. A. Bartels, 17 mei 1920.
Ameide c. a. H. de Koning, 26 mei 1919.

Directie Groningen.

Directeur. J. J. G. van Wicheren ❁, 18 jan. 1909.
Hoofdcommies ter directie. H. Hidding, 28 dec. 1918.

Inspecteurs.

Groningen. (1ste afd.) J. H Staal, 10 maart 1916 — J. de la Sablonière van Eelde, 12 jan. 1920.
" (2de afd.) J. J. C. Gaijmans, 28 dec. 1918.
" (3de afd.) J. C. A. Cazius, 7 maart 1919.
Veendam. J. H. Hellema, 13 dec. 1917.
Winschoten. J. Andreae, 22 nov. 1915.
Hoogezand. J. Koldenhof, 7 maart 1919.
Delfzijl. H. H. F. Vierdag, 18 febr. 1918.
Leeuwarden. (1ste afd.) L. Feenstra, 7 maart 1919.
Leeuwarden. (2de afd.) F. C. B. F. Alpherts, 7 maart 1919.
Harlingen. A. F. Bange, 14 juni 1914.
Heerenveen. J. D. Bruining, 12 febr. 1919.
Sneek. (1ste afd.) A. A. H. Soutendijk, 29 jan. 1915.
" (2de afd.) N. W. A. Vonk, 18 febr. 1918.
Dragten. J. G. Sijpkens, 18 febr. 1918.

Adjunct-inspecteurs.

Groningen. (1ste afd.). . . . .
Groningen. (3de afd.). . . . .
Veendam. J. Reijntjes, 30 oct. 1919.

Bureau voor den accountantsdienst.

Groningen. J. J. H. van Egmond, acc., (hoofdbureau), 17 juli 1920 — R. Nijboer, adj.-acc., 13 febr. 1918 — J. H. Brugman, id., 26 maart 1919 — J. H. Buiten, id., id. — H. W. Blijham, id., id. — G. Westerbeek, id., 15 april 1919 — J. de Wilde, id., 30 aug. 1920 — mej. M. A. C. Schutter, id., 28 sept. 1920.

Ontvangers.

Inspectie Groningen. (Eerste afdeeling.)

Groningen. (Dir. bel.) J. J. H. Eelsingh, 27 juni 1905.

Inspectie Groningen. (Tweede afdeeling.)

Groningen. (Invoerr., acc. en waarb.) J. H. Voerman, 23 maart 1903.
Onderdendam c. a. A. A. Olthof, 19 aug. 1918.
Uithuizen c. a. J. A. Spaarkogel, 10 juni 1910.

Inspectie Groningen. (Derde afdeeling.)

Groningen. (buitengem.) E. Hemmes, 16 sept. 1915.
Zuidhorn c. a. H. C. van Riemsdijk, 15 nov. 1919.
Grootegast c. a. P. J. Blanken, 13 febr. 1920.
Leek c. a. E. Bakker, 10 juni 1919.
Leens c. a. T. Grootjans, 14 maart 1906.

Inspectie Winschoten.

Winschoten. H. J. Messer, 18 aug. 1908.
" (buiteng.) W. Plinsinga, 10 april 1920.
Nieuwe-Schans (Station.) J. Busscher, 3 maart 1917.
Blijham c. a. J. Wielens, 27 juli 1920.
Bellingwolde. (Invoerr.) L. Bos (waarn.).
Nieuwe-Schans (Land.) D. J. van Faassen (waarn.).

Inspectie Hoogezand.

Hoogezand. C. P. Vogelenzang, 15 maart 1915.
Slochteren c. a. J. Schipper, 10 april 1909.
Oude-Pekela c. a. T. T. Winkler, 15 sept. 1919.

Inspectie Veendam.

Veendam c. a. J. Everts ✠, 26 mei 1917.
Stadskanaal. H. Landweer, 19 oct. 1909.
Ter-Apel. . . . .
Bourtange (grens). A. J. Koopman, (waarn.), 4 april 1914.

Inspectie Delfzijl.

Delfzijl. C. P. Oosthoek, 15 sept. 1919.
Appingedam. H. T. van der Meulen, 27 maart 1918.
Loppersum c. a. C. Arkenbout, 26 mei 1917.
Termunterzijl. F. Greven, 31 dec. 1919 (waarn.).

Inspectie Leeuwarden. (Eerste afdeeling.)

Leeuwarden. (Dir. bel.) U. Rijpma, 15 mei 1918.
" (Invoerr., acc. en waarb.) P. A. van Andel, 27 juli 1920.
Leeuwarden. (buitengemeenten). S. Tack, 19 aug. 1918.

Inspectie Leeuwarden. (Tweede afdeeling.)

Dockum. J. A. Bijlsma, 27 juli 1920.
Metslawier. H. Mulder, Rijksklerk, 24 nov. 1919 (waarn.).
Hallum. J. Fijlstra, 15 nov. 1919.
Ternaard c. a. C. Kennema, 30 juli 1919.

Inspectie Harlingen.

Harlingen. H. Doewes, 25 april 1911.
Franeker c. a. A. Ebbinge, 15 oct. 1920.
St.-Anna Parochie c. a. H. Welfing, 1 maart 1920.
Sexbierum c. a. (*res. Tzummarum*). J. M. Muller, 29 dec. 1919.
Menaldum. R. Panders, 24 sept. 1917.

Inspectie Sneek. (Eerste afdeeling.)

Sneek c. a. D. Steenhuizen, 30 mei 1918.
Mantgum. . . . .
Wommels c. a. . . . .
Grouw c. a. G. J. L. Maas, 8 nov. 1920.

Inspectie Sneek. (Tweede afdeeling).

Bolsward c. a. F. Bruins, 4 mei 1914.
Workum. K. Voerman, 7 aug. 1918.
Balk. L. Pekelder, 23 oct. 1917.
Koudum c. a. F. Pekelder, 23 jan. 1920 (waarn.).
Lemmer. E. P. van der Kleij, 29 mei 1920.

Inspectie Heerenveen.

Heerenveen c. a. W. G. van der Hard Aberson, 14 juli 1914.
Akkrum. A. Schnitker, 23 oct. 1917.
Wolvega c. a. A. Ebbinge, 19 aug. 1918.
Joure c. a. . . . .
Oosterwolde c. a. J. H. Meijer, 30 juni 1919 (waarn.).

Inspectie Dragten.

Dragten c. a. D. Tjallingii, 19 aug. 1918.
Gorredijk. N. R. Lubbers, 11 aug. 1917.
Bergum. J. Kingma, 15 oct. 1920.
Buitenpost. . . . .
Kollum. H. W. J. Scheepstra, 2 jan. 1919.

Directie Zwolle.

Directeur. L. R. Wentholt ✠, 18 jan. 1909.
Hoofdcommies ter directie. H. Affolter, 1 juni 1920.

Inspecteurs.

Zwolle. (1ste afd.). P. Verschooff, 31 jan. 1906.
Zwolle. (2de afd.). Jhr. A. von Bülow, 13 mei 1913.
Deventer. C. I. Postel, 8 jan. 1917.
Almelo. J. A. baron van Ittersum, 6 nov. 1915.
Hengelo. T. A. La Rose, 13 dec. 1917.

Enschedé. J. van der Poel, 30 oct. 1919.
Oldenzaal. J. P. Bakker, 18 febr. 1918.
Assen. A. S. Hennes, 18 febr. 1918.
Emmen. N. J. T. Stubbe, 19 mei 1919.
Meppel. H. A. Ankersmit, 12 febr. 1919.

Bureaux voor den accountantsdienst.

Almelo. H. G. Hootsen, acc. (hoofdbureau), 31 maart 1920 — E. A. Feijge, adj.-acc., 26 febr. 1918 — L. Stil, id., 24 juni 1919 — F. van der Hauw, id., 2 jan. 1920 — H. Martens, id., id. — C. Westerbeek, id., 14 febr. 1920 — J. van der Krecke, id., 24 april 1920 — A. Esmann, id., 24 juni 1920.

Ontvangers.

Inspectie Zwolle. (1ste afd.).

Zwolle c. a. (Dir. bel.) Jhr. G. J. van der Wijck, 18 maart 1912.
Zwolle. (Invoerr. en acc.) A. C. J. Verhoeff, 3 aug. 1914.

Inspectie Zwolle. (2de afd.).

Kampen c. a. H. Potjer, 13 oct. 1913.
Zwartsluis. G. Beuningh, 10 juni 1910.
Hasselt c. a. . . . .
Ommen. . . . .
Avereest. A. Meijer, 15 april 1916.

Inspectie Deventer.

Deventer c. a. F. S. van der Goot, 15 maart 1911.
Raalte c. a. B. ten Kate, 23 aug. 1916 (waarn.).
Wijhe c. a. B. Both, 15 sept. 1919.

Inspectie Almelo.

Almelo c. a. F. E. Vreede, 22 jan. 1908.
Hardenberg c. a. C. van Dalen, 16 juli 1918 (waarn.).
Tubbergen c. a. F. A. Kuipers, 30 oct. 1919.
Mander. J. Prange (waarn.).
Veenebrugge. G. J Hoefman (waarn.).
Holtheme. . . . .

Inspectie (Hengelo.)

Hengelo c. a. A. Potjer, 15 nov. 1919.
Goor c. a. M. J. de Joncheere, 15 oct. 1920.
Rijssen c. a. J. L. Zuur, 12 juni 1911.

Inspectie Enschedé.

Enschedé c. a. A. Mulder, 20 maart 1917.
Enschedé (Invoerr. en acc.) W. A. Schepers, 10 juni 1910.
Haaksbergen. W. de Rode, 17 mei 1920 (waarn.).
Broekheurne. R. A. Methorst, 18 dec. 1908 (waarn.).
Glanerbrugge. G. F. Meijer (waarn.).

Inspectie Oldenzaal.

Oldenzaal. (Invoerr. en acc.). . . . . .
Oldenzaal. (Dir. bel. en acc.) D. H. Scheffer, 28 juni 1906.
Ootmarsum. A. N. J. Thomeer, 19 dec. 1916.
Denekamp. K. C. Fehres (waarn.).
Glane W. Houwen (id.).
De Poppe. G. J. Schuur, kommies-ontvanger.
Laagschepaal. M. Suir (waarn.).

Inspectie Assen.

Assen c. a. G. J. Landweer Jz., 2 juli 1907.
Zuidlaren c. a. J. E. van Timmeren, 27 nov. 1914.
Beilen. L. Diepenbrug, 27 juli 1920.
Gieten c. a. P. van Keimpenra, 23 jan. 1920.
Roden. IJ. A. van der Werf, 1 oct. 1920.
Nieuw-Buinen. c. a. F. H. Stekelenburg, 15 sept. 1905.

Inspectie Emmen.

Emmen. G. A. Meijer, 19 aug. 1918.
Coevorden. L. J. de Langen, 18 dec. 1915.
Zweelo c. a. H. van Tarel, 19 dec. 1902.
Barger-Oosterveen. P. J. Prins, 12 april 1915, kommies-ontvanger.

Inspectie Meppel.

Meppel. H. J. Hamer, 25 april 1911.
" (buitengem.) Jhr. W. C. Mollerus, 10 oct. 1914.
Diever c. a. A. J. Coster, 30 oct. 1919.
Hoogeveen. S. D. Bijlsma, 6 dec. 1913.
Steenwijk c. a. . . . .
Blokzijl c. a. C. A. van der Lit, 29 aug. 1918.

Directie Arnhem.

Directeur. J. F. van Nieuwkuijk, 24 april 1920.
Hoofdcommies ter directie. J. C. J. A. van der Mast, 1 juni 1920.

Inspecteurs.

Arnhem. (Dir, bel., 1ste afd.) C. E. de Roock, 7 maart 1919.
" (2de afd.) P. C. van der Vliet, 24 jan. 1916 — P. H. J. G. van Manen, 21 aug. 1920.
" (3de afd.) F. W. J. Ligtenberg, 12 febr. 1919.
Nijmegen. (Dir. bel. 1ste afd.) U. van Eerde, 7 maart 1919. — W. Meijeringh, id.
" (2de afd.) L. A. Alting Mees, 24 april 1920 — D. J. Gautzsch, 27 nov. 1918.
Zutphen. (1ste afd.) Jhr. W. K. von Weiler, 17 sept. 1900.
Zutphen. (2de afd.). J. Elsinga, 12 febr. 1919.
Tiel. J. A. Stoop, 7 maart 1919.
Lobith. A. W. Brouwer, 7 maart 1919.
Wageningen. D. J. Vreede, 10 maart 1916.
Doetinchem. J. A. van Bendegom, 8 jan. 1917.
Winterswijk. C. A. Klinkenberg, 17 juli 1919.
Apeldoorn. L. C. baron van der Feltz, 24 jan. 1916.
Harderwijk. J. H. Dicke, 12 febr. 1919.
Zalt-Bommel. J. A. Petter, 12 febr. 1919.

Bureaux voor den accountantsdienst.

Arnhem. T. H. A. Meijer, acc. (hoofdbureau), 27 nov. 1918 — J. J. C. de Kock, adj.-acc., 10 aug. 1917 — J. H. van der Burg, id., 24 juni 1918 — L. Hofstra, id., 15 mei 1918 — B. Holtland, id., 7 aug. 1918 — J. E. Langenberg, id., 13 febr. 1918 — J. H. ter Bals, id., 25 april 1919 — A. H. J. Schmitz, id, 28 mei 1920.

Controleur voor den actieven dienst.

Arnhem. J. Draak, 1 juni 1917.

Ontvangers.

Inspectie Arnhem. (Dir. bel., 1ste afd.).

Arnhem. W. L. Koopmans, 25 jan 1918.

Inspectie Arnhem (2de afd.).

Arnhem. (Invoerr., acc. en waarb.) J. H. A. M. van Bosveld Heinsius ✠, 7 febr. 1917.
Velp c. a. T. A. Coenen, 18 nov. 1918.
Dieren c. a. F. Fokma, 10 febr. 1915.
Westervoort c. a. J. N. Scheltema, 10 april 1920.

Inspectie Arnhem. (3de afd.).

Oosterbeek c. a. W. N. du Rieu, 19 mei 1914.
Elst c. a. H. Schuurman, 23 jan. 1914.
Huissen c. a. K. R. Winkler, 15 sept. 1905.
Kesteren c. a. J. H. Meerdink, 2 nov. 1908.

Inspectie Nijmegen (Dir. bel. 1ste afd.).

Nijmegen. (Dir. bel.) J. G. ten Bokkel, 13 sept. 1906.

Inspectie Nijmegen (2de afd.).

Nijmegen. (Invoerr. en acc.) Jhr. W. J. de Jonge, 25 april 1911.
Beek. C. J. R. Somers, 26 mei 1919.
Groesbeek c. a. G. Snoijink, 18 maart 1916.
Wijchen c.a. E. Hijmersma, 29 aug. 1918.

Inspectie Zutphen. (1ste afd.).

Zutphen. J. H. Coolbaas, 28 jan. 1918.
„ (buitengem.) J. G. Tielenius Kruijthoff, 7 aug. 1907.
Twello. M. J. T. Bos, 16 juni 1913.

Inspectie Zutphen. (2de afd.).

Lochem c. a. J. O. van Dugteren, 15 sept. 1905.
Borculo c. a. J. G. Oosterbaan, 10 april 1920.
Hengelo c. a. C. G. A. Simonsz, 18 nov. 1918.
Doesburg. C. J. Tielenius Kruijthoff, 21 april 1915.

Inspectie Tiel.

Tiel. G. W. Worst, 11 aug. 1917.
„ (buitengem.) Jhr. C. Ph. L. van Kinschot, 11 nov. 1903.
Wamel c. a. M. J. van Riet, 16 juli 1918.
Druten c. a. . . . .

Inspectie Zalt-Bommel.

Zaltbommel c. a. W. Kleber, 6 aug. 1906.
Hedel c. a. W. de Bas, 21 oct. 1912.
Culenborg c. a. A. A. van Deinse, 10 april 1920.
Geldermalsen c. a. T. A. Hermsen. 8 sept. 1913.
Waardenburg c. a. H. A. Fakker, 1 april 1919.

Inspectie Lobith.

Lobith c. a. A. van Diermen, 20 maart 1917.
Zevenaar c. a. W. Mulder, 25 april 1910.
Babberik. W. Roggeveen, 14 juli 1920 (waarn.).
Ossenwaard. B. de Boer (waarn.).
Millingen. . . . .

Inspectie Wageningen.

Wageningen. W. P. C. van Heuven, 5 febr. 1916.
Ede c. a. J. Geluk, 3 maart 1917.
Barneveld c. a. P. Iwema, 15 nov. 1919.

Inspectie Harderwijk.

Harderwijk c. a. J. C. Roest, 8 juli 1913.
Hattem c. a. C. Halff, 24 jan. 1919.
Elburg c. a. D. Sweepe, 18 nov. 1918.
Nijkerk. W. C. van Oordt, 27 nov. 1914.

Inspectie Doetinchem.

Doetinchem c. a. E. C. F. E. von Krippendorff, 27 aug. 1915.
Terborg c.a. E. W. F. Postel, 19 mei 1914.
Gendringen. J. Monningh, 30 juli 1919.
's-Heerenberg. E. Neuteboom, 15 mei 1918.
Dinxperlo. M. E. van der Schaaf, 23 oct. 1920.
Netterden. D. Sangers (waarn.).

Inspectie Winterswijk.

Groenlo c. a. C. J. van Hiele, 18 aug. 1908.
Winterswijk. B. H. P. Janssen, 19 juli 1909.
Aalten. D. H. Schaars, 30 maart 1916.
Holterhoek. G. J. Creemer, kommies-ontvanger.
Heurne. B. Driessen (waarn.).
Kotten. W. Thiel (waarn.).
Oldenkotte. W. Langedijk (waarn.).
Huppel. J. J. Pannekoek (waarn.).

Inspectie Apeldoorn.

Apeldoorn. E. Hamstra, 30 mei 1896.
Epe c. a. D. W. Bosscher, 25 jan. 1910.

Directie Breda.

Directeur. W. L. van der Vegte, 19 febr. 1919.
Hoofdcommies ter directie. W. Verheijen, 1 juni 1920

Inspecteurs.

Middelburg. H. W. J. Callenfels, 29 sept. 1897.
Zierikzee. T. J. Sikkens, 19 mei 1919.
Hansweert. G. J. Boot, 18 febr. 1918.
Neuzen. D. Daane Bolier, 7 maart 1919.
Oostburg. G. H. Moolenbergh, 19 mei 1919.
Roosendaal. F. X. Elbers, 18 febr. 1918 — W. H. Hooft, 27 nov. 1918.
Breda (1ste afd.) A. W. Udo, 18 febr. 1918.
Breda (2de afd.) F. P. J. A. Appelboom, 18 febr. 1918.
Tilburg. (1ste afd.) H. C. van Nispen, 8 jan. 1917.
Tilburg. (2de afd.) A. J. van Iersel, 15 maart 1918.
Bergen-op-Zoom. J. A. Colenbrander, 30 oct. 1919.
Waalwijk. C. Roggeveen, 23 oct. 1917.
Vlissingen J. W. Roskes, 8 jan. 1917.

Bureau voor den accountantsdienst.

Tilburg. J. H. Hageman, acc. (hoofdbureau), 11 aug 1919 — D. Stelpstra, adj.-acc., 2 jan. 1920 — A. F. G. A. Zandvliet, id., 31 maart 1920 — W. F. Luijten, id., id. — A. de Regt, id., 28 mei 1920 — S. Mei, id., id. — mej. E. C. van Slogteren, 27 juli 1920 — P. C. B. de Winter, id., 28 sept. 1920.

Ontvangers.

Inspectie Middelburg

Middelburg. K. van Schouwen ✠, 31 mei 1913.
Veere c. a. J. P. Ventteville, 29 aug. 1918.
Domburg c. a. L. van Weel, 10 april 1920.
Colijnsplaat. P. Groenveld, 2 jan. 1919.

Inspectie Vlissingen.

Vlissingen. (Dir bel. en acc.). P. J. N. van Os, 7 juli 1915.
Vlissingen. (Invoerr. en acc.). H. J. Tichelman, 8 mei 1906.
Middelburg (buitengemeenten). S. P. Tismeer, 10 aug. 1906.

Inspectie Zierikzee.

Zierikzee c. a. J. J. Lommel, 19 dec. 1916.
Tholen c. a. J. D. Noske, 6 april 1905.
St.-Maartensdijk c. a. G. A. Huvers, 2 jan. 1919.
Brouwershaven c. a. A. J. Vonk, 8 nov. 1920.
Oosterland. H. A. Paulssen, 27 juli 1920.
Renesse c. a. G. Woudenberg, 8 nov. 1920 (waarn.).

Inspectie Hansweert.

Hansweert c. a. J. Broeder, 28 juni 1906.
Goes c. a. P. C. Labrijn, 27 maart 1918.
Heinkenszand c. a. A. A. van Gemerden, 15 nov 1919.
's-Gravenpolder c. a. . . . .
Bath. . . . .

Inspectie Neuzen.

Neuzen c. a. S. A. Rochat, 10 maart 1913.
Axel c. a. J. Beaufort, 15 sept. 1919.
Hulst c. a. J. van 't Westeinde, 18 dec. 1915.
Hontenisse c. a. F. Greidanus, 23 oct. 1916.
Sas-van-Gent c. a. A. H. van der Feen, 10 april 1909.
Koewacht c. a. . . . .
Clinge. P. J. Stoutjesdijk (waarn.).
Kapellebrug. D. A. van Vuuren (waarn.).
Overslag. P. de Vos (waarn.).
Roodesluis. F. van Hurck (waarn.).
Nieuw-Namen. M. L. Teulings (waarn.).
Philippine. M. van de Plasse, kommies-ontvanger.

Inspectie Oostburg.

Aardenburg c. a. . . . .
Oostburg c. a. G. J. Beijerle, 5 april 1918.
IJzendijke c. a. J. de Vroom, 5 febr. 1916.
Breskens c. a. . . . .
Sluis. J. Bouwman, 27 juli 1920.
Eede. M. Hofstee, kommies-ontvanger.
Veldzigt. W. Roosen (waarn.).
St.-Kruis. G. van der Velde (waarn.).

Inspectie Roosendaal.

Roosendaal. (Invoerr.). J. I. Risseeuw, 10 maart 1910.
" (Dir. bel. en acc.). F. J. de Haime, 18 nov. 1918.
Oudenbosch c. a. F. Adriani, 10 oct. 1914.
Etten en Leur. N. Ardesch van Hamel, 13 febr. 1920.
Zevenbergen c. a. J. van der Veen, 6 dec. 1913.
Nispen. O. W. de Graaf (waarn.).

Inspectie Breda. (1ste afd.).

Breda c. a. C. G. Bannier, 31 maart 1903.
Breda (buitengem.). J. J. A. Houben, 30 mei 1918.
Strijbeek. F. de Groot (waarn.).

Inspectie Breda. (2de afd.).

Oosterhout. D. H. Brandenburg, 15 sept. 1919.
Wernhout. P. J. Antonissen, 15 maart 1918.
Dongen. P. Oomen, 17 nov. 1917.
Terheijden J. Bouwmeester, 8 nov. 1920 (waarn.).
Hazeldonk. C. F. van Leeuwe (waarn.).

Inspectie Tilburg. (1ste afd.).

Tilburg. A. J. J. Ente, 4 juni 1909.

Inspectie Tilburg. (2de afd.).

Baarle-Nassau. C. P. A. Pouleijn, 26 mei 1917.
Oirschot c. a. C. C. Vogel, 13 dec. 1901.
Hilvarenbeek. K. Evertse, 2 jan. 1919.
Oisterwijk c. a. W. J. Bloot, 18 maart 1916.
Goirle. G. J. Klein Paste, 22 mei 1908 (waarn.).
Esbeek. F. J. Bergman (waarn.).

Inspectie Bergen-op-Zoom.

Bergen-op-Zoom. P. E. B. Clant Bindervoet, 7 mei 1915.
Steenbergen c. a. E. Overbosch Sz., 17 nov. 1917.
Willemstad. C. J. Koesemans, 28 april 1920.
Ossendrecht c. a. W. A. van Sikkelerus, 8 nov. 1920.
Putte. G. Vennink, 29 mei 1917 (waarn.).

Inspectie Waalwijk.

Waalwijk c. a. G. Scheltema, 17 nov. 1917.

Geertruidenberg c. a. M. van der Linde, 15 sept. 1919.

Woudrichem c. a. P. W. Roest, 26 mei 1917.

Heusden c. a. F. Hamilton of Silverton Hill, 15 oct. 1920.

Kaatsheuvel c. a. C. H. Stassen, 23 jan. 1906.

Directie Maastricht.

Directeur. A. E. F. A. baron van Ittersum (J), 13 aug. 1915.
Hoofdcommies ter directie. J. C. H. van den Broek, 1 juni 1920.

Inspecteurs.

Maastricht. (1ste afd.) C. Valkhoff, 1 maart 1911 — I. van der Spoel, 27 nov. 1910.

" (2de afd.) J. O. C. Bouma, 21 aug. 1920.

Valkenburg. J. N. Valkhoff, 13 dec. 1917.

Roermond. G. A. H. Kluijtmans, 14 dec. 1918.

Venlo. L. Kloosterboer, 4 aug. 1913 — J van Koningsdaal, 27 nov. 1918.

Gennep. H. J. Volkmaars, 11 juni 1917.

Heerlen. J. B. de Jongh, 8 jan. 1917 — J. M. H. van de Ven, 27 nov. 1918.

Sittard. J. P. Huyser, 15 juli 1918.

's-Hertogenbosch. (1ste afd.) J. de Wilde, 9 oct. 1915.

" (2de afd.). M. J. G. P. A. Arnoldts, 28 jan. 1909.

Eindhoven (1ste afd.). J. C. L. Zilkens, 24 april 1920 — P. C. Ligtenberg, 26 oct. 1920.

" (2de afd.). M. L. J. Hoebens, 18 febr. 1918.

Helmond. K. O Gesner van der Voort, 21 maart 1916.

Kerkrade. W. J. Vermeer, 28 april 1920.

Bureau voor den accountantsdienst.

Eindhoven. N. Ammeraal, acc. (hoofdbureau), 23 april 1919 — G. J. W. Hofman, adj.-acc., 19 aug. 1919 — W. H. J. S. Guise, id., 2 jan. 1920 — J. Walta, id. id. — K. J. Ducker, id., 31 maart 1920 — H. B Nijland, id., 24 juni 1920 — C. A. van Eck, id., id. — J. G. Hagens, id., id.

Ontvangers.

Inspectie Maastricht. (1ste afd.).

Maastricht. (Dir. bel.). A. F. Bakhoven, 3 dec. 1909.

" (Invoerr., acc. en waarb.). H. Feisser, 16 mei 1916.

Wijk (Station). P. L. H. R. La Rose, 16 febr. 1905.

St. Pieter. F. L. Methorst, 7 nov. 1916.

Caberg. P. A. Heldens (waarn.).

Oud-Vroenhoven. J. G. Borgman, kommies-ontvanger.

Neder-Canne. J. van Leeuwen (waarn.).

Smeermaas. H. Jalvingh (waarn.).

Inspectie Maastricht (2de afd.)

Maastricht. (buitengem.) A. J. H. Hagdorn, 14 maart 1906.

Meerssen. W. Sijpkens, 2 maart 1914.

Eysden. (Station.). W. T. van Thiel, 9 dec. 1903.

Eysden (Land.) W. L. de Graaff (waarn.)

Beek. J. P. Meijneke, 16 jan. 1915.

Inspectie Valkenburg.

Valkenburg. R. F. baron van Raders, 11 nov. 1904.

Gulpen. H. Beekman, 6 april 1905.

Vaals. W. M. Weve, 13 febr. 1920.

Wolfhaag. . . . .

Hoogcruts. A. H. Lendfers, kommies-ontvanger, 23 sept. 1902.

Inspectie Roermond.

Roermond. F. I. H. Speetjens, 22 jan. 1913.
" (buitengem.) A. van der Werff, 27 nov. 1914.
Weert c. a. P. J. Keulen, 14 nov. 1911.
Ittervoort c. a. . . . .
Heythuizen c. a. . . . .
Vlodrop. (Station.) W. P. Tuinstra, 1 oct. 1920.
Vlodrop. (*Rothenbach.*) F. Fievez (waarn.).
Posterholt. P. Bentem (waarn.).
Swalmen. J. J. H. Geene (waarn.).
Stamproy. G. J. Chabot, kommies-ontvanger.
de Kempen. J. V. Kiers (waarn.).

Inspectie Venlo.

Venlo c. a. J. M. H. van Wessem, 7 febr. 1917.
" (Station.) A. F. Derks, 10 maart 1913.
Baarlo c. a. F. K. C. Timmerhans van Abcoude, 13 febr. 1920.
Tegelen. A. H. A. Willems, 2 jan. 1919.
Horst. M. J. J. Reiné, 23 oct. 1920.
Arcen. T. Wiersma (waarn.).
Tegelen. (Grens.) W. Bos (waarn.).
Wezelsche barrière. . . . .
Keulsche barrière. L. J. Hubert (waarn.).

Inspectie Gennep.

Gennep c. a. A. J. Theman, 2 maart 1914.
Cuyk c. a. J. Nagtegaal, 10 juni 1910.
Boxmeer. I. J. J. van Assum, 15 nov. 1919.
Venray. H. Smeets, 18 nov. 1918.
Wellsche hut. H. N. Bax (waarn.).
Hekkens. J. L. van Houdt (id.).
Siebengewald. K. Smeding, kommies-ontvanger.

Inspectie Heerlen.

Heerlen c. a. G. Hemmes, 15 sept. 1919.
Hoensbroek c. a. P. Thijssen, 15 nov. 1919.
Schinveld (inv.) G. H. Dummer (waarn.).

Inspectie Kerkrade.

Kerkrade. A. F. P. M. Clavareau, 10 maart 1913.
Kerkrade. (inv. en acc.) N. J. Schepers, 23 oct. 1920.
Kerkrade. (Station.) P. A. Steegmans, 21 oct. 1912.
Simpelveld. L. T. J. M. La Rose, 30 mei 1918.
Locht. G. Timmerman (waarn.).
Bleijerheide. . . . .
Waubach. L. F. H. Pieters (id.).
Bocholtz (inv.) J. M. Schmitz (waarn.).

Inspectie Sittard.

Sittard c. a. J. C. Aarts, 8 mei 1906.
Echt c. a. J. H. H. Stassen, 4 mei 1914.
Broeksittard. J. H. Hendrix (waarn.).
Roosteren. J. F. de Zutter (id.).
Stadbroek. H. A. J. Straatman (waarn.).
Echterbosch. P. Mol (waarn.).
Geleen. H. Huijgens, 1 maart 1920 (waarn.).
Berg, gem. *Urmond* (inv.) P. T. Wilms (waarn.).

Inspectie 's-Hertogenbosch. (Eerste afdeeling).

's-Hertogenbosch. . . . .
" (buitengem.). A. H. Bondam, 23 oct. 1917.
Boxtel c. a. D. P. W. van Heuven, 24 sept. 1917.

Inspectie 's-Hertogenbosch. (Tweede afdeeling).

Oss c. a. P. J. J. Motké, 26 april 1916.
Grave c. a. D. Sauer, 23 jan. 1920.
Ravenstein c. a. A. C. Luber, 29 nov. 1916.
Berlicum. . . . .

Inspectie Eindhoven. (Eerste afdeeling).

Eindhoven. K. J. Fischer, 5 nov. 1910.

Eindhoven (buitengem.) P. N. van Remortel, 20 maart 1917.

Inspectie Eindhoven. (Tweede afdeeling).

Valkenswaard. . . . .

Heeze c. a. W. P. J. de Goede, 10 juni 1919 (waarn.).

Bladel c. a. T. D. J. van Hellemondt, 28 oct. 1913.

St.-Oedenrode c. a. J. van der Zee, 1 dec. 1906.

Bergeyksche barrière. L. J. de Visser (waarn.).

Budel (Station). S. P. Reelick, 10 maart 1919.

Budel. (Grens). G. Kruimink, kommies-ontvanger.

Reusel. G. H. Soentjens (waarn.).

Inspectie Helmond.

Helmond c. a. P. J. Bakker, 27 nov. 1914.

Asten c. a. M. Bloemen, 10 maart 1919.

Gemert c. a. P. P. H. van de Ven, 13 febr. 1920.

Veghel c. a. P. Schoutens, 5 dec. 1908.

PERSONEEL DER GRONDBELASTING.

De betrekking van *controleur* is aangeduid door c, *adjunct-controleur* door AC, *surnumerair* door s.

Inspecteur der grondbelasting, tevens controleur te Rotterdam. W. J. Hubert van Beusekom ✿ ✠4, 17 mei 1907.

's-Hertogenbosch. J. W. Houwing, c, 25 juli 1889 — D. van de Heg, AC, 2 juni 1920.

Breda. W. L. A. van de Ven, c, 3 febr. 1913.

Eindhoven. N. Beyderwellen, c, 2 juni 1920.

Arnhem. J. van Zijverden, c, 5 jan. 1912 — L. A. Eisink, c, 9 april 1914 — M. J. Goossens, s, 12 juli 1918.

Zutphen. D. O. Norel, c, 5 jan. 1912.

Nijmegen. G. J. W. Rosenkranz, c, 28 jan. 1907.

's-Gravenhage. J. C. Burgersdijk, c, 5 jan. 1912 — D. Kloeten, AC, 28 sept. 1920.

Leiden. L. W. Romijn, c, 6 jan. 1913.

Rotterdam. W. J. Hubert van Beusekom ✿ ✠4, inspecteur, tevens c, 17 mei 1907 — A. G. Jalink, c, 3 febr. 1915 — H. R. Overbeek, AC, 19 mei 1919 — J. G. P. Roel, s, 12 juli 1918.

Dordrecht. H. P. Cramer, c, 4 aug. 1913.

Haarlem. V. J. de Kruijff, c, 18 jan. 1906.

Amsterdam. A. J. van Epenhuijsen, c, 18 sept. 1909 — C. M. J. Molijn, s, 8 dec. 1914.

Alkmaar. A. Kriebel, c, 5 jan. 1912 — C. F. van Marle, AC, 2 juni 1920.

Utrecht. J. van Houten, c, 3 febr. 1915 — J. A. Maas Geesteranus, c, 24 jan. 1919.

Middelburg. C. M. L. de Haan, c, 24 maart 1917 — J. van der Weerd, AC, 23 jan. 1920.

Leeuwarden. L. W. Sillevis, c, 20 april 1907 — H. J. Danser, AC, 30 oct. 1919.

Heerenveen. J. W. Roelfsema, c, 26 febr. 1915.

Zwolle. G. van Ingen, c, 9 april 1914.

Deventer. E. de Boer, c, 6 jan. 1913.

Almelo. J. J. Voorthuis, c, 5 febr. 1907.

Groningen. J. Rietema, c, 14 febr. 1920.

Winschoten. K. M. Sillevis, c, 30 april 1913.

Assen. G. Ritmeester, c, 30 april 1913 — H. Y. Visser, AC, 28 sept. 1920.

Maastricht. D. Hendriksz, c, 22 maart 1893.

Roermond. H. Vink, c, 24 april 1920.

PERSONEEL VOOR HET MIDDEL VAN DEN WAARBORG EN DE BELASTING OP DE GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN.

Bepalingen omtrent den waarborg en de belasting der gouden en zilveren werken zijn vastgesteld bij de wet van 18 september 1852 (St. 178), waarvan de tekst, zooals die luidt na de daarin later gebrachte wijzigingen, is opgenomen in Staatsblad 1901, n°. 235, juncto Staatsblad 1909, n°. 253. Er zijn thans *dertien* kantoren van waarborg. De werkkring en de verplichtingen der ambtenaren, op die kantoren werkzaam, zijn aangewezen in een dienstreglement, door den Minister van Financiën vastgesteld den 14den december 1852.

Volgens het bepaalde bij kon. besluit van 14 juli 1903, n°. 30, wordt te *Utrecht* gelegenheid gegeven tot het afleggen van het essaieurs-examen, bedoeld bij art. 10 der wet van 28 mei 1901 (St. 130) en bij art. 27 der wet van 18 sept. 1852 voornoemd, op de tijdstippen door den Minister van Financiën te bepalen en in de *Staatscourant* minstens eene maand te voren aangekondigd. De vereischten voor dit examen, dat zich over het theoretisch en practisch gedeelte van het gehalte-onderzoek der edele metalen uitstrekt, zijn in bovengenoemd besluit van 14 juli 1903 omschreven. Nieuwe organieke bepalingen omtrent het personeel van den waarborg zijn vastgesteld bij kon. besluit van 16 sept. 1920, n°. 51.

In de volgende opgaven is de betrekking van *controleur* aangewezen door C, *adjunct-controleur* door AC, *essaieur* door E, *commies* door CS, *aide-essaieur* door AE, *ontvanger* door O

Inspecteur. L. J. Huber ✠4, 's-Gravenhage, 9 nov. 1909.

's-Gravenhage. L. J. Huber ✠4, inspecteur [1]) — J. J. Neurdenburg, E, 20 juni 1913 — J. F. E. Piper, AC, 27 juni 1918 — J. B. de Vries, CS, 24 nov. 1919 — J. Geerkens, CS, 28 sept. 1920 — R. van der Feen, O 21 maart 1914.

Rotterdam. M. P. S. Popta, C, 18 oct. 1913 — R. J. de Ruiter, E, 4 april 1906 — A. H. van Engelen, AC, 15 oct. 1920 — P. H. A. Schepd, CS, 3 april 1915 — C. R. J. Bentfort van Valkenburg, O, 17 juni 1914.

Schoonhoven. F. W. J. de Sain, C, 18 nov. 1913 — C. Vreedenburgh E, 7 sept. 1920 — P. A. Coté, AE, 28 sept. 1920 — M. B. Hoogmei, CS, 16 juni 1910.

Amsterdam I. P. F. Bouffaer, C, 6 nov. 1919 — W. C. Weier, E, 18 juli 1913 — B J. J. van Baaren, AC, 6 nov. 1919 — J. Hoekstra, CS, 14 febr. 1919 — C. G. J. Beekman, CS, 15 oct. 1920 — A. J. Besseling, CS, id. — J. Lucassen, O, 8 juni 1914.

Amsterdam II. M. S. F. Langedijk, C, 6 nov. 1919 — W. C. Mauve, E, 11 april 1914 — W. M. Mieras, CS, 25 april 1914. — D. N. Smelik, CS, 23 oct. 1920.

Alkmaar. C. C. C. Warmolts, C, 13 dec. 1901 — M. J. W. F. Spaargaren, E, 14 juni 1911 — C. Rambonnet, O, 23 jan. 1914

Utrecht. G. F. C. baron van Till, C, 28 maart 1918 — H. F. J. Kaub, E 1 mei 1918 — J. Schreuder, CS, 15 oct. 1920 — W. C. de Wijs, O, 4 mei 1914.

Leeuwarden. C. E van Koetsveld, C, 30 oct. 1918 — C. G. van Aaken van Schaardenburg, E, 16 oct. 1918 — R. H. Klooster, C, 22 dec. 1919 — P. A. van Andel, O, 27 juli 1920.

Groningen. W. C. Beekhuis, C, 23 aug. 1913 — J. P. van den Berg, E, 27 juli 1920 — J. H. Voerman, O, 23 maart 1908.

Arnhem. C. Huygens, C, 26 febr. 1918 — A. van Aaken van Schaardenburg, E, 30 sept. 1914 — A. Kwint, CS, 8 juni 1914 — J. H. A. M. van Bosveld Heinsius, O, 7 febr. 1917.

Roosendaal. H. A. M. van Visvliet, C, 17 dec. 1907 — S. A. E. van Lier, E, 14 febr. 1919 — J. I. Risseeuw, O, 10 maart 1910.

's-Hertogenbosch S. P. J. Geerkens, C, 21 oct. 1902 — R. L. Hora Adema, AC, 6 nov. 1919 — K. N. Zur Mühlen jr., E, 30 sept. 1914 — D. J. Hulsbergen, CS, 28 sept. 1920 — . . . ., O.

Maastricht. R van der Werff, C, 23 maart 1901 — C. L. A. Schrassert Bert, E, 29 dec. 1903 — H. Feisser, O, 16 mei 1916.

1) Aan den inspecteur is tevens de waarneming dezer contrôle opgedragen.

RAAD VAN BEROEP VOOR DE INVOERRECHTEN,

ingesteld bij art. 20 der Waardewet 1906 St. 216.

a. Benoemd door de Koningin: Mr. R. van Rees, Amsterdam — S. J. R. de Monchy jr., *plaatsv.-voorzitter*, Rotterdam — G. Mesdag Jacz., Groningen — A. Muller, Amsterdam — H. M. J. Blomjous, Tilburg — Jan ter Meulen, Amsterdam — H. F. C. van Lelyveld, *1ste secretaris*, id. — . . . ., *2de secretaris.*

b. Benoemd door de arrondissements-rechtbank te Amsterdam: C. A. A. Wübbe, Amsterdam — M. E. Jonker, Haarlem — H. Meinesz, Haarlem, *voorzitter*; *door die te Rotterdam:* Mr. W. Suermondt Lz., Rotterdam — H. J. Knottenbelt Az., id. — J. J. Witkamp, id.

c. Benoemd door de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam: G. H. Crone, *plaatsvervangend voorzitter*, Amsterdam — jhr. mr. L. H. van Lennep, id., *door die te Rotterdam:* J. van Hoboken Az. Rotterdam — J. P. Schalkwijk, id.; *door die te Groningen:* J. B. Th. Feldbrugge Thz., Groningen — V. I. A. Wilkens, Veendam; *door die te Tilburg*: H. E. A. C. M. van Dooren, Tilburg — . . . .; *door die te Maastricht:* J. M. I. Schaepkens van Riempst jr., Maastricht — Petrus Regout, id.; *door die te Enschede:* J. B. van Heek, Enschede — J. Menko Hartogensis, id.

RADEN VAN BEROEP VOOR DE DIRECTE BELASTINGEN.

Bij de raden van beroep voor de directe belastingen, ingesteld bij de wet van 19 dec. 1914 (St. 564), kan in beroep komen:

a. ingevolge art. 27 der wet op de vermogensbelasting, ieder aangeslagene in die belasting, die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn bezwaarschrift;

b. ingevolge art. 30 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn verzoekschrift om ontheffing van belasting;

c. ingevolge art. 42 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden aanslag tot navordering van belasting;

d. ingevolge art. 43 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegde verhooging volgens art. 41 dier wet;

e. ingevolge art. 50 dier wet, hij die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden naderen aanslag volgens art. 49 dier wet;

f. ingevolge art. 57 der wet op de personeele belasting, ieder aangeslagene, die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den inspecteur op zijn bezwaarschrift tegen den aanslag in die belasting;

g. ingevolge art. 64 dier wet, hij die bezwaar heeft tegen de uitspraak van den inspecteur op zijn aangifte tot het bekomen van ontheffing van belasting;

h. ingevolge art. 77 der wet op de inkomstenbelasting, ieder aangeslagene, die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn bezwaarschrift tegen den aanslag in die belasting;

i. ingevolge art. 87 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden aanslag tot navordering van belasting;

k. ingevolge art. 92 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden naderen aanslag volgens art. 91 dier wet;

l. ingevolge art. 98 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn verzoekschrift om ontheffing van belasting;

m. ingevolge art. 49 der wet op de oorlogswinstbelasting 1916, ieder aangeslagene, die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn bezwaarschrift tegen den aanslag in die belasting;

n. ingevolge art. 59 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden aanslag tot navordering van belasting;

o. ingevolge art. 64 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden nadereu aanslag volgens art. 63 dier wet;

p. ingevolge art. 93 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn bezwaarschrift betreffende de toepassing van art. 92, letter *a*, dier wet;

q. ingevolge art. 95 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn verzoek volgens het eerste of tweede lid van dit wetsartikel:

r. ingevolge art. 100 dier wet, zooals dat artikel luidt volgens de wet van 16 april 1920 (St. 191), hij die bezwaar heeft tegen de uitspraak op zijn bezwaarschrift tot terugbetaling van belasting, ingevolge art. 99 dier wet;

s. ingevolge art. 19 der wet op de dividend- en tantièmebelasting 1917, ieder die bezwaar heeft tegen zijn aanslag in die belasting;

t. ingevolge art. 23 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen zijn aanslag tot navordering van belasting;
u. ingevolge art. 26 dier wet, ieder die bezwaar heeft tegen een hem opgelegden verhoogingsaanslag volgens art. 24 der wet.

Voorts kan bij de raden van beroep voor de directe belastingen worden ingediend:
a. ingevolge art. 17 der wet van 18 aug. 1916 (St. 411) tot heffing van buitengewone belastingen ter gedeeltelijke bestrijding der kosten van den oorlogstoestand (Verdedigingsbelasting I b), een verzoek om te bepalen dat de bij art. 16 dier wet bedoelde verhooging niet verschuldigd zal zijn;
b. ingevolge art. 8 der wet van 18 aug. 1916 (St. 412) tot heffing van eene buitengewone belasting ter gedeeltelijke bestrijding der kosten van den oorlogstoestand (Verdedigingsbelasting II), een verzoek om te bepalen dat de bij art. 7, 3e lid, dier wet bedoelde verhooging niet verschuldigd zal zijn;
c. ingevolge art. 87*bis* der wet op de inkomstenbelasting, een verzoek om te bepalen dat de bij art. 85 dier wet bedoelde verhooging niet verschuldigd zal zijn;
d. ingevolge art. 57 der wet op de oorlogswinstbelasting, een verzoek om te bepalen dat de bij het eerste lid van dat artikel bedoelde verhooging niet verschuldigd zal zijn.

(V = voorzitter, PV = plaatsvervangend voorzitter, S = secretaris, PS = plaatsvervangend secretaris, L = lid, PL = plaatsvervangend lid).

's-Hertogenbosch. Jhr. mr. F. X. A Verheijen, 's-Hertogenbosch, V — mr. H. J. van Leeuwen, id., PV en L — A. W. J. van Lanschot, Vught, L — mr. A. J. M. H. van Baar, 's-Hertogenbosch, L en S — A. N. Fleskens, Geldrop, PL — mr. K. W. J. C. de Menthon Bake, 's Hertogenbosch PL — mr. K. M. Phaff, id.. PL.

Breda. H. A. Sassen, Breda, V — mr. P. M. J. E. Bloemarts, id., PV, L en S — mr. H. J. J. van der Biesen, id., L — J. Verheijen C.Jz., Roosendaal, PL — G. A. M. Groeneveldt, Breda, L — jhr. mr. L. J. M. van Sasse van Ysselt, Breda, PL — J. M. Ingen Housz-Bootz, Teteringen, PL.

Arnhem. Jhr. mr. W. E. Th. M. van der Does de Willebois, Arnhem, V — mr. dr. R. J. de Visser, id., PV — mr. dr. H. P. de Wilde, id., PV — mr. dr. C. W. Maris, id., L en PS — P. H. J. Yssel de Schepper, id., L — mr. P. C. Klaasesz, id., PL - jhr. C. A. van Citters, id., PL — R. J. C. T. Kolfschoten, id., PL — H. H. Endbrink, id., PL.

Zutphen. H. W. J. Sannes, Brummen V — jhr. mr. dr. J. P. Hooft Graafland, Warnsveld, PV — mr. W. J. van Boneval Faure, Voorst, L — jhr. mr. B. de Jonge, Zutphen, L en S — G. Lijsen, id., L — J. B. Helmich, Baak, PL — mr. J. H. de Vries, Zutphen, PL — mr. C. E. Stolk, id., PL — H. W. Massink, id., PL — J. H. Willink, Winterswijk, PL.

Rotterdam I. Mr. Th. Reepmaker, Rotterdam, V — E. P. de Monchy Bz., id., PV — P. Loopuijt, Schiedam, L — mr. H. H. C. Castendijk, Rotterdam, L — mr. A. J. Bik, id., L en S — B. J. Gerretson, id., PL — J. M. van der Schalk, Schiedam, PL — mr. J. Coert, Rotterdam, PL — mr. Ed. Jacobson, id., PL — H. J. Lambert, id., PL — mr. dr. H. J. D. van Lier, id., PL en PS.

Rotterdam II. Mr. P. Blussé van Oud-Alblas, Dordrecht, V — P. Pruis, Vlaardingen, PV en L — J. van Galen, Gouda, L — mr. K. K. Douw van der Krap, Dordrecht, L en S — A. Pijl Jz., Alblasserdam, PL — mr. A. A van der Veen, Dordrecht, PL — F. Smit, Kinderdijk, PL.

's-Gravenhage. Mr. J. A. Loeff, 's-Gravenhage, V — mr. K. W. Brevet, id., PV en L — C. R. Bakhuizen van den Brink, id., L — mr. L. A. Bijbau, id., L en S — mr. A. H. du Mosch, id., PL — mr. G. van Slooten Az., id., PL — mr. G. Jannink, id., PL — mr. J. D. Verbroek, id., PL — mr. H. J. M. Tijssens, id., PL.

Leiden. Mr. H. Krabbe, Leiden, V — mr. E. de Vries, id., PV en L — J. G. M. van Griethuysen, Oegstgeest, L en S — mr. J. Klein, Leiden, L — mr. A. S. de Blecourt, id., PL — mr. J. H. Goudsmit, id., PL — W. Warnaar, Sassenheim, PL — mr. P. A. Pijnacker Hordijk, Leiden, PL.

Amsterdam. I. Mr. G. Kirberger, Amsterdam, V — jhr. mr. J. F. Backer, id., PV en L — S. van Lennep, id., L — mr. G. A. de Graag, id., L en S — mr. Joh. M. Jolles, id., PL — mr. L. H. Feschotte, id., PL — mr. dr. C. Sleeswijk, id., PL — dr. H. F. R. Hubrecht, id., PL — mr. R. H. A. M. Romme, id., PL — mr. H. P. van Heukelom, id., PL.

Amsterdam II. Mr. W. W. Wichers Wierdsma, Hilversum, V — mr. J. N. van der Leij, Zaandam, PV — jhr. J. Hora Siccama van de Harkstede, Hilversum, L — D. J. van Houten, Weesp, L — P. Scheffelaar Klots, Bussum, L en S — mr. H. F. Wilbrink-Hoitsema, Hilversum, PL — H. J. Lamoraal-Wichers, id., PL — G. van der Aa, id., PL — mr. H. Th. 's Jacob, Bussum, PL.

Alkmaar. Mr. C. van Lookeren Campagne, Alkmaar, V — mr. W. Stap, id., PV — H. J. Vonk, Alkmaar, L en S — G. Bos Wz., Oudorp, L — J. P. Kool Pz., Alkmaar, L — N. Dekker, Obdam, PL — A. Slot, Wervershoof, PL — mr. S. Meihuizen, Schagen, PL — mr. W. de Sitter, Helder, PL.

Haarlem. Mr. E. J. Dorhout Mees, Haarlem, V — jhr. mr. F. W. van Styrum, id., PV, L en S — mr. H. Tuijmelaar, Heemstede, L — E. H. Krelage, Haarlem, L — J. H. Wentholt, id., PL — jhr. M. P. Teding van Berkhout, Bloemendaal, PL — H. M, van Bemmelen, Heemstede, PL — mr. A. S. Miedema, Haarlem, PL — mr. dr. W. P. Vis, id., PL.

Middelburg. Mr. B. W. F. Kronenberg, Middelburg, V — mr. A. A. de Veer, id. PV — J. W. Wagtho, Tholen, L — mr. J. J. Heijse, Middelburg, L en S — W. Kakebeeke, Goes, L — mr. F. B. Evers, Middelburg, PL — mr. Th Portheine, id., PL — mr. J. H M. Stieger, Goes, PL.

Utrecht. Mr. W. H. J. Royaards, Maarssen, V — jhr. mr. J. F. Hooft Graafland, Utrecht, PV en PL — mr. H. J. H. baron van Boetzelaer, id., L en S — mr. C. W. Star Busmann, id., L — mr dr. H. Reuyl, id., L — F. A. R. A. baron van Ittersum, id., PL — mr. J. A. F. van Asperen, id., PL.

Leeuwarden. Mr. W. B. Buma, Huizum (bij Leeuwarden), V — dr. E. van Welderen baron Rengers, IJbrechtum (gem. Wymbritseradeel), PV — mr. C. L. baron van Harinxma thoe Slooten, Leeuwarden, L en PV — mr. C. W. Stheeman, id., L — mr. J. J. E. Boschloo, Heerenveen, L en S — B. W. Okma, Ypecolsga, PL — jhr. mr. J. J. A. Quintus, Leeuwarden, PL — mr. J. J. Croles, id., PL — mr C. Beekhuis, id., PL.

Zwolle. Mr. dr. I. A. van Roijen, Zwolle, V — mr. E B. Bavink ten Cate, Almelo, PV en L — mr. G. F. M. Pathuis Cremers, Ommen, L — H. Löhnis, Zwolle, L en S — Ant. J. Schoemaker, Deventer, PL — M. van Doorninck, Olst, PL — J. W. J. baron de Vos van Steenwijk, Zwollerkerspel, PL — mr. J. F. baron van Haersolte, Zwolle, PL — F. O. Gorter, Almelo, PL — mr. W. C. Lohman, Zwolle, PL — jhr. mr. M. A. de Savornin-Lohman id., PL.

Groningen. Jhr. mr. T. J. van Iddekinge, Groningen, V — mr. L. B. Lohman, id., PV — G. de Vries, Zuidhorn, L — A. J. Wijnne HAz., Groningen, L — mr. dr. J. A. G. Gockinga, id., L en S — R. P. Dojes, Uithuizen, PL — E. Everts, Wildervank, PL — mr. Tj. de Jong, Groningen, PL — T. Huizinga jr. id., PL — mr. H. de Visser, id., PL — J. de Waard, id., PL.

Assen. Mr. G. M. Doornbos, Assen, V — mr. A. Hilbingh ten Oever, id., PV — mr. L. Nijsingh Kijmmell, Meppel, L — mr. W. C. Boelken, Emmen, L — G. C. Lunsingh Meijer, Assen, L en S — mr. W. Th. Eilerts de Haan, Meppel, PL — H. Meursing, Assen, PL — J. Huges, Gasselternijeveen, PL.

Roermond. Mr. P. W. H. Truijen, Roermond, V — J. H. Telders, id., PV en L — L. Th. van Beneden, Maastricht, L — mr. L. G. E. Gertsen, Roermond, L en S — mr. M. H. J. H. Paulussen, Maastricht, PL — mr. C. E. A. baron von Hövell tot Westerflier, Roermond, PL — F. H. M. H. Receveur, Venlo, PL.

§ 7.

ADMINISTRATIE VAN HET ZEGEL, DE REGISTRATIE, DE SUCCESSIE, DE VERMOGENSBELASTING, DE HYPOTHEKEN EN HET KADASTER EN DE STAATSLOTERIJ.

Aan dit onderdeel van het staatsbestuur zijn opgedragen:

1° de uitvoering van de wetten op:

a. het recht van *zegel*, geheven wordende ingevolge de Zegelwet 1917, zooals die gewijzigd is bij de wet van 23 mei 1917 (St. 487) en van 27 juni 1919 (St. 432);

b. het recht van *registratie*, geheven wordende ingevolge de Registratiewet 1917, gewijzigd bij de wet van 23 maart 1918 (St. 170);

c. de rechten van *successie*, van *overgang bij overlijden*, en van *schenking*, geheven wordende ingevolge de Successiewet, waarvan de tekst, zooals zij thans luidt, is bekend gemaakt bij kon. besluit van 12 maart 1917 (St. 236);

d. de *vermogensbelasting*, geheven wordende ingevolge de wetten van 27 sept. 1892 (St. 223), 7 dec. 1896 (St. 207), 27 april 1904 (St. 80), 14 juli 1904 (St. 146), 15 juli 1907 (St. 208), 19 dec. 1914 (St. 563), 19 dec. 1914 (St. 564), 9 nov. 1917 (St 630), 27 juli 1918 (St. 504) en 11 april 1919 (St. 170);

e. de verdedigingsbelasting I, geheven wordende ingevolge de wet van 18 aug. 1916 (St. 411), zooals die is gewijzigd bij de wetten van 11 april 1919 (St. 171) en 5 juli 1920 (St. 342);

2°. de invordering van de rijksinkomsten van verschillenden aard, andere dan belastingen (kon. besluit van 24 oct. 1824).

3°. het voorschot van gerechtskosten in *strafzaken* en de tenuitvoerlegging van *strafvonnissen*, voor zooveel de *geldelijke* veroordeelingen betreft, ingevolge de wetten van 18 april 1874 (St. 66 en 67) en art. 16 der wet van 16 juni 1832 (St. 29), in verband met die van 15 april 1896 (St. 70).

4°. de bewaring van de hypotheken, het kadaster en de scheepsbewijzen, ingevolge de wet van 21 ventôse, jaar VII, en de kon. besluiten van 1 aug. 1828 (St. 52), 8 aug. 1838 (St. 27) en 21 juni 1886 (St. 41).

5°. het toezicht op de naleving in de notarieele akten van de voorschriften der wet van 9 juli 1842 (St. 20), gewijzigd door de wet van 30 dec. 1904 (St. 283), ingevolge art. 59 dier wet.

6°. het beheer der Staatsloterij, ingevolge de wet van 23 juli 1885 (St 142).

7°. het beheer van de gelden bij het Rijk geconsigneerd, ingevolge de wet van 11 juli 1908 (St. 226).

Nieuwe organieke bepalingen omtrent het personeel van de administratie der registratie zijn vastgesteld bij kon. besl. van 28 dec. 1918 n°. 8.

De invordering der vermogensbelasting, der rechten van zegel, registratie, successie en overgang bij overlijden, der inkomsten van de domeinen en der verschillende rijksinkomsten geschiedt door 140 ontvangers.

De bewaring van de hypotheken, het kadaster en de scheepsbewijzen en de invordering der rechten van over- en inschrijving zijn opgedragen aan 84 bewaarders.

De technische werkzaamheden voor het kadaster worden verricht door 200 landmeters, door adspirant-landmeters, wier aantal door den Minister wordt bepaald in verband met de behoefte aan landmeters en door teekenaars, wier aantal door den Minister wordt bepaald in verband met de behoefte aan hulp dier ambtenaren.

Aan de kantoren van de hypotheken en het kadaster worden voor den kadastralen dienst landmeters of boekhouders werkzaam gesteld.

Het toezicht over het beheer der ontvangers en over de werkzaamheden der bewaarders is opgedragen aan 6 directeuren en 53 inspecteurs; — dat over de verrichtingen der bewaarders, voor zooveel de kadastrale boekhouding betreft der landmeters, adspirant-landmeters en teekenaars, aan 11 ingenieurs-verificateur.

Het geldelijk beheer der Staatsloterij wordt gevoerd door een directeur, onder rechtstreeksch toezicht van het bestuur aan het Departement van Financiën.

Aan dezen tak van het staatsbestuur zijn bovendien verbonden:

1 directeur der registratie en domeinen, 2 hoofdinspecteurs van de registratie en domeinen, 1 inspecteur van het kadaster en 1 teekenaar van het kadaster, allen werkzaam bij het Departement van Financiën;

6 commiezen aan de directiën en 22 surnumerairs der registratie en domeinen;

4 controleurs van het buitengewoon zegel en 19 stempelaars.

Tot ontvanger der registratie, der registratie en domeinen of der successierechten zijn alleen benoembaar:

1. zij, die als zoodanig in dienst zijn of, voor zoover zij nog bij de administratie der registratie werkzaam zijn, als zoodanig of als surnumerair der registratie en domeinen in dienst zijn geweest;

2. de surnumerairs der registratie en domeinen, die ten minste twee jaren als zoodanig gediend hebben;
3. de commiezen ter directie der registratie en domeinen, die vier jaren als zoodanig hebben gediend, doch, indien zij niet uit de surnumerairs zijn gekozen, niet dan na aflegging van een voldoend examen en nadat tot ontvanger der registratie zijn bevorderd de tijdens hunne benoeming reeds aanwezige surnumerairs der registratie, met uitzondering van hen, die, commies ter directie geworden zijnde, nog geen vier jaren als zoodanig zijn in dienst geweest;
4. zij, die het eindexamen der hoogere burgerscholen met vijfjarigen cursus of het eindexamen der gymnasia met goed gevolg hebben afgelegd, of een getuigschrift bezitten, dat, ter beoordeeling van den Minister van Financiën, eene niet geringere algemeene ontwikkeling bewijst en als adjunct-commies of in een hoogeren rang gedurende ten minste vier jaren zijn werkzaam geweest aan een der afdeelingen van het Departement van Financiën, voor de behandeling van de zaken der zegel- registratie- of successierechten, doch, indien zij niet uit surnumerairs zijn gekozen, slechts op denzelfden voet als bij sub. 3 hiervoor is bepaald.

Tot ontvanger van het zegel zijn alleen benoembaar:
1. de ambtenaren hiervoor sub 1, 2, 3 en 4 genoemd;
2. zij, die als ontvanger van het zegel reeds in dienst zijn;
3. de controleurs van het buitengewoon zegel.

Tot adspirant-landmeter worden benoemd de candidaat-landmeters, bedoeld in het kon. besl. van 23 oct. 1918 (St. n°. 573), die het diploma van landmeter aan de landbouw-hoogeschool te Wageningen hebben verworven (kon. besl. van 16 sept. 1918, St. 548).

Zij worden benoemd tot landmeter van het kadaster na een onderzoek naar hunne bekwaamheid en geschiktheid voor die betrekking (kon. besl. van 28 dec. 1918 n°. 8).

De boekhouders van het kadaster worden benoemd uit de teekenaars, na het afleggen van een voldoend examen. Adspirant-landmeters zijn zonder examen tot boekhouder benoembaar, indien van hunne geschiktheid voor die betrekking is gebleken. De teekenaars worden benoemd door den Minister van Financiën na aflegging van een voldoend examen.

DIRECTIEN DER REGISTRATIE EN DOMEINEN.

Ingevolge kon. besluit van 28 dec. 1918 n°. 8, zijn er *zes* directiën, te weten:
's-Gravenhage, voor de provincie Zuidholland.
Amsterdam, voor de provinciën Noordholland en Utrecht.
Arnhem, voor de provinciën Gelderland en Overijsel.
Leeuwarden, voor de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe.
Middelburg, voor de provincie Zeeland en het westelijk gedeelte der provincie Noordbrabant.
Maastricht, voor de provincie Limburg en het oostelijk gedeelte der provincie Noordbrabant.
De dagteekening achter de namen is die der aanstelling in de tegenwoordige betrekking.

Directie 's-Gravenhage.

Directeur. G. F. F. C. van der Schroeff ✠, 27 mei 1907.
Commies ter directie. E. H. Winkler, 28 juni 1920.

Inspecteurs.

's-Gravenhage. C. Schut, 5 sept. 1910 — W. E. Duijm, 5 april 1911 — J. G. Lijbering, 25 mei 1915 — K. J. W. Kempers, 13 febr. 1918.
Leiden. H. W. Hannivoort, 1 april 1920.
Rotterdam. H. Haga, 20 april 1920 — A. van der Leeden, 27 sept. 1919 —
. . . .
Dordrecht. J. F. de Vries Broekman, 13 april 1918.
Gorinchem. G. H. Kaaskooper, 3 juni 1920.
Delft. Jhr. mr. A. M. C. van Asch van Wijck, 18 mei 1920.
Gouda. J. C. Bemer, 3 april 1914.

Controleur van het buitengewoon zegel en van het algemeen zegelkantoor. J. Eits, 7 juli 1920.
Controleur van het buitengewoon zegel te Rotterdam. A. Willemse, 19 jan. 1917.

Ontvangers der registratie en domeinen en Bewaarders van de hypotheken en het kadaster.

's-Gravenhage. N. A. van Konijnenburg, (hyp.), 23 sept. 1920 — N. Koomans (reg. n°. 1), 5 jan. 1918 — R. de Bruijn Ouboter (succ. n°. 1), 22 mei 1919 — J. W. Maassen ✠4 (succ. n°. 2), 17 sept. 1912 — A. W. Jolles (succ. n°. 3), 8 juli 1919 — J. Repelius (reg. n°. 2 en dom.), 28 aug. 1919 — M. I. W. K. C. Hulswit (buitengewoon zegel, tevens belast met de directie van het algemeen zegelkantoor), 12 juli 1910.

Delft. C. J. de Lussanet de la Sablonière, 9 april 1920.
Leiden. D. A. Doijer (hyp.), 19 febr. 1920 — R. Wessels Boer (reg.), 22 april 1918.
Noordwijk. A. N. Fabius, 8 juni 1914.
Alphen. G. M. van Voorthuijsen, 23 aug. 1907.
Woerden. A. Mijs, 30 oct. 1918.
Rotterdam. R. A. de Wal (hyp.), 25 maart 1920 — J. A. P. Levenkamp (succ. n°. 1), 4 juni 1912 — H. J. van Lis (succ. n°. 2), 21 febr. 1913 — W. H. Vermaes (reg. n°. 1), 5 sept. 1917 — G. ten Bruggencate (reg. n°. 2 en succ.), 10 maart 1920 — L. van Everdingen (reg. n°. 3 en dom.), 10 maart 1920 — L. G. J. H. Hamelberg (buiteng. zegel), 14 febr. 1916.
Schiedam. L. Offerhaus, 17 sept. 1920.
Gouda. W. W. Kalis, 30 oct. 1918.
Dordrecht. . . . . (hyp.), — B. W. de Jong (reg.), 25 juli 1912.
Oud-Beijerland. I. van Praag, 17 juni 1909.
Gorinchem. H. J. Sturms (hyp.), 18 april 1907 — H. Vriesendorp (reg.), 30 oct. 1918.
Sliedrecht. A. M. J. van der Heiden, 1 mei 1917.
Vianen. A. H. Kooman, 18 nov. 1920.
Brielle. G. J. Piccardt (reg. en hyp.), 28 febr. 1920.
Sommelsdijk. R. A. van Deursen, 18 dec. 1918.

Surnumerairs. N. Lever, 27 dec. 1918 — A. van der Minne, id.

Directie Amsterdam.

Directeur. A. van Drooge ❁, 8 juli 1907.
Commies ter directie. E. C. M. Keiser, 21 aug. 1919.

Inspecteurs.

Amsterdam. J. Huender, 8 mei 1913 — D. Voûte, 19 juni 1913 — C. E. de Jonge, 17 jan. 1914 — A. J. Rant, 12 aug. 1920.
Alkmaar. M. C. Roos, 18 mei 1920.
Hoorn. J. W. Ph. Roelink, 3 juni 1920.
Haarlem. H. J. Raedt ✠4, 1 aug. 1907 — J. J. Berdenis van Berlekom, 13 april 1918.
Utrecht. D. van den Hurk ✠4, 16 febr. 1909 — W. A. Kleyn van de Poll, 23 sept. 1916.
Hilversum. J. Maassen, 6 sept. 1904.
Amersfoort. E. Kleijn, 22 maart 1915.

Controleurs van het buitengewoon zegel. N. R. D. van Steenbergen, 6 oct. 1902 — N. H. de Lange, id.

Ontvangers der registratie en domeinen en Bewaarders van de hypotheken en het kadaster.

Amsterdam. A. E. J. Bertling (hyp.), 24 nov. 1914 — J. L. de Wijn (reg. n°. 1), 15 sept. 1914 — jhr. J. F. van Beyma thoe Kingma (reg. n°. 2), 22 maart 1917 — P. Reitsma (reg. n°. 3), 28 febr. 1920 — A. J. M. van Lohuizen (reg. n°. 4 en dom.), 17 febr. 1910 — J. P. Mikmak ✠4 (succ. n°. 1), 14 maart 1913 — C. Wiersma (succ. n°. 2), 1 aug. 1914 — S. Hulst (succ. n°. 3), 28 febr. 1920 — W. K. F. Zwierzina (buiteng. zegel n°. 1), 8 maart 1918 — G. J. M. Stolk (buiteng. zegel n°. 2), 9 april 1920.
Hilversum. D. Boersma, 30 oct. 1918.
Alkmaar. J. Veenenbos ✠4 (hyp.), 29 jan. 1916 — W. G. Koch (reg.), 5 jan. 1918.
Schagen. J. H. Bremmers, 13 aug. 1917.
Helder. M. A. Verkerk, 4 april 1919.
Texel. R. van der Meulen, 18 nov. 1920.
Hoorn. W. H. Houwing (hyp.), 2 dec. 1903 — Ch. N. Dieters (reg.), 10 maart 1919.
Enkhuizen. C. J. C. de Haan, 1 dec. 1917.
Medemblik. W. W. Osinga, 15 dec. 1918.
Purmerend. Mr. P. van Sosbeek, 20 juli 1920.
Haarlem. Jhr. A. A. A. Stoop (hyp.), 19 febr. 1920 — J. B. Coops (succ.),

26 juli 1916 — A. Meijlink (reg. en dom.), 5 juli 1913.
Zaandam. F. Stuart, 23 sept. 1916.
Utrecht. J. Terpstra (hyp.), 4 april 1919 — H. L. Dingemans (reg. en dom.), 13 aug. 1917 — C. J. Plomp ✠ (succ.), 15 dec. 1913.
IJselstein. H. H. Schippers, 17 mei 1920.
Maarssen. O. Verhagen, 30 oct. 1918.
Loenen. N. W. baron van Till, 2 maart 1905.
Amersfoort. A. F. van Beurden (GGS) (hyp.), 11 nov. 1920 — P. A. van der Scheer (reg.), 11 dec. 1912.
Driebergen. D. H. C. Ittmann, 12 april 1919.
Rhenen. E. J. van Steeden, 30 maart 1920.

Surnumerairs. S. J. J. Luijckx, 25 oct. 1917 — J. Warnaer, id. — M. P. R. Meuwissen, 27 dec. 1918 — B. van Driel, id. — H. P. Brasser, id.

Directie Arnhem.

Directeur. H. C. Couwenberg ●, 31 oct. 1906.
Commies ter directie. C. Focken, 4 maart 1920.

Inspecteurs.

Arnhem. J. C. Doedens, 6 maart 1920.
Nijmegen. P. van der Mark, 27 juni 1913.
Zutphen. M. Th. Mijnlieff, 3 aug. 1915.
Zwolle. J. Zeper, 3 april 1914 — B J de Leeuw, 13 april 1918.
Deventer. A. J. P. de Lange, 20 april 1920.
Tiel. M. W. Klein, 10 oct. 1910.
Almelo. A. Zonnevylle, 13 april 1918.
Wageningen. T. Jansen van Gelder, 13 april 1918.

Ontvangers der registratie en domeinen en Bewaarders van de hypotheken en het kadaster.

Arnhem. J. Woltersom ✠ (hyp.), 11 oct. 1913 — P. Roodzant (reg. n°. 1 en succ.), 11 nov. 1919 — F. D. H. Bijl van Duijvenbode (reg. n°. 2 en dom.), 6 dec. 1915.
Zevenaar. W. C. Jonker, 18 nov. 1920.
Wageningen. H. C. Moinat, 15 sept. 1914.
Nijkerk. C. van der Linden, 18 dec. 1918.
Elburg. L. F. Coolman, 20 juni 1919.
Apeldoorn. L. H. Veenenbos, 18 dec. 1918.
Harderwijk. N. F. Viets, 17 mei 1920.
Nijmegen. J. van Blarkom (hyp.), 13 jan. 1913 — A. A. Th. A. Bloemarts (reg.), 1 nov. 1917.
Elst. A. F. Boersema, 20 juli 1920.
Druten. C. C. Paehlig, 18 dec. 1918.
Zutphen. W. ten Bokkel (hyp.), 5 jan. 1915 — . . . . (reg.).
Lochem. W. J. C. de Koning, 9 aug. 1912.
Groenlo. J. C. Versluijs, 28 febr. 1920.
Doesburg. L van Buren Lensinck, 29 jan. 1919.
Terborg. M. J. Heuff, 22 april 1918.
Tiel. H. L. de Boer (hyp.), 2 maart 1911 — P. E. Pruissen (reg.), 18 dec. 1918.
Culemborg. A. G. J. Tenkink, 9 april 1920.
Zaltbommel. J. W. Roem, 22 maart 1917.
Zwolle. J. Brune ✠ (hyp.), 6 aug. 1906 — A. B. C. Meylink (reg.), 2 oct. 1917.
Kampen. H. A. T. Borgman, 18 dec. 1918.
Steenwijk. H. F. van 't Haaff, 29 oct. 1920.
Deventer. H. F. Julius (reg. en hyp.), 30 juli 1919.
Ommen. Mr. P. J. Oud, 16 april 1914.
Raalte. H. G. Berghuis van Woortman, 17 mei 1920.
Goor. . . . .
Almelo. J. H. W. Soeters (hyp.), 26 juni 1914 — Z. de Kleijn (reg.), 15 sept. 1919.
Enschedé. A. van Helbergen, 28 febr. 1920.

Surnumerairs. C. H. Revelman, 27 dec. 1918 — J. W. A. Schepers, id. — J. A. M. van Jole, id.

Directie Leeuwarden.

Directeur. H. W. de Wilde ●, 20 oct. 1913.

Commies ter directie. J. Wolfswinkel, 15 april 1920.

Inspecteurs.

Leeuwarden. P. K. Sjollema, 1 maart 1916 — P. H. J. Schuijleman, 13 april 1918.

Heerenveen. B. J. Roze, 3 juni 1920.

Groningen. A. G. F. Kniphorst, 18 mei 1920 — L. Venema, 31 jan. 1917.

Winschoten. G. H. Dorrestein, 18 nov. 1919.

Assen. J. H. A. Evers, 19 juni 1913.

Sneek. J. H. Leopold, 3 juni 1920.

Ontvangers der registratie en domeinen en Bewaarders van de hypotheken en het kadaster.

Leeuwarden. J. Stolk (hyp.), 30 oct. 1918— C. F. Trip (reg. n°. 1 en succ.), 30 jan. 1917 — S. W. Wegener Sleeswijk (reg. n°. 2 en dom.), 20 juli 1920.

Holwerd. J. H. de Ruiter, 18 nov. 1920.

Dokkum. J. Raven, 17 mei 1920.

Hardegarijp. H. de Groot, 17 oct. 1913.

Harlingen. C. D. Tukker, 18 dec. 1918.

Heerenveen. G. L. Brouwer (hyp.), 13 jan. 1913 — J. G. Veenenbos (reg.), 17 oct. 1913.

Beetsterzwaag. P. T. van Griethuizen, 22 mei 1919.

Oldeberkoop. W. Balk, 6 dec. 1915.

Sneek. W. Nanninga (hyp.), 6 sept. 1913 — H. Bakker (reg.), 15 juni 1911.

Bolsward. W. H. Houwing, 1 dec. 1913.

Lemmer. B. H. Vaags, 18 nov. 1920.

Groningen. J. C. J. Pels Rijcken (hyp.), 15 juli 1905 — J. Kijlstra (succ.), 9 april 1920 — L. W. Brants (reg. en dom.), 11 dec. 1912.

Zuidhorn. G. H. W. Smelt, 1 aug. 1914.

Winschoten. J. Groeneveld (hyp.), 16 febr. 1915 — P. Klijnsma (reg.), 19 mei 1914.

Zuidbroek. P. Roelfsema, 28 maart 1914.

Appingedam. M. A. Hollestelle (hyp.), 14 juni 1917 — Th. W. F. Passtoors (reg.), 13 aug. 1917.

Winsum. S J Smit, 11 nov. 1919

Assen. H. E. Wiersema (hyp.), 11 nov. 1920 — P. A. de Jong (reg.), 22 jan. 1915.

Emmen. E. Wessels Boer, 18 mei 1918.

Hoogeveen. L. H. Berdenis van Berlekom, 17 mei 1920.

Meppel. H. J. Ploos van Amstel, 17 sept. 1920.

Surnumerairs. T. W. de Tourton Bruins, 27 dec. 191° — G. W. Robaard, id.

Directie Middelburg.

Directeur. J. J. van Steenbergen, 8 febr. 1915.

Commies ter directie. J. A. P. Backbier, 10 aug. 1920.

Inspecteurs.

Middelburg. M. A. W. Geselschap, 3 juni 1920.

Breda. G. J. Lijsen, 19 juni 1917.

Bergen-op-Zoom. D. Veenman, 26 maart 1913.

Goes. P. van der Brugge, 22 maart 1915.

Ontvangers der registratie en domeinen en Bewaarders van de hypotheken en het kadaster.

Middelburg. P. W. Menalda van Schouwenburg (hyp.), 24 juli 1913 — A. G. Faber (reg. n°. 1 en succ.), 31 jan. 1911 — M. A. Schouten, (reg. n°. 2 en dom.), 8 april 1916.

Oostburg. A. C. Roem, 17 mei 1920.

Goes. A. Kleijn (hyp.), 3 mei 1909 — M. W. F. Beijerinck (reg.), 30 jan. 1918.

Hulst. G. Overkamp, 17 sept. 1920.

Zierikzee. R. Gerritsen (reg. en hyp.), 9 april 1920.

Tholen. F. C. Kuijlaars, 17 mei 1920.

Breda. F. de Lange (hyp.), 20 mei 1913 — A. P. Versluys (reg.), 5 jan. 1918.

Oosterhout. W. van der Linde, 18 dec. 1918.

Roosendaal. C. van Helbergen, 5 juli 1913.

Zevenbergen. J. ter Laag, 8 april 1916.

Bergen-op-Zoom. C. Maris, 20 juli 1920.

Werkendam. B. C. E. van Steenbergen, 24 jan. 1913.

Surnumerairs. . . . . — . . . .

Directie Maastricht.

Directeur. H. de Jong jr., 8 febr. 1920.
Commies ter directie. Mr. A. D. C. L. Schaap, wed. van IJ. J. J. van der Werff, 12 juni 1920.

Inspecteurs.

's-Hertogenbosch. J. E. Poerink, 18 nov. 1919.
Tilburg. O. Plantenga, 22 maart 1916.
Maastricht. P. J. A. Adriani, 22 maart 1915.
Eindhoven. C. C. Sterk, 13 april 1918.
Roermond. M. H. L. A. Bongaerts, 11 febr. 1910.
Venlo. H. F. R. Dubois, 22 mei 1919.

Ontvangers der registratie en domeinen en Bewaarders van de hypotheken en het kadaster.

Maastricht. J. Caland ✠4 (hyp.), 3 febr. 1908 — A. J. Vonk (reg. n°. 1 en succ.), 17 sept. 1920 — G. R. Herwig (reg. n°. 2 en dom.), 20 juli 1920.
Heerlen. M. J. Ziedses des Plantes, 30 oct. 1918.
Sittard. J. J. A. Phaff, 9 april 1920.
Gulpen. F. A. van Seters, 18 dec. 1918.
Roermond. W. van Heijningen Nanninga (hyp.), 14 maart 1913 — mr. J. Pleyte (reg.), 11 nov. 1919.
Horst. N. J. van der Veen, 18 dec. 1918
Venlo. J. A. van de Velde, 1 mei 1915.
Weert. P. R. Veen, 18 nov. 1920.
Gennep. . . . .
's-Hertogenbosch. J. R. C. H. Berger (hyp.), 26 april 1910 — L. Ruyssenaers (reg. n°. 1 en succ.), 10 nov. 1917 — N. G. van Hasselt (reg. n°. 2 en dom.), 22 sept. 1917.
Oss. A. W. Borren, 18 nov. 1920.
Grave. W. H. Deuss, 28 juni 1917.
Tilburg. H. W. van Nes, 22 maart 1911.
Waalwijk. J. C. de Meijer, 30 oct. 1918.
Veghel. C. W. de Rochefort, 10 maart 1919.
Boxmeer. A. A. van der Poel, 30 maart 1920.
Eindhoven. J. G. Klaassen (hyp.), 26 jan. 1906 — L. M. W. Ledeboer (reg.), 3 juni 1920.
Oirschot. H. Sillevis, 20 juni 1919.
Helmond. C. J. A. Schmalhausen, 15 sept. 1919.

Surnumerairs. J. G. Kaasjager, 25 oct. 1917 — J. Smit, 27 dec. 1918 — W. Ritman, id.
Inspecteur voor den ambulanten dienst. H. F. van 't Haaff, 11 nov. 1920 (waarn.).

ALGEMEEN ZEGELKANTOOR.

Ontvanger van het buitengewoon zegel, tevens belast met de directie van het algemeen zegelkantoor. M. I. W. K. C. Hulswit, 12 juli 1910.
Controleur van het buitengewoon zegel en van het algemeen zegelkantoor. J. Eits, 7 juli 1920.
Magazijnmeester, chef-stempelaar. W. C. Kolb, 7 april 1904.

STAATSLOTERIJ.

De grondslagen der Staatsloterij zijn opnieuw geregeld bij de wet van 23 juli 1885 (St. 142), zooals die is gewijzigd bij de wetten van 10 nov. 1900 (St. 185) en van 16 april 1920 (St. 190). Voorschriften tot uitvoering van die wet zijn vervat in de kon. besluiten van 14 dec. 1885 (St. 256), 10 jan 1886 (St. 1), 12 febr. 1886 (St. 35), 6 mei 1887 (St. 86), 30 sept. 1888 (St. 152), 14 sept. 1895 (St. 160) en 13 juli 1896 (St. 118).

Directeur. J. E. G. C. Offerhaus ✠4 (BV) (JC3), 31 dec. 1909.
Boekhouder. J. A. L. Vervloet, 8 sept. 1905.
Commies van trekking. J. F. Hennequin, 8 sept. 1905.
Adjunct-commies. C. de Wilde, 9 maart 1912.

Collecteurs.

Standplaatsen.

Alkmaar. A. Prins Az. (firma wed. A. Prins en Zoon), 1885 — J. de Jongh, 1907 — mej. J. A. W. Bondam, 1915.

Almelo. S. W. Becker, wed. W. Ribbink, 1916.

Amersfoort. A. C. R. O. Leinweber, 1900 — A. G. Marin, 1900.

Amsterdam. A. J. Kramp (firma Cretier en Kramp), 1886 — R. Lopes de Leao Laguna, 1892 - P. T. C. Becht, 1897 — J. van El, 1898 — S. de Lange, 1900 — mej. M. J. A. Th. Jas, 1901 — C. G. van der Pol, wed. J. G. A. Frommann, 1901 — D. van de Pol, 1908 — D. J. van Soelen, 1908 — S. Sijbouts Zz., 1908 — D. J. Smit, 1909 — C. W. Duparc, wed. dr. J. van Pienbroek, 1909 — jhr. H. A. A. Meijer, 1910 — G. N. C. W. C. van Hamel, wed. H. Mossel, 1910 — E. P. J. L. M. Ots, wed. dr. H. Vierdag, 1911 — mej M. E. Boots, 1911 — J. W. Bosch, 1911 — A. F. J. Bijvoet, 1911 — B. I. Ricardo, 1911 — Th. M. Keyser, 1912 — S. Cohen, wed. J. Lion, 1912 — mej. D. C. A. M. S. van Schaik, 1912 — A. Drukker, 1913 — J. Teixeira de Mattos, 1913 — P. A. Kuyper, 1914 — mej. W. A. Reddingius, 1915 — mej. J. C. Termaat, 1915 — mej. M. A. L. Bohnhorst, 1915 — M. H. E. Driessen, wed. J. H. M. Cramer, 1916 — C J. C. Overmars, wed. A. Bredemeijer, 1917 — S. Vos, wed. dr Z. C. de Boer, 1919 — J. H. Schaay, 1919 — C. J. Kempen, wed. J. C. E. Kellerman Slotemaker, 1919 — C. A. Tilanus, wed. R. P. Haan, 1920.

Apeldoorn. H. Beets, 1917.

Arnhem. E. Verstijnen, 1897 — S. van Luijnen, wed. W. C. J. Passtoors, 1917 — L. W. M. Verspijck, wed. A. F. M. Hanlo, 1918 — mej. M. H. Wilton van Reede, 1918.

Assen. Mevr. J. E. van West, 1918 — mej J. Peeting, 1920.

Breda. Mej. A. C. E. Hecking, 1915 — M. H. Groot, wed. J. H. Droste, 1915 — J. H. de Maillie, 1915 — mej. A. S. C. Stuart, 1915.

Standplaatsen.

Brielle. Mej. G. Lacroix, 1913.

Delft. J. M. M. Bekink, wed. F. E. J. Lagerwey, 1916 — J. G. Visser, wed. J. D. Krijgsman, 1918 — H. F. Hessing, 1920.

Deventer. J. B. Hessels, wed. J. Th. Witte, 1915 — mej. J. C. A. Wijchgel, 1917.

Dordrecht. E. Snijders, 1906 — R. C. Gostelie, 1906 — A. Noordanus, 1914.

Enschedé. Mej. A. W. Peteri, 1920.

Goes. A. E. Janssen, 1885.

Gorinchem. Mej. G. de Vries, 1920.

Gouda. A. C. Cosijn, 1897.

's-Gravenhage. J. C. V. Mooijman, 1899 — J. C. G. van der Spelt, weduwe N. J. A. Roldanus, 1900 — C. A. Haanebeek, wed. W. J. van Stockum, 1900 — J. W. H. Piera, 1900 — J. C. S. Piera, geb. Maronier, 1903 — A. de Leeuw Mz., 1903 — A. M. C. Mulder, wed. J. W. Scholte, 1909 — mej. A. E. C. M. Ketelaar, 1910 — F. Kaiser, 1910 — W. F. Solleveld, 1910 — H. F. M. Bergansius, 1910 — mej. H. H. E. Termijtelen, 1913 — S. F. M. E. den Ouden, wed. G. van Deth, 1913 — mej. M. H. J. Smit, 1913 — G. C. Thijsen, 1913 — mej. C. M. Bouman, 1914 - J. Bruinwold Riedel, 1915 — J. H. van der Weide, wed. W. B. C. van Tongeren, 1915 — mej. H. G. C. Canneel, 1917 — mej. H. J. L. Waleson, 1918 — E. H. Kruijff, 1920 — mevr. L. C. F. Hooreman, 1920 — C. J. M. A. Besseling, wed. A. G. Snijders, 1920 — mej. M. E. E. Paesie, 1920 — C. A. M. de Savornin Lohman, wed. H. Th. Spoor, 1920.

Groningen. J. V. M. Nittel, 1902 — J. F. Vos, 1902 — F. M. Fränckle, wed. H. J. A. Telders, 1902 — S. M. Meijer, 1903 — mej. B. Feenstra, 1920 — H. Hugenholtz, wed. B. D. H. Tellegen, 1920.

Haarlem. D. Polak, wed. I. S. Frank, 1897 — H. S. C. Christiaan, 1905 —

Standplaatsen.

Ch. Mol, 1905 — J. Wentholt, 1905 — A. M. Pols, wed. P. J. Amiot, 1917.
Harlingen. J. F. Posthuma Pz., 1889.
Helder. Mej. R. J. van Amerongen, 1895 — mej. M. C. Lanzing, 1918.
's-Hertogenbosch. A. Niewold, 1915 — A. M. R. Reijnders, wed. dr. H. F. W. C. Woltering, 1915 — J. J. M. J. Heijmans, wed. L. J. W. Sassen, 1918.
Hilversum. P. C. Th. F. van Hellenberg Hubar, 1909 — mej. H. L. Keppler, 1915.
Hoorn. C. B. M. van Romondt, wed. A. H. J. Munninghoff, 1912 — G. J. Boldingh, wed. J. Vermande, 1915.
Leeuwarden. N. C. Colijn, 1906 — Th. L. Kutsch Lojenga, wed. A. E. Sissingh, 1914 — E. Posthuma, 1915 — S. H. Mekking, wed. J. W. van Slooten, 1918.
Leiden. F. van Romburgh, 1889 — M. H. Basslé, 1907 — H. W. Spendel, 1909 — J. C. Gostelie, wed. H. D. Arentsen, 1909.
Maastricht. E. H. Kemmerling, 1904 — A. Meijer, wed. J. Wijsman, 1915 — mej. A. W. M. Schreuder, 1920.
Middelburg. W. G. Deibel, wed. J. Appel, 1915 — A. J. C. F. Koster, wed. W. H. Jacometti, 1916.
Nijmegen. V. J. Nittel, 1904 — A. C. J. Veeren, wed. A. Hackstroh, 1916 — A. T. M. Suidgeest, wed. B. T. G. Tangelder, 1919.
Rijswijk. C. J. E. M. Boelen, 1920.
Roermond. T. S. H. Hilgers, wed. A. H. H. Smits, 1907.
Rotterdam. J. L. A. Liebert, 1885 — J. J. Romijn, 1899 — H. Waterman, 1899 — M. Sohn, wed. L. Wolfsbergen, 1909 — N. C. van den Bosch, 1909 — H.F.R.Dubois, 1910 — L.J.C. Jansen, 1910 — J. P. P. M. Lohmeijer, 1910 — mej. E. E. M. G. H. Eickholt, 1910 — J. W. H. Gombert, wed. W. G. Groen, 1910 — mej. L. van der Schuit, 1910 — W. J. H. Lucas, 1910 — J. T. A. Westeneng, wed. E. Halewijn, 1911 — A. I. Koenig, wed. C. J. de Jong, 1911 — P. J. D. Meijer, 1911 — A. P. Boer, 1916 — H. M. D. R. baronesse Mulert, wed. J. E. Simon, 1917 — R. G. Muntendam, wed. dr. H. G. Jonker, 1917 — C. R. M. Bloemen, wed. P. J. Romein, 1918 — T. Hommes, wed. H. Spiekman, 1918 — M. C. van den Berg, wed. J. H. van der Dusse, 1918 — mej. E. Canncel, 1918 — C. C. F. van den Bosch, wed. C. Haag, 1920 — H. W. A. van Rossem, 1920 — A. G. M. Martens, wed. H. G. J. Vermeulen, 1920 — J. Hofstee, wed. C. F. G. Beekman.
Schiedam. N. C. A. Drees, wed. A. P. Heg, 1915.
Tiel. Mej. C. M. L. Frieswijk, 1916 — mej. E. J. C. Collette, 1919.
Tilburg. I. Hartogensis, 1904 — J. H. Vergouw, 1911.
Utrecht. F. W. Haanebrink, 1865 — E. J. Modderman, wed. J. L. Furnée, 1915 — J. C. Stammler, wed. mr. dr. H. J. C. Tendeloo, 1915 — mevr. A. J. Moorrees, 1915 — mevr. A. C. Kempff, 1915 — J. J. Weil Jz., 1915.
Zaandam. E. de Lange, wed. W. Venlet, 1902.
Zierikzee. J. A. Legemaat, 1891.
Zutphen. Mevr. J. M. E. de Boevé, 1911.
Zwolle. J. A. Jacobs, 1890 — H. J. C. M. Schaepman, 1909 — mej. F. A. Wassenbergh, 1918.

KADASTER.

De verkortingen B, BD en VD beteekenen dat de landmeters werkzaam zijn voor de boekhouding, voor buitengewonen dienst of voor velddienst.

Eerste divisie: Groningen.

Ingenieur-verificateur. C. J. Colpa, 18 oct. 1915.

Landmeters.

Groningen. M. W. Abresch, VD, 28 febr. 1900 — F. H. van der Linde van Sprankhuizen, BD, id. — E. Molema, VD, id. — S. de Grebber, VD, 7 juni 1905 — C. J. Kluvers, VD, 17 juli 1911 — J. H. Jonas, VD, 17 juli 1914.

Winschoten. J. W. ten Braak, VD, 28 febr. 1900 — O. Eisinga, VD, 10 juni 1908 — H. Vermeulen, VD, 17 juli 1914 — A. A. H. Heezemans, VD, 20 oct. 1917 — J. D. Dik, VD, 26 oct. 1918.
Appingedam. P. Rietsema, VD, 17 juli 1911 — D. Eefting, VD, 23 nov. 1915.

Tweede divisie: Leeuwarden.

Ingenieur-verificateur. L. J. Roborgh, 17 juli 1919.

Landmeters.

Leeuwarden. P. J. F. Kater, BD, 28 febr. 1900 — G. W. van Dijk, VD, 19 juni 1903 — H. J. Klompe, VD, 7 juni 1905 — H. G. de Ruiter, VD, 10 juni 1908 — W. R. Smits, VD, 17 juli 1914 — O. J. Jonas, VD, 26 oct. 1918 — J. Kleefstra, VD, 11 oct. 1919.
Heerenveen. J. Eggens, VD, 13 juli 1909 — R. Dijkstra, VD, id. — A. Tepper, VD, 29 nov. 1916 — H. G. van Doorn, VD, 11 oct. 1919.
Sneek. P. J. ter Plegt, VD, 28 febr. 1900 — S. Eisenga, VD, 1 juli 1907.

Derde divisie: Assen.

Ingenieur-verificateur. F. H. A. J. Bingen, 16 maart 1916.

Landmeters.

Assen. G. Oldenziel, VD, 28 febr. 1900 — W. Feenstra, VD, 7 juni 1905 — H. J. Boddé, VD, id. — E. T. Roelofs, VD, id. — J. B. Th. Vriend, VD, 17 juli 1911 — H. Steenbergen, VD, 20 oct. 1917.
Zwolle. D. J. van Gelder, VD, 28 febr. 1900 — A. Buning, BD, id. — H. J. Grooters, VD, 23 nov. 1915.

Vierde divisie: Zutphen.

Ingenieur-verificateur. Th. L. Kwisthout, 24 dec. 1919.

Landmeters.

Zutphen. J. G. Pompe, VD, 28 febr. 1900 — A. K. Nunnink, BD, id. — J. Zijlstra, VD, id. — J. H. de Wal, VD, 19 juni 1903 — J. W. Hoving, VD, 17 juli 1914 — W. A. Dogterom, VD, 23 nov. 1915 — D. de Groot, VD, 26 oct. 1918 — J. M. Tienstra, VD, id. — M. Lunenburg, VD, 11 oct. 1919 — A. Timmerman, VD, id. — M. F. Ferwerda, VD., id.
Deventer. G. W. Kloosterboer, VD, 19 juni 1903 — H Roetert Steenbruggen, VD, 1 juli 1907 — B. H. Rethmeier, VD, 13 juli 1909.
Almelo. C. A. Struyck, BD, 28 febr. 1900 — W. Jansma, VD, 1 juli 1907 — H. J. Brand, VD, 29 nov. 1916 — J. F. Jongedijk, VD, 20 oct. 1917 — H. E. J. Bickart, VD, 26 oct. 1918.

Vijfde divisie: Arnhem.

Ingenieur-verificateur. I. Boer Hz. ✠4, 3 nov. 1905.

Landmeters.

Arnhem. T. Polée, BD, 28 febr. 1900 — J. Mulder, VD, id. — J. van der Rest, BD, id. — G. J. Hietink, BD, id. — J. K. Crucq, BD, id. — J. Schoonenberg, BD, id. — J. F. A. van Riessen, VD, id. — G. S. Neuteboom, VD, id. — H. J. Pieters, VD, 1 juli 1907 — W. P. Stakman, VD, 10 juni 1908 — J. H. van Mameren, VD, 17 juli 1914.
Apeldoorn (hermeting). L. Bakker, VD, 7 juni 1905.
Nijmegen. J. W. A. Zeller, BD, 28 febr. 1900 — P. C. Bekink, VD, id. — F. A. Bonté, VD, id.

Zesde divisie: Utrecht.

Ingenieur-verificateur. P. J. Hogenhuis ✠4, 4 jan. 1909.

Landmeters.

Utrecht. C. W. Hoffmann, VD, 28 febr. 1900 — A. W. van Ameijden, VD, id. — S. J. Posthuma, VD, id. — E. Dijkstra, VD, id. — M. A. H. de Jongh, BD, id. — J. J. Roelofsen, VD, id. — P. J. Hamelberg, VD, 19 juni 1903.
Bilthoven (hermeting). J. J. A. Heezemans, VD, 17 juli 1914.
Amersfoort. F. A. L. Kater, VD, 28 febr. 1900 — K. P. Westhoeve, VD, 19 juni 1903 — J. H. Pieters, VD, 13 juli 1909.
Tiel. G. L. J. E. Pollen, VD, 10 juni 1908 — J. H. Sanders, VD, 26 oct. 1918.
Gorinchem. A. Theil, VD, 17 juli 1911 — C. J. J. de Mazure, VD, 28 nov. 1915.

Zevende divisie: Amsterdam.

Ingenieur-verificateur. J. W. den Hartogh, 18 oct. 1915.

Landmeters.

Amsterdam. G. J. Kolkers, BD, 28 febr. 1900 — W. Albers, BD, id. — D. E. Henrard, BD, id. — J. H. J. Houben, VD, id. — M. de Vroome, VD, 7 juni 1905 — W. Smit jr., VD, 1 juli 1907 — A. C. J. Hof, VD, id. — A. J. Kanngiesser, VD, 1 juli 1907 — J. J. W. van Wiechen, VD, 10 juni 1908 — H. C. Hartman, VD, 11 oct. 1919.
Alkmaar. P. W. Goetmakers, VD, 28 febr. 1900 — L. Rocquette Muntinghe, B, id. — C. H. B. de Korver, VD, id. — J. A. te Winkel, VD, 13 juli 1909.
Hoorn. W. Mooij, VD, 10 juni 1908 — J. N. Ploegsma, VD, 13 juli 1909 — J. G. Fortuin, VD, 11 oct. 1919.
Haarlem. K. Remmelts, BD, 28 febr. 1900 — H. J. Baning, VD, id. — W. den Hartogh, VD, id. — A. G. T. de Neyn van Hoogwerff, VD, id. — W. van der Voort, VD, 10 juni 1908 — J. G. Ferwerda, VD, 13 juli 1909.

Achtste divisie: 's-Gravenhage.

Ingenieur-verificateur. M. de Vos, 2 aug. 1916.

Landmeters.

's-Gravenhage. J. H. Loewer, VD, 28 febr. 1900 — A. J. Welling, VD, id. — W. Holthuizen, VD, id. — P. Wagemaker, BD, id. — W. J. Verhoeven, B, id. — H. P. J. Persoon, BD, id. — L. F. Leijendeckers, BD, id. — J. A. Soer, VD, id. — P. D. T. Teebaal, VD, 19 juni 1903 — D. Balfoort, VD, 29 mei 1906 — A. J. Guichard, VD, 11 oct. 1919 — J. P. J. Griep, VD, id. — E. Prinsen, VD, id.
Leiden. J. C. Thonus, VD, 28 febr. 1900 — H. J. Molema, VD, id. — J. J. Blom, VD, id. — H. Iwema, VD, 7 juni 1905 — K. J. Bes, VD, 13 juli 1909.
Rotterdam. R. A. M. Vermeulen ✠, VD, 28 febr. 1900 — N. C. Wetselaar, VD, id. - J. H. Smeets, BD, id. — J. A. Kramer, VD, 23 nov. 1915 — J. J. Gorter, VD, 29 nov. 1916 — F. A. Nunnink, VD, 20 oct. 1917.
Brielle. G. K. Vos, VD, 17 juli 1911 — J. Joh. Gorter, VD, 26 oct. 1918.

Negende divisie: Dordrecht.

Ingenieur-verificateur. A. N. Hamelberg, 24 dec. 1919.

Landmeters.

Dordrecht. J. C. Hoogenboom, VD, 19 juni 1903 — C. L. H. Horstmann, VD, 1 juli 1907 — J. G. Cornelissen, VD, 10 juni 1908 — C. Noltee, VD, 20 oct. 1917.
Middelburg. M. W. Hildernisse, VD, 28 febr. 1900 — P. Verhage, VD, 17 juli 1914.

Goes. D. D. van den Bout, VD, 28 febr. 1900 — W. Visser, VD, 29 nov. 1916 — L. G. Prinsen, VD, id. — J. Dijkstra, VD, 20 oct. 1917.
Zierikzee. J. van Os, B, 28 febr. 1900 — A. M. van Gastel, VD, 10 juni 1908 — T. D. Kiers, VD, 17 juli 1914.

Tiende divisie: Roermond.

Ingenieur-verificateur. P. W. H. Paulussen ✠4, 21 nov. 1910.

Landmeters.

Maastricht. — C. A. M. Oosterman, VD, 28 febr. 1900 — M. H. F. Meertens, VD, 17 juli 1911 — E. Kuipers, VD, 29 nov. 1916 — L. J. A. M. Oomes, VD, 11 oct. 1919 — F. Allema, VD, id.
Roermond. J. T. M. Pollen, VD, 28 febr. 1900 — J. M. H. Pollen, BD, id. — H. R. Pijls, BD, id. — G. E. Kater, VD, 19 juni 1908 — J. H. R. H. Pijls, VD, 10 juni 1908.
Eindhoven. J. Kuijper, VD, 20 oct. 1917 — H. M. H. van Gerven, VD, id. — W. F. Stoorvogel, VD, 26 oct. 1918.

Elfde divisie: 's-Hertogenbosch.

Ingenieur-verificateur. G. B. H. de Balbian ✠4, 21 nov. 1910.

Landmeters.

's-Hertogenbosch. M. J. L. Vogel, BD, 28 febr. 1900 — A. J. de Groot, VD, id. — J. Gostelie, VD, id. — J. M. H. Heines, VD, 13 juli 1909 — F. J. Schram, VD, 23 nov. 1915 — J. Best, VD, 29 nov. 1916 — N. P. Nap, VD, 11 oct. 1919.
Breda. W. Vrugginк, VD, 28 febr. 1900 — W. J. de Haan, VD, id. — H. J. H. Hornix, VD, 7 juni 1905 — A. L. M. C. Smeulders, VD, 1 juli 1907 — J. P. M. Staal, VD, id. — G. W. H. van de Ven, VD, 17 juli 1911.

Boekhouders.

J. van Rijn, Arnhem, 23 juni 1893 — J. van Muijlwijk, Groningen, id. — W. Looijenga, Amsterdam, id. — D. L. Bolleman, Amersfoort id. — J. van Ouwerkerk, Nijmegen, 3 aug. 1893 — W. A. van Maaren, Leiden, 27 juli 1894 — A. van Nijnatten, Breda, 1 nov. 1898 — A. van der Hoeven, Utrecht, id. — P. van Stokrom, Dordrecht, 20 febr. 1899 — H. F. J. van Eijsden, Zutphen, 22 aug. 1902 — D. Huijsskens, 's-Hertogenbosch, 4 mei 1905 — J. W. Vollewens, Haarlem, id. — E. H. Dalman, Assen, id. — C. G. Richel, Rotterdam, 30 juli 1906 — L. H. Slothouwer, Zwolle, id. — J. H. Marring, Appingedam, 16 nov. 1911 — C. Jager, Tiel, 4 april 1913 — W. L. Haarman, Winschoten, id. — F. K. Asselen, Brielle, id. — J. J. Lunenberg, Goes, id. — D. Binkhorst, Deventer, 25 aug. 1913 — H. van Dijk, Gorinchem, 16 juli 1915 — W. F. de Bruijn, Heerenveen, 15 nov. 1915 — H. J. Kwast, Almelo, 8 nov. 1917 — J. H. Fricke, Sneek, 22 nov. 1918 — J. C. Droog, Roermond, 29 maart 1919 — N. J. Smit, Middelburg, 28 juli 1919 — M. H. F. H. Seerden, Maastricht, 28 nov. 1919 — S. Mink, Eindhoven, 6 febr. 1920 — W. van Dalen, Almelo, id.

§ 8.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN.

Onder deze administratie ressorteeren: de directeuren, inspecteurs en ontvangers der Registratie en Domeinen, voor zooveel het domeinbeheer betreft, 2 ingenieurs der domeinen, 8 opzieners, 2 onderopzieners, de waardsman van den Nieuwen Maas-mond, het personeel op de domeinvaartuigen, voorts het bestuur der visscherijen op de Zeeuwsche stroomen, alsmede de

rentmeester van het domaniale oude mannen- en vrouwenhuis te Naaldwijk, en verder, voor den technischen dienst, de ingenieur-verificateur der domeinen, 4 landmeters der domeinen en 7 teekenaars.

Ingenieurs. P. J. de Jonge c. i., Dordrecht en A. G. Verhoeven c. i., Middelburg.

Opzieners. F. Volker PHz., Breda — W. van Reeuwijk Pz., Haarlemmermeer — J. D. Parlevliet, Katwijk aan Zee — Jac. de Kluiver, Nijmegen — H. A. C. Schutz, Dordrecht — W. P. Ros, Leeuwarden — A. van Dorst, Middelburg — R. Hettema Hz., id.

Opziener der Staatsvisscherijen in Zuid-Holland. J. van Gent, Dubbeldam.

Onder-opzieners. A. H. B. van der Stelt, de Werken — A. de Kluiver, Nijmegen.

Waardsman van den Nieuwen Maas-mond (Bergsche Maas). J. van der Stelt, Drongelen.

Rentmeester van het domaniale gesticht voor oude mannen en vrouwen te Naaldwijk. C. J. de Lussanet de la Sablonière, Delft.

BESTUUR DER VISSCHERIJEN OP DE ZEEUWSCHE STROOMEN.

De visscherij op de Zeeuwsche stroomen wordt beheerscht door het reglement, dat op grond van de Visscherijwet van 6 oct. 1908 (St. 311) en van het kon. besluit van 15 april 1911 (St. 117) is vastgesteld bij kon. besluit van 26 juni 1911 (St. 164), laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 26 maart 1920 (St 126), en door het reglement ter uitvoering van art. 9 van het tractaat met België van 19 april 1839, betreffende de uitoefening van het recht der visscherij en van den vischhandel (St. 1843 nº. 45 en 1890 nº. 29).

De taak en de samenstelling van het bestuur zijn geregeld bij de kon. besluiten van 22 juli 1897 nº. 50 (Stc. 173) en 26 juni 1911 (St. 165).

Achter de namen der leden is vermeld het district, waarvoor zij zitting hebben.

Voorzitter. Mr. A. J. F. Fokker ❁, Schouwen en Duiveland, Zierikzee.

Leden. W. Moelker ✠, Tholen en St. Philipsland met de gemeenten van Noord-brabant, aan de Schelde en de Zeeuwsche stroomen grenzende — J. van der Koogh, Goeree en Overflakkee — J. J. Ochtman, Walcheren, Zuid- en Noord-beveland — P. F. Fruytier ❁, Zeeland bezuiden de Westerschelde.

Secretaris-penningmeester. Dr. F. Leo de Leeuw ✠4 (D3), Bergen-op-Zoom.

Bacterioloog. Dr. T. Folpmers, Bergen-op-Zoom.

Rijksklerk. J. J. A. van Eupen, Bergen-op-Zoom.

Opzieners van de eerste klasse. J. Caljouw — A. Schipper — J. J. Sipsma — J. G. Haeck Cz. — W. E. Beekman — Ph. Theuns — J. C. Maas — M. A. van de Zande — J. Cornelissen.

Opzieners van de tweede klasse. D. Bal — J. M. Verkamman — A. Vermaat.

Opzieners van de derde klasse. L. van der Weele — M. Wesdorp — L. Berrevoets.

Controleurs 1ste klasse. M. A. C. Wesdorp — J. C. Cornelisse JHz. — A. Geensen — L. Bal Jz. — Joh. Schot Hz.

Technische dienst.

Ingenieur-verificateur der domeinen. E. R. de Vries ✠4, 16 maart 1910, Nijmegen.

Landmeters der domeinen. Ch. A. Feteris, 16 april 1910, Arnhem — H. F. C. Smeulders, 1 oct. 1911, 's-Hertogenbosch — A. W. B. de Bie, 1 aug. 1912, Nijmegen — A. J. Schooleman, 1 febr. 1920, Leeuwarden.

Teekenaars der domeinen. F. R. N. Hoogendoorn, 1 oct. 1894, 's-Hertogenbosch — C. S. van Steensel van der Aa, 1 juli 1904, Nijmegen — W. J. A. Beijer, 1 sept. 1905, Nijmegen — C. G. F. Klotz, 1 sept. 1906, Nijmegen — J. Groot, 1 oct. 1907, Arnhem — C. F. W. Schöttelndreijer, 1 mei 1914, Nijmegen — C. J. Wolff, 1 juli 1920, Nijmegen.

§ 9.

PENSIOENEN.

Burgerlijke pensioenraad.

De burgerlijke pensioenraad, ingesteld bij art. 27 der wet van 9 mei 1890 (St. 78)

tot regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren [1], onderzoekt de aanvragen van pensioen en brengt zijn advies uit omtrent het daaraan te geven gevolg. Hij is samengesteld uit vijf leden en wordt bijgestaan door een secretaris, die allen door de Koningin worden benoemd.

Voorzitter. Jhr. mr. W. M. de Savornin Lohman ❁, 14 jan. 1920.

Leden. Mr. L. A. Bybau ✠4, 27 april 1917 — dr. H. J. Coert, 29 jan. 1918 — mr. R. van Veen ❁ (BLC3), 14 jan. 1920.

Secretaris. Mr. N. G. van Tanck Tra-Kranen, 17 juni 1910.

Referendaris. A. Ros^e, 16 febr. 1917.

Hoofdcommiezen. H. C. Verbeek, 1 juli 1918 — J. J. F. Hoogendoorn, 1 jan. 1919.

Commiezen. H. J. van den Ouweelen, 5 aug. 1908 — P. Croël de Kock, 16 febr. 1917 — J. C. van der Spek, id. — P. A. Boeije, 1 juli 1918 — mr. E. G. van Bisselick, 1 jan. 1919 — P. G. Baerends, 25 april 1919 — D. Soeterik, 1 jan. 1920 — A. C. van der Vet, id.

Adjunct-commiezen. B. H. Thomson, 16 sept. 1917 — mej. P. S. M. Douw, 1 dec. 1917.

Militaire pensioenraad.

De pensioenraad voor het personeel van de zeemacht, de landmacht, de marine-reserve, den loodsdienst voor zeeschepen, de mindere geëmployeerden op daggeld werkzaam bij de inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht en voor de weduwen en weezen van dit personeel — ingesteld bij de wet van 21 maart 1896 (St. 50) — brengt advies uit omtrent de ingediende aanvragen tot het verleenen of verhoogen van pensioen of onderstand, en omtrent het bedrag van zonder aanvrage toe te kennen pensioen of onderstand. De raad is samengesteld uit zeven leden. Lid, tevens voorzitter, is de voorzitter van den pensioenraad voor burgerlijke ambtenaren. De overige leden worden door de Koningin benoemd. Twee hunner worden gekozen uit de leden van den pensioenraad voor burgerlijke ambtenaren, twee uit de gepensionneerde officieren der zeemacht boven den rang van luitenant ter zee der tweede klasse, twee uit de gepensionneerde officieren van de landmacht boven den rang van eerste-luitenant. De secretaris van den burgerlijken pensioenraad is tevens secretaris van den militairen pensioenraad.

Leden. Jhr. mr. W. H. de Savornin Lohman ❁, 14 jan. 1920, *voorzitter* — J. H. Beucker Andreae ❁, 3 sept. 1900 — jhr. C. H. van der Wijck ✠4 (E5) (SO4), 18 aug. 1906 — G. L. Goedhart ❁ ❁3 (A3) (EL4) (KB3) (SMRV2), 1 mei 1917 — mr. L. A. Bybau ✠4, 21 mei 1917 — dr. H. J. Coert, 29 jan. 1918 — A. Hoogeboom ❁ ✠ (EL4), 10 april 1919.

De ambtenaren van den burgerlijken pensioenraad zijn tevens ambtenaren bij den militairen pensioenraad.

Pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren.

De pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren, ingesteld bij art. 57 der wet van 21 juni 1913 (St. 301), tot regeling van de pensioenen van gemeente-ambtenaren, onderzoekt de aanvragen om pensioen en brengt zijn advies uit omtrent het daaraan te geven gevolg. Hij is samengesteld uit vijf leden en wordt bijgestaan door een secretaris, die allen door de Koningin worden benoemd.

Leden. Jhr. mr. W. H. de Savornin Lohman ❁, 14 jan. 1920, *voorzitter* — mr. R. van Veen ❁ (BLC3), 19 juli 1917 — dr. H. J. Coert, 29 jan. 1918 — mr. L. A. Bijbau ✠4, 14 jan. 1920.

De secretaris en de ambtenaren van den burgerlijken en van den militairen pensioenraad zijn tevens secretaris en ambtenaren van den pensioenraad voor de gemeente-ambtenaren.

Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren.

De oprichting van dit fonds is bevolen bij art. 18 der wet van 9 mei 1890 (St. 79) [2], tot

1) De tekst dezer wet, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 9 april 1897 (St. 85), 28 juni 1898 (St. 152), 12 mei 1902 (St. 61), 5 juni 1905 (St. 152), 31 jan. 1908 (St. 49), 7 nov. 1910 (St. 314) en 21 juni 1913 (St. 303 en 304), is opgenomen in St. 1913, n°. 387. De wet is nader gewijzigd bij die van 26 maart 1917 (St. 253).

2) De tekst dezer wet, zooals die is gewijzigd bij de wet van 30 sept. 1893 (St. 145), is opgenomen in Staatsblad 1894, n°. 136. De wet is sedert nog gewijzigd bij de wetten van 29 juni 1899 (St. 149), 5 juni 1905 (St. 153), 5 juni 1905 (St. 156), 30 dec. 1914 (St 635), 1 dec 1917 (St. 671) en 14 jan. 1918 (St. 20).

regeling van het pensioen der weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren. Het beheer daarvan wordt gevoerd door een directeur onder toezicht van vijf commissarissen, allen door de Koningin benoemd.

Commissarissen. Mr. R. van de Werk ❁, Amsterdam, 19 juni 1895 — P. J. Raaymakers ❁ ✠ (BV) (GG3), Overveen, 25 juli 1890 — mr. R. J. H. Patijn ❁ (BLC3), 's-Gravenhage, 10 jan. 1910 — hoogl. dr. J. J. A. Muller ❁ ✠4, Zeist, 4 aug. 1917 — dr. D. P. Moll, 16 jan. 1920.
Directeur. Mr. R. Macalester Loup ❁, 1 juli 1917.
Referendaris. A. M. Evers, 1 jan. 1917.
Wiskundig adviseur. H. W. A. Zoot, 15 nov. 1919.
Hoofdcommiezen. P. J. Douw, 1 jan. 1917 — W. van Kooy, 1 jan. 1918 — J. B. D. Carrière (LZ3), id. — G. H. Faber, 1 jan. 1919.
Commiezen. J. J. van Bosse, 31 dec. 1913 — J. F. M. Bothe, 1 april 1918 — J. F. Stapel, id. — L. F. E. Wassenaar, 1 jan. 1919 — H. Anders, id. — J. J. Diecke, id. — W. H. A. Kiewit, id — O. Bening, 1 jan. 1920 — A. van Solinge, id. — W. de Konieg Lz., 1 juli 1920 — C. Moerdijk, 1 oct. 1920.
Adjunct-commies. J. G. van Oudheusden, 1 juli 1917.

Weduwenfonds voor de geëmployeerden tot het algemeen bestuur behoorende.

Het weduwenfonds voor de geëmployeerden tot het algemeen bestuur behoorende is ingesteld bij besluit van het Staatsbewind van 13 sept. 1804 en onderging wijziging bij kon. besluit van 28 april 1808. Gedurende de inlijving bij Frankrijk in stand gehouden door de vrijwillige bijdragen der belanghebbenden, werd het fonds door den Souvereinen Vorst bevestigd bij besluit van 18 jan. 1814. Daarbij is de helft van de leges, welke bij de departementen van algemeen bestuur worden ontvangen, aan het fonds toegewezen. Die uitkeering is evenwel opgehouden bij de inwerkingtreding, met 1 jan. 1891, van de wet van 9 mei 1890 (St. 79), tot regeling van het pensioen der weduwen en weezen van burgerlijke ambtenaren. Met hetzelfde tijdstip is ook het fonds voor verdere deelneming gesloten.

Bij de wet van 29 juni 1899 (St. 149) is het pensioen der weduwen en weezen met ingang van 1 juni 1899 vastgesteld op de *helft* van den laatstelijk voor de overleden deelgerechtigden vastgestelden pensioensgrondslag. Na het overlijden der weduwe wordt de uitkeering voortgezet totdat het jongste kind den leeftijd van *drie en twintig* jaren heeft vervuld.

Leden der administratie.

Van wege het algemeen bestuur. De Minister van Financiën, *voorzitter* — de Minister van Binnenlandsche Zaken — de secretaris van de Algemeene Rekenkamer.
Van wege de belanghebbenden. Mr. J. W. S. A. Versteeg ❁ ✠3 (BLC2), secretaris-generaal bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel — mr. S. Hannema ❁ (C2) (EL2) (HM2) (LZ2) (R2) (RA2*a*) (RZ2) (S1), oud-secretaris-generaal bij het Departement van Buitenlandsche Zaken — mr. dr. J. L. A. Salverda de Grave ❁, secretaris-generaal bij het Departement van Waterstaat — J. Th. Viehoff ❁ ✠3 (EL4) (HM2*a*) (RA2), adviseur-honorair bij het Departement van Koloniën.

Directeur. J. C. Mulder ❁, 13 nov. 1887.
Adjunct-directeur. L. Smits, 13 nov. 1887.

Weduwen- en weezenfonds voor militairen en gepensionneerde militairen der landmacht.

Dit fonds is ingesteld bij art. 39 der weduwenwet voor de landmacht 1909. Het beheer wordt gevoerd aan de afdeeling Pensioenen van het Departement van Financiën. De leiding berust onder het toezicht van den Minister van Financiën, bij het hoofd dier afdeeling.

Deelgerechtigd zijn de vrijwillig dienende militairen der landmacht beneden den rang van officier.

Weduwen- en weezenfonds voor militairen en gepensionneerde militairen der zeemacht.

Dit fonds is ingesteld bij art. 39 der Weduwenwet voor de zeemacht 1909. Deelgerechtigd zijn de vrijwillig dienende militairen der zeemacht beneden den rang van officier.

Het beheer wordt op dezelfde wijze gevoerd als dat van het Weduwen- en weezenfonds van de landmacht.

Pensioenfonds voor de gemeente-ambtenaren.

De oprichting van dit fonds is bevolen bij art. 50 der wet van 21 juni 1913 (St. 301). Het geldelijk beheer van dit fonds wordt gevoerd door een directeur, onder toezicht van vijf commissarissen, allen door de Koningin benoemd. Als directeur treedt op de directeur van het Weduwen- en weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren, die in zijn beheer wordt bijgestaan door de ambtenaren werkzaam bij het fonds.

Commissarissen. Prof. dr. J. C. Kluijver ⊛, Leiden, 1 oct. 1913 — jhr. mr. C. H. Beelaerts van Blokland ✠4, 's-Gravenhage, id. — A. N. Fleskens (GG2), Geldrop, id. — mr. J. B. Kan ⊛ ✠3 (EL3) (KB2), 's-Gravenhage, id. — H. J. Wichers ✠, Dordrecht, id.

§ 10.

WACHTGELDEN.

Ingevolge kon. besluit van 24 juli 1869 (St. 142), zooals het is gewijzigd bij de kon. besl. van 4 april 1892 (St 60) [1]) en 12 aug. 1920 (St. 705), wordt aan eervol doch niet op eigen verzoek ontslagen burgerlijke ambtenaren, voor zoover zij geen aanspraak hebben op pensioen, of indien het pensioen, waarop zij aanspraak kunnen doen gelden, minder bedraagt dan de helft van den laatsten pensioensgrondslag, wachtgeld verleend indien het ontslag het gevolg is van opheffing hunner bedieningen, of van eene nieuwe organisatie van het dienstvak waartoe zij behooren. Ook kan wachtgeld worden toegekend wanneer zoodanig ontslag om andere redenen wordt gegeven, mits de ontslagene geen aanspraak hebbe op pensioen.

De wachtgelden worden verleend tot wederopzeggens toe. Zij bedragen voor de eerste der beide bovenbedoelde categorieën van ontslagenen de helft van den laatsten pensioensgrondslag. Voor de tweede categorie van ontslagenen worden de wachtgelden, wat de berekening van het bedrag en de toerekening van den diensttijd betreft, geregeld volgens de bepalingen voor de regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren. Zij bedragen voor dezen echter ten minste één derde en ten hoogste de helft van den laatsten pensioensgrondslag.

Een wachtgeld, zoomede het vereenigd bedrag van hetgeen door een ambtenaar wegens wachtgeld en pensioen wordt genoten, mag eene som van *drie duizend gulden* 's jaars niet overschrijden.

Geen wachtgeld wordt toegekend, tenzij de belanghebbende ten minste *vijf* of *tien* jaren, al naargelang van de categorie waartoe hij behoort, als burgerlijk ambtenaar gediend hebbe.

Wachtgelden, toegekend aan ambtenaren, die op den dag, waarop hun ontslag ingaat, den vollen leeftijd van veertig jaren nog niet hebben bereikt en ontslagen zijn om andere redenen dan wegens opheffing hunner betrekking of reorganisatie van het dienstvak waartoe zij behoorden, worden bepaald op de helft van den laatsten pensioensgrondslag.

De wachtgelden vervallen na vijf jaren, indien zij zijn toegekend:

a. aan ambtenaren die op den dag, waarop hun ontslag ingaat, den vollen leeftijd van veertig jaren nog niet hebben bereikt;

b. aan ambtenaren die, na tien jaren of langer gediend te hebben, ontslagen worden wegens opheffing hunner betrekking of reorganisatie van het dienstvak waartoe zij behooren.

De wachtgelden, die na vijf jaren niet vervallen, worden herzien en, te rekenen van dat tijdstip, wat de berekening van het bedrag en de toerekening van den diensttijd betreft, nader geregeld volgens de bepalingen voor de regeling van de pensioenen der burgerlijke ambtenaren. Deze herziening blijft echter achterwege wanneer zij verhooging van het wachtgeld ten gevolge zou moeten hebben. De bovenbedoelde wachtgelden vervallen op den dag, waarop de belanghebbenden uithoofde van hunnen leeftijd aanspraak krijgen op pensioen.

Wanneer de titularis van een wachtgeld in 's Rijks dienst wordt herplaatst in eene betrekking, waarvan de bezoldiging met de laatst door hem genotene gelijkstaat of die overtreft, vervalt het wachtgeld, onverschillig of de benoemde de betrekking al dan niet aanvaardt. Ingeval de nieuwe bezoldiging het bedrag der laatstgenotene niet bereikt, wordt het wachtgeld naar

1) De gewijzigde tekst van het kon. besluit van 24 juli 1869 (St. 142) is opgenomen in staatsblad 1892, n°. 260.

omstandigheden verminderd, in dier voege dat het gezamenlijk inkomen daardoor niet hooger zij dan de laatstgenoten bezoldiging en niet minder dan een vierde boven het bedrag van het wachtgeld. Bij herplaatsing voor een bepaalden tijd of in eene afloopende betrekking, wordt het wachtgeld gedurende het vervullen van de nieuwe betrekking òf geschorst òf gedeeltelijk of ten volle genoten, in verband met de bezoldiging aan die betrekking verbonden.

Wanneer in buitengewone gevallen de voornoemde bepalingen geen billijken maatstaf opleveren voor de toekenning of berekening van wachtgeld, kan daarin bij afzonderlijk besluit worden voorzien.

Het kon. besluit van 5 febr. 1868 (St. 18) regelt de toekenning van verlofstraktement of wachtgeld aan de ambtenaren, behoorende tot de departementen van algemeen bestuur, die het lidmaatschap aanvaarden van een der Kamers van de Staten-Generaal. Van het oogenblik dat zij zitting nemen, zijn die ambtenaren van rechtswege ontheven van de waarneming van hun ambt en genieten zij een verlofstraktement, gelijk aan de helft der laatstgenoten bezoldiging. Dit verlofstraktement vervalt wanneer zij uit het door hen bekleede ambt worden ontslagen; en, zoo dit ontslag eervol is, doch niet op hun verzoek verleend, dan wordt hun een wachtgeld toegekend, gelijkstaande met het verlofstraktement. Het wachtgeld vervalt bij herplaatsing in eenig ambt en indien zij, na te hebben opgehouden lid van de Staten-Generaal te zijn, alsdan weigeren of nalaten een hun opgedragen rijksambt te aanvaarden, waarvan de bezoldiging niet lager is dan die van het vroeger door hen bekleedde.

§ 11.

LANDSADVOCAAT.

Mr. J. H. Telders, 11 oct. 1917.

DEPARTEMENT VAN OORLOG.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. W. F. Pop ✠ ✠4 ✠ (A3) (EL4) (SO4), 31 maart 1920.

Audientie donderdag te half twee uur.

Secretaris-generaal. A. J. Doorman ✠ (BL5) (D2*a*) (EL5) (LZ4) (RZ5) (S2) (Z6), 1 oct. 1912.

Adjudant van den Minister. Jhr. W. Röell ✠ (J) (KB5), kapitein van den gener. staf.

Eerste afdeeling. Kabinet des Ministers.

Kennisneming van alle stukken, welke met de Volksvertegenwoordiging worden gewisseld en voorts van alle zaken, waarvan eene uitsluitend technische of administratieve behandeling onvoldoende moet worden geacht.

Wetgevende arbeid, niet tot den werkkring van een der andere afdeelingen behoorende, alsmede kennisneming van den wetgevenden arbeid dier afdeelingen. Onderwerpen van staats-, administratief- en privaatrecht. Rechtskundige adviezen aan andere afdeelingen. Militaire justitie en krijgstucht. Gratiezaken. Aanstelling, bevordering en ontslag der burgerlijke ambtenaren bij het Departement en de inrichtingen onder het Departement ressorteerende. Burgerlijke pensioenen. Wachtgelden. Kortingen op traktementen en pensioenen wegens schulden. Uitvoering van de artikelen 1, 24, 3de lid, en 26 der Hinderwet, voorzoover het Departement van Oorlog daarbij betrokken is. Zaken niet tot den bepaalden werkkring van een der andere afdeelingen behoorende. Agenda der afdeeling.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. J. Woltman, 15 sept. 1917.

Referendaris. Mr. dr. R. E. Krämer, 10 april 1916.

Hoofdcommies. Mr. A. H. Kamerlingh Onnes, 1 dec. 1919.

Commiezen. J. W. van Aken, 1 juli 1917 — mr. G. E. Mathon, 1 april 1920.

Adjunct-commies. F. W. van Dalen, 1 jan. 1920.

Tweede afdeeling. Generale staf.

Wetgevende arbeid betreffende de onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende. Defensiezaken. Organisatie, dislocatie en mobilisatie. Oefeningen. Vervaardiging en verstrekking van kaarten. Militair onderwijs. Remontewezen. Koninklijke marechaussee. Garnizoensdienst. Militaire bijstand. Concessiën. Reservekader. Opleiding van militiekader. Onderzoek naar de voorgeoefendheid van dienstplichtigen. Schietoefeningen tot verhooging van 's lands weerkracht. Subsidie voor schietbanen.

Hoofd der afdeeling. E. F. Insinger ✠, luit.-kolonel van den gener. staf.

Officieren.

Kapiteins. G. Winkelman ✠ (gen. staf) — J. W. H. Hamilton of Silvertonhill (E5) (inf.) — D. C. M. André de la Porte (art.).

Eerste-luitenants. G. J. M. van Weel (inf.) — G. J. Sas (art.).

Burgerlijke ambtenaren.

Referendaris. J. J. Beijerman (D3), 1 juli 1919.

Hoofdcommies. W. C. Lignac, 1 juli 1920.

Commiezen. G. M. F. Sonneville, 1 april 1919 — G. C. L. de Groot, 1 jan. 1920 — A. M. J. Veldhoven, id.

Adjunct-commiezen. F. G. E. Franssen, 1 april 1917 — J. T. L. W. Rutgers, 1 april 1918.

Derde afdeeling. Personeel.

Wetgevende arbeid betreffende onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende. Officierspersoneel van het leger en de landweer. Militaire pensioenen. Verloven, met uitzondering van verloven van militie- en landweerplichtigen binnenslands. Huwelijken van officieren

en minderen. Eereteekenen en medailles. Werving voor het leger hier te lande en dat in de koloniën. Plaatsing van militairen en gewezen militairen in burgerlijke bedieningen en sedentaire militaire betrekkingen. Gratificatiën. Pensioenreclames.

Administrateur, hoofd der afdeeling. A. van Sliedregt ✠ ✠, 10 febr. 1917.

Officieren.

Kapiteins der infanterie. E. Schütt (D3) — G. van Rossem.
Eerste-luitenants der infanterie. L. C. van Duuren — F. H. Ebbink.

Burgerlijke ambtenaren.

Referendarissen. E. L. van Ruytenberg ✠, 15 febr. 1911 — C. P. van Ginkel, 23 juli 1917.
Hoofdcommiezen. P. J. van Nes, 8 april 1915 — mr. G. J. U. Palm, 1 juli 1918.
Commiezen. Th. H. Nieuwland, 1 jan. 1912 — L. G. van den Berg, 1 juli 1912 — J. Vennik, 10 april 1916 — J. W. Wouters, 1 april 1917 — J. A. Meeuse, 1 juli 1919 — D. Wielenga, id. — A. W. Sauer, id. — G. S. Brouwer, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies. A. A. Lind, 1 april 1916.

Vierde afdeeling. **Artillerie.**

Wetgevende arbeid betreffende onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende. Oefeningen en onderwijs bij het wapen der artillerie en bij de landweer, afkomstig van dat wapen. Technische artillerie-aangelegenheden. Bewapening van de landmacht. Materieel der artillerie. Artillerie-inrichtingen. Conducteurs der artillerie en magazijnsknechts. Toepassing der arbeids- en fabriekswetgeving. Vervoer van ontplofbare stoffen. Verstrekking van artillerie- en genie-materieel.

Hoofd der afdeeling. D. de Kreuk (Z7), majoor der artillerie.

Officieren.

Officieren der artillerie. W. P. F. Schutz, majoor — J. G. Tinbergen, kapitein — E. Wijtema, kapitein.
Eerste-luitenant-magazijnmeester. R. van Eijle.

Burgerlijke ambtenaren.

Hoofdcommies. P. A. de Roos, 1 april 1919.
Commies. P. Gestman, 1 juli 1919.

Vijfde afdeeling. **Genie.**

Wetgevende arbeid betreffende de onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende. Opzichthebbend personeel der genie. Oefeningen en onderwijs bij de genietroepen. Beheer van verdedigingswerken, oefeningsterreinen en militaire gebouwen. Opbouw, onderhoud en verbetering van verdedigingswerken en militaire gebouwen. Huur van gebouwen en terreinen. Verboden kringen.

Hoofd der afdeeling. A. D. J. Berkhout ✠, generaal-majoor der genie.

Officieren.

Officieren der genie. M. Raaijmaakers, luit.-kolonel — W. N. Becking, kapitein — J. de Ronde Bresser, id. — J. H. de Man, id.

Burgerlijke ambtenaren.

Commiezen. A. Dijkshoorn, 1 jan. 1917 — R. van der Tempel, 1 juli 1917.
Adjunct-commies. N. A. J. van Marion, 1 jan. 1917.

Zesde afdeeling. **Intendance.**

Wetgevende arbeid betreffende de onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende. Voeding en verzorging van troepen en paarden. Geneeskundige verpleging. Kleeding en uitrusting. Uitvoering van de wet op de inkwartieringen. Militair vervoer.

Hoofd der afdeeling. W. J. van Breen ✠, majoor-intendant.

Officieren.

Kapitein van den plaats.-staf. S. Nijdam.

Burgerlijke ambtenaren.

Commies. B. J. Hoogewooning, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies J. C. Landman, 1 april 1917.

Zevende afdeeling. **Dienstplicht.**

Wetgevende arbeid betreffende de onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende, Militie-, landweer- en landstormzaken. Vrijstelling (o.a. wegens kostwinnerschap), vergoeding. enz. Weerbaarheidsvereenigingen. Stamboeken van onderofficieren en manschappen van het leger. Paspoorten. Bewijzen van goed gedrag.

Administrateur, hoofd der afdeeling. A. J Groustra ✠ ✠, 15 febr. 1912.

Onderdeel M.

Referendaris, hoofd van het Onderdeel. P. W. Oosterhoff, 1 juli 1912.

Officieren.

Kapiteins der infanterie. J. A. Keeman — G. H. Vürtheim — P. R. Kuipers.

Burgerlijke ambtenaren.

Commiezen. A. J. Schorro, 1 oct. 1908 — H. P. Rosenberg, 1 juli 1914 — L. van Vliet, 10 april 1916 — H. A. Oorthuijs, 1 juli 1919 — A. H. Winkelman, 1 jan. 1920 — V. H. Laforêt, id. — B. F. J. La Rose, id.
Adjunct-commiezen. W. J. A. Lamboo, 1 febr. 1916 — L. van Hamburg, 1 april 1916.

Onderdeel L.

Referendaris, hoofd van het Onderdeel. E. Werdmüller von Elgg, 1 juli 1919.

Burgerlijke ambtenaren.

Commiezen. P. C. Struys, 15 febr. 1911 — A. N. Swart, 1 juli 1912 — J. H. Geerling, id. — G. Veldman, 1 juli 1917 — J. D. Peppel, id. — P. A. Ravelli, id. — K. H Veenman, 1 jan. 1920 — E. D. J. Dietz, id.
Adjunct-commiezen. G. J. J. C. Warnas, 1 april 1913 — B. Westers, 1 april 1916 — V. A. C. G. Moonen, id. — H. van Eekelen, id. — jhr. J. J. Boreel de Mauregnault, 1 jan. 1917 — J. J. Schorro, 1 april 1917 — J. M. H. C. de Booy, 1 april 1918.

Achtste afdeeling. **Militaire administratie.**

Wetgevende arbeid betreffende de onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende. Administratie en comptabel beheer bij de korpsen, enz. Onderzoek van de materieele verantwoording der verplegingsinrichtingen van het leger. Weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht. Onderofficiersfonds.

Hoofd der afdeeling. T. Rutgers, luit.-kolonel.

Officieren.

Kapiteins der milit. admin. H. van de Erve — M. Fuld — P. de Vries
Eerste-luitenants der milit. admin. W. F. Oldert — H. A. M. Aalbers.

Burgerlijke ambtenaren.

Referendaris W. F. Kappers, 1 april 1914.
Hoofdcommiezen. J. van Ling, 1 juli 1912 — R. H. Kroef, 1 juli 1920.
Commiezen. D. J. Remy, 10 april 1916 — A. G. H. Opscholtens, id. — H. G. G. Schreiner, 1 oct. 1917 — P. J. C. M. Wijmer, 1 april 1918 — J. Boelsma. id. — G. van den Heuvel, id.
Adjunct-commiezen. F. P. Bekkers, 1 febr. 1916 — W. C. C. Sierig, 1 april 1916 — K. E. H. Steinmetz, 1 april 1919.

Negende afdeeling. **Comptabiliteit.**

Wetgevende arbeid betreffende de onderwerpen, tot den werkkring der afdeeling behoorende, Samenstelling van de staatsbegrooting en van de wetsontwerpen tot beschikbaarstelling van gelden wegens verstrekkingen, een en ander naar de staten en opgaven, daartoe bij de afdeelingen opgemaakt. Behandeling van alle zaken van comptabelen aard, het Departement betreffende, welke niet behooren tot de comptabiliteit van de korpsen van het leger en tot de materieele verantwoording van de militaire verplegingsinrichtingen. Betaalbaarstellingen en al 't geen daarmede in verband staat.

Administrateur, hoofd der afdeeling. J. H. Hansen ✠4, 1 april 1914.
Hoofdcommiezen. E. G. A. C. Vervooren, 1 juli 1918 — J. F. van Haastert, 1 juli 1920.
Commiezen. J. van Andel, 1 april 1915 — W. H. Wiardi, 10 april 1916 — L. H. Luijendijk, id. — H. van Tholen, 1 april 1919 — L. L. E. E. M. Moonen, id. — A. F. Jongbloed, 1 juli 1919 — M. de Bruijn, id. — W. Colombon, 1 jan. 1920 — G. W. Drost, id.
Adjunct-commiezen. H. Wesselman, 1 febr. 1916 — J. F. Hansen, 1 april 1917 — W. M. Roskes, id. — C. J. J. Vintges, 1 april 1919.

Bureau **Secretarie, expeditie, indices en archieven.**

Openen en verdeelen van ingekomen stukken. Schrijven en verzenden van alle uitgaande stukken. Indices en archieven. Registratie-, zegel- en legesrechten.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. G. J. Apetz, 1 jan. 1916.

Onderdeel Geheime secretarie.

Hoofdcommies. hoofd van de geheime secretarie. G. J. Apetz, 1 jan. 1916.

Onderdeel Algemeene secretarie.

Commies, hoofd van de algemeene secretarie. A. A. Gerritsen, 1 juli 1919.
Commies. W. J. Lammerts, 1 jan. 1920.

Onderdeel Expeditie.

Commies, hoofd van de expeditie. F. G. L. Weijerman, 1 juli 1912.

Onderdeel Algemeene index.

Hoofdcommies, hoofd van den index. A. van Lonkhuyzen, 1 jan. 1920.
Commies. D. Duit, 1 jan. 1918.

Onderdeel Charterkamer.

Commies, hoofd van de charterkamer. M. A. J. Nederveen, 1 april 1919.

Belast met het bestuur van den huishoudelijken dienst van het Departement. P. Hibma, commies, 10 april 1916.

Bureau **Registratie, zegel en leges.**

Hoofdcommies. J. F. W. van Hoesen Korndörffer, 1 juli 1918.
Adjunct-commies. J. G. G. Oudegeest, 1 april 1918.

Bibliotheek.

De bibliotheek van het Departement van Oorlog, ofschoon voornamelijk bestemd voor den Minister en voor de officieren en ambtenaren van het Departement, is tevens toegankelijk voor de officieren van het Nederlandsche en het Oost-Indische leger, van de landmacht in West-Indië en van de marine, alsmede voor hen, die met officieren zijn gelijkgesteld. Aan voornoemde personen, voor zoover zij hier te lande verblijf houden, worden, op schriftelijke aanvraag bij de commissie van beheer en toezicht, ook boekwerken uitgeleend. Op schriftelijke aanvraag kunnen, zoo daartegen bij de commissie geen bezwaar bestaat, ook aan gepensionneerde officieren en andere personen, hier te lande woonachtig, boeken ter lezing worden verstrekt.

Commissie van beheer en toezicht. E. F. Insinger ✠, luit.-kolonel van den gener. staf. *voorzitter* — W. J. van Broen, majoor-intendant — J. G. Tinbergen, kap. der art. — J. H. de Man, kap. der genie — mr. dr. R. E. Krämer, referendaris.

Hoofdcommies-bibliothecaris. W. F. L. van de Wetering, bijgen. de Rooij, 1 jan. 1917.

§ 2.

RAAD VAN DEFENSIE.

Deze Raad, ingesteld bij kon. besl. van 16 april 1908 nº. 79 (Stc. nº. 93), gewijzigd bij kon. besl van 1 sept. 1915 nº. 12 (Stc. nº. 218) en 1 nov. 1916 (Stc. nº. 278), is een permanent college dat ten aanzien van de zee- en landmacht en de overige weermiddelen van den Staat van advies kan dienen. In den Raad hebben in hunne hoedanigheid als zoodanig zitting de commandant van het veldleger; de chef van den generalen staf of, bij ontstentenis, de sous-chef; de commandanten der drie stellingen; de chef van den marine-staf of, bij ontstentenis, de chef van het bureau •Staf• aan het Departement van Marine; vier door de Koningin aan te wijzen niet-militaire leden; de inspecteurs der wapens of van onderdeelen der wapens, of de hoofden van dienstvakken, ressorteerende onder het Departement van Oorlog, en een door de Kroon aan te wijzen actief of gepensionneerd vlag- of hoofdofficier der zeemacht. De Raad bestaat uit drie afdeelingen: een voor de aangelegenheden, welke de algemeene defensiebelangen raken, een voor de aangelegenheden, welke uitsluitend de landmacht en een voor die, welke uitsluitend op de zeemacht betrekking hebben. De Ministers van Oorlog en Marine hebben beide het recht om de vergadering van de eerste afdeeling, de Minister van Oorlog om die van de tweede en de Minister van Marine om die van de derde bij te wonen, in welk geval zij voorzitter en stemgerechtigd lid der betrokken afdeeling zijn. Wanneer beide Ministers de vergadering der eerste afdeeling bijwonen, zijn zij beide stemgerechtigd lid en wordt het voorzitterschap waargenomen door de oudste in leeftijd.

Niet-militaire leden. Mr. P. C. 't Hooft ✪, president van het gerechtshof te Arnhem en lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, 8 mei 1908 — F. B. 's Jacob ✪ ✠3 ✪3 (DC3) (HM2), oud-burgemeester van Rotterdam, id. — F. J. H. Evers ✪ ✠, Roomsch-katholiek pastoor, id. — G. F. Tydeman ✪ ✠4 (D2a) (DC2) (EL3) (KB2) (M5) (RZ2), gepens. vice-admiraal, 4 nov. 1915.

Secretarissen. J. C. M. Warnsink, luitenant ter zee 1ste kl. — F. J. Quanjer, kap. van den gen. staf.

§ 3.

MILITAIRE RANGEN BIJ DE LANDMACHT OPGEDRAGEN AAN PRINSEN VAN HET KONINKLIJK HUIS.

Luitenant-generaal à la suite.

Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

§ 4.

GROOTE STAF VAN HET LEGER.

De adjudanten en ordonnans-officieren van H. M. de Koningin, de adjudanten van Z. K. H. den Prins der Nederlanden, de commandanten der nieuwe Hollandsche waterlinie, der stelling van Amsterdam en der stelling van het Hollandsch Diep en het Volkerak en de inspecteur van het militair onderwijs.

§ 5.

INDEELING VAN HET LEGER.

a. Veldleger.

Het veldleger bestaat uit het hoofdkwartier te 's-Gravenhage, vier divisien, het korps rijdende artillerie, het korps pontonniers en het eskadron ordonnansen.

Commandant. J. Burger ✪ ✠ (EL4), luit.-generaal.

Chef van den staf. H. C. Fortanier, luit.-kolonel van den gen. staf.
Sous-chef van den staf. P. H. A. de Ridder, majoor van den gen. staf.
Toegevoegd aan den commandant. J. A. ten Klooster, kap. van den gen. staf — W. F. K. Bischoff van Heemskerck, eerste-luit. v. h. reg. jagers.
Intendant. A. W. Ruijter, luit.-kol.

Eerste divisie. ('s-Gravenhage.)

Commandant. H. C. A. de Block ✠, generaal-majoor.
Chef van den staf. A. van Mens (D3), majoor van den generalen staf.
Adjunct-chef van den staf. P. Donk, kapitein van den generalen staf.
Adjudant. A. J. E. Mathon,eerste-luit. der cav.
Intendanten. L. J. H. Heyman ✠4, majoor — L. J. de Wolf, kapitein.

Tweede divisie. (Arnhem.)

Commandant. T. F. J. Muller Massis ✠ (BLC4) (BMV5*a*) (EL5) (IK4) (K3), generaal-majoor.
Chef van den staf. P. J. H. van der Palm ✠, luit.-kolonel van den generalen staf.
Adjunct-chef van den staf. J. van Andel, kapitein van den generalen staf.
Adjudant. P. J. Heres, eerste-luit. der inf.
Intendanten. W. J. van der Hurk, majoor — A. Numans, kapitein.

Derde divisie. (Breda.)

Commandant. Jhr. A. F. K. Graswinckel (LZ4) (S3), generaal-majoor.
Chef van den staf. H. Z. A. van de Roemer (GMS5), majoor van den generalen staf.
Adjunct-chef van den staf. T. de Goeijen, kapitein van den generalen staf.
Adjudant. J. P. Brasser, eerste-luit. der art.
Intendanten. J. H. Busch Geertsema, majoor — H M. M. Buffart, kapitein.

Vierde divisie. (Amersfoort.)

Commandant. M. D. A. Forbes Wels ❁ ✠, generaal-majoor.
Chef van den staf M. L. de Boer, majoor van den generalen staf.
Adjunct-chef van den staf. J. Kooiman, kapitein van den generalen staf.
Adjudant. N. Tibo, eerste-luit. der inf.
Intendanten. A. M. Vorstman, majoor — W. Jansen, kapitein.

b. Commandementen in liniën en stellingen.

Nieuwe Hollandsche waterlinie. (Utrecht.)

Commandant. D. G. van der Voort Maarschalk ❁ ✠ (EL5) (K3), gener.-majoor.
Chef van den staf. M. Belzer, majoor van den generalen staf.
Toegevoegd. J. R. L. Collette, luit.-kolonel der art. — E. H. van den Akker, kapitein van den generalen staf — J. C. Guise, kapitein der art. — J. M. ridder van Rappard, id. — H. J. A. van Son, id. — J. P. H. van Aalst, eerste-luit. der inf.
Adjudant. G. le Poole, kapitein der inf.
Intendanten. C. Wals, majoor — W. Schutte, kapitein.

Stelling van Amsterdam. (Amsterdam.)

Commandant. A. M. Kollewijn, generaal-majoor.
Chef van den staf. A. A. den Hoed. majoor van den generalen staf.
Toegevoegd. P. Huizer ✠ (K3), kolonel der art. — H. G. Keppel Hesselink, kapitein van den generalen staf — J. F Altmann, kapitein der art. — C. J. G. Kraft, id. — D. M. Nierstrasz, eerste-luit. der inf. — H. F. Beenhakker, id.
Adjudant. J. C. Tengbergen, kapitein der infanterie.
Intendanten. C. M. de Kanter, luit.-kolonel — A. Jansen, kapitein — H. Bakker, id.

Stelling van den Helder. (Helder.)

Commandant. J. Soutendam (BV5), schout-bij-nacht.

Toegevoegd. J. Tissot van Patot, kapitein-luit. ter zee, chef van den staf der zeemacht in de stelling van den Helder — A. R. Meijer, luitenant ter zee 1ste klasse, adjunct-chef als voren — E. G. de Wijs ✠ (BV) (DA5), hoofdofficier van administratie 2de klasse, intendant der zeemacht — A. J. P. Zonnevijlle, kapitein van den generalen staf — E. C. de Haan, kapitein der artillerie.

Stelling van de Monden der Maas en der Schelde en Werken aan de Wester-Schelde. (Vlissingen.)

Commandant. H. W. G. van Bleyswijk Ris ✠ ✠, vice-admiraal.

Onder-commandant der Stelling van Hellevoetsluis C. Fock ✠, kapitein ter zee.

Toegevoegd. Jhr. H. K. B. Rendorp, kapitein-luitenant ter zee, chef van den staf der zeemacht — P. T. de Meester, luitenant ter zee 1ste klasse, adjunct-chef als voren — L. C. Prey, kapitein van den generalen staf — W. Obbes, hoofdofficier van administratie 2de klasse, intendant der zeemacht.

Stelling van het Hollandsch diep en het Volkerak. (Breda.)

Commandant. G. C. A. Fabius ✠, generaal-majoor.

Toegevoegd. H. J. van der Stad, luit. ter zee 2de kl.

Adjudant. W. H. C. A. Seyn, kapitein der artillerie.

c. Territoriale commando's.

Eerste militaire afdeeling. (Amsterdam.)

De provinciën Noordholland en Zuidholland ten noorden van de Lek, de Nieuwe Maas het Scheur en den nieuwen waterweg van Rotterdam naar zee, alsmede de gemeente Rotterdam, ook voor zoover deze zich uitstrekt ten zuiden van de Nieuwe Maas.

Bevelhebber. A. M. Kollewijn, generaal-majoor, commandant der stelling van Amsterdam.

Waarn. adjudant. J. C. Tengbergen, kapitein der infanterie.

Tweede militaire afdeeling. (Utrecht.)

De provinciën Groningen, Friesland, Drenthe, Overijsel, Gelderland ten noorden van den Rijn — benevens het fort bij Pannerden — en Utrecht.

Bevelhebber. D. G. van der Voort Maarschalk ✠ ✠ (EL5) (K3), generaal-majoor, commandant der Nieuwe Hollandsche Waterlinie.

Waarn. adjudant. G. Le Poole, kapitein der infanterie.

Derde militaire afdeeling. (Breda.)

De provinciën Zeeland, Noordbrabant, Limburg, Gelderland ten zuiden van den Rijn en de Lek — behalve het fort bij Pannerden — en Zuidholland ten zuiden van de Lek, de Nieuwe Maas, het Scheur en den nieuwen waterweg van Rotterdam naar zee, met uitzondering van het gedeelte der gemeente Rotterdam ten zuiden van de Nieuwe Maas.

Bevelhebber. G. C. A. Fabius ✠, generaal-m joor, commandant der stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak.

Toegevoegd. C. J. Tijken, kapitein der infanterie.

d. Artillerie-commandementen.

Eerste commandement. (Utrecht.)

Nieuwe Hollandsche waterlinie.

De werken in de Nieuwe Hollandsche waterlinie; de werken, dienende tot dekking van rivierovergangen en opname van troepen aan IJsel, Waal en Maas, met uitzondering van het verdedigingswerk bij Westervoort en het fort op den Hoofddam bij Pannerden; de werken in de Zuider-waterlinie, van de Maas boven St. Andries tot den Amer beneden Geertruidenberg; de stellingen in de Geldersche vallei met die in de Neder-Betuwe.

Commandant. J. R. L. Collette, luit.-kolonel.

Tweede commandement. (Amsterdam.)

Stelling van Amsterdam.

De werken in de stelling van Amsterdam, met uitzondering van het fort aan het Pampus en van het fort bij IJmuiden.

Commandant. . . . ., kolonel.

Derde commandement. (Amsterdam.)

Geschutreserve.

Het materieel bestemd voor het 3de regiment vesting-artillerie, met uitzondering van dat van de 1ste compagnie van het IIde bataljon, en van dat bestemd voor de artillerie-schietschool.

Commandant. J. F. B. Kalff ✠, kolonel.

Vierde commandement. (Helder.)

Stelling van den Helder.

De werken in de stelling van den Helder, met uitzondering van het fort op de Harsens.

Commandant. H. J. G. de Virieu Furstner, kolonel.

Vijfde commandement. (Hellevoetsluis.)

Stelling van de Monden der Maas en der Schelde.

De werken in de stelling van de monden der Maas en der Schelde met uitzondering van het fort aan den Hoek van Holland.

Commandant. H. C. C. Hackstroh, luit.-kolonel.

Zesde commandement. (Willemstad.)

Stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak.

De werken in de stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak en de werken aan de Wester-Schelde.

Commandant. J. A. van Beek, majoor.

e. Genie-commandementen.

Eerste commandement. (Utrecht.)

De werken en inundatiemiddelen in de Nieuwe Hollandsche waterlinie en in de Stelling van de Geldersche Vallei met die in de Neder-Betuwe. De werken tot dekking van rivierovergangen en opname van troepen aan den IJsel en de Waal, met uitzondering van het fort Kraijenhoff.

Commandant. Jhr. E. W. van Panhuijs, kolonel.

Tweede commandement. (Amsterdam.)

De werken en inundatiemiddelen in de stelling van Amsterdam, in de stelling van den Helder en in de stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet.

Commandant. R. van Panthaleon baron van Eck ✠, kolonel.

Derde commandement. (Breda.)

De werken en inundatiemiddelen in de stelling van het Hollandsch Diep en het Volkerak en in de Zuider-waterlinie, alsmede de werken dienende tot dekking van rivierovergangen en opname aan de Maas en het fort Kraijenhoff. De werken aan de Wester-Schelde.

Commandant. J. F. Schmöle, kolonel.

§ 6.

GENERALE STAF.

Chef. J. H. van der Hegge Zijnen ✠, generaal-majoor (tijd. waarn.).

Sous-chef. C. van Tuinen ✠ ✠ (BLC4) (EL5) (K3), kolonel.

Toegevoegd. G. B. Noothoven van Goor ✠4v, majoor — C. A. Prins, majoor — F. J. Quanjer, kapitein — C. J. H. van der Harst, id. — J. F. van der Vijver, id. — P. W. Best, id.

Werkzaam gesteld (ten behoeve van het buitengewoon militair vervoer). A. P. Seyffardt, kapitein van den gen. staf — H. P. van den Ham van Heyst, kapitein der inf. — W. M. C. J. Hafkemeijer, id. — A. R. van den Bent, id. — L. H. J. Thonus, id. — H. Polis, eerste-luit. der inf.

Topographische Inrichting. ('s-Gravenhage.)

Tot den werkkring dezer Inrichting behooren het in steen graveeren en drukken, alsmede het overbrengen door de photographie van kaarten, plans en teekeningen, zoowel voor den dienst van het Departement van Oorlog als voor dien der overige departementen; het op steen brengen en drukken van autographieën; het drukken van kaarten met kleuren; het regelen der officieele afstanden tusschen de verschillende plaatsen; het bijwerken van de reeds in druk verschenen topographische en militaire kaart des Rijks, de Itineraire, enz.

Directeur. J. J. C. van Dijk ✠ (D2), 1 april 1913.
Onderdirecteur. P. M. Oversluys, 1 april 1913.
Correctoren. R. C. Bakker, 1 april 1913 — L. A. M. Ottenhoff, 1 april 1914.
Hoofd van administratie. P. G. Rapp, 1 jan. 1918.
Adjunct-commiezen. Ph. A. de Bordes, 1 april 1911 — W. Sprenger, 1 april 1912 — W. W. Lind, 1 juli 1920.
Graveurs 1ste klasse. W. van Es, 22 juli 1914 — A. van Putten, id. — J. G. Wolff, id. — M. van Ravenstijn, id. — H. Guichard, id. — J. P. Versteegh. 1 april 1916 — P. C. Hamburg, 1 april 1918 — M. J. A. Briedé, id. — J. Achterkamp, 1 mei 1920.
Graveurs 2de klasse. B. C. van Raamd, 22 juli 1914 — G. Holtzapfel, 1 april 1911 — F. A. J. T. Smits, 22 juli 1914 — J. W. Slieker, 1 april 1911 — G. J. Lohoff, 1 oct. 1915 — G. Prins, 1 april 1916 — H. voor de Wind, 1 oct. 1915 — H. G. de Leeuw, 1 april 1917 — W. C. L. Lasschuit, id. — P. C. Schregel, 1 april 1918 — S. van de Ven, id. — J. Th. van Ravenstijn, 1 april 1919 — A. Molhoek, id. — J. B. L. Verhoek, id.
Photografen 1ste klasse. C. T. Saris, 22 juli 1914 — C. Jenezon, 1 april 1918.
Chefs-drukker. A. J. van Niekerk, 22 juli 1914 — J. G. H. C. Vleugels, id.
Drukkers 1ste klasse. F. van Herwaarden, 22 juli 1914 — G. Molier, 1 april 1912 — A. F. Treep, 22 juli 1914 — J. Molier, 1 april 1914 — B. G. Schrijber, 1 april 1917 — F. W. Dufais, 1 april 1920 — M. L. Oberg, id. — C. F. van Velsen, id.
Drukkers 2de klasse. J. Hess, 1 april 1911 — M. Jansen, id. — F. A. van Loon, id. — A. Merts, 1 april 1912 — W. L. A. I. Smits, id. — J. Wissink, 5 mei 1915 — A. Koopman, 1 april 1917 — C. Molier, id. — A. J. Beek, 1 april 1918.

Militaire verkenningen. ('s-Gravenhage.)

Directeur. I. H. Reijnders, kap. van den gen. staf.

Rijkspostduivendienst.

Directeur. C. J. H. van der Harst, kap. van den gen. staf (waarn.).

Luchtvaartafdeeling te Soesterberg.

Commandant. J. H. Hardenberg, kapitein van den gen. staf.

Motorafdeeling. (Delft.)

Commandant. W. N. Bakker, kapitein der art.

Krijgsgeschiedkundig archief van den generalen staf. ('s-Gravenhage.)

Directeur. F. de Bas ✠4 (BL2) (D3) (E5) (EL5) (K2) (T4) (YK3), gepens. luitenant-generaal der cavalerie.
Werkzaam bij de Archief. F. J. G. ten Raa, gep. kolonel — C. N. Cazaux van Staphorst, id. — H. Herman ✠4, gep. kapitein ter zee — A. K. A. Gijsberti Hodenpijl, gep. luit.-kolonel — P. F. W. van Romondt, gep. kapitein.

Ranglijst van den Generalen Staf.

Luitenant-generaal.

W. F. Pop ⊛ ✠4 ✙ (A3) (EL4) (SO4), 16 maart 1918. *Minister van Oorlog.*

Generaal-majoor.

J. H. van der Hegge Zijnen ✠, 1 mei 1919. *Tijd. bel. m. d. functie van chef.*

Kolonels.

C. van Tuinen ✪ ✠ (BLC4) (EL5) (K3), 7 jan. 1919. *Sous-chef.*
Jhr. E. J. M. Wittert ✠, 1 aug. 1920. *Adj. in b. d. van H. M. de Koningin. Militair attaché te Berlijn.*
J. L. ten Bosch ✠, 1 aug. 1920. *Inspecteur van den vrijw. landstorm.*

Luitenant-kolonels.

P. J. H. van der Palm ✠, 16 maart 1918. *Chef staf 2de div.*
H. C. Fortanier, 1 mei 1919. *Chef staf veldleger.*
R. B. A. N. de Quay ✠4 (EL4) (IK4) (K3) (Z6), id. *Militair attaché te Parijs.*
E. F. Insinger ✠, id. *D. v. O.*
W. E. van Dam van Isselt, 2 aug. 1920. *Directeur der Hoogere Krijgsch.*

Majoors.

H. Z. A. van de Roemer (GMS5), 16 oct. 1916. *Chef staf 3de divisie.*
A. van Mens (D3), 25 juni 1917. *Chef staf 1ste div.*
M. Belzer, 16 maart 1918. *Chef staf Nieuwe Holl. waterlinie.*
G. B. Noothoven van Goor ✪4v, 11 juni 1918. *Toeg. aan den chef.*
C. A. Prins, 6 sept. 1919. *Toeg. aan den chef.*
A. A. den Hoed, 1 mei 1920. *Chef staf Stelling Amsterdam.*
M. L. de Boer, 1 aug. 1920. *Chef staf 4de div.*
P. J. van Munnekrede ✠, 1 nov. 1920.
P. H. A. de Ridder, id. *Sous-chef staf veldleger.*

Kapiteins.

P. Donk, 16 maart 1912. *Adj.-chef staf 1ste div.*
Jhr. W. Röell ✠ (J) (KB5), 1 nov. 1912. *Adjudant van den Minister van Oorlog.*
J. H. Hardenberg, 19 nov. 1912. *Comm. luchtvaartafd.*
J. M. J. H. Lambooy, 1 april 1913. *Leeraar Hoogere Krijgsch.*
H. G. Winkelman ✠4, id. *D. v. O.*
H. A. F. G. van Ermel Scherer, id. *Leeraar Hoogere Krijgsch.*
T. de Goeijen, 21 april 1913. *Adj.-chef staf 3de div.*
J. Kooiman, 1 sept. 1913. *Adj.-chef staf 4de div.*
C. J. H. van der Harst, id. *Toeg. aan den chef.*
H. Zeeman, id.
E. H. van den Akker, id. *Toeg. aan comm. Nieuwe Holl. Waterlinie.*
I. H. Reijnders, id. *Directeur milit. verkenningen.*
H. G. Keppel Hesselink, id. *Toeg. aan comm. Stelling Amsterdam.*
J. van Andel, id. *Adj.-chef staf 2de div.*
J. A. ten Klooster, id. *Toeg. aan comm. veldleger.*
J. J. G. baron van Voorst tot Voorst ✠ (BLC4) (D3) (EL5) (KB5) (RA4), 21 jan. 1915.
J. F. van der Vijver, id. *Toegevoegd aan den chef.*
A. P. Seyffardt, id. *Hoofd van het bur. voor buiteng. militair vervoer.*
A. J. P. Zonnevijlle, 2 juni 1916. *Toeg. aan comm. Stelling Helder.*
Jhr. J. F. Alting von Geusau, 17 nov. 1916. *Leeraar Hoogere Krijgsch.*
P. W. Best, id. *Toeg. aan den chef.*
L. C. Prey, 20 jan. 1917. *Toeg. aan Onder-comm. Stelling van Hellevoetsluis.*

RESERVE-OFFICIEREN.

Kolonels.

J. C. van den Belt ✠ ✠4, 22 dec. 1915.
D. Merens, 1 aug. 1920.
A. W. Cremer ✠ ✠, 1 aug. 1920.
S. C. Muller, id.

Kapiteins.

J. W. van Oorschot, 19 nov. 1912.
H. Koot, 14 juli 1918.

Eerste-luitenants voor speciale diensten.

A. A. Lind, 1 dec. 1916.
Mr. N. J. Vonck, 7 nov. 1918.
Mr. J. J. A. Bakker, id.
H. ten Boom, 7 nov. 1918.
J. D. Dresselhuijs, 24 april 1919.
Mr. J. G. Steneker, 14 aug. 1919.
Mr. D. Reilingh, 13 nov. 1919.
Mr. R. Polak, 31 jan. 1920.
Mr. W. J. C. A. Nijgh, 3 maart 1920.
Mr. G. F. A. Koevoets, 6 mei 1920.
C. Punt, 5 juli 1920.

§ 7.

PROVINCIALE EN PLAATSELIJKE STAVEN.

In elke provincie van het Rijk, Drenthe uitgezonderd, is een provinciale-adjudant, bijzonder belast met de werkzaamheden van de nationale militie en die der militaire justitie. Hij handelt in naam en op last van den militairen bevelhebber der afdeeling tot welke hij behoort.

In eenige andere garnizoenen zijn vaste plaatselijke-commandanten en plaatselijke-adjudanten. In de plaatsen waar geen vaste plaatselijke-commandanten zijn aangesteld, wordt hun dienst verricht door den hoogsten en oudsten in rang zijnden officier van den troep, in het garnizoen tegenwoordig. In plaatsen waar noch plaatselijke-commandanten, noch plaatselijke-adjudanten gevestigd zijn, is de hoogst in rang zijnde officier garnizoenscommandant en wordt een luitenant van het garnizoen, bij voorkeur van de infanterie, met de functiën van plaatselijke-adjudant belast.

Provinciale adjudanten.

Luitenant-kolonels.

G. J. A. baron van Hardenbroek van Ammerstol, 16 mei 1913, Friesland.
H. van den Broeke, 1 sept. 1916, Zuidholland.
E. G. J. Bueninck, 1 oct. 1917, Utrecht.
V. A. J. Bloem, id., Noordbrabant.

Majoors.

S. J. Wesselink (RS4), *14*, 1 mei 1916, Groningen en Drenthe (tijd.).
P. J. H. Joosten, 16 aug. 1916, Overijsel.
T. J. Marx, *1a*, 1 maart 1918, Zeeland (tijd.).
J. A. A. Holste, 1 jan. 1919, Limburg.
J. Buys, 1 mei 1919, Gelderland.

Plaatselijke commandanten.

Kolonels.

A. H. W. J. Boom ✠, 16 maart 1918, Amsterdam.
W. Laatsman (D3), 1 aug. 1920, 's-Gravenhage.

Majoor.

P. Visser, 31 dec. 1917, Utrecht.

Plaatselijke adjudanten.

Kapiteins.

J. M. C. Haak, 1 juli 1905, Helder.
B. I. Dommers, 30 nov. 1912, Utrecht.
G. Muys, 1 sept. 1913, 's-Gravenhage.
M. C. R. van Gameren, 1 sept. 1913, Nijmegen.
S. Nijdam, 16 aug. 1915. *D. r. O.*
J. J. H. Vink, 2 juni 1916, Leiden.
C. A. J. J. van der Linden, 1 oct. 1917, Amersfoort.
A. D. A. Verbrugh, 16 maart 1918, Arnhem.

Eerste-luitenants.

A. J. P. Constant, 1 dec. 1907, 's-Gravenhage.
C. H. Rinsma, 13 oct. 1912, Amsterdam.
Jhr. J. Bowier, 1 mei 1913, Rotterdam.
J. Zelvelder, 1 nov. 1913, Deventer.
F. L. E. Maurenbrecher, 1 nov. 1913, Ede.
P. H. Cales, 6 dec. 1917, 's-Hertogenbosch.
F. H. Kamerling, 7 oct. 1919, Zutphen.
E. C. C. W. L. baron van Heeckeren van Brandsenburg, 1 nov. 1920, Amsterdam.

Tweede-luitenants.

J. L. Vrij, 1 jan. 1919, Haarlem.
P. J. van Driel, 6 mei 1920, Harderwijk.
J. B. G. Sivré, 1 aug. 1920, Bergen-op-Zoom

§ 8.

WAPEN DER INFANTERIE.

Het wapen der infanterie bestaat uit een staf, eene brigade grenadiers en jagers, elf brigades infanterie, vier compagnieën militaire wielrijders, een instructie-bataljon, een normaal-schietschool en eene militaire gymnastiekschool.

STAF.

Inspecteur. A. J. W. van der Grinten, generaal-majoor.
Toegevoegd. G. H. C. Cramer, luit.-kolonel — F. C. K. Haalebos, id. — D. J. C. H. Brussen, kapitein — H. A. Kloos, id.
Adjudant. M. G. Labree, kapitein.
Gedetacheerd. A. J. R. de Vos, eerste-luit.

BRIGADE GRENADIERS EN JAGERS. ('s-Gravenhage.)

Kolonel-commandant. J. H. A. Mijsberg ✠4.

Regiment Grenadiers.

Luitenant-kolonel-commandant. H. J. C. ter Beek ✠.

Regiment Jagers.

Luitenant-kolonel-commandant. W. S. A. A. H. M. van Rijswijk de Jong (K4).

EERSTE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Assen.

Kolonel-commandant. J. van der Scheer.

Eerste regiment (Assen).

Luitenant-kolonel-commandant. E. J. van Bel (NA3) (S3).

Twaalfde regiment.

Staf, eerste en derde bataljon, mitrailleurpeleton te Groningen; tweede bataljon te Assen.

Luitenant-kolonel-commandant. J. G. Leverland.

TWEEDE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Venlo.

Kolonel-commandant. A. Hogervorst.

Tweede regiment (Venlo).

Luitenant-kolonel-commandant. J. F. Dekker.

Dertiende regiment.

Staf, tweede bataljon en mitrailleurpeleton te Maastricht; eerste bataljon te Roermond; derde bataljon: staf, eerste en tweede compagnie te Maastricht, derde en vierde compagnie te Roermond.

Luitenant-kolonel-commandant. C. F. Muschart (K4).

DERDE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Bergen op Zoom.

Kolonel-commandant. W. H. C. Boellaard (BLC4) (EL5).

Derde regiment (Bergen op Zoom).

Luitenant-kolonel-commandant. J. W. von Henning.

Veertiende regiment.

Staf, eerste en derde bataljon, mitrailleurpeleton te Vlissingen; tweede bataljon te Middelburg.

Luitenant-kolonel-commandant. J. E. Gleijsteen.

VIERDE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Leiden.

Kolonel-commandant. J. P. A. van Weeren.

Vierde regiment (Leiden).

Luitenant-kolonel-commandant. G. W. Fris.

Vijftiende regiment.

Staf, eerste en derde bataljon, mitrailleurpeleton te Delft; tweede bataljon te Gouda

Luitenant-kolonel-commandant. C. E. Nardten.

VIJFDE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Amersfoort.

Kolonel-commandant. G. W. F. Epkema.

Vijfde regiment (Amersfoort).

Luitenant-kolonel-commandant. J. L. van der Moer.

Zestiende regiment (Amersfoort).

Luitenant-kolonel-commandant. J. Dorré.

ZESDE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Breda.

Kolonel-commandant. T. J. Hallegraeff.

Zesde regiment (Breda).

Luitenant-kolonel-commandant. J. Mulder.

Zeventiende regiment ('s-Hertogenbosch).

Luitenant-kolonel-commandant. H. J. L. Kroon. ✱

ZEVENDE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Amsterdam.

Kolonel-commandant. H. P. J. M. Bakker ✠ (LZ5) (VB4).

Zevende regiment (Amsterdam).

Luitenant-kolonel-commandant. P. G. van Drunen.

Achttiende regiment.

Staf, eerste en tweede bataljon en mitrailleurpeleton te Naarden; derde bataljon te Amsterdam.

Luitenant-kolonel-commandant. E. W. Klop.

ACHTSTE INFANTERIEBRIGADE.

Staf te Arnhem.

Kolonel-commandant. Jhr. H. W. Storm van 's-Gravesande ✠

Achtste regiment (Arnhem).

Luitenant-kolonel-commandant. G. T. M. Ongerboer (K4).

Negentiende regiment.

Staf, eerste en derde bataljon, mitrailleurpeleton te Doesburg; tweede bataljon te Deventer.

Luitenant-kolonel-commandant. G. K. Müller.

NEGENDE INFANTERIEBRIGADE.
Staf te Harderwijk.

Kolonel-commandant. W. L. F. C. ridder van Rappard (D2) (S04) (Z6)

Negende regiment (Leeuwarden).

Luitenant-kolonel-commandant. H. A. G. L. La Fors.

Twintigste regiment (Harderwijk).

Luitenant-kolonel commandant. W. de Laet.

TIENDE INFANTERIEBRIGADE.
Staf te Haarlem.

Kolonel-commandant. F. L. van den Hoff.

Tiende regiment (Haar'em).

Luitenant-kolonel-commandant. A. S. de Jongh (BV4).

Een en twintigste regiment.

Staf, tweede en derde bataljon, mitrailleurpeleton te Helder; eerste bataljon te Hoorn.

Luitenant-kolonel-commandant. H. J. Gasille.

ELFDE INFANTERIEBRIGADE.
Staf te Ede.

Kolonel-commandant. K. G. Ubbens ✠4.

Elfde regiment (Nijmegen).

Luitenant-kolonel-commandant. W. C. T. ter Beek.

Twee en twintigste regiment (Ede).

Luitenant-kolonel-commandant. J. H. Borel (K3)

WIELRIJDERS.
Eerste compagnie (Nieuwersluis).

Kapitein-commandant. F. G. B. de Wijs.

Tweede compagnie (Zutphen).

Kapitein-commandant. G. J. C. Zimmermann (K4).

Derde compagnie (Breda).

Kapitein-commandant. F. W. H. van Straaten.

Vierde compagnie (Assen).

Kapitein-commandant. P. J. M. van der Reijden

INSTRUCTIE-BATALJON.

Te Kampen is een instructie-bataljon gestationneerd, bestemd tot vorming van sergeanten bij het wapen der infanterie.

De vereischten tot toelating bij het instructie-bataljon zijn: een leeftijd tusschen de 15½ en 19 jaar, een gezond lichaamsgestel zonder gebreken, bekwaamheid in lezen en schrijven, kennis van de vier hoofdregels der rekenkunde, van de aardrijkskunde van Nederland voor wat aangaat de grenzen der provinciën met de hoofdsteden en den loop der voornaamste rivieren, zoomede eenige kennis van de vaderlandsche geschiedenis.

Luit.-kolonel-commandant. M. D. J. de Jongh.

NORMAAL SCHIETSCHOOL ('s-Gravenhage).

Directeur. H. G. Post, luit.-kolonel.

MILITAIRE GYMNASTIEKSCHOOL (Utrecht).

Directeur. W. P. Hubert van Blijenburgh, kapitein der art.

Officieren der Infanterie [1]).

Luitenant-generaals.

J. Burger ⊛ ✠ (EL4), 16 dec. 1918. *Comm. veldleger, gouverneur der residentie.*
J. C. H. A. Quack ✠4, 1 mei 1919. *Lid Hoog Militair Gerechtshof.*
P. P. C. Collette ⊛ ✠, id. *Id.*

Generaal-majoors.

H. C. A. de Block ✠, 1 mei 1919. *Comm.* Iste *div.*
** J. H. van der Hegge Zijnen ✠, id.
Jhr. A. F. K. Graswinckel (LZ4) (S3), 13 juli 1919. *Comm.* IIde *div.*
M. D. A. Forbes Wels ⊛ ✠, 16 maart 1920. *Comm.* IVde *div.*
A. J. W. van der Grinten, 1 aug. 1920. *Inspecteur der inf.*
G. C. A. Fabius ✠, id. *Comm. stell. Holl. Diep en Volkerak.*
T. F. J. Muller Massis ✠ (BLC4) (BMV5a) (EL5) (IK4) (K3), id. *Comm.* IIde *div.*

Kolonels.

§ J. J. G. baron van Voorst tot Voorst ⊛ ✠ ✠ (D3) (EL4) (FJ2) (IK3) (K2a) (Z5), 1 mei 1904 [2]).
J. H. A. Mijsberg ✠4, 1 mei 1919. *GJ.*
K. G. Ubbens ✠4, id. XI
G. W. F. Epkema, id. V.
F. L. van den Hoff, id. X.
J. P. A. van Weeren, id. IV.
T. J. Hallegraeff, id. VI.
H. P. J. M. Bakker ✠ (LZ5) (VB4), 1 mei 1919. VII.
J. van der Scheer, 1 juli 1920. I.
Jhr. H. W. Storm van 's-Gravesande ✠, 1 aug. 1920. VIII.
W. L. F. C. ridder van Rappard (D2) (SO4) (Z6), id. IX.
W. H. C. Boellaard (BLC4)(EL5), id. III.
A. Hogervorst, id. II.

Luitenant-kolonels.

A. S. de Jongh (BV4), 1 mei 1917. *10.*
G. H. C. Cramer, id. *Toeg. aan insp. Staf.*
J. L. van der Moer, 3 aug. 1917. *5.*
F. C. K. Haalebos, id. *Toeg. aan insp. Staf.*
E. W. Klop, 15 nov. 1917. *18.*
H. J. Gasille, 16 maart 1918. *21.*
G. T. M. Ongerboer (K4), id. *8.*
H. C. J. ter Beek ✠, id. *G.*
** P. J. H. van der Palm ✠, 16 maart 1918.
W. de Laet, 2 dec. 1918. *20.*
J. F. Dekker, 1 mei 1919. *2.*
M. D. J. de Jongh, id. *IB.*
G. K. Müller, id. *19.*
G. W. Fris, id. *4.*
W. S. A. A. H. M. van Rijswijk de Jongh (K4), id. *J.*

---

1) In de in dit hoofdstuk voorkomende ranglijsten beteekent * groote staf van het leger, ** generale staf, † gedetacheerd bij het leger in Nederlandsch-Indië, †† gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië, ††† gedetacheerd bij de Koloniale Reserve, § op non-activiteit en voorts:

a.	Vestingartillerie.	*L.*	Luchtvaartafdeeling.
CS.	Cadettenschool.	*MGS.*	Militaire Gymnastiekschool.
D.v.O.	Departement van Oorlog.	*Mitr.*	Mitrailleur-afdeeling.
G.	Grenadiers.	*NS.*	Normaal Schietschool.
GJ.	Grenadiers en Jagers.	*P.*	Pontonniers.
GT.	Genietroepen.	*PA.*	Pantserfort-artillerie.
H.	Huzaren.	*R.*	Rijdende artillerie.
HC.	Hoofdcursus	*RD.*	Remonte-depot.
HK.	Hoogere Krijgsschool.	*RHS.*	Rij- en hoefsmidschool.
HS.	Hospitaalsoldaten.	*T.*	Torpedisten.
IB.	Instructie-bataillon.	*v.*	Veldartillerie.
J.	Jagers.	*W.*	Militaire Wielrijders.
KMA.	Koninklijke Militaire Academie.		

Bij de infanterie duiden de romeinsche cijfers de brigades, de arabische de regimenten aan.
2) Luitenant-generaal-titulair 1 mei 1914.

** H. C. Fortanier, 1 mei 1919.
** R. B. A. N. de Quay ✠4 (EL4) (IK4) (K3) (Z6), id.
P. G. van Drunen, 8 juni 1920. *7.*
J. Dorré, 1 juli 1920. *16.*
W. C. T. ter Beek, 1 aug. 1920. *11.*
J. E. Gleysteen, id. *14.*
H. J. L. Kroon ✠, id. *17.*
C. E. Nardten, id. *15.*
H. A. G. L. La Fors, id. *9.*
J. W. von Henning, 17 aug. 1920. *3.*
J. Mulder, 18 aug. 1920. *6.*
E. J. van Bel (NA3) (S3), 1 nov. 1920. *1.*
H. G. Post, id. *Dir. N. S.*
C. F. Muschart (K4), id. *13.*
N. J. Kooiman, id. *Dir. HC. Staf.*
J. G. Leverland, id. *12.*
J. H. Borel (K3) (Z6), id. *22.*

Majoors.

A. B. Knook, 1 sept. 1913. *14. Comm. 41ste bat. landweer-inf.*
V. Repelius, 2 febr. 1914. *12. Comm. 6de bat. landweer-inf.*
H. Koster, 16 mei 1914. *1.*
C. J. F. de Graaf, 20 juni 1914. *15. Comm. 33ste bat. landweer-inf.*
D. A. van der Wedden, 3 aug. 1914. *10. Comm. 25ste bat. landw.-inf.*
N. W. Blom ✠, 22 aug. 1914. *1. Comm. 15de bat. landw.-inf.*
A. L. P. Vogel, 1 mei 1915. *13. Comm. 28ste bat. landweer-inf.*
D. Postma, 25 sept. 1915. *6.*
L. M. Leezer, 27 sept. 1915. *5.*
J. R. van der Moer, id. *21. Comm. 26ste landw.-inf.*
M. F. Goldenberg, 19 oct. 1915. *11.*
G. A. de Reede, id. *10. Comm. 21ste bat. landw.-inf.*
S. Gal, 22 dec. 1915. *18. Comm. 20ste bat. landm.-inf.*
H. J. de Klein, id. *10.*
J. N. Bruyn, 20 jan. 1916. *12.*
A. S. Vorstman, 16 maart 1916. *19.*
J. H. de Haas, 7 april 1916. *20.*
Jhr. C. A. J. Meijer ✠, id. *5. Comm. 17de bat. landw.-inf.*
C. M. G. van Rijswijk de Jong, id. *11.*
A. van Lieshout, id. *17.*
K. L. L. H. van Nistelrooy, id. *8.*
S. J. Wesselink (RS4), 1 mei 1916. *14. Comm. 42ste bat. landw. inf. Tijd. prov. adj. in Groningen en Drenthe.*
W. Moll, id. *9.*
J. A. van Nieuwland ✠, 25 aug. 1916. *16.*
T. Boekholt, 16 sept. 1916. *Directeur C.S. Staf.*
**H. Z. A. van de Roemer (GMS5), 16 oct. 1916.
M. M. Eyssell, 16 april 1917. *G.*
F. J. G. W. Leers, 1 mei 1917. *4.*
J. C. Wagner (BL5) (FJ4), id. *J.*
H. Boet, id. *3. Comm. 31ste bat. landw.-inf.*
F. I. Backer ✠ (D3) (Z6), id. *G.*
G. N. Hilwig, id. *13.*
Jhr. H. J. den Beer Poortugael, id. *19.*
W. A. F. G. Bolken, id. *5.*
P. A. de Ridder, id. *4.*
J. C. Donker, id. *22.*
H. C. J. Meys, id. *8.*
E. H. G. van der Noordaa, id. *2.*
J. C. C. Phaff ✠ (BLC4) (D3) (E4), 3 aug. 1917. *G.*
N. J. Lavaleije, id. *8.*
W. Klem, id. *6. Comm. 2de bat. landw.-inf.*
L. C. A. Marchant, id. *10.*
L. F. Geill, 5 sept. 1917. *14. Comm. 40ste bat. landweer-inf.*
J. van Bochove, 16 sept. 1917. *19.*
P. W. van Weeren (GMS5) (RK5), 1 oct. 1917. *7.*
H. L. J. Vermeulen, id. *6.*
U. P. Goudschaal, id. *20.*
B. Reintjes van Veerssen (D3) (LZ5), 20 oct. 1917. *3.*
S. B. van Delden, 25 oct. 1917. *18.*
T. J. Bleeker, 15 nov. 1917. *4.*
H. Dyserinck ✠, id. *13.*
J. P. Dumont, 16 maart 1918. *16.*
K. W. Bouwensch, id. *3.*
J. S. Metz, id. *6.*
C. Webb, id. *11.*
H. M. Brouwer, id. *7.*
M. H. M. Leclercq, id. *13.*
J. A. Westhoff (D3), id. *15.*
**M. Belzer, id.
B. A. James, id. *21.*
C. J. Groothoff, id. *2.*
**G. B. Noothoven van Goor ✠ *4v*, 11 juni 1918.

E. J. M. Ochsendorf, 27 juni 1918. *1.*
L. D. L. M. Coenegracht, 1 aug. 1918. *13.*
H. Dijkstra, id. *15.*
E. Cool (EL5), id. *21.*
W. F. H. van Dijk, id. *12.*
T. E. Bretschneider ✠, id. *14.*
F. J. Bijvoet, id. *3.*
J. W. R. Schill, id. *J.*
C. de Veer, 24 aug. 1918. *14.*
H. K. Hardenberg, 7 sept. 1918. *15.*
A. J. V. de Rooy (BLC4), 15 nov. 1919. *18.*
J. P. J. Verberne, id., *J.*
C. C. de Gelder ✠, id., *9.*
H. Polvliet, id., *18.*
Jhr. E. W. van Holthe, id. *22.*
H. Wijnaendts, 1 mei 1920. *Toeg. aan insp. vrijw. landstorm.*
** A. A. den Hoed, id.
J. C. A. Kruyt (ZL5), 8 juni 1920. *10.*
H. Meywert ✠, 1 juli 1920. *1.*
J. M. Sluys, 1 aug. 1920. *17.*
A. M. van Genderen, id. *17.*
H. H. Timmermans, id. *7.*
H. Bierman, id. *5.*
J. E. L. Haenecour, id. *2.*
** M. L. de Boer, id.
J. G. Lutz, 17 aug. 1920. *20.*
A. M. C. Seeuwen, 18 aug. 1920. *12.*
B. C. Ootmar, 1 nov. 1920. *16.*
B Mulder, id. *9.*
** P. J. van Munnekrede ✠, id.
P. J. B. Sanders, id. *14.*
F. J. Quanjer, id. *9.*

Kapiteins.

C. J. Tijken, 21 aug. 1902. *6.*
H. C. van der Pant, 1 juli 1904. *10.*
B. Reynvaan, 15 juni 1905. *16.*
§ L. F. Duymaer van Twist ✪, 15 juni 1905. [1])
J. G. Haas, 1 nov. 1905. *5.*
J. H. Makkink (D3), 12 nov. 1906. *18.*
A. P. Louman, 18 dec. 1906. *16.*
J. J. Middelaer, 16 juni 1907. *7.*
H. W. A. Ackermann, 19 aug. 1907. *17.*
M. J. G. Strootman, 3 maart 1908. *11.*
P. ten Bruggen Cate, 13 juli 1908. *8.*
J. R. Wiegel, 1 nov. 1908. *19.*
D. van Dijk, 21 dec. 1908. *7.*
A. H. Gouwe, 20 jan. 1909. *14.*
J. A. Keeman, 1 april 1909. *D v. O. Staf.*
W. F. F. van der Woerd, 1 mei 1909. *IB.*
J. A. Snoek, id. *5.*
A. W. F. Gauw, 2 juli 1909. *22.*
Jhr. A. G. van Nispen, 1 nov. 1909. *J.*
A. Ferf (EL5), 23 maart 1910 *7.*
F. G. Riesz, 1 mei 1910. *15.*
S. J. B. Maier, 23 mei 1910. *15.*
A. H. L. Stam, id. *6.*
§ N. G. van Gemert, 15 aug. 1910.
M. D. Wiersma, 1 oct. 1910. *3.*
B. Jasink, 1 nov. 1910. *12.*
M. Tydeman, id. *G.*
A. A. van der Pol, id. *13.*
C. Koning, 18 april 1911. *10.*
L. Schutte (BV4), id. *2.*
A. Dohna, id. *Adj.* V.
** P. H. A. de Ridder, 1 mei 1911.
Jhr. J. A. van Hoogenhouck Tulleken, 20 mei 1911. *6.*
J. E. P. Roelants, id. *16.*
E. Schütt (D3), 1 juli 1911. *D. v. O. Staf.*
H. C. B. Schregardus, id. *10.*
J. L. M. van den Brandhof, 1 nov. 1911. *G.*
H. van Dam (BV4), id. *G.*
H. G. M. Mathol de Jongh, id. *14.*
J. Feitsma, id. *Adj.* XI.
G. R. Fauchey, id. *Adj.* VIII.
L. van de Pol, id. *9.*
M. G. Labree, 6 dec. 1911. *Adj. inspect. Staf.*
K. van Drunen, 3 jan. 1912. *18.*
M. E. Grefe, 25 jan. 1912. *G.*
W. H. L. Vogel, 19 febr. 1912.
G. Haenen, id. *12.*
** P. Donk, 16 maart 1912.
H. van der Zee, id. *14.*
J. A. F. Froeling, id. *13.*
W. Froger ✠, id. *6.*
A. van Willigen, 21 maart 1912. *6.*
M. W. Vieweg, id. *9.*
H. C. J. M. Berkeljon, 2 april 1912. *14.*
J. W. A. Cassa, 22 mei 1912. *2.*
F. H. W. de Quartel, 10 juni 1912. *15.*
V. J. Klijnsma, id. *6.*
§ W. K. C. Beerstecher, 14 oct. 1912.

1) Luit.-kolonel-titulair 17 aug. 1920.

J. N. van den Berg, 1 nov. 1912. *3.*
T. L. van Maaren, id. *8.*
H. W. J. Dutry van Haeften, id. *Adj. III.*
P. K. M. O. Gude, 8 nov. 1912. *17.*
W. Dozy, 19 nov. 1912. *22.*
** J. H. Hardenberg, id.
J. H. C. P. Brandt, 16 jan. 1913. *5.*
P. F. W. van Romondt (BV3), 1 febr. 1913. *14.*
J. R. L. Jans, 1 april 1913. *2.*
F. E. Knoote, id. *18.*
C. W. van Ginkel, id. *3.*
F. G. B. de Wijs, id. *1 W.*
J. A. Pet, id. *16.*
A. C. Breebaart, id. *3.*
E. W. A. Dhont, id. *6.*
W. van Ingen Schouten, id. *8.*
J. C. Rijk, id. *10.*
P. G. Schutz, id. *11.*
G. H. J. Gijsberti Hodenpijl (K3) (RA4) (RS5), id. *J.*
H. Lubberts, id. *13.*
L. T. P. J. La Fors, id. *15.*
P. Volbeda, id. *10.*
A. M. Mol, id. *5.*
O. Boomsma, id. *3.*
P. G. van Stapele, id. *5.*
J. A. Maas, id. *4.*
H. L. de Wijs, id. *15.*
W. Faber, id. *4.*
W. G. van Hoogenhuyze ✠, id. *G.*
J. A. H. Abeleven, id. *Dir. Curs. Inf. Staf.*
J. C. Regenhardt, id. *7.*
A. de Bruyn ✠, id. *J.*
** J. M. J. H. Lambooy, id.
B. E. Stöver, id. *Adj. GJ.*
** H. G. Winkelman ✠, id.
R. B. van Wulfften Palthe, id. *19.*
** T. de Goeijen, 21 april 1913.
A. J. E. Lucardie, id. *2.*
J. Biestraten, id. *1.*
G. Le Poole, id. *Adj. comm. N.H. Waterlinie. Staf.*
H. C. Roullaer, id. *G.*
§ L. Krijff, 1 mei 1913.
H. J. Offerhaus, id. *G.*
J. van Dijk, id. *16.*
C. J. J. Kessler, 26 mei 1913. *16.*
A. Gravendijk, 15 juni 1913. *4.*
L. H. P. Meys, id. *20.*
F. H. Heuvelink, id. *5.*
P. H. J. van der Heem, 1 juli 1913. *15.*
J. W. C. C. Tucker, 1 juli 1913. *19.*
** J. Kooiman, 1 sept. 1913.
L. G. A. van der Reyden, id. *18.*
A. H. P. Blaauw, id. *CS. Staf.*
H. F. Keetell, id. *16.*
L. Timmer, id. *18.*
Jhr. H. van Panhuys, id. *8.*
E. A. Vrolijk, id. *8.*
C. M. Donck, id. *KMA. Staf.*
A Luitsz, id. *20.*
W. D. Knijff, id. *7.*
H. A. Stork, id. *1.*
H. P. van den Ham van Heyst, id. *Bur. buiteng. milit. vervoer. Staf.*
P. E. Hajenius ✠, id. *J.*
H. van Wely, id. *G.*
T. J. C. A. Boele, id. *G.*
G. H. H. G. Bonhomme, id. *13.*
M. Waltheer, id. *HC. Staf.*
J. J. H. Meijer, id. *4.*
** C. J. H. van der Harst, id.
J. H. M. Verhaegh, id. *17.*
C. L. van Deutekom, id. *12.*
P. J. Stigter, id. *KMA. Staf.*
H. J. A. Hagdorn, id. *J.*
J. H. Lamour, id. *16.*
A. A. Hogerwaard, id. *7.*
P. S. Hartog Heys van Zouteveen, id. *10.*
G. H. Vürtheim, id. *D. v. O. Staf.*
L. C. J. M. van Overeem, id. *Motorafd.*
J. Mateman, id. *10. Comm. 10de bat. landweer-inf.*
C. P. M. van Altena, id. *7.*
H. Ritsma, id. *16.*
A. J. D. de Winter, id. *5.*
F. W. H. van Straaten, id. *3W.*
H. A. Jochim van Nootdorp, id. *8.*
** H. Zeeman, id.
F. W. Santman, id. *Adj. insp. milit. onderwijs. Staf.*
D. J. C. H. Brussen, id. *3.*
Jhr. W. Laman Trip (J), id. *J.*
Jhr. C. J. van Adrichem Boogaert, id. *14.*
A. Ruys ✠4 (D3) (GMS5a) (K3) (LE3,) id. *J.*
K. C. Roeloffs, id. *6.*
B. ten Broecke Hoekstra, id. *21.*
J. E. Snellen van Vollenhoven, id. *11.*
** E. H. van den Akker, id.
C. J. C. Janssen, id. *19.*
H. Rooseboom, id. *KMA. Staf.*
H. A. A. Sinnigen, id. *17.*

J. G. Sinia, 1 sept. 1913. *2.*
G. J. C. Zimmermann (K4), id. *2 W.*
J. C. H. P. Boertje, id. *Adj.* IV.
H. W. G. Holland, id. *17.*
J. W. K. de Bas ✠, id. *Adj.* I.
J. T. van Beijeren, id *2.*
L. J. Sterkenburg, id. *2.*
C. D. Kniepstra, id. *11.*
** I. H. Reynders, id.
Jhr. C. M. Storm van 's-Gravesande (J), id. *Adj.* IX.
P. Halberstadt, id.
P. Clerk, id. *13.*
**H. G. Keppel Hesselink, id.
H. W. van Kerkwijk, id. *J.*
L. L. P. Calkoen, id. *12.*
C. A. van Beugen Bik, id. *10.*
G. A. W. Massink, id. *12.*
W. P. Tielenius Kruythoff, 1nov. 1913. *8.*
J. J. Wittermans, id. *1.*
N. J. Schallenberg, id. *19.*
M. van Mens, id. *4.*
A. Kaptein, id. *20.*
J. M. van den Oudendijk Pieterse, 15 nov. 1913. *11.*
J. G. G. Bruseker, 5 dec. 1913. *6.*
C. E. W. baron van Voorst tot Voorst (P3), id. *G.*
H. A. Ephraim, id. *18.*
P. A. J. van Tienhoven, id. *11.*
K. F. L. Bosch, 20 jan. 1914. *9.*
A. H. de Vogel, id. *3.*
§ L. W. A. van Boxmeer, id.
F. H. Prager, 24 maart 1914. *J.*
§ F. E. Jochim van Nootdorp, id.
J. J. Quadekker (BL5), id. *11.*
W. J. Arriëns, id. *8.*
C. E. Stolk, id. *19.*
D. J. Gorter, id. *21.*
J. J. Hoogeboom, id. *11.*
J. T. Heins, 18 juni 1914. *16.*
J. A. ten Cate, id. *18.*
E. R. Bijleveld, id. *J.*
J. E. Schneiders, id. *4.*
W. J. Briel, 21 jan. 1915. *14.*
H. de Iongh, id. *J.*
F. A. van Seters, id. *5.*
J. W. Egberts, id. *17.*
H. C. van der Lely, id. *12.*
H. A. Fischer, id. *8.*
J. D. C Berkhout, id. *IB.*
J. A. van Helden Tucker, id. *18.*
G. A. de Vos, id. *15.*
W. J. Harms, 21 jan. 1915. *IB.*
L. J. Baerends, id. *15.*
**J. J. G. baron van Voorst tot Voorst ✠ (BLC4) (D3) (EL5) (KB5) (RA4), id.
**J. F. van der Vijver, id.
**A. P. Seijffardt, id.
L. H. C. Caderius van Veen, id. *Adj.* X.
Jhr. D. de Brauw, 24 juni 1915. *2.*
W. C. C. van Strijen, id. *15.*
I. J. Froger, id. *6.*
E. C. J. Moonen, id. *6.*
O. P. Bennewitz, id. *Adj.* VII.
B. D. van Erckelens, id. *4.*
J. F. Wichman, id. *3.*
J. A. J. M. Schotman, id. *17.*
R. J. Hoffmann, id. *5.*
C. J. M van Blijenburgh, id. *9.*
M. A. van der Lijke, 19 oct. 1915. *10.*
H. Heetjans, id. *22.*
M. F. J. Phaff, 22 dec. 1915. *10.*
K. H. Bolt, id. *11.*
P. J. M. van der Reyden, id. *4 W.*
A. A. van Nijnatten, id. *19.*
Jhr. J. H. Strick van Linschoten, 24 dec. 15. *J.*
W. F. A. Hackstroh, 20 jan. 1916. *4.*
F. B. Mensing, id. *Bij den Curs. Inf. Staf.*
O. R. Plet, 1 maart 1916. *17.*
J. W. H. Hamilton of Silvertonhill (E5), id. *D. v. O. Staf.*
L. J. Rieber, 16 maart 1916. *5.*
G. J. Huybregtse, 7 april 1916. *3.*
J. J. J. van Stuijvesant Meijen, id. *4.*
C. D. Viehoff, id. *19.*
A. G. C. Gaillard, id. *11.*
W. H. Warnsinck, 15 april 1916. *5.*
J. A. Kramp, id. *18.*
§ F. G. de Veer, 1 mei 1916.
J. M. Glasius, id. *22.*
A. W. F. Koningsfeld, 26 mei 1916. *10.*
**A. J. P. Zonnevijlle, id.
J Nijdam, id.
G. Dames, 10 juni 1916. *5.*
J. Busquet, 1 juli 1916. *5.*
G. A. Visser, id. *1.*
M. J. J. Lavoo, 25 aug. 1916. *10.*
J. H. Fruyt van Hertog, id. *KMA. Staf.*
J. A. Engeltjes, id. *5.*
Jhr. E. L. H. Goldman (NA3*a*), id. *J.*
H. G. Ontrop, 1 sept. 1916.
W. J. Meynema, 16 sept. 1916. *10.*
A. N. C. F. Keyzer, id. *14.*

G. Kuyper, 16 oct. 1916.
J. A. G. van Andel (NA3*a*), id. *G.*
H. M.W. L. van Bennekom, 1 nov. 1916. *14.*
W. C. D. A. W. Jaarsma, 1 dec. 1916. *4.*
W. van Steensel van der Aa (E5), 1 jan. 1917. *4.*
H. F. Scharp, 20 jan. 1917. *2 HS.*
** L. C. Prey, id.
A. Kloeke, id. *14.*
W. G. M. Gaillard, 26 febr. 1917. *16.*
§ G. A. de Brauw, 28 maart 1917.
E. T. C. T. Motké, id. *13.*
J. J. van der Valk, 16 april 1917. *KMA. Staf.*
M. Rutgers van der Loeff, 1 mei 1917. *14.*
W. J. M. Linden, id. *21.*
J. C. M. Simon Thomas, id.
P. Jessé, id. *4.*
S. H. Smits, id. *17.*
D. Vleming, id.
J. H. Sonne, id. *Motorafd.*
J. W. C. ten Have, id. *10.*
F. B. A. J. Jansen, id. *22.*
P. W. Leverland, 3 aug. 1917.
W. M. C. J. Hafkemeijer, id.
§ T. F. M. Schaepman, id.
W. C. Buwalda, 28 aug. 1917.
S. J. C. Oly, 5 sept. 1917. *Norm. schiets. Staf.*
Jhr. W. A. E. Snoeck, id. *15.*
H. J. van Limbeek, id. *19.*
T. Beets, id. *3.*
G. F. van Hoogenhuyze, id. *4.*
J. P. J. G. van Blarkom ✠, id. *4.*
K. J. Adams, id. *3.*
G. G. Zonnevijlle, id. *16.*
Jhr. S. Laman Trip, id. *6.*
L. A. C. Duuring, id. *13.*
J. J. P. Driessen, id. *7.*
§ Jhr. C. J. Laman Trip, 16 sept. 1917.
W. M. F. E. P. de Jager, id. *G.*
Mr. dr. J. S. Barbas, 1 oct. 1917. *8.*
A. R. van den Bent, id. *10.*
W. A. Slicher, id. *12.*
Jhr. J. H. Backer ✠ (D3) (NA3*a*), id. *G.*
§ P. Weys, 20 oct. 1917.
P. N. van Bavel, id. *22.*
J. G. Haremaker, 25 oct. 1917. *21.*
L. D. Keus, id. *20.*
G. van Rossem, id. *Staf.*
J. J. T. Hey, id. *20.*
R. Boomsma, 15 nov. 1917. *15.*
F. Plankeel, 15 nov. 1917. *1.*
H. J. van Steensel gezegd van der Aa, id. *18.*
A. P. van Velthuysen, id. *14.*
N. Gerlach, *11.* 1 febr. 1918.
J. H. W. Bruins, *1.*
J. Govers, *3.*
P. Keg ✠, *2.*
H. J. Ruempol Hamer, *9.*
K. A. Rövekamp, *Motorafd.*
D. Buys, *1.*
H. A. Kloos, *Toeg. a. d. Insp. Staf.*
R. Lagaay, *19.*
G. J. Vis, *NSS.*
H. J. Visscher, *7.*
G. A. Wigeri van Edema, *1 HS*
Y. Baan. *12.*
J. C. van Mourik, *14*
B. van den Berg, *13.*
J. A. Brederode, *20.*
H. P. van Vuuren, *Toeg. aan den insp. der Inf. Staf.*
H. C. Honig, *G.*
L. P. Sormani, *6.*
A. P. Uni, *13.*
J. C. Tengbergen, *Adj. comm. Stelling Amsterdam. Staf.*
J. C. Roelofsen, *20*
P. L. R. van der Drift, *19.*
P. R. Kuipers, *D. v. O. Staf.*
A. de Vries, *1.*
J. Polvliet, *18.*
W. K. van Hasselt, *3.*
L. H. Kraak, *3.*
§ H. V. G. Römer,
Jhr. F. J. A. Calkoen, *1.*
A. Snoek, *1.*
M. de Jong, *9.*
H. S. Bloeme, *12.* 16 maart 1918.
§ F. A. van Heyst.
W. A. Boswijk, *8.*
L. H. J. Thonus, *13.*
J. van Voorthuysen, *21.*
H. C. E. van Ede van der Pals, *18.*
H. C. van der Bijl, *22.*
A. J. M. Thijssen.
C. E. van Wijk, *3.*
G. J. J. Wouters, *22.*
C. P. Brückel, *8.*
C. H. F. Thieme, *8.*
G. E. Mühlradt, *17.*
§ J. C. H. Croon. 11 juni 1918.
W. F. Weber, *22.*

P. C. Wilod Versprille. 19 juni 1918.
A. M. M. van Loon. *7.*
J. L. Hamel ✠, *1.* 27 juni 1918.
H. Sieperda, *20.* 1 aug. 1918.
A. Tuinman, *2.*
P. Dingemanse, *22.*
T. J. Lagerwerff, *22.*
J. Veenbaas, *Bij den Curs. Inf. Staf.*
C. B. Zaaijer, *20.*
W. baron van Ittersum, *19.*
J. C. C. Nijland, *17.*
E. P. H. Haan, *13.*
J. H. van Roosmalen, *14.* 5 sept. 1918.
K. J. C. Koene, *9.* 30 juni 1919.
P. J. Gaillard, *21.*
J. Visser, *9.* 1 juli 1919.
W. ridder van Rappard, *KMA. Staf.*
§ R. O. van Gennep.
A. T. Dufour, *19.*
L. J. Schmidt, *KMA. Staf.* 16 juli 1919.
T. W. N. de Brouwer, *15.*
C. E. W. de Haan, *20.*
D. G. van Niel, *14.* 16 juli 1919.
H. A. Ribbius, *1.*
B. W. T. van Slobbe, *13.*
H. D. Buurman, *HC. Staf.*
H. D. Scherpenhuijzen, *2.*
J. J. de Man, *22.*
T. C. Kers, *10.*
P. L. Douwes, *13.* 7 oct. 1919.
J. Meijer, *13.*
A. Govers, *13.*
L. K. van Loon, *14.*
J. F. de Ridder, *9.*
J. Detmar, *16.*
W. A. de Groot, *21.*
J. W. van der Lelij, *21.*
G. Stürm, *1.*
J. Drost, *21.*
G. E. A. Themann, *HC. Staf.*
G. W. Stroink.
P. H. Rugers, *2.*
A. C. Stadlander, *2.*
F. N. F. van der Schrieck, *2.*

Eerste luitenants.

J. E. L. Sas, *20.* 6 febr. 1911.
N. J. M. F. van Everdingen, *G.* 17 febr. 1911.
P. J. J. van der Horn van den Bos, *4 HS.* 17 maart 1911.
F. D. M. H. A. van Aelst, *KMA. Staf.* 20 mei 1911.
W. F. K. Bisschoff van Heemskerck, *J.*
H. A. M. Daalmeijer ✠, *19.*
H. Polis, *G.*
P. C. Geus, *1W.*
J. de Vries, *11.*
H. H. Thoden van Velzen, *19.* 22 mei 1911.
L. A. C. de Bock, *G.* 19 juli 1911.
J. J. Rutgers, *10.*
M. J. G. E. Lestrade, *Bij den Curs. Inf. Staf*
P. J. van den Briel, *20.*
A. W. de Koningh, *G.*
J. B. de Jongh, *J.*
A. G. Everts, *J.*
H. Voorwalt, *20.*
§ C. le Roy.
A. P. Lieuwens, *10.*
J. C. Inklaar, *14.*
W. R. Kempers, *17.*
W. A. de Bruijn, *4.*
M. F. Cayaux, *G.*
W. L. A. C. van Woerden, *Adj. J.* 19 juli 1911.
E. Snoek, *16.*
§ H. L. Warnier, 23 sept. 1911.
L. A. M. Koppert, *N. Holl. Waterl. Staf.*
M. W. L. van Alphen, *4.*
L. C. van Duuren, *22.*
J. Dwars, *G.*
J. W. Wolters, *NS.*
J. K. Lammerts, *Adj. G.*
G. Land, *8.*
H. J. Henrard, *22.*
† H. M. Weeda,
C. A. F. W. Sicherer, *7.*
F. N. M. Burman Eyck tot Zuijlichem, *J.*
J. J. Vermeulen, *J.*
E. A. Wolfson, *J.*
J. P. baron van Heeckeren van Molecaten, *Adj. J.*
J. H. Sar, *J.*
P. N. Spruyt, *11.*
† A. Poll.
T. H. Schol, *6.*
C. van der Woude, *17.*
J. W. Bos, *1.*
† H. Ludwig.
H. Wijers, *8.*

§H. P. J. de Jongh. 23 sept. 1911.
C. W. Beekman, *9.*
G. J. T. Scheltema, *J.*
H. Mijsberg, *J.*
H. G. A. Reimers, *IB.*
† A. H. N. Schregardus.
K. R. Lankenau, *19.*
A. M. M. van Baak, *13.*
J. W. M. Wius, *J.*
H. A. A. Sitsen, *11.*
N. Feenstra, *9.*
G. W. Schouten.
L. F. van den Benden.
Comm. Adm. troepen.
§Jhr. A. B. C. von Bose, 19 juli 1912.
Th. J. Reeser, *KMA. Staf.* 25 juli 1912.
J. G. J. van Loo, *4.*
J. E. Land, *IB.*
L. J. Moggenstorm, *HC. Staf.*
A. F. Borren, *7.*
F. H. Tenhaeff, *21.*
E. H. C. van Gent, *2.*
W. C J. Versteegh, *L.*
G. J. H. F. Hillinga, *15.*
C. A. van Keulen, *10.*
J. G. van der Veen, *6.*
§L. F. E. Coblijn.
J. Schuitemaker, *16.* 15 sept. 1912.
J. de Lange, *18.*
*Jhr. J. P. de Savornin Lohman, *Ord. off. van H. M. de Koningin.*
W. F. Hennink, *10.*
A. L. Schlingemann, *J.*
P. A. Bange, *12.*
H. J. Nolthenius, *G.*
§M. van Lokhorst.
††† C. Sisselaar, *16.*
J. W. Oosterveen, *9.*
N. Smit, *8.*
J. W. F. Bakhuis, *G.*
G. Bos, *5.*
C. A. H. L. Wüst, *Adj. G.* 17 sept. 1912.
I. Engers, *17.* 21 jan. 1913.
R. C. van der Garden, *G.* 1 april 1913.
G. J. M. van Weel, *J.* 24 juli 1913.
L. J. Norenburg, *13.*
P. R. F. C. de Bruijn, *2W.*
J. Mallinckrodt, *19.*
S. E. Palache, *J.*
E. H. J. Nusselder, *18.*
K. J. Evenwel, *J.*
Jhr. A. W. Snoeck, *G.*
C. Koopman, *3.*
G. Greidanus *11.* 24 juli 1913.
J. P. H. van Aalst, *4.*
B. Spruijt, *Adj. 4.* 5 sept. 1913.
F. M. J. Stuvel, *10.* 15 sept. 1913.
W. H. Snijders, *G.*
S. Veldmeijer, *5.*
J. H. Alma, *J.*
L. J. T. Wolffensperger, *Motorafd.*
§J. D. Lier.
S. O. Roosjen, *G.*
J. J. D. H. Verschoor, *G.*
F. H. Ebbink, *21.*
F. A. Kanne, *9.*
J. G. Arentz, I.
C. J. A. van der Heem, *Bij den Curs. Inf. Staf.*
F. Schouten, *19.*
W. P. Landzaat, *7.*
W. P. J. Harmsen, *18.*
H. J. Bellen, *22.*
A. R. van der Woude, *3W.*
B. Brinkman, *G.*
§A. Wilod Versprille.
H. Swart, *comm. 2e comp. HS.*
W. Gerlach, *Adj. J.*
D. H. T. Idsinga, *19.*
C. de Ruijter, *14.*
J. W. van Mansvelt, *1.*
C. P. Garjeanne, *6.*
J. F. W. Hendriksz, *13.* 1 nov. 1913.
C. A. J. Kroeze, *15.*
A. K. Steup, *L.*
H. G. van Voorthuysen, *4.*
W. G. Bender, *11.*
F. G. Triebel, *3.*
A. C. Houtman, *22.*
D. M. Nierstrasz, *7.*
J. P. van Pelt, *Bij den Curs. Inf. Staf.*
G. P. van Hecking Colenbrander, *13.*
E. Augusteijn, *6.*
A. Floor, *11.*
D. A. van Hilten, *22.*
H. P. de Heer, *18.*
J. F. A. Crefcoeur, *13.*
C. A. van Beek, *7.* 22 nov. 1913.
J. G. G. M. Hamm, *2.*
J. J. Pot, id. *10.*
P. J. Heres, *Adj. comm. 2de div.*
M. Sieburgh, *G.*
J. M. N. van der Drift, *21.*
J. F. B. Weber, *5.*
A. van Weenen, *11.* 5 dec. 1913.

F. A. J. Alofs, *17.* 5 dec. 1913.
* H. J. Phaff, *J. Ord. off. van H. M. de Koningin.*
J. P. Briët, *22.*
P. J. H. de Roos, *2.* 24 maart 1914.
H. H. B. Top, *12.*
J. K. de Visser, *J.*
§ A. Plesman, *L.* 13 mei 1914.
A. W. Claasen, *IB.*
J. G. W. Zegers, *Norm. schietschool.*
G. Schultz, *3.* 18 juni 1914.
J. C. A. Meijer, *17.*
J. de Bie, *4W.*
A. Q. H. Dijxhoorn, *8.* 27 maart 1915.
J. Koolhaas Revers, *Motorafd.* 29 juli 1915.
C. A. J. von Frijtag Drabbe, *3W.*
F. E. de Nijs Bik, *1W.*
E. S. W. E. Tiesselinck, *9.*
H. W. G. R. Dietz, *3.*
A. K. Langenhagen, *13.* 29 juli 1915.
J. P. Laging Tobias, *Adj. G.*
G. A. Smits, *1.*
M. J. van der Boon, *KMA. Staf.*
T. L. G. Boekhout, *3.* 13 sept. 1915.
A. K. Hardenberg, *22.*
J. C. Steenbeek, *16.*
A. G. C. Reijers, *2.*
L. W. Nijland, *J.*
J. D. van der Waall, *8.*
A. J. van der Blom, *15.*
W. H. de Boer, *HC. Staf.*
A. J. N. A. Piron, *Adj. G.*
W. Brok, *Adj. 16.*
H. P. Beets, *12.*
W. F. Engel, *20.*
P. Weeda, *3.*
A. van Soest, *10.*
G. A. Adriaansen, *1.*
A. Netze, *KMA.*
J. Vesseur, *18.*
W. L van der Burg, *15.*
A. B. Neujean, *G.* 18 oct. 1915.
L. A. F. Buys, *18.*
W. G. Zwolle, *16.* 20 juli 1916.
C. Reijnierse, *KMA. Staf.*
L. A. Hansma, *9.*
C. F. J. Boers, *5.*
D. P. Ravelli, *11.*
§ M. L. J. Hofstee, *L.*
J. Æ. Timmerman, *IB.*
W. F Breman, *9.*
J. J. Harts, *14.* 10 sept. 1916.
V. E. Nierstrasz, *16.* 10 sept. 1916.
P. J. Fennema, *3HS.*
J. G. W. N. Moonen, *6.*
C. Eldermans, *10.*
D. Brouwer, *21.*
J. G. M. van de Plassche, *16.*
J. H. J. Raat, *21.*
L. C. van der Schee, *Bij den Curs. Inf. Staf.*
J. F. Weijnman. *Bij de Art. Inr. Staf.*
J. W. L. Versteegh, *13.*
T. M. Houwert, *11.*
C. W. Duijne, *IB.*
N. Tibo, *Adj.-Comm. 4de div.*
G. E. Kiès, *18.*
H. A. M. E. Janssen, *G.*
C. J. Voigt, *2.*
W. J. Lambert, *10.*
J. de Roos, *14.* 29 nov. 1916.
C. T. de Bie, *MGS.* 19 juli 1917.
L. J. P. N. A. Bouwman, *22.*
B. Geleijnse, *3.*
§ G. Britt.
J. H. H. Dommers, *J.*
D. J. Oosterink, *G.*
J. P. C. van Wachem, *18.*
J. de Vries, *11.*
W. C. Roest van Limburg. *KMA. Staf.*
J. A. van Schaik, *21.*
N. J. Tielrooij, *20.*
§ P. J. B. Pieck,
C. Hoogers, *Adj. 21.*
E. A. W. Houbolt, *8.*
§ J. W. Lugt.
T. J. A. Boers, *4W.*
J. J. Vethake, *4.*
J. H. A. Wieringa, *12.*
§ J. H. E. Vertin,
J. P. Klingenspoor, *19.*
W. L. Voncken, *19.*
H. Schlimmer, *L.*
H. C. Kloppenburg, *22.*
A R. C. Bijvoet, *13.* 20 juli 1917.
W. L. Tiel, *Motorafd.* 17 sept. 1917.
W. P. A. Seijn, *6.*
G. Minderhoud, *6.*
H. van Weerden Poelman, *L.*
J. A. Claessen, *10.*
A J. M. Allard, *Adj. 6.*
L. W. de Leeuw, *19.*
J. van der Ploeg, *6.*

F. W. H. M. Hoctin Boes, *2.* 17 sept. 1917.
G. H. van der Ploeg, *8.*
J. H. van Wermeskerken, *15.*
J. J. Koopman, *2.*
W. Antheunissen, *J.*
P. C. Dekker, *4.*
E. Wolthuis. *Adj. 15.*
A. den Hertog, *KMA. Staf.* 20 juli 1918.
P. G. A. Fortanier, *6.* 28 juli 1918.
U. C. C. Noordenbos, *11.*
Jhr. J. van Suchtelen, *G.*
§J. W. Ch. van Langen.
§H. A. C. Halberstadt.
K. P. Innemee, *15.*
W. L. Bisschoff, *L.*
P. F. van Dorst, *13.*
Th. M. A. Meuwissen, *3.*
C. A. L. Bok, *Motorafd.*
W Hemmes, *20.*
W. Oudemans, *20.*
F. Raland, *21.*
F Poortman, *19.*
H C. Berghuijs, *CS. Staf.* 6 aug. 1918.
A J. J. M Lohmeijer, *7.*
A J. R. de Vos, *22.*
J J. M. de Bruijn, *11.*
J. H. P. M. Gitsels, *13.*
Y. Steenstra, *7.*
L. D Ouwerkerk, *20.*
J. J. van Moorsel, *8.*
J. Blokhuis, *HC.*
J. T. Smeets, *7.*
C. Salomonson, *7.*
W. van Wijk, *15.*
C M. van Hal, *14.*
H. C. Stennekes, *15.*
G. H. van Steijn, *15.*
J J. Lamberti, *13.*
J. J. Six Dijkstra, *Adj. 10.*
P H. Oudt, X.
J. N Breunese, *G.*
C. J. B Boekwijt, *11.*
J. Termaten, *7.* 12 juni 1919.
C. E. Chivat, *4.*
J. M. Steenbeek, *CS. Staf.*
J. H. van Riesen, *1.*
S. van der Kloet, *3.*
§Jhr. C. Sandberg,
C. M. Olifiers, *10.*
T. C. van Dierendonck, *14.*
J. E. Coers, *Adj 18.*
S. Goudstikker, *7.*
§N. H. Westerouen van Meeteren.
U. de Stoppelaar, *4W.* 12 juni 1919.
E. E. de Kanter, *Adj 12.*
G. M. J. Schaub, *11.*
§H. P. Diephuis.
P. L. van Driel, *13.*
K. C. Reeser, *20.*
W. G. A. Schoenmakers, *2.* 24 juli 1919.
§J. H. Claus.
C. Blok, *18.*
P. M. C. J. Hamer, *11.*
B. Mulder, *1.*
C. W. Ekkart, VII.
§C. Honig.
§R. B. M. Wirtz.
J. L. C. Kruijne, IX.
M. Verhoeven, *13.*
J. J. Pape, *20.*
E. P. H. Stijns, *2.*
A. W. de Ruijter van Steveninck, *11.*
J. J. van Haalen, *CS. Staf.*
W. E. Hoogenboom, *L.*
H. S. J. Kamevaar, *8.*
P. H. M. van der Weijden, *Adj. 21.*
L. A. J. van der Drift, *IB.*
J. A. W. Bor, *10.*
P. A. S. de Boer, *7.*
J. S. de Boer, *14.*
J. E. Hofman, *1.* 28 juli 1919.
J. H J. Kalt, *12.* 20 sept. 1919.
A. J. de Lange, *1.* 11 dec. 1919.
E. M. A. Suylen, *3.* 3 maart 1920.
P. Verschoor, *12.*
J. H. Bramlage, *10.*
E. E. T. Dulfer, *Motorafd.*
T. B. W. van de Vliervoet, *17.*
J. van Engelenburg, *8.*
T. van Popta, *1.*
D. T. Hendriks, *19.*
C. F. A. Milders, *10.*
§R. J. F. Ubaghs.
H. W. Lenderink, *8.*
J. Hulst, VIII.
J. Pel.
W. O. de Graaf, *3.*
C. D. Kamerling *18.*
J. Dommisse, *14.*
H. H. G. Belgraver, *22.*
§P. J. Dom.
H. L. G. Lambert, *17.*
B. P. F. van Driel, *21.*
J. H. Jager, *15.* 4 maart 1920.
W. van der Zanden, *21.* 27 sept. 1920.
L. Been, *16.* 5 oct. 1920.

J. A. A. Sitsen, *3.* 5 oct. 1920.
J. A. Geensen, *15.*
T. Hendriks, *17.*
G. W. 't Hart, *11.*
W. Bouhuijs, *Adj. 19.*
J. van Rhijn, *11.*
J. A. Bouman, *15.*
J. H. C. M. van Buitenen, *10.*
M. P. Kokje *20.*
J. H. van den Berge, *7.*
C. F. Hazenberg, *13.*
H. F. Beenhakker, *13.* 5 oct. 1920.

M. W. van Stein Callenfels, *11.*
H. A. M. Tamson, *7.*
W. B. de Jong, *16.*
J. H. Wagenvoorde, *8.*
G. Blokhuis, *10.*
A. F. Lancker, *12.*
A. J. A. Oudenampsen, *7.*
J. H. Koole, *14.*
P. C. J. Kiës, *18.*
D. J. Kwak, *8.*
N. Kriens, *13.*

Tweede-luitenants.

§ H. G. Bolk. 3 maart 1916.
M. R. de Bruijne, *10.* 25 juli 1917.
R. J. Holscher, *1.*
M. R. H. Calmeijer, *19.*
J. J. A. Keuchenius, *4.*
L. van Viersen, *22.*
G. D. I. Birnie, *5.*
A. F. Steffen, *4W.*
A. A. Benders, *4.*
J. Tuinstra, *4.*
L. M. Arnoldy, *13.*
A. W. Schot, *21.*
J. W. Westenberg, *22.*
J. L. W. Seyffardt, *5.*
A. Duitgenius, *21.*
C. J. A. van de Putte, *4.*
A. A. Schwing, *5.*
W. P. Schotman. *5.*
J. D. Hattink, *14.*
J. A. E. van der Horst, *2W.*
C. G. N. Bijl de Vroe, *6.*
W. A. M. Loomans, *2.*
W. J. K. Baaij. *5.* 25 sept. 1917.
G. Lammers, *16*
L. Dijkstra, *10.*
Jhr. P. E. van der Maesen de Sombreff, *11*
N. J. Jelgersma, *21.*
J. Agterberg *15.*
E. G. van Baarsel, *2.*
M. G. Meeuse, *7.*
P. Kramer, *Adj. 6.*
A. Tolsma, *19*
B. van der Reijden, *4W.*
J. Baurdoux, *Adj. 3.*
J. Jonkers, *17.*
B. A. Sjoerdsma, *16.*
H. W. Monsees *2*
H. J. Kronig, *7.*
W. E. Enthoven, *4.*

K. Siersema, *17.* 25 sept. 1917.
W. A. Almekinders, *2.*
J. J. van Keulen, *17.*
P. N. Maréchal, III.
J. van Wamel, *Adj. 4.*
M. A. A. Streijers, *9.*
C. Jansen, *17.*
L. M. H. Hendriksz, *6.*
E. J. van der Flier, *1.*
H. M. F. van de Pieterman, *19.*
P. Geist, *12.*
J. Boogerd, *9.*
J. G. Berghuijs, *12.*
L. W. Russer, *IB.*
J. A. M. J. de Hoog, *5.*
N. L. F. J. Grotendorst, *19.*
F. H. Zegers, *4.*
G. H. Scholten, *1.*
R. W. B. Muller, *22.*
W. Witteveen, *19.* 7 jan. 1918.
B. W. Berenschot, *22.*
W. L. M. E. van Leeuwen, *GS Staf.* 3 aug. 1918.
J. B. Lagaune, *6.*
C. A. C. Verschuuren, *17.*
J. J. Jurrissen, *18.*
P. H. van der Trappen, *5.*
R. A. van Holthoon, *18.*
A. N. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop, *16.*
J. L. Schaëfer, *16.*
C. C. Kannemans, *6.*
P. J. J. Jansen, *13.*
T. F. de Vries, *adj. 8.*
F. G. van Altena, *1.*
E. L. Venema, *18.*
P. P. C. van Rijen, *Adj. 14.*
A. C. Cambier, *8.*
J. M. A. L. Brandt, *7.*

W. C. Wensink, *4.* 12 aug. 1918.
A. J. A. van der Steen, *11.*
W. M. J. H. Bloemen, *13.*
P. H. Steenhauer, *4.*
P. J. de Broekert, *14.*
A. J. J. Adan, *13.*
N. P. G. Janssen, *7.*
C. C. F. Strijers, *8.*
J. L. H. A. Antoni, *7.*
F. H. A. van Langen, *6.*
A. C. J. van de Ven, *6.*
I. H. Bolman, *5.*
K. A. Warmenhoven, *14.*
W. G. Bakker, *16.*
A. J. de Ladhouder, *8.*
C. Walraven, *5.* 13 sept. 1918.
J. Kroon, *14.*
B. F. C. de Hosson, *19.*
P. A. van Akerlaken, *2*
H. E. A. ter Beek, *6.*
G. D. Ketting, *8.*
N. W. L. Everts, *10.*
J. H. W. Koevoets, *3.*
H. M. van Oorschot, *17.*
H. IJ. Groenewegen, *16.*
H. Slager, *12,*
W. L. J. Pothast, *15*
I. E. Leezer, *4.*
W. Langeraar, *20.*
J. F. Havekotte, *12.*
J. D. Couvée, *21.*
J. Baarschers, *5.* 15 jan. 1919.
W. J. A. Vis, *16.* 25 juli 1919.
L. C. Rietveld, *22.*
H. L. F. J. Deelen, *7.*
E. Lindeboom, *22.*
J. D. S. Paters, *3.*
P. W. de Zwart, *17.*
P. J. Bont, *18.*
H. J. Krab, *22.*
K. van der Weerd, *13.*
T. Stoltz, *9.*
C. F. Heijnen, *17.*
H. A. Boogert, *12.*
W. P. J. A. Heijmans.
Bij den Curs. inf. Staf.
J. A. J. van Horssen, *17.*
A. H. Schouten, *6.*
E. A. Brongers, *3.*
F. B. D. van de Ven, *2.*
W. K. de Feyter, *3.*
D. B. Haaitsma, *21.*
C. W. J. Bruens, *12.* 31 juli 1919.
A. F. J. Penders, *3.*
H. A. Verkuijl, *21.* 31 juli 1919.
K. F. Puffius, *1.*
J. K. van Prehn, *20.*
G. F. C. D. de Jonge, *14.*
L. J. M. Defize, *11.*
D. H. Hemmes, *12.*
Jhr. A. R. G. M. J. van den Berch van Heemstede, *17.*
K. L. J. Wouters, *22.* 16 sept. 1919.
C. J. Mens, *21.*
J. van der Werff, *12.*
C. van Andel, *13.*
E. N. Landuijt, *2.*
H. J. Hubregtse, *16.*
A. J. E. Lamberti, *13.*
M. J. L. Kortekaas, *15.*
L. W. van der Heem, *15.*
E. A. Wijdicks, *17.*
A. P. J. Berger, *2.*
J. H. Mulder, *21.*
G. C. Kerling, *5.*
J. Holtrust, *13.*
H. Heida, *18.*
J. W. R. H. Doorman, *3.*
C. W. van Meurs, *17.*
§ A. R. Frijling.
E. Visch, *1.*
C. R. Bartels, *4.* 20 nov. 1919.
W. Schuiling, *5.* 7 aug. 1920.
J. Schott, *4.*
H. Staring, *20.*
J. F. van Kervel, *14.*
F. M. Nelemans, *20.*
J. G. Sutherland, *20.*
Jhr. F. L. G. Leyssius, *22.*
H. M. G. J. Lentz, *14.*
H. J. Peletier, *12.*
L. G. de Vries, *7.* 16 sept. 1920.
H. Veluwenkamp, *5.*
G. M. Gerritsen, *22.*
J. Reinink, *20.*
J. P. A. Mekkes, *20.*
C. de Plot, *5.*
H. Kromhout, *10.*
C. F. Zijlstra, *6.*
S. Mante, *6.*
A. Rosmuller, *13.*
W. van Hinte, *4.*
J. M. H. van Aanholt, *10.*
M. C. H. Blok, *22.*
H. D. J. Ellens, *7.*
J. Havinga, *1.*
L. M. J. F. van Klaveren, *7.*
J. Dieleman, *6.*

R. van den Brink, *7* 16 sept. 1920.
H. Onderstal, *10.*
S. Bakker, *4.*

G. F. Vester, *4.* 16 sept. 1920.
A. van der Wal, *6.*
G. A. Stout, *20.*

Reserve-officieren der Infanterie.

Kolonel.

E. Luden ✠4, 21 jan. 1919.

Luitenant-kolonel.

J. H. Albrecht ✠, *20.* 17 aug. 1920.

Majoors.

D. J. van Leer, *15.* 20 jan. 1916.
A. H. de Balbian Verster, *5.*
N. van Wingen (BV4) (EL5), *7.* 1 mei 1917.

P. H. Soetens, *11.* 1 mei 1917.
H. Janssen, *18.* 1 oct. 1917.
C. A. van Fenema (Z6), *12.* 15 nov. 1917.

Kapiteins.

G. H. E. Dierkens, *G.* 18 nov. 1910.
W. N. de Koning, *7.*
J. J. Beijerman (D3), *5.* 1 april 1911.
P. A. R. C. van Linden Tol, *7.* 20 mei 1911.
L. Lens ✠ (BV5), *1.* 16 juli 1911.
** J. W. van Oorschot, 19 nov. 1912.
J. A. Huisken, *8.* 1 mei 1913.
C. J. Koch, *10* 12 juni 1913.
V. F. J. Boumeester, *21.* 1 juli 1913.
G. Teunissen, *11.* 1 sept. 1913.
G. van Tienhoven, *10.* 15 sept. 1913.
W. Kaas, *5.*
G. Voûte, *22.* 1 nov. 1913.
H. H. Hubenet, *1.* 24 maart 1914.
Jhr. E. R. van der Wijck ✠ (D3) (EH5) (GMS5) (K3) (RA3), *8.* 11 juni 1914.
F. F. M. Wirtz, *2.* 24 juni 1915.
W. Cool (RK5), *1.*
G. D. Boswijk, *8.*
Dr. F. W. Grebe, *7.*
J. H. Kauffmann, *18.*
A. C. de Neeve, *J.*
J. W. Klein ✠, *18.*
G. van der Graaf, *7.*
Dr. J. J. van den Hoek, *10.*
J. J. M. Braun, *J.*
E. Hottinga, *5.*
J. F. H. Duvergé, *16.*
J. Boelen, *16.*
J. Barbas, *G.*
Dr. M. van Haaften, *8.*
C. van den Nieuwenhuizen, *20.*
C. G. Kamerling, *9.*
I. Jacobsen, *17.*
D. H. Schilling, *8.*

J. T. H. Batta, *13.* 24 juni 1915.
P. A. Fuijt, *5.* 4 jan. 1916.
F. B. M. B. Schiphorst, *18.* 1 april 1916.
J. H. P. Janssen, *14.* 7 april 1916.
B. E. Spanjaard, *17.*
G. W. E. de Quay, *6.*
D. J. Wiersma, *12.*
H. van Loghem, *4.*
W. van Rede, *6.*
W. Donkersloot, *22.*
E. C. A. Lazonder, *3.*
Jhr. A. F. J. H. Wittert van Hoogland (D3) (NA3*a*) (OM), *J.* 4 mei 1916.
H. Schürmann, *22.* 30 dec. 1916.
J. W. Holsbergen, *1.*
L. de Ruijter, *12.*
M. A. E. Seeuwen, *5.*
J. C. van Houten, *7.*
J. A. J. Lam, *7.*
Mr. J. Dijckmeester, *G.*
Dr. J. de Jong, *12.*
Dr. G. J. de Groot, *18.*
G. H. Mooy, *17.*
J. J. Adrian, *20.* 1 oct. 1917.
G. van Walbeek, *21.*
H. W. Holsteyn, *11.*
J. M. Kroll, *13.*
G. E. Lambert, *17.*
G. R. Ebens, *21.*
A. A. van Heerde, *3.*
C. D. C. Appeldoorn, *15.*
J. H. A. J. Daniëls, *11.*
J. W. Buurman, *11.*
H. C. A. Sickesz, *7.*
L. J. E. Asselbergs, *3.*
J. H. A. Modderman, *12.*

Dr. J. J. F. Steyling, *4.* 1 oct. 1917.
M. Bles, *17.*
J. Bergmans, *2.*
G. H. A. Habets, *13.*
J. M. Kolff, *6.*
J. M. Sweep, *15.*
W. P. Nijland, *13.*
H. F. C. Bos, *7.*
L. F. Apol, *7.* 15 nov. 1917.
P. H. Zaalberg, *9.* 1 febr. 1918.
W. G. Blöte, *16.*
A. M. de Klerk, *6.*
D. van der Zee, *10.*
C. Gerber, *21.*
G. J. Hartgers, *2.*
W. F. H. van Barrelo, *3.*
Mr. O. J. Cluysenaer, *9.*
J. A. Ladage, *20.*
Mr. W. A. C. van Dam, *20.*
J. P. Boots, *13.*
J. P. Loeffen, *4.* 1 febr. 1918.
Mr. dr. G. W. J. Brains (IK5), *3.*
P. J. Hamelberg, *17.*
M. Hillenius, *15.*
A. P. de Ruiter, *7.* 16 maart 1918.
J. Andriessen, *9.* 1 aug. 1918.
J. G. Imhof, *20.*
J. Withaar, *21.*
Jhr. I. L. van den Berch van Heemstede, *15.*
C. Keg, *7.*
C. T. F. Oetgens van Waveren Pancras Clifford, *10.*
H. Eskes, *20.*
C. F. M. Duizings, *15.*
G. W. Graafhuis, *12.*
D. Baggelaar, *14.*
J. Eggens, *9.*
J. P. Bolten, *2.* 7 oct. 1919.

Eerste-luitenants.

J. W. C. Ort, *5.* 9 febr. 1907.
J. Severijn, *17.* 11 nov. 1908.
H. P. Salomons, *18.* 1 febr. 1909.
P. J. F. Ophof, *12.* 30 dec. 1909.
J. D. E. van den Heuvel, *6.* 31 oct. 1910.
C. M. J. Sprengers, *6.*
J. A. L. Doyer, *7.*
J. Smit, *J.*
C. A. Lettinck, *20.*
J. Moorman, *G.*
A. van Kalken, *6.*
J. J. M. Pierrot, *20.*
J. C. J. W. Hermans, *G.* 7 febr. 1911.
A. J. Witmans, *4.*
† J. H. C. van Eijk van Voorthuysen. 23 sept. 1911.
B. van der Sloot, *21.* 18 oct. 1911.
J. P. A. Vermeulen, *7.*
L. A. G. Hakbijl, *8.*
M. A. A. Steijns, *2.*
W. A. Groenendijk, *22.* 20 juni 1912.
W. E. M. Heuperman, *22.*
G. Knoth, *20.* 12 dec. 1912.
J. Teixeira de Mattos, *18.*
E. P. Weber, *G.*
J. J. S. M. Pieters, *13.*
P. Jüdell, *Motorafd.*
G. H. Bouscholte, *G.*
P. H. Goedhart, *G.*
J. de Kruijff, *6.*
W. Meijneken, *J.*
J. H. Ter Bals, *8.*
J. Ente, *3.* 12 dec. 1912.
W. P. van Stockum, *J.* 25 juni 1913.
J. H. Janssen, *1.* 19 juli 1913.
F. A. J. baron van Hövell tot Westervlier en Weezeveld, *17.* 1 nov. 1913.
G. Stel, *1.*
A. J. L. Juten, *3.*
W. A. A. M. Daniëls, *11.*
L. Ypma, *21.*
H. P. Meijer, *1.*
B. G. Meijerman, *19.*
J. M. H. Klardie, *17.*
L. C. van den Steen van Ommeren, *16.*
H. J. Viel, *7.*
Dr. E. van Slogteren, *12.*
J. C. Meuser, *G.*
I. Zurel, *7.*
† B. H. Gronewold.
J. H. van der Meer, *4.*
Mr. A. J. Fock, *17.*
C. H. D. Beckmann, *11.*
J. C. J. J. M. Raymakers, *11.*
Mr. K. J. van Nieukerken, *G.*
M. Dutilh, *G.*
P. J. Stigter, *J.*
G. J. Brand, *J.*
M. Spetter, *J.*
A. Peperzak, *22.*
J. Pannekoek, *20.*
J. J. Koopmans, *14.*

† J. D. J. de Rouw. 1 nov. 1913.
G. Witkamp, *15.*
W. B. Kuntzel, *12.*
W. E. de Mol *8.*
A. J. J. M. van der Korput, *J.* 13 mei 1914.
U. van der Zee, *20.*
R. J. F. van Zeben, *8.*
R. Th. Elshof, *18.*
A. A. Schilleman, *11.*
C. A. Müller, *J.*
D. van Mullem, *15.*
A. W. Tapper, *14.*
F. Helder, *19.*
P. A. Kouwenhoven, *9.*
H. G. A. Götz, *10.*
W. J. Gerber, *10.*
D. M. Bolkestein, *J.*
D. Jansen, *G.*
Mr. dr. L. Carsten, *G.*
P. L. Kengen, *13.*
Th. J. Post, *13.*
H. K. Versteeg, *G.*
J. van den Honert, *18.*
M. Oosters, *G.*
G. M. Engelbregt, *17.*
M. R. Brouwer, *12.*
K. J. Boeijinga, *14.*
J. M. Zanino, *3.*
H. J. van Gruting, *3.*
H. A. van der Steenstraten, *2.*
J. van der Bunt, *7.*
C. C. Bijleveld, *16.*
F. W. H. W. Schotsman, *8.*
H. H. J. Ruyten, *15.*
J. B. van Apeldoorn, *19.*
J. H. Ronhaar, *18.*
† L. J. Ragay.
H. W. Polman, *18.*
E. Eisma *6,* 18 juni 1914.
P. H. R. Huijnen *6.* 16 juli 1914.
F. M. Vonk, *J.* 12 nov. 1914.
J. Brevet, *6.* 20 febr. 1915.
B. J. de Jongh, *15.*
D. J A. Piepers, *9.* 13 sept. 1915.
W. A. van Dalfsen, *5.* 5 dec. 1915.
F. M. J. Goossens, *3.*
H. M. J. Rugers, *2.*
B. F. Peeters, *J.*
P. G. J. van der Schrieck, *6.*
J. C. Thonus, *4.*
W. F. Dekker, *J.*
J. G. Hagens, *19.*
H. Thijs, *16.*

F. C. de Graaff, *10.* 5 dec. 1915.
Mr. M. H. de Boer, *4.*
Mr. M. W Ouwerkerk, *4.*
Mr. G. H. Lambert, *4.*
A. H. Goldberg, *4.*
W. H. van Helsdingen, *4.*
G. J. E. M. Melis, *6.*
B. G. A. Smeets, *8.*
P. J. M. H. Boots, *22.*
J. H Quicken, *22.*
K. F. Creutzberg, *8.*
P. Boelmans ter Spill, *G.*
D. Hubbeling, *12.*
Mr. P. H. Stuurman, *7.*
F. A. W. M. Desain, *18.*
R. H. Bloembergen, *G.*
E. E. de Froe, *7.*
H. J. P. van Hest, *J.*
G. A. Boutelje, *12.*
A. Roorda, *1.*
C. G. Knol, *19.*
S. M. Hijmans, *J.*
J. Maissan, *2.*
C. A. Versteege, *8.*
W. F. G. Stein, *G.*
W. F. Stoltenhoff, *11.*
J. H. Peeters, *22.*
J. M. J. H Lucas, *22.*
E. M. H. Houbolt, *11.*
G. S. de Clercq, *10.*
J. J. C. Staal, *2.*
E. Hofman, *19.*
C. A. Zoutzeling, *18.*
G. van Dijk, *18.*
W. Speijer, *7.*
C. J. Koster, *7.*
† H. W. Stehouwer.
J. T. Janse, *6.*
F. Pot, *G.*
† J. L. van Heusden.
† J. van Eenennaam.
J. E. Stroeve, *7.*
J. C. C. de Kuijper, *G.*
A van Wijnen, *8.*
T. J. Visser, *20.*
H. C. Lucardie, *J.*
D. Abma, *19.*
M. C. Boas, *15.*
J. N. van Geelen, *J.*
J. L te Winkel, *20.*
O. Bakker, *19.*
A. Bon, *18.*
C. J. M. Somers, *3.*
C. Wissekerke, *14.*

G. A. van Rede, *17.* 5 dec. 1915.
J. W. van Ommering, *4.*
M. Bennekers, *19.*
C. F. Overhoff, *7.*
N. J. Weeldenburg, *15.*
J. W. H. Adèr, *G.*
J. F. L. Bruijn, *J.*
F. A. Alberts, *11.*
G. E. Vreeman, *19.* 2 mei 1916.
L. K. Koster, *18.* 19 juni 1916.
†W. M. Nieuwenhuysen.
L. J. Poelman, *18.*
F. J. Goedhart, *8.*
J. van der Knaap, *J.*
J. W. Verloop, *5.*
Dr. Z. P. Polak, *18.*
A. M. J. F. Michels, *18.*
H. de Jong, *Motorafd.*
A. A. Holst, *15.*
Jhr. T. W. M. Grotenhuis van Onstein, *J.*
G. A. Mallinckrodt, *8.* 20 juli 1916.
R. C. van der Nagel.
A. A. H. Oudshoorn, *15.* 24 juli 1916.
D. van El, *22.* 10 sept. 1916.
J. S. J. van Haagen, *1.*
A. J. K. Jacobs, *1.*
J. B. E. van Meir, *6.*
Mr. L. G. Tijs, *19.* 1 dec. 1916.
C. E. A. Duport, *18.*
E. Smedes, *20.*
J. G. H. Bongers, *19.*
B. Palsma, *9.*
J. A. Werson, *5.*
C. W. A. de Jongh, *G.*
C. Krijn, *15.*
F. G. J. Mulder, *19.*
† J. H. Ording.
J. W. Hoving, *19.*
A. C. Sandkuyl, *20.*
C. M. B. Kamp, *6.*
J. A. Tegelaar, *12.*
L. Pieters, *13.*
J. J. Valkenburg, *15.*
J. Kortlandt, *20.*
J. J. W. Sindorff, *2.*
J. W. Merkestein, *20.*
J. Kroondijk, *9.*
G. Bosma, *9.*
Mr. G. C. B. van der Feen de Lille, *4.*
C. de Bruijn, *15.*
C. Steensma, *15.*
M. ten Kate, *8.*
A. G. Cool, *1.* 1 dec. 1916.
Z. T. Fetter, *J.*
M. Rijksen, *12.*
Jhr. mr. D. P. M. Graswinkel, *G.*
K. A. M. Edelkoort, *G.*
L. B. van Oeveren, *G.*
W. A. Moerel, *J.*
J. van Dijk, *G.*
J. van Dorssen, *9.*
H. Schotman, *5.*
J. L. Bouma, *20*
J. J. van den Heuvel tot Beichlingen, gezegd Bartolotti Rijnders, *1.*
H. P. M. Hendrikse, *14.*
G. A. Tuyl Schuitemaker, *J.*
† F. W. Dormaar.
H. Cohen de Boer, *18.*
J. H. Nuyt, *2.*
A. C. M. van Dolder, *15.*
E. B. H. M. Hoctin Boes, *6.*
Mr. W. J. Hofdijk, *G.*
P. P. J. van Deurzen, *10.*
S. Hijlkema, *8.*
F. W. M. H. van Rijckevorsel, *17.*
D. Lenderink, *19.*
C. M. Bogert, *4.*
H. Scheltema, *7.*
Jhr. J. H. von Schmidt auf Altenstadt, *5.*
C. A. T. Lückmann, *20.*
F. L. Visser, *15.*
G. C. van Doorn, *16.*
H. Jans, *19.*
G. L. van Vugt, *J.*
R. Alers, *15.*
J. Berman, *J.*
J. Carels, *7.*
L. Wrede, *20.*
F. H. Görlitz, *15.*
J. W. Fafié, *G.*
W. Zeeuw, *15.*
J. A. de Wijn, *8.*
A. A. W. Bijlsma, *7.*
H. Andriesse, *12.*
A. C. Schoor, *J.*
J. A. Hoedeman, *18.*
J. 's Jongers, *20.*
C. Blanken, *15.*
M. G. H. Linssen, *2.*
M. J. J. Houthuis, *20.*
W. F. K. Verhoeff, *J.*
W. C. Bonebakker, *18.* 21 dec. 1916.
M. J. van den Brink, *12.* 25 jan. 1917.

E. de Roy, *18*. 26 maart 1917.
A J. K Buytelaar, *G*. 2 mei 1917.
A. J. Job, *18*.
F. A. Mees, *G*. 18 juni 1917.
H. J. S. Holman, *18*.
A. de Jongh, *G*.
G. Heij, *22*.
J. Bonder, *1*.
† J. H. Antink.
R. Veendorp, *8*.
W. Rigter, *19*.
N. L. M. Tilman, *17*.
C. Th. I. A. M. Rikkers, *18*.
P. A. van der Harst, *18*.
C. J. van der Oord, *21*.
B. Buma, *9*.
Dr. J. P. M. L. de Vries, *8*.
A. B. J. Prakken, *7*.
W. J. J. M. Peek, *Motorafd*.
H. J. M. Bordewijk, *G*.
B. L. M. C Perquin, *15*. 19 juli 1917.
H. P. Teutelink, *22*.
W. van der Ent, *20*.
† H. C. M. Stokkermans, 1 dec. 1917.
J. H. F. M. de Hoog, *G*.
G. H. Mulder, *20*.
† F. J. H. Sormani.
W. Deen, *6*.
P. Vorster, *6*.
J. Frima, *12*.
O. A. Bouma, *14*.
A. Verhoeff, *G*.
G. E. Mathon, *J*.
W. H. Bitter, *19*.
J. J. Fanoy, *14*.
G. J. van Dam, *J*.
J. H. Sanders, *15*.
R. Drost, *J*.
A. L. M. van der Lande, *19*.
H. Walch, *19*.
E. C. F. ten Haaf, *G*.
Mr. dr. F. M. baron van Asbeck, *2*.
A. A. Wolhoff, *12*.
J. J. Hens, *G*.
T. van der Sluis, *8*.
E. H. de Roo, *15*.
N. J. van Veen, *Motorafd*.
P. C. Tolk, *15*.
J. G. van der Corput, *15*.
C. L. M. Ingen Housz, *6*.
H. C. M. Marijnen, *6*.
W. van Haselen, *5*.
Mr. H. W. de Vink, *4*.
J. C. van den Bosch, *16*.

H. J. Tromp, *11*. 1 dec. 1917.
E. J. Nieuwenhuis, *19*.
M. J. Smit, *3*.
W. Anker, *14*.
J. Erasmus, *14*.
D. J. F. M. Sprock, *9*.
P. J. Koppenol, *9*.
H. P. Verbeek, *J*.
C. H. P. Bosma, *18*.
J. Penters, *7*.
Mr. C. J. de Vriese, *J*.
P. G. A. de Gaaij, *J*.
W. Fortuin, *J*.
A. Hols, *J*.
A. Siebelink, *22*.
H. Mulder, *22*.
G. Hoeneveld, *11*.
G. J. J. Schönberger, *11*.
B. Smid, *9*.
W. H. P Smit, *J*.
H. W. Renkema, *20*.
A. A Weenink, *16*.
L. Leopold, *G*.
J. Mutters, *G*.
† C. Larrewijn.
F. J. Beernink, *5*.
F. A. de Wit, *6*.
H. A. Schreuder, *7*.
F. P. Mesu, *14*.
J. van Maanen, *8*.
J. Wisselink, *8*.
A. H. Kers, *19*.
W. C. Dekker, *14*.
A. Bos, *20*.
H. Blom, *15*.
W. Dekker, *J*.
P. Kamminga, *12*.
A. P. Dekker, *15*.
G. Prins, *J*.
S. Wijmenga, *9*.
H. A. C. Pommée, *7*.
W. J. Sleddering, *8*.
L. Kleiboer, *19*.
K. Schelling, *J*.
G. Jansen, *8*.
J. Kruithosch, *19*.
J. G. H. Mestrum, *2*.
A. J. de Bas, *7*.
C. P. van Dillen, *18*.
G. J. Doornink, *19*.
A. L. W Peutz, *19*.
G. C. Bos, *7*.
C. B. van Nes, *10*.
A. J. de Bruijn, *G*.

†E. W. Roth. 1 dec. 1917.
J. Denijs, *20.*
T. A. van Benthem, *5.*
G. J. H. Pelt, *2.*
M. C. A. Oonincx, *6.*
J. R. de Hondt, *14.*
J. A. Klaren, *8.*
M. C. Hack, *14.*
H. van den Nieuwenhuizen, *J.*
H. Giesen, *7.*
A. M. J. M. Standaert, *11.*
J. J. G. Boon, *12.*
Jhr. R. C. van Cammingha, *J.*
A. Verweij, *10.*
F. Nuijs, *18.*
J. Geense, *14.*
E. L. M. J. Vogels, *G.*
L. Beek, *18.*
M. Peddemors, *12.*
J. W. Hamers, *J.*
C. M. F. van Rossum, *G.*
F. J. Goosmann, *7.*
L. J. F. van Beurden, *7.*
J. J. T. Marcus, *18.*
P. J. W. van Malsen, *7.*
P. J. H. A. Bergstein, *2.*
H. J. Wessels, *19.* 12 dec. 1917.
J. W. Arnout, *5.* 25 jan. 1918.
H. C. Afman, *12.* 2 febr. 1918.
H. J. Visser, *12.*
W. den Boer, *15.* 17 juni 1918.
K. Bijlsma, *9.*
J. A. van der Stok, *G.*
M. C. J. van Dijk, *22.*
M. H. G. Nijssen, *13.*
J. T. Boekholt, *20.*
C. E. M. Deschrevel, *11.*
J. J. A. Smedes, *20.*
W. E. H. Janssen, *22.*
A. F. H. Jansen, *22.*
B. H. H. Klene, *18.*
A. H. Sluyter, *8.*
J. H. de Boer, *8.*
E. Brinkman, *G.*
J. Appels, *7.*
Jhr. mr. P. O. H. Gevaerts, *11.*
J. P. F. Huese, *6.*
P. Th. Posthumus Meyjes, *7.*
J. A. A. M. Gerritse, *17.*
C. J. J. Vintges, *J.*
N. E. Fockens, *G.*
A. H. Colijn, *G.*
J. W. de Koster, *18.*
H. J. Belleman, *21.*
J. N. Valkhoff, *9.* 17 juni 1918.
W. L. Koster, *6.* 19 juli 1918.
W. O. J. Böttger, *18.* 7 nov. 1918
J. P. J. M. van Besouw, *17.*
W. J. Kamphuis, *19.*
A. W. van Doorn, *11.*
S. W. Moolenaar, *1.*
A. H. H. Bocken, *13.*
L. G. M. H. Goossens, *2.*
T. M. P H. Janssen, *14.*
J. D. J. A. van den Heuvel, *6.*
H Bosma, *9.*
W. G. Koster, *20.*
F. G. B. van Opbergen, *2.*
F. C. J. M. van Heugten, *2.*
J. H. Aleva, *4.*
G. Kalff, *4.*
A. Vis, *20.*
W. H. Buckert, *G.*
S. Mozes, *12*
J. C. F. Scheevelenbos, *G.*
C. F. J. Gelens, *20*
T Rienstra, *9.*
T. J. C. Gerritsen, *J.*
S. G. Rozier, *J*
C. J. Duytsch, *8.*
C. Hess, *J.*
J. G. M. Schutgens, *13.*
N. M. van de Kasteele, *G.*
A. Bronwasser, *15.*
E. G. C. Gieskes, *5.*
B. J. Tjerks, *18.*
J. W. de Boer, *J*
A. Cohen Stuart, *J.*
J. N. B. Simonis, *G.*
S. R. P. R. Steltman, *7.*
D. H. Meijnen, *4.*
H Weyl, *G.*
J. Klaverstijn, *16.*
F. E. Jansen, *15.*
W. Koogje, *G.*
J. C. Morks, *G.*
C. M. Janssen, *Motorafd.*
A. Zwarts, *8.*
K. H. van Dijk, *20.*
S. Bromberg, *18.*
M. I. Polak, *J.*
F. L. Rutgers, *7.*
A. H. Mulder, *22.*
J. J. A. S. van Alphen, *6.*
J. Maris, *Motorafd.*
T. A. M. F. van Mierlo, *6.*
P. A. G. Asselbergs, *6.*
R. Voorhoeve, *6.*

. Verhoef, *16.* 7 nov. 1918.
ke, *J.*
eb, *G.*
n der Minne, *J.*
vens, *20.*
W. de Jong, *20.*
Boer, *G.*
Verkleij, *16.*
de Vries, *G.*
Hins, *4.*
Greup, *12.*
au Bon.
de Wolf, *14.*
. M. Weenink, *18.*
Dirksen, *20.*
N. Noë, *G.*
Lansberg, *15.*
Tresfon, *J*
Stutterheim, *G.*
.ersteker, *22.*
. D. Cramer, *8.*
van der Vlugt, *4.*
J. M. Cuijpers, *13.*
S. Leistikow, *G.*
Aerden, *3.*
Hannema, *G.*
A. J. van Gastel, *6.*
père, *10.*
M. van der Drift, *11.*
edema, *9.*
Tobi, *7.*
. Groenendijk, *15.*
itsema, *10.*
Bolstier, *15.*
ak, *15.*
. van Bork, *15.*
oi, *7.*
ip, *18.*
. A. M. Paijmans, *6.*
n der Roest, *7.*
A. Mey, *17.*
van Breda Kolff, *15.*
Stumpff, *7.*
n der Velden, *18.*
hipper, *15.*
th, *15.*
y, *18.*
. C. Dijs, *J.*
enee, *5.*
. F. Rommel, *14.*
Lichtendahl, *19.*
P. M. Kuijpers, *11.*
cobs, *8.*
Stofberg, *14.*

J. de Ruiter, *1.* 7 nov. 1918.
N. W. Spaarkogel, *5.*
W H. van Ulsen, *19.*
G. L. Wijsman, *10.*
J. Dolleman *19.*
T. K. de Boer, *8.*
G. Tanis, *3.*
W. T K. van Spanje, *10.*
P. Dekker, *20.*
M. B. B. Nieuwkerk, *7.*
H. S Roosje, *15.*
A. Heblij, *15.*
K. Vaartjes, *12.*
C. van Leeuwen van Duivenbode, *G.*
H. J. Geldof, *5.*
J. J. B. Polée, *12*
H. Ketelaar, *1.*
J. van der Vegt, *16.*
O. K. Bartels, *G.*
M. I. Hollebrand, *15.*
J. Woltman, *G.*
J. F. J. Gemke, *7.*
J. E. P. Lindeman, *15.*
J. E. Lioni, *7.*
K. Bosch, *5.*
J. G Ebeling Koning, *19.*
W. Brandsma, *10.*
M J. Goossens, *11.*
J. A de Boer, *4.*
A. W. K. J. Hondius, *15.*
L Germeraad, *10.*
A. A. Schaberg, *4.*
T. J. F. Zey, *J.*
G. Huijsse, *14.*
C. J Rethmeier, *19.*
H. de Leede, *G.*
Ch L H. Truijen, *2.*
E. A. Hilhorst, *8.*
M. G H. van Raan, *19.*
W. F. Noordberg, *10.*
J. van den Berg, *8.*
J F. Sieben, *11.*
A de Wit, *16.*
A. L. A. van den Berg, *2.*
A. A. Parmentier, *4.*
L. A. Koene, *6.*
B. Pieron, *7.*
J. H. van der Woerd, *18*
W. H. Hudig, *Motorafd.*
E. B. W. Schuitema, *J.*
F. J. L. Stregels, *6.* 8 nov. 1918.
G. H. Hillebrand, *15.* 15 nov. 1918.
M. D. Bremmer, *G.* 22 nov 1918.
M. J. F. Meiners, *4.* 25 nov. 1918.

C. Mostert, *12.* 30 nov. 1918.
L. W. Heil, *Motorafd.* 10 dec. 1918.
J. de Boer, *9.* 16 dec. 1918.
D. Bierma, *9.*
A. C. Kamerman, *11.* 29 dec. 1918.
F. D. Vliegenthart, *G.*
L. A. Versprille, *14.* 9 jan. 1919.
J. J. M. Beck, *J.* 21 jan. 1919.
B. Sluimers, *10.* 22 jan. 1919
A. J. Prinsen, *10.* 24 jan. 1919.
P. M. Braun, *7.*
P. P. A. Dresen, *13.* 29 jan. 1919.
J. Jansen, *20.* 5 febr. 1919.
W. J. Müüse, *16.*
S. Roelofsen, *16.*
J. J. Tulleken, *16.*
J. van Hoeij Smith, *6.* 8 febr. 1919.
†K. Stoker. 11 febr. 1919.
F. Allema, *9.* 15 febr. 1919.
H. Saaltink, *8.* 17 febr. 1919.
J. P. Scholtens, *14.* 18 febr. 1919.
J. W. Postma, *16.* 20 febr. 1919.
C. van Zuilen, *4.* 27 febr. 1919.
R. J. Donker, *1.*
C. Bennekers, *12.* 5 maart 1919.
L. A. M. Pelgrom von Motz, *8.*
V. P. T. van der Kolk, *18.* 25 maart 1919.
A. C. J. Kouwenberg, *J.*
A. H. J. Schetters, *13.*
W. van Gemeren, *L.*
T. IJ. Hiemstra, *2.* 27 maart 1919.
E. H. Huizinga, *12.*
D. J. van Rijsewijk, *8.* 1 april 1919.
J. H. W. Eussen, *11.* 3 april 1919.
F. J. A. Gemmeke, *13.*
J. J. M. F. Sijmons, *13.*
P. W. Baas, *12.* 13 april 1919.
J. de Melker, *6.* 18 april 1919.
A. Hartman, *G.* 24 april 1919.
L. C. J. Kruijne, *15.* 1 mei 1919.
†H. C. Feenstra, 6 mei 1919.
†K. Supheert. 31 mei 1919.
C. Schortemeijer, *15.*
†Jhr. S. H. H. Nahuys,
F. van Beek, *G.* 19 juni 1919.
W. A. Faure, *10.* 28 juni 1919.
J. H. Maat, *16.* 5 juli 1919.
J. M. Muller, *18.*
J. Poetsma, *1.*
W. van der Heijden, *16.*
F. J. Wouda, *21.* 10 juli 1919.
J. Schol, *21.*
J. G. Grobben, *22.*
J. P. A. van Scherpenberg, *3.*
C. R. Dekker, *10.* 10 juli 191
G. H. Bak, *2.*
Jhr. G. C. Six, *21.*
G. J. B. Bremer, *2*
N. F. Epkema, *3.*
C. E. de Boer, *10.*
C. H. Boer, *19.* 24 juli 191
J. H. Eussen, *15.*
M. R. Bartelds, *22.*
M. A. J. H. Kruytzer, *13.* 9 aug. 191
J. H. Stalfoort, *17.*
G. Kruys, *7.*
A. van Zoelen, *1.*
T. te Velde, *4.*
H. G. Hootsen, *20.*
A. G. J. van Ingen, *18.*
E. G. Tobi, *2.*
J. J. Temminck, *3.*
W. van 't Hoog, *17.*
G. van der Held, *21.*
J. H. Jonas, *22.*
W. R. Smits, *21.*
J. H. B. Kernkamp, *21.*
G. H. C. Hart, *3.*
M. J. Bos, *21.*
Dr. A. A. J. Dirven, *17.*
H. van den Bok, *3.*
W. P. J. van Oirschot, *3.*
†A. J. C. Nugteren.
G. A. ten Hoopen, *3.*
A. H. B. van Riemsdijk, *17.*
A. J. Ilcken, *3.*
E. H. Schippers, *3.*
D. C. van der Waal, *21.*
J. Siebenga, *22.*
P. J. L. van Hemert, *J.*
H. R. Hoetink, *J.*
R. B. de Boer, *22.*
A. Bouwers, *3.*
F. J. Hoebink, *J.*
J. W. de Groot, *21.*
J. C. Versluys, *3.*
C. Maathuis, *1.*
H. J. J. M. Lips, *3.*
A. L. A. van Drimmelen, *22.*
H. van Hoorn, *2.*
E. R. Peters, *3.*
J. Anema, *2.*
J. H. van der Bend, *22.*
J. Schol, *21.*
J. Valk, *21.*
F. C. W. Koker, *21.*
A. P. Bliek, *14.* 28 sept. 191
J. T. H. Smeets, *13.*

Vliet, *22.* 28 sept. 1919. "
ın Leeuwen, *J.*
len Dorpe, *20.*
ıuijzen van Zanten, *10.*
Quack, *22.*
ıar, *J.*
er, *1.*
n der Laan, *1.*
eijer, *11.*
ckeringh, *21.*
ıstra, *13.*
eukelmen, *10.*
ılthuizen, *G.*
Elkhuijzen, *5.*
oon, *5.*
s, *2.*
erveen, *G*
. Jansen, *16.*
ıan, *5.*
ldendorp, *12.*
1.
. Camps, *11.*
. Linders, *17.*
Blankers, *3.*
Dik, *22.*
eek Henkemans, *10.*
ı Groningen, *3.*
kema, *16.*
ler Vegt, *J.*
es, *J.*
ıa, *12.*
, *22.*
Gimbrère, *2.* 4 oct 1919.
jke, *21.*
weler, *13.*
'singa, *7*
orrenboom, *22.*
der Laaken, *1.*
oom, *21* 12 oct. 1919.
nijn, *2.* 30 oct. 1919.
nijn, *2.*
ster, *1*
Ribbens, *2.*
ıga, *22.*
Parrée, *16.*
Raadt, *10.*
evenhooven, *12.*
oelman, *22.*
Tieleman, *15.*
Leith, *13*
Quist, *16*
ixhoven, *G.*
rekmann, *J.*
Mees, *Motorafd.*

W. J. J. Hosang, *G.* 30 oct. 1919.
S. M. Noach, *2.*
H. W. A. A. Martens, *Motorafd.*
D. den Hartogh, *6.* 13 nov. 1919.
†F. H. A. Claessen.
† C. W. Catsman. 22 nov. 1919.
J. W. IJdo, *4.* 27 nov. 1919.
N. C. J. Drost, *8.* 28 nov. 1919.
J. N. Hakkert, *J.* 8 jan. 1920.
E. R. Spaak, *12.*
E. J. A. Meijerink, *8.*
W. A. de Keulenaar, *15.*
H. P. C. M. de Wit Wijnen, *G.*
L. L. Hüpscher, *3.*
H. Nijk, *14.*
T. J. van Stockum, *G.*
A. J. Kleijkamp, *22.*
L. H. P. Hockers, *16.*
O. P. van der Klei, *G.*
W. H. Risseeuw, *2.*
C. J. Kruijs Voorberge, *14.*
G. de Rooij, *17.*
A. A. Meulendijk, *17.*
J. M. van der Stam, *13.*
J. A. de Priester, *12.*
J. G. Schilthuis, *11.*
H. H. Buzeman, *12.*
J. P. J. van Ewijk, *11.*
G. J. van Zanten Jut, *G.*
K. Leendertz, *J.*
M. W. J. Coenders, *11.*
F. A. Klein, *Motorafd.*
N. Kruijt, *3.*
W. de Groot, *13.*
W. L. H. van Harrevelt, *17.*
H. J. Pick, *11.*
D. N. P. Hocke, *22.*
L. Eskes, *22.*
J. T. Joosting, *1.*
J. W. Koning, *5.*
† L. Spier.
C. Moerman, *11.*
C. Schröder, *11.*
H. Ypma, *1.*
W. Visser, *16.*
T. van Deursen, *3.*
C. J. Vergeer, *J.*
G. W. M. Bazendijk, *12.*
C. Mars, *21.*
J. L. J. Clercx, *13.*
T. K. Huizinga, *12.*
H. L. J. Vinke, *21.*
J. D. Zimmerman, *19.*

A. J. Uniken van der Tuuk, *1.* 8 jan. 1920.
E. Meindersma, *12.*
D. R. Brouwer, *12.*
D. A. van Vuuren, *10.*
R. van Santen, *5.*
A. L. M. van Berckel, *11.*
K. van Haeringen, *22.*
J. J. Hofman, *5.*
R. Heida, *G.*
H. Noordhof, *J.*
A. Loeff, *11.*
† H. H. Brouwer.
J. Bouwer, *9.*
J. F. Cambier, *11.*
J. H. Scheurer, *19.*
J. C. Wartena, *1.*
P. J. van Bommel, *10.*
R. J. Loots, *21.* 31 jan. 1920.
W. M. A. Rank, *21.*
H. E. Waalkens, *12.*
K. A. Schäffer, *17.*
J. H. N. van der Burg, *9.*
E. A. Voorneman, *J.*
T. H. F. Kok, *J.*
J. Aarnoutse, *17.*
H. F. van Meer, *9.*
J. A. Vaillant, *G.*
J. C. van der Molen, *21.*
A. T. F. Kapinga, *18.*
S. W. A. M. de Groot, *3.*
P. van der Linden, *16.*
H. H. de Boer, *1.*
T. M. Luypen, *3.*
G. A. H. Geeraerdts, *2.*
A. van Ek, *17.*
D. Pont, *5.*
W. H. Takes, *21.*
H. H. Ament, *2.*
P. Sneeuw, *21.*
T. Wemmers, *G.*
K. Soutendijk, *L.*
W. Huysman, *16.*
J. A. Slot, *14.*
A. Benders, *14.*
C. M. Touw, *3.*
J. P. C. Danner, *21.*
C. J. van Spall, *Motorafd.*
H. W. B. M. Brans, *2.*
A. G. Sprey, *4.*
W. Mantel, *10.*
M. D. T. Vis, *G.*
J. Tulp, *22.*
J. Dekker, *14.*
V. J. Koningsberger, *16.* 31 jan. 192
N. T. van der Stok, *L.*
B. W. Berenschot, *19.*
L. T. C. van der Klugt, *J.*
G. J. A. Heino, *21.*
J. Kampstra, *19.*
C. H. H. Jelinger, *13.*
E. A. Mennega, *11.*
H. G. A. J. Rensenbrink, *14.*
J. A. M. Pijnenburg, *17.*
H. Wetselaar, *17.*
P. J. W. van Straalen, *19.*
C. H. van Dijk, *12.*
W. M. H. Sänger, *10.*
L. Kliphuis, *1.*
M. J. H. Dautzenberg, *13.*
P. van Outeren, *G.*
A. Bruins, *G.*
J. A. Dekker, *11.*
P. C. Brunting, *19.*
W. B. I. Hofman, *3.*
G. O. van Dam, *1.*
H. J. Kouwenhoven, *1.*
L. Vente, *22.*
A. Semplonius, *9.*
H. J. Ploos van Amstel, *7.*
S. C. de Ruiter, *21.*
J. Meiboom, *11.*
H. Voorham, *5.*
W. J. Rot, *5.*
Mr. E. Oudkerk, *3.*
G. Proost, *11.*
F. E. Schut, *11.*
P. J. de Boer, *5.*
F. G. A. Versteegh, *5.*
F. L. Meyjes, *22.*
J. L. Westhoeve, *4.*
J. F. A. Receveur, *2.*
D. de Bruin, *9.*
B. J. van Tuil, *10.*
A. F. Fortanier, *J.*
S. Posthuma, *9.*
S. Tadema, *9.*
† A. J. Dominicus.
M. T. Slagter, *14.*
P. A. Blaauw, *4.*
M. Buys, *J.*
J. D. de Vries, *8.*
J. C. Hofman, *1.*
J. J. Plemp, *10.*
A. M. C. de Booy, *G.*
B. de Jong, *5.*
L. H. M. de Keyser, *13.*
D. H. Hardenberg, *4.*

A. Dees, *14.* 31 jan. 1920.
† H. G. B. de Kruijff van Dorssen, 7 febr. 1920.
K. H. O. L. van Bennekom, *14.* 3 maart 1920.
I. Barends, *G.*
J. Tichelman, *14.*
A. M. S. R. Bosschaart, *3.*
P. Zwart, *12.*
H. Sparnaay, *5.*
A. W. J. Geels, *2.*
T. C. M. Rappard, *9.*
J. J. Hendrickx, *3.*
H. van Steenbergen, *J.*
A. J. Steendijk, *9.*
A. Hoekstra, *9.*
J. G. de Molenaar, *22.*
J. J. C. Zeegers, *22.*
F. J. M. Tonino, *9.*
W. H. Hombergen, *13.*
J. F. A. Zanoli, *2.*
L. N. Servaes, *13.*
H. Dekker, *2.*
A. P. Gertsen, *13.*
J. H. Halbertsma, *9.*
W. P. M. van der Loo, *17.*
H. C. Boes, *20.*
H. H. de Boer, *21.*
G. Kruimer, *20.*
C. M. van den Broecke, *14.*
W. J. de Zeeuw, *14.*
S. Halfweeg, *3.*
R. E. J. Collette, *17.*
J. F. Hoogesteger, *3.*
C. van Elk, *6.*
J. C. Franken, *17.*
V. G. G. M. Dubois, *2.*
C. F. Loggen, *20.*
Z. W. M. Deurvorst, *G.*
G. M. Witkamp, *15.*
A. A. M. van Loon, *17.*
B. H. J. Venderbosch, *19.*
J. L. L. C. Hoogenboom, *12.*
A. P. van Rijnbeek, *5.*
H. P. J. M. Loeff, *J.*
R. Bergmans, *1.*
M. Boissevain, *10.*
R. Bussink, *20.*
T. Taconis, *1.*
J. G. Krijger, *3.*
J. T. Schonck, *3.*
L. P. M. Pierson, *16.*
G. A. Verheyden, *3.*
H. J. M. Bloemen, *13.*
E. C. Hart de Ruyter, *21.* 3 maart 1920.
T. B. Hooghoudt, *12.*
J. G. Gerritsen, *16.*
R. L. Dojes, *12.*
A. van Duyn, *16.*
B. M. A van Leeuwenberg, *8.*
R. W. B. Keyzer, *3.*
W. A J. Verhees, *13.*
J. H. Boerstra, *9.*
M. J. P. van Loon, *13.*
A. Berends, *8.*
H. Groeneweg, *8.*
A. C. W. Nieuwkoop, *10.*
C. J. F. J. Maassen, *5.*
J. C. Krenning, *22.*
A. L. van Heugten, *13.*
T. J. F. Mattaar, *16.*
H. Hofstee Aukema, *12*
F. P. van Ravenswaay, *1.*
M. E. Akkersdijk, *14.*
J. Jongbloed, *L.*
H. J. M Loeff, *3.*
P. A. Coppens, *16.*
A. Bos, *5.*
† W. C. Burger.
J. Schutter, *1.*
J. J. Luikinga, *3.*
† B. van der Plaat.
P. C. van der Ree, *8.*
C. M. van den Bergh, *G.*
M. A. Smit, *1.*
H. J. Beunk, *9.*
W. Jongeneel, *J.*
J. van der Wal, *14.*
J. D. D. Rienstra, *1.*
W. J Gerretsen, *12.*
J. C. Balke, *16.*
S. C. H. Nederburgh, *16.*
B. Blokhuis, *16.*
A. van der Wijden, *5.*
W. Kooper, *13.*
H. J. L. Vanwersch, *13.*
H. C. de Raad, *14.*
H. H. M. Jansen, *22.*
O. R. E. Brunner, *21.*
J. L. Hertogs, *14.*
A. C. Mulder, *8.*
F. M. Penning, *8.*
W. L. Beerens, *2.*
L. Trijtel, *10.*
H. J. E. J. Schönberger, *G.*
E. G. Scepers, *10.*
A. G. Koops Dekker, *G.*
E. Ekker, *8.*

E. Drijfhout, *9.* 3 maart 1920.
J. P. van Bruggen, *11.*
W. G. Müller, *12.*
R. H. de Boer, *19.*
P. Meijer, *16.*
W. F. Faber, *3.*
B. Boodt, *16.*
A. van Asperen, *5.*
B. C. J. Engelkamp, *19.*
J. F. de Vries, *J.*
D. A. de Neve, *J.*
J. de Groot, *5.*
J. L. Willinck, *8.*
B. Jorna, *9.*
J. A. Lucardi, *9.*
R. J. Nelemans, *16.*
G. H. M. Zahn, *11.*
J. C. T. Kroesen, *J.*
H. A. J. M. Kusters, *J.*
H. Simon, *11.*
A. W. Brummelman, *11.*
J. Bellinga, *12.*
G. P. L. Hauet, *11.*
M. L. A. A. König, *J.*
F. W. C. G. Stolk, *J.*
A. Kouwenaar, *21.*
H. J. Druyff, *10.*
M. van Zalingen, *16.*
A. M. Rotteveel, *21.*
J. Helder, *5.*
P. J. Leemeijer, *5.*
† N. P. P. J. Roorda van Eysinga,
G. van der Plas, *22.*
A. van Vlijmen, *16.*
R. Kuitert, *12.*
P. W. van Doorne, *22.*
W. Holthuis, *8.*
H. J. A. Eich, *8.*
J. A. Emmens, *12.*
C. J. Kloots, *4.*
B. J. Brugman, *J.*
† P. H. Sloterbeek.
A. Roest, *J.*
J. M. van Griensven, *6.*
L. H. Pott, *9.*
H. ten Brug, *9.*
G. H. Koudijs, *20.*
C. C. Gischler, *20.*
E. E. Meulman, *J.*
S. G. Binnerts, *4.*
A. E. Loen, *11.*
A. L. Derksen, *11.*
S. T. Boelsma, *16.*

H. Witteveen, *5.* 3 maart 1920.
H. van Ommeren, *13.*
T. M. P. van der Veen, *14.*
A. B. Rabou, *13.*
J. de Lint, *6.*
A. A. Priester, *5.*
F. J. J M. Bonarius, *10.*
A. A. M. Tromp, *4.*
J. A. D. van Renesse van Duivenbode, *16.*
J. W. J. Panis, *J.*
H. Hardonk, *19.*
A. H. Fabius, *G.*
G. H. Rodenburg, *19.*
J. A. Wagenvoorde, *19.*
J. G. Kam, *6.*
P. J. Roelfsema, *12.*
J. E. Hoving, *18.*
T. L. C. A. H. Muller, *21.*
A. M. D. Glerum, *6.*
A. C. Naarstig, *21.*
J. Schröder *5.*
† N. F. Dhersigny,
F. Corstius, *11.*
D. S. Heinsma, *11.*
C. Noltee, *3.*
J. W. Tap, *11.*
P. M. Knols, *13.*
J. F. W. Bosma, *17.*
R. R. de Vries, *21.*
J. T. Giesen, *1.*
H. C. Schipper, *18.*
F. M. Gescher, *17.*
J. H. Smitt, *21.*
J. A. Eilers, *5.*
B. T. W. Parson, *21.*
F. P. A. van den Berg, *21.*
J. A. van der Vegte, *19.*
D. C. van Alewijk, *19.*
† C. J. Melis.
W. van den Berg, *4.*
A. W. van Geuns, *G.*
F. B. J. Kluvers, *6.*
J. S. Korteweg, *1.*
C. J. A. M. van Wees, *6.*
A. Lijsen, *14.*
J. Hartman, *14.*
J. Wilkens, *9.*
D. Fokkema, *9.*
D. van Lingen, *9.*
G. D. Bokhout, *6.*
W. F. C. M. A. Laane, *3.*
W. F. L. Boissevain, *10.*
H. H. J. Bak, *10.*

O. C. Duintjer, *10.* 3 maart 1920.
J. van der Wal, *10.*
B. M. J. Boelen, *6.*
W. D. Visser, *G.*
L. Troost, *J.*
J. A. P. A. de Lange, *10.*
J. Machielsen, *16.*
L. Duyzend, *21.*
W. N. van Nooten, *4.*
W. A. M. Noy, *11.*
A. M. H. Roothaert, *6.*
B. J. Gratama, *J.*
K. Raadsheer, *8.*
E. P. C. Wolfs, *13.*
T. O. B. Günther, *4.*
J. D. Haije, *8.*
G. H. J. Rose, *3.*
† P. de Bruin.
A. van Zweeden, *13.*
D. P. Rempt, *10.*
J. G. A. Orbaan, *15.*
A. A. Pothoven, *15.*
A. H. de Vos, *14.*
G. Comello, *10.*
W. de Groot, *10.*
J. H. G. P. Matla, *4.*
L. H. Possen, *2.*
H. Goossens, *10.* 17 aug. 1920.
W. Hartman, *17.*
A. D. Charlouis, *19.*
L. J. M. van Bruggen, *14.*
W. G. Bosch, *J.*
H. H. Steneker, *10.*
D. Blanksma, *10.*
J. G. Sissingh, *8.*
H. Boswijk, *12.*
A. J. K. Binnendijk, *6.*
J. K. Pilaar, *3.*
J. A. T. M. H. Sweens, *17.*
J. Stout, *3.*
A. T. Ariëns, *8.*
J. C. Brongers, *1.*
A. H. Wittkamper, *7.*
S. G. C. Langendam, *6.*
P. Rozendaal, *16.*
B. F. Verfaille, *20.*
P. J. Sijmons, *3.*
Jhr. W. de Savornin Lohman, *G.*
P. Alberda, *9.*
J. C. Ruiter, *12.*
K. de Jong, *21.*
F. W. A. de Kock van Leeuwen, *G.*
J. C. Vermeulen, *15.*
P. H. Zuurendonk, *20.*
H. Moorrees, *11.* 17 aug. 1920.
† L. N. Smits,
S. Weyl, *2.*
J. M. H. de Jong, *22.*
C. H. B. de Vries, *22.*
Jhr. J. A. H. C. van Doorn, *J.*
H. Groeneveld, *14.*
H. Eggink, *12.*
C. M. Pompe, *G.*
W. M. H. I. Pels, *11.*
W. de Jongh, *22.*
C. Melse, *14.*
F. J. W. Boudier, *14.*
J. W. Bloem, *12.*
J. W. J. van Zwol, *16.*
A. F. van Lamoen, *14.*
L. P. J. Alkemade, *16.*
D. Hortensius, *11.*
A. Koot, *5.*
L. J. Visser, *2.*
A. H. van der Pijl, *2.*
J. C. Dekker, *3*
J. G. Kreling, *2.*
H. J. J. Scholtens, *J.*
H. Henkes, *2.*
J. W. Besijn, *16.*
J. L. J. A. van Mechelen, *17.*
J. M. A. van Groenendael, *13.*
J. P. Bloemhoff, *1.*
A. P. J. Sloots, *22.*
B. Herman, *20.*
S. Camping, *11.*
G. Rouwenhorst, *16.*
H. S. A. W. Willinck, *22.*
T. C. van Soest, *5.*
G. Kuiken, *9.*
G. P. Luden, *J.*
F. H. Copes van Hasselt, *L.*
A. T. Lamping, *G.*
A. W. Hartman, *16.*
T. F. van Vloten, *16.*
K. Tigler de Lange, *20.*
J. Vierzen, *22.*
F. W. G. Hofman, *1.*
H. L. van Tijn, *8.*
G. J. Kloos, *9.*
J. Kraak, *12.*
C. E. L. Schoevaars, *8.*
S. Roelofsen, *20.*
L. S. Madarasz, *J.*
A. J. G. Hoek, *8.*
A. C. Fortgens, *14.*
O. van Bruggen, *14.*
G. J. Dieperink, *11.*

H. N. Blommendaal, *19*. 17 aug. 1920.
W. G. M. van Dusseldorp, *20*.
P. F. de Zee, *19*.
G. van der Vliet, *20*.
J. Wieringa, *16*.
A. F. M. in 't Veld, *14*.
H. P. L. Lobbeck, *J*. 8 sept. 1920.
M. de Lange, *14*.
P. Rijpma, *10*.
B. Niemantsverdriet, *15*.
A. M. M. Franck, *13*.
J. H. C. Kok, *2*.
A. P. A. F. Kuypers, *2*.
W. H. van der Kamp, *8*.
S. Moleman, *9*.
H. van Vloten, *22*.
C. B. Reinhold, *17*.
H. J. G. van Boxtel, *22*.
A. M. E. Papenhuyzen, *5*.
A. P. T. van der Kruk, *9*.
M. B. Niterink, *3*.
G. Velds, *11*.
A. G. van Deth, *8*.
R. de Vries, *1*.
S. Wijnberg, *12*.
H. M. Planten, *5*.
M. J. Haagmans, *13*.
L. Hart, *16*.
P. A. Wermink, *Motorafd*. 11 sept. 1920.
† M. C. van der Putte. 18 sept. 1920.
† J. H. Polman.
H. D. J. Swaters, *14*.
H. T. C. Menting, *11*. 5 oct. 1920.
P. Westerhof, *8*.
H. J. Fokma, *19*. 18 oct. 1920.
P. van Thiel, *G*.
W. J. Schunhart, *10*.
N. W. Sickler, *G*.
P. J. W. C. Bolt, *J*.
A. J. Vos, *2*.
J. Gorter, *9*. 1 nov. 1920.
K. Kwantes, *10*.
R. J. Prinsen Geerligs, *21*.
J. A. C. J. Marijnen, *6*.
A. G. C. Dingemans Wierts, *16*.
N. W. Stolp, *5*.
A. B. Winkel, *10*.
A. O. van den Berge, *19*.
C. Kloos, *J*.
P. H. J. M. Brinkman, *6*.
G. L. Jansen, *19*.
J. C. Beuks, *20*.
A. Simons, *17*.
G. Velthorst, *16*.
M. A H. van den Akker, *19*. 1 nov. 1920.
H. J. van der Velden, *8*.
W. Bos, *5*.
M. Witsenburg, *10*.
F. Kruger, *10*.
H. P. ten Raa, *17*.
H. J. Onnes, *19*.
P. B. F. Rondagh, *13*.
H. Scherpbier, *14*.
C. Collard, *G*.
P. G. Kousemaker, *14*.
H. D. A. van Reedt Dortland, *4*.
H. F. Fischer, *5*.
D. Wildeboer, *5*.
N. C. Andriessen, *19*.
B. Klaare, *10*.
A. Bruis, *17*.
H. R. S. van der Veen, *1*.
I. Birnie, *5*.
J. J. Kruizinga, *17*.
J. J. van Heijst, *16*.
Jhr. D. J. P. Hoeufft, *10*.
H. Mak, *2*.
H. M. G. Doeglas, *9*.
E. C. Bruins, *8*.
J. M. Tienstra, *9*.
P. Prins, *9*.
F. H. Rusting, *10*. 16 nov. 1920.
G. S. Smit, *G*.
C. Kleijn, *17*.
F. C. M. Houben, *17*.
G. C. Brunting, *8*.
H. L. Hommes, *10*.
A. G. Deelman, *17*.
W. Kok, *10*.
W. D. Attema, *13*.
J. W. Schurer, *8*.
A. J. Houck, *G*.
E. A. Straatman, *2*.
C. H. Revelman, *19*.
J. W. Lahnemann, *10*.
L. J. de Rijke, *3*.
S. Beije, *4*.
D. Gans, *16*.
C. M. Schuurmans, *6*.
T. R. van der Spek, *11*.
F. E. Spiering, *2*.
H. A. J. Peters, *19*.
G. J. Post, *5*.
D. J. I. van den Oever, *4*.
J. W. L. van der Moer, *14*.
N. Verhoef, *16*.
H. F. J. van den Brink, *2*.

J. J. A. F. Reukema, *Motorafd.* 16 nov. 1920.
J. D. Berkhuijsen, *17.*
B. Niks, *1.*
L. Ahn, *10.*
R. G. J. P. Huisman, *1.*
J. de Jong, *9.*
J. Heeringa, *9.*
L. P. de Vries, *9.*
J. E. Holthuis, *1.*
A. W. H Jochems, *22.*
H. H. Ruijters, *22.*
W. A. Hecker, *15.*
H. M. C. A. Staal, *20.*
C. H. M. Palmen, *13.*
T. H. Lousberg, *2.*
F. W. Hering, *3.*
J. Mijs, *14.*
W. H. Wessel, *6.*
P. C. Boutens, *3.*
H. J. Dronkers, *J.*
J. W. C. Hopman, *5.*
H. Septer, *10.*
G. H. Wargerink, *8.* 16 nov. 1920.
J. C. Boomer, *3.*
R. Rothuis, *11.*
J. H. J. Hoog, *16.*
A. G. Höpink, *19.*
J. F. Dikkenberg, *14.*
F. Minnema, *21.*
H. M. J. Hesterman, *5.*
J. H. de Greef, *11.*
R. Wristers, *1.*
P. van Gelder, *15.*
L. W. Wildervanck, *G.*
H. W. J. Mulder, *8.*
Mr. J. L. Bakhuijsen Schuld, *22.*
J. Jielof, *11.*
W. L. Beekman, *12.*
S. B. Luijmes, *14.*
A. C. Muste, *15.*
G. A. H. Wiebols, *10.*
P. Soels, *16.*
H. J. Souman, *19.*
A. P. I. de Haes, *17.*
† T. W. Voskuijl.

Tweede-luitenants.

H. F. van de Velde, *15.* 3 febr. 1906.
M. A. Monsjou, *22.* 22 juni 1910.
B. Muller, *2.* 11 nov. 1910.
W. Schreuder, *18.*
H. Parson, *7.*
K. L. Jacobs, *7.* 5 dec. 1911.
J. J. Hansma, *1.*
A. A. Steegstra, *7.*
F. N. V. Nickel, *J.* 1 dec. 1912.
Mr. P. R. Blok, *4.* 1 dec. 1913.
P. A. Vermeulen, *14.*
J. G. van Alkemade, *17.*
R. H. de Vries, *18.*
J. H. Houwing, *2.*
J. Verspoor, *16.*
P. M. de Bock, *G.*
D. A. F. van den Berg, *11.*
C. E. van Dam, *5.* 7 nov. 1914.
H. de Leede, *J.*
H. E. G. de Ruiter, *18.*
H. B. Rüssel, *13.* 1 jan. 1915.
A. A. Stheeman, *11.* 17 april 1915.
J. H. van Mameren, *11.* 8 jan. 1916.
S. J. van Roosendaal, *9.* 31 jan. 1916.
R. H. Nierstrasz, *22.*
J. Fortuin, *9.*
H. M. Vestdijk, *17.*
F. Heemskerk, *12.*
F. A. H. M. Dobbelmann, *11.*
F. A. Broens, *6.* 31 jan. 1916.
H. A. Kreymborg, *10.*
E. P. F. Kelling, *16.* 4 maart 1916.
F. F. Maywald, *9.*
P. J. van Dranen, *17.* 8 mei 1916.
J. Visser, *16.*
D. P. C. de Gunst, *5.*
J. D. Woltman, *9.*
D. J. Mellema, *12.*
R. W. Reinders, *5.* 3 juni 1916.
H. F. D. Monné, *8.*
J. D. Bruggink, *11.*
C. van Reyn, *1.*
J. W. Meuser Bourgognion, *11.*
J. M. J. Donders, *17.* 8 juli 1916.
P. van der Most, *22.* 17 aug. 1916.
L. A. Paanakker, *20.*
T. A. M. van den Bergh, *16.*
J. C. J. Burgers, *8.*
J. H. A. Meijer zu Schlochtren, *1.* 8 sept. 1916.
H. J. Viester, *19.* 1 nov. 1916.
H. L. W. van den Berg, *17.* 16 nov. 1916.
J. A. Dumon Tak, *3.*
J. Molenaar, *14.* 30 dec. 1916.
P. C. J. Meijs, *J.*
M. de Niet, *5.*
J. M. Voorduin, *4.*
A. van den Tol, *11.*

J. Adolfs, *12.* 30 dec. 1916
L. J. R. Kuhn, *1.*
D. Doets, *21.*
H. Rodenboog, *10.*
T. Tuinstra, *1.*
J. Q. J. van Douveren, *17.*
T. P. Huisman, *6.*
† J. Eeftink.
L. van den Ende, *5.*
H. H. Franssen, *19.*
D. J. Dees, *6.*
J. L. Janssen van Raaij, *G.*
A. Speelman, *15.*
J. G. A. Mulder, *20.*
L. de Sterke, *13.*
J. G. F. Groenman, *7*
G. R. R. Jagers, *18.*
P. F. W. Guinée, *22.*
J. A. Barbas, *16.*
D. W. Jansen Venneboer, *11.*
G. T. van der Schaaf, *3.*
J. J. Rinkes, *19.*
J. de Jeu, *5.*
M. Nijhoff, *17.*
M. Bannink, *2.*
H. C. Andrea, *17.*
W. B. Wagtendonk, *18.*
† J. van der Hoeven.
R. A. Burgemeister, *20.*
A. E. C. de Groot van Embden, *22.*
A. P. van Stigt, *6.*
H. E. J. Oosterwijk, *2.* 23 jan. 1917.
A. F. H. Engbersen, *6.*
F. C. H. Weyden, *J.*
F. H. van der Vliet, *2.*
J. Beker, *21.*
M. de Haan, *10.*
L. Westerdijk, *16.*
E. P. Mathon, *4.*
J. Kornelis, *8.*
J. Cloos, *8.*
A. P. Adriaansens, *5.*
R. Hogendijk, *12.*
P. J. J. M. Adema, *17.*
J. J. van Noortwijk, *22.*
J. van Galen, *9.*
J. M. Willemse, *16.*
P. D. van der Meulen, *19.*
I. van der Velde, *5.*
F. M. M. H. de Werd, *20.* 25 jan. 1917.
J. Grevelink, *1.* 15 febr. 1917.
J. J. van Geuns, *7.*
J. G. H. Zijl, *3.*
J. A. J. van Oosten, *17.*
D. J. van Veen, *2.* 15 febr. 1917.
J. A. Neuijen, *11.*
J. Veenendaal, *10.*
H. J. E. Brockmöller, *17.*
W. G. Brandenburg, *10.*
W. Verschoor, *14.*
J. van Meegeren, *J.*
L. H. Wehrmeijer, *3.* 20 maart 1917.
L. H. Balten, *1.*
P. J. J. Diermanse, *G.*
A. Roders, *19.*
T. R. Oomkens, *12.*
L. F. H. J. Schoeler, *18.*
D. M. Botje, *12.*
H. P. J. Hulsman, *10.*
C. de Lange, *17.*
A. J. Kalff, *G.*
B. van de Graaf, *17.*
T. H. Goossen, *5.*
J. C. Cambier van Nooten, *16.*
A. Beets, *10.*
N. W. van den Brandhof, *J.*
P. P. Kriek, *4.* 18 april 1917.
F. F. van den Nieuwenhuizen, *22.*
J. W. N. Meijjes, *6.*
C. Woelders, *10.*
D. P. van Nouhuys, *G.*
H. C. J. Willink, *G.*
A. B. C. Dudok de Wit, *J.*
J. H. L. van Linden van den Heuvell, *J.*
P. J. Drilsma, *4.*
J. J. Sweens, *13.* 30 mei 1917.
P. Brouwer, *8.*
G. A. M. Loijen, *22.*
G. van Holk, *10.*
T. Meurs, *5.*
M. C. Kik, *17.*
J. W. Sluijter, *18.*
Z. Heimens Visser, *11.*
J. Rensing, *9.*
B. Selhorst, *11.*
J. P. J. Stenger, *21.*
A. van Wezel, *15.*
K. van Laar, *5.*
† A. J. Pruijmboom.
A. G. H. de Crau, *2.*
J. C. Evers, *18.*
P. U. Rijpma, *9.*
P. J. Berveling, *5.*
A. L. J. Stoffels, *17.*
M. de Vriend, *10.*
A. de Vries, *18.*
J. V. M. Sträter, *11.*
† A. J. Florin. 9 juli 1917.

H. L. J. D. van den Belt, *17.* 9 juli 1917.
F. Funke, *10.*
† W. L. Fliervoet.
G. Kamstra, *9.*
K. Vettewinkel, *10.*
H. C. M. Peters, *22.*
F. C. Evers, *8.*
W. van Lookeren Campagne, *6.*
J. W. H. van Zoest, *16.*
C. L. Wieringa, *11.*
A. M. van der Ploeg, *4.*
D. Jorwerda, *3.*
H. F. D. Oxenaar, *14.*
J. J. A. Dankelman, *5.*
P. A. Schotel, *4.*
C. Reinhardus, *12.*
W. J. Splinter, *4.*
F. van der Meer, *15.*
N. de Jager, *14.*
J. Lous, *14.*
G. P. van Gelder, *5.*
S. Wartena, *12.*
M. P. Heijboer, *14.*
C. M. A. van der Klugt, *1.*
J. G. Jacobs, *3.*
J. Denekamp, *12.*
D. Wittermans, *9.*
J. van Dorp, *8.*
E. P. Ekkel, *21.*
A. J. A. Jonker, *11.*
A. Prakken, *19.*
A. Wijmenga, *9.*
C. F. J. M. Vissers, *17.*
D. Oudenampsen, *8.*
D. Bangert, *18.*
J. M. Korstanje, *14.*
J. C. N. P. J. van Hoek, *3.*
N. Spaan, *5.*
M. Lunenburg, *14.*
T. C. Vrolijk, *5.* 16 aug. 1917.
W. F. M. Popelier, *6.*
G. van Drongelen, *5.*
† J. van Ginhoven.
G. J. Walij, *6.*
H. H. Bouma, *17.*
N. A. Schuman, *19.*
G. Reder, *16.*
P. Stroomberg, *8.*
G. J. van Wieringhen Borski, *20.*
A. J. Funke, genaamd Küpper, *9.*
G. J. H. P. Simons, *17.*
C. J. van Dijk, *10.*
C. J. Borleffs, *1.*

F. M. van Veen, *5.* 16 aug. 1917.
A. C. Schaap, *20.*
† M. Spiering.
J. A. Schouten, *4.*
H. A. H. N. Lacroix, *13.*
W. Roukens, *13.*
A. J. van Gulik, *10.*
W. G. Veldhuizen, *21.*
J. Bakker, *15.*
A. H. V. J. Smeets, *13.*
A. de Groot, *10.*
A. P. van Ditmarsch, *5.*
F. Philips, *6.*
J. F. Vogels, *6.*
H. Panhuyzen, *16.*
G. J. van Rangelrooy, *8.*
J. Beiboer, *1.*
J. W. H. Renkens, *13.*
R. J. van Leersum, *15.*
T. A. A. M. Kannegieter, 7.
H. J. Vermeulen, *15.*
J. Kok, *4.*
P. L. Hofman, *21.*
F. P. Berckenhoff, *18.*
H. F. van de Velde, *14.*
E. F. Grooss, *21.*
F. J. Kuiper, *8.*
H. J. van Dijk, *18.*
L. M. van Zwieten de Blom, *11.*
L. R. Kijlstra, *6.*
† D. Frijlink.
N. C. Smit, *21.*
A. Looy, *14.*
P. B. Arkenbout, *4.*
B. Markus, *7.*
J. F. Brocken, *5.*
G. F. Fortanier, *11.*
P. G. Westhof, *19.*
S. C. Wagenmaker, *6.*
J. D. Kater, *16.*
A. Hoekstra, *12.*
J. IJ. Berger, *9.*
J. H. N. Hoefsmit, *6.*
L. J. Huizinga, *1.* 14 sept. 1917.
J. W. van Dijk, *8.*
B. A. Hesselink, *8.*
A. de Regt, *3.*
D. Gaastra Gerber, *1.*
J. H. van Hummel, 7.
L. M. H. Vreugde, *21.*
D. J. Karres, *13.*
J. G. G. F. Schröder, *14.*
A. Kuijper, *6.*

J. Prummel, *22.* 14 sept. 1917.
J. C. Dammeijer, *11.*
H. Bertram, *21.*
G. L. van Straaten, *10.*
J. M. Schleper, *5.*
P. D. Bruijn, *5.*
J. Otten, *22.*
S. J. Koert, *14.*
H. C. Kluck, *19.*
C. W. Ongers, *7.*
P. P. Paul, *14.*
P. H. van der Weele, *3.*
J. M. A. Themmen, *21.*
F. D. Muller, *13.*
H. Smit, *16.* 14 nov. 1917.
B. H. de Jongh, *J.*
C. A. Pflitsch, *19.*
M. J. F. Smits, *9.*
P. J. H. Brouwers, *2.*
R. van Lunzen, *19.*
H. A. P. van der Krabben, *16.*
A. van Batenburg, *J.*
S. N. Waringa, *2.*
A. van der Hoek, *10.*
G. M. Kramer, *1.*
L. T. Dee, *4.*
F. H. Berger, *19.*
J. J. Schouw, *21.*
W. A. Hulsman, *22.*
F. C. Bakker, *1.*
T. P. A. Greeve, *6.*
J. Spier, *9.*
J. C. Vahl, *19.*
N. B. van Went, *4.*
T. P. de Vries, *13.*
J. F. W. Ober, *10.*
M. Goulag, *21.*
M. F. L. Ribbius, *8.*
T. H. M. Lijdsman, *15.*
E. M. P. Drost, *3.*
H. C. Hogeweg, *22.*
J. W. van der Heide, *8.*
K. E. Bos, *12.*
F. M. A. Buijs, *4.*
I. Aptroot, *20.*
W. A. Geene, *20.*
S. Kleinkramer, *17.*
J. M. van Heusden, *22.*
A. C. Lafeber, *3.*
J. Westerduin, *J.*
P. Niemantsverdriet, *3.*
M. L. van Nispen, *15.*
P. van Kleef, *4.*
J. H. Christoffels, *16.*
J. van Muiden, *21.* 14 nov. 1917.
D. W. van der Wal, *21.*
J. Looijenga, *20.*
M. Houbolt, *9.*
† A. E. Prosée.
H. Rhebergen, *18.*
G. Olie, *20.*
B. Maat, *15.*
J. Prent, *18*
M. K. de Boer, *10*
G. J. Marsman, *22.*
G. de Kruijff, *22.*
P. C. H. A. Fermin, *G.*
E. J. Iserief, *15.*
T. F. Heijnen, *13.*
J. Akkerman, *9.*
G. de Boer, *21.*
R. van Diffelen, *22.*
J. J. A. Polman, *16.*
W. A. M. Hodenpijl, *16.*
J. C. Schuurman, *10.*
J. J. Bach, *13.*
C. A. van Vliet, *21.*
H. Wolf, *20.*
J. M. Caviet, *7.*
† J. Tuin.
C van Baalen, *7.*
B. H. Delsing, *22.*
A. H. Doijer, *13*·
J. G. Koperberg, *7.*
P. J. E. A. Koolen, *3.*
A. Reuten, *6.*
J. E. F. M. van der Kun, *17.*
Jhr. H. L F. M. J. Verheijen, *14.*
J. J. H. van Waelsden, *7.*
B. J. Akkerman, *6.*
F. A. C. Donders, *6.*
J. C. Oskam, *10.*
H. W. Cramer, *4.* 15 dec. 1917.
F. H. Bijl, *10.*
J. G. Knippenberg, *22.*
D. G. Heering, *8.*
P. H. Meijer, *2.*
J. S. Wijdeveld, *12.*
J. van Kernebeek, *12.*
J. J. Kooij, *11.*
A. H. J. Bosmans, *2.*
J. C. Rubsaam, *17.*
B. de Baan, *6.*
H. J. Olthof, *19.*
† J. R. Kraan.
V. F. H. Ronnen, *2.*
G. Masset, *13.*
F. W. van Berckel, *15.*

K. van Roon, *4*. 15 dec. 1917.
H. J. P. Souren, *2*.
J. H. Moll, *14*.
J. van der Vliet, *8*.
G. H. van Voornveld, *5*.
J. A. Canta, *4*.
W. Jonker, *12*.
L. F. B. de Meijer, *14*.
H. L. Zweegman, *4*.
C. J. B. Blom, *5*.
H. J. H. L. Hennen, *13*.
C. van Wijngaarden, *15*.
K. E. J. Buijs, *10*.
G. Westerink, *7*.
F. J. Reder, *10*.
J. van Campen, *18*. 22 dec. 1917.
J. Aalbers, *20*.
C. Apon, *16*.
B. A. I. G. van Vlijmen, *17*.
P. R. Hazenberg, *4*.
K. van Baaren, *10*.
J. Visser, *4*.
M. de Jong, *15*.
J. H. Wiesman, *17*. 31 dec. 1917.
† J. A. Chamot.
F. I. van de Vijver, *18*.
† J. L. Zegers.
R. W. H. A Gevers, *11*.
P. T. H. Swenker, *2*.
J. L. Hangard *10*.
H. S. J. Hugenholtz, *3*. 8 febr. 1918.
J. Jansen, *16*.
† H. J. Singels.
T. Broere, *12*.
H. J. Schulte, *1*.
A. Klapwijk, *21*.
H. W. Matthieu, *18*.
G. Mathijssen, *10*.
H. M. F. Wijs, *21*.
J. Lezer, *18*.
E. L. van Swieten, *1*.
F. J. Verheijen, *8*. 14 maart 1918.
E. Wielsma, *20*.
P. M. Contant, *14*.
A. C. Warnsinck, *5*.
J. H. J. van den Hoff, *13*.
A. W. Westra van Holthe, *1*. 2 april 1918.
F. P. H. Salden, *2*.
J. C. L. Klesser, *10*.
G. Topzand, *5*.
K. D. Koning, *7*.
H. Houwink, *11*.
J. M. Stas, *18*. 14 april 1918.
H. W. Köhler, *11*. 2 mei 1918.
C. Mijnders, *3*. 2 mei 1918.
A. B. Wolf, *3*.
K. A. Hamelink, *14*.
J. van Schuylenburg, *5*.
P. J. Paets, *8*.
J. S R Perrin, *12*.
R. Wilschut, *19*.
H. B. Mensing, *19*.
M. W. H. Lagerwey, *2*.
A. H. Zick, *19*.
F van Vlaanderen, *14*.
D. W. Kappelle, *7*.
D. van Hoogstraten, *20*
C. P. Okken, *21*.
L. E Zuidema, *18*.
P. J. Naafs, *10*.
J. M. Gelder, *15*.
G. P. W. Bruin, *15*.
† P. J. H. Gooren.
P. M. Vissers, *3*.
A. P. Cornelissen, *17*.
W. N. H. van der Vorm, *6*.
G. Jager, *1*.
H. Funnekotter, *1*.
H. J. C. Louman, *5*.
G. C. Wunderik, *22*.
D. J. Bal, *3*.
M. G. Perdok, *22*.
H. E. Oosterhuis, *12*.
A. van Gelder, *3*.
A. B. Perduyn, *14*.
P. A. R. J. Bom, *11*. 3 juli 1918.
A. G. de Rooij, *1*.
T. P. Gaaikema. *12*.
A. Witteveen, *19*.
B. Brummelkamp, *18*.
H. Dallinga, *19*.
H L. Kloppert, *14*.
C. J. A. Jungerhans, *17*.
P. Bakker, *6*.
F. A. Wagenaar, *9*.
H. W. Reuvecamp, *19*.
J. D. Toose, *4*.
R. E. Sanders, *10*.
H. J. Voors, *11*.
H. W. Schnitger, *19*.
† H. C. J. Roelofsz.
M. Sukkel, *20*.
C. J. L. Sterkenburg, *5*.
J. D. Landré, *20*.
G. Blok, *20*.
C. W. van der Meij, *11*.
M. J. Schiltman, *18*.
J. J. van Sittert, *1*.

K. J. Okon, *15.* 3 juli 1918.
A. G. K. Schouten, *1.*
P. Eigenraam, *13.*
A. F. Grote, *7.*
J. B. H. A. Santen, *2.*
J W. G. P. Jurgens, *11.*
J. J. van Delden, *15.*
C. F. T. Morsbuis, *8.*
R. Kuperus, *9.*
J. M. Morhaus, *16.*
D. Sinnema, *7.*
G. Storm, *21.*
H. E. Tenkink, *19.*
V. M E. Winters, *2.*
J. M. L. Kruijtzer, *2.*
A. V. de Lauwere, *10.*
J. H. W. M. Korsten, *1.*
E. H. Bisschop Boele, *20.* 11 juli 1918
C. Groenewegen, *12*
P. van Raamsdonk, *20.*
C. A. H Regout *13.*
A. B. Wegene Sleeswijk, *22.*
S. A. van Hoogstraten, *6.*
G. J. Hoekstra, *12.*
K. F. J. Wijsmuller, *18.*
W. H. Meursing, *22.*
M. G. Huizer, *4.*
P. H. Coorens, *13.*
B. J. van Maare, *5.*
L. Berkhout, *15.*
A. F. C. Phaff, *11.* 29 aug. 1918.
A. Isaäcson, *2.*
J. G. Nahuisen, *11.*
G. Post, *9.*
J. H. van der Sijde, *19.*
C. Onvlee, *5.*
J. van Dop, *4.*
J. C. Hageman, *15.*
E. J. Frank, *7.*
G. J. van Oss, *17.*
J. C. Lee, *4.*
H. T. Zaadnoordijk, *10.*
L. G. H. Jansen, *7.*
H. J. Biegel, *20.*
H. van Dijke, *3.*
J. L. Suk, *12.*
P. Offerman, *2.*
J. S. Vas Dias, *8.*
V. de Kruijff, *2.*
O. Porijo, *12.*
R. van der Wijk, *9.*
J. ter Heide, *7.*
J. Groen, *18.*
A. A. M. Mallens, *6.*
A. W. Jacobs, *18.* 29 aug. 1918.
F. X. J. M. Verbunt, *6.*
P. H. J. Barel, *20.*
H. A. van der Wal, *11.*
G. A. Menalda, *15*
H. W. M. Leising, *21.*
J. W. van Hezel, *4.*
J. C. van Soelen, *7.*
A. Remijn, *4.*
E. Witsen, *20.*
G. B. J. Liefferink, *8.*
Jhr. C. H. C. Flugi van Aspermont, *20.*
R. de Jonge, *8.*
P. van Goor, *5.*
G. S. Stokmans, *7.*
J. Kuijper, *22.* 20 sept. 1918.
J. van der Lee, *15.*
C. van den Heuvel, *22.*
M. van de Wetering, *12.*
L. H. van Roosmalen, *18.*
H. C. M. Hamelijnck, *13.*
A. P. C. Burm, *14.*
P. L. Hoedemakers, *20.*
R. J. Boer, *1.*
T. T. Giele, *6.*
G. J. van Zeben, *4.*
M. W. Boässon, *6.* 28 oct. 1918.
G. Keller, *7.*
P. Boendermaker, *18.*
T. G. J. M. van der Weerd, *7.*
I. ter Berg, *13.*
L. T. J. Nellissen, *13.*
T. J. Moot, *18.*
G. P. C. van Immerzeel, *4.*
J. H. Wiegel, *4.*
J. P Kuiper, *12.*
R. A. del Baere, *18.*
J. K. de Jong, *3.*
G. P. J. van Maanen, *11.*
J. L. Drost, *4.*
G. Recourt, *22.*
C. P. E. J. L. Hanegraaff, *20.*
C. M. Nagtegaal, *18.*
T. J. Besling, *19.*
P. C. Versloot, *18.*
W. J. van der Kemp, *1.*
H. W. Prins, *22.*
M. H. A. Siebers, *18.*
H. Gorter, *18.*
H. Doeve, *21.*
J. C. Winterwerp, *4.*
L. J. J. Watervoort, *13.*
C. van Kleef, *7.*

E. M. J. H. H. de Beaumont, *2.* 28 oct. 1918.
J. F. W. Niegeman, *21.*
E. Rups, *18.*
J. Mullemeister, *20.*
H. F. T. W. van Blokland, *20.*
W. van Lent, *20.*
J. Velleman, *1.*
R. van Weerden, *9.*
B. Telder, *10.*
W. Hent, *10.* 25 nov. 1918.
T. H. Hardy, *6.*
F. L. Aardema, *12.*
G. P. A. Simonis, *4.*
G. H. Linssen, *13.*
J. P. J. Veugen, *11.*
J. J. Vegter, *1.*
G. A. Nawijn, *9.*
J. H. de Groot, *15.*
M. H. P. J. Kessels, *6.*
F. A. Wegman, *20.*
G. B. Lalleman, *11.*
D. G. Sanders, *22.*
J. A. Baljet, *22.*
A. J. G. Westerhof, *5.*
G. H. Hameleers, *2.*
F. M. Schneider, *11.*
† W. A. van den Hoogenband.
T. A. van Dormolen, *7.*
† J. P. Moquette.
J. W. A. Vervloet, *7.*
T. H. C. van Rijsinge, *4.*
C. Nicolaï, *3.*
R. W. Zandvoort, *4.*
D. Houtzaager, *16.*
J. F. Paul, *12.*
G. H. Nikkels, *20.*
P. Oord, *9.*
P. W. J. M. Sweens, *17.*
W. F. de Hondt, *5.*
L. Verleun, *4.*
W. G. Eggers, *7.*
J. H. A. M. Geldens, *11.*
W. F. H. van Rantwijk, *22.*
E. F. D. Plum Mentz, *12.* 7 dec. 1918.
J. C. Vemer, *19.*
W. R. C. Kuiper, *19.*
H. W. J. de la Fontaine Verweij, *1.*
B. J. Verhoeven, *8.*
H. J. Puister, *5.*
A. E. Klay, *8.*
J. F. Metz, *16.* 10 febr. 1919.
J. L. Hartog, *9.*
J. M. van Bortel, *3.* 10 febr. 1919.
R. K. B. Boersema, *1.*
W. C. Smit, *18.*
H. J. Hopster, *21.*
L. P F. A. M. Lohbeck, *10.*
G. J. Elsendoorn, *4.*
S. de Neef, *4.*
H. J. A. Krekel, *11.*
H. J. Knoek, *20.*
C. C. J. Lommen, *2.*
T. H. Koenen, *6.*
H. Zwikker, *1.*
M. R. Neumeijer, *16*
B. Jongsma, *9.*
D. Neter, *18.*
H. A. Oosterlee, *5.*
H. de Groot, *20.*
C. van der Giessen, *13.*
†C. J. J. M. Waltman.
R. B. Spaanstra, *3.*
W. J. H. B. Jacobse, *12.*
A. Fopma, *22.*
J. C. Capteijn, *16.*
H. Kroeskamp, *1.*
G. R. A. Alink, *11.*
J. W. Schotman, *6.*
J. Hogervorst, *4.*
N. A. A. M. Hosemans, *6.*
A. J. L. Ketelaar, *13.*
F. J. J. van Overeem, *3.*
P. E. Kramer, *14.*
H. de Kroon, *9.*
V. E. van der Reis, *1.*
G. J. Vervaat, *7.*
A. A. van Donkelaar, *17.*
G. H. Wolken, *5.*
H. A. Wargerink, *8.*
J. G. Schumacher, *14.*
P. Middelraad, *21.*
J. B. Snethlage, *16.*
J. F. H. M. Heitmann, *8.*
H. G. W. Bannink, *1.*
F. B. Warendorf, *3.*
C. Touw, *4.*
D. A. Waiboer, *2.*
H. F. Roobeek, *14.*
G. J. Stoop, *6.*
J. A. Labryn, *20.*
F. G. Nabrink, *1.*
† J. S. Rosier.
A. G. Trommel, *15.*
A. Kalkman, *4.*
G. A. Plomp, *5.*
Æ. Pek, *15.*

J. Simons, *20.* 10 febr. 1919.
A. D. Buijs, *3.*
B. J. A. Smeele, *15.*
† W. D. Postma,
G. van 't Riet, *3.*
G. J. Douwes, *8.*
J. H. Schoenmakers, *1.*
H. B. A. Bokern, *4.*
P. J. J. van Rijn, *2.*
G. van Diepenhorst, *15.*
H. A. Sonnega, *21.*
W. H. Mostert, *13.*
W. Dijkstra, *20.*
A. J. Niesten, *11.*
J. W. van Leeuwen, *4.*
J. F. Bakkeren, *6.*
J. ten Brink, *20.* 6 maart 1919.
B. Lok, *9.*
W. Nolst Trenité, *1.*
A. G. G. Schot, *20.*
S. van Dantzig, *7.*
B. A. de Planque, *22.*
A. van der Laan, *18.*
E. L. M. Erkens, *6.*
P. B. Venema, *12.*
W. Smits, *22.*
H. J. Helder, *19.*
K. J. van der Wel, *7.*
T. C. Botter, *15.*
C. Plet, *9.*
M. H. Hoefnagels, *15.*
F. O. Fock, *6.*
R. Dieters, *9*
J. G. Hamer, *19.*
J. Pons, *4.*
B. Bruinsma, *9.*
H. J. M. A. Lagaay, *2.*
H. J. Wind, *1.*
C. Borstlap, *2.*
E. Hoekstra, *1.*
H. Meersma, *8.*
H. H. Buurma, *8.*
C. J. A. Wijnaendts, *8.*
A. J. Tichelaar, *12.*
† N. W. Mul,
J. Gaasterland, *5.*
B. A. F. A. Rohling, *10.*
J. F. van der Laan, *6.*
P. J. van Schepen, *20.*
G. H. Veen, *14.*
W. van der Velde, *2.*
O. van Bleyswijk Tierens Verhagen, *11.*
G. J. van Meurs, *14.*
A. W. F. Versteeg, *10.* 6 maart 1919.
C. H. Versteegden, *2.*
J. D. G. Thijssen, *6.*
C. A. van de Velde, *14.*
D. C. van der Meer, *9.*
H. J. J. van der Made, *14.*
† J B. de Boer.
A. D. J. Bekker, *5.*
J. Visser, *4.*
P. J. van Toledo, *19.*
F. Kool, *18.*
H. Wiersma, *13.*
C. van der Vring, *21.*
S. P. van 't Hof, *21.*
J. G. van Busschbach, *5.*
L. S. ten Have, *12.*
J. A. Haakman, *17.*
L. M. Gerzon, *5.*
L. Maltha, *15.*
C. van der Meulen, *9.*
K. H. Smit, *22.*
P. Kieft, *20.*
P. H. Pesman, *12.*
F. Dresselhuis, *4.*
W. H. Ploegman, *2.*
B. ten Cate, *22.*
H. E. Timmerman, *1.*
K. R. Thomassen, *13.*
A. van Hage, *1.*
J. Hommes, *1.*
J. Brands, *1.*
N. R. M. van den Hoek, *2*
J. H. Visser, *10.*
A. S. van Dam, *19.*
B. A. Berends, *8.*
A. Thomas, *17.*
W. J. Jonker, *7.*
H. van Laar, *14.*
J. H. Moens, *8.*
H. van Straaten, *6.*
B. Oosten, *18.*
J. R. van der Wal, *13.*
A. H. J. Odding, *12.*
W. E. van Waveren, *22.*
J. Tuzee, *12.*
C. J. de Regt, *14.*
K. J. Schaafsma, *19.*
A. E. Doewes, *20.*
G. A. Hoogenboom, *17.*
W. van Lingen, *12.*
E. H. van den Brink, *8.*
M. J. C. Lebert, *6.*
J. Koning, *15.*
G. Ferwerda, *1.*

C. B. van Baren, *1.* 6 maart 1919.
P. J. Schepers, *8.*
A. Veltmeijer, *7.*
C. F. van Dolder, *5.*
C. van Wilsum, *10.*
A. H. M. Janssen, *11.*
J. C. J. M. Ruttjes, *6.*
J. Heggen, *14.*
P. J. A. Boot, *6.*
J. C. C. M. de Maat, *2.*
C. J. van den Berg, *3.*
H. C. van Wijk, *6.*
H. Valkenburg, *16.*
†L. Segboer.
J. Vermeijden, *15*
J. de Bruine, *14.*
J. H. S. Snijders, *20.*
J. H. J. Mesters, *19.*
H. J. H. van Dijk, *3.*
K. H. E. van Ladestein, *12.*
A. Nulens, *13.*
A. J. P. Smits, *22.*
E. A. J. M. Schoffelen, *2.*
H. T. Wilkens, *4.*
J. J. Dominicus, *14.*
A. G. de Groot, *7.*
H. R. L. Juch, *13.*
A. H. Hendrikx, *22.*
W. A. M. Lautenslager, *17.*
A. H. H. Vullinghs, *22.*
A. C. Bartels, *15.*
J. F. van der Sloot, *21.*
A. F. C. Schampers, *22.*
G. C. Vrolijk, *6.*
P. A. Welman, *18.*
H. Boet, *17.*
W. R. Zuidema, *16.* 12 april 1919.
Jhr. G. M. Verspyck, *J.*
H. Vogel, *12.*
K. Scholtens, *22.*
M. Visser, *4.*
W. F. Slangen, *18.*
N. Bolle, *9.*
J. Meijer, *12.*
C. C. van Niekerk, *9.*
G. Botman, *10.*
L. Valstar, *18.*
G. Repko, *13.*
N. C. Wulffraat, *7.*
H. J. ten Brink, *12.*
A. Bosch, *13.*
K. Huizing, *6.*
E. van Zetten, *13.*
P. J. C. Kreling, *7.*

H. B. J. Knoop, *7.* 12 april 1919.
L. H. M. Muris, *3*
A. M. H. Tuinstra, *22.*
Z. Gooris, *9.*
R. E. A. J. Hermans, *17.*
H. Grüter, *11*
C. W. Clason, *2.*
G. Heeringa, *9.*
J. W. Raap, *9.*
J. F. ten Berge, *12.*
A. Bakker, *12.*
W. P. E. Looman, *J.*
W. W. L. Holleman, *4.*
J. G. Boekenoogen, *10.*
J. Kramer, *14.*
R. de Wilde, *5.*
P. M. Maas, *11.*
P. A. Voûte, *7.*
A. van der Laan, *6.*
C. van den Abeele, *10.*
E. J. Brandenburg, *10.*
T. A. M. Gast, *17.*
W. Bakhuis Roozeboom, *19.*
C. Kromziek, *6.*
H. J. van den Berg, *4.*
H. Vlug, *5.*
C. Verhaar, *18.*
J. Appelo, *11.*
P. M. C. van den Toorn, *12.*
F. G. van Leuven, *19.*
H. Fortuin, *15.*
A. Kruidhof, *8.*
P. J. G. Stuiver, *20.*
A. Zoutewelle, *3.*
J. Caderius van Veen, *8.*
S. L. F. de Hartogh, *8.*
J. J. H. H. van der Veken, *13.*
E. C. M. Immink, *22.*
C. W. A. Wezepoel, *19.*
J. A. E. Rammeloo, *14.*
P. J. J. Schreuder, *5.*
C. I. G. H. Gelissen, *2.*
J. D. J. M. Frentrop, *4.*
J. A. J. A. Joosten, *13.*
R. I. Leopold, *1.*
A. M. Spruijt, *4.*
W. H. L. Savelkoul, *15.*
J. P. W. Boddaert, *1.*
A. J. M. Sweens, *3*
W. F. A. von Nordheim, *21.*
J. F. Westbroek, *20.*
D. Swagerman, *4.*
G. C. M. H. Nijman, *22.*
J. A. L. Brouwers, *2.*

J. P. G. van Velzen, *13*. 12 april 1919.
A. de Vries, *5*.
A. C. G. F. van Rijswijk, *22*.
B. A. M. Karhof, *20*.
C. A. J. Jacobs, *5*.
P. H. O. H. Küppers, *2*.
H. de Vries, *1*.
A. N. M. Mutsaerts, *6*.
R. Bos, *10*.
H. Honhof, *8*.
W. Alteveer, *1*.
C. W. J. Teeuwen, *15*.
J. M. van Bemmelen, *20*.
J. Maaskant, *4*.
D. J. A. Kievits, *6*.
C. Booster, *4*.
J. H. Esselaar, *10*.
†T. P. J. Duijndam.
W. Nieuwenhuijse, *13*.
R. Haarsma, *9*.
C. Baalbergen, *15*.
V. P. Koster, *G*.
S. J. van den Bergh, *11*.
A. Schilling, *19*.
W. A. M. Goedhart, *2*.
P. J. van der Walle, *16*.
A. van Toledo, *12*.
A. Elema, *18*.
C. J. van der Grijp, *7*.
W. Luteyn, *16*.
D. A. Duit, *9*. 2 mei 1919.
H. J. M. Vos de Wael, *1*.
A. F. van Wieringen, *14*.
A. Wiersinga, *8*.
R. J. M. Verspyck, *J*.
P. J. G. Loeber, *2*.
B. W. Liebers, *9*.
A. J. Buys, *6*.
G. A. J. de Both, *3*.
I. van Jeveren, *22*.
L. Torreman, *4*.
F. O. Willebrands, *3*.
S. de Jong, *11*.
N. G. W. Collette, *7*.
J. A. M. aan den Dijk, *19*.
C. de Vries, *17*.
B. Schoemaker, *17*.
J. Bolt, *8*.
A. A. M. Krekel, *22*.
W. A. Terwogt, *4*.
T. Blikslager, *18*.
P. C. Mellink, *7*.
T. Barends, *21*.
J. J. Vürtheim, *15*.

W. G. P. van der Kun, *6*. 2 mei 191
L. G. Willinck, *8*.
G. Hettinga, *10*.
H. J. van Dooremalen, *4*.
H. Sjouke, *4*.
H. J. van Oostveen, *5*.
W. C. Bloemink, *3*.
B. J. Welsing, *19*.
†M. van Haselen,
L. B. van Dijk, *8*. 31 mei 191
A. B. Boelman, *8*.
W. Dijkstra, *9*.
E. A. A. J. Vissers, *11*.
J. J M. A. Klijberg, *17*.
J. J. Pecht, *8*.
T. van der Meer, *9*.
W. B. D. M. van der Vijver, *22*.
E. A. Timmer, *13*.
A. de Waard, *18*.
P. H. Verheesen, *21*.
G. J. Gouda, *8*.
L. W. Zinsmeester, *18*.
A. Vermey, *6*.
A. Plaisier, *3*.
W. M. Ragut, *11*.
J. J. Kool, *17*.
E. A. van Trigt, *4*.
A. J. P. Leemans, *11*.
D. J. L. van Wijngaarden, *15*.
T. H. J. C. Raming, *6*.
U. Schults, *16*.
C. Roscher, *15*.
B. Porsius, *5*.
J. Cappon, *14*.
K. J. Kranenburg, *15*.
J. P. W. Bijl, *18*.
†J. M. J. Wegner.
W. F. Berends, *4*,
A. B. Ehlhardt, *12*.
H. A. C. Hildering, *7*.
A. W. van Vossen, *10*.
W. M. Porton, *6*.
J. C. H. Niegeman, *16*.
H. M. Nanninga, *1*.
D. Boswinkel, *4*.
K. Fokkema, *9*.
M. R. L. Brijl, *1*.
R. Dijkstra, *9*.
E. A. Versaevel, *3*.
C. A. Kruis, *5*.
A. W. Rondeel, *8*.
W. C. C. Rupp, *11*.
J. van der Goot, *10*.
H. J. E. Dresen, *13*.

W. F. Zweers, *19.* 31 mei 1919.
A. P. le Coultre, *14.* 1 juli 1919.
G. J. Burger, *11.*
J. G. Verdonk, *11.*
H. H. Tels, *10.*
G. van Bemmel, *16.*
G. N. Krook, *22.*
J. Venema, *9.*
J. J. Hagenbeek, *19.*
T. J. Lap, *20.*
P. P. V. Peereboom, *11.*
G. W. Westerveld, *8.*
A. Barendregt, *6.*
H. A. Bots, *10.*
H. Schraa, *20.*
J. H. Heeger, *7.*
J. M. P. Schefman, *9.*
L. Giel, *22.*
A. F. Visser, *14.*
C. Koeman, *21.*
W. C. J. van Huystee, *10.*
J. M. Corsten, *Motorafd.* 11 sept. 1919.
M. H. Hofstede van Son, *Motorafd.*
L. A. van den Berg, *11.* 18 oct. 1919.
J. Homan van der Heide, *11.*
Z. H. Kamerling, *1.*
C. W. Siegers, *21.*
A. Bertram, *1.*
C. Dekker, *9.*
L. Evers, *17.*
J. Weijer, *22.*
A. E. A. Markman, *16.*
J. H. Textor, *10.*
J. G. Crabbendam, *6.*
K. J. van der Wel, *7.*
K. Spreij, *4.*
F. K. F. Keuker, *18.*
† J. van Gruting.
J. J. Schrijver, *12.*
J. W. J. Moerman, *16.*
B. Verhoeven, *13.*
W. J. Bernds, *3.*
H. J. H E. Korsten, *2.*
L. P. W. H. Faessen, *2.*
P. W. Hardenbol, *20.*
J. Viets, *10.*
W. J. de Vriend, *4.*
J. W. Pont, *19.*
K. H. Scholtenbing, *13.*
J. S. de Jong, *2.*
P. J. Bijlmer, *1.*
H. W. Buitenhuis, *11.*
I. Frank, *18.*
C. J. Strijland, *17.* 18 oct. 1919.
B. J. van Santen, *7.*
J. M. Petiet, *15.*
H. C. Planje, *10.*
J. Kortleven, *10.*
H. A. Hemmes, *15.*
C. Y. Struijk, *18.*
H. C. van Duin, *6*
C. R. Broekers, *19.*
W. Hondius Bolding, *21.* 3 dec. 1919.
J. H. F. Herben, *2.*
H. J. Haantjes, *12.*
W. Vink, *1.*
W. A. J. P. Smulders, *2.*
A. L. Geene, *21.*
W. Boot, *3.*
P. A. H. Bensman, *8.*
F. J. R. Gostelie, *2.*
J. B. Wielinga, *12.*
H. C. M. Vos, *14.*
H. H. Kerkhof, *2.*
J. C. van Breda, *14.*
A. van der Heiden, *17.*
A. van Weelden, *14.*
H. J. G. Boswinkel, *3.*
J. Cornelisse, *8.*
J. L. Wigboldus, *2.*
G. A. van Stijgeren, *21.*
G. H. J. T. W. Cornelissen, *8.*
H. A. Welleswinkel, *16.*
W. M. van der Vorm, *15.*
F. Pappenheim, *22.*
A. J. J. M. van Santvliet, *10.*
A. D. van Es, *5.*
B. Knegtering, *1.*
A. A. A. Hout, *3.*
H. A. J. Jansen Maneschijn, *14.*
F. S. A. van der Werf, *9.* 24 jan. 1920.
H. C. Rommelaar, *2.*
W. Belgraver, *20.*
H. E. M. Burger, *13.*
A. J. Manuel, *3.*
R. Spoelstra, *6.*
F. J. T. Noorbergen, *10.*
M. J. M. Gemmeke, *8.*
P. Koets, *1.*
J. W. F. Guurink, *4.*
A. Felix, *10.*
M. Hoekstra, *12*
H. Schuurman, *12.*
P. J. van Hoeken, *4.*
A. van Deursen, *3.*
W. G. H. C. Stapert, *13.*
P. M. C. Ballieux, *13.*

B. Tesink, *17.* 24 jan. 1920.
F. L. Rambonnet, *15.*
T. W. Zouteriks, *17.*
A. J. M. van Etten, *14.*
S. C. F. Maas, *8.*
H. C. J. Verstappen, *6.*
G. van Lenning, *6.*
J. L. Luijnenburg, *21.* 28 febr. 1920.
J. W. de Groote, *8.*
A. G. H. Willemsen, *15.*
† J. A. J. Snellen.
E. J. C. Douze, *3.*
G. H. ten Asbroek, *16.*
J. J. F. M. Jansen, *8.*
P. T. Verhoeff, *14.*
H. P. W. Goudzwaard, *22.*
W. van Reijen, *13.*
A. J. Borggreve, *12.*
J. R. Janssen, *20.*
M. J. S. B. Adriani, *8.*
F. M. A. Oosterman, *2.*
G. N. T. Diesfeldt, *2.*
H. A. J. van Eersel, *5.*
J. Hoos, *16.*
G. Geerts, *1.*
J. H. Hilgen, *20.*
W. M. G. van den Arend, *9.*
J. Ofeigssen, *21.*
R. J. Mulder, *12.* 28 febr. 1920.
G. E. van Hoewijk, *6.*
J. H. C. Torly, *19.*
K. Kleijburg, *17.*
T. J. Poland, *13.*
A. van der Wilt, *3.*
B. F. Jansen, *1.*
J. A. P. van Dijk, *8.*
D. P. Honijk, *21.*
D. Y. Bakker, *9.* 5 juli 1920.
W. F. H. Schuurman, *12.*
A. W. Goetmakers, *20.*
K. Reitsma, *9.*
A. Eysberg, *9.*
H. H. van Beek, *21.*
J. A. Knaap, *16.*
W. J. de Wit, *17.*
J. Hermanides, *7.*
L. F. C. Potjes, *11.*
F. C. Diks, *21.*
A. J. de Lange, *14.*
A. Timmer, *18.*
H. Scharringa, *11.*
J. C. Polling, *13.*
J. J. van der Waarde, *19.*
C. P. S. Plooster, *18.*
G. F. Middelbeek, *22.*
C. W. Kuyk, *8.*

Tweede-luitenants voor speciale diensten.

R. J. Tellegen, 27 dec. 1917.
Jhr. A. E. F. Graswinckel, 2 febr. 1918.
Mr. F. van der Goot, 12 april 1918.
Mr. H. A. J. Reumer.
Jhr. P. A. A. H. Graafland.
Mr. J. Eggens, 12 april 1918.
Mr. W. G. Klomp, 28 juni 1918.
Mr. T. J. A. M. Mertens, 3 sept. 1918.
J. P. Aschoff, 9 aug. 1919.
G. J. M. Sliepenbeek, 23 oct. 1919.

§ 9.

WAPEN DER CAVALERIE.

Het wapen der cavalerie bestaat uit een staf, vier regimenten huzaren, twee depôts, een eskadron ordonnansen en de rij- en hoefsmidschool.

STAF.

Inspecteur. J. M. Benteyn ✠ (D3), generaal-majoor.
Toegevoegd. G. J. Blokhuis (D3), majoor.
Adjudant. A. P. Wirix, ritmeester.

REMONTE-DEPOT (Legerplaats bij Milligen).

Directeur. C. E. M. de Bruijn (LZ5), kolonel-titulair.

EERSTE REGIMENT HUZAREN.

Amersfoort.

Kolonel-commandant. T. L. S. Nedermeijer ridder van Rosenthal ✠4 (J).

TWEEDE REGIMENT HUZAREN.

Staf, eerste en tweede eskadron te Tilburg; derde en vierde eskadron te Breda.

Kolonel-commandant. Jhr. W. H. J. van de Poll.

DERDE REGIMENT HUZAREN.

Staf, en drie eskadrons te 's-Gravenhage; een eskadron te Amsterdam.

Luitenant-kolonel-commandant. G. J. A. A. baron van Heemstra (J).

VIERDE REGIMENT HUZAREN.

Staf, derde en vierde eskadron te Deventer; eerste en tweede eskadron te Zutphen.

Luitenant-kolonel-commandant. Jhr. H. F. van Kinschot (J) (WV4) (Z6).

DEPOTS HUZAREN. (Haarlem.)

(In administratie bij het derde regiment huzaren).

Belast met het toezicht. C. Sandt van Nooten ✠ (LZ5), luit.-kolonel.
Ritmeesters-commandant. W. J. Jeltes — R. Wilson.

ESKADRON ORDONNANSEN. (Amersfoort).

Ritmeester-commandant. W. O. T. van Oudheusden (GMS5).

RIJ- EN HOEFSMIDSCHOOL. (Amersfoort.)

(In administratie bij het eerste regiment huzaren.)

Directeur. M. Grondhout ✠ (S3), kolonel.

Officieren der Cavalerie.

Generaal-majoor.

J. M. Benteyn ✠ (D3), *Inspecteur van het wapen.* 1 mei 1919.

Kolonels.

M. Grondhout ✠ (S3), *Dir. RHS.* 16 maart 1918.
Jhr. W. H. J. van de Poll, *2.* 28 oct. 1918.
T. L. S. Nedermeijer ridder van Rosenthal ✠4 (J), *1.* 28 oct. 1918.

Luitenant-kolonels.

C. E. M. de Bruyn (LZ5), [1] *Dir. RD. Staf.* 16 mei 1913.
C. Sandt van Nooten ✠ (LZ5), *belast met het toezicht op de depots.* 1 juni 1914.
A. Simons, *2.* 16 maart 1918.
G. J. A. A. baron van Heemstra (J), *3.*
Jhr. H. F. van Kinschot (J) (WV4) (Z6), *4.* 3 juni 1919.

Majoors.

G. J. Maris ✠ (K3), *2.* 16 oct. 1916.
A. W. E. Gelderman, *4.* 1 mei 1917.
**A. van Mens (D3), 25 juni 1917.
H. H. van Dobben ✠, *3.*
E. H. Juckema van Burmania baron Rengers van Warmenhuizen, *1.* 16 maart 1918.
G. J. Yssel de Schepper (BLC4), *3.*
G. J. Blokhuis (D3). *Toeg. aan den Insp. Staf.* 28 oct. 1918.

Ritmeesters.

C. J. Nierstrasz, *4.* 1 juli 1909.
W. O. T. van Oudheusden (GMS5), *Ord.* 7 oct. 1910.
L. H. Eberson, *1.* 9 dec. 1911.
§J. G. Pabst. 1 maart 1912.
J. A. van Gellicum ✠, *3.*
Jhr. M. C. F. J. de Rotte, *4.* 5 dec. 1912.

---

1) Kolonel-titulair 28 oct. 1918.

E. P. M. Clavareau (GMS5), *3.* 1 jan. 1913.
A. P. Wirix, *Adj. insp. Staf.*
Jhr. J. K. van 'Naerssen (LZ5), *3.* 1 april 1913.
W. J. van Hoytema (RA4), *1.*
* Jhr. H. A. van Reigersberg Versluys (AS5) (GMS5) (K3) (KB5) (NA3), *Adj. H. M. de Koningin.*
R. O. van Manen, *4.* 16 mei 1913.
L. Roelfsema (K3) (WV4), *2.*
C. J. G. L. van den Berg van Saparoea, *4.*
M. R. Drijfhout van Hooff, *3.*
B. W. baron van Dedem, *1.* 2 juni 1913.
Jhr. J. H. A. P. von Schmidt auf Altenstadt, *3.* 26 juli 1913.
§ J. A. baron van Heeckeren van Molecaten (D3). 26 juni 1914.
P. H. Hekkema, *3.* 3 aug. 1914.
Jhr. J. W. Godin de Beaufort ✠, *RHS.* 5 febr. 1915.
H. A. C. Fabius (BR4), *1.*
W. J. Jeltes, *1ste dep.*
J. B. van der Dussen, *4.* 8 sept. 1916.
A. Diemont, *2.* 16 oct. 1916.
F. J. J. baron van Heemstra (BU), *4.*
L. H. A. Crommelin (RA4), *4.* 16 nov. 1916.
A. H. W. van Blijenburgh, *3.*
A. Sprée, *1.* 1 mei 1917.
* C. S. Sixma baron van Heemstra (D3) (E5), *2.*
H. J. van Rijssen, *1.* 25 juni 1917.
H. A. M. Sassen, *2.*
H. C. J. C. van Stockum, *1.* 1 febr. 1918.
Jhr. W. C. M. de Jonge van Ellemeet, *4.*
E. A. F. baron Creutz, *2.*
A. P. M. A. Storm de Grave, *4.*
K. G. van der Mandele (OC5), *2.*
H. W. C. E. Mathon, *2.*
A. Blussé van Oud-Alblas, *1.*
R. Wilson, *2de dep.* 16 maart 1918.
J. J. M. de Waal, *2.*
C. H. Labouchère ✠, *RHS.*

Eerste-luitenants.

Jhr. L. C. de Villeneuve, 1 april 1908.
H. C. G. baron van Lawick, *KMA. Staf.* 28 nov. 1908.
§ A. N. S. W. L. Coblijn. 1 april 1909.
J. J. van Diepenbrugge (RA4), *KMA. Staf.* 24 juli 1909.
J. Knel, *RHS.* 27 nov. 1909.
H. F. M. baron van Voorst tot Voorst, *3.* 20 mei 1910.
W. A. van den Wall Bake, *4.* 25 juli 1910.
M. Brevet, *1ste dep.*
K. G. W. baron van Wassenaer, *4.* 19 juli 1911.
Jhr. P. J. Boogaert, *1ste dep.*
F. E. Everwijn Lange, *KMA. Staf.*
§ Jhr. F. Beelaerts van Blokland. 25 juli 1912.
R. van Luttervelt (RA4), *Ord.*
D. A. Camerling Helmolt, *2de dep.* 16 mei 1913.
W. E. Mathon, *RHS.*
H. G. van Everdingen, *2.* 24 juli 1913.
W. A. M. Westerouen van Meeteren, *Ord.*
R. J. Hinlopen, *2.* 24 juli 1913.
A. J. E. Mathon, *adj. comm 1ste div. Staf.* 26 juni 1914.
Jhr. W. A. van den Bosch, *1.*
A. T. Colenbrander, *Ord.*
§ W. A. van Tienhoven. 6 aug. 1914.
Jhr. S. M. S. A. A. de Marees van Swinderen, *1.* 6 aug. 1916.
L. A. A. H. Weytlandt, *2.* 1 jan. 1915.
C. L. Hollertt, *4.*
Jhr. J. J. Teding van Berkhout, *Ord.* 16 juli 1915.
M. R. A. Bischoff van Heemskerck, *2*
§ H. J. Fruin.
* H. L. B. T. A. von Heyden (OM), *Ord. off. van H. M. de Koningin.*
D. van Voorst Evekink, *3.* 29 juli 1915.
G. P. de Kruyff, *1ste dep.*
P. W. Pieters, *2de dep.*
T. A. E. R. Wijnoldy Daniëls, *2de dep.*
A. A. van Marion, *3.*
Jhr. W. Gevaerts (K4), *3.*
P. C. L. Blom (K4), *1.*

J. Daniels, *1.* 20 juli 1916.
Jhr. IJ. D. C. Quarles van Ufford (K4), *2.*
Jhr. A. van der Goes, *1.*
W. C. M. Schmidt, *4.*
J. E. Feenstra, *3.*
W. C. baron van Randwijck, *1.* 29 juli 1916.
J. S. Boom, *4.* 19 juli 1917.
A. G. J. M. F. van der Kroon, *2.*
H. G. J. Völcker, *4.*
Jhr. W. C. Boreel, *4.*
§ P. J. de Bock.
§ G. C. Blaauw. 28 juli 1918.
I. L D. baron Sirtema von Grovestins, *4*
O. Ch G. M. Janssens, *2.*
A M. C. Mazel, *2.*
H. A. M. Latour, *3.* 28 juli 1918.
F W. E. de Vries, *3.*
Jhr. C. E. J. M. Verheijen, *1ste dep.* 12 juni 1919.
J. L. Bruinier, *3.*
A. D. C. van Zijp, *1.*
§ Jhr. A. W. F. J. C. van Spengler.
Jhr. G. A. Bowier, *3.*
Jhr. J. G. A. van Spengler, *1.*
J. W. U. Doornbos, *1.* 3 maart 1920.
Jhr. G. A. Strick van Linschoten, *4.*
A. D. Heuff, *4.*
P. M. H. Tielens, *2.*
W. C. Hooft, *3.*
G. Albarda, *3.*
Jhr. R. F. H. Quarles van Ufford, *2.*

Tweede-luitenants.

B. A. de Veer, *1.* 25 juli 1917.
H. Wilbrenninck, *4.*
S. J. graaf van Limburg Stirum, *2.*
W. F. L. Mingels, *2.*
W. H. van de Graaff, *3.*
P. Forbes Wels, *3.*
C. F. Pahud de Mortanges, *3.* 12 aug. 1918.
S. G. Manger Cats, *4.*
E. R. J. G. Verspijck, *1.*
A. C. Eland, *1.* 12 aug. 1918.
F. J. J. F. M. van der Kroon, *2.*
W. Kist, *4.*
B. R. P. F. Hasselman, *4.*
C. C. Hasselman, *1.* 31 juli 1919.
G. F. Immink, *2.*
Jhr. G. H. A. van Kinschot, *3.*
T. E. E. H. Mathon, *2.* 7 aug. 1920.
J. J. Ceuvel, *4.*

Reserve-officieren der Cavalerie.

Ritmeesters.

F. A. Broers, *3.* 1 juni 1904.
J. L. Völcker, *4.* 30 aug. 1904.
D. R. Buma ✠, *2.* 25 mei 1907.
J. van Rinkhuyzen, *3.* 15 sept. 1907
L. C. Beynen, *1.* 5 juni 1913.
R. B. Canters, *4.* 1 febr. 1918
G. W. baron Taets van Amerongen tot Woudenberg, *2.* 16 maart 1918.

Eerste-luitenants.

J. K. Lagerwey, *1.* 22 jan. 1908
Mr. W. C. Wendelaar ✠ *3.* 28 nov. 1908.
Jhr. H. H. J. M van de Poll. *3*
Mr. W. F. W. Kolkman, *2.*
W. van der Mandele, *3.* 1 mei 1910.
Jhr. mr. dr. J D. H. de Beaufort, *2.* 22 mei 1910.
Jhr. L. M. van Reigersberg Versluys, *1.* 25 juli 1910.
A. A. J. Canters, *4.* 8 oct. 1911.
† P. ten Zeldam. 16 mei 1913.
J. Labouchère ✠, *3.* 20 dec. 1913.
J. Veder, *4.*
Mr. F. F. baron de Smeth, *4* 20 dec. 1913.
A. F W. Overbeck, *3.*
Jhr. mr. W. E. van Weede, *4.*
J. Peelen, *4.*
Dr. T. F. Egidius, *1.* 22 juni 1914.
L. H. Daendels, *4.* 11 nov. 1914.
Mr. W. F. Tromp Meester, *4.*
Jhr. P. P. de Beaufort, *4.*
Jhr. J. Huydecoper, *1.* 8 juli 1915.
N Roodenburg, *4.* 5 dec. 1915.
W. C. Benedictus, *3.* 19 juni 1916.
M. van Marwijk Kooij. *1*
Jhr. M. van Asch van Wijck, *1.*

W. C. C. van Romondt Vis, *1.* 19 juni 1916.
Jhr. J. A. Repelaer, *3.*
A. G. Kröller, *1.* 1 dec. 1916.
† K. J. G. baron van Hardenbroek.
† H. Ameshoff.
Jhr. mr. C. J. A. den Tex, *4.*
Jhr. H. Beelaerts van Blokland, *4.*
P. M. van Wulfften Palthe, *L.* 1 dec. 1917.
H. A. J. Kessler, *1.*
Raden Mas Noto Soeroto, *3.*
A. E. J. Simon Thomas, *4.*
W. F. K. Versteeg, *3.* 7 nov. 1918.
A. van Welderen baron Rengers, *1.*
R. A. M. Bootz, *1.*
C. Gips, *2.*
M. L. van Es, *3.*
R. J. E. graaf Schimmelpenninck, *4.* 9 jan. 1919.
J. U. M. de Kuyper, *4.*
A. van Moock, *3.* 5 febr. 1919.
N. L. J. van Haaren, *2.* 25 maart 1919.
F. H. A. H. Tielens, *2.* 12 mei 1919.
R. Kneppelhout, *1.* 18 mei 1919
Jhr. J. H. Gevers, *1.*
Jhr. F. J. M. van Nispen tot Sevenaer, *4.* 28 juni 1919.
T. W. A. Frowein, *2.*
O. van Rees, *4.* 28 sept. 1919.
V. R. Los, *3.* 12 oct. 1919.
A. A. Reepmaker, *3.*
Mr. B. P. baron van Harinxma thoe Slooten, *1.* 3 dec. 1919.
Mr. J. van Walré de Bordes, *1.*
F. H. H. Doffegnies, *4.* 8 mei 1920.
Jhr. H. W. C. Hooft, *1.* 8 juli 1920.
Jhr. F. Hooft Graafland, *1.*
Jhr. P. J. Six, *1.*
T. H. H. Wreesmann, *2.*
Jhr. R. M. C. van der Wijck, *4.*
H. S. Goldschmidt, *3.*
J. G. Sillem, *1.* 17 aug. 1920.

Tweede-luitenants.

J. M. Kolff, *1.* 1 dec. 1913.
P. V. W. Eschauzier, *2.* 8 juli 1916
D. A. A. Dezentje, *3.* 30 dec. 1916.
P. M. M. Hoogeweegen, *3.*
W. F. T. Carp, *2.* 14 nov. 1917.
R. H. baron Schimmelpenninck van der Oije, *1.* 15 dec. 1917.
Jhr. H. Radermacher Schorer, *1.*
J. H. Stahl, *2.*
G. D. Bakker, *2.*
J. A. M. van der Ven, *3.* 22 dec. 1917.
D. J. Willet, *1.* 14 maart 1918.
Jhr. E. O. M. van Nispen tot Sevenaer, *4.* 2 april 1918.
F. H. Pont, *2.* 3 juli 1918.
C. W. E. G. Janssens, *2.* 20 sept. 1918.
Jhr. C. L. van Beijma thoe Kingma, *2.* 20 sept. 1918.
W. A. van der Noordaa, *2.*
Jhr. D. Rutgers van Rozenburg, *1.* 28 oct. 1918.
B. Hopperus Buma, *1.*
A. L. Wurfbain, *1.*
C. E. M. M. Veltman, *1.* 10 febr. 1919.
Jhr. P. H. Repelaer, *3.* 12 april 1919.
C. M. Rasch, *3.*
Jhr. E. L. Teixeira de Mattos, *3.*
B. W. Blijdenstein, *1.* 2 mei 1919.
J. B. V. J. M. van de Mortel, *2.* 31 mei 1919.
Jhr. L. P. F. Michiels van Kessenich, *2.*
J. T. J. Labouchere, *1.*

§ 10.

WAPEN DER ARTILLERIE.

Het wapen der artillerie bestaat uit een staf, vier regimenten veldartillerie, het korps rijdende artillerie, vier regimenten vestingartillerie, het korps pantserfort-artillerie, de instructiecompagnie, het korps pontonniers, het korps torpedisten, de artillerie-schietschool en de school voor verlofs-officieren der vestingartillerie.

STAF.

Inspecteur der bereden artillerie. J. C. C. Tonnet ✠ (BR3), generaal-majoor.
Toegevoegd. G. Vogelaar, majoor — A. E. Kist ✠, kapitein.

Voorzitter der remonte-commissie voor de bereden artillerie. S. C. Gooszen, kolonel-titulair.
Toegevoegd. T. A. Boeree, kapitein.
Inspecteur der vesting-artillerie. C. F. Gey van Pittius ✠ (IK5), generaal-majoor.
Toegevoegd. J. P. E. van Reysen, majoor — H. K. Köster, kapitein — M. A. K. J. Vis, id. — J. Kloosterhuis, id.

Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen.

a. Munitiefabriek en de werkplaatsen voor draagbare wapenen, alsmede de tot die inrichtingen behoorende magazijnen, alle aan de Hembrug; *b.* de constructiewerkplaatsen met bijbehoorende magazijnen te Delft.

Directeuren. J. H. A. Mijsberg, 1 april 1913 — G. Th. van Dam ✠, id.
Adjunct-directeuren. L. Tielenius Kruythoff ✠, 1 nov. 1913 (Delft). — B. J. C. Top, 1 jan. 1919.
Technoloog. J. D. Berkhout.
Bureauchef voor de technische zaken. J. Jungeling, 1 maart 1915.
Bedrijfschefs. D. Rijnders, 21 april 1913 — L. L. E. Ornstein, 24 oct. 1913.

Commissie van proefneming. ('s-Gravenhage).

Voorzitter. H. J. A. Feber, luit.-kolonel.

Artillerie-schietschool. (Zwolle.)

Voor den dienst bij de schietschool zijn aangewezen de 9de en 10de comp. van het 1ste reg. vestingartillerie.

Directeur. P. C. Bomert ✠, kolonel.

EERSTE REGIMENT VELDARTILLERIE.

Staf te Utrecht. — Eerste afdeeling: staf, eerste en tweede batterij te Utrecht. Tweede afdeeling: staf, derde en vierde batterij te Harderwijk Derde afdeeling: staf, vijfde en zesde batterij te Amersfoort. Vierde afdeeling: staf, zevende en achtste batterij te Harderwijk. Depôt te Utrecht.

Kolonel-commandant. W. A. Frieswijk.

TWEEDE REGIMENT VELDARTILLERIE.

Staf te 's-Gravenhage. — Eerste afdeeling: staf, eerste en tweede batterij en tweede afdeeling: staf, derde en vierde batterij te 's-Gravenhage. Derde afdeeling: staf, vijfde en zesde batterij en vierde afdeeling: staf, zevende en achtste batterij te Leiden. Depôt te 's-Gravenhage.

Kolonel-commandant. A. G. Maris ✠ (D3).

DERDE REGIMENT VELDARTILLERIE.

Staf te Breda. — Eerste afdeeling: staf, eerste en tweede batterij te Bergen-op-Zoom. Tweede afdeeling: staf, derde en vierde batterij en derde afdeeling: staf, vijfde en zesde batterij te Breda' Vierde afdeeling: staf, zevende en achtste batterij te 's-Hertogenbosch. Depôt te Breda.

Kolonel-commandant. W. H. Doorman.

VIERDE REGIMENT VELDARTILLERIE.

Staf te Ede. — Eerste afdeeling: staf, eerste, tweede batterij, tweede afdeeling: staf, derde en vierde batterij en derde afdeeling: staf, vijfde en zesde batterij te Ede. Vierde afdeeling: staf, zevende en achtste batterij te Assen. Depôt te Ede (voorloopig te Utrecht).

Kolonel-commandant. J. M. H. van der Grinten ✠.

KORPS RIJDENDE ARTILLERIE. (Arnhem.)

Het korps bestaat uit een staf, twee batterijen en eene instructie-batterij.
De instructie-batterij is bestemd tot opleiding van kader voor de regimenten veld- en het korps rijdende artillerie. De vereischten tot toelating als volontair bij de instructie-batterij zijn: een leeftijd tusschen de 15½ en 19 jaren, een gezond lichaamsgestel, duidelijk lezen, goed schrijven en kennis van de vier hoofdregels der rekenkunde.

Majoor-commandant. C. W. A. baron van Haersolte van den Doorn.

EERSTE REGIMENT VESTINGARTILLERIE.

Staf, eerste en tweede bataljon te Utrecht; derde bataljon te Naarden; vierde bataljon te Gorinchem.

Kolonel-commandant. P. J. van der Meer (BV4).

TWEEDE REGIMENT VESTINGARTILLERIE.

Staf en eerste bataljon te Amsterdam; tweede bataljon: staf te Beverwijk, eerste en tweede compagnie op het fort aan den St. Aagtendijk, derde compagnie op het fort bij Velzen, vierde compagnie op het fort bij Zuidwijkermeer; derde bataljon te Haarlem (hiervan gedetacheerd de 1ste, 2de en 3de compagnie op de forten behoorende tot de positie van Spaarndam en de 4de compagnie op het fort bij Penningsveer).

Kolonel-commandant. L. W. baron van Boetzelaer.

DERDE REGIMENT VESTINGARTILLERIE.

Staf te 's-Gravenhage, eerste zware houwitser-afd. te Laren, eerste lichte houwitser-afd. te Utrecht, tweede id. te 's-Gravenhage; eerste bataljon: staf, eerste en tweede comp. te Geertruidenberg, derde en vierde comp. te Gorinchem; tweede bataljon: staf, eerste en tweede comp. te Gorinchem, derde en vierde comp. te Zwolle.

Kolonel-commandant. J. F. B. Kalff ✠.

VIERDE REGIMENT VESTINGARTILLERIE.

Staf en eerste bataljon te Helder; tweede bataljon: staf, eerste en tweede compagnie te Willemstad, derde compagnie te Neuzen; derde bataljon: staf en eerste compagnie te Hellevoetsluis, tweede compagnie te Brielle.

Kolonel-commandant. H. J. G. de Virieu Furstner.

KORPS PANTSERFORT-ARTILLERIE.

Staf te Haarlem; eerste comp. te Helder; tweede comp. te Haarlem; derde comp. te 's-Gravenhage; vierde comp. te Muiden; vijfde compagnie te Arnhem.

Majoor-commandant. J. L. Bels.

INSTRUCTIE-COMPAGNIE. (Schoonhoven.)

(In administratie bij het 1ste reg. vestingartillerie.)

De instructie-compagnie is bestemd tot opleiding van kader voor de regimenten vestingartillerie en de korpsen pontonniers en torpedisten, met dien verstande dat, vòor zooveel laatstgenoemde korpsen betreft, de opleiding grootendeels bij die korpsen plaats heeft.

De vereischten tot toelating als volontair bij de instructie-compagnie zijn: in den regel een leeftijd tusschen 15½ en 19 jaren, een gezond lichaamsgestel, duidelijk lezen, goed schrijven en kennis van de vier hoofdregels der rekenkunde.

Kapitein-commandant. J. A. Brandon.

KORPS PONTONNIERS. (Dordrecht.)

Het korps bestaat uit een staf en twee compagnieën.

Luitenant-kolonel-commandant en directeur van het brugwezen. C. J. van Heusden.

KORPS TORPEDISTEN.

Staf en eerste comp. te Brielle; tweede comp. te Helder.

Majoor-commandant. J. A. van Beek.

Officieren der Artillerie.

Luitenant-generaal.

** W. F. Pop ✪ ✠4 ✠ (A3) (EL4) (SO4), 16 maart 1918.

Generaal-majoors.

* D. G. van der Voort Maarschalk ✪ ✠ (EL5) (K3), *Comm. N. H. waterlinie.* 21 nov. 1918.

J. C. C. Tonnet ✠ (BR3), *Insp. bereden art. Staf.* 1 aug. 1920.

C. F. Gey van Pittius ✠ (IK5), *Insp. vestingart. Staf.* 1 aug. 1920.

* A. M. Kollewijn, *Comm. stelling Amsterdam.*

* J. C. Logger ✠, *Insp. militair onderwijs*

Kolonels.

A. G. Maris ✠ (D3), *2v.* 16 maart 1918.
** C. van Tuinen ⊕ ✠ (BLC4) (EL5) (K3). 7 jan. 1919.
J. M. H. van der Grinten ✠, *4v.* 1 mei 1919.
H. J. G. de Virieu Furstner, *4a.* 20 juli 1919.
Jhr. J. H. Röell ✠, *Gouv. KMA. Staf.*
W. A. Frieswijk, *1v.* 1 aug. 1920.
J. F. B. Kalff ✠, *3a.*
** Jhr. E. J. M. Wittert ✠. 1 aug. 1920.
** J. L. ten Bosch ✠.
W. H. Doorman, *3v.*
L. W. baron van Boetzelaer, *2a.* 1 nov. 1920.
P. Huizer ✠ (K3), *Toeg. aan comm. stelling Amsterdam.*
P. C. Bomert ✠, *Dir. art. schietsch.*
P. J. van der Meer (BV4), *1a.*

Luitenant-kolonels.

S. C. Gooszen, *Directeur remontewezen. Staf* [1]). 27 aug. 1915.
Jhr. H. van Beresteyn, *4v.* 1 dec. 1916.
H. C. C. Hackstroh, *4a.* 1 mei 1917.
J. C. Portheine, *1v.* 16 maart 1918.
D. J. Meijer, *1a.*
W. F. J. Buytendijk ✠, *3a.*
W. J. Methorst, *2v.*
H. J. A. Feber, *Voorz. comm. van proefn. Staf.*
J. N. Boom, *4v.* 21 jan. 1919.
Jhr. A. G. Sickinghe ✠ (AS5a) (D3) (E4) (WV4).
H. J. Furstner, ✠4, *2v.*
G. F. baron van Till (Z6), *4v.* 1 mei 1919.
§ U. J. N. Doornbos. 1 mei 1919.
** E. F. Insinger ✠.
C. A. H. W. G. Eyken, *2a.* 20 juli 1919.
C. J. van Heusden, *P.* 11 maart 1920.
L. Hanau, *1a.* 1 aug. 1920.
J. van Gastel (D3), *2a.*
J. R. L. Collette, *Toeg. aan comm. N. H. Waterl.* 2 aug. 1920.
** W. E. van Dam van Isselt, *Directeur der Hoogere Krijgsschool.*
J. H. Bloem, *3v.*
E. A. D. E. Carp, *1v.*
P. D. van Essen ✠4 ⊕4v (Z7), *2v.*
J. L. Bels. 1 nov. 1920.

Majoors.

P. van Asselt, *waarn. prov. adj. in Noordholland* 1 mei 1917.
H. J. Doorman, *3v.*
J. C. A. Jansen, *3a.*
G. A. O. Immink, *3v.* 1 febr. 1918.
G. G. van Everdingen ✠, *KMA. Staf.* 1 maart 1918.
W. de Reus, *1v.*
H. A. Zeilmaker, *Staf.*
H. Beijerman, *1a.*
G. Vogelaar, *Toeg. aan inspect. ber. art. Staf.*
J. P. E. van Reysen, *Toeg. aan insp. rest. art. Staf.*
W. P. F. Schutz, *D.v.O. Staf.*
T. J. Marx, *1a. Tijd. prov adj. in Zeeland.*
C. W. A. baron van Haersolte van den Doorn, *R.* 18 oct. 1918.
J. A. van Beek, *T.* 6 sept. 1919.
** C. A. Prins.
A. K. L. Verschoor, *3a.* 11 maart 1920.
J. A. Kaub, *1v.* 1 aug. 1920.
P. M. Vis ✠, *Staf.*
W. du Vijn, *3v.*
Jhr. O. Witsen Elias, *2a.*
W. de Waal, *4v.*
J. D. Schaap, *3a.*
D. de Kreuk (Z7), *D. v. O.*
A. Kooiman, 1 nov. 1920.
H. A. Seyffardt ✠.
K. A. Pfeiffer.
W. J. C. Schuurman ✠.

Kapiteins.

A. F. Singels, *3v.* 1 mei 1903.
J. E. Krieger, *1a.* 16 jan. 1907.
J. C. Guise, *Toeg. aan comm. N. H. waterlinie. Staf.* 5 mei 1908.

1) Kolonel-titulair 11 maart 1918.

H. D. R. Verspijck, *2v.* 28 dec. 1908.
R. Reitsma, *1a.* 3 dec. 1909.
J. M. A. Nicolaï, *1a.* 29 dec. 1909.
B. D. Bleckmann, *4a.* 15 maart 1910.
J. A. Snijders (BV4), *PA.* 5 oct. 1910.
G. N. van Aflelen van Saemsfoort, *2a.*
J. F. G. Verhoeff, *T.* 1 mei 1911.
W. M. Beijerinck, *3a.*
A. H. van Andel, *3v.*
H. J. Verhulst, *2v.*
W. H. C. A. Seyn, *1a.*
C. M. G. P. Couvée, *3v.* 1 juli 1911.
E. W. J. Groen, *1v.* 14 oct. 1911.
F. A. Pannekoek, *1a.*
W. N. Bakker, *Motor-afd.* 1 nov. 1911.
H. G. Rambonnet, *R.* 20 nov. 1911.
D. C. M. André de la Porte, *D. v. O. Staf.* 24 nov. 1911.
J. U. H. Feikema, *1v.*
M. C. van Hoboken, *3v.* 1 jan. 1912.
A. E. Kist ✠, *Toegev. aan insp. der ber. art. Staf.*
H. K. Köster, *Toegev aan insp. der vest. art. Staf.*
M. A. K. J. Vis, *Toeg. aan insp. vest. art Staf.*
J. A. Brandon, *Comm. Instr. Comp.* 19 febr. 1912.
T. Æ. Palairet Hooglandt, *4v.* 15 maart 1912.
K. E. Oudendijk ✠, *Lid comm. proefn. Staf.*
H. Harmsen, *2v.*
H. R. Boeree, *2v.* 1 nov. 1912.
J. Kloosterhuis, *Toeg. aan insp. vest. art. Staf.*
J. Irish Stephenson, *2v.*
I. Bessem, *2v.*
H. L. J. Haakman, *1v.*
M. Irish Stephenson, *1a.*
C. Ringeling, *3a.*
**Jhr. W. Röell ✠ (J) (KB5).
B. J. W. Panthaleon baron van Eck, *2v.* 1 april 1913.
B. T. Paets, *4v.*
W. H. E. Vrijdag, *1v.*
M. ridder van Rappard, *2v.*
Jhr. O. G. Bloys van Treslong, *4v.*
A. M. Geesink, *KMA. Staf.*
J. F. Altmann, *Toeg. aan comm. stelling Amsterdam. Staf.*

A. G. J. C. Wilkens, *4v.* 1 april 1913.
J. G. Tinbergen, *D.v.O.Staf.*
**H. A. F. G. van Ermel Scherer.
O. C. G. Beelaerts van Emmichoven, *2v.*
H. G. Sadée, *2a.*
D. A. W. van der Moer, *1a.*
D. J. Couvée, *3v.*
C. J. G. Kraft, *Toeg. aan comm. stelling Amsterdam.*
G. Klinkhamer, *3v.*
W. J. Küller, *1a.*
J. H. van Velzen, *Art. inricht. Staf.*
Jhr. D. Mollerus. *1v.*
W. J. D. Havelaar, *4v.*
J. H. van Reede, *Instr. Rij- en Hoefsm. school.*
H. B. van den Oudendijk Pieterse, *4v.* 2 mei 1913.
J. R. Diemont, *1v.* 15 juni 1913.
N. J. Singels, *2v.*
A. D. Putman Cramer, *4a.*
L. de Ridder, *KMA. Staf.*
F. baron van Hogendorp, *4v.*
H. H. E. Deelken, *4a.* 31 juli 1913.
A. de Kat, *P.* 1 nov. 1913.
G. L. M. H. Higly, *1v.* 13 dec. 1913.
R. D. Storm Buysing, *R.*
S. G. N. Nauta Pieter, *2v.* 22 jan. 1914.
R. H. A. van den Wall Bake, *4v.* 24 maart 1914.
C. E. Oosting, *1v.* 1 mei 1914.
J. de Iongh, *1a.*
W. A. M. van Nieuwstadt, *2a.* 21 jan. 1915.
**J. van Andel.
Jhr. K.F. Quarles van Ufford. *3v.*
**J. A. ten Klooster,
J. E. Haitsma Mulier, *4v.*
C. C. Pels Rijcken, *4v.*
J. L. van Riemsdijk, *2a.*
E. Wijtema, *D. v. O.* 27 aug. 1915.
U. J. W. Roldanus, *3a.*
G. Doorman, *3a.*
N. P. A. du Quesne van Bruchem, *4a.*
H. J. J. M. Koremans, *2a.*
J. S. C. Rink, *1a.*
M. W. de Wit, *1v.*
J. H. Carstens, *1v.*
B. Portheine, *3a.* 1 dec. 1915.
J. P. de Man, *1v.* 16 maart 1916.
W. F. Sillevis, *1a.* 17 maart 1916.

S. Schilderman, *3v.* 17 maart 1916.
§ Jhr. F. S. Op ten Noort. 23 mei 1916.
D. van Riemsdijk, *2a.* 16 juni 1916.
§ W. R. van der Weide. 30 juni 1916.
§ T. J. H. Steur. 16 aug. 1916.
§ J. H. Westerveld, 1 sept. 1916.
J. W. Peppelman van Kampen, *4a.* 3 oct. 1916.
J. P. Enklaar, *4a.* 1 nov. 1916.
Dr. W. P. Hubert van Blijenburgh, *Directeur MGS.*
J. M. ridder van Rappard, *1a.*
**Jhr. J. T. Alting van Geusau, 17 nov. 1916.
**P. W. Best.
H. D. S. Hasselman, *4a.* 9 dec. 1916.
F. G. J. M. van Steenhardt Carré, *2a.*
T. A. Boeree, *Toeg. aan den Dir. Remontewezen. Staf.*
§ Jhr. C. L. H. Quarles van Ufford (NA3*a*).
J. Harberts, *2a.* 1 jan. 1907.
I. M. P. A. Quadekker, *3v.*
Jhr. D. R. Gevers Deynoot, *1a.*
J. J. van Santen, *1v.* 19 febr. 1917.
F. A. van Woerkom, *4v.* 26 febr. 1917.
H. C. de Man, *3v.* 1 mei 1917.
A. E. W. de Jong ✠, *3a.* 5 sept. 1917.
J. H. C. Bentz van den Berg. *PA.*
§ O. L. Eschauzier.
J. H. Heffener, *4a.*
H. J. A. van Son. *Toeg. aan comm. N.H. Waterlinie. Staf.*
H. J. Karel, *2a.* 1 oct. 1917.
L. J. de Decker, *Lid comm. van proefn. Staf.*
H. F. H. C. C. A. von Freytag Drabbe, *2a.*
R. P. J. van den Berg van Saparoea, *2v.*
J. A. Mussert, *T.* 31 dec. 1917.
C. de Iongh, *4v.* 31 dec. 1917.
P. A. Brouwer, *4a.* 1 febr. 1918.
E. W. G. van Olden, *4a.*
P. J. A. Bartels, *4a.*
G. W. Boxman, *Art. Inr. Staf.*
J. W. Butner, *3a.*
A. G. Lagerwey, *3a.*
§ A. Fabius.
J. C. Spaich, *Lid comm. van proefn. Staf.*
C. Erpenbeek de Wolff, *3a.*
W. G. de Bas, *1a.*
G. H. Schouten, *PA.*
N. T. Carstens, *2a.*
W. J. Rijkens, *3a.*
J. M. de Kruijff, *3v.*
F. J. J. Trapman, *1a.* 16 maart 1918.
T. S. Rooseboom, *1a.*
H. M. G. Higly, *4a.*
N. D. G. van der Werff, *3a.*
M. de Bloeme, *3a.*
C. A. Hartmans, *P.*
A. J. Maas, *2a.*
J. Doorman, *4a.* 1 aug. 1918.
A. F. J. M. Drossaerts, *3a.* 20 sept. 1918.
A. van der Waag, *3a.*
J. C. van den Bent, *3v.*
Jhr. W. F. de Villeneuve, *3a.*
J. W. de Koff, *4a.* 18 oct. 1918.
Jhr. H. Laman Trip, *3a.* 16 juli 1919.
W. F. Grotendorst, *4a.*
F. C. W. van Engelenburg, *2a.*
J. A. Teijinck, *Art. Inr. Staf.* 17 juli 1919.
E. C. de Haan. *Toeg. aan comm. Stelling Helder. Staf.*
G. Dekker, *3a.*
H. J. Derks, *PA.* 11 sept. 1919.
A. H. Schimmel, *4a.*
D. M. Lucardie, *4v.*
G. A. van Hulstijn, *1a.*
† A. Cramwinckel.
§ A. H. Drijfhout van Hooff.
L. P. Schmidt, *PA.* 7 oct. 1919

Eerste-luitenants.

A. C. F. van Kuyk, *1a.* 23 mei 1910.
§ H. W. Tilanus.
§ E. J. A. Hubert van Blijenburgh. 30 sept. 1910.
J. P. Brasser, *3v.*
G. Ph. Granpré Moliere, *4v.*
V. A. baron Bentinck, *3a.*
C. C. Grosjean, *3v.* 21 maart 1911.
H. de Groot, *3v.* 21 maart 1911
V. E. Wilmar, *3v.*
G. W. Le Heux, *1v.*
P. H. Schoute, *R.*
A. V. M. J. M. Goulmy, *KMA. Staf.* 1 mei 1911.
D. Crok, *PA.*
G. Wegerif, *2v.*

J. H. C. Smeltzer, *KMA. Staf.* 1 mei 1911.
G. Fabius, *KMA. Staf.*
C. J. A. Snorn, *4v.*
P. C. Taconis, *2v.* 1 juli 1911.
Jhr. A. R. Clifford Kocq van Breugel, *2v.* 14 oct. 1911.
A. G. van der Hout, *3v.*
P. C. van Aken, *2v.*
J. Büller, *1v.*
A. E. van Marle, *2v.*
§ P. M. de Boer. 6 dec. 1911.
J. van Rooij, *Lid Comm. v. Proefn. Staf.* 25 jan. 1912.
§ H. de Goede,
§ A. K. Noorduijn.
J. G. M. de Groot, *1a.* 1 febr. 1912.
C. P. M. Verhaart, *3v.* 19 febr. 1912.
H. Keppel Hesselink, *3v.*
S. J. van den Bergh, *3v.* 15 maart 1912.
C. de Wijs, *3v.*
F. H. Wanninkhof, *3a.*
T. Ziedses des Plantes, *1a.*
*Jhr. D. W. Sickinghe. 1 mei 1912.
J. van Maaren, *2v.* 14 oct. 1912.
† W. F. H. Zegers.
D. de Leeuw, *1a.* 1 nov. 1912.
J. D. W. Kalkman, *3a.*
A. Noorduijn, *3v.* 21 dec. 1912.
J. Maréchal, *1v.*
A. A. van Oorschot, *Instr. Comp.*
T. A. L. Mollinger, *3a.* 2 mei 1913.
Jhr. K. J. van den Brandeler, *R.*
G. van Veldhuijzen, *2v.*
J. J. van der Eijk, *T.*
§ D. J. van Wijk, 2 juni 1913.
J. G. Kraft, *T.*
A. L. J. de Pauw, *Art. schietsch.*
A. J. Staal, *4v.* 5 juni 1913.
P. J. Enter, *1v.* 15 juni 1913.
W. H. Doorman, *4a.* 17 juni 1913.
W. C. T. Haarman, *3a.*
J. Fabius (DM5), *2v.* 16 juli 1913.
J. M. A. Goedewaagen, *3a.*
† L. J. Roeper Bosch,
§ J. F. van der Staay. 31 juli 1913.
J. C. van Apeldoorn, *1a.* 1 nov. 1913.
M. Heybroek, *3v.* 22 nov. 1913.
W. J. A. Schwing, *4v.*
W. Thomson, *3a.*
L. van Hulst, *1v.*
J. L. van Dam, *R.*
§ W. J. H. van Engelenburg. 22 nov. 1913.
A. J. van den Heuvel, *3a.* 24 maart 1914.
A. H. Nijhoff, *3a.* 13 mei 1914.
H. J. Strootman, *1v.*
J. Rietsema, *KMA. Staf.* 29 juli 1915.
P. Smits, *4v.*
G. A. Geel, *PA.*
W. P. van den Abeelen, *L.*
§ W. R. Blankert.
§ H. W. Heijman,
A. Asman, *PA.*
A. B. Mulder, *4a.*
J. van Vogelpoel, *3v.*
§ P. Wefers Bettink,
C. H. Iwes, *1v.*
L. H. Stolk, *P.*
F. A. J. de Klerck, *1v.*
§ J. L. Rauh. 20 jan. 1916.
§ J. Sibinga Muller, 20 juli 1916.
D. van den Berg, *Art. Inr. Staf.*
J. Sanders, *1a*
L. Ezerman, *4v.*
J. F. Grosjean, *4v.*
J van der Meulen, *1v.*
Jhr. G. M. M. Alting von Geusau, *3a.*
R. W. Dahmen von Buchholz, *4v.*
§ Jhr. W. G. L. van Spengler.
N. J H. M. van Middendorp, *PA.*
W. W. B. Halbertsma, *3v.*
§ D. J. Burger,
P T. J. Huberts, *3v.*
§ D. W. P. Gielen,
† J. G. Boodt.
R. G. Nieuwenhuijs, *1a.*
J. C. T. Motké, *3v.*
J. F. Schultink, *2a.*
W. F. Meijer, *3v.*
C. J. Schouten, *R.*
§ J. Govers, *2v.* 20 jan. 1917.
G. J. Sas, *D. v. O.* 19 juli 1917.
C. W. L. baron van Boetzelaer, *R.*
G. A. M. Schonck, *KMA. Staf.*
L. W. M. Hamm, *1a.*
F. G. Dürst Britt, *Instr. Comp.*
J. H. Droste, *2v.*
G. J. A. Brousdijk, *3v.*
J. de Vos, *4v.*
A. I. Verkouteren, *T.*
J. Tuijtel, *1v.*

J. T. H. van Weeren, *4a.* 19 juli 1917.
H. Petersen, *1a.*
A. Rovers, *3v.*
G. A. Koppen, *L.* 29 juli 1917.
R. N. de Ruyter van Steveninck, *2v.* 28 juli 1918.
F. H. H. M. ten Bensel, *PA.*
§ H. P. D. van Wijk.
C. A. Elich, *1a.*
J. Barendregt, *KMA. Staf.*
J. M. Mante, *1v.*
§ N. L. Koning,
G.P.F.H.J.Strang van Hees, *1a.*
J. W. Wijn, *1v.*
W. C. Maas, *R.*
A. van der Wiel, *3a.*
C. M. A. C. Stoffels, *4v.*
R. Th. Luykx, *2v.*
B. J. R. P. Rasch, *3a.*
H. J. J.W. Dürst Britt, *1v.* 12 juni 1919.
G. W. A. Brouwers, *3v.*
M. Schreuder, *1v.*
L. Kegge, *3v.*
W. E. Stoorvogel, *2a.*
M. H. C. Herman, *2a.*
§ P. J. Stienstra.
M. G. van Kesteren, *2v.*
A. W. van Zijl, *1a.*
M. Tans, *4a.*
H. van der Zanden, *1v.*
A. Specht Grijp, *4a.*
H. J. J. T. M. Steenmetser, *3v.*
W. Wilschut, *T.*
§ W. C. L. Burgers.
A. J. H. C. C. F. Huizer, *3a.*
S. E. Schoevers, *4a.*
S. Cool, *4v.*
J. van der Wiel, *2a.*
P. M. W. J. van der Slikke, *PA.* 3 maart 1920.
§ A. G. Jagt,
§ Jhr. J. A. H. van der Does.
J. W. Vintges, *3a.*
J. F. Hammer, *P.* 3 maart 1920.
J. C. H. Fraser, *2a.*
E. A. A. Liera, *3a.*
J. H. van Swinden Koopmans, *4v.*
A. Spruyt, *2a.*
§ F. O. Boogaard,
I. A. Aler, *L.*
D M. J. Barnasconi, *3a.*
C. J. Lorentz, *P.*
§ W. J. Maalsteed,
G. H. C. van Dijk, *P.*
W. M. J. A. L. de Visser, *PA.*
Jhr. F H. M. Michiels van Kessenich, *1v.*
§ L. F. J. Mählmeijer, 4 maart 1920.
J. J. Kok, *2v.* 11 aug. 1920.
J. O. Sietinga, *2a.*
J. A. de Witte, *1a.*
J. C. de Vries, *1v.*
W. G. F. A. Meijer, *2v.*
B. J Momma, *1v.*
J. J. J. Pijnenburg, *3v.*
P. M. Cevaal, *4v.*
J. F. M. Steenmetser, *3a.*
A. T. C. Opsomer, *3a.*
K. van Rijn, *2v.*
A. J. Glerum, *1a.*
J. E. Vemer, *2v.*
G. E. Kiers, *3a.*
A. J. Kuyl, *4a.*
J. A. J. M. Meijsen, *4a.*
C. M. J. A. F. Nicolas, *PA.*
N. J. Zijlstra, *3a.*
A. H. Weijns, *3a.*
J. D. Schepers, *2a.* 12 aug. 1920.
J. J. Mojet, *3v.*
P. G. C. A. van der Speck Obreen, *Instr. comp.*
P. L. G. Doorman, *3a.*
F. F. H. de Man, *T.*
D. H. G. Brethouwer, *PA.*
G. van der Mark, *P.*

Tweede-luitenants.

B. J. M. Koenen, *3a.* 25 juli 1917.
H. Hoevenaars, *4a.*
J. R. H. Lagas, *PA.* 12 aug. 1918.
K. C. C. F. Receveur, *4v.*
A. C. de Ruijter van Steveninck, *1v.*
G. J. M. C. van Nijnatten, *1v.*
H. J. Hamerslag, *4a.*
L. A. Peletier, *1a.*
J. K. H. de Roo van Alderwerelt, *4v.* 12 aug. 1918.
P. T. A. Goossens, *2a.*
J. C. van Heuven, *3a.*
J. G. M. Huisman, *T.*
E. Stoorvogel, *1a.*
A. S. R. Schuiling, *3a.* 23 nov. 1918.
A. Eterman, *PA.* 25 juli 1919.
C. D. Toet, *3a.*

J. Portheine, *1v.* 31 juli 1919.
J. C. Kok, *3a.*
J. E. Knight, *R.*
J. Roode, *2v.*
W. J. Proper, *2v.*
L. J. M. de Sevaux, *2a.*
J. R. Koerselman, *3a.*
O. J. Siersema, *4v.*
W. T. Carp, *4v.*
H. A. Luitwieler, *PA.*
A. Baretta, *2a.*
D. A. van Deursen, *4v.*
K. A. Enklaar, *1a.*
L. C. Korevaar, *4a.*
F. W. J. M. Peters, *4a.*
W. D. Laarhuis, *4v.* 31 juli 1919.
J. A. van Boven, *4a.*
G. C. Bosch, *4a.*
J. J. Peeters, *1a.*
J. W. Couvée, *2a.* 7 aug. 1920.
W. H. Wijnkamp, *4v.*
J. G. Wisse, *1a.*
Jhr. A. van Lennep, *1v.*
H. W. de Ridder, *4v.*
H. M. A. Korten, *1v.*
C. J. Y. van 't Woudt, *3a.*
F. K. J. Köhlbrugge, *4a.*
L. V M. E. Drukker, *PA.*
M. C. Kok, *4a.*

Reserve-officieren der Artillerie.

Luitenant-kolonel.

F. H. Umbgrove, *P.* 1 aug. 1920.

Majoors.

G. de Josselin de Jong, *1a.* 16 maart 1918.
F. W. Gautzsch, *2a.*
H. Donker, *2a.* 16 maart 1918.
W. van der Koogh, *3v.*
M. J. Looijen, *1v.*

Kapiteins.

Jhr. W. A. Ortt, *1v.* 1 dec. 1904.
R. F. Kutsch Lojenga, *4v.* 23 sept. 1910.
J. C. J Kempees ✠, *4a.* 20 nov. 1911.
Jhr H. J. Repelaer van Driel, *3v.* 1 mei 1914.
J. F. Quanjer, *2a.* 27 aug. 1915.
J. M. Pool, *1a.* 27 dec. 1916.
W.G.F. van Heyningen, *4a.* 26 febr. 1917.
H. J. van Veen, *3a.* 5 sept. 1917.
L. R. Doorman, *3v.* 1 febr. 1918.
J. Hoogkamer, *2v.*
K. L. Schell, *2a.*
J. W. Gunning, *1v.* 16 maart 1918.
J. G. J. Verhey van Wijk, *3a.*
Dr. H. F. G. Kaiser, *1a.*
J. Schim van der Loeff, *1a.* 16 juli 1919.
J. A. M. Swenker, *1a.*

Eerste-luitenants.

C. van der Swan, *3a.* 1 oct. 1907.
A. M. R. Bijleveld, *1v.* 11 dec. 1908.
F. A. J. C. baron van Voorst tot Voorst, *R.* 30 sept. 1910.
H. B. Marijt, *4a.* 28 oct. 1910.
J. E. Scheffer, *3a.* 17 jan. 1911.
C. B. J. Müller *1v.* 6 dec. 1911.
J. J. van Gelderen, *1a.*
P. Troctel, *1a.* 2 juni 1913.
Mr. L. A. Gastmann, *2v.*
Mr. J. S. Loke, *2v.*
F. C. C. baron van Tuyll van Serooskerken, *2v.*
J. J. Sprenger van Eyk, *1v.*
K. A. R. van Haeften, *1a.* 9 nov. 1913.
D. J. Hamoen, *1a.* 13 mei 1914.
P. Rietsema, *3a.*
F. von Balluseck, *2v.* 13 nov. 1914.
P. Versteeg, *4a.* 22 nov. 1914.
P. van Exter, *2a.* 29 juli 1915.
W. J. H. graaf van Limburg Stirum, *1v.* 5 dec. 1915.
A. van der Deure, *2a.*
A. Bruinsma, *1a.*
G. de Bruin, *1a.*
H. F. Grondijs, *4a.*
E. G. Q. van Tilburg, *1a.*
D. van der Mark, *3a.*
W. J. B. Besier, *4v.*
Mr. R. J. M. L. van Zinnicq Bergmann, *4v.*
W. L. van Voorst Vader, *2v.*
A. E. Dudok van Heel, *4v.*
P. Landberg, *2v.*

G. P. van Dam, *1v.* 5 dec. 1915.
H. Sluijter, *1a.* 16 dec. 1915.
A. J. P. Reijntjes, *4a.* 19 juni 1916.
J. Ploeg, *4a.*
J. A. Battaerd, *4a.* 20 juli 1916.
L. B. Zon, *2a.*
A. L. T. J. Vogelsang, *3a.*
J. R. de Wijs, *3a.*
F. van Rij, *4a.* 1 dec. 1916.
F. E. van Haeften, *1v.*
J. van Barneveld, *3a*
J. H. Kramer, *2a.*
A. C. M. Steijnis, *3a.*
G. J. M. Simons, *4a.*
† J. D. J. van Embden,
Jhr. G. A. Tindal, *R.*
C. I. graaf Schimmelpenninck, *L.*
Jhr. mr. J. E. W. Quarles van Ufford Twiss, *1v.*
Jhr. L. C. van Loon, *R.*
Mr. W. F. F. baron van Verschuer, *R.*
F. Schiff, *2v.*
H. F. Dudok van Heel, *4v.* 9 jan. 1917.
E. N. Rahusen, *Motorafd.* 15 febr. 1917.
E. G. Onnen, *3a.* 16 juni 1917.
O. Kuipers, *1a.* 18 juni 1917.
G. A. de Mol, *3a.*
J. M. W. Kuijl, *4a.* 19 juli 1917.
J. A. Hauer, *3a.*
E. W. Bosdijk, *2a.* 1 dec. 1917.
Jhr. mr. P. J. H. M. van der Does de Willebois, *4v.*
J. L. Pierson, *4v.*
M. Welle, *1a.*
L. Sillevis, *1a.*
† T. J. Ouborg.
Dr. A. L. W. de Gee, *2a.*
J. P. H. de Kruijff, *2a.*
R. K. Kloppers, *2a.*
D. Meijer, *2a.*
J. N. van Rhoon, *2a.*
J. P. P. Swaving, *3a.*
W. van Rijswijk, *4a.*
M. L. Wassenbergh, *2a.*
J. A. L. Dijkstra, *3a.*
J. A. Schepers, *2a.*
W. Karreman, *3a.*
A. Methöfer, *3v.*
J. P. Tollenaar, *4v.*
F. E. D. Enschedé, *1v.*
L. van den Honert, *4v.*
H. C. Hintzen, *3v.*
D. R. J. baron van Lijnden, *3v.*
H. P. Rahusen, *4v.* 1 dec. 1917.
M. Verrijn Stuart, *4v.*
W. A. Donker, *3v.*
P. W. van Bleijswijk Ris, *4v.*
J. H. van Veen, *4a.*
P. W. van Lith, *3a.*
C. van Santen, *2a.*
J. A. Rademaker, *P.*
C. L. H. de Winter, *3a.*
H. A. J. Neuijen, *4a.*
† J. J. G. Poell.
L. Levinson, *3a.*
J. C. P. de Graaff, *4a.* 2 febr. 1918.
F. W. R. Rooseboom, *3a.* 24 mei 1918.
J. Roodenburg, *1a.* 17 juni 1918.
W. G. Lingbeek, *3v.* 8 juli 1918.
F. B. baron van Verschuer, *1a.* 28 juli 1918.
Jhr. H. A. Graswinckel, *R.* 21 sept. 1918.
Mr. J. G. A. Kattenbusch, *1a.* 7 nov. 1918.
S. Wijnbergen, *1a.*
A. van Steenis, *1a*
M. H. Jacobs, *4a.*
G. P. Branderhorst, *1a.*
F. L. J. E. Rambonnet, *4a.*
J. Best, *4a.*
J. A. Blaauw, *2v.*
A. J. de Jong, *1v.*
D. Bijdendijk, *4v.*
H. van der Beke Callenfels, *1v.*
C. F. A. de Groot, *1a.*
Dr. M. R. J. Brinkgreve, *1a.*
J. W. Dinger, *1a*
K. C. A. Collette, *3a.*
J. M. Honig, *1a*
J. P. Weijburg, *1a.*
L. Elion, *3a.*
H. A. C. Denier van der Gon, *3a.*
P. Hoebée, *T.*
G. Sanders, *3v.*
C. H. Jeltes, *1v.*
J. H. Kessler, *2v.*
F. A. Dudok van Heel, *4v.*
H. C. van Berckel, *2v.*
Jhr. O. A. W. Repelaer van Driel, *4v.*
H. P. C. Zanen, *2v.*
A. J. Verbeek van der Sande, *1v.*
J. E. de Vrij Obreen, *3v.*
B. F. Enschedé, *1v.*
A. E. van Kempen, *2v.*
Jhr. L. R. van Lennep, *2v.*
J. J. Jonckheer, *4v.*

G. R. Kraaijenbrink, *T.* 7 nov. 1918.
H. de Groot, *4a.*
H. Holtkamp, *2a.*
W. F. Caron, *P.*
B. van 't Hoen, *4a.*
M. de Regt, *3a.*
L. H. Westbroek, *1a.*
E. Eshuis, *3a.*
G. C. J. J de Vries, *P.*
P. van Rotterdam, *4a.*
F. W. Janssen, *2a.*
J. A. Rensen, *4a.*
G. C. Haeck, *4a.*
R. C. van Ommering, *4a.*
H. B. Dorgelo, *2a.*
A. D. Dorsman, *1a.*
A. Eriks, *P.*
P. B. Uijt den Bogaard, *3v.*
Jhr. G.W. van der Does, *4v.* 25 nov. 1918.
P. Visser, *4a.* 7 dec. 1918.
G. J. van Deventer, *2a.*
R. Pappenheim, *3a.* 1 jan. 1919.
W. W. E. von Hemert, *R.* 9 jan. 1919.
C. van Vliet, *L.*
G. de Lange, *1v.*
A. van Os, *2v.* 27 febr. 1919.
J. H. Koetsier, *3a.* 25 maart 1919.
J. F. Straatman, *2a.*
Mr. C. M. J. F. Goseling, *2a*
L. Rang, *2a.*
J. J. Montijn, *2a.*
G. B. Hospers, *2a.* 1 mei 1919.
Mr. A. C. Josephus Jitta, *2a.*
M. M. Couvée, *3a.* 6 mei 1919.
J. Loeff, *1a.* 9 mei 1919.
C. Brasser, *1a.* 10 juni 1919.
G. C. J. Tielenius Kruythoff, *3v.* 5 juli 1919.
H. L. Buning, *4a.*
J. J. Noest, *3v.* 9 aug. 1919.
J. P. Slooff, *1a.*
J. H. Hoog, *3a.*
S. L. Groenewoud, *1a.*
Mr. G. H. E. Nord Thomson, *2a.*
J. M. Bijvoet, *2a.*
W. Vrijlandt, *2a.*
C. des Bouvrie, *3a.*
J. W. van der Sande, *2a.*
C. J. de Gruijter, *2a.*
H. R. Stoett, *2a.*
H. T. Asser, *2a.*
A. Tuijtel, *2a.*
J. Jacobs, *2a.*
L. Klock, *2a.*
H. J. Siegmund, *P.* 9 aug. 1919.
H. U. Sperna Weiland, *2a.*
J. C. van de Velde, *1a.*
R. P. Weersma, *3a.*
N. C. Visser, *2a.* 11 aug. 1919.
K. J. J. Lotsy, *4v.* 8 sept. 1919.
J. V. Tas, *4a.*
J. van Heek, *4v.* 28 sept. 1919.
H. Hesselink, *2a.*
A. F. Poggenbeek, *2a.*
F. Klomp, *1a.*
Dr. C. F. van Duin, *1a.*
S. G. van der Meulen, *1a.*
G. M. ten Zweege, *3a.* 12 oct. 1919.
Jhr. W. F. A. Röell, *4a.*
W. M. IJ. van Dijk, *4a.*
H. M. van Triet, *3a.*
L. Roelofs, *3a.*
W. A. C. Pont, *3a.*
S. van der Burg, *1a.*
H. M. Boot, *2a.*
G. H. L. baron van Wassenaer, *3a.*
A. Jung, *2a.* 30 oct. 1919.
L. S. Hannema, *4v.*
G. J. Burgers, *2v.*
M. C. Reisinger, *1a.* 3 dec. 1919.
H. B. Frijlink, *1a.*
G. L. Smit Sibinga, *2a.*
J. van 't Land, *2a.*
J. R. Verwers, *3a.*
J. Tenge, *3a.*
†G. N. Buijs.
H. J. Eijssen, *3a.*
L. W. H. van Oijen, *4a.*
W. H. van Mastrigt, *2a.*
H. A. Eversdijk, *3a.*
B. H. ter Kuile, *4a*
T. Heijblom, *P.*
G. W. Demmendaal, *2a.*
G. C. van Sillevoldt, *1a.*
A. M. Blaisse, *3a*
H. J. A. M. Coebergh, *3a.*
A. H. Nijland, *3a.*
G. A. Janssen, *1a.*
E. M. Bunge, *2a.*
T. J. B. van der Meijden, *1a.*
G. F. A Somers, *2a.*
C. Bokslag, *1a.*
G. A van Megchelen, *3a.*
S. Dwarshuis, *3a*
H. Hazelhoff, *2a.*
G. F. Boulogne, *3a.*
L van Randwijk, *3a.*
†J. Jongkind.

J. W. Trouw, *2a.* 3 dec. 1919.
J. A. C Oudemans, *1a.*
M. P. Broekhuijsen, *4a.*
N. J. Beversen, *3a.*
J. E. Hartogs, *4a.*
P. Péverelli, *1a.*
H. M. Houben, *1a.*
E. Smits, *1a.*
Mr. O. E G. graaf van Limburg Stirum, *R.*
I. L. van Praag, *4v.*
G. A. L. Boissevain, *1v.*
† Jhr. H. van Sminia.
D. C. Schumm, *2a.* 8 jan. 1920.
G. W. Bannier, *1a.*
E. Cohen, *1a.*
M. J. de Geus, *1a.*
J. Y. Mikmak, *2a.*
H. P. Hoestra, *1a.*
L. Hoejenbos, *1a*
L. T. B. Brand, *1a.*
J. B. de Hes, *3a.*
P. F. S Otten, *2a.* 31 jan. 1920
J. Bierbrauer, *3a.*
W. G. Geuken, *3v*
C. W. Zahn, *1a.*
J. Schilt, *1a.*
G. J. M Spoorenberg, *3v.*
P. J. Degenkamp, *1a.*
M. O. Albers, *1a.*
R. van der Weyde, *3a.*
A. P. van Stolk, *1a.*
W. J. C. Waalkens, *3a.*
P. Bosch, *2a.*
L. M. van Rossen, *4a.*
P. Donker, *2a.*
A. S. Carpentier Alting, *3a.*
S. Gerretson, *1a.*
H. J. Itz, *1a.*
W. Veenenbos, *3a.*
A. van Rijn, *1a.*
D. A. IJsselstijn, *3a.*
IJ. A. Kuipers, *3a.*
T. Kleyn, *3a.*
C. Bronkhorst, *4a.*
J. J. Luyt, *3a.*
A. J. Meijer, *2a.*
U. F. M. Dellaert.
A. den Engelsen, *T.*
W. M Roodenburg, *4a.*
J. C Plate, *3a.*
J. de Wit, *4a.*
W. Nijhoff, *3a.*
M. P. Kingma, *2a.*
W. J. Camper Titsingh, *2v.* 2 febr. 1920.
J. P. Korthals Altes, *4v.*
P. H. Roes, *4v.*
G. R. Castendijk, *2v.*
W. J. van Viersen, *T.* 3 maart 1920.
A. J. Ingen Housz, *4v.*
L. E Smilde, *3a*
J. M. J. W. Oostwoud Wijdenes, *1a.*
J. M. Prins, *3a.*
K. Brackmann, *4a.*
J. Luijerink, *1a.*
J. P. Damme, *4a.*
L. E. J. van Kuyk, *3a.*
N. J. P. Verbruggen, *3a.*
J. Romp, *4a.*
M. J. van Eyck, *3a.*
W. A. van Wijlen, *1a.*
C. Koning, *1a.*
J. Z. Schuurmans Stekhoven, *1a.*
S. Roodenburg, *2a.*
E M. F. G. Povel, *3a.*
C. H. van Erk, *2a*
P. L de Meester, *4a.*
W. H. Hetzel, *4a.*
G. J. Olsman, *2a.*
J A. van den Andel, *2a.*
W. Kropholler, *2a.*
E. W. A. Staring, *2a.*
H. T. Bakker, *2a.*
J. Aten, *2a.*
J. G. A. Meddens, *1a.*
J. de Pril, *3a.*
A. L Bouvy, *3a.*
A. M. van Gellicum, *3a.*
A Porcelijn, *2a.*
C. Bakker, *2a.*
T. de Jong, *2a.*
J. H. Kramer, *1a.*
W. Meijer, *1a.*
G Brinks, *PA.*
P. H. A Bijleveld, *4v.*
W. de Jong, *1a.*
H. Giesbers, *3a.*
H O. van Rijswijk, *2a.*
P. de Joncheere, *3a.*
J. Mulder, *1a.*
L Korthals, *1a.*
J. J. Wilson, *1a.*
E. J W. Easton, *2a.*
P. Levedag, *3a.*
H. J. Dijkman, *1a.*
J. de Jongh, *2a.*
M. A. H. Wertheim, *2a.*

H. L. Blankstein, *2a* 3 maart 1920.
H. Rink, *1a*.
T. D. Zegers, *2a*.
H. F. Eringa, *2a*.
C. Zevenbergen, *2a*.
C. J. W. Brunings, *4a*.
J. J. Gobius du Sart, *3a*.
H. van der Maaden, *3a*.
C. Vervoorn, *3a*.
J. A. C. van Brakel, *1a*.
J. van Galen, *2v*.
C. Vorkink, *1a*.
O. J. Knol, *2a*.
H Bosscher, *1a*.
I. P M. Sonneveld, *3a*.
J. Breukink, *3a*.
P. J. de Wilde, *3a*.
A. C. de Bruyn, *3a*.
J. F. C. B. Cleton, *1a*.
T. F. Raedt, *3a*.
D. N. Breukelaar, *3a*
J. H. Brat, *2a*.
J. de Quant, *3a*.
P. J. Bomers, *1a*.
N. Nobel, *4a*.
N. T. H. P. Sterrenburg, *3a*.
M. de Vries, *3a*.
F. Hoogendijk, *3a*.
J. Foppes, *3a*.
† A. G. van Nes.
J. A. W. Vermeij, *2a*
Jhr. H. G. A. Quarles van Ufford, *R*. 12 juni 1920.
J. P. G. Grootendorst, *2a*. 26 juni 1920.
J. Heslinga, *1a*. 10 aug. 1920.
J. A. Pennink, *2a*.
M. Nauta, *2a*.
J. Stienstra, *1a*.
H. G Broekman, *1a*.
H. Oortman Gerlings, *1a*.
C. van Willigen, *1a*.
E. Tissot, *4r*.
D. W. Smits, *2a*.
H. G. L. Konings, *2a*.
A. Lijsenaar, *2a*.
W. D. Monsma, *2a*.
J. van den Bergen, *3a*.
N. A. J. Voorhoeve, *2a*.
J. A. van Meurs, *3a*.
W. J Schlick, *2a*.
S. H. van der Rijn, *3a*.
J Robbers, *2a*.
J. F. van den Brink, *4a*.
J. Snoep, *P*.
A. D. Vink, *PA*. 10 aug. 1920.
F. C. van Gijen. *4a*.
G. J. Koolhaas, *PA*.
P. Lampen, *4a*.
M. Dröge, *4a*.
D. Houtzagers, *1a*.
L. van der Laag, *2a*.
J. C Jansen, *3a*.
C. van Rij, *4a*.
J. B. M. Salters, *3a*.
P. Bouman, *2a*
P. A. W. van der Wolf, *4a*.
F. Poel, *4a*.
J. J. Schoevers, *4a*.
J. G. van der Staaij, *3a*.
F. C. Kraneveld, *3a*.
H. A. D. Gravendeel, *3a*.
B. M. J. Gribnau, *3a*.
H. R. J. Castendijk, *4v*.
† L. A. Heldoorn.
† L. H. Reinders.
B. J. K. Kolff, *2v*.
Jhr. A. A. D. Berg, *2v*.
A. van der Minne, *3v*.
G. J. Roelofsz, *4v*.
J. ter Haar, *1v*.
T. M. Insinger, *3v*.
F. F. de Bruijn, *1r*.
F. D. Rahusen, *4v*.
A. Sterba, *1v*.
C. W. Insinger, *1v*.
D. H. Wallis de Vries, *1v*.
G. J. van der Flier, *R*.
W. H. Houwing, *3v*.
F. baron van Hogendorp, *4v*.
M. E. H. Warendorf, *1v*.
C. M. J. Herckenrath, *2a*.
P. Wessels, *1a*.
H. G. Smit, *1a*.
D. Koudijs, *1a*.
G. H. Schaap, *2a*.
J. Kuyper, *2a*.
H. J. Bouman, *P*.
J. W. Nieuwenhuizen, *4a*.
H. Ballot, *4a*.
E. K. H. Janssen van Raaij, *2a*.
C. B. van Straaten van Nes, *3a*.
† F. Bolderheij.
J. Lucas, *1a*.
J. W. van der Kouwe, *4a*.
H. N. van Exter, *4a*.
M. A. Pelt, *4a*.
A. J. van Rooijen, *3a*.

J. D. J. Waardenburg, *4a*. 10 aug. 1920.
A. P. van Oort, *2a*.
W. B. van Doorninck, *2a*.
A. E. J. Hellingman, *3a*.
F. M. G Cochius, *4v*.
H. van der Meulen, *4a*.
B. de Jong, *4a*.
J. G. Spruit, *1a*.
A. Jacobson, *3a*.
N. J. C. van der Noort, *4a*.
L. R. Beijnen, *4v*.
P. C. André de la Porte, *2a*.
G. van Oostrum, *1a*.
H. G. van Doorn, *1a*.
G. C. Labouchère, *3v*.
H. J. F. Nab, *L*.
H. Dijkstra, *1a*.
A. W. Mees, *T*.
N. Korswagen, *3a*.
J. Kamp, *3a*.
K. M. E. Köhler, *1a*.
A. M. Schaap, *2a*.
† E. E. de Vries.
A. H. W. Selleger, *3a*.
J. Broekhuijsen, *1a*.
C. J. Valk, *1a*.
J. H. M. Wenneker, *1a*.
J. J. Haver Droeze, *3a*.
T. M. van der Mandele *4v*.
C. H. J. Burgersdijk, *1a*. 11 aug. 1920.
W. H. C. Knapp, *4a*.
F. Meijer, *P*.
C. L. A. van der Zweep, *2v*.
P. de Fremery, *2v*.
† J. J. Houpst.
W. F. van Iterson, *4a*.
G. M. van der Maesen, *4a*.
M. Duijser, *3a*.
F. J. van der Schalk, *3a*.
J. Obbink, *3a*.
J. A. M. van Well, *3a*.
† A. A. Spinossa Cattella Jessurun.
J. Zimmerman, *3v*.
W. H. van Braam, *R*.
Jhr. W. van Loon, *R*.
J. R. Hogerzeil, *2v*.
C. A. de Bruijne, *3a*.
K. Marchand, *2a*.
Jhr. R. A. van Rijckevorsel, *3v*.
W. C. de Liefde, *2a*.
A. M. C. Persenaire, *4v*.
J. J. de Reus, *4a*.
H. M. J. Klein, *3a*.
G. P. de Grient Dreux, *3a*. 11 aug. 1920.
H. van Overhagen, *3a*.
N. Schoonderwoerd, *1a*.
P. J. M. Hoppenbrouwers, *1a*.
D. van Wijk, *4a*.
M. W. Neumann, *2a*.
K. J. Hondius, *1a*.
G. van Klaveren, *1a*.
E. J. M. Faber, *2a*.
M. C. F. J. Cosijn, *4a*.
G. van Os, *3a*.
J. van Essen, *2a*.
E. Hoeksema, *3a*
H. Sasburg, *4a*.
P. de Dood, *2a*.
J. W. F. Meijer, *2a*.
S. G. Trooster, *1a*.
J. Bastenhof *4a*
H. B. J. Taggenbrock, *2a*.
J. H. W. Klopper *4a*.
J. P. Kruseman, *2a*.
W. M. M. Mengeberg, *3a*.
H. van Melsen, *P.A*.
W. M. van Doorn, *4a*.
W. R. Jansen, *4a*.
J. W. Baretta, *1a*.
L. Flesseman, *4a*.
L. H. A. M. Sauter, *4a*.
H. Hoogeweij, *1a*.
J. Goedhart, *3a*.
J. A. Sips, *4a*.
I. Swemle, *4a*.
J. H. Fikkert, *1a*.
H. Frankfort, *2a*.
C. M. F. van Rossem, *3a*.
D. G. Zwartz, *4a*.
H. A. Vermetten, *1a*.
W. H. van Haalten, *4a*.
J. M. C. E. le Rütte, *1v*.
J. A. de Goeijen, *R*.
H. A. M. Roelants, *3v*.
G. van Deth, *1v*.
W. F. L. graaf van Bylandt, *2v*.
A. A. C. de Vries Robbé, *1v*.
P. Ravenswaaij, *3v*.
W. A. Offerhaus, *4v*.
A. H. Sillem, *1v*.
C. Kolff, *3v*.
E. D. Engelberts, *4v*.
C. J. van Schaardenburg, *2v*.
H. A. Udo de Haas, *4v*.
J. Rosendaal, *3v*
T. R. Houwing, *4v*.
J. J. Emons, *1a*.

H. F. J. Westerveld, *1a.* 11 aug. 1920.
H. C. Caalen, *2a.*
A. J. M. Vocking, *1a.*
J. J. M. Wiegman, *2a.*
W. Burger, *4a.*
J. H. Elffers, *4a.*
E. G. Bums, *1a.*
J. Leguyt, *3a.*
H. B. A. M. van Ogtrop, *2a.*
A. van Erk, *2a.*
B. W. Vriezen, *1a.*
E. J. Schreinemacher, *3v.*
P. C. H. van Lennep, *3v.*
Jhr. F. H. G. van Benthem van den Bergh, *2v.*
L. H. Bax, *2v.*
† E. van Beek.
J. M. Westerhout *1a.* 11 aug. 1920.
R. A. Jas, *2v.*
J. Landsman, *4a.*
C. D. van Enter, *4v.*
A. J. Jurgens, *4v.*
J. H. A. Thomas, *2a.*
A. A. M. Termos, *3a.*
J. Brunt, *4a.*
C. J. Pilaar, *1a.*
J. S. Grabé, *2a.*
F. Bruinsma, *1v.*
H. Froonhof, *1a.*
P. A. M. Snijers, *3a.*
J. van Stolk, *3v.*
Jhr. S. M. S. de Ranitz, *3v.*
K. J. H. Verschoof, *2a.*

Tweede-luitenants.

C. P. M. Wap, *3a.* 1 dec. 1912.
S. A. de Flines, *2a.* 7 nov. 1914.
L. P. van ter Toolen, *3a.* 1 jan. 1915.
J. S. de Bruijn, *T.* 12 juni 1915.
J. C. Vleeswijk, *4a.* 12 oct. 1915.
H. F. Wijnman, *2a.* 8 jan. 1916.
G. M. Jochems, *3a.* 4 maart 1916.
J. J. L. van Zuijlen, *1a.* 8 mei 1916.
J. de Quant, *3a.* 17 aug. 1916.
W. J. Germ, *3a.* 14 sept. 1917.
L. de Groot, *2a.* 8 febr. 1918.
J. A. G. Terwiel, *1a.* 29 aug. 1918.
L. H. Vreeling, *4a.*
A. W. Kuiler, *1a.*
H. Molendijk, *1a.*
W. A. Peeterman, *1a.* 20 sept. 1918.
G. E. Hagens, *1a.* 28 oct. 1918.
A. Dees, *4a.*
W. Bijleveld, *1a.*
H. M. Last, *1a.*
G. H. Withagen, *4a.*
A. Hiddema, *1a.*
C. A. Aarsen, *4a.*
B. H. C. J. van Oosterhout, *3a.*
D. Buitenweg, *1a.*
W. H. van den Bos, *4a.*
A. C. Mantels, *3a.*
A. van der Hoeven, *3a.*
C. M. Hage, *3a.*
J. Verhagen, *3a.*
C. P. A. van Eck, *4a.*
P. Koch, *1a.*
W. F. G. L. van Smaalen, *2a.*
D. J. Galle, *4a.*
J. N. Mos, *4a.*
H. G. Kok, *3a.* 28 oct. 1918.
S. H. M Schutz, *1a.*
F. B. van den Berkhof, *1a.*
K. A. L. Blok van Laer, *1a.*
A. Pluut, *1a.*
J. J. Louwerse, *4a.*
J. J. van Velthuyzen, *1a.*
H. N. Moes, *3a.*
Jhr. A. C. H. M. Michiels van Kessenich, *4a.*
G. F. Dalenoord, *1a.*
L. C. Kissing, *4a.*
H. F. A. Roodenburg, *2a.*
G. J. van Rhoon, *2a.*
J. Kraaijenhagen, *2a.*
D. Mathlener, *2a.*
G. C. Besnnson, *3a.* 25 nov. 1918.
R. C. A. Franken, *1a.*
A. M. I. Hoogendam, *2a.*
A. D. Brusse, *1v.* 7 dec. 1918.
M. P. van Kooij, *1a.*
F. van Eijsselsteijn, *3a.*
L. J. M. Maartens, *3a.*
J. Madsen, *3a.*
T. de Vrijer, *3a.*
L. A. A. Cohen, *2a.* 10 febr. 1919.
G. W. van der Kaay, *1a.*
J. J. H. Kahlé, *1a.*
H. J. W. Reus, *3a.*
P. ter Huppen, *2a.*
† J. G. Warmenhoven.
H. 't Hooft, *2v.*
P. J. André de la Porte, *2v.*
F. B. J. Gips, *2v.*
E. de Visser, *3v.*

Hoogere Burgerschool met 5-j. c.

INSTITUUT WULLINGS

VOORSCHOTEN.

ZIE BINNENVOORPAGINA VAN DEN OMSLAG.

urstner, *2v.* 10 febr. 1919.
n Hasselt, *2v.*
Schaap, *3r.*
aron Röell, *R.*
. Stork, *2v.*
Moes, *3r.*
Reiseger, *3v.*
. Gerst, *2v.* 6 maart 1919.
. Asscher, *2a.*
J. J. van de Laar, *1a.*
Nolthenius de Man, *2v.*
M. van der Hoop, *4r.*
F. Wallis de Vries, *1v.*
. A. Ivens, *1v.*
C. Aronstein.
reeve, *4r.*
n den Toorn, *2r.*
n Houten, *4v.*
Carp, *4r.*
al, *4v.*
Swanenburg de Veije, *4r.*
. J. Hupkens van
Elst, *2r.*
Bruijn, *2r.*
. Kraal, *3v.*
Pennink, *1r.*
M. Hillen, *1r*
. L. J. van Rijckevorsel,

jt den Bogaard, *1r.*
van Wijk, *3v.*
Haije, *2a.*
W. Leeman, *1a.*
jn, *2r.*
Tekenbroek.
Koopmans.
oop Koopmans, *2a.* 12 april 1919.
n der Kloet, *1a.*
J. J. Mazel, *3r.*
I. Dudok van Heel, *1r.*
C. van den Broek
brenan, *R.*
Hulsenbek, *3a.* 2 mei 1919.
elder, *3r.*
H. Vossenaar, *1a.* 31 mei 1919.
. H. van de Poll, *1v.*
van den Houert, *4r.* 1 juli 1919.
D. Kimmel, *2a.*
Lanting, *1a.*
Goetsch, *1a.*
A. Dresen, *1a.*
Bankstein, *4a*
edemoed, *4a.*
F. Neumann, *R.* 18 oct. 1919.

C. G. R. van Marcelis
Hartsinck, *2v.* 18 oct. 1919.
H. Götzen, *2a.* 3 dec. 1919.
H. T. van Steenwijk, *1a.*
W. J. Heisterkamp, *2a.*
W. G. J. Scholtens, *3a.*
P. A. Hoogstaden, *3a.*
B. J. van der Peet, *4a.*
B. J. Jeronimus, *4a.*
A. J. de Jong, *2a.*
W. Jongejan, *3a.*
D. A. A. N. Rispens, *2a.*
D. G. G. van Ringelestein, *3a.*
W. C. van Heuven, *3a.*
H. J. van der Kolff, *2a.*
W. Brinck, *1a.*
W. Bijlsma, *4a.*
H. W. van Hardeveld, *1a.*
C. van Ravenswaaij, *1a.*
H. ter Molen, *3a.*
J. P. W. van Dijk, *3a.*
G. C. Knegtmans, *3a.*
C. Bakhuizen, *2a.*
H. de Waard, *1a.*
W. S. Volkers, *2a*
M. van Blijdenstein, *1a.*
D. L. Boulogne, *2a.*
W. M. van Popta, *3a.*
J. R. Krebs, *3a.*
J. van der Kooij, *4a.*
H. Schotborgh, *1a.*
F. W. Craandijk, *1v.*
M. Elion, *2r.*
L. H. W. Losecaat Vermeer, *2v.*
S. C. Geoszen, *2r.*
M. Lintner, *2r.*
A. D. Wentholt, *1r.*
G. F. de Stoppelaar, *2v.*
G. L. W. Gratama, *2r.*
A. van der Goes, *3r.*
C. P. R. van Geuns, *2r.*
T. J. Naudin ten Cate, *2v.*
A. D. Strumphler, *1r.*
S. H. Tielenius Kruijthoff, *3r.*
W. C. graaf van Rechteren
Limpurg, *R.*
G. A. van Putten, *2r.*
N. J. C. Snouck Hurgronje, *2r.*
Jhr. G. Schimmelpenninck, *R.*
J. P. Carp, *4r.*
F. J. Huy, *4r.*
A. M. Luyben van der Pauw, *4r.*
D. M. M. d'Hangest baron
d'Yvoy van Mijdrecht, *1r.*

H. Furstner, *2v.* 10 febr. 1919.
R. van Hasselt, *2v.*
J. P. Schaap, *3v.*
W. baron Röell, *R.*
D. W. Stork, *2v.*
F. A. Moes, *3v.*
J. H. Reiseger, *3v.*
G. E. Gerst, *2v.* 6 maart 1919.
W. B. Asscher, *2a.*
F. A. J. J. van de Laar, *1a.*
M. A. Nolthenius de Man, *2v.*
B. C. M. van der Hoop, *4v.*
J. C. F. Wallis de Vries, *1v.*
G. H. A. Ivens, *1v.*
† F. C. Aronstein.
W. Greeve, *4v.*
O. van den Toorn, *2v.*
F. van Houten, *4v.*
J. R. Carp, *4v.*
A. Zaal, *4v.*
D. G. Swanenburg de Veije, *4v.*
F. W. J. Hupkens van der Elst, *2v.*
M de Bruijn, *2v.*
W. N. Kraal, *3v.*
J. J. Pennink, *1v.*
T. H. M. Hillen, *1v*
Jhr. F. L. J. van Rijckevorsel, *1v.*
A. Uijt den Bogaard, *1v.*
A. C. van Wijk, *3v.*
J. J. Haije, *2a.*
E. F. W. Leeman, *4a.*
J. Klijn, *2a.*
† A. Tekenbroek.
† J. Koopmans.
W. Cnoop Koopmans, *2a.* 12 april 1919.
M. van der Kloet, *1a.*
L. H. J. J. Mazel, *3v.*
J. J. M. Dudok van Heel, *1v.*
A. P. C. van den Broek d'Obrenan, *R.*
C. R. Hulsenbek, *3a.* 2 mei 1919.
M. Lodder, *3v.*
J. L. H. Vossenaar, *1a.* 31 mei 1919.
Jhr. F. H. van de Poll, *1v.*
T. H. van den Honert, *4v.* 1 juli 1919.
L. H. D. Kimmel, *2a.*
G. J. Lanting, *1a.*
R. P. Goettsch, *1a.*
J. P. A. Dresen, *1a.*
L. C. Blankstein, *4a.*
H. Goedemoed, *4a.*
L. H. P. Neumann, *R.* 18 oct. 1919.
C. G. R. van Marcelis Hartsinck, *2v.* 18 oct. 1919.
H. Götzen, *2a.* 3 dec. 1919.
H. T. van Steenwijk, *1a.*
W. J. Heisterkamp, *2a.*
W. G. J. Scholtens, *3a.*
P. A. Hoogstaden, *3a.*
B. J. van der Peet, *4a.*
B. J. Jeronimus, *4a.*
A. J. de Jong, *2a.*
W. Jongejan, *3a.*
D. A. A. N. Rispens, *2a.*
D. G. G. van Ringelestein, *3a.*
W. C. van Heuven, *3a.*
H. J. van der Kolff, *2a.*
W. Brinck, *1a.*
W. Bijlsma, *4a.*
H. W. van Hardeveld, *1a.*
C. van Ravenswaaij, *1a.*
H. ter Molen, *3a.*
J. P. W. van Dijk, *3a.*
G. C. Knegtmans, *3a.*
C. Bakhuizen, *2a.*
H. de Waard, *1a.*
W. S. Volkers, *2a*
M. van Blijdenstein, *1a.*
D. L. Boulogne, *2a.*
W. M. van Popta, *3a.*
J. R. Krebs, *3a.*
J. van der Kooij, *4a.*
H. Schotborgh, *1a.*
F. W. Craandijk, *1v.*
M. Elion, *2v.*
L. H. W. Losecaat Vermeer, *2v.*
S. C. Goeszen, *2v.*
M. Lintner, *2v.*
A. D. Wentholt, *1v.*
G. F. de Stoppelaar, *2v.*
G. L. W. Gratama, *2v.*
A. van der Goes, *3v.*
C. P. R. van Geuns, *2v.*
T. J. Naudin ten Cate, *2v.*
A. D. Strumphler, *1v.*
S. H. Tielenius Kruijthoff, *3v.*
W. C. graaf van Rechteren Limpurg, *R.*
G. A. van Putten, *2v.*
N. J. C. Snouck Hurgronje, *2v.*
Jhr. G. Schimmelpenninck, *R.*
J. P. Carp, *4v.*
F. J. Huy, *4v.*
A. M. Luyben van der Pauw, *1v.*
D. M. M. d'Hangest baron d'Yvoy van Mijdrecht, *1v.*

F. J. E. Boot, *4v.* 3 dec. 1919.
Jhr. F. E. Teixeira de Mattos, *3v.*
J. H. Roeloffs, *3a.* 5 juli 1920.
Jhr. C. A. H. C. Elias, *1v.*

Eerste-luitenants voor speciale diensten.

J. P. Vader, 13 mei 1918.
Mr. N. H. van Voorst van Beest, 11 aug. 1920.
Mr. J. G. Enderlein. 11 aug. 1920.

Tweede-luitenants voor speciale diensten.

G. A. W. M. Schwartz, 9 april 1919.
E. H. F. W. van Schaeck Mathon, 8 juli 1919.
B. C. Cladder, 21 jan. 1920.
P. J. Idenburg, 26 febr. 1920.
C. J. G. M. Schölvinck, 21 mei 1920.

Magazijnmeesters der Artillerie.

Luitenant-kolonel.

J. G. W. Bolomey, 1 dec. 1915.

Majoors.

C. C. E. d'Engelbronner, *Gorinchem.* 1 mei 1915.
W. E. van Putten, *Woerden.* 9 dec. 1916.
J. Friso Roorda, *Gorinchem.*
H. J. L. C. Bax, *Utrecht.* 12 juli 1918.
J. A. van Alphen de Veer, *Helder.* 16 aug. 1918.
J. C. Lens (BV5), *Delft.* 1 jan. 1919.

Kapiteins.

A. W. G. J. de Keizer, *Amsterdam.* 1 oct. 1907.
Jhr M. C. Alewijn, *Willemstad,* 1 dec. 1908.
F. D. de Witte, *Utrecht.* 20 nov. 1911.
J. Bresser, *Amsterdam.* 1 nov. 1913.
R. J. B. Bergamin, *Naarden.* 21 jan. 1915.
N. Versteeg, *Dordrecht.* 16 maart 1918.

Eerste-luitenants.

R. van Eijle, *D. v. O.* 30 sept. 1910.
J. T. Lemaire, *Zwolle.* 2 juni 1913.
J. C. A. Siliacus, *Art. inricht.* 13 mei 1914.
J. Tack, *Art. inricht.* 6 oct. 1915.
G. Rijckenburg, 1 aug. 1918.
F. M. J. Vermeulen, *Hellevoetsluis.* 30 sept. 1919.

§ 11.

WAPEN DER GENIE.

Het wapen der genie bestaat uit een staf en een regiment genietroepen.

STAF.

Inspecteur. A. D. Berkhout ✠, generaal-majoor.
Toegevoegd. L. H. van Wely, luit.-kolonel — J. de Ronde Bresser, kapitein — J. H. de Man, id. — C. Mattern, id. — E. Scherpenhuijsen Rom, id. — W. F. J. M. Krul, eerste-luit. — W. J. H. L. Sprangers, id. — L. J. Spanjaerdt Spekman, id.
Genie-commandementen. Zie blz. 466.

REGIMENT GENIETROEPEN. (Utrecht.)

Het regiment bestaat uit een staf, twee bataljons en een school- en depôtcompagnie.

Luitenant-kolonel-commandant. O. Bueno de Mesquita.

Officieren der Genie.

Generaal-majoors.

A. D. J. Berkhout ✠, *Inspecteur van het wapen*, 1 mei 1919.

Kolonels.

J. F. Schmöle, *Comm. 3de genie-comm.* 1 mei 1919.
R. van Panthaleon baron van Eck ✠, *Comm. 2de genie-comm.* 1 mei 1919.
Jhr. E. W. van Panhuys, *Comm. 1ste genie-comm.* 9 juni 1919.

Luitenant-kolonels.

J. E. Roorda, *Amsterdam.* 1 jan. 1918.
F. Dekker ✠4, *'s-Gravenhage.*
O. Bueno de Mesquita, *Comm. GT.* 1 april 1918.
L. H. van Wely, *Toeg. aan insp.* 1 mei 1919.
M. Raaijmaakers, *D. v. O.* 1 juni 1919.

Majoors.

J. F. Boekholt, *Staf.* 29 jan. 1919.
W. R. A. Slicher, *Staf.* 1 mei 1919.
§ J. J. J. de Bruyn.
F. A. J. L. Beudt, *Staf.* 1 juni 1919.
E. J. Duetz, *GT.* 1 aug. 1919.
G. C. Beltman, *Staf.*
J. C. Cramwinckel, *GT.* 1 nov. 1919.

Kapiteins.

J. C. Hardeman, *Staf.* 24 april 1912.
W. N. Becking, *D. v. O.* 1 mei 1912.
§ G. A. Meijer. 5 juni 1912.
P. J. Stuitje, *Staf.* 5 sept. 1912.
§ W. H. Cool. 1 nov. 1912.
F. A. Vaillant, *Staf.*
J. N. Schreuder, *GT.* 1 febr. 1913.
P. W. Scharroo, *HK.* 3 juni 1913.
J. C. van Reenen, *GT.*
C. W. van Dooden ✠, *GT.* 24 juli 1913.
D. van den Berg, *GT.* 8 sept. 1913.
W. van der Hout, *KMA.*
A. L. Thierens, *GT.* 19 dec. 1913.
H. L. van Roijen, *GT.* 29 juli 1914.
W. H. Schukking, *GT.*
J. de Ronde Bresser, *Toeg. aan insp.*
H. J. H. van Tarel, *GT.* 19 juli 1915.
F. E. van der Staaij, *Staf.*
E. Scherpenhuysen Rom, *Toeg. aan insp.* 25 juli 1916.
§ Jhr. J. M. van den Bosch.
H. C. B. Berkhout, *Staf.* 24 juli 1917.
§ J. A. Kuijlaars.
§ A. Eekhoff.
H. J. M. Wynoldy Daniëls, *GT.* 6 aug. 1918.
J. H. de Man, *Toeg. aan insp.* 29 juli 1919.
C. Mattern, *Toeg. aan insp.*
G. M. Claus, *GT.* 20 juli 1920.
§ G. Ieshuijsen.
J. Zwart, *Staf.*

Eerste-luitenants.

§ G. C. Kools, 29 juli 1914.
§ W. A. Gravelaar, 21 oct. 1914.
J. J. C. P. Wilson, *KMA.* 19 juli 1915.
J. J. Sparenburg, *Staf.*
G. F. E. Kiers, *Staf.*
L. J. de Lagh, *KMA.*
§ T. B. Huurman, 15 nov. 1915.
W. F. J. M. Krul, *Toeg. aan insp.* 28 juli 1916.
Ph. J. H. Marcella, *Staf.*
J. J. Lako, *Staf.*
A. L. W. M. Kerkhoff, *Staf.* 28 juli 1916.
§ C. A. Hoogterp.
§ M. M. E. van de Ven,
J. F. Bischoff, *Staf.* 24 juli 1917.
J. Kok, *GT.*
E. C. W. A. Geuze, *Staf.*
H. O. Schuhmacher, *Staf.*
J. J. Marlet, *GT.* 1 aug. 1918.
J. C. Stumphius, *Staf.*
A. Janssen, *GT.*
A. Burgdorffer, *GT.*

§S. L. Wijnbergen. 1 aug. 1918.
W. J. H. L. Sprangers, *Toeg. aan insp.* 25 juli 1919.
W. B. Boon, *GT.*
J. C. G. Nottrot, *GT.*
H. J. L. Hornix, *GT.*
E. E. Warris, *GT.*
J. J. Jiskoot, *GT.*
P. van Ginkel, *Staf.* 12 aug. 1920.
N. A. Felix, *GT.*
L. J. Spanjaerdt Speckman, *Toeg. aan insp.*
A. van Sluiters, *GT.*
J. J. de Wolf, *GT.*
M. D. A. Glerum, *GT.*
C. J. W. Lanen, *GT.*

Tweede-luitenants.

L. F. Liera, *GT.* 31 juli 1919.
J. D. Backer, *GT.*
A. N. van Mill, *Staf.*
J. L. Doornbos, *GT.*
G. van Houweninge, *GT.*
M. J. A. C. Verschure, *GT.* 7 aug. 1920.
P. L. van Boven, *GT.* 7 aug. 1920.
F. W. Boers, *GT.*
M. W. C. Huijsse, *GT.*
J. R. van Wijk, *GT.*
J. W. Fris, *GT.*
A. M. S. Perquin, *GT.*

Reserve-officieren der Genie.

(Alle bij het regiment genietroepen).

Luitenant-kolonels.

P. A. M. Hackstroh ✠ (BL6). 1 nov. 1916.
W. J. M. van de Wijnpersse, 1 jan. 1918.
W. Hanegraaff, 1 april 1918.
P. J. Post van der Steur ✠. 1 mei 1919.
R. P. van Roijen ✠. 1 mei 1919.
T. Bodenhausen.
H. Walaardt Sacré. 9 sept. 1919.
J. G. Gualtherie van Weezel. 31 dec. 1919.
J. Kooper,

Kapiteins.

C. E. Blaauw. 1 nov. 1910.
A. M. de Blauw.
H. S. de Roode, 22 jan. 1911.
J. A. H. Perey, 5 sept. 1912.
P. A. Minderhoud, 1 nov. 1912.
W. M. Dudok, 24 dec. 1913.
E. T. Hissink, 25 juli 1916.
C. Thomese.
J. Bruce, 22 aug. 1917.
P. J. G. Vennik.
A. Noltee.
A. Jonas.

Eerste-luitenants.

H. G. Grosjean. 1 juni 1909.
J. A. Kattenbusch. 9 aug. 1909.
A. T. van Dapperen. 21 oct. 1909.
M. Wins. 19 nov. 1909.
G. W. A. W. Lutjens. 13 april 1910.
S. Snuyf. 31 oct. 1910.
A. M. Kok. 5 sept. 1912.
J. M. Rongen.
L. Vlaanderen.
H. Hemmes.
A. E. Roest van Limburg. 29 juli 1915.
J. Terkuhle. 1 nov. 1915.
J. H. Hinse. 5 dec. 1915.
J. Goedhart.
R. A. Wttewaall. 28 juli 1916.
C. D. Volker.
W. J. van der Meulen. 28 juli 1916.
H. J. van de Kleinemulder.
J. M. A. Schwan.
J. C. Smid.
J. D. van Brink.
T. Horensma.
F. Bakker.
J. H. J. du Saar.
J. C. van Staveren. 1 dec. 1916.
B. Schreur.
D. J. W. van Dongen.
H. A. E. Kollmann.
A. H. Schelling.
J. R. van der Zalm. 11 mei 1917.
P. J. H. A. Nordlohne.
P. A. H. van Halewijn.
C. Wolterbeek.

J. J. van Os. 24 juli 1917.
J. Botermans. 13 sept. 1917.
T. Bergman. 16 sept. 1917.
R. Dekker.
J. van Dijk.
S J. H. Wesselink.
J. T. J. M. Theunissen.
H. W. Boomgaart.
E. A. J. M. baron van Voorst tot Voorst (OM).
E. ter Brugge.
A. J. van Drunen.
L. Nuver.
R. de Boer.
V. Disselkoen. 28 sept. 1917.
F. G. Smits. 6 oct. 1917.
J. T. Thijsse. 17 nov. 1917.
J. J. H. M. Verlinden. 1 dec. 1917.
K. Dees.
W. J. van Dam.
L. H. van Lith, 1 aug. 1918.
C. J. de Wolff.
G. Friedhoff.
W. van Lookeren Campagne.
G. A. de Boer.
M Volkers.
W. Maas Geesteranus.
C. B. Kraaijeveld.
H. Sangster.
A. H. O. W. de Bats.
J. C. van der Meij.
W. P. Kruijswijk.
J. S. van Nijmegen Schonegevel.
C. van Loon.
H. Straatman.
A. G. Blaauw.
H. Everwijn. 1 aug. 1918.
J. P. Dudok van Heel.
N. E. Groeneveld Meijer.
F. L. F. de Veije.
C. H. Wittenberg.
H. H. ten Have.
L. W. G. de Roo de la Faille.
A. van Lutsenburg Maas.
I. van Hessen.
J. Tiggelman.
N. A Oostinga.
H. Koens.
J. H. Förch.
C. J. Kries.
F. B. C. E. M. Jansen.
T. K. van Lohuizen, 30 sept. 1918.
F. H. E. Guljé, 11 dec. 1918.
O A. Warmelink, 24 juli 1919.
J A. van der Poll, 31 jan. 1920.
L. J. P. Smulders. 11 aug. 1920.
J. Heijkoop.
A. P. T. van Rijen.
H. Beek.
C. T. Beeloo.
A. B. Bosman.
D. A. W. Henskes.
J. Beijer.
J. M. Ridderikhoff.
I. van Wingaarde,
A. Hakkert.
H. J. C. de Ruiter.
G. J. M. J. Verheggen.
J. A. Moll.
D. J. Kolkman.
T. Beek.
E. Fokkinga.

Tweede-luitenants.

C. H. van Schoonneveldt. 20 sept. 1918.
A. N. M. Vulsma,
J. P. Wijs.
J. M. F. Romijn.
A. G. Maris.
J. Potma. 25 nov. 1918.
P. S. van Walsem. 7 dec. 1918.
S. Noyon, 7 dec. 1918.
J. van Stappen, 6 maart 1919.
G. T. Heitink.
L. C. Post.
C. C. van der Vlis.
A. J. van Pesch, 23 aug. 1919.

Tweede-luitenants voor speciale diensten.

J. T. Boer. 18 oct. 1918.
A. Koerts. 26 oct. 1918.

§ 12.

WAPEN DER KONINKLIJKE MARECHAUSSEE.

Het wapen der marechaussee, dat blijkens het vermelde onder „Departement van Justitie", § 5 een deel uitmaakt van de rijkspolitie, bestaat uit den staf, vier divisiën en het depot.

Inspecteur. G. A. van Haeften ✠ ✠4 (EL4), generaal-majoor-titulair, 1 dec. 1918.

Toegevoegd aan den inspecteur. F. C. A. van den Minne ✠ (EL5), luit.-kolonel, 25 maart 1916 — J. G. C. Vermeulen ✠ (K3), id., 29 sept. 1919 — J. Alma, kapitein, 18 april 1911.

Kapitein van de militaire administratie. P. van Hal, 1 febr. 1914.

Eerste divisie. (Standplaats 's-Hertogenbosch.)

Deze divisie omvat het zuidelijk gedeelte van de provincie Zeeland, het westelijk deel van het eiland Walcheren en de provincie Noordbrabant, met uitzondering van het noordoostelijk gedeelte.

Commandant. G. J. P. A. Thomson ✠4 ✠ (RA4) (GMS5) (V5), luit.-kolonel, 13 nov. 1919.

Districts-commandanten. D. A. Eekhout, majoor, 's-Hertogenbosch, 16 maart 1918 — jhr. A. D. Laman Trip, kapitein, Breda, 1 febr. 1918 — W. van den Hoek, eerste-luit., Vlissingen, 13 mei 1914 — jhr. D. J. H. N. den Beer Poortugael, id., Eindhoven, 29 juli 1915 — H. A. J. G. Kaasjager, id., toegevoegd aan den divisie-comm., 20 juli 1916.

Tweede divisie. (Standplaats Maastricht.)

Deze divisie omvat de provincie Limburg, het noordoostelijk gedeelte der provincie Noordbrabant, alsmede het zuidoostelijk gedeelte der provincie Gelderland ten zuiden van de Waal

Commandant. J. H. W. Dangerman Grootepas ✠. luit.-kolonel, 1 juni 1919.

Districts-commandanten. F. Piekema (RA4), kapitein, Maastricht, 1 sept. 1913 — H. L. E. G. J. Werner, id., Nijmegen, 16 oct. 1916 — H. W. B. Croiset van Uchelen, eerste-luit., Roermond, 25 juli 1912 — A. W. de Josselin de Jong, id., toegev. aan den divisie-comm., 19 juli 1917.

Derde divisie. (Standplaats Arnhem.)

Deze divisie omvat de provincie Gelderland ten oosten van den IJsel en enkele gemeenten ten westen van die rivier, benevens in de provinciën Overijsel, Noordholland, Zuidholland en Utrecht.

Commandant. P. van Oort ✠4 (RA4), luit.-kolonel, 25 maart 1916.

Districts-commandanten. H. J. Meyboom (KB5), majoor, Arnhem, 1 nov. 1920 — J. H. G. Kappelhoff, kapitein, Amsterdam, 1 sept. 1913 — J. van Selm, id., Zwolle, 26 febr. 1917 — A. P. H. Boellaard, id., Zutphen, 1 febr. 1918 — jhr. D. J. H. N. den Beer Portugaal, eerste-luit., ..., 29 juli 1915.

Vierde divisie. (Standplaats Leeuwarden.)

Deze divisie omvat de provinciën Groningen en Drenthe, benevens de provincie Friesland, behalve het zuidwestelijk deel.

Commandant. F. G. E. Bolomeij, luit.-kolonel, 29 sept. 1919.

Districts-commandanten. M. C. van Houten, kapitein, Leeuwarden, 9 dec. 1916 — P. M. R. Versteegh, eerste-luit., Groningen, 14 oct. 1912 — jhr. J. G. O. S. von Schmidt auf Altenstadt, id., Assen, 2 juni 1913 — A. A. S. van Alphen, id., toegev. aan den divisie-comm., 19 juli 1917.

Depot. (Apeldoorn.)

Commandant. G. J. D. Bauduin, majoor, 18 aug. 1920.

§ 13.

INTENDANCE.

Het dienstvak der intendance bestaat uit: het personeel der intendanten en de compagnie administratietroepen. In de stelling van Amsterdam, de Nieuwe Holl. waterlinie en bij de divisiën wordt de intendance-dienst waargenomen door intendanten, daartoe door den Minister van Oorlog te bestemmen.

Hoofdintendant. B. H. Goudriaan, generaal-majoor.

Toegevoegd. G. Kroeze, luit.-kolonel — J. Boon, kapitein-intendant — G. H. O. W. van der Nagel, id. — W. J. A. de Wolf, id. — P. W. C. van Asperen, id.

Centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting.

Deze magazijnen zijn bestemd om daarin alle zoodanige goederen voor den dienst bij het leger te doen opleggen, aanmaken, veranderen, herstellen en keuren als noodig wordt geacht, en om in de behoefte aan die goederen bij het leger door tusschenkomst van de garnizoens-magazijnen te voorzien.

Directeur. L. E. W. van Albada ✠, luit.-kolonel-intendant (te Amsterdam).

Magazijn te Amsterdam.

Hoofd. F. H. Henderson, kapitein van de milit. adm.
Assistent-magazijnmeester. J. van Embden Andres, eerste-luit. van de milit. adm.
Hoofd der keuringscommissie. J. A. Zittersteyn, kapitein-intendant.

Magazijn te Woerden.

Hoofd. W. H. Eerdbeek, kapitein van de milit. adm.
Assistent-magazijnmeester. J. A. van Beek, eerste-luit. van de milit. adm.

Magazijn te Delft.

Hoofd. C. Roos, kapitein van de milit. adm.
Assistent-magazijnmeester. W. Hoenkamp, eerste luit. van de milit. adm.

Compagnie administratietroepen (Utrecht).

In administratie bij het 1ste regiment vesting-artillerie.

Eerste-luitenant-commandant. L. F. van den Benden.

Intendanten.

Generaal-majoor.

B. H. Goudriaan, *Hoofdintendant.* 15 nov. 1919.

Kolonel.

A. W. Ruyter, *Hoofdkwartier veldleger.* 1 nov. 1918.

Luitenant-kolonels.

G. C. A. Harsveldt, *Contr. van het intendance-materieel.* 1 mei 1914.
C. M. de Kanter, *Stell. van Amsterdam.* 15 nov. 1917.
L. E. W. van Albada ✠4, *Direct. centr. magaz.* 1 aug. 1918.
G. Kroeze, *Toeg. aan hoofdintend.* 1 nov. 1918.

Majoors.

W. J. van der Hurk, *2de div.* 1 nov. 1913.
J. H. Busch Geertsema, *3de div.* 1 mei 1914.
L. J. H. Heyman ✠4, *1ste div.* 15 nov. 1916.
A. M. Vorstman, *4de div.* 15 nov. 1917.
C. Wals, *N Holl. Waterl.* 1 nov. 1918.
W. J. van Breen ✠, *D. v. O.*

Kapiteins

J. Boon, *Toeg. aan hoofdintend.* 13 mei 1910.
W. Jansen, *4de div.*
J. A. Zittersteyn, *Mag. Amsterdam.*
G. H. O. W. van der Nagel, *Toeg. aan hoofdintend.* 14 oct. 1912.
L. J. de Wolf, *1ste div.* 24 maart 1914.
W. J. A. de Wolf, *Toeg. aan hoofdintend.* 1 mei 1914.
A. Numans, *2de div.*
H. M. M. Buffart, *3de div.* 1 mei 1914.
A. Jansen, *Stell. van Amsterdam.* 21 jan. 1915.
W. Schutte, *Nieuwe Holl. Waterl.* 15 nov. 1917.
H. Bakker, *Stell. van Amsterdam.* 1 aug. 1918.
P. W. C. van Asperen, *Toeg. aan hoofdintend.* 30 nov. 1919.

Reserve-officieren.

Luitenant-kolonel.

M. D. van Vuuren, 6 aug. 1914.

Kapitein voor speciale diensten.

J. N. F. Boeschoten, 30 dec. 1916.

Eerste-luitenants voor speciale diensten.

S. M. D. Valstar,	17 april 1911.	P. H. Ottervanger,	9 aug. 1919.
W. de Haan,	25 juni 1913.	M. Smeulers,	13 nov. 1919.
W. Antheunissen,	1 nov 1913.	P. L. van Dam,	19 nov. 1919.
† S N. Wals.	13 mei 1914.	H. Krekel,	3 maart 1920.
H. J. Mathlener Loderus,	5 dec 1915.	J. F. Revalk.	
N. van Amersfoort.		J. Straub,	3 april 1920.
J. D. van Rees.		H. de Munck,	3 juni 1920.
G. W. Kobes,	18 juni 1917.	T. M. Kortenhorst,	7 juni 1920.
† E. A. B. Lechner,	17 dec. 1917.	W Britzel,	17 aug. 1920.
J. Peters,	7 nov. 1918.	G. M. Huyskamp,	16 nov. 1920.
† G. A. H. E. Ebell.		J. B. Jungerius.	
A. Peters,	28 juli 1919.		

Tweede luitenants voor speciale diensten.

C. J. K. van Aalst,	5 febr. 1917.	G. van der Vecht.	19 febr. 1919.
L. A. van den Berg,	30 mei 1917.	J. G. L. van Dorp.	
P. M. Kalkman,	27 oct 1917.	F. Schiff.	
J. L. van Rijs,	19 febr. 1919.	J. B. Korpershoek.	

§ 14.

MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Het dienstvak van de militaire administratie bestaat uit het personeel van de militaire administratie. Het administratief toezicht over de korpsen en inrichtingen van het leger is opgedragen aan vier controleurs met den rang van majoor- of luitenant-kolonel van de militaire administratie. Bij de korpsen en inrichtingen worden zooveel kwartiermeesters ingedeeld als bij de organisatiën daarvan is bepaald.

Inspecteur. J. C. J. Lentz ✠4, kolonel.
Toegevoegd. J. Loeff, kapitein.

Contrôle van de inwendige administratie der korpsen.

Eerste bureau. 's-Gravenhage.

Controleur. W. C. N. de Vries, luit.-kolonel.
Toegevoegd. H. Reimers, kapitein — H. van de Erve, id.

Tweede bureau. Arnhem.

Controleur. G. C. H. Hendrickx, luit.-kolonel.
Toegevoegd. K. Bouwens, kapitein - J. Veenendaal, id.

Derde bureau. Breda.

Controleur. A. van den Bosch ✠, luit.-kolonel.
Toegevoegd. F. J. T. Hochstenbach, kapitein — C. A. J. van der Linden, id.

Vierde bureau. Amersfoort.

Controleur. J. H. G. Vermeer, luit-kolonel.
Toegevoegd. L. S. Snoek, kapitein.

Mandateerings-bureau ('s-Gravenhage).

Belast met de mandateering. D. C. Nijhoff, luit.-kolonel.
Toegevoegd. H. W. C. van der Reijden, kapitein — P. Bersma, tweede-luitenant.

Officieren van de militaire administratie.

Kolonel.

J. C. J. Lentz ✠4, *Inspecteur der milit. adm.* 15 nov. 1919.

Luitenant-kolonels.

D. C. Nijhoff, *Belast met de mandat.* 1 nov. 1918.
W. C. N. de Vries, *Contr. inw. adm. 1ste bur.* 1 aug. 1920.
J. H. G. Vermeer, *Contr. inw. adm. 4de bur.*
§ F. van der Steen.
G. C. H. Hendrickx, *Contr. inw. adm. 2de bur.* 1 oct. 1920.
T. Rutgers, *D. v. O.*
C. F. Frevel. 2 oct. 1920.
A. van den Bosch ✠, *Contr. inw. adm. 3de bur.* 22 nov. 1920.

Majoors.

A. Schimmel, VII. 1 aug. 1918.
J. Stroband, VIII. 1 nov. 1918.
A. J. C. Alenson, *GT.*
G. M. Maritz, X. 1 aug. 1920.
H. G. A. Limperg, IV. 1 aug. 1920.
P. Rienks, *1a.* 2 oct. 1920.
F. van Laer, *GJ.* 22 nov. 1920.

Kapiteins.

††† N. J. L. Epkema ✠, 1 mei 1904.
J. Loeff, *Toeg. aan inspecteur,* 3 jan. 1912.
P. de Vries, *D*^*t* *v. O.*
D. J. Jager, I. 1 mei 1912.
W. H. Eerdbeek, *Magazijnm. Woerden.*
N. H. van Roggen, VI.
H. J. Scheffer, IX.
B. J. Verbrugh, *3H.* 1 maart 1913.
D. C. de Witte, XI. 1 juli 1913.
J. Koolhaas Revers, XI. 10 oct. 1913.
C. Roos, *Hoofd centr. mag. te Delft.* 1 febr. 1914.
P. Scheffers, III.
P. van Hal, *Marechaussee.*
M. A. Teune, V. 24 maart 1914.
§ S. J. Hommes, 2 mei 1914.
G. F. Sloot, *3v.* 23 oct. 1914.
F. H. Henderson, *Hoofd centr. mag. Amsterdam.*
L. M. F. G. Knage, *R.*
J. Veenendaal, *Toeg. aan contr. 2de bur.* 16 aug. 1915.
H. Reimers, *Toeg. aan contr. 1ste bur.*
J. J. N. Krugers, *L.*
F. J. T. Hochstenbach, *Toeg. aan contr. 3de bur.*
G. Buis, *P.* 17 maart 1916.
J. A. van der Kamp, *1 (KMA).* 17 maart 1916.
M. Fuld, *D. v. O.*
W. K. Rutgers, *4a.*
J. W. Henderson, *CS.* 1 mei 1917.
W. B. Slotboom, *1v.*
J. J. Mackenzie, *IB.*
H. Eggink, *1H.*
G. J. K. Sneep, *4v.* 15 nov. 1917.
J. C. Pabst, *2H.*
H. van de Erve, *Toegev. aan contr. 1ste bur.*
C. de Bas, *T.*
S. P. Visser. 1 mei 1918.
W. Ruel Engelman, *HC.*
R. G. G. Riegen, *4H.*
H. Nijenhuis, *PA.*
H. W. C. van der Reyden, *Toeg. aan Hoofdoff. bel. met de mandat.* 1 aug. 1918.
K. Bouwens, *Toeg. aan contr. 2de bur.*
P. H. Roukens, *KMA.*
L. S. Snoek, *Toeg. aan contr. 4de bur.*
K. W. de Jong, *2a.* 2 aug. 1920.
H. J. Koole, *3a.*
C. A. J. van der Linden, *Toeg. aan contr. 3de bur.* 1 oct. 1920.

Eerste-luitenants.

P. C. J. Tissot van Patot, *14.* 17 sept. 1910.
J. F. H. Israël, *Marech.*
§ M. K. Supheert.
M. F. S. R. Queck, *3H.*
G. Berghuijs, *16.* 23 sept. 1911.
§ H. J. Luger.
G. F. Hengeveld, *22.*
W. Weisfelt, *7.*
J. H. van Hoorn, *J.*
J. A. van Beek. *Ass. magazijnm. Woerden.*
A. C. van Oorschot, *G.*
G. J. Potgieser. 15 sept. 1912.
§ J. M. de Vries.
J. G. Wille, *11.*
D. S. Kluit, *1.*
G. B. O. Kuijk, *20.*
A. T. Reijst, *8.*
B. F. Westerweel, *10.* 15 sept. 1913.
J. Martens, *18.*
M. Kruissink, *5.*
J. Michielsen, *3v.*
S. Kuiper, *4.*
W. F. Oldert, *D. r. O.*
J. Wabeke, *6.*
J. van Embden Andres, *Centr. mag. Amsterdam.*
F. Fokkinga, *11.* 29 juli 1914.
F. D. J. Holtzer, *2.* 9 sept. 1914.
P. W. Groot, *10.*
A. J. Dinant, *15.*
W. Hoenkamp, *Ass.-magazijnm Delft.* 9 sept. 1914.
P. Bloema, *13.* 13 sept. 1915.
C. Fonkert, *3a.*
P. F. Kamm, *3.*
G. Waringa, *9.*
J. H. Oonk, *8.* 10 sept. 1916.
§ W. E. van Keeken.
H. A. M. Aalbers, *D. r. O.*
G. H. Boomer, *17.*
L. L. H. H. Bellaard, *4H.*
T. J. Jacquot, *11.* 17 sept. 1917.
J. Bakker, *16.*
E. J. Bruins, *2v.*
P. P. W. van Leeuwen, *3v.*
G. R. van Someren, *1a.* 10 juli 1918.
H. G. Horn, *G.* 6 aug. 1918.
J. Jonker, *Adm. hospitaal te Utrecht.*
R. Middelbeek, *CS.*
J. M. B. M. F. van Strien, *21.*
H. N. Muntjewerff, *21.* 24 juli 1919.
E. Pinto, *4.*
§ B. W. F. M. Kloppenborg.
W. J. P. Duijne, *19.*
B. J. Jonker, *GT.*
G. L. P. Stam, *2a.*
A. M. Hijlkema, *6.* 5 oct. 1920.
J. F. Snijdewint, *1a.*
G. J. van Dongen, *3v.*
A. van der Lip, *GT.*
G. D. Frijlink, *15.*

Tweede-luitenants.

C. J. Schreuder, *13.* 25 sept. 1917.
L. M. Z. de Liefde, *14.*
H. Schnitker, *12.*
J. P. A. Korten, *1H.*
G. Hardenberg, *3a.*
F. Wijnman, *2H.* 13 sept. 1918
S. Lijten, *4r.*
J. Hoitzing, *1v.*
P. Bersma, *Toeg. a. d. hoofdoff. belast m. d. mandateering.*
W. J. Pluijm, *15.*
G. Bijlenga, *18.*
W. C. J. Pera, *1a.* 13 sept. 1918.
L. van Wakeren, *9.*
A. Schurink, *22.* 16 nov. 1918.
L. T. Franse, *2.* 16 sept. 1919.
F. J. W. J Scheurleer, *10.*
G. J. de Leur, *3H.*
J. F. Rueb, *4a.*
J. Boer, *3.*
J. A. van Aalzum, *4r.* 16 sept. 1920.
J. J. Wafelbakker, *11.*
W. G. Zwolle, *1.*
J. Sabee, *20.*
R. H. Schregardus, *17.*

Reserve-officieren.

Kapitein.

A. D. de Roos, 1 febr. 1911.

Eerste-luitenants.

A. E. Bombeke, 15 sept. 1916.
J. Heppener, 5 oct. 1920.

Eerste-luitenants voor speciale diensten.

A. M. de Regt. 3 april 1920.
Mr. L. G. Kortenhorst.
Mr. W. G. Wiemann.
Dr. J. E. baron de Vos van Steenwijk.
Mr. Joan Muller.
Mr. D. H. Kortenbout van der Sluijs.
J. de Hoog. 10 mei 1920.
Jhr. H. W. J. van Beresteyn,
M H. Kleijn. 23 mei 1920.
J. Delsman. 23 mei 1920.
Mr. J. E. van der Meulen.
Mr. M. A. R. van Oppen. 14 juni 1920.
R. Koole. 27 juni 1920.
Mr. F. van Raalte. 25 oct. 1920.
Mr K. L. Beijen.
Mr. H Jüdell.
C. J. Brandt. 7 nov. 1920.
E. P. E. le Cocq d'Armandville (ZS5).
C. W. P. M. Hüffer.

Tweede-luitenants voor speciale diensten.

P. J. F. Bank. 5 jan. 1917.
T. J. Nanninga. 20 jan. 1917.
P. de Groen
R. J. Castendijk. 5 febr. 1917.
Mr. L. M. J. Grasveld. 28 maart 1917.
Mr. T. R. J. Wijers. 18 april 1917.
I. van Rij. 19 mei 1917.
H. Peters.

§ 15.

GENEESKUNDIGE DIENST.

De geneeskundige dienst wordt onder het oppertoezicht van het Ministerie van Oorlog bestuurd door een inspecteur. De officieren van gezondheid worden, naargelang der behoefte, geplaatst bij de korpsen van het leger en bij de militaire ziekeninrichtingen. De militaire ziekeninrichtingen worden onderscheiden in militaire hospitalen en ziekenkamers. De paardenartsen worden in de sterkte der staven en korpsen van het leger begrepen.

De inspecteur van den geneeskundigen dienst heeft den rang van generaal-majoor; de dirigeerende officieren van gezondheid der eerste, tweede en derde klasse hebben den rang van kolonel, luitenant-kolonel en majoor; de officieren van gezondheid der eerste en tweede klasse hebben den rang van kapitein en eerste-luitenant; eenigen der oudsten in rang van de officieren van gezondheid der eerste klasse kunnen den titulairen rang van majoor bezitten. De dirigeerende apotheker en de dirigeerende paardenarts hebben den rang van luit.-kolonel of majoor. De apothekers, alsmede de overige paardenartsen der eerste, tweede en derde klasse hebben den rang van kapitein, eerste-luitenant en tweede-luitenant. De reserve-officieren van gezondheid en reserve-apothekers hebben den rang van kapitein of eerste-luitenant.

Inspecteur. Dr. T. J. H. Snijders, generaal-majoor.
Toegevoegd aan den inspecteur. A. C ten Hove, dirig. ovg 2 kl. — dr. J. C. Diehl, ovg 1 kl. — P. C. Mensonides, ovg 1 kl.
Hoofdcommies. J. Lind, 1 dec. 1917
Commiezen. C. A. van der Horst, 1 april 1915 — K. Katuin, 1 april 1919.

Opleiding van militaire genees- en artsenijmengkundigen.

Ingevolge de wet van 2 aug. 1880 (St. 145) kunnen jaarlijks eenige studenten in de geneeskunde aan de universiteiten hier te lande worden toegelaten tot de verbintenis om, na het verkrijgen van den titel van arts, eene benoeming tot officier van gezondheid der 2de klasse bij het personeel van den geneeskundigen dienst der landmacht aan te nemen. Zij, die deze verbintenis hebben aangegaan, genieten van rijkswege, hetzij eene tegemoetkoming in de studiekosten, hetzij premien na voldoend afgelegde examens, hetzij zoodanige tegemoetkoming en premien te zamen. Ten aanzien van de regelen voor die toelating wordt verwezen naar het reglement, vastgesteld bij kon. besl. van 18 juni 1913 (St. 279), laatstelijk gewijzigd bij dat van 20 mei 1919 (St. 264).

Ten opzichte van de militaire apothekers bij de landmacht is als regel aangenomen, dat in de aanvulling der vacaturen in die betrekking wordt voorzien door bevordering van militaire apothekersbedienden, die den titel van apotheker volgens art. 11 der wet van 25 dec. 1878 (St. 222) hebben verkregen en niet ouder zijn dan 30 jaren. Alleen in geval van volstrekte noodzakelijkheid geschiedt die aanvulling door benoeming van andere geschikte personen, die den titel van apotheker volgens genoemd wetsartikel bezitten.

Magazijn van geneesmiddelen.

Te Amsterdam is een magazijn van geneesmiddelen gevestigd, uit hetwelk in de eerste plaats de militaire ziekeninrichtingen van medicijnen en verbandbehoeften worden voorzien. Met het oppertoezicht over het magazijn is in het bijzonder belast de inspecteur van den geneeskundigen dienst.

Directeur. J. van Riel ✠ ✠, dirig. apotheker (luit.-kolonel).

Compagnieën hospitaal-soldaten.

Eerste compagnie. (Amsterdam.) In administratie bij het 7de regiment infanterie.

Kapitein-commandant. G. A. Wigeri van Edema.

Tweede compagnie. (Utrecht.) In administratie bij het 9de regiment infanterie.

Eerste-luitenant-commandant. H. Swart.

Derde compagnie. (Breda.) In administratie bij het 6de regiment infanterie.

Eerste-luitenant-commandant. P. J. Fennema.

Vierde compagnie. ('s-Gravenhage.) In administratie bij het regiment grenadiers en jagers.

Eerste-luitenant-commandant. P. J. J. van der Horn van den Bos.

Officieren van gezondheid.

Inspecteur (Generaal-majoor).

Dr. T. J. H. Snijders ✠ ✠, 1 mei 1919.

Dirigeerend-officieren van gezondheid 1ste klasse (Kolonels).

Dr. S. de Jong ✠4 ✠, *Utrecht.* 12 juni 1918.
Dr. J. J. Rinkel, *Amsterdam.* 1 mei 1919.
A. C. P. Paré ✠ ✠, *'s-Gravenhage.* 1 mei 1919.

Dirigeerend-officieren van gezondheid 2de klasse (Luitenant-kolonels).

C. van der Worp ✠ ✠, *Haarlem.* 13 dec. 1915.
Dr. J. D. Koster ✠, *Arnhem.* 3 dec. 1917.
J. Pesman, *Assen.* 1 juli 1918.
Dr. J. A. Romeyn (BV4), *Breda.* 1 aug. 1918.
G. L. Coenen, *Amersfoort.* 14 aug. 1918.
M. J. T. H. X. Weynen, *Venlo.* 1 mei 1919.
A. C. ten Hove, *Toeg. aan insp.*
B. P. Visser ✠, *Amsterdam.* 1 juli 1920.
N. Schrijver ✠, *Utrecht.*

Dirigeerend-officieren van gezondheid 3de klasse (Majoors).

D. J. E. Mac Leod, 18 april 1918. *'s-Gravenhage.*
§ Dr. P. B. van Loo. 1 juli 1918.
Dr. J. W. van Rijn, *Bergen-op-Zoom.* 14 aug. 1918
P. van der Slooten. *'s-Gravenhage*
L. J. Klinkenberg, *'s-Hertogenbosch.* 1 mei 1919.
K. Kooijman, *Leiden.* 28 aug. 1919.
W. G. A. Bruinier, *Deventer.* 1 juli 1920.
T. J. Jaski, *Amsterdam.*
A. F. Heyl, *Gorinchem.*

Officieren van gezondheid 1ste klasse (Kapiteins).

G. M. van der Wal, *Breda.* 15 juli 1905.
H. A. Boon, *Amsterdam.* 26 mei 1907.
Dr. A. van der Minne, *Utrecht.* 1 juni 1907.
Dr. J. C. Diehl, *Toeg. aan insp.*
J. C. Diehl ZTz., *Naarden.* 4 juli 1907.
Dr. G. L. J. van der Noordaa, *Maastricht.* 2 juni 1908.
W. A. A. Tuyt, *Harderwijk.*
C. J. H. Tempelmans Plat, *'s-Gravenhage.* 24 juli 1908.
H. W. J. Gelinck ✠, *Kampen.*

Dr. J. B. P. Frijling, *Arnhem.* 13 juni 1909.
Dr. J. Casparie, *'s-Hertogenbosch.*
Dr. D. H. Hiensch, *Utrecht.*
T. Reddingius, *KMA.* 28 dec. 1909.
L. van den Steen van Ommeren ✠ (EL5) (M3), *Amsterdam.* 23 sept. 1910.
Dr. E. J. Denekamp, *Delft.* 3 nov. 1910.
C. Boeser, *Utrecht.* 5 maart 1911.
H. J. Overbeek, *Amsterdam.* 10 maart 1911.
S W. Praag, *Utrecht.* 19 juni 1911.
C. F. A. Beck, *Helder.* 11 aug. 1911.
Dr. P. A. Voerman ✠ (VB5), *Ede.* 16 jan. 1912.
P. C. Mensonides, *Toeg. aan insp.* 9 april 1912.
H. S. van der Stempel ✠, *Hoorn.* 11 juni 1912.
P. H. E. Verberne, *Groningen.* 25 nov. 1912.
J. J. C. de Boer, *Nijmegen.* 1 mei 1913.
§ A. W. van Kleeff, 6 mei 1913.
Dr. D. J. A. van Reekum ✠, *Tilburg.* 1 maart 1914.
H. G. H. Bennema, *Harderwijk.* 24 april 1914.
J. P. Bijl, *Utrecht.* 13 dec. 1914
H. Veenstra, *Amsterdam.*
J. M. Knipscheer, *Amersfoort.*
A. J. A. Koelensmid, *Amsterdam* 3 april 1915.
Dr. J. Wittop Koning, *Leeuwarden.* 7 aug. 1915.
B. Eisendrath, *Zaandam.* 28 nov. 1915.
J. F. Meijer, *Amsterdam.* 9 maart 1916.
J. van der Werff, *Haarlem.* 2 mei 1916.
§ H. G Enklaar. 15 mei 1916.
§ Dr. W. F. Enklaar. 12 aug. 1917.
J. C. Graf, *'s-Gravenhage.* 27 aug. 1917.
G. H. Nord, *Amsterdam.* 11 sept. 1917.
§ N. L. Gerlach. 10 nov. 1917.
Dr. J. A. A. Strucker, *Dordrecht.* 15 april 1918.
§ C. E. Versélewel de Witt Hamer. 8 dec. 1918.
N. A. Henrard, *Vlissingen.* 3 aug. 1919.
C. P. J. L. S. Helfrich, *KMA.* 2 febr. 1920.
C. Hanedoes, *Doesburg.* 27 febr. 1920.
T. K. Fortuin, *Harderwijk.* 27 nov. 1920.

Officieren van gezondheid 2de klasse (Eerste-luitenants).

§ G. van der Reijden. 21 nov. 1911.
G. ten Doesschate, *Utrecht.* 1 mei 1913.
J. Pluim, *'s-Gravenhage.* 31 dec. 1913.
J. A. van de Wetering bijgenaamd de Rooij, *Amsterdam.* 13 mei 1914.
Ph. G. A. van Dijk, *Arnhem* 11 juni 1914.
P. W. Wijsman, *Breda,* 7 nov. 1914.
G. Broeders, *Naarden.* 31 maart 1915.
J. W. Bruijn, *Delft.* 12 april 1915.
C. R. J. Versteegh, *Utrecht.* 3 juli 1915.
N. A. A. van de Roemer, *Leiden.* 24 juli 1915.
L. den Houter, *Amersfoort.* 15 nov. 1915.
A. C. Nicolaï, *Amersfoort.* 10 dec. 1915.
A. C. N. Janssen, *Helder.* 25 april 1916.
C. E. Leman, *Bergen-op Zoom.* 3 juni 1916.
K. Kroeze, *Utrecht.* 21 juli 1916.
C. Eggink, *Amersfoort.* 11 aug. 1916.
T. E. Kempers, *Utrecht.*
Y. Wielinga, *Assen.* 23 oct. 1916.
H. Peeters, *Utrecht.*
W. S. Göbel, *'s-Gravenhage.* 16 jan. 1917.
N. H. Arkema, *Assen.* 10 febr. 1917.
F. C. A. Kuipers, *Ede.* 12 mei 1917.
G. J. Eggink, *Deventer.* 30 mei 1917.
J. J. de Kat Angelino, *Nijmegen.* 14 jan. 1918.
J. K. Uni, *Leeuwarden.* 23 maart 1918.
N. C. van Vonno, *Breda.*
H. F. van Wessem, *'s-Gravenhage.* 23 april 1918.
H. E. M. van Schaik Avelingh, *Haarlem.* 19 juni 1918.
N. H. D. Schöyer, *Gorinchem.* 18 juli 1918.
A. van der Werff, *'s-Gravenhage.* 21 oct. 1918.
P. J. Blom, *Kampen.* 18 dec. 1918.
C. van Luyt, *Amsterdam.* 19 dec. 1918.
J. Zwolle, *Arnhem.* 18 maart 1920.
M. K. J. Smits, *Leiden.* 24 maart 1920.
R. J. P. Muller, *Ede.* 31 maart 1920.
H. J. Nijhuis, *Utrecht.* 29 juli 1920.

Reserve-officieren van gezondheid.

Dirigeerende officieren van gezondheid 2de klasse.

Dr. G. Prins,	1 aug. 1918.
J. W. Deknatel,	30 juni 1920.
Dr. A. C. M. van Moorsel.	30 juni 1920.

Officieren van gezondheid 1ste klasse.

Dr. A. N. Dinger,	1 mei 1908.
J. van der Meulen,	
P. P. E. Prijn,	8 juli 1908.
G. A. W. F. Losecaat van Nouhuys,	8 maart 1909.
Dr. F. H. Quix,	23 nov. 1909.
H. W. Numans,	1 april 1910.
W. P. Wolffensperger,	3 oct. 1910.
Jhr. F. A. van Suchtelen,	11 dec. 1910.
W. C. Klaassen,	3 maart 1912.
Dr. H. Aldershoff,	12 oct. 1912.
G. J. E. Boswinkel,	20 mei 1913.
J. G. Remijnse,	1 febr. 1914.
Dr. H. I. Douma,	1 mei 1914.
J. G. Brantjes,	19 juni 1914.
A. Kampman,	11 juli 1915.
H. de Groot,	10 nov. 1916.
W. F. Veldhuijzen,	29 dec. 1916.
Dr. P. H. van Roojen, (SS4),	1 maart 1917.
W. J. C. Bruining,	4 maart 1917.
Dr. H. J. M. Schade,	16 mei 1917.
J. A. Koopmans,	1 juli 1917.
A. Jansen,	10 nov. 1917.
F. J. J. Buytendijk,	10 dec. 1917.
A. Roozendaal,	16 maart 1918.
S. Taconis,	8 juli 1918.
I. H. J. Vos,	9 aug. 1919.
J. van der Kous,	6 nov. 1919.
W. F. Gnirrep,	20 nov. 1919.
F. H. van Loon,	15 jan. 1920.
H. Freie,	1 febr. 1920.
S. de Walle,	15 april 1920.
IJ. Hanneman,	18 april 1920.
K. Edel,	13 mei 1920.
I. Zeehandelaar,	13 juli 1920.
J. Rentmeester,	17 juli 1920.

Officieren van gezondheid 2de klasse.

W. J. Bais,	8 dec. 1911.
F. H. Meihuizen (VB5),	7 febr. 1912.
J. Hoekstra,	11 maart 1912.
W. J. Mulder,	7 juni 1912.
J. K. F. Koch,	8 juli 1912.
L. B. C. Veldhof,	13 dec. 1912.
E. C. van Rijssel,	30 dec. 1912.
J. W. A. F. van-Maren Bentz van den Berg,	11 febr. 1913.
Dr. J. H. Tuntler,	15 febr. 1913.
S. M. Vervêen,	12 maart 1913.
J. H. Pameijer,	7 april 1913.
J. J. Wallien.	
J. Sanders,	25 april 1913.
J. W. F. Jansen,	10 mei 1913.
A. D. de Leeuw,	15 mei 1913.
J. J. Jonkmans,	23 juni 1913.
C. M. van der Schatte Olivier,	24 juni 1913.
A. F. Unger,	7 juli 1913.
B. A. G. Veraart.	
W. C. van der Linden,	11 juli 1913.
F. F. H. T. Croes,	28 juli 1913.
A. J. H. Athmer,	8 nov. 1913.
H. Kindermann,	12 nov. 1913.
H. W. Stenvers,	26 nov. 1913.
G. C J. Kruisinga,	27 nov. 1913.
A. Foijer.	
A. F. van Wieringen,	10 dec. 1913.
J. Baart de la Faille,	11 dec. 1913.
A. F. Batenburg,	15 dec. 1913.
W. van Heijningen,	27 dec. 1913.
G. A. Kalverkamp.	
R. Ubbens,	2 jan. 1914.
W. Beijerman,	6 jan. 1914.
A. J. B. Poortman,	4 febr. 1914.
A. van Ravenswaay,	12 febr 1914.
S. de Moor.	
W. L. Pel,	20 febr 1914.
E. Dusterbeck.	
G. Berg,	28 febr. 1914.
H. H Nanninga,	6 maart 1914.
J. G. Kopp,	28 maart 1914.
J. M. Buwalda,	8 april 1914.
H. A. J. Muller,	27 april 1914.
J. Leijh,	2 mei 1914.
P. A. van Luijt,	6 mei 1914.
W. J. M. Bijsterveld,	5 juni 1914.

R. I. van Gelder. 5 juni 1914.
J. J. de Vries, 19 juni 1914.
G. H. Bertrand, 22 juni 1914.
J. M. de Ruijter, 26 juni 1914.
M. E. L. Westenburg.
D. Doijer, 29 juni 1914.
J. M. Wiggelendam, 3 juli 1914.
J. D. van Westendorp, 7 juli 1914
J. H. Engelkens, 13 juli 1914.
A. J. F. Oudendal, 30 juli 1914.
B. Woltring, 3 aug. 1914.
C A. Ide.
L. S. Limborgh Meijer, 5 sept. 1914.
W. G. de Haas, 9 sept. 1914.
A. Hack, 7 dec. 1914.
T. S van Ravenswaay, 21 dec. 1914.
W. J. Louws.
M. Bakker, 25 jan. 1915.
F. J. H. Alberti, 18 febr. 1915.
J. A. H. Hermans, 30 maart 1915.
J. H. Smidt van Gelder, 22 april 1915.
J. W. Best, 28 mei 1915.
A. C. A. Rademaker, 2 juni 1915.
E. J. J. H. Dubois, 10 juni 1915.
P. B. V. Quartero, 9 juli 1915.
L. Hamminga, 16 juli 1915.
N. D. Stam.
P. J. A. van der Pot, 21 juli 1915.
P. Greup, 29 juli 1915.
D. G. W. van Voorthuysen, 14 oct. 1915.
W. J. van den Hoven van Genderen.
J. Wijnbrans, 30 oct. 1915.
E. G. E. Croin, 8 nov. 1915.
J. de Hullu, 13 nov. 1915.
J. M. H. E. Roebroeck, 15 nov. 1915.
H. A. J. M. Spoorenberg, 26 nov. 1915.
J. C. L. M. Stuijt.
J. R. Schiess, 15 dec. 1915.
C. Goekoop.
P. Bakker.
L. P. Rietema. 16 dec. 1915.
N. J. Stol.
M. Key, 20 dec. 1915.
J. L. A. Tonella, 3 jan. 1916
J. W. Napjus, 27 jan. 1916.
P. C. J van der Slikke, 7 febr. 1916.
J. F. O. Huese, 12 febr. 1916.
P. van Bork, 3 maart 1916.
J. Koumans, 13 maart 1916.
L. J. J. van Ginneken, 25 maart 1916.
H. ter Meulen, 10 april 1916.
J. J. Bloemen, 20 april 1916.
C. Orbaan, 28 april 1916.
S. B. Drijber, 29 april 1916.
F. J. J. van der Kolk, 19 mei 1916.
T. C. Gribling, 3 juni 1916.
F. Daubanton, 13 juni 1916.
D. M. C. van Hilten, 15 juli 1916.
J. U. Auer.
M. I. Boas, 17 juli 1916.
L. A. Wesly.
F. J. Frederikse, 21 juli 1916.
D. J. van Rijn.
H. Berkelbach van der Sprenkel, 1 aug. 1916.
H. A. Vissers, 19 oct. 1916.
R. H. Arntzenius, 28 oct. 1916.
J. H. M. Hermans.
C. H. Delprat.
H. H. J. Pinckers, 8 nov. 1916.
J. A. Blok. 11 nov. 1916.
H. C. Hagn, 15 nov. 1916.
K. Lugtenborg, 16 dec. 1916.
D. Huijser van Reenen, 20 dec. 1916.
A. F. J. Beumer, 3 jan. 1917.
J. G. Veenenbos, 6 jan. 1917.
K. van Dongen.
L. Bierens de Haan, 8 jan 1917.
J. Bijtel, 21 febr. 1917.
H. Hoodelink, 28 febr. 1917.
S. H. Scheepstra, 2 maart 1917.
C. A. I. van der Stay.
M. A. J. Jansma, 19 maart 1917.
J. F. Bekker.
P. C. Römer, 21 maart 1917.
M. Eerdmans, 23 maart 1917.
J. M. Rombouts, 27 maart 1917.
P. P. Cappetti, 4 april 1917.
M. F. J. A. Quaedvlieg, 7 april 1917.
P. G. de Vos, 17 april 1917.
C. J. C. Kettler, 19 april 1917.
C. F. Koch, 20 april 1917.
U. G. Bijlsma, 27 april 1917.
J. Houtman, 5 mei 1917.
M. den Boer, 11 mei 1917.
L. J. Houttuin, 12 mei 1917.
J. Sunier, 30 mei 1917.
A. L. C. Garé, 19 juni 1917.
F. W. Hoefman.
H. Feikema.
W. C. H. Wefers Bettink, 26 juni 1917.
W. J. Mazzola, 6 juli 1917.
H. J. Schim van der Loeff.
K. S. Nanninga, 18 juli 1917.
J. H. den Hartogh, 24 juli 1917.
H. W. Bremer.
L. Hoejenbos.

J. Beerta,	27 juli 1917.
H. F. van Kessel,	31 juli 1917.
F. Schreuder.	
J. A. C. van Ewijk,	15 aug. 1917.
D. de Groot.	
J. R. Jansma,	15 oct. 1917.
J. Stuurman,	31 oct. 1917.
L. W. J. Bresser.	
H. Piccardt,	18 nov. 1917.
F. C. Doorenbos.	
P. H. Eijkman,	23 nov. 1917.
J. van de Velde,	30 nov. 1917.
L. H. Tjeenk Willink,	12 dec. 1917.
F. H. Stibbe.	
R. A. Koopmans,	19 dec. 1917.
A. J. H. Sonnen.	
H. J. M. Burgering,	27 dec. 1917.
E. van Minde.	
J. B. M. van Dijk.	
A. D. J. M. Verbeek,	3 jan. 1918.
A. van Det,	9 jan. 1918.
A. H. J. Schmier,	14 jan. 1918.
J. R. Hospers,	19 jan. 1918.
A. H. J. Coppes.	
W. Hemmes,	24 jan. 1918.
N. A. C. Slotemaker,	7 febr. 1918.
G. A. van der Stok,	18 febr. 1918.
H. Vos,	26 febr. 1918.
R. Roelofs.	
J. F. X. Joling,	28 febr. 1918.
A. P. G. van Mameren,	11 maart 1918.
W. M. F. J. Holzhaus,	26 maart 1918.
M. H. G. A. Tholen,	2 april 1918.
F. van der Zande,	12 april 1918.
S. van der Veen,	27 april 1918.
P. de Jager.	6 mei 1918.
H. J. Boomgaard,	
I. Wessel.	
A. Norden,	10 mei 1918.
E. van der Werf,	17 mei 1918.
M. W. Woerdeman,	23 mei 1918.
H. L. M. van der Hoff,	4 juni 1918.
P. van Twisk,	8 juni 1918.
G. Schepman.	
W. M. Naessens,	11 juni 1918.
J. J. de Konink.	12 juni 1918.
P. J. Maats à Stuling,	20 juni 1918.
M. J. W. Stassen,	25 juni 1918.
G. H. O. van Maanen,	28 juni 1918.
J. Dekker.	8 juli 1918.
W. R. van der Meer,	12 juli 1918.
P. de Boer,	29 juli 1918.
A. Doelman.	3 aug. 1918.
J. W. Lindenbergh,	8 aug. 1918.
J. M. H. A. Martens,	8 aug. 1918.
E. Polak,	19 aug. 1918.
H. W. Zuidhoff,	25 oct. 1918.
T. Halbertsma,	2 nov. 1918.
A. A. R. Polée,	6 nov. 1918.
K. P. Brühl,	9 nov. 1918.
J. M. Kijzer,	14 nov. 1918.
E. Huizinga,	23 nov. 1918.
A. C. H. Höweler.	
S. J. R. de Monchy,	27 nov. 1918.
Dr. A. J. Kiewiet de Jonge,	30 nov. 1918.
W. J. F. Thier.	
H. J. Hermans,	9 dec. 1918.
K. de Snoo.	
A. M L. Rümke,	27 dec. 1918.
M. Straub.	
M. Westerterp,	11 jan. 1919.
J. P. Kellermann Slotemaker,	13 jan. 1919.
M. J. ten Cate,	14 jan. 1919.
S. P. Bakker.	
M. J. M. C. Strijkers,	21 jan. 1919.
A. Endtz,	7 febr. 1919.
F. J. J. Kerstens,	3 maart 1919.
J. Goudsmit,	7 maart 1919.
J. F. A. Overbosch.	
G. J. W. E. van Hesteren,	21 maart 1919.
P. J. Snijders,	25 maart 1919.
K. B. de Groot.	
J. H. Wolfs.	
C. J. M. van Haagen,	10 april 1919.
J. van Asselt,	11 april 1919.
C. P. J. Hoek,	2 mei 1919.
J. J. J. Koster,	6 mei 1919.
J. Ekelmans.	
D. W. Teeuwsen.	
E. Roselaar.	
O Meeuwes,	13 mei 1919.
J. H. Kremer.	
H. C. J. Hoek,	31 mei 1919.
D. van der Kooi,	3 juni 1919.
W. A. Mijsberg,	11 juni 1919.
L. J. van der Mandele.	23 juni 1919.
A. M. M. van der Willigen.	
P. Boot.	
R. Bahlmann.	23 juni 1919.
J. P. van Hilten.	24 juni 1919.
J. L Tombrock.	30 juni 1919.
J. Endtz,	
M. de Haan.	7 juli 1919.
J. Berger,	9 juli 1919.
D. J. Terpstra.	
G. J. A. Essink.	

C. Mout. 9 juli 1919.
A. J. Westerman Holstijn, 17 juli 1919.
L. Schut.
J. Roorda, 18 juli 1919.
C. C. Corts.
H. T. van Heuveln.
A. A. van Glabbeek.
F. G. J. Dubois, 24 juli 1919.
F. L. Oudendal.
J. W. H. M. Dols, 28 juli 1919.
L. A. M. van der Spek.
J. J. Soer.
A. Winkler Prins.
D. E. W. C. Boswijk, 29 juli 1919.
J. H. Rijtma.
L. Schaap.
J. N. Post, 4 aug. 1919.
E. J. Linzel.
J. W. Schotman, 5 aug. 1919.
A. A. van Oirschot, 7 aug. 1919.
S. A. van der Perk, 12 aug. 1919.
D. Vlaanderen, 16 aug 1919
E. S. Cohen, 23 oct 1919
P. de Haan, 1 nov. 1919.
J. F. Verster, 4 nov. 1919.
E. C. Otto, 6 nov. 1919.
J. J. Visser.
P. Tekelenburg, 11 nov. 1919.
P. N. R. Dekhuijzen, 18 nov. 1919.
J. van Woerden.
G. Kattenwinkel.
T. P. Feenstra. 22 nov. 1919.
W. Th. van Goor.
K. P. C. A. Gramberg.
P. Docker.
W. G. Dekhuyzen. 26 nov. 1919.
H. J. Ensink.
E. W. Melchior.
W. H. Levend. 6 dec. 1919.
H. Bouwman.
J. W. Janzen.
H. B. Goettsch. 9 dec. 1919.
G. Reekers. 12 dec. 1919
S. J. Martini. 18 dec 1919.
J. G. Rijkmans.
A. van der Willigen. 20 dec. 1919.
F. C. L. Kuipers.
C. M. Kroes. 31 dec. 1919.
J. H. M. Meuwissen. 3 jan. 1920.
C. W. Kramers. 7 jan 1920.
A. J. J. Fischer. 16 jan. 1920
F. F. J. Schepers.
P. H. Noordhoff. 20 jan. 1920
J. H. Hommes. 20 jan. 1920.
C. G. van Heck.
J. F. Pieck. 27 jan. 1920.
J. C. W. Groenewegen. 7 febr. 1920.
J. G. Salomonson.
J. H. G. Hartman.
J. B. Kosters.
W. Schuurmans Stekhoven. 11 febr. 1920.
R. Ledeboer. 18 febr. 1920.
C. C. Uhlig. 26 febr. 1920.
R. T. Branbergen.
A. L. N. C. M. de Weert. 1 maart 1920.
G. A. Wijffels. 9 maart 1920.
C. M. C. van Mens. 27 maart 1920.
H. Snoek.
J. J. de Jong. 7 april 1920.
A. J. van Galen Last.
R. B. Visser.
F. F. Hazelhoff.
A. M. H. J. Leering
H. F. Hijmans van Anrooy. 9 april 1920.
B. Cuperus.
H. C. C. Wagner.
F. C. Nieuwenhuijzen. 22 april 1920.
W. J. J. de Sauvage. Nolting. 6 mei 1920.
T. J. A. Niekus. 11 mei 1920.
S. Weyl.
J. H. Broers.
J. T. Jansen.
A. Bogaards.
J. van Best. 14 mei 1920.
N. J. F. M. Konings.
H. H. J. Crasborn.
O. Schreuder. 19 mei 2920.
J. H. Franssen. 29 mei 1920.
G. C. Komen.
P. Tak.
C. Dagevos.
J. Fransen.
J. F. Kreiken. 4 juni 1920.
L. M. ter Horst. 5 juni 1920.
C. van Dam 19 juni 1920.
H. F. ten Hoopen.
R. L. J. van Ruijven. 22 juni 1920.
D. L. Schaap. 26 juni 1920.
A. Gossink. 29 juni 1920.
O. G. E. M. Verhaak. 6 juli 1920.
C. W. van Wieringen. 14 juli 1920.
J. Pijbes.
E. Koning.
H. G. C. de Visser.
J. E. M. Willems. 29 juli 1920.

35

A. W. G. Coenen. 29 juli 1920.
C. A. Kruk.
B. J. Salomonson.
H. P. Wijnen.
A. H. Bruinsma. 3 aug. 1920.
J. T. A. Vos.
B. S. ten Berge.
H. J. P. Baumann. 9 aug. 1920.
W. K. Mertens. 10 aug. 1920.
A. A. Hueber. 17 aug. 1920.
P. Bos. 25 aug. 1920.
R. A. Houwen. 4 sept. 1920.
E. A. D. E. Carp. 12 nov. 1920.
H. A. S. Hildebrand. 15 nov. 1920.
Y. Hettema. 18 nov. 1920.

Militaire apothekers.

Dirigeerend apotheker (*Luitenant-kolonel*).

J. van Riel ✠ ✠, *Amsterdam*, 1 mei 1911

Dirigeerend apotheker (*Majoor*).

W. F. Privé, *Amsterdam*, 1 aug. 1918.

Apothekers der 1ste klasse (*Kapiteins*).

E. I. van Itallie, *Utrecht*. 20 mei 1902.
J. E. H. van Waegeningh ✠, *Breda*. 23 aug. 1902.
A. C. Huysse, *Haarlem*. 15 aug. 1903.
J. S. Surie, *Leiden*. 12 jan. 1904.
W. F. van Essen, *Arnhem*. 12 febr. 1904.
C. T. Leusden, *Nijmegen*. 11 nov. 1905.
G. R. ten Burg, *'s-Gravenhage*. 7 maart 1906.
H. H. Poelman, *Amsterdam*. 20 febr. 1907.
L. J. Röhner, *'s-Hertogenbosch*. 14 febr. 1909.
D. G. J. Bolten, *Amersfoort*. 7 mei 1910.
Dr. J. P. van der Marel, *Middelburg*. 10 juli 1911.
I. Koster, *Amsterdam*. 29 jan. 1912.

Apothekers der 2de klasse (*Eerste-luitenants*).

J. Rozeboom, *Assen*. 1 febr. 1914.
W. F. Woutman, *Amsterdam*. 22 maart 1915.
A. M. Frenkel, *Bergen-op-Zoom*. 29 dec. 1915.

Reserve-Militaire apothekers.

Eerste klasse.

H. L. Sluyter, 8 febr. 1911.
T. M. Köster, 4 april 1913.
P. J. Boomsma, 22 juli 1919.
H. Cohen, 12 juni 1920.

Tweede klasse.

J. van den Berg, 20 april 1916.

Paardenartsen.

Dirigeerend paardenarts (*Luitenant-kolonel*).

J. M. Knipscheer, *Chef van den Veterinairen dienst*. 1 aug. 1920.

Dirigeerend-paardenarts (*Majoor*).

Dr. J. van Dorssen, *3H*. 28 aug. 1920.

Paardenartsen der 1ste klasse (Kapiteins).

D. H. Goossen ✠, *2v.* 3 maart 1903.
F. Laméris, *4H.* 23 mei 1903.
J. Maas, *1H.*
W. Folmer, *dep. H.* 9 mei 1909.
§ J. van Zijverden, 18 aug. 1909.
Dr. E. C. H. A. M. Bemelmans, *2H.* 20 mei 1912.
H. P. E. Verberne, *3v.* 12 mei 1913.
Dr. M. H. J. C. Thomassen, *3H.*
Dr. R. H. J. Gallandat Huet, *RHS.* 18 oct. 1915.
H. W. Klerk de Reus, *1H.* 12 sept. 1916.
A. Kuipers, *1v.*
W. M. P. Pulle, *2H.* 14 sept. 1919.
§ W. H. Schultze.
† Dr. J. Eggink, 29 jan. 1920.
P. H. A. van Aelst, *1v.* 26 nov. 1920.

Paardenartsen der 2de klasse (Eerste-luitenants).

H. J. Weekenstroo, *3v.* 27 aug. 1912.
T. D. Sigling, *KMA.*
† W. K. Picard. 11 oct. 1913.
P. A. van Driest, *3v.* 27 nov. 1913.
H. van Vuuren, *4v.* 3 april 1914.
Dr. L. Gazenbeek, *Toeg. a. d. Chef v. d. Veter. dienst.* 11 sept. 1915.
C. Brands, *3H.* 3 maart 1916.
J. L. Vorkink, *4H.* 9 sept. 1916.
E. A. Siebelink, *1H.* 1 febr. 1917.
J. G. C. van Vloten, *4v.* 12 sept. 1917.
G. J. van Heuven, *4H.*
J. M. Hoogland, *R.* 12 dec. 1917.
J. C. Stefels, *3v.* 27 dec. 1917.
J. G. H. Holsheimer, *2v.* 17 aug. 1917.
H. A. Haytink, *4v.* 4 febr. 1918.
H. Lubberts, *1v.* 7 aug. 1918.

Reserve-paardenartsen der 1ste klasse.

J. C. A. Verheul, 14 sept. 1919.
J. L. Moerkercken van der Meulen, 27 sept. 1919.
H. ter Beek, 27 sept. 1919.
W. van Doorn.
Dr. J. Roos, 21 sept. 1920.

Reserve-paardenartsen der 2de klasse.

F. A. A. van Diermen, 16 aug. 1910.
G. Terpstra, 21 aug. 1911.
Dr. G. M. van der Plank.
M. D. Booy.
D. H. van den Bosch, 8 sept. 1911.
J. W. F. Bloemkolk, 24 aug. 1912.
A. de Ronde.
H. W. Schiphorst.
N. Brandenburg, 25 aug. 1913.
A. B. Vaandrager.
W. Voorthuijsen.
G. van Herwaarden, 27 maart 1914.
A. W. Brons, 30 juli 1914.
H. van den Berg, 3 aug. 1914
R. van den Hoek, 6 aug. 1914.
F. Lubberink, 7 aug. 1914.
T. A. Bloem.
G. van de Werf, 12 aug. 1915.
W. F. van Beek, 17 febr. 1916.
H. J. H. Vullinghs. 17 aug. 1916.
P. N. Wilders.
S. J. Hoogstra.
R. Bakker. 17 aug. 1916.
S. B. Luitjens.
A. H. J. Pinkse.
D. Lagas.
P. van den Berg. 24 febr. 1917.
D. Mulder.
J. G. Schoon.
P. L. H. Hameleers,
J. B. Willemsen, 6 sept. 1917.
J. J. Moolhuisen.
J. H. Muijderman.
H. van Beekum.
E. W. de Jong.
K. van der Laan.
C. J. A. C. Bol.
J. Groenewold, 8 maart 1918.
C. J. A. Kerstens.
J. van der Hoeden.
J. A. Coenraad.
C. J. Schroots.
J. Stapel.
W. C. Neomagus.

H. Jalving.	8 maart 1918.	S. Santema,	7 april 1919.
J. H. ten Thije.		H. P. Piel.	
G. H. G. Hol.		L. W. M. Lobel.	
P. C. M. van Hooijdonk,	8 aug. 1918.	A. Winter,	23 juli 1919.
H. F. Paul.		P. J. W. Biesen.	
D. Hendrikse.	8 aug. 1918.	M. Karsemeijer,	26 febr. 1920.
J. G. Brandsen.	6 nov. 1918.	H. ten Have.	
J. Lako.		H. Wouda,	23 maart 1920.
J. Grashuis,		P. H. Kleinjan,	21 juli 1920.
W. C. van Rosmalen.	20 nov. 1918.	M. A. G. de Groot.	
P. W. M. van Maanen.			

§ 16.

MILITAIR ONDERWIJS.

Inspecteur. J. C. Logger ✠, generaal-majoor.
Adjudant. F. W. Santman, kapitein der inf.

HOOGERE KRIJGSSCHOOL TE 'S-GRAVENHAGE.

De hoogere krijgsschool is, overeenkomstig het bepaalde bij art. 3 der wet van 21 juli 1890 (St. 126), laatstelijk gewijzigd bij die van 11 juli 1919 (St. 479), tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht, enz., bestemd tot vorming van officieren:

a. in algemeen krijgskundige richting, alsmede voor de hoogere troepenleiding en voor den dienst bij den generalen staf;

b. voor den intendance-dienst.

De inwendige regeling, daaronder begrepen de werkkring en bevoegdheid van den directeur, de programma's voor het toelatingsexamen, de wijze waarop dat examen wordt afgenomen, enz., is opgenomen in het reglement, vastgesteld bij kon. besl. van 14 sept. 1891 (St. 170), laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 8 juli 1920 (St. 431).

Directeur. W. E. van Dam van Isselt, luit.-kolonel van den gener. staf.

Officieren belast met het onderwijs. J. M. J. H. Lambooy, kapitein van den gen. staf — H. A. F. G. van Ermel Scherer, id. — jhr. J. T. Alting von Geusau, id. — H. A. Cramer ✠, kapitein van den gen. staf N.-I. leger — A. T. H. Winter, id. — J. C. Koster, id. — P. W. Scharroo, kapitein der genie — W. J. A. de Wolff, kapitein-intendant — A. de Wit, kapitein-intendant N.-I. leger — M. R. Drijfhout van Hooff, ritmeester der cav. — A. A. van Marion, eerste-luit. der cav. — J. P. Bijl, officier van gezondheid 1ste klasse.

Voorts wordt aan de inrichting college gegeven door de heeren: dr. L. Paschal — prof. mr. J. de Louter ❁ — mr. J. B. Kan ❁ ✠3 (EL3) (KB2) — mr H. W. Methorst ❁ (BLC4) (IK4) (pers. titel hoogl.) — mr. dr. J. A. Eigeman (pers. titel hoogl.) — A. Broers — dr. D. H. Wester (pers. titel hoogl.) — dr. E. J. J. Messing — prof. J. G. de Jongh — prof. dr. T. S van Rinkel — prof. mr. dr. H. R. Ribbius — P. J. P. Barth — prof. G. J. W. Koolemans Beynen — dr. A. A. Nijland — J. D. Kayser.

Bibliothecaris. W. Duitemeijer, 1 jan. 1920.

KONINKLIJKE MILITAIRE ACADEMIE TE BREDA.

Bij de koninklijke militaire academie geschiedt, overeenkomstig het bepaalde bij art. 1 der wet van 21 juli 1890 (St. 126), laatstelijk gewijzigd bij die van 11 juli 1919 (St. 479), tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht, enz., de opleiding voor den officiersrang bij de landmacht — ook ten behoeve van den dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen — voor de infanterie, de cavalerie, de artillerie en de genie.

De inwendige regeling, daaronder begrepen de werkkring en bevoegdheid van den gouverneur en van den raad van bijstand, de voorschriften volgens welke het toelatingsexamen en de eindexamens worden afgenomen, zoomede de wijze van samenstelling der commissiën.

ten overstaan van welke die examens plaats hebben, is opgenomen in het reglement voor die inrichting, vastgesteld bij kon. besl. van 7 juni 1912 (St. 186), laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 8 juli 1920 (St. 432).

Gouverneur. Jhr. J. H. Roëll ✠, kolonel der artillerie.
Eerste officier. G. G. van Everdingen ✠, majoor der artillerie.
Adjudant van den gouverneur. L. de Ridder, kapitein der artillerie.
Administrateur van kleeding. J. A. van der Kamp, kapitein van de milit. adm.
Officieren van gezondheid. T. Reddingius, ovg 1 kl. — C. P. J. L. S. Helfrich, id.
Paardenarts. T. D. Sigling, 2 kl.
Hoofden van onderwijs. Prof. G. de Josselin de Jong — H. Rooseboom, kapitein der inf. — . . . . ritmeester der cav. — A. M. Geesink, kapitein der art. — W. van der Hout, kapitein der genie.
Officieren-leeraren. P. J. Stigter, kap. der inf. — W. ridder van Rappard, id. — L. J. Schmidt, id. — J. H. Fruijt van Hertog, id. — W. C. Roest van Limburg, eerste-luit. der inf. — H. C. G. baron van Lawick, eerste-luit. der cav. — J. J. van Diepenbrugge, id. — F. E. Everwijn Lange, id. — J. C. van den Bent, kapt. der art. — J. H. C. Smeltzer, eerste-luit. der art. — J. Rietsema, id. (tijd.) — G. Fabius, id. — J. Barendregt, id. — A. V. M. J. M. Goulmy, id. — J. J. C. P. Wilson, eerste-luit. der genie — L. J. de Lagh, id. — J. W. Klay, kapt. der inf. N.-I. leger — J. H. Fuchter, eerste-luit. der inf. N.-I. leger — L. P. J. Savalle, eerste-luit. der cav. N.-I. leger — E. de Groot, eerste-luit. der art. N.-I. leger — C. P. Brest van Kempen, kap. der genie N.-I. leger.
Burgerleeraren. Dr. C. van Eyk (pers. titel hoogleeraar) — C. Spat (id.) — H. W. Venker — E. A. J. M. van der Velden c. i. — J. W. N. le Heux — J. Oosterbaan c.i. — J. M. Pool.
Bibliothecaris. J. D. B. Ophorst.

CADETTENSCHOOL TE ALKMAAR.

Aan de cadettenschool wordt overeenkomstig het bepaalde bij art. 2 der wet van 21 juli 1890 (St. 126), laatstelijk gewijzigd bij die van 11 juli 1919 (St. 479), tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht, enz., voorbereidend onderwijs gegeven voor toelating tot de kon. militaire academie.

De inwendige regeling, daaronder ook begrepen de werkkring en de bevoegdheid van den directeur, de voorschriften volgens welke het toelatingsexamen wordt afgenomen, zoomede de wijze van samenstelling der commissie, ten overstaan van welke dat examen plaats heeft, enz., zijn opgenomen in het reglement voor die inrichting, vastgesteld bij kon. besluit van 5 april 1893 (St. 58) en laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 8 juli 1920 (St. 434).

Directeur. T. Boekholt, majoor der inf.
Kapitein-kwartiermeester. J. W. Henderson.
Officier van gezondheid eerste kl. A. W. van Kleeff.
Officieren-leeraren. A. H. P. Blaauw, kapitein der inf. — P. Weeda, eerste-luit. der inf. — W. L. M. E. van Leeuwen, tweede-luit. der inf.
Burgerleeraren. J. Cock — J. N. van Beek — P. M. de Wolf — J. A. Ladage — W. Th. Clous — L. Huizinga — H. W. Pisart — C. W. Pape — M. Pinkhof — mr. H. Westerman.

HOOFDCURSUS TE KAMPEN.

De hoofdcursus is overeenkomstig het bepaalde bij art. 1 der wet van 21 juli 1890 (St. 126), laatstelijk gewijzigd bij die van 11 juli 1919 (St. 479), tot regeling van het militair onderwijs bij de landmacht, enz., bestemd tot opleiding voor den officiersrang bij het wapen der infanterie en bij de militaire administratie hier te lande en voor den dienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

De inwendige regeling, daaronder ook begrepen de werkkring en de bevoegdheid van den directeur, de voorschriften volgens welke de toelatings- en eindexamens worden afgenomen, zoomede de wijze van samenstelling der commissiën, ten overstaan van welke die examens

plaats hebben, is opgenomen in het reglement voor die inrichting, vastgesteld bij kon. besluit van 7 febr. 1910 (St. 45), laatstelijk gewijzigd bij dat van 8 juli 1920 (St. 433).

Directeur. N. J. Kooiman, luit.-kolonel der inf.
Officieren-leeraren. H. D. Buurman, kapitein der inf. — G. E. A. Themann, id. — G. H. Claasen, id. N.-I. leger — H. van der Mooren, id., id. — L. J. Moggenstorm, eerste-luit. der inf. — W. H. de Boer, id. — J. Termaten, id. — J. Blokhuis, id. — W. Ruel Engelman, kapitein der milit. adm. — A. J. de Haan, id. N.-I. leger — H. W. J. Gelinck, off. van gez. 1e kl.
Burgerleeraren. C. M. J. Koorevaar — dr. H. J. van de Stadt — dr. H. W. Walstra — H. J. Voskuil ✠ (tijd.) — J. van de Griend — W. A. van Dalfsen — mr. C. M. van Voorst Vader — E. C. A. Lazonder.

§ 17.

LANDWEER.

De oprichting van le landweer is geregeld bij de, ingevolge het kon. besluit van 14 jan. 1903 (St. 34), op 1 april 1903 in werking getreden wet van 24 juni 1901 (St. 160) laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 mei 1916 (St. 205).

Voor de verdeeling van het Rijk in landweerdistricten zie men h kon. besluit van 17 oct. 1913 (St. 32).

De districten zijn:

Namen der districten.	Nummer v. h. bataljon	Standplaatsen der districtscommandanten.	Namen der districten.	Nummer v. h. bataljon	Standplaatsen der districtscommandanten.
Sneek.	1	Sneek.	Amsterdam III.	24	Amsterdam.
Leeuwarden.	2	Leeuwarden.	Amsterdam IV.	25	
Heerenveen.	4	Heerenveen.	Zaandam.	26	Alkmaar.
Groningen.	5		den Helder.	27	den Helder.
Delfzijl.	6	Groningen.	Leiden.	28	Leiden.
Winschoten.	7		Gouda.	29	Gouda.
Assen.	8	Assen.	Dordrecht	30	Dordrecht.
Coevorden.	9	Zwolle.	's-Gravenhage.	31	's-Gravenhage.
Zwolle.	10	Zwolle.	Delft.	33	Delft.
Deventer.	11	Deventer.	Rotterdam I.	34	
Hengelo.	12	Hengelo (O.).	Rotterdam II.	35	Rotterdam.
Zutphen.	13	Zutphen.	Rotterdam III.	37	
Arnhem I.	14	Arnhem.	Middelburg.	38	Middelburg.
Harderwijk.	15	Amersfoort.	Vlissingen.	39	Vlissingen.
Arnhem II.	16	Arnhem.	Bergen op Zoom.	40	Bergen op Zoom.
Oss.	17	Nijmegen.	Breda.	41	Breda.
Utrecht I.	18	Utrecht.	's-Hertogenbosch.	42	's-Hertogenbosch.
Utrecht II.	19		Eindhoven.	43	Eindhoven.
Naarden.	20	Naarden.	Nijmegen.	44	Nijmegen.
Haarlem.	21	Haarlem.	Venlo.	45	Venlo.
Amsterdam I.	22	Amsterdam.	Roermond.	46	Roermond
Amsterdam II.	23		Maastricht.	48	Maastricht

Bovendien zijn er nog 4 bataljons landweer-infanterie (grenadiers nos. 3 en 32 jagers nos. 36 en 47); standplaats van de commandanten: 's-Gravenhage, zoomede 52 compagnieën vesting-artillerie, 2 comp. pontonniers, 5 comp. genietroepen, 4 comp. hospitaalsoldaten en 1 comp. administratietroepen.

Officieren der Landweer.

(De namen der districts- en bataljonscommandanten zijn cursief gedrukt).

INFANTERIE.

Luitenant-kolonels.

J. Bryan, 18. 18 dec. 1909.
W. J. R. Lanzing, 5. 8 aug. 1910.
A. W. A. de Kock van Leeuwen, 44. 25 oct. 1914
H. J. L. Muskeyn ✠, *39.* 3 aug. 1917
P. E. Pfeiffer ✠, *32.* 16 maart 1918

Majoors.

Jhr. R. H. S. G. Six ✠ (BLC4) (C3) (EL5) (HSJ5) (K3) (LZ4) (RA3), *13.* 1 april 1913.
G. J. Blom, 45.
A. S. Doorman (BL5), *27.*
K. G. A. Muller, 38. 1 sept. 1913.
J. W. G. Peltzer, 3. 1 nov. 1913.
P. J. L. B. Batenburg, 30. 15 aug. 1914.
A. Meinster, 12. 5 aug. 1915.
F. C. Kruijt, 16. 1 nov. 1916.
B. Teensma, 24. 1 mei 1917.
D. Toekamp Lammers, 11.
N. W. van Gelder, 37. 15 mei 1917.
I. A. de Koning, 15. 3 aug. 1917.
G. A. de Vries, 35. 15 nov. 1917.
F. Kilian, 48. 5 mei 1918.
P. van der Molen ✱3 1), *29.* 16 nov. 1919.
G. J. Verstege ✱ 1), *10.*
R. de Bruijn 1), *23.*
J. A. Jansen ✱ 1), *22.*
H. A. Messemaeckers van de Graaff ✱ ✠ 1), *47.*
L. G. de Mooy, 16. 16 aug. 1920.
G. van Dijl, 14. 1 nov. 1920.

Kapiteins.

D. H. Teljer, *7.* 16 aug. 1905.
J. P. van der Meulen, 36. 6 febr. 1911.
G. Aars, *23.* 15 april 1911.
C. R. Ruempol ✠, *19.* 17 nov. 1911.
P. te Wechel, *13.* 26 mei 1912.
W. F. Engelhart, *30.* 14 juni 1912.
R. L. Scholten (S3), *23.* 1 jan. 1913.
C. H. van Ingen, *44.* 1 april 1913.
P. G. Gruijs, *41.* 21 april 1913.
J. B. Schuil, *21.* 12 juni 1913.
K. Spoelstra, *29.* 1 sept. 1913.
J. F. van Mansvelt, *46.* 18 jan. 1914
A. T. Bloem, *48.* 2 maart 1914.
C. J. Ipenburg, *44.* 11 mei 1914.
W. A. Engelbrecht ✱, *35.* 5 aug. 1914.
W. G. J. de Plönnies, *40.* 21 jan. 1915.
H. P. Geerke, *8.*
Mr. C. E. Stolk, *13.*
S. van Deventer, *32.*
C. L. Levoir ✠, *47.*
H. van Griethuyzen, *34.* 21 jan. 1915.
I. H. Misset, *31.* 24 juni 1915.
F. W. A. J. van Peski, *35.* 22 dec. 1915.
L. A. Vogel (LZ4)(RK4), *6.* 20 jan. 1916.
J. A. Munniks de Jongh, *31.* 15 apr. 1916.
M. H. A. Juta, *9.* 2 juni 1916.
Mr. J. C. Kielstra, *7.* 17 juli 1916.
E. N. L. Quadekker, *36.* 23 dec. 1916.
G. H. Honing, *26.* 30 dec. 1916.
P. A. C. Stam, *13.*
J. Reinking, *9.* 1 febr. 1918.
N. J. Langenhuysen, *43.*
R. Tadema, *30.*
J. P. Louwerse, *38.*
H. C. Dek, *38.*
M. van Oudheusden, *3.*
G. H. Elserman, *24.*
H. W. F. Hermans, *18.*

1) Luitenant-kolonel-titulair.

G. W. van Westering, *20*. 1 febr. 1918.
H. K. Visscher, *25*.
H. L. G. Schutjes, *22*.
N. P. Steinweg, *41*.
Y. Oosten, *4*.
A. Sprenger, *19*.
M. ten Broek, *16*.
A. Visscher, *3*.
C. J. A. van Lede, *3*.
J. P. Servatius, *11*.
C. W. Kunst, *20*.
W. H. Staring, *30*.
J. A. M. Beukers, *46*.
M. F. Covens, *16*.
J. Boerboom, *11*.
G. Dijckmeester, *24*.
H. G. J. Nijkamp, *12*.
H. T. Klinkenberg, *46*.
H. M. J. E. A. Schoemaeckers, *48*.
C. W. de Vries, *31*.
W. J. L. Verbeek, *32*.
W. T. van Hulst, *26*.
P. C. Appel, *35*.
P. Albarda, *2*.
A. A. Kramer, *19*.
G. P. Piersma, *18*.
J. Schoondorp, *11*.
T. Legemaat (BLC5) (D3) (NA3*a*) (ZS4), *3*. 16 maart 1918.
S. W. A. Schott, *28*.
S. Reitsma, *21*.
H. Onderstal, *27*.
F. L. Wierstra, *2*.
M. Koopmans, *21*.
H. J. van Leusen, *14*.
J. L. A. Odekerken, *46*. 2 april 1918.
C. A. J. Dijkstra, *25*. 14 mei 1918.
A. P. Benjaminse, *33*. 6 juni 1918.
P. van der Sluis, *14*. 11 juni 1918.
F. M. Ermers, *28*. 1 aug. 1918.
J. C. Trossel, *33*. 1 aug. 1918.
A. C. van Waesberge, *24*.
D. M. Averes, *25*.
L. D. Lipkens, *48*.
G. J. P. Enters, *22*.
J. Wijnveldt, *13*.
L. J. H. Breuker, *14*.
G. A. J. van Engelen van der Veen, *10*.
J. E. F. J. Schröder, *43*.
A. Plomp, *23*.
J. van den Brandhof, *14*.
J. Koudijs, *47*.
G. N. van Harte, *25*.
P. A. Galle, *39*.
M. C. Munters, *23*.
Dr. J. A. Bierens de Haan, *34*.
P. W. M. Asselbergs, *40*.
M. Hoeneveld, *15*.
D. Krantz, *38*.
J. de Jong, *1*.
G. Ilsink, *10*.
R. Santing, *36*.
T. H. Bernsen, *19*.
F. B. van der Zijl, *5*.
J. Y. Galema, *43*.
§ Mr. J. B. Bomans.
P. Reinouts van Haga, *12*.
J. Kranenburg, *18*.
A. A. van Haalen ✱, *17*.
R. C. Adriaens, *42*.
J. H. Barens, *21*.
D. van Roon, *37*.
B. van den Belt, *36*.
P. J. Ampers, *15*.
W. P. Coppoolse, *22*. 11 sept 1918.
A. van den Beld, *28*. 25 oct. 1918.
M. H. Linthout, *45*. 30 oct. 1918.
K. J. B. van Bekum, *40*. 14 mei 1919.
Jhr. E. J. C. Greven, *31*. 30 juni 1919.

Eerste-luitenants.

A. van Doorn, *23*. 16 oct. 1906.
A. M. Juten, *40*. 16 oct. 1908.
C. de Brey, *32*. 1 febr. 1909.
W. Simon Thomas, *22*.
M. Knorringa, *20*.
H. J. Kerner, *32*.
J. Donker, *34*.
D. H. van den Broeke, *36*.
O. Iken, *32*.
G. Hübner, *32*.
R. G. Rauws, *24*. 1 mei 1909.
R. W. Lieve, *25*. 3 febr. 1910.
J. H. Gasau, *4*.
F. Grotendorst, *24*.
J. Gerritsen, *16*.
M. J. L. baron Taets van Amerongen van Renswoude, *18*.
L. J. P. Lagaay, *24*.
H. L. Teves, *19*.

H. Zwart, *19.* 3 febr. 1910
C. Houpt, *21.*
P. Pieterse, *32.* 24 sept. 1910.
H. Bos, *9.* 13 oct. 1910.
L. J. T. van Roosmalen, *41.* 16 oct. 1910.
A. Kluyver, *21.*
A. F. Augustin, *16.*
S. J. Steenbergen, *48.*
D. Ketter, *21.*
P. J. Dam, *7.*
A. Hooykaas, *30.*
J. E. P. Kruyt, *13.*
S. van Straten, *1.*
H. P. Lücht, *34.*
H. de Boer, *24.* 20 dec. 1910.
J. ten Brink, *31.*
J. M. Berger, *14.*
W. Schutte, *8.* 17 april 1911.
F. G. Dikkers, *23.*
N. A. J. van Zanten, *35.*
J. L. Flipse, *5.*
S. Dijkstra, *1.*
R. W. Kuiper, *15.*
H K. Wethmar, *3.*
Jhr. L. P. A. van den Brandeler, *28.*
G. Holtland, *12*
C. Advocaat, *25.*
F. W. van Wijk, *28.*
H. H. van der Zoo de Jong, *19.*
J. Smit, *5.*
S. Westra, *37.*
W. P. Maris, *22.*
C. Maris, *43.*
P. J. H A. Wijsen, *48.*
C. H. van Riel, *18*
M. K. Valken, *36*
W. A. Boogaerdt, *30.*
A. Bruch, *3.*
R. ter Brugge, *27.*
H. J. Bathoorn, *11.*
M. C. A. Schappert, *24.*
† J. Schut.
A. J. A. M. Thomassen, *43.*
C. F. J. Admiraal, *8.*
C. J. A. Kwast, *25.*
A. A. de Haas, *19.* 10 mei 1911.
R. M. J. Bloemen, *41.* 20 mei 1911.
A. van der Linde, *24.*
A. Rompelman, *26.* 1 sept. 1911.
H. Dieterman, *37.*
F. A. Toonen, *12.*
J. Gramsma, *4.*
F. J. A. Rockland, *33.* 1 sept. 1911.
L. Bos, *28.*
R. Kiestra, *4.*
A. F Diepeveen, *5.*
P. van Wigcheren, *33.*
A. M. Gerritsen, *35.*
A. N. M. de Bruyne, *44.*
J. van Steeden, *23.*
J. A. W. Gratama, *10.* 6 sept. 1911.
J. J. van der Jagt, *39.* 23 sept. 1911.
T. Nieboer, *12.* 4 oct. 1911.
E. de Graaf, *34.* 16 oct. 1911.
J. J. Nuyten, *39.*
R. van der Heide, *20.*
J. Verbeek, *18.*
J. J. Sallevelt, *46.*
D. IJska, *13.*
U. Vuurman, *40.*
J. Roukema, *25.*
J. Lodder, *11.*
J. D. A Visser *31.* 17 oct. 1911.
K. Plantinga, *19.*
A. D. E. Jerphanion, *26.* 16 jan. 1912.
W. J. A. Ernst, *37.*
H. T. N. Schotsman, *13.* 2 april 1912.
T. J. H. Linssen, *43.*
E. C. van Bellen, *34.*
P. J. Erkens, *44.*
Mr. G. H. A. Grosheide, *23.*
H. Misset, *14.*
J. B. van Milaan, *38.*
Jhr. A. W. van Holthe tot Echten, *8.*
G. Batterman, *14.*
P. Cadee, *14.*
G. J. Spoor, *41.*
H. Haga, *1.*
Th. G. Donner, *15.*
H. G. Krikke, *9.*
A. A. Pronk, *32.*
J. J. W. IJsselmuiden, *16.*
W. J. M. H. Berden, *43.*
L. Bijsterus Heemskerk, *22.*
J. van Aalen, *34.*
J. P. C. de Jonge, *21.*
C. J. E. Bosch, *15.*
H. Jansen Hutteman, *25.*
P. J. van de Sande, *26.* 1 mei 1912.
G. H. Peyster, *37.*
A. W. van Son, *21.*
M. F. P. Christen, *25.*
E. J. Kroes, *48.*
K. Feenstra, *6.*
J. J. H. M. Eillebrecht, *8.*

J. Kruls, *24.* 1 mei 1912.
T. C. van Rossum, *46.* 10 aug. 1912.
J. A. Gros, *39.* 24 aug. 1912.
W. J. J. de Haan, *17.*
P. de Jonge, *41.*
C. Korpershoek, *12.*
G. van Herwijnen, *15.*
D. Gaasterland, *12.*
J. J. G. Henkelman, *15.*
J. Zijlstra, *6.*
A. A. N. Poetsma, *27.*
N. Alberti, *31.*
C. J. Schmits, *35.*
J. F. Heimel, *40.*
H. E. J. van den Broek, *43.*
C. W. E. van Hoek, *31.* 14 sept. 1912.
J. Vrijhof, *46.* 1 jan. 1913.
C. Bogert, *44.*
O. Hoenderken, *17.*
J. H. Grijzen, *45.*
W. N. Meijer, *9.*
J. H. de Boer, *24.*
L. J. Prins, *7.*
P. J. M. van Tetering, *9.*
W. R. Westra van Holthe, *8.* 26 maart 1913.
P. E. Hofstede, *12.*
J. Boelstra, *31.*
A. Uilenberg, *9.*
J. Schol, *27.*
C. C. M. de Haan, *42.*
J. Lijs, *12.*
A. C. baron van Heerdt, *32.*
J. F. Hulswit, *31.*
D. T, Schelfhout, *39.*
A. Parmentier, *28.*
B. J. Muller, *23.*
J. B. J. van der Haar, *21.*
J. M. de Lange, *21.*
J. Augustinus, *26.*
J. T. Körmeling, *12.*
J. F. Diels, *24.*
M. A. Buket, *16.*
G. H. Reijgers, *22.*
A. J. G. P. Septer, *25.*
U. A. Speerstra, *43.* 15 april 1913.
J. Dijksma, *7.*
F. J. van Dunnewold, *38.*
C. Schuttevaer, *46.*
A. Duijnhouwer, *48.*
A. H. Bongertman, *4.*
J. A. Schippers, *11.* 29 juli 1913.
G. Lock, *45.* 1 aug. 1913.
E. van der Klei, *43.* 1 aug. 1913.
G. Rijnten, *33.*
J. Strating, *42.*
M. M. R. G. van Hooijdonk, *47.*
H. H. Sprengers, *26.*
J. H. Maan, *14.*
G. Struijs, *40.*
J. C. de Jong, *37.* 5 sept. 1913.
J. M. G. de Kruijff, *45.* 21 sept. 1913.
H. T. M. de Groof, *43.* 1 nov. 1913.
W. Wunnink ✱, *20.*
P. de Jong, *8.*
P. J. A. de Haan, *10.*
B. N. Zwart, *12.*
G. Verhagen, *41.*
J. L. Trap, *46.*
A. A. Elbers, *38.*
A. Eisenberger, *26.*
M. C. C. van Rooy, *42.*
J. G. H. Götz van der Vet, *17.*
E. Bing, *34.*
P. H. van der Zande, *11.*
K. Jansma ❁B, *19.*
P. K. van den Dries, *23.*
B. Bruins, *8.*
P. J. Wisse, *38.*
W. C. van Rossum, *18.*
H. Wagenaar, *16.*
H. A. Zwijnenberg, *12.*
H. Meijling, *13.*
F. J. A. Berding, *38.*
J. Riphagen, *25.*
W. J. E. Dominik, *47.*
B. R. L. Prins, *14.*
M. J. Koch, *36.*
A. Bagnay, *26.*
† A. L. A. Bolsius.
A. den Hoed, *33.*
C. D. H. den Hartog, *26.*
C. M. van Andel, *17.*
D. Janse, *37.*
W. J. H. J. M. Keyzer, *44.*
A. J. de Mots, *15.*
J. N. Wallast, *L.*
† P. van der Sluys.
Jhr. E. O. Berg, *47.*
A. K. van Riemsdijk, *33.* 13 mei 1914.
J. J. L. van Heest, *13.*
J. F. A. Leesberg, *45.*
H. van der Veen, *16.*
J. Schwantje, *21.*
J. Keur ✱, *2.*
J. H. van der Linden, *32.*

A. H. A. van den Berg,
22. 13 mei 1914.
J. G. N. van Reyn, *28.*
† Jhr. C. L. B. W. van Suchtelen van de Haare.
A. Santman, *11.* 20 febr. 1915.
W. C. Wijs, *25.*
J. H. T. van Kervel, *34.* 1 juni 1915.
B. J. Grondhoud, *42.* 28 juni 1915.
J. Velleman ⊕B, *46.* 15 aug. 1915.
C. F. Eggink, *15.*
J. J. Abspoel, *31.*
H. Wolf, *37.*
F. B. F. Wirds, *43.*
D. Langenbach, *8.*
A. A. Jansen, *29.*
M. F. L. Riemvis, *40.*
J. H. Weidijk, *10.*
E. G. Ambrosius, *45.*
A. M. van den Broek, *31.*
J. van Bommel, *19.*
H. Buiskool, *19.* 25 nov. 1915.
L. van de Kamp, *18.*
J. C. L. Stallaert, *42.* 5 dec. 1915.
J. H. A. Heere, *31.*
M. J. G. Thomassen, *48.*
D. F. Blaauw, *36.*
G. L. Kroes, *14.*
W. L. van Muijlwijk, *30.*
R. J. Meijer, *37.*
H. G. R. Bremer, *25.*
C. de Vries, *36.*
G. B. R. de Graaff, *3.*
M. F. J. baron van Boecop, *31.*
J. G. Bouma, *1.*
K. Lutomirski, *24.*
P. C. Lagas, *38.* 18 dec. 1915.
A. J. Corsten, *44.* 19 aug. 1916.
J. G. B. P. Oostermeijer,
21. 1 sept. 1916.
C. J. J. Könings, *44.*
N. J. L. Grossier, *9.*
F. A. van Dorp, *28.* 30 oct. 1916.
Jhr. J. A. I. H. Graafland,
48. 1 dec. 1916.
L. Stellingwerff, *10.*
K. de Beijl, *26.*
H. van Hoorn, *31.*
J. H. Senff, *28.*
C. H. Gillissen, *39.*
C. P. A. Putters, *22.*
J. A. M. H. van Wessem, *46.*
F. A. J. M. Laboyrie, *32.*

J. F. C. van Uden, *47.* 1 dec. 1916.
C. van Aller, *10.*
S. H. van der Meulen, *1.*
I. F. A. M. Hendriks, *19.*
G. B. Bouwhof, *3.*
W. P. J. baron van Hemert tot Dingshof, *31.*
A. de Kock, *19.* 15 febr. 1917.
J. P. Tissot, *34.* 26 maart 1917.
H. R. Gremmée, *44.* 11 mei 1917.
J. Bongertman, *4.* 15 mei 1917.
W. F. A. Brouwers, *42.* 16 juli 1917.
H. Witteveen, *10.* 1 dec. 1917.
J. Advocaat, *26.*
D. J. Smith. *6.*
S. Cancrinus, *1*
H. P. van Roozendaal, *26.*
S. M. van Nieuwkuyk, *27.*
A. L. A. baron van Pallandt, *14.*
H. C. la Roi, *1.*
F. M. J. Helmer, *21.*
J. C. Wagtendonk, *31.*
L. G. Salomé, *39.*
† H. H. L. Tieland.
L. de Vries, *5.*
J. P. M. Rademaker, *35.*
Y. J. H. de Kempenaer, *19.*
A. C. Meijling, *11.*
L. B. Grupstra, *28.*
A. de Kloet, *21.*
J. W. de Vos, *20.*
J. J. M. van Dam, *22.*
† U. A. Jansen.
J. de Hamer, *38.*
A. P. J. Koopmans, *30.*
M. C. van den Bout, *38.*
† H. F. A. Kruls. 16 dec. 1917.
J. J. Lebers, *46.* 2 febr. 1918.
J. H. de Roode, *35.* 1 maart 1918.
A. H. Wemmerslager, *33.* 1 mei 1918.
H. Wijnholds, *18.* 1 aug. 1918.
P. J. Tiggers, *26.* 7 nov. 1918.
C. Ketel, *30.*
G. J. van Heck, *12.*
A. J. G. Schmittmann, *31.*
C. de Hoogh, *38.*
† C. J. van der Linden.
† G. du Rij van Beest Holle.
J. H. Esselink, *19.*
P. Kaag, *27.*
J. Bikker, *17.*
P. de Vos, *22.*
D. T. Ruijs, *34.*

J. H. Diepenbroek, *23.* 7 nov. 1918.
J. Nooitgedagt, *1.*
J. H. A. Schaafsma, *16.*
J. H. Benschop, *3.*
J. G. van Niftrik, *39.*
H. Sniekers, *31.*
D. G. W. Muller Massis, *3.*
C. van der Wees, *29.* 30 nov. 1918.
J. E. M. Swets, *3.* 29 dec. 1918.
J. C. van den Berg, *19.* 9 febr. 1919.
† A. E. H. M. P. Borret, 23 febr. 1919.
L. J. M. Maertens, *39.* 10 maart 1919.
C. J. J. Stoer, *11.* 20 maart 1919.
D. J. K. W. Overeem, *29.* 16 april 1919.
K. Kriegsman, *6.*
L. P. Goud, *34.*
† K. C. Spaander. 24 april 1919.
M. Sirag, *15.*
P. Lamark, *15.*
H. H. Knolle, *23.*
J. L. Hulleman, *29.*
T. C. W. van Mierlo, *27.*
H. van Nieuwenhuizen, *39.* 1 mei 1919.
N. van Zanten, *27.* 5 mei 1919.
G. J. A. Bartelds, *1.* 15 mei 1919.
L. Hofman, *8.* 22 mei 1919.
A. van der Blij, *13.* 10 juni 1919.
H. J. W. J. von Heyden, *2.* 21 juni 1919.
H. van Krimpen, *28.* 25 juni 1919.
K. van Zanen, *29.* 26 juni 1919.
L. Bienefelt, *34.* 2 juli 1919.
C. F. de Graaff, *30.*
A. J. van der Matten, *41.*
J. H. de Werd, *41.*
W. H. Wolthers, *44.*
J. Jonker, *9.*
J. B. van Hall, *13.* 10 juli 1919.
W. M. A. Vintges, *35.*
P. J. C. Casteleijn, *37.*
J. Bakker, *26.*
A. Lefeber, *29.*
J. Evelcens, *13.*
S. L. E. M. Fick, *41.*
J. C. Gutt, *22.*
A. G. Mes, *30.*
P. L. Dullaert, *13.*
S. Masclée, *37.*
L. E. M. Labree, *28.*
C. Sonnega, *19.*
V. T. van de Ven, *43.*
C. de Hoog, *23.*
A. B. A van Heusden, *30.* 9 aug. 1919.
F. A. M. J. Bergman, *24.* 14 aug. 1919.
H. Kingma, *1.* 14 aug. **1919.**
C. Drinkwaard, *35.*
J. L. Küppers, *14.*
P. H. A. van Lis, *37.*
I. Noteboom, *37.*
K. W. Koop, *7.*
L. M. J. H. Hollman, *48.*
J. Offerhaus, *22.*
P. M. J. Daverveldt, *40.* 16 aug. 1919.
A. G. H. Nurks, *34.* 19 aug. 1919.
N. Kapper, *27.*
A. F. de Paauw, *38.* 8 sept. 1919.
L. Overbosch, *13.*
P. Y. Kentie, *35.*
A. C. van Waveren, *47.*
J. H. A. Manders, *28.*
P. A. M. Braat, *40.*
J. A. A. M. Elsenburg, *37.*
R. J. J. Heirman, *28.*
J. Siegers, *12.*
W. F. J. Godron, *25.*
L. E. J. de Bruin, *44.*
G. Huetinck, *22.*
D. Saal, *20.*
H. de Vries, *20.*
J. Dubbeldam, *16.*
P. Bakker, *20.*
P. G. Groen, *18.*
J. C. Cramer, *25.*
G. de Nes, *34.*
R. Bordewijk, *33.*
J. M. Altena, *23.*
A. M. Regout, *48.*
I. Smit, *1.*
M. Keulemans, *33.*
S. A. van den Hoorn, *40.*
I. A. Alkema, *19.*
H. de Haan, *7.*
E. J. H. M. T. Thijs, *48.*
C. Moll, *18.*
W. H. van der Horst, *21.*
J. P. H. Engels, *45.*
D. Dieker, *44.*
J. A. Muller, *15.*
N. Schenkman, *20.*
E. W. baron van Heeckeren van Molecaten, *3.*
D. van Aalst, *44.*
J. P. M. Staal, *41.*
A. W. I. Korswagen, *26.*
H. Alting, *5.*
C. H. F. Schneider, *48.*
D. P. C. de Hoop Scheffer, *22.*

M. H. L. W. Blokzijl, *47*. 8 sept. 1919.
J. C. Launspach, *36*.
R. A. C. L. Bosch, *48*.
H. D. F. Meiners, *20*.
E. van Thiel, *32*.
Jhr. M J. T. van de Poll (J), *47*.
H. Beumer, *15*. 15 sept. 1919.
H. de Ruijter, *18*.
H. P. R. Overduin, *20*.
G. Janzen, *34*.
J. Krooshof, *9*.
H. Hekkema, *37*.
J. F. Stahlie, *48*.
F. J. Konert, *45*.
A. van der Meij, *15*.
L. Iwema, *9*.
D. M. J. Hindriks, *6*.
J. E. Lenglet, *18*.
A. Hoek, *30*.
P. Gerbrandy, *1*.
F. H. van der Hoek, *35*. 21 sept. 1919.
A. H. Mols, *48*. 28 sept. 1919.
E. H. J. Penners, *46*.
L. L. Offermans, *3*. 6 oct. 1919.
K. M. van der Schans, *42*.
† J. F. F. Klok.
D. W. van Ouwerkerk, *17*.
C. P. Paardekooper, *28*.
P. J. Colijn, *18*.
F. Wind, *14*
G. H. Ebens, *13*.
G. J. J. Pot, *7*.
R. J. G. Buijnink, *27*.
A. C. van der Vlist, *17*.
A. A. Courtens, *14*.
J. Hommes, *20*.
A. F. Runge, *17*.
F. A. J. Vermeulen, *23*.
J. T. Tienstra, *14*.
H. D. Couwenhoven, *23*.
W. van Suijlekom, *31*.
J. T. M. Guns, *41*.
J. C. Bouwmeester, *42*.
F. J. ten Kate, *45*.
J. W. van den Berg, *44*.
A. de Koning, *23*.
J. Blansjaar, *23*.
J. C. C. Ekkart, *25*.
J. Koens, *31*.
A. E. de Ras, *46*.
J. A. Huijskes, *4*.
J. G. C. M. Nooteboom, *42*.
J. H. G. H. van de Burgt, *14*.
H. R. Belinfante, *24*
H. E. Everard, *27*. 6 oct. 1919.
W. E. T. Marsman, *26*.
P. J. C. Strik, *45*.
R. J. H. M. Stael, *44*.
P. Duijs, *18*.
A. van der Tak, *25*.
D. B. Folmer, *42*.
F. A. H. Regout, *48*.
J. R. N. J. de Richemont, *31*.
P. Pluijter, *8*
J. H. Coert, *31*.
M. Levie, *5*.
J. P. Pot, *5*.
U. P. Lely, *31*.
W. G. Lijesen, *18*.
F. J. Terwisscha van Scheltinga, *13*.
D. Kalkman, *44*.
J. L. Dudok van Heel, *22*.
J. J. A. van Morgen, *27*.
A. W. Vervloet, *34*.
E. Moll, *5*.
A. B. Vuijk, *44*. 13 nov. 1919.
G. van Bekkum, *44*.
G. de Jonge, *29*.
H. J. van Renesse, *44*.
G. Kamp, *44*.
A. H. Kolis, *2*.
J. F. van de Ven, *17*.
C. W. Robert, *31*.
H. Hogeweg, *29*.
D. E. J. Micheels, *23*
F. H. M. Michell, *44*.
A. Verduijn, *28*.
† J. W. M. van Bakel.
J. J. de Kramer, *38*.
P. Benschop, *24*.
J. A. Amesz, *34*.
G. J. J. Reuver, *12*.
† W. L. Kooper.
J. Alberts, *12*.
J. H. Eeuwens, *44*.
U. Koopmans, *2*.
E. Kuijk, *22*.
A. van der Schulp, *42*.
G. Nieveen, *12*
C. W. M. van Eyck, *34*.
C. A. Prins, *15*.
C. L. M. van den Muijsenbergh, *44*
A. D. Fokker, *28*
J. J. J. H. Henssen, *48*.
H. Schilp, *44*.
† J. G. van Essel.

H. G. Groenhof, *1.* 13 nov. 1919.
J. Langhorst, *27.*
H. Kalshoven, *33.*
J. M. H. Heines, *42.*
F. H. G. van Iterson, *32.*
L. P. F. van der Grinten, *45.*
A. J. van Iersel, *42.*
L. T. J. M. Pompe, *40.*
R. J. Piso, *44.*
J. J. A. van der Putt, *43.*
C. J. A. van der Pennen, *42.*
H. A. J. J. van den Bergh, *21.*
E. J. M. E. Gerritse, *42.*
† C H. Windt. 19 nov. 1919.
J. W. Marang, *21.*
C. H. A. Collee, *28.*
D. Bakker, *1.*
A. Blom, *42.*
L. van Mulken, *48.*
A. W. van der Moore, *31.*
H. Verhoeff, *31.*
H. Samuel, *42.*
F. O. Lemcke, *37.*
P. de Paauw, *25.*
O. J. Cleveringa, *31.*
J. T. H. Winters, *45.*
P. C. Korteweg, *29.*
W. L. van Geleuken, *45.*
P. F. Maas *5.*
Mr. A. H. W. M. Hermans, *45.*
A. F. P. H. Bloemen, *45.*
N. H. ter Veen, *8.*
F. D. van der Mast, *42.* 22 nov. 1919.
P. Gras, *1.*
J. W. L. Lemmens, *46.*
B. J. H. van Roosmalen, *41.*
L. Plevier, *40.*
A. H. Gerretsen, *37.*
H C. Zeelt, *28.*
A. A Lindt, *35.*
O Treflers, *31.*
W van Ark, *23.*
J. H. Pfersich, *24.*
P. Rueb, *34.*
A. Koper, *40.*
C. M. L. Groeneboom, *13.*
T. H. Hummelen, *31.*
G. Dwars, *44.*
C. J. van der Kooi, *40.*
C. F. Henke, *24.* 8 jan. 1920.
J. F van Aalst.
F. Schuijlenburg, *32.*
P. M. J Klinkenbergh, *46.*
J. H. Timmer, *5.*
V. L. Maier, *7.* 8 jan. **1920.**
H. G. van der Molen, *36.*
G. Kalsbeek, *12*
J. C. Buwalda, *41.*
T. J. A. de Bij, *43.* 31 jan. **1920.**
L. C. M. Luijk, *38.*
L. E. Wisse, *45.*
W. Gerritsen, *18.*
M. Oele, *38.*
J. Funke, *10.* 7 febr. **1920.**
K. H. Buikstra, *19.*
F. J. M. Lijdsman, *41.*
A. Wijn, *24.*
H. C. Crauwels, *48.*
J. W. Offermans, *42.*
J. W. Beltman, *11.*
L. Alblas, *37.*
A. Mul, *44.*
H. de Kraa, *31.*
G. P. Blom, *30.*
P. C. Gülcher, *20.*
N. Caspers, *34.*
W. Denker, *27.*
P. C. Heijer, *25.*
J. Sluis, *32.*
F. H. M. Verbeek, *31.*
E. J. van Dort, *37.*
T. H. J. Bosman, *48.*
M. A. F. de Wilt, *46.*
J. B. van de Berg, *25.*
J. F. W. Bieleman, *19.*
J. L. Waterreus, *31.*
J. G. Horninge, *31.*
N. R. Pekelharing, *5.*
G. G. Remerij, *17.*
H. A. Bominaar, *40.*
M. Neumann, *31.*
Jhr. C. van Lennep, *31.*
M. Franken, *21.*
J. G. Minkhorst, *13.*
H. J. M. Huijsmans, *45*
H. G. A. B. Holtus, *12*
W. M. van Neijenhoff, *39.*
J. van der Baan, *5.*
†A. M. J. Madlener. 19 febr. **1920.**
F. M. J. Albada Jelgersma, *40.*
J. C. M. Annegarn, *24.*
C. M. van Oijen, *6.*
Jhr. J. Mollerus, *3.*
J. C. Bander, *26.*
W. F. J. Quaedvlieg, *46.*
H. Enklaar, *13.*
J. W. Siebeling, *26.*
Jhr. W. C. van Heurn, *28.*

J. Hazeu, *35.* 19 febr. 1920.
H. C. Smit, *25.*
B. F. Schiltkamp, *24.*
C. A. M. Beukers, *33.*
J. G. C. Fransen, *33.*
P. P. Lücker, *45.*
E. H. E. Chambille, *48.*
W. P. J. Verhoeven, *43.*
E. H. P. Hinlopen, *17.*
J. Brands, *7.* 3 maart 1920.
C. Baarslag, *42.*
H. van Heutsz, *28.*
A. Minderhoud, *13.*
A. J. Ribbens, *40.*
P. J. Broekhoven, *12.*
J. C. E. M. Dellenbag, *36.*
J. J. W. Willemsen, *23.*
J. W. Döbken, *41.*
H. M. de Vries, *47.*
W. Polman Tuin, *11.*
P. S. Hauschildt, *22.*
J. H. Smeets, *46.*
M. Heijnens, *48.*
N. R A. Voskuil, *42.*
H. R. 't Hoen, *35.*
H. P. Hendriks, *42.*
L. J. M. Wolters, *30.*
W. J. F. A. Ribberink, *15.*
J. J. Siezen, *48.*
P. A. Steegers, *31.*
H. Luirink, *26.*
J. H. Nebbeling, *24.*
J. A. de Ruijter, *16.*
D. G. J. Deutz, *44.*
L. Vos, *18.*
P. R A. Theunissen, *48.*
J. W. Molenaar, *30.*
H. D. van der Kouwe, *10.*
A. Becking, *30.*
W. Tensen, *35.*
M. Buitelaar, *33.*
M. J. Mispelblom Beijer, *14.*
P. J. Schneider, *22.*
S. R. C. Stomps, *19.*
† C. J. van Sundert.
A. A. M. ten Bosch, *14.*
† H. J. ter Beeke.
J. D. Boltjes, *2.*
P. Korte, *8.*
K. J. Koop, *40.*
T. D. Kiers, *19.*
G. van de Velde, *44.*
P. J. van Rossum, *14.*
J. Robertson, *35.*

H. J. H. Fijen, *45.* 3 maart 1920.
E. G. van Stigt, *31.*
L. F. Boesten, *46.*
P. H. Mooren, *46.*
A. W. E. E. van Aubel, *48.*
A. C. P. F. Esser, *45.*
H. F. H. E. Lemmens, *48.*
A. A. M. Rouhard, *24.*
J. C. Slagter, *21.*
W. H. G. Fakkeldij, *19.*
N. J. M. A. Huijsmans, *23.*
W. M. Houwing, *37.*
G. Pastor, *2.*
† H. J. A. M. Verschuuren.
H. G. J. Snel, *23.*
A. Meijer, *28.*
Mr. F. K. de Haan, *6.*
J. Waarts, *6.*
P. de Zwart, *17.*
K. den Hartog, *44.*
H. H. Boender, *37.*
J. A. Tromp, *44.*
E. H. M. Petersen, *42.*
J. H P. de l'Ecluse, *31.*
C. van Oosterhoud, *28.*
F. J. de Herder, *10.*
F. A. Hoekx, *35.*
H. Bloemgarten, *46.*
S. Rood, *27.*
J. A. Aukema, *8.*
W. J. A. Wolfs, *46.*
G. S. M. Pennings, *45.*
H. G. Derx. *1.*
A. D. van Bergeijk, *46.*
B. J. Riedel, *8.*
A. E. J. Wix, *23.*
J. de Vroome, *8.*
J. J. Wabeke, *26.*
J. L. van Overbeeke, *25.*
J. van Eck, *6.*
W. F. Eijsvoogel, *20.*
G. C. J. de Maret Tak, *17.*
L. van der Linde, *1.*
H. J. Schuiling, *11.*
F. C. J. H. Köhler, *30.*
W. Lammerts, *6.*
A. P. Potjer, *8.*
H. P. A. Holland, *30.*
W. T. Weijts, *49.*
P. A. Broere, *7.*
J. J. Leeninga, *5.*
J. Slort, *26.*
D. Kramer, *43.*
H. K. Sterkenburg, *35.*

D. A. J. J[illegible]k[illegible], *21.* 3 maart 192.
A. van der Hoogt, *28.*
A. J. Bierens, *19.*
W. R. Heere, *37.*
H. T. Muijtjens, *48.*
E. de Bruijne, *26.*
I. Hoekstra, *27.*
† L. G. H. Uckerman.
R. J. Brandenburg, *41.*
W. J. M. Heslenfeld, *33.*
J. H. Pieters, *7.*
P. H. Castenmiller, *17.*
M. Schaap, *44.*
A. J. Aarts, *42.*
A. M. C. Schouten, *34.*
R. J. Koljjn, *29.*
A. C. Krol, *35.*
A. Meijer, *42.*
L. M. Ruppert, *23.*
J. M. Zwennes, *25.*
S. Kraal, *20.*
I. J. Koning, *20.*
F. J. Kisters, *46.*
L. C. Reedijk, *10.*
F. L. Idenburg, *18.*
H. Pieters, *18.*
P. Blank, *6.*
J. Wisse, *19.*
C. F. van Oosterzee, *31.*
C. J. L. W. de Jong, *10.*
T. Swart, *1.*
J. J. H. Custers, *45.*
A. Poortman, *35.*
† W. J. L. de Lange.
P. H. Bruijnings Ingenhoes, *31.*
L. J. Toxopeus, *40.*
J. G. Jessen, *48.*
A. J. Prins-Visser, *42.*
A. van Duijnen, *40.*
A. H. Leenen, *45.*
P. A. Geelhoedt, *39.*
W. F. Dorgelo, *19.*
J. Q. C. Lenshoek, *36.*
J. P. P. Bakker, *10.*
A. B. Gosselink, *20.*
† J. van Vliet.
A. Steehouwer, *28.*
L. Schrijver, *27.*
W. P. J. Thijssen, *48.*
J. J. La Rooij, *18.*
J. P. Anemaet, *30.*
R. F. E. M. Romme, *20.*
J. W. Welters, *48.*
J. H. van der Meij, *2.*

† A. F. J. M. van Gool. 3 maart 1920.
P. C. de Jonge, *38.*
P. A. J. de Bruijn, *24.*
C. J. Gudde, *42.* 1 aug. 1920.
H. J. P. Wassenaar, *31.* 17 aug. 1920.
A. J. Smith, *25.*
F. J. Hoesen, *26.*
C. B. Sibenius Trip, *25.*
A. Reijne, *1.*
P. Vas Visser, *21.*
N. E. Servatius, *7.*
F. K. Schaedtler, *30.*
T. de Vries, *36.*
K. Hanhart, *33.*
W. J. Koning, *7.*
M. van der Velden, *37.*
P. Saarberg, *19.*
G. W. Becking, *9.*
J. M. A. Klijn, *17.* 8 sept. 1920.
A. I. Bakker, *7.*
G. de Groot, *28.* 11 sept. 1920.
† J. L. Weber.
E. Priester, *18.*
† J. J. A. Lamberti.
M. A. J. de Bruijn, *42.*
A. J. N. Boosten, *45.*
H. Turkstra, *2.*
J. Wijnia, *4.*
H. Crebas, *4.*
M. Löwenstern, *31.*
A. P. M. Andretsch, *22.*
H. Schrooder, *27*
P. A. Jongsma, *27.*
H. L. C. T. Kuntze, *3.*
† J. G. P. Hezemans.
M. C. M van Kalmthout, *38.*
T. H. Breimer, *15.*
C. H. Kühne, *31*
K. E. Helder, *5.*
G. de Kwaasteniet, *29.*
G M van Basten Batenburg, *45.*
R. L. Koops, *31.*
L. J. Vogels, *46.*
J. G. Deur, *29.*
V. C. Koch, *29.*
C. H. F. F. Schröder, *48.*
H. J. A. Gerards, *48.* 18 sept. 1920.
J. M. Holtes, *24.*
C. Steketee, *21.*
G. H. B. Schrijver, *18.*
J. J. van Beek, *26.*
Y. van Wijngaarden, *7.*
L. van der Mast, *37.*
M. F. L. H. Welters, *46.*

Y. Wielinga, *27.* 18 sept. 1920.
K. J. Verhorst, *23.*
G. J. A. Kuiper, *12.*
A. M. C. Grüter, *17.*
T. de Bruin, *33.*
† C. M. B. Dixon.
J. W. Cox, *31.*
J. Oomens, *41.*
D. J. Beer, *26.*
G. H. J. Strootman, *21.* 18 oct. 1920.
A. M. Jansen, *40.*
H. Menagé Challa, *26.* 1 nov. 1920.
Jhr. J. A A. van Panhuijs, *47.*
A. Meereboer, *37.*
H. J. R. Smith, *40.*
V. H. Veringa, *24.*
J. Fokkema, *2.*
J. H. W. J. van Weezel Errens, *47.* 1 nov. 1920.
J. J. Weissman, *1.*
G. C. van der Bos, *28.* 16 nov. 1920.
J. Verhoeven, *37.*
D. van der Kooij, *15.*
A. N. Smit, *15.*
G. F. J. C. Bering, *10.*
H. L. R. Straatman, *46.*
A. W M. Odé, *26.*
B. Brouwer, *4.*
P. J. Smits, *45.* 22 nov. 1920.
P. H. Hermans, *43.*
C. M. Bosman, *40.*
M. W. van Leeuwen, *11.*
J. C. M. Hofland, *41.*

Tweede-luitenants.

A. de Kroes, *33.* 11 april 1905.
C. P. E. d'Arnaud, *25.* 3 nov. 1905.
G. Meijer, *20.* 24 maart 1906.
F H. Schoenmaeckers, *48.* 26 maart 1909.
J. W. M. van Santen, *19.* 1 april 1910.
V. E. G. Delachaux, *3.* 11 nov. 1910.
J. Verschuur, *19.* 15 aug. 1911.
E. Weismann, *19.* 25 nov. 1911.
J. C. Kettner, *24.* 5 dec. 1911.
A. Storm, *15.* 1 dec. 1913.
L. W. de Boer, *24.* 7 nov. 1914.
H. J. de Jonge, *34.* 10 juli 1915.
J. C. H. Janssen, *43.* 8 sept. 1915.
H. O. J. H. Bauduin, *48*
G. R. J. Geubel, *41.* 13 nov. 1915.
S. A. Junius, *1.* 31 jan. 1916.
L. Donker, *27.* 5 juli 1916.
E. J. Bulder, *5.* 8 sept 1916.
W. Landstra, *19.* 12 dec. 1916.
† J. A. Dongelmans.
P. J. F. van Lier, *35.*
M. H. A. L. Schroeder, *46.*
B. J. van Velthuijzen, *37.*
J. L. Broekhuijsen, *13.*
K. E. Puijker, *25.*
M. Cohen, *25.*
E. H. M. Mutsaerts, *35.*
C. G. F. Stenger, *37.*
A. C. Egberink, *23.*
D. H. Kohlweij, *22.*
F. L. Werdmölder, *43.* 19 dec. 1916.
H. Steensma, *7.* 29 dec. 1916.
P. Al, *27.* 30 dec. 1916.
U. Bottinga, *23.*
C. A. M. Dekker, *25.* 30 dec. 1916.
A. C. van den Bijllaardt, *7.*
A. Hannema, *4.*
G. J. Ziedses des Plantes, *40.* 23 jan. 1917.
A. J. A. Schoevers, *35.* 15 febr. 1917.
T. H. Lind, *19.*
Jhr. J. L. Hesselt van Dinter, *42.*
N. M. J. Frijns, *44.* 20 maart 1917.
J. A. A. Meijer, *13.* 22 maart 1917.
J. van Hamersveld, *18.*
† G. J. Klompers.
C. R. Kleijn, *41.*
C. Hage, *38.*
A. Adriaansen, *15.*
J. A. M. Benne, *45.*
A. A. Sonneveldt, *22.*
K. A. M. Tielenius Kruijthoff, *31.*
J. T. C. M. Heijmans, *18.*
T. J. H. van 't Lam, *45.*
J. W. H. Gudde.
H. K. Velthuis, *29.* 18 april 1917.
J. J. Mulder, *25.* 30 mei 1917.
G. J. Wehrij, *9.*
J. M. de Ridder, *13.* 9 juli 1917.
A. Breman, *13.*
J. H. de Groot, *7.* 16 aug. 1917.
G. W. Brugman, *11.*
J. A. E. Telders, *45.*
F. W. J. Wolf, *18.*
A. H. W. Hacke, *3.* 14 sept. 1917.
L. van Lookeren Campagne, *36.* 14 nov. 1917.

J. M. Schouten, *8.* 14 nov. 1917.
E. Kuijt, *4.*
J. F. E. Oorsprong, *13.*
A. Bax, *9.*
† M. J. Baden.
J. S. Pontier, *38.*
P. H. H. Peters, *46.*
L. J. Thijssen.
P. Krijnen, *36.*
J. J. Litjens, *1.*
H. A. C. van Lent, *20.*
M. F. M. J. Hout, *40.*
A. Mulder, *11.*
M. A. R. Pijls, *46.*
A. J. M. Vriends, *42.*
H. Stikkel, *27.*
J. P. Stolp, *23.*
G. van der Mark, *42.* 15 dec. 1917.
M. J. Prins, *44.*
J. F. van Herwaarden, *33.*
J. Hofer, *21.*
P. A. Treijtel, *37.*
W. C. A. L. Muller, *32.*
H. P. Tubbing, *44.*
J. F. de Buck, *38.*
M. van Coevorden, *9.*
J. Buising, *35.*
B. J. M. Spaapen, *35.*
L. H. Reintjes, *6.*
S. Jonker, *31.*

A. Buining, *7.* 15 dec. 1917.
T. H. Prins, *32.*
J. van der Sluis, *42.*
B. T. Kleine Staarman, *19.* 22 dec. 1917.
W. A. Casperie, *5*
H. A. Mentink, *35.*
W. A. Haak, *18.* 31 dec. 1917.
J. H. M. Kotting, *25.* 2 mei 1918.
B. Hueting, *44.*
T. J. van der Veer, *2.*
H. L. Laponder, *12.*
H. Kallenborn, *21.*
W. A. Coerengel, *24.*
P. J. H. Wijnen, *43.*
W. J. Mulder, *12.*
J. van Heugten, *45.*
J. K. N. Koning, *34.*
† H. J. W. Nijhuis. 3 juli 1918.
J. W. Potjer, *7.*
C. Hoekstra, *2.*
P. W. G. van de Weijer, *19.* 29 aug. 1918.
C. A. W. Hultman, *44.*
R. Pitlo, *44.*
N. E. Erkens, *43.* 25 nov. 1918.
R. L. Catz, *19.* 10 febr. 1919.
W. H. Kruiper, *4.*
T. V. Prins, *16.* 12 april 1919.
H. S. Gonggrijp, *11.*
C. B. G. Stomps, *34.* 2 mei 1919.
J. van Buuren, *15.* 28 febr. 1920.

ARTILLERIE.

Kapiteins.

T. de Jongh van Arkel. 21 jan. 1915.
J. H. Roog. 1 nov. 1916.
J. J. de Reede.
A. J. Drewes. 1 febr. 1918.
J. C. van der Noort.
J. F. S. Borrie.
J. C. Scheffer.
L. A. Burgers.
A. Rijsdijk. 16 maart 1918.
W. J. Duininck.
P. Jaarsma.
J. van Andel.
Mr. S. S. de Koe.

Mr. H. van Romburgh. 16 maart 1918.
W. Wafelman.
J. A. Kleijn.
H. Mulder.
J. R. Ebbinkhoff.
F. van Twisk. 10 juli 1919.
H. Huizinga. 16 juli 1919.
B. Rabe.
B. H. G. van Nunen.
G. Quast.
Mr. A. M. A. baron van Boetzelaer.
W. C. J. Viveen.

Eerste-luitenants.

M. H. Lindo. 28 oct. 1907.
M. J. J. Bijl. 1 sept. 1908.
H. A. Burgerhout. 8 dec. 1909.
J. A. Vincent.

O. Stienstra. 30 sept. 1910
J. J. Eckebus.
J. van Oest.
G. Schouten.

J. A. Modderman. 30 sept. 1910.
G. W. Schoondermark.
A. van der Veer.
F. C. Everstijn.
E. Meijer.
O. L. J. Sikkens.
L. A. M. van der Vorst.
J. Goené.
H. M. J. Motké. 1 juli 1911.
M. van der Velden. 6 dec. 1911.
E. Bunschoten.
D. Sijswerda.
W. Dedert.
H. F. C. Witzel.
J. J. Clerkx.
S. Eringa.
B. H. Blankenberg.
F. W. P. Zwagers.
C. Luchsinger.
A. M. E. van Reijn Snoeck.
A. I. de Stoppelaar Blijdesteijn. 30 nov. 1912.
A. P. Roza. 2 juni 1913.
K. Vijverberg.
M. C. Holthuizen.
H. Valkenburg.
H. Esmeijer.
Mr. A. M. de Vries.
A. S. de Muinck Keizer.
W. Brantsma.
A. W. Brandt.
H. A. C. Schutz.
L. Burger. 13 mei 1914.
J. A. van der Vliet.
G. P. Riemens.
D. C. van Peype.
J. H. Snel. 15 aug. 1915.
C. L. van Wachem. 16 sept. 1915.
J. J. M. Valkenaar. 5 dec. 1915.
B. J. Duetz.
J. F. Hazewinkel.
F. E. J. de Jong.
B. Jonker. 1 febr. 1916.
M. Schuit. 1 juli 1916.
G. D. W. Boissevain. 1 dec. 1916.
J. S. Theyse.
G. van Sitteren.
O. C. A. J. Veltman.
A. N. J. Fabius.
G. J. K. Hendrikman Verstegen. 27 dec. 1916.
J. J. Schouten.
E. L. Martens, 28 maart 1917.
J. C. Reisinger. 1 dec. 1917.
D. Das. 1 dec. 1917.
N. Muller.
F. J. C. Eylast. 15 aug. 1918.
Mr. K. T. Koch. 7 nov. 1918.
C. Steenhoek.
M. E. Versteeg.
Mr. W. A. J. van den Hurk.
T. J. Hout. 4 mei 1919.
† R. Drost. 8 mei 1919.
J. J. G. van Everdingen. 16 juni 1919.
Mr. S. J. Pit 9 aug. 1919.
Jhr. J. F. van Benthem van den Bergh.
P. M. van Sermondt.
B. A. Sanders.
B. G. D. Muijt. 8 sept. 1919.
J. Schouwenburg.
P. Franke. 28 sept. 1919.
W. Ouburg.
P. Hommes.
G. B. van de Werfhorst.
H. de Zanger.
Mr. S. P. Frenkel.
J. de Vries.
D. C. Engel.
M. J. A. van Dugteren.
C. de Reus. 6 oct. 1919.
J. G. Ferwerda.
G. Brettschneider.
C. G. Langelaar.
L. Reijnvaan.
J. Erkens. 12 oct. 1919.
L. A. van Andel.
L P. Knape.
T. A. M. Wever.
Jhr. R. Pauw van Wieldrecht.
F. E. Eijken.
C. D. Grijns.
A. M. de Jong.
J. H. M. Vos.
W. B. Smit.
J. Serton.
E. Septer.
J. C. S den Haan.
J. D. van Roon.
F. Hordijk. 30 oct. 1919.
O. M. baron van Boetzelaer. 13 nov. 1919.
G. J. van Tongeren. 19 nov. 1919.
P. W. Frederik.
Mr. C. F. Gronemeijer.
J. J. Nieuwendijk.

C. Bullee.	19 nov. 1919.	P. L. Walraven.	3 maart 1920.
H. L. Pateer		G. Pieterson.	
W. van Oorde.		W. J. Huijsman.	
Mr. T. B. ten Kate.		L. C. Kolff.	
J. van Dijl.		C. M. van der Poel.	
J. van der Mark.		W. A. Heuff.	
D. N. Wentholt.		G. Emck.	
L. den Ouden.	22 nov. 1919.	Mr. dr. B. van der Mersch.	
J. G. Damman.	3 dec. 1919.	J. K. H. Bremeke.	
P. Versteeg.		H. M. van Weel.	
J. Kater.		Mr. W. J. Vogel.	
M. M. Rost van Tonningen.		F. C. T. Schuver.	
G. C. Kagenaar.		J. W. van Winkoop.	
E. van Duijn.		H. A. Schijfsma.	
G. S. Donker.		W. van Empel.	
L. Götzen,		C. Veerdig.	
A. G. A. Schampers.		†A. F. de Gee.	
W. H. Boom.		R. Ambagtsheer.	
A. D. Buijs.		A. Jansen.	
F. J. Sibbes.	8 jan. 1920.	J. L. Jansen.	10 aug. 1920.
A. Verstege.	31 jan. 1920.	M. Seligmann.	
W. Schuitemaker.	3 maart 1920.	C. G. Aafjes.	
C. J. Baaij.		K. J. Wijngaarden.	
J. G. M. Luyckx.		G. H. Scholten.	
N. J. den Tex.		J. A. Paul.	
G. J. Beerthuis.		G. den Besten.	11 aug. 1920.
J. Crucq.		J. H. Heijink.	

Tweede-luitenants.

C. J. van Beek.	19 nov. 1915.	J. H. Schreuder.	29 aug. 1918.
F. V. Clobus.	24 aug. 1916.	E. Monasch.	6 maart 1919.
V. P. de Roeper.	29 aug. 1918.		

GENIE.

Kapitein.

H. P. J. Schut, 6 aug. 1918.

ADMINISTRATIE.

Kapiteins.

D. Schäfer, *28.*	14 jan. 1904.	T. Camerling, *13.*	16 dec. 1917.
L. J. M. de Bruin, *3.*	25 juli 1905.	J. C. van Rantwijk, *31.*	1 aug. 1920.
F. Dekker, *27.*	25 juni 1912.	F. W. Mostert, *19.*	
D. van Teijens, *34.*	1 mei 1917.		

Eerste-luitenants.

V. Boersma, *48.*	3 nov. 1909.	J. T. N. D. E. van Schouwenburg, *31.*	24 aug. 1912.
P. Hattinga Raven, *29.*	1 maart 1910.	H. H. de Hingh, *42.*	1 jan. 1913.
J. Vink, *36.*	16 oct. 1910.	W. Schoutsen, *43.*	15 april 1913.
B. S. van de Weerd, *22.*	1 sept. 1911.	J. A. Entingh, *11.*	
K. W. Gijp, *21.*	16 oct. 1911.	C. van der Meijden, *20.*	1 aug. 1913.
S. Mennes, *41.*		J. Hamstra, *26.*	
F. W. van Gulick, *24.*			
H. H. Maas, *18.*	9 maart 1912.	F. Monkhorst, *37.*	16 dec. 1913.

H. V. J. Kiepe, *9.*	16 dec. 1913.
R. van Rosendal, *25.*	1 sept. 1914.
J. de Vries, *33.*	
J. Dokkum, *15.*	1 juli 1919.
G. Tjeerdema, *23.*	30 juli 1919.
G. de Koning, *14.*	6 sept. 1919.
G. A. P. Kools, *47.*	
A. Oltmans, *10.*	
H. J. de Lange, *16.*	
N. J. van der Wal, *5.*	5 juli 1920.
J. de Jong, *3.*	
J. L. Thissen, *44.*	
G. M. van Rossum, *39.*	
G. van Steenbeek, *8.*	
F. Rinsma, *20.*	
F. Swart, *17.*	
C. J. Mutsaers, *46.*	
F. A. M. C. Verheijden, *34.*	5 juli 1920.
J. R. de Boer, *4.*	
S. C. Franken, *22.*	
H. J. Tieleman, *45.*	
J. C. Verbraaken, *40.*	
C. Westerbeek, *13.*	
J. W. M. Gorter, *36.*	
J. P. H. Potasse, *12.*	
D. J. Woldendorp, *27.*	
F. J. L. Vullinghs, *48.*	
T. Kingma, *6.*	
E. A. Feijge, *35.*	
J. W. M. Maagdenberg, *47.*	
P. Wit, *21.*	
J. A. Arnoldus, *1.*	
F. A. Pfeifer, *9.*	
J. F. C. Oudt, *39.*	28 oct. 1920.

Tweede-luitenants.

K. van Veen, *25.*	11 dec. 1916.
J. H. Kamp, *11.*	
W. H. Poeimann, *19.*	
C. A. van Willigen, *29.*	
S. Gruppelaar, *6.*	
H. S. Touber, *15.*	
J. W. Jacobszoon, *26.*	
J. J. Knooren, *42.*	
A. A. van Rijn, *37.*	
J. E. van den Broek, *30.*	
P. Verbeek, *16.*	22 sept. 1917.
A. J. Spierings, *42.*	
J. G. van Ginkel, *28.*	
E. J. Reijers, *4.*	
W. P. Meijlink, *25.*	
G. Hamer, *29.*	
G. A. de Beus, *1.*	
P. J. van der Maat, *1.*	
L. D. de Jonge, *30.*	22 sept. 1917.
F. J. de Jong, *8.*	
L. A. Hanjoel, *43.*	
† J. Vegter.	
J. C. Isselmann, *32.*	
J. P. H. Bessems, *3.*	
P. W. Adriaanse, *27.*	
L. M. Kalmijn, *2.*	
A. W. Sauer, *26.*	
J. Jonker, *39.*	
A. U. A. van Grevenstein, *5.*	
W. L. Heijboer, *2.*	
S. Franken, *18.*	
J. H. Morreau, *39.*	
L. W. Reijerse, *10.*	
F. Sterkenburg, *31.*	15 april 1918.
J. C. Lucas, *32.*	
G. Hovenkamp, *4.*	

§ 18.

INKWARTIERING.

De wet van 14 sept. 1866 (St. 138), gewijzigd bij de wetten van 29 maart 1877 (St. 58), 15 april 1886 (St. 64), 10 mei 1890 (St. 83) en 22 juli 1899 (St. 175), houdt bepalingen betrekkelijk de inkwartieringen en het onderhoud van het krijgsvolk en de transporten en leverancien, voor het leger of de vestingen gevorderd. Reglementaire bepalingen tot uitvoering van eerstgenoemde wet zijn vastgesteld bij kon. besluit van 10 nov. 1892 (St. 253), gewijzigd bij de kon. besluiten van 5 aug. 1895 (St. 147), 17 jan 1898 (St. 22), 24 juni 1898 (St. 149), 16 dec. 1902 (St. 222) [1]), 9 sept. 1910 (St. 279), 28 oct. 1915 (St. 442) en 20 nov. 1919 (St. 756).

1) De tekst der wet van 14 sept. 1866 (St. 138), zooals die luidt na de daarin tot en met 1890 gebrachte wijzigingen, is opgenomen in Staatsblad 1892, n°. 214, en de gewijzigde tekst van het kon. besluit van 10 nov. 1892 (St. 253) in Staatsblad 1903, n°. 78.

§ 19.

INSTELLINGEN TEN BEHOEVE VAN GEWEZEN KRIJGSLIEDEN EN HUNNE NAGELATEN BETREKKINGEN.

Weduwen- en weezenkas voor de officieren der landmacht.

Het bestuur van deze instelling, die in 1815 tot stand kwam, is opgedragen aan generaals of officieren van het leger, door de Koningin te benoemen. De Minister van Oorlog heeft het oppertoezicht.

De statuten en de voornaamste wijzigingen daarin gebracht, zijn te vinden in de beknopte uitgave van het Recueil militair, blz. 2378, en in het Aanhangsel, blz. 170 volg.

Voorzitter. H. F. W. Becking ⊛ ✠4, gep. generaal-majoor.

Leden. J. G. Kist ✠, gep. generaal-majoor der infanterie — M. J. A. Masthoff ✠4, gep. kol. der artillerie — W. Laatsman (D3), kolonel der artillerie — H. J. Furstner ✠4, id. — J. R. L. Collette, majoor der artillerie — A. D. de Roos, kap. der milit. adm.

Secretaris. A. G. Landaal, gep. majoor-titulair der art.

Koninklijk Militair Invalidenhuis te Leiden.

Deze inrichting, gesticht door het Fonds ter aanmoediging en ondersteuning van den gewapenden dienst, werd den 15 april 1817 geopend Zij is toegankelijk voor de deelgerechtigden van het fonds en voor hen, die van wege de Departementen van Oorlog, Marine en Koloniën daarin worden besteed. Ook kunnen niet-deelgerechtigden van het fonds, die militair pensioen genieten, ongehuwd (of weduwnaar zonder kind of kinderen te hunnen laste) en van goed gedrag zijn, als de ruimte het gedoogt, tegen afstand van hun pensioen in de inrichting worden opgenomen

De directie van het invalidenhuis is onder het oppertoezicht van het hoofdbestuur van het fonds opgedragen aan een raad van administratie. Onder dien raad staat aan het hoofd van het gesticht een commandant, bijgestaan door een ondercommandant.

Raad van administratie. C. F. H. Dumont, *president* — W. J. Suringar — J. A. Prins — J. Hirschig.

Secretaris. E. W. Wichers Rollandet.

Commandant. I. H. van Waveren, luitenant-kolonel-militiecommissaris.

Ondercommandant (huismeester). C. Bovenkerk.

§ 20.

VEREENIGINGEN BETREKKELIJK HET KRIJGSWEZEN.

Vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel.

Het kon. besluit van 12 mei 1867 (St. 49), gelijk het is gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 20 dec. 1886 (St. 215), 3 maart 1903 (St. 81) en 24 sept. 1906 (St. 251), bevat algemeene regelen voor de vereenigingen, ten doel hebbende om door vrijwillige oefening in den wapenhandel en bijzonder in het schieten, 's lands weerbaarheid te bevorderen. Aan zoodanige vereenigingen van meer dan tien personen, met toestemming van de Koningin opgericht, wordt bescherming en medewerking van staatswege verleend. Hebben de leden zich tot een korps gevormd, dan benoemt de Koningin den commandant en de verdere officieren, naargelang der sterkte van het korps. Elke met toestemming van de Koningin bestaande vereeniging, hetzij als korps, hetzij eenvoudig burgerlijk ingericht, kan op haar verzoek, door de zorg van den Minister van Oorlog, worden voorzien van de noodige munitiën voor de schietoefeningen.

Vereeniging „Het Nederlandsche Roode Kruis".

Op deze vereeniging, naar aanleiding der op 22 augustus 1864 te Genève gesloten overeenkomst (Staatsblad 1865, nº. 85), sedert vervangen door het, op 6 juli 1906 te Genève gesloten tractaat (Staatsblad 1908, nº. 152), aanvankelijk opgericht als „Nederlandsche Vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgslieden in tijd van oorlog", heeft betrekking het kon. besluit van 22 oct. 1917 (St. 607), gewijzigd bij de kon. besl. van 15 dec. 1917 (St. 693) en 19 dec. 1917 no. 44 Zij heeft ten doel het verleenen van hulp aan zieke en gewonde personen, behoorende tot de legers of vloten van oorlogvoerende mogendheden, en mede te werken tot leniging van den nood bij rampen in binnen- of buitenland. Het teeken, ingesteld bij artikel 18 van het tractaat van 6 juli 1906 (zie boven), bestaande in een rood kruis op een witten grond, is ook het onderscheidingsteeken der vereeniging. Zij wordt bestuurd door een hoofdbestuur, dat zijn zetel heeft te 's-Gravenhage en welks leden, voor zoover zij niet ambtshalve zitting hebben, door de Koningin worden benoemd. In alle gemeenten van het Rijk kunnen afdeelingen worden opgericht, die rechtspersoonlijkheid

moeten bezitten en wier statuten en reglementen moeten worden goedgekeurd door het bestuur van den »kring«, waartoe de gemeenten behooren. Het Rijk in Europa is daartoe verdeeld in 17 kringen, waarvan het bestuur door de betrokken afdeelingen gekozen wordt. Op voordracht van het kringbestuur wordt door de Koningin een kringcommissaris benoemd, die ambtshalve zitting heeft in het kringbestuur en zijn kring in het hoofdbestuur vertegenwoordigt.

Bij kon. besluit van 5 oct. 1910 (St. 298), aang. bij dat van 12 aug. 1918 (St. 351), is een eereteeken (»Medaille van het Roode Kruis«) ingesteld voor belangrijke diensten in of jegens de vereeniging »het Nederlandsche Roode Kruis« bewezen, terwijl het hoofdbestuur bevoegd is om, voor dezelfde redenen, een zichtbaar te dragen Kruis van Verdienste of een Medaille van Verdienste te verleenen.

Eereleden. R. A. L. Lehmann ❁ ✠4 ✪ ✙ (BL5) (EL5) (FJ4) (JC3) (LZ3) (M2) (NJ1) (O2) (S4) (SA2) (SMRV2) (TS3) (V3), Amsterdam — W. J. Vervloet ✷ ❁ ✠4 ✪, 's-Gravenhage — J. de Waal ❁ ✠4 ✪ (D2*a*) (V2), id.

HOOFDBESTUUR.

a. Dagelijksch bestuur.

Voorzitter. Z. K. H. de Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg.

Eerste ondervoorzitter. Jhr. mr. B. C. de Jonge ❁, 's-Gravenhage.

Tweede ondervoorzitter. (ambtshalve). De inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht.

Secretaris-generaal. Mr. H. C. Dresselhuys (zie blz. 43), 's-Gravenhage.

Penningmeester. Jhr. A. W. G. van Riemsdijk ✠ ✙, Aerdenhout.

Leden. De inspecteur van den geneeskundigen dienst der zeemacht (ambtshalve) — L. F. J. M. baron van Voorst tot Voorst ✙ (OM), Twello, afgevaardigde der Nederlandsche afdeeling van de Souvereine Orde van Malta — W. C. baron Röell (J), Utrecht, afgevaardigde der Commanderij Nederland der Orde van St. Jan — prof. dr. G. J. W. Koolemans Beijnen, 's-Gravenhage, hoofd van het transportwezen — mej. A. H. M. Thorbecke ✙, id., hoofd van het ziekenhuiswezen.

Secretarissen. Jhr. O. J. Quarles van Ufford ✙ (DM5) (J) (V4), 's-Gravenhage — jhr. M. Mazel ✠ ✙ (DM4) (V4), id.

b. Kringcommissarissen.

I Kring. *Stelling Amsterdam.* Jhr. A. W. G. van Riemsdijk ✠ ✙, Aerdenhout.
II " *Stelling Den Helder.* Mr. A. M. Ledeboer, Alkmaar.
III " *Leiden.* . . . .
IV " *'s-Gravenhage.* R. J. O. Menten, 's-Gravenhage.
V " *Rotterdam.* Dr. J. M. Dutilh, Rotterdam.
VI " *Zeeland.* Mr. J. F. van Deinse, Middelburg.
VII " *Nieuwe Hollandsche Waterlinie.* Jhr. W. E. Engelen, Hilversum.
VIII " *Friesland.* Mr. M. baron van Harinxma thoe Slooten, Franeker.
IX " *Groningen.* Dr. W. H. Mansholt, Groningen.
X " *Drenthe.* Mr. G. W. baron van der Feltz ❁ ✠4 (J), Assen.
XI " *West-Overijsel.* Dr. H. K. Offerhaus, Diepenveen.
XII " *Twente.* R. Maas, Enschedé.
XIII " *Amersfoort* . . . .
XIV " *Arnhem.* Mr. J. W. Frowein, Arnhem.
XV " *Westelijk Noordbrabant.* G. Fabius, Breda.
XVI " *Oostelijk Noordbrabant* Jhr. mr. F. J. J. M. van Rijckevorsel (KB3) (SRI), 's-Hertogenbosch.
XVII " *Limburg.* Mr. L. B. J. van Oppen, Maastricht.

Hoofdcommissaris. P. P. C. Colette (zie blz. 473), luitenant-generaal, Utrecht.

Directeur van het informatiebureau. . . . .

Hoofdofficier van den generalen staf. C. van Tuinen (zie blz. 468), 's-Gravenhage.

Rechtskundig vertegenwoordiger van het Departement van Oorlog. Mr. J. Woltman, 's-Gravenhage.

DEPARTEMENT VAN WATERSTAAT.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. A. A. H. W. König ✠4, 9 sept. 1918.

Audientie donderdag te twee ure.

Secretaris-generaal. Mr. dr. J. L. A. Salverda de Grave ⊛, 1 nov. 1906.

Raad-adviseur. W. T. Koster ⊛ (BL4) (LZ3), 1 oct. 1900.

Afdeeling Generaal Secretariaat.

(Deze afdeeling staat tijdelijk onder leiding van den secretaris-generaal.)

Ontvangst der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen. Overschrijving en verzending der uitgaande stukken. Agenda, index, archief en bibliotheek van het Departement. Zorg voor het drukwerk. Magazijn van schrijf- en bureelbehoeften. Huishouding van het Departement. Beheer en verantwoording der zegel- en legesgelden. Repertoire. Geheim archief. Onderscheidingen. Zaken van geheimen of algemeenen aard.

Hoofdcommiezen. J. A. van Arkel (AT4) (KS5) (S3), 1 april 1918 — M. J. C. A. van der Linden, 1 jan. 1919 — jhr. F. E. Lopes Suasso, 1 jan. 1920.

Commiezen. J. W. Duymaer van Twist, 1 oct. 1902 — I. de Regt, 1 oct. 1918 — J. J. van Drecht, id. — C. J. M. Hekkema, id.

Adjunct-commiezen. Mej. E. M. Sierig, 1 april 1913 — mej. M. J. van Dalen, 23 maart 1916 — A. de Mol, 1 april 1917 — mej. E. H. H. Bletscher, 1 oct. 1917.

Afdeeling Waterstaat T.

Voorbereiding en toepassing van wetten betreffende den Waterstaat. Onteigeningswetten voor Rijkswaterstaatswerken. Aanleg, verbetering en onderhoud van Waterstaatswerken. Subsidiën. Opruiming van wrakken. Kaarten. Statistiek der binnenlandsche scheepvaart. Landsgebouwen. Personeel van den Rijkswaterstaat en van de Landsgebouwen. Geologische dienst. Publiceering van wetten, besluiten, aanschrijvingen, enz.

Administrateur, hoofd der afdeeling. P. H. A. Rosenwald c.i., 1 mei 1918.

Referendarissen. Mr. J. Draaijer, 16 aug. 1918 — P. J. P. van der Steur ✠, 1 juni 1919.

Hoofdcommies. Mr. O. A. Verwey, 1 jan. 1910.

Commiezen. Mr. H. P. Toxopeus, 1 april 1917 — C. J. Ninck Blok, id. — M. P. van Ginkel, id. — H. W. van Rijswijk, 1 juli 1918 — G. W. J. Zittersteijn, 1 oct. 1918 — E. C. Witscheij, 1 oct. 1919 — mej. C. M. van Ootegem, id.

Adjunct-commiezen. J. Visser Tz., 1 jan. 1915 — mej. J. L. C. Kühlman, 1 april 1916.

Afdeeling Waterstaat A.

Wettelijke regeling van het Waterstaatsbestuur. Uitvoering van wetten betreffende het Waterstaatsbestuur. Onteigeningswetten voor Waterstaat-werken. Geschillen van bestuur betreffende den Waterstaat. Waterschappen, veenschappen en veenpolders. Reglementen van politie op Rijkswaterstaatswerken. Provinciale reglementen betreffende den Waterstaat. Concessiën. Vergunningen tot gebruik van Rijkswerken. Heffingen voor gebruik van Waterstaatswerken. Electriciteitsvoorziening. Rijnvaart. Burgerlijk luchtverkeer. Publiceering van wetten, besluiten, aanschrijvingen, enz.

Administrateur, hoofd van de afdeeling. Mr. dr. J. F. Schönfeld, 1 mei 1918.

Referendaris. W. H. L. Kuijk ✠, 1 april 1916.

Hoofdcommiezen. Jhr. J. W. Witsen Elias, 1 april 1908 — jvr. mr. A. E. de Brauw, 1 jan. 1920 — E. T. de Veer, 1 mei 1920 — mr. P. H. W. G. van den Helm, 1 juni 1920.

Commiezen. Mr. G. van Dijck, 1 sept. 1910 — mej. E. M. van Gelder, 1 april 1916 — H. Kemper, 1 april 1917.

Afdeeling Spoorwegen.

Toezicht op openbare middelen van vervoer. Aanleg van spoorwegen. Concessiën en subsidiën voor den aanleg van spoorwegen. Onteigeningswetten voor spoorwegen. Toezicht op den aanleg van geconcessionneerde spoorwegen. Aansluiting aan en doorsnijding van spoorwegen. Afsluitingen. Uitwegen. Toegangswegen. Sluiten en uitvoeren van overeenkomsten tot het exploiteeren van spoorwegen. Toezicht op de exploitatie der spoorwegen. Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten. Dienstregelingen en tarieven. Financieele spoorwegstatistiek.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. dr. G. van der Meulen ⊕, 1 juli 1910.

Referendaris. L. Slagter ✠4, 1 april 1913.

Hoofdcommiezen. Jhr. H. Strick van Linschoten c.i., 6 nov. 1917 — A. Rijke, 1 jan. 1919 — C. H. Conrad, 1 jan. 1920.

Commiezen. J. C. B. Boucher, 1 jan. 1906 — J. E. van der Heijden, 1 april 1917 — R. J. van Beek, 6 nov. 1917 — A. van Praagh, 1 oct. 1918 — A. J. Schapink, 20 febr. 1920 — P. W. Groen, 1 oct. 1920.

Afdeeling Posterijen, Telegrafie en Telefonie en Rijkspostspaarbank.

Zaken betreffende posterijen, telegrafie en telefonie voor welke de tusschenkomst en de beslissing van den Minister vereischt worden en zaken betreffende de Rijkspostspaarbank.

Referendaris. Mr. W. A. baron van Ittersum ✠4 ✠ (EL5) (J), 1 april 1906.

Afdeeling Comptabiliteit.

Personeel van het Departement. Samenstelling van de bij de afdeelingen ontworpen begrootingen der uitgaven van het Departement. Behalve voor zooveel de afdeeling Posterijen en Telegrafie betreft: jaarlijksche rekeningen en verslagen wegens de Staatsuitgaven; registratie en onderzoek van de vorderingen ten laste van het IXde Hoofdstuk der Staatsbegrooting; boekhouding; beschikbaarstelling en afzondering van fondsen; af- en overschrijving; betaalbaarstelling van alle vorderingen, traktementen, enz., met hetgeen daarmede in verband staat; korting op traktementen enz.; wachtgelden; gratificatiën; Ongevallenwet 1901, Invaliditeitswet, enz.

Administrateur, hoofd der afdeeling. P. L. Otten ✠4, 16 april 1919.

Referendaris. J. L. Brouwer, 1 april 1918.

Hoofdcommiezen. K. J. B. de Kleermaeker, 1 april 1908 — T. G. H. Mulder, 1 jan. 1920.

Commiezen. J. de Blaauw, 1 jan. 1904 — H. Whitlau, 1 april 1916 — J. A. Last, id. — F. W. Braunstahl, 1 april 1917 — P. Gaade, 1 oct. 1918 — R. H. de Vidal de St-Germain, id. — R. M. G. van de Pol, 1 jan. 1919 — H. Goedhart, id.

Adjunct-commies. H. van Loo, 1 juli 1920.

. .

Administrateur. F. H. de Monté verLoren ⊕ ✠ (BL5), *lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en als zoodanig, ingevolge art.* 1 *van het kon. besluit van* 5 *febr.* 1868 (*St.* 18), *van de waarneming van zijn ambt ontheven.*

§ 2.

WATERSTAAT.

RIJKSWATERSTAAT.

De Rijkswaterstaatsdienst — waarvan de inrichting is vastgesteld bij kon. besl. van 17 juli 1920 (St. 612) — omvat den dienst ten aanzien van: 1°. het verzamelen van gegevens voor de nauwkeurige

kennis van den waterstaatstoestand des lands (algemeene dienst); 2°. aanleg, beheer en onderhoud van en toezicht over waterstaatswerken; 3°. het oppertoezicht over alles wat den waterstaat betreft; 4°. de zorg voor de naleving der wetten en verordeningen, concessiën en vergunningen betreffende den waterstaat; 5°. in het algemeen alle waterstaatsaangelegenheden van rijksbelang. Voor bovengenoemden dienst zijn er twee inspectiën, een algemeene dienst, acht directiën en een district. De eerste inspectie omvat de directiën Friesland en Drenthe, Noordholland, Zuidholland en Utrecht en Zeeland, zoomede het district Groningen. De tweede inspectie omvat den algemeenen dienst, benevens de directiën Groote rivieren, Gelderland en Overijsel, Noordbrabant en Limburg.

Ingenieurs van den Rijkswaterstaat.

Eerste inspectie.

W. K. du Croix ✠4 (BLC3), inspecteur-generaal, 19 maart 1919, 's-Gravenhage.

Directie Friesland en Drenthe.

J. P. van Vlissingen, hoofding.-directeur, 19 maart 1919, Leeuwarden.
A. E. Kempees, ing., Assen.
H. B. Bakker, ing., Leeuwarden.

Directie Noordholland.

A. R. van Loon (KB5), hoofding.-directeur, 17 april 1918, Haarlem.
Jhr. C. E. W. van Panhuys, hoofding., IJmuiden.
C. L. Schuller tot Peursum (K4), hoofding., Alkmaar.
G. J. van den Broek (RA4), ing., Amsterdam.
P. J. van Voorst Vader jr., ing., Haarlem.
J. A. Ringers, ing., Hoorn.
H. Smalhout, ing., IJmuiden.
C. Wolterbeek, ing., IJmuiden.
J. P. Josephus Jitta, ing., IJmuiden.

Directie Zuidholland en Utrecht.

M. Caland ❁, hoofding.-directeur, 21 april 1908, 's-Gravenhage.
D. A. van Heijst, ing., 's-Gravenhage.
W. H. Brinkhorst, ing., Utrecht.
J. Moll, ing., Brielle.

Directie Zeeland.

H. van Oordt ❁ ✠4, hoofding.-directeur, 25 juni 1912, Middelburg.
J. F. Schönfeld, ing., Vlissingen.
G. Redeker, ing., Goes.
W. J. H. Harmsen, ing., Neuzen.
C. Giltjes, ing., Vlissingen.

District Groningen.

J. P. Wijtenhorst, hoofding., 28 juli 1917, Groningen.
T. H. van Wisselingh, ing., Groningen.

Tweede inspectie.

G. Rooseboom ❁, inspecteur-generaal, 10 oct. 1917, 's-Gravenhage.

Algemeene dienst.

W. F. Stoel, hoofding.-directeur, 1 jan. 1920, 's-Gravenhage.
H. Doyer, ing., 's-Gravenhage.

Directie Groote rivieren, met uitzondering van de Maas boven kilometerraai 29 bij Well.

A. B. Marinkelle ✠4, hoofding.-directeur, 18 jan. 1911, 's-Gravenhage.
J. Goedhart, ing., 's-Gravenhage.

Eerste arrondissement.

Dr. L. R. Wentholt, ing., Nijmegen.
H. W. Mouton, ing., Nijmegen.

Tweede arrondissement.

C. J. Witteveen, ing., Utrecht.

Derde arrondissement

C. W. Lely, ing., Zutphen.

Vierde arrondissement.

C. G. Krayenhoff van de Leur, ing., Dordrecht.
G. B. R de Graaff, ing., Dordrecht.

Vijfde arrondissement.

J. J. Canter Cremers, ing., Rotterdam.
F. I. J. Kanstein, ing., Hoek van Holland.

Directie Gelderland en Overijsel.

R. H. Gockinga ❁, hoofding.-directeur, 18 jan. 1914, Arnhem.
W. F. Druyvesteyn ✠ (K3), hoofding., 29 oct. 1918, Arnhem.
J. P. Walland, ing., Zwolle.
Jhr. A. G. Beelaerts van Blokland, ing., Zutphen.
H. L. Swart, ing., Amelo.
H. C. P. de Bruijn, ing., Nijmegen.

Directie Noordbrabant.

W. G. C. Gelinck (D3), hoofding.-directeur, 19 maart 1919, 's-Hertogenbosch.
A. L. de Gelder, hoofding., Breda.
J. C. Scharp, hoofding., Tilburg.
E. M. H. Schaank, ing., Hilvarenbeek.
M. B. W. des Tombe, ing, 's-Hertogenbosch.

Directie Limburg met de rivier de Maas boven kilometerraai 29 bij Well.

F. Baucke, hoofding.-directeur, 17 april 1918, Maastricht.
F. L. Schlingemann, ing., Roermond.
N. van Spanje, ing., Maastricht.
L. J. A. Bergansius, ing., Roermond.
C. T. C. Heyning, ing., Roermond.
F. Volker, ing., Roermond.
R. Loman, ing., Nederweert.
D. J. Klink, ing., Roermond.
J. W. de Vries, ing., Linne.

Toegevoegd aan de beide Inspecteurs-generaal.

Jhr. F. E. P. Sandberg, hoofding, 19 maart 1919, 's-Gravenhage.

Ingenieurs met verlof.

H. Wortman ❁ ✠4 (EL4) (IK4) (K3) (KS4), inspecteur-generaal, 16 dec. 1914.
A. A. H. W. König ✠4, hoofding.-directeur, 16 dec. 1914. [1])
A. Th. de Groot, hoofding.-directeur, 1 nov. 1918.
E. van Konijnenburg ✠4 (BLC4) (HM3) (KB4), hoofding., 17 april 1918.
M. C. E. Bongaerts ✠4, hoofding., 19 maart 1919.
E. J. Kempees, ing.
Ph. van der Breggen, ing.
F. S. Langemeijer, ing.

1) Minister van Waterstaat.

Technische ambtenaren van den Rijkswaterstaat.

Johannes Kooreman, Kampen.
J. de Vries, Hellevoetsluis.
L. W. van der Made, Dordrecht.
Arie Kooreman, Dordrecht.
S. S. Hoogterp, Groningen.
J. Schol, Breda.
W. van Langeveld, IJmuiden.
W. ten Bosch, Apeldoorn.
Adriaan Kooreman, 's-Gravenhage.
L. J. Blankenbijl, Goes.
J. Venema, Arnhem.
P. R. Kok, Bussum.
J. C. de Masier, Tiel.
J. C. Winterwerp Cz., Gouda.
F. W. K. de Klerk, Arnhem.
H. Dijkstra, Harlingen.
P. Schotel, Zalt-Bommel.
O. Lofvers, Haarlem.
D. Man in 't Veld, Zalt-Bommel.
M. H. A. Straater, Nijmegen.
D. J. de Jongh, Gorinchem.
C. E. Enthoven, Dordrecht.
H. Wind, Wageningen.
A. Vreugdenhil, Willemsluizen (gemeente Amsterdam).
A. A. Benders, Schiedam.
A. Nieuwland, Haarlem.
M. F. Oortgijsen, Assen.
A. G. F. Kerkkamp, Breda.
J. ter Beeke, Hansweert.
T. Huitema, 's-Gravenhage.
L. M. Korevaar, 's-Hertogenbosch.
J. Heesterman, Nijmegen.
J. Klippus, Meppel.
C. F. J. Bloemkolk, Bussum.
J. C. van Eendenburg, Amersfoort.
C. de Jong jr., Arnhem.
A. T. van Veen, Sneek.
J. H. Mus, Zeeburg.
F. G. Verhoef, Leiden.
L. Bosboom, Zwolle.
A. van de Linde, Schellingwoude.
J. L. Bootsgezel, Aarle-Rixtel.
J. M. Krijger jr. (met verlof.)
J. H. Vos, Genemuiden.
J. Th. M. Smelt, Eindhoven.
J. P. de Vries, Zwolle.
W. A. Dormaar Pz., Rheden.
W. F. A. Hagethorn, Helder.
P. van Tiel, IJmuiden.
C. L. Dalebout, Doesburg.
A. J. van Weynsbergen, Roermond.
P. Mulder, Hardenberg.
P. Kuijper, Oudewater.
J. Sizoo, Vreeswijk.
J. H. Pellinkhof, Delft.
H. J. Marsman, Maastricht.
L. G. van Breen, Neuzen.
J. A. Steinz, Deventer.
W. E. Janson, Geertruidenberg.
C. H. van der Vet, Nieuwediep.
D. N. Visser, Rijssen.
T. F. Stuivinga (met verlof).
D. de Jong, Enkhuizen.
A. W. de Bode, Sittard.
J. Nieuwland, Delfzijl.
A. J. Brinkhuis, Goedereede.
J. J. Schmand (met verlof.)
P. Siekman, Veenhuizen.
C. Schagen, Maastricht.
G. H. P. Metz, Hengelo.
J. P. de Ruiter, Gorinchem.
W. Voet, Vlieland.
F. C. den Hartigh, Harderwijk.
J. E. Kooreman, Gennep.
J. Jonker Hz., Lieshout.
K. Visser, Wageningen.
F. B. Zeilstra, Dalfsen.
S. Sybesma, Leeuwarden.
P. W. Weisfelt, Venlo.
J. F. W. den Hollander, Zutphen
H. Vermeulen, Vlissingen.
G. H. Bolier, Werkendam.
J. A. A. Gilles, Oud-Beijerland.
J. J. Klaversteyn (met verlof.)
D. G. de Graaff, Vreeswijk.
H. Otten, Nijmegen.
Th. H. J. Binnendijk, Middelburg.
Ch. J. G. Willems, Zutphen.
P. Noë, Alkmaar.
A. W. de Vrieze, Zierikzee.
P. H. Hendrikse, Neuzen.
E. H. Reitsma, Zwolle.
J. H. Kuiper, Petten.
J. G. de Bie, Nijmegen.
W. E. Coumou, Wieringen.
M. Cappon, Schoonhoven.
D. Ohe, Heusden.
H. J. de Vries, Terschelling.
J. H. de Vlieger, Breskens.
A. van Oosterom, Maassluis.
G. A. R. van Veen, Dieverbrug.
A. Schol, Oirschot.
D. Hoekstra, Roermond.

A. van Hoepen, Delfzijl.
J. C. Groenendijk, Geertruidenberg.
O. I. Jacobse, Zwartsluis.
J. C. van Rhijn, Moerdijk.
G. Nieuwenhuizen, Kollum.
W. A. D. Hoogwater, 's-Hertogenbosch.
J. Bottema, Son en Breugel.
W. Rosingh, Tilburg.
W. van Aken, Sas van Gent.
G. Lodder, Crèvecoeur.
A. J. Leenhouts, Heusden.
B. G. Kreiter, Nederweert.
C. Baggerman, Malden (gem. Heumen).
R. D. Faber, Hoek van Holland.
M. van Leeven, Weert.
J. Th. Kooreman, Haarlem.
J. Rijnsaardt, Zutphen.
J. J. de Rapper, Linne.
L. Kooreman, IJmuiden.
G. C. Lodder, Gramsbergen.
Q. M. van de Linde (met verlof).
G. J. C. de Klein, 's-Gravenhage.
P. J. J. Dormaar jr., Hoek van Holland.
J. van Dalen, Goes.
J. W. van der Laan, IJmuiden.
J. H. van Veen, Goes.
F. Bakker, Roermond.
F. Bottema, Leeuwarden.
C. Witte, Nijmegen.
T. Huisman, Hilvarenbeek.
H. de Jong Sz., Doesburg.
M. Scholten, Apeldoorn.
J. van der Schaaf, IJmuiden.
P. Barentsen (met verlof).
I. Streetkerk, Gorinchem.
W. H. J. van der Hooft, Diessen.
C. W. Heule, Neuzen.
J. N. F. van Dijke, Hoek van Holland.
C. Wijker, Bussum.
C. Splinter jr., Duivendrecht.
J. A. Crucq, Lobith
M. R. van der Molen, Vlissingen.
V. Amadio, Linne.
A. de Graaf, Lieshout.
P. W. Woudenberg, Roermond.
W. A. de Jonge, Roermond.

Opzichters.

Opzichters 1ste klasse.

G. C. Lodder, Brielle.
J. Lokker Jz., Hoek van Holland.
L. W. van Muilwijk, Tilburg.
F. E. Artes, 's-Gravenhage.
A. Sliedrecht, Roermond.
J. A. van Dalsen, Biest.
G. Cos Az., Utrecht.
B. Zijlman, Oosden (Linne).
A. de Jong, Vreeswijk.

Opzichters 2de klasse.

A. Versteeg Sz., Hoek van Holland
F. Westhoeve, Dordrecht.
J. Hubregtse, id.
W. L. Binnendijk, Leeuwen.
F. J. de Groote, Tilburg.
P. H. le Rijke, Diessen.
J. A. Rosier, Hardenberg.
C. G. van Veggel, Tilburg.
P. Bourdrez, 's-Gravenhage.
H. J. Bakker, Wemeldinge.
P. G. Hageman, Maarssen.
E. Kunnen, Tilburg
K. Hoogendijk, Helmond.
P. Buitenhuis, Nederweert.
N. Hoogenboom, Hoek van Holland.
J. N. Maas, 's-Gravenhage.
A. Kruissink, Roermond.
C. J. van der Huik (met verlof).
J. van Goor, Zutphen.
J. Jonker, Roermond
H. de Vries, Zwolle.
C. Schouten, IJmuiden.
H. B. Coelman, Hoek van Holland.
P. Visser, Roermond.
W. C. van Drimmelen, Oud-Beijerland.
J. J. Post, Utrecht.

Bureel-ambtenaren van den Rijkswaterstaat.

J. B. Pondman, Amsterdam.
J. R. Lamot, Alkmaar.
H. P. A. Blaeser, Arnhem.
C. van der Flier, 's-Hertogenbosch.
J. J. Thoolen, 's-Gravenhage.
C. W. J. Ibach, Haarlem.
J. C. Heyblom, id.
J. J. Schenk, Middelburg.

J. H. Soeteman, 's-Gravenhage.
J. G. Soeter, id.
G. H. C. Bakker, id.
W. L. Lonussen, Roermond.
D. C. F. Linckers, 's-Gravenhage.
F. L. Bayens, Dordrecht.
W. van Mameren, Nijmegen.
H. G. T. Kiehl, 's-Gravenhage.
Th. H. Dresens, Maastricht.
B. A. Steenaart, Assen.
W. Jaarsma Pz., Leeuwarden.
J. Visser, 's-Gravenhage.
G. van Unen, id.
A. J. Krom, Hoorn.
A. C. van Altena, Vlissingen.
J. Muller, IJmuiden.
W. H. Peetsold, 's-Gravenhage.
W. H. Swijter, id.
G. J. van der Meulen, Leeuwarden.
A. van Altena, Goes.
J. C. Looijen, Haarlem.
P. H. Dobbelsteyn, Maastricht.
P. C. Schuitemaker, Almelo.
J. K. G. F. Huysman, 's-Gravenhage.
C. J. Meulmeester, Nijmegen.
J. J. H. van Slooten, Utrecht.
J. Delzenne, Middelburg.
F. J. H. Reijnaerdts, Roermond.
J. M. Verweijen, Zwolle.
G. Timmerman, Neuzen.
H. M. Vroom, Zutphen.
H. W. F. van Dijk, Breda.
W. E. Meyboom, Amsterdam.
V. Bijl, Arnhem.
F. W. Knijff, Utrecht.
G. J. Bessem, Zutphen.
H. A. Ridderikhoff, Rotterdam.
A. Klaasen, Leeuwarden.
C. Veenenbos, Brielle.
J. C. Remigius, Maastricht.
A. A. L. Vroom, Brielle.
W. L. van Bijlevelt, 's-Gravenhage.
J. F. H. Pruschen jr., Haarlem. (tijdelijk te Schoten).
M. D. Hufferman, Arnhem.
G. A. J. Boogaard, Groningen.
C. W. Kiehl, Nijmegen.
W. van Wijk (zich noemende W. Hoornik), Haarlem.
P. M. Knieriem, Goes.
A. J. Wind, Arnhem.
J. C. Lokker, Hoek van Holland.
A. C. H. de Groote, Leeuwarden.
H. de Vries, 's-Gravenhage.
H. van Enter, Dordrecht.
P. van Slogteren, Leeuwarden.
A. F. van Lunenburg, Haarlem.
J. K. van Dijk, Utrecht.
H. M. de Groot, 's-Gravenhage.
M. H. Reijner, 's-Hertogenbosch.
J. H. Peetsold, 's-Gravenhage.
W. Breuker, Arnhem.
A. Woelders, Utrecht.
L. van Wouden, 's-Hertogenbosch.
W. A. IJdo, Hoorn.
G. van Overbeek, 's-Hertogenbosch.
A. Hamelink, Zwolle.
L. Wiskerke, Neuzen.
J. H. A. Winckers, Roermond.
A. Versteeg jr., Hoek van Holland.
J. Wolthers, Arnhem.
R. Groenendijk, Zutphen.
J. P. Visser, Goes.
J. J. Brak, Breda.
J. M. Vorstheuvel la Brand, Assen.
F. Roelfzema, Haarlem.
C. Kooreman, Dordrecht.
A. C. J. Willems, Maastricht.
H. J. N. van der Weel, Middelburg.
F. H. H. A. Bekkers, 's-Hertogenbosch.
S. van der Veer, Amsterdam.
G. Dijkman, Zutphen.
J. J. van der Put, Breda.
J. A. R. Prinsen, Zutphen.
E. J. M. Heijmans, Utrecht.
J. H. Mesters, Maastricht.
N. J. Luken, 's-Gravenhage.
J. Hessing, Rotterdam.
E. de Bruyne, Vlissingen.
J. W. M. Enthoven, 's-Hertogenbosch.
W. Havinga, Groningen.
M. P. Veringa (met verlof).
J. J. Sonneveld, 's-Gravenhage.
G. P. Raats, id.
L. H. Beurskens, Roermond.
J. de Graaf, Utrecht.
E. Dootjes, Roermond.
J. Kooy, Alkmaar.
G. Mehrtens, Hoorn.
G. C. van der Kamp, Alkmaar.
G. E. Enthoven, Amsterdam.
H. J. G. van Ockenburg, Brielle.
K. A. Hamelink, Middelburg.
A. Groeneveld, Breda.
J. H. Gombert, 's-Hertogenbosch.

Tijdelijke bureel-ambtenaren.

H. Sonneveld, 's-Gravenhage.
T. Ottink, Zwolle.
J. Schuitmaker, 's-Gravenhage.
C. van den Berg, Rotterdam.
D. L. Ronca, Vlissingen.
J. H. van der Lijde, Assen.
B. de Baan, 's Gravenhage.

Ambtenaren bij den algemeenen dienst van den Rijkswaterstaat.

Ambtenaren der 1ste klasse.

H. J. van Weezel Errens.
F. J. C. Zaalberg.
J. E. Caspers.
J. W. Scheffelaar.
C. W. P. Doeleman.
K. Vierkant.
J. N. C. Beijersbergen van Henegouwen.
H. J. Lammers jr.
P. van Voorthuysen.
J. W. Hermanie.
P. Vierkant.
J. J. M. Heijligers.
G. J. Swaluë.

Ambtenaren der 2de klasse.

P. Negrijn — K. F. H. N. A. L. van der Putten — A. Smits — M. H. H. Janssen — mej. J. H. Beijersbergen van Henegouwen — B. van der Wolf — C. J. J. Hoets — mej. H. E. M. J. Matla — K. van Roon.

Tijdelijk ambtenaar.

L. J. Mannaart.

HAVENMEESTERS.

Havenmond te Stavoren. L. Rippen, 16 febr. 1905.
Noordhollandsch kanaal en zijne havens. J. A. C. van der Velde, 12 febr. 1917.
Kanaal door Voorne. J. L. Geerlings, sluis- en havenmeester, 26 april 1913.
Keulsche vaart en Merwede-kanaal benoorden de Lek. P. H. de Jong, 12 juli 1910.
Gekanaliseerd gedeelte van den Hollandschen IJsel. De techn. ambtenaar van den Rijkswaterstaat ter standplaats Oudewater.
Merwede-kanaal bezuiden de Lek. H. de Jonge, 5 juli 1912.
Kanaal door Zuidbeveland. B. J. Elsman, 17 aug. 1906.
Haven van Breskens. Eerste havenmeester: de techn. ambtenaar van den Rijkswaterstaat ter standplaats Breskens; tweede havenmeester: I. Fortrie.
Haven van Numansdorp. N. A. Sizoo, 4 oct. 1900.
Tramweghaven te Hellevoetsluis. J. L. Geerlings, 26 april 1913.
Tramweghaven te Middelharnis. P. Elsman, 24 aug. 1917.
Kanaal door Walcheren en zijkanaal naar Arnemuiden en Nieuwland. J. Hellinga, 14 juni 1916.
Kanaal van Neuzen. A. J. M. Nolet, 2 mei 1911.
Veere. J. van der Eyk, 1 jan. 1905 (tijd.).
Sluis. D. de Smit, 1 febr. 1913 (tijd.).
Tramweghavens aan het Zijpe. W. A. van Keulen, 17 aug. 1906.
Vlieland. H. Kromhout (tijd.).
Terschelling. De techn. ambtenaar van den Rijkswaterstaat — S. Kroon, 28 sept. 1899, 2de Rijkshavenmeester.
Wieringen. J. P. de Vries, 3 sept. 1892 — K. Brinkman, 27 dec. 1916.
Marken. L. Timmerman, 22 juni 1905.
Urk. E. Blom Lz., 1 maart 1916 — A. de Wit, 1 jan. 1904, 2de Rijkshavenmeester.
Schokland. H. Smit, tijd. 2de havenmeester, 1 jan. 1916 — Hendr. Smit, tijd. havenmeester, 1 jan. 1918.
Zuidwillemsvaart. E. J. Jacobs, 24 april 1917.
Bergsche Maas en Heusdensch kanaal. De techn. ambtenaar van den Rijkswaterstaat ter standplaats Geertruidenberg.

Nieuwe Maas en Koningshaven te Rotterdam. R. T. Muschart, 8 jan. 1919 — L. J. H. Willinge, havenmeester in dienst der gemeente Rotterdam, tevens adjunct-Rijkshavenmeester, 23 jan. 1906 — F. Verschoor van Nisse, id., id., 1 aug. 1914 — I. Verberne, onder-havenmeester.

Drentsche Hoofdvaart, Kolonievaart en Meppelerdiep. G. H. Slot, 3 dec. 1910.

Apeldoornsch kanaal. De techn. ambtenaar van den Rijkswaterstaat ter standplaats Apeldoorn — B. de Graaf, tijd. tweede havenmeester.

Noordzeekanaal. B. de Brueys Tack (RA4), 15 juli 1896.

Visschershaven te IJmuiden. J. Carst, 1ste havenmeester, 1 dec. 1911 — P. T. Boom, 2de havenmeester, 16 maart 1912 — F. J. H. Schneiders, directeur van het Staatsvisschershavenbedrijf, 1 juli 1919.

Buitenhaven te Scheveningen. G. de Keijzer, 1 aug. 1918.

Vluchthaven te Dinteloord. C. de Kluiver, onbezoldigd havenmeester — J. van Waasbergen, havenmeester.

Staatscommissie tot voorbereiding van de wettelijke regeling van het waterstaatsbestuur.

Bij kon. besluit van 21 april 1892, n°. 4, is eene staatscommissie ingesteld ten einde de Regeering van advies te dienen omtrent de wettelijke regels, die ten aanzien van het waterstaatsbestuur behooren te worden gesteld, en omtrent de volgorde waarin aan de daartoe betrekkelijke voorschriften der Grondwet behoort te worden voldaan.

Overeenkomstig de adviezen der commissie zijn: 1°. bepalingen vastgesteld omtrent vereveningen (wet van 13 juli 1895, St. 113); 2°. ter uitvoering van art. 191 der Grondwet regels gesteld volgens welke de besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders, in het huishoudelijk belang van die instellingen verordeningen kunnen maken (wet van 20 juli 1895, St. 139); 3°. regels gesteld tot opheffing van belemmeringen bij de uitvoering van werken, in het openbaar belang bevolen of ondernomen, uit bepalingen van verordeningen voortspruitende (wet van 23 mei 1899, St. 129); 4°. ter uitvoering van art. 188 der Grondwet algemeene regels gesteld omtrent het waterstaatsbestuur (wet van 10 nov. 1900, St. 176); 5°. eenige bevoegdheden toegekend aan de besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders (wet van 9 mei 1902, St. 54); 6°. bepalingen vastgesteld omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen (wet van 14 juli 1904, St. 147); 7°. bepalingen vastgesteld tot verzekering van den goeden staat der voorname rivieren en stroomen des Rijks (wet van 9 nov. 1908, St. 339, Rivierenwet).

Leden. Mr. E. Fokker ⊕, *voorzitter* — prof. mr. A. C. Visser van IJzendoorn ⊕ — mr. dr. C. J. H. Schepel — mr. dr. J. van Gelein Vitringa — mr. dr. G. W. J. Bruins (IK5) — M. C. E. Bongaerts ✠4 — jhr. mr. dr. L. H. N. Bosch ridder van Rosenthal — H. W. J. Mol ⊕ — jhr. mr. B. W. Th. Sandberg ✠4 — mr dr. S. Sybenga ⊕ ✠4 — D. F. Wouda — C. A. Jolles ⊕ — dr. H. J. Lovink ⊕ ✠4 ⊕4*v* (BL3) (DA2) (EL3) (RA2) (ZL3).

Lid en secretaris. Mr. dr. R. H. baron de Vos van Steenwijk.

Adjunct-secretaris Mr. F. G. Scheltema.

Weduwenfonds der Ingenieurs van den Rijkswaterstaat.

Dit fonds, ingevolge kon. besluit van 25 juli 1816, n°. 36, opgericht en laatstelijk bij kon. besluit van 29 dec. 1890, n°. 28, geregeld, wordt kosteloos beheerd door drie commissarissen, daartoe door de Koningin benoemd uit de leden van het korps ingenieurs van den waterstaat.

N. A. M. van den Thoorn ⊕, oud-hoofdingenieur-directeur 1 kl.

. . . . — . . . .

PROVINCIALE WATERSTAATSDIENST

Bij elke provincie is het kon. besluit vermeld, waarbij de instelling van een afzonderlijken provincialen waterstaatsdienst is goedgekeurd.

Noordbrabant (Kon. besluit van 11 sept. 1875, n°. 30.)

Hoofdingenieur. J. M. H. R. Kersemaekers, 1 jan. 1917.

Ingenieur. J. P. van Noorden, 16 sept. 1917.

Technische ambtenaren der eerste klasse. H. S. F. Koenen, 29 april 1897 — A. de Bruin, id. — P. L. J. M. van der Ven, 31 dec. 1909 — J. Sluis, 15 dec.

1915 — A. A. J. van Engelen, 5 febr. 1919 — H. G. Lamers, id. — M. W. J. Heesterman, 23 april 1919.

Technische ambtenaren der tweede klasse. J. G. D. van den Donk, 29 april 1897 — A. J. Schellekens, 4 febr. 1920.

Technische ambtenaren der derde klasse. F. Pijnenburg, 20 oct. 1915 — J. J. H. A. Dolhain, 16 juli 1917 — W. J. C. M. van Bakel, 20 maart 1918 — G. A. L. Erdtsieck, id.

Bureelambtenaar. J. Ch. H. Wijnands, 25 april 1911.

Gelderland. (Kon. besluit van 11 nov. 1864, nº. 59.)

Hoofdingenieur. K. Pringle ✠4, 11 febr. 1908.

Ingenieur. H. Seijdenzaal, 2 dec. 1914.

Technische ambtenaren. R. Venhuis, 29 dec. 1891 — B. Vegter, 9 oct. 1895 — K. van Bruggen, 2 aug. 1916 — M. C. Oor, 31 maart 1920 — P. C. Pieterse, 8 juli 1920 — R. Bekendam, id.

Bureau-ambtenaren. A. A. Engels, 3 febr. 1892 — H. J. van den Berg, 7 april 1920.

Zuidholland. (Kon. besluit van 2 febr. 1874, nº. 15.)

Hoofdingenieur. J. M. W. van Elzelingen ✠, 1 april 1908.

Ingenieurs. H. Veth, 1 jan. 1903 — J. A. Royer, 20 juni 1917 — W. J. de Kock van Leeuwen, 1 sept. 1919.

Bouwkundige in algemeenen dienst. A. Best, 15 aug. 1917.

Bouwkundige, bureauchef J. Schelling, 1 jan. 1917.

Bouwkundigen. H. van Manen, 1 jan. 1917 — P. B. Sips, id. — G. Hartmans, 15 aug. 1917.

Technische ambtenaren. J. H. Kooper, 1 jan. 1906 — L. Dalebout, 1 april 1910 — J. H. A. Manders, 1 nov. 1908 — H. F. Petit, 1 jan. 1918 — G. Eykelenboom, id. — L. P. Wiertsema, id. — J. M. van Driel, id. — C. de Vries, 1 jan. 1919 — A. C. Struijk, id. — R. Ferwerda, id. — D. L. de Jong, 1 sept. 1919 — N. Geeverding, id.

Adjunct-opzichters. H. van der Waal, 1 jan. 1918 — L. van der Giessen, id. — P. van den Berg, id. — C. Visser, 1 jan. 1919.

Tijdelijke opzichters. A. M. de Doelder — J. van Lokhorst — A. Pastoor.

Noordholland. (Kon. besluiten van 8 sept. 1881, nº. 20, 17 oct. 1917, nº. 42 en 7 sept. 1918, nº. 24).

Hoofdingenieur-directeur. Jhr. C. J. A. Reigersman, 14 juli 1919.

Hoofdingenieur. C. Thomése, 14 juli 1920.

Ingenieurs 1ste kl. Jhr. J. L. Boreel, 14 juli 1920 — C. Krijn, id. — K. van der Schroeff, 1 sept. 1920.

Ingenieur. N. Biezeveld jr., 14 juli 1920.

Adjunct-ingenieur (tijd.). D. B. Palma, 22 sept. 1920.

Hoofdopzichter. J. Drost, 1 sept. 1917.

Technische ambtenaren in alg. dienst. J. Nieuwdorp Wz., 14 juli 1920 — P. de Reyt, id. — C. Knegjens, id. — A. C. Bijl, id. — J. Bos, id. — M. Hiemstra, 1 sept. 1920.

Opzichters-teekenaar 1ste kl. H. W. J. den Engelse, 14 juli 1920 — D. Swartsenburg, id.

Opzichter-teekenaar. D. van Putten, 1 sept. 1917.

Teekenaar. T. A. A. den Hartog, 1 sept. 1920.

Chef de bureau. A. C. Kanne, 17 april 1918.

Adjunct-Commies. A. Engels, 14 juli 1920.

Opzichter van het Amstel-Drechtkanaal. K. D. Schilstra, 2 oct. 1918.

Duinopzichters. E. R. Braam, 15 maart 1893 — G. Snoeks, id. — K. C. van der Mije, 15 mei 1901.

Zeeland. (Kon. besluit van 8 sept. 1881, n°. 20.)

Hoofdingenieur. J. A. J. Sibmacher Zijnen ✻, 1 oct. 1907.
Ingenieurs. F. A. Kloppert, 10 dec. 1896 — J. J. van Leeuwen, 1 juni 1908 — P. L. Israel, 1 aug. 1917.
Opzichters. P. J. Boone, 15 maart 1882 — J. J. van Weijnsbergen, 1 jan. 1907 — A. Salomé, 1 mei 1909 — J. Pouwer, 1 juni 1911 — A. L. de Jong, 1 jan. 1913 — W. Flipse, 1 mei 1914 — J. B. Dekker, 1 sept. 1918.

Utrecht. (Kon. besluit van 8 sept. 1881, n°. 20.)

Hoofdingenieur. Jhr. H. E. Ram, 28 maart 1904.
Ingenieur. A. A. Mussert, 1 april 1920.
Opzichters. G. J. Kleijn, 21 nov. 1910 — B. J. van der Flier, 1 jan. 1915 — G. J. Mulder, 15 juli 1920 (tijd.).
Bureauchef. C. Favejee, 4 oct. 1894.
Bureau-ambtenaren. W. Lulofs, 1 jan. 1910 — F. G. Koren, 1 jan. 1915.

Friesland. (Kon. besluit van 7 febr. 1876, n°. 17.)

Hoofdingenieur. D. F. Wouda, 11 juni 1912.
Ingenieur. P. Tj. Poppens, 20 sept. 1912.
Opzichters. J. Epema, 9 febr. 1910, Leeuwarden — T. C. Kiezebrink, 21 mei 1896, Sneek — R. Miedema, 31 maart 1898, Dokkum — R. Sol aart, 31 jan. 1917, Joure — J. N. de Witte, 23 sept. 1909, Heerenveen — S. F. Bakker, 17 april 1881, Harlingen — J. Zuidema, 9 febr. 1910, Dragten.

Overijsel. (Kon. besluit van 8 sept. 1881, n°. 20.)

Hoofdingenieur. A. van Linden van den Heuvell, 1 jan. 1913 (Zwolle).
Ingenieurs. P. Wolffensperger, 1 april 1913 (Zwolle) — W. M. Vink, 16 juni 1920 (Zwolle).
Hoofdopzichter, chef de bureau. A. J. E. Muus, 1 maart 1882 (Zwolle).
Technische ambtenaren 1ste klasse. C. F. Raadman (Zwolle) — J. Vegter Jz. id. — P. S. van Teeckelenburgh (id.) — G. S. J. Breukel (Dedemsvaart Dorp) — W. Wolters (Almelo) — G. A. Dudock (Deventer) — J. Mulder JEz. (Steenwijk) — H. Keur (Enschede) — J. W. van Weerden (Hardenberg).
Technisch ambtenaar 2de klasse. J. J. Semmelink (Balkbrug).
Technische bureau ambtenaren 1ste klasse. P. J. Visser (Zwolle) — P. Loderus (id.).
Adjunct-commies 2de klasse J. Swart (Zwolle).

Groningen. (Kon. besluit van 6 mei 1864, n°. 31.)

Hoofdingenieur. J. Kooper, 1 juni 1915, Groningen.
Ingenieurs. W. A. Pull, 1 juni 1916, Groningen — A. H. Schelling, 1 jan. 1919, id.
Hoofdopzichter in algemeenen dienst. L. H S. Breukel, 1 jan. 1899, Groningen.
Opzichter in algemeenen dienst. P. van Dam, 1 nov. 1916, Zuidhorn.
Districts-opzichters. J. G. van Efferen (hoofdopz.), 26 juni 1897, Winschoten — A. Minderhoud (id.), 1 juli 1898, Sappemeer — S. van Ham, 1 april 1908, Zuidhorn — W. H. Taffijn, 1 sept. 1908, Groningen — D. van Aste van Zijl, 1 oct. 1908, Winsum — A. Dorst, 1 mei 1912, Zoutkamp.
Adjunct-opzichter. L. Oostinga, 1 jan. 1918, Groningen.
Opzichter-teekenaar. S. Weg, 1 nov. 1916, Groningen.

Bureaudienst Groningen.

Hoofdcommies. W. G. F. van der Geer, 1 juli 1903.
Technisch ambtenaar. M. Zuithoff, 1 nov. 1916.
Opzichter. C. Smit, 1 april 1908,
Commies. T. van der Meulen, 1 jan. 1905.

Drenthe. (Kon besluit van 28 aug. 1876, nº. 8.)

Hoofdingenieur. Jhr. W. M. de Jonge, 1 jan. 1918.

Ingenieurs. J. F. Groote, 1 april 1919 (tijd.) — J. van Veen, 1 mei 1919 (tijd.) — J. Postma, 15 aug. 1919 (tijd.). — jhr. A. J. P. L. Ram, 17 aug. 1920 (tijd.)

Hoofdopzichter. J. de Glee, 9 maart 1917.

Opzichters. L. Weber, 4 oct. 1901 — F. H. A. Stel, 30 juni 1905 — T. Wipstra, 15 maart 1912 — G. Blaauboer, 27 april 1917 — J. J. Bijlenga, 15 mei 1919 (tijd.) — J. Sylva, 25 aug. 1919 (tijd.). — B. L. van der Veen, 18 oct. 1920 (tijd.)

Bureau-ambtenaar. H. van der Meulen, 28 aug. 1903.

Teekenaars. J. Bosker, 28 sept. 1917 — R. Kramer, 23 aug. 1920 (tijd.) — R. Engelsma, id. (id.).

Limburg. (Kon. besluit van 2 april 1914, nº. 14.)

Hoofdingenieur. P. C. Huenges ✠, 12 juli 1910, Maastricht.

Ingenieur. J. J. H. M. Verlinden, 1 maart 1919.

Opzichters. J. F. B. Tscharner, in algemeenen dienst, 1 jan. 1884, Maastricht — P. W. J. M. van der Ven, id., 1 juli 1919, Heerlen — S. Sarolea, kantoordienst, 1 maart 1895, id. — J. L. Lemmens, 1 jan. 1909, id. — J. B. H. Wishaupt, 1 april 1892, Valkenburg — L. C. Lamberti, 1 jan. 1914, Sittard — G. H. J. J. Fraikin, 1 oct. 1905, Roermond — M. Hanraets, 1 juni 1898, Weert — Th. M. van Keulen, 1 jan. 1915, Venlo.

LANDSGEBOUWEN.

Het beheer der landsgebouwen omvat het maken en onderhouden van de gebouwen in de residentie en van al de rijksgebouwen, in gebruik bij de posterijen, de telegrafie, het ijkwezen en de Directie van den Landbouw, alsmede bij de administratie van de belastingen, de invoerrechten, de hypotheken en het kadaster. Daartoe behoort ook het ontwerpen van gebouwen ten behoeve van de Departementen van Waterstaat, van Financiën en van Landbouw, Nijverheid en Handel; de beoordeeling van de ontwerpen en het toezicht op de uitvoering van gebouwen, waarvoor rijkssubsidie wordt gevraagd of verleend, en de beoordeeling van de ontwerpen voor het maken of veranderen van gebouwen, die voor de posterijen, de telegrafie en het ijkwezen door gemeenten of bijzondere personen aan den Staat worden verhuurd. Voorts het beheer over en het toezicht op het onderhoud van de gebouwen (kantoren, woningen voor agenten, controleerend-geneeskundigen, enz.) voor den dienst van de Rijksverzekeringsbank.

Eene organisatie van het personeel voor den dienst der landsgebouwen is vastgesteld bij kon. besluit van 16 april 1920 (St. 189).

Eerste district.

Friesland, Groningen, Drenthe, Overijsel, Gelderland, Noordholland en Utrecht.

Rijksbouwmeester. H. Th. Teeuwisse b. i., 's-Gravenhage.

Adjunct-Rijksbouwmeester. J. Crouwel, 's-Gravenhage.

Ingenieur. J. Emmen, 's Gravenhage.

Architecten. J. M. Luthman, 's-Gravenhage — C. J. Blaauw, id.

Bouwkundig hoofdambtenaren. J. Kranenburg, 's-Gravenhage — A. A. Hes, id. — H. W. Hooft, Utrecht.

Districts-bouwkundigen. J. W. van Oort, Zwolle — P. L. Wijndels de Jongh, Amsterdam — W. A. Hof, Arnhem — S. Koldijk, Leeuwarden.

Bouwkundig ambtenaren 1ste klasse. H. J. van Oort, Amsterdam — G. H. Hemmes, 's-Gravenhage — A. Stigter, Arnhem — Th. Verlaan, Utrecht — H. H. Koop, Wageningen — M. P. Bolten, 's-Gravenhage — F. W. H. Waqué, id. — J. J. Duinstee (met verlof) — W. H. Veldkamp, Utrecht — F. Posthuma, 's-Gravenhage — G. H. Hemmes jr., id. — H. L. Schwartz, Amsterdam — A. H. F. van Oort, Assen.

Bouwkundig ambtenaren 2de klasse. J. Reinders, Haarlem — C. van den Doel, Groningen — J. F. Neppel, 's-Gravenhage — E. B. van den Hoven, id. —

A. Wijngaard, Utrecht — J. I. Kranenburg, 's-Gravenhage — D. Bart, Wageningen — T. L. Visser, Beekbergen — D. O. Kirchner, 's-Gravenhage — K. A. van Doorn, Utrecht — E. de Vries, 's-Gravenhage — H. C. Kooymans, id. — H. J. E. Christoffels, id. — A. van Pelt, id.

Tweede district.

Zuidholland, Zeeland, Noordbrabant en Limburg.

Rijksbouwmeester. D. E. C. Knuttel c. i. en b. i. ❁, 's Gravenhage.

Adjunct-Rijksbouwmeesters. H. J. A. van der Kooy ✠, 's-Gravenhage — G. C. Bremer, id.

Ingenieur. A. F. Netscher, 's-Gravenhage.

Bouwkundig hoofdambtenaren. H. E. van de Water, 's-Gravenhage — A. C. Hofstee, id. — A. C. J. Oomen, Rotterdam — L. Bok, 's-Gravenhage.

Districts-bouwkundigen. J. P. G. Roel, Rotterdam — C. van der Linden, Middelburg — W. M. de Ruiter, 's-Hertogenbosch — A. Bunk, Maastricht.

Bouwkundig ambtenaren 1ste klasse. H. J. Th. de Gorter, 's-Gravenhage — W. J. van Voorthuijsen, id. — D. Zwitser, id. — W. F. B. Wouters, id. — W. A. Kok, id. — Th. J. Timmer, id. — W. J. Eckhardt, Rotterdam — W. C. Burgmeijer, 's-Gravenhage — A. E. Kramers, id. — J. W. Blom, id. — H. van Buuren, Rotterdam — J. R. Prent, 's Gravenhage — G. Hollander, id. — G. Olthoff, id. — C. Barentsen, id. — G. J. Veldheer, id. — J. J. van Laar, id. — J. van Westrienen, id. — A. J. L. J. Leeuwens, id. — C. H. Haket, id. — J. F. Rademaker, id. — J. Kooijmans, id. (met verlof) S. A. Buitelaar, Rotterdam — H. L. Engelerts, 's-Gravenhage — E. J. Stevens, id. — H. van de Water, id.

Bouwkundig ambtenaren 2de klasse. Ch. G. Batterman, 's-Gravenhage — K. Fletterman, id. — G. A. Harsveldt, id. — A. P. Scheltema, id. — H. L. Goedman, id. — W. van Rijn, Stavenisse — H. de Vries, 's-Gravenhage — A. C. van der Made, Asten — K. Jongens, Rotterdam — H. J. van de Pol, Kerkrade — Th. Ph. van der Waal, 's-Hertogenbosch — J. H. Tolhoek, 's-Gravenhage — J. A. Lamens, Leidschendam — P. Alkema, 's Gravenhage — G. P. Smink, id. — W. van der Heek, Leiden — A. G. de Jong, 's Gravenhage — A. de Boer, id. — W. le Noble, Rotterdam — A. Wijmer, 's-Gravenhage.

ZUIDERZEE-RAAD.

De Zuiderzee-raad dient der Regeering desgevraagd van advies en bijstand in en vestigt zijnerzijds de aandacht op hetgeen strekken kan tot bevordering van de voorbereiding en uitvoering van de werken tot droogmaking van de Zuiderzee, alsmede van de regelingen betreffende het in gebruik nemen van de drooggelegde gronden. Voorts houdt de raad toezicht op de wijze waarop de uitvoering van de afsluiting en van de droogmaking der Zuiderzee naar de bevelen van den Minister van Waterstaat wordt geleid. De leden van den te 's-Gravenhage gevestigden raad worden door de Koningin voor 6 jaar benoemd. De helft treedt om de 3 jaar af, doch de afgetreden leden zijn onmiddellijk weder benoembaar. De eerste aftreding geschiedt op 1 januari 1922. Zie voorts het kon. besl. van 16 juli 1918 (St. 451).

Voorzitter. Dr. C. Lely ❁2 (D1) (EL2), 's-Gravenhage.

Ondervoorzitters. Jhr. mr. B. C. de Jonge ❁, 's-Gravenhage — mr. G. Vissering ❁2 ✠2 (KB3) (GR2), Amsterdam.

Leden. J. W. Albarda, 's-Gravenhage — F. Bartelink ❁, id. — dr. A. A. Beekman ✠, id. — prof. W. K. Behrens ❁ (RA4), Delft — C. M. E. Bongaerts ✠4, 's Gravenhage — H. J. Calkoen ❁ ✠, Edam — S. de Clercq, 's-Gravenhage — dr. R. Cramer, Amsterdam — L. F. Duymaer van Twist ❁, 's-Gravenhage — J. M. W. van Elzelingen ❁, id. — R. N. M. Eykel, Nijmegen — prof. dr. C. Eykman ❁, Utrecht — jhr. mr. P. van Foreest ❁, Heilo — jhr. mr. dr. N. C. de Gijselaar (J),

Leiden — H. G. M. Hermans, 's-Gravenhage — C. A. Jolles ⊛, Arnhem — prof. S. Koenen, Bennekom — W. F. Leemans (zie blz. 47), 's-Gravenhage — dr. H. J. Lovink (zie blz. 576), id. — dr. W. Lulofs, Amsterdam — P. J. van Munnikrede, 's-Gravenhage — jhr. R. R. L. de Muralt, id. — mr. F. S. van Nierop (zie blz. 33), Amsterdam — H. Pollema ⊛, Sneek — Th. M. Th. van Welderen baron Rengers ⊛, Oenkerk — mr. H. Smeenge ⊛ ✠3, Amsterdam — C. J. Snijders ✠ ⊛1 ✠2 ✠ (ML5)(RA1)(RK4)(Z3), 's-Gravenhage — E. M. Teenstra, id. — J. W. C. Tellegen ⊛, Amsterdam — mr. R. van Veen ⊛ (BLC3), 's-Gravenhage — L. Volker Az., Sliedrecht — mr. J. B. L. C. C. baron de Wykerslooth de Weerdesteijn ⊛, Utrecht — J. W. IJzerman ⊛ ✠3 (BL3) (EL4), 's-Gravenhage — M. Raaijmakers, id.

Secretarissen. Mr. K. Jansma, Amsterdam — mr. W. J. Vogel, Rotterdam.

ZUIDERZEE-WERKEN.

Directeur-generaal. H. Wortman ⊛ ✠4 (EL4) (IK4) (K3) (KS4), 1 mei 1919.

Hoofdingenieur. V. J. P. de Blocq van Kuffeler.

Ingenieurs. J. F. Ligtenberg, 's-Gravenhage — H. M. W. Werker, id. — J. W. Thierry, id. — L. T. van der Wal, id. — J. C. Pannekoek, id. — J. Th. Thijsse, id — J. G. Schilthuis, id.

Opzichters 1ste kl. B. van Renswoude — J. L. R. Stöcker — A. Brouwer — P. Baars.

Opzichter 2de kl. J. L. Schut.

Bureelambtenaren 1ste kl., A. J. J. Boogaard (tevens bureelchef) — J. J. de Haas.

Bureelambtenaar 2de kl. Mej. E. P. F. van Dijk.

RIJKS GEOLOGISCHE DIENST.

De Geologische dienst is gevestigd te Haarlem. Eene afdeeling van den dienst, welke belast is met de werkzaamheden, voor zooveel deze het onderzoek in het mijngebied in Zuid-Limburg betreffen, is te Heerlen gevestigd.

Genoemde dienst heeft ten doel het systematisch bijeenbrengen en verwerken van alle gegevens, die op de samenstelling en den geologischen bouw van den bodem van Nederland betrekking hebben, alsmede het dienstbaar maken van de verkregen kennis aan ontginning der beschikbare minerale hulpbronnen in Nederland, en omvat:

a. het samenstellen van eene moderne geologische kaart van de oppervlakte van den bodem van Nederland op de schaal 1 : 50000;

b. de geologische voorlichting zoowel van het Rijk en zijne organen, als van andere lichamen en particulieren of ondernemingen, die den wensch daartoe te kennen geven.;

c. het desverlangd geven van advies bij groote waterbouwkundige en andere werken in zake de gesteldheid van den bodem;

d. het bevorderen van de wetenschappelijk-geologische kennis van den bodem, zoowel in het belang van de wetenschap en het onderwijs, als tot bevordering van de welvaart van het Nederlandsche volk.

Hoofdafdeeling te Haarlem.

Directeur. Dr. P. Tesch, 1 juli 1918.

Geoloog-afdeelingschef. Dr. W. J. Jongmans, 1 nov. 1919.

Geologen. Dr. J. J Pannekoek van Rheden, 1 nov. 1919 — H. D. M. Burck, id.

Ambtenaar van administratie. M. L. van Nispen, 5 april 1919.

Hoofdassistenten. J. C. Coté, 1 febr. 1919 — A. G. Goedman, id.

Assistenten. H. J. S. Nieuwenburg, 1 juni 1919 — J. A. van den Boogaard.

Bureelambtenaar. W. F. J. Vriesema.

Afdeeling Zuid-Limburg te Heerlen.

Geoloog. Dr. Th. Reinhold, 1 febr. 1919.

Hoofdassistent. F. H van Rummelen, 1 febr. 1919.

Assistenten. T. C. van de Weijer, 1 maart 1919 — A. J. Amkreuz, 1 april 1919.

Bureelambtenaar. J. J. J. Hollewijn, 1 maart 1919.

RIJKSSTUDIEDIENST VOOR DE LUCHTVAART.

Commissie van advies.

Prof. L. A. van Royen ❁ (A3), Delft, *voorzitter* — mr. A. J. L. van Beeck Calkoen, 's-Gravenhage — prof. dr. E. van Everdingen ❁, de Bilt — A. F. A. Hoog, 's-Gravenhage — A. Th. Kapteyn, id. — mr. D. J. I. van den Oever, id. — mr. J. F. Schönfeld, id. — D. Vreede (KB5), Nieuwediep — de commandant der luchtvaartafdeeling te Soesterberg.

WATERSCHAPPEN, VEENSCHAPPEN EN VEENPOLDERS.

Onder waterschappen, veenschappen en veenpolders worden hier verstaan al die instellingen, welke als zoodanig zijn ingericht door het openbaar gezag. Die benamingen — voortvloeiende uit de Grondwet, welke als publiekrechtelijke lichamen, behalve het Rijk, de provinciën en gemeenten, ook waterschappen, veenschappen en veenpolders kent — omvatten dus hoogheemraadschappen, heemraadschappen, polders, veenschappen, veenpolders, enz.

Ingevolge art. 15 der wet van 10 nov. 1900 (St. 176) worden de voorzitters en leden der dagelijksche besturen van waterschappen, met de verdediging tegen zeewater of opperwater der groote rivieren — en dus niet enkel met de keering van zomerwater — belast, door de Koningin benoemd, geschorst en ontslagen, terwijl volgens art. 17 dier wet in de reglementen van andere waterschappen, veenschappen en veenpolders gelijke bevoegdheid aan de Koningin kan worden toegekend.

Krachtens de Grondwet, de provinciale wet en de wet van 13 juli 1895 (St. 113) behoort het toezicht op de waterschappen, veenschappen en veenpolders aan de Staten der provinciën, terwijl het bestuur daarvan wordt geregeld bij algemeene of bijzondere reglementen, door de Provinciale Staten, onder goedkeuring van de Koningin, vast te stellen.

Omtrent de macht van de besturen dier instellingen raadplege men de wet van 9 mei 1902 (St. 54), krachtens welke door hen o. a. het recht van parate executie wordt uitgeoefend.

Tot uitvoering van art. 191 der Grondwet zijn bij de wet van 20 juli 1895 (St. 139) regelen gesteld, volgens welke de besturen van waterschappen, veenschappen en veenpolders in het huishoudelijk belang van die instellingen verordeningen kunnen maken; terwijl bij art. 9, 2de lid, der wet van 13 juli 1895 (St. 113) en de §§ 12, 13 en 14 der wet van 10 nov. 1900 (St. 176), gewijzigd bij de wet van 9 nov. 1917 (St 633), dwangmiddelen zijn verordend voor zoodanige besturen, welke onwillig of nalatig zijn om gevolg te geven aan de bevelen van Gedeputeerde Staten met betrekking tot de uitvoering of opruiming van werken.

De volgende opgave bevat de namen van het personeel der besturen van waterschappen en veenpolders met een uitgestrektheid van meer dan 500 hectaren.

De instellingen, wier besturen door de Koningin worden benoemd, zijn aangeduid met het teeken §.

Achter de namen van het personeel is, voor zooveel mogelijk, de plaats vermeld waar het bestuur zijn zetel heeft.

Noordbrabant.

(Verkortingen: D dijkgraaf; G gezworenen; GEC gecommitteerden; H heemraden; HDH hoogdijkheemraden; L leden; P penningmeester; S secretaris; SP secretaris-penningmeester; V voorzitter.)

Aa of Weerijs. L. E. A. F. van de Wall, V — Corn. Sprenkels, H. Bevers, Adr. Rijken, Jac. Herrijgers, L — C. E. van Looveren, SP (Zundert.)

Algemeene omkading. A. F. Mommersteeg, V — P. Mostermans, G. Murray, H. Chr. de Jongh, G. P. J. van Heesbeen, L — A. W. H. van Hest, SP (Hedikhuizen.)

Alm en Gantel. Hub. Schreuders, V — H. Kant Elshout, J. Duizer, A. de Jong Cz., A. Straver Jz., C. Verwijs, L — C. Schreuders, SP (Andel.)

§ *Altena. (Het Nieuwland van)* A. Groeneveld, D — mr. dr. A. den Dekker Dz., A. H. Donker Az., J. Snoek, A. Middelkoop, G. C. van der Meyden, G. van de Koppel, H — A. W. Donker, SP (Almkerk).

§ *Altena. (Het Oudland van)* B. Dekker, D — J. de Fijter, A. Sigmond, J. Gulden, C. H. Schaap, mr dr. A. den Dekker, H. de Jong, D. Vermeulen Naaijen, HDH — A. Z. Snoek, SP (Andel.)

§ *Auvergnepolder.* J. P. Boveé Az., D — A. J. M. Bovée Cz., C. M. Geers, G — A. J. A. Rampart, SP (Halsteren.)

Baardwijk. (Binnen- en buitenpolder van) J. Klerx, V — W. Schilders, P. Loeff Az., C. A. Baijens, L. van Herpt, C. Pullens, L — J. A. J. van Heyst, SP (Baardwijk.)

Beneden-Dommel. Mr. R. E. Tilman, v — H. A. Spierings, A. W. J. van Lanschot, L — A. J. C. Daniëls, SP ('s-Hertogenbosch).

Bergenshuizen. (*Polder van*) Jhr. mr. L. C. J. A. van Meeuwen ❁, v — J. van de Laak, W. van Oers, L — H. W. A. van Heeswijk, SP ('s-Hertogenbosch.)

Berlicum. (*Polder van*) J. M. C. Godschalx, v — J. Wijgergangs, J. van Hedel Lz., A. van der Pas, L — A. H. Smits, SP (Berlicum.)

Bleek- en Oostkil. (*De*) A. H. van Honsewijk, v — A. H. Donker, A. Straver Wz., A. de Jong Cz., A. Z. Snoek, L — A. W. Donker, SP (Almkerk.)

Bloemendaal en in uitwatering gecombineerde polders onder Klundert, Fijnaart en Zevenbergen. Th. A. J. Ziedses des Plantes, v — C. F. Timmers, J. M. van de Noort, J. Maris Jz., J. Punt Lz, L — N. A. Ardon, SP (Klundert.)

Boschveld en May. (*Het*) Mr. P. J. V. M. Sopers, v — P. de Leeuw, J. M. de Ruyter, L — A. Jansen, SP ('s-Hertogenbosch.)

Bossche Sloot. (*De*) A. W. J. van Lanschot, v — C. van Hulten, M. Boom, L — H. J. A. M. Raaijmaakers, SP (Vught).

Bovenmark. (*De*) A. C. Wagemakers, v — A. van Nooten, G. Geerts, J. Gilles, C. Vermeeren, A. S. van Engelen, J. A. de Hoon, L — A. G. Bastiaansen, SP (Teteringen.)

Cruyslandspolders. L. M. A. van Loon, v — J. M. Koenraadt, W. P. Timmermans, M. Koenraadt, J. Testers, A. G. Matthijssen, L — J. L. M. Jurgers, S — W. J. J. van der Kar, P (Steenbergen.)

Dieden c.a., Deursen c.a. en Megen c. a. J. van den Bergh, v — J. M. Bardoel, A. Bijl, L — F. G. Caners, SP (Dieden.)

Dommel en de zich daarin ontlastende beken en riviertjes. (*Waterschap van de rivier de*) A. N. Fleskens, v — G. J. A. baron de Senarclens de Grancy, J. Damen, A. G. R. Kappers, P. Kemps, A. W. J. van Lanschot, J. A. Baken, Th. Spierings, A. Schoenmakers, J. van Heeswijk, Jhr. H. van Rijckevorsel van Kessel, L — H. J. Boerdonk, SP (Boxtel).

Dorpspolder van Vught. Mr. G. van Zinnicq Bergmann, v — A. J. van den Akker, J. de Veer, L — F. Grips, SP (Vught.)

Duil. (*Den*) A. de Jong Cz., v — C. H. Koekkoek Az., M. J. van Oord, P. A. Nieuwenhuyzen Az., J. Snoek Wz., L — A. van Herwijnen, SP (Almkerk.)

Eethen. (*Polder van*) G. J. W. Branderhorst, v — J. W. Burghout, L. A. Branderhorst, R. Staal, L — D. Branderhorst, SP (Eethen.)

Eigen. (*Polder van der*) Mr. G. B. J. M. van Zinnicq Bergmann, v — J. Westerlaken, L. van den Dungen, H. Kouwenberg, E. van de Mortel, L — A. van Meerwijk, SP ('s-Hertogenbosch.)

§ *Emiliapolder.* Mr. H. J. C. M. Allard, D — J. Segeren Az., C. Dirven, C. van der Made HBz., J. van der Veeken, H — N. Meijers, SP (Geertruidenberg.)

§ *Empel en Meerwijk.* (*Dijk- en polderbestuur van*) A. P. Godschalx, v — mr. A. J. M. H. van Baar, A. A. de Bekker, GEC — L. J. J. Lobach, S — M. Wientjens, P (Empel.)

§ *Escharen en Gassel.* (*Polder van*) M. A. Poos, D — P. L. Cruysen, W. Th. Janssen, A. A. Bardoel, C. J. Cuppen, J. A. Huberts, M. Peeters, H — L. T. Poels, SP (Grave.)

Geffen. (*Binnenpolder van*) Th. C. van Lith, v — A. G. van Lith, J. A. van der Heijden, L — J. Veltman SP (Geffen.)

's-Grevelduin-Capelle. (*Binnenpolder van*) R. Middelkoop, v — A. van der Hoeven Az., A. J. de Roon, M. J. Rijken, L — B. van der Hoeven, SP (Capelle.)

§ *Groot-Lindensche sluis.* J. A. M. van de Mortel, v — J. H. Heurkens, J. Th. van Hussen, C. W. de Vocht, L — W. Cruysen, SP (Linden.)

Groot-Waspiksche en Raamsdonksche Binnen- en Buitendijksche en Overdiepsche polder. (*Gecombineerde*) A. Smeur Az., v — J. Knaap, M. de Roon Mz., B. de Bont Az., E. de Wit, L — W. C. J. Kamp, SP (Waspik.)

Groote Zonzeelsche polder. H. François Jz., v — J. Rovers, P. Romme Rz., A. Cornelissen, F. Wijne, L — M. A. A. van Hooff, SP (Terheyden.)

Ham en Rijskampen. (De) J. M. de Ruyter ✠, v — S. de Vaan, M. Witlox, L — A. J. J. van de Well ✠, SP (Cromvoirt.)

§ *Haven en Sassen van Zevenbergen.* P. A. Jooren, D — A. L. Korteweg, J. P. van Meer, M. M. de Lint, A. van Gils, A. Huitkar, A. M. J. van Aart, L — A. G. Holtzer, SP (Zevenbergen.)

§ *Heen. (Polder de)* A. L. M. J. de Wit Lz., D — P. J. S. Loijen, G. Meesters, L — J. van de Kar, SP (Steenbergen.)

Heer Jansland, gezegd Nieuw-Gastel. M. van den Bos, D — J. Akkermans Adrz., J. F. Smoor, G — J. A. M. de Bie, SP (Oud-Gastel.)

§ *Hei- of Meerdijk en polder van Drunen.* C. van Hulten Pz., V — A. Robben, G. van Spijk, Chr. Muskens, P. van Kessel, L — G. Pijnenborg, SP (Drunen.)

§ *Hemaal. (Dijk- en polderbestuur van het Hoog-)* L. van Oss, v — G. van Maren, G. J. A. van Heeswijk, G. H. H. van Erp, W. L. van Teeffelen, A. G. van Lith, J. van Bakel, L — G. H. van der Schans, SP (Lithoijen.)

§ *Hemaal. (Dijk- en polderbestuur van het Laag-)* C. M. J. H. Tilman, D — P. van Thiel, J. de Werd Az., mr. P. J. V. M. Sopers, GEC — L. J. J. Lobach, S — G. P. J. Pompen, P ('s-Hertogenbosch.)

Herpen. (Binnenpolder van) A. Spanjers, v — G. van den Acker, H. Zonnenberg, L — H. W. C. V. van der Sijp, SP (Herpen.)

Herpt en het Herptsche veld. L. van Herpt, v — A. M. Buys, J. P. de Wilt, C. J. van Grevenbroek, I. A. J. Buys, L — A. M. van Bokhoven, SP (Herpt.)

Hertogswetering. (De) L. van Oss, v — L. Zegers, ..., L — G. H. van der Schans, SP (Lith).

Hoevensche Beemden. (De) P. B Wijnen, D — A. C. Jongenelen, G — C. A. Huijsmans, L — P. A. de Jong, SP (Breda.)

Hooge- en Lage-Vugt. (De) Chr. Verdaasdonk, v — C. M. Goeseels, Chr. J. Backx, L — Chr. J. Oomen, SP (Teteringen.)

§ *Hooge Maasdijk van het Bovenland van Heusden.* J. de Vaan Nz., v — A. Luyben, F. Pulles, J. H. de Vaan Jz., N. J. Brouwers, L — A. Th. Buijs, SP (Heusden.)

§ *Hooge Maasdijk van het Benedenland van Heusden.* J. van Doveren van Andel, v — W. van Wijk Az., H. Schreuders, A. Straver Wz., C. B. Vos, L — E. Sluymers, SP (Wijk)

Hulpgaten in de landen van Heusden en Altena. (De) G. van Everdingen, v — A. Groeneveld, J. Oerlemans, H. de Jong, B. Dekker, J. C. van Bokhoven, G. van de Koppel, C. van Hulten, Joh. Gulden, E. van der Beek, L — E. Sluymers, SP (Heusden.)

Klein Waspik. A. Boezer, v — J. J. Kamp, A. M. Rijken, W. de Wit, W. B. Verschuren, L — A. Schoenmakers, SP (Capelle.)

Kleine Wetering. (De) Th. Theunissen, v — J. van Grinsven, A. Gloudemans, N. van der Kant, L — M. I. van Beek, SP ('s-Hertogenbosch.)

Koekkoek en gecombineerde Buitenpolders. A. Bax Gz., D — M. Sweere, A. van Gils, G — A. G. Holtzer, SP (Zevenbergen.)

Lith. (Polder van) L. van Oss, v — G Verhoeven, St. G. van Doorn, A. A. de Goey, G. van Maren, L — G. J. A. van Heeswijk, SP (Lith.)

Lithoijen. (Polder van) G. P. Govers, v — M. Ottings, H. W. Govers (E5), W. L. van Teeffelen, A. L. van de Wert, L — G. H. van der Schans, SP (Lithoijen).

§ *Maas. (de Binnen Oude)* L. van Herpt, v — M. de Vaan Nz., J. C. van Bokhoven, J. P. de Wilt, F. Pulles, L — J. Buijs, SP (Herpt).

§ *de Mark en Dintel.* J. B. Koenraadt Mz., D — C. W. J. Luykx, mr. W. Ingen Housz, C. Aarden, J. Hopmans, H — H. van Mechelen, SP (Oud-Gastel.)

[redacted]

Megen. (*Dijk- en polderbestuur 's Lands van*) M. P. J. van Vlokhoven, D — A. van Breda, J. W. Kocken, J. J. F. van Beek, mr. H. A. H. Bijvoet, J. H. Meijs, A. Strik, H — J. S. M. de Wit, SP (Megen.)

Mooie Keene. (*De*) C. G. Koremans, D — W. van Dis Cz., M. de Wit, L. de Wit, G — D. van Dis, SP (Fijnaart).

Nassau-, Arenberg- en Blokpolder. H. van Beek, V — G. P. Timmermans, J. Crezée Jz., L — A. Ardon, SP (Zevenbergen.)

§ *Nieuw-Vossemeer.* (*Polders van*) J. C. J. Swagemakers, D — M. K. Brooijmans, K. Th. L. Moors, Th. A. H. de Wit, G — Joh. Buysen, SP (Nieuw-Vossemeer.)

Noordeveld. (*Het*) A. H. van Honsewijk, V — W. A. Verhoeven, A. van Dinteren, G. van der Beek, L — B. van Daalen, SP (Dussen.)

Noordoostelijk gedeelte van Noordbrabant. (*Waterschap ter bevordering der verbetering van den waterstaatstoestand in het*) Mr. W. M. van Lanschot, V — mr. G. van Zinnicq Bergmann, L. van Oss, mr. H. Bijvoet. J. Godschalk, J. M. de Ruyter ✠, G. van Heesbeen, L — A. Jansen, S — mr. A. van de Pol, P ('s-Hertogenbosch.)

§ *Oijen.* (*Dijk- en polderbestuur van*) A. Jans, D — M. van Vugt, J. C. Peperkamp, J. H. van de Geer, J. M. van de Ven, J. C. van Mil, H — Th. van Vugt, SP (Oijen.)

Oss. (*Polder van*) L. Meijers, V — G. van Erp, J. van den Boogaard Pz., J. van Bakel, L — L. Meijers, SP (Oss.)

Oude Fijnaart. (*De*) C. G. Koremans, D — H. Knook, L. W. P. Stoop, G — D. van Dis Dz., SP (Fijnaart.)

§ *Oude Heyningen.* A. Punt Lz., D — J. W. van den Dries, J. P. Bom, G — J. Laurense, SP (Fijnaart.)

Oude Noord-, Toren-, Oost- en West-Meerenpolder. H. den Ouden, D — A. Huitkar, G. Bax Pz., G — W. C. Nelemans, SP (Zevenbergen.)

Oude Prinslandsche polder. J. B. Koenraadt, D — A. Hack, P. de Wit, F. Bom, M. Martelmans, G — L. Snoeijs, SP (Dinteloord.)

Oudheusden en Elshout. (*Polder van*) L. G. Chr. Verhoeven, V — J. A. Klijn, C. van Laarhoven, F. Pulles, P. Pulles, L — H. van Laarhoven, SP (Heusden.)

Oud-Land van Standdaarbuiten. (*Het*) F. J. M. Aarden, D — L. A. Blommerde, A. Stoop, G — P. J. van Rooy, SP (Standdaarbuiten.)

Oud-Land van Zevenbergen. (*Het*) P. A. Jooren, D — A. M. J. van Aart, J. D. Nelemans Gz., G — Ch. M. Damen JHz, SP (Zevenbergen.)

Peeldam (*De*) A. Jans, V — J. de Werd, P. B. van Teeffelen, L — F. G. Cauers, SP (Oyen.)

§ *Ravenstein.* (*Dijk- en polderbestuur 's Lands van*) M. E. Coenen, D — J. van den Bergh, J. A. van den Hoogen, A. Th. Thoonen, H. G. Reijnders, Chr. Verstegen, H. J. Zegers, H — Th. P. L. Berben, SP (Schayk.)

§ *Roijalenpolder.* W. den Engelsen Dz., V — C. M. C. Damen, J. G. Nollen, W. Kavelaars, W. den Engelsen Az., A. van Gils, A. Sprangers, L — J. van Loon SP (Zwaluwe.)

§ *Rosendaalschen en Steenbergschen vliet.* (*Heemraadschap van den*) Dr. J. A. A. M. van Loon, D — S. K. M. J. L. van Hasselt, C. A. G. Meesters, M. J. Potters, H. P. M. van Etten, P. M. Sneep, H — B. L. G. Schoonheyt, SP (Steenbergen.)

Rosmalen en Nuland. (*Binnenpolder van*) J. A. W. Suys, V — J. van den Broek, J. Westerlaken, A. Gloudemans, A. van den Biesen, L — M. I. van Beek, SP ('s-Hertogenbosch).

§ *Ruigenhil.* (*Polder*) J. van den Hil Az., D — C. Dane Gz., P. A. Timmers, J. H. Dane Kz., G — C. D. Knook, SP (Willemstad.)

§ *Sabina-Henricapolder.* C. L. Breure, D — D. A. Maris, M. P. van Nieuwenhuijzen, G — J. Laurense, SP (Fijnaart.)

Terheyden en Zwaluwe. (*Binnenpolder van*) M. A. A. van Hooff, D — C. den Boer, J. W. Rovers, P. G. van den Broek, C. Leyten, L — S. A. A. J. Beljaars, SP (Terheyden.)

Vier Bannen. A. H. van Honsewijk, V — A. de Jong Cz., G. N. van der Beek, C. Straver, A. Groeneveld, L — J. van Honsewijk, SP (Almkerk.)

§ *Vierpolders, genaamd Groote polder, oostelijk en westelijk deel, Zandberg, Nieuwedijk en Kleine of Nieuwe Fijnaart.* (*De*) J. J. Knook, V — M. Noteboom, K. J. Munters, G. E. Knook, C. K. Munsters, A. Wijtvliet Jz., S. Timmers, L — N. A. Ardon, SP (Zevenbergen.)

Vliert, het Ertveld, het Binnenland van Orthen, de Heuf en de Muntel. (*Gecombineerde polder de*) H. A. M. van Erp, V — P. L. Janssen, A. W. J. van Lanschot. A. P. Godschalx, L — P. J. Smits, SP ('s-Hertogenbosch.)

Vlijmen. (*Binnenpolder van*) M. de Vaan Nz., V — A. F. Mommersteeg, P. A. Zwaans, L — A. W. H. van Hest, SP (Vlijmen.)

Vlijmen, Engelen en Hedikhuizen. (*Gecombineerde buitenpolder van*) A. F. Mommersteeg, V — M. de Vaan Nz, J. van Engelen, H. Daelmans, J. van Bokhoven, L — G. P. J. van Heesbeen, SP (Vlijmen.)

Vughtsche Akkers. (*De*) A. W. J. van Lanschot, V — C. van Uden, Th. C. M. van Rijckevorsel, L — P. J. Lathouwers, SP (Vught.)

Westland en St.-Omcommers. (*Het*) G. Potters, D — J. Korst, J. H. Koopmans, H — J. van de Kar, SP (Steenbergen.)

Westpolder onder Etten. R. Vermunt, D — J. Verhulst, C. Luykx, G — J. P. van Iersel Jz., SP (Etten.)

Wijk. (*Polder van*) G. P. L. Bouman, V — L. Pullen, J. Duyzer, C. B. Vos, ... L — A. van der Beek, SP (Wijk.)

Willemspolder. (*Gecombineerde*) A. van Leijsen, V — C. J. M. Rombouts, A. Klijs, L — Arn. Timmermans, SP (Oosterhout.)

Zeven Bannen. (*De*) A. Z. Snoek, V — A. M. Schaap, M. A. Baks, J. Westerlaken, A. H. Donker, J. Nieuwenhuizen, B. Dekker, L — J. H. van Ouwerkerk, SP (Almkerk.)

§ *Zuidhollandsche polder onder Dussen.* A. A. H. van Honsewijk, D — A. W. Donker, W. Snoek, G. H. Straver, G. van de Koppel, J. van Honsewijk, H — A. Snoek Wz., SP (Dussen.)

Gelderland.

(Verkortingen: D dijkgraaf; GEC gecommitteerden; H heemraden; K kadegraaf; O ontvanger; P penningmeester; PH plaatsverv. heemraden; PM poldermeesters; S secretaris; W watergraaf).

Acquoij. C. G. W. van Ackooij, A. van Weelie, H. A. Verhaar, PM — W. van Leerdam, S — G. G. C. Bos O (Acquoij).

§ *Arkemheen.* (*Polder*) J. van Elfrinkhof, D — H. van Hell, J. Buitenhuis, J. van Hell, G. van 't Klaphek, H — F. J. Lozeman, G. van Winkoop Hz., PH — mr. R. Colenbrander, S — A. Jurling, O (Nijkerk.)

§ *Arnhemsche en Velpsche broek.* F. J. W. baron van Pallandt van Rosendael ❁, D — A. J. Bolderdijk, G. Avelingh, J. C. Mulder, H — J. van Binsbergen, H. B. de Roo van Capelle, PH — C. J. de Lang Evertsen (K4), S en O (Arnhem.)

§ *Asperen.* J. G. van Herwaarden, D — A. de Man Cz., E. van Herwaarden Ez., J. L. A. van Herwaarden, H — G. M. van Baalen, S — H. van Bruynswijk Hz., P (Asperen.)

§ *Baarbroeksche dijk en Angerlosche zomerdijken.* G. Hesselink, D — H. Oldenboom, H. J. Giesen, H — H. W. Massink, PH — H. J. W. Harbers, S — B. Berendsen, O (Angerlo.)

Beesd. J. J. van den Heuvel, M. van de Water Bz., L. C. Pieck, PM — J. van Avezaath Nz., S — J. van Avezaath BMz., O (Beesd.)

§ *Berkel.* Jhr. mr. dr. J. P. Hooft Graafland (J), w — E. Franken, J. D. te Biesebeek, H. ter Aardt, E. C. K. Völcker, leden van het dagelijksch bestuur — J. A. Staring ✠4, s en p (Lochem.)

§ *Bommelerwaard beneden den Meidijk.* D. W. van Dam van Brakel, d — P. van der Veer, J. W. Brienen, h — E. G. van Genderen, ph — S. van Dalen, s en o (Brakel.)

§ *Bommelerwaard boven den Meidijk.* J. de Ridder, d — H. L. Philips, C. J. Kleber, W. de Gaaij, D. A. van der Kaay, G. W. A. den Treffer h — K. A. van Bakel, ph — P. Brouwers, s — D. J. Versteegh, o (Zaltbommel.)

§ *Brummensche bandijk.* F. C. Colenbrander jr., d — H. G. W. Beker, W. H. van den Brink, h — G. J. van Helbergen, C. J. E. Alderkamp, ph — G. J. van Dalen, s en o (Brummen.)

§ *Buren.* H. van Everdingen, d — J. J. van der Willigen, W. M. J. Heuff, h — N J. M. F. van Everdingen, ph — J. N. J. van Mourik, s en o (Kerk-Avezaath)

§ *Circul van de Ooy.* Mr. P. S. Scheers, d — J. G. H. Arts, D. J. Hinrichs jr., J. Klaassen, h — J. A. Meussen, D. J. Gautsch, ph — mr. F. W. A. Hütschler, s — P. A. Rutgers, o (Nijmegen.)

§ *Culenborg.* A. Bleijenberg Wz., d — G. A. Benders, C. Laan, h — M. A. van den Broek, A. Th. A. Peek, ph — J. Edel, s en o (Culenborg.)

Dortherbeek. G. J. Loman, H. W. Kloosterboer, W. Wiltink JAz., pm — J. H. J. Meijer Drees, sp (Lochem.)

§ *Dremptsche, Oldenhaafsche, Hooglurensche en Oldburgsche dijken.* H. Breukink Bz., d — G. Nijkamp, J. J. Giesen, J. A. Horstink, h — R. T. Gerritsen, H Derksen, ph — G. J. Wijers, s — H. J. Scholten, o (Steenderen.)

§ *Dronthen.* (*Bedijking langs*) Gecommitteerden uit de Geldersche waterschappen. R. C C. van Hasselt, J. van Dijk, mr. M. P. D. baron van Sytzama (J) (Kampen.)

§ *Goilberdinger en Everdinger waarden.* P. G. van Sterkenburg, k — G. van Bruchem Cz., J. Bassa, h — D. van Cooten, s — G. J. van Bruchem Gz., o (Vianen.)

§ *Hattem.* J. van Dijk, d — G. J. Beltman, L. Duim, h — H. van Raalte, K. Blom, ph — W. van den Berg JBz, s en o (Hattem.)

Heerewaarden. J. H. Groenendaal Jz., J. Groenendaal Gz., H. C. Vermeulen, pm — H. J. A. Kosters, s — C. A. Groenendaal, o (Heerewaarden).

§ *Herwen, Aerdt en Pannerden.* Jhr. F. L. M. van Nispen tot Pannerden, d — Th C. L. Bless, L. J. Voss, h — J. Vrehe, ph — J. J. Bergervoet, s en o (Pannerden.)

§ *Heukelum.* E. F. J. Hoolboom, d en s — C. de Groot, G. J. de Bruijn, D. Kleijn, h — H. J. Post, p (Heukelum.)

§ *Lijmers.* Z. Th. J. F. baron van Dorth tot Medler, d — A. T. M. Bergervoet, J. H. J. Peters, W. G. Evers, Th. J. J. Wassing, A. Nusselder, h — P. G. J. Weijers, J. A. Wiltingh, ph — J. B. C. Evers, s en o (Zevenaar.)

§ *Linge-uitwatering.* Mr. M. Kolff ✠4, d — M. H. W. Verbrugh, J. G. van Herwaarden, h — mr. J. W. van der Poel, s en p (Gorinchem.)

Maanen en Veldhuizen. L. van de Haar, H. J. van de Zandschulp, A. van den Brink, pm — L. Bouvet, s en o (Ede).

§ *Maas en Waal.* Mr. J. I. H. Hoeben, d — G. J. van der Zandt, H. van Oss, J. H. Belgers, C. A. Mollenberg, J. F. Burgers, h — J. Vermeulen, M. J. van Eekeren, ... , ph — W. Verheijen, s — C. B. Dericks, o (Druten.)

§ *Marsch, Lede en Oudewaard.* H. D. de Haas, d — E. W. den Hartog, J. J. van Elst Dz., h — A. W. van Grootveld, ph — J. D. van Drumpt Cz., s en o (Kesteren.)

§ *Nederbetuwe.* C. C. van Lidth de Jeude ✠4, D — C. A. Heuff Mz., D. A. Tap, M. van Klinkenberg, R. C. Hol, J. G. van den Berg, H — P. van Westhrenen, J. F. Vink, PH — mr. S. Rink, S — L. G. C. de Geer, O (Tiel.)

Nijenbeker- en Wilpsche Klei. W. Willemsen Jz., R. Gerritsen CPz., T. Hassink, PM — B. Hurenkamp, S en O (Wilp.)

§ *Oldebroek.* R. C. C. van Hasselt, D — W. Spijkerboer Jz., J. W. Achter de Molen, G. Spijkerboer Bz., F. van den Brink, H — J. van de Werfhorst, PH — P. Boerée, S en O (Oldebroek.)

§ *Oosterwolde.* Mr. M. P. D. baron van Sijtzama (J), D — G. Vos Wz., G. van der Maaten, L. Top WGz., K. van de Weg, D. Boeve, W. Doornweerd, H — H. Stouwdam, J. de Leeüw, PH — J. Wijnne, S — H. Karssen, O (Elburg.)

§ *Oude IJsel.* Mr. N. A. de Joncheere, W — J. H. Teeuwsen, H. J. van Zadelhoff, H — W. H. Remmelink, jhr. W. A. W. van Schuylenburch, PH — C. van Vollenhoven, SP (. . . . .)

§ *Overbetuwe.* A. D. Duijs ✠, D — J. van Lonkhuyzen Jz., D. C. Sipman, G. H. M. Vermeulen, Th. E. J. baron van der Feltz, D. de Leeuw, H — H. Buddingh Dz., J. H. van Olst, H. Costermans HWz., PH — mr. C. Wegener Sleeswijk, S — H. Franken, O (Elst.)

Rhenoij. C. Story, M. F. C. Verstegen, PM — J. Waaldijk, S — F. M. Verstegen, O (Rhenoij).

§ *Rijk van Nijmegen.* W. J. J. Verstraaten, D — W. J. C. de Bruijn, M. L. Berben, F. J. van Koolwijk, A. P. N. A. Vermeulen, R. J. Bruysken, H — P. A. van Duren, P. J. van Eldonk, PH — mr. J. H. M. Verheijen, S en O (Nijmegen.)

Teerschesluispolder. J. L. Reijs, A. Broekman, P. P. Kokke, PM — H. M. Wellen, S en O (Neerbosch.)

§ *Tielerwaard.* Mr. M. Kolff ✠4, D — H. W. baron van Pallandt, M. P. van Willigen, R. M. van Gellicum, C. J. M. Brouwers, F. J. Mijnlieff, H — J. D. van Aalst, A. A. van Willigen, A. D. van Arendonk, PH — mr. J. Versteegh, S — V. G. A. van Gellicum, O (Geldermalsen.)

§ *Veluwe.* Mr. A. C. baron van der Feltz (J), D — G. van de Water, A. J. Maten, E. van Marle Rz., H. J. Logtenberg, W. J. H. Scholten EJz., A. Willemsen, H — E. Kloosterboer, A. Schrijver, H. J. van Voorst, G. de Weerd, J. A. Willemsen, J. D. Alderkamp, PH — J. B. Hugenholtz, S en O (Apeldoorn.)

Voorsterbeekpolder. E. J. Lammers, J. Kruitbosch, D. van den Brink, PM — W. Rakhorst, S en O (Voorst.)

Voorster Klei. (*De*) K. W. van de Water, G. H. Zwartjens, G. J. Beker, PM — W. Rakhorst, S en O (Voorst).

§ *Wageningen en Bennekom.* Mr. A. C. van Daalen, D — P. H. van Rijn, E. Jochemsen, D. Schouten, H — R. Th. van de Pol, J. van Eck, PH — J. F. Jansonius, S en O (Wageningen.)

Zuidholland.

(Verkortingen: C commissaris; D dijkgraaf; GED gedeputeerden; GEZ gezworenen; H heemraden; HH hoogheemraden; K kadegraaf; L leden; M molenmeesters; P poldermeesters; PE penningmeester; S schout; SEC secretaris; V vertegenwoordiger; VZ voorzitter; W waardsman.)

Aalkeet-buiten. M. J. Ham, VZ — S. van der Kooi, S. Dijkshoorn Rz., A. van der Lely, A. in 't Hout, L — H. Huisman, SEC en PE (Maasland.)

Abbenbroek (*Polder*). H. van Prooije, D — A. Beukelman Pz., A. Meuldijk, L. van den Hoonaard, A. Koijck, H — E. Rijkee, SEC en PE Abbenbroek.)

Achterof en de Putte. J. van Bergen, VZ — J. van Tol, L. Groeneweg, D. J. Oudijk, J. Bos, H — A. Kreupeling, SEC en PE (Waddinxveen.).

§ *Adriana, Eendragt, Hals en Scharrezee, bekend onder den naam van Generale dijkage van Stellendam.* J. B. Zaaijer, D — P. D. Holleman, C. A. Vogel, D. Lodder, P. B. Crezee, H — J. van Heest, SEC en PE (Goedereede.)

Agterbroek. (Den) J. J. Snel, S en SEC — G. Oudenes, P. Anker, A. Halling, J. Bak, C. Verkerk, H — W. Ooms, PE (Berkenwoude.)

Alblasserdam. (Polder) M. E. Tuytel, VZ — D. M. Tuytel, M. Zwartbol Tz., A. Baan Bz., H — C. van de Linde, SEC en PE (Alblasserdam.)

§ *Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe. (Hoogheemraadschap van de)* H. van Eeten, D — A. den Hartog, J. Bongers, L. Volker Az., C. M. van Houweling, C. de Jong, W. 't Hoen, HH — . . . . . ., SEC en PE (Gorinchem.)

Ammers-Graafland, Achterland en Peulwijk. M. Hakkesteegt, S — C. Schep Kz., C. Hakkesteegt, J. de Vos, A. van der Wolf, H — W. T. Dogterom, SEC en PE (Groot-Ammers.)

§ *Asperen. (Polder)* J. G. van Herwaarden, D — A. de Man Cz., E. van Herwaarden Ez., J. L. A. van Herwaarden, H — G. M. van Baalen, SEC — H. van Bruynswijk Hz., PE (Asperen.)

Banne van Gorinchem en Kwakernaat. (De) J. W. Verweij, VZ — J. Beusekom, C. van Seters, C. A. Donker, H — J. W. van Keeken GAz., SEC en PE (Gorinchem.)

Barwoutswaarder c. a. (Polder) P. Hagoort, S — C. Streng, W. Hofland, L. den Hollander, W. van Mourik, H — C. J. ten Hoeve, SEC en PE (Barwoutswaarder.)

Beemd. (Den) B. de Groot, VZ — W. van Beest, T. de Bruijn, W. Bovekerk, H — D. de Jager, SEC en PE (Hoog-Blokland.)

Beijersche. (Polder het) H. Anker Wz., VZ — P. Boer, A. C. Both, H — G. C. van Bemmel, SEC — W. C. Both Wz., PE (Stolwijk.)

Bergambacht. (Polder) A. Oskam Dz., VZ — A. van der Straaten, SEC — J. Voorsluys, A. Benschop Cz., D. de Jong, C. Oskam Cz., A. van der Hee, D. van den Dool Az., H — C. de Jong, PE (Bergambacht.)

Berkel. (Polder) F. van der Burg, D — C. Molenaar, G. van Leeuwen, J. van Leeuwen, C. Wijsman, M — G. Brand, SEC en PE. (Berkel.)

Berkenwoude. (Polder) C. M. de Jong, V — J. de Groot, L. van Erk, M. de Jong Gz., J. Slingerland, H — M. C. Molenaar, SEC en PE (Berkenwoude.)

§ *Bernisse. (Hoogheemraadschap de)* A. Piek, D — A. van Beek, K. van Beek, HH — E. Rijkee, SEC en PE (Abbenbroek.)

Binnenland. J. H. Huyser Mz., D — B. van de Erve, A. Barendregt HGz., C. Dekker Pz., H — A. Roos, SEC en PE (Barendrecht.)

Binnenwegsche polder. H. van Alphen, VZ — R. Visser, J. A. van Straalen, J. Vollebregt Cz., Chr. Wijsman, P — F. S. G. Bos, SEC en PE (Zegwaart.)

Bleiswijk en een gedeelte van Hillegersberg. (Drooggemaakte polders van) J. Ph. Knuttel, D — A. Bos, P. van den Bosch, J. Michielen, A. Groenewegen, H — I. J. Mouthaan, SEC en PE (Vrijenban.)

Bleskensgraaf. C. van den Berg, S — A. Brouwer, C. Slingerland, A. Baan, P. Korporaal, H — K. Aantjes, SEC — J. Verlek, PE (Bleskensgraaf).

Bloemendaal. F. A. van der Torren, D — J. van der Sprong, J. G. W. Naber, B. Roos, T. van Es, J. de Vos, H — A. H. Muller, SEC — H. D. van de Weerdt, PE (Waddinxveen.)

Bolgerijen. K. Bronkhorst, S — N. de Ridder, R. Kool Jz., H — T. H. Werner, SEC en PE (Vianen).

§ *Bommel. (Polder loozende door den)* J. Mijs Jz., D — A. Lokker, L. C. de Wit, W. C. Luyendijk, P. G. Jacobs, Chr. de Wit, C. Breure, GEZ — L. C. Brinkman, SEC — J. van Weel, PE (den Bommel.)

Bosschendijk. (Waterschap de) G. de Jong Az., V — S. Herweijer Az., C. de Koning Jbz., H — D. Fonkert, SEC en PE (Oud-Beijerland).

Braband, Hekelingen en Vriesland (Polder) P. Piek, S — G. van der Meer, J. Hogenboom, A. Qualm, J. Schelling, L — A. J. Timmers, SEC en PE (Spijkenisse.)

Brandwijk, Zevenhoven en Langenbroek (Polder). M. Korporaal, S — H. den

Besten, P. Goedhart, J. Verlek, P. Brandwijk, H — G. R. Vonk, SEC en PE (Brandwijk.)

Broekpolder. Th. N. van der Klugt, VZ — S. van den Berg, J. van Stralen, J. van Geest, H. P. van der Loos, P — P. C. A. de Vries, SEC — H. C. A. Vermeulen van Kruiningen, PE (Rijswijk en Vrijenban.)

Buitenland en Zuidpolder. (*De gemeenschappelijke stoombemaling van de polders*) J. J. Overwater, VZ — A. Naaktgeboren, J. Groenenboom Jz., E. van der Gijp Barendregt, A. L. Dekker, P. Lahijer, L — A. Roos, SEC en PE (Barendrecht.)

Capelle-aan-den-IJsel. (*Gecombineerde polders in*) A. van Cappellen, VZ — F. van der Helm, G. van der Hoog, J. Zeeuw, H — H. Herweijer, SEC — B. van Dam, PE (Capelle-aan-den-IJsel.)

Charlois. (*Polder*) A. N. Vaandrager, VZ — L. K. Kranenburg, L. A. Roobol, H. J. Kruidenier Hz., H. Westerveld, H — J. Sijpkens, SEC en PE (Rotterdam.)

§ *Cromstrijen c.s.* (*Polder*). J. Vlielander, D — H. Visser, H. van de Waal Dz., J. de Reus, J. van Gilst, J. Leeuwenburgh, A. Huisert, P. van der Linde, P. van Dijke, G. J. S. Vink, J. A. Mast Gz., H — K. Niemantsverdriet, SEC — A. Sneep, PE (Numansdorp.)

§ *Delfland.* (*Hoogheemraadschap van*) Mr. dr. C. P. Zaaijer, D — W. C. J. J. baron van Voorst tot Voorst (O.M.), J. M. van der Schalk J. L. Verveen, jhr. mr. B. C. de Jonge ❀, HH — mr. dr. Th. F. J. A. Dolk, SEC en rentmeester (Delft.)

Dijkpolder. P. J. van Geest, VZ — L. Dijkshoorn, A. van der Lely Jz., J. C. van der Sar, A. J. van der Lely, L — H. Huisman, SEC en PE (Maasland.)

§ *Dijkring Flakkee.* (*Waterschap de*) K. P. Roodzant, V — A. A. Mijs, P. van Schouwen, C. van der Velde, J. G. van Putten, dijkraden — J. M. van Paasschen, SEC en PE (Middelharnis).

Dirksland. (*Gemeene uitwatering van*) C. Warnaer, VZ — J. Buth GJz., L. van der Baan, D. Buth, K. de Graaff, D. de Graaff, A. A. Mijs, A. C. van Nieuwenhuijzen, J. L. Kwak, B. den Baars, M. Kooman, L. van Beek, C. van den Velde, L — J. Rooy, SEC — H. Kooman, PE (Dirksland.)

§ *Dirksland c.a.* (*Polder*) C. Warnaer, VZ — M. Kooman, D. Kardux, D. Buth, J. Bossenieter, L. den Boer, L. van der Baan, B. den Baars, M. W. Struijk, L. van Beek sr., P. D. Sieling, W. Keur, C. Kardux Pz., H — J. Rooy, SEC — H. Kooman, PE (Dirksland.)

Dorppolder. P. J. de Koning, VZ — G. A. L. van Wijk, C. van Leeuwen, L P. van Leeuwen, PE — H. A. Musquetier, SEC (Schipluiden.)

Driemanspolder. J. van Dorp Mz., D — N. Olieman, J. A. Duinisveld, M. G. Ammerlaan, A. Bos Mz., H — C. van D k, SEC en PE (Zoetermeer.)

Duivenvoordsche Veenzijdsche polder. W. A. A. J. baron Schimmelpenninck van der Oije, VZ — A. J. Hooymans, E. van Straalen, W. J. Jochems, A. van Santen, L. van Bohemen, S. L. van der Laan, L — A. van Hoboken van Hoedekenskerke, SEC en PE (Voorschoten.)

Eendrachtspolder. S. Paul Cz., D — H. Paul Iz., W. G. Dogterom, L. C. Paul, H den Toom, H — P. Elshout, SEC en PE (Zevenhuizen.)

Elleboogsche en Stompwijksche verlaten. J. Scheer, VZ — J. Hoogendoorn, E. H. Chardon, A. G. de Groot, J. Vollebregt Cz., L — F. S G. Bos, SEC en PE (Stompwijk.)

Eskamppolder. C. van der Spronsen Az., VZ — P. J. Duijnisveld, A. van Woerden, J P. van Leeuwen, L. van Vliet, L — J. Boezer, SEC en PE (Loosduinen.)

Essche Uiterdijk en Nieuw-Strijen. (*Het land van*) S. Overwater, D — J. A. H. Maasdam, P. Smits, P. Loose FFz., H — P. S. Overwater, SEC en PE (Strijen.)

Esse, Gansdorp en Blaardorpsche polder. M. Molenaar, VZ — T. Stout, P. Koolmees, F. in 't Hout, C. H. Pinkse, L — G. de Wit, SEC en PE (Nieuwerkerk-aan-den-IJsel.)

Everdingen. (*Polders onder*) K. Bronkhorst, s — G. den Hertog, D. het Lam, N. de Ridder, W. van Vuuren, H — A. M. de Ridder, SEC en PE (Everdingen.)

§ *Galathee- en Mariapolders.* J. G. van Putten, D — J. A. van Nieuwenhuijzen, A. de Bruin, L. J. Schilperoort, A. Jacobs Lz., GEZ — K. Korteweg, SEC — A. van Rossum, PE (Ooltgensplaat.)

Geervliet, Oud-Hoenderhoek en Schiekamp. T. de Bruyn, s — D. Oosthoek Az., A. Leeuwenburg, L — E. Rijkee, SEC en PE (Geervliet.)

Giessen-Nieuwkerk. A. de Jong, V — D. de Kuiper, J. Pierhagen, T. Kooijman, L. van Harten, J. Aantjes, J. H. Baan, H — H. L D. van Slijpe, SEC — W. van Houwelingen, PE.

Giessen-oude benedenkerk. B. de Jong, VZ — W. van 't Hoog, C. van der Meijden, A. Loek, A. T. de Wit, H — P. T. Terlouw, SEC en PE (Giessendam.)

Griel- en Vriesenkoopsche polder. J. L. Straathof, VZ — A. van Poelgeest, C. Molenaar, L — C. van Heyningen, SEC en PE (Leimuiden.)

Groote Blok. (*Polder de*) K. Mijs Cz., D — D. Mijs Jz., L. A. Jacobs, J. Kardux, GEZ — K. Korteweg, SEC — A. van Rossum, PE (Ooltgensplaat.)

Groote, Kleine en Kalkoovensche polders. H. H. van der Kloot Meijburg, VZ — G. J. den Hertog, G. van Dam, G. de Jong, G. Verduyn, P — W. den Hertog, SEC — A. P. Tolk, PE (Alphen a. d. Rijn.)

Groote Polder. C. C. van Velsen, VZ — P. J. van der Salm, J. Dorrepaal, L — C. P. J. Paardekooper, SEC en PE (Zoeterwoude)

Gijbeland en Noordzijde Hofwegen. C. Eijkelboom, s — H. A. Brandwijk, G. Houweling, G. Brandwijk, H — A. van de Giesen Lz., SEC en PE (Brandwijk).

Hagestein. (*Polders onder*) J. Bassa, s — C. de Leeuw, J. Kool Jz., G. Verhoeven Cz., A. de With, H — H. de Leeuw Hz. jr., SEC en PE (Hagestein.)

Hardinxveld. (*Polder*) J. A. Swets, VZ — H. Kamsteeg, J. A. Busé jr., J. J. Bokland, J. G. Schneijder, D. J. de Ruiter, A. van der Meyden Az., H — D. P. de Ruiter, SEC — C. J Schroot, PE (Hardinxveld)

Hazerswoudsche droogmakerij. Mr. C. S. van Dobben de Bruijn, VZ — A. P. Heijker, J. K. van der Maas, P. Groen, J. van Beek Sz., D. Buitenhuis, L. Noordam, H — A. Hesterman, SEC — A. H. Goldberg, PE (Hazerswoude).

§ *Heenvliet.* (*Polder*) A. Gorzeman, D — J. van der Linde Lz., J. Nieuwland, H. van Hees, C. Roest, H — F. W van Driel, SEC en PE (Heenvliet.)

Heerenpolder. (*Waterschap der gemeenschappelijke uitwatering met stoombemaling van en door den*) P. van Schouwen, V en SEC — G. C. van Schouwen, A. C de Lint, J. Kardux, J. van Ispelen, K. Mijs Cz, D. Mijs Jz, J. A. van Nieuwenhuijzen, L. van Vugt, GEZ — A. Slis, PE (Oude-Tonge.)

Hendrik-Ido-Ambacht. (*Polder*) A. van der Giessen, s — W. van der Giessen Az., ..., P. Stolk Cz. R. Maaskant, H — A. Kooymans, SEC en PE (Hendrik-Ido-Ambacht.)

§ *Heukelum.* (*Polder*) E. F. J. Hoolboom, D en SEC — D. Kleijn, C. de Groot, G. J. de Bruijn, H — H. J. Post, PE (Heukelum.)

§ *Hitsert.* (*Polder den*) A. Visser Cz., D — H. H. van Schouwen, J. Boer, A. Rosmolen, L in 't Veld, A. van der Linde, C. de Jong Az., P. H. de Bruijne, G. B. de Jong, H — P. A. Verhoeven, SEC en PE (Zuid-Beijerland.)

Hoek en Schuwagt. (*Den*) C. den Oudsten, s en SEC — J. A. de Vries, W. Oskam, B. Streefland Az., H. de Jong, S. Man in 't Veld, H — C. van der Wouden, PE (Lekkerkerk.)

Hoenkoop, Vliet en Dijkveld. (*Waterschap*) S. I. Cambier van Nooten, s — A. Sille Ph. Kemp, N. A. Montijn, A. de Vries, H — I. C. Stalenhoef, SEC — R. van Beusekom, PE (Haastrecht.)

Hoierhoeksche en Zouteveensche polder. W. Moerman CJz., VZ — G. Arkesteijn, J. van Vliet, A. Olsthoorn Jz., J. Zonneveld Jz., P — A. Knottenbelt, SEC en PE (Vlaardingen.)

Holle Mare. (*De*) H. Scheijgrond Bz., vz — L. J. van der Sar, J. van Eyk, A. Gorzeman, H. van Hees, L — F. W. van Driel, SEC en PE (Zwartewaal.)

Honderd morgen of Wildeveenen. (*De*) J. van der Spek Az., vz — A. de Vrij, P. Zegwaard, C. Oudijk, C. A. Brouwer, L — A. Verheul Az., SEC en PE (Moercapelle.)

Hooge boezem achter Haastrecht. G. Boer, vz — J. Overbeek, boezemmeester, P. Bosch, id. — A. van Schaik, W. Rodenburg, G. van Jaarsveld, T. Boer, C. de Gier, J. Verhoef PCz., M. Kromwijk, P. J. Vermeulen, H. Hakkesteegt, G. van der Heeden, K. Vink, C. de Geer JFz., C. van Zelderen Hz., L — S. I. Cambier van Nooten, SEC en PE (Haastrecht.)

Hoogeind en Schaaijk. (*Polder*) J. A. de Jong Jz., S — H. Verrips, T. Heijkoop, F. A. de Leeuw, G. de With Pz., J. M. de Jong, T. van Buuren, H — W. van Mourik, SEC en PE (Leerdam.)

Huibert. (*Waterschap de*) K. Bronkhorst, vz — W. van Vuuren, D. het Lam, N. de Ridder, D. C. Middelkoop, C. de With, L — A. M. de Ridder, SEC en PE (Everdingen.)

Kedichem met Oosterwijk. (*Vereenigde polders*) J. Kooij, vz — A. Kooij, G. Kleijn, A. B. Bos, J. de Klerk, L — A. P. Vermeulen, SEC en PE (Kedichem.)

Kerk en Zanen. L. van Wijk, vz — J. Spruijt JGz., G. van der Meer, G. de Knecht, P. V. Oostdam, P — W. H. G. Beck, SEC en PE (Alphen a. d. Rijn.)

Klinkerland. (*Polder*) D. Breesnee, vz — M. Lokker, D. J. Breesnee, J. H. van Strien, C. van der Velde, GEZ — J. P. de Wilde, SEC en PE (Nieuwe-Tonge.)

Koedood. (*Waterschap de*) H. de Koning, vz — J. H. Huyser, L. Kleinjan, A. Barendregt, A. Struyk, L — F. van der Poest Clement, SEC en PE (Rhoon.)

Kralingerpolder. J. Doelman, vz — A. C. Disselkoen, F. van Staalduinen, P. van Adrichem, A. de Vette, L — H. Huisman, SEC — J. Maan, PE (Maasland.)

Krimpen aan de Lek. (*Polder*) A. de Jong Az., vz — B. Drapers, G. Huijzer, G. G. van Krimpen, A. Dogterom, H — A. L. van Haaften, SEC en PE (Krimpen-aan-de-Lek.)

§ *Krimpenerwaard.* (*Hoogheemraadschap van de*) A. Vonk Noordegraaf, D — C. P. Dogterom, K. Hoffland Mz., L. de Jong, C. Voorsluijs, H. de Jong Mz., A. J. Boogaerdt, HH — A. T. van der Leeden, SEC en rentmeester (Stolwijk.)

Kromme Geer en Zijde. M. Dogterom, vz — C. van den Heuvel, A. van der Linde, T. Jongebreur, J. C. Rijkaart, L — J. van Waning, SEC — J. H. Uittenbogaart, PE (Ouderkerk-aan-den-IJsel.)

Lage Abtswoudsche polder. L. van den Maarel, vz — C. van Kendenburg, J. C. van Winden, A. P. van Paassen, A. Romeyn Lz., L — D. Waverijn, SEC en PE (Hof-van-Delft).

Lakerveld. P. van Iperen, S — J. P. Scherpenzeel, W. Boogaard Wz., C. Bassa Jz., H — G. P. Scherpenzeel, SEC en PE (Lexmond.)

Land der zes molens. (*Het*) A. Aanen Az, vz — J. Donk, A. van Hof, C. van IJzeren, E. de Bruijn, J. de Hoop, A. Slob Gz., J. W. Verweij, L — F. de Bruyn, SEC en PE (Hoornaar.)

Land van Poortugaal. (*Het*) W. van den Hoek Verduyn, vz — H. Pons, L. H. Pons Lz., H. Vermaat, P. de Lijster de Raadt, A. Schaberg, W. J. Noordsij, L — F. van der Poest Clement, SEC en PE (Poortugaal.)

Langeland en Kortland. A. van Walsum, S — J. de Jong, H. de Jong, J. P. Blok, G. van der Linde, P — Z. de Jong, SEC en PE (Krimpen-aan-den-IJsel.)

Langerak. (*Polder*) A. Goedhart, S — C. de Vries, M. Boer, L. Aanen, J. de Bie, H — K. H. Kleijheeg, SEC — B. H. van Brenk, PE (Langerak.)

Lange Weide. A. Hoogendijk, S — M. Hoogendoorn, P. Huisman, W. den Boer Pz., H — W. H. M. Doorman, SEC — Z. van Ingen, PE (Lange-Ruige-Weide.)

Leede (*Waterschap Ter-*). J. A. de Jong Jz., vz — C. Kruijt, C. Kloek, L — D. C. de Leeuw, SEC en PE (Leerdam.)

Lexmond. (*Polder*) T. Bikker Dz., s — J. Scherpenzeel, J. van Dieren Tz., H — F. de Jong JMz., SEC en PE (Lexmond.)

§ *Linge-uitwatering.* (*Waterschap van de*) Mr. M. Kolff ✻4, D — J. G. van Herwaarden, M. H. W. Verbrugh, H — mr. J. W. van der Poel, SEC en PE (Gorinchem.)

Meersche Verlaat. J. Hoogendoorn, VZ — J. Scheer, C. van Haastert, L F. S. G. Bos, SEC en PE (Stompwijk.)

Meijepolder. A. C. Hoogendijk, s — A. C. Leliveld, C. Verduyn, C. Koot, H — C. van Rijn, SEC en PE (Bodegraven.)

Middelblok en Veerstalblok. D. Verstoep Lz., s — J. J. Boer, M. van Dam, A. Halling, J. van der Vlist, H — J. C. Ketel, SEC — F. van Dam, PE (Gouderak.)

Middelbroek, Ameide en Tienhoven. (*Vereenigde polders*) G. Kok, VZ — F. de With, C. Jongkind, C. de Jongh Dz., L. van Iperen, H — H. van Iperen, SEC — mej. A. Heyboer, PE (Meerkerk.)

§ *Mijnsheerenland van Moerkerken.* (*Waterschap van*) D. Koijck Bz., VZ — W. de Zeeuw Jz., J. S. Herweijer Sz., L — J. den Hartog, SEC en PE (Puttershoek.)

Moerkerken (*Polder*) D. Koyck Bz., D — B. de Jong, R. Zeevaarder, P. van de Erve, P. A. Vogelaar Az., P. Mast, L. Verhoeven, H — F. van der Straaten, SEC en PE (Mijnsheerenland.)

Molenaarsgraaf. C. Brouwer, VZ — P. Korevaar, A. Korevaar, B. Tukker, J. Korevaar, J. C. Tukker, H — B. Terlouw, SEC en PE (Molenaarsgraaf.)

Neder-Boeicop en Over-Boeicop. (Commissie tot regeling der belangen van de gemeenschappelijke uitwatering der polders). D. C. Middelkoop, s — C. Kok, VZ — S. de With, Marinus de Jong, J. van der Heiden, M. de With, G. C. Brouwer, H — A. J. de With, SEC — Govert de Jong, PE (Hei- en Boeicop.)

Neder-Heicop en Neder-Boeicop. C. Kok, VZ — Marinus de Jong, S. de With, G. C. Brouwer, M. de With, H — A. J. de With, SEC — Govert de Jong, PE (Hei- en Boeicop.)

Nederwaard. (*Waterschap de*) L. van den Berg, VZ — C. Aantjes, A. Boers, D. van Harten, A. van Vliet, H — D. Jas, SEC en PE (Alblasserdam.)

Nesse. (*De*) J. Hoogendijk, VZ — P. den Duyf, P. Hoogerwaard, L — P. Pegtel, SEC en PE (Ouderkerk-aan-den-IJsel.)

§ *Nieuw-Beijerland en Nieuw-Piershil.* (*Polder*). C. M. van Driel, D — L. van Beek, H. Louter, H. Herweijer, P. Hoogenboom, H — B. den Boer, SEC en PE (Nieuw-Beijerland.)

Nieuw-Bonaventura, Mookhoek en Trekdam. (*Polder*). J. G. van der Gijp Barendregt, D — A. J. Lebret, J. Reedijk, S. Herweijer, C. van de Griend, A. J. Kleinjan sr., A. de Bruijn Az., H — J. C. Diepenhorst, SEC en PE (Puttershoek).

Nieuwe Gote. C. van der Linde, s — J. van der Poel, M. Lageweg, G. Spoon Az., L — J. Vijfvinkel, SEC en PE (Nieuwenhoorn.)

Nieuwenhoorn. (*Polder*) C. G. Trouw, s — H. Emmerzaal Dz., K. Biesheuvel, A. Vijfvinkel Lz., H. Haverkamp, L — J. Vijfvinkel, SEC en PE (Nieuwenhoorn.)

Nieuwe of drooggemaakte polder. P. van Leeuwen, VZ — M. van Winden, H. van Dam, M — jhr. J. K. Hesselt van Dinter, SEC en PE (Pijnacker.)

Nieuw-Helvoet. (*Polder*) J. Spoon, VZ — C. L. van Orselen, H. Touw Az., P. van den Ban, H. C. Spoon Az., L — J. van den Ban Pz., SEC — L. Touw Az., PE (Nieuw-Helvoet.)

Nieuwkoop. H. Kohlbrugge, D — J. de Groot Az., C. A. Vink, L. D. Huisman, G. van Middelkoop, C. H. Kroft, C. Nell, H — H. Mol, SEC — mr. C. van der Lee, PE (Nieuwkoop.)

Nieuwkoop en Noorden. P. A. Th. van der Weyden, D — L. van Leeuwen, Th. Mourits, A. Kromwijk, B. Kemp, H — C. J. Groenendijk, SEC en PE (Nieuwkoop.)

Nieuwland en Leerbroek. (*Gecombineerde polders*) G. Sterk, VZ — P. Donk, B. Pellikaan, H. M. Sterk, H. M. G. J. van Iterson, C. Verrips, A. Bikker, H — C. den Besten, SEC en PE (Nieuwland.)

Nieuw-Lekkerland. (*Polder*) P. G. Heynis, VZ en SEC — D. de Haan, G. Meerkerk, P. den Ouden, J. de Jong Az., H — A. de Haan, PE (Nieuw-Lekkerland.)

Noord-Kethel. J. de Jong, VZ — J. van Noord, W. Poot, T. de Vette Az., J. Bijl, L — J. A. Olsthoorn, SEC en PE (Kethel en Spaland.)

Noordplas. (*Polders te zamen uitmakende den Drooggemaakten*) Mr. C. S. van Dobben de Bruijn, algemeen VZ — H. Paul, J. J. van der Does, J. van Bergen, L — A. Heesterman, SEC — A. Kreupeling, PE (Hazerswoude.)

Noordpolder. J. Kruijswijk, VZ — P. Olieman, J. van der Eyk, J. M. de Heij, C. Janssen, M — P. C. A. de Vries, SEC — H. C. A. Vermeulen van Kruiningen, PE (Rijswijk en 's-Gravenhage.)

Noordsluis. (*Waterschap de*) H. Weijerse VZ — C. M. Rijpstra, W. Lageweg, A. den Bakker, N. M. H. Weijerse, J. van Marion, J. W. van der Linde, J. Roskam, L — mr. A. P. van den Blink, PE en SEC. (Brielle.)

Noordzijde. B. van Muylwijk, VZ — J. Bikker, C. Blokland sr., H — A. Dum, SEC — A. den Besten, PE (Noordeloos.)

Noordzijder polder. W. Boer, S — J. H. Koot, H. van der Graaf, C. Brunt, H — C. van Rijn, SEC en PE (Bodegraven.)

Noordzijder polder. J. H. Pennings, VZ — P. Duivenvoorde, C. Wassenaar, L — J. Warmerdam, SEC en PE (Noordwijk.)

Nootdorp. (*Polder*) C. G. Janssen, D — W. Veldhoven Tz, J. W. van der Salm, J. Steeneveld, A. van der Marel, H — jhr. J. K. Hesselt van Dinter, SEC en PE (Nootdorp.)

§ *Oost- en West-Zomerlanden.* (*Polder de*) W. R. A. C. graaf van Rechteren Limpurg, D — H. Maaskant Kz., G. Leeuwenburgh Jz., P. A. Vogelaar, W. van der Griend, H — A. Leeuwenburgh Pz., SEC en PE (Heinenoord.)

§ *Oosthoeksche dijken.* (*Waterschap de*) P. S. Overwater, D — A. C. Volker, J. Reedijk, A. Spaan, A. Herweijer Gz., dijkraden — A. A. van Haaften, SEC en PE (Strijen.)

§ *Oost-IJselmonde.* (*Polder*) D. de Lijster, D — Jap. Kooijman, C. E. van Driel, A. Kleinjan, J. Kooijman, H — F. Beun, SEC en PE (IJselmonde).

Oostzijde van de rivier de Gouwe. (*Vereenigde polders aan de*) F. J. Hooftman, VZ — W. Verburg, E. van der Zwaan, M. G. van Tol, W. van der Werf, G. W. van Gelderen, H — M. A. Wiegand Bruss, SEC — D. Lankhuijzen, PE (Boskoop.)

Oud-Alblas. (*Polder*) P. G. Drinkwaard, VZ — L. Korporaal, J. Jongeneel Rz., A. Houweling, M. Eykelenboom, J. den Braanker, H — C. de Kluyver, SEC en PE (Oud-Alblas.)

§ *Oud-Beijerland, Moerkerken, Cromstrijen en de Groep.* (*Polder*) G. Schelling D — C. de Koning Jz., S. Langerveld, S. Herweijer Lz., M. L. Mast, D. Fonkert jr., SEC en PE (Oud-Beijerland.)

§ *Oud-Dubbeldam, Zuid-Dubbeldam, Alloyzen- of Bovenpolder en Noord- of Merwede-polder.* (*De Vier polders, bestaande uit den polder*) W. H. Staring, D — J. Leeuwenburg, S. van der Linden, H. B. de Roo van Capelle, W. de Joncheere, P. Herweijer Jz., H — mr. A. A. Moll, SEC en PE (Dordrecht.)

§ *Oude Koorndijk, Oude Nieuwland en Oost- en Molenpolder.* (*De*) J. Sneep, D — G. Schelling, J. van de Erve, H. Boer, A. Niemansverdriet, H — B. den Boer, SEC en PE (Goudswaard.)

Oudeland. (*Het*) C. Hameeteman, VZ — J. Tanis Kz., C. Breen, P. Tanis CKPz., M. Witte, H — K. Voogd, SEC en PE (Ouddorp.)

Oudeland. (*Polder het*) J. G. van Putten, D — J. A. van Nieuwenhuijzen, A. J. G. van Rossum, W. C. van Kempen, GEZ — K. Korteweg, SEC — M. Breur, PE (Ooltgensplaat.)

§ *Oude Land van Oude-Tonge. (Waterschap der polders, loozende door het)* Z. Vreeswijk, D — B. van Vugt, C. Z. van Loon, H. de Haas van Dorsser, J. Braber, D. J. Breesnee, G. Mijs, GEZ — M. Wittekoek, SEC en PE (Oude-Tonge.)

Oudeland van Middelharnis. J. Timmers, VZ — G. van Es, J. Knöps, J. Slis, L — A. W. Nijgh, SEC — C. Kolff ACz., PE (Middelharnis.)

Oudeland van Strijen en Oud-Bonaventura. (Het) P. S. Overwater, D — S. Overwater, S. J. Kleinjan, H. Dekker, J. S. Herweijer, W. R. Dam, A. van Holst, H — H. Schelling, SEC en PE (Strijen.)

Oudenhoorn. (Polder) J. van Walbeek, S — A. H. van Soest, H. Noordermeer, H. Zeelenberg, J. van Prooije, L — A. S. Littooy, SEC — H. J. Speet, PE (Oudenhoorn.)

§ *Oude- en Nieuwe-Maasdijken vóór het Land van Rhoon. (Waterschap de)* A. Dekker Az., D — J. Barendregt Jz., J. Leeuwenburg, L. Kleinjan, A. Barendregt, dijkraden — F. van der Poest Clement, SEC en PE (Rhoon.)

Oud- en Nieuw-Goudriaan. A. Terlouw, VZ — J. de Vos, M. Beuzekom, F. Slob, W. Goedhart, E. Aanen, H — R. D. Chr. M. van Slijpe, SEC — T. den Haan, PE (Goudriaan.)

§ *Oude Nieuwland. (Polder)* J. Mastenbroek Kz., VZ — C. Witte Pz., P. Voogd PCz., H — K. Voogd Dz., SEC en PE (Ouddorp.)

§ *Oud- en Nieuw-Reijerwaard. (Waterschap)* D. Maaskant, D — J. Herweijer, L. A. Zwart Jz., A. van den Hoek, L. A. Zwart Bz., H — J. G. de Zeeuw, SEC en PE (Ridderkerk.)

§ *Oud- en Nieuw-Rozenburg, Blankenburg, de Lange en Ruige Plaat. (Polder)* J. A. Barendregt, D — C. M. Verheul, L. Dirkzwager, N. Barendregt, H — J. C. Groenewegen Jz., SEC en PE (Rozenburg.)

Oud- en Nieuw-Wateringveldsche polder. J. Helderman, M — P. van der Wel, L. van Zeijl, schouwers — W. J. Rotgans, SEC en PE (Wateringen.)

Oude of Hooge polder. P. Sonneveld, VZ — A. Zegwaard, C. Persoon, M — jhr. J. K. Hesselt van Dinter, SEC en PE (Pijnacker.)

Oude polders, loozende op de haven van Middelharnis. (De) J. Timmers, VZ — G. van Es, C. de Haas van Dorsser, J. Knöps, J. Zeedijk, J. Slis, J. P. de Wilde, L — A. W. Nijgh, SEC — C. Kolff ACz., PE (Middelharnis.)

Oud-Goudriaan en Noordzijde Noordeloos (Waterschap van de gemeenschappelijke bemaling van de polders). B. van Muijlwijk, VZ — E. Aanen, J. de Vos, C. Blokland, J. Bikker, A. Terlouw, L — W. J. van Slijpe, SEC — R. D. Chr. M. van Slijpe, PE (Goudriaan.)

Over-Heicop en Over-Boeicop. D. C. Middelkoop, S — J. van der Heiden, C. de With Pz., H — A. J. Heijkoop, SEC en PE (Schoonrewoerd.)

Overwaard. (Waterschap de) C. den Hartog, VZ — K. Verlek, H. van IJzeren, J. Aantjes Jz., P. Schakel Az., H — mr. dr. A. den Dekker, SEC en PE (Gorinchem.)

Palensteinsche polder. F. H. Chardon, D — W. Noordam, J. Dogterom jr., P. Overvliet, H — F. S. G. Bos, SEC en PE (Zegwaart.)

Papekop en Diemerbroek. W. H. M. Doorman, S en SEC — J. J. de Wit, D. van Baren, A. Teeuwen, Th. A. Baars, H — N. de Bruijn, PE (Papekop.)

Papendrecht. (Polder) J. van de Graaf Dz., VZ — J. Veth Jz., C. Goes, D. de Heer Wz., L. Herweijer, H — T. van de Graaf, SEC — C. Besemer Gz., PE (Papendrecht.)

Plaspoelpolder. H. Klapwijk, VZ — N. J. van Adrichem, J. van der Salm jr., J. van der Eyk, J. J. Rodenburg M — P. C. A. de Vries, SEC — H. C. A. Vermeulen van Kruiningen, PE (Rijswijk.)

Prins Alexander. A. van Walsum, D — J. Overvoorde, S. Rodenburg, A. van Boven, A. van der Dussen, H — W. F. H. van Schouwen, SEC en PE (Rotterdam.)

§ *Putten.* (*Hoogheemraadschap van*) A. Piek, D — W. Leeuwenburg, A. Vos, L. van den Hoogaard, D. Oosthoek Jz., HH — D. J. Preuyt, SEC en PE (Geervliet.)

Puttershoek. (*Waterschap het gemeenschappelijk stoomgemaal te*). A. A. Moll, VZ — J. G. van der Gijp Barendrecht, D. Koijck Bz., A. Spaan, S. Herweijer, W. de Zeeuw Jz., J. S. Herweijer Sz., L — J. den Hartog, SEC en PE (Puttershoek).

Reeuwijk. J. Michielen, VZ — C. S. P. van Griethuizen, C. Vermeulen, A. de Vos, J. C. Hagen, A. W. Veelenturf, D. Kruyt Jz., P — C. van Rijn, SEC — L. P. van Leeuwen, PE (Reeuwijk.)

Rietveld. G. van Dorp, VZ — C. Captein, J. A. Verbey, J. van Dorp, A. Rijknaart, P — J. M. Kok, SEC — A. H. Goldberg, PE (Hazerswoude.)

§ *Rijnland.* (*Hoogheemraadschap van*) Mr. P. A. Pijnacker Hordijk, D — jhr. mr. W. G. Dedel, P. F. Veelenturf, mr. J. van de Kasteele, mr. J. H. M. Evelein ✠, jhr. mr. L. M. Rutgers van Rozenburg, mr. E. de Vries, HH — mr. dr. C. W. van der Pot Bz., SEC — mr. H. A. Sijpkens, rentmeester (Leiden.)

Schiebroek, Berg en Broek en de Honderd Tien Morgen. (*Vereenigde polders*) A. C. Vermeulen, V — P. A. Ham, G. H. Watson, M. Dijkshoorn, J. Dijkshoorn Wz., P. van den Berg Jz., A. Michielen, H — J. Kluit, SEC en PE (Hillegersberg.)

§ *Schieland.* (*Hoogheemraadschap van*) J. H. van der Torren, D — mr. D. A. Kleij, J. M. van der Schalk, P. Biemond, mr. A. van der Hoeven, HH — mr. C. J. A. Bichon van IJsselmonde, SEC en rentmeester (Rotterdam.)

Schieveen. A. Rodenburg, P — M. Rodenburg, J. M. Hoogerbrugge, W. C. Treurniet, L — L. J. Karreman, SEC en PE (Overschie.)

Simonshaven en Biert. J. van Beek, S — W. Scheijgrond, J. Oosthoek Jz., A. Kranendonk Jz., G. Spoon Hz., L — E. Rijkee, SEC en PE (Geervliet.)

Sliedrecht. (*Polder*) J. L. A. van Haaften, VZ — W. Visscher, A. Schagen, J. Prins AJz., C. Visser Hz., H — D. Brasser, SEC en PE (Sliedrecht.)

Sluipwijk. (*Waterschap van*) G. P. Bouman, S en SEC — P. den Ouden, H. van Zanen Muller, J. van Spengen, W. Vis, H — F. van Wingerden, PE (Reeuwijk.)

Snelrewaard, Zuid-Linschoten, Schagen en den Engh. (*Waterschap*) G. van der Valk Bouman S — Th. Straver, A. van der Louw, S. Versteegt, A. Streng, J. Verwey Dz., M. Blok, H — D. Beijer, SEC — S. Berghoef, PE (Montfoort.)

Sommelsdijk. (*Polders loozende op de haven van*) P. Kievit, D — A. A. Mijs, L. J. de Graaff, J. A. Slis, GEZ — J. M. van Paasschen, SEC en PE (Sommelsdijk.)

Steekt. W. Los, VZ — J. W. van der Stoel, M. A. Hoogendijk, C. van Dijk, J. Bulk, P — D. de Knegt, SEC — G. de Knecht, PE (Alphen.)

Stein. J. N. de Goey, VZ — C. Streng, J. de Wit, L — J. B. Biezenaar Jz., SEC en PE (Reeuwijk.)

Stolwijk. (*Polder*) M. Verdoold Cz., VZ — F. Bogaard, A. Scheer Jz., C. Zijderlaan, P. van Wijnen, D. Kapteijn, A. Anker Dz., P — H. A. Schipper, SEC en PE (Stolwijk.)

Streefkerk met Kortenbroek. K. A. de Baat, S — G. Ooms Dz., A. Pierhagen, A. M. Booij, J. Timmers, H — R. C. de Bruyn, SEC en PE (Streefkerk.)

Strijensas. (*De boezem loozende door*) J. Overwater AAz., VZ — J. Reedijk, S. Herweijer jr., D. de Bruijn, P. S. Overwater, S. Overwater, H. Pekker, Cz., A. de Koning Jz., W. R. Dam, A. Herweijer Gz., L — J. C. Diepenhorst, SEC en PE (Strijen).

Strijenschen polder en de polders het Kooiland, Oud Beversoord en Meeuwenoord. (*Waterschap der hulpstoombemaling van den*) J. Overwater, VZ — A. Herweijer Gz., A. Voordendag, L — J. C. Diepenhorst, SEC en PE (Strijen.)

Tedingerbroek. P. J. M. Boonekamp, D — H. de Vreede Iz., W. L. Mooijman, J. van der Maarel, N. B. van der Helm, H — J. W. Menso, SEC en PE (Voorburg.)

Veender- en Lijkerpolder. (*Drooggemaakte*) J. P. Straathof, VZ — F. C. Weststeijn, P. Rotteveel, C. Bontje Gz., J. van der Poel Hz., L — J. van Iterson, SEC en PE (Alkemade.)

Veenpolder en Binkhorstpolder. Jhr. mr. J. A. de Jonge ⊕, VZ — J. A. Borsboom, G. de Wit, A. Bregman, J. Overgaauw, C. C. de Groot, L — mr. A. M. R. Beguin, SEC en PE ('s-Gravenhage.)

Vier-Ambachtspolder. C. Kempenaar, D — K. Langeslag, P. F. Noordam, Pr. den Hertog, M. Stigter Mz., J. Visser, G. de Jong, H — C. van Heyningen, SEC en PE (Woubrugge.)

Vierpolders. (*Polder*) L. P. van den Blink, VZ — H. Scheygrond, W. Scheygrond Az., P. van der Linde, J. van Eyk, L — M. van der Lugt Melsert, SEC en PE (Vierpolders.)

§ *Vijf Heerenlanden.* (*Hoogheemraadschap de*) G. de Vor Hz., D — A. de Vos, C. A. de Hoop, C. de With Hz., G. M. Jochems, HH — H. Baggerman, SEC en PE (Vianen).

Vlist-westzijde, Vlist-oostzijde en Bonrepas. (*Polder*) B. J. Teijinck, VZ — J. P. van Spengler, T. Boer, N. W. Kasteleyn, G. Boer, C. van Zelderen, Adam de Jong, H — D. Teijinck, SEC — B. Slingerland, PE (Vlist.)

§ *Voorne.* (*Hoogheemraadschap van*) Mr. L. Trouw, D — M. Scheijgrond, A. Paul, K. C. van den Ban, L. J. Nieuwland, HH — mr. A. P. van den Blink, SEC — J. C. Kruijne, PE (Brielle.)

Wassenaarsche polder. R. Kempenaar, D — P. J. van Rijn, J. van Haaster, A. Kiebert, H — C. van Heyningen, SEC en PE (Rijnsaterwoude.)

§ *Westdijken van het eiland IJselmonde.* (*Waterschap de*) P. Eenhoorn, D — P. Qualm, L. H. Pons, H. Pons, ..., dijkraden — P. Henry, SEC en PE (Poortugaal.)

Westeinde van Waarder. (*Het*) D. Spruijt, VZ — J. Hagoort, G. Kok Dz., J. de Bruijn, H — J. van der Weijden, SEC — E. van Eck, PE (Barwoutswaarder.)

§ *Westmaas-Nieuwland.* (*Polder het*) G. J. S. Vink, D — S. Dronkert, T. de Jong, S. Herweijer Az., W. Scherpenisse, L. Boer, H — B. den Boer, SEC en PE (Klaaswaal.)

§ *West-Nieuwland.* (*Polder het*) C. Breen Pz., VZ — C. Hameeteman Jz., C. Tanis, H — K. Voogd Dz., SEC en PE (Ouddorp.)

Weyland en de Bree. (*Polder*) C. Verkleij, S — J. op 't Landt, F. Moons, N. Breedijk, J. Blok, H — C. J. ten Hoeve, SEC en PE (Bolegraven.)

§ *Wieldrecht.* (*Polder*) Mr. P. Blussé van Oud-Alblas, D — P. Jas, W. M. Rooyenburg, G. F. de Roo, H — mr. A. J. Vlegenthart, SEC en PE (Dordrecht.)

§ *Woerden.* (*Grootwaterschap van*) G. L. baron van Boetzelaer, D — C. G. van der Lee, J. B. van der Wind, W. F. Brunt, jhr. P. P. de Beaufort, HH — N. de Kruif, SEC en rentmeester. (Woerden.)

Zeven-, Molen- en Vortlandpolder. (*Polder de*) J. Leeuwenburg, VZ — A. van der Linden, N. C. van Luijk, J. G. van der Gijp Barendregt, H — F. van der Poest Clement, SEC en PE (Rhoon).

Zegveld, Zegvelderbroek en Achttienhoven. (*Gemeene boezem van*) J. J. Talsma, VZ — H. J. van der Wind, T. de Bruijn, B. Brak, G. Oussoren, A. Breedijk, J. de Groot, J. van den Bosch, A. Goes, H — A. de Leeuw, SEC en PE (Zegveld en Nieuwkoop.)

Zevenhoven. (*Polder*) L. J. de Groot, D — J. J. van den Bosch, A. Oskam, J. C. Bulk, C. Oskam, H — F. M. Baud, SEC en PE (Nieuwveen.)

Zoetermeersche meerpolder. C. van Haastert, D — S. van der Salm, Q. Onderwater, A. G. de Groot, J. A. Spruit, H — C. van Dijk, SEC en PE (Zoetermeer.)

Zoetermeersche of Nieuwe drooggemaakte polder. J. Scheer, D — S. van den Bosch, J. van Staalduinen, J. N. van Reeuwijk, J. W. Groenewegen Hz., H — C. van Dijk, SEC en PE (tijd.) (Zoetermeer.)

Zuid- en Noordeinderpolder. Mr. C. van der Lee, VZ en SEC — P. J. van Niekerk, C. van Muiswinkel, G van Veen Cz., J. B. Ruting, P — A. P. Tolk, PE (Alphen a. d. Rijn).

§ *Zuidland.* (*Polder*) M. Blaak, D — S. Lammerse, A. van der Burgh Jz., M. Blaak, I. Lammerse Jz., I. Zoeteman Jz., H — M. Geluk, SEC en PE (Zuidland.)

Zuidplaspolder. W. Hoogendijk van Cappellen, D — H. van der Pol, K. van der Torren, A. van der Breggen, S. Paul, H — A. Kreupeling, SEC — G. Spruyt jr., PE (Gouda.)

Zuidpolder van Delfgauw. J. Moerman, VZ — C. van den Bergh, J. van Woerden, G. Sonneveld Jz., C. A. Tetteroo Pz., L — H. J. J. van Buysen, SEC en PE (Vrijenban.)

Zuidzijder- en Boezempolder. I. Baelde, S — H. van Oosterom, J. van Briemen, A. Costerus, P. van Dam, H — C. van Rijn, SEC en PE (Bodegraven.)

§ *Zwijndrechtsche waard.* (*Hoogheemraadschap de*) E. 't Hooft, D — H. van der Giessen, J. G. van der Gijp Barendregt, J. Visser Wz., A. Volker van Waverveen, J. Stehouwer Tz., E. J. Schaap, HH — A. Kooymans, SEC en PE (Zwijndrecht.)

Noordholland.

(Verkortingen: D dijkgraaf; H heemraden; HH hoogheemraden; HI hoofdingelanden; M molenmeesters; P penningmeester; PM poldermeesters; R rentmeester; S secretaris; V voorzitter; W waardsmannen.)

§ *Amstelland.* Mr. H. J. Doude van Troostwijk, D — jhr. mr. dr. J. P. Hooft Graafland (J), jhr. E. W. E Bicker, C. J. van Tienhoven, J. Staal, HH — mr. dr. B. van der Mersch, SP (Amsterdam.)

§ *Anna-Paulownapolder.* C. Wijdenes Spaans jr., D — C. Tijssen, P. J. Waiboer, Jac Lindenbergh, C. Geerligs, H — J. Bos, J. Tijsen jr., C. Rezelman Dz., P. J. Visscher, J. C. Geerligs GHz., A. Langereis, D. Stammes, J. Smit Az., J. Nannis, K. Kaan Az., A. van den Berg, A. de Graaf jr., HI — J. Kaan Kz. sr., S — A. J. de Jongh, P (Anna Paulowna.)

§ *Assendelft.* (*Polder*) P. Kleyne Gz., D — D. Jongejans Pz., K. de Boer Az., J. Dekker Jz., J. Al Cz., H — J. J. de Boer, SP (Assendelft.)

§ *Beemster.* (*De*) E. Vas Visser, D — C. Fok, J. M. Vas Visser, H. Zijp, J. Brommersma, F. Olij, jhr. mr. B. C. van Merlen, H — J. Zijp Klz., S — J. Edel Kz., P (Purmerend.)

Bergen. (*Vereeniging van polders en oningepolderde landen onder*) [Het dagelijksch bestuur bestaat uit de vijf eerstgenoemde leden.] Jb. van Reenen, V — P. Roskam Cz., J. Duin, Jb. Swaan sr., P. Zwakman. [Het algemeen bestuur bestaat uit de gezamenlijke voorzitters van de verschillende polders en 2 leden uit de oningepolderde landen, zijnde de heeren: J. van Reenen en P. Roskam Cz.]. — J. G. Leijen, SP (Bergen.)

Bijlmermeer. G. A. Pos, D — T. Hopman, P. Nagel, K. den Hartog, A. W. Mul, H — J. C. F. Bletz, SP (Weesperkarspel).

§ *Drechterland.* (*Ambacht van West-Friesland genaamd*). S. Prins, D — C. Zijp, J. Bakker, S. Mol, J. Hoek Spaans, C. Leguit, J. Groot Pz., D. Brander Tz., D. Vet, ..., C. Koopman Jsz., C. Posch, H — C. Winkel, S — J. Mol Jz., P (Hoorn.)

§ *Eijerland.* H. Flens, D — R. P. Johz. Keijser, B. Dros Pz., J. Roeper Jz., C. Kievit, H — C. Pereboom, SP (Texel).

§ *Geestmerambacht.* (*Ambacht van West-Friesland genaamd*) G. Bos Wz., D — C. Brinkman, K. Slot Kz., J. Burger, G. Duin, D. Schuitemaker, J. Pranger, H — S. Schuitemaker, S — J. Akkerman, P (Oudorp.)

Geestmerambacht [*Oosterdijk en Molengeerzen*]. (*Polder*) Jb. Swan Hz., V — C. Kroon Jbz., G. Schoorl, J. Lammerschaag, A. Kroon Pz., M — M. Kroon Cz., S — C. Brinkman, P (Oudkarspel.)
Grootslag. (*Polder het*) . . . ., V — P. Kooijman Rz., P. Rood Kz., P. Schaper, K. de Jong Cz., PM — J. de Jong, SP. [1])
Haarlemmermeerpolder. Jhr. mr. P. Teding van Berkhout, D — S. W. de Clercq, jhr. mr. B. C. van Merlen, J. C. Reinders Folmer, H. van Dorsten, G. Blankers 't Hooft, G. A. A. Knaap, H — P. van Ouwerkerk, sr., S — P. van Ouwerkerk jr., P — J. G. Bijl, ingenieur (Haarlemmermeer) [Hoofddorp].
Heerhugowaard. W. van Slooten, D — W. Appelman, K. Blom, K. van Langen, J. Schilder, K. Kruyer, K. van Stralen, H — P. Schilder Jz., S — J. Kamp, P (Oudorp.)
§ *Hondsbossche en Duinen tot Petten.* Jhr. mr. P. van Foreest, D — P. Oly, J. Zijp Hz., Chr. Oortman Geriings, J. van Reenen, C. de Boer Fz., A. J. Peeck, G. Bos Wz., J. Koomen Hz., HH — W. Teengs, SP (Alkmaar.)
§ *Kennemerland en West-Friesland.* (*Uitwaterende sluizen in*) A. J. Peeck, D — H. Beets Pz., W. J. Kernkamp, P. Couwenhoven, E. Vas Visser, J. van Reenen, G. Schoorl, HH — mr. P. A. Offers, S — W. Teengs, P (Alkmaar.)
Koegras. (*Polder het*) P. Loopuyt, D — D. Sleutel, J. J. Verfaille, A. J. Swaerts, P. Jz. Glas, H — H. Bakker Dz., jhr. W. Laman Trip, J. S. B. Janzen, Jb. van der Veer, A. A. Kikkert, A. Noot, G. de Beurs Gz., mr. A. A. Loopuyt, C. Dito, J. Zander Jz., HI — A. J. de Jongh, SP (Helder).
Noorder IJ- en Zeedijk. (De eerste vijf bestuursleden maken de commissie voor de loopende zaken uit). T. Heijnis, V — C. Vis (Zaandijk), H. Stam, Jb. Koning, J. Horn, C. de Boer Fz., J. Hooyberg, C. Vis (Limmen), C. Beets Mz., C. Kleijn IJz., F. Olij, W. Groen Az., G. Korver, C. Lammes, J. Horn, D. Kraay Jz., C. Lammes, ... HI — P. M. S. Kwantes, SP (Monnikendam.)
§ *Oostzaan.* (*Polder*) J. de Ridder Sz., D — D. Taams Kz., J. Kraaij Gz., G. Kraaij Gz., S. Dral Wz., D. Keijzer Kz., A. de Ridder GGz., H — P. Wognum, SP. [1])
§ *Purmer.* (*De*) H. Beets Pz., D — D. Uitentuis Jz., J. Molenaar, M. Groot, H — H. J. Meijer, SP (Edam.)
§ *Rijnland.* (*Hoogheemraadschap van*) Mr. P. A. Pijnacker Hordijk, D — P. F. Veeturf, jhr. mr. L. M. Rutgers van Rozenburg, mr. J. van de Kasteele, J. H. M. Evelein ✠, jhr. mr. W. G. Dedel, mr. E. de Vries, HH — mr. dr. C. W. van der Pot Bz., S — mr. H. A. Sypkens, R — P. Hoogenboom, ingenieur (Leiden.)
§ *Schager- en Niedorperkogge.* (*Ambacht van West-Friesland genaamd de*) J. Koomen Hz., D — C. Schoorl, A. Schenk, J. van der Stok, K. de Moor, H — A. Wonder Pz., SP. [1])
§ *Schermeer.* (*Waterschap de*) P. Couwenhoven, D — J. Blom Jz., J. Koning, D. de Boer Dz., C. Kramer Glijnis, D. Govers, G. de Jongh, H — mr. D. Sluis, S — D. de Jong, P (Alkmaar.)
§ *Starnmeer en Kamerhop.* P. Groot Jz., D — V. Otjes, J. Koster Jz., H — J. P. Rol, SP (Jisp.)
§ *Terschellingerpolder.* J. C. Roggen, D — R. Tz. Pals, K. Sz. Smit, A. Zorgdrager Jz., H — mej. A. Zorgdrager, SP (Terschelling.)
§ *Texel.* (*De dertig gemeenschappelijke polders op*) J. S. Dijt, D — J. Sz. Keyser, K. Bakker Tz., IJ. Lap, G. P. Witte, C. Keyser Sz., H — C. Jb. Roeper Jz., S — J. Jz. Rab, P (Texel.)
§ *Vier Noorderkoggen.* (*Ambacht van West-Friesland genaamd de*) P. Pijper IJz., D — C. Stapel Pz., S. Zijp Jz., S. Glas, J. H. M. Huygens, H. Klaver Kz.,

1) Het bestuur van dit waterschap heeft geen vasten zetel.

V. Kay Jz., D. Pels, K. Schagen, H — J. Zijp Hz., S — J. Donker Cz., P (Medemblik.)

§ *Waard en Groet.* K. Breebaart Jz., D — R. Kuiper Jz., P Wit Cz., M. Vethman, P. Kistemaker sr., A. Vis, H — J. Breebaart Dz., SP (Winkel.)

§ *Watergraafsmeer.* W. F. Egeman, D — J. W. de Wit, Mr. W. M. Kolff, HH M. J. van Hattum, W. C. van der Kuylen, W. de Vlugt, ... HI — J. T. Zur Mühlen, S — A. P. van Scherpenzeel, P (Watergraafsmeer.)

§ *Waterland.* (*Hoogheemraadschap*) J. Versteeg jr., D — D. Pauws Hz., S. Bart jr., J. Groot Jz., D. Swart, J. van Vuure, C. Uitentuis, J. Wals Kz., K. van Keulen, HH — H. ter Cock, S — C. Koker Cz., P (Monnikendam.)

§ *West-Friesland.* P. Buis Jz., G. Schoorl, P. Gootjes, C. Stins, J. Stammes, P. Kistemaker, Chr. Oortman Gerlings, G. Stapel, C. Saal Dz., HT — (Voorzitter is de dijkgraaf van het ambacht waar de vergadering wordt gehouden) — C. Winkel, S [1]).

§ *Westzaan.* G. Haremaker, D — D. Waal, J. Peereboom, J. Slooten, E. Ch. C. Dekker, S. Bakker Rz., G. Russelman, H — J. Vredenduin Pz., SP — (Westzaan.)

§ *Wieringen.* (*Heemraadschap*) C. Maars, D — S. Bakker Cz., J. P. Mulder Jz., J. Mostert Nz., C. Kooijman, H — S. Russelman, S — .... P (Wieringen.)

§ *Wieringerwaard.* K. Koster Hz., D — R. Kaan, J. Waiboer Hz., P. Blaauboer Vries, A. Sleutel Dz., H — J. Kz. Kaan sr., S — C. Haringhuizen, P (Wieringerwaard.)

§ *Wijdewormer.* (*De*) P. Hoek Spaans, D — C. Konijn Wz., J. Haan Dz., G. Breebaart, T. van Twisk, H — J. P. Wit, S — H. ter Cock, P (Wijdewormer.)

Wogmeer. (*De*) K. Smal, D — D. Smit, A. de Jong, W. Duijn, C. Ursem, H — G. Duyn, SP (Hensbroek.)

§ *Zeeburg en Diemerdijk.* Jhr. mr. W. G. Dedel, D — mr. A. J. Labouchère, D. J. van Houten Jcz., jhr. J. van Heemskerck van Beest, mr. H. J. Doude van Troostwijk, HH — J. H. C. van Reenen van Lexmond, J. J. Bredius AAz., mr. dr. B. van der Mersch, jhr. Q. J. van Swinderen, jhr. dr. L. H. Quarles van Ufford, mr. U. H. van Notten, J van de Velden, Th. W. Blijdenstein, jhr. dr. J. Six, W — mr. E. van Beusekom, SP (Amsterdam.) Dijkmeester L. A. van Mels jr.

§ *Zeedijk beoosten Muiden.* A. J. Bredius, D — B. van Zadelhof, D. Karsemeijer, J. C. van Blaricum, J. L. de Raadt, L. J. M. Bouy, HH — J. L. de Raadt, SP (Muiden.)

§ *Zeevang.* (*De*) D. Vels Jz., D — K. Bakker Pz., J. Huiberts Jbz., C. de Boer Jz., P. Beets Sz., H — J. Verweel, S — J. G. Oosterbeek, P (Kwadijk.)

Zijpe- en Hazepolder. Jb. Bos Cz., D — G. Nieuwland, C. Groenveld, Jb. Jimmink, G. Pz. de Wit, Jb. de Moor, H — A. Brak, S — E. Steijn, P (Schagen.)

Zeeland.

(Verkortingen: D dijkgraaf; G gezworenen; L leden; V voorzitter.)

A. *Calamiteuze polders of waterschappen.*

§ *Breskens.* (*Oud en Jong*) J. B. Becu, V — J. van Male, I. Risseeuw, L (Groede.)

§ *Bruinisse.* S. Hage, V — C. J. Hanse, M. K. Krepel, L (Bruinisse.)

§ *Borssele.* P. Dekker, V — J. Bruinooge Jz. jr., J. P. de Jonge, L (Borsselen.)

§ *Hoofdplaat en Thomaes.* B. J. M. Thomaes, V — H. J. Cammaert, C. B. Temmerman, L (Hoofdplaat.)

1) Zie noot vorige blz.

§ *Margaretha, Kleine Huissens en Eendragt.* A. de Kraker Kz., v — D. Dekker Frz, W. Dees, L (Zaamslag.)
§ *Onrust, Jacoba en Anna-Friso.* W. de Looff, v — J. I. Karelse, J. Wisse, L (Wissekerke.)
§ *Scherpenisse.* C. Hartog Az., v — P. Noordijke Cz., M. Rijstenbil Az., L (Scherpenisse).
§ *Walzoorden.* P. S. van Jole, v — J. van Dixhoorn, J. F. Adriaansens PAz., L (Hontenisse.)

B. *Niet-calamiteuze polders of waterschappen.*

Absdale, Riet en Wulfsdijk. J. A. J. B. M. G. Seydlitz, D — Th. Pauwels, C. IJsebaert, G (Hulst.)
§ *Anna Jacoba.* P. Vogelaar, D — A. van Strien, G. Doeleman, G (St.-Philipsland).
§ *Annaland.* (*Sint-*) A. J. Bierens jr. ✠, D — B. Kodde, M. J. Heijboer, G (St.-Annaland.)
Arendskerke. (*'s-Heer*) H. van Iwaarden, D — J. Nijsse, W. van den Dries, M. Rijk Bz., G (Heinkenszand.)
Autriche. Th. Daelman, D — A. A. van Waes, H. Govaert, G (Westdorpe.)
§ *Baarland.* D. Meulenberg, D — A. M. Steketee, J. Elenbaas, M. Meeuwse, G (Oudelande.)
§ *Baarzande.* (*Groot en Klein*) D. H. van Zuijen, D — J. I. Risseeuw, J. F. de Milliano, G (Breskens.)
Blij (*Beoosten-*) *benoorden.* M. W. Koster Pz., D — F. Dekker Frz., G. van Fraeijenhove, G (Axel.)
Blij. (*Beoosten- en Bewesten-*) P. J. J. Vael, D — H. Verhelst, P. J. Dierick, G (St. Jansteen.)
Borssele. J. Bruinooge Jz., D — A. Duvekot, J. Boonman Dz., G (Borsselen.)
Breskens. (*Oud en Jong*) J. van Male, D — A. C. Salomé, Iz. Risseeuw-de Hullu, G (Breskens.)
Bruinisse. S. Hage, D — J. van der Sluis, I. Hage Lz., G (Bruinisse).
§ *Cadzand.* P. Erasmus Jz., D — P. Risseeuw Izz., A. I. Leenhouts Iz., G (Cadzand.)
Canisvliet. H. J. van Waes, D — F. A. van Acker, A. Govaert, G (Westdorpe.)
§ *Clara.* Th. M. J. de Clerck, D — P. F. Geeraert, C. A. Haverbeke, G (Philippine.)
Clinge. C. F. Weemaes, D — C. D. Smet, C. Bleijenberg, G (Hulst.)
§ *Dreischor.* J. Doeleman Jz., D — M. W. Goemans, A. Goemans, N. J. van den Bout, G (Dreischor.)
§ *Duiveland.* (*Vierbannen van*) J. Bouman, D — A. C. van der Have, J. N. Bouman Jz., C. van Westen Pz., G. L. Klompe, G (Nieuwerkerk.)
Eede (*Beooster-*) *en Hoogland van St.-Kruis.* A. Buyck, D — A. J. Dhondt, M. Rodts, G (Sluis.)
Eede (*Bewester-*) *benoorden St.-Pietersdijk.* P. Beun Abrz., D — J. M. Breijaert, E. J. de Meijer, G (Sluis.)
Eede (*Bewester-*) *bezuiden St.-Pietersdijk en 1ste gedeelte van den Papenpolder.* E. F. Bonte, D — J. M. Breijaert, A. A. de Rijcke, G (Sluis.)
Eiland en Brandkreek. Th. M. Bonte, D — P. de Meijer, Ch. M. Wijffels, G (St. Kruis)
§ *Ellewoutsdijk.* J. Nieuwenhuise, D — M. Rentmeester, A. Smallegange Jz., G (Ellewoutsdijk.)
Ferdinandus. (*Groot en Klein*) G. de Buck, D — P. van Daele, C. H. M. Plasschaert, G (St.-Janssteen.)
Graauw (*Oude*) *en Langendam.* J. C. Buijsse, D — Th. Buysrogge, H. Borm, G (Graauw.)

§ *Groede en Baanst.* P. Lombaard, D — P. Salomé, J. de Vlieger, G (Groede.)
Hengst en Rummersdijk. E. van Esbroeck, D — C. van Putte, P. J. van Wesemael, G (Hengstdijk.)
§ *Hoedekenskerke.* C. Boogaard, D — H. Jasperse, M. Steijn, G (Hoedekenskerke.)
Hoofdplaat. I. Verplanke, D — C. J. B. Thomaes, H. J. Cammaert, G (Hoofdplaat.)
Huissens. (*Groote*) J. de Kraker Cz., D — A. Dieleman Jz., K. de Koeijer Fz., G (Zaamslag.)
Isabella benoorden Aardenburg. M. B. Buysse, D — L. Versprille, A. E. de Bruijckere, G (Aardenburg.)
Kieldrecht. (*Groot*) D. Ph. F. Vercauteren, D — C. F. de Deckere, S. J. de Rijcke, G (Clinge.)
Kieldrecht. (*Nieuw*) D. Ph. F. Vercauteren, D — C. F. de Deckere, C. van der Ha, G (Clinge.)
Koegors, Nieuwe Zevenaar en Nieuw Eglantier. J. van Hoeve, D — W. Dieleman Pz., A. A. Ramondt, G (Axel.)
§ *Koningin Emma.* J. A. Verhaegen, D — J. F. van Gassen, A. Borm, G (Graauw.)
Kraaijert. (*Nieuwe*) P. Boonman, D — A. van den Dries, B. de Jager, G ('s-Heer-Arendskerke.)
§ *Kruiningen.* C. J. Kostense, D — A. van Hootegem, A. J. Lindenbergh, G (Kruiningen.)
§ *Kruis.* A. de Waal, D — R. A. Vereecken, E. J. van Damme, G (Hontenisse.)
Lamswaarde, Dullaart, Oost- en Westvogel. J. de Waal, D — J. F. Borm, P. J. Verstraten, G (Hontenisse.)
§ *Loven en Willemskerke.* F. W. Dekker, D — F. de Visser, G. Tollenaar, G (Hoek.)
§ *Maartensdijk.* (*Sint-*) W. M. Kloet, D — J. L. Mol, P. J. Noom, J. L. Hage, J. P. Hage, G (St.-Maartensdijk.)
Magdalenapolder. (*Uitwatering van de Vereenigde polders der sluis tegen den*) A. B. Thomaes, V — P. Haverbeke, Th. Dusarduijn, L (Biervliet.)
Maurits. E. G. A. Haverbeke, D — C. B. Temmerman, C. van den Hauwe, G (IJzendijke.)
§ *Noordbeveland.* (*Oud*) A. J. Ridder, D — I. P. van der Weele, G. N. C. Israël, P. Zuijdweg, G (Colijnsplaat.)
Noordgouwe. P. M. van der Bijl, D — L. de Vlieger, W. J. ten Haaf, G (Zonnemaire.)
§ *Oosterenban van Schouwen.* M. Steur, D — M. Jonker, N. G. Fasol, G (Renesse.)
§ *Ooster- en Sir Jansland.* L. J. van Vessem, D — A. S. van Hoeve, J. A. Hanse, H. P. van de Zande, G (Oosterland.)
§ *Oosterlandpolder.* (*Uitwatering door de sluis aan den*) J. Goetheer, V — L. Overbeeke, C. van Nieuwenhuijze, L (Wolphaartsdijk.)
Oranje Dierentijd. E. G. A. Haverbeke, D — E. van Hijfte, C. Risseeuw Johz., G (IJzendijke.)
§ *Ossenisse* (*Vereenigde polders van*) A. J. Rosseel, D — P. Verdurmen, P. de Wael Jz., G (Ossenisse.)
Ovezand. M. van 't Westende, Jz., D — P. Verdonk, D. Boonman, G (Ovezande.)
Passageule. (*Nieuwe*) L. J. de Smet, D — Th. Bonte, F. Th. de Jaeger, G (Aardenburg.)
§ *Philipsland.* (*Oude polder van St.-*) A. A. van Nieuwenhuyzen, D — L. J. van Nieuwenhuijzen, Iz. Hage, G (St.-Philipsland.)
§ *Poortvliet.* E. C. W. A. Geuze,, D — C. Th. de Rijke, N. A. Bruijnzeel, H. van Westen Cz., E. van der Slikke, G (Poortvliet.)
Prins Willem. (*Generale*) I. de Hullu Iz., D — A. Luteijn Az., P. Risseeuw Az., G (Schoondijke).
§ *Reigersbergsche.* J. Blok Jz. jr., D — W. F. van Gorsel, P. Bruynzeel, G (Rilland-Bath.)

Schenge. W. Kakebeeke, D — N. de Kater, A. J. de Jager Gz., G (Goes.)
Scherpenisse. C. Hartog, D — A. Kleppe, P. C. van Dalen, G (Scherpenisse.)
Schouwen. Mr. A. J. F. Fokker van Craijestein van Rengerskerke ❁, V — C. J. Boogerd, J. W. Gast, A. van der Weyde, W. G. Boot, L (Zierikzee).
Stavenisse. A. H. van der Slikke, D — C. Steendijk jr., H. J. Dorst, G (Stavenisse.)
Stoppeldijk. P. L. de Wael, D — P. A. Magnus, P. Stallaert, G (Stoppeldijk.)
Stoppeldijk c. a. J. de Waal, V — J. F. de Maat, L. A. C. van Esbroeck, L (Hontenisse.)
Tholen. (*Vrije polders onder*) J. W. Wagtho, D — J. M. Wagemaker, D. van der Maas, C. Bierens, A. M. Geluk, G (Tholen.)
Valkenissegeul. (*De*) J. Kakebeeke, V — C. Bal, C. C. Wabeke, L (Krabbendijke.)
Vossemeer. (*Oud*) J. L. van Gorsel, D — C. W. Snijder, B. J. van Westen, L. M. Friderichs, G (Oud-Vossemeer.)
Waarde. J. Pieper, D — J. J. Mol, D. Boone, G (Waarde.)
Walcheren. Mr. H. F. Lantsheer, V — J. Kodde, P. de Visser, H. W. J. Callenfels, P. Dumon Tak, L (Middelburg.)
Walzoorden. J. van Dixhoorn, D — P. S. van Jole, P. F. Lemsen, G (Hontenisse.)
Westerenban van Schouwen. Jan den Boer, D — P. Blom, L. J. Blom, G (Haamstede.)
Wielingen. (*Waterschap der sluis aan de*) P. Erasmus, V — A. Buijck, E. B. Wijffels, C. B. Temmerman, L. J. de Smet, P. Erasmus Jz., L (Cadzand.)
Wilhelmina. (*Zuid Beveland*) H. A. Hanken ✠, D — L. Kranenburg, J. Minderhout, G (Kattendijke.)
Willem Hendriks en Klein Kieldrecht. A. B. van den Eeckhout, D — H. Vercauteren, G. Verstraeten, G (Graauw.)
Wissekerke. C. H. van den Berg, D — J. A. Gaanderse, J. de Kam Cz., G (Wissekerke.)
Wolphaartsdijk. (*Oud*) J. Goetheer, D — J. A. Koert, M. L. Smallegange, G (Wolphaartsdijk.)
Yerseke. (*Breede watering bewesten*) J. Oele Hz., D — C. van Liere Wz., C. D. Vereeke, P. Mol, C. Staal Johsz., C. Glerum JPz., W. Dekker Pz., C. Meijaard Jz., P. de Koeijer Lz., M. Vermue, W. van Liere WNz., G (Goes).
Zaamslag. A. de Koeijer, D — J. Dieleman Pz., A. Dekker Frz., G (Zaamslag.)
Zonnemaire. F. van den Bout JMz., D — C. F. van den Bout Cz., G. J. de Vlieger, G (Zonnemaire.)

Utrecht. 1)

(Verkortingen: D dijkgraaf; H heemraden; HH hoogheemraden; K kameraar; L leden; ontvanger; P penningmeester; S secretaris; V voorzitter; W watergraaf.)

Amstelland. Mr. H. J. Doude van Troostwijk, D — jhr. mr. dr. J. P. Hooft Graafland, C. J. van Tienhoven, jhr. E. W. E. Bicker, J. Staal, HH — mr. dr. B. van der Mersch, S en P (Amsterdam.)
Achttienhoven. J. P. C. ten Geusendam, V — C. Lam Az., C. de Groot, T. van Barneveld Tz., G Wijnen, H — E. D. de Groot, S — J. Versteeg, P.
Altsveld. A. M. van Dockum, V — F. C. Schaly, A. de Haan, A. J. Tinholt, G. Th. Sorber, Th. G. Miltenburg, H — L. A. Houtman, S en P.
Amerongser Wetering. (*De*) G. P. J. Versteegh, W, S en P — C. Geerlings JHz., J. de Lange, P. Versteegh Gz., H.
Bedijking der Mijdrechtsche droogmakerij. (*De Eerste*) F. H. von Lindern, V — J. Winkel, H. Röling, J. Treur, A. Stam Hz., H — J. Vreeke, S en P.

1) Waar achter de namen van het personeel geen plaatsnaam wordt aangetroffen, is het reglement van het waterschap de zetel van het bestuur niet vermeld.

Bedijking der Mijdrechtsche droogmakerij. (De Derde) C. van Schie, V — M. L. Janmaat, W. Winkel, J. van Selm, E. Treur, H — N. Stolwijk, P — A. de Ruijter S.

Benschop. R. van Beusekom, V en S — C. van Baaren, M. van Vliet, A. van Breukelen, C. van Vliet Az., Joh. Lekkerkerker, J. van Os, H — B. J. Benschop, P.

Beoosten de Vecht. Mr. J. J. de Waal Malefijt, W — J. van Doorn, A. Verhoeff, J. Timmerman, P. Seldenrijk, H — C. van den Berg, W. Schoenmaker, J. van Doorn, J. M. de Muinck Keizer, H. Schoenmaker, J. A. Matthes, D. van der Wilt, P. Seldenrijk, A. Verhoeff, mr. dr. B. van der Mersch, J. Timmerman, J. Plomp, L — M. H. Eggink Dz., S en P (Maarssen.)

§ *Bijleveld en de Meerndijk.* Jhr. mr. F. H. Radermacher Schorer van Nieuwerkerke, D en W — J. M. Ebskamp, G. van der Neut, mr. H. C. van Beusekom, J. P. van Voorst van Beest, H. J. Roijaards, HH — mr. J. F. van Beeck Calkoen K, S en P.

Bijleveld en Reijerscop. W. van Niekerk, V — R. Doornenbal, C. Pijnse van der Aa, W. H. Hoogland, J. van Wijk, H — A. van Gorkom, S en P.

§ *Biltsche en Zeister Grift. (De)* Mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek van Bergambacht, W — mr. A. J. Labouchere, jhr. H. M. Huydecoper, mr. J. J. Clotterbooke Patijn van Kloetinge, dr. C. W. Th. baron van Boetzelaer, mr. C. C. W. van Romondt Vis, H — mr. dr. B. van der Mersch, S en P.

Breukeleveen en Tienhoven. Mr. M. P. Thomassen à Thuessink van der Hoop van Slochteren, V — E. van der Wilt, D. van der Wilt DKz., G. van der Wilt, T. Kroon, A. Verhoeff, Jac. Hoogendoorn, H — J. Gerritsen S en P.

Bunschoter en Duister uitwatering in zee. (De) K. Huijgen Hz., W — P. Poort Fz., G. Beekhuis Az., J. Voorburg, R. ter Beek Pz., H. Schaap, G. ter Beek, H — W. Geuchies, S en P.

§ *Bunschoter Veen- en Veidendijk. (De)* A. J. Looxma van Welderen baron Rengers, D — Th. van den Hengel, J. van de Pol, A. Huijgen, A. Brouwer, C. de Wit, K. Huijgen, HH — H. P. van Haselen, P — C. Janssen, S (Amersfoort.)

Driebergen. R. P. C. de Moor, V — C. van Dijk, A. Koudijs, H — H. Gelder, S en P.

Drie Sluizen. (De) A. van 't Klooster, V — G. van Wee, G. Schimmel, G. van de Bor, W. Beijer, H — B. te Lintelo, S en P.

Drie Waterschappen onder IJselstein. (De) A. van de Koppel, V — P. de Bruin Flz., L. Blom, W. J. de Haan, A. F. van Beusekom, A. M. H. de Haas, C. L. van Kippersluis, A. Kromwijk, J. Lokhorst, H — J. Kamminga, S — P. van Lomwel, P

Duist-Nieuweland. H. C. baron van Tuyll van Serooskerken, V — Th. van Ruitenbeek, W. Boersen, G. van den Hengel, H. Kleinhoven, W. Hilhorst, J. Voorburg, H — B. te Lintelo, S en P.

§ *Eem, beken en aankleve van dien. (Heemraadschap de)* [1]) Joh. Knoppers, W — mr. A. Roijaards van Scherpenzeel, H. C. A. de Jong, A. Lagemaat, I. Makker, H — H. P. van Haselen, S en P — J. W. C. Jansen, K (Amersfoort.)

§ *Eemnes.* J. van 't Klooster, D — J. van Woudenberg, B. Blom Gz., H. van Wegen, J. Kwakernaak, jhr. A. M. A. J. Röell, B. Meijer, H. J. Roijaards, W. G. Th. H. van Sorgen, G. E. Rigter, J. Prinsen, G. Hilhorst (de oudste), J. L. van Os, H — D. van Hoepen, S en P.

Gecombineerde stoombemaling van de Zelderdsche wetering. (De) A. Kuijer, V — A. Tijmense, C. Brouwer, T. van 't Klooster, P. van den Hoven, H — B. te Lintelo, S en P.

1) Alleen de watergraaf wordt door de Koningin benoemd.

Geldersche en Stichtsche Veenen. (Veenraadschap der) H. van Schuppen, v — H. W. Schuurman, J. J. van Leeuwen, J. de Ruiter, J. P. C. Leinweber, G. J. van Krieken, G. H. van Leeuwen, L — J. G. Sandbrink, K en s.

Gemeene boezem van de Hoonwetering. (De) C. Sturkenboom Wz., v en P — W. H. van Woudenbergh Rz., A. C. P. G. ridder van Rappard, J. Vernooij, Jac. W. van Dijk, H — . . . . s.

Gemeene boezem van Rapijnen en IJselveld en Cattenbroek. (De) G. van der Valk Bouman, v — C. G. Vlooswijk, A. G. van Riet, J. Verwey, G. J. van den Broek, D. Verboom, H — S. Berghoef, s en P (Linschoten.)

Gemeene boezem van Zegveld, Zegvelderbroek en Achttienhoven. (De) J. J. Talsma, v — H. J. van der Wind, T. de Bruyn, B. Brak, A. Breedijk, G. Oussoren, J. de Groot, Adr. Goes, J. van den Bosch, H — A de Leeuw, s en P (Zegveld.)

Gemeeneland van Cothen. (Het) W. F. van Beeck Calkoen, v en P — J. van Ojen, J. E. W. van der Horst, H - H. C. Middelweerd, s.

§ *Gemeeneland van Wijk-bij-Duurstede c. a. (Het)* Mr. H. J. van Heyst, v — J. Th. van Beeck Calkoen, Th. J. van Bemmel, H -- C. A. Groen, s -- J. L. Prinsen, P.

Groot en klein Oud-Aa. A. Th. Plomp, v -- A. Versloot, O. J. van Zutphen, H. Korrel, C. Pijnse van der Aa, G. van Woudenbergh, H — L. J. Griffioen, s en P.

Groot-Mijdrecht. J. P. Engel, v --- J. F. de Rijk, P. de Boer, J. Versluijs Gz., D. van Egmond jr., H — J. F. Heuvelink, s en P.

Groot-Vuylcop. C. Sturkenboom, v — J. A. W. van Dijk, G. J. Vernooij, H — . . . ., s en P.

§ *Heycop genaamd de Lange Vliet.* [1]) Mr. J. J. de Waal Malefijt D — D. van Wijk, P. de Koning, G. H. van den Broeke, W. Versteeg, HH — . . . . . ., s en P.

Hoenkoop, Vliet en Dijkveld. . . . ., v — Ph. Kemp, T. A. Oskam, A. de Vries, A. Sille, H - D. Beljer, s — R. van Beusekom, P.

Holland, Sticht en Voorburg. J. van Dijk, v — J. Vien, P. N. Kruiswijk, C. Oussoren, mr. H. J. Doude van Troostwijk, J. G. van Weerdenburg, H — H. van den Bosch, J. J. G. vor der Hake, s en P.

Hooge en Lage Weide. (De) Jhr. mr. D. de Blocq van Haersma de With, v — mr. W. H. A. Elink Schuurman, J. J. Casant, J. de Goeij, M. van Leeuwen, H — mr. A. Ph. W. Alta, P — H. P. E. de Kock, s.

Hooge boezem achter Haastrecht. (De) G. Boer, v - C. de Gier JFz., G. van Jaarsveld, C. van Zeldèren Hz., K. Vink, H. Hakkesteegt, P. Bosch, M. Kromwijk, A. van Schaik, T. Boer, J. Overbeek, W. Rodenburg, J. Verhoef PCz., G. van der Heeden, P. J. Vermeulen, L — S. I. Cambier van Nooten, s en P.

Houten. J. Waller, v — A. van Oostrom, T. C. Spinhoven, W. H. van Woudenbergh Rz, A. Vernooij, Joh. de Goeij, P. J. van Wijk, G. F. van Rooijen, H — . . . ., s en P.

Kamerik Mijzijde en 's-Gravesloot. J. J. Talsma, v en s -- J. de Wit, J. van der Mel, G. de Bruijn, G. P. Baelde, M. de Groot, H. Verweij, H — W. Meijer, P.

Kamerik-Teylingens. J. J. Talsma, v en s --- G. Bouwman, Joh. Goes, P. Kastelijn, D. Blok, H — J. de Bruyn Jz., P.

Kortenhoef. J. de Kloet, v -- P. van den Broeck, J. Jansen, J. Schouten Jbz., D. van de Velden Jz., H — P. Garretsen, s en P.

Langbroek. Jhr. mr. H. W. L. de Beaufort v — A. van Cooten — C. J. Kneppelhout van Sterkenburg, mr. H. J. van Heijst, G. W. E. Kronenburg, W. A. van Beeck Calkoen, H -- C. Kooy, s — jhr. H. van den Bosch, P.

---

1) Alleen de dijkgraaf wordt door de Koningin benoemd.

§ *Lekdijk Bovendams.* (*Hoogheemraadschap van den*) G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek van Hardenbroek ✠ (BU) (RJ), D — mr. J. J. Clotterbooke Patijn van Kloetinge, mr. D. E. H. Diemont, G. J. G. C. graaf van Aldenburg Bentinck (KBU), mr. J. F. de Beaufort, H. J. Roijaards, jhr. mr. R. de Beaufort, mr. W. J. van Beeck Calkoen, J. P. van Voorst van Beest, mr. H. J. van Heyst, jhr. H. M. Huydecoper, HH — mr. A. A. Pit, S — C. F. Seidel, K — mr. F. A. J. F. ridder van Rappard, P (Utrecht.)

§ *Lekdijk Benedendams en van den IJsseldam.* (*Hoogheemraadschap van den*) Mr. B. J. L. baron de Geer van Jutphaas (J), D — W. C. M. van Eeten, A. de Witb, N. W. Verschoor Gerlings (JC3), jhr. P. P. de Beaufort, mr. J F. van Beeck Calkoen, mr. dr. B. van der Mersch, G. van Jaarsveld, ..., HH — M. W. Berrevoets, K — mr. F. C. van Beusekom, S en P (Jaarsveld.)

Loenderveen. Mr. dr. B. van der Mersch, V — O. de Lange, H. van den Bosch, H — J. J. G. vor der Hake, S en P.

Lopik, Lopikerkapel en Zevenhoven. S. I. Cambier van Nooten, V en P — C. de Gier, A. van Schaik, P. Bosch, J. Verhoef PCz., M. Kromwijk, G. van Jaarsveld, H — H. Doornbos, S.

Maarsseveen. Jhr. J. Huydecoper van Maarsseveen, V en P — J. van Doorn, H. Schoenmaker Sz., B. van der Wilt, H — H. J. Stevenhagen, S.

Maartensdijk. L. W. Copijn, V — H. Westeneng Az., C. Westeneng, mr. W. C. baron van Boetzelaer, J. Spelt Jz., J. Spinhoven, S. Swaan, J. Floor, H — jhr. A. G. E. van Asch van Wijck, S — . . . ., P.

Malesluis. (*De*) J. van den Heuvel, V — C. Smink, Th. van 't Klooster, H. van de Grootevheen, G. Midden, H — B. te Lintelo, S en P.

Middelwijk. P. Hilhorst Rkz., V — A. Hilhorst Az., A. Hartman, H — P. G. de Munck Fz., S en P.

Nedereind. (*Het*) W. C. J. M. Stokvis, V — G. Sturkenboom, M. W. Zomer, P. Oostveen, H — A. van der Roest, S en P.

Oostzijdsch. Mr. H. J. Doude van Troostwijk, V — J. van Doorn, E. Schoenmaker, G. de Groot, L — P. Dwarshuis, S en P.

Otterspoorbroek. E. van der Zee, V en S — jhr. dr. L. H. Quarles van Ufford, T. van Woudenbergh, C. J. Doornenbal, H — L. J. Griffioen, P.

Oudenrijn. P. H. van den Broeke van Oudenrhijn, V — H. Th. van Dijk, R. van Woudenberg, Th. de Wit, Th. M. van der Weijden, H. van der Vaart, J. M. Ebskamp, mr. D. E. H. Diemont, K. Gaikhorst, H — H. Tjabring, S en P.

Oukoop. Mr. H. J. Doude van Troostwijk, V — C. van Dam, W. van Bemmel, H — J. J. G. Vor der Hake, S en P.

Pijnenburgergrift. (*De*) Jhr. J. A. de Jonge van Zwijnsbergen, V — D. van der Grift, E. H. D. Insinger, H. Grootveld, H — jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenburg, S — G. van Merkestyn, P.

Polsbroek. C. Erkel, V — T. de Pater, G. Brouwer, L. Hoogenboom, J. Kloot, Corn. Straver, H — W. de Jong Pz., S en P.

§ *Rhenensche Nude en Achterbergsche Hooilanden.* (*Dijkstoel van de*) Jhr. G. J. A. Schimmelpenninck, D — R. van Laar, R. van Voorthuizen, M. E. van Embden, E. van Ingen, G. Leccius de Ridder, HH — P. Recter, S, K en P.

Rijn en Dijk. Mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek van Bergambacht (RJ), V — C. de Kruijf Thz., H. van Bentum, G. C. J. J. Schröder, C. J. Kneppelhout, J. Bos, H. Vernooy, H. W. J. van der Horst, H. J. G. Pieck, A. J. van Wijk, W. J. Vernooy, J. C. Peek, P. van Zijl, H — mr. dr. B. van der Mersch, S — G. C. van Leeuwen, P.

Ronde Veenen. (*De*) A. de Ruiter, D — G. Vossesteijn, W. van Sevenhoven, P. de Graaff, P. Spruijt, HH — D. J. Munnik, S en P (Mijdrecht.)

Schalkwijk, Blokhoven en Biester. J. P. Kleinschmit, v en s — A. J. van Rooyen, J. van Wijk, J. Miltenburg, J. van der Worp, J. van Leur, H. van Wijk, H — Johs. Uijttewaal, P.

Slaperdijk. (*College ter directie van den*) J. K. baron Taets van Amerongen van Renswoude, v — H. C. A. de Jong, G. C. D. baron van Hardenbroek van Ammerstol, W. van der Veer, P. J. van Ruyven, H. Brouwer Hz., J. B. de Beaufort, E. van Kolfschoten, L — H. E. van Sweden, s en P.

Snelrewaard, Zuid-Linschoten, Schagen en den Engh. G. van der Valk Bouman, v — Th. Straver, A. van der Louw, J. A. Streng, S. Versteegt, M. Blok, J. Verwey Dz., H — J. C. Stalenhoef, s — S. Berghoef, P.

Soesterveen. P. Floor, v — P. van den Breemer, A. I. Stalenhoef, L — J. G. A. Batenburg, s en P.

Tull en 't Waal. J. P. Kleinschmit, v en s — C. B. van Rinsum, C. van Schip, A. A. W. van Hazendonk, T. Verwey, H — M. de Kruyf, P.

Vechter- en Oudwulverbroek. Mr. W. J. van Beeck Calkoen, v — H. J. van de Vecht, C. P. van de Leemkolk, J. van Woudenbergh Gz., N. van Zijl, H — S. Roelofsen, s en P.

Vleuten. G. van der Meer, v — H. J. Roijaards, Th. J. Oostrom, W. Th. Stolwijk, G. de Rooij, H — A. van der Hage, s en P.

Waardassacker en Holendrecht. H. de Graaf, v — B. de Pijper, J. de Bruijn, H. Schoonhoven, H — G. J. Backer, s en P.

Westbroek. J. P. Ch. ten Geusendam, v en s — H. van Zijtveld, M. van den Broek, P. Seldenrijk, A. Grootendorst, H — H. Schoenmaker Ez., P.

Willeskop, Kort-Heeswijk en Blokland. R. van Beusekom, v, s en P — W. H. Lekkerkerker, J. van der Wind, L. van der Neut, J. Hoogenboom, E. van Lint, J. den Hollander, C. van den Brink, H.

Willige Langerak. K. Vink, v, s en P — H. Rijneveld, H. Hakkesteegt, J. Vermeulen Az., C. Schep, H.

§ *Woerden.* G. L. baron van Boetzelaer, D — J. Brunt PJz., C. G. van der Lee, J. B. van der Wind, jhr. P. P. de Beaufort, HH — N. de Kruif, s en P (Woerden.)

§ *Zeeburg en Diemerdijk.* Jhr. mr. W. G. Dedel, D — mr. A. J. Labouchere, D. J. van Houten ✠4, jhr. J. van Heemskerck van Beest, mr. H. J. Doude van Troostwijk, HH — jhr. dr. L. H. Quarles van Ufford, mr. U. H. van Notten, J. J. Bredius AAz., jhr. Q. J van Swinderen, mr. dr. B. van der Mersch, J. van de Velden, Th. W. Blijdenstein, J. H. C. van Reenen van Lexmond, jhr. dr. J. Six van Hillegom, L — mr. E. van Beusekom jr., s en P (Diemen.)

Zegveld. J. J. Talsma, v — H. J. van der Wind, T. de Bruijn, B. Brak, H — A. de Leeuw, s en P.

Zegvelderbroek. J. J. Talsma, v — A. Breedijk, J. de Groot, G. Oussoren, H — A. de Leeuw, s en P.

Zeist. Mr. J. J. Clotterbooke Patijn van Kloetinge, v — mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek van Bergambacht (RJ), jhr. H. M. Huydecoper, H — mr. dr. B van der Mersch, s en P.

Friesland.

(Verkortingen: D dijkgraaf; DG dijksgedeputeerden; DIJKSV dijksvolmachten; G gedeputeerden; GEC gecommitteerden; L leden; O ontvanger; OV ondervoorzitter; S secretaris; V voorzitter.

§ *Bildtpollen.* (*Dijksbestuur van de*) S. J. Hoogland, DIJKSV en V — W. D. Schat, E. C. Slim, DIJKSV — D. Hesselink, S en O (St.-Anna-parochie.)

Dellen. S. J. Bottema. V — P. A. Eenhuistra, G. K. Dijkstra, M. Jansma, T. J. Nijdam, L.

Delfstrahuizen. H. Pollema, V — P. H. Stump, Joh. F. Akkerman, W. A. van Straten, J. Th. Kemme, L.

§ *Ferwerderadeel.* (*Zeedijksbestuur van*) S. W. de Groot, D — R. J. Boersma. D. G. de Boer, G — G. Siccama, S en O (Ferwerd.)

§ *Grieën* (*Dijksbestuur van de*). Mr. D. van Welderen baron Rengers, D — D. D. de Boer, J. J. Ruijgh, D. H. Klip, A. Sparrius, DG — J. Balkema, S en O (Nes.)

Haskerveenpolder. H. A. Leenstra, V — W. J. Kornelis, L en OV — Y. Y. Dikkerboom, A. A. van den Hoek, J. G. Cloo, L — T. J. Mulder, S en O (Joure.)

§ *Hemelumer Oldephaert c. a.* (*Dijksbestuur van*) C. Tjebbes, D — P. N. van der Zijpp, P. Gaastra, DG — J. O. Krul, S (Stavoren) — J. Buiteveld. O (Hindeloopen.)

Johannesgasterveenpolder in de gemeenten Scholerland en Haskerland. (*Groote St.-*) C. Gerritsma, V — J. T. de Vries, G. M. van Dam, P. Th. Sierdsma, D. G. Visser, L — E. J. Brekeveld, S en O (Leeuwarden.)

§ *Kollumerland en Nieuwkruisland.* (*Dijksbestuur van*) J. E. Feitsma, D — R. Eskes, M. T. van der Laan, DG — J. Post, S en O (Kollum.)

§ *Lemstersluis.* J. H. de Vries, V — E. P. de Jong, M. B. Visser, L — S. Luiking, S en O (Lemmer.)

§ *Nieuwe Bildt.* (*Dijksbestuur van het*) W. T. Jensma, D — J. P. Hoogland, R. Wijmenga, L — L. K. van Giffen, S en O (St. Anna parochie.)

§ *Oostdongeradeel.* (*Dijksbestuur van*) J. J. Beintema, D — B. I. Heeringa, E. P. van den Herberg, DG — J. Alberda, S en O (Metslawier.)

§ *Oost- en Westdongeradeel.* (*Polder*) J. C. Holwerda, V — D. van der Herberg, E. J. Beintema, GEC — S. van Straten, S en O (Aalsum.)

§ *Oud Bildt.* (*Dijksbestuur van het*) P. Bierma Wz., D — G. G. Postma, D. J. Schat, DG — S. Brandsma, S en O (St.-Anna-parochie.)

§ *Oude Lindedijk.* H. R. van der Lende, D en L — Th. W. de Boer, M. Groen, P. M. Oosten, H. Heida, L — W. Hoogland, S en O (Wolvega.)

Veenpolder van Echten in de gemeente Lemsterland. J. H. Akkerman, V — J. Slump Hz., L en OV — H. P. van Eijck, U. K. Koopmans, G. J. Kraak, L — E. Dijkstra S en O (Lemmer).

Veenpolder van het 4de en 5de veendistrict. A. R. Uhl, V — J. H. Meyners, L en OV — P. G. Otter, H. J. Ruiter, J. Wuite Jz., L — B. A. L. van der Woude, S — J. J. Wuite, O (Tjalleberd.)

Veenpolder van het 6de en 7de veendistrict. H. van Dam Fz., V — W. I. de Haan, L en OV — H. S. Bok sr., T. P. de Bos, M. van den Berg, L — O. de Vries, S — J. J. Bouwer jr., O (Tijnje.)

Veenpolder onder Ter Idzardt en Oldeholtwolde, in de gemeente Weststellingwerf. J. T. J. Hamers, V — G. F. Heida, L en OV — J. J. Ensing, M. H. Hornstra, K. R. Neef, L — H. Edinga, S en O (Wolvega.)

Veenpolder in Opsterland en Smallingerland. (*Groote*) J. Jansma, V — B. R. Kielstra, L en OV — H. F. Schuurman, K. J. Slange, F. J. de Boer, J. K. Meester, K. van der Vegt, L — H. Renger, S (Drachten) — C. J. Loopstra, O (Beetsterzwaag).

Veenpolder in Weststellingwerf. (*Groote*) B. P. Oosten, V — A. W. Schaap, L en OV — A. J. de Ruiter, J. Th. Kemme, B. D. de Vries, L — I. Bergsma, S (Scherpenzeel) — R. IJ. Oosten, O (Spanga).

§ *Vijf deelen zeedijken binnendijks.* J. W. Anema, D — R. D. Jensma, T. W. Zandstra, DG — J. de Haan, S — W. Koning jr., O (Franeker.)

§ *Vijf deelen zeedijken buitendijks.* J. Timmer, D — K. J. Meinesz, P. Hiddinga, DG — A. M. Reyntjes, S — J. Boomstra, O (Harlingen.)

§ *Westdongeradeel.* (*Contributie zeedijken van*) D. P. Feitsma, D — D. J. Meinsma, P. P. Bosch, DG — K. G. Bierma, S en O (Ternaard.)

§ *Wonseradeels Zuiderzeedijken.* J. Haima, D — T. H. Rinia, J. H. Ypma, G — P. van Gosliga, S en O (Tjerkwerd.)
§ *Workumer Nieuwland.* (*Polder*) H. Fekkes, V — S. M. Schotanus, H. Elzinga, L — D. Th. Notten, S en O (Workum.)
§ *Wijmbritseradeel c. a.* (*Contributie zeedijken van*) IJ. H. van der Werf, D — A. P. Tromp, H. M. Tromp, DG — E. Priester jr., S — A. K. de Jong, O (Sneek.)
§ *Zeven Grietenijen en Stad Sloten.* Jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen, D — B. M. van der Goot, J. Woltman Dz., DG — A. Lentz Dz., S — A. Brouwer, O (Lemmer.)

Overijsel. 1)

(Verkortingen: D dijkgraaf; H heemraden; L. leden; O ontvanger; P poldermeesters; S secretaris; V voorzitter; W watergraaf.)

Dijksdistricten.

§ I. *Vollenhove.* A. F. Stroink, D — A. var Veen Mz., R. J. Woud, J. Drok Kz., J. Spijkman of Spiekman, H — W. H. van Ulsen, S — J. F. Nering Bögel, O.
§ II. *Hasselt en Zwartsluis.* G. van den Berg, D — H. Piel, B. J. Holtrust, H. J. Withaar, J. Huisman Lz., H — G. Haakmeester, S en O.
§ III. *Noorder Vechtdijken.* Mr. J. F. baron van Haersolte, D — G. M. Bongers, A. Hemstede, H — H. J. van Enter, S en O.
§ IV. *Mastenbroek.* J. P. Roijer, D — E. Koerhuis, K. Selles Hz., E. Hengeveld, L. van Regteren, H — mr. J. A. Willinge Gratama, S en O.
§ V. *Zwartewaters en Vechtdijken.* W. C. Tobias, D — H. J. Snel, G. Middag, H — J. van der Kolk Az., S en O.
§ VI. *Zuider Vechtdijken.* A. Kooiker, D — W. van der Kolk, H. Kok Az., H — N. J. Zebinden Buggerman, S en O.
§ VII. *Salland.* Mr. W. C. Lohman, D — dr. C. J. P. Sandberg tot Essenburg, M. van Doorninck, J. van Merle Wz., mr. F. H. baron de Vos van Steenwijk van Essen, R. G. A. Z. baron van Haersolte, H — mr. S. van Delden Pz., S en O.
§ VIII. *Zalk.* W. Ruitenberg, D — H. Dokter, K. van der Hoek, W. van der Voort Az., H — W. Bruins, S en O.
§ IX. *Kamperveen.* G. A. J. van Engelen van der Veen, D — H. Koers Wz., B. Korenberg Ez., E. van der Scheer, G. van Ittetsum Jz., H — W. Post Greve, S en O.
Barsbeker binnenpolder. P. Boes Hz., V — G. Spans Wz., H. Spans Jz., P — G. Dikken Jz., S en O.
§ *Bedijking langs Dronthen.* A. A. C. van der Mijle, V — D. Fikse Ez., E. Gunnink, leden van het dagelijksch bestuur — mr. Th. Ruijs IPz. ☻, B. Korenberg Ez., H. Dokter, H. de Leeuw Dz., gecommitteerden uit de Overijselsche waterschappen — A. Schilder Bz., B. Hulsman, J. van 't Oever Bz., gecommitteerden uit het gemeentebestuur van Kampen — J. Boeve, S en O.
Bedijkte Rondebroek. (*Het*) J. C. Groenestege, V — S. M. Brandsma, J. de Boer, P — J. Berkenbosch, S en O.
Beerzerveld. (*Het*) H. J. Warnaars, V — J. Warringa, G. van der Veen, W. Oordt, J. B. Westerdijk, C. Wind, H. J. Lubberman, L — E. Reiling Jz., S en O.
Benoorden de Willemsvaart. F. Aalbers Hz., V — D. van den Esscher of Esker, A. van Dam, P — J. A. Smits, S en O.
Beoosten het Lichtmiskanaal. J. Bijker Jbz., V — B. J. Scholten, H. J. Klein Scholten, P — J. Ph. Backx, S en O.
Beoosten het Ommerkanaal. A. H Scholten, V — J. van Dijk, J. Bouwman, P. Oldenziel, A. Zijlstra, L — J. Meesters, S en O.

1) In de reglementen van de waterschappen in deze provincie is niet bepaald waar de besturen hun zetel hebben.

Bentpolder. G. W. Seidel, v — J. Driezen Jz., P. Spans Jz., L — G. Dikken Jz., s en o.
Broeken en Maten. A. A. C. van der Mijle, v — E. Gunnink, H. de Leeuw Dz., P — J. Boeve, s en o.
Broeklanden. (*De*) J. P. Pals, v — J. R. Haverkamp, H. W. van Gunst, L — A. Groen, s en o.
Buitenpolder achter Kuinre. W. A. Meijboom, v — A. van Veen Mz., L. Roek Kz., L — H. Meesters, s en o.
Dieze. J. W. Bartels Hz., v — H. Snel, F. Middag, P — W. C. Tobias, s en o.
Dronthen. G. A. J. Engelen van der Veen, v — G. Holtland jr., J. Gunnink Wz., L — mr. J. van den Oever, s en o.
Hermserveen. (*Het*) E. Prins, v — P. Hofsteenge, J. Leffers, L — J. G. Pape, s en o.
Holtheme. H. Zwijze Gz., v — J. H. Meijerink, G. J. Lambers JHz., E. Habers, L — R. H Kelder, L en s — H. Krikke, o.
Kalkwijk. G. T. Meester, v — H. J. Wolters, J. Super, F. Tepper, G. Schmidt, L — G. Schooten, s en o.
Koekoek, het Zwijnsleger en de Hagens. (*De*) Mr. B. P. G. van Diggelen, v — J. D. van Hasselt, C. de Kock, J. H. Kanis, D. Bosch, L — W. Meijer, s en o.
Laag-Zalk. F. Gunnink Bz., v — G. Berk, H. Olthuis, E. J. van der Scheer, K. Jongman, P — J. Boeve, s en o.
Lierder- en Molenbroek. (*Het*) J. H. Ogink, v — E. van der Voort jr., H. van Dam Wz., P — A. J. Rengerink, s en o.
Lutterscheiding. (*De*) J. H. Kosse, v — H. J. Snijders, H. J. W. Helmich, B. A. Pieper, G. H. J. Kleine Staarman, P — G. F. Tebbe jr., s en o.
Meene. (*De*) H. Stegeman, v — R. Beenen, H. Slingenberg, J. H. Drenthen Hz., L — G. J. Haselaar, L en s — H. Krikke, o.
Molengoot. (*De*) G. Bruins, v — J. Schutte, E. Meilink, P — G. J. Meilink, s en o.
Radewijk en Baalder. G. J. Jonkhans, v — J. H. Ligtenberg Hz., G. Hakkers, G. J. Waterink, J. Weitkamp, L — G. W. E. Frijling, s en o.
Regge. (*De*) M. J. IJzerman, v — jhr. E. J. J. S. von Bönninghausen ✠, J. Bolscher, A. H. Demmer, G. H. Wulferink, jhr. G. J. van der Wijck, H van den Elst Fz., J. C. van den Berg, J. P. W. ten Cate, J. M. Kamphuis, voorzitters der negen afdeelingen van het waterschap — A. E. Agron, s en o.
Rheezer en Diffelerveld. (*Het*) A. A. Oostenbrink, v — B. C. Koeslag, W. Hutten Az., G. J. Warnink, G. J. Timmerman, P — G. W. E. Frijling, s en o,
Ruiten en Veenekampen. (*De*) D. J. Prins, v - K. van Hulst, H. Blik, P — J. Ph. Backx, s en o.
Schipbeek. (*De*) H. W. Kloosterboer, w — H. J. Scheperboer, J. A. Rouhof, G. J. Hofmeijer, leden van het dagelijksch bestuur — P. H. baron Taets van Amerongen, s en o.
Schuine sloot. (*De*) K. Salomons Hz., v — L. Wind Ez., J. van der Vecht, W. Pratgsma, J. H. R. M. Geerdes, L — P. Beunder, s en o.
Vijf Marken. (*De*) . . . ., v — R. Ruitenberg, D. Aalbers, P — W. Scheeland, s en o.

Groningen.

(Verkortingen: v voorzitter; ov ondervoorzitter; s secretaris; B boekhouder; o ontvanger; P penningmeester).

Alteveer. J. R. Stuut, v — S. Sparreboom, Joh. Heukers, ov — H. Zuidhof. J. G. Olijslager, J. Kiers, P. Boerland, E. J. Bosscher, s en B (Onstwedde.)
§ *Duurswold.* H. Broekema, v van het hoofdbestuur — K. Klootsema, A. Folkersma, H. Th. Klimp, C. R. Smith, J. N. Schutter, leden van het hoofdbestuur, tevens voorzitters van de besturen der vijf onderdeelen van het waterschap (Slochteren.)

§ *Eemspolder.* B. T. Wiersum, v (Uithuizen) — M. Hefting, s en B (Uithuizermeeden) — R. Westerdijk Zuideveld (Uithuizen), Joh. Maarhuis (Uithuizermeeden), B. K. Westerhuis (id.), J. S. Bennema (Uithuizen).

Electra. R. P. Dojes ❁ ✠, v — A. K. Schuiringa, J. J. Schuiringa Rz., J. M. Hopma, A. Torringa — L. Koster, s (Zuidhorn.)

§ *Finsterwolderpolder.* L. E. Evers, v — J. F. Groeneveld — O. Struif Bontkes, s (Finsterwolde.)

§ *Fivelingo.* P. H. Veendorp, v van het hoofdbestuur — D. E. de Jager, ov, P. Stollenga, K. W. Vegter, J. Oosterhuis, T. G. Veenkamp, leden van het hoofdbestuur, tevens voorzitters van de vijf onderdeelen van het waterschap — P. F. Reddingius, s — R. F. Smith, o (Ten-Boer.)

§ *Hunsingo.* R. P. Dojes ❁ ✠, v van het hoofdbestuur — L. Dijkhuis, J. Loots Wz., K. Wijk Pz., R. Clevering, J. M. Hopma, ov, R. Groenveld, B. K Westerdijk Bz., L. Eendhuizen, B. P. Goldhoorn, E. de Vries, G. N. Schutter, leden van het hoofdbestuur, tevens voorzitters van de besturen der elf onderdeelen van het waterschap — S. Harkema Pz., s, Warfhuizen — J. J. Pettinga, o, Onderdendam — J. J. Vegter, waterbouwkundige, Uithuizen.

§ *Johannes Kerkhovenpolder.* K. Breebaart Jz., v — mr. J. H. Geertsema, s — mr. F. A. Jas.

§ *Noordpolder.* C. Reinders, v — H. Allersma, W. Heidema, P. Zuideveld, H. M. Elema — J. N. Dusseldorp, s en o (Usquert.)

§ *Oldambt.* L. Buringh, v van het hoofdbestuur — J. G. Buurma, A. Waalkens, ov, A. Muntinga, A. van Delden, J. H. Muntinga, W. Bronts, J. W. E. Rooda, D. Boukema, J. Haan, H. van Delden Hz., leden van het hoofdbestuur — H. Doornbos, s en o (Scheemda.)

Ommelanderwijk J. Boswijk, v — J. M Panman, B — T. Havinga, ov — E. Oomkes, s (Veendam.)

Oosterdiep. B. Bakker, v — G. Smit jr., B — L. Dik, s — R. Wijnbergen (Veendam.)

Oostpolder. P. K. Sikkema, v — C. Ausema, LV — N. F. Meeuwes, R. Hartman, R. K. Wierenga, L — J. Engelsman, s.

§ *Oostwolderpolder.* J. Nap, v — J. Kl. Muntinga, E. H. Ebbens Fz., O. Bosker, L — T. H. Stikker, s (Midwolda.)

§ *Oterdum.* R. J. de Boer, v — F. Bouman, D Dijkstra, H. van der Molen, J. Noordhoff, L — P. J. Buurma, s en o (Delfzijl).

§ *Reiderland.* H. P. Waalkens, v van het hoofdbestuur — F. Poppens, B. L. ten Have, L. L. Dykema, G. R. Dallinga, K. Doedens, E. G. Muntinga, leden van het hoofdbestuur, tevens voorzitters van de besturen der onderdeelen van het waterschap — H. J. Kruizinga, s (Blijham) — J A. Goudschaal, o (Beerta.)

§ *Reiderwolderpolder.* D. E. Mellema, v — H. J. Onnes, A. S. Oosthoff, L. Poppens, B. H. Pothuis, J. Roelofs Ez. — S. W. Schortinghuis, s en B (Winschoten.)

Uithuizerpolder. P. Westerdijk, v — E. P. Boukema, ov, P. H. Wijk — H. H. Fongers, s en o (Uithuizen.)

Veendammer beneden verlaat. O. Huisman, v — B. Bakker, J. E. Slim, K. Munneke, J. Boswijk — L. Dik, s en B (Veendam.)

§ *Vereeniging. (De)* J. F. Groeneveld, v — L. Poppens — T. H. Stikker, s en B (Midwolda)

§ *Vierburen.* C. Elema, v — R. Hartman, H. Kimm, F. Coolman, B. Meinardi — J. Bakker, s en B (Bierum.)

Westerdiep. O. Huisman, v — J. F. Bos, F. Mulder, K. Wolthuis, J. R. Wollerich, B — L. Dik, s (Veendam.)

Westerkwartier. A. K. Schuiringa, v van het hoofdbestuur — Hendrik van Til, J. Nieuwenhuis, J. Franssens, J. J. Schuiringa Rz., A. Homan, J. Bouma, C. Beukema, H. Vermeer, leden van het hoofdbestuur, tevens voorzitters van

de besturen der acht onderdeelen van het waterschap — L. Koster, s — A. Viswat, o (Zuidhorn.)

§ *Westerwolde.* Mr. H. I. Schönfeld, v van het hoofdbestuur — H. Luring Hz., ov — Harm Kraai, s — G. L. Bruggers, o — A. Zandstra, ingenieur — G. Hoving, J. Bessembinders, J. ter Borg (Onstwedde), H. Luring Hz., J. ter Borg (Ter Borg), leden van het hoofdbestuur, tevens voorzitters van de besturen der vijf onderdeelen van het waterschap.

§ *Westpolder.* (*De*) S. E. Woldringh, v — J. K. Sijpkens, dr. R. J. Mansholt, J. van Julsingha, s en B (Ulrum.)

Wildervankster Participanten verlaat. J. E. Slim, v — K. J. Munneke, H. T. Schuringa, H. Boswijk, R. Weijer — A. P. Riepma, s en B (Wildervank).

Drenthe. 1)

(Verkortingen: v voorzitter; s secretaris; P penningmeester.)

Alteveer. E. H. Bakker, v — H. Bakker s en P — J. Wolters Post, E. H. Bakker, H. Schelhaas, F. Kremer, D. Zomer Jz. (Hoogeveen.)

Annen. J. R. Brandts, v — J. H. H. Römelingh, s en P — A. Kors Jz., A. Houwing, H. Meijering, R. Bakker jr. (Annen, gem. Anlo.)

Barger-Compascuum. J. H. Tonckens, v — H. Bakker, s en P — J. Velema, H. Bosscher jr., H. Bakker, B. H. van Munster. (Hoogeveen.)

Barger-Oosterveen. H. Huizing Az., v — E. Kliphuis, s en P — H. Sikken, P. Kloosterman, J. W. van der Sluis, Joh. Lamberts. (Noordbarge, gem. Emmen.)

Barger Westerveen. H. Rigterink, v — R. Richie, s en P — J. Bartelds, Joh. Lamberts, H. C. Rahder, A. W. van der Sluis. (Oosterhesselen.)

Bonnerveen. G. J. Sloots, v — H. van Dijk, s en P — J. Groenewold Bz., F. van der Veen Jz., W. A. Groenwold, J. van der Veen Hz. (Bonnerveen, gem. Gieten.)

Borger-Westdorp. H. Pott, v — H. Tiesing, s en P — J. F. Eisses, H. Sikkens, H. Meyeringh Jz., H. Oostingh (Borger).

Bronneger. H. Nijenhuis Gz., v — P. M. H. L. Boonstra, s en P — F. Dillingh, R. Stevens, E. Trip, H. van Boven. (Borger.)

Buinen. J. Beijering, v — J. R. A. Meursing, s en P — W. Meijeringh, J. Timmermans, B. Sanders, T. Marissen Mz. (Nieuw-Buinen, gem. Borger)

Coevorder en Dalerveenen. (*Veenschap de*) J. Rigterink, v — R. Richie s en P — mr. A J. ten Holte, J. Rigterink, A. B. Kappers, H. van Haeringen Az., J. H. R. M. Geerdes. (Zwinderen, gem. Oosterhesselen.)

Ees-Westdorp. H. Meyeringh Jz., v — H. Pott, s en P — J. Dontje, G. Holm, G. Copinga, J. Kuipers. (Westdorp gem. Borger).

Eext. O. J Homan, v — J. H. Braams, s en P — R. Kluiving, H. Buiter, O. van Boven, J. W. Sijbring. (Eext, gem. Anlo).

Eexterveen. J. Julsing, v — J. Cornelis, s en P — J. Hoving Hz., B. Hoving, J. Hogen Esch, H. Speelman Jz. (Eexterveen, gem. Anlo.)

Eexterveensche dallen-Eext. R. Speelman, v — J. H. Braams, s en P — R. A. Sybring, W. Meinders Rz., T. A. Braams Az., J. van der Veen. (Eexterveen, gem. Anlo.)

Emmer-Compascuum. J. Oostinjer Rz., v — J. van der Wijk, s en P (tijd.) — J. Jansen, J. Velema, E. Wortelboer, W. Beugel. (Dalen).

Emmer-Erfscheidenveen. (*Veenschap het*) J. Hadders Rz., v — R. Kliphuis, s en P — J. Jansen Bz., H. Huizing Az., W. Beugel, J. Meijering. (Emmen.)

Exloo. F. H. Rosingh, v — J. Smit, s en P — J. Hadders Jz., A. Dubbelboer, A. Jonker, T. Panman. (Exlo, gem. Odoorn.)

1) Achter de namen van het personeel is de woonplaats van den voorzitter vermeld

Gasselte. K. Wichers, v — J. Zondag, s en p — J. Mulder Oz., J. Luis Gz., H. Hogen Esch. (Gasselterboerveen, gem. Gasselte.)
Gasselterboerveen. W. Alingh, v — J. Hoekman, s en p — E. Groenwold, B. Hogen Esch, R. Groenwold. (Gasselterboerveen gem. Gasselte).
Gasselternijveen. J. Kruit, v — P. Hollander, s en p — R. Reiling Hz., A. Munneke, A. Brouwer, Hs. Wichers. (Stadskanaal, gem. Wildervank.)
Gasselterveld. E. Eggens, v — H. Tingen, s en p — R. Engelsman, H. C, Prins jr., G Korf, J. Adams. (Gasselte.)
Gieten-Bonnen. H. Nijenhuis, v — J. P. Koek, s en p — B. L. Homan, H. Huiting Hz., H. Hommes, J. Meursing. (Gieten.)
Gieterveld. J. Meijeringh, v — J. Wiegman, s en p — H. Zwiers Ez., A. Westerhuis, J. Meursing, B. Horting. (Gieten).
Havelte. K. Dedden, v — J. van Bruggen, s — K. Slomp, p — J. Robaard, R. Meeuwes, W. Arends, P. Werkhorst. (Havelte.)
Kerkenbovenveen. J. Haar, v — W. Werners, s en p — J. ten Oever, R. van den Hof, G. ten Hoeve, F. Zomer Gz. (Zuidwolde.)
Knijpe. (de) J. Wuffing, v — G. Eggens, s en p — G. Baarveld, J. Kammer, R. Bentum, L. F. Enting. (Zuidlaren.)
Leutingewolde. R. Ebbinge, v — P. Krijthe, s en p — H. Willems, R. Deodutus Pz., J. Riemers Tz., H. Douwes Rz. (Zulte, gem. Roden.)
Molenwijk. (De) J. van der Velde Jz., v — P. J. Kramer, s en p — K. de Waard, A. Pol, A. Grit, H. Smit. (Smilde.)
Nieuw-Bonner- en Gieterveen. B. Bartelds, v — J. P. Koek, s en p — J. van der Veen Hz., G. Eling, S. Ketelaar, A. van der Veen (Bonnerveen gem. Gieten.)
Nieuw-Buinen. F. E. H. Oosterwijk, v — B. van Engen, s en p — R. Kunst, H. Huiting, G. Haikens, B. Smook. (Nieuw-Buinen.)
Nieuw-Drouwen. J. Brouwer, v — L. Kuiper, s en p — H. de Vries, W. Hovingh, E. Vos, J. Kruizinga. (Nieuw-Drouwen, gem. Borger.)
Nijeveen-Kolderveen. J. Veld, v — J. Karsten Joh.z., s en p — A. van der Linde, P. Inberg, H. Gerrits, G. Dijkman, J. Schuurman, J. Kappe. (Nijeveen.)
Odoorn. M. Schaange, v — H. Nijenhuis, s en p — W. Stavast, A. Oving, A. van der Sluis Az., H. Marissen. (Odoorn.)
Oostermoerschevaart. (De) H. Nijenhuis, v — J. H. H. Römelingh, s en p — J. Wuffing, J. R. Brandts, O. J. Homan, B. Steenge Hz., R. Speelman, B. Bartelds, K. Wichers (Gieten.) De voorzitter en overige bestuursleden zijn de voorzitters van de besturen der acht waterschappen, uitmakende het waterschap *de Oostermoerschevaart.*
Oostopgaande (Veenschap). H. Bremer jr., v — J. van der Linde, s en p — R. ten Oever, R. Norg, J. Bruins Slot Jz. jr., J. Guichelaar. (Hoogeveen.)
Oud-Schoonebeekerveen (Het) H. Wilms Bz., v — W. Visscher Iz., s en p — E. H. Lubberts, H. Vrielink, H. Gijlers Hz., C. H. Hinnen. (Nieuw-Amsterdam, gem. Emmen.)
Paardelanden-Schrapveen. H. Poepe, v — K. F. Westerling, s en p — J. ten Heuvel, J. Noordhuis, J. Klein, J. A. Vogelzang. (Paardelanden, Zuidwolde.)
Roswinkelerveen (Veenschap). K. Boelken Rz., v — H. Joling, s en p — H. Boelken, L. Hoijting A. Timmerman, K. Geers. (Roswinkel, gem. Emmen.)
Ruinerwold. L. Benak Gz, v — L. J. Linde, s en p — W. Buiten JKz., J. Geerts Az., J. W. Schiphorst, D. C. Derks (Ruinerwold.)
Slagen. (De) K. Buiten, v — E. Sol, s en p — L. van den Hof, J. R. Steenbergen, H. Huisjes, J. A. Uilenberg. (Zuidwolde).
Spijkerboor. B Steenge Hz., v — J. Timmer, s en p — H. W. Hiddingh, L. Mulder, K. Brandts, K. Wuffing. (Annerveen, gemeente Anlo.)
Valthe. J. Hadders Az., v — A. Vriend, s en p — G. Keveling, J. Hadders Jz., W. Bakker Mz., T. E. Oosterwijk. (Valthermond, gem. Odoorn.)

Veendijk. (*De*) G. Ruichies, v — A. Waterbolk, s en p — G. Fransen, D. Schiphorst, P. Matter, W. Arends. (Havelte.)

Weerdinge. J. Hadders Bz., v — H. Joling, s en p — B. Joling, J. van Klinken, H. Oostingh, H. Niks. (Emmen.)

Zeven blokken. (*De*) J. Eleveld, v — P. J. Kramer, s en p — M. Tuinbeek, K. Brink, L. Meints, J. Fernhout Mz. (Smilde.)

Zuideropgaande. E. Veldman Boer, v — H. Bakker, s en p — H. Middelveldt, J. Bruins Slot Jansz. jr., R. ten Oever Jz., J. Kikkert (Hoogeveen.)

Zwindersche veld, Noordwestelijk deel. H. A. Rolaard, v — H. Bakker, s en p — J. Bruins Slot Jansz. jr., R. Hogenesch, R. Lanting, J. H. Mensingh. (Hoogeveen).

Limburg.

(Verkortingen: v voorzitter; ov ondervoorzitter; sp secretaris-penningmeester.)

Land van Weert. (*Waterschap van het*) L. Staekenborg, v — L. F. J. R. Beijs, ov — A. H. Teunissen, sp — H. Peerlings, mr. W. F. W. Kolkman, K. Boonen, E. Wenmaekers, J. H. Veltmans, J. L. M. van Uden, L. H. Verschueren.

Vlootbeek. (*Waterschap van de*) J. H. E. H. Geradts, v — H. Timmermans, sp — burggraaf Ch. van Aefferden, Th. Wolters, Ch. de Maes, H. H. H. van de Venne (Maasbracht).

KONINKLIJK INSTITUUT VAN INGENIEURS.

Het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, in 1847 opgericht en te 's-Gravenhage gevestigd, bedoelt de bevordering van de wetenschap en kunst van den ingenieur in den meest uitgestrekten zin, en de behartiging van de maatschappelijke belangen der techniek. Het bestaat uit gewone, buitengewone, correspondeerende en eereleden. Eene afdeeling van het instituut, genaamd „Afdeeling Nederlandsch-Indië", is gevestigd te Batavia.

In 1899 kwam een fusie tot stand met de Nederlandsche vereeniging van werktuig- en scheepsbouwkundigen en de Nederlandsche vereeniging voor electrotechniek, die zich ontbonden en toetraden tot het instituut als afdeeling voor werktuig- en scheepsbouw en afdeeling voor electrotechniek. In 1900 werd de afdeeling voor spoorwegbouw en spoorweg-exploitatie, in 1906 de afdeeling voor bouw- en waterbouwkunde en in 1918 de afdeeling voor mijnbouw opgericht.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.

Beschermheer. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

President. Prof. ir. S. G. Everts ❁.
Vice-president. Ir. J. J. Stieltjes.
Penningmeester. Jhr. ir. A. van Lennep.
Algemeen secretaris. Ir. R. A. van Sandick ❁. (Gebouw Diligentia, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage).
President van de afd. voor werktuig- en scheepsbouw. P. Lugt.
President van de afd. voor electrotechniek. Ir. A. J. Roelofsz.
President van de afd. voor spoorwegbouw en spoorwegexploitatie. Prof. ir. I. Franco ❁.
President van de afd. voor bouw- en waterbouwkunde. R. P. van Royen.
President van de afd. voor mijnbouw. Ir. A. H. van Lessen.

MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER BOUWKUNST, BOND VAN NEDERLANDSCHE ARCHITECTEN. (B. N. A.)

Deze maatschappij, stelt zich ten doel de behartiging van de vakbelangen van het architectenberoep en de bevordering van de bouwkunst in den meest uitgebreiden zin. Zij is gevestigd te Amsterdam, met gewestelijke kringen in verschillende gemeenten van het Rijk. Het bureau der maatschappij is gevestigd Weteringschans 102 te Amsterdam.

De maatschappij tracht haar doel te bereiken door: *a* het vastleggen o. a. in een eerecode, van goede beginselen, beoogende het handhaven en verbeteren van goede regelen en gebruiken voor het architectenberoep; *b.* het bestudeeren van de belangrijke vraagstukken, die zich op het gebied der bouwkunst voordoen en het uitspreken van een gemotiveerde meening over deze vraagstukken; *c.* het verstrekken van inlichtingen en adviezen daaromtrent aan bestuurslichamen, het publiek en de vakgenooten; *d.* het houden van vergaderingen; *e.* het uitgeven of doen uitgeven van een vakblad tevens orgaan van den B. N. A.; *f.* het uitgeven, doen uitgeven of

steunen van andere periodieken van bouwkundigen aard; *g.* het houden van tentoonstellingen; *h.* het uitschrijven van prijsvragen; *i.* het vormen en onderhouden van een bibliotheek; *j* het stichten en instandhouden van een ondersteuningsfonds voor behoeftige leden, of voor hunne weduwen en weezen; *k.* het bevorderen van het onderwijs in de bouwkunst en de opleiding van vakbeoefenaars; *l.* het samenwerken met andere vereenigingen.

Voorzitter. Ir. A. Broese van Groenou, Wassenaar.
Vice-voorzitter. Ir. D. F. Slothouwer, Amsterdam.
Secretaris. Paul J. de Jongh, Amsterdam.
Penningmeester. Jan van der Valk, Tilburg.
Directeur van het bureau. J. P. Mieras.

§ 3.

SPOORWEGEN.

Bij de wet van 9 april 1875 (St. 67), gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 31 dec. 1880 (St. 258), 10 mei 1882 (St. 66), 15 april 1886 (St. 64), 31 dec. 1887 (St. 265), 8 april 1893 (St. 62) en 9 juli 1915 (St. 321), zijn bepalingen vastgesteld omtrent de spoorwegdiensten en het gebruik der spoorwegen. Laatstelijk bij kon. besluit van 26 juni 1918 (St. 315), gewijzigd bij de kon. besluiten van 25 mei 1915 (St. 225), 3 maart 1916 (St. 101), 15 mei 1916 (St. 187), 7 nov. 1916 (St. 494), 15 dec. 1916 (St. 531), 14 maart 1919 (St. 108), 21 juli 1919 (St. 504), 28 aug. 1919 (St. 545), 29 dec. 1919 (St. 1072), 29 jan. 1920 (St. 45) en 16 juni 1920 (St. 300) is vastgesteld een algemeen reglement voor den dienst op de spoorwegen; bij kon. besl. van 4 jan. 1901 (St. 20), gewijzigd bij de kon. besl. van 8 aug. 1901 (St. 201), 8 juli 1903 (St. 195), 28 jan. 1904 (St. 16), 9 juli 1906 (St. 201), 17 juni 1907 (St. 149) 15 juli 1907 (St. 195), 12 maart 1909 (St. 67), 10 maart 1910 (St. 85), 24 juni 1911 (St. 154), 12 april 1912 (St. 144), 5 juni 1912 (St. 180), 14 maart 1913 (St. 84), 2 april 1913 (St. 118), 18 april 1913 (St. 134), 15 sept. 1913 (St. 366), 1 aug. 1914 (St. 341), 18 juni 1915 (St. 275), 19 juni 1915 (St. 286), 8 juli 1915 (St. 310), 14 juni 1918 (St. 355), 17 sept. 1919 (St. 570), 10 aug. 1920 (St. 692) en 3 nov. 1920 (St. 807) een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen. Het algemeen toezicht op de spoorwegdiensten is geregeld bij kon. besluit van 11 mei 1914 (St. 125). Voorschriften voor de wijze, waarop de spoorwegen worden afgesloten, zijn vastgesteld bij kon. besluit van 9 juli 1876 (St. 161), gewijzigd bij kon. besl. van 20 april 1914 (St. 184).

Bij kon. besluit van 26 maart 1914 (St. 166), zijn regelen vastgesteld voor den dienst op de spoorwegen, waarop de wet van 9 april 1875 (St. 67), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 9 juli 1915 (St. 321), van toepassing is en op welke vervoer plaats heeft, zoowel met stoom als met electriciteit als beweegkracht, met uitzondering van de spoorwegen, bedoeld bij art. 1 der wet van 9 juli 1900 (St. 118).

De dienst en het gebruik van spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, zijn geregeld bij de wet van 9 juli 1900 (St. 118), gewijzigd bij die van 15 dec. 1917 (St. 701) 1), krachtens welke zijn vastgesteld bij kon. besluit van 24 febr. 1920 (St. 85), gewijzigd bij kon. besl. van 17 aug. 1920 (St. 710), een reglement voor de tramwegen, bedoeld in art. 1, eerste lid, letter *b*, dier wet, en een reglement ter uitvoering van het vijfde lid, onder *b*, van art. 5 dier wet; bij kon. besluit van 3 juni 1915 (St. 230), gewijzigd bij de kon. besl. van 3 maart 1916 (St. 101), 15 mei 1916 (St. 187), 15 dec. 1916 (St. 531), 14 maart 1919 (St. 108), 21 juli 1919 (St. 504), 28 aug. 1919 (St. 545), 29 dec 1919 (St. 1072), 29 jan 1920 (St. 45) en 16 juni 1920 (St. 300) een algemeen reglement voor den dienst en bij kon. besluit van 8 juli 1915 (St. 309) een algemeen reglement voor het vervoer op de spoorwegen.

TOEZICHT OP DE SPOORWEGDIENSTEN.

Het algemeen toezicht op de spoorwegdiensten wordt onder den Minister van Waterstaat uitgeoefend door een raad van toezicht; het dagelijksch toezicht door ambtenaren onder den raad.

Raad van toezicht. A. H. W. van der Vegt c.i. ❁, *voorzitter*, 1 oct. 1918 — mr. J. B. Peyrot ❁, lid, 16 nov. 1905 (met verlof) — L. M. Barnet Lyon c.i. ✠4, lid, 1 jan. 1913 — H. van der Minne c.i. ✠4, lid, 1 mei 1918 — J. J. Stieltjes c.i. ❁, lid, id. — F. Bartelink ❁, lid, 1 jan. 1920 — mr. H. J. Silvergieter Hoogstad ✠4, *secretaris*, 1 mei 1916 — mej. mr. A. M. Beumée, *commies*, *plv. secretaris*, 1 juli 1920.

1) De tekst van de gewijzigde wet is bekend gemaakt bij kon. besl. van 17 jan. 1918 (St. 99).

Secretarie.

Ontvangst en openen der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen; overschrijving en verzending der uitgaande stukken; huishoudelijke dienst; kabinet en personeelzaken; bibliotheek en algemeen archief; aanvulling en wijziging van tractaten, wetten en algemeene maatregelen van bestuur; jaarverslag, statistiek en zaken van algemeenen aard, welke niet tot eene der overige afdeelingen behooren.

Hoofdcommies, chef van de secretarie en den huish. dienst. Th. W. Gorter, 1 jan. 1920.
Hoofdcommies. K. E. G. van den Bergh, 1 april 1912.
Commies. L. N. A. Orth, 1 sept. 1920.
Adjunct-commiezen. J. H. L. de Koning, 1 april 1916 — J. Koneijnenberg, id. — F. W. Drechsler, id. — J. A. van den Boogaart, 1 jan. 1920.

Afdeeling I. **Weg en Werken.**

Werken van nieuwen aanleg, waaronder begrepen nieuwe lijnen (hoofd- en locaalspoorwegen) en nieuwe stations, vernieuwing, uitbreiding en wijzigingen op hoofd- en locaalspoorwegen; onderhoud, afsluiting en bewaking dier spoorwegen; ontheffingen bedoeld in art. 39 van de wet van 9 april 1875 (St. 67) en vergunningen betreffende alle werken, welke met die spoorwegen in aanraking komen; parallel- en toegangswegen; overhoeken; verkoop en verhuur en ruiling van gronden; belastingen betreffende de hoofd- en locaalspoorwegen; peilingen bij de spoorwegbruggen over de groote rivieren.

Rijks-hoofdingenieur voor de spoorwegen. J. G. Ravenek c.i., 1 april 1920.
Rijksingenieur voor de spoorwegen. H. C. C. van Rijsbergen c.i., 16 juni 1918.
Tijd. District-inspecteur der spoorwegdiensten. J. Canters, 16 oct. 1920.
Adjunct-ingenieur. D. J. Heuff, 16 oct. 1920.
Commiezen. J. C. M. Blankenberg, 1 april 1908 — H. C. F. Dormeier, 1 april 1917 — W. B. van Heeswijk, 1 april 1919 — J. Uding, id. — J. van Dam, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. J. L. Margadaut, 16 nov. 1904 — G. Bouw, 18 maart 1916 — A. J. M. Teillers, 1 april 1916 — J. Cremer Eindhoven, id. — J. F. van der Vlis jr., 1 april 1920.

Technisch bureau en beheer archief »Aanleg staatsspoorwegen«.

Hoofdcommies. J. F. van der Vlis sr., 28 april 1913.
Commies. C. A. Marchand, 1 april 1920.
Technisch ambtenaar 1ste klasse. J. H. Schouten, 18 maart 1916.
Technische ambtenaren 2de klasse. J. H. M. E. Crollaer, 1 april 1912 — H. Overkamp, 16 oct. 1916.
Archiefbeambte. J. van der Poel, 24 dec. 1918.
Tijdelijk teekenaar. J. A. H. Crollaer, 1 jan. 1908.

Afdeeling II. **Exploitatie.**

A. Beveiliging en seinreglementen der hoofd- en locaalspoorwegen; ongevallen; rollend materieel van alle spoor- en tramwegen.

Inspecteur in alg. dienst voor de spoorwegen. D. Verhoop w.i. ✠, 1 april 1910.
Commies. A. J. Handel jr., 1 april 1919.
Technisch ambtenaar 2de klasse. A. Pos, 1 juni 1914.

B. Dienstregeling; reizigers- en goederentarieven van alle spoor- en tramwegen; dienstreglement der hoofd- en locaalspoorwegen; klachten; voorts alles wat de exploitatie van de hoofd- en locaalspoorwegen betreft en niet bepaaldelijk tot afdeeling II A behoort.

Inspecteur in alg. dienst voor de spoorwegen. A. M. Heuff c. i., 1 aug. 1916.
Hoofdcommies. J. C. Joosten, 1 april 1910.
Commiezen. A. Korn, 1 april 1918 — H. Heineman, 1 april 1919 — P. G. van Soest, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. B. A. Huysers, 1 juli 1917 — P. Krulder jr., 1 oct. 1917.

Afdeeling III. **Spoor- en tramwegpersoneel.**

Alle zaken betreffende de dienst- en rusttijden en de dienstvoorwaarden van het spoor- en tramwegpersoneel; eerste hulp bij ongelukken op spoor- en tramwegen; gratieverzoeken; statuten van vereenigingen van spoor- en tramwegpersoneel.

Inspecteur in alg. dienst voor de spoorwegen. N. Th. Verweij c. i., 16 juni 1918.
Commies. Mej. mr. A. M. Beumée, *tevens plv. secretaris*, 1 juli 1920.
Adjunct-commies. A. Schnepper, 18 maart 1916.
Opzichter in alg. dienst. J. Grimm, 1 juni 1920.

Afdeeling IV. **Tramwegen.**

A. Concessie en aanleg van tramwegen.

Rijksingenieur voor de spoorwegen. J. van Leeuwen jr. c. i. ✠4, 1 april 1899.
Technisch ambtenaar 1ste klasse. G. Dirksen, 1 april 1908.

B. Alle aangelegenheden behoorende tot de exploitatie van de tramwegen met uitzondering van het rollend materieel, de tarieven, de dienst- en rusttijden en de dienstvoorwaarden van het personeel en de eerste hulp bij ongelukken.

Commies. W. A. F. Aarts, 1 april 1917.
Adjunct-commiezen. A. Ekering, 18 maart 1916 — J. G. Soeter, 1 juli 1916.

Secretariaat der scheidsgerechten voor spoorwegpersoneel.

Alle werkzaamheden, in de Reglementen Dienstvoorwaarden, krachtens het bepaalde in art. 97, eerste lid, letter *b* A. R. D. (A. R. D. L.), opgedragen aan den secretaris der scheidsgerechten.

Secretaris. G. de Nes, 16 jan. 1919.
Plaatsv.-Secretarissen. Mej. mr. A. M. Beumée, 1 juli 1919 — mr. L. Spanjaard, 22 mei 1918 (tijd.).
Commies. J. A. A. van den Bergh, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies. P. A. R. Welling, 1 juli 1917.

Onderzoek en beproeving van den bovenbouw van spoorwegbruggen en van den weg.

Rijks-hoofdingenieur voor de spoorwegen. B. M. Gratama c. i., 1 juli 1919.
Rijks-ingenieur voor de spoorwegen. W. de Klerk, 1 aug. 1920.
Technische ambtenaren 1e kl. J. J. de Reede jr., 1 april 1909 — E. G. Traanboer, 18 maart 1916.

Tijd.-Hoofdingenieur. J. W. Th. van Oyen c. i., 1 sept. 1918.
Tijdelijk Opzichter. F. W. Völker, 1 aug. 1919.
Tijdelijk hoofdopzichter-teekenaar. A. Neijt, 1 mei 1920.
Ingenieurs voor het stoomwezen der spoorwegdiensten. F. J. Sirks w. i., 's-Gravenhage, 1 mei 1916 — W. E. Kruytbosch w.i., 's-Gravenhage, 1 mei 1918.
Ingenieur voor de electrische inrichtingen der spoorwegdiensten. J. M. G. Scheffer w.i., 's-Gravenhage, 16 juli 1911.
Adjunct-ingenieur. J. Zijderlaan w.i., 1 juni 1918.
Geneeskundige inspecteurs der spoorwegdiensten. Dr. J. M. van 't Hoff, Zeist (Noorder gedeelte), 1 dec. 1892 — dr. D. Romeyn ✠4, Venlo (Zuider gedeelte), 24 febr. 1902 — dr. G. J. Teljer, 's-Gravenhage (Midden gedeelte), 22 april 1903.

District-inspecteurs der spoorwegdiensten.

Eerste district. J. B. Onderwater c.i., Leeuwarden, 16 jan. 1913.

Voor de spoorwegen Harlingen—Groningen, Leeuwarden—Meppel en Leeuwarden—Stavoren, (met inbegrip van de haven te Stavoren) en de Noord-Friesche locaalspoorwegen en den stoombootveerdienst Enkhuizen—Stavoren (met inbegrip van de haven te Enkhuizen).

Tweede district. H. H. de Iongh c.i., Groningen, 1 april 1914.

Voor de spoorwegen Groningen—Nieuweschans, Nieuweschans—Duitsche grens, Groningen—Meppel, Groningen—Delfzijl (locaalspoorweg), Sauwerd—Roodeschool (id.), Stadskanaal—Zuidbroek—Delfzijl (id.) en Assen—Stadskanaal (id.),
met inbegrip van de stations Groningen en Assen.

Derde district. A. H. Liebert c.i., Zwolle, 16 nov. 1916.

Voor de spoorwegen Zwolle—Almelo, Zwolle—Meppel, Zwolle—Coevorden—Gasselternijeveen (locaalspoorweg), Almelo—Mariënberg, (id.), Coevorden—grens in de richting naar Neuenhaus (id.), Deventer—Raalte—Ommen (id.), Hattem—Kampen (id.) en Hattem—Dieren (id.),
met inbegrip van de lijn naar het Paleis »het Loo«, van het station en de werkplaats te Zwolle en van het station Meppel.

Vierde district. E. Gerst c.i., Utrecht, 1 sept. 1902.

Voor de spoorwegen Kampen—Zwolle—Utrecht, Amersfoort—Kesteren, Amsterdam—Bovenkerk—$\frac{\text{Aalsmeer}}{\text{Uithoorn}}$(locaalspoorweg), Hoofddorp—Uithoorn (id.), Uithoorn—Nieuwersluis (id.), Uithoorn Alphen—Oudshoorn (id.), Nieuwveen—Ter Aar (id.), De Bilt—Zeist (id.), Soesterberg Baarn (id.) en Ede—Nijkerk (id.).
met inbegrip van de stations Amersfoort en Kesteren en de werkplaatsen H. IJ. S. Amersfoort en N. C. S. Utrecht.

Vijfde district. J. G. Kruimel c.i., Apeldoorn, 1 nov. 1919.

Voor de spoorwegen Geldersch—Overijselsche locaalspoorwegen, Dinxperlo—Varsseveld (locaalspoorweg), Enschedé—Oldenzaal (id.), Enschedé—Ahaus (id.), Neede—Hellendoorn (id.) en Apeldoorn—Winterswijk grens (richtingen Borken en Bocholt),
met inbegrip van het station Apeldoorn.

Zesde district. L. W. Capel c.i., Apeldoorn, 1 april 1912.

Voor de spoorwegen Zwolle—Zutphen, Apeldoorn—Deventer—Wierden, Almelo—Hengelo—Oldenzaal—grens en Arnhem—Hengelo—Enschedé—grens, richting Gronau,
met inbegrip van de stations Zutphen, Hengelo en Almelo.

Zevende district. H. A. Henket c.i., Nijmegen, 1 april 1905.

Voor de spoorwegen Arnhem—Zevenaar—grens, Arnhem—Nijmegen, Nijmegen—Venlo, Nijmegen—Pruisische grens, Elst (Ressen)—Vork—Geldermalsen—Dordrecht,
met inbegrip van de stations Arnhem en Nijmegen.

Achtste district. J. B. H. Coenen c.i., Nijmegen 15 febr. 1917.

Voor de spoorwegen Utrecht—'s-Hertogenbosch—Tilburg, 's-Hertogenbosch—Boxtel, Nijmegen—'s-Hertogenbosch (excl. Nijmegen), Boxtel Eindhoven—Venlo, Eindhoven—grens en Boxtel—Gennep grens, met inbegrip van de stations 's-Hertogenbosch, Geldermalsen en de werkplaats te Gennep.

Negende district. Jhr. A. G. Quarles van Ufford c.i., Maastricht, 1 sept. 1914.

Voor de spoorwegen Venlo—Maastricht, Venlo—grens (richtingen Straelen en Kaldenkirchen), Maastricht—grenzen (richtingen Hasselt en Aken), Maastricht grens (richting Luik), Roermond—grenzen (richtingen Antwerpen en Gladbach), Eindhoven—Weert, Sittard—Herzogenrath (Nederlandsch gedeelte, locaalspoorweg) en Heerlen—Valkenburg (locaalspoorweg),
met inbegrip van de stations Venlo en Blerick en de werkplaats te Blerick.

Tiende district. P. Binkhorst van Oudcarspel en in Koedijk c.i., Breda, 1 nov. 1916.

Voor de spoorwegen Vlissingen—Breda—Boxtel, Tilburg—grens, met zijtak Riel—Goirle (locaalspoorweg), en Terneuzen—grens, richtingen Gent en Mechelen,
met inbegrip van de stations Roosendaal, Breda, Boxtel, Tilburg en de werkplaats te Tilburg.

Elfde district. J. van Tubergen c.i., 's-Gravenhage, 1 sept. 1919.

Voor de spoorwegen Rotterdam D.P.—Dordrecht—Lage-Zwaluwe, Lage-Zwaluwe—grens (richting Esschen), Lage-Zwaluwe—Breda, Lage-Zwaluwe—Moerdijk (locaalspoorweg), Lage-Zwaluwe—'s-Hertogenbosch en de verbindingsbaan te Rotterdam,
met inbegrip van de stations Rotterdam D. P., Rotterdam Beurs en Dordrecht.

Twaalfde district. J. A. Beijerinck c.i., 's-Gravenhage, 1 mei 1900.

Voor de spoorwegen Amsterdam C. S.—Rotterdam D. P., Haarlem—Zandvoort, Schiedam—Hoek van Holland, Leiden—Woerden, Den Haag—Scheveningen—Kurhaus (Z.H.E.S.) en Den Haag—Rotterdam (Z.H.E.S.), met de aansluitingen aan het baanvak Den Haag Scheveningen Kurhaus en aan de verbindingsbaan te Rotterdam en den stoomtramweg Den Haag—Scheveningen (H. IJ. S.),
met inbegrip van het station Haarlem, de werkplaats te Haarlem en het station Rotterdam Rechter Maasoever.

Dertiende district. R. van Harencarspel c.i., Haarlem, 1 juli 1899.

Voor de spoorwegen Den Helder—Uitgeest—Zaandam, met zijtak naar Broek op Langendijk, Haarlem—Uitgeest, Haarlem—Hoofddorp (locaalspoorweg), Leiden—Hoofddorp (met inbegrip van het station Hoofddorp) (id.), Velsen—IJmuiden, Zaandam—Hoorn—Enkhuizen, Heer Hugowaard—Hoorn, Hoorn—Medemblik (locaalspoorweg).

Veertiende district. J. C. Loman c.i., Hilversum, 1 april 1911.

Voor de spoorwegen Amsterdam—Hilversum—Utrecht (Lunetten), Hilversum—Amersfoort—Apeldoorn, Amsterdam—Zaandam, en de verbindingsbaan bij Blauwkapel,
met inbegrip van alle stations en verbindingswegen te Amsterdam, de stations Zaandam en Utrecht—Lunetten.

Vijftiende district. J. de Bruijn c.i., Utrecht, 1 april 1907.

Voor de spoorwegen Amsterdam—Utrecht—Arnhem, Utrecht—Rotterdam, Harmelen—Breukelen, Gouda—'s-Gravenhage, Gouda—Schoonhoven (locaalspoorweg), verbindingsbaan S.S.—H.IJ.S. te 's-Gravenhage, den stoomtramweg den Haag—Scheveningen (S. S.) en den stoomtramweg Ede—Wageningen,
met inbegrip van de stations Utrecht S.S., Woerden, Rotterdam-Maas en de werkplaats te Utrecht S. S.

District-Inspecteurs voor het toezicht op den dienst van de spoorwegen, waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd.

District A. F. E. Wijnmalen, w.i., Zwolle, 1 jan. 1911.

Voor de spoorwegen Harlingen—Veenwouden, Drachten—Groningen, Leeuwarden—St. Jacobi-Parochie, Marsum—Arum, Steenwijk—Oosterwolde—Assen, Gorredijk—Oosterwolde, Meppel—Smilde, Joure—Lemmer, Winschoten—Finsterwolde, Winschoten—Stadskanaal—halte Boerveensche mond (N.O.L.S.). Hoogeveen—Nieuw-Amsterdam, Erm—Ter Apel (Boschhuis), Nunspeet—Hattem met zijtak Wezep—Zande, Zwolle—Ter Apel, Jachthuis—Hardenberg, Slagharen—Hoogeveen, Meppel—Balkbrug, Zwolle—Blokzijl, Winschoten—Ter Apel, Assen—Schoonoord—Coevorden, Ter Apel—Winschoten—Delfzijl.

District B. J. Rodenburg, w.i, Arnhem, 16 mei 1905.

Voor de spoorwegen Denekamp—Gronau (Ned. gedeelte), Enschede—Glanerbrug, Deventer—Borculo, station Lichtenvoorde-Groenlo—Zeddam, Lichtenvoorde—Bocholt (Ned. gedeelte), Zutphen—Hengelo (G.), Zutphen—Emmerik (Ned. gedeelte), Dieren—Isselburg (Ned. gedeelte), Dieren—Velp, Utrecht—Zeist, Arnhem—Amersfoort, Sandenburgerlaan—Wijk bij Duurstede, Oosterbeek—Arnhem—Velp, Arnhem (Elden)—Nijmegen (Lent), Elst—Bemmel, Elden—Lent, Huissen—Doornenburg—Bemmel, Doornenburg—West-Pannerden, Nijmegen—Wamel.

District C. H. G. Teuwisse w.i., 's-Gravenhage, 16 mei 1905.

Voor de spoorwegen van Ewijcksluis Schagen, Schagen—Wognum, Alkmaar—Schagen, Hoorn—Grootebroek, Haarlem—Alkmaar, Amsterdam—Edam, Zunderdorp—Alkmaar, Kwadijk—Volendam, Amsterdam—Hilversum. Hakkelaarsbrug—Muiderberg, Laren—Huizen, Station Naarden-Bussum—Huizen, Amsterdam—Haarlem (met verbindingsbaan te Haarlem), Haarlem—Bloemendaal, Haarlem—Overveen, Haarlem—Zandvoort, Egmond aan Zee—Bergen aan zee, Leiden—Haarlem, Haarlem—Heemstede, Leiden—Katwijk aan Zee, Rijnsburg—Noordwijk aan Zee, 's-Gravenhage—Leiden, 's-Gravenhage—Delft, 's-Gravenhage—Maaslandsche dam, Loosduinen—Kijkduin, Poeldijk—Hoek van Holland en Maassluis—Delft, Electrische spoorweg Amsterdam—Sloterdijk.

District D. H. A. Ravenek jr. w.i., Rotterdam, 1 oct. 1902.

Voor de spoorwegen Rotterdam—Zuid-Beijerland, Middeldijk—Zwijndrecht, Blaaksche Dijk - Strijen, Krooswijk—Goudswaard, Rotterdam—Hellevoetsluis, Spijkenisse—Oostvoorne, Middelharnis—Ouddorp, Middelharnis—Ooltgensplaat, stoombootveerdienst Hellevoetsluis—Middelharnis c. q. Hellevoetsluis - Stellendam, Burgh - Brouwershaven—Steenbergen, stoombootveerdiensten Zijpe—Numansdorp en Zijpe—Willempolder, Breda - Steenbergen, Prinsenhage—Antwerpen (Ned. ged.), Gastelsveer - Roosendaal, Oud-Gastel - Willemstad, Steenbergen - Halsteren, Rijsbergen—Hoogstraeten (Ned ged.), Antwerpen—Tholen (Ned. ged.), Hansweert—Vlake, Middelburg—Vlissingen, Middelburg—Domburg, Koudekerke—Vlissingen, Hulst—Walsoorden, Breskens—Maldeghem (Ned. ged.), Draaibrug - Sluis, Sluis—Heyst/Brugge (Ned. ged.), Oostburg—Cadzand, Schoondijke - Eecloo (Ned. ged.), IJzendijke - Sas van Gent—Drie Schouwen, Sas van Gent—Belgische grens (richting Selzaete), Drie Schouwen—Kloosterzande, Zaamslag—Terneuzen en Aardenburg—Brugge (Ned. ged.), —Drie Schouwen—Moerbeke (Ned. ged), Terneuzen—Hoek—Philippine, Hoofdplaat—Pyramide.

District E. M. van den Broek w.i., Nijmegen, 1 mei 1918.

Voor de spoorwegen Breda—Geertruidenberg, Oosterhout—Tilburg, Tilburg—Waalwijk, 's-Hertogenbosch—Waalwijk, Drunen—Heusden, Tilburg—grens (richting Poppel), Veghel—Reusel—grens (richting Arendonck), St.-Oedenrode - 's-Hertogenbosch, St. Michielsgestel—Vucht, Eindhoven—Asten, Geldrop—Heeze, 's-Hertogenbosch—Helmond, Veghel—Oss, Weert—grens (richting Maeseyck), Maastricht—grens (richting Maeseyck), Maastricht—grens (richting Glons), Maastricht—grens (richting Tongeren), Venlo—Steijl, Venlo - Helden, Nijmegen—Venlo, Roermond—Kessenich, Roermond Vlodrop, Horn—Deurne, Horn—Roggel, Roggel—Roggelsche brug, Heerlen—Hoensbroek.

NEDERLANDSCHE SPOORWEGEN.

A. Maatschappij tot exploitatie van staatsspoorwegen.

Ingevolge de overeenkomst van 21 jan. 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 juli 1890 (St. 134), is aan de Maatschappij tot exploitatie van staatsspoorwegen de exploitatie opgedragen:

a. van de door den Staat aangelegde of wel door naasting of koop verkregen spoorwegen: Arnhem — Zutphen — Zwolle - Meppel - Leeuwarden, Harlingen — Leeuwarden — Groningen — Nieuwe Schans, Groningen—Meppel, Zutphen—Hengelo, Maastricht - Venlo—Boxtel—Tilburg — Breda, Roosendaal - Vlissingen, Venlo—Pruisische grens in de richting van Kaldenkirchen, Utrecht—'s-Hertogenbosch —Boxtel—Eindhoven—Weert, Moerdijk—Zwaluwe —Breda, Zwolle—Almelo, Zwaluwe - 's-Hertogenbosch, Groningen—Delfzijl, Elst—Ressen—Bemmel, Breda — Roosendaal, Amsterdam—Utrecht—Arnhem, met de vertakkingen te Amsterdam naar het entrepotdok, naar de zuidzijde van het spoorwegbassin in de Stads-Rietlanden en naar het centraalstation van den staatsspoorweg, Breukelen - Harmelen, Gouda—'s-Gravenhage, met den verbindingsweg tusschen de beide stations te 's-Gravenhage, 's-Gravenhage—Scheveningen (stoomtramweg), Leiden—Woerden;

b. van de door den Staat aangelegde of wel door naasting of koop verkregen spoorwegen, waarvan de Hollandsche IJzeren-spoorwegmaatschappij het medegebruik heeft: Rotterdam - Dordrecht—Zwaluwe—Zevenbergen—Roosendaal—Belgische grens, Hengelo—Enschedé—Duitsche grens, Arnhem—Elst, Ressen-Bemmel - Nijmegen, Nijmegen (langs den linker Maasoever)—Venlo, Arnhem—Zevenaar—Duitsche grens in de richting van Emmerik, Utrecht — Gouda—Rotterdam.

Aan de maatschappij is tevens verleend het medegebruik, dat de Staat voor haar van de Hollandsche IJzeren-spoorwegmaatschappij heeft bedongen, van den door die maatschappij aan te leggen spoorweg tot verbinding van het gemeenschappelijk station van den staatsspoorweg en den Hollandschen IJzeren-spoorweg aan de Delftsche poort te Rotterdam met het station van den spoorweg van Utrecht naar Rotterdam te Rotterdam, met afbuigingen in de richting naar Schiedam en naar Capelle.

Voorts is aan de maatschappij de exploitatie opgedragen: *a.* van de Ned. gedeelten der spoorwegen van Tilburg naar Turnhout, van Antwerpen naar de Pruisische grens in de richting van Gladbach, van Hasselt naar Maastricht, van Maastricht naar Aken, van Eindhoven naar Hasselt; *b.* van de gedeelten van den spoorweg van Tilburg naar Turnhout, welke zijn gelegen op de door Ned. grondgebied ingesloten Belgische enclaves; *c.* van den spoorweg van de Belgische grenzen bij Visé naar Maastricht.

Door de maatschappij worden bovendien geëxploiteerd de haar toebehoorende lijnen: Tilburg—Nijmegen, Sittard—Herzogenrath, Heerlen—Schaesberg (Mijnstation), Ede - Wageningen (stoomtram) en zijtak van den spoorweg Tilburg - Belgische grens naar Goirle, alsmede de spoorwegen

Saawerd—Roodeschool en Zwolle—Delfzijl, met zijtakken van Mariënberg naar Almelo en van Gasselter Nijeveen naar Assen, Deventer—Ommen, terwijl zij nog het medegebruik heeft van de door de Hollandsche ijzeren-spoorwegmaatschappij geëxploiteerde lijnen: Almelo—Salzbergen, Nijmegen—Groesbeek—Duitsche grens en Zevenaar—Winterswijk. Voorts exploiteert zij ook krachtens bijzondere overeenkomst de lijn Gouda—Schoonhoven Van 1 mei 1919 af worden, krachtens met de Nederlandsche Centraal-Spoorweg-Maatschappij gesloten overeenkomst, door de Maatschappij nog geëxploiteerd de lijnen: Utrecht—Zwolle. Zwolle—Kampen, Bilthoven—Zeist, Den Dolder—Baarn, Nijkerk—Ede, Utrecht—Zeist (electrische tramweg), Nunspeet—Hattemerbroek met zijtak Kamperstraatweg de Zande (tramweg), Zwolle—Blokzijl (tramweg). Het beheer van den electrischen tramweg Utrecht—Zeist is door de Maatschappij opgedragen aan de Ooster Stoomtram-Maatschappij. Krachtens met de Noord-Brabantsch Duitsche Spoorweg-Maatschappij gesloten overeenkomst, exploiteert de Maatschappij van 1 juni 1919 af ook nog de lijn van Boxtel over Gennep en Goch naar Wesel.

De zetel der maatschappij is te Utrecht.

Directie. Jhr. ir. J. A. van Kretschmar van Veen ✠ ✠3 ✠ (EL3) (KB3) — ir. J. A. Kalff ✠ — mr. H. van Manen.
Secretaris Ir. E. C. W. van Dijk.
Rechtsgeleerd adviseur. Jhr. mr. W. M. de Brauw.

B. Hollandsche IJzeren-spoorwegmaatschappij.

Deze maatschappij werd in 1837 opgericht. Hare exploitatie is opnieuw geregeld door de overeenkomst met den Staat der Nederlanden van 21 jan. 1890, bekrachtigd bij de wet van 22 juli 1890 (St. 134). Ingevolge die overeenkomst:

1°. *a.* blijft de maatschappij exploiteeren de door haar aangelegde spoorwegen: Amsterdam—Haarlem—Leiden—'s Gravenhage Rotterdam, Haarlem—Uitgeest, Amsterdam—Amersfoort—Zutphen, Hilversum—Utrecht, Velsen—IJmuiden, en 's-Gravenhage—Scheveningen (stoomtramweg);

b. exploiteert de Maatschappij de door haar aangelegde verbindingsbaan om Rotterdam.

2°. is zij belast met de exploitatie van de door den Staat aangelegde spoorwegen: Amsterdam—Zaandam—Uitgeest Nieuwediep, Zaandam—Enkhuizen, Dordrecht—Elst, Vork—Kessen—Bemmel, Amersfoort—Kesteren, Stavoren—Leeuwarden en Schiedam—Hoek van Holland.

en 3°. heeft zij het medegebruik van de door den Staat aangelegde, of wel door huurting of koop verkregen spoorwegen, waarvan de exploitatie is of wordt verleend aan de Maatschappij tot exploitatie van staatsspoorwegen: Rotterdam—Dordrecht Zwaluwe—Zevenbergen—Roosendaal Belgische grens, Hengelo—Enschedé Duitsche grens, Arnhem—Elst Kessen—Bemmel—Nijmegen, Nijmegen (langs den linker Maasoever)—Venlo, Arnhem—Zevenaar—Duitsche grens, in de richting naar Emmerik, en Utrecht—Gouda—Rotterdam.

De maatschappij exploiteert bovendien de haar toebehoorende lijnen Winterswijk Doetinchem—Zevenaar; Winterswijk Hengelo met zijtakken naar Enschedé en Ruurlo; Doetinchem—Ruurlo; Enschede—Oldenzaal; Apeldoorn Almelo; Dieren Hattem en Hattem—Kampen; zij heeft voorts nog de exploitatie op zich genomen van de aan andere maatschappijen toebehoorende spoorwegen: Zutphen—Winterswijk, Nijmegen Duitsche grens in de richting naar Kleef. Almelo Salzbergen, Neede—Hellendoorn, Hoorn—Medemblik, Haarlem—Zandvoort, Enschedé Ahaus, Dinxperlo—Varsseveld, Leeuwarden—Metslawier—Anjum, Stiens—Harlingen, Tjummarum Franeker, Rotterdam (Hofplein)—den Haag—Scheveningen (Kurhaus) en Haarlem—Hoofddorp—Aalsmeer—Uithoorn—Nieuwersluis, met zijtakken van Hoofddorp naar Leiden, van Aalsmeer / de Kwakel langs Bovenkerk naar Amsterdam (Willemspark) en van Nieuwveen naar Ter Aar.

De maatschappij heeft voorts het medegebruik van de baanvakken Amersfoort—Utrecht en Hattem—Zwolle van den Ned. Centraalspoorweg.

Verder worden door de maatschappij nog geëxploiteerd de door haar aangelegde spoorweg Alkmaar Hoorn en het stoombootveer Enkhuizen—Stavoren, alsmede de stoomtramwegen: Oldenzaal—Denekamp, Oldenzaal—Gronau, Egmond—Alkmaar Bergen Schagen—Wognum, Schagen—Van Ewijcksluis, Alkmaar—Schagen en Hoorn—Venhuizen—Grootebroek. De door haar aangelegde stoomtramweg Kwadijk—Edam—Volendam wordt geëxploiteerd door de 2de Noord-Hollandsche Tramwegmaatschappij

De maatschappij heeft haar zetel te Utrecht.

Directie. Ir. J. A. Kalff ✠ — jhr. ir. J. A. van Kretschmar van Veen ✠ ✠3 ✠ (EL3) (KB3) — mr. H. van Manen.
Secretaris. Ir. E. C. W. van Dijk.
Consulent. Prof. mr. F. A. Molster.

C. Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen en Hollandsche IJzeren-spoorwegmaatschappij.

Rijkscommissaris. Jhr. mr. W. Th. C. van Doorn ❁, 's-Gravenhage.
Adjunct-rijkscommissaris. Mr. J. R. H. van Schaik, 's-Gravenhage.
Raad van Commissarissen. Mr. C. H. van Tienhoven ❁, Baarn, *voorzitter* — ir. F. B. s'Jacob ❁ ✠3 ❁3 (DC3) (HM2), Staverden bij Elspeet, *ondervoorzitter* — jhr. mr. H. G. van Hoëthe tot Echten ✠4, Oosterbeek, *secretaris* — C. J. K. van Aalst (zie blz. 250), Amsterdam — jhr. S. van Citters (zie blz. 180), Arnhem — J. T. Cremer (zie blz. 58), Santpoort — A. baron van Dedem ❁ ✠3, Dalfsen — jhr. P. J. J. S. M. van der Does de Willebois ❁ ✠3 (GG2), 's-Hertogenbosch — mr. dr. C. C. Geertsema (zie blz. 33), Groningen — J. van Hasselt, Haarlem — J. Hudig ❁ ✠3 (IK3) (ML4), Rotterdam — A. G. Kröller ❁ ✠2 ✠ (RK4) (RS5), 's-Gravenhage — ir. W. F. Leemans (zie blz. 47), id. — mr. J. A. Loeff ❁, id. — mr. A. J. baron van Nagell van Ampsen ❁ ✠, Huize Ampsen bij Lochem — jhr. mr. O. F. A. M. van Nispen tot Sevenaer ❁, tijd. te Rome — mr. R. J. H. Patijn (zie blz. 51), 's-Gravenhage — dr. E. van Welderen baron Rengers ❁, IJsbrechtum — Th. M. Th. van Welderen baron Rengers ❁, Oenkerk — jhr. mr. dr. A. Röell (zie bl. 185), Haarlem — jhr. mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck (zie blz 47), Maastricht — mr. F. D. graaf Schimmelpenninck ❁, Huize Avegoor, Ellecom — mr. Jan Smit Az., Middelburg — D. W. Stork ❁ (BLC3) (EL5), Hengelo — G. A. baron Tindal (zie blz. 3), Hilversum — J. Rijpperda Wierdsma ✠, Rotterdam — mr. A. R. Zimmerman (zie blz. 218), id.

Algemeene diensten.

I. Aan het centraalbureau te Utrecht.

Chef van den dienst. Ir. E. C. W. van Dijk.
Chef van rechtszaken. Jhr. mr. C. Beelaerts van Blokland (JC3).
Chef van het personeelbeheer. W. H. Beijen.
Chef van den algemeenen magazijndienst. D. N. van Nes.
Afdeelingschef 1ste kl. Mr. dr. J. H. Jonckers Nieboer.
Ingenieur 1ste kl. belast met de keuringen. Ir. H. IJ. Gatsonides.
Referendarissen. Mr. Ch. F. P. Bodemeijer — C. Stolk.
Hoofdcommiezen. J. J. A. van Schreven — J. Eweg — R. Phaf.

II. Aan het administratiegebouw te Amsterdam.

Chef van den dienst. Ir. E. C. W. van Dijk.
Chef van rechtszaken. Jhr. mr. E. L. Elias.
Afdeelingschef 1ste kl. Ir. F. M. van Veen.
Afdeelingschef 2de kl. A. J. M. Stentrop — mr. J. J. van der Zweep.

Comptabiliteit en Contrôle.

I. Te Utrecht.

Chefs der algemeene comptabiliteit. W. M. J. Werker ✠ — M. W. H. Werker.
Referendaris. Mr. A. Schwartz.
Hoofdcommies. J. F. Schieck.
Chef der centrale contrôle. C. J. A. van Ginkel.
Afdeelingschefs 1ste kl. B. C. te Roller — C. H. Andreae.
Afdeelingschef 2de kl. Jhr. ir. W. Laman Trip.
Inspecteur der comptabiliteit. L. H. J. Vossenaer.
Hoofdcommiezen. E. P. van Oosten — K. Wijers — J. C. Kreijts — P. H. Berg — F. W. Grimberg.

II. Te Amsterdam.

Chef der algemeene comptabiliteit. Mr. J. E. C. Schook.
Afdeelingschef 2de kl. F. F. L. Platte.
Hoofdcommies. W. Ameschot.

III. Dienst op de lijnen (contrôle).

Inspectie Zwolle

Inspecteur der comptabiliteit. L. J. W. Porreij.
Controleurs der comptabiliteit. C. J. Zerner — J. D. Roos — M. Oostenbrug.

Inspectie Breda.

Inspecteur der comptabiliteit. F. K. Wiersum.
Controleurs der comptabiliteit. J. van Velzen — H. Wiertsema.

Inspectie Utrecht.

Inspecteur der comptabiliteit. J. Auer.
Controleurs der comptabiliteit. B. V. van den Bergh — J. Weertman — H. J. Prosman.

Inspectie Haarlem.

Inspecteur der comptabiliteit. A. F. van Dalsum.
Controleurs der comptabiliteit. P. F. N. Heye — H. G. Granpré-Molière — O. Duintjer — J. Smit.

Inspectie Apeldoorn.

Inspecteur der comptabiliteit. J. van Arkel.
Controleurs der comptabiliteit. J. S. Hartjes — A. W. M. Giliam — D. J. Hamming.

Diensten van het Vervoer.

I. Aan het centraalbureau te Utrecht.

Chef van den dienst. T. M. F. C. Jorissen.
Hoofdinspecteur, chef van den stationsdienst. J. D. Evers.
Hoofdinspecteur, chef van den goederendienst. G. M. J. Kiveron (D3).
Chef van reizigerstarieven. Mr. E. F. M. van Meerbeke.
Chef van den technischen stationsdienst. Ir. K. Burger.
Afdeelingschefs 1ste kl. C. R. T. baron Krayenhoff — H. L. Heyster — J. Haks — C. P. G. Gorissen — C. J. van Dijk — ir. W. J. Niermeijer ir. W. van Houten — D. A. van der Laan — F. X. Bronsing.
Inspecteur van het vervoer. Ir. W. Simon Thomas.
Referendarissen. P. J. G. Steenberghe ✠ — mr. T. J. M. Wüstenberg.
Afdeelingschef 2de kl. A. N. Roos.
Hoofdcommiezen. J. C. Nieuwenhuijzen — E. van Voorthuijsen — A. M. Roosenstein — J. J. W. Steffens — G. Lodder — A. Goud — J. Caro — J. H. Riddering — M. Goud — H. Poppema — L. L. Banning.
Ingenieur 2de kl. Ir. W. J. Berdenis van Berlekom.
Adjunct-inspecteur 1ste kl. C. J. Nierstrasz.

II. Aan het administratiegebouw te Amsterdam.

Chef van den dienst. W. Rauwenhoff (K3).
Hoofdinspecteur, chef van de beweging. Ir. H. E. Verschoor.
Chef van het reizigersvervoer. J. J. Proost ✠ (V5).
Afdeelingschefs 1ste kl. G. Leopold — H. M. Stork — G. J. Sarlemijn ✠4 — K. H. H. Bongaerts.
Inspecteur van het vervoer. W. F. van Otterloo.
Inspecteur. F. H. Meeuwissen.

Inspecteur 2de kl. K. A. R. van Haeften.
Afdeelingschef 2de kl. E. P. Bazendijk.
Hoofdcommiezen. J. F. Strengers — C. Jansen.

III. Dienst op de lijnen.

Inspectie Groningen.

Inspecteur van het vervoer. E. F. baron van Haersolte.
Inspecteur. W. B. Hoegen.
Inspecteur 2de kl. Mr. T. G. Haitsma Mulier.

Inspectie Zwolle.

Inspecteur van het vervoer. C. A. Borren.
Inspecteur. J. W. P. Steenkamp.

Inspectie Winterswijk.

Inspecteur van het vervoer. R. B. Canters.

Inspectie Apeldoorn.

Inspecteur van het vervoer. J. E. de Bruijne.
Inspecteur 2de kl. M. H. Claringbould.

Inspectie Amersfoort.

Inspecteur van het vervoer. J. H. Bosch ✠4.
Inspecteur. J. H. Vis.

Inspectie Utrecht.

Inspecteur van het vervoer. W. Keun.
Inspecteurs. H. G. Lantermans — J. D. van Reijn Snoeck.

Inspectie Amsterdam.

Inspecteur van het vervoer. A. Rombach.
Adjunct-inspecteurs. W. H. G. Rambonnet — mr. P. Th. Posthumus Meijjes.
Adjunct-inspecteur 1ste kl. C. R. Janssen.

Inspectie Alkmaar.

Inspecteur van het vervoer. J. D. Cox.
Inspecteur 2de kl. P. Versteegh.

Inspectie 's-Gravenhage.

Inspecteur van het vervoer. Ir. W. F. H. van Rijckevorsel.
Inspecteur. H. J. Silvergieter Hoogstad.

Inspectie Rotterdam.

Inspecteur van het vervoer. R. G. M. A. Heg.
Inspecteur 2de kl. G. van Meurs.

Inspectie Breda.

Inspecteur van het vervoer. J. P. Jeltes.
Adjunct-inspecteur 1ste kl. W. Bouwman.

Inspectie 's-Hertogenbosch.

Inspecteur van het vervoer. J. Ente.
Adjunct-inspecteur 1ste kl. J. J. van Eijsbergen.

Inspectie Nijmegen.

Inspecteur van het vervoer. Jhr. H. de Ranitz.
Inspecteur. H. E. van der Mandele.
Inspecteur 2de kl. G. F. H. Giesberger.

Inspectie Maastricht.

Inspecteur van het vervoer. P. M. A. Bogaert.
Inspecteur. J. H. Kengen.
Inspecteur 2de kl. J. A. Alma.

Diensten van handelszaken en goederentarieven.

I. Aan het centraalbureau te Utrecht.

Chef van den dienst. Mr. W. J. van Overbeek de Meijer.
Hoofdinspecteur. J. F. G. von Göckingk (K3).
Referendaris. Mr. G. Niemeyer.
Afdeelingschef 2de kl. O. A. A. Münter.
Handelsagent. K. J. Bottema.

II. Aan het administratiegebouw te Amsterdam.

Chef van den dienst. Jhr. mr. P. Elias.
Afdeelingschef 2de kl. C. Fischer.
Inspecteur. J. A. Moransard.
Referendaris. Mr. F. G. J. Borgerhoff Mulder.
Handelsagent. J. Boursse.

III. Dienst op de lijnen.

Amsterdam. *Inspecteur.* IJ. Buttinger.
Antwerpen. *Handelsagent.* E. J. Bovy.
Breda. *Inspecteur.* H. N. C. van Ginkel.
Brussel. *Handelsagent.* E. J. Bovy.
Deventer *Handelsagent.* J. Klop.
's-Gravenhage. *Handelsagent.* J. A. Tulp.
Groningen. *Handelsagent.* D. J. Th. van den Hoorn.
Keulen. *Verkehrsassessor.* W. Seeling.
Leeuwarden. *Handelsagent.* F. W. J. B andsteder.
Rotterdam. *Inspecteur.* H. van Krugten.
Venlo. *Handelsagent.* B. Beuink.

Diensten van weg en werken.

I. Aan het centraalbureau te Utrecht.

Hoofdingenieurs, chefs van den dienst. Dr. ir. G. W. van Heukelom ● ✠4 — ir. H. P. Maas Geesteranus.
Hoofdingenieur, chef van den bovenbouw. Ir. G. J. F. van Vrijberghe de Coningh.
Chef van het seinwezen. Ir. A. van Driel van Wageningen.
Chef van den electrotechnischen dienst en van de centrale verwarming. Ir. M. L. Bleuland van Oordt.
Chef van den bruggenbouw met den titel van Hoofdingenieur. Ir. P. Joosting ✠4.
Hoofdingenieur. Ir. J. W. Nierstrasz.
Afdeelingschefs 1ste kl. Jhr. ir. J. M. Stoop — ir. G. Leignes Bakhoven — ir. F. A. Brandt — ir. P. Kemper.
Ingenieur 1ste kl. Ir. W. Hiebendaal.
Ingenieurs 2de kl. Ir. L. J. M. Dirickx — ir. W. H. H. M. Berentzen — ir. M. E. de Eerens — ir. J. Redeker — ir. E. Borst — ir. H. J. van Aalderen.
Adjunct-ingenieurs. Ir. J. J. van den Broek — ir. W. Weisfelt.
Hoofdcommies. B. J. Rah.

II. Aan het administratiegebouw te Amsterdam.

Hoofdingenieurs, chefs van den dienst. Ir. H. P. Maas Geesteranus — dr. ir. G. W. van Heukelom ❁ ✠4.
Hoofdingenieur. Ir. J. W. Nierstrasz.
Chef van het seinwezen. Ir. A. van Driel van Wageningen.
Afdeelingschefs 1ste kl. Ir. A. C. Sanches — ir. L. C. Westhoff — ir. N. M. de Kanter — J. H. Heijl.
Afdeelingschefs 2de kl. H. Masereeuw — J. H. van den Berg.
Ingenieur 1ste kl. Ir. C. Leemans.
Ingenieurs 2de kl. Ir. A. L. Knook — ir. H. J. Struyk — ir. A. Plomp — ir. E. R. J. W. Hondelink — ir. S. L. Huizer — ir. H. van Heijst — ir. N. J. van Veen — ir. J. D. M. Bardet — ir. W. R. Rombach — ir. N. Sickenga — ir. M. J. Huizinga — ir. J. H. Verstegen.
Hoofdcommies. M. Stevens.

III. Dienst op de lijnen.

Sectie Groningen.

Ingenieur van den weg. Ir. Ch. H. J. Driessen.
Ingenieur 2de kl. Ir. J. Muller.

Sectie Leeuwarden.

Ingenieur van den weg. Ir. A. C. S. Schweers.

Sectie Zwolle.

Ingenieur van den weg. Jbr. ir. M. A. F. H. de Ranitz.

Sectie Zutphen.

Ingenieur van den weg. Ir. B. J. Haitsma Mulier.

Sectie Nijmegen.

Ingenieur van den weg. Ir. H. van Berckel.

Sectie Utrecht.

Ingenieur van den weg. Ir. J. J. Vermeulen.
Ingenieur 2de kl. Ir. K. H. C. W. van der Veen.

Sectie Rotterdam.

Ingenieur van den weg. Ir. F. M. van Panthaleon baron van Eck.

Sectie Breda.

Ingenieur van den weg. Ing. H. H. E. R. Westenberg.
Ingenieur 2de kl. Ir. H. C. Stal.

Sectie Maastricht.

Ingenieur van den weg, met den titel van hoofdingenieur. Ir. A. A. C. H. van Liebergen.
Ingenieur 2de kl. Ir. Th. W. Mundt.

Sectie Amsterdam.

Ingenieur van den weg. H. C. E. Martens.

Sectie den Haag.

Ingenieur van den weg. H. Baron.

Sectie Alkmaar.

Ingenieur van den weg. Ir. A. T. M. H. A. Martens.

Sectie Amersfoort.

Ingenieur van den weg. Ir. F. M. Beunke.

Sectie Apeldoorn.

Ingenieur van den weg. E. Huizinga.
Ingenieur 2de kl. G. J. van Holk.

Sectie Haarlem.

Ingenieur van den weg. Ir. L. F. E. van Hoogenhuijze.

Sectie 's-Hertogenbosch.

Ingenieur van den weg. O. Schutte.

District Groningen.

Ingenieur van het seinwezen. Ir. J. van Hille.

District Zutphen.

Ingenieur van het seinwezen. Jhr. ir. W. A. C. de Jonge.
Ingenieur 2de kl. Ing. Th. W. L. baron van Heemstra.

District Rotterdam.

Ingenieur van het seinwezen. Ir. A. 't Hooft.

District Nijmegen.

Ingenieur van het seinwezen. Ing. Ph. van IJsendijk.

District Maastricht.

Ingenieur van het seinwezen. Ir. U. J. F. Groenier.

District Amersfoort.

Ingenieur van het seinwezen. Ir. G. J. de Vos van Nederveen Cappel.

District Amsterdam.

Ingenieur van het seinwezen. Ir. R. P. Vos.

Sein- en lichtbureau te Utrecht.

Ingenieur 1ste kl., chef van het sein- en lichtbureau. Ir. A. Th. Hoogenboom.

Werkplaatsen en magazijnen te Utrecht.

Ingenieur 1ste kl., chef der werkplaatsen en magazijnen. Ir. J. A. van der Ploeg.
Ingenieur 2de kl. Ir. Jac. Boterenbrood.

Bouwbureau te Utrecht.

Ingenieur 1ste kl., chef van het bouwbureau. Ir. A. J. Boland.
Ingenieur 1ste kl. Ir. L. A. M. Ankersmit.
Ingenieurs 2de kl. Ir. S. van Ravestein — ir. H. G. J. Schelling.
Inspecteur. P. C. Boland.

Dienst van Materieel en Werkplaatsen.

I. Aan het centraalbureau te Utrecht.

Hoofdingenieur, chef van den dienst. Prof. ir. I. Franco ✠.
Hoofdingenieur. Ir. G. van Egmond ✠4 ✠.
Chef van het materieel. Ir. W. Hupkes.
Chef van de electrische tractie. Ir J. J. W. van Loenen Martinet.
Afdeelingschefs 1ste kl. Ir. P. Labrijn — A. Bomer.
Afdeelingschef 2de kl B. A. van Doorn.
Ingenieur 1ste kl. Ir. J. E. van der Burg.
Ingenieurs 2de kl. Ir. E. Bolleman Kijlstra — ir. J. G. J. C. Nieuwenhuis — ir. D. B. Streefkerk — ir. E. J. Molenaar.
Hoofdcommiezen. J. W. Knake — W. Parree — J. J. Schmidt.

II. Electrische Tractie.

Lijn: Rotterdam (Hofplein)—Pijnacker—den Haag / Scheveningen.

Chef electrische exploitatie. Ir. H. J. van Lessen.
Ingenieur 1ste kl. Ir. H. Goedhart.

III. Werkplaatsen.

Centrale werkplaats te Zwolle.

Chef der werkplaats. Ir. M. H. C. Kramers.
Ingenieur 1ste kl. Ir. W. de Jong.
Ingenieur 2de kl. Ir. M. H. Crans.

Centrale werkplaats te Utrecht.

Chef der werkplaats. Ir. G. H. Brandt.
Ingenieur 1ste kl. Ir. J. P. Boezaardt.
Ingenieur 2de kl. Ir. D. M. te Groen.

Centrale werkplaats te Haarlem.

Chef der werkplaats. Ir. A. G. de Koningh.
Ingenieurs 1ste kl. Ir. S. Posthumus — ir. H. F. Ott de Vries.
Ingenieur 2de kl. Ir. F. C. de Graaff.

Centrale werkplaats te Tilburg.

Chef der werkplaats. Ir. M. D. Meijer ✠.
Ingenieur 1ste kl. Ir. J. H. Poppink.
Ingenieur 2de kl. Ir. P. H. Roessingh ✠.

Wagenwerkplaats te Amersfoort.

Chef der wagenwerkplaats. Ir. J. P. F. Römer.
Ingenieur 2de kl. Ir. J. Ingerman.

Wagenwerkplaats te Blerik.

Chef der wagenwerkplaats. Jhr. ir. L. M. von Weiler.

Dienst van Tractie.

I. Aan het Centraalbureau te Utrecht.

Hoofdingenieur, chef van den dienst. Ir. H. E. Hoekstra.
Chef van de tractie. Ir. H. F. Thijssen.
Chef van den locomotiefdienst. Ir. F. J. Kleijn.
Afdeelingschef 1ste kl. C. Bettink.
Afdeelingschefs 2de kl. C. B. H. Geisler — J. de Witte.
Ingenieurs 2de kl. J. C. Gischler — ir. F. J. Heijligers — ir. J. B. Kruimel.
Hoofdcommiezen. H. Bijleveld — H. M. Soesan.

II. Dienst op de lijnen.

Eerste groep te Amsterdam.

Ingenieur der tractie. Ir. A. E. R. Arnold.
Ingenieur 2de kl. Ir. P. M. Quist

Tweede groep te Alkmaar.

Ingenieur der tractie. Ir. P. Kranenberg.
Ingenieur 2de kl. Ir. J. P. Felix.

Derde groep te Zwolle.

Ingenieur der tractie. Ir. B. S. van Zanten.
Ingenieurs 2de kl. Ir. F. J. Raveneck — ir. G. H. Folkers.

Vierde groep te Amersfoort.

Ingenieur der tractie. Ir. M. H. Rovers.
Ingenieur 2de kl. Ir. IJ. H. Kalt.
Adjunct-ingenieur. ir. F. K. J. Herkenrath.

Vijfde groep te Utrecht.

Ingenieur der tractie. Ir. J. Q. H. Laumans.
Ingenieurs 2de kl. Ir. A. Schimmel — ir. J. W. Ruskamp.

Zesde groep te Nijmegen.

Ingenieur der tractie. Ir. B. J. Nachenius.
Ingenieurs 2de kl. Ir. A. E. M. J. Hanlo — T. L. M. Pot.

Zevende groep te Maastricht.

Ingenieur der tractie. Ir. M. E. H. C. Bongaerts.
Ingenieurs 2de kl. Ir. A. Goekoop — ir. C. F. J. Hagedoorn.

Achtste groep te Breda.

Ingenieur der tractie. Ir. G. van Hille.
Ingenieurs 2de kl. Ir. B. Wouters — ir. D. van Ketwich.
Hoofdcommies. H. D. Koeleman.

D. Nederlandsche Centraal-spoorwegmaatschappij.

De concessie tot aanleg en exploitatie van een spoorweg van Utrecht naar Zwolle, in 1859 aan de heeren baron van Hardenbroek van Lockhorst c. s. verleend, is in 1860 op de Nederlandsche centraal-spoorwegmaatschappij overgegaan, aan welke maatschappij in 1863 nog concessie werd verleend tot het aanleggen en exploiteeren van een spoorweg van Zwolle naar Kampen.

De spoorweg is aangesloten aan en correspondeert te Utrecht en te Zwolle met den Staatsspoorweg, te Amersfoort met den Holl. ijzeren spoorweg (Oosterlijnen) en te Hattemerbroek met den Kon. Nederlandschen locaalspoorweg.

Van 1 mei 1919 af worden de spoorwegen der Maatschappij geëxploiteerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen.

De zetel der maatschappij is te Utrecht. Het hoofdkantoor is eveneens aldaar (Catharijnesingel No. 70) gevestigd.

Raad van commissarissen. Ir. F. B. 's Jacob (zie blz. 622), *voorzitter* — mr. W. J. baron van Dedem ⊕, *ondervoorzitter* — mr. F. D. graaf Schimmelpenninck ⊕, *secretaris* — dr. J. E. van Welderen baron Rengers ⊕ — ir. J. A. Kalff ⊕.
Directeur. Jhr. ir. J. A. van Kretschmar van Veen ⊕ ✠3 ✠ (EL3) (KB3).
Secretaris. Mr. J. E. Ameshoff ⊕.

E. Noordbrabantsch-Duitsche spoorwegmaatschappij.

Aan deze maatschappij is de concessie overgedragen, welke in 1869 aan den heer W. H. van Meukeren te Rotterdam werd verleend voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Boxtel over Gennep naar de Pruisische grenzen in de richting van Wezel.

De maatschappij heeft haar zetel te Rotterdam; het hoofdbureau is gevestigd te Gennep.

Op 1 juni 1919 is de exploitatie overgedragen aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen.

Raad van commissarissen. Mr. Th. Reepmaker ✠4, Rotterdam, *voorzitter* — G. C. M. Kolff jr., Nijmegen — L. H. Weetjen, Amsterdam — A. van Buren ✠4, Rotterdam — H. D. Pierson, 's-Gravenhage — J. Hudig (zie blz. 622), Rotterdam — mr. Jan Smit Az., Middelburg — mr. S. J. Hogerzeil ✠4 (BLC4), 's-Gravenhage — G. H. de Marez Oyens, Amsterdam.
President-Directeur. Jhr. ir. J. A. van Kretschmar van Veen ⊕ ✠3 ✠ (EL3) (KB3).
Directeuren. Ir. J. A. Kalff ⊕ — mr. H. van Manen.
Secretaris. L. G. Wolf ✠4.

Spoorwegmaatschappij Gent—Neuzen.

Op 19 april 1864 werd aan den heer Isidore Deschamps te Gent concessie verleend voor een spoorweg, aanvangende te Sluiskil — en aldaar aansluitende aan dien van Neuzen langs

Sluiskil, Axel en Hulst naar St.-Nicolaas, — het kanaal van Neuzen naar Gent met eene beweegbare brug overgaande, en verder loopende, ten westen langs Sas-van-Gent, tot aan de Belgische grenzen in de richting van Selzaete en Gent. Die concessie is later overgegaan aan eene maatschappij.

Commissaris bij de Nederlandsche Regeering. Mr. F. L. Kleyn, 's-Gravenhage.

Spoorwegmaatschappij Mechelen—Neuzen.

De oprichting van deze maatschappij, welke haar zetel heeft te St.-Nicolaas, werd goedgekeurd bij kon. besluit van 7 jan. 1869.

Vertegenwoordiger bij de Nederlandsche Regeering. Mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, 's-Hertogenbosch.

Rijkscommissaris voor spoorwegen met beperkte snelheid.

C. Groll ✠, 23 jan. 1907.

§ 4.

POSTERIJEN EN TELEGRAFIE.

Posterijen. Het briefport en de verdere aangelegenheden der brievenposterij zijn geregeld bij de wet van 15 april 1891 (St. 87), waarvan de gewijzigde en aangevulde tekst is bekend gemaakt bij kon. besluit van 26 aug. 1919 (St. 543) en welke wet sedert nog is gewijzigd bij de wet van 27 nov. 1919 (St. 776). Uitvoeringsbepalingen zijn vastgesteld bij kon. besluit van 18 sept. 1919 (St. 572), gewijzigd bij dat van 28 nov. 1919 (St. 780).

Omtrent den *vrijdom van port* — in het algemeen beperkt tot briefwisseling betreffende den openbaren dienst en den dienst van het Koninklijk Huis, onverminderd de vrijstelling door de Koningin en de leden van Haar Huis genoten — zijn bepalingen vastgesteld bij kon. besluit van 18 sept. 1919 (St. 573).

De dienst der verzending met de post van pakketten, een gewicht van 5 kilogram niet te boven gaande, in het binnenlandsch verkeer, is geregeld bij de pakketpostwet (St. 1917, n°. 566), gewijzigd bij de wetten van 14 juli 1919 (St. 492) en 27 nov. 1919 (St. 776), en het kon. besluit van 18 sept. 1919 (St. 574), gewijzigd bij dat van 28 nov. 1919 (St. 780). Ook in het verkeer met verschillende andere landen kunnen pakketten per post verzonden worden. Het gewicht der pakketten mag echter in het verkeer met sommige landen 3 kilogram niet te boven gaan.

Voor verdere bijzonderheden betreffende het postverkeer, expressebestelling, zendingen met aangegeven waarde en verrekening, postwissels, identiteitskaarten, de invordering van gelden op quitantiën en handelspapier, de levering van abonnementen op nieuwsbladen, enz., wordt verwezen naar den Post-, Telegraaf- en Telefoongids, bewerkt bij het Hoofdbestuur der posterijen en telegrafie, welke tweemaal 's jaars (in mei en november) wordt uitgegeven en tegen den prijs van 30 cent per exemplaar (bij jaarabonnement van 2 nummers 50 cent) door tusschenkomst van de postkantoren en van den boekhandel verkrijgbaar is.

Telegrafie. De oprichting van telegrafen van rijkswege is bevolen bij de wet van 7 maart 1852 (St. 48), sedert vervangen door de telegraaf- en telefoonwet 1904 (St. 7), aangevuld en gewijzigd bij de wetten van 2 jan. 1905 (St. 2) en 21 maart 1919 (St. 180). Een algemeene maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 12 der telegraaf- en telefoonwet 1904 (St. 7), is vastgesteld bij kon. besluit van 6 maart 1905 (St. 90), gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 11 juli 1914 (St. 302) en van 15 nov. 1919 (St. 753). De regelen voor den dienst van de telegraaf zijn vervat in het reglement, vastgesteld bij kon. besluit van 29 nov. 1916 (St. 518), gewijzigd bij de kon. besl. van 31 mei 1918 (St. 304), 9 dec. 1918 (St. 796), 14 april 1919 (St. 177), 29 april 1919 (St. 249), 11 dec. 1919 (St. 806) en 24 april 1920 (St. 213). Voor het gebruik van telegramzegels zijn bepalingen vastgesteld bij kon. besluit van 14 aug. 1876 (St. 172), gewijzigd bij de kon. besl. van 22 sept. 1879 (St. 154) en 12 mei 1903 (St. 141).

De telegraafkantoren zijn ten opzichte van den diensttijd verdeeld in drie categorieën. De kantoren der eerste categorie zijn te allen tijde geopend; die der tweede categorie, behoudens de uitzonderingen, op werkdagen van 's morgens 8 tot 's avonds 9 of later; die der derde categorie op werkdagen zeven en een half of meer uren daags, met een of meer tusschentijdsche sluitingen. Op zon- en feestdagen zijn de kantoren der tweede en derde categorie in den regel geopend van 8 tot 9 voorm. of van 8 tot 9 en van 1 tot 2 uur, en in zeer enkele uitzonderingen gedurende meer uren, naar behoefte.

De hulptelegraafkantoren zijn op werkdagen geopend naar behoefte en op zon- en feestdagen in den regel van 8 tot 9 uur voormiddags.

Bij kon. besluit van 21 april 1896 (St. 78) is het waarnemen van windrichting, waterstand en getij, van nadering, binnenkomst en vertrek van schepen, enz. te IJmuiden opgedragen aan het personeel van den kustwachtdienst aldaar. Deze waarnemingen worden per telefoon overgebracht naar het rijkstelegraafkantoor te Amsterdam. Dit kantoor is belast met het leveren van berichten en het doen van waarschuwingen aangaande de scheepvaartbeweging aan den mond van het Noordzee-kanaal aan belanghebbenden. De levering van die berichten geschiedt tegen betaling van 50 cent per bericht met een inhoud van niet meer dan 10 woorden. Voor elk tiental woorden of gedeelte daarvan boven de eerste tien woorden is 25 cent verschuldigd.

Opgaven nopens de vertrekkende en binnenkomende schepen, dagelijks en op gezette tijden, worden verstrekt tegen een zoodanigen vasten prijs per jaar als door den Minister van Waterstaat voor elken belanghebbende, naargelang van het aantal en den omvang der verlangde opgaven, wordt bepaald. Waarschuwingen aan belanghebbenden te IJmuiden, langs anderen dan telegrafischen weg, omtrent alle in het gezicht komende schepen, geschieden tegen betaling van eene vaste som van honderd gulden 's jaars. Voor het overbrengen van een door een schip in zee gedaan verzoek om uitzending van eene sleepboot, ten einde in de haven te IJmuiden te worden gesleept, of wel om een geneesheer aan boord te ontbieden, is door den gezagvoerder van het schip *f* 1 verschuldigd.

Ook belast de rijkstelegraafdienst zich met het waarnemen van windrichting en van nadering, binnenkomst of vertrek van schepen te Brouwershaven en te Hellevoetsluis. Het leveren van berichten dienaangaande geschiedt op voorwaarden, waaromtrent wordt overeengekomen.

De voorwaarden waaronder, op verzoek van belanghebbenden, telegrafische verbindingen tusschen perceelen en Rijkstelegraafkantoren of hulptelegraafkantoren, van Rijkswege worden aangelegd en voor eigen gebruik ter beschikking gesteld, zijn opgenomen in het hiervoren genoemde, bij kon. besluit van 29 nov. 1916 (St. 518), vastgestelde reglement (art. 8).

Ten behoeve van het telegrafisch verkeer tusschen twee rechtstreeks met Rijkstelegraafkantoren verbonden perceelen, kan, op verzoek van belanghebbenden, tusschen deze kantoren eene telegraafgeleiding voor eigen gebruik ter voortdurend vrije beschikking worden gesteld, onder de voorwaarden opgenomen in art. 9 van het bij kon. besluit van 29 nov. 1916 (St. 518) vastgestelde reglement.

Radiotelegrafie. Het tarief voor radiotelegrammen omvat naar omstandigheden:

1°. (*a*) de kusttaks, toekomende aan het kuststation;

(*b*) de scheepstaks, toekomende aan het scheepsstation;

2°. de kosten voor de verzending langs de lijnen van het telegraafnet, berekend naar de gewone regelen, met dien verstande dat deze kosten voor telegrammen, afkomstig van of bestemd voor Nederlandsche kantoren te land en te wisselen door tusschenkomst van Rijkskuststations, bedragen 4 cent per woord met een minimum van 40 cent per telegram (bij dringende overbrenging, welke alleen langs de landlijnen is geoorloofd, resp. 12 en 120 cent);

3°. de transittaksen voor de overnemende kust- of scheepsstations en de kosten voor de bijzondere diensten, welke door den afzender worden verlangd.

De transittaks voor een radiotelegram wordt voor elk overnemend station slechts eenmaal in rekening gebracht.

De kust- en de transittaks van de Rijkskuststations bedragen twintig cent per woord met een minimum van twee gulden per telegram.

Bij kon. besluit van 10 mei 1906 (St. 112) is vastgesteld een voorloopig tarief voor telegrafische mededeeling aan belanghebbenden omtrent langs radiotelegrafischen weg van schepen in zee ontvangen meldingen en noodseinen. Op grond van dit besluit wordt voor deze tijdingen geheven eene kusttaks van *f* 1, vermeerderd met een bedrag van 50 cent, indien het samen te stellen telegram niet meer dan 10 woorden bevat en van 25 cent daarenboven voor elk volgend tiental woorden of gedeelte daarvan.

Telefonie. De regelen voor den dienst der rijkstelefoon zijn vervat in het reglement, vastgesteld bij kon. besluit van 6 dec. 1919 (St. 803). De Rijks- of hulptelefoonkantoren zijn gevestigd in de terzelfde plaatse bestaande rijks- of hulptelegraafkantoren. Behoudens enkele uitzonderingen is de diensttijd van de telefoonkantoren op werkdagen gelijk aan dien van de betrokken telegraafkantoren. Voor elk gesprek van drie minuten of minder wordt 45 cent geheven. Voor een dringend gesprek van drie minuten of minder wordt *f* 1.35 betaald. Het bedrag van 45 cent wordt verminderd tot 35, dat van *f* 1.35 tot *f* 1, indien de kantoren van aanvraag en bestemming van elkander gelegen zijn op een hemelsbreed gemeten afstand van ten hoogste 15 K.M., of zooveel meer als de Minister van Waterstaat in bijzondere gevallen noodig acht. Alle kantoren zijn voor het verkeer met België, de meeste voor dat met Duitschland en, sedert 5 februari 1918, een groot aantal voor dat met Frankrijk opengesteld. Voor nadere bijzonderheden betreffende dezen dienst wordt verwezen naar den Post-, Telegraaf- en Telefoongids.

Personeel. De aanstelling, bevordering en rangverdeeling van het personeel der posterijen en telegrafie zijn, in het algemeen, geregeld bij kon. besluit van 2 juni 1917 n°. 31.

Bij kon. besluit van 9 febr. 1918 n°. 30 is het Rijk, wat het toezicht op den post- en telegraafdienst aangaat, verdeeld in twaalf afdeelingen.

Hoofdbestuur der posterijen en telegrafie. 1)

Directeur-generaal. E. P. Westerveld ✠4, 16 nov. 1918.
Algemeen secretaris der posterijen en telegrafie. Mr. J. F. van Roijen, 1 jan. 1918.
Hoofdinspecteur der posterijen. J. A. van de Velde ●, 1 mei 1916.
Hoofdinspecteur der telegrafie. J. M. van der Poel, 16 nov. 1920.
Hoofdingenieur-directeur der telegrafie. A. E. R. Collette ● (K2), 1 dec. 1899.
Hoofdinspecteur der telefonie. W. D. Nolting ●, 1 jan. 1919.
Inspecteurs der posterijen en telegrafie in alg. dienst. P. N. L. Feltzer, 1 mei 1916 — A. P. F. Duynstee, 1 aug. 1919 — J. Lazonder, 1 mei 1920.
Hoofdcommies der telegrafie. W. A. Horsthuis, 16 aug. 1919.
Hoofdcommies, toegevoegd aan den Directeur-generaal. A. W. J. Muijsken, 3 mei 1917.
Commies, toegevoegd aan de Hoofd-inspecteurs. J. Steers, 1 april 1913.

Eerste afdeeling (Algemeene zaken der posterijen).

Referendaris. A. van Capellen, chef der afdeeling, 1 juli 1917.
Hoofdcommiezen. C. M. Façée Schaeffer, 1 jan. 1919 — J. D. Tresling, 1 jan. 1920.

Tweede afdeeling (Telegraafdienst).

Inspecteur der posterijen en telegrafie in alg. dienst. G. J. Hofker, 1 nov. 1915, chef der afdeeling.
Hoofdcommies. D. van Os, 1 april 1913.
Commiezen. W. J. N. van Zeijl, 1 april 1910 — J. J. N. Bertram, 1 april 1916 — E. P. Weber, 1 febr. 1917 — F. Nabrink, 1 jan. 1920.
Adjunct-commies. J. E. de Graaff, 1 april 1914.

Derde afdeeling (Telefoondienst).

Referendaris. H. J. Claasen, 1 dec. 1918, chef der afdeeling.
Inspecteur der telefonie. H. G. Icke ✠, sous-chef der afdeeling, 1 jan. 1920.
Buiteng. hoofdambt. adm. telef. C. P. J. Snoek, 1 jan. 1916.
Hoofdcommiezen. K. J. W. Koch, 3 mei 1917 — F. A. van Breen, 1 jan. 1918 — P. A. Enserinck, 1 juli 1918 — G. M. baron van Utenhove, 1 jan. 1920.
Commiezen. D. Douma, 1 april 1916 — A. W. H. van Straaten, id. — E. P. Asselberghs, 1 april 1917 — J. Lorié, 1 jan. 1918 — H. J. Smit, id. — J. Hartman, id. — P. J. Scheffer, 1 jan. 1919.
Adjunct-commies. J. C. K. Paardekooper, 1 april 1918.

Vierde afdeeling (Brieven- en pakketpost).

Inspecteur der posterijen in alg. dienst. L. P. J. M. Truffino, chef der afdeeling, 1 mei 1920.
Hoofdcommies. J. F. E. W. Zeij, 1 april 1914.
Commies. J. H. C. Oudraad, 1 febr. 1917.

Vijfde afdeeling.

. . . .

Zesde afdeeling (Personeel).

Hoofdinspecteur der posterijen en telegrafie in alg. dienst. J. J. Reyseger ✠4, chef der afdeeling, 1 aug. 1919.
Referendaris. H. J. J. L. Gout, sous-chef der afdeeling, 1 aug. 1919.
Hoofdcommiezen. J. H. Ebbeler, 17 maart

1) Behalve het hieronder vermelde vaste personeel zijn bij het Hoofdbestuur tijdelijk werkzaam een aantal hoofdcommiezen en commiezen van den actieven dienst, die in de ranglijst dier ambtenaren zijn aangeduid door de toevoeging: (*Hoofdb.*) achter hunne namen.

1916 — C. M. Voigt, 1 jan. 1919 — J. W. L. Hof, id. — D. Pasman, 1 jan. 1920.
Commiezen. A. Visscher, 1 april 1916 — J. A. Durrer, id. — G. W. Beernink, 1 febr. 1917 — G. Visser, id. — W. C. Jansen, id. — J. G. Pater, 1 jan. 1918 — G. C. C. Noordenbos, 1 jan. 1920 — A. P. J. van Aaken, id.
Adjunct-commiezen. F. L. Heitz, 1 juli 1918 — A. Ruijmgaart, id. — J. J. van den Berg, id. — A. A. C. van der Zoo de Jong, 1 jan. 1920 — M. L. Kapteijn, id.

Zevende afdeeling (Ontvangsten der posterijen).

Referendaris. D. van Jole, chef der afdeeling, 1 april 1917.
Hoofdcommies. J. M. Lamers, 1 jan. 1919.
Commiezen. J. E. Wildt Meijboom, 16 jan. 1907 — H. G. van Lookeren, 16 april 1908 — L. Groot, 1 april 1911 — W. G. F. van Heiningen, id. — W. P. T. de Jongh, 1 april 1912 — I. Hoekstra, id. — P. A. Smit, 1 jan. 1919 — C. Christianse, 1 juli 1920.
Adjunct-commiezen. J. J. Verstappen, 1 maart 1918 — A. J. Daniëls, 1 jan. 1919 — mej. M. A. Bauve, 1 jan. 1920 — mej. W. M. C. de Jongh Schiffer, id. — mej. M. L. Beck, id. — mej. W. E. Zalm, id. — H. J. van Emst, id.

Achtste afdeeling (Gebouwen).

Referendaris. B. P. J. Raasvelt, chef der afdeeling, 1 april 1914.
Hoofdcommiezen. C. H. Verbeek, 3 mei 1917 — Th. J. van der Doll, 1 jan. 1920.
Commiezen. H. K. Wethmar, 1 febr. 1917 — F. L. van der Laan, 1 jan. 1918 — J. G. A. Goedeljee, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. J. J. Jagtenberg, 1 maart 1918 — G. A. Slootweg, 1 juli 1918.

Negende afdeeling (Uitgaven ten laste van de Staatsbegrooting).

Referendaris. H. S. Peters, chef der afdeeling, 1 juli 1918.
Hoofdcommiezen. F. A. Klompé, 1 jan. 1919 — J. P. Boll, 1 juli 1919 — H. van Boeijen, id. — J. D. Wolterbeek, 1 juli 1920.
Commiezen. K. L. J. Dekker, 1 febr. 1917 — J. Bethe, 1 jan. 1918 — J. J. Schwencke, 1 juli 1919 — F. C. S. Terborgh, 16 sept. 1919 — J. T. F. Bruijn, 1 jan. 1920 — A. W. Tapper, id. — W. Weelink, id.
Adjunct-commiezen. Jhr. F. W. W. H. van Coeverden. 1 juli 1918 — H. T. P. J. Wellens, id. — J. Krijger, 16 sept. 1918 — H. J. van Tuil, 1 jan. 1920 — B. W. A. Gastelaars, id. — N. van 't Hoff, id. — mej. M. C. Sierig, 1 april 1920.

Tiende afdeeling (Materieel).

Chef der afdeeling. De algemeen secretaris der post. en tel. neemt de functiën waar.
Commiezen. A. de Waaij, 1 juli 1918 — H. de Beurs, 1 jan. 1919.
Adjunct-commies. A. van Delden, 1 jan. 1920.

Elfde afdeeling (Zaken van juridischen aard).

Referendaris. Mr. dr. J. G. Blink, 1 aug. 1919.
Adjunct-commies. Mej. mr. M. C. Bosman, 16 juli 1917.

Twaalfde afdeeling (Secretariaat).

Chef der afdeeling. De algemeen secretaris der post. en tel. neemt de functiën waar.
Referendarissen. C. P. J. Keizer ✠, 1 nov. 1915 — P. H. W. Hoffman, 1 oct. 1918.
Hoofdcommiezen. H. A. P. Lehnen, 16 oct. 1914 — C. de Lorm, 3 mei 1917 — C. Stüvel, 1 jan. 1919 — jhr. J. E. C. van der Willige von Schmidt auf Altenstadt, 1 jan. 1920 — mr. W. J. M. Benschop, id.

Commiezen. P. Huijgens, 1 april 1916 — W. A. Zelle, 1 jan. 1918 — C. G. van der Boom, id. — A. M. Kools, 1 jan. 1919 — H. Icke, 1 jan. 1920.

Adjunct-commiezen. W. K. A. Schäffer, 1 juli 1918 — mej. B. G. van der Meulen, 1 jan. 1920 — J. E. Post Uiterweer, 1 april 1920.

Directie van den technischen dienst der telegrafie en telefonie.

Chef. De hoofdingenieur-directeur der telegrafie A. E. R. Collette.
Plaatsv. chef. De ingenieur in algemeenen dienst H. J. Boetje.
Ingenieur der telegrafie. J. M. Verwey de Winter, 1 jan. 1919.
Hoofdcommiezen. F. van Hemert, 1 maart 1906 — W. van Hoboken, 17 maart 1916 — J. W. Rutten, 3 mei 1917 — J. J. Muylwijk, id. — A. K. J. Koch, id. — P. Campbell, id.
Commiezen. F. M. Visser, 1 april 1910 — G. van Staveren, 1 april 1913 — C. van Rijn, 1 jan. 1916 — J. F. Lameij, 1 april 1916 — B. Slikkerveer, 1 febr. 1917 — C. A. de Wilde, 1 jan. 1918 — P. J. van Kesteren, 1 jan. 1919 — D. N. J. Visscher, 1 jan. 1920 — L. W. Weststeijn, id.
Adjunct-commiezen. J. C. Becht, 1 maart 1918 — C. J. Kouters, id. — J. A. L. Lintel, 1 juli 1918 — G. A. E. Martens, 1 jan. 1920 — A. Spruijt, id. — M. J. L. Smout, id.

Controleur. J. C. Pull (LZ3), Haarlem, 1 april 1911.

Technische dienst van de Rijkstelegraaf.

Hoofdingenieur-directeur. A. E. R. Collette ● (K2), 1 juli 1917.
Hoofdingenieur. Jhr. W. M. de Brauw, 1 jan. 1920.
Ingenieur in algemeenen dienst. H. J. Boetje, 1 april 1918,
Ingenieurs gesteld onder de directe bevelen van den hoofdingenieur-directeur. Dr. N. Koomans, 16 dec. 1905 — C. R. H. Arntzenius, 16 april 1907 — E. F. W. Völter, 1 sept. 1915 — J. D. H. van der Toorn, 1 jan. 1919 — C. H. M. Brouërius van Nidek, 1 aug. 1919.
Districts-hoofdingenieurs. S. J. J. H. van Embden ✠, 1 jan. 1919, *'s-Hertogenbosch* — J. J. F. C. Visser, id., *Amsterdam* — S. Mulder, id., *'s-Gravenhage.*
Districts-ingenieurs. A. A. Oosting, 1 oct. 1902, *Zwolle* — C. H. de Vos, 1 oct. 1903, *Utrecht* — A. S. J. van Kesteren, 1 mei 1908, *Vlissingen* — J. Winkel, 1 sept. 1914, *Groningen* — J. D Tours, 16 febr. 1915, *'s-Gravenhage.*
Ingenieur, chef der Herstellingswerkplaats te 's-Gravenhage. E. R. Hessling, 1 dec. 1906.
Ingenieurs geplaatst in den districtsdienst. J. M. J. Hendriks, 1 jan. 1919, *Maastricht* — A. H. de Voogt, 16 febr. 1919, *Utrecht.*
Electrotechnisch adviseur. I. van Dam, 1 maart 1916, *'s-Gravenhage.*
Buitengewoon hoofdambtenaar bij den techn. dienst der telefonie. J. H Warning, 1 jan. 1916, *'s-Gravenhage.*
Inspecteur bij den dienst der kust- en scheepsradiotelegrafie. H. J. Nierstrasz ✠, 1 juli 1919, *Scheveningen.*
Electrotechnisch hoofdambtenaren. P. J. H. de Jager, 1 juli 1917, *'s-Gravenhage* — H. F. van Erkel, 1 jan. 1920, *Amsterdam.*
Electrotechnische ambtenaren der eerste klasse. R. Plasschaert, *Rotterdam* — A. Hoeneveld, *Utrecht* — C. E. de Haas, *Arnhem* — P. B. Bosch, *Zwolle* — J. G. C. Degens, *Nijmegen* — J. W. Romijn, *Utrecht* — A. Heeck, *Amsterdam* — E. W. Beth, *Zutphen* — J. Haartsen, *Amsterdam* — G. A. Romijn, *'s-Gravenhage* — J. T. Albers, *'s-Hertogenbosch* — J. Rasker, *Groningen* — C. P. M. van Dongen, *Leeuwarden* — B. Raven, *Groningen* — G. de Noo, *Utrecht* — J. E. de Vries, *'s-Gravenhage* — J. Withaar, *Zutphen* — J. van Hamburg, *'s-Gravenhage* — A. J. van Essen. *Rotterdam* — G. A. Bor, *Vlissingen* — D. van Straaten, *Maastricht* — F. W. Horsting, *Zutphen* — A. Nauta, *Zwolle.*

Electrotechnische ambtenaren der tweede klasse. C. H. van Riel, *Heerlen* — G. Emmerik, *Amsterdam* — W. A. Groenendijk, *Alkmaar* — T. L. van der Kamp, *Breda* — H. Meijer Drees, *Groningen* — J. Timmer, *Leeuwarden* — J. J. C. Voerman, *'s-Gravenhage.*

Electrotechnische ambtenaren der derde klasse. A. van der Linden, *Amsterdam* — H. J. Wessels, *Leeuwarden* — H. J. van Blaaderen, *Alkmaar* — B. J. Tjerks, *Roosendaal* — E. E. J. Wennekes, *Eindhoven* — H. Witsenburg, *Venlo* — W. C. Keuken, *'s-Hertogenbosch* — B. Herman, *'s-Gravenhage* — J. T. C. de Jager, *Vlissingen* — D. van Hemert, *Amsterdam* — H. W. Pot, *Groningen* — A. D. Buijs, *'s-Hertogenbosch* — L. de Klerk, *Maastricht* — H. T. van Engen, *Utrecht* — B. Brik, *Zwolle.*

Inspecteurs, directeuren en adjunct-directeuren der kantoren.

Inspectie Amsterdam.

Inspecteur. N. Mulder, 1 juni 1913.

Directeuren der kantoren. [1])

Aalsmeer. F. Leinweber, 16 oct. 1919.
Alkmaar (*P*). J. J. C de la Sablonière van Eelde, 1 oct. 1919.
Alkmaar (*T2*). W. F. Jansen, 16 febr. 1918.
Amsterdam (*P*). C. Schreuder, 1 mei 1920 — H. Boonacker, adj.-dir., 16 maart 1913 — W. van Rijn, id., 1 dec. 1916.
Amsterdam (*T1*). G. Kiveron (D3), 1 nov. 1913 — M. T. van Leer, adj.-dir., 1 mei 1918 — . . . . id.
Anna Paulowna. M. M. G. Baert, 16 febr 1920.
Bergen. H. G. Fijn, 16 juli 1910.
Beverwijk. B. H. C. Schäuikes, 16 mei 1915.
Bloemendaal. C. W. C. van Rietschoten, 1 sept. 1906.
Broek op Langendijk. H. A. M. van Poppel, 1 juni 1919.
Burg (*Den*). J. A. Jonker, 1 febr. 1916.
Edam. C. Evenblij, 1 april 1917.
Egmond-aan-Zee. H. Addens, 16 dec. 1907.
Enkhuizen. . . . .
Haarlem (*P*). J. G. van Nauta Lemke, 16 juni 1919 — L. H. Bartelink, adj.-dir., 1 sept. 1918.
Haarlem (*T2*). P. Raadsveld, 1 oct. 1920.
Halfweg (*N.H.*). J. C. Maas, 16 juni 1920.
Heemstede. . . . .
Helder (*P*). L. de Wit, 16 febr. 1916.
Hoofddorp—Haarlemmermeer. G. Wolters, 1 juli 1920.
Hoorn. J. Winters, 1 april 1917.
IJmuiden. H. Willemsen, 16 febr. 1919.
Koog-Zaandijk. . . . .
Krommenie. . . . .
Medemblik. A. J. van Pesch, 16 jan. 1920.
Middenbeemster. J. Klansesz, 16 sept. 1919.
Monnikendam. L. W. van Hellemond, 16 aug. 1919.
Nieuwediep (*T2*). . . . .
Nieuwendam. F. H. Schoemaker, 1 febr. 1916.
Overveen. J. S. Kniphorst, 1 sept. 1919.
Purmerend. J. J. Raisig, 16 jan. 1917.
Rijp. (*de*) A. den Haan, 1 mei 1916.
Santpoort-Station. J. J. Noteman, 1 aug. 1919.
Schagen. E. G. Rijstenbil, 1 aug. 1919.
Sloterdijk. H. A. Swaters, 16 juli 1888.
Uitgeest. G. Boomstra, 16 nov. 1919.
Velsen. G. J. D. Degenaar, 16 febr. 1916.
Westzaan. H. Soppe, 16 dec. 1919.
Winkel. Jhr. P. A. van Holthe, 1 aug. 1907.
Wormerveer. P. C. Bondam, 1 febr. 1915.
Zaandam (*P*). G. G. Beuningh, 16 jan. 1919.
Zaandam (*T2*). J. P. Koning, 1 maart 1919.
Zandvoort. . . . .

1) De postkantoren zijn aangeduid met (*P*), de telegraafkantoren met (*T*); de overige zijn post- en telegraafkantoren. Het cijfer achter de namen der telegraafkantoren duidt hunne klasse aan.

Inspectie Arnhem.

Inspecteur. S. Reijnders, 1 nov. 1914.

Directeuren der kantoren.

Aalten. L. Meijer, 1 nov. 1917.
Apeldoorn. . . . .
Arnhem (*P*). D. J. H. van Tussenbroek, 1 oct. 1920 — A. J. Stoop, adj.-dir., 1 sept. 1918.
Arnhem (*T2*). M. C. Kuijper, 1 juni 1918.
Beek. C. de Graaf, 1 nov. 1920.
Borculo. P. Kater, 1 mei 1908.
Brummen. J. G. Huijgens, 16 febr. 1913.
Cuyk. J. J. Lavell, 1 sept. 1919.
Didam. A. W. L. Brunings, 1 dec. 1909.
Dieren. A. G. van Oldenbarneveld gen. Witte Tullingh, 16 dec. 1919.
Dinxperlo. C. W. van Santen, 16 aug. 1919.
Doesburg. J. G. de Fouw, 16 aug. 1917.
Doetinchem. F. M. van de Velde, 16 febr. 1913.
Druten. H A. Pabbruwe, 16 nov. 1919.
Eibergen. F. Duhoux, 16 maart 1913.
Elst. J. Moulijn, 16 juni 1910.
Gendringen. A. F. Paymans, 16 febr. 1910.
Groenlo. J. Ehrhardt, 1 nov. 1919.
Groesbeek. P. J. H. Jenniskens, 16 juli 1909.
Haaksbergen. K. T. L. Peltzer, 16 mei 1910.
's-Heerenberg. F. P. Parent, 1 dec. 1913.
Hees. R. H. Schuringa, 16 maart 1914.
Huissen. R. den Ouden, 1 dec. 1906.
Lichtenvoorde. C. A. van Hoboken, 1 aug. 1920.
Lobith—Tolkamer. B. D. Pronk, 1 oct. 1919.
Millingen. D. Akrijn, 16 febr. 1919.
Neede. U. W. Dethmers, 1 febr. 1907.
Nijmegen (*P*). C. Smitt, 1 nov. 1920.
Nijmegen(*T2*). C.F. Jibben, 16 sept. 1916.
Oosterbeek. H. van 't Hof, 1 dec. 1915.
Renkum. M. van de Pol, 16 oct. 1907.
Steeg. W. Tas (K4), 16 juli 1906.
Terborg. A. Coops, 16 febr. 1920.
Vaassen. G. Lokhorst, 1 maart 1910.
Varsseveld. J. R. van der Zalm, 16 april 1919.
Velp. J. A. Wagevoorde, 1 oct. 1920.
Wijchen. A. C. Hennequin, 1 dec. 1912.
Winterswijk. J. G. Potjewijt, 1 maart 1917.
Zetten. A. van den Eelaart, 16 sept. 1917.
Zevenaar. H. Barneveld, 16 oct. 1915.

Inspectie Dordrecht.

Inspecteur. G. J. van Gortel, 1 mei 1918.

Directeuren der kantoren.

Breda (*P*). M. Zandee, 16 juli 1916.
Breda (*T2*). . . . .
Dirksland. E. Boschloo, 1 juni 1911.
Dordrecht (*P*). P. de Roock, 16 aug. 1919.
Dordrecht (*T2*). J. H. E. d' Arnaud, 16 mei 1911.
Etten. C. Bregman, 16 mei 1919.
Geertruidenberg. S. J. H. Wesselink, 16 febr. 1918.
Ginneken. J. M. Lietz, 16 dec. 1908.
Goedereede. W. Mulder, 1 aug. 1914.
Gorinchem. R. Rutgers, 16 dec. 1919.
Klundert. P. Drijfhout, 1 sept. 1919.
Leerdam. S. W. Weisfelt, 1 aug. 1920.
Leur. Mej. W. M. Drost, 1 dec. 1919.
Made. H. J. Leenen, 1 april 1920.
Middelharnis. C. A. Otten, 16 nov. 1915.
Neder-Hardinxveld. J. Hiemstra, 1 mei 1920.
Oosterhout. J. H. Belgaver, 16 maart 1917.
Oud-Beijerland. J. F. Gobius du Sart, 16 maart 1919.
Oudenbosch. E. A. Bongenaar, 16 febr. 1917.
Oude-Tonge. J. de Groot, 16 mei 1919.
Oud-Gastel. B. H. Millenaar, 16 maart 1911.
Princenhage. A. Donkersloot, 16 mei 1917.
Raamsdonksveer. J. P. A. Kater, 1 aug. 1919.
Roosendaal. . . . .
Sliedrecht. H. W. Boomgaart, 1 juli 1920.

Sommelsdijk. G. J. E. Meijer, 16 aug. 1910.
Waspik. B. Opdien, 16 oct. 1919.
Werkendam. . . . .
Willemstad. C. L. Bakker, 16 april 1908.
Woudrichem. P. J. Kole, 20 dec. 1880.
Zevenbergen. D. L. Büchli Fest, 1 juni 1916.
Zundert. Mej. W. M. Moesman, 1 aug. 1919.
Zwijndrecht. M. P. Buys, 16 jan. 1920.

Inspectie 's-Gravenhage.

Inspecteur. L. M. van Hengelaar ✠, 1 mei 1918.

Directeuren der kantoren.

Alblasserdam. . . . .
Alphen a/d Rijn. W. van der Heide, 16 nov. 1912.
Ammerstol. D. Pronker, 16 mei 1919.
Bodegraven. P. J. Kraft, 19 aug. 1919.
Boskoop. . . . .
Brielle. K. Roodzant, 16 maart 1916.
Delft (*P*). T. de Groot, 16 aug. 1915.
Delft (*T2*). A. M. Kok, 16 febr. 1916.
Gouda. H. Houwink, 16 aug. 1916.
's-Gravenhage (*P*). Jhr. A. E. van Foreest, 1 mei 1920 — H. Coopmans, adj.-dir., 1 oct. 1913 — B. Meijlink, id., 16 juli 1917.
's-Gravenhage. (*T1*). I. Hogerzeil, 1 dec. 1920 — C. W. T. Homberg, adj.-dir., 1 april 1918 — W. P. Hartshalt, id., 1 jan. 1919.
's-Gravenzande. C. A. Leibbrandt, 16 mei 1912.
Hellevoetsluis. . . . .
Hillegom. . . . .
Hoek van Holland. J. C. Fehr, 1 oct. 1919.
IJselmonde. A. van Veen, 1 oct. 1919.
Katwijk-aan-zee. E. Harmsen, 16 jan. 1916.
Kralingsche veer. H. van der Made, 1 mei 1917.
Krimpen-aan-de-Lek. C. F. L. A. Zandee, 6 sept. 1919.
Leiden (*P*). D. van der Hoek, 16 aug. 1916.
Leiden (*T2*). J. L. Bloemen, 1 april 1918.
Leiderdorp. P. Verbagen, 1 aug. 1913.
Lekkerkerk. A. Monjé, 1 aug. 1920.
Lisse J. G. Woldringh, 16 aug. 1915.
Loosduinen. A. Knaap, 1 sept. 1912.
Maassluis. D. Bijlo, 1 juni 1917.
Monster. J. Padmos, 16 febr. 1908.
Moordrecht. J. de Wilde, 1 mei 1894.
Naaldwijk. J. J. Kips, 1 nov. 1915.
Noordwijk. J. B. Hartman, 1 mei 1919.
Oegstgeest. T. L. A. van den Bogaard, 16 mei 1910.
Oudewater. J. P. J. A. M. van Daalen, 1 juli 1920.
Overschie. A. Kwak, 16 nov. 1912.
Ridderkerk (*T3*). C. C. de Smidt, 1 nov. 1916.
Rijswijk. . . . .
Rotterdam (*P*). E. D. Rink, 1 mei 1916 — J. C. Bondam, adj.-dir., 1 jan. 1918 — C. A. Hanegraaff, 1 oct. 1920.
Rotterdam (*T1*). D. van Merkestijn, 1 april 1915 — F. J. van Vloten, adj.-dir., 1 juli 1916 — J. B. van Voorst, id., 1 april 1918.
Roelofarendsveen. A. van der Marel, 1 juni 1920.
Sassenheim. C. Gilhuijs, 1 aug. 1917.
Scheveningen. . . . .
Schoonhoven. J. Schaapman, 1 april 1919.
Schiedam (*P*). D. J. Hofsommer, 1 sept. 1915.
Schiedam (*T2*). J. Schaafsma, 1 maart 1914.
Vlaardingen (*P*). H. van der Meijden, 16 april 1919.
Vlaardingen (*T2*). B. Faber, 1 aug. 1920.
Voorburg. P. Colmjon, 16 jan. 1916.
Voorschoten. J. A. van Dam, 1 mei 1917.
Waddinxveen. . . . .
Warmond. Mej. P. Kuypers, 16 maart 1911.
Wassenaar. C. Flens, 16 maart 1911.
Wateringen. J. M. Haas, 16 maart 1908.
Woerden J. Smit, 16 april 1919.

Inspectie Groningen.

Inspecteur. P. le Grand, 1 mei 1918.

Directeuren der kantoren.

Appingedam. J. van der Bend, 1 juni 1917.
Assen. J. G. Anderson, 1 oct. 1918.
Beilen. C. L. A. Klop, 1 mei 1910.
Bellingwolde. S. G. Eman, 1 maart 1919.
Borger. F. E. J. de Bruijn, 16 jan. 1918.
Delfzijl. H. R. Jansen, 16 april 1916.
Emmen. W. H. van Riel, 1 mei 1916.
Groningen (*P*). W. J. P. Kroeff, 1 juni 1916 — E. van der Wal, adj.-dir., 1 sept. 1918.
Groningen (*T2*). E. J. van Lienden, 1 jan. 1918.
Hoogeveen. W. de Vries, 1 aug. 1920.
Hoogezand. K. E. A. Vries, 1 febr. 1920.
Hoogkerk. A. Polman, 16 juni 1917.
Leek. J. S. van Juchem, 16 jan. 1917.
Loppersum. K. de Haan, 16 mei 1910.
Musselkanaal. A. Polman, 1 febr. 1920.
Nieuw-Amsterdam. H. Gorter, 16 mei 1915.
Nieuw-Buinen. A. Hol, 16 jan. 1920.
Nieuwe-Pekela. A. Oldenburger, 16 oct. 1907.
Nieuwe-Schans. K. van der Steen, 1 mei 1914.
Onderdendam. H. A Boekwijt, 1 nov. 1919.
Oude-Pekela. J. Mandema, 16 mei 1919.
Sappemeer. H. van der Baan, 1 juli 1913.
Scheemda. C. de Haas, 16 dec. 1912.
Smilde. . . . .
Stadskanaal. A. W. de Vries, 1 oct. 1920.
Ter-Apel. A. G. Kastein, 1 oct. 1916.
Uithuizen. T. Bos, 16 sept. 1909.
Veendam. A. W. Banting, 1 aug. 1919.
Warffum. J. de Boer, 1 sept. 1917.
Wildervank. L. Nuver, 16 juli 1919.
Winschoten. J. G. Wuyster, 1 oct. 1919.
Winsum. G. J. van Mansvelt, 16 febr. 1917.
Zuidhorn. G. O. Kluit, 1 febr. 1916.
Zuidlaren. J. A. Boer, 1 nov. 1911.

Inspectie 's-Hertogenbosch.

Inspecteur. A. J. Vergroesen, 1 nov. 1914.

Directeuren der kantoren.

Boxtel. P. Klaasen, 1 febr. 1915.
Dongen. J. Rijkeboer, 16 febr. 1920.
Eindhoven (*P*). J. Brouwer, 16 april 1920.
Eindhoven (*T2*). G. E. de Groot, 1 nov. 1920.
Geldermalsen. M. F. Schram de Jong, 16 aug. 1919.
Goirle. J. D. van Brink, 16 jan. 1918.
Grave. D. P. Pickée, 16 nov. 1919.
's-Hertogenbosch (*P*). A. G. J. Geijsen, 16 mei 1914.
's-Hertogenbosch (*T2*). A. G. Brumsen, 16 dec. 1917.
Heusden. M. Uhl, 1 dec. 1917.
Kaatsheuvel. P. J. Aerts, 16 nov. 1906.
Kerk-Driel. H. G. van Elteren, 16 oct. 1920.
Michielsgestel (*St.*-) . . . .
Oedenrode. (*St.*-) C. van Andel, 1 oct. 1919.
Oirschot. W. J. Meijer, 1 febr. 1912.
Oisterwijk. L. Pitlo Rz., 16 dec. 1906.
Oss. A. J. C. Begheyn, 16 dec. 1910.
Ravenstein. F. de Jong, 16 maart 1908.
Schijndel. C. Hutten, 16 april 1915.
Tiel. . . . .
Tilburg (*P*). N. C. Muller, 16 oct. 1917.
Tilburg (*T2*). F. de Konink, 1 febr. 1915.
Uden. E. Fliek, 1 maart 1920.
Valkenswaard. C. Willinck, 1 dec. 1906.
Veghel. B. J. E. ten Brink, 16 maart 1912.
Vlijmen. A. Koops, 16 juni 1919.
Vught. P. C. W. Worst, 1 aug. 1917.
Waalwijk. W. B. Blokhuis, 16 dec. 1919.
Zaltbommel. W. Huisman jr., 16 maart 1908.

Inspectie Leeuwarden.

Inspecteur. H. L. Dik, 1 mei 1918.

Directeuren der kantoren.

Akkrum. M. H. Baarda, 1 juli 1920.
St. Anna-Parochie. W. A. Kloosterboer, 16 dec. 1917.
Balk. A. L. Smeenk, 16 maart 1919.
Bergum. C. Steensma, 16 mei 1910.
Bolsward. W. Schoo, 1 oct. 1920.
Buitenpost. W. Nuver, 16 aug. 1908.
Dokkum. P. van Zuiden, 1 juli 1915.
Dragten. A. Boot, 16 sept. 1915.
Franeker. . . . .
Frederiksoord. M. Dalmeijer, 1 april 1907.
Gorredijk. L. J. Lyklema, 1 oct. 1915.
Grouw. . . . .
Harlingen. J. H. Acker, 16 sept. 1916.
Heerenveen. J. Waale, 1 nov. 1916.
Holwerd. T. Panman, 1 febr. 1919.
Joure. J. F. J. Buning, 16 maart 1915.
Kollum. T. E. Mulder, 1 sept. 1906.
Leeuwarden (*P*). J. Boomsma, 1 juli 1912.
Leeuwarden (*T2*). A. van Tuinen, 16 april 1920.
Lemmer. H. F. van Beukering, 1 sept. 1919.
Makkum. E. J. Veldhuijzen, 1 juli 1914.
Noordwolde. B. van der Weij, 1 juli 1920.
Oosterwolde. J. G. F. Swemle, 16 dec. 1919.
Sneek. P. J. Waale, 16 maart 1919.
Steenwijk. G. Beins, 16 maart 1914.
Terschelling. J. Slingerland, 1 oct. 1917.
Vlieland. J. J. de Lenne, 1 juni 1920.
Wolvega. . . . .
Workum. P. Schmidt, 1 febr. 1913.

Inspectie Maastricht.

Inspecteur. W. Ringnalda, 1 oct. 1915.

Directeuren der kantoren.

Asten. C. J. Bartels, 16 dec. 1909.
Beek. W. Schermers, 1 febr. 1911.
Beek en Donk. B. Ranke, 2 maart 1918.
Boxmeer. A. Veenhoven, 16 febr. 1917.
Deurne. E. M. J. van der Ven, 16 febr. 1916.
Echt. J. J. Goedhart, 1 sept. 1900.
Eijsden. G. A. Prins, 16 nov. 1909.
Geldrop. J. Friedericy, 16 oct. 1906.
Gemert. J. L. J. Remmers, 1 juni 1910.
Gennep. J. H. A. Buissink, 1 maart 1907.
Gulpen. C. Brug, 1 aug. 1919.
Heerlen. L. A. P. Hoffmann ✠, 16 aug. 1912.
Heijthuizen. Mej. C. L. van Goudriaan, 16 maart 1920.
Helden-Panningen. G. J. Pierik, 1 juli 1920.
Helmond. P. Böckling, 16 april 1919.
Hoensbroek, Staatsmijn Emma F. Scherpenhuijzen, 1 mei 1920.
Horst. J. Meijer, 1 aug. 1919.
Kerkrade. R. W. Langereis, 1 juni 1916.
Maastricht (*P*). H. W. Heijman jr., 1 nov. 1919.
Maastricht (*T2*). . . . .
Meerssen. D. Crap Hellingman, 16 aug. 1910.
Roermond. W. J. Romijn, 16 juli 1920.
Simpelveld. J. H. Uwland, 16 febr. 1913.
Sittard. J. H. E. van Waegeningh, 1 oct. 1919.
Tegelen. J. H. Mesters, 16 jan. 1905.
Vaals. J. G. C. Heuvelman, 16 juli 1913.
Valkenburg. E. A. R. Stockx, 16 dec. 1909.
Venlo (*P*). M. L. Pleyte, 16 dec. 1917.
Venlo (*T2*). B. H. Cuypers, 1 dec. 1918.
Venray. J. Knape, 16 febr. 1917.
Weert. . . . .

Inspectie Middelburg.

Inspecteur. J. den Heijer, 1 mei 1918.

Directeuren der kantoren.

Aardenburg. P. I. le Roy, 16 juli 1911.
Axel. H. W. de Jong, 1 sept. 1911.
Bergen-op-Zoom. J. L. Storm, 3 febr. 1918.
Breskens. M. H. van der Wolde, 1 aug. 1920.

Brouwershaven. A. van der Voo, 16 dec. 1917.
Bruinisse. W. H. de Horn, 1 maart 1906.
Goes (*P*). F. van Twisk, 1 juli 1919.
Goes (*T2*). F. T. C. Remery, 1 febr. 1916.
Hansweert. J. F. Peeters, 1 nov. 1911.
Hulst. W. Brauckmann, 1 mei 1918.
IJzendijke. A. A. de Haan, 16 juli 1915.
Krabbendijke. B. van Ham, 1 febr. 1916.
Maartensdijk (*Sint-*) J. P. A. de Wilde, 16 nov. 1919.
Middelburg (*P*). W. C. Callenfels, 1 nov. 1920.
Middelburg (*T2*). J. W. Fransen, 16 jun 1916.
Neuzen. J. J. P. Huizer, 1 aug. 1920.
Oostburg. A. Bevin, 1 nov. 1910.
Sas-van-Gent. J. K. Rakhorst, 16 dec. 1911.
Sluis. P. D. Goetheer, 1 nov. 1919.
Steenbergen. B. F. Beerents, 16 juli 1919.
Tholen. J. Spaan, 1 juli 1919.
Vlissingen (*P*). . . . .
Vlissingen (*T2*). . . . .
Wemeldinge. M. N. D. Augustijn, 1 oct. 1919.
Yerseke. G. B. Knoppien, 16 nov. 1919.
Zierikzee. S. Beumée, 16 dec. 1914.

Inspectie Utrecht.

Inspecteur. D. J. van Dieren (RA4), 1 mei 1916.

Directeuren der kantoren.

Abcoude. J. A. Rijser, 16 nov. 1910.
Amerongen. E. H. Vos, 16 juni 1916.
Amersfoort. P. Zwart, 16 dec. 1916.
Baarn. G. J. Scholten, 1 sept. 1914.
Barneveld. J. D. Mulder, 16 dec. 1912.
Bennekom. W. Coens van Senden, 1 febr. 1911.
Bildt (*De*). H. Baptist, 1 mei 1891.
Bilthoven. W. F. van den Berkhof, 16 nov. 1919.
Blaricum. D. A. Kakebeen, 1 april 1919.
Breukelen. J.W. van Schagen, 1 nov. 1919.
Bussum. L. P. Römelingh, 16 febr. 1919.
Culemborg. R. Benthem, 16 dec 1919.
Doorn. N. C. A. Hakbijl, 16 jan. 1919.
Driebergen. J. Huisman, 16 dec. 1914.
Ede. F. W. Immink, 16 dec. 1903.
's-Graveland. H. A. Meyburg, 1 juli 1906.
Harderwijk. J. J. de Klerk, 1 juli 1917.
Hilversum (*P*). G. W. W. C. Diest Lorgion, 16 oct. 1916.
Hilversum (*T*). W. A. E. Mulder, 16 oct. 1916.
Huizen. P. C. Demmer, 1 aug. 1919.
IJselstein. J. H. Schuring, 1 juli 1908.
Laren. J. L. Crap Hellingman, 16 sept. 1910.
Loenen. J. van Holthoon, 16 dec. 1917.
Maarssen. N. G. Servaas, 16 juni 1910.
Mijdrecht. A. Grutterink, 1 mei 1913.
Montfoort. J. L. C. van den Heuvel, 1 nov. 1919.
Naarden. E. A. Alings, 16 aug. 1906.
Nijkerk. J. Vierhout, 16 aug. 1919.
Putten. J. Schipper, 16 jan. 1911.
Rhenen. A. Oostenrijk, 1 oct. 1906.
Soest. J. H. J. du Saar, 1 nov. 1916.
Utrecht (*P*). J. W. Nortier, 1 juli 1920 — G. van Wieringhen Borski, adj.-dir., 1 dec. 1911.
Utrecht (*T2*). P. Chivat, 1 juli 1916.
Uithoorn. H. Kemp, 1 april 1920.
Veenendaal. J. M. Neujean, 1 febr. 1915.
Vianen. H. A. J. Boudier, 16 aug. 1917.
Vreeswijk. W. Koezen, 1 oct. 1916.
Wageningen. H. Lijbaart, 1 juli 1918.
Weesp. P. J. G. Vennik, 1 aug. 1919.
Wijk-bij-Duurstede. E. ten Kate, 1 juli 1920.
Zeist. T. Jager, 1 febr. 1914.

Inspectie Zwolle.

Inspecteur. C. W. G. van der Voort Maarschalk, 1 mei 1920.

Directeuren der kantoren.

Almelo. . . . .
Blokzijl. S. Nauta, 1 dec. 1903.
Borne. B. Nordholt, 1 oct. 1884.
Coevorden. J. Blitz, 16 febr. 1913.
Dalfsen. H. M. J. de Chalmot, 1 maart 1910.
Dedemsvaart. J. Wessels Boer, 1 nov. 1919.
Delden. J. Bakker, 16 aug. 1907.
Deventer (*P*). P. Rentmeester, 1 febr. 1919.
Deventer (*T2*). J. J. Schoon, 1 mei 1920.
Elburg. . . . .
Enschedé. F. J. T. M. Smit, 16 nov. 1915.
Epe. A. I. J. Schmalhausen, 16 april 1917.
Goor. J. H. Callenfels, 16 febr. 1920.
Hardenberg. J. W. F. van Huls, 16 juni 1917.
Hasselt. W. ten Cate, 1 mei 1911.
Hattem. W. H. baron van Ittersum, 1 sept. 1900.
Heerde. J. Drost, 16 mei 1910.
Hengelo (*Geld.*) Mej. J. M. Brinck, 1 oct. 1913.
Hengelo (*Ov.*). G. A. C. Gijzen, 1 oct. 1919.
Kampen. H. M. Hijlkema, 16 april 1919.
Lochem. W. A. van der Meulen, 16 febr. 1917.
Markelo. A. J. Absil, 16 sept. 1919.
Meppel. G. P. Scheers, 1 nov. 1918.
Nijverdal. J. Campagne, 16 oct. 1914.
Nunspeet. Mej. C. G. Haentjes Dekker, 16 aug. 1906.
Oldenzaal. W. Voorthuis, 1 juni 1906.
Olst. H. Henseler, 1 mei 1920.
Ommen. J. R. A. H. Schlitz, 16 jan. 1920.
Ootmarsum. H. Visser, 1 mei 1917.
Raalte. H. Zwakenberg, 1 febr. 1906.
Rijssen. P. J. Kraaijeveld, 1 maart 1916.
Twello. F. J. C. Voorthuis, 1 dec. 1910.
Vorden. P. Hatterman, 16 jan. 1913.
Vriezenveen. F. J. H. van Hest, 16 aug. 1911.
Wijhe. M. Linthout, 1 mei 1913.
Zutphen (*P*). C. Zijm, 1 aug. 1920.
Zutphen (*T2*). H. Pott, 1 aug. 1920.
Zwartsluis. J. A. Wiegel, 16 sept. 1916.
Zwolle (*P*). R. G. Graadt van Roggen, 1 juni 1914.
Zwolle (*T2*). D. B. Jochems, 1 dec. 1918.

INSPECTIE DER SPOORWEGPOSTKANTOREN.

Inspecteur. F. P. du Rieu. 1 juli 1920, *Utrecht.*
Werkzaam op het bureau van den inspecteur. J. W. Groeneijk, hoofdcommies der post. en tel., 16 mei 1918 (waarn.).

Spoorwegpostkantoor No. 1.

Voor den dienst langs: alle vroeger door de Ned. Rijnspoorwegmaatschappij geëxploiteerde lijnen; de lijnen Amsterdam—Enkhuizen, Hoorn—Medemblik, Hoorn—Alkmaar, Amsterdam—Helder, Amsterdam—Haarlem—Uitgeest, Amsterdam—Zutphen, Amersfoort—Kesteren—Nijmegen en Utrecht—Boxtel.

Directeur. A. P. de Vrij Mestdagh, 1 juli 1920, *Amsterdam.*
Adjunct-directeur. P. J. B. B. Wakkers, 1 febr. 1915, *Amsterdam.*

Spoorwegpostkantoor No. 2.

Voor den dienst langs: den spoorweg Amsterdam—Rotterdam; de lijnen Rotterdam—Hoek van Holland, Rotterdam—Esschen, Breda—Roosendaal—Vlissingen, Rotterdam—Venlo en Zwaluwe—'s-Hertogenbosch; den spoorweg Boxtel—Goch, en voor den poststoombootdienst naar Engeland.

Directeur. E. T. J. P. Neomagus, 16 nov. 1916, *Rotterdam.*
Adjunct-directeur. B. ten Cate, 1 mei 1919, *Rotterdam.*

Spoorwegpostkantoor No. 3.

Voor den dienst langs: de lijnen Zutphen—Meppel—Leeuwarden—Groningen, Zwolle—Almelo - Enschedé—Gronau, Harlingen—Nieuwe-Schans, Groningen—Delfzijl, Groningen—Roodeschool en Leeuwarden—Stavoren; den spoorweg Apeldoorn—Deventer—Almelo, den Ned. centraalspoorweg, den Noord-Ooster-Locaalspoorweg, alsmede alle vroeger door de Noord-Friesche Locaalspoorwegmaatschappij geëxploiteerde lijnen.

Directeur. K. Schraver, 1 nov. 1919, *Zwolle.*

Spoorwegpostkantoor No. 4.

Voor den dienst langs: de lijnen Rotterdam—Arnhem, Nijmegen - Kleef, Arnhem—Rheine, Arnhem—Nijmegen—Breda, Nijmegen—Venlo, Venlo—Maastricht en Sittard - Herzogenrath; de spoorwegen Maastricht—Aken en Maastricht—Visé; de lijn Zutphen—Winterswijk; den Geldersch-Overijselschen locaalspoorweg en den spoorweg Dieren—Hattem.

Directeur. H. J. Lettink, 1 aug. 1919, *Arnhem.*

Hoofdcommiezen en commiezen.

Hoofdcommiezen der posterijen.

D. Snijder, 1 oct. 1903, *Nijmegen.*
N. J. W. Eichholtz, 16 maart 1905, *Amsterdam.*
D. van Hoytema, 16 dec. 1906, *Amsterdam.*
B. van der Linden, 16 dec. 1908, *Leiden.*
G. J. Stellenboom, id., *Amsterdam.*
A. H. M. de Bruyn, id., *Breda.*
J. C. Singels, 16 jan. 1920, *Amsterdam.*
Jhr. V. V. van Camminghe, 1 april 1909, *'s-Gravenhage.*
J. A. Janssen, 1 febr. 1910, *'s-Hertogenbosch.*
J. Warnaars Jz., id., *Utrecht.*
J. van Nijmegen Schonegevel (BV), 1 jan. 1911, *Utrecht.*
J. van Wieringhen Borski, id., *Delft.*
P. M. A. van Wijk, id., *Arnhem.*
G. Giltjes, 1 mei 1911, *Leeuwarden.*
D. van Beusekom, 1 jan. 1912, *Arnhem.*
M. C. van Pellecom, 1 febr. 1912, *Amsterdam.*
H. P. J. Huiskes, 1 maart 1912, *Rotterdam.*
P. C. van der Veer, 1 mei 1912, *Vlissingen.*
C. J. Beelenkamp, id., *Amsterdam.*
P. Muus, 16 sept. 1912, *Arnhem.*
G. M. Busmann, 1 juni 1913, *Amsterdam.*
G. Rottier, 1 aug. 1913, *'s-Gravenhage.*
H. H. Dumoulin, id., *Maastricht.*
H. Vogel, 1 aug. 1919, *'s-Gravenhage.*
S. de Witte, 1 nov. 1913, *'s-Gravenhage.*
G. H. Mulder, 1 dec. 1913, *Groningen.*
H. Brouwer Jz., id., *Amsterdam.*
H. W. L. Wellan, 1 maart 1914, *Rotterdam.*
S. Gaanderse, id., *Amsterdam.*
P. C. Ising, id., *'s-Gravenhage.*
W. Bruyn Pz., 1 febr. 1915, *'s-Gravenhage.*
E. H. L. Gielen, 1 dec. 1916, *Rotterdam.*
J. H. van Wilpe, id., *Alkmaar.*
F. J. Mijnssen, id., *Amsterdam.*
A. J. M. H. Balmakers, id., *Tilburg.*
H. J. M. A. Janssen, id., *'s-Gravenhage.*
W. A. baron Bentinck, id., *Zwolle.*
K. A. van Langeraad jr., id., *Rotterdam.*
C. G. A. Janssen, 16 jan. 1917, *Amsterdam.*
L. Engels, 16 febr. 1917, *Zwolle.*
Jhr. G. K. van den Santheuvel, 1 mei 1917, *Arnhem.*
H. Kanning, id., *Haarlem.*
D. Ramondt, id., *Amsterdam.*
M. A. Ramondt, id., *Amsterdam.*
A. Busscher, 1 juni 1917, *Rotterdam.*
J. D. Udo, 16 juli 1917, *Utrecht.*
P. W. Gerbers, id., *'s-Gravenhage.*
J. Ottens, id., *Utrecht.*
H. C. Bongenaar, 16 dec. 1917, *'s-Gravenhage.*
C. F. D. Nagel, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
B. Boogaart, 1 jan. 1918, *Utrecht.*
J. P. Haanschoten, id., *Zwolle.*
H. J. Eyssell, 16 jan. 1918, *Amsterdam.*
W. G. H. le Fèvre, 11 jan. 1918, *Utrecht.*
J. Booster, 1 mei 1918, *Rotterdam.*
J. Brandon Bravo, id., *Amsterdam.*
K. van Ham, id., *Groningen.*
F. van Eck, id., *Utrecht.*
H. J. Messink, 16 juli 1918, *'s-Gravenhage.*
L. J. Kuiper, 16 aug. 1918, *Haarlem.*
Jhr. J. de Casembroot, id., *Arnhem.*
Mej. L. C. Cochius, id., *Amsterdam.*
A. W. Vermeulen, id., *Arnhem.*
C. Visser, id., *Zutphen.*
H. Rietema, id., *'s-Gravenhage.*
J. P. J. de Kleyn, 1 oct. 1918, *Arnhem.*
J. F. H. Heidenryk, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*

Mej. D. E. Waltheer, 1 oct. 1918, *Amsterdam.*
M. P. J. Snijders, 1 dec. 1918, *Amsterdam.*
J. A. Feickens, id., *Maastricht.*
T. Overdiep, id., *Amsterdam.*
Mej. R. S. van Gigch, id., *Rotterdam.*
W. H. F. Vogel, *Amsterdam.*
H. Palm, id., *Amersfoort.*
A. L. Krook, id., *Middelburg.*
H. de Jong, id., *Rotterdam.*
J. W. Bouwmeester, 1 febr. 1919, *Bergen-op-Zoom.*
J. Rambonnet, id., *Groningen.*
F. F. F. Vries, id., *Haarlem.*
P. van Gijn, id., *Amsterdam.*
J. E. Wins, id., *Rotterdam.*
J. C. Pilaar, id., *Dordrecht.*
A. Sandberg, 16 april 1919, *Rotterdam.*
W. F. van der Leeuw, id., *Rotterdam.*
J. Willinck, id., *Schiedam.*
J. P. Baerents, id., *Deventer.*
J. H. L. Meuffels, id., *'s-Gravenhage.*
J. H. T. Pfaff, id., *'s-Gravenhage.*
D. Verhaaf, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
H. Winters, 16 april 1919, *'s-Gravenhage.*
G. B. van der Voort Maarschalk, 1 juli 1919, *Amsterdam.*
H. van der Woude, id., *Rotterdam.*
A. B. van Beers, id., *Enschedé.*
J. R. Vegter, id., *Groningen.*
J. H. van der Pant, id., *Nijmegen.*
G. J. H. Prick, 16 jan. 1920, *Maastricht.*
F. E. L. Meuffels, id., *Leiden.*
L. E. Bosch, 1 juni 1920, *Tiel.*
J. G. H. Dhont, 16 jan. 1920, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
A. C. A Pisters, id., *Amsterdam.*
J. M. Bekaar, id., *Roermond.*
C. Kuipers, id., *Nijmegen.*
H. M. Bouwmeester, id., *Rotterdam.*
D. J. de Boer, id., *Eindhoven.*
Mej. J. M. ten Holten, id., *Goes.*
T. Bloos, id., *Rotterdam.*
C. Bicker Caarten, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
A. H. Soutendijk, 1 april 1920, *Gorinchem.*
W. A. H. Gelderman, id., *Utrecht.*

Commiezen der posterijen.

C. H. Windt, 16 juli 1903, *Amsterdam.*
J. P. Donker, 1 nov. 1905, *Amsterdam.*
Mej. L. J. C. Bor, 1 april 1906, *'s-Gravenhage.*
C. D. Brakke, 10 dec. 1908, *Amsterdam.*

Hoofdcommiezen der telegrafie.

G. J. A. Menningh, 1 juni 1906, *Amsterdam.*
H. W. Huijsman, 16 dec. 1906,[1] *Amsterdam.*
H. W. Butenuth, 1 nov. 1907, *Amsterdam.*
B. van Dijck, 1 mei 1911, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
J. D. Kelder Az., 1 nov. 1912,[2] *Rotterdam.*
N. W. F. Janssen, 16 dec. 1913, *Amsterdam.*
J. W. L. van Heugelaar, 1 mei 1914, *Amsterdam.*
J. N. Pisuisse, 16 mei 1914, *Amsterdam.*
J. Goossen Cz., 1 aug. 1914, *Amsterdam.*
H. van Wigcheren, 1 juni 1915, *Amsterdam.*
J. P. Lambert, id., *'s-Gravenhage.*
W. B. H. Meiners, 16 juli 1915, *Scheveningen.*
T. van Asperen, 1 jan. 1916, *Rotterdam.*
J. H. Reiniers, 16 maart 1916, *Amsterdam.*
C. R. E. Becher, id., *'s-Gravenhage.*
G. Blok, 1 april 1916, *Amsterdam.*
L. Vlaanderen, id., *Amsterdam.*
J. Andriessen, id., *'s-Gravenhage.*
G. H. Stotijn, 16 febr. 1917, *'s-Gravenhage.*
J. Bruce, 1 maart 1917, *Amsterdam.*
M. van 't Vlie, 1 mei 1917, *Leeuwarden.*
A. Noltee, id., *'s-Hertogenbosch.*
J. Mensen, id., *'s-Gravenhage.*
J. Jansen, id., *Rotterdam.*
J. V. Gnodde, id., *Groningen.*
J. H. Marsman, 1 april 1918, *Amsterdam.*
F. J. J. Rolvink, id., *Rotterdam.*

1) Adjunct-directeur titulair 1 juni 1920.
2) Alsvoren 1 dec. 1918.

A. Verhage, 1 juni 1918, *'s-Gravenhage.*
A. H. Gijsinck, 1 juli 1918, *Amsterdam.*
D. P. Kruijt, id., *Amsterdam.*
W. F. H. Bruinier, id., *Maastricht.*
H. Garsen, id., *Utrecht.*
W. L. P. Wezepoel, 1 oct. 1918, *'s-Gravenhage.*
H. Hemmes, id., *Zwolle.*
S. Nooitgedacht, id., *'s-Gravenhage.*
B. A. C. Bothé, id., *Rotterdam.*
N. H. Degens, id., *Amsterdam.*
J. J. Steenhuisen, id., *Arnhem.*
A. B. Weenink, 1 dec. 1918, *Amsterdam.*
L. Cahn, id., *Rotterdam.*
J. B. C. Hendrix, id., *Rotterdam.*
J. C. F. Tjerks, id., *Haarlem.*
A. van der Ham, id., *Haarlem.*
I. Groeneveld, id., *Nijmegen.*
A. J. Maassen, 16 jan. 1919, *Amsterdam.*
M. de Zoete, id., *'s-Gravenhage.*
J. J. C. van der Maas, 1 mei 1919, *Rotterdam.*
A. M. Aaltsz, id., *Rotterdam.*
G. W. Röbner, id., *Utrecht.*
L. F. Witte, 16 aug. 1919, *Rotterdam.*
J. S. Zijlstra, id., *Groningen.*
A. Ilsen, id., *Rotterdam.*
W. A. Horsthuis, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
D. van den Berg, id., *Amsterdam.*
H. C. S. Wanting, id., *Nijmegen.*
A. Jonas, 1 dec. 1919, *Leiden.*
A. P. Kooy, 16 jan. 1920, *Alkmaar.*
F. Bouwman, id., *Rotterdam.*
R. de Jong, id., *Utrecht.*
B. J. Windsant, id., *Amsterdam.*
T. van der Meulen, 1 april 1920, *Utrecht.*
E. J. van Braband, id., *Utrecht.*
P. J. Luteyn, 1 juli 1920, *Hoorn.*

Commiezen der telegrafie.

C. Dronkers, 1 juli 1919, *Groningen.*
G. J. Verhage, 1 febr. 1904, *Rotterdam.*
J. M. Rongen, 1 febr. 1906, *Amsterdam.*
R. Roeterink jr., 16 dec. 1906, *Amsterdam.*
J. B. M. Brinkman, 1 dec. 1909, *'s-Gravenhage.*
H. Vertregt, id., *Delft.*
H. Jonxis, 1 april 1911, *Groningen.*
C. Gaanderse, 1 oct. 1911, *Amsterdam.*
F. Cornelis, 1 oct. 1912, *Middelburg.*
J. Helweg, 1 nov. 1912, *Amsterdam.*
J. G. Ringer, 1 aug. 1914, *Rotterdam.*
A. Fröger, id., *Amsterdam.*
P. Bruggeman, 1 jan. 1919, *Amsterdam.*

Hoofdcommiezen der posterijen en telegrafie.

H. J. Doedens, 1 mei 1919, *Rotterdam.*
K. F. Ehrmann, 16 jan. 1920, *Arnhem.*
G. Spoon, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
A. Smit, id., *Leeuwarden.*
J. C. C. D. Pronk, id., *'s-Gravenhage.*
P. J. N. Hofslag, id., *Apeldoorn.*
J. Ebens, id., *Amsterdam.*
J. de Wit, 1 april 1920, *Heerlen.*
J. W. Schouten, id., *Dordrecht.*
J. S. Hussem, id., *Rotterdam.*
J. Tieks Koening, id., *Amsterdam.*
J. G. M. J. Langeraap, id., *Utrecht.*
C. A. van den Briel, id., *Middelburg.*
P. J. Leerink, id., *Amsterdam.*
M. C. Keukenmeester, id., *Haarlem.*
J. W. Groeneijk, id., *Utrecht.*
Y. Bakker, 1 juni 1920, *Amsterdam.*
G. Vrijburg, id., *Almelo.*
M. J. Baak, id., *Gouda.*
R. Meindersma, id., *Rotterdam.*
J. J. M. L. Marchand, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.)*
J. Marees, id., *IJmuiden.*
H. C. Felser, 1 juni 1920, *Dordrecht.*
G. J. N. Prick, id., *'s-Hertogenbosch.*
C. J. Canneel, id., *Leeuwarden.*
H. W. de Vos, id., *'s-Gravenhage.*
K. Bruining, 1 juli 1920, *'s-Gravenhage.*
J. F. Daalmans, id., *Roosendaal.*
A. J. van Drunen, id., *Hengelo.*
H. J. van de Kleinemulder, id., *Rotterdam.*
F. B. P. Wijs, id., *'s-Hertogenbosch.*
P. J. Meerburg, 16 nov. 1920, *Rotterdam.*
J. P. Remmers, id., *Rotterdam.*
W. C. Hardon, id., *Zwolle.*
P. Hoekstra, id., *Roermond.*
T. Duinker, id., *Amsterdam.*
J. J. Theling, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
R. I. van Sonsbeeck, id., *Rotterdam.*
W. H. Gastelaars, id., *Rotterdam.*
J. M. A. Schwan, id., *Dordrecht.*
J. L. Fijnvandraat, id., *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*

Commiezen der posterijen en telegrafie.

Mej. A. J. O. de Ridder, *Amsterdam.*
M. W. Bos, *Zwolle.*
J. Slothouwer, *Haarlem.*
I. Emanuel, *'s-Gravenhage.*
W. F. Dhont, *Amsterdam.*
M. A. J. J. Blankert, *Scheveningen.*
H. Schipper, *Arnhem.*
P. C. C Engelbregt, *'s-Gravenhage.*
J. L. Cluysenaer, *Hilversum.*
F. Bakker, *Amsterdam.*
G. M. A. J. Smitt. *'s Gravenhage.*
Mej. P. M. Verheul, *Amsterdam.*
C. H. Oudenhoven, *Utrecht.*
A. C. L. Algie, *Tilburg.*
S. Willeumier, *Amsterdam.*
J. J. de Jong, *Amsterdam.*
H. T. Huberts, *Amsterdam.*
J. N. H. Pel, *'s-Gravenhage.*
A. W. Hissink, *Zaandam.*
W. B. A. Stülen, *Gouda.*
H. Bakker, *Groningen.*
J. W. Bosch, *Utrecht.*
S. Tiemersma, *Zwolle.*
J. H. A. Israël, *Almelo.*
A. Kuiler, *Nijmegen.*
C. Brug Jz., *'s-Gravenhage.*
A. G. Schram de Jong, *'s-Gravenhage* (*Hoofdb.*).
R. Dekker, *Utrecht.*
F. C. Pervoost, *Rotterdam.*
W. van Guldener, *'s-Hertogenbosch.*
A. van der Walle, *'s-Gravenhage.*
A. J. van Woerkom, *Arnhem.*
G. Parree, *Breda.*
J. C. Duuring, *Bussum.*
T. W L. M. de Winter, *Utrecht.*
W. F. C. B. Schmidt, *Rotterdam.*
C. J. Kole, *Amsterdam.*
Mej. A. G. Buijsman, *Nijmegen.*
A. van Borrendam, *'s Gravenhage.*
J. P. Brontsema van Eikema, *Zwolle.*
W. A. van Voorst Vader, *Heerenveen.*
J. C. van Runnard, *Amsterdam.*
J. Vrijer, *Alphen a/d Rijn.*
G Walstra, *Amsterdam.*
J. W. Schoonman, *Amsterdam.*
H. L. Obenhuijsen, *'s-Gravenhage.*
I. de Vries, *Scheveningen.*
J. Guttersswijk, *Venlo.*
H. A. V. ten Dijk, *Leiden.*
H. B. Charbon, *Arnhem.*
K. T. Ykema, *Groningen.*

N. A. Oostinga, *Vlissingen.*
T. van Houwelingen, *Amersfoort.*
F. I. H. Sassen, *'s-Gravenhage* (*Hoofdb.*).
B. Fijnebuik, *Zevenaar.*
J. Boer, *Baarn.*
P. Bossen, *Amsterdam.*
J. B. Wijsbek, *Maastricht.*
G. Hofman, *Leeuwarden.*
H. Geitenbeek, *Rotterdam.*
C. van Meeuwen, *'s-Gravenhage.*
E. H. Poelman, *Rotterdam.*
J. O. C. Hartelust, *Arnhem.*
S. I. Langendijk, *'s Gravenhage.*
A. B. Bosman, *Rotterdam.*
J. M. Blöte, *'s-Gravenhage* (*Hoofdb.*).
C. A. Wouterlood van Doesburg, *Breda.*
H. E. A. Gastelaars, *Rotterdam.*
F. J. Nipperus, *Rotterdam.*
J. Langerhorst, *Amsterdam.*
W. A. J. Doornink, *'s-Gravenhage* (*Hoofdb.*)
G. W. Adriaansens, *'s-Hertogenbosch.*
G. Jellema, *Tilburg.*
W. A. van Goor, *'s-Gravenhage.*
A. de Mooij. *Amsterdam.*
T. Nauta, *'s-Gravenhage* (*Hoofdb.*).
E. Fokkinga, *'s-Gravenhage.*
A. J. van den Brandt, *Rotterdam.*
W. M. van der Reijden, *Rotterdam.*
M. C. Dijkgraaf, *Maastricht.*
R. de Boer, *Rotterdam.*
D. A. W. Henskes, *'s-Gravenhage.*
W. D. Muller, *Amsterdam.*
J. Braam, *Zwolle.*
J. A. H. Mattousch, *Venlo.*
J. H. Kroes, *Utrecht.*
J. H. Haim, *Amsterdam.*
R. de Jonge, *Noordwijk aan Zee.*
J. N. Weeda, *Haarlem.*
J. van Dijk, *Rotterdam.*
T. J. H. Venverloo, *Leiden.*
R. Koiter, *Rotterdam.*
C. P. V. van Aitena, *Breda.*
A. Spanns, *'s-Gravenhage.*
J. L. Lucassen, *Utrecht.*
A. J. C. Bogaerts, *Utrecht.*
C. A. L. P. Kakebeeke, *Rotterdam.*
C. M. Corman, *'s-Gravenhage* (*Hoofdb.*).
R. C. Gravestein, *Rotterdam.*
A. van Zuiden, *Amsterdam.*
A. C. Wensink, *Venlo.*

H. Koopmans, *'s-Gravenhage.*
H. J. Cruyff, *Haarlem.*
J. Lammers, *Arnhem.*
A. P. Benjaminse, *Leiden.*
D. Woelinga, *Vlissingen.*
A. Lind, *Utrecht.*
J. Andriessen Jz., *Maastricht.*
R. Santing, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
L. Evenhuis, *Haarlem.*
G. Lok, *Utrecht.*
J. M. Ridderikhoff, *Utrecht.*
C. van der Meer, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
A. W. J. Stofkoper, *Rotterdam.*
J. de Jong Rz., *Sneek.*
D. Bos, *Scheveningen.*
P. Visser, *Vlissingen.*
T. Horensma, *Amsterdam.*
J. ter Horst, *Arnhem.*
C. Koen, *Rotterdam.*
L. A. J. Verpalen, *Rotterdam.*
P. J. Jonker, *Haarlem.*
T. Nieland, *Groningen.*
A. Plantenga, *Maastricht.*
H. Menalda, *Zwolle.*
B. H. Blommers, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
E. ter Brugge, *Nijmegen.*
J. S. van Gelder, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
Mej. B. S. Mans, *'s-Gravenhage.*
K. N. Korteweg, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
W. R. van Goor, *Zwolle.*
J. H. K. de Lange, *Rotterdam.*
J. A. Risseeuw, *Amsterdam.*
J. L. van der Valk, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
R. van der Veen, *Zeist.*
J. Poppens, *Maastricht.*
F. C. M. Lampe, *'s Gravenhage.*
M. Smits, *Amsterdam.*
J. O. C. Men, *Utrecht.*
P. C. Sant, *'s-Gravenhage.*
J. A. Joppe, *'s-Gravenhage.*
W. I. Opstelten, *Amsterdam.*
J. de Vries, *Utrecht.*
J. Beukema, *Groningen.*
P. Janzen, *Rotterdam.*
H. Strobos, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
M. Buurke, *Groningen.*
C. J. W. Auer, *Rotterdam.*
D. J. Loeff, *Utrecht.*
H. F. Dorrenboom, *Dordrecht.*
F. A. de Klerck, *Amsterdam.*
W. Kruijt, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
D. Edel, *'s-Hertogenbosch.*
L. L. Blokzijl, *'s Gravenhage.*
P. van West, *Amsterdam.*
D. H. J. Hendriks, *Neuzen.*
J. Anthonisse, *'s-Gravenhage.*
J. Oomkens, *Utrecht.*
K. Kooistra, *Arnhem.*
A. Schilderman, *Arnhem.*
A. P. J. de Kiewit, *'s-Gravenhage.*
H. van de Poll, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
W. J. Jansen, *Arnhem.*
J. Cornelis Smid, *Zwolle.*
J. Christiaan Smid, *Dordrecht.*
S. G. de Tempe, *Zwolle.*
F. Smit, *Amsterdam.*
A. M. Parmet, *Apeldoorn.*
L. K. Arkema, *'s-Gravenhage (Hoofdb.)*
D. G. Hartgerink, *Apeldoorn.*
B. Kieviet, *'s-Gravenhage.*
J. A. van Ham, *Rotterdam.*
A. U. Dijkstra, *Harlingen.*
L. G. J. van Welsum, *Arnhem.*
H. Robertson, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
G. C. van Burken, *'s-Gravenhage, (Hoofdb.).*
W. Steenbruggen, *Utrecht.*
P. Hoogschagen, *Amsterdam.*
J. Tiggelman, *Utrecht.*
J. H. Duitgenius, *Amsterdam.*
E. M. Poelman, *Amsterdam.*
J. H. Briels, *Maastricht.*
J. F. C. Nellissen, *Maastricht.*
E. A. J. M. baron van Voorst tot Voorst, *'s-Gravenhage.*
R. F. Mulder, *Meppel.*
W. van Knaape, *Amsterdam.*
J. Fransen, *Utrecht.*
A. C. J. van Popering, *Rotterdam.*
J. W. Kunst, *Amsterdam.*
W. Hupkes, *Arnhem.*
J. W. Smid, *Leeuwarden.*
A. J. Bruggeman, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
W. Dirksen, *Middelburg.*
J. W. Groenman, *Haarlem.*
A. Huisman, *Amsterdam.*
J. S. de Jongh, *Maastricht.*
Tj. de Jong, *Leeuwarden.*
A. C. Geurs, *Utrecht.*
J. Andriessen Rz., *Leeuwarden.*
C. J. Plaat, *Groningen.*
J. Poel, *Amsterdam.*
A. P. T. van Rijen, *Arnhem.*
J. Beijer, *Amsterdam.*

H. Koens, *Vlissingen.*
J. Takens, *Amsterdam.*
R. C. van Hout, *'s-Gravenhage.*
J. T. J. M. Theunissen, *'s-Hertogenbosch.*
A. B. Kelder, *Middelburg.*
L. A. P. Beudt, *'s-Gravenhage.*
A. Korff, *Rotterdam.*
G. Uunk, *Amsterdam.*
J. A. van den Brink, *'s-Gravenhage.*
J. F. Habermann, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
D. J. J. Veen, *Rotterdam.*
A. de Leeuw, *Amsterdam.*
H. B. Beerenbrock, *Leeuwarden.*
G. A. Klunhaar, *Middelburg.*
I. van Wingaarde, *Zwolle.*
J. C. Molegraaf, *'s-Gravenhage.*
J. Mastenbroek, *Amsterdam.*
J. H. D. de Bas, *Maastricht.*
W. M. Scheidemans, *'s-Gravenhage.*
J. W. te Kolsté, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
R. S. T. Gerding, *Zwolle.*
B. Niewold, *Amsterdam.*
J. H. Waterborg, *'s-Hertogenbosch.*
J. J. Suurmond, *Amsterdam.*
C. F. Paymans, *Dordrecht.*
H. van der Linden, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
P. J. Droogendijk, *Rotterdam.*
G. Muller, *Groningen.*
C. Dogterom, *Arnhem.*
Mej. J. Nierstrasz, *Rotterdam.*
J. Veen, *Amsterdam.*
Mej. E. Tersteeg, *Nijmegen.*
J. H. Gasau, *Leeuwarden.*
J. van der Poel, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
H. C. van de Ven, *Roosendaal.*
B. Nathan, *Groningen.*
H. Bekker, *Rotterdam.*
A. J. Salomé, *Amsterdam.*
R. Bok, *Amsterdam.*
A. Buijterse, *Amsterdam.*
M. J. Holzenbosch, *'s-Gravenhage.*
H. S. Donker, *Amsterdam.*
M. J. Hopmans, *Zwolle.*
P. Bronsfeld, *Hilversum.*
J. B. B. Dufresne, *Amsterdam.*
Mej. J. P. M. L. Lefeber, *'s-Gravenhage.*
P. van Rugge, *Rotterdam.*
Mej. H. Hardon, *Rotterdam.*
K. O. M Wiessner, *Arnhem.*
D. Opdien, *Amsterdam.*
A. A. Beerens, *Middelburg.*
H. P. Verbist, *'s-Gravenhage.*
W. J. Comello, id., *Tilburg.*
G. H. Schurink, *Amsterdam.*
P. J. Berkers, *Amsterdam.*
W. Dogterom, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
Mej. G. Sjollema, *Amsterdam.*
C. P. Maas, *Rotterdam.*
H. J. W. Leenders, *Rotterdam.*
G. A. Kempff, *Arnhem.*
L. Boot, *Amsterdam.*
J. Liedermooy, *Amsterdam.*
R. Taconis, *'s-Gravenhage (Hoofdb.)*
H. Goedhart, *Nijmegen.*
J. de Kloet, *Amsterdam.*
T. Krijtenburg, *Rotterdam.*
T. J. Ranke, *Breda.*
W. P. E. van Bendegom, *Rotterdam.*
H. van Spankeren, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
A. P. van Leeuwen, *Zwolle.*
C. J. van Burken, *Amsterdam.*
B. Tiemens, *Oldenzaal.*
J. de Waard, *Rotterdam.*
J. Maars, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
W. M. Grevelink, *Rotterdam.*
H. J. Engelkens, *'s-Gravenhage.*
A. Benthem, *'s-Gravenhage.*
A. J. van de Velde, *Rotterdam.*
E. Dénis, *'s-Hertogenbosch.*
W. Groen, *'s-Gravenhage (Hoofdb.)*
C. D. Schaap, *Amsterdam.*
J. B. ten Bokkel, *Zevenaar.*
A. Troostwijk, *Amsterdam.*
J. Breure, *'s-Gravenhage.*
Mej. W. F. A. H. Colthoff, *'s-Gravenhage (Hoofdb.)*
J. M. Nout, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
H. L. J. van Winkel, *Amsterdam.*
S. H. Mossel, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
T. S. F. Scheltus, *Eindhoven.*
C. Tol, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
P. H. de Koster, *Rotterdam.*
C. J. Bom, *'s-Gravenhage (Hoofdb.).*
L. A. Grooters, *Amsterdam.*
J. H. van Lookeren, *Amsterdam.*
A. van der Ven jr., *Zwolle.*
B. van der Snoek, *Utrecht.*
J. J. M. Schmitz, *Utrecht.*
A. A. N. Pasché, *Amsterdam.*
T. Beek, *Amsterdam.*
Mej. H. D. W. van Diggelen, *Amsterdam.*
J. P. van Megchelen, *'s-Gravenhage.*
L. J. M. Tervooren, *Rotterdam.*
H. Roggeveen, *Haarlem.*
J. H. M. Heijnen, *Maastricht.*

J. Duns Hz., *'s-Gravenhage (Hoofdb.)*
H. van der Hek, *Amsterdam.*
H. J. C. Jasperse, *'s-Gravenhage.*
G. van Ham, *'s-Gravenhage.*
J. Foppes, *Amsterdam.*
J. Moleman, *Rotterdam.*
J. H. van de Waal, *Amsterdam.*
B. C. Sluijk, *Dordrecht.*
W. Hammer, *Zwolle.*
J. Lems, *Rotterdam.*
W. Kok, *Rotterdam.*
J. d'Hond, *Utrecht.*
J. Rook, *Rotterdam.*
S. Roos, *Dordrecht.*
L. M. van den Berge, *Bergen-op-Zoom*
J. van Ginkel, *'s-Hertogenbosch.*
J. P. G. van Holthoon, *Eindhoven.*
A. ter Haar, *Middelburg.*
J. H. Habermehl, *Rotterdam.*
B. Heinsius, *Leeuwarden.*
H. Hoekstra, *Scheveningen.*
W. J. Pulles, *Heerlen.*
M. Wolf, *Utrecht.*
H. C. Dings, *Dordrecht.*
H. Hazelhorst, *Amsterdam.*
L. A. van Hoeve, *Roosendaal.*
T. Bos, *Rotterdam.*
J. Drenthen, *Rotterdam.*
H. J. Vlogtman, *Amsterdam.*
J. W. Wijgmans, *Roosendaal.*
W. H. Dalmeijer, *Rotterdam.*
N. van Wijngaarden, *Rotterdam.*
P. J. Bisschop, *Enschedé.*
S. L. Hof, *Rotterdam.*
L. J. H. Kersten, *Amsterdam.*
G. H. H. Loeber, *Amsterdam.*
Mej. F.F. van Bachum de Boer, *Rotterdam.*
H. G. Veltkamp, *Amsterdam.*
J. S. van Steenis, *Maastricht.*
H. W. J. Verberne, *Amsterdam.*
F. W. A. Habermann, *Dordrecht.*
P. L. Meyneke, *Amsterdam.*
Mej. H. Th. A. H. van Peer, *Rotterdam.*
C. C. Vogel, *'s-Gravenhage.*
Mej. J. Kampman, *Amsterdam.*
B. C. Hacquébard, *Leeuwarden.*
J. Malepaard, *Rotterdam.*
Tj. Beetstra, *Rotterdam.*
C. J. Beenhakker, *Middelburg.*
C. Bakker, *'s-Hertogenbosch.*
H. J. Schouten, *'s-Gravenhage.*
J. Duns Wz., *Groningen.*
J. G. Nelemans, *'s-Gravenhage.*
G. Ebens, *Zeist.*
B. Verhoeven, *Dordrecht.*
C. J. Vorster, *'s-Gravenhage.*
D. Poort, *Amsterdam.*
F. J. Hindriks, *'s-Gravenhage.*
S. Dokter, *Laren.*
P. Kikkert, *'s-Gravenhage.*
W. C. van Rijnberk, *Amsterdam.*
O. A. Corver, *Kampen.*
W. A. L. G. M. Jeurgens, *Doetinchem.*
N. Geeverding, *'s-Gravenhage.*
J. Vennik, *Rotterdam.*
P. van den Berg, *Maastricht.*
A. van Overbeek, *Amsterdam.*
W. Smelt, *Breda.*
F. A. Hofman, *Leeuwarden.*
K. H. Buschmann, *Rotterdam.*
A. Dieperink, *Rotterdam.*
D. Jorritsma, *Leeuwarden.*
H. Heemstra, *Groningen.*
T. J. Pik, *Groningen.*
S. T. Boelsma, *Roosendaal.*
H. Groeneveld, *Arnhem.*
Mej. A. P. de la Lande Cremer, *Leeuwarden.*
H. Hesling, *Rotterdam.*
J. W. van Schaik, *Oldenzaal.*
C. Smits, *Rotterdam.*
L. J. D. D. Schuepper, *Rotterdam.*
G. J. E. van Beesel, *Amsterdam.*
B. van Klaveren, *Rotterdam.*
H. de Lint, *Amsterdam.*
R. P. van Dijk, *Amsterdam.*
Mej. M. van Boven, *Amsterdam.*
G. F. A. Prinsen, *Amsterdam.*
Mej. H. M. Thijssen, *Amsterdam.*
I. Pais, *Amsterdam.*
Mej. E. J. Okker, *Amsterdam.*
D. Bosma, *Amsterdam.*
B. H. Penning, *Amsterdam.*
B. Alting, *Helder.*
E. W. R. de Haas, *Amsterdam.*
Mej. H. W. Bosman, *Assen.*
Mej. H. W. A. M. Groeneveld, *Amersfoort.*
G. Kruimer, *Baarn.*
N. Smid, *Rotterdam.*
G. F. Möllenkramer, *Bussum.*
H. van Empel, *Gorinchem.*
M. J. Drenthen, *'s-Hertogenbosch.*
L. T. B. Brand, *Tiel.*
H. Hilfrink, *Hengelo (O.)*
A. J. J. Duijnstee, *Roermond.*
J. C. Smith, *Scheveningen.*
J. H. Hissink, *Rotterdam.*

School tot opleiding voor commies der posterijen en telegrafie te Rotterdam.

Directeur. H. J. Doedens, hoofdcommies der post. en tel.

Leeraren. Dr. N. Koomans, ing. der tel. — J. J. C. van der Maas, hoofdcommies der tel. — R. C. Gravestein, commies der post. en tel. — A. Korff, id. — C. P. Maas, id. — H. J. W. Leenders, id.

Postcheque en Girodienst.

De postcheque- en girodienst is aan de posterijen toegevoegd door de wet van 29 juni 1916 (St. 342). De uitvoering is geregeld bij kon besl. van 1 oct. 1917 (St. 594), gewijzigd bij de kon. besl. van 28 juni 1918 (St. 436) en 16 dec. 1919 (St. 810). Dit besluit bevat ook de tarieven van de stortingen. de cheques en de overschrijvingen van gelden van de rekening van den eenen rekeninghouder op die van den andere Het bestuur van den dienst is bij kon. besl. van 1 oct. 1917 nº. 31 opgedragen aan een directeur, die, onder de bevelen van den directeur-generaal der posterijen en telegrafie, belast is met de afdoening van alle zaken, voor zoover deze niet aan hooger autoriteit zijn of worden voorbehouden. Hij handelt overigens naar zijne instructie, die bij beschikking van den Minister van Waterstaat is vastgesteld.

Directeur. M. G. de Blonme ✠, 3 mei 1917.

Onder-directeur. Met de waarneming van deze functiën is belast de inspecteur der post. en telegr. i.a.d. A. W. Kymmell (E4) (ML4) (PS3), 16 april 1909.

Inspecteur. M. Pott, 1 jan. 1920.

Referendaris. J. C. de Bruyn, 1 jan. 1920.

Hoofdcommiezen. W. Kuilman, 13 dec. 1918 — L. A. M. van der Vorst, 1 jan. 1920.

Commiezen. J. H. ten Napel, 10 dec. 1918 — J. Avis, 1 juni 1919 — H. Brunsting jr., id. — H. F. Lintz, id. — G. Joustra, 1 aug. 1919 — J. Koudijs, 1 sept. 1919 — J. de Mots, 11 juni 1920 — R. C. Rientsma, id. — J. A. van Loo, 16 nov. 1920.

Adjunct-commiezen. G. J. C. van Zijll de Jong, 1 sept. 1917 — H. A. de Bruyn, 1 juli 1918 — mevr. O. A. Vos, geb. Rodenburg, 16 nov. 1918 — J. B. Krassenburg, 17 juni 1920.

Tijdelijk bij de directie werkzaam. H. W. de Vos, commies der post. en tel.

§ 5.

RIJKS-POSTSPAARBANK.

Bij de wet van 25 mei 1880 (St 88), laatstelijk gewijzigd bij die van 14 jan 1918 (St. 20), is aan de gelegenheid tot sparen meer uitbreiding gegeven door de instelling van eene rijks-postspaarbank te Amsterdam. Het beheer dier instelling is opgedragen aan een directeur, door de Koningin benoemd. Op den toestand en het beheer wordt toezicht uitgeoefend door een raad, bestaande uit ten minste vijf en ten hoogste zeven leden, door de Koningin benoemd. Inlagen in en terugbetalingen uit de spaarbank kunnen op den voet en de wijze, omschreven in het kon. besluit van 15 dec. 1910 St 369), laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 13 juni 1919 (St. 386), geschieden op alle kantoren der posterijen Inlagen van minder dan 25 cent zijn niet toegelaten. Aan de inleggers wordt een jaarlijksche rente uitgekeerd van 2.64 percent van hunne inlagen. Zoodra evenwel het tegoed van denzelfden inlegger, het bedrag der rente over het loopende jaar buiten aanmerking gelaten, eene som van *f* 1200 heeft bereikt, wordt van verdere inlagen geen rente uitgekeerd. Voor vereenigingen, stichtingen en fondsen van maatschappelijk of godsdienstig belang of tot onderling hulpbetoon wordt dat bedrag tot *f* 2400 verhoogd. Voor inleggers bestaat de gelegenheid tot aankoop door tusschenkomst van de Rijkspostspaarbank van inschrijvingen op naam in een Grootboek van de Nationale Schuld, rentegevende obligatiën ten laste van den Staat of certificaten aan toonder van inschrijving in een Grootboek, en tot het bekomen van inschrijvingen op een te hunnen name gesteld staatsschuldboekje. Op staatsschuldboekjes worden slechts bedragen van *f* 50 of veelvouden van *f* 50 in- of afgeschreven. Zij kunnen ten hoogste een saldo van *f* 6000 aanwijzen.

Raad van toezicht. W. G. Wendelaar, 1 april 1918, *voorzitter* — mr. H. A. Hartogh, 22 jan. 1917 — mr. dr. R. Kranenburg, 28 maart 1917 — jhr. W. H. van Loon, 1 april 1919 — mr. W. B. Blijdenstein, 1 april 1920 — mr. J. G. Schölvinck ✠4, id.

Directeur. Mr. J. H. C. Busing, 1 sept. 1913.

Onderdirecteur. Mr. A. G. G. Tydeman, 1 dec. 1919.

Referendarissen. J. Engels ✠4, 16 febr. 1907 — C. J. B. Nierstrasz van Tienhoven, 1 juni 1918 — A. J. van Braband, id. — N. J. Willems, 1 jan. 1919 —

O. M. Vellinga, 1 jan. 1919 — J. G. A. Schell, id. — mej. H. C. Vonk, id. — L. G. Keck, id. — K. J. Helweg, id. — E. Overbosch, id. — N. Belgraver, id. — E. A. M. Capel, 1 febr. 1919 — A. J. Smit, id. — P. G. J. Alberti, 1 maart 1919 — G. Nuver, 1 juni 1920 — mr. K. S. van Kappen, 1 aug. 1920.

Hoofdcommiezen. F. Voortman, 1 jan. 1919 — J. P. Veld, id. — C. de Hoog, id. — C. A. F. K. Aué, id. — M. van den Berge, 1 april 1919 — A. J. Sturm, id. — J. F. Faber, 1 april 1920.

Commiezen. J. H. van den Berg, 1 april 1913 — B. W. Schut, 1 april 1918 — D. J. G. Goedknegt, id. — P. A. van Scherpenseel, 1 febr. 1919 — F. J. Nusink, 1 april 1919 — W. Kaijen, id. — G. de Jonge, id. — B. H. Brinkman, id. — K. A. Hallmann, 1 mei 1919 — A. van Bommel, 1 juni 1919 — B. Moolhuijzen, id. — J. H. ten Have, 1 juli 1919 — L. A. Huijer, 1 aug. 1919 — J. C. Flesch, id. — mr. J. H. Groen, 16 aug. 1919.

Adjunct-commiezen. W. F. A. van der Gaag, 1 maart 1904 — M. A. Schlotter, 1 jan. 1905 — P. M. Beijerbergen van Henegouwen, 1 juni 1916 — J. H. Mulder, id. — J. Lezer, id. — J. H. van Aken, id. — J. F. Huizing, id. — I. Lopes Cardozo, id. — J. Wolfsbergen, 16 juni 1916 — H. Sevenhuysen, 1 juli 1916 — mej. J. M. Meeuwis, id. — C. G. de Vries, 1 aug. 1916 — mej. M. J. Philippens, 1 dec. 1916 — mej. E W. Tollenaar, id. — mej. H. E. van Twisk, 1 jan. 1917 — mej. J. M. B. H. Mahie, id. — mej. W. C. Lina, id. — mej. M. G. Beeser, id. — mej. J. Buis, id. — mej. M. N. Bruyn, id. — mej. D. H. W. Laeyendecker, id — mevr. S. F. Koenen-Westerberg, id. — mej. S. M. E. van der Hout, id. — mej. E. G. H. A. van der Pol, id. — mej. J. W. J. Kampman, id. — mej. J. E. Kat, id. — mej. C. Westendorp, id. — mevr. M. E. Brinkman-Byleveld, id. — mej. J. Schmüll, id. — mej. M. F. Stroe hoff, id. — mej. A. M. van Leeuwen, id. — mej. H. Wolff, id. — mevr. M L. Hanewald, id. — mej. A. H. Kroese, id. — mej. J. M. Lina, id. — G. A. C. Goos, id. — mej. E. C. J. de Koning, id. — mej. S. J. C. Sturm, id. — mej. J. A. Boeser, id. — mej. C. J. Sipkema, id. — mej. A. M. C. E. Teunisz, id. — mej. E. C. Vlaanderen, id. — W. Meijst, id. — mej. M. G. M. C. Hofsteenge, id. — mej. L. van Hartingsveld, id. — mevr. J. M. Bronner-de Roy, id. — mej. C. E. Johanns, id. — mej. W. M. G. Vollenhoven, id. — mej. S. J. Weermeyer, id. — mej. S. Cohen, id. — F. C. van den Berg, 16 juni 1917 — mej. J. J. Regenhardt, id. — mej. C. M. Kropf, id. — M. P. Posthumus, id. — J. de Vries, id. — L. J. Kunnen, id. — B. Tuinzaad, id. — N. J. Hooghwinkel, id. — mej. E. E. H. de Vries, 16 oct. 1917 — J. L. Mast, 16 nov. 1917 — H. T. H. Aanstoos, id. — mej. C. J. A. C. Collard, id. — P. J. Nuwenhuis, 16 dec. 1917 — mej. J. van der Schilt, id. — J. Verbeek, id. — H. Molendijk, id. — E. de Bruijne, id. — J. J. H. Grootveld, id. — J. A. Bergmeester, 16 april 1918 — H. Blom, 16 juli 1918 — IJ. van Straten, 1 sept. 1918 — mej. B. J. J. Mellenbergh, id. — mej. J. C. Veenhoff, 1 jan. 1919 — D. van der Tas, id. — C. A. van Schravendijk, id — mej A. M. C. van Dijk, id. — J. van Reijn, id. — D. Asma, id. — J. R. Roelfs, id. — mej. A. J. de Leeuw, id. — W. van der Laag, id. — mej. C E M. van Wachem, id — S. F. Tamsma, id. — O. Suwijn, id. — P Sijtema id. — mej T. M. Dunker, id. — A. Pals, id. — mej H. E Alings, id — N. de Vries, id — mevr. M. Meijst-Smit, id. — A. J. F. J. Jansen, id. — J D. A. Schaftenaar, id. — A. I. van Bolderik, id. — mej. W M. de Bruin, id — S. van Gelderen id. — J. Hagen, id. — S. van Veenstra, id. — J Ceelen, id — H A Keijzer, id. — W. H. Kok, id. — J. Lolkema, 1 mei 1919 — mej. S W. Hardenberg, 1 juli 1919 — mej. C. M. Erix, 16 aug. 1920 — mej. G. de Lorme, 1 sept. 1920.

DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. H. A. VAN YSSELSTEIJN ❁ ✠3 (PS1) (WZ3), 9 sept. 1918.

Audientie woensdag te 2 uur.

Secretaris-generaal. Mr. J. W. S. A. Versteeg ❁ ✠3 (BLC2), 11 sept. 1905.

Afdeeling **Algemeene secretarie.**

Onderafdeeling A. *Kabinet van den Minister.* Ontvangst der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen. Zaken van geheimen aard. Geheim archief. Personeel van het Departement.

Onderafdeeling B. *Algemeene zaken, archief en bibliotheek.* Zaken van algemeenen aard en die tot geen der overige afdeelingen behoorend. Archief en Bibliotheek. Huishouding van het Departement.

Onderafdeeling C. *Secretarie en expeditie.* Overschrijving der uitgaande stukken. Verzending voor zoover deze niet geschiedt door onderafdeeling D. Zorg voor het drukwerk. Magazijn van schrijf- en bureelbehoeften.

Onderafdeeling D. *Zegel, registratie en leges* Inschrijving en verzending der stukken, onderworpen aan het recht van zegel, leges en registratie, alsmede van alle betalingsstukken. Invordering en verantwoording der leges. Legalisatiën.

Referendaris, hoofd der afdeeling. H. Fievez de Malines van Ginkel ✠4, 27 sept. 1909.

Commiezen. J. Schermer jr., 9 maart 1916 — J. Benthem, 1 jan. 1919.

Adjunct-commiezen. G. J. van Ingen, 28 dec. 1915 — mej. J. A. M. van Iterson, 5 dec. 1916 — mej. R. P. Buisman, 27 dec. 1917 — mej. J. den Hertog, 1 jan. 1919.

Afdeeling **Comptabiliteit.**

Bureau A. Samenstelling van hoofdstuk X der staatsbegrooting. Ontwerpen van verhoogingswetten. Behandeling van aangelegenheden, waartoe geen der andere bureaux is aangewezen.

Bureau B. Ontvangst, registratie, onderzoek en betaalbaarstelling van vorderingen betreffende zaken behandeld bij de afdeelingen Algemeene secretarie, Nijverheid en Handel van het Departement en bij de Directie van den landbouw en daaronder behoorende administratiën, verantwoordingen van ter goede rekening verstrekte gelden aan onder die afdeelingen en onder die directie ressorteerende rekenplichtigen, verpandingen en cessiën op voormelde vorderingen. Uitvoering van het kon. besluit betreffende reis- en verblijfkosten.

Bureau C. Betaalbaarstelling van traktementen, toelagen en abonnementen van ambtenaren, werkzaam bij het Departement en bij de Directie van den landbouw, alsmede van die werkzaam bij de daaronder ressorteerende instellingen; korting ten behoeve van schuldeischers op traktementen. Wachtgelden, schadeloosstellingen en gratificatiën. Uitvoering der Pensioenwetten, voorzoover deze niet door het Departement van Financiën plaats vindt.

Bureau D. Uitvoering der staatsbegrooting. Algemeene boekhouding van het Departement en van de Directie van den landbouw. Opmaken van de jaarlijksche rekeningen en verslagen wegens staatsuitgaven. Ontvangsten en stortingen.

Referendaris, hoofd der afdeeling. D. L. Wolfson ✠4, 27 sept. 1909.

Referendaris W. H. Roodhart, 1 jan. 1920.

Hoofdcommies. J. A. T. A. van Erp, 18 maart 1918.

Commiezen. J. Ubels, 23 febr. 1914 — J. C. Edelvelt, 9 maart 1916 — J. J. Hotz, 30 maart 1917 — J. Bakker, 18 maart 1918 — C. O. Wieberts, 1 jan. 1920 — J. T. Verbaas, id.

Adjunct-commiezen. Ph. C. E. Wierts van Coehoorn, 1 april 1915 — J. F. Cariot, 1 jan. 1919 — J. Zwarenstein, id.

Afdeeling **Handel.**

Handelspolitiek. Handelsrecht. Maatregelen in het belang van de eerlijkheid in den handel en tot erkenning van intellectueelen eigendom. Bevordering van de commercieele belangen van de verschillende takken van volksbestaan, met uitzondering van den landbouw; proefstations en vakonderwijs ten behoeve van handel en industrie. Maatregelen in het belang van den middenstand. Kamers van koophandel en fabrieken. Personeel der commissiën voor de algemeene entrepôts. Tentoonstellingen. Maatregelen ter bevordering van den handel met het buitenland. Maatregelen betreffende handelswegen voor Nederland van belang. Bewerking en verspreiding van door het Departement van Buitenlandsche Zaken beschikbaar gestelde economische berichten van Nederlandsche diplomatieke en consulaire ambtenaren. Verzameling en bewerking van gegevens voor de economische ontwikkeling van Nederland van belang. Samenstelling en uitgave van een jaarverslag omtrent den toestand van de verschillende takken van volksbestaan behalve den landbouw. Verspreiding der bovenbedoelde gegevens door uitgave van een weekblad en van afzonderlijke rapporten, alsmede door schriftelijke of mondelinge mededeelingen aan belanghebbenden. Inrichting en beheer van eene economische bibliotheek met daaraan verbonden openbare leeszaal.

Behandeling van de aangelegenheden betreffende de Commissie voor de Economische Politiek.

Uitvoering van de Octrooiwet 1910 (St. 313) en van de Merkenwet [wet van 30 sept 1893 (St. 146), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 febr. 1912 (St. 64)].

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. J. C. A. Everwijn ⊕ (KB3), 23 febr 1914.

Referendarissen. J. de Jong, 23 febr. 1914 — J. W. Pippel, id.

Redacteuren, met den rang van referendaris. L. Bückmann, 30 maart 1917 — J. C. A. de Kruyff, 9 febr. 1920.

Hoofdcommies. F. J. H. Geraets, 1 jan. 1919.

Commies. G. Goossen, 1 jan. 1919.

Adjunct-commiezen. J. B. E. Graat, 25 maart 1916 — J. E. Tillema, id. — J. A. Sisburg, 5 dec. 1916 — mej. J. M. M. A. Hotz, 29 dec. 1916 — J. van Vliet, 18 maart 1918 — J. J. R. Schmal, id. — mej. C. M. Schlick, 27 juni 1918 — J. H. Lawant, 12 juli 1920.

Wetenschappelijk adviseur (voor de economische bibliotheek). Prof. dr. H. Blink ✱. 1 juli 1920.

Afdeeling **Nijverheid.**

Scheepvaart. Uitvoering van de Schipperswet (St. 1907 n°. 244), houdende regeling betreffende de toelating als schipper op koopvaardijschepen en het aan boord daarvan in dienst hebben van stuurlieden en machinisten. Uitvoering van het reglement voor de visscherij-examens (stuurlieden en schippers) [kon. besl. van 3 mei 1910 (St. 131)] en van het reglement voor de visscherij-examens (machinist-stokers en machinisten) [kon. besl. van 3 mei 1910 (St. 132)]. Uitvoering van de wet van 7 mei 1856 (St. 32), houdende bepalingen omtrent de huishouding en tucht op de koopvaardijschepen, gewijzigd bij de wet van 13 nov. 1879 (St 190), bij art. 16 der Invoeringswet van het Strafwetboek en bij art. 71 van de Schepenwet. Uitvoering van de wet van 28 mei 1869 (St. 96), betrekkelijk de afgifte van zeebrieven en vergunningen tot het voeren der Nederlandsche vlag, gewijzigd bij de wet van 17 juli 1911 (St. 213). Uitvoering van de wet van 1 juni 1861 (St. 53), gewijzigd en aangevuld bij die van 15 juli 1869 (St. 124), houdende bepalingen omtrent den doortocht en het vervoer van landverhuizers, gewijzigd bij art. 10 van de Invoeringswet van het Strafwetboek. Uitvoering van de wet van 11 juli 1882 (St. 86) en van het kon. besl. van 24 april 1897 (St. 107), tot vaststelling van gewijzigde bepalingen ter voorkoming van aanvaringen op zee, gewijzigd bij de kon. besl. van 25 maart 1905 (St. 117) en 10 jan 1907 (St. 12). Uitvoering van de Schepenwet (St. 1909 n°. 219), houdende bepalingen ter voorkoming van scheepsrampen, tot het instellen van een onderzoek omtrent voorgekomen scheepsrampen en omtrent maatregelen van tucht ten opzichte van schippers, stuurlieden of machinisten, gewijzigd bij de wetten van 23 sept 1912 (St. 305 en van 11 jan 1919 (St. 10). Zaken betreffende de de-Ruyter-medaille, ingesteld bij kon. besl. van 23 maart 1907 n°. 1. Statistiek van de zeescheepvaart. Gedeeltelijke uitvoering van de wettelijke voorschriften betreffende de vaart op den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek. Herziene Rijnvaartakte van 17 oct. 1868 (St 1869 n°. 75), voor zooveel noodig goedgekeurd bij de wet van 4 april 1869 (St. 37). Kon. besl. van 24 aug. 1900 (St. 152) tot vaststelling van bepalingen voor het vervoer van bijtende en vergiftige stoffen langs den Rijn, gewijzigd bij kon. besl. van 13 dec. 1910 (St. 367). Rijnvaartpolitiereglement voor den Rijn met inbegrip van de Waal en de Lek, bekrachtigd bij kon. besl. van 23 jan. 1913 (St. 40). Kon.

besl. van 26 oct. 1906 (St. 273), houdende bepalingen omtrent de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de Rijnschippers- en -scheepspatenten, laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 14 juni 1913 (St. 274). Kon. besl. van 23 maart 1903 (St. 89), houdende politiebepalingen op het vervoer van licht-ontvlambare, niet ontplofbare stoffen op den Rijn, laatstelijk gewijzigd bij kon. besl. van 8 aug. 1913 (St. 348). Kon. besl. van 2 mei 1905 (St. 131), houdende vaststelling van politiebepalingen op het vervoer van petroleum en hare distillatieproducten in tankschepen op den Rijn, gewijzigd bij kon. besl. van 17 maart 1910 (St. 87). Kon. besl. van 27 april 1896 (St. 74), houdende aanwijzing der ambtenaren en beambten belast met de handhaving van de politiebepalingen vastgesteld krachtens de Rijnvaartakte. Statistiek der scheepvaartbeweging op de rivieren en kanalen in Nederland. Uitvoering van de wet van 26 april 1884 (St. 81), houdende nadere bepalingen omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere licht-ontvlambare of ontplofbare stoffen. Uitvoering van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (wet van 8 mei 1915, St. 214), houdende vaststelling van bepalingen betreffende het waarborgen van uitkeeringen aan schepelingen en hunne nagelaten betrekkingen in verband met ongevallen aan schepelingen overkomen ten gevolge van of in verband met eene gebeurtenis, welke een onmiddellijk gevolg is van den huidigen oorlog. Uitvoering van de Zeeongevallenwet (wet van 8 mei 1915, St. 214, gewijzigd bij de wet van 27 juni 1919, St. 415). Uitvoering van het op 20 januari 1914 te Londen geteekende internationale verdrag van de beveiliging van menschenlevens op zee, goedgekeurd bij de wet van 28 dec. 1914 (St. 616) en bekend gemaakt in de Stct. van 21 juli 1915 en St. 1915 n°. 303. Reddingwezen. Strandvonderij.

Visscherijen. Uitvoering van de Visscherijwet (St 1908 n°. 311), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 juli 1916 (St. 345); van de wet van 7 dec. 1883 (St 202), gewijzigd bij de wetten van 15 april 1886 (St. 64) en 31 dec. 1887 (St. 265), ter uitvoering van de op 6 mei 1882 te 's-Gravenhage gesloten internationale overeenkomst tot regeling van de politie op de visscherij in de Noordzee buiten de territoriale wateren; van de wet van 26 oct. 1889 (St. 135), tot vaststelling van bepalingen tegen het visschen door opvarenden van vreemde vaartuigen in de territoriale wateren van het Rijk; van de wet van 15 april 1891 (St. 84), gewijzigd bij de wet van 30 dec. 1893 (St. 262), houdende bepalingen ter uitvoering van de op 16 nov 1887 te 's Gravenhage gesloten internationale overeenkomst, strekkende tot het tegengaan der misbruiken, voortvloeiende uit den verkoop van sterken drank onder de visschers op de Noordzee en tot het tegengaan van soortgelijke misbruiken in de territoriale wateren des Rijks; van de wet van 15 april 1886 (St. 65), gewijzigd bij de wet van 4 juli 1887 (St 109), houdende maatregelen ter uitvoering van de internationale overeenkomst tot bescherming van onderzeesche telegraafkabels. Rijksinstituut voor biologisch visscherijonderzoek. Rijksinstituut voor hydrografisch visscherijonderzoek. Premiën voor het dooden van zeehonden. Uitvoering van de op 30 juni 1885 te Berlijn gesloten overeenkomst tot regeling der zalmvisscherij in het stroomgebied van den Rijn [waarvan sommige bepalingen zijn goedgekeurd bij de wet van 14 april 1886 (St. 60)].

IJkwezen. Uitvoering der IJkwet (wet van 7 april 1869 St. 57), betreffende de maten, gewichten en weegwerktuigen, gewijzigd bij de wetten van 27 mei 1869 (St. 88), 19 juni 1871 (St. 62), 31 dec. 1872 (St. 160), 31 dec. 1872 (St. 161), 8 juli 1874 (St. 96), 4 juni 1878 (St. 85), 28 dec. 1879 (St. 249), 30 dec. 1880 (St 254), 30 dec 1881 (St 253), 11 juli 1882 (St. 91), 15 april 1886 (St 64), 2 mei 1897 (St. 122) en 25 juli 1919 (St. 522) en der wet van 7 april 1911 (St. 113), betreffende het gebruik van de benaming »metriek karaat«.

Koninklijk Nederlandsch Meteorologisch Instituut. Stormwaarschuwingsdienst. Kustwachtdienst.

Mijnwezen. Uitvoering der wetten van 21 april 1810 (Bulletin des Lois n°. 285), van 27 april 1904 (St. 73), van 6 maart 1915 (St. 141) en van 23 maart 1918 (St. 168). Uitvoering van de wet van 24 juni 1901 (St. 170) betreffende exploitatie van staatswege van steenkolenmijnen in Limburg, en de wetten van 13 febr. 1911 (St. 68) en 23 sept. 1912 (St. 307) tot uitbreiding van het staatsmijnveld. Uitvoering van de wet van 6 oct. 1908 (St. 312) betreffende het opsporen van delfstoffen van staatswege.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. J. W. Smidt ✠, 22 febr. 1913.
Referendarissen. J. W. G. Coops, 22 febr. 1913 — mr. M. A. Wolfson ✠, id. — mr. N. C. Couvée, 1 jan. 1919.
Hoofdcommiezen. J. H. Polman, 9 maart 1916 — K. F. Bakker, 23 juni 1916.
Commiezen. Mej. E. M. van Gelsdorp, 9 maart 1916 — G. C. Groen, id. — E G. Winckel, 18 maart 1918 — mr F. L. Heinemann, id. — mr. M. den Bleker, 1 jan. 1919 — mr. J. G. Schreuder. 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. G. H. Dubel, 9 maart 1916 — A. Kerling, 29 dec. 1916 — E. C. A. Benthem, 18 maart 1918 — mej. C. E. Brouwer, 27 juni 1918.

§ 2.

LANDBOUW.

Directie van den landbouw.

Directeur-generaal van den landbouw. Dr. P. van Hoek ✠ ✠ (RA2) (RK3), 4 febr. 1910.
Commissaris-generaal voor de landbouwproductie. Dr. H. J. Lovink ✠ ✠4 ✠4 (BL3) (DA2) (EL3) (RA2) (ZL3), 3 oct. 1918.

Algemeene dienst.

Administrateur. Mr. J. P. van Rossum jr., 1 oct. 1919.
Referendaris. J. K. den Heijer, 1 april 1918.
Adjunct-commiezen. Mej. M. M. Lind, 1 jan. 1920 — mej. A. Th. W. de Waal, id.

Ie Afdeeling. Onderwijs.

De veeartsenijkundige hoogeschool en de landbouw-hoogeschool met de daaraan verbonden instituten; de Middelbare landbouwschool en de Middelbare koloniale landbouwschool de Rijkszuivelschool, de Rijks-landbouwhuishoudschool, de Rijksland- en tuinbouwwinterscholen met de daaraan verbonden school- en proeftuinen; subsidiën ten behoeve van het onderwijs in landbouw, tuinbouw en houtteelt, waaronder begrepen zijn de vakscholen, de wintercursussen, de cursussen in hoefbeslag paarden- en veekennis, de cursussen voor volwassenen en de landbouwcursussen voor meisjes en voor miliciens; de examens ter verkrijging van het diploma van veearts; de eindexamens der Rijkszuivelschool en der landbouwscholen, zoomede de opleiding voor het afleggen van examens ter verkrijging der akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar en lager onderwijs in landbouwkunde, tuinbouwkunde en houtteelt en het verstrekken van toelagen aan hen, die een of meer dezer examens met gunstig gevolg hebben afgelegd of zich daarvoor bekwamen, en aan hen, die zich voor eene betrekking bij den land of tuinbouw voorbereiden.

Inspecteur van het landbouwonderwijs. Dr. K. H. M. van der Zande ✠, 25 febr. 1910 (pers. titel van raadadviseur 4 jan. 1919).
Hoofdcommiezen. R. H. Rijkens, 1 jan. 1920 — J. J. Wevers, id.
Commies. K. Bets, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. Mej. M. Ph. van den Enden, 1 april 1917 — P. J. Ritsema Bos, 1 jan. 1920

IIe Afdeeling. Veeteelt, Akkerbouw, Tuinbouw, Rijkslandbouwproefstations en uitvoering van verschillende wetten.

De dienst van de Rijksland- en Rijkstuinbouwconsulenten en van de adspiranten; de veeteeltconsulenten; de zuivelconsulenten, voor zoover hunne bemoeiingen veeteelt betreffen; subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de rundvee-, varkens, schapen- en geitenfokkerij; de uitvoering van de Paardenwet 1918 (St. 419); het Rijkshengstveulendepôt; subsidiën en andere uitgaven ten behoeve van de paardenfokkerij; de boerenleenbanken en centrale banken voor landbouwcrediet; de van Rijkswege gesubsidieerde land- en tuinbouwproefvelden en proefnemingen; de proefzuivelboerderij te Hoorn en de veenkoloniale proefboerderijen; subsidiën voor en andere uitgaven ten behoeve van bijen- en hoenderteelt; subsidiën aan het Ned. landbouwcomité en den Ned. Tuinbouwraad; tuinbouwaangelegenheden; de phytopathologische dienst; het tentoonstellingswezen; de Rijkslandbouwproefstations; bestrijding van vervalschingen met betrekking tot den landbouw; de Jagtwet voor zooveel de jacht betreft; de Vogelwet 1912; de Nuttige Dierenwet 1914; de Mollen-, Egels- en Kikvorschenwet. De bepalingen ter uitvoering der internationale overeenkomst tot wering der druifluis (phylloxera); de Plantenziektenwet; de wet van 23 mei 1899 (St. 127), houdende bepalingen tot wering van de San José-schildluis; de Meeldauwwet 1912; de Aardappelenwet.

Inspecteur van den landbouw. I. G. J. Kakebeeke ✠, 1 febr. 1916.
Rijkslandbouwconsulent. C. J. Droogendijk (gedetacheerd).
Hoofdcommies. W. M. Ebbink, 1 jan. 1920.
Rijkstuinbouwconsulent. R. P. Bonthuis (RA4) (RK4).
Commies. N. M. Verloop, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. Mej. H. C. Smit, 1 april 1918 — mej. G. M. Verbeek, 1 jan. 1920.

IIIe Afdeeling. Veeartsenijkundige dienst.

De dienst van de ambtenaren, behoorende tot het veeartsenijkundig Staatstoezicht; de uitvoering van de veeartsenijkundige wetten en verordeningen; de Rijksseruminrichting (vervaardiging en verstrekking van entstoffen tegen verschillende veeziekten; bacteriologische onderzoekingen ter bestrijding van ziekten, enz.); de bestrijding van de tuberculose onder het rundvee en de afwending van het gevaar, waarmede andere ziekten den veestapel bedreigen; keuring van voor uitvoer bestemd vee; de uitvoering van de wet op de uitvoerkeuring van vleesch 1907 (St. 217) cursussen in vee- en vleeschkeuring; bewerking der veeartsenijkundige verslagen.

Inspecteur van den veeartsenijk. dienst, tevens inspecteur van de vleeschkeuring. Prof. dr. H. Remmelts, 1 april 1910.
Hoofdcommies. Jhr. mr. F. W. A. Beelaerts van Blokland, 1 april 1912.
Adjunct-inspecteurs van den Veeartsenijkundigen Dienst. Dr. A. ten Sande -- T. D. Beunders.
Commies. D. Kroon JCz., 1 april 1914.
Adjunct-commies. Mej. J. Heitz, 1 jan. 1920.

IVe Afdeeling.

Raad-adviseur. L. E. J. F. Mollerus, 8 juli 1909.

Onderafdeeling A. Juridische zaken.

Referendaris. Mr. dr. K. J. Frederiks, 1 april 1919.
Adjunct-commies. Mr. D. G. W. Spitzen. 17 febr. 1920.

Onderafdeeling B. Staatsboschbeheer en rentambten.

Hoofdcommies. A. Koudijs, 1 april 1917.
Adjunct-commies. Mej. E. C. Klaassen, 1 april 1918.

Ve Afdeeling. Zuivelbereiding en Laboratoria.

De zuivelconsulenten, voor zoover hunne bemoeiingen zuivelaangelegenheden betreffen; de Boterwet; het Rijks-zuivelstation; Rijkstoezicht op de boter- en kaascontrôlestations.

Inspecteur van het zuivelwezen. Dr. A. J. Swaving (BL4) (EL4) (RK3), 7 maart 1906.
Hoofdcommies. C. Bouwhuisen, 1 april 1919.
Adjunct-commies. S. H. Verhey, 1 jan. 1920.
Rijkslandbouwconsulent (gedetacheerd). P. N. Boekel.

VIe Afdeeling A. Verslagen en Statistiek.

Het voor den druk gereedmaken, uitgeven en verspreiden van alle van de Directie van den Landbouw uitgaande publicatiën; de zorg voor de landbouwstatistiek, met name het verzamelen der gegevens voor en het samenstellen van het Verslag over den Landbouw; het verzamelen, verwerken en publiceeren van gegevens omtrent den toestand van den oogst in het binnen- en buitenland; de zorg voor de bibliotheek.

Referendaris. J. Smid 4, 1 april 1910.
Commies. C. Iprenburg, 1 april 1910.
Adjunct-commies. W. G. A. Kaupe, 1 jan. 1920.

VIe Afdeeling B. Inlichtingendienst.

Het verstrekken van inlichtingen aan belanghebbenden omtrent alle met den landbouw in verband staande aangelegenheden; het verzamelen van gegevens omtrent de rechten, welke op land- en tuinbouwproducten worden geheven; handelsaangelegenheden.

Rijkslandbouwconsulent in algemeenen dienst. Th. J. Mansholt (gedetacheerd).
Commies. M. P. van Weel, 1 april 1918.

VIIe Afdeeling. Secretarie en Expeditie.

Overschrijving en verzending van de uitgaande stukken; zorg voor het drukwerk, magazijn van schrijf- en bureelbehoeften.

Hoofdcommies. Mej. M. C. Levoir, 1 jan. 1920.
Adjunct-commiezen. Mej. D. J. Pabbruwe, 1 april 1914 — mej. A. J. C. Rinnooy, 1 april 1918 — mej. J. Canneel, id. — mej. A. Tollius Glüsenkamp, 1 jan. 1920.

LANDBOUWONDERWIJS.

I. LANDBOUWHOOGESCHOOL TE WAGENINGEN.

In verband met de inwerkingtreding der wet van 15 dec. 1917 (St. 700) tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs is de Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouw-School te Wageningen op 9 maart 1918 verheven tot Landbouwhoogeschool.

Curatoren. Jhr. S. van Citters (zie blz. 180), 8 jan. 1918, *voorzitter* — mr. H. F. Hesselink van Suchtelen ❁, id. — F. B. Löhnis ❁ (BLC3), id. - jhr. mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck (zie blz. 85), id. — dr. H. J. Lovink (zie blz. 654), 7 dec. 1918.

Secretaris van curatoren. Mr. F. Florschütz, 9 juli 1918.

Hoogleeraren.

J. H. Aberson ❁, scheik., bemestingsleer, 9 maart 1918 — J. van Baren, delfstof- en aardk., id. — dr. A. H. Berkhout ✠4 (OC4) (ZS4), houtmeetk., boschrenterekening, boschbedrijfsregeling, id. — T. J. Bezemer, volkenk. van Ned.-Indië, kolon. staatsr., maleisch, javaansch, soendaneesch, id. — dr. A. H. Blaauw, bijz. onderw. uit de plantenphysiologie, met name met het oog op den tuinbouw, id. — L. Broekema ❁, veeteelt, id. — B. van der Burg, zuivelbereiding en melkkunde, id. — dr. A. van Bijlert, trop. landbouwk. en teelt van eenjarige gewassen, benevens onderdeelen van de technologie dier gewassen, id., *rector magnificus* — J. W. Dieperink, landm., waterp., geodesie, id. — dr. E. Giltay, plantk., id. — dr. D. van Gulik, natuurk., meteorol., klimatol., id. — S. P. Ham, houtteelt, boschbescherming, beheersleer, gesch. van het Indische boschbeheer, id. — mr. dr. A. Heringa, staath., de statistiek, Ned. agrar. recht, 6 aug. 1918 — dr. J. A. Honing, alg. erfelijkheidsleer voor plant- en dier, 6 jan. 1920 — mr. J. C. Kielstra, kolon. staatsr., kolon. strafr., Ind. landhuish., Ind. agrar. recht, 6 aug. 1918 — S. Koenen, landhuishoudkunde, 9 maart 1918 — H. K. H. A. Mayer, plantenteelt, 16 jan. 1920 — dr. S. C. J. Olivier, scheik., 9 maart 1918 — dr. H. M. Quanjer, plantenziektenk., id. — H. C. Reimers, anatomie, physiol., ziekten- en geneesleer der huisdieren, id. — dr. W. Roepke, trop. landbouw, 24 juni 1918 — dr. N. L. Söhngen, microbiologie, 9 maart 1918 — A. M. Sprenger, alg. grondslagen van de teelt der tuinbouwgewassen, id. — J. H. Thal Larsen, hoofdst. uit de mechanica, cultuurtechniek, trop. land- en boschbouwarchitectuur, 24 april 1919 — dr. M. J. van Uven, wisk., 9 maart 1918 —, dr. J. Valckenier Suringar, toegepaste plantensystematiek, plantengeographie, id. — M. F. Visser, kennis van landbouwwerktuigen, van de afwatering van den bodem en van de polderbemaling, id. — A. te Wechel, boschexploitatie, boschhuishoudk., id. — dr. H. Blink ✠, handelswetenschap, in het bijzonder toegepaste hoofdst. uit de econom. geographie, id. (buiteng.) — J. Elema, grondverbetering, id. (id.) — dr. J. J. van Loghem ✠4, trop. hygiène, 26 nov. 1918 (id.).

Lectoren. H. F. Hartogh Heys van Zouteveen, tuinarchitecteur, tuinkunst, 1918 — dr. K. A. Hoekstra, eerste hulp bij ongevallen, 1918 — H. J. van Houten, landbouwarchitecteur, 1919 — dr. A. C. Ide ✠, pomologie, 1918 — B. A. Plemper van Balen, bloementeelt, 1918 — M. W. Polak, werktuigk., werktuigk. teek., 1918 — H. Ramaer, handteek., 1918 — R. Verschuur, technologie, 1919.

Belast met het geven van cursussen. Dr. H. Bos, vischteelt, 1918 — R. Sax, technol. der rietsuikerbereiding, 1918 — J. H. Jager Gerlings, boschbouw, 1918.

Lectoren aan den cursus ter opleiding van landmeters. H. F. van Riel en A. van der Deure, 1919.

Conservator voor geologie en mineralogie. C. H. Oostingh, 1918.

Plantkundige 1ste kl. H. A. A. van der Lek, 1919.
Plantkundigen 2de kl. Mej. J. Luyten, 1919 — mej. M. C. Versluys, 1919.
Scheikundige 2de kl. Mej. G. A. A. Eversmann, 1919.
Conservatrice. Mej. L. H. Baas-Becking, 1918.
Bibliothecaris. Dr. F. C. Wieder, 1918.
Adjunct-bibliothecaris. J. D. C. van Dokkum, 1920.
Ambtenaar van administratie, tevens pedel. J. H. Goedheer, 1918.
Ambtenaren van administratie. J. Sötebeer, 1918 — P. H. Straatman, 1918 — D. Bosman, 1919.

Instituut voor Phytopathologie.

Directeur. . . . .
Onderdirecteur. Hoogl. dr. H. M. Quanjer.
Phytopatholoog 1ste kl. Dr. E. van Slogteren.
Plantkundigen 2de kl. Mej. H. L. G. de Bruyn — mej. J. H. H. van der Meer.

Instituut voor Landbouwwerktuigen en Gebouwen.

Directeur. Hoogl. M. F. Visser.
Rijkslandbouwingenieurs 1ste kl. M. W. Polak (tevens lector) — IJ. Brouwers.
Rijkslandbouwarchitect. H. J. van Houten (tevens lector).

Instituut voor Veredeling van Landbouwgewassen.

Directeur. . . . .
Onderdirecteur. Hoogl. H. K. H. A. Mayer.
Plantkundigen 1ste kl. G. Azinga Venema — J. Hessing — dr. M. J. Sirks.

Arboretum.

Directeur. Hoogl. dr. J. Valckenier Suringar.

Pomologische tuin.

Directeur. Lector dr. A. C. Ide.

II. MIDDELBARE LANDBOUWSCHOOL TE GRONINGEN.

Kon. besluit van 8 aug. 1912 (St. 274), laatstelijk gewijzigd bij dat van 30 mei 1917 (St. 447).

Deze inrichting heeft een twee- en een halfjarigen cursus, verdeeld in drie winter- en twee zomersemesters, en is bestemd voor hen, die zich, na enkele jaren voorbereidend hooger, middelbaar of meer uitgebreid lager onderwijs te hebben genoten, voor de landbouwpractijk wenschen voor te bereiden. Het bestuur der Middelbare landbouwschool berust bij een directeur, onder toezicht van den inspecteur van het landbouwonderwijs en eene commissie van toezicht. Tot de eerste klasse van de school worden slechts toegelaten zij, die op 1 januari van het loopend schooljaar den leeftijd van 15 jaren bereikt hebben. Vóór het einde van het schooljaar wordt door den directeur en de leeraren van de leerlingen der derde klasse een examen afgenomen ter verkrijging van een getuigschrift, waaruit blijkt, dat zij het onderwijs met vrucht hebben gevolgd.

Directeur. J. Heidema, 1912.
Leeraren. Prof. J. Elema, 1912 — H. A. Kroes, 1912 — K. R. Labberté, 1912 — H. Schuitema, 1912 — dr. J. Botke, 1912 — W. Woldendorp, 1912 — J. H. van der Veen, 1912 — U. D. Keiser, 1912 — J. J. Huisman, 1912 — J. G. H. Casparie, 1913 — J. Hazeweijer, 1913 — mr. dr. J. Kalma, 1914 — M. F. J. Wolters, 1916 — W. Struik, 1918 — P. G. Meijers, 1918 — J. C. van der Molen, 1918 — R. de Cock Rousan, 1919 — P. H. Dijksterhuis, 1919 — P. A. Hendriks, 1919 — I. Sybesma, 1919.
Ambtenaar van administratie. H. Enter, 1913.

III. MIDDELBARE KOLONIALE LANDBOUWSCHOOL TE DEVENTER.

Kon. besluit van 3 aug. 1912 (St. 274), gewijzigd bij dat van 8 juni 1915 (St. 285).

Deze inrichting heeft een driejarigen cursus en is bestemd voor hen, die zich, na enkele jaren voorbereidend hooger, middelbaar of meer uitgebreid lager onderwijs te hebben genoten, voor de landbouwpractijk in de tropen en in het bijzonder in de koloniën en bezittingen van het Rijk wenschen voor te bereiden. Het bestuur der Middelbare koloniale landbouwschool berust bij een directeur, onder toezicht van den inspecteur van het landbouwonderwijs en eene commissie van toezicht. Tot de eerste klasse van de school worden slechts toegelaten zij, die op 1 januari van het loopend schooljaar den leeftijd van 15 jaren bereikt hebben. Vóór het einde van het schooljaar wordt door den directeur en de leeraren van de leerlingen der derde klasse een examen afgenomen ter verkrijging van een getuigschrift, waaruit blijkt, dat zij het onderwijs met vrucht hebben gevolgd.

Directeur. Dr. H. D. Tjeenk Willink, 1912.

Leeraren. Dr. L. Vuyck, 1912 — M. Bron, 1912 — P. N. W. van Dam, 1912 — dr. A. W. Nanninga, 1912 — I. G. de la Fontaine Verwey, 1912 — H. Couvert, 1912 — B. H. van Ruyven, 1912 — B. H. Alkema, 1912 — dr. W. F. Unia Steyn Parvé, 1912 — C. J. de Bruijn Kops, 1912 — dr. S. van Dorssen, 1913 — J. Luyten, 1913 — J. Vlaskamp, 1913 — dr. H. H. Zeijlstra Fz., 1915 — J. H. Dobbinga, 1918 — L. Korthals, 1918 — P. H. Tromp, 1918 — dr. A. J. Bijl, 1919 — J. J. van Eupen, 1919 — A. F. Wehlburg, 1920.

Onderwijzers. S. Veenstra, 1913 — J. L. Lutgendorff, 1913 — J. C. Muijen, 1915.

Ambtenaar van administratie. A. de Kock, 1919.

Winterscholen.

Ingevolge het reglement, vastgesteld bij kon. besluit van 17 sept. 1904 (St. 223), is het doel van het onderwijs, aankomende land- of tuinbouwers in de gelegenheid te stellen op weinig kostbare wijze de noodige theoretische kennis van het landbouw- of tuinbouwbedrijf te verkrijgen. Het onderwijs draagt in hoofdzaak den stempel van vakonderwijs. Er wordt daarbij rekening gehouden met de behoeften van de provincie of de streek waar de school is gevestigd.

De cursus op de winterschool duurt twee winterhalfjaren. Waar zulks noodig blijkt, kunnen, onder goedkeuring van den directeur-generaal van den landbouw, ook eenige lessen in den zomer gegeven worden.

Rijkslandbouwwinterschool te Dordrecht.

Directeur. J. A. van Riel (Rijkslandbouwconsulent).

Leeraren. J. Vermaas — J. Laay — A. Bos — M. W. V. van Bijlevelt — K. Wiersma.

Rijkslandbouwwinterschool te Schagen.

Directeur. S. Smeding (Rijkslandbouwconsulent).

Leeraren. C. Kooy — dr. L. T. C. Schey — dr. D. L. Bakker — P. de Boer — P. Eriks — G. Geijtenbeek.

Rijkslandbouwwinterschool te Goes.

Directeur. C. Stevens (Rijkslandbouwconsulent).

Leeraren. A. Hofstra — J. Mesu — C. van Baak — G. van der Hoek — D. Bloemsma — C. J. Snouck — C. Zwagerman.

Rijkslandbouwwinterschool te Leeuwarden.

Directeur. C. R. Brinkman (Rijkslandbouwconsulent).

Leeraren. A. Rauwerda — H. Veenstra — J. Mesdag — M. Kramer — F. F. Leupen — H. G. A. Leignes Bakhoven — A. C. Nubé — H. F. Ferwerda.

Rijkslandbouwwinterschool te Groningen.

Directeur. J. Heidema.

Leeraren. J. J. Huisman — H. A. Kroes — H. Schuitema — dr. K. R. Labberté — dr. J. Botke — M. F. J. Wolters — J. H. Engelhardt — J. C. van der Molen — P. G. Meijers.

Rijkslandbouwwinterschool te Sittard.

Directeur. C. Bulder.
Leeraren. C. A. J. M. de Gier — L. H. Kupers — J. Timmermans — W. H. L. Neven — C. A. van de Bilt — B. Gerritzen.

Rijkslandbouwwinterschool te Zutphen.

Directeur. N. van Vliet (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. H. D. Zelders — J. B. Nakken — A. K. Hijlkema — G. Langeler.

Rijkslandbouwwinterschool te Winterswijk.

Directeur. B. de Hoogh (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. C. S. Wennink — A. H. Welman — K. Brander — W. de Jong — A. Hijlkema — H. D. Zelders — J. B. Nakken.

Rijkslandbouwwinterschool te Veendam.

Directeur. J. Kok.
Leeraren. J. Woldendorp — J. Dalman — M. Smit — G. H. Engelkes.

Rijkslandbouwwinterschool te Emmen.

Directeur. K. B. Kluiving (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. W. Emmens — L. Weijer — M. J. Veenstra — H. Beukema.

Rijkslandbouwwinterschool te Meppel.

Directeur. J. M. L. Otten (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. D. Stieltjes — L. Weijer — M. J. Veenstra — E. Scheltens — J. O. van Weijdom Claterbos.

Rijkslandbouwwinterschool te Hengelo (O.).

Directeur. W. C. van der Meer (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. E. J. Lankwarden — P. M. A. Verhage — E. J. Dommerhold — A. Schuttevaêr — G. van der Most.

Rijkslandbouwwinterschool te Utrecht.

Directeur. C. K. van Daalen (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. A. D. Morrema — P. J. Janssen — J. H. W. Th. Reimers — H. B. Hijlkema — J. Leendertz — J. L. Petten.

Rijkslandbouwwinterschool te Tiel.

Directeur. F. D. Schalij (Rijkslandbouwconsulent).
Leeraren. J. A. Doortjes — M. ten Broek — J. H. Velders — C. Kok.

Rijkstuinbouwwinterschool te Nijmegen.

Directeur. R. van der Veen (Rijkstuinbouwconsulent).
Leeraren. M. G. Visser — W. Lodder — R. W. Zandvoort — P. Wouda — P. van Leyden — P. F. Marttin — J. J. Meijer.

Rijkstuinbouwwinterschool te Boskoop.

Directeur. C. Th. Moerlands (Rijkstuinbouwconsulent).
Leeraren. W. van der Schans — B. Kremer — C. L. J. Schaum — B. Lemkes — B. Raptschinsky — C. H. B. Lonbar Petri — P. Vermeulen — dr. B. Hijlkema.

Rijkstuinbouwwinterschool te Naaldwijk.

Directeur. K. Wiersma (Rijkstuinbouwconsulent).
Leeraren. H. J. de Bakker — J. M. Riemens — D. W. Andrea Gz.

Rijkstuinbouwwinterschool te Aalsmeer.

Directeur. P. de Vries (Rijkstuinbouwconsulent).

Leeraren. A. Buisma — F. Roosjen — W. J. Klaver — K. Bogtstra — B. Raptschinsky — J. Schaper.

Rijkstuinbouwwinterschool te Lisse.

Directeur. K. Volkersz (Rijkstuinbouwconsulent).

Leeraren. W. F. A. Grimme — B. Donk — O. de Wit — P. K. van Cittert Hz. — B. Raptschinsky — mej. A. Leyh — G. van der Laan — dr. M. Braun.

Rijkstuinbouwwinterschool te Hoorn.

Directeur. N. Nobel (Rijkstuinbouwconsulent.

Leeraren. S. Boot — N. H. Bruins — R. van Duinen — A. Scherpenisse — S. P. Stuijfbergen — H. Kuiper.

Rijkstuinbouwwinterschool te Alkmaar.

Directeur. J. G. Hazeloop (Rijkstuinbouwconsulent).

Leeraren. E. van der Laan — J. F. Klunder — A. Sellemans — J. N. van Beek — L. Huizinga.

Rijkszuivelschool te Bolsward.

Ingevolge het reglement, vastgesteld bij kon. besluit van 26 aug. 1915 (St. 377), gewijzigd bij kon. besluit van 19 mei 1919 (St. 263), wordt aan deze school theoretisch onderricht gegeven, met het doel grondig onderlegde zuivelbereiders te vormen. De school heeft een tweejarigen cursus. De leerlingen vormen twee klassen. Aan de school kunnen cursussen van korten duur in onderdeelen van de zuivelbereiding worden gegeven.

Directeur. W. Keestra.

Leeraren. J. Driebergen — N. van der Baan — dr. S. Ferwerda — A. J. C. Tam — M. ten Cate — mr. dr. M. Hofstee — J. L. Dijkhuis — A. Markus — J. van der Werf — Z. J. van den Bout.

Rijkslandbouwhuishoudschool „De Rollecate" te den Hulst aan de Dedemsvaart.

Deze school heeft tot doel de opleiding van vrouwelijke leerkrachten voor het onderwijs in de huishoudelijke vakken, speciaal met het oog op de plattelandstoestanden, aan vrouwen en meisjes uit den landbouwenden stand. De leerlingen dezer school vormen met een deel van het onderwijzend personeel te zamen een gezin, waardoor aan eerstgenoemden tevens de gelegenheid wordt geboden tot oefening in het verrichten van huishoudelijk werk. De duur van den geheelen cursus is berekend op 1½ jaar. Voorkeur voor plaatsing genieten die candidaten, die minstens 20 jaar oud zijn en die zijn grootgebracht in een landelijke omgeving. Het reglement voor de school is opgenomen in de Staatsbl. 1914 nº. 271.

Directrice. Mej. Th. Mansholt.

Leeraressen en leeraren. Mej. J. Huizinga — mej. E. A. Hengeveld — dr. W. P. A. Jonker — J. H. Franken — mej. H. A. de Vries — D. Stieltjes.

Rijkslandbouwconsulenten.

De taak der rijksland- en tuinbouwconsulenten omvat: het houden van toezicht op de land- en tuinbouwproefvelden, alsmede de regeling der daaraan verbonden werkzaamheden; het uitvoeren van wetenschappelijke proefnemingen; het houden van landbouwkundige voordrachten binnen hun ambtsgebied; terwijl zij bovendien gehouden zijn al die werkzaamheden te verrichten, welke hun door den Minister worden opgedragen. Zij lichten den Minister voor omtrent alle land- of tuinbouwkundige onderwerpen, zoowel van technischen als van economischen aard en zijn voorts verplicht, desgevraagd, inlichtingen te verstrekken en te dienen van advies omtrent alle belangen, op den land- of tuinbouw betrekking hebbende, aan de Commissarissen der Koningin in de provinciën, die geheel of gedeeltelijk tot hun ambtsgebied behooren, en aan de burgemeesters van de in hun ambtsgebied liggende gemeenten. Zij vervullen hunne taak onder toezicht, voor zooveel het land- en tuinbouwaangelegenheden betreft, van den inspecteur van den landbouw, en voor zooveel aangaat het land- en tuinbouwonderwijs, onder dat van den inspecteur van het landbouwonderwijs. De instructie voor de rijkslandbouw- en de rijkstuinbouwconsulenten is vastgesteld bij beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 11 nov. 1911 nº. 12611.

Noordbrabant, voor zooveel betreft het gedeelte der provincie gelegen ten oosten van de spoorlijn Turnhout—Baarle Nassau—Tilburg—'s-Hertogenbosch—Hedel, met inbegrip der gemeenten Vught, 's-Hertogenbosch en Empel c.a. J. H. F. Deckers, 's-Hertogenbosch.

" *voor zooveel betreft het gedeelte der provincie gelegen ten westen van de spoorlijn Turnhout—Baarle Nassau—Tilburg—'s-Hertogenbosch—Hedel, met inbegrip van de gemeenten Baarle Nassau, Alphen en Riel, Tilburg, Berkel, Udenhout en Helvoirt.* H. E. Huizinga, Teteringen bij Breda.

Gelderland, ten zuiden van Lek en Rijn. F. D. Schalij, Tiel.

" *voor zooveel betreft het gedeelte gelegen ten noorden en oosten van den Rijn,* . . . ., Zutphen — N. van Vliet, Zutphen (geen ambtsgebied) — B. de Hoogh, Winterswijk (belast met het directeurschap der Rijkslandbouwwinterschool aldaar) — K. T. Wieringa (werkzaam aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen) — W. B. L. Verhoeven (werkzaam bij den phytopathologischen dienst te Wageningen).

Zuidholland, voor zooveel betreft het gedeelte gelegen ten noorden van den Nieuwen Waterweg, de Nieuwe Maas en de Lek. A. A. Neeb, 's-Gravenhage.

" *voor zooveel betreft het gedeelte gelegen ten zuiden van den Nieuwen Waterweg, de Nieuwe Maas en de Lek.* J. A. van Riel, Dordrecht — C. J. Droogendijk, gedetacheerd bij de Directie van den landbouw te 's Gravenhage.

Noordholland, behalve de eilanden Vlieland en Terschelling en het gedeelte ten westen begrensd door en met inbegrip van de gemeenten Watergraafsmeer en Ouder-Amstel. C. Nobel, Haarlem — S. Smeding, Schagen (geen ambtsgebied).

Zeeland. C. Stevens, Goes.

Utrecht en het gedeelte van Noordholland, ten westen begrensd door en met inbegrip van de gemeenten Watergraafsmeer en Ouder-Amstel. C. K. van Daalen, Bilthoven.

Friesland en de eilanden Vlieland en Terschelling C. R. Brinkman, Leeuwarden.

Overijsel, voor zooveel betreft het gedeelte der provincie ten oosten en met inbegrip van de gemeenten Ambt-Hardenberg, den Ham, Hellendoorn, Holten en Bathmen. W. C. van der Meer, Hengelo.

" *voor zooveel betreft het gedeelte der provincie ten westen van de gemeenten Ambt-Hardenberg, den Ham, Hellendoorn, Holten en Bathmen.* J. M. L. Otten, Meppel.

Groningen, voor zooveel betreft de gemeenten: Hoogezand, Sappemeer, Zuidbroek, Muntendam, Meeden, Scheemda, Winschoten, Wedde, Bellingwolde, Veendam, Wildervank, Oude-Pekela, Nieuwe-Pekela, Onstwedde en Vlachtwedde, neemt waar J. Kok, directeur der Rijkslandbouwwinterschool te Veendam, en voor *de overige gemeenten* P. G. Meijers, Groningen.

Drenthe. J. Elema ✠, Assen — K. B. Kluiving, Emmen.

Limburg. C. A. J. M. de Gier (behalve het toezicht op het lager onderwijs, dat opgedragen is aan den directeur der Rijkslandbouwwinterschool te Sittard).

Rijkslandbouwconsulent in algemeenen dienst.

's-Gravenhage. Th. J. Mansholt.

Rijkstuinbouwconsulenten.

Zeeland. D. Bloemsma, Middelburg.

Noordbrabant, met uitzondering van de gemeente *Deurne.* A. van Gogh, 's-Hertogenbosch.

Gelderland ten zuiden van Rijn en Lek. R. van der Veen, Nijmegen.

Gelderland ten noorden van den Rijn en ten westen van den IJsel, behalve het daarin gelegen gedeelte van de gemeente ***Zutphen***. A. C. Ide ✠, Wageningen.

Gelderland ten oosten van den IJsel en ten noordoosten van den Rijn, benevens het gedeelte van de gemeente ***Zutphen***, dat ten westen van den IJsel ligt, zoomede de provincie ***Overijsel***. A. Schuttevaêr, *Zutphen*.

Zuidholland, behalve de gemeenten ***Nieuwveen***, ***Zevenhoven***, ***Ter Aar***, ***Woubrugge***, ***Rijnsaterwoude***, ***Leimuiden***, ***Alkemade***, ***Voorschoten***, ***Wassenaar***, ***Valkenburg***, ***Rijnsburg***, ***Oegstgeest***, ***Katwijk***, ***Leiden***, ***Warmond***, ***Voorhout***, ***Sassenheim***, ***Noordwijk***, ***Noordwijkerhout***, ***Lisse***, ***Hillegom***, ***Boskoop***, ***Hazerswoude***, ***Alphen***, ***Reeuwijk***, ***Waddinxveen*** en ***Gouda***. K. Wiersma, 's-Gravenhage, directeur der Rijkstuinbouwwinterschool te Naaldwijk.

Zuidholland. De gemeenten ***Boskoop***, ***Hazerswoude***, ***Alphen***, ***Reeuwijk***, ***Waddinxveen*** en ***Gouda***. C. Ph. Moerlands, directeur der Rijkstuinbouwwinterschool te Boskoop.

Noordholland, behalve de gemeenten ***Aalsmeer***, ***Uithoorn***, ***Haarlemmermeer***, ***Bennebroek***, ***Heemstede***, ***Zandvoort***, ***Haarlem***, ***Bloemendaal***, ***Schoten*** en ***Velsen***, ten zuiden van het Noordzeekanaal en het gedeelte der provincie behoorende tot het ambtsgebied van de Rijkstuinbouwconsulenten te Utrecht en Hoorn. J. G. Hazeloop, Alkmaar.

Noordholland, ten westen begrensd door en met inbegrip van de gemeenten ***Medemblik***, ***Opperdoes***, ***Twisk***, ***Sijbecarspel***, ***Wognum***, ***Zwaag***, ***Hoorn***, ***Berkhout***, ***Avenhorn***, ***Oudendijk***, ***Beets***, ***Beemster***, ***Purmerend***, ***Wijdewormer***, ***Oostzaan*** en ***Zaandam***. N. Nobel, directeur der Rijkstuinbouwwinterschool te Hoorn.

″ , *voor zooveel betreft het gedeelte der provincie ten westen begrensd door en met inbegrip van de gemeenten* ***Watergraafsmeer*** *en* ***Ouder-Amstel***. W. G. van der Kroft, Naarden.

Zuidholland en ***Noordholland***. In Noordholland de gemeenten ***Bennebroek***, ***Heemstede***, ***Zandvoort***, ***Haarlem***, ***Haarlemmermeer***, ***Bloemendaal***, ***Schoten*** en ***Velsen*** ten zuiden van het Noordzeekanaal, en in Zuidholland de gemeenten ***Voorschoten***, ***Wassenaar***, ***Valkenburg***, ***Rijnsburg***, ***Oegstgeest***, ***Katwijk***, ***Leiden***, ***Warmond***, ***Voorhout***, ***Sassenheim***, ***Noordwijk***, ***Noordwijkerhout***, ***Lisse*** en ***Hillegom***. K. Volkersz, directeur der Rijkstuinbouwwinterschool te Lisse.

Zuidholland en ***Noordholland***. De gemeenten ***Nieuwveen***, ***Zevenhoven***, ***Ter Aar***, ***Woubrugge***, ***Rijnsaterwoude***, ***Leimuiden***, ***Alkemade***, ***Aalsmeer*** en ***Uithoorn***. P. de Vries, directeur der Rijkstuinbouwwinterschool te Aalsmeer.

De provincie ***Utrecht*** en het gedeelte van de provincie ***Noordholland***, ten westen begrensd door en met inbegrip van de gemeenten ***Watergraafsmeer*** en ***Ouder-Amstel***. J. Leendertz Cz., Utrecht.

Groningen en Drenthe. J. Heemstra, Groningen.

Friesland. C. M. van der Slikke, Leeuwarden.

Limburg en Noordbrabant, voor zooveel betreft de gemeente ***Deurne***. B. Gerritsen, Maastricht.

Rijkstuinbouwconsulent in algemeenen dienst.

R. P. Bonthuis (RA4) (RK4), 's-Gravenhage.

Rijkslandbouwconsulent voor Groot-Brittannië en Ierland.

Dr. J. J. L. van Rijn, Parijs, 32 Rue de Boissière.

RIJKSLANDBOUWPROEFSTATIONS.

De dienst der Rijkslandbouwproefstations is geregeld bij kon. besl. van 6 sept. 1915 (St. 387). Voor de instructie voor de directeuren, ambtenaren en beambten zie men Staatsct. 1916 no. 187.

Rijkslandbouwproefstation te Groningen.

Afdeelingsdirecteuren. Dr. D. J. Hissink, 24 nov. 1904 — J. G. Maschhaupt, 26 sept. 1907 — J. Hudig, 22 april 1916 — dr. K. Zijlstra, 1 sept. 1917 — ir. F. C. Gerretsen, 15 sept. 1919.
Scheikundigen. Dr. J. van der Spek — mej. A. Huizinga — dr. C. W. G. Hetterschij.
Landbouwkundige. C. Meyer.
Plantkundige. Drs. H. L. van de Sande Bakhuyzen.
Technisch ambtenaar. K. Roos.
Ambtenaar van administratie. Mej. Z. Veenhoven.

Rijkslandbouwproefstation te Hoorn.

Afdeelingsdirecteuren. Dr. W. van Dam, 1 maart 1917 — F. W. J. Boekhout, id. — E. Hekma, 1 febr. 1920.
Landbouwkundige. Dr. J. J. Ott de Vries.
Scheikundige. Dr. H. A. Sirks.
Technische ambtenaren. C. Pijper — W. J. Arends jr.
Ambtenaar van administratie. A. Winkel jr.

Rijkslandbouwproefstation voor veevoederonderzoek te Wageningen.

Directeur. Dr. B. R. de Bruyn, 3 jan. 1911.
Plantkundige, afdeelingschef. J. A. Ezendam.
Scheikundigen, afdeelingschefs. H. J. F. de Vries — G. B. van Kampen.
Scheikundige. R. W. Tuinzing.
Plantkundigen. C. J. Kole — mej. W. M. van der Mijll Dekker.
Controleurs. J. C. van Mastbergen — J. J. Stork.
Hoofdambtenaar van administratie. D. Kuyper.

Rijkslandbouwproefstation voor zaadcontrôle te Wageningen.

Directeur. F. F. Bruyning jr. ✠4, 29 sept. 1898.
Plantkundigen, afdeelingschefs. Dr. W. J. Franck — dr. H. Bos.
Plantkundigen. G. Wieringa — mej. J. A. Nieuwland — mej. dr. L. C. Doyer.
Controleur. H. Tigchelaar.
Hoofdambtenaar van administratie. W. F. J. Dingemans.

Rijkslandbouwproefstation te Maastricht.

Directeur. Dr. D. Knuttel, 7 nov. 1902.
Scheikundigen, afdeelingschefs. Dr. A. D. Berkhout — M. J. van 't Kruijs.
Scheikundigen. C. A. Idzerda — G. H. G. Lagers — A. Vürtheim — mej. C. Janssen van Raay — G. H. C. van Bers — dr. J. J. Th. van Eys.
Controleur. J. Wisse.
Hoofdambtenaar van administratie. J. van der Molen Cz.

Rijkslandbouwproefstation te Goes.

Directeur. Dr. J. C. de Ruyter de Wildt, 27 maart 1907.
Scheikundigen. P. M. van Haarst — dr. T. S. Hofman — C. A. Koppejan.
Ambtenaar van administratie. O. J. van Nieuwenhuyze.
Controleur. H. C. Stefes.

College van directeuren der Rijkslandbouwproefstations.

Dr. D. Knuttel, *voorzitter* — dr. B. R. de Bruijn, *secretaris*.

Commissie van advies voor de Rijkslandbouwproefstations.

Leden. Prof. J. H. Aberson ❁, Wageningen, *voorzitter* — F. B. Löhnis ❁ (BLC3), 's-Gravenhage — J. B. Westerdijk ❁, Uithuizermeeden — G. J. van Poppel,

Gilze — D. Brander Tz., Hoogkarspel — prof. dr. H. J. Hamburger 3, Groningen — prof. B. van der Burg, Wageningen — O. Reitsma, 's-Gravenhage — H. A. Hanken, Wilhelminapolder bij Goes — prof. dr. N. Schoorl, Utrecht — L. Haan, Nieuwstad — U. Kooistra, Leeuwarden — prof. A. M. Blaauw, Wageningen — prof. dr. F. M. Jaeger, Groningen.

Secretaris. J. Kamphuis Suermondt, 's-Gravenhage.

Rijksbureau voor de ontwatering.

Dit bureau, opgericht bij kon. besl. van 20 jan. 1920 nº. 22 (St. 84), stelt een onderzoek in naar de bezwaren die het landbouwbedrijf ondervindt van eene gebrekkige ontwatering van den bodem; het verzamelt en verwerkt alle gegevens, welke hiervoor noodig zijn; behandelt en geeft advies ten aanzien van alle vragen, die omtrent de ontwatering van den bodem, in het belang van den landbouw, bij het bureau worden ingezonden door Departementen van algemeen bestuur, besturen van provinciën, gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen, zoomede door vereenigingen van algemeen nut; maakt plannen voor ontwatering of geeft daartoe opdrachten, een en ander mede om te komen tot de oprichting van lichamen ter bevordering van de ontwatering, en houdt zoo noodig toezicht op de uitvoering van deze plannen; ijvert voor eene betere ontwatering van gronden en geeft dienaangaande adviezen.

Aan het hoofd van het bureau staat een directeur, die door de Koningin, op voordracht van de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Waterstaat, wordt benoemd, geschorst en ontslagen. Voor zijn dienst is de directeur verantwoordelijk aan den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Directeur. . . . .

Rijkscommissie voor de ontwatering.

Deze commissie, ingesteld bij kon. besl. van 20 jan. 1920 nº. 22 (St. 84) heeft tot taak aan de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Waterstaat de voorstellen te doen, welke haar noodig voorkomen ter bevordering van de ontwatering van den bodem en aan die Ministers desgevraagd advies te geven: *a.* omtrent verzoeken om steun voor plannen tot ontwatering van den bodem; *b.* omtrent de oprichting en de organisatie van lichamen, welke zich de ontwatering van den bodem ten doel stellen; *c.* omtrent de voorbereiding van wettelijke bepalingen voor zoover deze op de ontwatering van den bodem betrekking hebben; *d.* omtrent alle overige zaken, welke met de ontwatering van den bodem verband houden.

De leden der commissie worden, op voordracht van de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Waterstaat, voor vier jaar door de Koningin benoemd. Uit de leden worden door de Koningin een voorzitter en een onder-voorzitter aangewezen. Telken jare treedt een der leden volgens een daarvan op te maken rooster af. De eerste maal wordt de aftreding bij loting bepaald. Een aftredend lid is dadelijk herbenoembaar. De eerste maal geschiedt de aftreding op 31 December 1921.

Aan de commissie wordt door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel een bezoldigd secretaris toegevoegd.

Lid en voorzitter. Dr. P. van Hoek (RA2) (RK3), directeur-generaal van den landbouw, 's-Gravenhage.

Lid en ondervoorzitter. C. A. Jolles, oud-inspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat, Arnhem.

Leden. G. J. van den Broek (RA4), ingenieur van den Rijkswaterstaat, Amsterdam — mr. J. Draaijer, referendaris Departement van Waterstaat, 's-Gravenhage — I. G. J. Kakebeeke, inspecteur van den landbouw, id. — A de Kanter w. i., Rotterdam — A van Linden van den Heuvell, hoofdingenieur van den provincialen waterstaat van Overijsel, Zwolle — J. P. van Lonkhuyzen (KB4), directeur van de Nederlandsche Heidemaatschappij, Amsterdam — prof. M. F. Visser, directeur van het instituut voor landbouwwerktuigen en gebouwen, Wageningen.

VETERINAIRE POLITIE.

Het veeartsenijkundig staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie zijn geregeld bij de wet van 20 juli 1870 (St. 131), laatstelijk gewijzigd bij die van 16 april 1915 (St. 196).

Het veeartsenijkundig staatstoezicht omvat, volgens art. 1 der wet: *a.* het onderzoek naar den

algemeenen gezondheidstoestand van den veestapel en, waar noodig, de aanwijzing en bevordering van middelen ter verbetering; *b.* de handhaving van de wetten en verordeningen, in het belang van den algemeenen gezondheidstoestand van den veestapel vastgesteld. — Het is (art. 2) opgedragen aan districtsveeartsen, die (art. 7) de veeartsenijkunst niet mogen uitoefenen. Hunne standplaatsen en de kringen, waarbinnen zij werkzaam zijn, worden hun door den Minister aangewezen. Voor iederen districtsveearts worden één of meer plaatsvervangers benoemd, die de veeartsenijkunst mogen uitoefenen. — De districtsveeartsen zijn bevoegd binnen den kring, waarin zij werkzaam zijn, bij het bestaan van eene besmettelijke veeziekte of wanneer die vermoed wordt, erven, weiden, stallen en andere verblijfplaatsen van vee, slachthuizen, winkels of bergplaatsen van vleesch en spek, alsmede diergaarden, tentoonstellingen van vee, vilderijen, penserijen en dergelijke werkplaatsen binnen te treden (art. 5). — Zij zijn bevoegd van overtredingen der wetten en verordeningen in het belang van den veestapel proces-verbaal op te maken (art. 6). — Zij houden, binnen den kring, waarvoor zij zijn aangesteld, toezicht op den gezondheidstoestand van het vee en op de handhaving der wetten en verordeningen, in het belang van den veestapel vastgesteld, bezoeken de markten, waar handel in vee gedreven wordt, alsmede de plaatsen, waar openbare verkoopingen van vee worden gehouden, en gelasten de inbeslagneming en afzondering van aldaar aanwezig, aan eene besmettelijke ziekte lijdend vee (art. 9). — Bij het ontstaan van eene de gezondheid van den veestapel bedreigende of buitengewone sterfte veroorzakende, of van eene voor den mensch schadelijke ziekte onder het vee, of wanneer er vrees bestaat, dat zoodanige ziekte van buitenslands zal worden overgebracht, geven zij daarvan onmiddellijk bericht aan den Minister, aan den Commissaris of de Commissarissen der Koningin in de provincie of de provinciën, waarin zij gestationneerd zijn, en aan de districtsveeartsen in de aangrenzende kringen. Wanneer zich dergelijke ziekte in hunnen kring vertoont, maken zij zich persoonlijk bekend met haren aard en stellen den burgemeester der betrokken gemeente de maatregelen voor, welke dadelijk tot stuiting der ziekte te nemen zijn. Van het voorkomen van voor menschen gevaarlijke veeziekten geven zij ook bericht aan den inspecteur, krachtens de Gezondheidswet belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten, en treden met hem in overleg over de voor te stellen maatregelen (art. 10). — Bij het uitbreken van besmettelijke veeziekten kunnen door de Koningin tijdelijk buitengewone districtsveeartsen worden aangesteld. Deze mogen de veeartsenijkunst blijven uitoefenen (art. 11). — De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel geeft aan de Koningin jaarlijks een verslag van de bevindingen en handelingen van het veeartsenijkundig staatstoezicht, aan de beide Kamers der Staten-Generaal mede te deelen en door den druk openbaar te maken (art. 12). — De maatregelen, welke tegen veeziekten van toepassing zijn, worden genoemd in § 2, bevattende *bepalingen omtrent de veeartsenijkundige politie.*

Bij kon. besluit van 10 juli 1896 (St 104), gewijzigd bij de kon. besl. van 22 april 1898 (St. 109), 3 febr. 1902 (St. 15), 4 febr. 1907 (St. 27) en 25 juli 1911 (St. 260), is bepaald, welke ziekten van het vee voor besmettelijk worden gehouden en welke der in de wet van 20 juli 1870 (St. 131) genoemde maatregelen bij het heerschen of bij het dreigen van elke dier ziekten moeten toegepast worden.

Bij de wetten van 2 juni 1875 (St. 94) en 8 aug. 1878 (St. 115), gewijzigd, voor zooveel de eerste betreft, bij die van 15 april 1886 (St. 64) en 3 febr 1902 (St. 14) zijn, met behoud van de algemeene voorschriften der wet van 20 juli 1870 (St. 131), bijzondere bepalingen vastgesteld voor de behandeling van door besmettelijke ziekten aangetaste of daarvan verdachte paarden van het leger en tot beteugeling der longziekte onder het rundvee in bepaalde deelen des lands.

Bij de wet van 5 juni 1875 (St. 110), gewijzigd bij de wetten van 15 april 1886 (St. 64), 15 april 1891 (St. 80) en 3 febr. 1902 (St 14), zijn bepalingen vastgesteld, bij het voorkomen van hondsdolheid in acht te nemen.

De uitoefening der veeartsenijkunst, waarvan de regeling vervat is in de wet van 8 juli 1874 (St. 98), gewijzigd bij de wetten van 4 april 1875 (St 37), 15 april 1886 (St. 64) en 3 febr. 1902 (St 14), is, met uitzondering der verloskunst van het vee en het doen van heelkundige operatiën op gezond vee, inenting niet daaronder gerekend, alleen geoorloofd aan hen, die hier te lande met goed gevolg een examen hebben afgelegd (art. 1). In een ander rijk na afgelegd examen bevoegde veeartsen kunnen door de Koningin tot uitoefening der veeartsenijkunst worden toegelaten. Zij, die vóór het inwerkingtreden der wet van 8 juli 1874 een diploma van veearts aan de rijksveeartsenijschool hebben verkregen, blijven bevoegd tot uitoefening der veeartsenijkunst (art. 14). Zij, die, zonder een diploma van veearts te bezitten, gedurende de laatste 10 jaren vóór het inwerkingtreden dezer wet een patent hadden als veearts, ontvingen desverlangd een bewijs van toelating tot de uitoefening der veeartsenijkunst (art. 15).

Inspecteur van den veeartsenijkundigen dienst. Prof. dr. H. Remmelts, 's-Gravenhage, 24 maart 1910.

Adjunct-inspecteurs van den veeartsenijkundigen dienst. P. D. Beunders, 's-Gravenhage, 19 juli 1918 — dr. A. ten Sande, 's-Gravenhage, 1 aug. 1919.

Districtsveeartsen en hunne plaatsvervangers.

1. *Noordbrabant*, met uitzondering van:

a. het gedeelte ten oosten begrensd door en met inbegrip van de gemeenten *Hooge* en *Lage Zwaluwe*, *Terheyden*, *Teteringen*, *Ginneken c. a.* en *Chaam;*

b. de gemeenten *Beers*, *Beugen c. a.*, *Boxmeer*, *Cuyk c. a.*, *Escharen*, *Gassel*, *Haps*, *Linden*, *Maashees c. a.*, *Mill c. a.*, *Oeffelt*, *Oploo c. a.*, *Sambeek*, *Vierlingsbeek* en *Wanroy*.

Districtsveearts. P. J. 't Hooft PJz., 's-Hertogenbosch, 3 febr. 1913.

Plaatsvervangers.

J. Bouwman, Oosterhout.
L. F. van Dixhoorn, Werkendam.
Dr. G. L. J. Gooren, Tilburg.
W. F. Hilwig, Heusden.
F. van Hootegem, 's-Hertogenbosch.
D. Hubertus, Oss.
A. de Jong, Capelle (N.-Br.).
J. Koopmans, Almkerk.
C. A. van der Leeden, Oss.
C. C. van Lent, St. Oedenrode.
J. M. Th. A. Mallens, Tilburg.
Dr. H. H. Nijssen, Eindhoven.
P. den Ouden, Tilburg.
M. F. Plankeel, 's-Hertogenbosch.
C. M. van Rooijen, Boxtel.
J. G. Schoon, Uden.
M. P. Swinkels, Helmond.
G. van de Werf, Geertruidenberg.
Th. F. Wismans, Cuyk c. a.

2. *Zeeland*, alsmede het sub 1*a* bedoelde gedeelte der provincie *Noordbrabant*.

Districtsveearts. P. Stehouwer, Middelburg, 1 oct. 1918.

Plaatsvervangers.

C. van Baak, Goes.
L. A. Bom, Zevenbergen.
L. Boogaert, Axel.
A. W. Brons, Neuzen.
J. W. Brouwer, Kortgene.
L. J. Colsen, Hontenisse.
C. Davidse, Renesse.
J. A. M. van Hal, Roosendaal c. a.
J. S. Hoogstra, Zierikzee.
S. J. Hoogstra, Colijnsplaat.
J. Kooijman, Hontenisse.
E. F. R. Kortman, Roosendaal c. a.
J. Kraamer, Koudekerke.
J. Lako, Sluis.
J. C. E. van Looveren, Princenhage.
D. van der Maas, Oud-Vossemeer.
A. A. van Mansfeld, Bergen-op-Zoom.
C. H. Molendijk, Dinteloord c. a.
F. H. van Raadshoven, Groede.
A. Risseeuw, Heinkenszand.
A. van de Sande, Steenbergen c. a.
A. G. E. Snijders, Fijnaart c. a.
A. C. Steendijk, Scherpenisse.
J. C. A. Verheul, Oudenbosch.
J. Verhoef, Ovezande.
S. de Vlas, Vlissingen.
M. van der Vliet, Kruiningen.
D. G. de Vries, Clinge.
L. W. de Waardt, Middelburg.
J. H. Wilmink, Klundert.
F. Yntema, Oostburg.

3. *Gelderland*, met uitzondering van het gedeelte ten oosten begrensd door en met inbegrip van de gemeenten *Kesteren*, *Echteld*, *Druten*, *Horssen* en *Appeltern*.

Districtsveearts. F. S. J. Veeze, Arnhem, 22 dec. 1900.

Plaatsvervangers.

A. J. Abspoel Wz., Ede.
D. Akkerman, Brummen.
J. H. Akkerman, Brummen.
G. Albers, Lichtenvoorde.
P. Baerends, Arnhem.
R. A. Barmen 't Loo, Barneveld.
W. H. Th. Bary, Zevenaar.
J. W. F. Bloemkolk, Gendringen.
D. H. van den Bosch, Barneveld.
H. A. Dingemans, Nijmegen.
Dr. B. Eggink, Voorst.
A. Feberwee, Eibergen.
C. J. de Gier, Wijchen.
B. van Goor, Epe.

J. Grashuis, Zelhem.
J. C. M. Gurck, Doesburg.
J. Harp, Veenendaal.
W. H. van Haselen, Amersfoort.
S. Heimans, Zutphen.
A. van Heusden, Nijmegen.
G. L. Hinrichs, Apeldoorn.
J. Hoogland Gz., Bergh.
J. Hoogland IJz., Zeddam, gem. Bergh.
A. Hijink, Lochem.
B. de Jong, Olst.
H. D. Krouwel, Hengelo (G.)
G. Langeler, Laren (G).
A. Marcus, Zevenaar.
J. W. G. Meerstadt, Groningen.
J. J. Meier, Nijmegen.
D. Mulder, Voorst.
D. Nieburg, Wisch.
H. van den Nieuwenhuizen, Harderwijk.
A. D. Oosterbaan, Lochem.
E. A. L. Quadekker, Nijmegen.
Dr. C. J. Rab, Renkum.
A. F. Reichman, Steenderen.
H. C. Reimers, Wageningen.
H. Rexwinkel, Aalten.
M. de Ridder, Arnhem.
J. Rinses, Arnhem.
F. J. J. van Rijn, Wageningen.
J. H. Rutgers, Valburg.
W. L. Scheltema, Apeldoorn.
W. Scheuter, Apeldoorn.
E. Schreur, Doetinchem.
D. Schurink, Hummelo.
J. P. van der Slooten, Arnhem.
A. Snijders, Ruurlo.
G. van Soest, Borculo.
A. van der Steur, Nijkerk.
G. H. Stotijn, Scherpenzeel.
G. H. J. Tervoert, Zwolle.
Dr. C. A. van der Velden, Oldebroek.
H. A. Welman, Winterswijk.

4. *Zuid-Holland*, met uitzondering van de sub 5 genoemde gemeenten.

Districtsveearts. Dr. D. G. Ubbels, Leiden, 3 febr. 1913.

Plaatsvervangers.

J. Burggraaf, Bodegraven.
J. M. Fillekes, Hillegersberg.
M. Flohil, 's-Gravenhage.
D. van Gruting, Leiden.
H. G. van Harrevelt, 's-Gravenhage.
G. Hupkes, Gouda.
Dr. D. A. de Jong Jz. ❁, Leiden.
D. Kruijt, Delft.
K. R. Kuipers, Alphen a/d Rijn.
J. L. Moerkerken van der Meulen, Zoetermeer.
Dr. S. I. M. Mogendorff, Schoonhoven.
A. F. Muller, Lisse.
Dr. H. W. Overbosch, Gouda.
Dr. J. Roos, Leiden.
Dr. J. C. van der Slooten, 's-Gravenhage.
Dr. W. Stuurman, Leiden.
D. van der Veen, Oudewater.
J. F. Velde, Naaldwijk.
G. C. Verkaik, Woerden.

5. De Zuidhollandsche gemeenten gelegen ten zuiden van *Lek*, *Nieuwe Maas*, *Scheur* en *Nieuwen Waterweg*, zoomede de gemeenten *Ammerstol*, *Bergambacht*, *Capelle aan den IJssel*, *'s-Gravenzande*, *Hillegersberg*, *Kethel*, *Krimpen aan de Lek*, *Krimpen aan den IJsel*, *Lekkerkerk*, *de Lier*, *Maasland*, *Maassluis*, *Naaldwijk*, *Overschie*, *Rotterdam*, *Schiebroek*, *Schiedam*, *Schoonhoven*, *Vlaardingen* en *Vlaardinger-Ambacht*.

Districtsveearts. Dr. A. A. Overbeek, Rotterdam, 2 april 1907.

Plaatsvervangers.

N. H. M. van Altena, Hoek van Holland.
A. A. Barendregt, Barendrecht.
E. H. Berch Gravenhorst, Leerdam.
Dr. K. Büchli, Rotterdam.
M. C. van Buuren, Zuidland.
J. C. Colder, Utrecht.
Dr. D. J. Copper DJz., Rotterdam.
B. Crezee, Rotterdam.
J. J. F. Dhont, Rotterdam.
Dr. C. Eykman, Rotterdam.
C. Fauël, Rotterdam.
J. M. Fillekes, Hillegersberg.
M. Frankenhuis, Sliedrecht.
D. Goedhart, Ottoland.

P. A. Goedhart, Meerkerk.
J. P. L. Goemans, Schiedam.
C. de Graaf, Dirksland.
A. J. van Hemert, Sommelsdijk.
D. Hendrikse, Groot-Ammers.
J. J. Hendrikse, Groot-Ammers.
A. J. Holtz, Gorinchem.
P. de Jong, Culenborg.
J. M. Kerkhoven, Rotterdam.
J. D. Keukenmeester, Vlaardingen.
J. A. Knape, Brielle.
J. Kranenburg, Klaaswaal.
D. Kruijt, Delft.
J. Laay, Dordrecht.
M. van der Linde, Strijen.
C. M. Mazure Cz., Rotterdam.
Dr. S. I. M. Mogendorff, Schoonhoven.
J. J. Moolhuizen, Dubbeldam.
D. A. Oskam, Lekkerkerk.
Dr. H. W. Overbosch, Gouda.
M. C. van der Poel, Nieuwenhoorn.
Dr. J. Poels ✠ ✠4, Rotterdam.
K. T. Smits, Poortugaal.
A. B. Vaandrager, Rijsoord.
J. F. Velde, Naaldwijk.
Dr. P. Vermaat, Oud-Beijerland.
Joh. A. Vreeswijk, Oude Tonge.

6. Het gedeelte van de provincie *Noordholland*, ten zuiden begrensd door en met inbegrip van de gemeenten *Heemskerk*, *Uitgeest*, *Wormer*, *Wijde Wormer*, *Beemster*, *Oosthuizen*, *Kwadijk*, *Middelie* en *Warder*, met uitzondering van de gemeenten *Terschelling*, *Vlieland* en *Urk*.

Districtsveearts. K. de Vink, Alkmaar. 3 febr. 1913.

Plaatsvervangers.

P. de Boer, Schagen.
J. W. H. Geerlings, Purmerend.
D. Haan, Helder.
G. Hannema, Zaandam.
J. Koelemeij, Westwoud.
F. M. de Leur, Hoorn.
J. W. Roeloffs, Texel.
C. Roodzant, Alkmaar.
K. Schuijtemaker, Nibbixwoud.
C. Sieswerda, de Rijp.
Dr. P. Stapel, Spanbroek.
J. Stapel, Oosthuizen.
J. Voorthuisen, Alkmaar.

7. *Noordholland*, met uitzondering van het sub 6 bedoelde gedeelte en de gemeenten *Terschelling*, *Vlieland* en *Urk*.

Districtsveearts. J. A. Klauwers, Amsterdam, 24 jan. 1906.

Plaatsvervangers.

H. ter Beek, Naarden.
M. D. Booij, Krommenie.
Dr. Th. J. van Cappelle, Hilversum.
L. Eikelenboom, Mijdrecht.
R. H. P. Fischer, Velzen.
Dr. C. J. Folmer, Amsterdam.
J. W. H. Geerlings, Purmerend.
A. L. J. Goethals, Amsterdam.
G. Hannema, Zaandam.
Dr. F. P. Keijser, Haarlem.
A. Kool, Ouder-Amstel.
D. C. Kruijmel, Haarlem.
C. A. Leenheer, Weesp.
H. van der Linden, Amsterdam.
J. Mazure Cz., Amsterdam.
J. G. A. Reeser, Amsterdam.
D. van der Sluys, Hilversum.
Dr. IJ. van der Sluis, Amsterdam.
W. S. Stüven, Amsterdam.
Dr. D. W. Zuijdam, Haarlemmermeer.

8. *Utrecht*, alsmede het sub 3 bedoelde gedeelte van *Gelderland*.

Districtsveearts. A. van Leeuwen, Utrecht, 27 april 1897.

Plaatsvervangers.

R. A. Barmen 't Loo, Barneveld.
E. H. Berch Gravenhorst, Leerdam.
J. Boer, Wijk-bij-Duurstede.
D. H. van den Bosch, Barneveld.
M. ten Broek, Tiel.
J. C. Colder, Utrecht.
H. J. van Daal, Driebergen.
G. Daams, Baarn.

H. den Daas, Druten.
F. A. A. van Diermen, Culenborg.
O. A. van Dobbenburgh, Houten.
W. van Doorn, Woerden.
L. Eikelenboom, Mijdrecht.
W. F. Elsen, Gelderma'sen.
J. Harp, Veenendaal.
J. J. F. Hartmann, Loenen (U.).
J. H. Hartog, Utrecht.
W. H. van Haselen, Amersfoort.
G. van Herwaarden, Mijdrecht.
K. Hoefnagel, Utrecht.
A. J. Holtz, Gorinchem.
D. M. Hoogland, Breukelen.
H. J. M. Hoogland, Utrecht.
D. de Jong, Zaltbommel.
P. de Jong, Culenborg.
Chr. Mus, Rhenen.
W. C. Neomagus, IJsselstein.
J. L. Petten, Zeist.
H. C. Reimers, Wageningen.
A. J. M. Rutgers, Utrecht.
G. H. Stotijn, Scherpenzeel.
D. van der Veen, Oudewater.
G. C. Verkaik, Woerden.
J. de Vries, Zaltbommel.

9. *Friesland* en de eilanden *Vlieland* en *Terschelling*.

Districtsveearts. C. Tenhaeff, Leeuwarden, 1 jan. 1917.

Plaatsvervangers.

J. Attema Cz., Kollumerland c. a.
R. S. Bergsma, Sneek.
K. T. de Boer, Weststellingwerf.
R. Boer Hz., 't Bildt.
T. Bosma, Hennaarderadeel.
S. Broersma, Franeker.
K. Edel, Sneek
C. A. Eggink, Opsterland.
H. F. Eggink, Opsterland.
R. Feddema, Ferwerderadeel.
Dr. S. Ferwerda, Harlingen.
J. Groenewold, Bolsward.
H. R. Hofstra, Sneek.
J. R. Huizinga, Dantumadeel.
H. IJmker Rz., Hemelumer-Oldephaert c. a.
E. W. de Jong, Akkrum.
S. Kingma, Menaldumadeel.
J. van der Kooi, Metslawier.
B. F. Koopmans, Joure.
K. van der Laan, Dokkum.
G. van der Meulen, Leeuwarderadeel.
Dr. J. Nauta, Wonseradeel.
W. Oostenbrug, Leeuwarden.
J. Plet, Schoterland.
H. Postma, Ooststellingwerf.
G. A. de Raadt, Tietjerksteradeel.
D. Rijpkema, Drachten..
S. Schaap, Achtkarspelen.
S. H. Schaap Hz., Doniawerstal.
G. Terpstra, Idaarderadeel.
A. Veenbaas, Leeuwarden.
H. Veenstra, Leeuwarden.
Dr. J. Westra, Balk.
J. Zweers, Weststellingwerf.
J. M. A. Zwart, Leeuwarden.

10. *Overijsel*, alsmede de Noordhollandsche gemeente *Urk*.

Districtsveearts. Dr. P. Schat, Zwolle, 3 febr. 1913.

Plaatsvervangers.

P. Boonstra, Steenwijk.
A. A. Bosch, Rijssen.
G. W. Brink, Wijhe.
W. F. Brink, Deventer.
Dr. J. Buitenhuis, Coevorden.
G. Bulk, Stad-Ommen.
J. W. B. Egberts, Kampen.
J. Eshuis, Enschedé.
A. Feberwee, Eibergen.
B. de Jong, Olst.
R. Kattenwinkel, Kampen.
J. Knol, Meppel.
Dr. G. Lubberink, Zwolle.
K. Luten, Stad-Hardenberg.
Dr. W. Luxwolda, Enschedé.
P. W. M. van Maanen, Raalte.
G. van der Most, Hengelo (O.).
G. H. J. Tervoert, Zwolle.
J. Vlaskamp, Deventer.
J. C. van Veen, Avereest.
W. Vleming, Stad-Almelo.
A. Voorderman, Markelo.
G. B. R. Willems, Stad-Delden.
H. A. Zwijnenberg, Enschedé.

11. *Groningen en Drenthe.*

Districtsveearts. W. ten Hoopen, Groningen, 3 febr. 1918.

Plaatsvervangers.

Jhr. W. Alberda van Ekenstein, Vlagtwedde.
Dr. J. Aukema, Zuidhorn.
W. de Beijl, Heerde.
Dr. R. Bergema, Leens.
L. van Bergen, Borger.
P. Boonstra, Steenwijk.
R. Bosscher, Veendam.
N. Brandenburg, Dieverbrug.
J. Bruijel, Leek.
B. Bruins, Eenrum.
Dr. J. Buitenhuis, Coevorden.
H. Detmers, Coevorden.
C. A. van Dorssen, Winschoten.
Th. Edens, Roodeschool.
D. de Fluiter, Slochteren.
J. Goedhart, Groningen.
H. H. ten Have, Finsterwolde.
M. B. ten Have, Midwolda.
H. H. Huizenga, Appingedam.
K. Huizinga, Hoogezand.
J. Knol, Meppel.
D. Koiter, Exloo.
A. J. Koster, Beerta.
H. A. Kroes, Groningen.
D. S. R. Mensema, Beilen.
D. Muller, Loppersum.
J. M. A. van Nes, Assen.
J. Niks, Groningen.
R. Nijhoff, Hoogeveen.
P. J. Offeringa, Warffum.
P. A. Oosting, Zuidlaren.
H. R. Rentema, Wedde.
M. Smit, Veendam.
Dr. J. Staal, Assen.
A. H. Steenbergen, Emmen.
Dr. J. van der Veen, Roden.
H. Venema, Bedum.
Dr. H. J. de Vries, Gieten.
U. van der Wal, Grijpskerk.
K. F. Wiersum, Groningen.
Dr. A. J. Winkel, Utrecht.
A. Wolf, Delfzijl.
O. Wijma, Marum.

12. Het gedeelte van de provincie *Limburg*, gelegen ten noorden van de gemeenten *Susteren* en *Roosteren*, zoomede de Noordbrabantsche gemeenten bedoeld sub 1 *b*.

Districtsveearts. H. J. Odé, Venlo, 1 jan. 1917.

Plaatsvervangers.

J. M. B. F. Beckers, Venlo.
L. J. H. Bloemen, Roermond.
J. C. H. Boots, Cuijk c. a.
L. Jenniskens, Helder.
P. H. van Kempen, Echt.
Dr. J. Kets, Boxmeer.
H. J. H. Sala, Venraij.
S. Stuurman, Venlo.
K. J. Vroemen, Sittard.
Th. F. Wismans, Cuijk c. a.

13. *Limburg*, met uitzondering van het sub 12 bedoelde gedeelte.

Districtsveearts. Dr. J. H. Picard, Maastricht, 1 jan. 1917.

Plaatsvervangers.

M. J. H. Duysens, Heerlen.
H. J. C. Horbach, Wittem.
H. J. Kars, Heerlen.
P. H. van Kempen, Echt.
J. W. H. Lemmens, Maastricht.
J. H. Pinckers, Gulpen.
W. G. Schepens, Beek (L.).
S. Stuurman, Venlo.
J. J. W. Urlings, Heerlen.

Plaatsvervangend districtsveearts in algemeenen dienst.

Dr. L. F. D. E. Lourens, Rotterdam.

Gouvernementskeurmeesters van vee.

Bij kon. besluit van 28 mei 1871 (St. 42), aangevuld bij dat van 18 maart 1878 (St. 20) en gewijzigd bij dat van 3 febr. 1902 (St. 15), is het verboden in een schip, naar buitenslands bestemd, vee te laden of vee ter inlading aan te bieden, zonder voorafgaande visitatie van een veearts, van regeeringswege daartoe aangesteld.

Plaatsen van inlading.

Amsterdam en Velsen. J. Mazure Cz., Amsterdam, 25 jan. 1877 — A. L. J. Goethals, id., 2 aug. 1885.

Hansweert (gemeente *Kruiningen*). M. van der Vliet, Kruiningen, 22 juni 1897.

Hoek van Holland (gemeente *Rotterdam*). N. H. M. van Altena, Hoek van Holland, 11 nov. 1910.

Neuzen. L. Boogaert, Axel, 2 oct. 1896.

Rotterdam en Hoek van Holland (gemeente *Rotterdam*). C. M. Mazure Cz., Rotterdam, 5 maart 1882 — prof. dr. J. Poels ✠ r✠4, id., 16 maart 1884.

Rotterdam ten zuiden van de Maas. J. M. Kerkhoven, Rotterdam, 24 juni 1907.

Gouvernements-veeartsen.

Ingevolge het kon. besluit van 11 sept. 1908, no. 41, in werking getreden op 1 mei 1909, wordt van Staatswege gelegenheid gegeven tot het doen keuren en tuberculineeren van runderen ter verkrijging van een bewijs, dat de dieren voor uitvoer geschikt zijn bevonden. Zij, die van deze gelegenheid wenschen gebruik te maken, zenden daartoe eene aanvrage in bij de Directie van den Landbouw, met aanwending van een door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel vastgesteld formulier, waarvan exemplaren kosteloos verkrijgbaar zijn. De keuring en de tuberculinatie geschieden door veeartsen, die den titel voeren van gouvernements-veearts en door de Koningin aangewezen worden.

Gouvernementsveeartsen.

P. K. M. Houba, Maastricht.
A. A. van Mansfeld, Bergen-op-Zoom.
M. C. van Buuren, Zuidland.
J. C. Colder, Gorinchem.
E. H. Berch Gravenhorst, Leerdam.
A. J. van Hemert, Sommelsdijk.
C. Fauël, Rotterdam.
J. M. Fillekes, Hillegersberg.
M. Flohil, 's-Gravenhage.
D. van Gruting, Leiden.
D. Kruijt, Delft.
C. Mazure, Rotterdam.
J. M. Kerkhoven, Rotterdam.
H. Anker, Oudewater.
J. W. H. Geerlings, Purmerend.
F. M. de Leur, Hoorn.
J. Mazure Cz., Amsterdam.
A. L. J. Goethals, Amsterdam.
D. C. Kruijmel, Haarlem.
C. Roodzant, Alkmaar.
K. Hoefnagel, Utrecht.
P. Baerends, Arnhem.
M. de Ridder, Arnhem.
S. Heimans, Zutphen.
A. van Heusden, Nijmegen.
B. de Jong, Olst.
J. Knol, Meppel.
C. A. van Dorssen, Winschoten.
K. F. Wiersum, Groningen.
H. A. Kroes, Groningen.
G. van der Meulen, Huizum.
J. M. A. Zwart, Leeuwarden.
W. van Staa, Sneek.

Gouvernements-veeartsen in algemeenen dienst.

Dr. L. F. D. E. Lourens, Rotterdam.
Dr. B. J. C. te Hennepe, Rotterdam.
Dr. H. J. de Vries, Gieten.
H. Veenstra, Leeuwarden.
Dr. A. J. Winkel, Utrecht.
Dr. K. Büchli, Rotterdam.

Veeartsenijkundige Hoogeschool.

In verband met de inwerkingtreding der wet van 15 dec. 1917 (St. 700) tot regeling van het hooger landbouw- en hooger veeartsenijkundig onderwijs, is de Rijksveeartsenijschool te Utrecht op 9 maart 1918 verheven tot Veeartsenijkundige Hoogeschool.

Curatoren. Jhr. mr. J. W. M. Bosch van Oud-Amelisweerd, 8 jan. 1918, *voorzitter* — mr. W. J. baron van Dedem ✠, id. — mr. H. J. Dijckmeester (zie blz. 187), id. — mr. dr. M. S. Koster ✠, id. — H. Pollema ✠, id.

Secretaris van curatoren. H. Tromp van Holst, 16 maart 1918.

Hoogleeraren.

Dr. L. de Blieck, bijzondere ziektek. en geneesk. van de parasitaire en infectie-ziekten, trop. ziekten, bacteriol., 9 maart 1918 — dr. M. C. Dekhuyzen, weefselleer, physiol., embryol., 9 maart 1918 — dr. J. H. Hartog, heelk., kliniek en buitenpraktijk, id. — dr. J. E. W. Ihle, dierk., plantenk., id. — dr. H. Jakob, alg. geneesleer, geneesmiddel- en vergiftleer, oogheelk., kliniek, id. — dr. W. H. Keesom, natuurk., phys. scheik., id. — dr. G. Krediet, ontleedk., id. — dr. H. M. Kroon, veeteeltwetenschap, gezondheidsleer van het vee, hoefkunde, id. — C. F. van Oyen, kennis der menschelijke voedingsmiddelen van dierlijken oorsprong, 10 juli 1919 — dr. W. J. Paimans, veeverlosk., buitenpraktijk, gesch. der veeartsenijk., 9 maart 1918, *rector magnificus* — dr. H. Schornagel, alg. ziektek., ziektek. ontleedk. en ziektek. weefselleer, 1 sept. 1918 — dr. B. Sjollema, scheik. uitgez. phys. scheik., 9 maart 1918 — J. J. Wester, bijz. ziektenk. en geneesk. van de niet-parasitaire en niet-infectieuze ziekten, gerechtelijke veeartsenijk., kliniek en buitenpraktijk, id. — dr. J. Poels ⊕ ✠4, vaccine, serotherapie, id. (buiteng.) — dr. H. Remmelts, veeartsenijk. politie, id. (id.).

Lectoren. K. Hoefnagel, praktische vleeschkeuring, 1918 — D. J. de Jong, artsenijwarenkennis, artsenijbereidk., 1918 — J. A. Beijers, klin. onderzoekingsmethoden voor inwendige ziekten, 1918 — dr. H. A. Vermeulen, osteologie, 1918 — J. Wind, landhuishoudk., 1920.

Privaat-docent. Dr. M. J. Sirks, erfelijkheidsleer, 1920.

Conservatoren. Lector J. A. Beijers — dr E. A. R. F. Baudet — dr. T. van Heelsbergen — dr. N. H. Kolkmeijer — J. B. Douwes — mej. J. E. van der Zande — dr. G M. van der Plank — J. M. Kirch — dr. A. Klarenbeek — H. Veenendaal — G. J. Loran — P. Steenbeek.

Prosectoren. Lector dr. H. A. Vermeulen — J. H. ten Thye — J. G. Buitenhuis — W. H. Schultze.

Apotheker. Lector D. J. de Jong.

Bibliothecaris. J. B. du Buy.

Administrateur. M. C. D. Kruse.

Opziener. F. H. Korff.

Ambtenaar van administratie, tevens pedel. W. F. S. van Dijk.

Rijksseruminrichting te Rotterdam.

De in deze inrichting vervaardigde entstoffen tegen verschillende besmettelijke ziekten van het vee en de vogels worden van Rijkswege tegen betaling geleverd aan in Nederland gevestigde veeartsen. Ook worden er culturen vervaardigd ter verdelging van muizen en ratten. Verder is de inrichting belast met bacteriologische onderzoekingen en andere werkzaamheden, speciaal in zake de bestrijding van de tuberculose van het rundvee (kon. besl. van 1 dec. 1910, St. 364 gewijzigd bij kon. besl. van 10 jan. 1914, St. 13). Een reglement voor de inrichting is vastgesteld bij kon. besl. van 29 juli 1913 (St. 338).

Directeur. Prof. dr. J. Poels ⊕ ✠4, 21 oct. 1904.

Onderdirecteur, tevens afdeelingschef. Dr. L. F. D. E. Lourens, 21 oct. 1904.

Afdeelingschef. Dr. H. E. Reeser. 26 juni 1905.

Bacteriologen 1ste kl. Dr. B. J. C. te Hennepe, 1 mei 1919 — dr. H. van Straaten, id. — dr. A. J. S. van Alphen, id. — dr. K. Büchli, id.

Bacterioloog-scheikundige 2de kl. F. Meyer Cluwen sch.i., 1 aug. 1919.

Landbouwkundige 1ste kl. J. H. Boersma, 1 mei 1919.

Cursussen in vee- en vleeschkeuring.

Bij kon. besluit van 25 april 1905, n⁰. 110 (Stc n⁰. 104) is het reglement voor deze cursussen vastgesteld. Het doel van het onderwijs is aan niet-veeartsenijkundigen de noodige kennis te verstrekken om als hulpkeurmeester bij een rijks- of gemeentelijken vee- en vleeschkeuringsdienst werkzaam te kunnen zijn. Het leerplan is door den Directeur-Generaal van den Landbouw vastgesteld bij beschikking van 29 april 1905, n⁰. 9265 (zie het aangehaalde nummer van de Stc.).

Aan het einde van iederen cursus wordt door eene bij kon. besluit benoemde commissie van veeartsenijkundigen een openbaar examen afgenomen ter verkrijging van een kosteloos uit te reiken diploma van hulpkeurmeester van vee en vleesch.

Rijkskeuringsdienst van voor uitvoer bestemd vleesch.

Ingevolge de wet op de uitvoerkeuring van vleesch 1907 (St. 217) worden van staatswege keuringsdiensten ingesteld tot het doen onderzoeken van vleesch ter verkrijging van een merkteeken als bewijs, dat het geschikt werd bevonden om te worden uitgevoerd. Zij, die een keuringsdienst in hunne slachterij wenschen, richten daartoe eene aanvrage tot den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, met gebruikmaking van een formulier, waarvan op alle gemeentesecretarieën exemplaren kosteloos verkrijgbaar zijn.

Het onderzoek van het vleesch geschiedt, onder toezicht van een inspecteur, door veeartsen, die den titel dragen van rijkskeurmeester en bijgestaan worden door rijkshulpkeurmeesters, allen door de Koningin aangewezen.

Inspecteur, belast met het toezicht op de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch. Prof. dr. H. Remmelts, 's-Gravenhage, 4 febr. 1908.

Adjunct-inspecteurs. P. D. Beunders, 's-Gravenhage, 19 juli 1918 — dr. A. ten Sande, id., 1 aug. 1919.

Rijkskeurmeesters.

Keuringsdiensten.

Aalten I en II. H. Rexwinkel, Aalten, 17 febr. 1917.

Akkrum. H. Veenstra, Leeuwarden, 15 nov. 1904.

Alkmaar. W. Voorthuijsen, Alkmaar, 14 aug. 1920 — C. Roodzant, id., 3 juni 1909.

Almelo. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 29 sept. 1919.

Alphen. (*Z.-H.*) G. P. F. Munnik, Nieuwerkerk a/d IJsel, 17 dec. 1909.

Amsterdam. Dr. IJ. van der Sluis, Amsterdam, 3 juni 1909 — J. G. A. Reeser, id., 6 aug. 1913.

Arnhem. J. P. van der Slooten, Arnhem, 16 oct. 1916.

Assen I en II. J. M. A. van Nes, Assen, 13 nov. 1903.

Assendelft. M. D. Booy, Krommenie, 14 aug. 1920.

Baarle-Nassau. P. den Ouden, Tilburg, 9 jan. 1909.

Barneveld. A. Marcus, Zevenaar, 12 dec. 1908.

Borculo I, II en III. A. D. Oosterbaan, Lochem, 29 nov. 1909.

Boxmeer I en II. Dr. J. Kets Gz., Boxmeer, 22 april 1909.

Boxtel I en III. C. M. van Rooijen, Boxtel, 2 maart 1914.

Breskens. . . . .

Coevorden. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 17 aug. 1910.

Cuijk II, III en IV. T. F. Wismans, Cuijk, 22 sept. 1910.

Denekamp. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 29 sept 1919.

Deventer. J. Vlaskamp, Deventer, 3 maart 1915

Diepenveen. J. Vlaskamp, Deventer, 3 maart 1915.

Dinxperlo. D. Nieburg, Varsseveld, 9 maart 1915.

Dordrecht. Dr. C. Eijkman, Dordrecht, 24 sept. 1918 — dr. P. Vermaat, Oud-Beijerland, 3 juni 1909.

Ede. A. Marcus, Zevenaar, 12 dec. 1908.

Eindhoven II. Dr. H. H. Nijssen, Eindhoven, 27 oct. 1909.

Emmen. A. H. Steenbergen, Emmen, 23 sept. 1911.

Epe I, II en III. B. van Goor, Epe, 30 maart 1920.

Gieten. Dr. H. J. de Vries, Gieten, 12 dec. 1908.

's-Gravenhage. H. G. van Harrevelt, 's-Gravenhage, 4 dec. 1914.

Groenlo I en II. A. Feberwee, Eibergen, 4 maart 1915.

Groningen. J. Goedhart, Groningen, 9 maart 1920 — H. G. O. Boom, id., 3 juni 1909 — dr. C. J. G. van der Kamp, id., 26 mei 1913.

Haaksbergen. J. Eshuis, Enschedé, 9 maart 1915.

Haarlem. G. de Vries, Haarlem, 3 maart 1915 — dr. F. P. Keijser, id., 9 maart 1920.
Haps. Dr. J. Kets Gz., Boxmeer, 22 april 1909.
Hardenberg. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 17 aug. 1910.
Harlingen I t/m VI. Dr. S. Ferwerda, Harlingen, 1 mei 1914.
Heerde. W. de Beijl, Heerde, 30 maart 1920.
Heerlen. H. J. Kars, Heerlen, 21 juli 1920.
Hengelo (O.). G. van der Most, Hengelo (O.), 29 mei 1918.
Heino. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 29 sept. 1919.
's-Hertogenbosch. F. van Hootegem, 's-Hertogenbosch, 15 juli 1910.
Hoek van Holland I en II. N. H. M. van Altena, Hoek van Holland, 5 april 1909.
Hoogeveen I en II. J. M. A. van Nes, Assen, 13 nov. 1903.
Hoogezand. K. Huizinga, Hoogezand, 9 jan. 1909.
Kampen. R. Kattenwinkel, Kampen, 4 maart 1915.
Leek. J. Bruyel, 22 dec. 1916.
Leeuwarden. H. Veenstra, Leeuwarden, 15 nov. 1904.
Leiden. Dr. W. Stuurman, Leiden, 29 nov. 1910.
Lichtenvoorde. H. A. Welman, Winterswijk, 6 maart 1905.
Lochem. A. D. Oosterbaan, Lochem, 29 nov. 1909.
Maastricht. B. J. J. Versélewel de Witt Hamer, Maastricht, 9 maart 1920.
Meppel. M. J. Veenstra, Zwolle, 1 april 1914.
Midwolda. M. B. ten Have, Midwolda, 9 jan. 1909.
Mill I en II. C. M. van Rooijen, Boxtel, 2 maart 1914.
Nieuwerkerk aan den IJsel I. G. P. F. Munnik, Nieuwerkerk a/d IJsel, 17 dec. 1909.
Nijmegen. E. A. L. Quadekker, Nijmegen, 30 dec. 1908 — J. J. Meier, id., 30 maart 1920.
Oeffelt en Oeffelt II. Dr. J. Kets Gz., Boxmeer, 22 april 1909.
Olst. B. de Jong, Olst, 3 maart 1915.
Ommen. G. Bulk, Ommen, 4 maart 1915.
Ootmarsum. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 29 sept. 1919.
Oss I en II. D. Hubertus, Oss, 30 sept. 1903.
Roermond. T. A. L. Beel, Roermond, 22 maart 1915.
Rotterdam. J. J. F. Dhont, Rotterdam, 25 jan. 1904 — dr. G. G. J. Westholz, id., 22 april 1909.
Ruurlo. H. A. Welman, Winterswijk, 6 maart 1905.
Sittard. . . . .
Steenwijk I, II en III. P. Boonstra, Steenwijk, 2 jan. 1909.
Terborg en Terborg II. D. Nieburg, Varsseveld, 9 maart 1915.
Twello II. Dr. B. Eggink, Twello, 30 maart 1920.
Uithoorn. A. de Ruiter, Mijdrecht, 9 jan. 1909.
Utrecht. K. Hoefnagel, Utrecht, 30 dec. 1908 — A. J. M. Rutgers, id., 24 sept. 1913 — H. S. Frenkel, id., 14 nov. 1918.
Varsseveld. D. Nieburg, Varsseveld, 9 maart 1915.
Veenendaal. J. Harp, Veenendaal, 6 aug. 1913.
Venlo. J. M. R. F. Beckers, Venlo, 4 maart 1915.
Vierlingsbeek. Dr. J. Kets Gz., Boxmeer, 22 april 1909.
Vlissingen I. S. de Vlas, Vlissingen, 23 sept. 1911.
Vorden. A. D. Oosterbaan, Lochem, 29 nov. 1909.
Weert. C. M. van Rooyen, Boxtel, 2 maart 1914.
Wierden. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 29 sept. 1919.
Wijchen. D Hubertus, Oss, 30 sept. 1903.
Wijhe. Dr. J. Buitenhuis, Coevorden, 29 sept. 1919.
Winschoten. C. A. van Dorssen, Winschoten, 9 jan. 1909.
Winterswijk I t/m III. H. A. Welman, Winterswijk, 6 maart 1905.

Wolvega I, II en III. J. Zweers, Wolvega, 4 sept. 1909.
Zevenaar. A. Marcus, Zevenaar, 12 dec. 1908.
Zutphen. S. Heimans, Zutphen, 3 maart 1915.
Zwolle. D. H. van den Bosch, Zwolle, 19 nov. 1920.

Rijkskeurmeesters niet aan een bepaalden dienst verbonden.

Dr. A. J. Winkel, Utrecht, 22 april 1909.
J. H. de Boer, Steenwijk, 9 jan. 1909.
A. A. van Mansfeld, Bergen-op Zoom, 15 sept. 1909.
S. Stuurman, Venlo.
J. Knol, Meppel.

Paardenfokkerij.

Bij kon. besluit van 29 juli 1919 (St. no. 532), ter uitvoering van de artt. 5, 10, 15, 16, 29, 34, 22 en 25 van de Paardenwet 1918 (St. no. 419) zijn ingesteld drie Rijkscommissiën: *a.* een voor de keuring van tuigpaarden; *b.* een voor die van trekpaarden en *c.* een voor die van paarden van andere typen.

Algemeen Voorzitter. S. C. Gooszen, 's-Gravenhage.
Secretaris. L. J. A. Meershoek, id.

Rijkshengstveulendepôt te Bergen-op-Zoom.

Directeur. D. Kromhout ✠4, gepensionneerd kolonel der artillerie.

RIJKSVEETEELTCONSULENTEN.

Voor *Gelderland* en *Utrecht* W. de Jong, Arnhem — voor *Noordholland* dr. D. L. Bakker, Alkmaar — voor *Zuidholland* J. G. Tukker, 's-Gravenhage — voor *Overijsel* E. J. Dommerhold, Hengelo. — voor *Groningen* I. Sybesma, Groningen — voor *Drenthe* W. Bakker, Assen — voor *Limburg* J. H. Timmermans, Roermond — voor *Friesland* H. G. A. Leignes Bakhoven, Leeuwarden.

RIJKSBIJENTEELTCONSULENTEN.

L. van Giersbergen, Wageningen — A. Minderhout (adjunct), id.

TOEZICHT OP LAND- EN TUINBOUWINRICHTINGEN, TER UITVOERING VAN DE BEPALINGEN DER PHYLLOXERA-CONVENTIE.

Internationale bepalingen betreffende maatregelen tot wering van de druifluis zijn getroffen bij de te Bern, onder dagteekening van 3 nov. 1881, gesloten conventie, welke conventie werd gewijzigd bij die van 15 april 1889. De toetreding van Nederland tot het verdrag werd goedgekeurd bij de wet van 6 dec. 1883 (St. 178), de bedoelde wijziging bij de wet van 26 oct. 1889 (St. 134). De bepalingen tot uitvoering van de conventie zijn vastgesteld bij de wet van 6 dec. 1883 (St. 181), alsmede bij het kon. besl. van 24 dec. 1883 (St. 248), gewijzigd bij de kon. besluiten van 14 dec. 1889 (St. 178) en 26 mei 1894 (St. 66).

Het toezicht op de wijngaarden, boomkweekerijen, tuinen en broeikassen is aan de navermelde deskundigen opgedragen.

Officiëele deskundigen.

M. F. Plankeel, 's-Hertogenbosch — K. Onrust, Oudenbosch — B. Bierman, Helmond — J. C. H. Boots, Cuyk — J. H. Sickmann, Arnhem — C. Roelofsen. Opheusden — H. C. Reimers, Wageningen — H. van Aken, 's-Gravenhage — D. M. van Gelderen, Boskoop — C. van Vrijberghe de Coningh, Lisse — D. G. Vervooren, Rotterdam — J. F. Wilke, id. — C. Smit Cz., Anna Paulowna — C. J. Augustijn, Aalsmeer — L. W. de Waardt, Middelburg — J. Adema, Goes — M. Luciëer, Oostburg — L. J. Colsen, Terhole (gem. Hontenisse) — J. K. Budde, Utrecht — F. F. Leupen, Leeuwarden — J. Heemstra, Groningen — R. Bosscher, Veendam — A. van Niekerk, Oldenzaal — H. G. Gratama, Hoogeveen — P. K. M. Houba, Maastricht — J. Billekens, Horst — H. B. J. van Rijn, Venlo.

PHYTOPATHOLOGISCHE DIENST.

Deze dienst is gereorganiseerd bij kon. besl. van 24 mei 1912, n°. 73 (Staatsct. 1913 n°. 11). De *algemeene phytopathologische dienst* heeft ten doel de wering en bestrijding van ziekten van cultuurgewassen en van voor cultuurgewassen schadelijke dieren. Het personeel van den phytopathologischen dienst wordt daarin bijgestaan door commissiën van advies, correspondenten en verder aan te wijzen ambtenaren.

De *bijzondere phythopathologische dienst* heeft ten doel den uitvoer van planten, welke vrij zijn van ziekten en schadelijke dieren, te bevorderen door op aanvraag en tegen vastgestelde vergoeding terreinen en inrichtingen, vanwaar producten worden uitgevoerd, en die producten zelf te onderzoeken en daarvoor certificaten af te geven. Tot de door dezen dienst te verrichten inspectiën behooren *niet* die krachtens het bepaalde bij de kon. besluiten ter uitvoering van de internationale druifluisovereenkomst.

Inspecteur, hoofd van den phytopathologischen dienst. N. van Poeteren.
Wetenschappelijk adviseur. Prof. dr. J. Ritzema Bos ❀.
Phytopathologen. T. Schoevers — H. Maarschalk — mej. B. G. Spierenburg.
Ornitholoog. G. Wolda.
Ambtenaren van administratie. W. Viets — I. van Soest.
Technische ambtenaren 1ste kl. P. J. Schenk, Naarden — K. Onrust, Oudenbosch.
Controleurs. B. Smit, Wageningen — P. J. de Jong, Deventer — C. J. Augustijn, Aalsmeer — P. C. Koene, Vlijmen — J. Dantuma, Winschoten — J. H. Z. Molewijk, Leeuwarden — Jac. Zwartendijk, Boskoop — J. Adema, Goes — Th. J. de Vin, Elst — R. Petelaer, Musselkanaal — C. A. Fremouw, Naaldwijk — J. Rijken, Lisse — C. van Klaveren, id. — K. van Keulen, Hoorn — W. F. de Ronde, Haarlem.

Commissiën van advies.

Deze commissiën dienen als schakel ter voorlichting van belanghebbenden in hun district eenerzijds en inlichting van het hoofd van den phytopathologischen dienst anderzijds omtrent plantenziekten en schadelijke diersoorten. Zij zijn werkzaam ter bevordering van de gezondheid der cultuurgewassen, o. a. door het onderzoeken van kweekerijen en dergelijke inrichtingen en zoo noodig ook particuliere tuinen.

Er zijn er gevestigd in de navolgende plaatsen, wier district zich uitstrekt over de daarachter genoemde gemeenten of landstreek:

Brielle (*Voorne*). Secr. J. J. Kolpa, Rockanje.
Elst (*Over-Betuwe*). Secr. E. H. van den Bosch, Oosterhout (gem. Valburg).
Goes (*Zuid-Beveland*). Secr. L. F. G. Kakebeeke, aldaar.
Grijpskerk (*Aduard, Zuidhorn, Grijpskerk, Oldehove, Ezinge*). Secr. D. Gaaikema, Niehove.
Hoorn (*den Bangert*). Secr. K. Ruijterman, Hauwert, gemeente Nibbixwoud.
Leens (*Kloosterburen, Leens, Ulrum*). Secr. J. Boerema, Wehe (gem. Leens).
Middelburg (*Walcheren*). Secr. P. Vader Hz., St. Laurens.
Naaldwijk (*Westland*). Secr. S. Sweeris, aldaar.
Naarden (*Ankeveen, Bussum, 's-Graveland, Hilversum, Huizen, Kortenhoef, Naarden, Weesperkarspel*). Secr. L. Swart, aldaar.
Vlijmen (*Hedikhuizen, Nieuwkuijk, Vlijmen*). Secr. H. van der Linden, aldaar.

COMMISSIE VAN ADVIES VOOR ZUIVELAANGELEGENHEDEN.

Deze commissie heeft tot taak den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in zuivelaangelegenheden in den ruimsten zin voor te lichten en maatregelen op zuivelgebied voor te bereiden.

Lid en voorzitter. Dr. H. J. Lovink (zie blz. 654), 's-Gravenhage.
Leden. Dr. A. J. Swaving (zie blz. 655), 's-Gravenhage — G. J. Bieleman ❀r4, Utrecht — O. Reitsma, 's-Gravenhage — J. G. Hibma, Sneek.
Secretaris. L. Bückmann, 's-Gravenhage.

TOEZICHT OP DE NALEVING DER BOTERWET EN OP BOTERCONTROLESTATIONS EN KAASCONTROLESTATIONS.

Bij de wet van 9 juli 1900 (St. 112), gewijzigd en aangevuld bij de wet van 11 juli 1908, (St. 227), zijn bepalingen vastgesteld tot voorkoming van bedrog in den boterhandel. De gewijzigde tekst der wet is bekend gemaakt bij kon. besl. van 13 aug. 1908 (St. 285). Ter voldoening aan art. 13 van eerstgenoemde wet zijn met het opsporen van feiten, bij die wet strafbaar gesteld, meer in het bijzonder belast ambtenaren, die den titel dragen van Rijkszuivelinspecteur, Adjunct-Rijkszuivelinspecteur en Rijkszuivelvisiteur.

De Rijkszuivelinspecteur, voor zooveel noodig daarin bijgestaan door den Adjunct-Rijkszuivelinspecteur en de Rijkszuivelvisiteurs, is mede belast met het uitoefenen van toezicht op Boter- en Kaascontrôlestations.

Rijkszuivelinspecteur. G. J. Bieleman 1904, Utrecht, 1 oct. 1908.
Adjunct-Rijkszuivelinspecteur. J. J. C. Jurling Beck, Utrecht, 1 oct. 1908.
Rijkszuivelvisiteur in algemeenen dienst. De Rijkszuivelvisiteur der 1e klasse N. J. van Garderen, Utrecht., 30 jan. 1918.

Rijkszuivelvisiteurs.

Ambtskring Leeuwarden, omvattende de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe, met uitzondering van de gemeente Meppel, benevens de eilanden Terschelling en Vlieland.

Rijkszuivelvisiteurs 1ste kl. J. J. H. Gramser, chef van dienst, Leeuwarden, 1 jan. 1910 — A. van Balsvoort, Groningen, 30 jan. 1918.

Ambtskring Zwolle, omvattende de provinciën Overijsel en Gelderland, benevens de gemeente Meppel en het eiland Urk, alsmede het gedeelte van de provincie Utrecht, gelegen ten zuiden van den spoorweg Barneveld—Amersfoort—Utrecht, met uitzondering van de gemeenten, waardoor die spoorweg loopt, en ten oosten van den spoorweg 's-Hertogenbosch—Utrecht, met de spoorwegen zelf en de aan beide zijden gelegen daartoe behoorende gronden, emplacementen en gebouwen.

Rijkszuivelvisiteurs 1ste kl. A. Joossen, chef van dienst, Zwolle, 1 jan. 1910 — T. A. Kray, Arnhem. 30 jan. 1918.

Ambtskring Amsterdam, omvattende de provincie Noordholland, met uitzondering van de eilanden Terschelling, Vlieland en Urk, alsmede de provincie Zuidholland, voor zoover betreft het gedeelte gelegen ten noorden van den Ouden of Leidschen Rijn en het Kanaal van Katwijk, met uitzondering van de gemeenten, waarin die wateren zijn gelegen; het gedeelte van de provincie Utrecht gelegen ten noorden van den Ouden of Leidschen Rijn, met inbegrip van de gemeenten, waarin dat water is gelegen en dat gelegen ten noorden van den spoorweg Barneveld—Amersfoort—Utrecht, met inbegrip van de gemeenten, waardoor die spoorweg loopt.

Rijkszuivelvisiteurs 1ste kl. C. Los, chef van dienst, 1 jan. 1910, Amsterdam — P. J. F. Busch, 30 jan. 1918. id.

Ambtskring Rotterdam, omvattende de provincie Zuidholland ten zuiden van den Ouden of Leidschen Rijn en het Kanaal van Katwijk, met inbegrip van de gemeenten, waarin die wateren zijn gelegen; voorts het gedeelte van de provincie Utrecht, gelegen ten zuiden van den Ouden of Leidschen Rijn, met uitzondering van de gemeenten, waarin dat water is gelegen en ten westen van den spoorweg 's-Hertogenbosch—Utrecht, met dien spoorweg zelf en de aan beide zijden gelegen daartoe behoorende gronden, emplacementen en gebouwen, voor zoover in die provincie gelegen, behalve hetgeen behoort tot de gemeente Utrecht.

Rijkszuivelvisiteurs 1ste kl. D. W. Beckerman, chef van dienst, 1 jan. 1910, H. Dokter, 30 jan. 1918 en A. A. M. de Raad, 1 jan. 1910, allen te Rotterdam — L. H. Metzel, 30 jan. 1918, 's-Gravenhage — S. H. Sybrandy, id., A S. van der Veer, 1 jan. 1919 en H. J. H. de Bruin, id., allen te Rotterdam — G. Wolters, id , Dordrecht — J. J. P. A. van Welt jr., id , Rotterdam.
Rijkszuivelvisiteurs 2de kl. J. Weenink, Rotterdam — J. L. M. Truijens, tijdelijk Oss — F. A. Rüter, Rotterdam (tijdelijk Rijkszuivelvisiteur).

Ambtskring Venlo, omvattende de provinciën Zeeland, Noordbrabant en Limburg.

Rijkszuivelvisiteurs 1ste kl. H. Keizer, chef van dienst, 1 jan. 1910, Venlo — G. H. van der Kop, 30 jan. 1918, Sittard — L. H. Coopmans, id., 's-Hertogenbosch — H. W. van der Pas, 1 jan. 1919, Breda — A. Geelhoed, 1 mei 1920, Middelburg.

RIJKSZUIVELSTATION.

Het rijkszuivelstation, te Leiden gevestigd, is belast met: 1°. het onderzoek van monsters genomen ter uitvoering van wettelijke bepalingen in het belang van de zuivelbereiding of den zuivelhandel; 2°. het verrichten van wetenschappelijke onderzoekingen aangaande zuivel en zuivelproducten; 3°. het verrichten van al die werkzaamheden, welke het door of namens den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in het belang van de zuivelbereiding of den zuivelhandel worden opgedragen, o. m. het uitoefenen van toezicht op boter- en kaas-contrôlestations.

Directeur. Dr. H. E. Th. van Sillevoldt, 26 febr. 1903.
Scheikundigen 1ste kl. Dr. J. E. Tulleken — J. Pohlmann.
Scheikundigen 2de kl. P. C. den Herder — C. H. Nieuwland.
Boekhouder. J. A. Lambrechts.
Controleur. P. J. A. de Haan.

ZUIVELCONSULENTEN.

a. **Rijkszuivelconsulenten.**

(Zie voor de instructie der rijkszuivelconsulenten Staatsct. 1918 n°. 107).

Voor *Noordbrabant* E. Tonkes Struif, Breda — voor *Gelderland* A. Hijlkema, Zutphen — voor *Zuidholland* A. Bos, 's-Gravenhage — voor *Noordholland* dr. L. T. C. Schey, Hoorn — voor *Zeeland* C. Zwagerman, Middelburg — voor *Utrecht* H. B. Hijlkema ✠, Utrecht; gedetacheerd: tijdelijk Rijkszuivelconsulent W. J. Huisman, Utrecht — voor *Overijsel* dr. A. G. Breen, Zwolle — voor *Groningen* J. J. Huisman, Groningen — voor *Drenthe* J. C. van Weijdom Claterbos, Assen.

b. **Zuivelconsulenten.**

Voor *Friesland* J. Mesdag, Leeuwarden — voor *Limburg* J. J. C. Ament, Roermond — W. R. Zuidema, id., tijd. adj. Rijkszuivelconsulent (waarn.).

DOMEINEN.

Krachtens de kon. besluiten van 23 dec. 1897, n°. 35, 27 dec. 1898, n°. 54 en 7 sept. 1905 (St. 264), is aan het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel opgedragen het bestuur van: *a.* de domeinen behoorende tot de rentambten Breda, Steenbergen, Oosterhout, Zwaluwen en Niervaart; *b.* het Haagsche bosch; *c.* de plaats Ter Nieuwburg bij Rijswijk; *d.* de duingronden onder 's-Gravenhage en Wassenaar, die niet voor militaire doeleinden gebruikt worden; *e.* de duingronden onder Schoorl; *f.* de duin- en mientgronden op Texel; *g.* de in 1897 door den Staat aangekochte boerderijen en woeste gronden bij Kootwijk; *h.* den Scheurpolder c. a. aan den Hoek van Holland. Met ingang van 1 aug. 1899 zijn de bosschen, heiden en ontginningen onttrokken aan de rentambten Breda en Oosterhout en met de hierboven sub *b*—*g* genoemde domeinen vereenigd onder een afzonderlijk staatsboschbeheer, waarvan de organisatie is vastgesteld bij kon. besluit van 8 nov. 1916 (St. 496). De Scheurpolder c a. is met ingang van 1 januari 1909 bij het rentambt Niervaart gevoegd.

Staatsboschbeheer.

A. Technisch beheer.

Inspecteur van het staatsboschbeheer. E. D. van Dissel, Utrecht, 14 febr. 1905.
Adjunct-inspecteur. J. H. Jager Gerlings, 30 maart 1917
Houtvesters. J. A. van Steijn, 31 maart 1911 — P. Boodt, 29 maart 1912 — A. A. C. Sprangers, id. — P. M. Tutein Nolthenius, 23 maart 1915 — B. J. Winkelman, 25 juni 1915 — G. Gerbranda, 1 april 1916 — C. M. van 't Hoff, 30 maart 1918 — J. J. M. Jansen, 27 maart 1920.

Adjunct-houtvester. J. J. A. S. van Alphen, 3 april 1920.
Technisch ambtenaar. J. H. Perk, 3 april 1920.
Tijdelijke ambtenaren. F. W. Malsch, 16 nov. 1918 — A. M. E. Papenhuijzen. 1 nov. 1919 — J. L. W. Blokhuis, id.
Opziener voor de gebouwen. H. Swenne, 1 maart 1909.
Onderopziener voor de gebouwen. A. Hoek, 30 maart 1918.
Boschwachters. A. Janssen, 28 juli 1899 — E. Kemper, id. — H. J. van Berkum, id. — N. Min, id. — F. A. Rusch, id. — A. de Vries, id. — A. van Dijk, 27 febr. 1901 — H. Overbeek, 17 juni 1903 — W. H. Roetert Steenbruggen, 26 maart 1904 — R. Hemminga, 24 maart 1905 — W. J. Moorman, 31 maart 1906 — W. Greup, id. — J. van de Craats, 30 maart 1909 — Th. J. Moorman, 4 oct. 1909 — G. van Emst, 23 maart 1910 — J. C. Reij, 31 maart 1911 — R. W. Daalder, id. — G. van Hunen, id. — A. Epe, id. — J. Geurken, 28 dec. 1911 — M. Meelker, 24 juni 1912 — Th. E. Jansen, 22 maart 1913 — C. van Rinsum, 23 dec. 1914 — B. van Emst, 1 april 1916 — J. A. Schol, 19 juni 1916 — A. van Emst, id. — Chr. Kuiper, 3 dec. 1917 — M. Scheper, 30 maart 1918 — L. Chr. van Schaarenburg, 1 sept. 1918 — T. van Hemel, 13 maart 1919 — W. van 't Slot, 31 mei 1919 — H. Brinksma, 1 aug. 1920 — M. van Emst, id.

B. Financieel beheer.

Dit wordt gevoerd voor de houtvesterij Breda door den rentmeester aldaar en voor de overige domeinen door de ontvangers der registratie.

Rijksboschbouwproefstation.

Bij kon. besl. van 25 april 1919 no. 47 is bepaald dat met ingang van 1 juli 1919 te Wageningen een Rijksboschbouwproefstation gevestigd wordt, hetwelk bestemd is voor het verrichten van onderzoekingen en het leiden en uitvoeren van proefnemingen op het gebied van den boschbouw. Met afwijking in zoover hiervan is het station tijdelijk te Amersfoort gevestigd. Een reglement voor de Rijkslandbouwstations is vastgesteld bij kon. besl. van 5 juni 1920 (Stct. 112).

Directeur. E. Hesselink, 1 juli 1919.

Beheer der rentambten.

Rentmeester der domeinen Niervaart en Steenbergen. A. L. H. Roebroek, Klundert, 7 sept. 1920.
Rentmeester der domeinen Breda, Oosterhout en Zwaluwen. Th. A. J. Ziedses des Plantes, Breda, 9 maart 1920.
Opziener voor de gebouwen in de rentambten. H. van Oosterom, Zevenbergen, 31 dec. 1901.
Opzieners. P. J. van der Sluys, Oosterhout, 1 jan. 1898 — J. Goedbloed, Klundert, 23 febr. 1900 — B. Spuybroek, Lage-Zwaluwe, 14 juli 1902.

TIENDCOMMISSIËN.

Ingevolge de op 1 januari 1909 in werking getreden wet van 16 juli 1907 (St. 222) tot afschaffing der tienden, is het Rijk in een negental tienddistricten verdeeld, in elk waarvan eene tiendcommissie zetelt. De taak dier commissiën bestaat in het leiden of verrichten van de werkzaamheden, welke ter uitvoering van de wet vereischt worden. Zij zijn meer bepaaldelijk belast met *a.* het behandelen en onderzoeken der aangiften van de door het in werking treden der wet voor belanghebbenden ondergegane tiendrechten of van hun onverdeeld aandeel daarin, zoomede der tegen die aangiften ingebrachte bezwaren; *b.* met het nemen van een besluit omtrent de geldigheid, den aard en den omvang der aangegeven tiendrechten, en *c.* met het vaststellen van de staten der schadeloosstelling en der tiendrente. Elk tienddistrict is in schattingsdistricten verdeeld, in elk waarvan eene schattingscommissie is, wier taak bestaat in het bepalen van de onzuivere tiendopbrengst van elk perceel en van de daarop, overeenkomstig art. 4 der wet, toe te passen vermindering. De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel roept tweemalen 's jaars, of, indien hij zulks wenschelijk acht, meermalen de voorzitters der tiendcommissiën in eene vergadering bijeen, teneinde de uitvoering der wet te bespreken.

v = voorzitter; PV = plaatsvervangend voorzitter; L = leden, PL = plaatsvervangende leden; s = secretaris; PS = plaatsvervangend secretaris.

Wanneer achter den naam van een commissielid geen woonplaats is vermeld, wordt de hoofdplaats van het district bedoeld.

Tweede tienddistrict (*Arnhem*).

(6 schattingsdistricten).

Mr. A. C. Bondam, v — jhr. mr. J. A. van der Does, PV — mr. H. P. de Wilde; A. D. Duijs, Elst; mr. Th. J. V. M. Feldbrugge, Zevenaar, L — H. G. N. van Romondt, Didam; W. S. J. Teukink, Ambt-Doetinchem: P. Th. Vos, Elst, PL — mr. J. R. H. van Schaik, s — mr. A. W. baron Sloet, PS.

Vijfde tienddistrict (*'s-Gravenhage*).

(4 schattingsdistricten).

Jhr. mr. H. de Ranitz ✠, v — jhr. mr. J. J. Pompe van Meerdervoort, Voorschoten, PV — mr. M. P. G. Cappeyne van de Coppello, L — mr. J. Wolterbeek Muller; mr. Ph. B. Libourel, Leiden; F. H. van Wichen ●, Alkemade, PL — mr. A. O. H. Tellegen, s — mr. H. A. H. Canter Cremers, PS.

De tiendcommissiën in de overige 7 tienddistricten zijn wegens beëindiging van hare werkzaamheden ontbonden.

VOORNAAMSTE PARTICULIERE INSTELLINGEN VOOR LAND- EN TUINBOUW, PAARDEN- EN VEETEELT. [1]

Koninklijk Nederlandsch Landbouw-Comité.

(Bureel: Raamweg 26, 's-Gravenhage).

Deze vereeniging stelt zich ten doel als centraal lichaam de belangen van den Nederlandschen landbouw en van den Nederlandschen landbouwenden stand in den ruimsten zin opgevat, te behartigen. In het Comité zijn als lid vertegenwoordigd: de Groninger Maatschappij van Landbouw; de Veenkoloniale Boerenbond; de Friesche Maatschappij van Landbouw; het Genootschap ter bevordering van den Landbouw in Drenthe; de Overijselsche Landbouwmaatschappij; de Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw; het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde in Utrecht; de Hollandsche Maatschappij van Landbouw; de Maatschappij tot bevordering van Landbouw en Veeteelt in Zeeland; de Noord-Brabantsche Maatschappij van Landbouw; de Vereeniging »Het Nederlandsche Rundveestamboek«; de Vereeniging »Het Groninger Rundveestamboek«; de Vereeniging »Het Friesch Rundveestamboek«; de Provinciale Bond van Rundveefokvereenigingen van het zwartbonte Veeslag in Overijsel; de Bond van Rundveefokvereenigingen in het M. R. IJselveeslag in Gelderland en Overijsel; de Provinciale Bond van Rundveefokvereenigingen in Noord-Holland; de Provinciale Bond van Rundveefokvereenigingen in Zuid-Holland; de Vereeniging van leden van het Nederlandsch Rundveestamboek (afdeeling voor het zwartbonte Hollandsche Veeslag in Groningen), gevestigd te Groningen; de Nationale Vereeniging tot bevordering der Paardenfokkerij in Nederland (N. P. S.); de Provinciale Vereeniging ter bevordering der Paardenfokkerij in Groningen (Groningsch Paardenstamboek); de Vereeniging »Het Friesch Paardenstamboek«; het Stamboek voor het Nederlandsche Trekpaard (Belgisch Type); de Vereeniging tot bevordering der Paardenfokkerij in Nederland, gevestigd te 's-Gravenhage; de Provinciale Vereeniging ter bevordering der geitenfokkerij in Limburg; de Bond van Kaasproducenten; de Bond van Melkveehouders, gevestigd te Rotterdam; de Nederlandsche Melk-hygienische Vereeniging; de Friesche Coöperatieve Zuivel-Export Vereeniging te Leeuwarden; de Coöperatieve Producenten Handelsvereeniging, gevestigd te Gouda; de Coöperatieve Producenten Export-Vereeniging van volvette Gouda-kaas met Rijkscontrolemerk, kortweg genoemd: Coöperatieve Producenten-Kaas-Export Gouda; de Nederlandsche Heidemaatschappij; de Friesche Coöperatieve Exportslachterij te Akkrum; de Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek „Zeeland" te Bergen op Zoom; de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering der vlasindustrie; de Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek Roosendaal;

1) Opgaven omtrent *alle* particuliere instellingen en vereenigingen op het gebied van land- en tuinbouw en paarden- en veefokkerij worden vanwege het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel gepubliceerd als een der nummers van de reeks »Verslagen en mededeelingen van de directie van den Landbouw«.

de Vereeniging „Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek” te Dinteloord (Stampersgat); de Coöperatieve Vereeniging Friesch-Groningsche Beetwortelsuikerfabriek, gevestigd te Groningen; de Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek „Zevenbergen”, te Zevenbergen; de Coöperatieve Beetwortelsuikerfabriek te Puttershoek; de Centrale Landbouw-onderlinge; de Federatie voor Onderlinge Landbouw-Ongevallenverzekering in de provincie Groningen; de Coöperatieve Centrale Raifeisen-Bank (De Centrale Bank), te Utrecht; de Vereeniging tot ontwikkeling van den landbouw in Hollands Noorderkwartier; de Coöperatieve Bond van Coöperatieve Landbouwvereenigingen in Noord-Holland; de Centrale Vereeniging van Flakkeesche Landbouwvereenigingen; de Coöperatieve Landbouwersbank en Handelsvereeniging te Meppel; de Nederlandsche Pomologische Vereeniging (N. P. V.); de Maatschappij ter bevordering van Landbouw en Nijverheid in het Westerkwartier; de Provinciale Zuidhollandsche Boerenbond; de Vereeniging „Belangen van de Vereenigde Mesters in het Spoelingdistrict”; Coöperatieve Bond van Landbouw-, aan- en verkoopvereenigingen voor Gelderland, aangesloten bij de Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw (B. A. G.); de Christelijke Boeren- en Tuindersbond in Nederland, gevestigd te Amsterdam; de Bond van Coöperatieve Landbouwvereenigingen in Zuid-Holland Noord-Holland, Utrecht en Zeeland (bij verkorting: Bond van Coöperatieve Landbouwvereenigingen), gevestigd te Rotterdam; de Provinciale Bond van Vet- en Vleeschproducenten in de provincie Noord-Holland, gevestigd te Alkmaar; de Coöperatieve Aardappelverkoopvereeniging „Westergoo”, gevestigd te Harlingen.

Eere-Voorzitter. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.

Voorzitter. . . . .
Ondervoorzitters. J. Wuite Jz., Tjalleberd — mr. A. G. A. ridder van Rappard ⊕, Tiel.
Secretaris. Dr. H. Molhuysen, 's-Gravenhage.
Administrateur. C. G. J. A. van Genderen Stort, 's-Gravenhage.

Nederlandsche Heidemaatschappij.

Deze maatschappij, welke onder bescherming staat van H. M. de Koningin, H. M. de Koningin-Moeder en Z. K. H. den Prins der Nederlanden, werd in 1888 opgericht. Zij is te Arnhem gevestigd en heeft ten doel in Nederland te bevorderen:

1e. het ontginnen van woeste gronden;
2e. het instandhouden van bosschen en beplantingen;
3e. het aanleggen en onderhouden van bevloeiings- en grondverbeteringswerken;
4e. de ontwikkeling en verbetering der zoetwatervisscherij.

Zij tracht dit doel te bereiken door:

a. het geven van adviezen, het verstrekken van inlichtingen, het opmaken van plannen, begrootingen, enz.;
b. het voor rekening van anderen uitvoeren en instandhouden van ontginningen, bebosschingen, beplantingen, bevloeiings- en grondverbeteringswerken, het aanleggen en instandhouden van velden voor afvalwaterreiniging, het totstandbrengen van ruilverkavelingen en het ontwerpen en doen uitvoeren van eenvoudige bedrijfsbouwwerken;
c. het tegen vergoeding beschikbaar stellen van hier te lande niet of slechts weinig bekende, aanbevelenswaardige gereedschappen;
d. het verleenen van bemiddeling bij de aanschaffing van zaden, werktuigen en andere benoodigdheden, alsmede bij den afzet van boschproducten, ten behoeve van werkgevers en andere leden;
e. het bevorderen van den afzet van producten, afkomstig van onder het beheer der maatschappij staande bedrijven;
f. het verbeteren van den vischstand, het verstrekken van pootvisch en, in verband daarmede, het aanleggen, instandhouden en exploiteeren van vischvijvers;
g. het opleiden van deskundig personeel;
h. het uitgeven van gewone en buitengewone drukwerken;
i. het inrichten en instandhouden van een bibliotheek en een museum;
j. het houden van voordrachten;
k. het inrichten en bijhouden van bedrijfsboekhouding;
l. het instellen van onderzoekingen naar de gesteldheid van de woeste gronden en vischwateren in Nederland.

De behartiging der belangen van de zoetwatervisscherij is opgedragen aan eene afzonderlijke Hoofdafdeeling Zoetwatervisscherij met eigen statuten en afzonderlijk beheer.

Voor het bevorderen van ruilverkavelingen is de hoofdafdeeling Ruilverkaveling opgericht.

Eere-voorzitter. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Voorzitter. Jhr. mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck (zie blz. 85), **Maastricht.**
Ondervoorzitter. A. W. J. J. baron van Nagell ✠4 ✠, Barneveld.
Secretaris. A. Staring ✠4 ✠, Lochem.
Directie te Arnhem. J. P. van Lonkhuyzen ✠ (KB4), *directeur* — T. van Maanen, *adjunct-directeur* — D. van Maaswinkel, *administrateur.*

Hoofdafdeeling Zoetwatervisscherij.

Voorzitter. A. A. Nengerman ✠, de Bilt.
Ondervoorzitters. G. J. Kroef, Gorinchem — P. Kooij, Ravenswaaij.
Secretaris. J. P. van Lonkhuyzen ✠ (KB4), Arnhem.

Hoofdafdeeling Ruilverkaveling.

Voorzitter. Mr. J. F. baron van Haersolte, Zwolle.
Secretaris. J. P. van Lonkhuijzen ✠ (KB4), Arnhem.

Nederlandsche maatschappij voor tuinbouw en plantkunde.

Deze maatschappij, in 1872 opgericht en te Amsterdam gevestigd, heeft ten doel de belangen van den tuinbouw te bevorderen. Zij tracht dit doel te bereiken door het verbeteren van cultuur; door het vermeerderen en verbreiden van vakkennis; door het erkennen van verdiensten op tuinbouwgebied; door andere wettige middelen die aan het doel bevorderlijk kunnen zijn.

Voorzitter. Jhr. G. F. van Tets ✠, Zeist.
Ondervoorzitter. F. J. W. baron van Pallandt van Rosendael ✠, Rosendaal (Gelderland).
Algemeen secretaris-penningmeester. J. C. M. Mensing, Aalsmeer.

Nederlandsche Tuinbouwraad.

(Bureau: 's-Gravenhage, Cornelis Speelmanstraat 1).

Het doel dezer den 14den mei 1908 opgerichte vereeniging is bevordering van de ontwikkeling en de welvaart van den nederl. tuinbouw, door: *a.* verspreiding en vermeerdering van vak- en handelskennis; *b.* verbetering van cultuur en verhooging van productie; *c.* bevordering van den afzet en verbetering van handelsgebruiken en credietwezen; *d.* behartiging van de belangen van de tuinbouwers

Op 1 jan. 1920 waren bij den Tuinbouwraad 277 vereenigingen aangesloten met 74964 individueele leden.

Voorzitter. Mr. H. C. Dresselhuijs (zie blz. 43), 's-Gravenhage.
Secretaris. H. C. Valeton, 's Gravenhage.

Maatschappij voor Diergeneeskunde.

Deze maatschappij, den 27sten augustus 1862 opgericht en te Utrecht gevestigd, tracht haar doel te bereiken door onderlinge samenkomsten der dierenartsen, het behandelen van diergeneeskundige en veeteeltkundige onderwerpen, het zich in betrekking stellen met binnen- en buitenlandsche genootschappen van genees- en diergeneeskunde, landbouw, veeteelt en nijverheid, het uitgeven van een tijdschrift en het behartigen van het diergeneeskundig onderwijs.

Voorzitter. J. J. F. Dhont, Rotterdam.
Ondervoorzitter-penningmeester. J. Mazure Cz., Amsterdam.
Secretaris. Dr. H. A. Vermeulen, Utrecht (Nieuwegracht 165).
Redactie van het tijdschrift. Prof. dr. H. M. Kroon, Utrecht, *voorzitter* — dr. A. Vrijburg, 's-Gravenhage (Prins Mauritslaan 9), *secretaris* — prof. C. F. van Oyen, Blauwkapel, *penningmeester.*

Vereeniging „het Nederlandsche Rundvee-stamboek".

Deze vereeniging, welke onder bescherming staat van H. M. de Koningin en H. M. de Koningin-Moeder, werd in 1875 opgericht. Na hare reorganisatie in 1906 aanvaardde Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden het eerelidmaatschap. Zij werd opnieuw gereorganiseerd in 1912. Zij strekt hare werkzaamheden uit over het geheele land, met uitzondering van de provincie Friesland. Zij heeft ten doel door middel van de zuivere teelt de Nederlandsche rundveeslagen in stand te houden en deze tevens te verbeteren door het vaststellen der ver-

wantschap van die dieren, welke door hare inspecteurs zijn goedgekeurd, zoodat het mogelijk wordt de beste families onder het vee op te sporen en daarmede door te fokken. (Hoofdbureau te 's-Gravenhage, Surinamestraat 24).

Voorzitter. Mr. W. J. baron van Dedem ●.
Ondervoorzitter. J. Oostwoud Wijdens Jz.
Hoofdinspecteur. H. Wibbens.
Hoofdadministrateur. J. L. Jarman.
Administrateur. D. C. Schuurman.

§ 3.

HANDEL EN NIJVERHEID.

OPENBARE INSTELLINGEN.

Commissie voor de Economische Politiek.

Bij koninklijk besluit van 26 oct. 1917, nº. 74 is ingesteld eene Commissie voor de Economische Politiek, welke Commissie tot taak heeft te beraadslagen en advies uit te brengen over vraagstukken op het gebied der economische politiek, zoowel van zuiver binnenlandschen aard als met betrekking tot het buitenland.

Voorzitter. De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel.

Leden. De Minister van Buitenlandsche Zaken — de Minister van Financiën — de Minister van Waterstaat — de Minister van Koloniën — de Minister van Arbeid — mr. G. Vissering (zie blz. 414), als President van de Nedelandsche Bank — J. A. Kalff ●, als vertegenwoordiger van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij — mr. A. G. A. ridder van Rappard ●, als vertegenwoordiger van het Koninklijk Nederlandsch Landbouw-Comité — K. J. A. G. baron Collot d'Escury, als vertegenwoordiger van den Algemeenen Nederlandschen Zuivelbond — mr. H. C. Dresselhuys (zie blz. 43), als vertegenwoordiger van den Nederlandschen Tuinbouwraad — S. P. van Eeghen (zie blz. 414), als voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam — E. P. de Monchy Rz. ● (BLC3) (S2), als Voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam — P. H. van Groningen, als vertegenwoordiger van de Maatschappij van Nijverheid — H. ter Kuile Jz., als vertegenwoordiger van de Vereeniging van Nederlandsche Werkgevers — mr. L. G. Kortenhorst, als vertegenwoordiger van de Algemeene R. K. Werkgevers-vereeniging — C. J. K. van Aalst (zie blz. 52), als vertegenwoordiger van de Vereeniging voor den Geldhandel — H. Koppel jr., als vertegenwoordiger van den Nederlandschen Bond van Vereenigingen van den handeldrijvenden en industrieelen Middenstand — prof. mr. J. A. Veraart, als vertegenwoordiger van den Bond van R. K. Vereenigingen van den handeldrijvenden en industrieelen Middenstand „De Hanze" — H. Colijn ✵ ● (EL2), als vertegenwoordiger van de Vereeniging van Christelijke werkgevers en groothandelaren in Nederland — K. Meima, als vertegenwoordiger van de Vereeniging van den Christ. handeldrijvenden en industrieelen middenstand in Nederland — . . . ., als vertegenwoordiger van de gezamenlijke Nederlandsche kamers van koophandel in het buitenland — A. J. M. Goudriaan, als vertegenwoordiger van de Nederlandsche Reedersvereeniging — E. Heldring ●, als vertegenwoordiger van de Vereeniging van Nederlandsche Stoomvaartlijnen in de groote vaart — G. S. Vlieger, als vertegenwoordiger van de Schippersvereeniging „Schuttevaer" — P. J. M. Verschure, als vertegenwoordiger van de Vereeniging ter behartiging van de Stoomvaartbelangen in Nederland — J. Oudegeest, als vertegenwoordiger van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen — C. Smeenk, als vertegenwoordiger van het Christelijk-Natio-

naal Vakverbond — C. J. Kuiper, als vertegenwoordiger van het Bureau voor R. K. Vakorganisatie — G. A. J. Mirrer, als vertegenwoordiger van de Coöperatieve Groothandelsvereeniging »De Handelskamer« — E. Bredewout, als vertegenwoordiger van het Algemeen Nederlandsch Vakverbond — Simon A. Maas, als vertegenwoordiger van het Verbond van Nederlandsche Fabrikantenvereenigingen

Commissie voor den Nederlandsch-Zuid-Afrikaanschen handel.

Deze commissie, ingesteld bij kon. besl. van 8 jan. 1908 no. 6, heeft tot taak de bevordering van de ontwikkeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Zuid-Afrika, met name door het voorbereiden en het houden van tentoonstellingen en door het verstrekken van voorlichting met betrekking tot den afzet van Zuid-Afrikaansche producten in Nederland en van Nederlandsche producten in Zuid-Afrika.

De commissie vertegenwoordigt de Nederlandsche Kamers van Koophandel te Pretoria en te Johannesburg en de Nederlandsche monsterkamer te Kaapstad.

Jhr. H. Loudon c. i., 's-Gravenhage, 15 april 1914, *voorzitter* — mr. W. Roosegaarde Bisschop ✠4, Londen (2, Dr. Johnson Buildings, Temple, Londen, E. C.4.), 8 jan. 1908, en mr. H. C. Obreen, 's-Gravenhage (Bezuidenhoutsche weg 30), id., *secretarissen* — dr. H. van Beeck Vollenhoven, Heemstede, 27 sept. 1920 — E. Brüchner, Naarden, 19 juni 1914 — mr. E. J. Everwijn Lange ✠4, Amsterdam, 17 juli 1913 — O. Kamerlingh Onnes ✠4, id., 8 jan. 1908 — J. D. D. Pruissen, id., 1 dec. 1919.

Kamers van koophandel en fabrieken.

In elke gemeente, waar dit door den gemeenteraad in het belang van handel en nijverheid wenschelijk wordt geacht, kan door de Koningin eene kamer van koophandel en fabrieken worden gevestigd. Hare bestemming is 1°. aan het algemeen bestuur en aan de provinciale en gemeentebesturen, binnen welker gebied zij gevestigd zijn, hetzij op daartoe haar te kennen gegeven verlangen, hetzij uit zichzelve, inlichtingen te geven, adviezen uit te brengen of voorstellen te doen over onderwerpen van handel en nijverheid; 2°. aan hen, die bij handel en nijverheid betrokken zijn, zoodanige mededeelingen te doen, als de gezegde besturen zullen verlangen, of als zij zelven in het belang van die takken van bedrijf nuttig achten. Het algemeen reglement voor de kamers is vastgesteld bij kon. besluit van 4 mei 1896 (St. 76), aangevuld bij dat van 2 nov. 1916 (St. 490).

Het jaartal achter den naam der gemeente is dat van de oprichting der kamer. Door het romeinsche cijfer wordt het getal leden aangeduid. De eerstvermelde naam is die van den voorzitter, de tweede van den plaatsvervangenden voorzitter, de derde van den secretaris.

Noordbrabant.

Bergen-op-Zoom. 1853. VII. H. P. M. Verlinden — J. P. J. Asselbergs — J. F. Bevin.

Breda. 1852. IX. R. G. L. J. Smagghe — J. M. Rosman — H. J. H. Hornix.

Dongen. 1910. VII. W. J. M. Verbunt — H. J. Domen — A. Edelbroek.

Eindhoven 1900. XVI. J. W. L. van der Putt — J. B. C. Caron — Ed. M. J. Zeegers.

Helmond. 1852. IX. L. A. Luijten — J. Fentener van Vlissingen — J. A. van Bokhoven.

's-Hertogenbosch. 1852. IX. F. M. Rouppe van der Voort — W. H. M. Lutkie — E. A. Mulder.

Loon-op Zand. 1911. VII. M. A. van Beurden — Th. A. M. van Dortmond — B. H. van Rooij.

Oosterhout. 1866. VII. C. M. J. Frencken — S. L. E. M. Fick — P. F. J. van Lommel.

Raamsdonk te *Raamsdonkveer.* 1908. V. F. W. Simonis de Kok — D. van der Waals — J. M. Kieboom.

Roosendaal. 1905. VII. K. F. W. M. van Welij — A. F. Tiebackx — E. L. M. Hontelé.

Tilburg. 1852. XI. F. J. J. B. Verbunt — Ph. P. J. M. Donders — mr. G. E. Passtoors.
Veghel. 1865. VII. J. B. A. Völker — H. van Zutphen Thz. — F. C. van Lith.
Waalwijk. 1877. VII. J. B. Timmermans Wz. ✠ — P. J. van Loon — M. A. J. van Liempt.

Gelderland.

Apeldoorn. 1857. IX — J. J. von Zeppelin — J. J. van Dijk — J. H. Steghgers HJz.
Arnhem. 1852. IX. R. H. Haentjens — W. Engelberts — mr. dr. H. P. de Wilde.
Culemborg. 1909. IX. A. Blijenberg Az. — G. A. Benders — A. R. van Beekum.
Doesburg. 1866. VII. W. C. T. Gerritsen — H. Germs — J. H. Berendonk.
Harderwijk. 1858. VII. . . . . — A. L. Willemsen — J. Volgers.
Neede. 1914. VII. J. Abbing — . . . . — A. J. Weekhout.
Nijkerk. 1872. VII. G. Prins Cz. — A. Meiling — S. Mulder.
Nijmegen. 1852. IX. F. C. W. Noorduijn — W. H. Hoefnagels — T. Hoeneveld.
Tiel. 1852. IX. J. J. Vermet — V. de Poorter — mr. J. Versteegh.
Wageningen. 1875. VII. J. D. M. de Voogt — J. Westerman — J. F. Jansonius.
Winterswijk. 1887. VII. J. Willink Az. — F. H. Meijerink — M. Wierenga.
Zutphen. 1852. IX. . . . . — R. J. Th. Jansen — mr. Th. Dijstra.

Zuidholland.

Delft. 1852. IX. G. S. van Krieken — J. Groot — A. D. M. Post Uiterweer.
Dordrecht. 1852. XII. C. Gips — J. I. de Muijnk — dr. A. van Raalte.
Gorinchem. 1852. IX. W. de Vries Robbé ✠ — A. J. L. Visser van IJzendoorn ✠ — B. H. G. van Nunen.
Gouda. 1852. IX. I. IJssel de Schepper — J. van Galen — J. van Kranenburg.
's-Gravenhage. 1853. X. H. J. Borghols — G. M. de Niet — mr. J. E. Claringbould.
Hillegom. 1917. VII. C. Carlier — Joh. Kraaij — Joh. C. Schouten.
Katwijk. 1879. VII. F. E. Meerburg — A. Ouwehand Dz. — G. B. Werther.
Leiden. 1852. IX. W. Pera — J. Heringa — mr. dr. C. W. van der Pot Bz.
Rotterdam. 1852. XXI. E. P. de Monchy Rz. ⊕ (BLC3) (S2) — Ph. van Ommeren jr. ✠4 — mr. dr. H. J. D. van Lier ✠4.
Schiedam. 1852. IX. B. A. J. Wittkampf — H. J. Jansen — mr. M. J. C. M. Kavelaars.
Schoonhoven. 1862. VII. Hermann A. Schreuder — A. Kuijlenburg — B. J. Teijinck.
Vlaardingen. 1907. IX. J. H. van Linden van den Heuvell — J. L. M. IJzermans — A. van Buijsen.
Waddinxveen. 1912. V. J. Rupke Cz. — C. Jongenburger — G. J. Spruijt.
Woerden. 1914. VII. K. Schouten Hoogendijk — M. Karsdorp — D. Beijer.
Zwijndrecht. 1918. VII. C. van Epenhuijsen — C. N. Kieken — W. J. van der Veen.

Noordholland.

Alkmaar. 1853. VII. A. Prins Az. — C. Bosman Gz. — mr. J. Verdam.
Amsterdam. 1852. XXV. S. P. van Eeghen (zie blz. 414) — dr. H. F. R. Hubrecht ⊕ — mr. A. J. Moll Schnitzler ✠4.
Haarlem. 1852. IX. A. de Clercq — W. G. H. Jacobs — J. Gerritsz.
Helder. 1855. V. M. A. Kolster — W. H. Burgers — A. Kwant jr.
Hilversum. 1914. IX. G. L. Everts — M. W. Dels — mr. A. J. G. Verster.
Hoorn. 1888. VII. J. Chr. Th. Utermöhlen ✠ — D. Jonkman — S. H. A. Esser.
Huizen. 1912. VII. P. Veerman Az. — J. Visser Jacz. — J. J. van Blitterswijk.

Naarden en Bussum. 1916. x. J. P. Dudok van Heel, Naarden — L. F. Bensdorp, Bussum — mr. H. Westermann, Bussum.
Purmerend. 1879. v. F. F. L. M. Middelhoff — P. Oud — A. Stam.
Velsen. 1909. xi. H. Sant — J. C. Slis — mr. A. W. Hellema.
Zaandam (tevens voor *Koog-aan-de-Zaan*, *Krommenie*, *Westzaan*, *Wormerveer en Zaandijk*). 1852. xvii. J. A. E. Verkade — H. J. van Doesburgh — E. J. Jonxis.

Zeeland.

Middelburg. 1852. xii. C. M. Ghijsen — mr. J. A. Heijse — mr. H. Doorenbos.
Neuzen. 1891. vii. H. W. R. Kramer — E. H. T. van Borssum Waalkes — N. J. Harte.
Sas van Gent. 1917. vii. V. Verschaffel — P. A. Neeteson — L. A. Stoffels.
Vlissingen. 1852. ix. Jos. van Raalte ⊕ — J. G. van Niftrik — M. van der Beke Callenfels.

Utrecht.

Amersfoort. 1852. vi. J. G. Kleber ✠ — H. Meursing — H. P. van Haselen.
Utrecht. 1852. xii. J. M. P. Harte ✠4 (GG3) — C. J. H. Müller — mr. R. A. Vogelsang (BV4).

Friesland.

Dokkum (tevens voor *Oostdongeradeel*, *Westdongeradeel*, *Kollumerland* en *Nieuwkruisland*). 1885. ix. H. F. G. Demes — D. Fortuin — G. Bleeker.
Franeker (tevens voor *Barradeel* en *Menaldumadeel*). 1874. ix. D. Fontein — Joh. van der Schoot — N. Stienstra.
Gorredijk. 1874. vii. G. Brons — N. Sjollema — mr. W. H. Jonkers.
Harlingen. 1852. ix. P. A. Nieuwenhuys — J. van Hulst Sz. — D. Tilkema.
Leeuwarden. 1852. vii. B. Hartelust — Th. A. Overmeer — N. Struiksma.
Schoterland, Aengwirden en *Haskerland* (*Nijehaske*). 1896. xi. N. Bakker — K. Wierda — mr. W. T. van der Ley.
Sneek. 1852. vii. P. Reinouts van Haga — S. Henstra — J. Lindeman.

Overijsel.

Almelo. 1852. ix. B. Scholten Jz. — F. ter Braak Bz. — mr. W. J. O. Hattink.
Avereest. 1860. vii. A. A. Balkema — B. Ruijs — J. P. W. van Goor.
Borne. 1914. v. I. J. Spanjaard — H. Hulshof — S. Meijerson.
Delden. (*Stad-*) 1852. v. F. Schneider — G. J. H. F. Bloemen — S. Wijbenga.
Deventer. 1852. xi. G. J. Lugard — P. H. van Groningen — mr. W. H. Cost Budde.
Enschede. 1852. xi. H. ter Kuile Jz. — B. J. ter Kuile — mr. H. A. van Rossum.
Goor. 1852. vii. H. Reerink — D. J. Bunschoten — J. H. C. ten Thije.
Hengelo. 1852. vii. E. Ekker — J. H. Bartelink — H. Bettman.
Kampen. 1852. ix. G. C. F. Walkate — J. M. C. Uitenhage de Mist — A. M. Snijder (tijd.).
Oldenzaal. 1852. ix. H. J. H. Gelderman ✠4 — H. J. Molkenboer — J. Logtenberg.
Rijssen. 1856. vii. M. G. van Heel — A. ter Harmsel Dz. — H. H. Kortebos.
Steenwijk. 1892. vii. D. H. Wicherson — B. Monsieur — J. E. Klaucke.
Zwolle. 1852. xii. J. Warner — J. M. Aberson — J. A. Keuning.

Groningen.

Appingedam. 1892. v. J. ter Borg — H. F. Luursema — W. Holscher.
Delfzijl. 1878. vii. E. Wagenborg — R. Berg — A. van Dijk.

Groningen. 1852. XII. W. J. Roelfsema Hz. ✠4 — mr. U. O. Stikker — mr. H. Frima.
Hoogezand (tevens voor *Sappemeer*). 1852. VII. C. R. Sikkens — H. Kamps — M. Bakker.
Veendam (tevens voor *Wildervank*). 1862. VIII. J. F. Wilkens — O. Meijer — A. Ch. Hartjens.
Winschoten. 1853. VII. J. Bosker — T. G. Dop — L. W. Heikens.

Drenthe.

Assen. 1880. V. R. Hunse — S. Lezer — mr. H. J. Meijeringh.
Coevorden. 1901. V. J. A. J. Trip — J. van Duijn — C. Spruijt.
Hoogeveen. 1869. VII. T. Ogterop jr. — R. J. Pet — N. G. Visser.
Meppel. 1852. VII. G. Meijboom Hz. — N. A. Blom — J. Arendz.

Limburg.

Heerlen. 1912. VII. Mr. A. C. Haex — Ch. E. Kneepkens — mr. D. Frees.
Kerkrade. 1915. VII. J. W. H. Vogels — O. Timmers — G. F. H. Ph. Kuijpers.
Maastricht. 1852. XII. J. M. I. Schaepkens van Riempst ✠ (GG3) — M. H. Micheels — J. P. H. Duijsens.
Roermond. 1853. VII. J. van Andel — L. Th. H. Cornelis — F. Adriaanse.
Sittard. 1897. V. E. J. J. Meulenbergh — J. H. H. Dols — F. Hermsens.
Tegelen. 1888. V. J. L. F. Kreijkamp — W. C. Laumans jr. — M. H. Sprengers.
Vaals. 1852. VI. Jos. Th. Schmeitz — H. C. J. Vaessen — G. Ten Dijck.
Venlo. 1852. IX. E. P. J. Berger — E. J. H. Wolters — H. J. Nouwen.
Venraij. 1914. V. J. A. Poels — H. C. Poels — M. F. J. Aerts.
Weert. 1899. VII. J. F. van Asten — mr. M. J. J. H. Hermans — F. H. van der Velden.

Entrepots.

Krachtens de wet van 31 maart 1828 (St. 10) en het kon. besluit van 7 nov. 1876 (St. 198) is voor plaatsen, waar het belang van den handel dit vorderde, toegestaan de aldaar uit het buitenland aangebrachte goederen, die het genot van entrepot kunnen hebben, in een algemeen entrepot op te slaan en daarna, al of niet verpakt, gesorteerd of verwerkt, weder uit te voeren vrij van rechten, doch met behoorlijke documenten en behoudens voorzorgen tegen misbruik.

' Het eerste jaartal achter elken naam is dat der eerste benoeming, het tweede dat der aftreding.

Gemeentelijk handels-entrepot te Amsterdam.

Het beheer en het bestuur van dit entrepot berusten bij burgemeester en wethouders, die daarin worden bijgestaan door de commissie van bijstand in het beheer der verschillende gemeente-handelsinrichtingen.

De dagelijksche leiding van zaken is opgedragen aan den directeur der handelsinrichtingen en onder hem aan een administrateur, aan wien, voor zooveel betreft de boekhouding en het geldelijk beheer, is toegevoegd een boekhouder en voor de exploitatie twee magazijnmeesters.

Commissie van bijstand. W. de Vlugt, *voorzitter* — mr. Z. van den Bergh — F. C. Stähle — G. J. A. Smit jr. — Walrave Boissevain — J. ter Haar jr. — mr. dr. J. H. van Zanten, *secretaris.*
Directeur der handelsinrichtingen. F. s'Jacob.
Administrateur. G. Holtkamp.
Boekhouder. J. Hoffman.
1ste magazijnmeester. F. W. Hoffman.
2de magazijnmeester. J. W. van der Ben.
Entreposeur. H. van de Ven (waarn.).

Vrij-entrepot te Rotterdam.

Directeuren van wege de Gemeente. Mr. W. Suermondt Lz., 1906—1921 — A. H. J. Canters, 1915—1920.
Directeuren van wege den handel. A. C. Mees, 1903—1921 — J. van Hoboken Az. 1905—1921.
Administrateur-secretaris van wege de Gemeente. W. S. van de Wetering Kz., 1918.

Entrepot te Dordrecht.

Directeur van wege het Rijk. Jhr. N. J. Calkoen.
Directeur van wege de Gemeente. J. H. Reinhardt, 1919—1922.
Directeuren van wege den handel. R. E. M. de Bruijn, 1911—1920 — J. Hordijk Jz., 1897—1921 . . . .

Algemeen Handels-entrepot te Schiedam.

Het beheer is, onder toezicht van Burgemeester en Wethouders, opgedragen aan eene commissie van 5 leden, als: een lid uit het Dagelijksch Bestuur der gemeente, als Voorzitter, twee leden uit den Gemeenteraad, buiten de leden van het Dagelijksch Bestuur, allen door den Gemeenteraad benoemd en twee leden uit den handel, welke door de Koningin worden benoemd.

Door den Gemeenteraad benoemd. C. Houtman, *voorzitter*, 1911—1925 — J. van den Tempel, 1915—1922 — D. Boddeüs, 1919—1923.
Door de Koningin benoemd. H. J. Jansen, 1911—1921 — B. A. J. Wittkampf, 1913—1924.

Nederlandsche Kamers van Koophandel in het Buitenland.

Het jaartal achter den naam der plaats waar de kamer gevestigd is, is dat van de oprichting der kamer.

Londen (*2 Coleman Street, E. C.*). 1891. Jhr. mr. R. de Marees van Swinderen (zie blz. 54), *eere-voorzitter* — F. C. Stoop ●, *voorzitter* — M. W. Wolff, *hon. secretaris.*
Brussel (*35b Rue de Laeken*). 1902. . . . . *voorzitter* — C. Springer, *onder-voorzitter* — A. R. van Vloten, *secretaris.*
Parijs (*39 Rue Joubert*). 1903. Jhr. dr. J. Loudon (zie blz. 59), *eere-voorzitter* — L. Sanson (EL5), *voorzitter* — mr. M. C. M. Voorbeijtel, *secretaris.*
Berlijn (*Erste Niederländische Kaufmannsgilde, w. 8. Behrenstrasse 20II*) 1905. W. A. F. baron Gevers (zie blz. 59), *eere-voorzitter* — M. P. Goedhart, *1ste voorzitter* — dr. A. Plats, *waarn. alg. bestuurslid* — mr. A. E. von Saher *gedelegeerd bestuurslid* (*Damrak 83, Amsterdam*) — R. J. M. Thijssen, *penningmeester.*
Frankfort a. M. (*Nederlandsch Koopmansgilde voor Zuid- en West-Duitschland, Adalbertstr. 6b*).
Genève (*10 Corraterie*). 1917. Ch. G. Vermaire, *voorzitter* — L. S. Bauzanger, *vice-voorzitter* — John Kahn, *secretaris* — jhr. J. Burmania van Humalda van Eysinga, *penningmeester.*
Zürich (*Gessnerallee, 15*). 1917. F. Gerth van Wijk (A3) (S2) *voorzitter* — H. Morel, *penningmeester.*
Milaan *Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Italië*, adres: consulaat te Milaan 1920.
New-York (*44 Beaver Street, Room 403*). 1920. N. G. M. Luykx, *voorzitter* — L. Wittert van Hoogland, *secretaris* — C. van der Hoeven, *president* — John W. Greene — W. C. Hashaway — H. P. de Vries — J. Kievits — dr. H. W. van Loon.
San Francisco (*Holland-American Chamber of commerce for the Pacific Coast States, Russ Building, 235 Montgomery Street*). 1911. — H. A. van Coenen Torchiana ✠4 (G3) (GR3) (HSJ3), *eere ondervoorzitter* — J. C. van Panthaleon baron van Eck, *voorzitter* — A. Tigler Wybrandi, *secretaris-penningmeester.*
Buenos-Aires (*Cangallo 328*). 1919. P. J. Dirks — H. Molder — H. van Maanen — H. Wessels — H. J. Dubouiq.
Australasia (Melbourne) (*3 St. James' Buildings, 119 William Street*). 1903. W. L Bosschart (zie blz. 78) — L. Reens, *secretaris.*

Vereenigde Nederlandsche Kamers van Koophandel in Zuid-Afrika.

a. **Pretoria** (*Postbus 748*). 1906. J. B. Bischoff, *voorzitter* — J. Lievaart, *vice-voorzitter* — R. K. Fraay, *secretaris*. [1])

b. **Johannesburg** (*Postbus 2888*). [1]) 1907. P. C. Baerveldt ✠ (BL5) (D3), *eere-voorzitter* — S. Morel, *voorzitter* — M. C. Avis, *vice-voorzitter* — L. Beerstecher, *secretaris*. [1]) en [2])

c. **Kaapstad**. *Vereeniging Nederlandsche Monsterkamer* (*Postbus 361*). L. N. André de la Porte, *voorzitter* — dr. R. Fruin, *secretaris-penningmeester*. [1])

Nederlandsche vereenigingen in het buitenland. [3])

Antwerpen. Hollandsche Club.

Asuncion (**Paraguay**). Vereeniging van Nederlanders in Paraguay, *secretaris* J. van den Steen van Ommeren, Casilla de Correo 33.

Berlijn. »Nederland en Oranje«, Französische Strasse 56II.

Berlijn. »Hollandia«, afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, gebouw v/d Berliner Lehrer-Verein.

Bloemfontein. Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* Fred. P. Schuur, P. B. 127.

Bremen. Hollandsche Club, afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond (Vereenigingslokaal; Restaurant Zum Senator, Fedelhören 71), *secretaris* H. F. W. Perizonius, Pappelstrasse 81/83I.

Chicago (**Ill**). Idem, *secretaris* L. Holstein, 7147 So Peoria Street.

Chicago-Roseland. Idem, *secretaris* E. D. Rijnberk, 300 W 113 Street.

Chicago (**Ill**). »Eendracht maakt macht.«

Hamburg. N. Gröningerstrasse 13.

Hoboken (**N. J.**). Vereeniging »Neerlandia«.

Johannesburg (**Transvaal**). Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond.

Kaapstad. Idem, *secretaris* Ph. Botha, Bus 692.

Kellen bij Kleef. Vereeniging »Nederland«.

Keulen. Hollandsche Club, *secretaris* B. van den Hurk, Beethovenstrasse 10.

Keulen. Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* alsvoren.

Leipzig. Idem, *secretaris* Otto Rompelman, Augustusplatz 8.

Mexico (**D. F.**). Nederlandsche Vereeniging, Apartado 1619.

Melbourne (**Australië**). Koningin Wilhelmina-Ondersteuningsfonds.

Nieuw-York (**N. Y.**). »Nieuw Nederland«, afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* J. van Folker, 626, 75th street, Brooklyn N. Y.

Nieuw-York (**N. Y.**). »Eendracht maakt Macht«, *secretaris* alsvoren.

Nieuw-York (**N. Y.**) Nederlandsche Club.

Nijlstroom (**Transvaal**). Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* G. Bakker, P. B. 22.

Parijs. Vereeniging »Neerlandia«.

Paterson (**N. J.**). Vereeniging »Tot Nut van 't Algemeen«.

Paterson (**N. J.**). Nederlandsch Tehuis (Holland Home) voor bejaarde landgenooten.

St. Petersburg. *Secretaris* M. Mohr, Alexandrofsti Prospect 23.

Potchefstroom (**Transvaal**). Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* F. J. le Roux, Tomstraat.

Pretoria (**Transvaal**). P. B. 483. *Secretaris* W. F. Mondriaan ✠.

Roemenië. Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* Sj. Kuiper, Soc. Astra Romāna Campina.

---

1) Voor inlichtingen zich te wenden tot de Commissie voor den Nederlandsch-Zuid-Afrikaanschen Handel, Bezuidenhoutscheweg 30, 's-Gravenhage.

2) Aan deze Kamer is verbonden eene Nederlandsche monsterkamer.

3) Omtrent verschillende van deze instellingen zijn geen nieuwe opgaven ontvangen.

44

San Francisco (Californië). »Holland Society of California«.

Smyrna. Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* C. J. Willem van der Zee.

Stellenbosch (de Kaap. Z.-A.) Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* Dr. W. Blommaert. prof. aan het Victoria-College.

Toronto (Canada). »Holland Society-Queen Wilhelmina«.

Ventersdorp (Transvaal). Afdeeling van het Algemeen Nederlandsch Verbond, *secretaris* F. J. S. Bukes, Bus 43.

Winnipeg (Canada) Koningin Wilhelmina-fonds.

Rijksbureau tot onderzoek van handelswaren te Leiden.

Overeenkomstig de bepalingen van het reglement (beschikking van den Minister van Landbouw. Nijverheid en Handel van 10 juli 1907 (Stc. 160), is het bureau werkzaam tot het onderzoeken van handelswaren ten bate van winkeliers en in het algemeen van hen, die rechtstreeks in het klein aan de verbruikers hunne waren verkoopen, onverschillig of die personen al of niet tevens een ambacht of een tak van kleine nijverheid uitoefenen, mits hunne zaken niet van zoodanigen grooten omvang zijn dat, naar het oordeel van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel. bemoeiing van het bureau te hunnen behoeve is uitgesloten.

Directeur. Dr. G. L. Voerman, 1 april 1910.

Scheikundigen. Mej. C. Bakker, apoth., tevens afdeelingschef, 1 april 1917 — F. L. Weiss sch. i., 1 juni 1917.

Technisch assistent. M. Wessels, 1 sept. 1919.

Adjunct-analist. J. Benist, 1 april 1920.

Technische voorlichting ten behoeve van de nijverheid.

Nijverheidsconsulenten.

Voor de provinciën *Noordholland*, *Zuidholland* en *Utrecht* en het gedeelte van de provincie *Gelderland* ten zuiden van den Rijn. F. Begemann PHz. w.i., 3 april 1914, 's-Gravenhage.

Voor het overig gedeelte van de provincie *Gelderland* en de provinciën *Overijsel*, *Drenthe*, *Groningen* en *Friesland*. H. Steketee w. i., 24 juli 1913, Deventer.

Voor de provinciën *Noordbrabant*, *Zeeland* en *Limburg*. J. K. Mercx w. i., 19 juni 1913, Tilburg.

Ingenieurs (tijd.)

F. Donker Duyvis t., 1 jan. 1920 — A. B. van Hamel e. i.. id.

Nijverheidslaboratorium te Delft.

Commissie van advies (Kon. besl. van 7 jan. 1914). Prof. J. C. Dijxhoorn w. i. ❁ — prof. L. A. van Royen ❁ (A3) — I. P. de Vooys w. i.

Directeur. H. F. G. J. Grevers w. i., 1 juni 1919.

Assistenten. F. J. C. van Essen, 10 jan. 1917 — S. Sijtsma, 1 juni 1919 — J. Neuteboom, 12 jan. 1920 (tijd.) — J. H. Cuppen, 15 april 1920 (tijd.).

Rijksvoorlichtingsdienst ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid te Delft.

Overeenkomstig de bepalingen van het reglement — beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 22 febr. 1913, no. 1858, afd. Handel (Stc. 47), in werking getreden op 1 maart 1913 en gewijzigd bij beschikking van genoemden Minister van 5 april 1919, no. 2542, afd. Handel — heeft de Rijksvoorlichtingsdienst ten behoeve van den rubberhandel en de rubbernijverheid (gevestigd in de gebouwen der Technische Hoogeschool te Delft, Poortlandlaan 35) tot taak, aan den handel in ruwe rubber, grondstoffen van de rubberindustrie en aanverwante materialen, alsmede gevulcaniseerde rubber en rubberfabrikaten, technische voorlichting nopens die artikelen te verstrekken en de technische ontwikkeling der rubbernijverheid in het algemeen te bevorderen, een en ander door het verzamelen van gegevens, het nemen van proeven, het verrichten van onderzoekingen en het openbaar maken of rechtstreeks ter kennis van belanghebbenden brengen van de verzamelde gegevens of de verkregen resultaten.

Op aanvrage van belanghebbenden belast de Rijksvoorlichtingsdienst zich te hunnen behoeve met:

a. het chemisch, physisch, mechanisch of technisch onderzoek van latex, ruwe rubber, guttapercha, balata en soortgelijke producten, alsmede van gevulcaniseerde rubber en verder van alle hulpstoffen der rubbernijverheid;

b. het geven van adviezen;

c. het uitwerken van technische vraagstukken in het belang van den handel of de industrie.

Adviseur. Prof. dr. G. van Iterson jr. T, 1 nov. 1916.
Directeur. Dr. A. van Rossem T, 1 nov. 1916.
Technoloog. H. J. Hellendoorn T, 1 jan. 1920.
Scheikundige 2de klasse. P. Dekker, 1 juni 1919.

Rijksvoorlichtingsdienst ten behoeve van den vezelhandel en de vezelnijverheid te Delft.

De voorlichtingsdienst ingesteld bij kon. besl. van 27 sept. 1920, no. 53, heeft tot taak aan den handel in vezelstoffen en in andere grondstoffen der vezelnijverheid, alsmede aan die in textiele voortbrengselen, vlechtwerk, papier en verwante producten, technische voorlichting nopens die artikelen te verschaffen en verder de technische ontwikkeling der bedrijven, welke vezelstoffen in den ruimsten zin genomen, bewerken of verwerken, te bevorderen, een en ander door het uit eigen initiatief of op aanvraag van belanghebbenden verrichten of gelegenheid geven tot verrichten van onderzoekingen, door het verzamelen van gegevens, het nemen van proeven en het openbaar maken of rechtstreeks ter kennis van belanghebbenden brengen van de verzamelde gegevens of de verkregen resultaten. Een reglement voor den voorlichtingsdienst, regelende de wijze waarop belanghebbenden van den dienst gebruik kunnen maken, is vastgesteld bij beschikking van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 5 oct. 1920 no. 11736, Afd. Handel (Stct. 194). Afdrukken van dat reglement zijn voor belanghebbenden op aanvraag bij den Dienst verkrijgbaar.

Commissie van advies. Prof. dr. G. van Iterson jr., *voorzitter* — J. Gelderman, Oldenzaal — Harry ter Kuile, Enschedé — A. van Moorsel, Eindhoven — ir. E. L. Selleger, Nijmegen — prof. I. P. de Vooys, 's-Gravenhage — L. de Vries, Amsterdam, *leden*.

Technisch adviseur, tevens tijdelijk belast met de leiding van den dienst. Mej. S. van Hoytema, 13 nov. 1919.

Rijksproefstation en voorlichtingsdienst ten bate van de lederindustrie, verbonden aan de Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers te Waalwijk.

Ingevolge het kon. besl. van 7 juli 1910, No. 39 is te Waalwijk gevestigd eene Rijksschool voor leerlooiers en schoenmakers met daaraan verbonden Rijksproefstation en voorlichtingsdienst ten bate van de lederindustrie.

Overeenkomstig de bepalingen van het reglement (beschikkingen van de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Binnenlandsche Zaken van 3/9 oct. 1911, Stc. no. 238, van 7/12 juli 1913, Stc. no. 163, van 30 nov./16 dec. 1914, Stc. 1915 no. 10, en beschikking van de Ministers van Landbouw, Nijverheid en Handel en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 5/15 april 1919, Stc. no. 90) heeft het Rijksproefstation met den daaraan verbonden voorlichtingsdienst tot taak, de technische ontwikkeling van de lederindustrie in het algemeen (daaronder de schoenindustrie begrepen) te bevorderen door de verzameling van gegevens, het nemen van proeven en het verrichten van onderzoekingen, alsmede door het openbaar maken of rechtstreeks ter kennis van belang hebbenden brengen van de verzamelde gegevens of verkregen resultaten.

Op aanvrage van belanghebbenden bij de lederindustrie (daaronder de schoenindustrie begrepen), belast het Rijksproefstation zich te hunnen behoeve met: *a.* het onderzoeken van grond- en hulpstoffen, halffabrikaten en afgewerkte producten; *b.* het geven van adviezen, hetzij aan het Rijksproefstation zelf, hetzij ter plaatse, waar het bedrijf van den aanvrager gevestigd is; *c.* het uitwerken van technische vraagstukken, in het bedrijf van den aanvrager voorkomende.

Directeur. H. van der Waerden, 1 aug. 1919.
Scheikundige. C. van der Hoeven, 1 juni 1920 (tijd.).

Instituut voor Brandstoffeneconomie.

Dit bij kon. besl. van 1 juli 1920 no. 84 opgericht instituut heeft ten doel het economische gebruik van brandstoffen in den meest uitgebreiden zin te bevorderen en wel door het verrichten, het leiden en steunen van onderzoekingen en proeven op dat gebied, het verstrekken van voorlichting, het voorbereiden en handhaven van wettelijke maatregelen en door andere werkzaamheden, die ten deze door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel dienstig worden geacht.

Directeur. F. C. J. M. Wirtz w. i., 1 sept. 1920.

Adviseurs Prof. G. A. Brender à Brandis, 's-Gravenhage, 1 aug. 1920 — prof. J. C. Dijxhoorn ❁, Delft, id. — F. K. Th. van Iterson, Heerlen, id. — dr. W. Lulofs, Amsterdam, id. — H. Steketee, Deventer, id. — dr. L. J. Terneden, Amsterdam, id.

Middenstandsraad.

Bij kon. besl. van 4 sept. 1919 no. 50 (Stct. no. 193), gewijzigd bij kon. besl. van 17 juni 1920 (Stct. no. 118), is erkend de Middenstandsraad, bestaande uit vertegenwoordigers van de na te noemen drie algemeene bonden, welke hier te lande op het gebied van den handeldrijvenden en industrieelen middenstand bestaan, en een voorzitter, aangewezen door den Middenstandsraad en den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in gemeen overleg. De Middenstandsraad heeft tot taak aangelegenheden, welke voor den Nederlandschen handeldrijvenden of industrieelen middenstand van algemeen belang zijn, te behandelen en daaromtrent overleg te plegen met, of voorstellen te doen aan de terzake bevoegde Ministers en verder zoodanige colleges, autoriteiten en ambtenaren, als daarvoor al naar gelang van den aard van het onderwerp in aanmerking komen. De Raad staat ter beschikking van de Ministers om dezen te dienen van advies omtrent aangelegenheden den Middenstand betreffende.

Voorzitter. Mr. A. I. M. J. baron van Wijnbergen ❁ (GG2*a*) (OM), Utrecht.

Leden. A. A. Collenteur, Rotterdam, L. B. J. Gorris, Amsterdam en H. Koppel jr., Apeldoorn, ..., als vertegenwoordigers van den Nederlandschen Bond van Vereenigingen van den Handeldrijvenden en den Industrieelen Middenstand — W. Fransen Jz., Leeuwarden, Ch. Francken, Oosterhout, C. J. G. Struycken, 's-Gravenhage en L. Peters, Roermond, als vertegenwoordigers van den Nederlandschen Roomsch-katholieken Middenstandsbond — J. Kaajun jr., Groningen, K. Meima, Sneek, W. Stroo Dz., Vlissingen en W. Swagerman, 's-Gravenhage, als vertegenwoordigers van de Vereeniging van den Christelijken Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand in Nederland.

Secretaris. L. Bückmann, 's-Gravenhage.

Nijverheidsraad.

Bij kon. besl. van 4 sept. 1919 no. 49 (Stc. no. 193) is erkend de Nijverheidsraad, bestaande uit vertegenwoordigers van de na te noemen vijf algemeene vereenigingen, welke op het gebied van de nijverheid hier te lande bestaan en een voorzitter, aangewezen door den Nijverheidsraad en den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel in gemeen overleg. De Nijverheidsraad heeft tot taak aangelegenheden van commercieel-economischen of technischen aard, welke voor de Nederlandsche nijverheid van algemeen belang zijn, te behandelen en daaromtrent overleg te plegen met of voorstellen te doen aan de terzake bevoegde Ministers en verder zoodanige colleges, autoriteiten en ambtenaren, als daarvoor al naar gelang van den aard van het onderwerp in aanmerking komen. De Raad staat ter beschikking van de Ministers om dezen te dienen van advies omtrent aangelegenheden, de nijverheid betreffende.

Voorzitter. Mr. J. C. A. Everwijn ❁ (KB3), 's-Gravenhage.

Leden. W. M. Gunning, 's-Gravenhage, G. S. de Clercq ❁ ✠4 (KB4), Haarlem en . . . ., als vertegenwoordigers van de Maatschappij van Nijverheid — J. A. E. Verkade, Zaandam, Harry ter Kuile, Enschedé en mr. Q. J. Terpstra, 's-Gravenhage, als vertegenwoordigers van de Vereeniging van Nederlandsche Werkgevers — H. M. J. Blomjous, Tilburg, Simon A. Maas, 's-Gravenhage en mr. A. N. Molenaar, id., als vertegenwoordigers van

het Verbond van Nederlandsche Fabrikantenvereenigingen — J Verheyen, Roosendaal, mr. L. G. Kortenhorst, Amsterdam, en . . . . als vertegenwoordigers van de Alg. R.-K. Werkgeversvereeniging — H. C. van der Horst, Hilversum, W. van Leeuwen, Veenendaal en H. H. Steneker, Amsterdam, als vertegenwoordigers van de Christelijke Werkgevers-vereeniging.

Buitengewoon lid. E. A. du Croo, lid van den Raad van Bijstand voor het Rijksbureau voor de Scheepvaart, Amsterdam.

Toezicht op de maten, gewichten en gasmeters.

Bepalingen betreffende de maten, gewichten en weegwerktuigen zijn vastgesteld bij de wet van 7 april 1869 (St. 57). De tekst dezer wet, zooals die is gewijzigd bij de wetten van 27 mei 1869 (St. 88), 19 juni 1871 (St. 62), 31 dec. 1872 (St. 160 en 161) en 8 juli 1874 (St. 96), is bekend gemaakt bij het kon. besluit van 29 nov. 1874 (St. 143). Sedert is die nog gewijzigd bij de wetten van 4 juni 1878 (St. 85), 28 dec. 1879 (St. 249), 30 dec. 1880 (St. 254), 30 dec. 1881 (St. 253), 11 juli 1882 (St. 91), 15 april 1886 (St. 64), 2 mei 1897 (St. 122) en 25 juli 1919 (St. 522). Bepalingen betreffende het gebruik der benaming »metriek karaat« zijn vastgesteld bij de wet van 7 april 1911 (St. 113). Bij de wet van 11 juli 1882 (St.91) is de ijk van weegwerktuigen afgeschaft.

Gewichten, bij den herijk niet meer dan een door de Koningin te bepalen verschil van het wettelijk gewicht opleverende, kunnen tegen eene bij algemeenen maatregel van bestuur bepaalde vergoeding, door de ambtenaren met den ijk belast, worden gejusteerd.

Bij kon. besl. van 3 oct. 1887 (St. 168) werden de Nederlandsche standaarden der maten en gewichten aangewezen en hunne bewaring geregeld.

Ter uitvoering van de ijkwet zijn vastgesteld: een reglement op de maten en gewichten bij kon. besluit van 6 nov. 1912 (St. 341), gewijzigd bij kon. besluiten van 2 sept. 1914 (St. 441), 29 jan. 1915 (St. 30), 15 juni 1917 (St. 467) en 28 mei 1919 (St. 269); het tarief van het ijkloon voor maten, gewichten en gasmeters bij kon. besluit van 23 oct. 1919 (St. 611); het tarief van justeerloon der gewichten bij kon. besluit van 23 oct. 1919 (St. 612); de stempelmerken en het afkeuringsmerk bij kon. besluit van 9 nov. 1869 St. 167), laatstelijk gewijzigd bij kon. besluit van 30 oct. 1908 (St. 332); een reglement op den ijk der gasmeters bij kon. besl. van 15 oct. 1913 (St. 391) en bij kon. besluit van 6 nov. 1912 (St. 343) bepalingen nopens de vrijstelling der milligramgewichten van de stempeling.

Het examen voor de betrekking van ijker of adjunct-ijker is geregeld bij kon. besluit van 11 juli 1871 (St. 76), gewijzigd bij kon. besl. van 24 nov. 1875 (St. 207).

Inspecteur van het ijkwezen. G. van den Berge ✠, 19 juli 1917, 's-Gravenhage.

Toegevoegd aan den inspecteur. A. Verschoor WLz., ijker, 16 maart 1894.

IJkers, chefs van dienst, ijkers en adjunct-ijkers der maten en gewichten.

De ijkers, bij wier naam de letter c is geplaatst, zijn chef van dienst; de adjunct-ijkers zijn aangeduid met de letters AIJ.

IJkkantoren.

's-Hertogenbosch. G. D. van der Sman, c, 21 jan. 1920 — R. N. Idema, AIJ, 27 sept. 1917.

Arnhem. J. B. Henrard, c, 23 oct. 1884 — L. Feberwee, 3 juli 1911 — J. Timmenga, id.

Rotterdam. J. G. Berck, c, 22 sept. 1917 — J. M. Sturm, 25 juni 1910 — A. I. van Gastel, 9 mei 1917.

's-Gravenhage. M. N. Arends, c, 23 oct. 1884 — J. M. Manders, 31 jan. 1893 — A. Bijloo, AIJ, 12 dec. 1916.

Leiden. B. Windemuller, c, 15 juni 1893.

Dordrecht. F. A. Houtman, c, 24 oct. 1904 — M. Berck, 24 juli 1917 — W. van Haarst, AIJ, 12 dec. 1916

IJkkantoren.

— G. Walstra, AIJ, 9 oct. 1918.

Amsterdam. J. H. Scholten ✠, c, 8 sept. 1906 — J. P. de Vos, 9 aug. 1913 — S. Spithost, AIJ, 18 oct. 1919.

Middelburg. J. van Haarst, c, 25 aug. 1905.

Utrecht. J. Schraver, c, 19 maart 1892.

Leeuwarden. Chr. Spiegelberg, c, 9 oct. 1918 — J. R. van Beek, 3 juli 1911.

Zwolle. C. H. J. Damme, c, 1 nov. 1920 — G. M. Biegman, 25 juni 1910 — C. J. M. Sutherland, 31 dec. 1918.

Groningen. H. B. Moes, c, 22 juli 1914.

Maastricht. G. Hijmans, c, 12 jan. 1895.

Toezicht op het vervoer van ontplofbare stoffen.

Bij de wet van 26 april 1884 (St. 81) en het kon. besl. van 15 oct. 1885 (St. 187), gewijzigd bij de kon. besl. van 10 oct. 1894 (St 162), 26 sept 1896 (St. 159), 15 juni 1900 (St. 107), 6 mei 1905 (St. 136), 7 maart 1907 (St. 69). 27 juni 1912 (St. 194) en 15 Sept. 1917 (St. 587) 1) zijn bepalingen vastgesteld omtrent het vervoer, den in-, uit- en doorvoer, verkoop en opslag van buskruit en andere ontplofbare stoffen. Het vervoer van ontplofbare stoffen, de hoeveelheid van 100 kilogram te boven gaande, door en voor rekening van anderen dan het Rijk, is afhankelijk van eene vergunning van den Commissaris der Koningin in de provincie, waar het vervoer, de in- of doorvoer een aanvang neemt. Dit vervoer geschiedt onder het geleide van speciaal daartoe door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aangewezen beambten, die onder het bevel staan van den Commandant van het korps geleiders van ontplofbare stoffen.

Commandant van het korps geleiders van ontplofbare stoffen.
F. Hotz ✠, 's-Gravenhage, 1909.

PARTICULIERE INSTELLINGEN.

Maatschappij van nijverheid.

Deze Maatschappij, in 1777 opgericht en sedert 1856 belangrijk gewijzigd, strekt hare bemoeiingen uit over alle takken van volksbedrijvigheid, als: *a*. fabrieks- en handwerksnijverheid; *b*. koophandel, zeevaart, landbouw en visscherijen. Zij heeft haar hoofdzetel te Haarlem.

De Maatschappij tracht haar doel te bereiken door het vereenigen van alle belangstellenden in en belanghebbenden bij de Nederlandsche nijverheid; door het houden van lezingen en van tentoonstellingen, en door het verleenen van haren steun aan de door haar opgerichte musea. De Maatschappij tracht bovendien de nijverheid te bevorderen door de middelen, welke de algemeene vergadering daartoe nuttig en dienstig oordeelt.

Het door de Maatschappij gestichte en in juli 1877 geopende Museum van Kunstnijverheid op het Paviljoen Welgelegen te Haarlem, is opgericht ter ontwikkeling van den kunstsmaak van het Nederlandsche volk en ter bevordering der decoratieve kunsten en van het kunstambacht. De verzamelingen geven een overzicht van de stijlrichtingen in verschillende tijdperken bij verschillende volken in de toegepaste kunsten gevolgd. Tijdelijke tentoonstellingen worden telkenmale ingericht ter bevordering van den goeden smaak en ter aanmoediging van samenwerking tusschen de kunstenaars en industrieelen.

De boekerij van het museum bevat ± 4000 boek- en plaatwerken, betrekking hebbende op de geschiedenis der kunsten en ambachten, alsmede op de technische bewerking der materialen.

Aan het museum is verbonden de School voor bouwkunde, versierende kunsten en kunstambachten, alwaar meisjes en jongelieden kunnen worden opgeleid tot het beoefenen der bouwkunst, der decoratieve kunsten en verschillende kunstvakken. Voor decoratieschilders, drijvers, ciseleurs en emailleurs, alsook voor de artistieke houtbewerking zijn practische leerwerkplaatsen ingericht

De Maatschappij stichtte te Amsterdam een Bureau voor Handelsinlichtingen, dat op 29 sept. 1903 geopend werd (zie hieronder).

Op 1 januari 1903 heeft de Vereeniging tot bevordering van fabrieks- en handwerksnijverheid in Nederland zich bij de Maatschappij van Nijverheid aangesloten.

Beschermvrouw. H. M DE KONINGIN-MOEDER.
Beschermheer. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Voorzitter. Dr. F. E. Posthuma ❁ ✠ (IK5), 's-Gravenhage.
Ondervoorzitter. A. Heldring, Hilversum.
Algemeen secretaris-penningmeester. G. S. de Clercq ❁ ✠4 (KB4), Haarlem.
Directeur van het Museum van Kunstnijverheid. Otto van Tussenbroek, Haarlem.
Directeur der school H. C. Verkruysen, Haarlem.

Vereeniging „Het Buitenland" te Amsterdam.

Deze vereeniging heeft ten doel:

I. Nederlandsche jongelieden behulpzaam te zijn om zich te bekwamen in handel en nijverheid;

II. Nederlandsche jongelieden, die hetzij met, hetzij zonder de hulp der Vereeniging, hunne opleiding voor den Nederlandscpen handel en de Nederlandsche nijverheid hebben voltooid,

1) De tekst van het gewijzigde besluit is bekend gemaakt bij kon. besl. van 6 dec. 1917 (St. 686).

[redacted]

behulpzaam te zijn in hunne vestiging in het buitenland. Op hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1920 is te haren behoeve een subsidie van *f* 5500 uitgetrokken.

Eere-voorzitter. Jhr. mr. A. P. C. van Karnebeek (zie blz. 31), 's-Gravenhage.
Eere-lid. G. M. Boissevain ⊕, Bloemendaal.
Honorair-voorzitter. J. D. Hooglandt Az. ⊕ (BL4), Amsterdam.
Voorzitter. Mr. E. J. Everwijn Lange ✠4, Amsterdam.
Secretaris. Mr. A. J. Moll Schnitzler ✠4, Amsterdam.
Penningmeester. R. van Lennep, Amsterdam.

Vereeniging „Bureau voor handelsinlichtingen" te Amsterdam.

(Gesticht op initiatief der Maatschappij van Nijverheid; goedgekeurd bij kon. besluiten van 26 oct. 1903, n°. 41, en 17 juni 1908, n°. 36).

De vereeniging stelt zich ten doel de belangen van handel, nijverheid, landbouw, visscherij en scheepvaart van Nederland met betrekking tot het buitenland te bevorderen, door het verstrekken van inlichtingen van practischen aard aan het publiek. Op hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1920 is te haren behoeve een subsidie van *f* 5000 uitgetrokken.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN-MOEDER.

Directeur. O. Kamerlingh Onnes ✠4, Amsterdam.
Raad van bijstand. Jhr. G. C. Quarles van Ufford ✠4, Amsterdam, *voorzitter* — G. S. de Clercq ⊕ ✠4 (KB4), Haarlem, *onder-voorzitter* — mr. dr. H. J. D. van Lier ✠4, Rotterdam — mr. J. C. A. Everwijn ⊕ (KB3), 's-Gravenhage — mr. A. J. Moll Schnitzler ✠4, Amsterdam — mr. Th. Reepmaker ✠4, Rotterdam — J. van Hasselt, Amsterdam — W. R. Chambers, Amsterdam, *secretaris.*

Vereeniging „Station voor maalderij en bakkerij" te Wageningen.

Goedgekeurd bij kon. besluit van 20 april 1907, n°. 77 (St. 108).

De vereeniging stelt zich ten doel: *a.* het publiek, fabrikanten en handelaren te vrijwaren tegen het koopen van vervalschte grondstoffen en producten op het gebied van maalderij en bakkerij, door gelegenheid te geven deze te laten onderzoeken in het door de Vereeniging opgerichte laboratorium te Wageningen;
b. practisch en theoretisch ontwikkelde bakkers, bakkersleeraren en personen op maalderij- en bakkerijgebied te vormen door het geven van vakonderwijs te Wageningen en het organiseeren van lezingen in andere plaatsen.
Op hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1920 is te haren behoeve een subsidie van *f* 53.500 uitgetrokken.

Voorzitter. . . . .
Secretaris-penningmeester. Mr. A. L. Th. van der Does, 's-Gravenhage.
Commissie van toezicht op het Station, ingesteld door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel. . . . . *voorzitter* — F. F. Bruyning jr., Wageningen — mr. J. C. A. Everwijn ⊕ (KB3), 's-Gravenhage — R. E. van Stolk, Utrecht — mr. A. L. Th. van der Does, 's-Gravenhage, *secretaris.*
Directeur. A. Boonstra, Wageningen.

Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.

Ontstaan door samensmelting van den Nationalen Bond voor Vreemdelingenverkeer in Nederland (opgericht 26 september 1896) en het Centraal Bureau voor Vreemdelingenverkeer (opgericht 1 juni 1908). Goedgekeurd bij kon. besl. van 20 jan. 1916 n°. 38, Staatsct. n°. 76.

De vereeniging heeft ten doel het bevorderen van het vreemdelingenverkeer naar en in Nederland.
Zij tracht haar doel te bereiken door middel van reclame in het buiten- en binnenland, door instandhouding van een hoofdbureau te 's-Gravenhage, in hoofdzaak dienende tot het ontwerpen en verspreiden van reclamemiddelen en het geven van inlichtingen, zoowel schriftelijk als mondeling, betreffende Nederland en alles wat op Nederland betrekking heeft, alsmede tot de behandeling van aangelegenheden, de vereeniging, hare leden en hare binnenlandsche organisatie betreffende en door oprichting van verdere bureaux, waar deze noodig zullen blijken; door zooveel mogelijk samenwerking te zoeken met verkeers-

ondernemingen; door klachten, zoodra deze ter kennis der vereeniging komen, zoo nauwkeurig mogelijk te onderzoeken en te trachten daaraan te gemoet te komen; door mede te werken tot de vorming van vereenigingen bevorderlijk aan het vreemdelingenverkeer voor die plaatsen, waar geen tot de A. N. V. V. behoorende vereeniging werkzaam is; door hare leden behulpzaam te zijn bij het samenstellen en verspreiden van hun reclamemateriaal, voor zoover dit reclamemateriaal althans kan strekken tot bevordering van het vreemdelingenverkeer naar en in Nederland; tot het aansporen tot verbetering en verfraaiing van verkeerswegen, alsmede tot het in goeden staat houden en meer toegankelijk maken van het schoone, dat Nederland biedt, en daartoe in de eerste plaats medewerking te zoeken met vereenigingen die zich de behartiging van deze belangen ten doel stellen; door het toepassen van alle andere tevens wettige middelen, welke ter bevordering van het doel der vereeniging zullen kunnen strekken.

Op hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1920 is voor subsidie in zake het vreemdelingenverkeer een bedrag van *f* 25000 uitgetrokken.

Voorzitter. F. W. C. H. baron van Tuyll van Serooskerken (zie bl. 3), Vogelenzang.
Onder-voorzitter. G. A. Pos ✱4, Blaricum.
Regeeringscommissaris. Mr. J. C. A. Everwijn ● (KB3), 's-Gravenhage.
Directeur. W. P. F. van Deventer, Hooge Nieuwstraat 30, 's-Gravenhage.
Secretaris-penningmeester. Jhr. C. L. H. Quarles van Ufford (NA3*a*), Hooge Nieuwstraat 30, 's-Gravenhage.

Nederlandsche vereeniging voor tentoonstellingsbelangen.

Deze vereeniging heeft ten doel voorlichting te verschaffen, meerdere regeling te brengen en samenwerking te bevorderen op het gebied van het tentoonstellingswezen, alsmede de belangen van tentoonstellers te behartigen, en daardoor bevorderlijk te zijn aan de belangen van Nederland en zijne koloniën, in het bijzonder aan die van handel, nijverheid, kunst, sport en visscherij, en, wat land- en tuinbouw betreft, voor zoover het tentoonstellingen geldt, die zich niet uitsluitend tot deze beide bedrijven bepalen. Zij tracht haar doel o. a. te bereiken door het inwinnen en het verstrekken van inlichtingen; het onderzoeken, ten opzichte van voorgenomen internationale tentoonstellingen in het buitenland, of aan Nederlandsche producenten en handelaren inzending of medewerking kan worden aanbevolen, en of officieele deelneming wenschelijk kan worden geacht; het nemen van maatregelen om een goede vertegenwoordiging van Nederland, en eventueel van zijne koloniën, en eene doeltreffende bescherming van de belangen der inzenders te bevorderen wanneer zulke deelneming wenschelijk blijkt; het bevorderen van collectieve inzendingen; het gebruik maken bij toekomstige tentoonstellingen van de ervaring bij vroegere tentoonstellingen opgedaan; het waarschuwen tegen inzending op tentoonstellingen, waarvan bij voorbaat redelijkerwijze vermoed kan worden, dat het nut niet in overeenstemming zal zijn met de kosten en tegen reclame- en schijntentoonstellingen; het tegengaan van misbruiken op het gebied van het tentoonstellingswezen, bijv. met diploma's en onderscheidingen; het verstrekken van voorlichting o. a. aan de Regeering en aan tentoonstellingsbesturen, en het uitvoeren op verzoek der Regeering van opdrachten op het gebied van het tentoonstellingswezen. Zij is ontstaan door samensmelting van de Vereeniging voor tentoonstellingsbelangen (opgericht 1 april 1906) en van de Nederlandsche vereeniging van exposanten (opgericht 17 maart 1909).

Op hoofdstuk X der Staatsbegrooting voor 1920 is voor de vereeniging een subsidie van *f* 4000 uitgetrokken.

Voorzitter. J. A. Stoop c. i., 's-Gravenhage.
1ste secretaris. H. F. R. Snoek.
Regeerings-commissaris. Mr. J. C. A. Everwijn ● (KB3), 's-Gravenhage.

Vereeniging „de Nederlandsche Vereeniging „Landverhuizing"".

(Gevestigd te 's-Gravenhage; opgericht 12 dec. 1913; goedgekeurd bij kon. besl. van 24 jan. 1914, no. 8).

De vereeniging stelt zich ten doel het verstrekken van voorlichting en practische hulp aan landverhuizers uit Nederland en het verzamelen der daarvoor benoodigde gegevens, het tegengaan van verkeerde praktijken in het emigratie-wezen en samenwerking met andere organisaties in het belang van Nederlandsche emigranten. De vereeniging streeft dit doel na door haar informatiebureau te 's-Gravenhage, Bezuidenhoutscheweg 30, dat samenwerking zoekt met correspondenten der vereeniging in het binnenland zoowel als correspondenten in het buitenland.

Voorzitter. Mr. H. C. Dresselhuys (zie blz. 43), 's-Gravenhage.

Ondervoorzitter. A. G. Mörzer Bruyns, 's-Gravenhage.
Secretaris. S. L. Veenstra, 's-Gravenhage.
2de secretaris. I. G. J. Kakebeeke ✱.
Penningmeester. Mr. S. J. Hogerzeil ✱ (BLC4), 's-Gravenhage.
Informatie-bureau: Bezuidenhoutscheweg 30, 's-Gravenhage. *Directeur:* Jhr. J. C. C. Sandberg.

§ 4.

BUREAU VOOR DEN INDUSTRIEELEN EIGENDOM.

Bij de wet van 30 sept. 1893 (St. 146), gewijzigd en aangevuld bij de wetten van 30 dec. 1904 (St. 284), van 10 febr. 1910, (St. 56), van 7 jan. 1911 (St. 5), van 8 febr. 1912 (St. 64) en van 25 juli 1919 (St. 523), welke wet mag worden aangehaald onder den titel »Merkenwet«, is te 's-Gravenhage ingesteld een Bureau voor den Industrieelen Eigendom voor het Rijk in Europa en zijn koloniën en bezittingen in andere werelddeelen.

Het Bureau voor den Industrieelen Eigendom bestaat uit:

a. den Octrooiraad en de aan dezen toegevoegde technische en rechtsgeleerde ambtenaren;
b een bureau voor de fabrieks- en handelsmerken, en
c. een administratieven dienst, zoowel voor den Octrooiraad als voor het bureau voor de fabrieks- en handelsmerken dienende.

Met de leiding van het Bureau is onder voorbehoud van de bijzondere voorschriften, verband houdende met de uitvoering van de Octrooiwet 1910 (St. 313) en die vervat in na te noemen reglementen, belast een college van drie directeuren, bestaande uit den voorzitter van den Octrooiraad, die tevens voorzitter van dat college is, en een technisch en een rechtsgeleerd lid van dien Raad, door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel aan te wijzen.

Voor het overige raadplege men het kon. besl. van 15 dec 1914 (St. 558) tot vaststelling van een »Reglement voor het Bureau voor den Industrieelen Eigendom«, gewijzigd bij kon. besl. van 5 aug. 1918 (St. 507) en bij kon. besl. van 7 mei 1919 (St. 257).

Octrooiraad. De Octrooiraad is ingesteld bij de wet van 7 nov. 1910 tot regeling van het octrooirecht voor uitvindingen, welke wet mag worden aangehaald onder den titel »Octrooiwet 1910, Staatsblad 313«. Deze wet is op den 1en juni 1912 in werking getreden en maakt het mogelijk dat aan hem, die een *nieuw* voortbrengsel, eene *nieuwe* werkwijze of eene *nieuwe* verbetering van een voortbrengsel of van eene werkwijze heeft uitgevonden, op zijne aanvrage door den Octrooiraad uitsluitende rechten daarop worden toegekend onder den naam van »octrooi«.

De wet is van toepassing, behalve op het Rijk in Europa, op de koloniën en bezittingen in andere werelddeelen, waar de aldaar, met name te Batavia, Willemstad (Curaçao) en Paramaribo (Suriname) gevestigde hulpbureaux voor den Industrieelen Eigendom ten behoeve van ingezetenen van die koloniën voor het verkeer met den Octrooiraad hunne tusschenkomst verleenen.

De voorzitter en de leden van den Octrooiraad worden door de Koningin benoemd. Het College van Directeuren van het Bureau voor den Industrieelen Eigendom fungeert tevens als Centrale afdeeling van den Octrooiraad

Voor het overige raadplege men de genoemde Octrooiwet en de kon. besluiten van 15 dec. 1914 (St 559), houdende vaststelling van een »Octrooireglement«, gewijzigd bij kon. besluit van 27 mei 1918 (St. 299) en bij kon besl. van 9 juli 1919 (St 471), en van 18 maart 1912 (St 106), houdende vaststelling van een Reglement betreffende het optreden als gemachtigde voor den Octrooiraad (»Octrooigemachtigden-reglement«), gewijzigd bij kon besl. van 1 mei 1914 (St 190).

Met het oog op de bijzondere tijdsomstandigheden is, met ingang van 11 augustus 1916, in werking getreden de wet van 29 juli 1916 (St 348) tot verlenging en herstel van in de Octrooiwet genoemde termijnen, gewijzigd bij de wet van 30 juli 1920 (St. 645) Men zie ook het kon besluit van 13 sept. 1920 (St 740) tot vaststelling van het tijdstip, bedoeld in de artikelen II en III van laatstaangehaalde wet.

Bureau voor de fabrieks- en handelsmerken. Het bureau voor de fabrieks- en handelsmerken is belast met de inschrijving voor Nederland van fabrieks- en handelsmerken, en met de zorg voor de internationale inschrijving van merken, bedoeld bij de overeenkomst, den 14den april 1891 te Madrid gesloten (den 14 dec 1900 en den 2 juni 1911 achtereenvolgens te Brussel en te Washington herzien) en goedgekeurd bij de wetten van 12 dec. 1892 (St. 270), 7 juni 1902 (St. 85) en 19 maart 1913 (St. 104). Op deze wijze kan een merk worden ingeschreven, behalve in Nederland met Nederlandsch Indië, Suriname en Curaçao, ook in België, Frankrijk met Algiers en de Fransche koloniën, Spanje, Portugal met de Azoren en Madeira, Italië,

Zwitserland, Tunis, Brazilië, Cuba, Oostenrijk, Hongarije, Mexico, Marokko (Fransch Protectoraat) en Tsecho-Slowakije.

In Nederlandsch-Indië, in Suriname en in Curaçao zijn hulpbureaux voor den industrieelen eigendom belast met de inschrijving van merken voor elke kolonie.

Voor het overige raadplege men de aan het hoofd genoemde «Merkenwet» en hoofdstuk II van het Reglement Industrieele Eigendom (St. 1914 no. 558) (gewijzigd alsboven), alsmede het bij kon. besl. van 29 aug. 1912 (St. 284) vastgestelde «Reglement Industrieele Eigendom Koloniën 1912», houdende bepalingen op de fabrieks- en handelsmerken in de koloniën en de hulpbureaux voor den Industrieelen Eigendom, gewijzigd bij kon. besl. van 27 mei 1914 (St. 216), 7 dec 1914 (St. 550 B), 26 jan. 1915 (St. 26) en 4 juni 1917 (St. 456).

Met het oog op de bijzondere tijdsomstandigheden is, met ingang van 11 aug. 1916, in werking getreden de wet van 29 juli 1916 (St. 347) tot verlenging en herstel van in de Merkenwet genoemde termijnen.

Bureau voor den Industrieelen Eigendom.

Juliana van Stolberglaan 76, Amalia van Solmsstraat 50 en Bezuidenhoutscheweg 171. Geopend van 10 - 3 uur (Zaterdag tot 12½ uur).

College van directeuren. Mr. dr. F. W. J. G. Snijder van Wissenkerke ⊕ (EL3), 's-Gravenhage, 1 jan. 1915, *voorzitter* — G. H. E. Bergsma, id., 19 jan. 1915 — mr. J. Alingh Prins, id., 9 maart 1918.

Octrooiraad.

Gewone leden Mr. dr F. W. J. G. Snijder van Wissenkerke ⊕ (EL3), 's-Gravenhage, 1 sept. 1911, *voorzitter* — G. H. E. Bergsma, id., 15 sept. 1911 — J. Alingh Prins, id., 1 dec. 1917 — G. Doorman, id., 1 juli 1918 — W. Moorrees c. i., id, id.

Buitengewone leden. J. C. Dijxhoorn w. i. ⊕, Delft, 1 juni 1912 — S. G. Everts c. i ⊕, id., id. — C. Feldmann, id., id. — dr. S. Hoogewerff ⊕ ✱2, Wassenaar, id. — mr. D. Josephus Jitta ⊕ (BL5), 's Gravenhage, id. — mr. W. L. P. A. Molengraaff ⊕ (BL5), Rotterdam, id. — mr. H. C. Obreen, 's-Gravenhage, id. — L. A. van Royen ⊕ (A3), id., id. — G. J. van de Well w. i. (KB5), id., id. — dr. G. Hondius Boldingh, Bussum, 6 jan. 1913 — dr. L. van Itallie ✱4, Leiden, id. — J. Rutten t, 's-Gravenhage, id. — C. L. van der Bilt c. i., Delft, 17 oct. 1913 — I. Franco w. i ⊕, id., id. — dr. M. de Haas, id., id. — J. P. Huchshorn, Enschede, id. — P. Meijer, Delft, id. — dr. J. G. Sleeswijk, 's-Gravenhage, id. — S. J. Vermaes m.i. (RK3), Delft, id. — dr. K. H. M. van der Zande ✱, 's-Gravenhage, id. — mr. H. C. Dresselhuys (zie blz. 43), id., 24 dec. 1913 — K. E. Oudendijk ✱, id., id. — mr. dr. H. J. Romeyn ⊕, id., id. — mr. E. A. Smidt ⊕, id., id. — W. C. J. Smit ⊕ ✱4, Middelburg, 20 april 1914 — H. Cop s. en w.i. ⊕, Delft, 29 sept. 1914 — dr. W. P. Jorissen, Leiden, id. — dr. J. P. Kuenen, id, id. — mr. J. Woltman, 's-Gravenhage, 14 sept. 1917 — mr. A. Tak ⊕, id., 2 nov. 1917 — dr. W. Reinders, Delft, 27 juni 1918 — dr. A. F. Holleman, Amsterdam, id. — dr. N. Schoorl, Utrecht, id. — dr. P. van Romburgh ⊕ (A3) (K3), id., id. — dr. C. Eykman ⊕, id., id. — dr. N. L. Söhngen, Wageningen, id. — M. F. Visser, id., id. — A. Slingervoet Ramondt, Helder, id. — dr. A. van Rossem t, Delft, id. — dr. N. Koomans, 's-Gravenhage, id. — dr. G. L. Voerman, Leiden, id. — dr. H. S. Hallo w. i., Delft, id. — C. K. Visser c. i., id., id. — B. Stephan w. i., id., id. — A. van Driel, Voorburg, id. — G. J. van Thienen ⊕, Arnhem, id. — W. N. Bakker, Delft, id. — G. H. Brandt, Utrecht, id. — J. F. H. Koopman, 's-Gravenhage, id. — G. Brouwer w. i, Delft, 3 sept. 1918 — C. G. I. W. Koopman c. i., Scheveningen, id. — Chr. Hovestad, Breda, 16 oct. 1918 — N. A. M. van der Thoorn ⊕, 's Gravenhage, 17 juli 1918 — W. P. Smit t, 16 sept. 1919.

Plaatsvervangende leden. Mej. mr. J. F. Lycklama à Nijeholt, 15 sept. 1913 — S.

P. J. A. van Hoogstraten w. i., 28 april 1914 — H. C. van Oordt, id. — dr. A. J. C. de Waal, id. — E. de Vries c. i., id. — A. B. Japikse w. i., 10 aug. 1914 — R. Borger w. i, 1 juni 1918 — mr. G. J. van Brakel, 15 juni 1918 — jhr. mr. dr. A. J. C. Rethaan Macaré, id. — J. L. M. van der Horn van den Bos sch. i., 1 juli 1918 — W. H. F. de Haan w. i., id. — A. P. Bruigom w. i., id. — J. M. Steffelaar w. en e. i., id. — N. G. de Voogt sch. i., id. — mr. J. W. Dijckmeester, 8 juli 1918 — D. J. Berntrop, 17 dec. 1918 — F. H. Eydman jr. sch. en w. i., 25 april 1919 — mr. dr. K. H. Corporaal, 1 sept. 1919.

Ingenieurs. H. C. van Oordt, 20 nov. 1911 — dr. A. J. C. de Waal, 24 nov. 1911 — S. P. J. A. van Hoogstraten w. i., 1 jan. 1912 — E. de Vries c.i, 15 mei 1912 — A. B. Japikse w. i. 1 juni 1912 — W. H. F. de Haan w. i., 1 maart 1915 — J. L. M. van der Horn van den Bos sch. i., 3 april 1916 — A. P. Bruigom w. i., id. — J. M. Steffelaar w. en e. i., 5 maart 1917 — D. J. Berntrop, 1 mei 1918 — mej. C. H. Pontier sch. i., id. — N. G. de Voogt sch. i., id. — R. Borger w. i., 1 juni 1918 — mej. J. Tromp sch. i., 7 maart 1919 — F. H. Eijdman jr. sch. en w. i, 25 april 1919 G. Visser Pz., scheepsb. ing., 1 jan. 1920 — mej. J. Meiss sch. i., 9 oct. 1920 — mej. dr. J. H. M. Manders, 8 nov. 1920 — A. J. Treurniet, id. — J. Carbasius, id.

Juridische ambtenaren. Mej. mr. J. F. Lycklama à Nyeholt, 4 juni 1912 — mr. G. J. van Brakel, 15 juni 1918 (tevens secretaris van de algemeene vergadering van den Octrooiraad) — jhr. mr. dr. A. J. C. Rethaan Macaré, id. (tevens chef van het Merkenbureau) — mr. J. W. Dijckmeester, 18 juli 1918 (tevens secretaris van de centrale afdeeling van den Octrooiraad) — mej. mr. C. Riepma, 22 maart 1919 (tevens secretaris van de aanvraagafdeelingen van de Octrooiraad) — mr. dr. K. H. Corporaal, 1 sept. 1919.

Technische hoofdassistenten. E. A. S. Vosmaer, 1 mei 1918 — S. Slavekoorde, 1 juni 1918.

Technische assistenten 1ste kl. J. M. L. Crevecoeur, 1 april 1919 — R. L. Weber, id. — J. A. Guurink, id. — B. C. de Groot, id. — W. F. Clotscher, id. — J. P. N. Klein, id. — W. C. Linschoten, id.

Technische assistenten 2de kl. P. R. Guijkens, 3 april 1916 — W. de Geus, id. — J. van Hoorn, 16 oct. 1917.

Bureau voor de Fabrieks- en Handelsmerken.

Chef. Jhr. mr. dr. A. J. C. Rethaan Macaré, 15 juni 1918.

Hoofdassistenten. J. Wolfson, 3 april 1916 — J. G. Ph. Vogler, id.

Assistenten 2de klasse. F. K. G. W. van Wijk, 1 aug. 1918 — mej. J. M. van Vliet, 1 april 1919.

Administratieve dienst.

Chef. L. C. van Loon, 1 juni 1912 (tevens chef van den huishoudelijken dienst).

Hoofdcommies, chef van het bureau voor aanmeldingen en inlichtingen. A. F. A. Abramsen, 1 juni 1912.

Administratieve hoofdambtenaren. J. de Zwaan, 3 juli 1920 (comptabiliteit) — G. L. Prinsen, id. (openbare octrooiregisters, enz.) J. Slavekoorde, id. (kassier).

Bibliothecaris. Mr. G. W. Schimmel, 1 juni 1912.

Administratieve ambtenaren 2de kl. N. J. W. M. Nuyen, 3 april 1916 (openbare leeszaal, enz.) — W. J. M. Liernur, 1 april 1916 (toegevoegd aan het bureau voor aanmeldingen en inlichtingen) — J. S. F. Gunzel, 1 jan. 1918 (secretarie) - mej. A. M. van 't Hoff Stolk, 1 juni 1918 (toegevoegd aan de aanvraagafdeelingen) — H. van der Velde, id. (id.) — C. C. Berendes, 1 april 1919 (huishoud. dienst) — mej. C. E. Veenman, id. (agenda, enz.) — mej. N. Roetman, id (expeditie) — mej. A. C. Huber, id. (verschillende diensten) — L. J. Wolthers id. (toegevoegd aan het bureau openbare registers, enz.) — W. D. Kievit, 1 aug. 1919 (toegevoegd aan de aanvraagafdeelingen).

Raad van Toezicht voor de gemachtigden in octrooiaangelegenheden.

Ingesteld bij kon. besl. van 30 mei 1912, nº. 55, ingevolge art. 8 van het Octrooigemachtigdenreglement (St. 106 van 1912).

Lid en voorzitter. Mr. B. C. J. Loder ❁ ✠2, 30 mei 1912.

Leden. Jhr. mr. P. L. van Meeuwen, 's-Gravenhage, 30 mei 1912 — R. A. van Sandick c. i. ❁, id., id. — mr. R. van Veen ❁ (BLC3), id., 16 april 1915 — dr. C. Lely ❁2 (D1) (EL2), id , 27 jan. 1919.

§ 5.

SCHEEPVAART.

Scheepvaartinspectie.

Hoofdinspecteur. A. D. Muller, 24 april 1912, 's-Gravenhage.

Inspecteur toegevoegd aan den hoofdinspecteur. . . . ., 's-Gravenhage.

Scheepsbouwkundig ingenieur. A. van Driel, 1 maart 1917, 's-Gravenhage.

2de Scheepsbouwkundig ingenieur. E. M. Neuerburg, 20 april 1920, 's-Gravenhage.

Eerste district.

Noordholland (Standplaats Amsterdam).

Inspecteur. H. Sluiter ✠ (BV3), 1 sept. 1909.

Adjunct-inspecteur. J. C. de Roever, 18 nov. 1918.

Experts. A. Kruk, 1 nov. 1909 — D. Bakker, 18 nov. 1918.

Tweede district.

Zuidholland, Zeeland en Noordbrabant en de groote rivieren, voor zoover zij voor zeeschepen bevaarbaar zijn (Standplaats Rotterdam).

Inspecteur. G. H. Bouman, 1 sept. 1913.

Adjunct-inspecteur. A. Wolkammer, 4 nov. 1914.

Experts. L de Boer, 16 oct. 1913 — J. den Hollander, 1 juni 1916 — M. Roobaard, 1 juli 1916 — L. Korstanje, 1 sept. 1919.

Derde district.

Groningen, Friesland, Drenthe en de Zuiderzeeplaatsen, die niet in Noordholland gelegen zijn (Standplaats Groningen).

Inspecteur. T. L. Mellema, 1 oct. 1917.

Adjunct-inspecteur. J. Boerhave, 1 juli 1919.

Experts. J. Koning, 18 sept. 1909 — W. van Duijn, 1 aug. 1919.

Vierde district.

Voor het toezicht op de zeevisschersvaartuigen, welke thuis behooren in Noordholland, Zuidholland, Zeeland en Noordbrabant.

Inspecteur. G. H. Leffers ✠, 1 sept. 1909, 's-Gravenhage.

Adjunct inspecteur. C. A. G. van der Boom, 1 jan. 1915, 's-Gravenhage.

Onder-inspecteur. H. K. Wetselaar, 1 febr. 1919, IJmuiden.

Experts. P. de Haas, 18 sept. 1909, 's-Gravenhage — J. Komijn, 1 juni 1916, id. — C. Oud, 1 maart 1919, id. — K. Hofland, 18 sept. 1909, Maassluis — J. P. Craamer, 1 april 1916, Vlaardingen — J. C. Becker, 1 april 1919, id. — J. Bergwerf, 1 april 1913, id. — W. Lagendijk, 16 jan. 1917, IJmuiden — O. Wagenaar, 16 april 1918, id. — A. van der Windt, 1 maart 1919, id. — R. Speelman, 1 april 1919, id — G. Bergsma, 1 nov. 1919, id.

Raad voor de Scheepvaart.

De Raad voor de scheepvaart, gevestigd te Amsterdam, is ingesteld ingevolge art. 23 van de Schepenwet (wet van 1 juli 1909, St. 219, gewijzigd bij de wetten van 23 sept. 1912, St. 305 en van 11 jan. 1919, St. 10).

De voorzitter, de plaatsvervangende voorzitters, de secretaris, de plaatsvervangend secretaris en de vaste, buitengewone en plaatsvervangende leden van den Raad worden telkens voor den tijd van ten hoogste vier jaren benoemd (art. 23, 6e lid).

De hoofdinspecteur voor de Scheepvaart doet, onder overlegging van stukken, den Raad een voorstel om, met het oog op aard en omvang van eene plaats gehad hebbende ramp, al dan niet een onderzoek daarnaar door den Raad te doen instellen (art. 29).

Acht de Raad eene ramp veroorzaakt door de ongeschiktheid van den schipper of van een of meer stuurlieden of machinisten, dan kan hij, hetzij op vordering van den hoofdinspecteur, hetzij dien hoofdambtenaar gehoord, bij eene met redenen omkleede beslissing den betrokkene onbevoegd verklaren om als schipper, stuurman of machinist op een schip, als bedoeld in art. 2 van bovengenoemde wet, dienst te doen. De ontnomen bevoegdheid kan door den Raad aan den belanghebbende worden teruggegeven, wanneer mag worden aangenomen, dat hij geschikt is om zijne beroepsplichten te vervullen (artt. 36 en 41).

De schipper, die zich ten opzichte van zijne reederij, de bevrachters, de schepelingen of de passagiers op eenigerlei wijze heeft misdragen, kan, onafhankelijk van de burgerlijke en de strafvordering, door den Raad voor de scheepvaart, na ingesteld onderzoek, disciplinair worden gestraft door het uitspreken van eene berisping of door ontneming van de bevoegdheid om gedurende eenen bepaalden tijd, twee jaren niet te boven gaande, als schipper op een schip, als bedoeld in art. 2 van bovengenoemde wet, te varen.

Desgelijks kan de schipper, stuurman of machinist door den Raad disciplinair worden gestraft door het uitspreken van eene berisping of door ontneming van de bevoegdheid om gedurende eenen bepaalden tijd, twee jaren niet te boven gaande, in eene of meer dezer betrekkingen op een schip, als bedoeld in art 2 van bovengenoemde wet, te varen, een en ander wanneer de Raad bij het onderzoek tot de overtuiging komt, dat door zijne daad of nalatigheid eene scheepsramp is veroorzaakt.

De Raad kan bij eene met redenen omkleede beslissing den betrokkene onbevoegd verklaren om gedurende het onderzoek als schipper, stuurman of machinist op een schip, als bedoeld in art. 2 van bovengenoemde wet, dienst te doen.

Door de Kroon kan, den Raad voor de scheepvaart gehoord, de ontnomen bevoegdheid aan den belanghebbende worden teruggegeven, of de duur der onbevoegdheid worden bekort (artt. 48 en 51).

Beroep van beslissingen en voorschriften van de ambtenaren der scheepvaartinspectie en van beslissingen van de commissie tot vaststelling van de minimum-uitwatering, betreffende de afgifte van certificaten van uitwatering, kan door den betrokken eigenaar of schipper worden ingesteld bij den voorzitter van den Raad voor de scheepvaart (art. 18).

Voorzitter. Mr. A. J. Cnoop Koopmans, 25 oct. 1913—1 jan. 1921, Amsterdam.

Plaatsvervangende voorzitters. Mr. G. Kirberger, 31 mei 1912—1 jan. 1921, Amsterdam — mr. B. M. Taverne, 6 maart 1919 — 1 jan. 1921, id.

Secretaris. Mr. H. B. Tjeenk Willink, 9 dec. 1913—1 jan. 1921, Amsterdam.

Plaatsvervangend secretaris. Mr. H. T. Asser, 20 juli 1920 — 1 jan. 1921, Amsterdam.

Vaste leden. W. Allirol (M5), 1 oct. 1909—1 jan. 1921, 's-Gravenhage — C. J. Canters 4r (D3) (EL5), 16 juni 1919—1 jan. 1921, Amsterdam — D. H. Hinlopen, 10 dec. 1913—1 jan. 1921, Bussum — G. J. Lap, 22 jan. 1920 — 1 jan. 1921, Amsterdam.

Plaatsvervangende leden voor de vaste leden. H. de Booy (OS5), 1 oct. 1909—1 jan. 1921, Amsterdam — R. Posthumus Meyjes 4, 13 oct. 1909—1 jan. 1921, Soesterberg — J. S. Brouwer, 1 oct. 1909—1 jan. 1921, Rotterdam — D. Hubert, 21 febr. 1911—1 jan. 1921, 's-Gravenhage.

Buitengewone leden. Z. W. C. Dekkers, 23 juni 1920—1 jan. 1921, Rotterdam — W. Bakker, 23 juni 1920—1 jan. 1921, 's Gravenhage — J. J. Wegener, 6 maart 1919—1 jan. 1921, Wildervank — J. Mooi, 1 oct. 1909—1 jan. 1921, Groningen — J. Prins, 1 jan. 1919—1 jan. 1921, IJmuiden — G. Z. Jol, 1 oct. 1909—1 jan. 1921, Scheveningen — W. Fenenga, id., Amsterdam — G. J. Kniphorst, id., Utrecht — J. T. J. de Bruyn Kops, id., Epe — P. H. Bos, id., Groningen — J. Verwey, 13 oct. 1909—1 jan. 1921, Rotterdam — R. C. Weidenaar, 1 jan. 1915—1 jan. 1921, id.

Plaatsvervangende leden voor de buitengewone leden. J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4), 6 maart 1919—1 jan. 1921, Amsterdam — J. C. Veder, 6 maart 1919—1 jan. 1921, Rotterdam — A. Smits, 1 oct. 1909—1 jan. 1921, 's-Gravenhage — J. Blaak, 6 maart 1919—1 jan. 1921, Wildervank — G. Mulder, 13 oct. 1909—

1 jan. 1921, Groningen — Hub. Dirkzwager, 6 maart 1919—1 jan. 1921, 's-Gravenhage — A. Hoogendijk Jz., 1 jan. 1915—1 jan. 1921, Vlaardingen — J. Boog, 6 maart 1919—1 jan. 1921, Maassluis — H. van Helden, 1 oct. 1909—1 jan. 1921, Rotterdam — A. J. Roelofsz, id., 's-Gravenhage — A. van Gelder, id., Rotterdam — M. A. Cornelissen, id., Amsterdam — F. Smit Jz., id., Hoogezand — J. Th Wilmink, id., Groningen — D. Taat, id., Katwijk aan Zee — S. G. Visker, 1 jan. 1915—1 jan. 1921, Amsterdam.

Commissie tot vaststelling van de minimum-uitwatering.

Door de commissie tot vaststelling van de minimum-uitwatering, welke is ingesteld ingevolge art. 4. onder *f* van de Schepenwet (wet van 1 juli 1909, St. 219, gewijzigd bij de wetten van 23 sept. 1912, St. 305 en van 11 jan. 1919, St. 10) wordt voor elk schip, met uitzondering van visschersvaartuigen, eene minimum-uitwatering vastgesteld, welke het schip onder verschillende omstandigheden moet behouden, behoudens het bepaalde omtrent het voeren van deklading hout.

Het bepalen en aanbrengen van uitwateringsmerken kan aan door de Kroon erkende particuliere onderzoekingsbureaux worden opgedragen, behoudens toezicht door bovengenoemde commissie. Door de commissie wordt voor elk schip, met uitzondering van visschersvaartuigen, een certificaat van uitwatering uitgereikt.

In dit certificaat wordt vermeld, hoever de verschillende merken zich bevinden beneden de deklijn, vanwaar de uitwatering wordt gerekend.

Voor het vervoeren van dekladingen hout van meer dan 5 pct. van het draagvermogen van het schip is behalve het gewone certificaat noodig een speciaal certificaat voor de houtvaart, dat op aanvraag van den eigenaar door de bovengenoemde commissie zal kunnen worden afgegeven.

De commissie kan voor een schip, dat aan daartoe vastgestelde eischen voldoet, uitsluitend voor het vervoer van hout, eene geringere uitwatering toestaan dan de normale uitwatering.

Het speciale certificaat zal te allen tijde door de Kroon kunnen worden ingetrokken, indien de bovengenoemde commissie meent, dat daartoe termen aanwezig zijn (artt. 34 en 35 van het kon. besl. van 22 sept. 1909, St. nº. 315).

A. D. Muller, 1 juli 1918—1 jan. 1921, 's-Gravenhage, *lid* en *voorzitter* — . . . ., *lid* en *ondervoorzitter* — A. van Driel, 1 juli 1918—1 jan 1921, 's-Gravenhage, *lid* en *secretaris* — G. Visser, 3 juni 1919—1 jan. 1921. id., *plaatsverv. secretaris* — . . . ., *technisch-adviseur.*

Commissie tot het afnemen van de examens ter verkrijging van een diploma als stuurman aan boord van koopvaardijschepen, als bedoeld in art. 8 der Schipperswet (St. 1907 No. 244).

Het reglement voor deze examens is vastgesteld bij kon. besluit van 27 dec. 1907 (St. 353), laatstelijk gewijzigd bij dat van 16 juni 1917 (St. 468). De leden en plaatsvervangende leden der commissie worden door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel telkens voor den tijd van één jaar benoemd. De commissie houdt ten minste acht zittingen in het jaar. De zittingen worden te 's-Gravenhage gehouden.

Leden. . . . ., *voorzitter* — jhr. C. E. Dittlinger (IK4) (S2) (YK3), 's-Gravenhage, *plaatsv. voorzitter* — mr. A. L. Th. van der Does, id., *secretaris* — M. J. van Alphen de Veer ✠4, id. — W. Bakker, id. — D. de Grooth, id. — D. Hubert, id. — jhr. J. P. F. van der Mieden van Opmeer, Rotterdam — H. Slot ✠4 (K5), Zierikzee — J. A. Waleson, 's-Gravenhage — L. W. Weckesser, Rijswijk.

Plaatsvervangende leden. H. Herman ✠4, 's-Gravenhage — G. P. W. van der Klugt, id. — C. Post, Vlaardingen — M. Romunde, Amsterdam — A. M. van Roosendaal, 's-Gravenhage — J. Steenborg, Haarlem — G. F. Noordhoek Hegt ✠ (BV4), 's-Gravenhage — mr. dr. M. J. van der Flier, Scheveningen. *plaatsv. secretaris.*

Commissie tot het afnemen van de examens ter verkrijging van een diploma als machinist aan boord van koopvaardijschepen, als bedoeld in art. 8 der Schipperswet (St. 1907 No. 244).

Het reglement voor deze examens is vastgesteld bij kon. besl. van 27 dec. 1907 (St. 354), laatstelijk gewijzigd bij dat van 10 maart 1919 (St. 99). De leden en plaatsvervangende leden

der commissie worden door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel telkens voor den tijd van één jaar benoemd. De commissie houdt ten minste vijf zittingen in het jaar. De zittingen worden te 's-Gravenhage gehouden.

Leden. J. W. van Aalst ✠ (BV), 's-Gravenhage, *voorzitter* — J. J. Knotter (BA5), id., *secretaris* — N. H. Klaassen ✠, id. — J. N. Kooij ✠4, id. — W. F. D. van Ollefen ✠, id. — S. Taale, Hilversum — C. Wäkerlin, Haarlem — L. W. Weckesser, Rijswijk.

Plaatsvervangende leden. W. A. M. Piepers ✠, 's-Gravenhage en K. F. Koning, id., *plaatsv. voorzitters* — B. de Groot, id., *plaatsv. secretaris* — W. B. K. Boom, Hilversum — D. Geuzenbroek, Amsterdam — G. P. W. van der Klugt, 's-Gravenhage — A. C. Metzelaar, Amsterdam — W. M. Meyer, Rotterdam — A. M. van Roosendaal, 's-Gravenhage — E. H. J. Savenije, Rotterdam — J. J. Schoo, id. — A. C. van de Stadt, Amsterdam — B. Verheij, 's-Gravenhage — J. H. Verhoeff, id. — R. C. Weidenaar, Rotterdam — W. K. L. A. van Bommel, 's-Gravenhage — M. Eikelboom w. i., Rotterdam.

Commissie tot het afnemen van de examens ter verkrijging van diploma's van machinist-stoker en van machinist aan boord van stoom-zeevisschersvaartuigen, als bedoeld in art. 2 van het Reglement voor de visscherij-examens (machinist-stoker en machinisten).

De leden en plaatsvervangende leden der commissie worden door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel telkens voor den tijd van één jaar benoemd.

J. W. van Aalst ✠ (BV), 's-Gravenhage, *lid en voorzitter* — J. J. Knotter (BA5), id., *lid en secretaris* — A. P. Duinker, id. — E. H. J. Savenije, Rotterdam — A. C. van de Stadt, Amsterdam — L. W. Weckesser, Rijswijk, *leden* — A. M. van Roosendaal, 's-Gravenhage, *plaatsv. lid en plaatsv. voorzitter* — N. H. Klaassen ✠, id., *plaatsv. lid en plaatsv. secretaris* — D. Geuzenbroek, Amsterdam — B. de Groot, 's-Gravenhage — G. P. W. van der Klugt, id. — K. A. Poortman, Vlaardingen — J. J. Schoo, Rotterdam — H. B. H. Tubbesing, Amsterdam — B. Verheij, 's-Gravenhage — C. Wäkerlin, Haarlem, *plaatsv. leden.*

Commissie tot het afnemen van de examens ter verkrijging van diploma's van stuurman en van schipper aan boord van zeevisschersvaartuigen, alsmede van diploma's van schipper aan boord van kustvisschersvaartuigen, als bedoeld in artt. 2 en 3 van het „Reglement voor de visscherij-examens" (stuurlieden en schippers.)

De leden en plaatsvervangende leden der commissie worden door den Minister van Landbouw Nijverheid en Handel telkens voor den tijd van één jaar benoemd.

. . . ., *lid en voorzitter* — C. Lieuwen, Scheveningen, *lid en secretaris* — M. J. van Alphen de Veer ✠4, 's-Gravenhage — D. F. van Duijl, Scheveningen — K. Ebes, Dordrecht, A. M. van Roosendaal, 's-Gravenhage, H. B. H. Tubbesing, Amsterdam, *leden* — J. A. Waleson, 's-Gravenhage, *plaatsv. lid.*

STOOMVAARTMAATSCHAPPIJEN.

Stoomvaartmaatschappij „Nederland" p/a „Het Scheepvaarthuis" te Amsterdam.

Maildienst van Amsterdam naar Ned.-Indië. Zie omtrent de route het vaarplan der Maatschappij

Commissarissen. jhr. L. P. D. Op ten Noort ✠ ✠3 (R*g*), Baarn, *voorzitter* — S. P. van Eeghen (zie blz. 414), Amsterdam, *ondervoorzitter* — G. A. baron Tindal (zie blz. 3), Hilversum — jhr. H. Loudon, 's-Gravenhage — H. Hissink ✠, Amsterdam — M. P. Voûte ✠ ✠4, id. — J. H. Hummel ✠4, 's-Gravenhage, *secretaris* — C. J. K. van Aalst ✠2 ✠3 ✠ (EL5)(KB3), Amsterdam — J. B. van Heutsz ✠1 ✠1 (RA*g*), id. — mr. M. W. F. Treub ✠2, 's-Gravenhage — E. Heldring ✠, Amsterdam — J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4), Baarn.

Directeuren. W. H. J. Oderwald — P. E. Tegelberg — M. C. Koning ✠ — J. F. van Hengel.

Stoomvaartmaatschappij „Rotterdamsche Lloyd".

Maildienst van Rotterdam naar Padang en Batavia.

Directie. W. Ruys en Zonen, Rotterdam.

Koninklijke West-Indische Maildienst.

Geregelde vaart tusschen Amsterdam en Suriname, Demerara, West-Indische eilanden, Venezuela, Columbia, Centraal-Amerika, Ecuador, Peru en Chili.

Commissarissen. Abram Muller ❁, Amsterdam, *voorzitter* — G. A. baron Tindal (zie blz. 3), id. — C. J. K. van Aalst (zie blz. 704), id. — J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4), id. — S. P. van Eeghen (zie blz. 414), id.

Directeuren. E. Heldring ❁ — Paul den Tex — J. van Hasselt — D. Hudig — S. M. D. Valstar.

Nederlandsch-Amerikaansche Stoomvaart-Maatschappij (Holland-Amerika Lijn).

Passagiers- en Vrachtdienst naar	New-York.
Vrachtdienst naar:	Boston
„ „	Philadelphia
„ „	Baltimore
„ „	Norfolk
„ „	Newport News
„ „	Savannah
Passagiers- en Vrachtdienst naar	Cuba - Mexico - New-Orleans
Vrachtdienst naar:	San Francisco, San Pedro, Portland, Seattle, Vancouver
„ „	Buenos-Aires, Montevideo, Rosario en event. andere oostkusthavens van Zuid-Amerika.
„	van New-York naar Java.

en gedurende het seizoen Passagiers- en Vrachtdienst naar:

Quebec
Montreal

Beschermheer. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

Commissarissen. W. Westerman ❁, *voorzitter* — E. P. de Monchy ❁ (BLC3) (S2), *2de voorzitter* — mr. W. A. Mees, *secretaris* — S. P. van Eeghen (zie blz. 414) — mr. Th. A. Fruin ❁ — I. J. Havelaar — H. van Kempen — A. G. Kröller (zie blz. 52) — W. F. Leemans (zie blz. 47) — Jan Lels ✠4 — mr. F. S. van Nierop ❁ ✠3 (K2) — jhr. M. Reuchlin — L. A. E. Suermondt — C. W. F. P. baron Sweerts de Landas Wyborgh (J) — J. H. Veder ❁.

Directie. J. Rijpperda Wierdsma ✠, *president* — A. Gips ✠ — W. F. Piek — H. van Helden.

Koninklijke Nederlandsche Stoombootmaatschappij te Amsterdam.

Geregelde vaart tusschen Amsterdam en Rotterdam en: Hamburg, Skandinavië en Oostzee, Rusland, Frankrijk, Portugal, Spanje, Marokko, Middellandsche Zee, Adriatische Zee, Levant, Zwarte Zee en Roemenië.

In doorvracht worden goederen aangenomen naar het binnenland van Europa, alsook naar de havens welke door andere stoombooten worden aangedaan.

De zetel der directie is te Amsterdam.

Commissarissen. S. P. van Eeghen (zie blz. 414), Amsterdam, *voorzitter* — J. Hudig (zie blz. 622), Rotterdam, *ondervoorzitter* — C. J. K. van Aalst (zie blz. 704), Amsterdam — J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4), id. — E. P. de Monchy Rz. ❁ (BLC3) (S2), Rotterdam — C. E. ter Meulen, id. — J. J. Verhoeff, id. — J. A. Kalff ❁, Utrecht.

Directeuren. Paul den Tex — E. Heldring ❁ — J. van Hasselt — D. Hudig — S. M. D. Valstar.

Stoomvaartmaatschappij „Zeeland".

Maildienst tusschen Vlissingen en Folkestone, in rechtstreeksche verbinding met Londen en met alle voorname steden van Nederland, België, Duitschland, Oostenrijk, Denemarken, enz.

De zetel der maatschappij en de directie zijn te Vlissingen gevestigd.

Commissarissen. Mr. E. Fokker ●, 's-Gravenhage, *voorzitter* — jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman ●2, id. — mr. W. K. F. P. graaf van Bylandt ●2 (D2*a*) (E4) (EL4) (FJ2) (J) (K1) (NA1) (PS2*a*) (RA3) (YK2), id. — J. J. Ochtman, Goes, *vice-voorzitter* — jhr. mr. E. A. O. de Casembroot ● ✠ (J), Middelburg — E. M. Alberts, id. — jhr. J. A. van Kretschmar van Veen (zie blz. 621), Utrecht — M. C. E. Bongaerts ✠4, 's Gravenhage.

Directeur. T. H. de Meester ● ✠ (EH3) (K3) (V5).

Hollandsche Stoombootmaatschappij.

Geregelde vaart tusschen:

Amsterdam en Londen 2 maal per week.

Amsterdam en Hull 2 maal per week.

Amsterdam en Bristol/Swansea 1 maal in de 14 dagen.

Amsterdam en Plymouth/Fowey 1 maal in de 14 dagen.

Amsterdam en Leith, Edinburgh, Glasgow, 1 maal per week.

Amsterdam Dundee en Aberdeen, 1 maal per week.

Amsterdam en Belfast (Dublin) 1 maal in de 10 dagen.

Amsterdam en Liverpool (Manchester), 1 maal in de 10 dagen.

Amsterdam, Duinkerken en le Treport (Parys), 1 maal per week.

Hamburg, Amsterdam Bordeaux, Canarische Eilanden, Senegal, Sierra Leone, Liberia, Ivoorkust en Goudkust elke maand.

Hamburg, Amsterdam, Bordeaux, Dakar, Togo, Dahomey, Nigeria, Kamerun, Spaansch Guinea, Port Gentil elke maand.

Hamburg, Amsterdam, Antwerpen, Lissabon, Port Gentil, Fransch Congo, Portugeesch Congo, Belgisch Congo, Angola elke maand.

Vervoer van een beperkt aantal passagiers.

Commissarissen. G. A. baron Tindal (zie blz. 3), Amsterdam — jhr. L. P. D. Op ten Noort ● ✠3 (R*g*), Baarn — C. J. K. van Aalst (zie blz. 704), Amsterdam — J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4), id. — W. H. J. Oderwald, Heemstede.

Directeuren. B. Nierstrasz ●, Amsterdam — H. Th. Cox, Amersfoort — P. A. Arriëns, Hilversum.

Koninklijke Paketvaartmaatschappij.

Krachtens de wet van 19 maart 1888 (St. 48) werd tusschen de Indische Regeering en de heeren J. Boissevain, W. Ruys en P. E. Tegelberg eene overeenkomst tot stand gebracht voor de bediening van de paketvaart in den Ned.-Indischen archipel gedurende de jaren 1891 tot en met 1905. De daaruit voortvloeiende rechten en verplichtingen zijn, ingevolge eene der bepalingen van de overeenkomst, door de contractanten overgedragen aan de Koninklijke Paketvaartmaatschappij, welke den 4den september 1888 te Amsterdam is opgericht. De duur van voornoemde overeenkomst is krachtens de wet van 19 mei 1899 (St. 122) tot en met het jaar 1915 verlengd. Krachtens de wet van 31 dec. 1915 (St. 541) werd eene nieuwe overeenkomst loopende over de jaren 1916 tot en met 1925 tusschen de Indische Regeering en de Koninklijke Paketvaartmaatschappij gesloten.

Raad van bestuur. Jhr. L. P. D. Op ten Noort ● ✠3 (R*g*), *voorzitter en gedelegeerde* — B. E. Ruys ●, *gedelegeerde* — C. J. K. van Aalst (zie blz. 704) — G. H. Hintzen ● — mr. D. Josephus Jitta ● (BL5), *tevens secretaris* — H. Hissink ● — J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4) — H. Cremer — H. Colyn ✠3 ● (EL2) — M. C. Koning ●.

Regeeringscommissaris. W. Th. de Booy.

Directeur in Nederland. J. H. Hummel ✠4.

Directie in Nederlandsch-Indië. C. van der Linde ●, *president-directeur* — E. G. Wesselink en N. van Zalinge, *directeuren*.

Java—China—Japan Lijn. (Prins Hendrikkade 108—114).

Krachtens de wet van 7 juli 1902 (St. 148) is tusschen de Nederlandsche Regeering en de heeren jhr. L. P. D. Op ten Noort, E. Heldring en B. E. Ruys eene overeenkomst gesloten voor de bediening van een stoomvaartdienst onder Nederlandsche vlag tusschen Java, China en Japan. De uit deze overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen zijn, ingevolge het wettelijk voorschrift, door de ondernemers overgedragen aan eene naamlooze vennootschap, welke bij akte van 15 sept. 1902 te Amsterdam voor den tijd van 50 jaren is opgericht.

Op 1 october 1918 was de geheele van den staat ontvangen subsidie terugbetaald, waarmede volgens art. 16 van de overeenkomst met de regeering, deze overeenkomst automatisch eindigde.

Raad van bestuur. Jhr. L. P. D. Op ten Noort ● ✠3 (Rg), Baarn, *voorzitter* — Abram Muller ●, Amsterdam, *ondervoorzitter* — E. Heldring ●, id. — B. E. Ruys ●, Rotterdam — A. C. Zeeman, 's-Gravenhage — J. H. Hummel ✠4, id.

Directeur. P. J. Roosegaarde Bisschop ✠4 (Rg).

Hoofdagent te Hongkong. G. Otten.

Agent te Soerabaia. T. de Meester.

Agent te Kobe. S. W. Atkins.

Vertegenwoordiger te San Francisco. J. A. Doijer.

Koninklijke Hollandsche Lloyd te Amsterdam.

(Prins Hendrikkade nº. 33).

I. Een 3-wekelijksche dienst met passagiersschepen (welke ook lading en de post vervoeren) van Amsterdam, via Boulogne-sur-Mer, Plymouth, Vigo (event. ook La Coruna), Lissabon en Las Palmas naar Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Aires.

II. Een 3-wekelijksche dienst met passagiersschepen (welke ook lading en de post vervoeren) van Amsterdam, via Boulogne-sur-Mer, Plymouth, La Coruna en Vigo naar Havana, Vera Cruz en New-Orleans.

III. Een 14-daagsche dienst met vrachtschepen (welke ook de post vervoeren) van Amsterdam event. via Boulogne-sur-Mer, Leixoes en Lissabon naar Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Aires.

IV. Een 14-daagsche dienst met vrachtschepen (welke ook de post vervoeren) van Amsterdam naar New-York.

Commissarissen. C. J. K. van Aalst (zie blz. 704), Amsterdam, *voorzitter* — jhr. L. P. D. Op ten Noort ● ✠3 (Rg), Baarn, *vice-voorzitter* — B. Nierstrasz ●, Amsterdam, *secretaris* — J. F. de Beaufort, id. — H. W. A. Deterding ●, Londen — H. C. Rehbock ✠4, Amsterdam — A. Roelvink ●, id. — B. E. Ruys ●, Rotterdam — P. Smidt van Gelder, Bennebroek — mr. dr. Ant. van Gijn ●, 's-Gravenhage — A. C. Meurs (C3), Hilversum.

Directeuren. J. Wilmink ● (C3) (IK5), Amsterdam — M. H. de Beaufort, id. — J. Foudraine, id.

REDDINGWEZEN.

Zuidhollandsche maatschappij tot redding van schipbreukelingen, te Rotterdam.

Deze maatschappij, in 1824 door wijlen den heer Willem van Houten opgericht, stelt zich ten doel het redden van schipbreukelingen aan onze kusten, waartoe reddingsbooten, vuurpijltoestellen en andere reddingsmiddelen zijn geplaatst van Terheyden tot aan Cadzand. De maatschappij reikt medailles, getuigschriften of geldelijke belooningen uit aan personen, die met levensgevaar schipbreukelingen redden, zoo in open zee als aan de kusten. Uit de renten van het weldadig fonds, door wijlen mejuff. Ida Maria de Raath in 1838 opgericht en door de maatschappij beheerd, worden de nagelaten betrekkingen van in de uitoefening van hun beroep omgekomen zeelieden ondersteund. Ook worden premiën en onderstanden uitgekeerd uit de gelden, die door den heer Emile Robin en anderen daartoe aan de maatschappij zijn geschonken.

Beschermvrouwen. H. M. DE KONINGIN en H. M. DE KONINGIN-MOEDER.

Beschermheer. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN.

President. Jan Lels ✠4.

Vice-president-penningmeester. Mr. A. J. Bik.

Secretaris. C. D. Julius.

Inspecteur. W. Gordon.

Noord- en Zuidhollandsche reddingmaatschappij.

Kantoor Heerengracht 450, Amsterdam.

Deze maatschappij, instandgehouden door vrijwillige bijdragen, gevestigd te Amsterdam, werd opgericht in 1824 met het doel om schipbreukelingen te redden op onze kusten. Sedert hare oprichting werden meer dan 5000 schipbreukelingen door hare bemiddeling gered.

Voorzitter. P. E. Tegelberg.
Secretaris. H. de Booij ☏ (O85).
Penningmeester. P. den Tex.

Koninklijke nationale bond voor reddingwezen en eerste hulp bij ongelukken „Het Oranje Kruis".

(Goedgekeurd bij kon. besluit van 18 juni 1910, gewijzigd bij kon. besluit van 26 juni 1911, gewijzigd bij kon. besluit van 23 nov. 1918).

De Koninklijke Nationale Bond voor Reddingwezen en Eerste Hulp bij Ongelukken »Het Oranje Kruis«, op initiatief van Z. K. H. den Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg, opgericht den 8en juni 1909, is gevestigd te Amsterdam.

De Bond stelt zich ten doel in het Koninkrijk der Nederlanden al datgene te bevorderen, wat strekken kan tot verbetering en verbreiding van het reddingwezen en van eerste hulp bij ongelukken in den ruimsten zin der woorden.

De Bond tracht dit doel te bereiken:

a. door — onder behoud hunner zelfstandigheid — met raad en daad te streven naar samenwerking en aaneensluiting van alle vereenigingen, lichamen en personen, die op het gebied van het reddingwezen en eerste hulp bij ongelukken werkzaam zijn of de bevordering daarvan beoogen;

b. door, waar noodig, bestaande vereenigingen of lichamen, welke zich als gewoon lid bij hem aangesloten hebben, steun te verleenen en de oprichting van nieuwe vereenigingen of lichamen dáár, waar hieraan behoefte bestaat, te bevorderen;

c. door te streven naar eenheid in de werkzaamheden der verschillende bij hem aangesloten vereenigingen en lichamen;

d. door het instellen van een Centraal Bureau;

e. door het verzamelen en openbaar maken van gegevens omtrent het reddingwezen en eerste hulp bij ongelukken;

f. door het invoeren eener gelijkvormige statistiek van alle verrichtingen op het gebied van het reddingwezen en eerste hulp bij ongelukken;

g. door het bevorderen en verspreiden van goed onderricht in eerste hulp bij ongelukken in den ruimsten zin des woords;

h. door het oprichten van een eigen nationaal fonds, ten einde bij zware rampen ook geldelijke hulp te kunnen brengen en bij zelfopofferend gedrag belooningen te kunnen geven, en het verbinding zoeken met andere soortgelijke fondsen;

i. door het houden van nationale bijeenkomsten, het in het leven roepen van tentoonstellingen, het bevorderen van wedstrijden en het uitschrijven van prijsvragen;

k. door aanraking te zoeken met verwante organisaties in het buitenland en, wanneer de tijd daartoe gekomen is, daarmede in blijvende verbinding te treden;

l. door alle andere wettige maatregelen ter bereiking van het doel.

De Bond tracht meer in het bijzonder ook haar doel te bereiken:

1. door het stichten en in stand houden van een »Centraal Bureau van het Oranjekruis«, hetwelk onder meer:

a. zich op de hoogte houdt van alles, wat voor de ontwikkeling van het reddingwezen van belang is;

b. zich belast met de verzameling en verwerking der statistische gegevens;

c. inlichtingen en adviezen verstrekt, indien deze gevraagd worden en (resp. of) indien de Raad van Bestuur (of het Dagelijksch Bestuur) deze wenschelijk oordeelt;

d. zorgvuldig gegevens verzamelt en rangschikt betreffende het personeel, hetwelk geacht kan worden in tijd van nood actief werkzaam te kunnen zijn, alsmede van het materieel en verdere middelen, welke op het gebied van het reddingwezen voorhanden zijn;

e. na het intreden van een ramp de in art. 9 alinea 6 der Statuten bedoelde opgaven in ontvangst neemt en zich op de hoogte houdt van de reeds verleende of nog noodig geachte hulp.

2. door het uitgeven van een »Officieel Orgaan.«

De Bond stelt bij intreding van oorlogstoestand, waarbij Nederland betrokken is, zijn materiaal en zijn middelen, voor zoover noodig, ter beschikking van de vereeniging „Het Nederlandsche Roode Kruis«.

Bestuur.

Voorzitter. Z. K. H. DE PRINS DER NEDERLANDEN, HERTOG VAN MECKLENBURG.
Onder-voorzitters. J. J. Rambonnet ✠ ✠ (D1) (EL4) (Z8) — dr. C. J. Mijnlieff — H. E. baron van Asbeck ✠4 ✠4 (DA5) (EL5) (HB4) (K3) (KB4) (LE3) (PFL6) (WV3).
Secretaris. C. L. W. van IJsendijk (Keizersgracht 134).
Penningmeester. Mr. J. A. van Sonsbeeck ✠4.

Strandvonderij.

Op de strandvonderij hebben betrekking de artt. 545 tot 559 van het Wetboek van Koophandel, alsook het kon. besluit van 23 aug. 1852 (St. 141), zooals dat is gewijzigd en aangevuld bij de kon. besluiten van 25 maart 1854 (St. 18), 19 jan. 1879 (St. 10) en 6 maart 1891 (St. 72), tot uitvoering van welk besluit bij beschikking van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid van 1 april 1902 eene instructie is vastgesteld.

In elke gemeente behoort het beheer der strandvonderij aan den burgemeester, met uitzondering van de gemeente 's-Gravenhage en het eiland Rottumeroog, waar dat beheer aan een door de Koningin aangestelden persoon is opgedragen.

Commissiën van toezicht over het vervoer van landverhuizers.

Ter voldoening aan ar . 4 der wet van 1 juni 1861 (St. 53), gewijzigd en aangevuld ij de wetten van 15 juli 1869 (St. 124) en 15 April 1886 (St. 64), is bij kon. besluit van 25 aug. 1861 (gewijzigd bij kon. besluit van 21 febr. 1908 n°. 26) bepaald, dat te Amsterdam en te Rotterdam, bij kon. besluit van 2 nov. 1861, dat te Dordrecht, bij kon. besluit van 26 nov. 1869, dat te Vlissingen, en bij kon. besluit van 7 dec. 1874, dat te Harlingen commissiën gevestigd zijn. Onverminderd de bevoegdheid, haar bij voorschreven wet en bij de kon. besluiten van 27 nov. 1865 (St. 130), 30 sept. 1869 (St. 155), 21 juli 1875 (St. 138), 12 juni 1912 (St. 187) en 5 nov. 1913 (St. 408) verleend, behoort tot de taak dier commissiën in het algemeen: het verleenen van bescherming en het geven van raad en inlichtingen aan de landverhuizers; het aanwenden van pogingen tot minnelijke schikking van de geschillen tusschen landverhuizers en ondernemers of hunne agenten en onderhoorigen; het onderzoeken van de schepen voor het vervoer van landverhuizers gereed en van de woningen waarin landverhuizers zijn gehuisvest; het houden van toezicht op den gezondheidstoestand der landverhuizers; het op daartoe gedane aanvraag uitreiken van akten van aanbeveling: 1°. aan logementhouders om landverhuizers te herbergen; 2°. aan alle personen die hun diensten, van welken aard ook, aan landverhuizers zouden wenschen aan te bieden. De werkkring dezer commissiën is geregeld bij eene instructie, vastgesteld door den Minister van Binnenlandsche Zaken bij beschikking van 14 jan. 1862, opgenomen in de Staatscourant van dien dag.

In de gemeenten, waar geen commissie van toezicht is gevestigd, zijn burgemeester en wethouders met het toezicht op het vervoer van landverhuizers belast.

Het eerste jaartal achter elken naam is dat der eerste benoeming, het tweede dat der aftreding.

Commissie te Amsterdam.

O. Kamerlingh Onnes ✠4, *voorzitter*, 1909—1922 — M. H. de Beaufort, *ondervoorzitter*, 1919—1925 — mr. R. R. W. Janssen, *secretaris-penningmeester*, 1911—1922 — dr. G. van der Harst, 1909—1922 — H. Sluiter, 1919—1922.

Commissie te Rotterdam.

W. Noorduijn, *voorzitter*, 1907—1924 — O. L. H. Rijken, *ondervoorzitter*, 1910—1924 — W. H. Croockewit, *secretaris-penningmeester*, 1910—1924 — R. Peaux, 1909—1921 — dr. H. Kramers, 1911—1921 — L. J. H. Willinge (D3) (RK4), 1908—1924 — W. C. Hudig, 1912—1921 — mr. J. Coert, 1913—1921 — P. Ledeboer, 1915—1921.

Commissie te Dordrecht.

O. W. P. van Tussenbroek, *voorzitter*, 1916—1921 — G. I. 't Hooft, *ondervoorzitter*, 1916—1924 — J. Hordijk, *secretaris-penningmeester*, 1898—1924 — T. van de Graaf, 1909—1921 — R. Stempels Pz., 1915—1921 — A. M. V. van Aardenne, arts, 1917—1921 — W. de Joncheere, 1918—1924.

Commissie te Vlissingen.

Jos. van Raalte ⊛, *voorzitter*, 1880—1924 — mr. J. Smit, *ondervoorzitter*, 1903—1921 — J. G. van Niftrik, *penningmeester*, 1902—1921 — A. J. Gooszen, *secretaris*, 1916—1924 — H. C. Beijerman, 1911—1921 — dr. A. J. de Koning, arts, 1914—1924 — J. W. A. Mulder, 1916—1924.

Commissie te Harlingen.

N. Simonsz, *voorzitter*, 1916—1925 — H. H. van Hulst, *ondervoorzitter*, 1914—1922 — J. Fontein, *penningmeester*, 1888—1922 — J. Dreijer, *secretaris*, 1912—1925 — mr. A. H. van Kleffens, 1913—1922 — A. Foekens, 1918—1925 — R. Schurink, 1919—1922.

Koninklijk Nederlandsch meteorologisch instituut te de Bilt, bij Utrecht.

Het instituut heeft ten doel het onderzoek der natuurkundige verschijnselen in den dampkring en aan de oppervlakte der aarde, zoowel te land als ter zee, alsmede de uitkomsten dier onderzoekingen in de daarop betrekking hebbende wetenschappen dienstbaar te maken aan scheepvaart-, landbouw- en andere belangen. Het reglement voor het instituut is vastgesteld bij kon. besluit van 13 aug. 1906 (St. 220). De Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bepaalt het aantal en de taak der afdeelingen van het instituut. Onder het instituut ressorteeren de gemeentelijke filiaalinrichtingen te Amsterdam en Rotterdam, die meer in het bijzonder ten doel hebben dagelijks vereischte gegevens te verschaffen aan de scheepvaart. Voorts behooren tot het instituut de stations voor meteorologische waarnemingen te Helder, Groningen, Vlissingen en Maastricht. Het rechtstreeksch toezicht over het instituut is opgedragen aan een college van curatoren.

Het eerste jaartal achter den naam is dat der eerste benoeming, het tweede dat der aftreding.

Curatoren. Dr. H. Haga ⊛, Groningen, *voorzitter*, 1906—1924 — F. B. Löhnis ⊛ (BLC3), 's-Gravenhage, 1906—1928 — G. F. Tydeman (zie blz. 401), id., 1911—1922 — dr. J. P. Kuenen, Leiden, 1914—1926 — dr. W. H. Julius ⊛, Utrecht, 1916—1930 — de inspecteur-generaal van den Rijkswaterstaat in de 2de inspectie te 's-Gravenhage, 1914—1920.

Secretaris van curatoren. Dr. D. van Gulik, Wageningen, 1911—1921.

Personeel van het instituut.

Hoofddirecteur. Dr. E. van Everdingen ⊛, 10 dec. 1906.

Directeuren. Dr. J. P. van der Stok ✠4 (IK3), 22 aug. 1899 — dr. Ch. M. A. Hartman, 18 dec. 1906.

Adjunct-directeuren. Dr. C. Schoute, 18 dec. 1906 — dr. G. van Dijk, 23 jan. 1907 — dr. H. G. Cannegieter, 20 maart 1916 — P. M. van Riel, 13 dec. 1919.

Secretaris. W. Wolthers, 15 april 1911.

Adjunct-secretaris. H. Prins, 27 april 1920.

Eerste observatoren. C. van Dorssen, 12 sept. 1914 — K. Mantel, id.

Observatoren te de Bilt. G. P. van Zutphen, 30 juni 1906 — G. C. van Riet, 20 sept. 1907 — H. Fréson, 30 maart 1916 — J. Kroeskamp, 1 sept. 1919 — J. M. Fokkens, 1 oct. 1920 — H. Nazeman, 18 mei 1920 (tijd.)

Observatoren elders dan te de Bilt. M. Az. de Ruijter, 26 maart 1897, Vlissingen — W. J. D. Maas, id., Helder — D. A. Vonk, 29 juni 1905, Groningen — F. Sonneville, 29 juli 1910, Maastricht.

Eerste instrumentmaker. L. L. M. van Rest, 14 maart 1903.

Instrumentmakers. M. P. Dekker, 30 mei 1918 — J. van Keulen, 18 mei 1920 (tijd.)

Directeur der filiaalinrichting te Amsterdam. P. H. Gallé, 1 aug. 1919.

Directeur der filiaalinrichting te Rotterdam. Jhr. J. P. F. van der Mieden van Opmeer, 31 maart 1906.

Rijnvaart.

Commissaris voor Nederland bij de centrale commissie voor de Rijnvaart. Jhr. mr. dr. W. J. M. van Eysinga ⊛ (A2) (HA3) (RA2).

Technisch commissaris voor Rijnvaart-aangelegenheden. A. B. Marinkelle ✠4.

Inspecteur der Rijnvaart in het vierde district. Jhr. C. E. Dittlinger (IK4) (S2) (YK3).

Commissiën en bijzondere commissarissen voor de Rijnvaart.

Volgens koninklijk besluit van 1 september 1861 (St. 78) bestaat in elke der gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht eene commissie voor de Rijnvaart, waarvan de leden door het gemeentebestuur worden benoemd en van instructiën voorzien. Krachtens het kon. besluit van 29 juni 1869 (St. 111), gewijzigd bij dat van 24 juli 1908 (St. 278) wordt, ter uitvoering van art. 27 der herziene akte omtrent de Rijnvaart van 17 october 1868, in de gemeenten Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht, Nijmegen, Tiel en Arnhem het toezicht op de inrichtingen en werktuigen ten dienste van de lading en van de lossing van handelsgoederen en op de havenpolitie voor zooveel de Rijnvaart betreft, opgedragen aan de bestaande commissiën voor de Rijnvaart of wel aan een of meer bijzondere commissarissen.

Gelijk toezicht wordt aan die commissiën of aan die commissarissen opgedragen met betrekking tot de inrichtingen en werktuigen ten dienste van den opslag van handelsgoederen in entrepôt, voor zoover in de gemeente een entrepôt aanwezig is, of nader mocht worden gesticht.

Het eerste jaartal achter elken naam is dat der eerste benoeming, het tweede dat der aftreding.

Commissie te Amsterdam.

S. L. A. Hepner, *voorzitter*, 1887—1924 — J. J. Duinker, 1900—1922 — . . . . — . . . . — P. den Tex, *secretaris*, 1899—1925.

Commissie te Rotterdam.

J. Lels ✠4, *voorzitter*, 1916—1921 — J. J. Pit, *onder-voorzitter*, 1902—1924 — L. J. Hulstkamp, 1915—1923 — G. C. Nuy, 1920—1925 — F. van Overzee, 1908—1922 — mr. W. Nolen, *secretaris*.

Commissie te Dordrecht.

E. Boonen Hz., *voorzitter*, 1893—1923 — J. O. W. F. de Kat van Hardinxveld, *onder-voorzitter*, 1919—1921 — J. Vriesendorp JJz., *secretaris*, 1919—1922.

Bijzondere commissarissen.

Amsterdam. . . . .
Rotterdam. Mr. A. R. Zimmerman (zie blz. 218), burgemeester der gemeente.
Dordrecht. Mr. dr. J. Wytema, id.
Nijmegen. F. M. A. van Schaeck Mathon ✠ ✿, id.
Tiel. J. G. H. R. Bönhoff ✠, id.
Arnhem. Jhr. mr. D. J. de Geer ✿, id.

Commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart.

Ingevolge het kon. besluit van 26 oct. 1906 (St. 273), laatstelijk gewijzigd bij dat van 14 juni 1913 (St. 274), houdende vaststelling van bepalingen omtrent de commissiën van deskundigen voor de Rijnvaart en omtrent de rijnschippers en scheepspatenten, bestaat in elk der gemeenten Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht eene commissie van deskundigen voor de Rijnvaart. De leden en de plaatsvervangende leden dier commissiën worden door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, telkens voor den tijd van vijf jaren, benoemd.

Het eerste jaartal achter elken naam is dat der eerste benoeming, het tweede dat der aftreding.

Amsterdam. . . . ., *lid en voorzitter* — J. D. Geselschap, 1915—1921, G. S. Vlieger, 1906—1921 en D. Goedkoop Dz. ✠ (KB5), 1912—1921, *leden* — H. L. Scholten, 1915—1921, F. A. Brink, 1906—1921 en J. C. Vierhout, 1912—1921, *plaatsv. leden*.

Rotterdam. L. J. H. Willinge (D3) (RK4), *lid en voorzitter*, 1906—1921 — H. Kortlandt, 1906—1921, J. van Ouwerkerk, 1914—1921 en C. C. Staab, 1906—1921, *leden* — J. H. Wilton, 1906—1921 en G. C. Nuy, 1911—1921, *plaatsv. leden*.

Dordrecht. W. Berkhout, *lid en voorzitter*, 1906—1921 — P. Hoebée Pz., 1906—1921 en L. H. Gelissen, 1906—1921, *leden* — D. Hoebée Pz., 1906—1921 en Chr. W. van Seventer, 1916—1921, *plaatsv. leden*.

§ 6.

VISSCHERIJEN.

Bepalingen tot regeling der visscherijen zijn tot stand gekomen bij de Visscherijwet (St. 1908 n°. 311). Ter uitvoering van die wet zijn vastgesteld: het kon. besluit van 15 april 1911 (St. 117), tot vaststelling van de grenzen tusschen kust- en binnenvisscherij; het kon. besluit van 12 juni 1911 (St. 144), betreffende de registers voor de zee- en kustvisschersvaartuigen; het kon. besluit van 15 april 1911 (St. 118), betreffende de keuring van gekaakte haring; het Waddenzee-visscherijreglement (St. 1915 n°. 206); het Zuiderzee-visscherijreglement (St. 1915 n°. 205); het Zuidhollandsche stroomen-visscherijreglement (St. 1911 n°. 163); het Zeeuwsche stroomen- en visscherijreglement (St. 1911 n°. 164); het kon. besluit van 26 juni 1911 (St. 165), houdende bepalingen omtrent de taak en de samenstelling van het bestuur der visscherijen op de Zeeuwsche stroomen en het Binnenvisscherijreglement (St. 1911 n°. 119 en 1915 n°. 484).

College voor de visscherijen.

Het college voor de visscherijen is ingesteld bij art. 25 der Visscherijwet. De samenstelling, de verdeeling in afdeelingen en de workzaamheden van het college en van zijne afdeelingen zijn nader geregeld in het kon. besluit van 15 april 1911 (St. 120). Het college geeft, zoowel op daartoe door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel gedaan verzoek, als uit eigen beweging, voorlichting omtrent alle met de visscherijen in verband staande onderwerpen, en tracht de ontwikkeling der visscherijen, ook door het opsporen, bekend maken en helpen invoeren van elders tot stand gebrachte verbeteringen, zooveel mogelijk te bevorderen.

Voorzitter. Jhr. mr. dr. N. C. de Gijselaar (J), Leiden.

Plaatsvervangend voorzitter. J. J. Slis ⊕, Middelharnis.

Leden. K. de Boer Cz. ⊕, Assendelft — mr. P. A. Diepenhorst ⊕, Amsterdam — J. B. Westerdijk ⊕, Uithuizermeeden — H. Dirkzwager, 's-Gravenhage — jhr. mr. dr. W. J. M. van Eijsinga (zie blz. 709), Leiden — dr. H. F. Nierstrasz, Utrecht — J. J. Ochtman, Goes — H. Pollema ⊕, Sneek — mr. P. G. van Tienhoven, Heemstede — G. F. Tydeman (zie blz. 401), 's-Gravenhage — mr. A. C. Visser van IJzendoorn ⊕, Leiden — A. Hoogendijk Jz., Vlaardingen — J. G. Th. Broekmeijer, IJmuiden — mr. A. J. Cnoop Koopmans, Amsterdam — W. de Jong, IJselmonde — W. J. Kernkamp, Edam — mr. P. W. H. Truijen ✠, Roermond — A. van der Toorn Jz., Scheveningen — W. Verdonk, Wormerveer.

Secretaris. Mr. H. van der Hoeven ⊕2, Zundert.

Rijksinstituut voor Biologisch visscherijonderzoek te den Helder.

Het instituut heeft ten doel het onderzoek van de in het water voorkomende organismen en van hunne levensvoorwaarden, alsmede het verzamelen van gegevens en voorwerpen op het gebied van dat onderzoek, een en ander in het belang van de visscherij en de daaraan verwante bedrijven. De werkkring van het instituut is geregeld in het kon. besl. van 13 juni 1916 (St. 275).

Adviseur. Dr. Max Weber ⊕ ✠4, Eerbeek, 28 juni 1916.

Directeur. Dr. H. C. Redeke, 28 juni 1916.

Bioloog 1ste klasse. Dr. A. C. J. van Goor, 28 juni 1916.

Biologen 2de klasse. Mej. G. M. de Lint, 28 juni 1916 — mej. A. P. C. de Vos, 19 oct. 1918.

Secretaris. A. M. Kloos, 30 juni 1916.

Rijksinstituut voor Hydrografisch Visscherijonderzoek te den Helder.

Het instituut heeft ten doel het doen van chemische, mikrobiologische en hydrografische onderzoekingen, alsmede het verzamelen van gegevens en voorwerpen op het gebied dezer onderzoekingen, een en ander in het belang van de visscherij en de daaraan verwante bedrijven. De werkkring van het instituut is geregeld in het kon. besl. van 13 juni 1916 (St. 275).

Adviseur. Dr. J. Böeseken T, Delft, 26 sept. 1916.

Directeur. Fr. Liebert s. i., 28 juni 1916.

Scheikundige. Mej. W. M. Deerns, 31 dec. 1918.

Analyste. Mej. I. M. P. Klingen, 28 juni 1916.

Visscherij-inspectie.

De taak der visscherij-inspectie is geregeld in art. 26 der Visscherijwet en het kon. besluit van 18 juni 1916 (St. 275).

Hoofdinspecteur, belast met de algemeene leiding van en het toezicht op den dienst, alsmede met de bemoeiingen in zake de zeevisscherij. J. M. Bottemanne ✠, 7 juli 1911, 's-Gravenhage.

Visscherijconsulent. Dr. J. J. Tesch, 3 aug. 1918.

Adjunct-visscherijconsulent. W. Dijs, 12 april 1916.

Commiezen-redacteur. P. E. van Renesse, 12 april 1916 — mr. J. C. J. van Schagen, 4 juli 1918.

Administratieve ambtenaren 1ste kl. L. W. R. van Deventer, 17 jan. 1919 — W. van Suylekom, 15 febr. 1919 — H. G. ten Geuzendam, 18 dec. 1919 — A. C. P. F. Vastenou, 1 juni 1920 (tijd.).

Eerste district, standplaats 's-Gravenhage.

Voor de territoriale wateren.

Inspecteur. J. M. Bottemanne ✠ (waarn.).

Tweede en derde district, standplaats Amsterdam.

Voor de noordelijke zeegaten, den Dollart, de Lauwersee, de Waddenzee, de Zuiderzee met de daaraan gelegen open havens.

Inspecteur. W. J. Janssens, 29 aug. 1914. [1])

Adjunct-inspecteur. J. van Hengel, 14 febr. 1916.

Onderinspecteur 1ste kl. W. F. F. Beunders, 12 april 1916.

Adjunct-visscherijconsulent. B. Havinga, 5 juli 1918 (standplaats Harlingen).

Administratief ambtenaar 1ste kl. C. D. J. Biekart, 28 febr. 1919.

Vierde, zesde en zevende district, standplaats 's-Gravenhage.

Voor de Zuidhollandsche stroomen, met de daaraan gelegen open havens en zeegaten, de rivieren en de binnenwateren, met de havens van Scheveningen en IJmuiden.

Inspecteur. A. B. Brouwer, 7 juli 1911.

Onderinspecteur 1ste kl. W. A. van Kesteren, 12 april 1916.

Visscherijconsulent. A. G. C. van Baren, 9 maart 1920.

Vijfde district.

Voor de Zeeuwsche stroomen, met de daaraan gelegen open havens en zeegaten.

Het bestuur der visscherijen op de Zeeuwsche stroomen (zie blz. 454).

Zuiderzee-visscherijraad.

Ingevolge art. 1 van het reglement voor de kustvisscherijraden (St. 1910 n°. 284, gewijzigd bij St. 1915 no. 445), kunnen ter bevordering van de belangen der kustvisscherij, wanneer de behoefte daaraan is gebleken en eene behoorlijke samenstelling mogelijk blijkt, bij kon. besluit voor de visscherij in de Zuiderzee en andere gedeelten der kustvisscherij een of meer visscherijraden worden opgericht.

De werkkring van de visscherijraden bestaat, voor elken raad ten aanzien van zijn gebied, in:

1°. het verzamelen van inlichtingen en gegevens omtrent de wijze van uitoefening van en de uitkomsten verkregen met de visscherij, den toestand en de behoeften van de visschers en het beramen van maatregelen ter bevordering van het visscherijbedrijf;

2°. het geven van voorlichting en raad aan den inspecteur der visscherijen in het betrokken district op diens verzoek of uit eigen beweging omtrent alle onderwerpen, welke de belangen van de visscherij en van de visschers, in den ruimsten zin genomen, raken;

---

1) Is tevens directeur van het Rijkskantoor voor ansjovis, hetwelk tot taak heeft het voorbereiden en treffen van maatregelen tot het voorkomen van werkloosheid in het ansjovisbedrijf.

3°. het stichten, beheeren of bevorderen van de totstandkoming van inrichtingen of instellingen ten dienste van de visschers, hetzij in opdracht van den Minister, hetzij uit eigen beweging;

4°. het doen van mededeelingen aan hen die bij de kustvisscherij zijn betrokken en het verrichten van andere werkzaamheden in het belang van het visscherijbedrijf, hetzij in opdracht van den Minister, hetzij uit eigen beweging.

De inspecteur der visscherijen in het betrokken district is voorzitter van den raad.

Bij kon. besluit van 20 maart 1911 n°. 54 is opgericht een Zuiderzee-visscherijraad.

Leden

voor *Wieringen:* M. Kooy Pz., Wieringen;
voor *van Ewijcksluis* (gem. *Anna Paulowna*), *Nieuwesluis* (gem. *Wieringerwaard*), *Kolhorn* (gem. *Barsingerhorn*), *Winkel*, *Nieuwe Niedorp*, *Medemblik*, *Wervershoof* en *Andijk:* K. Keuris Az., van Ewijcksluis;
voor *Enkhuizen* en *Bovenkarspel:* W. Visser Hz., Enkhuizen;
voor *Wijdenes*, *Schellinkhout*, *Hoorn*, *Berkhout*, *Avenhorn*, *Oosthuizen*, *Warder*, *Edam* (met uitzondering van *Volendam*), *Monnikendam*, *Broek in Waterland*, *Durgerdam* (gem. *Ransdorp*) en *Muiden:* C. Koster, Hoorn;
voor *Volendam* (gem. *Edam*): C. Kes, Volendam;
voor *Marken:* P. Visser Jz., Marken;
voor *Huizen:* H. Veerman, Huizen;
voor *Spakenburg* (gem. *Bunschoten*): J. de Graaf Kz., Spakenburg;
voor *Putten*, *Harderwijk* en *Elburg:* J. Westerink Dz., Elburg;
voor *Kampen*, *Grafhorst* en *Urk:* A. P. Keuter, Urk;
voor *Vollenhove:* H. Prins, Vollenhove;
voor *Blokzijl*, *Blankenham*, *Kuinre*, *Weststellingwerf* en *Lemmer* (gem. *Lemsterland*): H. Thijsseling, Lemmer;
voor *Gaasterland*, *Laaxum* met *Warns*, *Hemelum* en *Molkwerum* (gem. *Hemelumer Oldephaert* en *Noordwolde*), *Stavoren*, *Hindeloopen* en *Workum:* K. J. Zeldenrust, Molkwerum.

Secretaris. Jac. de Veen, Enkhuizen.

Gevolmachtigde volgens art. X der op 30 juni 1885 te Berlijn gesloten overeenkomst tot regeling van de zalmvisscherij in het stroomgebied van den Rijn.

Dr. H. C. Redeke, den Helder.

Instituut voor zuivering van afvalwater.

Dit bij kon. besl. van 30 juli 1920 no. 53 ingesteld instituut heeft ten doel de waterverontreiniging te bestrijden en te voorkomen, en wel door het verrichten van onderzoekingen zoowel aan het instituut zelf als aan proefinstallaties elders, en door andere werkzaamheden, die ten deze door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, voor zooveel noodig in overleg met den Minister van Arbeid, dienstig worden geacht.

Commissie van Toezicht. C. J. Ph. Zaalberg, 's-Gravenhage, *lid en voorzitter* — H. Aalderink, Groningen; jhr. mr. dr. E. A. van Beresteyn, 's-Gravenhage; J. M. Bottemanne ✠, id.; J. B. M. Coebergh, Utrecht; W. Hanegraaff, 's-Gravenhage; F. van Maanen, Arnhem; dr. P. A. Meerburg, Utrecht; dr. N. L. Söhngen, Wageningen, *leden*.

Directeur. De scheikundige adviseur bij de arbeidsinspectie H. J. N. H. Kessener, 21 aug. 1920.

Scheikundig ingenieur. J. J. Hopmans, 1 oct. 1920 (tijd.).

§ 7.

MIJNWEZEN.

Mijnraad.

De mijnraad, bij kon. besluit van 29 mei 1902 (St. 78), thans vervangen door het kon. besluit van 25 april 1913 (St. 139), ingesteld, houdt toezicht op de wijze waarop het

Staatsmijnbedrijf in Limburg naar de bevelen van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel wordt geleid en dient dien Minister van raad in alle zaken het mijnwezen betreffende. Zijn instructie is vastgesteld bij kon. besluit van 9 aug. 1902 (Staatsc. nº. 193), gewijzigd bij kon. besluit van 22 febr. 1910 (Staatsc. nº. 46) en bij kon. besl. van 24 jan. 1916 nº. 22.

Leden. Prof. dr. W. H. Nolens ●2, 's-Gravenhage, *voorzitter*, 1902—1922 — dr. F. G. Waller ● ✻3 (BL5), Delft, 1908—1924 — A. F. Philips, Eindhoven, 1915—1923 — dr G. A. F. Molengraaff ●, Delft, 1915—1923 — H. J. E. Wenckebach ●, 's-Gravenhage, 1916—1924 — dr. C. Lely ●2 (D1) (EL2), id., 1918—1922 — M. C. E. Bongaerts ✻4, id., 1918—1922 — J. F. de Vogel c.i., 's-Gravenhage, *secretaris*, 1918—1922.

Staatsmijnbedrijf in Limburg. (Heerlen.)

De inrichting van het bedrijf der steenkolenmijnen in Limburg, welke ingevolge de wet van 24 juni 1901 (St. 170) van staatswege ontgonnen worden, is nader geregeld bij kon. besluit van 25 april 1913 (St. 139). Aan het hoofd daarvan staat eene directie, bestaande uit een of meer leden.

CENTRAAL BUREAU TE HEERLEN.

Directie. Mr. dr. W. F. J. Frowein ●, *voorzitter*, 9 dec. 1907 — J. C. F. Bunge m.i. ●, id. — F. K. Th. van Iterson w.i., 25 aug. 1913.
Chef van den administratieven dienst. J. G. van der Mark, 1 oct. 1906.
Inspecteur. K. N. W. A. Zelders, 27 juni 1918.
Juridische beambte. Mr. I. J. Bloem, 1 april 1920.

WERKTUIGKUNDIG BUREAU.

Hoofdingenieur-afdeelingschef. R. van Vloten w.i., 31 mei 1918.
Ingenieur. D. Valstar w.i., 31 mei 1918.
Adjunct-ingenieurs. A. J. Engel w.i., 16 aug. 1919 — C. J. Bouten w.i., 28 juni 1920.
Adspirant adjunct-ingenieur. G. H. J. van der Sluijs w.i., 1 maart 1920.
Hoofdteekenaar. F. Greven, 1 jan. 1920.

ELECTROTECHNISCH BUREAU.

Ingenieur. J. W. D. van Eck e.i., 22 juli 1911.
Hoofdteekenaar. C. Kuyper, 1 april 1919.

BOUWKUNDIG BUREAU.

Afdeelingschef. A. E. Dinger c.i., 31 mei 1918.
Adjunct-ingenieur. J. R. Bouten c.i., 16 dec. 1918.
Hoofdopzichters. G. Reiber, 28 maart 1912 — C. van der Velden, 27 juni 1918 — F. Ernst, 1 mei 1920 — J. Slot, 1 aug. 1920.

AFDEELING GRONDBEHEER.

Afdeelingschef. J. van Dillewijn, 27 juni 1918.

HANDELSBUREAU.

Chef. Ch. Le Poole, 31 jan. 1910.
Adjunct-chef. A. J. M. Hulsman, 31 maart 1914, gedetacheerd bij de Rijkskolendistributie.

INKOOPBUREAU.

Afdeelingschef. L. J. A. H. Jonkergouw, 1 april 1919.
Adjunct-afdeelingschef. C. J. Damme, 1 april 1919.

OPMETINGEN.

Hoofdmijnmeter. P. J. Rüland, 29 april 1916.
Hoofdteekenaar. F. H. Leliveld, 1 april 1919.

KABINET EN ALGEMEENE ZAKEN.

Bureauchef. M. F. H. Crijns, 27 juni 1918.

BOEKHOUDING.

Bureauchefs. N. J. Swierstra, 31 maart 1914 — A. van Muijlwijk, 1 april 1919 — F. W. M. Bouman, 1 april 1919 — J. J. Knooren, 1 jan. 1920.

KASBEHEER.

Kassier. J. N. Drijkoningen, 1 jan. 1920.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN.

Adjunct-afdeelingschefs. L. H. Viegen, 1 jan. 1920 — J. H. Bovens, bureauchef, 1 maart 1920.

ADMINISTRATIE, AFD. M.

Bureauchef. N. A. Wetbmar, 31 mei 1918.

ADMINISTRATIE, AFD. W.

Bureauchef. A. Lievaart, 1 juli 1920.

ADMINISTRATIE BOUWBUREAU.

Bureauchef. V. M. Schouteten, 1 april 1919.

LANDBOUWKUNDIGE.

C. Boudewijn, 8 juli 1819.

STAATSMIJN WILHELMINA.

Bedrijfsingenieur. Ingenieur R. G. Veenenbos m.i., 4 juni 1915.
Ingenieur. H. O. J. H. Bauduin w.i. 10 oct. 1919.
Adjunct-ingenieur. J. H. Schäfer m.i., 1 maart 1919.
Hoofdopzichters. J. J. Janssen, 7 mei 1915 — A. van der Lijn, 1 jan. 1920.
Hoofdmachinist. Tj. Meijer, 1 jan. 1920.
Bureauchef. G. E. de la Bije, 27 maart 1914.

STAATSMIJN EMMA.

Bedrijfsingenieur. Ingenieur C. L. van Nes m.i., 29 april 1916.
Ingenieurs. A. J. ter Linden w.i. en c.i., 10 oct. 1919 — dr. Chr. Th. Groothoff m.i., 1 aug. 1920 — J. W. Kleinbentink w.i., 31 mei 1918.
Adjunct ingenieur. J. B. van der Drift m.i., 1 juni 1920.
Hoofdopzichters. E. van Amerongen, 31 mei 1918 — J. J. Bootsgezel, 11 dec. 1909 (gedetacheerd bij de Rijkskolendistributie den Haag) — M. A. A. Wetzels, 11 dec. 1909 — J. Tamboer, 31 mei 1918 — J. Posma, 1 aug. 1920.
Hoofdmachinist. J. H. Savelsberg, 1 april 1919.
Chef van den spoorwegdienst. H. C. Goosens, 12 maart 1918.
Bureauchef. J. W. Niederer, 29 april 1916.

COKESFABRIEK TE STAATSMIJN EMMA.

Bedrijfsingenieur. Ingenieur D. P. Ross van Lennep s.i., 12 maart 1914.
Hoofdopzichter. G. C. Jirris, 1 jan. 1920.
Adjunct-bureauchef. H. J. Roijen, 1 jan. 1920.

STAATSMIJN HENDRIK.

Bedrijfsingenieur. Ingenieur H. Ritz m.i., 12 febr. 1912.
Ingenieur. J. W. C. Op den Kamp m.i., 6 oct. 1919.
Adjunct-ingenieur. H. J. Itz w.i., 27 jan. 1919.
Hoofdopzichters. B. Posma, 1 sept. 1919 — A. J. M. Stroeks, 1 jan. 1920.
Bureauchef. J. Tiddens, 28 april 1917.

STAATSMIJN MAURITS.

Bedrijfsingenieur. Hoofdingenieur C. A. van Goudoever de Jongh m.i., 10 juni 1915.
Hoofdopzichters. D. J. Gibbels, 25 mei 1909 — A. F. van Santen, 1 jan. 1920.
Hoofdboormeester. J. J. Houben, 1 nov. 1915.
Bureauchef. G. Colenbrander, 1 jan. 1920.

Staatstoezicht op de mijnen.

Het mijnwezen wordt beheerscht door de wet van 21 april 1810 (Bulletin des lois n°. 285) *concernant les mines, minières, carrières et usines*, wier uitvoering is geregeld bij kon. besluit van 18 sept. 1818 (St. 35). De rechten, voortvloeiende uit concessiën van mijnen, zijn nog nader geregeld bij kon. besluit van 4 maart 1824 (St. 23). Bij de wet van 27 april 1904 (St. 73) gewijzigd bij die van 29 juni 1912 (St. 202) van 16 dec. 1916 (St. 552) en van 26 maart 1920 (St. 156), zijn evenwel, met wijziging van de wet van 21 april 1810, nadere bepalingen betreffende de mijnontginning vastgesteld; deze wet is, krachtens het kon. besl. van 24 sept. 1906 (St. 249), 1 nov. 1906 in werking getreden. Krachtens art. 9 van de wet van 1904, is bij kon. besl. van 22 sept. 1906 (St. 248), aangevuld bij kon. besl. van 13 oct. 1916 (St. 474) en van 9 febr. 1917 (St. 210), een algemeen reglement voor de mijnen vastgesteld, waarbij het onmiddellijk toezicht op de mijnen wordt opgedragen aan ambtenaren, die den titel dragen van hoofdingenieur, ingenieur, adjunct-ingenieur en opzichter der mijnen. Bij gemeld kon. besl. van 22 sept. 1906 zijn ingetrokken de keizerlijke decreten van 18 nov. 1810 (Bulletin des lois n°. 340) en 3 jan. 1813 (Bulletin des lois n°. 467), alsmede het kon. besl. van 28 juni 1877 (St. 155). Voorts is bij kon. besl. van 17 aug. 1855, n°. 67, goedgekeurd een door de Staten van Limburg vastgesteld reglement op de ontginning van onderaardsche of overdekte steengroeven in die provincie.

Bij de wet van 6 maart 1915 (St. 141) is eene bepaling vastgesteld betreffende het gebruik van grond voor mijnontginning.

Bij de wet van 23 maart 1918 (St. 168) is aan den minister van Landbouw, Nijverheid en Handel de bevoegdheid verleend om aan den eigenaar van een terrein tijdelijk doch voor niet langer dan twee jaren vergunning te verleenen tot het ontginnen of doen ontginnen van bruinkool in dat terrein.

Het beheer en genot van de domaniale steenkolenmijnen te Kerkrade zijn tijdelijk afgestaan aan de Aken-Maastrichtsche spoorwegmaatschappij, krachtens de wet van 19 juni 1845 (St. 29). In de daartoe betrekkelijke overeenkomst zijn eenige wijzigingen gebracht, welke bij de wet van 19 juli 1881 (St. 132) zijn goedgekeurd.

Bij de wet van 18 juni 1918 (St. 421) is aan den Staat de eigendom toegekend van eene zoutmijn bij Buurse. De exploitatie dezer mijn is overgedragen aan de N. V. Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie.

Voor den hoofdingenieur, den ingenieur, den adjunct-ingenieur en den opzichter der mijnen zijn instructiën vastgesteld bij resolutie van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel van 2 nov. 1906 (Stc. n°. 259), gewijzigd bij beschikking van 5 jan. 1912 (Stc n°. 5).

Hoofdingenieur der mijnen. C. Blankevoort ♔, Heerlen, 29 oct. 1906.
Ingenieurs der mijnen. W. H. D. de Jongh, Heerlen, 5 dec. 1918 — J. W. Scherrer, 5 dec. 1918 — B. F. P. Römer, 30 juli 1919.
Opzichters der mijnen. H. Rüland, Heerlen, 29 oct. 1906 — P. J. Doljé, id., 22 febr. 1913 — J. A. H. Oberje, 24 aug. 1918 — K. W. C. Kloppenburg, 29 juli 1918 — H. G. A. Götz, 15 sept. 1919.
Chef de bureau. H. Verbeek, 12 april 1919.
Bureau-ambtenaar. B. F. Peeters, Heerlen, 22 febr. 1913.

Raad van beroep voor het mijnwezen.

De raad van beroep voor het mijnwezen, krachtens het mijnreglement 1906 ingesteld, beslist in beroep omtrent de technische zaken het mijnwezen betreffende. Zijne instructie is vastgesteld bij kon. besl. van 29 oct. 1906 n°. 27 (Staatscourant n°. 255).

Leden. J. W. IJzerman ❁ ♔3 (BL3) (EL4), Wassenaar, *voorzitter* — prof. W. A. Knol m. i., 's-Gravenhage — prof. S. J. Vermaes (RK3), Delft.
Plaatsvervangende leden. W. Godefroy, 's-Gravenhage — prof. dr. G. A. F. Molengraaff ❁, Delft — prof. dr. W. H. Nolens ❁2, 's-Gravenhage.

Opsporen van delfstoffen van staatswege.

Bij de wet van 6 oct. 1908 (St. 312) is bepaald, dat het opsporen van delfstoffen in geheel Nederland gedurende 15 jaren, te rekenen van het in werking treden dezer wet, geschiedt van

staatswege. Gedurende dit tijdvak is het opsporen van steenkool en zouten door particulieren verboden. Het opsporen van andere delfstoffen is geoorloofd, na verkregen vergunning van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel. Het verbod is niet van toepassing op nadere opsporingen van zoodanige delfstoffen in zoodanige terreinen, als waarvoor vóór 1 december 1906 krachtens de mijnwet 1810 concessie is verleend of aangevraagd. De wet van 24 juli 1903 (St. 230) is tevens ingetrokken. Met de leiding van de opsporing van delfstoffen van Staatswege is belast de directeur van 's Rijks geologischen dienst (zie blz. 581).

Geoloog. Dr. W. Grenouillet, 11 juni 1920 (tijd.).
Assistent. G. I. A. Harmsen, 1 april 1920 (tijd.).

§ 8.

CRISISZAKEN.

ORGANISATIES TEN BATE VAN HET ECONOMISCH LEVEN VAN NEDERLAND IN VERBAND MET DEN EUROPEESCHEN OORLOG 1914—1918.

I. TIJDELIJKE AFDEELINGEN VAN HET DEPARTEMENT VAN LANDBOUW, NIJVERHEID EN HANDEL.

Afdeeling **Crisis-Nijverheid.**

Leider. L. Knappert.

Afdeeling **Volksvoeding.**

Leider. L. Bückmann.

Afdeeling **Melk- en melkproductenvoorziening.**

Leider. L. Bückmann.

Afdeeling **Vervoer.**

Leider. N. van de Roemer.

Afdeeling **Beroep in crisiszaken.**

Leider. Mr. H. Bijleveld.

Afdeeling **Inspectie crisiszaken.**

tevens belast met den huishoudelijken dienst, de agenda en secretarie van bovengenoemde afdeelingen.

Leider. J. P. Kosters.

Afdeeling **Crisisarchieven.**

heeft tot taak het rangschikken en systematisch bewerken der archieven afkomstig van opgeheven crisis-instellingen, met uitzondering van de archieven van comptabelen aard.

Leider. M. Carno.

Afdeeling **Crisiszaken-Textielindustrie.**

Deze afdeeling is belast met het toezicht op de uitvoering van alle crisismaatregelen in verband met voortbrenging en distributie, in- en uitvoer en inbeslagneming van vezelstoffen. Het hoofd der afdeeling regelt alle crisisaangelegenheden betreffende wol, katoen en linnen.

Administrateur, hoofd der afdeeling. F. K. J. Heringa.

Afdeeling **Rijksbureau voor de distributie van graan en meel.**

's-Gravenhage, Stadhouderslaan 102.

Deze afdeeling behandelt alle aangelegenheden betreffende aankoop, aanvoer, opslag en aflevering van binnen- en buitenlandsche granen, peulvruchten, oliehoudende zaden en veevoederartikelen.

Directeur. G. J. van Stipriaan Luïscius.

Uitvoercertificatenbureau.

's-Gravenhage, Noordeinde 35.

Ingesteld 28 oct. 1915.

Het Uitvoercertificatenbureau verleent, namens den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel, vergunningen tot uitvoer van goederen naar het buitenland, behandelt alle daarop betrekking hebbende zaken en houdt contrôle over dien uitvoer.

Leider. Mr. dr. R. Tj. Mees.

II. RIJKSKANTOREN EN RIJKSCOMMISSIES VOOR HET REGELEN VAN DEN UITVOER, DEN INVOER EN DE DISTRIBUTIE VAN LEVENSMIDDELEN, LAND- EN NIJVERHEIDSPRODUCTEN EN VEE. [1])

Rijks Centraal Administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen (R. D. K.).

's-Gravenhage, Bezuidenhout 271.

Ingesteld bij kon. besl. van 17 jan. 1916 no. 26.

Aan dit bureau moeten worden gezonden alle bestellingen op en vragen betreffende de artikelen, aangewezen overeenkomstig art. 1 van de Distributiewet 1916, met uitzondering van ongebuild tarwemeel, rogge, suiker en zeevisch.

Directeur. J. M. N. Hopman.

Provinciale productiekantoren.

Ingesteld 29 juli 1918, ter vervanging van de Provinciale cultuurcommissies (ingesteld 27 april 1917).

Deze kantoren zijn belast met het toezicht en de controle op de maatregelen tot beperking van den verbouw van gewassen, ingevolge art. 7 der Distributiewet, alsmede met alle werkzaamheden welke hun zullen worden opgedragen ter bevordering van de productie

NOORDBRABANT.

Bergen-op-Zoom, Wilhelminalaan 2.

Directeur. F. van Mansveld, Bergen-op-Zoom.

GELDERLAND.

Erichem.

Directeur. H. G. van Steenis, Erichem.

ZUIDHOLLAND.

's-Gravenhage, Carel van Bylandtlaan 14.

Directeur. A. D. van Bergeyk, Rijswijk (Z.-H.).

NOORDHOLLAND.

Rijkstuinbouwwinterschool te Alkmaar.

Directeur. S. W. de Clercq, Bloemendaal.

---

1) Onder dit hoofd en onder het volgende (III) zijn gemakshalve *alle* crisiscommissies opgenomen, hoewel er zich enkele onder bevinden die onder andere Departementen dan dat van Landbouw, Nijverheid en Handel ressorteeren.

ZEELAND.

Goes, Groote Markt 58A.

Directeur. W. Kakebeeke, Goes.

UTRECHT.

Utrecht, F. C. Dondersstraat 13A.

Directeur. J. E. Begram van Eeten, Utrecht.

FRIESLAND.

Leeuwarden, Willemskade 6.

Directeur. K. J. Rienks, Tzummarum.

OVERIJSEL.

Hengelo.

Directeur. S. L. Louwes, Hengelo.

GRONINGEN.

Rijkslandbouwwinterschool te Groningen.

Directeur. Dr. S. E. B. Bierema, Usquert.

DRENTHE.

Assen, Groningerstraat 81.

Directeur. W. C. Olie, Assen.

LIMBURG.

Roermond, Bakkerstraat 26.

Directeur. Jac. Smeets, Heythuizen.

Commissiën van beroep in zake de Scheurwet.

Deze commissiën zijn gevestigd ten kantore van de Centrale productiekantoren. Aan hunne beslissing zijn onderworpen het beroep tegen beschikkingen genomen krachtens het eerste lid van art. 1 der Scheurwet 1918 (St. 503), alsmede dat in zake de bepaling van het bedrag der schadeloosstellingen, bedoeld in art. 43 van het kon. besl. van 13 nov. 1918 (St. 588) tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur tot uitvoering van die wet.

Voorzitters van de bedoelde commissiën zijn:
Gelderland. D. W. Colenbrander, Varsseveld.
Zuidholland. P. S. Overwater, Strijen.
Noordholland. G. Kruseman, Houtrijk en Polanen.
Utrecht. G. S. van Beuningen, Maarsbergen.
Friesland. Dr. J. E. van Welderen baron Rengers, IJsbrechtum.
Overijsel. Mr. E. B. Bavink ten Cate, Almelo.
Groningen. D. R. Mansholt, Groningen.
Drenthe. G. van Leusen, Frederiksoord.

Rijksgraanverzameling.

Regeeringscommissarissen.

Voor *Overijsel.* J. Warner, Zwolle, Stationsweg 2.
„ *Utrecht.* A. J. Looxma van Welderen baron Rengers, Utrecht, Drift 4.
„ *Noordholland.* P. A. de Lange, Amsterdam, Keizersgracht 732.
„ *Zuidholland.* J. van der Koogh. 's-Gravenhage, Carel van Bylandtlaan 14.
„ *Zeeland* W. baron Collot d'Escury, Hontenisse, Raadhuis.
„ *Noordbrabant.* J. F. A. Wagenaar, 's-Hertogenbosch, Schapenmarkt 26.
„ *Limburg.* J. J. C. Ament, zuivelconsulent, Maastricht, St. Servaasklooster 23.
„ *Gelderland.* J. H. C. Rauwenhoff, Arnhem, Marktstraat 2.

Zuivelkantoor.

's-Gravenhage. Koninginnegracht 19.

Ingesteld 10 sept. 1919.

Voorzitter. O. Reitsma.

Leden. H. Beer, voorzitter der afd. Melkverzorging van de Ned. Melkindustrieele Vereeniging te Amsterdam — K. Eriks, directeur der Friesche Coöperatieve Zuivelexport-Vereeniging, Leeuwarden — W. S. Heusdens, directeur der N. V. Kaashandelmaatschappij „Gouda", Gouda — J. F. Huttinga, bestuurslid der Vereeniging van Zuivelfabrikanten in Nederland, Leeuwarden — N. J. Lankhorst, directeur eener zuivelfabriek, Heeg — G. Nobel, secretaris van den Bond van Coöperatieve Zuivelfabrikanten in Noordholland, Lutjewinkel — H. Ruyter, secretaris van den R.-K. Diocesanen Land- en Tuinbouwbond, Leiden — A. N. Vaandrager, voorzitter van den Bond van Melkveehouders in Zuidholland, Rotterdam — A. van Wijnen, voorzitter van den Bond van Kaasproducenten, Gouda.

Secretaris. . . . .

Rijkskantoor voor afvalstoffen voor den landbouw (R. A. L.).

Ingesteld 7 nov. 1918.

Dit kantoor is belast met de verzameling en verwerking van afvalstoffen voor veevoeder en mest voor den landbouw.

Adviseur, waarn. directeur. M. A. van der Perk, Rijswijk (Z. H.), Verhagen Metmanstraat 16.

Rijkskolendistributie (R. K. D.).

's-Gravenhage, Javastraat 44.

Ingesteld bij kon. besl. van 12 jan. 1916 n°. 99.

Directeur. Mr. dr. W. F. J. Frowein, 's-Gravenhage.

Commissie van advies. I. P. de Vooys, buiteng. hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool, 's-Gravenhage, *lid en voorzitter* — mr. J. C. A. Everwijn, administrateur bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, id., *lid en plaatsv. voorzitter* — mr. H. F. van Leeuwen, *secretaris* — F. H. Fentener van Vlissingen, directeur der Steenkolenhandelsvereeniging, Utrecht; mr. E. P. van Lanschot, oud-burgemeester van Breda, Breda; W. Schweitzer, directeur der Maatschappij tot exploitatie van de steenkolenmijnen „Laura" en „Vereeniging, Eygelshoven" Heerlen; F. Smit, directeur der I. en K. Smit's Scheepswerven te Kinderdijk; W. van der Vorm, directeur der Scheepvaart- en Steenkolenmaatschappij, Rotterdam; dr. F. G. Waller, directeur der Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek, Delft, *leden* — W. W. Hooreman, directeur der Maatschappij tot exploitatie der steenkolenmijn „Oranje Nassau", Heerlen; A. B. Michielsen, oud-burgemeester van Haarlemmerliede, Halfweg; J. Th. Pilaar, lid der firma Hengstenberg en Co., 's-Gravenhage; D. W. Stork, lid der firma Gebr. Stork en Co., Hengelo (O), *plaatsverv. leden.*

Commissie van beroep. Mr. dr. A. A. H. Struycken, lid van den Raad van State, *lid en voorzitter* — mr. J. C. A. Everwijn (zie boven) — J. W. IJzerman, 's-Gravenhage.

Commissie van advies.

in zake de verdeeling van alle metalen, materialen, enz. welke voor electriciteitsvoorziening kunnen dienen en voor dit doel beschikbaar komen.

Ingesteld 3 oct. 1918.

Leden. H. Doijer, consulteerend ingenieur, 's-Gravenhage — C. Noome, directeur der Provinciale Utrechtsche Electriciteitsmaatschappij, Utrecht — dr. A. C. van Rossem Nz., directeur van het Gemeentelijk Electriciteitsbedrijf te Rotterdam.

Commissie van advies in zake uitvoer van papier.

Ingesteld 28 jan 1920.

Vertegenw. van papierfabrikanten. H. Smidt von Gelder, Amsterdam.
Vert. van verbruikers van papier. L. Levisson, 's-Gravenhage — A. van Leer, Amsterdam.
Vert. van papierhandelaren. A. Loeber, Amsterdam.

III. RIJKSCOMMISSIES VAN VERSCHILLENDEN AARD.

Commissie van advies voor crisisaangelegenheden.

's-Gravenhage, Emantsstraat 3.

Ingesteld 5 dec. 1917.

Leden. Mr. R. van Veen, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, *eerste-voorzitter* — mr. V. H. Rutgers, id., *tweede-voorzitter* — prof. mr. A. S. de Blécourt, Leiden — G. P. J. Caspersz, oud-hoofdingenieur van den Waterstaat in Ned.-Indië, 's-Gravenhage — mr. W. Lunsingh Tonckens, rechter in de arrondissementsrechtbank te Rotterdam — mr. dr. J. van Gelein Vitringa, id. te 's-Gravenhage.
Secretaris. H. Ch. G. J. van der Mandere, 's-Gravenhage.

Commissie van advies in zake de Schepenvorderingswet (St. 1917 no. 211 juncto 1917 no. 430 en 1918 no. 308.)

's-Gravenhage, Bezuidenhout 193.

Ingesteld 27 febr. 1917.

In deze commissie zijn de verschillende belangen vertegenwoordigd, welke bij de uitvoering van de genoemde wet gemoeid zijn.

Leden. Mr. E. E. van Raalte, 's-Gravenhage, *voorzitter* — Th. F. A. Delprat, Amsterdam — mr. dr. W. F. J. Frowein, directeur der Rijkskolendistributie, 's-Gravenhage — C. P. A. van Stolk, lid der firma van Stolk's Commissiehandel te Rotterdam — J. Rijpperda Wierdsma, lid van de directie der Holland-Amerika-lijn — A. J. M. Goudriaan, lid van de directie van van Nievelt, Goudriaan en Co. Stoomvaartmaatschappij te Rotterdam — A. C. Meurs, lid van de directie van de Koninklijke Hollandsche Lloyd, Amsterdam — B. E. Ruys, lid van de directie van de Rotterdamsche Lloyd — mr. W. Suermondt, Rotterdam — W. C. Bonebakker, directeur der Koloniale Bank te Amsterdam — C. J. van Schaardenburg, secretaris der Vereeniging van rijstpellers te Rotterdam.
Secretaris. Mr. H. J. Rink, 's-Gravenhage.

Commissie als bedoeld in art 2, 2de lid der Schepenvorderingswet (St. 1917 no. 211, juncto 1917 no. 430 en 1918 no. 308.)

Ingesteld bij kon. besl. van 5 maart 1917 n°. 43.

Leden. Mr. Th. A. Fruin, advocaat en procureur, Rotterdam, *voorzitter* — S. P. van Eeghen, voorzitter van de Kamer van koophandel en fabrieken, Amsterdam — J Visser Jz., voorzitter der Nederlandsche Reedersvereeniging, 's Gravenhage.
Secretaris. Mr. dr. H. W. Jordens, Deventer.

Commissie ingevolge de artt. 2– 6 van het kon. besl. van 6 april 1916 (St. no. 158). tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur als bedoeld in art. 1, 2de lid der Schepenuitvoerwet (St. 1916 no. 139, juncto St. 1918 no. 427).

Ingesteld bij kon. besl. van 8 april 1916 n°. 28.

Leden. Mr. A. J. Cnoop Koopmans, voorzitter van den Raad voor de Scheepvaart, Amsterdam, *voorzitter* — J M. Bottemanne, hoofdinspecteur der visscherijen, 's-Gravenhage — mr. dr. H. W. Jordens, Deventer — A. D. Muller, hoofd-

46

inspecteur voor de scheepvaart, Rotterdam — B. Nierstrasz, directeur van de Hollandsche Stoombootmaatschappij te Amsterdam — mr. J. Smit, directeur van de Koninklijke Maatschappij „de Schelde" te Vlissingen.

Plaatsvervangend lid. F. Smit s. i., directeur van I. en K. Smit's Scheepswerven te Kinderdijk.

Secretaris. Mr. H. B. Tjeenk Willink, secretaris van den Raad voor de Scheepvaart, Amsterdam.

Rijksbureau voor de Scheepvaart.

's-Gravenhage, Bezuidenhout 97.

Ingesteld 9 dec. 1918.

Dit bureau heeft tot taak de uitvoering van de Schepenuitvoerwet en van de Schepenvorderingswet en, in verband daarmede, het toezicht op het gebruik van de onder Nederlandsche vlag varende schepen.

Directeur. . . . .

Adjunct-directeur. P. S. van 't Haaff.

Inspectie van de binnenschipperij.

Behoudens ontheffing in bepaalde gevallen, mogen geen overeenkomsten van gebruik of bevrachting van vaartuigen geschikt voor de binnenschipperij worden gesloten wanneer het vaartuig niet als tot laden gereed is ingeschreven in het inschrijvingsregister van de beurs of hulpbeurs van den beurskring binnen welken het schip zich bevindt.

In iederen beurskring wordt van rijkswege een schippersbeurs gevestigd in de gemeente of het onderdeel der gemeente, waaraan de kring zijn naam ontleent. Zoo noodig kunnen van rijkswege in een beurskring een of meer hulpschippersbeurzen worden gevestigd.

Met het toezicht op de binnenschipperij is belast een algemeen inspecteur, onder wien in ieder der hieronder bedoelde districten toezicht wordt gehouden door een districtsinspecteur 1ste klasse voor de binnenschipperij, wien, zoo noodig, worden toegevoegd een of meer districts-inspecteurs 2de klasse en adjunct-inspecteurs. Op ieder der schippersbeurzen en hulpschippersbeurzen wordt de districts-inspecteur voor de binnenschipperij vertegenwoordigd door een of meer beursmeesters, respectievelijk hulpbeursmeesters.

Voor de uitoefening van het toezicht wordt het Rijk verdeeld in drie districten; ieder district wordt gevormd door de samenvoeging van een aantal beurskringen en gemeenten; iedere beurskring omvat het gebied van een of meer gemeenten.

Zie voorts de door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel vastgestelde binnenscheepvaartregeling (Bijvoegsel tot de Stct. 1919 no. 270).

Algemeen inspecteur. C. H. Zijlstra, 's-Gravenhage.

DISTRICT I,

omvattende de beurskringen:

Appelscha (gem. Ooststellingwerf.

Beets (gem. Opsterland en Utingeradeel).

Berlikum (gem. 't Bildt en Menaldumadeel).

Blokzijl (gem. Ambt-Vollenhove, Blankenham, Blokzijl, Giethoorn, Kuinre, Oldemarkt, Stad-Vollenhove, Steenwijk, Steenwijkerwold en Vledder).

Coevorden (gem. Ambt-Hardenberg, Coevorden, Dalen, Gramsbergen, Schoonebeek en Stad-Hardenberg).

Dedemsvaart (gem. Ambt-Ommen, Avereest, Stad-Ommen en Zuidwolde).

Delfzijl (gem. Appingedam, Bierum en Delfzijl).

Dokkum (gem. Dantumadeel, Dokkum, Ferwerderadeel, Kollumerland en Nieuw-Kruisland, Oost-Dongeradeel en West-Dongeradeel).

Dragten (gem. Achtkarspelen en Smallingerland).

Franeker (gem. Franeker, Franekeradeel en Hennaarderadeel).

Groningen (gem. Adorp, Aduard, Eelde, Groningen, Grootegast, Grijpskerk, Haren, Hoogkerk, Leek, Loppersum, Marum, Noorddijk, Oldekerk, Peize, Roden, Slochteren, Ten Boer, Vries, Zuidhorn en Zuidlaren).

Harlingen (gem Barradeel, Harlingen en Wonseradeel).

Hasselt (gem. Genemuiden, Hasselt, Staphorst en Zwartsluis).

Heerenveen (gem. Aengwierden, Haskerland, Schoterland en Weststellingwerf).

Hoogeveen (gem. Hoogeveen, Oosterhesselen en Ruinen).

Klazinaveen (gem. Emmen).

Leeuwarden (gem. Baarderadeel, Idaarderadeel, Leeuwarden, Leeuwarderadeel en Tietjerksteradeel).
Lemmer (gem. Doniawerstal, Gaasterland, Lemsterland en Sloten Fr.).
Meppel (gem. Havelte, Meppel, Nijeveen, Ruinerwold, Wanneperveen en de Wijk).
Musselkanaal (gem. Bellingwolde, Borger, Gasselte, Odoorn, Onstwedde en Vlagtwedde).
Onderdendam (gem. Bafio, Bedum, Kantens, Middelstum, Stedum, Uithuizen, Uithuizermeeden, Usquert, Warffum, Winsum en 't Zandt).
Oude-Pekela (gem. Beerta, Finsterwolde, Midwolda, Nieuwe Pekela, Nieuwe Schans, Nieuwolda, Oude Pekela, Scheemda, Termunten, Wedde en Winschoten).
Sappemeer (gem. Hoogezand, Noordbroek en Sappemeer).
Schoonoord (gem. Rolde, Sleen, Westerbork en Zweelo).
Smilde (gem. Assen, Beilen, Diever, Dwingelo, Norg en Smilde).
Sneek (gem. Bolsward, Rauwerderhem, Sneek, Wymbritseradeel en Ylst).
Stavoren (gem. Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde, Hindeloopen, Stavoren en Workum).
Vroomshoop (gem. Almelo, Denekamp, Den Ham, Hellendoorn, Ootmarsum, Tubbergen en Vriezenveen).
Wildervank (gem. Anlo, Gieten, Meeden, Muntendam, Veendam, Wildervank en Zuidbroek).
Zoutkamp (gem. Eenrum, Ezinge, Kloosterburen, Leens, Oldehove en Ulrum).
Zwolle (gem. Dalfsen, Heino, Nieuwleusen, Wijhe, Zwolle en Zwollerkarspel).

Tot dit district behooren bovendien de niet genoemde gemeenten in de provinciën Drenthe, Friesland, Groningen en Overijsel.

Inspecteur 1ste kl. K. Salomons, Gasselter-Nijveen.
Inspecteur 2de kl. G. J. Hartman, Groningen.
Adjunct-inspecteurs. K. van der Veen, Gasselter-Nijveen — M. van der Sleen, Leeuwarden — G. Scholte, Groningen — W. Eefsingh, Gasselter-Nijveen.

DISTRICT II,

omvattende de beurskringen:

Alkmaar (gem. Alkmaar, Beemster, Broek op Langendijk, Callantsoog, Graft, Heilo, Helder, Koedijk, Noord-Scharwoude, Oterleek, Oudkarspel, Ouddorp, Petten, de Rijp, Schermerhorn, Schoorl, St. Pancras, Warmenhuizen, Zuid- en Noord-Schermer, Zuid-Scharwoude en Zijpe).
Amsterdam (gem. Amsterdam, Broek in Waterland, Buiksloot, Diemen, Ilpendam, Katwoude, Landsmeer, Monnikendam Muiden, Nieuwendam, Nieuwer-Amstel, Ouder-Amstel, Purmerend, Ransdorp, Sloten, Uithoorn, Watergraafsmeer, Weesp, Weesperkarspel en Wijdewormer.
Apeldoorn (gem. Apeldoorn, Epe en Heerde).
Arnhem (gem. Angerlo, Arnhem, Doorwerth, Duiven, Elst, Heteren, Huissen, Kesteren, Lienden, Maurik, Renkum, Rhenen, Wageningen en Westervoort).
Broekerhaven (gem. Blokker, Bovenkarspel, Enkhuizen, Grootebroek, Hoorn, Schellinkhout, Venhuizen en Wijdenes).
Deventer (gem. Deventer, Diepenveen, Gorssel, Olst, Raalte en Voorst).
Dieren (gem. Brummen, Doesburg, Doetichem, Gendringen, Hummelo, Rheden, Steenderen, Warnsveld, Wisch en Zutphen).
Goudsche Sluis (gem. Aarlanderveen, Alkemade, Alphen Z.-H., Barwoutswaarder, Bodegraven, Boskoop, Leimuiden, Nieuwkoop, Nieuwveen, Oudshoorn, Reeuwijk, Rietveld, Rijnsaterwoude, Ter Aar, Waddinxveen, Woerden, Woubrugge, Zegveld, Zevenhoven en Zwammerdam).
Haarlem (gem Bennebroek, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede, Hillegom, Schoten, Spaarndam en Zandvoort).
Hoofddorp (gem. Aalsmeer en Haarlemmermeer)
Kampen (gem. Grafhorst, Hattem, Kampen, Kamperveer, Wilsum, IJsselmuiden en Zalk en Veecaten)
Leiden (gem Hazerswoude, Katwijk, Koudekerk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Rijnsburg, Sassenheim, Stompwijk, Valkenburg Z.-H., Veur, Voorhout, Voorschoten, Warmond, Wassenaar en Zoeterwoude).
Millingen (gem. Herwen en Aerdt, Millingen en Pannerden).
Nijmegen (gem, Bemmel, Beuningen, Dodewaard, Dreumel, Druten, Echteld, Ewijk, Gent, Heerewaarden, Hemmen, Nijmegen, Ophemert, Rossum, Tiel, Ubbergen, Valburg, Varik, Wadenoijen, Wamel en IJzendoorn).
Vinkeveen (gem. Abcoude-Baambrugge, Abcoude-Proostdij, Loenen, Loenersloot, Mijdrecht, Nederhorst den Berg, Nigtevecht, Vinkeveen, Vreeland en Wilnis).
Vreeswijk (gem. Ameide, Amerongen, Beusichem, Culenborg, Everdingen, Groot-Ammers, Hagestein, Hei- en Boeikop, Houten, Jaarsveld, Jutphaas, Langerak, Lexmond, Nieuw-

poort, Oudenrijn, Schalkwijk. Schoonhoven, Tienhoven, Tull en 't Waal, Utrecht, Vianen, Vreeswijk, Willige-Langerak, Wijk bij Duurstede en IJsselstein).
Wieringen (gem. Anna Paulowna, Wieringen en Wieringerwaard).
Zaandam (gem. Assendelft, Koog a/d Zaan, Krommenie, Oostzaan, Uitgeest, Velsen, Westzaan, Wormer, Wormerveer, Zaandam en Zaandijk).
Tot dit district behooren bovendien de niet genoemde gemeenten in de provinciën Gelderland, Noordholland en Utrecht.

Inspecteur. G. S. Vlieger, Amsterdam.
Adjunct-inspecteurs. F. W. Jongemaats, Amsterdam — L. Anink, id.

DISTRICT III,

omvattende de beurskringen:

Breda (gem. Breda, Dinteloord en Prinsland, Etten en Leur, Fijnaart en Heiningen, Gilze en Rijen, Ginneken en Bavel, Hoeven, Klundert, Oud- en Nieuw-Gastel, Oudenbosch, Princenhage, Rucphen en Vorenseinde, Rijsbergen, Standaarbuiten, Terheyden, Teteringen, Tilburg, Willemstad, Zevenbergen en Zundert).
Bruinisse (gem. Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Dreischor, Duivendijke, Elkerzee, Ellemeet, Haamstede, Kerkwerve, Nieuwerkerk, Noordgouwe, Noordwelle, Oosterland, Ouwerkerk, St. Philipsland, Renesse, Serooskerke (op Schouwen), Zierikzee en Zonnemaire).
Dordrecht (gem. Alblasserdam, Barendrecht, Dordrecht, Dubbeldam. Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Oud-Alblas, Papendrecht, Ridderkerk en Zwijndrecht).
Gorinchem (gem. Arkel, Asperen, Beesd, Brakel, Buren, Buurmalsen, Deil, Est en Opijnen, Gameren, Geldermalsen, Giessen, Giessendam, Giessen-Nieuwkerk, Gorinchem, Haaften, Hardinxveld, Herwijnen, Heukelum Z.-H., Hurwenen, Kedichem, Leerdam, Op en Neer-Andel, Poederoijen, Rijswijk N.-B., Schelluinen, Schoonrewoerd, Sliedrecht, Vuren, Waardenburg, Werkendam, de Werken en Sleeuwijk, Woudrichem, Zaltbommel, Zoelen en Zuilichem).
's-Gravenhage, (gem. Benthuizen, Bergschenhoek, Berkel Z.-H., Bleiswijk, Delft, 's-Gravenhage, 's-Gravenzande, de Lier, Loosduinen, Moerkapelle, Monster, Naaldwijk, Nootdorp, Pijnacker, Rijswijk Z.-H, Schipluiden, Voorburg, Wateringen, Zegwaard, Zevenhuizen en Zoetermeer).
Helmond (gem. Aarle-Rixtel, Asten, Beek en Donk, Deurne en Liessel, Eindhoven, Helden, Helmond, Heythuizen, Lierop, Maasbree, Meijel, Mierlo, Nederweert, Neer, Nunen, Gerwen en Nederwetten, Roggel, Someren, Stiphout, Vlierden en Weert).
's-Hertogenbosch (gem. Alem, Maren en Kessel. Ammerzoden, Appeltern, Balgoy, Batenburg. Bergharen, Berlicum, Bokhoven, Cuyk en St. Agatha, Deursen en Dennenburg, Dieden, Dieden en Langel, Dinther, Driel, den Dungen, Empel en Meerwijk, Engelen, Erp, Escharen, Gassel, Genderen, Grave, Groesbeek, Hedel, Heeswijk, Herpen, Herpt, 's-Hertogenbosch, Heumen, Heusden, Horssen. Huisseling en Neerloon, Kerkwijk, Lieshout, Linden, Lith, Lithoyen, Megen, Haren en Macharen, St. Michielsgestel, Mook en Middelaar, Nederhemert, St. Oedenrode, Overasselt, Oijen en Teeffelen, Ravenstein, Rosmalen, Schijndel, Veen, Veghel, Velp, Vught, Wijchen en Wijk en Aalburg).
Maastricht (gem. Amby, Borgharen, Bunde, Elsloo, Geulle, Grevenbicht, Heer, Itteren, Linne, Maasbracht, Maastricht, Meerssen, Obbicht en Papenhoven, Ohé en Laak, Roosteren, Stein, Stevensweert, Urmond en Wessem).
Middelburg (gem. Aagtekerke, Arnemuiden, Biggekerke, Domburg. Grijpskerke, Koudekerke, St. Laurens, Meliskerke, Middelburg, Nieuw en St. Joosland, Oost- en West-Souburg, Oostkapelle, Ritthem, Serooskerke (op Walcheren), Veere, Vlissingen, Vrouwenpolder, Westkapelle en Zoutelande).
Neuzen (gem. Axel, Biervliet. Boschkapelle, Breskens, Graauw en Langendam, Hengstdijk, Hoek, Hontenisse, Hoofdplaat, Hulst Neuzen, Ossenisse, Philippine, Sas van Gent, Stoppeldijk, Westdorpe, IJzendijke en Zaamslag).
Oud-Beijerland (gem. Goudswaard, 's-Gravendeel, Heinenoord. Hoogvliet, Klaaswaal, Maasdam, Mijnsheerenland, Nieuw-Beijerland, Numansdorp. Oud-Beijerland, Piershil, Poortugaal, Puttershoek, Rhoon, Strijen, Westmaas en Zuid-Beijerland).
Raamsdonksveer (gem. Almkerk, Besoijen, Capelle N.-B.. Dongen, Drongelen, Dussen, Geertruidenberg, 's-Gravenmoer, Hooge en Lage Zwaluwe, Made en Drimmelen, Meeuwen, Oosterhout, Raamsdonk, Vrijhoeve-Capelle, Waalwijk en Waspik).
Roosendaal (gem. Bergen op Zoom, Halsteren, Nieuw-Vossemeer, Roosendaal en Nispen, Steenbergen en Kruisland en Wouw).
Rotterdam (gem. Ammerstol, Bergambacht, Capelle a/d IJssel. Gouda, Gouderak, Hillegersberg, Kethel. Krimpen a/d Lek, Krimpen a/d IJssel. Lekkerkerk, Maasland, Maassluis, Moordrecht, Nieuwerkerk a/d IJssel, Nieuw-Lekkerland, Ouderkerk a/d IJssel,

Overschie, Pernis, Rotterdam, Schiebroek, Schiedam, Streefkerk, Vlaardingen, Vlaardinger-Ambacht en IJsselmonde).

St. Maartensdijk (gem. St. Annaland, St. Maartensdijk, Oud-Vossemeer, Poortvliet, Scherpenisse, Stavenisse en Tholen).

Middelharnis (gem. den Bommel, Dirksland. Goedereede, Herkingen, Melissant, Middelharnis, Nieuwe Tonge, Ooltgensplaat, Ouddorp, Oude Tonge, Sommelsdijk, Stad aan 't Haringvliet en Stellendam).

Venlo (gem. Arcen en Velden, Beesel, Belfeld, Bergen L., Beugen en Rijkevoort, Boxmeer, Broekhuizen, Buggenum, Gennep, Grubbenvorst, Haelen, Horn, Horst, Kessel, Maashees en Overloon, Maasniel, Meerlo, Nunhem, Oetfelt, Oploo, St. Anthonis en Ledeacker, Ottersum, Roermond, Sambeek, Sevenum, Swalmen, Tegelen, Venlo, Venraij, Vierlingsbeek en Wanssum).

Wemeldinge (gem. Baarland, Borsselen, Colijnsplaat, Driewegen, Ellewoutsdijk, Goes, 's-Gravenpolder, 's Heer Abtskerke, 's Heer Arendskerke, 's Heerenhoek, Heinkenszand, Hoedekenskerke, Huybergen, Kapelle, Kats. Kattendijke, Kloetinge, Kortgene. Krabbendijke, Kruiningen, Nisse. Ossendrecht, Oudelande, Ovezande, Putte, Rilland-Bath, Schore, Waarde. Wemeldinge, Wissekerke, Woensdrecht, Wolphaartsdijk en Yerseke).

Tot dit district behooren bovendien de niet genoemde gemeenten in de provinciën Limburg, Noordbrabant, Zeeland en Zuidholland.

Inspecteur 1ste kl. M. C. Dekkers, Rotterdam.

Inspecteur 2de kl J. Timmerman, Rotterdam.

Adjunct-inspecteurs. L. C. Lucas, Rotterdam — C. van Leeuwen, id.

Wetenschappelijke commissie van advies en onderzoek in het belang van volkswelvaart en weerbaarheid.

Ingesteld bij kon. besl. van 20 febr. 1918 n°. 52.

Bestuur. Dr. H. A. Lorentz, hoogleeraar te Leiden, *voorzitter* — dr. P. Zeeman, hoogleeraar te Groningen, *1ste secretaris* — dr. S. Hoogewerff, oud-hoogleeraar te Delft — dr. C. A. Pekelharing, oud-hoogleeraar te Utrecht — dr. F. A. F. C. Went, hoogleeraar te Utrecht.

Leden. I. H. Aberson, hoogleeraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen — Lambert de Boer, wollen stoffen fabrikant, Tilburg — dr. M. W. Beijerinck, hoogleeraar te Delft — dr. J. Böeseken, id. — dr. B. R. de Bruijn, directeur van het Rijkslandbouwproefstation voor veevoederonderzoek te Wageningen — J. C. Dijxhoorn w. i., hoogleeraar te Delft — dr. C. Eijkman, hoogleeraar te Utrecht — mr. J. C. A. Everwijn, administrateur bij het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, 's-Gravenhage — J. Gelderman, lid der firma Gelderman en Zonen te Oldenzaal — dr. H. Haga, hoogleeraar te Groningen — P. van Hoek, directeur-generaal van den landbouw, 's-Gravenhage — dr. A. F. Holleman, hoogleeraar te Amsterdam — A. ter Horst t, directeur der fabriek van chemische producten te Schiedam — dr. L. van Itallie, hoogleeraar te Leiden — dr. G. van Iterson jr., hoogleeraar te Delft — dr. F. M. Jaeger, hoogleeraar te Groningen — F. B. Löhnis, oud-inspecteur van den landbouw, 's-Gravenhage — dr. J. A. A. M. van Loon, directeur eener suikerfabriek te Steenbergen — dr. W. Lulofs, directeur van de gemeentelijke electriciteitswerken te Amsterdam — dr. G. A. F. Molengraaff, hoogleeraar te Delft — J. Muysken, directeur der Nederlandsche fabriek van werktuigen en spoorwegmaterieel te Amsterdam — dr. H. Kamerlingh Onnes, hoogleeraar te Leiden — L. A. van Roijen, hoogleeraar te Delft — dr. P. van Romburgh, hoogleeraar te Utrecht — dr. B. Sjollema, hoogleeraar aan de Veeartsenijkundige hoogeschool te Utrecht — I. P. de Vooys w. i., hoogleeraar te Delft — H. J. E. Wenckebach, oud-directeur van gouvernementsbedrijven in Ned.-Indië, 's-Gravenhage.

Commissie van advies in zake de oorlogswinstbelasting.

Ingesteld 3 juli 1916. [1]).

Leden. Dr. A. Plate, oud-voorzitter der Kamer van Koophandel te Rotterdam, *voorzitter* — C. L. Bressers, Dongen — D. Croll, oud-directeur der maatschappij »Fijenoord« te Rotterdam — H. ter Kuile, voorzitter van de Kamer

van Koophandel te Enschedé — mr. J. P. A. Laman de Vries, hoofddirecteur der directe belastingen, enz., 's-Gravenhage — H. C. Rehbock, koopman, Amsterdam — A. Roelvink, bankier, id. — prof. dr. C. A. Verrijn Stuart, Utrecht.
Secretaris. Mr. G. H. A. Grosheide jr., Amsterdam.

Commissie van bijstand voor de uitvoering van de Beurswet 1914 (St. no. 445).

Amsterdam, Effectenbeurs Kamer 6.

Ingesteld 28 sept. 1914 [1]).

Lid. Mr. J. J. van Troostenburg de Bruijn, 's-Gravenhage.

Regeeringscommissie voor Kweekerskrediet.

Ingesteld 4 aug. 1920 [1]).

Lid en voorzitter. Mr. H. C. Dresselhuys, 's-Gravenhage.
Leden. Dr. L. N. Deckers, 's-Gravenhage — mr. V. H. Rutgers, id. — H. C. Valeton, id. — F. A. R. A. baron van Ittersum, Utrecht.
Secretaris. K. I. B. A. de Coster, 's-Gravenhage.
Algemeene centrale commissie van advies. A. H. J. Engels, Leiden, *lid en voorzitter* — J. Barendse, Poeldijk; A. van der Bom, Oudenbosch; J. A. Dominicus, Wemeldinge; J. Feenstra, Sappemeer; D. Frets, Boskoop; W. D. Keessen Az., Aalsmeer; H. Trienekens, Venlo; P. Visser, Bussum, *leden*.

IV. NEDERLANDSCHE UITVOER-MAATSCHAPPIJ (EXPORT-CENTRALE). [N. U. M.]

's-Gravenhage, Paleisstraat 2.

Krachtens de wet van 1 sept. 1917 (St. 576), juncto die van 15 maart 1919 (St. 122), is bij kon. besl. van 22 dec. 1917 (St. 726) de uitvoering van de in die wet bedoelde maatregelen ter centraliseering, in geval van oorlog of oorlogsgevaar, van de leiding van het goederenvervoer naar het buitenland opgedragen aan de den 15den october 1917 opgerichte, te 's-Gravenhage gevestigde naamlooze vennootschap „Nederlandsche Uitvoer-Maatschappij" (zie voor de statuten Stct. n° 256), welke uitsluitend ten doel heeft om, zoolang het goederenverkeer met het buitenland als gevolg van den oorlogstoestand zal zijn belemmerd, te voorzien in en tusschenkomst te verleenen bij den uitvoer van goederen uit Nederland en te bevorderen dat, tegenover dien uitvoer, goederen worden ingevoerd waaraan hier te lande behoefte bestaat.

Regeeringscommissarissen. K. de Boer Cz., Assendelft, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, en K. F. I. Heringa, *voor het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel* — mr. H. Bijleveld, *voor het Departement van Financiën* — jhr. mr. A. M. Snouck Hurgronje, administrateur bij het Departement van Buitenlandsche Zaken, *voor dat Departement* — . . . ., *voor het Departement van Koloniën* — prof. L. A. van Royen, voorzitter van het munitie-bureau, *voor het Departement van Oorlog* — A. F. J. Romswinckel, Berg-en-Dal, gepens. kaptein-luitenant ter zee, *voor het Departement van Marine.*
Voorzitter van den Raad van commissarissen. Prof. mr. dr. A. van Gijn, 's-Gravenhage.
Directeuren. K. Huysinga, 's-Gravenhage, *voorzitter* — C. van Lennep, id. — J. G. Heyl, id.
Algemeen secretaris. Mr. C. J. Heemskerk.

1). Door den Minister van Financiën.

DEPARTEMENT VAN ARBEID.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. Mr. P. J. M. Aalberse ● (GG3), 25 sept. 1918.

Audientie donderdag te 2 uur.

Secretaris-generaal. Mr. dr. A. L. Scholtens ●, 4 oct. 1918.

Referendaris in alg. dienst. Mr. dr. A. M. Joekes, 11 oct. 1920.

Afdeeling **Algemeene Secretarie.**

Kabinet van den Minister: Ontvangst der ingekomen stukken en verzending naar de afdeelingen. Zaken van geheimen aard. Geheim archief.

Algemeene Zaken: Zaken van algemeenen aard en die, tot geen der andere afdeelingen behoorende. Bibliotheek. Inschrijving en verzending der stukken, onderworpen aan het recht van zegel, leges en registratie, alsmede van alle betalingsstukken. Invordering en verantwoording der leges. Legalisatiën. Huishouding van het Departement.

Secretarie en Expeditie: Overschrijving der uitgaande stukken. Verzending, voor zoover deze niet geschiedt door onderafdeeling *Algemeene Zaken*. Zorg voor het drukwerk. Magazijn van schrijf- en bureelbehoeften.

Referendaris, hoofd der afdeeling. H. Schol jr., 1 jan. 1919.

Commies. R. G. Wolf, 1 jan. 1919.

Adjunct-commiezen. M. J. Goedbloed, 1 jan. 1919 — mej. H. Ch. Sterkenburg, 1 jan. 1920 — mej. H. L. E. van der Voort van der Klei, 1 juli 1920.

Afdeeling **Arbeid.**

Voorbereiding van wettelijke maatregelen, de arbeidersbescherming betreffende. Uitvoering van de Arbeidswet 1919 (St. 624); van de Veiligheidswet (St. 304 van 1915); van de Caissonwet (wet van 22 mei 1905, St. 148, houdende bepalingen tot beveiliging bij het uitvoeren van bouwwerken onder grooteren dan den atmosferischen luchtdruk, gewijzigd bij de wet van 1 juli 1909, St. 248); van de Steenhouwerswet (wet van 7 oct. 1911, St. 315); van de Stuwadoorswet (wet van 16 oct. 1914, St. 486); van de Phosphorluciferswet (wet van 28 mei 1901, St. 133, gewijzigd bij de wetten van 3 febr. 1902, St. 14, 27 april 1903, St. 124, 28 april 1906, St. 100 en 1 juli 1909, St. 247); van de Stoomwet (wet van 15 april 1896, St 69, gewijzigd bij de wetten van 28 april 1906, St. 100, en 22 juni 1914, St. 263); van de wet op de Kamers van arbeid (wet van 2 mei 1897, St. 141, gewijzigd bij de wetten van 3 febr. 1902, St. 14, 28 april 1906, St. 100, en 26 juli 1918, St. 499) alsmede van de wet van 7 dec. 1918 (St. 788), houdende nadere bijzondere maatregelen ten opzichte van de Kamers van arbeid met het oog op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden; van de Hinderwet (wet van 2 juni 1875, St. 95, gewijzigd bij de wetten van 19 dec. 1876, St. 255, 19 dec. 1877, St. 194, 26 april 1884, St. 81, inverband met art. 75 van het kon. besl. van 15 oct. 1885, St. 187, en bij de wetten van 15 april 1886, St. 64, 4 sept. 1896, St. 152, 24 juni 1901, St 161, 28 april 1906, St. 100, 16 juli 1907, St. 216 en 1 juli 1909, St. 246).

Maatregelen ter bevordering van het onderwijs in eerste hulp bij bedrijfsongevallen.

Andere onderwerpen, met de arbeidersbescherming verband houdende, voor zoover zij niet behooren tot den werkkring van een der andere afdeelingen.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. J. Westhoff, 1 juli 1919.

Hoofdcommiezen. Mr. M. A. Engels, 1 april 1919 — H. G. van Hoesen Korndörffer, 1 nov. 1919 — mr. G. Jansen, 16 nov. 1919.

Commies. A. Mastenbroek, 1 juli 1919.

Adjunct-commiezen. C. E. Charlouis. 1 jan. 1919 — J. G. van Hoorn jr., id. — mr. J. D. Hannema, 1 oct. 1919.

Afdeeling **Arbeidersverzekering.**

Voorbereiding van wettelijke maatregelen met betrekking tot de sociale verzekering, met uitzondering van de verzekering tegen werkloosheid.

Uitvoering van de Ongevallenwet 1901, de Invaliditeitswet, de Radenwet en de Ziektewet.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. H. W. Groeneveld, 1 jan. 1919.
Hoofdcommies. Mej. mr. G. J. Stemberg, 1 jan. 1919.
Commiezen. Mej. J. A. Isbrücker, 1 jan. 1919 — mej. mr. M. A. Koning, id.
Adjunct-commies. Mej. M. H. Jacobsen, 1 jan. 1916.

Afdeeling **Volksgezondheid.**

Uitvoering van de Woningwet, de Woningnoodwet, de Gezondheidswet, de Drankwet, de wet houdende bepalingen omtrent de invoering der Nederlandsche pharmacopoea, de wet betreffende de uitoefening der geneeskunde en der artsenijbereidkunde, zoomede die tot voorziening tegen besmettelijke ziekten, die betreffende het gezondheidsonderzoek van zeeschepen, de Huurcommissiewet en voorts de aanleg van drinkwaterleidingen en alle verdere onderwerpen, rakende de volksgezondheid.

Directeur-generaal, hoofd der afdeeling. Mr. L. Lietaert Peerbolte, 5 maart 1913.
Referendarissen. J. Teekens, 1 oct. 1919 — P. A. van der Drift, 1 jan. 1920.
Commiezen. Mr. H. Dooyeweerd, 1 maart 1919 — P. A. Kouwenhoven, 1 jan. 1920 — J. Robin, 20 jan. 1920 — J. M. Hardeman, 1 febr. 1920 — W. A. Schippers, 4 febr. 1920 — mej. C. H. de Vries, 26 mei 1920 — J. C. Wagtendonk, 1 juni 1920.
Adjunct-commiezen. Mej. M. van IJsendijk, 1 juli 1919 — mej. C. E. Bakker, 15 juli 1919 — M. H. M. Bakker, 10 nov. 1919 — F. Ravelli, 20 jan. 1920 — A. L. H. Vingerhoeds, 26 mei 1920 — W. C. J. Polman, 1 juni 1920 — mej A. Wildt Meijboom, id.

Afdeeling **Werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling.**

In het kon. besl. van 19 sept. 1916 no. 7 is de taak van den Dienst der Werkloosheidsverzekering enz. als volgt omschreven:

Bevordering van de verzekering tegen werkloosheid, zoo door het verleenen van geldelijken steun aan werkloozenkassen als anderszins; de voorbereiding en eventueel de uitvoering van eene wettelijke regeling inzake werkloosheidsverzekering; de bevordering van de arbeidsbemiddeling, met inbegrip der intercommunale en der internationale arbeidsbemiddeling, zoo door het verleenen van geldelijken steun ten behoeve van organen der arbeidsbemiddeling als anderszins; de leiding van de intercommunale arbeidsbemiddeling en van centrale inrichtingen van algemeenen aard of voor bijzondere bedrijfstakken; voorbereiding en eventueel de uitvoering van eene wettelijke regeling inzake arbeidsbemiddeling; andere onderwerpen, met voorkoming en bestrijding van werkloosheid en leniging harer gevolgen in verband staande.

Directeur, hoofd der afdeeling. A. Folmer, 1 oct. 1916.
Administrateur. B. A. Verweij, 1 jan. 1919.
Referendaris. Mr. H. J. Morren, 1 jan. 1920.
Adviseur, met rang van referendaris. Th. van Lier, 1 nov. 1920.
Hoofdcommiezen. A. B. Velthuisen, 15 juli 1919 — mr. A. R. Visser, 24 nov. 1919.
Commiezen. M. H. Roodschild, 1 april 1918 — P. M. Schreurs, 1 juli 1919 — M. de Vries, 16 oct. 1919 — mr. E. H. P. Boschloo, 1 jan. 1920 — F. F. E. Hazelhoff, id. — mr. P. A. van Toorenburg, 29 maart 1920 — mr. J. E. Malga, 16 nov. 1920.
Verificateurs. D. van Battum, 1 jan. 1919 — L. H. Boomgaard, id. — J. Fortuin 1 oct. 1919 — M. Hartman, id. — J. Boot, 15 aug. 1920.
Adjunct commiezen. H. M. T. Rurup, 1 april 1918 — A. Hartman, 1 jan. 1919 — W. G. Poller, 1 febr. 1919

Afdeeling **Comptabiliteit.**

Samenstelling der bij de afdeelingen ontworpen begrootingen van de uitgaven van het departement. Jaarlijksche rekeningen en verslagen wegens de Staatsuitgaven. Ontvangst, registratie en onderzoek der vorderingen ten laste van Hoofdstuk Xa der Staatsbegrooting, alsmede van de deswege overgelegde bewijsstukken. Uitvoering van de koninklijke

besluiten, regelende de reis- en verblijfkosten. Uitvoering van de pensioenwetten, voor zoover die niet door het Departement van Financiën plaats vindt. Uitvoering van het Bezoldigingsbesluit burgerlijke Rijksambtenaren. Wachtgelden, toelagen, schadeloosstellingen, gratificatiën. Boekhouding, beschikbaarstelling en afzondering van fondsen, af- en overschrijving. Betaalbaarstelling van alle vorderingen, traktementen enz., met al hetgeen daarmede in verband staat. Personeel van het departement.

Referendaris, hoofd der afdeeling. K. Th. G. Lange, 1 febr. 1919.

Commiezen. W. Antheunissen, 1 jan. 1919 — P. C. Baerents, id. — C. de Klerk, 1 juli 1919 — C. H. F. Stauttener, 1 jan. 1920 — A. C. van Breemen, 1 juli 1920.

Adjunct-commiezen. N. Alberti, 1 juli 1919 — W. Jalink, 1 jan. 1920 — H. S. M. Neujean, 1 maart 1920.

§ 2.

ARBEID.

Hooge Raad van Arbeid.

De bij kon. besl. van 4 oct. 1919 (St. 591) ingestelde Hooge Raad van Arbeid dient den hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur op hunne aanvrage van advies over bij hunne Departementen ontworpen regelingen omtrent onderwerpen, welke de belangen van den arbeid raken en over andere aangelegenheden op het gebied van den arbeid, welke bij hunne Departementen worden behandeld. In opdracht van den Minister van Arbeid ontwerpt de Raad regelingen, als zooeven bedoeld. De Minister van Arbeid is ambtshalve voorzitter van den Raad; hij heeft daarin eene raadgevende stem. De Raad bestaat verder uit ten minste dertig en ten hoogste vijftig leden. Door de Koningin worden de ambtenaren aangewezen, die ambtshalve lid van den Raad zijn. De overige leden worden door de Koningin op voordracht van den Minister van Arbeid benoemd en ontslagen. Ten minste tien leden draagt de Minister ter benoeming voor na overleg met de voornaamste vereenigingen van werkgevers en een gelijk aantal na overleg met de voornaamste vakcentralen van arbeiders Voorts draagt hij ten minste vijf leden ter benoeming voor uit personen, die studie hebben gemaakt van sociaal-economische vraagstukken of van sociale wetgeving. Uit de laatstbedoelde leden wordt door de Koningin een plaatsvervangend voorzitter aangewezen. De Raad wordt bijgestaan door een bezoldigd secretaris, die door de Koningin wordt benoemd en ontslagen. Indien hij geen lid van den Raad is, heeft hij daarin eene raadgevende stem. De leden van den Raad treden, voor zoover zij niet ambtshalve in den Raad zitting hebben, om de vijf jaren af en zijn aanstonds weder benoembaar.

Voorzitter. De Minister van Arbeid.

Ambtshalve leden. De secretaris-generaal bij het Departement van Arbeid — de directeur-generaal van den Arbeid — de chefs der afdeelingen Arbeid en Arbeidersverzekering van het Departement van Arbeid — de directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling — de directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Leden, *benoemd uit hen, die studie hebben gemaakt van sociaal-economische vraagstukken of van sociale wetgeving.* Prof. I. D. J. Aengenent, Warmond — prof. mr. D. van Blom (V4), Leiden — prof. mr. P. A. Diepenhorst ❁, Amsterdam — prof. mr. D. van Embden, id. — mej. mr. C. Frida Katz, id. — mej. A. van der Mey, Laren (N.-H.) — prof. dr. W. H. Nolens ❁2, 's-Gravenhage, *plaatsverv. voorzitter* — prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruine ✠, Utrecht — prof. mr. M. W. F. Treub ❁2, 's-Gravenhage — prof. mr. J. A. Veraart, Delft — prof. I. P. de Vooys, id. — F. M. Wibaut, Amsterdam — H. de Wilde ❁, 's-Gravenhage.

Leden, *benoemd ingevolge het door den Minister van Arbeid gepleegde overleg met vereenigingen van werkgevers.* L. Attema, Hilversum (Vereeniging van den Christ. handeldrijvenden en industrieelen middenstand) — J. Das Dz. Utrecht (Middenstandsbond) — dr. L. N. Deckers, 's-Gravenhage (Nederl. Boerenbond) — W. Fransen Jz., Leeuwarden (Nederl. R.K. Middenstandsbond) —

mr. A. Haex, Heerlen (Vereeniging tot behartiging van de belangen der Limburgsche mijnindustrie) — Chr. van den Heuvel, Nieuw-Vennep (Christ. Boeren- en Tuindersbond) — dr. F. E. Posthuma ● ✱ (IK5), 's-Gravenhage (Maatschappij van Nijverheid) — P. Nijgh, Rotterdam (Scheepvaartvereeniging) — J. F. H. Spier, Amsterdam (Christ. werkgeversvereeniging) — D. W. Stork ● (BLC3) (EL5), Hengelo (Vereeniging van Nederl. werkgevers) — H. F. J. Weijers, Tilburg (Alg. R.K. Werkgeversvereeniging) — F. V. Valstar, Naaldwijk (Nederl. Tuinbouwraad) — jhr. mr. A. G. A. ridder van Rappard ●, Tiel (Kon. Nederl. Landbouwcomité).

Leden, ***benoemd ingevolge het door den Minister van Arbeid gepleegd overleg met vakcentralen van arbeiders.*** H. Amelink, Rotterdam (Christ. Nat. Vakverbond) — J. Brautigam, id. (Nederl. Verbond van Vakvereenigingen) — H. J. Bruens, Amsterdam (id.) — A. C. de Bruyn, Utrecht (Bureau R. K. Vakorganisatie) — K. Kruithof, Rotterdam (Chr. Nat. Vakverbond) — B. Lansink jr, Amsterdam (Nat. Arbeids-secretariaat) — H. Maters, id. (id.) — J. A. Schutte, 's-Gravenhage (Bureau R. K. Vakorganisatie) — P. J. S. Serrarens, Utrecht (id.) — H. C. Snel jr., Amsterdam (Alg. Nederl. Vakverbond) — R. Stenhuis, id. (Nederl. Verbond van Vakvereenigingen) — F. van der Wal, id. (id.) — F. van de Walle, id. (id.)

Secretaris. Mr. A. C. Josephus Jitta, 's-Gravenhage.

Arbeidsinspectie.

De werkkring en bevoegdheden van de ambtenaren, bedoeld in art. 77 der arbeidswet 1919, zijn geregeld bij het kon. besluit van 23 aug. 1920 (St. 720). Die ambtenaren dragen den titel van directeur-generaal van den arbeid, hoofdinspecteur van den arbeid, inspecteur, adjunct-inspecteur, inspectrice, adjunct-inspectrice van den arbeid, technisch ambtenaar bij de arbeidsinspectie, controleur of opzichteres van den arbeid, voorts van medisch adviseur of geneeskundige, electrotechnisch adviseur, electrotechnisch ingenieur, scheikundig adviseur, scheikundig ingenieur en landbouwkundige bij de arbeidsinspectie. De ambtenaren, bedoeld in art. 78 der arbeidswet 1919, dragen den titel van hoofd van administratie ter directie van den arbeid, van administratief ambtenaar bij de arbeidsinspectie der 1ste klasse, der 2de klasse of der 3de klasse, van scheikundig-assistent, van analyst of van schrijver bij de arbeidsinspectie. Art. 1 van het kon. besluit van 11 aug. 1920 (St. 700) verdeelt het rijk in tien districten.

HI = hoofdinspecteur van den arbeid; I = inspecteur van den arbeid; AI = adjunct-inspecteur (-inspectrice) van den arbeid; I = inspectrice van den arbeid; TA = technisch ambtenaar bij de arbeidsinspectie; O = opzichteres van den arbeid; C = controleur van den arbeid; AA 1ste kl. = administratief ambtenaar bij de arbeidsinspectie der 1ste klasse.

Centrale dienst der arbeidsinspectie ('s-Gravenhage).

Directeur-generaal van den arbeid. C. J. Ph. Zaalberg, 15 mei 1920.

Medisch adviseur. Dr. W. R. H. Kranenburg, 1 sept. 1916.

Geneeskundigen. E. Houwerzijl, 1 febr. 1917 — P. A. van Luyt, 3 juni 1920 (te Arnhem) — dr. R. J. A. Waanders, 1 juli 1920 (te Oldenzaal).

Electrotechnisch adviseur. N. M. H. Doppler ✱4, 1 jan. 1920.

Electrotechnisch ingenieur. . . . .

Scheikundig adviseur. H. J. N. H. Kessener, 1 jan. 1920.

Scheikundig ingenieur. A. van Emmenes, 1 oct. 1920.

Landbouwkundige. P. L. Kleijburg, 1 maart 1920.

Hoofdinspecteurs (toegevoegd aan den directeur-generaal). L. A. Fruytier, 1 jan. 1920 — H. J. Scholte, 1 jan. 1920 (te Amsterdam).

Inspecteur (toegevoegd aan den directeur-generaal). J. Goudriaan jr., 1 aug. 1918.

Adjunct-inspecteur (toegevoegd aan den directeur-generaal). A. H. O. W. de Bats, 27 maart 1919.

Technisch ambtenaar (toegevoegd aan den directeur-generaal). J. A. Kasberg, 1 april 1919.

Controleur (toegevoegd aan den directeur-generaal). H. P. de Haas, 1 juni 1910 (te Rotterdam).

Hoofd van administratie ter directie van den arbeid met den pers. titel van hoofdcommies. T. C. Geudeker ✠, 9 mei 1917.
Administratieve ambtenaren der 1ste klasse. H. Bakker, 31 maart 1913 — mej. J. van Konijnenburg, 1 sept. 1909.
Scheikundig assistent. J. B. Knaup, 25 nov. 1919.

Eerste district, standplaats Venlo.

Voor de provincie Limburg en het gedeelte der provincie Noordbrabant, dat behoort tot het rechtsgebied van de kantongerechten Veghel, Boxmeer, Eindhoven, Oirschot, Weert en Helmond.

Z. Th. Fetter, I, 29 mei 1917 — T. de Jong, TA, 15 febr. 1918 — A. R. Strunk, TA, 1 dec. 1918 — E. F. J. Langer, TA, 1 april 1920 (te Maastricht) — J. L. Crouzen, c, 1 nov. 1909 (te Maastricht) — C. L. de Wuffel, c, 1 jan. 1919 (te Eindhoven) — J. H. H. van Lijpzigh, AA 1ste kl., 1 april 1919.

Tweede district, standplaats Breda.

Voor het gedeelte der provincie Noordbrabant, dat niet behoort tot het 1ste district.

J. L. M. Asselbergs, HI, 1 jan. 1920 — mej. dr. E. Kleerekoper, I, 1 sept. 1909 — G. W. J. van Sierenberg de Boer, AI, 1 juni 1920 — R. Stoel, TA, 1 sept. 1903 — L. Berk, TA, 1 maart 1920 — H. C. Jongepier, TA, 1 april 1920 — J. F. H. Grüter, c, 1 maart 1920 (te Tilburg) — mej. C. J. Nobel, AA 1ste kl., 1 sept. 1909 — J. M. M. Thorn, c, 1 jan. 1919 (te 's-Hertogenbosch).

Derde district, standplaats Rotterdam.

Voor het gedeelte der provincie Zuidholland, dat behoort tot het rechtsgebied van de kantongerechten Schiedam en Rotterdam, alsmede de gemeenten Berkel, Delft, 's-Gravenzande, de Lier, Monster, Naaldwijk, Nootdorp, Pijnacker, Schipluiden, Wateringen en IJselmonde.

C. C. A. Last, HI, 1 jan. 1920 — mevr. C. A. Dermout-Visser, I, 1 sept. 1909 — A. P. Drost, I, 1 april 1919 — F. H. Blom, TA, 1 mei 1905 — A. Lodder, TA, 1 maart 1920 (te Delft) — B. H. Kubbinga, TA, 1 april 1920 — A. Meulstee, c, 13 sept. 1917 — A. van Essen, c, 1 oct. 1918 — J. W. van Otterloo, c, 28 febr. 1920 — P. C. Terwan, AA 1ste kl., 1 nov. 1916.

Vierde district, standplaats Utrecht.

Voor de provincie Utrecht, het gedeelte der provincie Zuidholland dat behoort tot het rechtsgebied der kantongerechten 's-Gravenhage, Leiden, Gouda, Woerden, Alphen en Haarlemmermeer het gedeelte van het rechtsgebied van het kantongerecht Delft, dat niet behoort tot het 3de district, het rechtsgebied van het kantongerecht Schoonhoven — met uitzondering van de gemeenten Krimpen a/d IJsel, Krimpen a/d. Lek en Lekkerkerk — benevens de gemeenten Vianen en Hagestein.

E. H. Ekker, HI, 2 nov. 1918 — mej. A. A. Nuysink, I, 1 sept. 1909 (te 's-Gravenhage) — J. H. J. Huygens, I, 29 mei 1917 — F. D. Hartman, TA, 1 sept. 1903 — J. W. Bosch, TA, 1 juli 1904 — J. G. van Dreumel, TA, 1 april 1919 — G. G. Heij, c, 1 juni 1910 (te 's-Gravenhage) — mej. S. R. Smitz, c, 1 dec. 1920 — mej. J. W. Lam, AA 1ste kl., 31 maart 1913.

Vijfde district, standplaats Amsterdam.

Voor het gedeelte der provincie Noordholland, dat behoort tot het rechtsgebied van het kantongerecht Amsterdam, benevens het niet tot eenige provincie behoorende watergebied des Rijks.

J. J. van Male, HI, 1 jan. 1920 — mevr. E. J. Tilanus, I, 1 sept. 1909 — J. Goudriaan jr., I, 1 aug. 1918 (tevens toegevoegd aan den directeur-generaal) — C. Donker, AI, 1 jan. 1919 — J. H. Camman, TA, 1 maart 1912 — J. D. Filarski, TA, 1 maart 1916 — K.

Grool, TA, 11 dec. 1918 — J. W. Sleef, C, 1 nov. 1909 — H. L. A. van den Hurck, C, 26 maart 1920 — mej. A. van den Tempel, O, 1 april 1920 — H. Paalman, AA 1ste kl., 1 sept. 1909.

Zesde district, standplaats Haarlem.

Voor het gedeelte der provincie Noordholland, dat niet behoort tot het 5de district.

J. J. Klompe, HI, 1 jan. 1920 — mej. E. Beitschat, I, 23 jan. 1918 — J. W. M. Stevens, AI, 1 jan. 1920 — J. Wervers, TA, 1 sept. 1903 — W. de Vries, TA, 1 juni 1906 — J. N. Voorbrood, TA, 1 mei 1920 — A. Kruijver, C, 1 juni 1910 (te Zaandam) — W. Bus, C, 1 mei 1920 — J. P. Teekens, AA 1ste kl., 1 sept. 1909.

Zevende district, standplaats Arnhem.

Voor de provincie Gelderland.

G. J. van Thienen ●, HI, 1 sept. 1909 — J. H. J. Huygens, I, 29 mei 1917 (te Utrecht) — mej. H. C. Zijlstra, I, 1 april 1919 — A. van Akkeren, TA, 1 juli 1906 — J. P. Leenaars, TA, 1 juni 1919 — J. Wind, TA, 1 april 1920 — J. J. Camminga, C, 1 nov. 1911 — H. G. Mattbijssen, C, 1 dec. 1920 — D. Jansen van Galen, AA 1ste kl., 1 aug. 1918.

Achtste district, standplaats Deventer.

Voor de provincie Overijsel.

G. J. de Jongh, HI, 1 jan. 1920 — mevr. M. Arends—Slingerland, I, 13 maart 1916 — J. Penning, AI, 15 april 1917 — C. Brasser, TA, 17 maart 1919 — W. van der Graaf, TA, 1 maart 1920 — K. Visser, TA, 1 april 1920 — G. J. Oonk, C, 1 juni 1910 (te Enschedé) — J. Mulder, C, 1 nov. 1911 (te Emmen) — L. Knoop, C, 1 maart 1920 — A. J. Giezen, AA 1ste kl., 1 april 1910.

Negende district, standplaats Groningen.

Voor de provinciën Groningen, Friesland en Drenthe.

D. Blanson Henkemans, HI, 1 jan. 1920 — H. M. van Vessem, I, 2 mei 1913 — mej. S. C. Simons, AI, 23 febr. 1920 — E. J. H. van Beusichem, TA, 1 nov. 1913 — J. Kuperus, TA, 1 nov. 1918 (te Leeuwarden) — G. Dijstelberge, TA, 1 aug. 1919 — J. Mulder, C, 1 nov. 1911 (te Emmen) — M. Robbe, C, 1 nov. 1919 — K. Wassing, C, 1 mei 1920 (te Leeuwarden) — M. A. H. Oldendorp, AA 1ste kl., 1 nov. 1919.

Tiende district, standplaats Dordrecht.

Voor de provincie Zeeland en de gedeelte der provincie Zuidholland, dat niet behoort tot het 3e en het 4e district.

A. H. Straatman, HI, 1 jan. 1920 — W. F. H. Bönnekamp, I, 12 febr. 1920 — mej. J. E. Cieremans, AI, 1 juni 1919 — C. C. van Ommeren, TA, 1 mei 1916 — H. J. van Loon, TA, 1 maart 1920 — A. F. Zweekhorst, TA, 1 maart 1920 — A. Knetsch, C, 1 mei 1920 — A. Meulstee, C, 13 sept. 1917 — D. W. Sibie, AA 1ste kl., 1 aug. 1918.

Inspectie van den havenarbeid.

De werkkring en de bevoegdheden van de ambtenaren, bedoeld in het eerste lid van art. 17 der Stuwadoorswet (St. n°. 486 van 1914), welke wet met ingang van 1 november 1916 in werking is getreden, zijn geregeld bij het kon. besluit van 5 sept 1916 (St. 434), gewijzigd bij kon. besluit van 5 febr. 1920 (St. 57). Die ambtenaren dragen den titel van hoofd-inspecteur, inspecteur, adjunct-inspecteur of onderinspecteur van den havenarbeid, technisch-ambtenaar van de inspectie van den havenarbeid of controleur van den havenarbeid. Aan het hoofd van dezen dienst staat de directeur-generaal van den arbeid. De ambtenaren, bedoeld in het vijfde lid van art. 17 der Stuwadoorswet, dragen den titel van administratief ambtenaar der 1ste klasse,

der 2de klasse en der 3de klasse of van schrijver bij de inspectie van den havenarbeid. Art. 1 van het kon. besluit van 28 sept. 1916 (St. 454) verdeelt het Rijk in drie districten.

HI = hoofd-inspecteur van den havenarbeid; AI = adjunct-inspecteur van den havenarbeid; OI = onderinspecteur van den havenarbeid; TA = technisch ambtenaar bij de inspectie van den havenarbeid; C = controleur van den havenarbeid; AA 1 kl. = administratief ambtenaar bij de inspectie van den havenarbeid der eerste klasse.

Eerste district, standplaats Rotterdam.

Hoofd van de inspectie van den havenarbeid. De directeur-generaal van den arbeid.

Voor de gemeenten Capelle aan den IJsel, Dordrecht, Maasland, Maassluis, Pernis, Rotterdam, Rozenburg, Schiedam, Vlaardingen, IJselmonde en Zwijndrecht.

C. Mörzer Bruyns, HI, 1 jan. 1920 — L. Camphuis, TA, 1 nov. 1916 — R. Jonker, id. — L. Verry, TA, 12 dec. 1919 — P. van der Steeg, AA 1 kl., 1 nov. 1916.

Tweede district, standplaats Amsterdam.

Voor de gemeenten Amsterdam, Velsen, Westzaan en Zaandam.

W. H. M. de Fremery, HI, 1 jan. 1920 — B. Brutel de la Rivière, AI, 12 dec. 1919 — J. Luidens, C, 1 nov 1916.

Derde district.

Voor de niet tot het 1ste of 2de district behoorende gemeenten, benevens het niet tot eenige provincie behoorende watergebied des Rijks.

W. H. M. de Fremery, HI, 1 jan. 1920, Amsterdam — N. de Brouwers, OI, 1 nov. 1916, Delfzijl — J. Hellinga, OI, id., Vlissingen — A. J. M. Nolet, OI, id., Neuzen — H. J. Balfoort, waarn. OI, 19 april 1920, Harlingen.

Kamers van arbeid.

Volgens de wet op de Kamers van arbeid (wet van 2 mei 1897, St. 141, gewijzigd bij de wetten van 3 febr. 1902, St. 14, 28 april 1906, St. 100, en 26 juli 1918, St. 499) wordt, waar de behoefte daaraan is gebleken en eene behoorlijke samenstelling mogelijk blijkt, bij kon. besluit op voordracht van den Minister, hetzij voor één gemeente, hetzij voor verschillende gemeenten gezamenlijk, voor één of meer bedrijven eene Kamer van arbeid opgericht.

Het doel der Kamers is: 1°. het verzamelen van inlichtingen over arbeidsaangelegenheden; 2°. het dienen van advies aan de hoofden der departementen van algemeen bestuur en de besturen van provinciën en gemeenten, hetzij op aanvrage van die autoriteiten, hetzij uit eigen beweging, ten aanzien van alle onderwerpen, welke de belangen van den arbeid raken; 3°. het dienen van advies en het ontwerpen van overeenkomsten en reglingen op verzoek van daarbij belanghebbenden; 4°. het voorkomen en vereffenen van geschillen over arbeidsaangelegenheden, ook, voor zoover noodig, door te bewerken, dat eene scheidsrechterlijke uitspraak tusschen de partijen tot stand kome. — Tot uitvoering van de bovengenoemde wet zijn vastgesteld: bij kon. besluit van 6 jan. 1898 (St. 20), gewijzigd bij de kon. besluiten van 22 jan. 1900 (St. 12), 29 nov. 1901 (St. 228), 3 febr. 1902 (St. 15), 25 juni 1906 (St. 135), 14 jan. 1908 (St. 28) en 12 febr. 1913 (St. 53), een kiesreglement voor de Kamers van arbeid; bij kon. besluit van 3 jan. 1898 (St 2), gewijzigd bij de kon. besluiten van 3 febr. 1902 (St. 15) en 25 juni 1906 (St 135). het formulier. bedoeld in het tweede lid van art. 22 der wet; bij kon. besluit van 21 juli 1919 (St 503) eene instructie voor de secretarissen van de Kamers van arbeid ten opzichte van hun geldelijk beheer; bij kon. besluit van 20 dec. 1912 (St. 437) een algemeene maatregel van bestuur, als bedoeld bij art. 33, 3de lid, der wet Op de uitvoering van de wet heeft voorts nog betrekking het kon. besluit van 5 juli 1898 (St. 173), gewijzigd bij de kon besluiten van 3 febr. 1902 (St. 15) en 25 juni 1906 (St. 135).

Bij de wet van 7 dec. 1918 (St. 788) zijn, in verband met de tijdsomstandigheden, voorschriften gegeven, waardoor velen, die tengevolge van de mobilisatie of door werkloosheid het actieve en passieve kiesrecht zouden verliezen, nochtans in het bezit daarvan blijven. Voorts bevat die wet eene bepaling, krachtens welke de Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel bevoegd is het mandaat van zitting hebbende leden van Kamers van arbeid, die periodiek zouden moeten aftreden, te verlengen.

Het jaartal achter den naam der gemeente is dat van de oprichting der kamer. Door het romeinsche cijfer wordt het getal leden aangeduid. De naam is die van den secretaris.

Kamers van arbeid, die geconstitueerd zijn.

Noordbrabant.

Breda. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. P. M. Kuselbos.

's-Hertogenbosch. Voor de bouwbedrijven. 1900. x. H. A. J. Strijbosch — voor de confectiebedrijven. 1900. x. H. A. J. Strijbosch — voor de voedings- en genotmiddelen. 1900. x. H. A. J. Strijbosch.

Tilburg. Voor de bouwbedrijven. 1905. x. W. H. H. Diddens.

Waalwijk. Voor het schoenmakersbedrijf. 1901. x. M. van de Leur, Drunen.

Gelderland.

Arnhem. Voor de bouwbedrijven. 1900. x. W. van Meerten — voor de confectiebedrijven. 1900. x. W. van Meerten — voor de voedings- en genotmiddelen. 1900. x. J. C. Heidenreich.

Nijmegen. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. Th. M. M. van Meegen — voor de voedings- en genotmiddelen. 1899. x. Th. M. M. van Meegen.

Zutphen. Voor de bouwbedrijven. 1898. x. H. N. B. van Santen.

Zuidholland.

Alphen. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. K. J. E. Koning — voor de voedings- en genotmiddelen. 1909. x. K. J. E. Koning.

Ammerstol. Voor het visschersbedrijf. 1899. x. P. H. van den Berg.

Delft. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. J. Schoonhoven — voor de voedings- en genotmiddelen. 1899. x. J. F. J. Walhout — voor de confectiebedrijven. 1902. VIII. J. F. J. Walhout.

Dordrecht. Voor de bouw- en aanverwante bedrijven. 1898. x. A. J. Rutten jr. — voor de voedings- en genotmiddelen. 1898. x. W. Mantingh.

Gouda. Voor de bouwbedrijven. 1898. x. M. Gelijns.

's-Gravenhage. Voor de bouwbedrijven. 1898. x. Mr. A. Rueb — voor de confectiebedrijven. 1898. x. Mr. B. Spier — voor de voedings- en genotmiddelen. 1898. x. Mr. M. J. van der Flier — voor de drukkersbedrijven. 1898. x. C. W. L. Stiel — voor het logement- en koffiehuishoudersbedrijf. 1901. x. Mr. H. A. H. Canter Cremers — voor de winkel- en de grossiersbedrijven. 1904. x. Mr. B. Spier.

Hillegom. Voor de bloembollenteelt. 1902. x. C. Carlier.

Leiden. Voor de bouwbedrijven. 1898. x. Jhr. mr. P. W. C. van der Goes — voor de textielnijverheid. 1898. x. W. Pera — voor de voedings- en genotmiddelen. 1898. x. J. Overduin — voor de winkel- en de grossiersbedrijven. 1905. x. H. J. van Kerkhoff.

Rotterdam. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. J. Bakker — voor de metaal- en houtbewerking. 1899. x. W. A. de Gelder — voor de confectiebedrijven. 1899. x. D. D. van Waardhuizen — voor de voedings- en genotmiddelen. 1899. x. J. E. van Riet — voor de tabaksindustrie. 1899. x. J. Th. Janssen van der Leck — voor de drukkersbedrijven. 1899. x. Mej. mr. M. Koderitsch — voor het handels-, crediet- en verzekeringswezen. 1900. x. J. E. van Riet — voor den kleinhandel. 1904. x. J. Th. Janssen van der Leck.

Sassenheim. Voor de bloembollenteelt. 1902. x. J. Braun, Noordwijk.

Schiedam. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. H. de Vringer — voor de voedings- en genotmiddelen. 1899. x. S. Nipius.

Noordholland.

Amsterdam. Voor de bouwbedrijven. 1898. x. Mr. J. H. van Zanten — voor de metaal- en houtbewerking. 1898. x. Mr. N. de Beneditty — voor de confectiebedrijven. 1898. x. H. Huberts jr. — voor de voedings- en genotmiddelen. 1898. x. Ph. Cohen — voor de tabaksindustrie. 1898. x.

H. J. M. van de Vliet — voor de drukkersbedrijven. 1898. x. Mr. C. Romme — voor het handels-, crediet- en verzekeringswezen. 1899. x. Mr. W. J. Ph. de Lille Hogerwaard — voor het logement- en koffiehuishoudersbedrijf. 1900. x. — . . . . — voor den kleinhandel. 1903. x. Mr. D. W. O. A. Schut.

Beverwijk. Voor de bloembollenteelt. 1902. x. H. Kimman, Wijk-aan-zee-en-duin.

Haarlem. Voor de metaal- en houtbewerking. 1898. x. P. Kalbfleisch — voor de confectiebedrijven. 1898. x. E. A. van Bilderbeek — voor de voedings- en genotmiddelen. 1898. x. P. Kalbfleisch — voor de bloembollenteelt. 1902. x. E. A. van Bilderbeek — voor de bouwbedrijven. 1911. x. L. D. van den Houten — voor het handels-, crediet- en verzekeringswezen. 1912. x. W. C. van Daalen.

Helder. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. K. de Vries.

Hilversum. Voor de bouwbedrijven. 1899. x. P. Westra.

Zeeland.

Axel. Voor den landbouw. 1910. x. . . . .

Vlissingen. Voor de bouwbedrijven. 1901. x. J. J. Blankert — voor de metaalbewerking. 1901. x. A. van de Putte.

Utrecht.

Amersfoort. Voor de bouwbedrijven. 1902. x. G. Dekker.

Utrecht. Voor de confectiebedrijven. 1899. x. J. G. Crevecoeur — voor de voedings- en genotmiddelen. 1899. x. Mr. F. J. C. Verhoeff — voor de drukkersbedrijven. 1899. x. A. van Geelen — voor de tabaksindustrie. 1902. x. M. V. Snoek te Culemborg.

Veenendaal. Voor de textielnijverheid. 1910. IV. J. Th. Goverts.

Friesland.

Leeuwarden. Voor onderscheidene bedrijven. 1899. x. D. van der Laan.

Overijsel.

Enschedé. Voor de bouwbedrijven. 1902. x. B. H. Scholten.

Kampen. Voor de bouwbedrijven. 1898. x. A. M. Snijder — voor de tabaksindustrie. 1898. x. J. F. A. Schneider.

Groningen.

Groningen. Voor de bouwbedrijven, 1900. XII. A. Schwartz — voor de confectiebedrijven. 1900. x. H. Aalderink — voor de voedings- en genotmiddelen. 1900. x. Mr. S. K. de Waard.

Drenthe.

Hoogeveen. Voor de veenderij. 1902. x. W. L. Boersma jr.

Commissie van advies voor de arbeidsvoorwaarden van Rijkswerklieden.

Deze, bij kon. besluit van 14 febr. 1920 (St. 76) ingestelde commissie dient den hoofden der departementen van algemeen bestuur, zoomede den hoofden van Rijksinrichtingen of takken van 's Rijks dienst, waaraan werklieden verbonden zijn voor wie het arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst geldt, hetzij op aanvrage, hetzij uit eigen beweging, van advies ten aanzien van alle onderwerpen, welke arbeidsvoorwaarden dier werklieden raken. Het arbeidsreglement voor werklieden in 's Rijks dienst wordt niet gewijzigd of aangevuld, dan nadat de commissie is gehoord. Zij wordt gehoord over alle ontwerpen van wet, welke de arbeidsvoorwaarden betreffen van de bedoelde werklieden.

De commissie bestaat uit 13 leden, die voor den tijd van 5 jaren worden benoemd. Zij treden tegelijk af en zijn dadelijk weder benoembaar.

Lid en voorzitter. H. de Wilde ❁, 's-Gravenhage.

Lid en plaatsvervangend voorzitter. A. de Kanter, Rotterdam.

Leden.	Plaatsvervangers.
J. van den Tempel, 's-Gravenhage.	. . . .
G. Th. van Dam, Hembrug.	H. A. Zeilmaker, Hembrug.
G. Gerbranda, Nunspeet.	J. A. van Steyn, Bloemendaal.
Dr. C. Hoitsema ❁, Utrecht.	Dr. W. J. van Heteren, Utrecht.
F. J. G. Janssens, Amsterdam.	. . . .
Jhr. H. Rappard ✠, Willemsoord.	P. C. Coops (BV4), Amsterdam.
H. P. Baak, Helder.	F. Perdok Hz., Zutphen.
L. F. Guit, 's-Gravenhage.	J. H. Heemskerk, Amsterdam.
J. Schenk, Amsterdam.	J. de Krijger, Amsterdam.
D. J. Tiepen, Amsterdam.	J. C. Viergever, Amsterdam.
P. L. van der Voorde, Rotterdam.	W. van der Have, Rotterdam.

Secretaris. A. Mastenbroek, Rotterdam.
Plaatsvervangend secretaris. Mr. G. Jansen, 's-Gravenhage.

Toezicht op het stoomwezen.

De stoomwet (St. 1896 n°. 69) — gewijzigd bij de wet van 22 juni 1914 (St. 263) — en de kon. besluiten van 12 febr. 1915 (St. 83), gewijzigd bij kon. besl. van 5 febr. 1920 (St. 55), en 14 jan. 1897 (St. 45), zooals dit laatste is gewijzigd bij de kon. besluiten van 25 mei 1898 (St. 119), 9 nov. 1906 (St. 283), 11 febr. 1907 (St. 48) en 13 febr. 1915 (St. 87), regelen het toezicht op het gebruik van stoomtoestellen.

Ieder, die vergunning tot het in werking brengen van een stoomtoestel wenscht te verkrijgen, wendt zich met een schriftelijke aanvraag tot den Minister van Arbeid.

De ambtenaren, belast met de beproeving en het toezicht op de stoomtoestellen, dragen den titel van hoofdingenieur, ingenieur der 1ste of der 2de klasse, adspirant-ingenieur of technisch ambtenaar voor het stoomwezen. Regelen voor de benoembaarheid der ingenieurs en adspirant-ingenieurs zijn gesteld bij de artt. 85 en 86, voor de benoembaarheid der technische ambtenaren bij art. 88 van het gewijzigde kon. besluit van 12 febr. 1915 (St. 83).

Behalve deze ambtenaren is er volgens art. 7 der wet eene commissie, aan welke, in de gevallen bij de wet aangewezen, handelingen en uitspraken van de ambtenaren ter beoordeeling worden onderworpen.

HIR = hoofdingenieur voor het stoomwezen; IR 1ste kl. = ingenieur der 1ste klasse voor het stoomwezen; IR 2de kl. = ingenieur der 2de klasse voor het stoomwezen; AIR = adspirant-ingenieur voor het stoomwezen; TA = technisch ambtenaar voor het stoomwezen; BA = bureelambtenaar bij het stoomwezen.

Hoofdingenieur belast met het toezicht op den dienst voor het stoomwezen.

J. H. Verhoeff, 1 mei 1919, 's-Gravenhage.

Eerste district, standplaats Breda.

Voor de provinciën Limburg, Noordbrabant en Zeeland.

C. Hovestad, IR 1ste kl., 1 april 1911 — W. Ascherman, AIR, 1 mei 1920 — G. J. Bol, o 1ste kl., 1 april 1906 — A. G. Willemse, TA, 16 maart 1918 — H. Ooms, id., 16 aug. 1918 — N. van Es, id., 16 sept. 1919.

Tweede district, standplaats Dordrecht.

Voor de provincie Utrecht en dat gedeelte der provincie Zuidholland, dat gelegen is bezuiden eene lijn, getrokken langs den linkeroever van den Hollandschen IJsel tot aan het uiterste westelijke punt van dien oever, vervolgens van dit punt in westelijke richting tot aan de oostelijke grens der gemeente Rotterdam, daarna langs de grens dezer gemeente in zuidwestelijke richting tot waar die grens den linkeroever van de Nieuwe Maas snijdt, voorts van dit punt langs dat gedeelte der grens van de gemeente Rotterdam, hetwelk over het eiland IJselmonde loopt tot waar die grens den linkeroever van de Nieuwe Maas snijdt en ten laatste in westelijke richting langs den linkeroever van de Nieuwe Maas, het Scheur en den Nieuwen Waterweg.

W. Kootstra, IR 1ste kl., 1 april 1912 — H. A. Kolk, TA, 1 april 1903 — J. S. Steeksma, TA, 16 dec. 1915 — L. A. Mulder, TA, 1 juni 1919.

Derde district, standplaats Rotterdam.

Voor de gemeenten Loosduinen, Rijswijk, Vrijenban, Nootdorp, Pijnacker, Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk, Zevenhuizen en Moordrecht, benevens het ten zuiden van die gemeenten gelegen gedeelte der provincie Zuidholland, dat niet tot het 2de district behoort.

F. H. C. M. Hoek, IR 1ste kl., 1 april 1910 — H. J. Mathlener Loderus, AIR, 1 aug. 1920 — W. J. Vermaase, TA, 22 febr. 1899 — G. P. A. Frijlink, TA, 1 mei 1912 — M. Weber, id., 1 mei 1912 — F. Zijlstra, id., 1 maart 1914 — IJ. Moerdijk, id., 1 dec. 1919 — F. Ruijchaver, BA, 22 mei 1917.

Vierde district, standplaats Amsterdam.

Voor de provincie Noordholland, met uitzondering van de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Bennebroek, Heemstede, Schoten, Bloemendaal en Zandvoort; verder het niet tot eenige provincie behoorende watergebied des Rijks.

A. C. van de Stadt, IR 1ste kl., 16 mei 1907 — J. J. P. Cattel, IR 2de kl., 1 juli 1919 — M. F. Speckens, TA, 1 april 1906 — W. J. Fournier, id., 1 april 1911 (te IJmuiden) — W. B. S. Heijenga, id., 1 april 1915 — K. Schoenmaker, id., 30 mei 1918 — S. Jansma, id., 16 juli 1914 — C. van der Meijden, BA, 31 maart 1913.

Vijfde district, standplaats Arnhem.

Voor de provinciën Gelderland en Overijsel.

J. van der Kolk, IR 1ste kl., 1 mei 1919 — C. de Vries, TA, 13 febr. 1894 — D. D. Hesse, id., 1 nov. 1913 — M. J. le Mahieu, id., 16 maart 1918 — H. C. Matzer, BA, 1 mei 1916.

Zesde district, standplaats Groningen.

Voor de provinciën Drenthe, Friesland en Groningen.

W. Veenhoven, IR 1ste kl., 1 april 1911 — F. Vaas, TA, 1 maart 1901 — A. J. Welman, id., 1 oct. 1917 — J. Schoenmaker, id., 15 dec. 1918 — J. R. Bolling, BA, 22 mei 1917.

Zevende district, standplaats 's-Gravenhage.

Voor dat gedeelte der provincie Zuidholland, dat niet behoort tot het 2e en niet tot het 3e district, benevens de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Bennebroek, Heemstede, Schoten, Bloemendaal en Zandvoort.

J. H. Verhoeff, HIR, 1 mei 1919 — J. A. P. Verschraage, IR 2de kl., 16 juni 1917 — J. C. van Ommeren, TA, 1 april 1909 — W. J. Fournier, id., 27 maart 1911 (te IJmuiden) — C. Marree, id., 1 juni 1916.

Commissie van beoordeeling.

H. W. E. Struve ❁ ✠ (EL5), *voorzitter*, 's-Gravenhage, 29 dec. 1893 — G. Brouwer, Delft, 7 oct. 1907 — J. H. Gijzen ❁ ✠4, Heelsum, 11 maart 1920 — W. A. M. Piepers ❁, 's-Gravenhage, 18 juni 1915 — D. Croll, Rotterdam, 5 april 1916.

§ 3.

ARBEIDERSVERZEKERING.

Rijksverzekeringsbank.

Ingevolge de Ongevallenwet 1901 [wet van 2 jan. 1901 (St. 1), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 11 april 1919 (St. 167)], houdende wettelijke verzekering van werklieden tegen geldelijke gevolgen van ongevallen in bepaalde bedrijven, is te Amsterdam eene instelling gevestigd, welke den naam draagt van Rijksverzekeringsbank. Het bestuur dier instelling bestaat uit drie leden, waarvan een tevens voorzitter, en drie plaatsvervangende leden. Op den toestand en het beheer daarvan wordt toezicht uitgeoefend door een Raad van toezicht,

bestaande uit zes of negen leden, voor een derde gedeelte benoemd uit de werkgevers en voor een derde gedeelte uit zoodanige werklieden in den zin van art. 3, tweede lid, der wet op de Kamers van arbeid, die in eene Kamer van arbeid als werkman of in het bestuur van eene bij kon. besluit erkende werklieden-vereeniging zitting gehad hebben of nog hebben.

Aan het bestuur der Rijksverzekeringsbank is ingevolge art. 21 der wet van 5 juni 1913 (St. 205), laatstelijk gewijzigd bij de wet van 1 nov. 1919 (St. 623) (Invaliditeitswet) en art. 5 der wet van 4 nov. 1919 (St 628) (Ouderdomswet 1919) ook opgedragen medewerking aan de uitvoering der verzekeringen in deze wetten geregeld.

Raad van toezicht.

Leden. Prof. mr. I. H. Hijmans, *voorzitter*, 25 juni 1919 — G. Nijhuis, id. — J. H. de Hoog, 24 april 1914 — J. F. H. Spier, id. — P. J. Raaymakers, 23. dec. 1916 — P. J. M. Verschure, 8 mei 1918 — L. H. van Rooyen, id — W. Kaars Sijpesteijn, 9 dec. 1918 — mr. W. M. J. Lutterveld, 16 nov. 1920.

Secretaris. Mr. G. H. A. Grosheide jr., 18 dec. 1916.

Bestuur.

Leden. V. Noest ✠ (BL5) (D3) (EL5), *voorzitter*, 16 aug. 1915 — mr. H. P. Berdenis van Berlekom ✠ ✠4, *plaatsv. voorzitter*, 6 mei 1901 — mr. dr. H. L. van Duyl, 31 juli 1912.

Plaatsvervangende leden. Dr. J. C. A. Simon Thomas ✠4, 1 mei 1907 — mr. A. H. J. van den Biesen, 16 sept. 1914 — mr. dr. A. Slotemaker LHz., 21 juni 1917.

Wiskundig adviseur. K. Lindner, 29 jan. 1914.

Ambtenaren.

Secretaris-generaal. Mr. L. Del Baere, 13 nov. 1915.

Medisch adviseur. Dr. P. H. van Eden, 12 april 1915.

Administrateur bij den geneeskundigen dienst, tevens plaatsvervangend medisch adviseur. J. F. Brust ✠, 31 mei 1905.

Administrateurs. G. H. Veenhoven, 31 maart 1917 — J. C. Schröder, 1 april 1920 — H. Terlet, 1 maart 1920.

Referendarissen. E A. R. van Eimeren, 16 juni 1919 — J. H. A. L. von Freytag Drabbe, 23 maart 1918 — mr. dr. J. H. M. Hanlo, id. — J. J. L. Pieters, 7 aug 1907 — F. M. Roeterink, 28 juli 1915 — mr. J. F. P. Schönfeld, 4 febr. 1920 — J. D. Wildeboer, 31 maart 1917.

Hoofdcommiezen. A. W. Beekman, 17 april 1919 — mr. Ch. G. D. Borrias, 30 maart 1914 — A. J. M. C. Brandenburg, 17 april 1919 — mr. J. P. C. van den Burgh, id — A. J. Donk, 30 aug. 1917 — mr. P. Ladage, 31 maart 1917 — H. J. Marchand, 31 maart 1911 — J. F. Meiners, 31 maart 1917 — F. Nieuwenhuyzen, 23 maart 1918 — mr. H. Piccardt, 31 maart 1917 — mr. A. Schavier, 23 maart 1916 — C. D. van Schouwenburg, 17 april 1919 — D. Teekens, 31 maart 1917 — P. de Vries, 17 april 1919 — J. P. Wolven, 31 maart 1917.

Commiezen.

F. H. Besanger, 31 maart 1917.
P. A. Bloys van Treslong, 23 maart 1918.
E. Boekman, 17 april 1919.
P. Boelsma, id.
W. J. J. Bronkhorst, 31 maart 1917.
W. Bijl, 1 april 1920.
J. ten Camp, 17 april 1919
J. G. Collet, 23 maart 1918.
J. H. W. van Deventer, 1 maart 1920.
L. Doorn, 17 april 1919.
J. van Driesten, id.
N. J. H. Drion, id.
I. Duparc, 23 maart 1918.
J. E. W. Duys (non-act.), 20 juli 1918.
J. J. Faro, 17 april 1919.
G. Fiesler, 1 maart 1920.
J. Floris-on, 1 april 1920.

J. E. Huizinga, 31 maart 1917.
J. Hulswit, 23 maart 1918.
H. R. van Ingen, 1 maart 1920.
P. G. A. Ingenhuls, id.
Mr. A. A. M. Jäger, 1 maart 1902.
G. J. Kaak, 17 april 1919.
J. F. O. Karres, 1 maart 1920.
R. Keizer, 17 april 1919.
F. G. van den Kerkhof, id.
C. de Kok, 31 maart 1917.
W. van der Kruk, id.
J. Leene, 23 maart 1918.
L. J. Lintjens, 1 april 1920.
H. van Luin, 15 juli 1915.
H. van Melle, 1 maart 1920.
T. P. Metz, id.
F. van der Meij, id.
D. K. Meijers, id.
H. de Moor, 23 maart 1918.
H. A. J. Ninteman, id.
D. J. Oosterbaan, id.
L. Oranje, 1 maart 1920.
J. C. Ort, 17 april 1919.
N. Ploegsma, 31 maart 1917.
A. A. J. Ridderhof, 23 maart 1918.
J. J. Roering, 1 maart 1920.
H. G. van Royen, 31 maart 1917.
G. A. van Sermondt, 1 maart 1920.
Mevr. E. W. Simons, gehuwd met J. Florisson, id.
H. Slagt, 31 maart 1917.
G. A. Stentrop, 1 maart 1920.
J. H. Straub, 17 april 1919.
H. K. N. de Thouars, 1 maart 1920.
A. G. C. Tielrooy, 17 april 1919.
M. J. Tjepkema, id.
L. Tondu, 1 april 1920.
J. P. C. Veldhoven, id.
D. W. Vodegel, id.
M. C. Vorderman, 17 april 1919.
J. H. van Westering, 23 maart 1918.
L. C. Wicherlink, 31 maart 1917.
J. A. Wijnmalen, id.

Adjunct-commiezen.

L. J. van Agthoven, 1 maart 1920.
J. J. Bakker, 23 maart 1918.
H. G. van der Beek, 1 maart 1920.
S. P. van der Beek, 23 maart 1918.
W. H. J. van der Beek, 1 maart 1920.
Mej. A. H. van Beemen, id.
S. A. Beke, id.
W. Begeer jr., 23 maart 1918.
O. Bekkering, 30 maart 1907.
A. H. A. van den Berg jr., 1 maart 1920.
J. van den Berg, 17 april 1919.
J. J. Berganzius, 23 maart 1918.
E. J. M. Beukers, 17 april 1919.
C. Blom van Assendelft, 1 maart 1920.
J. M. Boelsums, 17 april 1919.
W. B. de Boer, 23 maart 1918.
H. Boerhave, 17 april 1919.
J. J. Bolkenbaas, 31 maart 1917.
Th. B. M. Bonsen, 17 april 1919.
J. Boogaard, id.
W. D. Boon, 1 maart 1920.
H. Bosch, 17 april 1919.
J. Bouman, 1 maart 1920.
Jkvr. C. Th. A. W. Bowier, id.
J. E. Bramer, 17 april 1919.
A. Brand jr., 1 maart 1920.
S. Brandsma, id.
Mej. A. P. Brandts, id.
F. de Bree, 17 april 1919.
M. H. E. Bremer, 23 maart 1918.
L. den Broeder, 1 maart 1920.
H. J. Brokkelkamp, 17 april 1919.
P. Brouwer, id.
W. F. van Brussel, 30 maart 1914.
Mej. W. S. de Bruijn, 1 maart 1920.
H. Buitenhuijs, id.
R. Buitenhuis Hz., 17 april 1919.
Mej. W. J. van Buren Lensinck, 23 maart 1918.
P. J. van den Burg, 1 maart 1920.
A. Busser, 31 maart 1917.
Mej. G. A. Buys, 17 april 1919.
C. J. Buysman jr., id.
J. S. C. Cieremans, id.
A. Cochius, 31 maart 1917.
J. van Coeverden, 17 april 1919.
J. C. L. Colijn, 1 maart 1920.
W. P. Combé Wz., id.
Mej. A. Cornelisse, 17 april 1919.
W. W. H. Cornelissen, 23 maart 1918.
N. J. Cramer, 17 april 1919.
A. J. van Dale, 1 maart 1920.
G. Damsté, 17 april 1919.
A. R. van Dantzig, 1 maart 1920.
Mej. A. J. Denée, id.
L. W. Dentz, 21 aug. 1920.
P. G. Diepersloot, 17 april 1919.
L. Dinandt, id.
P. van Dongen jr., id.

W. Doorn, 30 maart 1914.
Mej. A. M. J. van Doorn, 23 maart 1918.
C. J. van Drunen, 31 maart 1917.
J. Duykers, 1 maart 1920.
J. Dijkstra, id.
C. E. A. Ellerman, id.
Mej. M. C. Eisenloeffel, id.
Ph. B. Engelvaart, 17 april 1919.
Mej. C. van Erkel, 1 maart 1920.
G. van Essen jr., id.
G. F. C. van Etten, 31 maart 1917.
H. H. J. Evers, 1 maart 1920.
M. E. Fetter, gehuwd met A. Visser, id.
P. W. F. Frans, id.
H. J. P. Fruijt van Hertog, 23 maart 1918.
Mej. C. B. Ganthey, 1 maart 1920.
D. Gips Hz, id.
L. Gouma, 25 maart 1918.
I. le Grand, 23 maart 1918.
Mej. J. A. van Griethuysen, 1 maart 1920.
F. W. van Gulick, 15 mei 1918.
P. J. van Gurp, 23 maart 1918.
N. Gijselaar, 17 april 1919.
J. de Haas, id.
W. Hak, 1 maart 1920.
A. M. Harmsen, 17 april 1919.
C. J. W. van der Harst. 23 maart 1918.
G. Heierman, 31 maart 1917.
M. F. Heierman, 17 april 1919.
Mej. L. M. Helmer, 1 maart 1920.
M. Heymans, 1 sept. 1920.
G. H. Hofman, 5 juli 1920.
J. H. van Homeijer, 17 april 1919.
J. van Honstede, 1 maart 1920.
A. J. H. de Hoog, 1 maart 1902.
E. de Hoog, 1 maart 1920.
Mej. A. M. de Hoogh, id.
H. J. Jansen, id.
P. Jansen, id.
W. de Jong Wz., 31 maart 1917.
J. F. Kiel, 1 maart 1920.
A. G. Koenders, 17 april 1919.
G. Koopmans, 27 april 1916.
G. A. Koster, 31 maart 1917.
V. Kramer, 1 maart 1920.
J. A. A. van Krieken, id.
M. A. J. Kriste, 17 april 1919.
J. C. Kromsigt, 23 maart 1918.
Mej. J. M. Kroonder, 1 maart 1920.
C. A. Kruyff, 31 maart 1917.
F. K. Kuikman, id.
A. G. Kuypers, 30 aug. 1917.
Mej. M. L. J. Kuypers, 1 maart 1920.
G. J. F. Landsheer, 17 april 1919.
V. Langendoen, 1 maart 1920.
G. J. Laus, 31 maart 1917.
H. K. van Leeuwen, id.
J. Leyns, 1 maart 1920.
I. H. C. Lina, id.
A. J. van der Linden, 31 maart 1917.
B. Logger, 1 maart 1920.
C. van Lonkhuyzen, 31 maart 1917.
J. J. van Loo, 17 april 1919.
D. H. Loodewijk, 1 maart 1920.
J. J. Louwersheimer, 31 maart 1917.
Mej. C. G. van der Lugt, 1 maart 1920.
H. Luirink, id.
R. P. Lukkien, 31 maart 1917.
A. D. Martron, 1 maart 1920.
A. L. Maschhaupt, 17 april 1919.
G. J. Maureau, 1 maart 1920.
H. J. van Meel, id.
J. P. Meessen, 23 maart 1918.
J. P. C. Meeuwse, 17 april 1919.
S. W. van der Meulen, 1 maart 1920.
A. M. Middelhoff, id.
J. P. C. H. Minderman, 30 maart 1914.
C. Mondriaan, 31 maart 1917.
J. J. van Moorsel, 1 maart 1920.
W. J. Mulder, 31 maart 1917.
K. Mullender, id.
W. Munnikhuizen, id.
Mej. M. A. Niehot, 1 maart 1920.
M. A. te Nuyl, 1 aug. 1920.
K. H. Oly, 23 maart 1918.
Mej. S. G. H. Op de Laak, 31 maart 1917.
F. A. B. Op 't Eijnde, 21 mei 1913.
H. J. van Osselen, 17 april 1919.
Mej. A. C. van Oversteeg, id.
Mej. M. A. E Parmet, 1 maart 1920.
J. F. W. Peerlkamp, 28 maart 1918.
J. Pelser, 1 aug. 1920.
A. Plaat, 31 maart 1917.
K F Pleuger, 17 april 1919.
T. van der Ploeg, 1 maart 1920.
Mej. H. M. van der Pol, id.
J. H. A. Poestkoke, 17 april 1919.
C. Pool, 1 maart 1920
H. Pruyser, 17 april 1919.
C. A. Pijl, 1 maart 1920.
P. van Pijlen, 17 april 1919.
Mej. E. J. P. Quant, 1 maart 1920.
D. J. Raap, 27 april 1916.
A. Th. Radersma, 17 april 1919.
R. J. Reckers, 23 maart 1918.

Vickers' Scheepsplaten.

J. F. E. von Reeken, 23 maart 1918.
R. van Rees, 1 maart 1920.
Mej. C. Renier, id.
J. H. Roeshart, 31 maart 1917.
Mej. M D. Roeterink, 17 april 1919.
P. van Rijk, id.
G. Salverda, id.
J. van Santbrink, 31 maart 1917.
A. M. van Schenk Brill, 1 maart 1920.
G. H. Schrandt, id.
F H. Schröter, 23 maart 1918.
H. Schutte, 17 april 1919.
W. J. Sep, 1 maart 1920.
G. B. J. W. Siemer, id.
Mej. E. J. Simons, 17 april 1919.
J. C. A. Sirag, id.
A. van der Sluys, 1 maart 1920.
J. M. van der Sluijs, 23 maart 1918.
D. J. Smeenk, 1 maart 1920.
A. Smith, 17 april 1919.
A. Snijder, 23 maart 1918
T. J. van Soest, 31 maart 1917.
M. van der Starre, 17 april 1919.
C. P. F. Staubach, 1 maart 1920.
J. G. Strating, 17 april 1919.
Mej. S. A. Suringa, 1 maart 1920.
A. M. F. de Swert, 23 maart 1918.
S. Tadema, 31 maart 1917.
J. J. Taffijn, 17 april 1919.
F. W. Tam, 1 maart 1920.
J. H. Tangelder, 17 april 1919.
M. J. H. Theuns, 31 maart 1917.
H. A. van Thiel, id.
A. M. A. van Tomputte, 1 maart 1920.
W. A. Trouillart Hansen, 23 maart 1918.
J. W. F. baron van Utenhove, id.
H. van der Veen, 17 april 1919.
J. Vegter, id.
P. van Velden, id.
W. J. Velders, 1 maart 1920.
J. A. Veldhuis, 17 april 1919.
Mej A. Venster, 1 maart 1920.
R. Verbeek, 17 april 1919.
M. Verhage Jz., id.
J. J. V. Verkerk, 1 maart 1920.
G. B. J. Vermeulen, 23 maart 1918.
J. P. A. Vermeulen, 21 mei 1913.
A. J. Vervaat, 1 maart 1920.
A. Visser, 17 april 1919.
J. Vogelezang, 1 maart 1920.
L. A. M. Vogels, 30 aug. 1917.
Mej. A. N. de Voogd, 23 maart 1918.
A. Voogt, 17 april 1919.
T. de Waard, 1 maart 1920.
A. van Waarden, 17 april 1919.
A. E. C. L. Weegenhuise, id.
C. C. Welten, 23 maart 1918.
H. F. C. Werner, 17 april 1919.
K. Werner, 1 maart 1920.
G. W. van Westering, id.
H. de Wever, 23 maart 1918.
G. Wiegand, 30 maart 1907.
J. P. H. Witkamp, 23 maart 1918.
Mej. E. J. M. C. I. van de Woestijne, 1 maart 1920.
J. Wolven, 31 maart 1917.
C. L. Wolzak, 30 maart 1914.
P. S. Wijnbeek, 23 maart 1918.
J. Zaaijer, id.
W. F. van Zant, 31 maart 1917.
J. A. Zuidervaart, 19 april 1919.

Controleerend-Geneeskundigen.

Groningen, J. H. Stork (waarn.) — Leeuwarden, K. Klaasesz — Zwolle, L. Sikkema — Hengelo (O.), S. Taconis — Apeldoorn, H. C. van der Schatte Olivier — Arnhem, dr. C. Becker — Nijmegen, F. W. Adrian en J. F. van der Meer — Utrecht, dr. Y. A. van Popta en A. Simons — Amsterdam, D. Brocx, G. P. van Trooijen en dr. A. H. van der Weerd — Alkmaar, A. van der Horst — Leiden, dr. T. Bijleveld — 's-Gravenhage, J. Idzerda en E. C. Lorentz — Rotterdam, B. J. J. Huijbers en L. A. C. van Wely — Dordrecht, dr. L. M. Metz — Middelburg, D. N. van Gelderen — Breda, G. A. F. W. Loseaat van Nouhuys — 's-Hertogenbosch, J. J. F. M. Nooren — Maastricht, A. de Rijk — Heerlen, dr. J. J. van der Sluijs — *In algemeenen dienst*, dr. G. O. Meulman en P. N. van Lit.

Agentschappen.

Voor het toezicht, bedoeld in art. 82 der Ongevallenwet 1901, is bij kon. besluit van 17 oct. 1908 (St. 321) het Rijk verdeeld in 9 agentschappen (Groningen, Deventer, Utrecht, Amsterdam, 's-Gravenhage, Rotterdam, Middelburg, 's-Hertogenbosch en Roermond). Het bestuur der Rijks-

verzekeringsbank wijst ten aanzien van elk agentschap de agenten aan, die daarin bevoegd zullen zijn en bepaalt hunne standplaatsen.

Agenten met den pers. titel van inspecteur der agenten van de Rijksverzekeringsbank. C. van der Burg — A. Grooters — J. W. A. Losecaat van Nouhuys.

Agenten met den pers. titel van ingenieur der Rijksverzekeringsbank. Ir. C. F. G. Metsch en ir. J. L. G. Krugers Dagneaux, Amsterdam.

Agenten.

1. *Groningen.* E. L. A. baron van Voorst tot Voorst, Groningen — J. S. Wind, id. — J. A. Kramer, Assen — W. H. Wolthers, Emmen — J. H. Wamelink, Sneek — S Hazewindus, Heerenveen — J. Kraus, Winschoten — W. G. Wiepking, Leeuwarden — J. W. Beltman, id.
2. *Deventer.* J. H. F. Sandtmann, Zwolle — H. H. Bonke, id. — P. van den Bosch, id. — C. van Drimmelen, id. — P. A. Elbers, id. — P. Kuijper jr., Deventer — — J. van der Stok, Zutphen — dr. A. Lazonder, Doetinchem — J. D. Rolandus Hagedoorn, Almelo — W. de Boer, Apeldoorn — H. T. Damsté, Hengelo.
3. *Utrecht.* L. A. M. Wolffram, Arnhem — M. A. Eliëns, id. — J. F. Staleman, id. — W. J. Wolfson, Nijmegen — W. J. ten Dam Ham, id. — W. Fricke, id. — J. H. van Everdingen, id. — H. B. Marijt, Tiel — G. H. van den Berg, Amersfoort — J. A. Smedes, Utrecht — J. N. Paro, id. — M. F. M. J. Hout, id. — W. F. A. Verloop, id. — W. R. van der Weide, id. — N. J. Veen, id. — J. de Vries jr., Hilversum.
4. *Amsterdam.* B. A. Burger jr., Amsterdam — B. J. Doornbos, id. — A. J. But HJz., id. — R. Lukkien, id. — K. Gomes, id. — H. G. Hemmes, id. — Ph. Th. Poelman, id. — N. M. Meijnema, jr., id. — A. H. van Schieveen, id. — H. van Breen, id. — G. Verbeek jr., id. — C. Plokhooij, id. — M. Oosters, id. — M. Herman, Zaandam — D. A. van Diemen, Alkmaar — P. J. Duetz, id. — R. Steensma, Haarlem — F. W. M. Hamm, id. — G. J. Braakhuis, id.
5. *'s-Gravenhage.* G. H. van Assendelft de Coningh, 's-Gravenhage — J. G. Copper DJz., id. — J. J. Slavekoorde, id. — J. J. Piera, id. — H. de Vriend, id. — J. IJpelaar, id. — F. P. Kievijt, Leiden — J. van Dorp, Delft — W. L. B. J. Dekker, Schiedam — J. van der Endt, Gouda — Ph. D. Ch. Briedé, Bodegraven.
6. *Rotterdam.* C. W. Mulder, Rotterdam — W. Dille, id. — C. G. Bremer, id. — C. Lankhout, id. — Z. W. Mouton, id. — P. Reijling, id. — G. Jonker, id. — W. Visser, id. — H. J. Lensink, id. — F. C. A. Grote, id. — W. Joha, id. — A. C. Dat, id. — A. Vegter, id. — S. E. van Nooten, id. — M. Zwamborn, id. — E. Bachman, Dordrecht — F. A. H. Barthélemy, id.
7. *Middelburg.* F. J. de Putter, Zierikzee — P. J. C. Ultee, Middelburg — C. M. L. Broekkamp, Neuzen — A. van de Rovaart, Bergen-op-Zoom.
8. *'s-Hertogenbosch.* J. M. Ente van Gils, Breda — W. C. Ouwehand, id. — P. J. Harnink, id. — W. W. Kersten, id. — G. W. E. de Quaij, Tilburg — F. N. Bloemink, id. — P. J. Heesterman, 's-Hertogenbosch — S. Mennes, id. — H. J. Hendrikse, Eindhoven — J. Meinders, Gorinchem.
9. *Roermond.* H. H. Deckers, Venlo — M. A. F. Eyck tot Zuylichem, id. — J. G. Berg, id. — C. J. van der Drift, Maastricht — A. Cannegieter, id. — J. P. Hofstra, id. — J. W. du Bois, Heerlen — J. J. Weijland, id. — F. G. B. van Opbergen, id. — W. K. Kroon, Sittard.

Raden van Arbeid en Verzekeringsraden.

De Raden van Arbeid, ingesteld krachtens de Radenwet (wet van 5 juni 1919, St. no. 203), verleenen hunne medewerking bij de uitvoering van wettelijke regelingen betreffende de arbeidersverzekering. Elke raad is samengesteld uit een voorzitter en een plaatsvervangend voorzitter, beiden door de Koningin benoemd, en een gelijk aantal (ten minste 8) gekozen werkgevers-leden, plaatsvervangende werkgevers-leden, arbeiders-leden en plaatsvervangende arbeiders-leden, en wordt bijgestaan door een door den raad te benoemen secretaris. De leden hebben zitting gedurende 6 jaren; zij treden af den eersten dinsdag in october. De Raden van Arbeid zijn verdeeld in twee groepen, voor elke waarvan een Verzekeringsraad is opgericht, die het toezicht op de tot de groep behoorende raden houdt. De Verzekeringsraad is samengesteld uit 4 onbezoldigde leden en hunne plaatsvervangers en ten hoogste 3 bezoldigde leden en hunne plaatsvervangers en wordt bijgestaan door een secretaris. De onbezoldigde leden worden voor 6 jaar gekozen, voor de helft door de werkgevers-leden en voor de helft door de arbeiders-leden van de Raden van Arbeid waarvoor de Verzekeringsraad is opgericht. De bezoldigde leden en de secretaris worden door de Koningin voor 6 jaren benoemd.

Eerste groep.

VERZEKERINGSRAAD TE 's-GRAVENHAGE.

Voorzitter. H. W. Nicolaï, 's Gravenhage.
Bezoldigde leden. Dr. D. Snoeck Henkemans, 's-Gravenhage — mr. A. J. van Thiel, id.
Plaatsvervangers der bezoldigde leden. Dr. H. J. Coert, 's-Gravenhage — J. E. W. Duys, Zaandam — mr. V. H. Rutgers, Boskoop.
Secretaris. Mr. C. G. van Eck.
Commies. W. H. van Eek.
Adjunct-commies. Mej. mr. T. J. Günther.

RADEN VAN ARBEID.

Hoorn. D. L. Harms, Hoorn — J. C. Bent, Hoorn [1].
Alkmaar. M. J. Th. Vas Dias, Bergen (N.H.) — C. J. Warners, Helder.
Haarlem. A. B. Michielsen, Haarlem — P. Otto, Bloemendaal.
Amsterdam. Mr. W. H. M. Werker ✠, Amsterdam — mr. H. Verkouteren, id.
Zaandam. I. Keesing, Laren (N.H.) — J. H. Boonstra, Zaandam.
Utrecht. P. Keulemans, Utrecht — mr. D. A. L. M. Schretlen, id.
Zeist. W. N. de Vrankrijker, Zeist — J. J. Talsma, Woerden.
Amersfoort. A. Ter Cock, Amersfoort — A. J. A. van Overstraten Dootjes, Hilversum.
Gouda. B. de Brey, Gouda — dr. A. C. A. Hoffman, id.
Leiden. T. S. Goslinga, Leiden — mr. G. H. E. Nord Thomson, id.
Delft. Mr. G. Snoeck Henkemans, Delft — mr. J. P. Chardon, id.
's-Gravenhage. Jhr. mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland ✠4 ✠ (HG2) (OM), 's-Gravenhage — mr. R. R. L. de Muralt c.i., id.
Rotterdam. C. J. van den Hegge Spies, Rotterdam — mr. M. C. Nijland, id.
Dordrecht. J. A. den Bandt, Dordrecht — mr. E. J. E. G. Vonkenberg, id.
Brielle. Mr. H. P. Hermans, Brielle — mr. A. P van den Blink, id.
Goes. Mr. J. W. Goedbloed, Goes — J. I. van Ballegoijen de Jong, id.
Middelburg. M. J. Harts, Vlissingen — L. C. Stevens, id.

Tweede Groep.

VERZEKERINGSRAAD TE ARNHEM.

Voorzitter. M. J. D. Merens, Arnhem.
Bezoldigde leden. J. D. Hefting, Arnhem — mr. G. M. M. van Meerbeke ✠, 's-Gravenhage.

1) De eerste naam is die van den voorzitter, de tweede die van den plaatsv. voorzitter.

Plaatsvervangers der bezoldigde leden. F. Bartelink, Maastricht — G. A. H. Habets, Kerkrade — dr. R. Piekema, Velp.
Secretaris. Mr. D. F. W. Scheidius.
Hoofdcommies. P. Netelbeek.
Adjunct-commies. P. J. Franken.

RADEN VAN ARBEID.

Leeuwarden. Mr. D. Okma, Leeuwarden — T. Nauta, Dantumadeel.
Sneek. J. H. H. Piccardt, Sneek — K. J. van Hout, id.
Heerenveen. J. Kolk, Heerenveen — mr. C. L. Gratama, id.
Groningen. L. J. H. Eversen, Groningen — mr. H. Kuypers, id.
Winschoten. J. C. van der Wolf, Winschoten — J. Busscher, Nieuweschans.
Assen. N. G. van Gemert, Assen — P. Wielinga, id.
Zwolle. Th. H. Boelkens, Zwolle — J. Balkestein, id.
Deventer. Th. W. te Nuyl, Deventer — mr. dr. H W. Jordens, id.
Hengelo. G. Timmermans, Hengelo — G. Elhorst, Enschedé.
Apeldoorn. Mr. dr. H. S. Veldman, Apeldoorn — G. Gerritsen, id.
Arnhem. L. Noest, Arnhem — G. van Roekel, id.
Zutphen. Mr. G. C. Crommelin, Zutphen — jhr. mr. C. C. de Jonge, id.
Tiel. Mr. S. Rink, Tiel — mr. dr. G. Kolff, Geldermalsen.
Nijmegen. Mr. J. J. A. Bakker, Ubbergen — mr. W. A. van Bijlert, Nijmegen.
's-Hertogenbosch. Mr. H. P. F. M. Manders, 's-Hertogenbosch — C. J. M. Foppele, id.
Roosendaal. Mr. C. J. Koch, Breda — E. L. M. Hontelé, Roosendaal.
Breda. Mr. T. J. Verschuur, Ginneken — V. J. J. M. van Erp, id.
Tilburg. Mr. J. C. A. M. van de Mortel, Tilburg — J. van Rijzewijk, id.
Eindhoven. C. W. A. van Uden, Eindhoven — J. M. Sanders, id.
Venlo. W. P. M. Penders, Venlo — K. P. G. Haanen, id.
Heerlen. A. C. J. Moonen, Heerlen — P. Janssen, Beek.
Maastricht. E. A. van Poelvoorde, Maastricht — mr. P. J. M. Kallen, id.

Plaatselijke commissiën, als bedoeld in art. 86 der Ongevallenwet 1901.

Ingesteld bij kon. besluit van 26 nov. 1902 (St. 202).

De volgende gemeenten zijn die, waar de verschillende commissiën haren zetel hebben.
De commissie te Amsterdam is samengesteld uit 9 leden; de commissiën te Tilburg, Arnhem, 's-Gravenhage, Leiden, Rotterdam, Dordrecht, Haarlem, Utrecht, Enschedé, Groningen en Maastricht bestaan elk uit 7 en die in de overige gemeenten elk uit 5 leden.

De eerstvermelde of eenige naam is die van den voorzitter, de tweede van den secretaris, indien deze mocht benoemd zijn.

Noordbrabant.

's-Hertogenbosch. Mr. dr. C. M. van Leeuwen — G. F. van Gerve.
Werkendam. A. Mijnlieff.
Waalwijk. Th. L. D. de Surmont de Bas Smeele — M. A. van der Wee, Loon-op-Zand.
Geertruidenberg. J. J. Scholtens — N. G. E. Meijers.
Zevenbergen. Jhr. mr. F. X. J. A. Verheijen — H. G. van Meer.
Steenbergen. J. L. M. Jurgers.
Bergen-op-Zoom. Mr. J. H. van der Meulen.
Roosendaal en Nispen. F. A. A. Settels, Oudenbosch — P. de Klerk.
Breda. C. F. C. M. Laurijssen — A. W. Harthoorn.
Oosterhout. C. P. Barel.
Tilburg. A. A. V. M. van Spaendonck — F. M. J. C. Brouwers.
Oisterwyk. W. J. P. van Oppenraay — G. Berkelmans.
Boxtel. F. W. van Beek — F. W. J. van Haeren.
Valkenswaard. B. W. F. Dagevos — J. N. Verhoeven.

Budel. A. F. Nieuwenhuis — P. L. Ras.
Eindhoven. J. M. Sanders.
Helmond. J. A. van Bokhoven.
Asten. W. F. Peijnenburg.
St.-Oedenrode. E. G. M. van Laack — H. F. de Leijer.
Oss. W. H. Remmen, Megen — J. F. Ploegmakers.
Grave. A. W. J. Bodenstaff. — H. P. A. Hendriks.
Boxmeer. W. J. H. Verstraaten, Mill c. a. — R. Reijnen.

Gelderland.

Arnhem. Mr. J. W. Frowein — mr. G. A. J. M. van Ditzhuijzen.
Wageningen. J. A. Kroesen ❁ ✠, Renkum — P. P. J. Czerwinsky, id.
Nijkerk. H. A. Nab.
Elburg. H. Heijman.
Heerde. E. van Delden, Vaassen — T. A. Hooiberg, Epe.
Apeldoorn. H. Niessink — H. Mulder Jz., Terwolde.
Zutphen. Mr. J. B. Sölner.
Lochem. A. J. baron Schimmelpenninck van der Oije — H. Huidink.
Borculo. C. F. Poulie.
Groenlo. Th. J. A. Kraakman.
Winterswijk. A. J. W. Monnik, Aalten.
Wisch. J. C. A. M. van Kluijve. Dinxperlo — H. J. Smit, 's-Heerenberg.
Zevenaar. L. F. C. H. M. ridder de van der Schueren ✠4 (GG3) — H. T. van Uum.
Doesburg. J. B. Helmich, Baak.
Doetinchem. H. Kerkkamp.
Elst. J. Blankers 't Hooft — R. van Holten.
Kesteren. P. J. Kugel, Dodewaard.
Tiel. Mr. J. Versteegh — V. de Poorter.
Waardenburg. G. J. de Bruijn, Vuren — H. Verhagen, Varik.
Geldermalsen. W. Janssen — A. S. Verwoert, Culemborg.
Zaltbommel. W. B. Kronenburg, Driel — C. B. W. Meijer.
Druten. H. F. van Haaren.
Nijmegen. Mr. J. F. van den Broek — C. Verbeeten.

Zuidholland.

's-Gravenhage Mr. A. J. E. A. Bik — J. F. Groenewegen.
Leiden. Jhr. A. J. B. Six ✠4 — F. G. Rosier.
Alphen. J. Vlasman — J. P. Leene.
Woerden. D. Meijer — P. J. Hofman.
Gouda. Dr. A. C. A. Hoffman — J. Bojawal.
Zoetermeer. F. S. G. Bos — J. Reeuwijk, Zegwaart.
Delft. Mr. W. A. M. Cremers.
Naaldwijk. P. Kuijvenhoven — W. Kleer.
Vlaardingen. P. van der Grijp — J. Droppert Pz.
Schiedam. D. Boddeüs — A. Godschalk.
Rotterdam (rechter-Maasoever aan de westzijde van de Schie) Mr. J. W. van Zanten — A. N. J. Stolk.
Rotterdam (rechter-Maasoever aan de oostzijde van de Schie) Mr. M. Franken — G. van den Arend.
Rotterdam (linker-Maasoever met de Nieuwe Maas). P. van der Pols — W. A. de Gelder.
Alblasserdam. P. L. Broeksmit — C. Broere Kz., Nieuw-Lekkerland.
Schoonhoven. F. H. van Kempen.
Vianen. H. Baggerman — C. Niessen.
Leerdam. J. C. Jurgens — IJ. J. Swart.
Gorinchem. Mr. G. A. Verschoor — P. H. Verduin.
Dordrecht. W. Dooren — J. Verschuur Pz.
Barendrecht. J. Bax — P. M. van der Tholen.
Spijkenisse. I. van Es, Pernis — J. Hoogenboom.
Brielle. G. Swart — W. Hoogstraten.
Oud-Beijerland. A. C. de Vries Broekman — H. D. J. Rogier.
Strijen. G. A. Diepenhorst — A. van de Nadort.
Middelharnis. L. van der Sluijs, Dirksland — M. Kooman Hz., id.

Noordholland.

Amsterdam. Mr. F. W. C. H. Oldewelt.
Hilversum. Mr. A. Moolenburgh, Bussum — A. J. A. van Overstraten Dootjes.

Weesp. J. C. F. Bletz, Weesperkarspel.
Haarlem. Mr. dr. W. P. Vis — F. Storm, Heemstede.
Haarlemmermeer. L. van Andel, Nieuw Vennep — D. Eggink Jz.
Beverwijk. J. Mooy, Castricum — M. de Weyer.
Zaandam. I. Rijks — C. Tel.
Wormerveer. A. Boers — J. Velthuys, Zaandijk.
Edam. W. J. Kernkamp — A. W. van Dijk.
Alkmaar. Mr. A. Prins.
Hoorn. G. D. L. Rink — J. Appel.
Enkhuizen. H. Vlasveld.
Schagen. P. Buis Jz. — D. Roggeveen Lz.
Helder. Mr. J. Sickenga — P. Korff.

Zeeland.

Middelburg. J. E. W. Harmsma.
Vlissingen. J. C. Paap — W. F. Bollen.
Goes. Mr. J. H. M. Stieger.
Yerseke. P. de Vey.
Hulst. J. F. Rottier — H. L. J. Meertens.
Sas-van-Gent. F. P. J. Stubbé — A. Aarsen.
Neuzen. J. Huizinga.
Oostburg. G H. Moolenbergh — J. de Vos.
Wisse kerke. C. N. van der Heyde — J. C. Breas.
Tholen. D. van de Velde — W. Moelker.
Zierikzee. Mr. J. A. C. van Heusde — G. J. Lunenberg Sz.

Utrecht.

Utrecht. Mr. G. Noorman — L. G. de Jong.
Amersfoort. Jhr. S. M. van Reygersberg Versluys — W. G. Klomp.
Zeist. Jhr. L. W. van der Goes — A. Jacobi.
Veenendaal. H. A. van de Westeringh — J. van Leeuwen Hz.
IJselstein. W. Schinkel — N. Raadgever.
Breukelen-Nijenrode. A. Th. Plomp, Maarssen — J. A. de Hoog.

Friesland.

Leeuwarden. Mr. H. A. Wassenbergh.
Dokkum. T. Nauta, Dantumawoude — A. W. Banga, Aalsum.
Franeker. Mr. L. K. Okma.
Bolsward. Mr. dr. N. Hofstee — J. H. Kingma.
Sneek. . . . . — A. Elzer.
Gaasterland. H. Gaaikema, Balk.
Schoterland. Jhr. P. B. J. Vegelin van Claerbergen, Joure — J. Jasper Heerenveen.
Smallingerland. R. Nijdam, Dragten.

Overijsel.

Zwolle. R. F. Bokelman — J. M. Aberson, Zwollerkerspel.
Raalte. Th. Oltmans — H. J. Geertman.
Olst. A. van de Hulst — P. Dragt.
Deventer. Mr. J. G. Smit.
Goor. Mr. E. E. van Riemsdijk.
Rijssen. Jhr. F. A. Coenen.
Enschedé. H. van Opstall — J. B. Konings, Lonneker.
Hengelo. J. W. ten Doesschate — B. van den Berg.
Oldenzaal. B. I. Hemmelder, Losser — G. J. Franke.
Almelo. Mr. W. J. O. Hattink — B. Hemstra.
Hellendoorn. W. Beukenkamp, Den Ham — A. Otte.
Stad-Hardenberg. G. Bruins, Heemse — S. Bootsma, Gramsbergen.
Ommen. G. Paarhuis — H. Siero CJz.,
Avereest. J. A. Berendsen.
Hasselt. F. Kraay.
Kampen. Mr. J. van den Oever — D. Buisman.
Stad-Vollenhove. . . . . — J. Spit Ez.
Steenwijk. M. Kuipers, Giethoorn — B. Monsieur.
Oldemarkt. A. J. van Gerrevink — O. Collée.

Groningen.

Groningen. Mr. M. J. Wolthers.
Hoogezand. O. Possel — J. H. Fabricius, Sappemeer.
Veendam. L. Dik.
Winschoten. Mr. M. Treäling — J. H. Smit Dz.
Finsterwolde. Mr. A. H. Koning ✠.
Appingedam. G. C. de Lanoy — mr. F. Jansen.
Middelstum. C. Leendertz.
Winsum. E. Wierda.
Zuidhorn. B. W. Drenth.

Drenthe.

Assen. Mr. A. H. ten Oever.
Gasselte. J. H. H. Römelingh, Annen.
Emmen. J. C. Manssen jr., Sleen.
Hoogeveen. W. Koelman — R. ten Oever.
Coevorden. H. Mol, Dalen.
Meppel. K. Slomp, Nijeveen.
Diever. H. G. van Os — J. Kloeze.

Limburg.

Maastricht. Mr. dr. K. H. M. van Oppen — G. Merkelbach.
Gulpen. Mr. C. H. J. A. Janssen de Limpens, Wijlre.
Heerlen. G. A. Beckers, Hoensbroek —
Meerssen. Jhr. mr. L. H. L. J. van der Maesen de Sombreff, Hulsberg — J. W. Evers.
Sittard. J. L. M. H. van Wessem.
Roermond. Mr. Ch. G. E. M. Geradts.
Weert. J. H. Schillings.
Venlo. Mr. W. Wolters — H. J. Nouwen.
Venray. A. H. Hermans, Gennep.

§ 4.

WERKLOOSHEIDSVERZEKERING EN ARBEIDSBEMIDDELING.

Commissie van Advies voor de Werkloosheidsverzekering.

bedoeld in de artt. 21 en 22 van het werkloosheidsbesluit 1917
(kon. besl. van 2 dec. 1916, St. 522).

Lid en voorzitter. Prof. dr. W. H. Nolens ⊕2, 's-Gravenhage.
Lid en plaatsvervangend voorzitter. Mr. S. J. L. van Aalten, Rotterdam.
Leden. J. Bakker, Rotterdam — H. de Bordes, Bussum — H. J. Bruens, Amsterdam — dr. ir. J. van Hettinga Tromp, id. — J. G. Kruis, 's-Gravenhage — K. Kruithof, Rotterdam — J. Th. Nijkamp, Utrecht — G. J. A. Smit jr., Amsterdam — A. H. Smulders, Utrecht — J. van den Tempel, 's-Gravenhage — mr. C. J. baron van Tuyll van Serooskerken ✠ (J), Zeist — mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both, Tilburg — C. Wolf, Amsterdam.
Plaatsvervangende leden. H. Polak, Laren (N.-H.) — H. de Wilde ⊕, 's-Gravenhage — J. Pieksma, Amsterdam — mr. P. E. Briët, Leiden — E. Kupers, Amsterdam — U. J. Mijs, Gouda — J. R. Snoeck Henkemans ✠ ⊕, 's-Gravenhage — jhr. ir. R. R. L. de Muralt c. i., id. — H. Amelink, Rotterdam — C. J. Kuiper, Utrecht — P. M. Verdorst, Amsterdam — C. Roestenberg, Utrecht — N. Walop, Amsterdam — mr. dr. C. O. P. baron Creutz, Ede — O. L. P. van de Loo, Venray — W. van Blijenburg, Amsterdam.
Secretaris. J. Gerritsz, Haarlem.

Commissie bedoeld bij art. 25 van het Werkloosheidsbesluit 1917.

Voorzitter. Prof. dr. W. H. Nolens ⊕2, 's-Gravenhage.
Plaatsvervangend voorzitter. Mr. S. J. L. van Aalten, Rotterdam.
Leden. J. Bakker, Rotterdam — mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both, Tilburg.
Plaatsvervangende leden. J. G. Kruis, 's-Gravenhage — H. J. Bruens, Amsterdam.
Secretaris. Mr. A. F. L. M. Tepe, Oegstgeest.

Centrale Commissie van Bijstand voor de Arbeidsbemiddeling,

bedoeld bij kon. besl. van 14 april 1917, no. 43.

Lid en voorzitter. Ir. J. W. Albarda, 's-Gravenhage.

Leden. H. Amelink, Rotterdam — Jac. Bakker, id. — mej. A. W. Bentfort, 's-Gravenhage — A. C. de Bruijn, Utrecht — J. B. van Dijk, Amsterdam — J. Elias, Eindhoven — W. Fransen Jz., Leeuwarden — mej. M. J. Haazevoet, Utrecht — mej. A. de Jong, Amsterdam — B. Lansink sr., id. — J. Lemstra, Deventer — mej. G. M. van Oorschot, Amsterdam — J. E. van Riet, Rotterdam — A. Th. van Rijen, Tilburg — J. F. H. Spier, Amsterdam — mevr. de wed. A. S. Tydeman-Verschoor, 's-Gravenhage — S. M. D. Valstar, Amsterdam — mr. H. de Visser, Groningen — F. van de Walle, Amsterdam — F. J. A. M. Wierdels, id.

Secretaris. Mr. A. Rueb, 's-Gravenhage.

Commissie van bijstand voor wachtgeldregelingen.

Voorzitter. Anth. Folmer, directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

Plaatsvervangend voorzitter. Ir. R. A. Verwey, administrateur bij den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

Leden. J. Bakker, Rotterdam — J. Bootsma, 's-Gravenhage — H. J. Bruens, Amsterdam — A. F. J. Dijkgraaf, Rotterdam — J. S. Ruppert, id. — A. H. Smulders, Utrecht — mr. L. J. A. Trip ❁, 's-Gravenhage — mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both, Tilburg — J. Wiegand, Amsterdam — C. Wolf, id.

Plaatsvervangende leden. J. Pieksma, Amsterdam — W. C. Scheeres, 's-Gravenhage — H. J. J. Eichelsheim, Amsterdam — A. H. Ledeboer, Enschedé — H. Amelink, Rotterdam — J. Th. Nijkamp, Utrecht — mr. A. Spanjer, 's-Gravenhage — H. Th. Klein, id. — Joh. W. Nefkens, Rotterdam — L. Kelder, Zaandam.

Secretaris. Mr. M. J. van der Flier, 's-Gravenhage.

Commissie van advies voor de arbeidsbemiddeling voor handelsreizigers.

Voorzitter. Anth. Folmer, directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

Leden-werkgevers. H. Fransen Jz., Leeuwarden — H. de Graaf, Dordrecht — W. C. Scheeres, 's-Gravenhage — A. Spanjaard, id.

Leden-werknemers. W. C. van Hest, Rotterdam — A. de Jong, Utrecht — H. J. Privé jr., Rotterdam — G. J. A. Smit jr., Amsterdam.

Secretaris. J. E. van Riet, Rotterdam.

Commissie van advies voor de arbeidsbemiddeling voor het hotel-, café- en restaurantbedrijf.

Voorzitter. Anth. Folmer, directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

Leden-werkgevers. J. C. Blankert, Utrecht — F. A. Peters, Rotterdam — F. Simon, Arnhem — H. Teitsma, Dordrecht — N. S. Verbeek, Baarn.

Leden-werknemers. G. Derksen, Arnhem — J. G. van Heusden, Amsterdam — A. van Kempen, 's-Gravenhage — Th. Mom, id. — P. Oostenrijk, Rijnsburg.

Secretaris. W. F. Detiger, Amsterdam.

Commissie in zake verruiming en regularisatie van werkgelegenheid.

Deze bij kon. besl. van 15 mei 1920 no. 88 ingestelde commissie heeft tot taak:

a. te onderzoeken of de tijdstippen voor de uitvoering van werken voor Rijksrekening zoodanig uitgesteld of vervroegd kunnen worden, dat arbeiders bij deze werken zooveel mogelijk regelmatig werkgelegenheid vinden;

b. advies te verstrekken, welke werken voor Rijksrekening kunnen worden uitgevoerd zoodra eene verminderde bedrijvigheid in landbouw, handel of nijverheid het wenschelijk maakt de door de overheid verschafte werkgelegenheid uit te breiden;

c. na te gaan onder welke voorwaarden in tijden van verminderde bedrijvigheid in landbouw, handel of nijverheid uitgestelde werken van algemeen nut tot uitvoering kunnen komen;

d. na te gaan op welke wijze moeielijkheden, die in den weg staan aan verruiming van werkgelegenheid, niet bestaande in uitvoering van Rijkswerken, kunnen worden opgeheven;

e. adviezen uit te brengen en voorstellen te doen aan de betrokken Departementen betreffende datgene wat kan worden gedaan of nagelaten, om door het verschaffen van werkgelegenheid werkloosheid te voorkomen of te verminderen.

De commissie is bevoegd om aan de hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur te verzoeken een onderzoek te doen instellen en rapport te doen uitbrengen over alles, wat tot vervulling van hare taak noodzakelijk is. Indien de commissie zelfstandig een onderzoek wenscht in te stellen, geeft zij daarvan vooraf kennis aan de Departementen van Algemeen Bestuur, onder wie de zaak, waarnaar een onderzoek zal worden ingesteld, geacht wordt te ressorteeren.

De commissie bestaat uit:

a. één of meer hoofdambtenaren van elk Departement van Algemeen Bestuur, door het hoofd van dat Departement aangewezen; *b.* deskundigen; *c.* vertegenwoordigers van vakcentralen, welke beide categorieën worden benoemd door den Minister van Arbeid, voor zooveel de laatste betreft, nadat de besturen der centrale vakverbonden in de gelegenheid zijn gesteld om eene aanbeveling aan dien Minister in te dienen. Voor elk lid wordt tevens een plaatsvervangend lid aangewezen. Voorzitter der commissie is een der Ministers, door de Koningin aangewezen op voordracht van den Minister van Arbeid; op gelijke wijze wordt een plaatsvervangend voorzitter benoemd. Aan de commissie is een secretaris toegevoegd, benoemd door den Minister van Arbeid, de commissie gehoord.

Voorzitter. De Minister van Justitie.

Plaatsvervangend voorzitter. F. B. Löhnis ⊛ (BLC3).

Leden.

Hoofdambtenaren van de Departementen van Algemeen Bestuur.

		Plaatsvervangers.
Buitenlandsche Zaken,	J. F. Boer, referendaris.	. . . .
Justitie,	. . . .	. . . .
Binnenlandsche Zaken,	Mr. M. A. Harders, referendaris.	H. J. van Santen, hoofdcommies.
Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen,	J. A. Vrijman ⊛, rijksbouwmeester.	A. Loran, adjunct-rijksbouwmeester.
Marine,	H. Hoekstra, eerstaanwezend bouwkundig ingenieur.	O. Jelsma, chef bouwk. dienst loodswezen, enz.
Financiën,	Mr. L. J. A. Trip ⊛, thesaurier-generaal.	Mr. A. Spanjer, hoofdcommies.
Oorlog,	Mr. J. Woltman, administrateur.	M. Raaijmaakers, luit.-kolonel der genie.
Waterstaat,	P. H. A. Rosenwald c. i., administrateur.	Mr. J. Draaijer, referendaris.
Landbouw, Nijverheid en Handel,	Dr. P. van Hoek ⊛ ✠ (RA2) (RK3), directeur-generaal van den landbouw.	I. G. J. Kokebeeke ✠, inspecteur van den landbouw.
Arbeid,	A. Folmer, directeur van den dienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling. R. A. Verwey, administrateur.	Mr. H. J. Morren, referendaris.

	C. J. Ph. Zaalberg, directeur-generaal van den arbeid.	L. A. Fruytier, hoofdinspecteur van den arbeid.
	H. van der Kaa c. i., hoofdinspecteur bij het staatstoezicht op de volksgezondheid.	. . . .
Koloniën,	J. E. Inckel ✠4, directeur Techn. Bureau.	J. I. Sluiter, hoofdingenieur Techn. Bureau.

Deskundigen.

J. P. van Lonckhuyzen ✠ (KB4), directeur der Nederlandsche Heidemaatschappij, te Arnhem.

A. Colijn, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, burgemeester der gemeente Nieuwer-Amstel.

Vertegenwoordigers van vakcentralen.

	Plaatsvervangers.
J. Bakker, vice-voorzitter van het Algemeen Nederlandsch Vakverbond, te Rotterdam.	J. Pieksma, lid van het bestuur van het Algemeen Nederlandsch Vakverbond, te Amsterdam.
H. J. Bruens, penningmeester van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, te Amsterdam.	F. van de Walle, tweede secretaris van het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, te Amsterdam.
J. B. van Dijk, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, voorzitter van de Algemeene Roomsch-katholieke Werkgeversvereeniging, te Amsterdam.	H. F. J. Weijers, lid van het bestuur van de Algemeene Roomsch-katholieke Werkgeversvereeniging, te Tilburg.
A. H. van Haeringen, directeur van de Nieuwe Haagsche Courant, vertegenwoordiger van de Christelijke Werkgeversvereeniging, te 's-Gravenhage.	A. Borst Pz., vertegenwoordiger van de Christelijke Werkgeversvereeniging, te Rotterdam.
K. Kruithof, voorzitter van het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland, te Rotterdam.	H. Amelink, secretaris van het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland, te Rotterdam.
B. Lansink jr., voorzitter van het Nationaal Arbeidssecretariaat, te Amsterdam.	B. Lansink sr., lid van het bestuur van het Nationaal Arbeidssecretariaat, te Amsterdam.
J. van Rijzewijk, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, vertegenwoordiger van het Bureau der Roomsch-katholieke Vakorganisatie, te Tilburg.	C. J. Kuiper, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, penningmeester van het Bureau der Roomsch-katholieke Vakorganisatie, te Utrecht.
Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden, adjunct-secretaris van de Vereeniging van Nederlandsche Werkgevers, te 's-Gravenhage.	. . . .

1ste Secretaris. J. Gerritz, Haarlem.
2de Secretaris. M. de Vries, 's-Gravenhage.

Rijkscommissie van advies voor de bouwnijverheid.

Deze, den 30sten juli 1920 door den Minister van Arbeid ingestelde commissie heeft tot taak hem van advies te dienen in zake maatregelen betreffende:

1°. de distributie der aanwezige werkkrachten;
2°. den invoer van buitenlandsche werkkrachten;

3°. **regularisatie in den bouw en**
4°. **de opleiding van werkkrachten,**
een an ander voor zoover het betrekking heeft op den burgerlijken bouw hier te lande.

Lid en voorzitter. W. de **Vlugt**, Amsterdam.

Leden. Ir. J. W. **Albarda**, 's-Gravenhage — A. **Allessie**, Utrecht — ir. P. **Bakker Schut**, 's-Gravenhage — W. **van Blijenburg**, Amsterdam — Anth. **Folmer**, 's-Gravenhage — H. **Hendriks**, Utrecht — F. **den Herder**, Zwolle — ir. A. **Keppler**, Amsterdam — mr. L. **Lietaert Peerbolte**, 's-Gravenhage — ir. A. **Plate**, Rotterdam — H. **Rutgers**, 's-Gravenhage — J. A. **Schaafsma**, Utrecht — H. **van der Schaar**, Amsterdam — J. F. H. **Spier**, id. — C. **Valkenburg**, id.

Secretaris. M. **de Vries**, 's-Gravenhage.

Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.
(Ingesteld bij kon. besl. van 19 sept. 1916, no. 7). 's-Gravenhage, Koningskade 7, 22 en 23.

Zie onder *Afdeeling* Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling (blz. 728).

A. WERKLOOSHEIDSVERZEKERING.

Hieronder valt de uitvoering van het kon. besl. van 2 dec. 1916 (St. 522).

Tot de in dit kon. besl. bedoelde subsidieregeling waren op 15 augustus 1919 toegetreden de navolgende gemeenten.

Aa.
Aalsmeer.
Aalst.
Aalten.
Aar (Ter).
Aarle-Rixtel.
Abbenbroek.
Abcoude-Baambrugge
Abcoude-Proostdij.
Achtkarspelen.
Adorp.
Aengwirden (Heerenveen).
Akersloot.
Alblas (Oud-).
Alblasserdam.
Alkemade.
Alkmaar.
Almelo.
Almkerk en Uitwijk.
Alphen a/d Rijn.
Ambij.
Ameide.
Amerongen.
Amersfoort.
Ammerstol.
Ammerzoden.
Amstel (Nieuwer-) (Amstelveen).
Amstel (Ouder-) (Ouderkerk a/d Amstel).
Amsterdam.
Andel (Op en Neer)
Andijk.
Angerlo.
Ankeveen.
Anloo.
Anna-Paulowna.
Apeldoorn.
Appingedam.
Arkel.
Arnemuiden.
Arnhem.
Asperen.
Assen.
Assendelft.
Asten.
Avereest.
Axel
Baarderadeel (Mantgum)
Baardwijk.
Baarn.
Baflo.
Barendrecht.
Barneveld.
Barradeel (Sexbierum).
Barsingerhorn.
Barwoutswaarder.
Batenburg.
Beegden
Beek (L)
Beek en Donk.
Beemster.
Beerta.
Beesd.
Beesel.
Beilen.
Belfeld.
Bellingwolde.
Bemelen.
Bennebroek.
Benschop.
Bergen (N H.)
Bergen (L.).
Bergen op Zoom.
Berg en Terblijt.
Bergeijk.
Bergh ('s-Heerenberg.)
Berghem.
Berkel en Rodenrijs.
Berlicum en Middelrode.
Besoijen.
Best.
Beugen en Rijkevoort.
Beuningen
Beusichem.
Beverwijk.
Beijerland (Nieuw).
Beijerland (Oud-)
Bierum.
Biervliet.
Bildt ('t) (St. Anna Parochie).
Bildt (de).
Bladel en Netersel.
Blankenham.
Blaricum.
Bleiswijk.
Bloemendaal.
Blokker.
Bocholtz.
Bodegraven.
Bolsward.
Bommel (den).
Borculo.
Borger (Nieuw-Buinen).
Borgharen.
Born.
Borne.
Boschkapelle.
Boskoop.
Bovenkarspel.
Boxmeer.
Boxtel.
Brandwijk.
Breda.
Breukelen-Nijenrode.
Breukelen-St. Pieters.
Brielle.
Broek in Waterland.
Broek op Langendijk.
Brouwershaven.
Bruinisse.
Brummen.
Brunssum.
Budel.
Buiksloot.
Bunde.
Bunnik.
Bunschoten.
Bussum.
Callantsoog.
Capelle (N.-Br.)
Capelle a/d IJsel.
Castricum.
Coevorden.
Cromvoirt.
Cuijk en St. Agatha.
Culemborg.
Dalen.
Dantumadeel.
Delden (Ambt-).
Delden (Stad-)
Delft.
Delfzijl.
Denekamp.
Deurne en Liessel.
Deursen en Dennenburg.
Deventer.
Didam.
Dieden, Demen en Langel.
Diemen.

Diepenheim.
Diepenveen.
Diever.
Dinther.
Dinteloord en Prinsland.
Dinxperlo.
Dirksland.
Dodewaard.
Doesburg.
Doetinchem.
Dokkum.
Domburg.
Dommelen.
Dongen.
Doorn.
Doniawerstal.
Doornspijk.
Dordrecht.
Driebergen.
Driel.
Drunen.
Druten.
Dubbeldam.
Duiven.
Duizel en Steensel.
Dungen (den).
Dussen, Munster en Muilkerk.
Dwingeloo.
Echt.
Edam.
Ede.
Eelde.
Eemnes.
Eenrum.
Eersel.
Egmond aan Zee.
Egmond Binnen.
Eibergen.
Eindhoven.
Elburg.
Ellewoutsdijk.
Elsloo.
Elst.
Emmen.
Empel en Meerwijk.
Enkhuizen.
Enschedé.
Epe.
Ermelo.
Erp.
Etten en Leur.
Everdingen.
Eysden.
Ezinge.
Ferwerderadeel (Ferwerd).
Finsterwolde.
Franeker.
Franekeradeel (Tzum).
Fijnaart en Heiningen.
Gaasterland.
Gasselte.
Geertruidenberg.
Geffen.
Geldermalsen.
Geldrop.
Geleen.
Gemert.
Gendringen.
Gennep.
Giessendam.
Gieten.
Giethoorn.
Gilze en Rijen.
Ginneken en Bavel.
Goedereede.
Goes.
Goirle.
Goor.
Gorinchem.
Gorssel.
Gouda.
Gouderak.
Goudriaan.
Graauw en Langendam.
Grafhorst.
Graft.
Grave.
's-Graveland.
's-Gravemoer.
's-Gravendeel.
's-Gravenhage.
's-Gravenzande.
Grevenbicht.
Grijpskerk.
Groenlo
Groesbeek.
Groningen.
Gronsveld.
Groot-Ammers.
Grootebroek.
Grubbenvorst.
Gulpen.
Grootegast.
Haaften.
Haaksbergen.
Haamstede.
Haarlem.
Haarlemmerliede en Spaarnwoude.
Haarlemmermeer (Hoofddorp).
Haarzuilens.
Haastrecht.
Hagestein.
Halsteren.
Ham (den)
Hardenberg (Stad).
Hardenberg (Ambt).
Harderwijk.
Hardinxveld.
Haren (Gr.).
Harenkarspel.
Harlingen.
Harmelen.
Haskerland (Joure).
Hasselt.
Hattem.
Havelte.
Hazerswoude.
Hedel.
Hedikhuizen.
Heel en Panheel.
Heemskerk.
Heemstede.
Heer.
Heerde.
Heerewaarden.
Heerhugowaard.
Heerjansdam.
Heerlen.
Heeswijk.
Heeze.
Hei en Boeicop.
Heilo.
Heinkenszand.
Heino.
Helden.
Helder.
Hellendoorn.
Hellevoetsluis.
Helmond.
Helvoet (Nieuw).
Hemelumer Oldephaert en Noordwolde.
Hendrik-Ido-Ambacht.
Hengelo (Gld.).
Hengelo (O).
Hengstdijk.
Hennaarderadeel (Wommels).
Hensbroek.
Herpen.
Herten.
's-Hertogenbosch.
Herwen en Aerdt.
Heteren.
Heukelum.
Heusden.
Hillegersberg.
Hillegom.
Hilvarenbeek.
Hilversum.
Hindeloopen.
Hoek.
Hoenkoop.
Hoensbroek.
Hoeven.
Holten.
Hoogblokland.
Hoogeloon, Hapert en Casteren.
Hooge en Lage Mierde.
Hoogeveen.
Hoogezand.
Hoogkarspel.
Hoogkerk.
Hoogland.
Hoogvliet.
Hoorn.
Horssen.
Horst.
Houthem.
Huisseling en Neerloon.
Huissen.
Huizen (N. H.).
Hulst.
Hummelo en Keppel.
Huijbergen.
Idaarderadeel (Grouw).
IJerseke.
Ilpendam.
Itteren.
Jaarsveld.
Jisp.
Jutphaas.
Kamerik.
Kampen.
Kamperveen.
Kantens.
Kapelle (Z.)
Katwijk.
Katwoude.
Kedichem.
Kerkrade.
Kesteren.
Kethel en Spaland.
Klaaswaal.
Kloetinge.
Kloosterburen.
Klundert.
Koedijk.
Kollumerland en Nieuw-Kruisland.
Koog a/d Zaan.
Kortenhoef.
Kortgene.
Koudekerk.
Koudekerke.
Krabbendijke.
Krimpen a/d IJsel.
Krimpen a/d Lek.
Krommenie.
Kruiningen.
Kuinre.
Kwadijk.
Landsmeer.
Langerak.
Laren (Gld.).
Laren (N. H.).
Leek.
Leende.
Leens.
Leerbroek.
Leerdam.
Leersum.
Leeuwarden.

Leeuwarderadeel (Huizum).
Leiden.
Leiderdorp.
Lekkerkerk.
Lekkerland (Nieuw-).
Lemsterland (Lemmer)
Leusden.
Lexmond.
Lichtenvoorde.
Liempde.
Lieshout.
Limbricht.
Limmen.
Lisse.
Lith.
Lochem.
Loenen.
Loenersloot.
Lonneker.
Loon op Zand.
Loosdrecht.
Loosduinen.
Lopik.
Loppersum.
Losser.
Maarn.
Maarssen.
Maarsseveen.
Maartensdijk.
Maasbree (Blerick).
Maasdam.
Maashees en Overloon.
Maasland.
Maasniel.
Maassluis.
Maastricht.
Made en Drimmelen.
Markelo.
Marken.
Marum.
Medemblik.
Meeden.
Meerkerk.
Meerlo.
Meerssen.
Megen, Haren en Macharen.
Melick en Herkenbosch
Menaldumadeel (Menaldum).
Meppel.
Meijel.
Mheer.
St. Michielsgestel.
Middelburg.
Middelharnis.
Middelie.
Middelstum.
Midwolda.
Midwoud.
Mierlo.
Mill en St. Hubert.
Millingen.
Moercapelle.
Moergestel.
Molenaarsgraaf.
Monnikendam.
Monster.
Montfoort.
Mook en Middelaar.
Moordrecht.
Muiden.
Muntendam.
Mijdrecht.
Naaldwijk.
Naarden.
Nederhorst den Berg.
Nederweert.
Neede.
Nieuwe-Niedorp.
Niedorp (Oude).
Nieuwendam.
Nieuwe Pekela.
Nieuw- en St. Joosland.
Nieuwerkerk a/d IJsel.
Nieuwe Schans.
Nieuwkoop.
Nieuwkuyk en Onsenoord.
Nieuwland.
Nieuwleuzen.
Nieuwolda.
Nieuwpoort.
Nieuw-Vossemeer.
Nigtevecht.
Nistelrode.
Noordbroek.
Noorddijk.
Noordeloos.
Noordscharwoude.
Noordwijk.
Noordwijkerhout.
Numansdorp.
Nuenen, Gerwen en Nederwetten.
Nuth.
Nijkerk.
Nijmegen.
Obdam.
Odijk.
Odoorn.
St. Oedenrode.
Oeffelt.
Oegstgeest.
Oerle.
Ohé en Laak.
Oirschot.
Oisterwijk.
Oldebroek.
Oldehove.
Oldekerk.
Oldemarkt.
Oldenzaal.
Olst.
Onstwedde.
Ooltgensplaat.
Oostburg.
Oostdongeradeel (Metslawier).
Oosterhesselen.
Oosterhout.
Oosterland.
Oosthuizen.
Ooststellingwerf (Oosterwolde).
Oostvoorne.
Oostzaan.
Ootmarsum.
Ophemert.
Oploo, St. Anthonius en Ledeacker.
Opsterland (Beetsterzwaag).
Oss.
Ossendrecht.
Ottersum.
Ottoland.
Oudenbosch.
Oudendijk.
Oudenrijn.
Oude Pekela.
Ouderkerk a/d IJsel.
Oudewater.
Oud- en Nieuw-Gastel
Oudkarspel.
Ouddorp (N.-H.).
Overschie.
Overslag.
Papendrecht.
Peize.
Pernis.
Petten.
Philippine.
Polsbroek.
Poortugaal.
Posterholt.
Princenhage.
Purmerend.
Puttershoek.
Pijnacker.
Raalte.
Raamsdonk.
Ransdorp.
Rauwerderhem (Rauwerd).
Ravenstein.
Reek.
Reeuwijk.
Renkum (Oosterbeek).
Renswoude.
Reusel.
Rheden (de Steeg).
Rhenen.
Rhoon.
Ridderkerk.
Riethoven.
Rietveld.
Roden.
Roermond.
Rolde.
Roosendaal en Nispen.
Rosendaal (Gld.).
Rosmalen.
Rotterdam.
Rozenburg.
Ruinen.
Ruinerwold.
Rucphen en Sprundel.
Rijnsaterwoude.
Rijnsburg.
Rijp (De).
Rijsbergen.
Rijsenburg.
Rijssen.
Rijswijk (Z.-H.).
Sambeek.
Sappemeer.
Sas van Gent.
Sassenheim.
Schaesberg.
Schagen.
Schaijk.
Scheemda.
Scherpenzeel.
Schiedam.
Schimmert.
Schipluiden.
Schoonebeek.
Schoonhoven.
Schoonrewoerd.
Schoorl.
Schore en Vlake.
Schoten.
Schoterland (Heerenveen).
Schijndel.
Serooskerke (W.).
Sevenum.
St. Geertruid.
St. Jansteen.
St. Maarten.
St. Maartensdijk.
St. Pancras.
St. Philipsland.
Sittard.
Sleen.
Sliedrecht.
Slochteren.
Sloten (Fr.).
Sloten (N.-H.).
Sluis.
Smallingerland (Dragten).
Smilde.
Sneek.
Soerendonk, Sterksel en Gastel.
Soest.
Sommelsdijk.
Son en Breugel.

Sonburg (Oost- en West-).
Spaarndam.
Spaubeek.
Sprang.
Spijkenisse.
Stad aan 't Haringvliet
Standdaarbuiten.
Stavenisse.
Stedum.
Steenbergen en Kruisland.
Steenderen.
Steenwijk.
Steenwijkerwold.
Stellendam.
Stephout.
Stolwijk.
Stompwijk.
Stoppeldijk.
Stoutenburg.
Streefkerk.
Strijen.
Susteren.
Swalmen.
Tegelen.
Ten Boer.
Terheijden.
Termunten.
Terneuzen.
Terschelling.
Teteringen
Texel (den Burg).
Tholen.
Tiel.
Tienhoven (U.).
Tienhoven (Z.-H.).
Tietjerksteradeel (Bergum).
Tilburg.
Tonge (Nieuwe).
Tonge (Oude)
Tubbergen.
Twisk.
Ubbergen.
Uden.
Udenhout.
Uitgeest.
Uithoorn.
Uithuizen.
Uithuizermeeden.
Ulestraten.
Ulrum.
Urk.
Ursem.
Usquert.
Utingeradeel (Oldeboorn).
Utrecht.
Vaals.
Valkenburg (L.).
Valkenswaard.
Veen.
Veendam.
Veenendaal.
Veere.
Veghel.
Veldhoven en Meerveldhoven.
Veldhuizen.
Velsen.
Venhuizen.
Venlo.
Venray.
Veur.
Vianen.
Vierlingsbeek.
Vinkeveen en Waverveen.
Vlaardingen.
Vlaardinger-Ambacht.
Vlagtwedde.
Vledder.
Vleuten.
Vlieland.
Vlierden.
Vlijmen.
Vlissingen.
Vlist
Voorburg.
Voorhout.
Voorschoten.
Voorst.
Vorden.
Vossemeer (Oud-)
Vreeland.
Vreeswijk.
Vries.
Vriezenveen.
Vrijhoeve-Capelle.
Vught.
Waalre.
Waalwijk.
Waarde.
Waardenburg.
Waarder.
Waddinxveen.
Wadenoyen.
Wageningen.
Wamel.
Wanroij.
Wanssum.
Warffum.
Warmenhuizen.
Warmond.
Warnsveld.
Waspik
Wassenaar.
Watergraafsmeer.
Wateringen.
Wedde.
Weerselo.
Weert.
Weesp.
Weesperkarspel.
Wehl.
Werken (de) en Sleeuwijk.
Werkendam.
Werkhoven.
Wervershoof.
Westdongeradeel (Ternaard).
Westdorpe.
Westerbork.
Westervoort.
Weststellingwerf (Wolvega).
Westwoud.
Westzaan.
Wierden.
Wieringerwaard.
Wildervank.
Willemstad.
Willeskop.
Willige Langerak.
Wilnis.
Winkel.
Winschoten.
Winsum.
Winterswijk.
Wisch.
Woensdrecht.
Woerden.
Wolphaartsdijk.
Wonseradeel (Witmarsum).
Workum.
Wormer.
Wormer (Wijde).
Wormerveer.
Woubrugge.
Woudenberg.
Woudrichem.
Wouw.
Wijchen.
Wijdenes.
Wijhe.
Wijk (De).
Wijk aan Zee en Duin.
Wijk bij Duurstede.
Wijlre.
Wymbritseradeel (Woudsend).
Wijngaarden.
IJlst.
IJselmonde.
IJselmuiden.
IJselstein.
Zaamslag.
Zaandam.
Zaandijk.
Zalk en Veecaten.
Zalt-Bommel.
Zandt ('t).
Zandvoort.
Zeeland.
Zeelst.
Zegwaart.
Zeist.
Zesgehuchten.
Zevenaar.
Zevenbergen.
Zevenhoven.
Zevenhuizen.
Zierikzee.
Zoetermeer.
Zoeterwoude.
Zuidbroek.
Zuiddorpe.
Zuid- en Noord-Schermer.
Zuidhorn.
Zuidland.
Zuidlaren.
Zuid-Scharwoude.
Zuidwolde.
Zuilen
Zuilichem.
Zutphen.
Zwammerdam.
Zwartewaal.
Zwartsluis.
Zwijndrecht.
Zwolle.
Zwollerkerspel.
Zijpe.

Subsidie was op 15 september 1920 toegekend aan de werkloozenkassen van de vereenigingen:

Alg. Ned. Bond van Arbeiders (sters) in het Bakkers-, Chocolade- en Suikerbewerkingbedrijf; Ned. R. K. Bond van Bakkers en Cacao-, Chocolade- en Suikerbewerkers; Ned. R. K. Bond van Bloemist-, Tuin- en Landarbeiders „St. Dous Delft"; Alg. Ned. Borstelmakersbond „Door Eendracht Verbetering"; Alg. Ned. Bouwarbeidersbond; Ned. Chr. Bouwarbeidersbond; Ned. R. K. Bouwvakarbeidersbond „St. Joseph"; Landelijke Federatie van Bouwvakarbeiders in Nederland; Chr. Nat. Bouwvakarbeidersbond in Nederland;

Alg. Ned. Diamantbewerkersbond; Chr. Vereeniging van Diamantbewerkers; Ned. R. K. Diamantbewerkersvereeniging „St. Eduardus"; Ned. Vereeniging van Fabrieksarbeiders; Ned. Bond van Chr. Fabrieks- en Transportarbeiders; Ned. R. K. Fabrieksarbeidersbond „St. Willebrordus"; Ned. Vereeniging van Glas- en Aardewerkers; Ned. R. K. Bond van Glas- en Aardewerkers „God en ons Recht"; Ned. Chr. Grafische Bond; Ned. R. K. Grafische Bond; Alg. Ned. Grondwerkersbond e. a. v.; Alg. Ned. Bond van Handels- en Kantoorbedienden; Ned. R. K. Bond van Handels-, Kantoor- en Winkelbedienden „St. Franciscus van Assisi"; Nat. Bond van Handels- en Kantoorbedienden „Mercurius"; Bond van Hotel-, Café- en Restaurant-personeel in Nederland; Bond van Ned. Chr. Houtbewerkers, Meubelmakers, Behangers, enz.; Ned. Vereeniging van Chr. Kantoor- en Handelsbedienden; Ned. Bond van arbeiders in het Landbouw-, Tuinbouw- en Zuivelbedrijf; Ned. Bond van Chr. Landbouw-, Tuinbouw- en Zuivelarbeiders; Ned. R. K. Lederbewerkersbond; Ned. Litho-, Foto- en Chemigrafenbond; Alg. Ned. Metaalbewerkersbond; Chr. Metaalbewerkersbond in Nederland; Ned. R. K. Metaalbewerkersbond; Ned. Neutrale Bond van Metaalbewerkers en arbeiders in aanverwante vakken; Landelijke Federatie van Metaalbewerkers en aanverwante vakken; Alg. Ned. Bond van Meubelmakers, Behangers en arbeiders in aanverwante vakken; Ned. R. K. Bond van Houtbewerkers, Meubelmakers, Behangers en Stoffeerders en arbeiders in aanverwante vakken „St Antonius van Padua"; Land. Fed. Bond van arbeiders in de Meubel- en Houtindustrie; Ned. R. K. Naaisters- en Kleermakersbond „St Gerardus Majella"; Vereeniging „De Vereenigde Schijvenschuurders"; Alg. Ned. Opzichters- en Teekenaarsbond; Ned. Schildersgezellenbond; Ned. Sigarenmakers- en Tabaksbewerkersbond; Chr. Bond van Sigarenmakers en Tabaksbewerkers in Nederland; Ned. Federatie van Sigarenmakers en Tabaksbewerkers; Ned. Bond van Arbeiders(sters) in de Slagers- en aanverwante vakken; Ned. R. K. Slagersgezellenbond „St. Joris"; Ned. R. K. Steenfabrieksarbeidersbond „St Stephanus"; Alg. Ned. Straatmakersbond; Alg. Ned. Stukadoorsbond; Ned. R. K. Tabaksbewerkersbond „St. Willibrordus"; Alg. Ned. Bond van Textielarbeiders „De Eendracht"; Ned. Chr. Textielarbeidersbond „Unitas"; Ned. R. K. Textielarbeidersbond „St. Lambertus"; Ned. Neutr. Timmerlieden Bond; Centrale Bond van Transportarbeiders; Ned. R. K. Bond van Transportarbeiders te water en te land „St. Bonifacius"; Ned. Federatie van Transportarbeiders; Ned. Centrale Bond van Chr. Arbeiders in de bedrijven van voedings- en genotmiddelen; Ned. Federatie van Arbeiders werkzaam in de Voedings- en Genotmiddelen-, Chem. en Fabrieksm. bedrijven; Vereeniging van Israëlietische werklieden en handelsbedienden „Betsalel"; Alg. Ned. Werkmeestersbond; Ned. R. K. Werkmeestersbond „St. Joannes de Dooper"; Ned. R. K. Zuivel- en Margarinebewerkersbond „St. Antonius van Padua"; Prot. Chr. Schildersgezellenvereeniging te Amsterdam; Chr. Arbeiders Vereeniging „Bewust Streven"; Vereeniging tot weering van en ondersteuning bij werkloosheid te Baarn; Vereeniging „Voorzorg" te Bolsward; Chr. Arbeidersorganisatie „Ferwerderadeel" te Ferwerd; Chr. Opperlieden- en Grondwerkersvereeniging „Helpt Elkander", afdeeling van het Ned. Werkliedenverbond „Patrimonium" te Groningen; Chr. Vereeniging voor Bouwbedrijven, te Groningen; Alg. Vereeniging tot bestrijding van werkloosheid te Haarlem; Vereeniging „Ons Belang" te Hoek; Afd. Krimpen aan den IJsel van het Ned. Werkliedenverbond „Patrimonium"; Vereeniging „St. Jozefgilde" der R. K. Timmerlieden te Tilburg; Utrechtsche Voegersvereeniging te Utrecht; R. K. Werkliedenvereeniging „St. Paulus" te Vaals; Vereeniging van Werknemers in het Goud- en Zilversmedenbedrijf te Zeist.

B. ARBEIDSBEMIDDELING.

a. Centrale Rijks-Arbeidsbeurs.

Ingesteld bij beschikking van den Minister van Waterstaat van 14 april 1917, no. 43.

Directeur. De directeur van den Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling.

Vakafdeeling voor handelsreizigers en handelsagenten.

Leider. A. Beeftink, 1 sept. 1918.

Vakafdeeling voor het hotel-, café- en restaurantbedrijf.

Leider. S. A. P. M. Martini, 16 juni 1920.

b. Districts-Arbeidsbeurzen.

Indeeling van het Rijk, vastgesteld bij beschikking van den Minister van Arbeid van 18 aug. 1919, n°. 225.

District Amersfoort (DA en AB te Amersfoort, c 14) [1]).

Amersfoort, Barneveld, Bunschoten, Ermelo, Harderwijk, Hoevelaken, Hoogland, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Scherpenzeel, Stoutenburg, Veenendaal, Woudenberg.

Directrice. Mej. H. Muller.

District Amsterdam (DA en AB te Amsterdam, c 73).

Aalsmeer, Abbekerk, Abcoude-Baambrugge, Abcoude-Proostdij, Akersloot, Alkmaar, Amsterdam, Andijk, Assendelft, Avenhorn, Beemster, Beets, Bergen (N H.), Berkhout, Blokker, Bovenkarspel, Broek in Waterland, Broek op Langendijk, Buiksloot, Castricum, Diemen, Edam, Egmond aan Zee, Egmond-Binnen, Enkhuizen, Graft, Grootebroek, Heemskerk, Heerhugowaard, Heiloo, Hensbroek, Hoogkarspel, Hoogwoud, Hoorn, Ilpendam, Jisp, Katwoude, Koedijk, Koog a/d Zaan, Krommenie, Kwadijk, Landsmeer, Limmen, Marken, Medemblik, Middelie, Midwoud, Monnikendam, Mijdrecht, Nibbixwoud, Nieuwendam, Nieuwer-Amstel, Noordscharwoude, Obdam, Oosthuizen, Oostzaan, Opmeer, Opperdoes, Oterleek, Oudendijk, Ouder-Amstel, Oudkarspel, Oudorp, Purmerend, Ransdorp, Rijp (de), Schellinkhout, Schermerhorn, Schoorl, St. Pancras, Sloten, Spanbroek, Sijbekarspel, Twisk, Uitgeest, Uithoorn, Urk, Ursum, Venhuizen, Vinkeveen en Waverveen, Warder, Warmenhuizen, Watergraafsmeer, Wervershoof, Westwoud, Westzaan Wilnis, Wognum, Wormer, Wormerveer, Wijdenes, Wijdewormer, Zaandam, Zaandijk, Zuid- en Noord-Schermer, Zuidscharwoude, Zwaag.

Directeur. W. F. Detiger.

District Apeldoorn (DA en AB te Apeldoorn, c 2).

Apeldoorn, Epe en het tot de gemeente Brummen behoorend dorp Eerbeek.

Directeur. S. van der Meulen.

District Arnhem (DA en AB te Arnhem, c 22).

Angerlo, Arnhem, Bergh, Didam, Dinxperlo, Doesburg, Doetinchem, Doorwerth, Duiven, Ede, Elst, Gendringen, Heteren, Huissen, Kesteren, Renkum, Rheden, Rosendaal, Wageningen, Wehl, Westervoort, Wisch, Zevenaar.

Directeur. J. Meyners.

District Bergen-op-Zoom (DA en AB te Bergen-op-Zoom, c 17).

Bergen op Zoom, Dinteloord en Prinsland, Fijnaart en Heyningen, Halsteren, Huybergen, Nieuw-Vossemeer, Ossendrecht, Oud-Vossemeer, Poortvliet, Putte, Scherpenisse, St. Annaland, St. Maartensdijk, St. Philipsland, Stavenisse, Steenbergen en Kruisland, Tholen, Willemstad, Woensdrecht, Wouw.

Directeur. J. M. van Houdt.

District Breda (DA en AB te Breda, c 22).

Breda, Etten en Leur, Geertruidenberg, Ginneken en Bavel, 's-Gravemoer, Hoeven, Klundert, Made en Drimmelen, Oosterhout, Oudenbosch, Oud en Nieuw Gastel Princenhage, Raamsdonk, Roosendaal en Nispen, Rucphen en Sprundel, Rijsbergen, Standdaarbuiten, Terheyden, Teteringen, Zevenbergen, Zundert, Zwaluwe (Hooge en Lage).

Directeur. F. C. J. van Hulten.

District Delft (DA en AB te Delft, c 9).

Benthuizen, Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk, Delft, Lier (de), Nootdorp, Pijnacker, Schipluiden, Wateringen, Zegwaart, Zoetermeer.

Directeur. G. J. Spijker.

District Deventer (DA en AB te Deventer, c 5).

Bathmen, Deventer, Diepenveen, Gorssel, Holten, Laren, Lochem, Olst, Voorst.

Directeur. J. Lemstra.

District Dordrecht (DA en AB te Dordrecht, c 28).

Alblas (Oud), Alblasserdam, Bleskensgraaf en Hofwegen, Brandwijk, Dordrecht, Dubbeldam.

1) AB = arbeidsbeurs, DA = districts-arbeidsbeurs, c = aantal correspondentschappen.

Giessendam, Giessen-Nieuwkerk, Gorinchem, Goudriaan, 's-Gravendeel, Groot-Ammers, Hardinxveld, Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Hoornaar, Langerak, Lekkerland (Nieuw), Maasdam, Molenaarsgraaf, Nieuwpoort, Ottoland, Papendrecht, Peursum, Puttershoek, Schelluinen, Sliedrecht, Streefkerk, Strijen, Wijngaarden, Zwijndrecht.

Directeur. H. Bax jr.

District Eindhoven (DA en AB te Eindhoven, c 42).

Aalst, Aarle-Rixtel, Asten, Beek en Donk, Bergeyk, Best, Bladel c. a., Boekel, Borkel en Schaft, Budel, Dommelen, Duizel en Steensel, Eersel, Eindhoven, Erp, Geldrop, Gemert, Heeze, Helmond, Hooge en Lage Mierde en Hulsel, Hoogeloon, Hapert en Casteren, Leende, Lierop, Lieshout, Luiksgestel, Maarheeze, Mierloo, Nuenen, Gerwen en Nederwetten, Oerle, Oirschot, Oost-West- en Middelbeers, Reusel, Riethoven, St. Oedenrode, Soerendonk, Sterksel en Gastel, Someren, Son en Breugel, Stiphout, Valkenswaard, Veldhoven en Meerveldhoven, Vessem c. a., Vlierden, Waalre, Westerhoven, Zeelst, Zesgehuchten.

Directeur. J. A. van de Wouw.

District Enschede (DA en AB te Enschede, c 22).

Almelo, Borne, Delden (Ambt), Delden (Stad), Denekamp, Diepenheim, Eibergen, Enschede, Goor, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo (O). Lonneker, Losser, Markelo, Neede, Oldenzaal, Ootmarsum, Rijssen, Tubbergen, Vriezenveen, Weerselo, Wierden.

Directeur. Joh. Dalenoort.

District 's-Gravenhage (DA en AB te 's-Gravenhage, c 8).

's-Gravenhage, 's Gravenzande, Loosduinen, Monster, Naaldwijk, Rijswijk (Z. H.), Stompwijk, Veur, Voorburg, Wassenaar.

Directeur. Th. C. Leeuwendal.

District Groningen (DA en AB te Groningen, c 87.)

Adorp, Aduard, Anloo, Appingedam, Assen, Baflo, Bedum, Beerta, Bellingwolde, Bierum, Borger, Coevorden, Dalen, Delfzijl, Eelde, Eenrum, Emmen, Ezinge, Finsterwolde, Gasselte, Gieten, Groningen, Grootegast, Grijpskerk, Haren, Hoogezand, Hoogkerk, Kantens, Kloosterburen, Leek, Leens, Loppersum Marum, Meeden, Middelstum Midwolda, Muntendam, Nieuwe Pekela, Nieuwe Schans, Nieuwolda, Noordbroek, Noorddijk, Norg, Odoorn Oldehove, Oldekerk, Onstwedde, Oosterhesselen, Oude-Pekela, Peize, Roden, Rolde, Sappemeer, Scheemda, Schoonebeek, Sleen, Slochteren, Smilde, Stedum, Ten Boer, Termunten, Uithuizen, Uithuizermeeden, Ulrum, Usquert, Veendam, Vlagtwedde, Vries, Warffum, Wedde, Westerbork, Wildervank, Winschoten, Winsum, 't Zandt, Zuidbroek, Zuidhorn, Zuidlaren, Zweeloo.

Directeur. Joh. Aarsen.

District Haarlem (DA en AB te Haarlem, c 12).

Bennebroek, Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Haarlemmermeer, Heemstede, Hillegom, Schoten, Spaarndam, Velsen, Wijk aan Zee en Duin, Zandvoort.

Directeur. C. Sorgdrager.

District Heerlen (DA en AB te Heerlen, c 34).

Amstenrade, Beek, Bingelrade, Bocholtz, Born, Broeksittard, Brunssum, Elsloo, Eygelshoven, Geleen, Grevenbicht, Heerlen, Hoensbroek, Hulsberg, Jabeek, Kerkrade, Klimmen, Limbricht, Merkelbeek, Munstergeleen, Nieuwenhagen, Nieuwstadt, Nuth, Obbicht en Papenhoven, Oirsbeek, Roosteren, Schaesberg, Schimmert, Schinnen, Schinveld, Simpelveld, Sittard, Spaubeek, Stein, Susteren, Ubach over Worms, Urmond, Voerendaal, Wijnandsrade,

Directeur. N. Grootjans.

District Helder (DA en AB te Helder, c 14).

Anna Paulowna, Barsingerhorn, Callantsoog, Harenkarspel, Helder, Nieuwe-Niedorp, Oude-Niedorp, Petten, Schagen, St. Maarten, Terschelling, Texel, Vlieland, Wieringen, Wieringerwaard, Winkel, Zijpe.

Directeur. L. Bandsma.

District 's-Hertogenbosch (DA en AB te 's-Hertogenbosch, c 55).

Alem, Maren en Kessel, Almkerk, Andel, Baardwijk, Berghem, Berlicum, Besoyen, Bokhoven, Capelle, Cromvoirt, Deursen c. a., Dieden c. a., Dinther, Drongelen c a., Drunen, Dongen (den), Dussen c a., Empel en Meerwijk Engelen, Geffen, Genderen. Giessen Hedikhuizen. Heesch, Heeswijk. Helvoirt, Herpen. Herpt en Bern, 's-Hertogenbosch, Heusden, Huisseling en Neerloon, Lith, Lithoyen. Meeuwen c a., Megen c a, Nieuwkuyk c. a, Nistelrode, Nuland, Oss, Oudheusden c. a, Oyen c a., Reek, Rosmalen Rijswijk (N. B), Schayk, Schijndel, Sprang, St Michielsgestel, Uden Veen. Veghel, Vlijmen, Vrijhoeve-Capelle, Vught, Waalwijk, Waspik. De Werken en Sleeuwijk, Werkendam, Woudrichem, Wijk en Aalburg, Zeeland.

Directeur. C. J. M. Foppele.

District Hilversum (DA en AB te Hilversum, c 16).

Ankeveen, Baarn Blaricum. Bussum, Eemnes, 's Graveland, Hilversum, Huizen, Kortenhoef, Laren, Loosdrecht, Muiden, Naarden, Nederhorst den Berg, Nigtevegt, Soest, Weesp, Weesperkarspel.

Directeur. P. Dekema JBz.

District Leeuwarden (DA en AB te Leeuwarden, c 56).

Achtkarspelen, Aengwirden, Ameland, Baarderadeel, Barradeel. Bildt (het). Bolsward, Dantumadeel, Dockum, Doniawerstal, Ferwerderadeel, Franeker Franekeradeel, Gaasterland-Harlingen, Haskerland, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde. Hennaarderadeel, Hindeloopen, Idaarderadeel, Kollumerland en Nieuw-Kruisland. Leeuwarden. Leeuwarderadeel, Lemsterland, Menaldumadeel. Oostdongeradeel, Ooststellingwerf Opsterland. Rauwerderhem, Schiermonnikoog, Schoterland, Sloten, Smallingerland Sneek, Stavoren. Tietjerksteradeel, Utingeradeel, Westdongeradeel, Weststellingwerf, Wonseradeel. Workum, Wijmbritseradeel, IJlst.

Directeur. G. Pot.

District Leiden (DA en AB te Leiden, c 27).

Aar (ter), Alkemade Alphen a/d Rijn, Bodegraven, Boskoop, Hazerswoude, Katwijk, Koudekerk, Leiden, Leiderdorp, Leimuiden, Lisse, Moercapelle, Nieuwkoop, Nieuwveen, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest. Reeuwijk, Rijnsburg Rijnsaterwoude, Sassenheim. Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Waddinxveen, Warmond, Woubrugge, Zevenhoven, Zoeterwoude. Zwammerdam,

Directeur. W. F. Schutter.

District Maastricht (DA en AB te Maastricht, c 21).

Amby, Bemelen, Berg en Terblijt, Borgharen. Bunde Cadier en Keer, Eysden, Geulle, Gronsveld. Gulpen. Heer. Houthem, Itteren, Maastricht, Margraten. Meerssen. Mesch, Mheer. Noorbeek, Rijckholt. Schin op Geulle. Slenaken, St. Geertruid, Ulestraten. Vaals, Valkenburg, Valkenburg (Oud), Wittem, Wijlre.

Directeur. H. J. Perry.

District Middelburg (DA en AB te Middelburg, c 45).

Aagtekerke, Arnemuiden, Baarland, Biggekerke, Borsselen, Colijnsplaat. Domburg, Driewegen. Ellewoutsdijk. Goes. 's-Gravenpolder, Grijpskerke, 's Heer Abtskerke, 's-Heer Arendskerke 's-Heerenhoek, Heinkenszand. Hoedekenskerke Jerseke. Kapelle Kats. Kattendijke, Kloetinge. Kortgene. Koudekerke, Krabbendijke. Kruiningen Meliskerke Middelburg, Nieuw- en St. Joosland, Nisse, Oostkapelle, Oudelande, Ovezande, Rilland-Bath, Ritthem, Schore, Serooskerke (W.), St. Laurens, Souburg (Oost en West), Veere, Vlissingen, Vrouwenpolder, Waarde, Wemeldinge, Westkapelle, Wissekerke, Wolphaartsdijk, Zoutelande.

Directeur. B. Kruze.

District Neuzen (DA en AB te Neuzen, c 29).

Aardenburg, Axel, Biervliet, Boschkapelle, Breskens, Cadzand, Clinge, Eede, Graauw en Langendam, Groede, Hengstdijk, Hoek, Hontenisse, Hoofdplaat, Hulst, Koewacht, Nieuwvliet, Oostburg, Ossenisse, Overslag, Philippine, Retranchement, Sas van Gent, Schoondijke, St Jansteen, St. Kruis, Sluis, Stoppeldijk, Neuzen, Waterlandkerkje, Westdorpe, IJzendijke, Zaamslag, Zuiddorpe, Zuidzande.

Directeur. J. F. de Cooker.

District Nijmegen (DA en AB te Nijmegen, c 87).

Appeltern, Balgoy, Batenburg, Beers, Bemmel, Bergharen, Beuningen, Cuyk en St. Agatha, Dodewaard. Dreumel, Druten, Echteld, Elst, Escharen, Ewijk Gassel, Gennep, Gendt, Grave, Groesbeek, Haps, Heerewaarden Hemmen, Herwen en Aerdt. Heumen, Horssen, Leenden, Linden, Mill en St. Hubert, Millingen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Oeffelt, Ottersum, Overasselt, Pannerden, Ravenstein, Ubbergen, Valburg, Velp (N. B.), Wamel, Wanroij, Wychen, IJzendoorn.

Directeur. J. M. H. Rief.

District Roermond (DA en AB te Roermond, c 22)

Baexem, Beegden, Buggenum, Echt. Grathem, Haelen, Heel en Panheel, Herten. Heythuizen, Horn, Hunsel. Ittervoort, Linne. Maasbracht. Maasniel, Melick en Herkenbosch, Montfort, Nederweert, Neeritter. Nunhem, Ohé en Laak, Posterholt. Roermond, St. Odiliënberg, Stramproij. Stevensweert, Swalmen, Thorn, Vlodrop, Weert, Wessem.

Directeur. L. Rietjens.

District Rotterdam (DA en AB te Rotterdam, c 74).

Abbenbroek, Ammerstol, Barendrecht, Bergambacht, Bergschenhoek, Berkenwoude, Beijerland (Nieuw), Beijerland (Oud), Beijerland (Zuid), Bommel (den) Brielle Brouwershaven, Bruinisse, Burgh. Capelle a/d IJsel, Dirksland, Dreischor, Duivendijke. Elkerzee, Ellemeet. Geervliet, Goedereede, Gouda, Gouderak, Goudswaard, Haamstede, Heenvliet, Heinenoord, Hekelingen, Hellevoetsluis, Helvoet (Nieuw), Herkingen, Hillegersberg. Hoogvliet. Kerkwerve. Klaaswaal, Krimpen a/d Lek. Krimpen a/d IJsel, Lekkerkerk, Melissant. Middelharnis, Moordrecht, Mijnsheerenland, Nieuwenhoorn Nieuwerkerk (Z.), Nieuwerkerk a/d IJsel, Noordeloowe, Noordwelle, Numansdorp, Ooltgensplaat, Oosterland, Oostvoorne, Ouddorp, Oudenhoorn, Ouderkerk a/d IJsel, Ouwerkerk. Pernis. Piershil, Poortugaal Renesse, Rhoon, Ridderkerk Rockanje, Rotterdam. Rozenburg, Schiebroek, Schoonhoven Serooskerke (Schouwen), Sommelsdijk, Spijkenisse, Stad a/h Haringvliet. Stellendam Tonge (Nieuwe), Tonge (Oude), Vierpolders, Westmaas, IJselmonde, Zevenhuizen. Zierikzee, Zonnemaire, Zuidland, Zwartewaal.

Directeur. J. G. van Riet.

District Schiedam (DA en AB te Schiedam, c 6).

Kethel en Spaland, Maasland, Maassluis, Overschie, Schiedam, Vlaardingen, Vlaardingerambacht.

Directeur. R. van Gorcum.

District Tilburg (DA en AB te Tilburg, c 17).

Alphen en Riel, Baarle-Nassau. Berkel en Enschot, Boxtel. Chaam, Diessen, Dongen, Esch, Gilze en Rijen, Goirle, Haaren, Hilvarenbeek, Litempde, Loon op Zand, Moergestel, Oisterwijk, Tilburg. Udenhout.

Directeur. A. V. A. C. van Delft.

District Utrecht (DA en AB te Utrecht, c 94).

Achttienhoven, Ameide, Ameiongen Ammerzoden, Arkel, Asperen, Barwoutswaarder, Beesd, Benschop, Beusichem, Bilt (de), Brakel, Breukelen Nijenrode, Breukelen St. Pieter, Bunnik, Buren, Buurmalsen, Cothen, Culemborg, Deil, Doorn, Driebergen, Driel, Est en Opijnen, Everdingen, Gameren, Geldermalsen, Haaften, Haarzuilens, Haastrecht, Hagestein, Harmelen, Hedel, Hei- en Boeicop, Hekendorp, Herwijnen, Heukelum, Hoenkoop, Hoogblokland, Houten, Hurwenen, Jaarsveld, Jutphaas, Kamerik, Kedichem, Kerkwijk, Kockengen, Laagnieuwkoop, Langbroek, Lange Ruige Weide, Leerbroek, Leerdam, Leersum, Lexmond, Linschoten, Loenen, Loenersloot, Lopik, Maarn, Maarssen, Maarsseveen, Maartensdijk, Maurik, Meerkerk, Montfoort, Nederhemert, Nieuwland, Noordeloos, Odijk, Ophemert, Oudenrijn, Oudewater, Papekop, Poederoyen, Polsbroek, Rhenen, Rietveld, Rossum. Ruwiel, Rijsenburg, Schalkwijk, Schoonrewoerd Snelrewaard, Stolwijk, Tiel. Tienhoven (U.), Tienhoven (Z.H.), Tull en 't Waal, Utrecht, Varik, Veldhuizen. Vianen, Vleuten, Vliet, Vreeland, Vreeswijk, Vuren, Waardenburg, Waarder, Wadenoyen, Werkhoven Westbroek, Willeskop, Willige Langerak, Woerden, Wijk bij Duurstede, IJselstein, Zaltbommel, Zegveld, Zeist, Zoelen, Zuilen, Zuilichem.

Directeur. W. van Geelen.

District Venlo (DA en AB te Venlo, c 14).

Arcen en Velden, Beesel, Belfeld, Grubbenvorst, Helden, Kessel, Maasbree, Meyel, Neer, Roggel, Sevenum, Tegelen, Venlo.

Directeur. W. H. Wolters.

District Venray (DA en AB te Venray, c 17).

Bakel en Milheeze, Bergen, Beugen en Rijckevoort, Boxmeer, Broekhuizen, Deurne en Liessel, Horst, Maashees en Overloon, Meerlo, Oploo, St. Anthonis en Ledeacker, Sambeek, Venray, Vierlingsbeek, Wanssum.

Directeur. P. Schols.

District Zutphen (DA en AB te Zutphen, c 11).

Aalten, Borculo, Brummen met uitzondering van het dorp Eerbeek, Eibergen, Groenlo, Hengelo (G.), Hummelo en Keppel, Lichtenvoorde, Ruurlo, Steenderen, Vorden, Warnsveld, Winterswijk, Zelhem en Zutphen.

Directeur. H. A. Ezerman.

District Zwolle (DA en AB te Zwolle, c 49).

Avereest, Beilen, Blankenham, Blokzijl, Dalfsen, Diever, Doornspijk, Dwingeloo, Elburg, Genemuiden, Giethoorn, Grafhorst, Gramsbergen, Ham (den), Hardenberg (Ambt), Hardenberg (Stad) Hasselt, Hattem, Havelte, Heerde, Heino, Hoogeveen, Kampen, Kamperveen c. a., Kuinre, Meppel, Nieuwleusen, Nijeveen, Oldebroek, Oldemarkt, Ommen (Ambt), Ommen (Stad), Raalte, Ruinen, Ruinerwold, Staphorst, Steenwijk, Steenwijkerwold, Vledder, Vollenhove (Ambt) Vollenhove (Stad), Wanneperveen, Wilsum, Wijhe Wijk (de), IJselmuiden, Zalk en Veecaten, Zuidwolde, Zwartsluis, Zwolle, Zwollerkerspel.

Directeur. D. Knop.

§ 5.

VOLKSGEZONDHEID EN VOLKSHUISVESTING.

VOLKSGEZONDHEID.

Het Staatstoezicht op de volksgezondheid, bij de op 1 sept. 1920 in werking getreden Gezondheidswet (wet van 27 nov. 1919, St. 784) geregeld, omvat: het onderzoek naar den staat der volksgezondheid en, waar noodig, de aanwijzing en bevordering van middelen ter verbetering; de handhaving van de wetten en verordeningen, in verband daarmede vastgesteld, voor zoover te dien aanzien geen andere wettelijke regeling is gemaakt. Het is, onder den Minister van Arbeid, opgedragen aan: hoofdinspecteurs en inspecteurs van de volksgezondheid en aan dezen toegevoegde ambtenaren en gezondheidscommissiën

Tot voorlichting van de Regeering bij hare bemoeiingen met de volksgezondheid is er een Gezondheidsraad. Indien de Minister van Arbeid of de voorzitter het noodig achten, dient de voltallige Gezondheidsraad van voorlichting. In de andere gevallen dienen commissies, door den voorzitter uit de leden gevormd, van voorlichting. De Gezondheidsraad heeft zijn zetel te 's-Gravenhage en bestaat, behalve uit hen, die ambtshalve lid zijn, ten hoogste uit 30 leden. De directeur-generaal, hoofd van de afdeeling Volksgezondheid, is ambtshalve lid. De Gezondheidsraad of eene commissie uit den Raad dient den Minister op zijn verzoek of uit eigen beweging van raad.

De hoofdinspecteurs, de inspecteurs en de aan dezen toegevoegde ambtenaren worden door de Koningin benoemd. Een hoofdinspecteur staat aan het hoofd van een door de Koningin aangewezen onderdeel van het Staatstoezicht, en heeft de leiding van de inspecteurs, die met dat onderdeel belast zijn. Zijn ambtsgebied is het geheele Rijk. Hij is ambtshalve lid van den Gezondheidsraad. De hoofdinspecteurs zijn gevestigd te 's-Gravenhage.

De hoofdinspecteur houdt zich op de hoogte van wetenschap en practijk van zijn dienstvak. Hij werkt samen met de inspecteurs van zijn dienstvak, met wie hij, zoo dikwijls hij dat noodig acht of de directeur-generaal hem dat verzoekt, overleg pleegt, al of niet in tegenwoordigheid van dien directeur-generaal Hij geeft den inspecteurs voor zooveel noodig voorlichting en wenken. De hoofdinspecteur geeft den Minister en den directeur-generaal op verzoek of uit eigen beweging advies en verstrekt de inlichtingen, die zij van hem verlangen. Hij geeft aan den voorzitter van den Gezondheidsraad, aan den Raad en aan commissies uit den Gezondheidsraad, aangaande zijn tak van dienst de inlichtingen, die zij noodig hebben of hem vragen.

[redacted]

Een inspecteur is belast met een door de Koningin aangewezen onderdeel van het Staatstoezicht binnen het Rijk of een te bepalen deel van het Rijk. De inspecteurs zijn gevestigd in de door den Minister van Arbeid aangewezen plaatsen. De aan de inspecteurs toegevoegde ambtenaren dragen den titel van adjunct-inspecteurs of adjunct-inspectrices.

De inspecteurs dienen aan Gedeputeerde Staten of aan den Commissaris der Koningin in een provincie, aan den gemeenteraad of aan burgemeester en wethouders in hun ambtsgebied van bericht en raad in alle zaken, die hun werkkring betreffen. De inspecteurs geven, ieder voor zooveel zijn diensttak betreft aan de gezondheidscommissies in hun ambtsgebied de voorlichting, die deze vragen of noodig hebben. Zij treden met die commissies in overleg, zoo dikwijls dat noodig is.

Gezondheidscommissiës zijn ingesteld voor elke gemeente boven 18 000 inwoners, voorts voor bepaalde door de Koningin aan te wijzen gemeenten en voor vereenigingen van gemeenten, te zamen met niet meer dan 40 000 inwoners. De leden, de voorzitter en de secretaris worden aangewezen door den Commissaris der Koningin. De gezondheidscommissies dienen aan den Gezondheidsraad, de hoofdinspecteurs, de inspecteurs, aan Gedeputeerde Staten of den Commissaris in de provincie en aan den raad of aan burgemeester en wethouders van eene gemeente, waarvoor zij zijn ingesteld, desgevraagd van bericht en raad in alle zaken, de volksgezondheid betreffende. Zij houden zich op de hoogte van den staat der volksgezondheid in haar ambtsgebied en wijzen een hoofdinspecteur of inspecteur, wien het aangaat of het bestuur van de provincie of van een gemeente binnen haar ambtsgebied op maatregelen, die naar haar oordeel in het belang der volksgezondheid kunnen worden genomen. Zij doen door één of meer harer leden of door deskundigen onderzoekingen verrichten, die haar noodig voorkomen of die een hoofdinspecteur of een inspecteur haar opdraagt. Zij zenden vóór 1 maart aan den Gezondheidsraad een verslag van hare handelingen en bevindingen in het afgeloopen kalenderjaar, ingericht naar een door den Minister vastgesteld model.

De voorzitter, de secretaris en de leden van den Gezondheidsraad zijn in het geheele Rijk, de inspecteurs, de hun toegevoegde ambtenaren en de leden en de secretarissen van de gezondheidscommissies zijn binnen hun ambtsgebied bevoegd, alle openbare gebouwen, alle scholen en andere tot het geven van onderwijs bestemde lokalen, kinderbewaarplaatsen, gestichten van liefdadigheid, weeshuizen, herbergen, logementen, slaapsteden, voer- en vaartuigen, fabrieken, werkplaatsen, magazijnen, winkels, gevangenissen, ziekeninrichtingen, badhuizen en — voor zoover dit noodig is en voor de handhaving van de wetten en verordeningen betreffende de volkshuisvesting — alle woningen binnen te treden ten einde zich zooveel mogelijk bekend te maken met den toestand en de inrichting dier gebouwen of woningen. Van deze bevoegdheid wordt geen gebruik gemaakt op Zondagen op de Christelijke tweede Paasch- en Pinksterdagen, op de beide Kerstdagen en op den Hemelvaartsdag.

De hoofdinspecteurs, de inspecteurs, de aan dezen toegevoegde ambtenaren, alsmede de leden en de secretarissen van de gezondheidscommissies zijn bevoegd van overtreding van wetten en provinciale of gemeentelijke verordeningen de volksgezondheid betreffende, proces-verbaal op te maken.

Burgemeester en wethouders zenden aan de hoofdinspecteurs, aan de inspecteurs, binnen wier ambtsgebied hun gemeente ligt, en aan de gezondheidscommissie, voor hunne gemeente ingesteld een afschrift of afdruk van elk der verordeningen, besluiten of verslagen, de volksgezondheid betreffende, en van de daarin gemaakte aanvullingen of wijzigingen. Zij zijn verplicht aan den Gezondheidsraad aan de hoofdinspecteurs, aan de inspecteurs binnen wier ambtsgebied hunne gemeente ligt, en aan de gezondheidscommissie, voor hunne gemeente ingesteld, alle door deze verlangde inlichtingen over de naleving van wetten of verordeningen, de volksgezondheid betreffende, te geven.

Bij kon. besl. van 19 febr. 1920 (St. 83) zijn nadere voorschriften gegeven betreffende de taak, de bevoegdheden en den arbeid van den Gezondheidsraad, van den voorzitter, de leden en den secretaris van dien raad, van de hoofdinspecteurs, van de inspecteurs en de aan dezen toegevoegde ambtenaren en van de gezondheidscommissies.

De uitoefening der geneeskunst is geregeld bij de wet van 1 juni 1865 (St. 60), zooals die is gewijzigd bij de wetten van 23 april 1880 (St. 65), 15 april 1886 (St. 64), 21 juni 1901 (St. 157) en 31 dec. 1909 (St. 452).

De uitoefening van de artsenijbereidkunst is geregeld bij de wet van 1 juni 1865 (St. 61), zooals die is gewijzigd bij de wetten van 15 april 1886 (St. 64), 21 juni 1901 (St. 157), 5 juni 1905 (St. 157), 19 maart 1913 (St. 107) en 7 juni 1919 (St. 312).

Bij de wet van 25 dec. 1878 (St. 222) zijn de voorwaarden geregeld tot verkrijging der bevoegdheid van vroedvrouw. Gewijzigde tekst in St. 1893, no. 168; later gewijzigd bij de wetten van 21 juni 1901 (St. 157), 27 april 1904 (St. 81), 16 juli 1907 (St. 212) en 28 april 1913 (St. 166). Zie voorts de kon. besl. van 16 maart en 22 juni 1904 (St. 60 en 123), 13 maart 1905 (St. 94), 13 maart 1906 (St. 45), 4 maart 1907 (St. 67), 2 mei 1908 (St. 128), 25 juli 1913 (St. 333), 25 oct. 1913 (St. 397 en 398), 11 maart 1914 (St. 148) en 22 maart 1917 (St. 246 en 247).

Bij de wet van 4 dec. 1872 (St. 134), gewijzigd bij de wetten van 3 dec. 1874 (St. 188), 28 maart 1877 (St. 36), 15 april 1886 (St. 64), 8 april 1893 (St 64), 21 juli 1899 (St. 166), 21 juni 1901 (St. 157), 14 juli 1910 (St 204), 17 juli 1911 (St. 208) en 27 april 1912 (St. 165, zijn bepalingen vastgesteld tot wering en beteugeling van Aziatische cholera, typhus en febris typhoïdea, pokken (variolae en varioloïdes), roodvonk, diphtheritis, dysenterie en pest.

Bij de wet van 26 april 1884 (St. 80), aangevuld en gewijzigd bij de wetten van 20 juli 1884 (St. 164), 15 april 1886 (St. 64) en 9 juli 1915 (St 314), zijn buitengewone maatregelen vastgesteld tot afwending van eenige besmettelijke ziekten en tot wering van hare uitbreiding en gevolgen.

Bij de wet van 28 maart 1877 (St. 35) tot wering van besmetting door uit zee aankomende schepen, gewijzigd bij de wetten van 15 april 1886 (St. 64), 8 april 1893 (St 63), 21 juni 1901 (St. 157) en 31 juli 1915 (St. 346) is de daartoe betrekkelijke publicatie van 10 jan. 1805 van het Staatsbewind der Bataafsche republiek ingetrokken. Art. 1 bepaalt dat elk schip, uit zee in eene Nederlandsche haven of op eene Nederlandsche reede aankomende of na aankomst uit zee daar liggende, wordt onderworpen aan een gezondheidsonderzoek: 1°. wanneer het komt uit landen of plaatsen, door den Minister van Arbeid besmet verklaard wegens eene der ziekten in art. 2 genoemd (pest, gele koorts en Aziatische cholera); 2°. wanneer eene zoodanige ziekte tijdens de jongste zeereis waargenomen is of aan boord waargenomen wordt. De overige artikelen bevatten bepalingen omtrent de verplichtingen van schippers en loodsen, het verbod van gemeenschap met den wal of met andere vaartuigen, het gezondheidsonderzoek, de maatregelen bij besmetting te nemen.

Bij de wet van 25 juli 1919 (St 524) zijn bepalingen vastgesteld tot wering van vleesch en vleeschwaren, die voor de volksgezondheid schadelijk zijn.

De wet van 19 sept. 1919 (St. 581) regelt de keuring en aanduiding van waren.

Gezondheidsraad, gevestigd te 's-Gravenhage.

Voorzitter. Dr. N. M. Josephus Jitta ⊕ (K3).

Ambtshalve leden,

behalve de directeur-generaal van de Volksgezondheid.

a. de inspecteur van den geneeskundigen dienst bij de landmacht;

b. de inspecteur van den geneeskundigen dienst bij de zeemacht;

c. de directeur-generaal van den arbeid, de medische en de scheikundige adviseur bij de arbeidsinspectie;

d. de directeur van het Rijks-Serologisch Instituut;

e. de directeur van het Rijksbureau voor Drinkwatervoorziening;

f. de directeur van het Centraal Laboratorium voor de Volksgezondheid;

g. het hoofd van de chemisch-pharmaceutische afdeeling van het laboratorium;

h. de directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek;

i. de hoofdinspecteur der visscherijen;

j. de voorzitter van het bestuur van het Instituut voor pharmacotherapeutisch onderzoek;

k. de voorzitter en de secretaris van de Pharmacopée-commissie;

l. vijf vertegenwoordigers van de Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst, als hoedanig zijn aangewezen: prof. dr. G. C. Nijhoff, ondervoorzitter van die maatschappij — dr. C. H. A. T. Fehmers, lid van het hoofdbestuur der maatschappij — dr. A. R. Cohen, voorzitter van de centrale organisatie van het ziekenfondswezen der maatschappij — dr. H. R. G. J. Brongersma, oud-voorzitter van de organisatie van specialisten der maatschappij — dr. E. J. Buning, lid van het hoofdbestuur der maatschappij en lid van de blijvende commissie voor sociaal-hygiënische aangelegenheden;

m. een vertegenwoordiger van de Maatschappij voor Diergeneeskunde, als hoedanig is aangewezen prof. C. F. van Oijen, hoogleeraar aan de Veeartsenijkundige Hoogeschool te Utrecht;

n. een vertegenwoordiger van de Maatschappij tot bevordering van de Pharmacie, als hoedanig is aangewezen dr. H. L. Visser te Nijmegen;

o. de directeur van het Nederlandsche Instituut voor Volksvoeding;

p. de Medische Adviseur bij de Rijksverzekeringsbank;
q. de voorzitter en de secretaris van de commissie, bedoeld in art. 17 van de Warenwet (St. 1919, n°. 581);
r. de directeur van de Rijksseruminrichting te Rotterdam.

Leden.

Dr. M. W. Pijnappel ✠4, Zwolle.
Dr. Th. G. den Houter ✠4, 's-Gravenhage.
W. de Man, Utrecht.
Mej. dr. Jos. van Anrooij Amsterdam.
Dr. J. W. Jenny Weijerman, Utrecht.
Jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck, Utrecht, *secretaris.*
E. Bergsma ✠ Enschedé.
H. Brouwer, Hilversum.
J. P. Bijl, Utrecht.
Dr. C D. Cramer, Utrecht.
J. Dekker, Utrecht.
Dr. W. A. van Dorp, Naarden.
Prof. dr. C. Eykman ✠, Utrecht.
A. L. J. C. van Hasselt, 's-Gravenhage.
Dr. E. A. Keuchenius, 's-Gravenhage.
E. Kupers, Amsterdam.
Mej J. H. Kuyper, 's-Gravenhage.
B. Lansink jr., Amsterdam.
H. B. Lotgering, Amsterdam.
Dr. C. Meuleman, Heerlen.
Mej. H. J. ter Meulen, Amsterdam.
A. van Ooy, Rotterdam.
Mr. dr. H. Reuyl, Utrecht
Dr. H. G. Ringeling, Amsterdam.
Prof. dr. H. Saltet ✠, Amsterdam.
H. Sant, IJmuiden.
Mr. H. Schaafsveld, Maastricht.
Prof. G. Schelterna, Groningen.
Dr. D. S hermers, Zeist.
Dr. J. G. Scheurer ✠. Ermelo.
Dr. J. Schouten, 's-Gravenhage.
Dr. J. H. Schuurmans Stekhoven ✠. Utrecht.
Dr. N. P. van Spanje ✠4 ✠ (GG2), Amsterdam.
Mevr. F. Steenberghe-Engeringh, Utrecht.
C. J. G. Struycken, 's-Gravenhage.
Dr. J. Stumpf, Amsterdam.
H. Wolters, Stadskanaal.
J. T. Wouters, Arnhem.

Hoofdcommiezen. F. Heyne — W. D. J. Pezemer.
Commiezen. H. C. Mees — dr. L. J. Sieburgh.
Adjunct-commiezen. J. H. Hölscher — P. van der Linden — S. H. van Schaick — mej. M. J. V. Schieke — D. G. van Bruchem.

Rijks Centraal Laboratorium voor de volksgezondheid.

Directeur, tevens hoofd der bacter. afd. Dr. C. W. Broers ✠, 5 mei 1913, Utrecht.
Hoofd der chem.-pharm. afd. Dr. P. A. Meerburg, 1 nov. 1909.
Bacteriologen C. J. van Putten — dr. H. J. M. Plantenga — K. Dekenga.
Bioloog. Dr. U G. Bijlsma.
Scheikundigen. Mej. A J. H Kam sch. i. K. Scheringa.
Administratief ambtenaar. J. J. van Kregten.

Hoofdinspecteurs, inspecteurs en adjunct-inspecteurs van de volksgezondheid.

Dienst welke in het bijzonder belast is met de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende besmettelijke ziekten.

Hoofdinspecteur. Dr. J. Th. Terburgh jr.
Inspecteurs. Dr. D. J. Hulshoff Pol — dr. H. Aldershoff — C. H. W. Drenth.

Dienst welke in het bijzonder belast is met de handhaving van de wettelijke bepalingen op de uitoefening van de artsenijbereidkunde en van de Warenwet (St. 1919 no. 581), en met zaken rakende de hygiëne van den bodem.

Hoofdinspecteur. Dr. J. B. M. Coebergh.
Inspecteurs. Dr. W. H. Bloemendal — dr. G. Romijn — A. H. van de Velde — dr. C. L. de Fouw — C. G. Baert — J. van Dongen.

Dienst welke in het bijzonder belast is met de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende de volkshuisvesting.

Hoofdinspecteur. H. van der Kaa c. i.

Inspecteurs. D. E. Wentink — W. van Boven — jhr. G. de Graeff — R. le Poole — J. J. van Schuylenburg — R. C. H. Schüngel — A. M. Kuysten — F. B. J. M. Moubis — J. Gualthérie van Weezel.

Adjunct-inspecteurs. E. L. Ahlrichs, Utrecht — W. J. Maurits, 's-Gravenhage — A. van Dijk Hz., Groningen — T. R. Abma, Arnhem — W. F. A. M. Gerrese, 's-Hertogenbosch — Ch. Muller, Maastricht — D. F. van Manen, Groningen — B. W. Plooy, Amersfoort.

Dienst welke belast is met de zaken rakende de hygiëne van het kind.

Hoofdinspecteur. G. Oosterbaan.

Dienst welke in het bijzonder belast is met het toezicht op de naleving van de Vleeschkeuringswet (St. 1919 no. 524).

Hoofdinspecteur. Dr. H. C. L. E. Berger.

Inspecteurs. S. Douma, Rijswijk — dr. S. G. Zwart, Hilversum — E. J. A. E. Quaedvlieg, 's-Hertogenbosch — dr. J. Swierstra, Groningen.

Dienst welke belast is met de zaken betreffende de bestrijding van de tuberculose.

Inspecteurs. R. N. M. Eykel (pers. titel van hoofdinspecteur), Nijmegen, voor de provinciën Noordbrabant, Gelderland en Limburg — mej. dr. H. Schagen van Soelen, 's-Gravenhage, voor de provinciën Zuidholland, Noordholland, Zeeland en Utrecht — dr. J. J. Th. Doijer, Groningen, voor de provinciën Friesland, Overijsel, Groningen en Drenthe.

Dienst welke belast is met de zaken rakende de drankbestrijding.

1ste Inspectie.

(De provinciën Zuidholland, Noordholland en Utrecht).

Inspecteur. J. A. Franken ⊛ ✠ (A3) (K3) (KS4), Zeist.

Adjunct-inspecteurs. G. J. van der Leeuw, 's-Gravenhage — L. J. Teepe, id. — J. Geense, Rotterdam.

2de Inspectie.

(De provinciën Gelderland, behalve het gedeelte ten zuiden van den Rijn en de Lek, Friesland, Overijsel, Groningen en Drenthe).

Inspecteur. Jhr. F. S. Op ten Noort ✠4, Ede.

Adjunct-inspecteurs. J. Balkestein, Zwolle — M. de Jager Meezenbroek, Arnhem.

3de Inspectie.

(De provinciën Noordbrabant, Zeeland en Limburg en het gedeelte van Gelderland ten zuiden van den Rijn en de Lek).

Inspecteur. J. M. Hermans, Roermond.

Adjunct-inspecteurs. B. L. H. Leclercq, Breda — G. J. F. van Gorkum, Roermond — H. B. J. Wijtenburg, Bergen-op-Zoom.

Gezondheidscommissies.

De eerste naam is die van den voorzitter, de tweede die van den secretaris der commissie

NOORDBRABANT.

Bergen op Zoom. (Bergen-op-Zoom, Woensdrecht, Huybergen, Ossendrecht, Putte, Wouw, Halsteren, N. Vosmeer, Steenbergen). Q. J. Horsten — mr. J. H. van der Meulen.

Roosendaal. (Roosendaal c. a., Dinteloord, O. en N. Gastel, Oudenbosch, Rucphen, Willemstad, Fijnaart, Standdaarbuiten). P. Bastiaansen — Ant. Corthals.

Ginneken. (Ginneken, Etten en Leur, Zundert, Rijsbergen, Teteringen, Princenhage, Chaam, Gilze en Rijen, Hoeven). J. J. van der Horst — H. J. Spitzen.

Oosterhout. (Geertruidenberg, Zevenbergen, Klundert, Zwaluwe, Terheyden, Made en Drimmelen, Oosterhout). G. J. H. G. van Liebergen — A. J. J. M. van Loon.

Oisterwijk. (Oisterwijk Udenhout, Bladel, Hoogeloon, Hooge en Lage Mierde, Baarle-Nassau, Alphen en Riel, Goirle, Berkel, Moergestel, Oirschot, Hilvarenbeek, Best, Diessen, Oost-, West- en Middelbeers, Vessem, Reusel, Liempde). W. J. Ph. van Oppenraaij — J. C. de Keyzer.

Waalwijk. (Capelle, Raamsdonk, Waspik, Dussen, Besoijen, Vrijhoeve-Capelle, 's-Gravemoer, Waalwijk, Sprang, Loon op Zand, Dongen). P. J. M. Sweens — Th. L. D. de Surmont de Bas Smeele.

Heusden. (Heusden, Drunen, Baardwijk, Genderen, Werkendam, de Werken en Sleeuwijk, Almkerk, Meeuwen, Woudrichem, Rijswijk, Giessen, Andel, Veen, Wijk c. a., Herpt, Bokhoven, Hedikhuizen, Vlijmen, Oudheusden, Nieuwkuik, Drongelen). H. Prinsen — H. J. van Eggelen.

Oss. (Alem c. a., Berghem, Deursen c. a., Dieden, Geffen, Heesch, Herpen, Huisseling c. a., Lith, Lithoyen, Megen, Nistelrode, Nuland, Oijen c. a., Oss, Ravenstein, Reek, Schayk). H. F. van den Elzen — P. J. J. Cremers.

Boxtel. (Berlicum, Boxtel, Cromvoirt, Empel c. a., Engelen, Esch, Haaren, Helvoirt, St. Michielsgestel, Rosmalen, Schijndel, Vught). A. W. J. van Lanschot — H. J. Boerdonk.

Tilburg. M. D. Meijer — mr. B. J. M. van Spaendonck.

Boxmeer. (Beers, Beugen c. a., Boxmeer, Cuyk c. a., Escharen, Gassel, Grave, Haps, Linden, Maashees, Mill c. a., Oeffelt, Oploo c. a., Sambeek, Velp, Vierlingsbeek, Wanroy, Zeeland). F. C. G. J. A. F. van den Dries — A. J. H. Smeets.

Veghel. (Beek en Donk, Boekel, Dinther, den Dungen, Erp, Gemert, Heeswijk, Lieshout, St Oedenrode, Son c. a., Uden, Veghel). Mr. F. H. Hengst — F. C. van Lith.

Valkenswaard. (Bergeyk, Borkel c. a., Budel, Dommelen, Duizel c. a., Eersel, Heeze, Leende, Luykgestel, Maarheeze, Riethoven, Soerendonk, Valkenswaard, Waalre, Westerhoven). Dr. B. W. F. Dagevos — J. N Verhoeven.

Helmond. (Aarle-Rixtel, Asten, Bakel c. a., Deurne c. a., Helmond, Lierop, Mierlo, Someren, Stiphout, Vlierden). J. B Kam — J. J. J. Raymakers

Eindhoven. (Aalst, Eindhoven, Geldrop, Nuenen, Oerle, Veldhoven, Zeelst, Zesgehuchten). J L M. Raupp — H Keunen.

's-Hertogenbosch. Dr. J. M. W. Kramer — H. van Zinnicq Bergmann.

Breda. W. G. H. Rombouts — F. B. A. M. Hohmann.

GELDERLAND.

Arnhem. Jhr. H. H. Sandberg van Boelens — mr. B. H. Everts.

Apeldoorn. Jhr. L. F. Teixeira de Mattos — J. A. Wijn.

Nijmegen Dr W. J. Kolff — mr. J. F. van den Broek.

Zutphen. D Molenaar — J. C. Goldenberg.

Hattem. (Hattem, Elburg, Oldebroek, Doornspijk, Heerde, Epe, Voorst). J. L. J. B. baron Sweerts de Landas, Epe — J. F. Herbschleb, Hattem.

Nijkerk. (Harderwijk, Ermelo, Putten, Nijkerk, Hoevelaken, Barneveld, Scherpenzeel). C. W. F baron Mackay, Nunspeet — mr. R. Colenbrander.

Wageningen. (Ede, Renkum, Wageningen, Heteren, Doorwerth, Hemmen). Th. Niemeijer — A. L. van Beusekom.

Tiel. (Tiel, Ophemert, Echteld, IJzendoorn, Dodewaard, Valburg, Kesteren, Wamel, Druten, Appeltern). G. A. Scholten — dr. F. Jonkers.

Culemborg. (Culemborg, Beusichem, Maurik, Buren, Buurmalsen, Geldermalsen,

Wadenoijen, Deil, Beesd, Zoelen, Est en Opijnen, Lienden). Mr. M. Kolff, Deil — P. Versteegh.

Zaltbommel. (Zaltbommel, Waardenburg, Hurwenen, Varik, Dreumel, Heerewaarden, Rossum, Deiel, Hedel, Ammerzoden, Kerkwijk, Nederhemert, Poederoijen, Brakel, Haaften, Vuren, Herwijnen, Zuilichem, Gameren). G. J. van Wieringen, Waardenburg — H. J Kooiman.

Rheden. (Rheden, Rosendaal, Westervoort, Elst, Huissen). F. W. J. Loudon, Rosendaal — Z. J. van der Vegte, Velp.

Ubbergen. (Millingen, Ubbergen, Groesbeek, Heumen, Overasselt, Bilgoij, Wijchen, Beuningen, Ewijk, Bergharen, Horssen, Batenburg, Bemmel, Gendt). C. A. Hiebendaal — W. A. van Laer.

Doetinchem. (Doetinchem, Bergh, Hengelo, Zelhem, Wisch, Wehl, Didam). J. Bardet — mr. J. P. Coops.

Winterswijk. (Groenlo, Winterswijk, Lichtenvoorde, Aalten, Dinxperlo, Gendringen). H. J. L. Sicherer, Groenlo — ir. J. van der Burggen.

Lochem. (Vorden, Warnsveld, Gorssel, Laren, Lochem, Borculo, Neede, Eibergen, Ruurlo). J. A. ten Bokkel Huinink — mr. J. G. ten Zeldam.

Doesburg. (Doesburg, Angerlo, Duiven, Pannerden, Herwen en Aerdt, Zevenaar, Hummelo en Keppel, Steenderen, Brummen). P. de Wijs ✱ Brummen — A. J. W. Callenfels.

ZUIDHOLLAND.

's-Gravenhage. Mr. A. Tak — dr. H. M. C. Kessler.
Rotterdam. Dr. J. M. Duilt — mr. W. C. Mees R.Az.
Leiden. Prof. dr D. A. de Jong ✱ — dr. J. R. F. Rassers.
Dordrecht. Dr. A. J. van de Ven — H. E. van der Kaa.
Schiedam. . . . . — dr. J. Endtz.
Gouda. J. C. Winterwerp Cz. — A. H. Teepe.
Delft. W. K. Behrens — H. Ekhoff.
Vlaardingen. Jac. Hoogendijk Az. — dr. A. L. Erkelens.
Maassluis. W. Thiebout — P. van den Bell.

Middelharnis. (Goedereede, Ouddorp, Stellendam, Melissant, Dirksland, Herkingen, Sommelsdijk, Nieuwe-Tonge, Oude-Tonge, Middelharnis, Stad aan 't Haringvliet, den Bommel, Ooltgensplaat). L. van der Sluys, Dirksland — A. W. Nijgh.

Brielle. (Oostvoorne, Rockanje, Nieuw-Helvoet, Nieuwenhoorn, Hellevoetsluis, Brielle, Vierpolders, Zwartewaal, Oudenhoorn, Abbenbroek, Geervliet, Zuidland, Spijkenisse, Hekelingen, Heenvliet, Rozenburg). P. F. van der Wallen — mr. F. J. D. C. Egter van Wissekerke.

Oud-Beijerland. (Goudswaard, Zuid-Beijerland, Oud-Beijerland, Nieuw-Beijerland, Piershil, Numansdorp, Klaaswaal, Westmaas, Mijnsheerenland, Heinenoord, Maasdam, Puttershoek, 's-Gravendeel, Strijen, Dubbeldam). Mr. J. D. Teesling — mr. D. P. Kooboom.

Barendrecht. (Poortugaal, Pernis, Hoogvliet, Rhoon, Barendrecht, IJsselmonde, Ridderkerk, Heerjansdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Zwijndrecht). K. A. Swart, Dordrecht — A. Roos.

Sliedrecht. (Alblasserdam, Oud-Alblas, Papendrecht, Sliedrecht, Wijngaarden, Bleskensgraaf, Brandwijk, Molenaarsgraaf, Giessendam, Giessen Nieuwkerk, Hardinxveld, Schelluinen, Ottoland, Peursum, Goudriaan, Noordeloos, Hoornaar, Hoogblokland). J. A. Rollo, Papendrecht — mr. Jac. Kamstra.

Gorinchem. (Arkel, Aspe en, Everdingen, Hagestein, Heicop en Boeicop, Heukelum, Kedichem, Leerbroek, Leerdam, Lexmond, Meerkerk, Nieuwland, Schoonrewoerd, Vianen, Gorinchem) Mr. W. Ulofs, Vianen — C. Miters.

Schoonhoven. (Krimpen a/d Lek, Krimpen a/d IJssel, Ouderkerk a/d IJssel,

Lekkerkerk, Bergambacht, Berkenwoude, Stolwijk, Gouderak, Ammerstol, Schoonhoven, Haastrecht, Vlist, Hekendorp, Nieuw-Lekkerland, Streefkerk, Groot-Ammers, Langerak, Nieuwpoort, Ameide, Tienhoven). C. J. M. van den Braak — G. W. van Duyl.

Naaldwijk. ('s Gravenzande, Monster, Loosduinen, Naaldwijk, Wateringen, de Lier, Maas a. d., Schipluiden, Vlaardinger-Ambacht, Rijswijk). Th. A. Quanjer, Rijswijk — J. Verhoeff.

Zoetermeer. (Overschie, Pijnacker, Berkel, Nootdorp, Voorburg, Kethel, Hillegersberg, Schiebroek, Bergschenhoek, Bleiswijk, Moercapelle, Zevenhuizen Nieuwerkerk a/d IJssel, Capelle, Zoetermeer, Zegwaard). Dr. P. Vermeulen, Hillegersberg — F. S. G. Bos.

Bodegraven. (Woerden, Barwoutswaarder, Waarder, Rietveld, Bodegraven, Zwammerdam, Lange-Ruige-weide, Papekop, Oudewater, Reeuwijk, Boskoop, Waddinxveen, Nieuwkoop, Nieuwveen, Zevenhoven, ter Aar, Moordrecht, Rijnsaterwoude). J. J. Heijdens — H. le Coultre.

Katwijk. (Noordwijkerhout, Noordwijk, Hillegom, Lisse, Oegstgeest, Rijnsburg, Katwijk, Valkenburg, Voorschoten, Wassenaar). C. J. L. van der Meer, Noordwijk — J. Hueting.

Alphen aan den Rijn. (Sassenheim, Warmond, Alkemade, Woubrugge, Leimuiden, Koudekerk, Alphen a/d Rijn, Zoeterwoude, Hazerswoude, Benthuizen, Leiderdorp, Stompwijk, Veur, Voorhout). P. de Graaf — K. J. E. Koning.

NOORDHOLLAND.

Amsterdam. Mr. J. Kruseman — mr. E. H. P. Rosenboom.

Haarlem. Dr. G. Alrian — mr. dr. J. J. M. Noback.

Alkmaar. Dr. J. Dezentjar — mr. K. A. Cohen Stuart.

Haarlemmermeer. Dr. J. H. Nanninga — P. Borst.

Helder. G. F. Louwerse — dr. C. H. Ketner.

Hilversum. Jhr. mr W. A. R. Engelen — ir. J. P. H. de Man.

Zaandam. Dr. J. M. Rebel — G. van der Koogh.

Bussum. (Laren, Blaricum, Huizen, Naarden, Bussum, 's Graveland, Ankeveen, Kortenhoef). Dr. C. J. Koning — mr. Joh. M. Joles.

Weesp. (Weesp, Weesperkarspel, Muiden, Diemen, Watergraafsmeer, Nederhorst den Berg). A. A. Knaap — H. Betz.

Aalsmeer. (Ouder-Amstel, Nieuwer-Amstel, Aalsmeer, Sloten, Uithoorn). W. Slettlage — P. Kaptein.

Bloemendaal. (Bloemendaal, Haarlemmerliede e. a., Spaarndam, Schoten, Bennebroek, Heemstede, Zandvoort). S. H. Brouwersma — mr. P. Teleman.

Beverwijk. (Beverwijk, Wijk-aan Zee en Duin, Assendelft, Akersloot, Limmen, Uitgeest, Heemskerk, Castricum, Egmond-binnen, Egmond-aan-Zee, Heiloo, Oudorp, Bergen, Koedijk, Schoorl). H. G. Polvliet — mr. A. Moens.

Edam. (Ransdorp, Nieuwendam, Buiksloot, Landsmeer, Broek in Waterland, Oostzaan, Monnickendam, Marken, Ilpendam, Katwoude, Middelie, Edam, Oosthuizen, Warder, Kwadijk, Beets, Oudendijk). J. van der Molen — J. E. van Nierk.

Purmerend. (Purmerend, Jisp, Wijdewormer, Wormer, Koog a/d Zaan, Westzaan, Zaandijk, Wormerveer, Krommenie, Beemster, de Rijp, Graft, Z. en N. Schermer, Schermerhorn, Oterleek, Ursum, Avenhoorn). B. H. Jürgens — mr. P. H. F. Bijl de Vroe.

Enkhuizen. (Terschelling, Vlieland, Enkhuizen, Bovenkarspel, Grootebroek, Hoogkarspel, Westwoud, Andijk, Venhuizen, Wijdenes, Schellinkhout, Blokker, Nibbixwoud, Westwoud, Urk). W. B. C. H. Canov, Westwoud — J. G. Moll.

Hoorn. (Hoorn, Wognum, Berkhout, Zwaag, Hensbroek, Obdam, Spanbroek, Sybekarspel, Abbekerk, Twisk, Opperdoes, Medemblik, Midwoud, Opmeer,

Hoogwoud, Winkel, Oude Niedorp, Nieuwe Niedorp, Heerhugowaard). Dr. A. H. van den Berg — mr. A. A. Huizenga.

Schagen. (Texel, Anna Paulowna, Wieringen, Wieringerwaard, Callantsoog, Petten, Zijpe, Schagen, Barsingerhorn, St. Maarten, Oudkarspel, Harenkarspel, Warmenhuizen, Noord-Scharwoude, Zuid-Scharwoude, Broek op Langendijk. St. Pancras). Mr. S Meihuizen — C. Visser Az.

Velsen. H. Smalhout — dr. P. W. Onnen.

ZEELAND.

Middelburg. Mr. M. P. Sipkes — dr. R. Bijlsma.

Vlissingen. Dr C. A Duyvis — W. L. Huson.

Veere. (Aagtekerke, Arnemuiden, Biggekerke, Domburg, Grijpskerke, Koudekerke, St, Laurens, Meliskerke, Nieuw- en St. Joosland, Oostkapelle, Oost- en West-Souburg, Ritthem, Serooskerke (W). Veere, Vrouwenpolder, Westkapelle, Zoutelande, Colijnsplaat, Kats, Kortgene, Wissekerke). Jhr. W. Z. van Teylingen, Oostkapelle — W. van den Hamme.

Goes. (Borsselen, Driewegen, Ellewoutsdijk, Goes, 's Heer-Abtskerke, 's-Heer-Arendskerke, 's-Heerenhoek, Heinkenszand, Kattendijke, Kloetinge, Nisse, Oudelande, Ovezande, Wolphaartsdijk). D. Mulder, Ovezande — mr. J. H. M. Stieger.

Kruiningen. (Baarland, 's-Gravenpolder, Hoedekenskerke, Yerseke, Kapelle, Krabbendijke, Kruiningen, Rilland Bath, Schore, Waarde, Wemeldinge). M. van Harmelen, Yerseke — M. van der Vliet.

Zierikzee. (Brouwershaven, Bruinisse, Burgh, Dreischor, Duiverdijke, Elkerzee, Ellemeet, Haamstede, Kerkwerve, Nieuwerkerk, Noordgouwe, Noordwelle, Oosterland, Ouwerkerk, Renesse, Serooskerke (S.), Zierikzee, Zonnemaire, St.-Philipsland). W. H. Intmann — mr. H. Polvliet.

Tholen. (St.-Annaland, St.-Maartensdijk, Oud-Vossemeer, Poortvliet, Scherpenisse, Stavenisse, Tholen). Mr. J. A. de Jong — A. Avé.

Oostburg. (Aardenburg, Biervliet, Breskens, Cadzand, Eede, Groede, Hoofdplaat, IJzendijke, St.-Kruis, Nieuwvliet, Oostburg, Retranchement, Schoondijke, Sluis, Waterlandkerkje, Zuidzande). Mr. F. J. N. van Dam — A Mijs.

Hulst. (Boschkapelle, Clinge, Graauw en Langendam, Hengstdijk, Hontenisse, Hulst, St.-Jansteen, Koewacht, Ossenisse, Stoppeldijk). F. J. L. M. van Waesberghe — J. M. L. Maertens.

Neuzen. (Axel. Hoek, Neuzen, Overslag, Philippine, Sas van Gent, Westdorpe, Zaamslag, Zuiddorpe). A. J. Klaassen — E. H. T. van Borssum Waalken.

UTRECHT.

Utrecht. Dr. J. de Haan — J. P. Bijl.

Amersfoort. Dr. H. W. Schreuder — A. M. E. des Tombe.

Loenen. (Abcoude Baambrugge, Abcoude Proostdij, Nigtevecht, Loenen, Loenersloot, Vreeland, Loosdrecht, Vinkeveen, Mijdrecht. Wilnis, Ruwiel, Kockengen, Laag Nieuwkoop, Haarzuilens, Vleuten, Kamerik, Zegveld, Harmelen, Veldhuizen, Oudenrijn, Zuilen, Maarssen, Maarsseveen, Tienhoven, Breukelen St. Pieters, Breukelen-Nijenrode). W. F. E Spiering, Breukelen St. Pieters — W. H. Willms.

Baarn. (Eemnes, Bunschoten, Baarn, Hoogland, Soest, Stoutenburg, Leusden. Maartensdijk, Achttienhoven, Westbroek, de Bilt). Dr. A. J. A. Thomas — J. Peereboom.

Zeist. (Zeist, Rijssenburg, Driebergen, Doorn, Maarn, Woudenberg, Renswoude, Veenendaal, Rhenen, Amerongen, Leersum, Bunnik). Dr. S. Heeg — mr. Fr. A. Beunke.

Wijk bij Duurstede. (Wijk bij Duurstede, Schalkwijk, Tull en 't Waal, Houten, Jutphaas, Vreeswijk, IJsselstein, Benschop, Jaarsveld, Lopik, Willige Langerak, Polsbroek, Hoenkoop, Willisкop, Snelrewaard, Montfoort, Linschoten, Langbroek Cothen, Werkhoven, Odijk). W. J. Pont — C. A. Groen.

FRIESLAND.

Leeuwarden. W. C. C. ten Veldhuys — mr. J. M. van Hettinga Tromp.

Harlingen. J. Duijster — A. M. Reijntjes.

Dokkum. Dokkum, Oostdongeradeel, Schiermonnikoog, Westdongeradeel, Ameland, Dantumadeel). Mr. H. W. Hellema, Dantumawoude — K. D. Baas.

Achtkarspelen. (Achtkarspelen, Kollumerland c. a., Tietjerksteradeel). H. de Jager, Kollum — J. E. de Vries, Buitenpost.

Menaldumadeel. (Leeuwarderadeel, Ferwerderadeel, 't Bildt, Menaldumadeel). W. B. van der Meer, Huizum — G. Heeringa, Berlikum.

Franeker. (Franeker, Franekeradeel, Barradeel, Hennaarderadeel). W. Koning, Tzummarum — G. D. Sw. de Veye (waarn.).

Bolsward. (Workum, Wonseradeel, Bolsward, Hindeloopen, Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde, Stavoren, Gaasterland). A. A. Bajema, Warns — G. Keikes.

Sneek. (Wijmbritseradeel, IJlst, Doniawerstal, Sloten, Lemsterland). Dr. D. H. Posthumus — mr. dr. P. C. Andreae.

Rauwerderhem. (Rauwerderhem, Utingeradeel, Haskerland, Idaarderadeel, Baarderadeel). J. C. Wildervanck, Oldeboorn — dr. J. van Dam, Rauwerd.

Opsterland. (Opsterland, Smallingerland, Ooststellingwerf). A. E. van der Meulen, Drachten — L. de Goed, Beetsterzwaag.

Schoterland. (Schoterland, Ængwirden, Weststellingwerf). M. Bouma Lz., Heerenveen — dr. G. Kijlstra, id.

OVERIJSSEL.

Deventer. Mr. H. Kronenberg — dr. W. F. Unia Steyn Parvé.

Enschede. R. Maas — C. J. Snuif.

Kampen. J. H Kok — mr. J. van den Oever.

Zwolle. H. Löhnis — W. Jansen.

Steenwijk. (Steenwijk, Steenwijkerwold, Oldemarkt, Kuinre, Blankenham, Blokzijl, Stad-Vollenhove, Ambt-Vollenhove, Giethoorn, Zwartsluis, Hasselt, Genemuiden, Wanneperveen). Dr. B. Koster — L. Jongedijk.

Wijhe. (Wijhe, Olst, Diepenveen, Bathmen, Raalte, Heino, Zwollerkerspel, Grafhorst, Wilsum, IJsselmuiden, Kamperveen, Zalk en Veecaten). Dr. M. Kievit, Bathmen — mr. G. Schimmelpenninck.

Stad-Hardenberg. (Stad-Hardenberg, Ambt-Hardenberg, Gramsbergen, Dalfsen, Nieuwleusen, Avereest, Staphorst). H. Zwijze Gz., Gramsbergen — A. J. van der Sanden.

Hengelo. (Hengelo, Borne, Ambt-Delden, Stad-Delden, Goor, Markelo, Diepenheim). N. W. Maas — mr. M. G. ten Cate.

Wierden. (Wierden, Hellendoorn, den Ham, Ambt-Ommen, Stad-Ommen, Rijssen, Holten). P. C. Stam, Nijverdal — A. J. Wentzel.

Almelo. (Almelo, Vriezenveen, Weerselo, Tubbergen, Ootmarsum). L. Hijman — mr. F. G. J. Houck.

Oldenzaal. (Oldenzaal, Losser, Denekamp, Lonneker, Haaksbergen). J. Gerritsen, Lonneker — B. H. Hommen.

GRONINGEN.

Groningen. G. P. Smith — mr. E. D. H. Schutter.

Winsum. (Winsum, Leens, Ulrum, Kloosterburen, Eenrum, Baflo, Adorp). A. K. Dijkhuizen, Eenrum — mr. J. T. Huizinga.

Warffum. (Warffum, Usquert, Uithuizen, Uithuizermeeden, Kantens, Middelstum, Bedum). D. Bruins, Usquert — G. W. van Apeldoorn.

Appingedam. (Appingedam, Delfzijl, Termunten, Nieuwolda, Loppersum, Stedum, 't Zandt, Bierum). J. Knaap — mr. A. T. Vos.

Winschoten. (Winschoten, Beerta, Nieuwe-c'han<, Finsterwolda, Midwolda, Sc'h emda, Noordbroek. Oude-Pekela) Mr H I. Schönfe d — J W. ten Braak.

Wedde. (Wedde, Bellingwolde, Onstwedd., Vlagtwedde). C. Fledderus Boelken. Ter Apel — H J. Kruizi g., Blijham.

Veendam. (Veendam Meeden Muntendam, Zuidbroek, Wildervank, Nieuwe-Pekela). Dr. B. Brongers Lz. — F Spiekman.

Hoogezand (Hooge and. Sappemeer, Slochteren. Haren, Noorddijk, ten Boer). I. A. van Rov n — mr. R. Ph. Veenhoven.

Zuidhorn. (Zuidhorn, Hoogkerk, Aduard, Ezinge, Oldehove, Grijpskerk, Grootegast, Oldekerk, Leek, Marum). E. Boerma, Olde.ove — G. H. W. Smelt.

DRENTHE.

Emmen. J. Hadders Rz. — mr. W. C. Boe'ken.

Assen. (Assen, Roden, Peize, Eelde. Vries, Zuidlaren, Smilde. Norg). Dr. A. H. de Boer — mr. P. Bijl.

Borger. (Borger, Gasselte, Gieten, Anloo, Rolde. Odoorn, Sleen, Zweeloo). J. Frima — H. Tie i g.

Meppel. (Meppel de Wijk, Ruinerwold, Nijeveen, Dwingeloo. Vledder. Diever, Havel e, Ruinen). Dr. W. L n mont — mr. W. Doo nbos.

Hoogeveen. (Hoogeveen, Zuidwolde. Beilen, Westerbork, Oosterhesselen, Dalen, Coevorden, Schoonebeek). A. C. Muller, Beilen — H. Kadijs.

LIMBURG.

Maastricht. Mr. dr. K. H. M. van Oppen — mej. E. Bauduin.

Meerssen (Amby, Beek, Bemelen, Berg en Terblij, Borgharen, Bunde, Cadier en Keer, Eysden, Elsloo, Geulle, G ons eld, Heer, Hoithem, Itteren, Meerssen, Mesch, Rijckholt, Schimmert, Ulestraten). H. J. Beckers — H. Lamour.

Gulpen (Bocholtz, St. Geertruid, Gulpen, Hulsberg, Margraten, Mheer, Noorbeek, Oud Valkenburg, Schin op Geul, Simpelveld, Slenaken, Vaals, Valkenburg, Wijlre, Wittem). Jhr. mr. L. H. L. J. van der Maesen de Sombreff — M. L. E. Huppere z.

Heerlen. (Amstenrade, Brunssum, Eygelshoven, Heerlen, Hoensbroek, Klimmen, Merkelbeek, Nieuwenhagen, Nuth, Schaesberg, Schinnen, Spaubeek, Ubach over Worms, Voerendaal, Wijnandsrade) F. M. J. de We er — G. J. H. Groo'jans.

Sittard (Bingelrade, Born. Broeksittard, Ec t, Geleen, Grevenbicht, Jabeek. Limbicht, Munstergeleen, Nieuwstadt, Obbicht en Papenhoven, Oirsbeek, Roosteren. Schinveld, Sittard, Stein, Susteren, Urmond). J. F. J. Evertz — J. A. E. Schoenmaekers

Roermond (Buggenum, Haelen, Herten, Horn, Linne, Maasbracht, Maasniel. Melick en Herkenbosch, Montfort, Neer, Nunhem, St Odiliënberg, Ohé en Laak, Posterholt, Roermond, Stevensweert, Swalmen, Vlodrop). F. E. F. H. Geelen — J. H. H. Deuss.

Weert. (Baexem, Beegden, Grathem, Heel en Panheel, Heijthuizen, Helden, Hunsel, Ittervoort, Meijel, Nederweert, Neeritter. Roggel, St. Barbaroproy, Thorn, Weert, Wessem). Dr. J. J. H. A. Pee ers — P. H. E. Hupperetz.

Venlo. (Arcen en Velden, Beesel, Belfeld, Kessel, Maasbree, Tegelen, Venlo). J. M. V. G. Dubois — D. J. C. H. Schrijnen.

Venray. (Bergen, Broekhuizen, Gennep, Grubbenvorst, Horst, Meerlo, Mook en Middelaar, Ottersum. Sevenum. Venray, Wanssum). A. J. J. Janssen — J. H. M. H. Stoot.

Kerkrade. J. G. J. Widdershoven — A. V. Vorage.

Dienst betreffende de Warenwet.

(Wet van 19 sept. 1919, St. 581, regelende de keuring en aanduiding van Waren).

Art. 17 der wet bepaalt, dat tot bijstand in de uitvoering van de artt. 14, 15, 16 en 23 der Warenwet bij kon. besluit een commissie wordt ingesteld, welke wordt gehoord over

ontwerpen van algemeene maatregelen van bestuur, te nemen krachtens een van die artikelen. Art. 14 betreft het vaststellen van aanduidingen, welke in den handel voor waren en andere artikelen al of niet mogen gebezigd worden. Art. 15 heeft, in het belang van de volksgezondheid, de bedoeling zelfstandigheden, voorwerpen of gereedschappen aan te wijzen, waarvan al of niet gebruik mag worden gemaakt. Art. 16 beoogt, eveneens in het belang van de volksgezondheid, den invoer van waren te verbieden of voorwaardelijk toe te staan. Art. 23 betreft de keuring van monsters in het laboratorium van den keuringsdienst.

Commissie bedoeld bij art. 17 der Warenwet.

Lid en voorzitter. Prof. dr. N. Schoorl, Utrecht.

Lid en plaatsverv. voorzitter. Prof. W. C. de Graaff, Leiden.

Lid en secretaris. Dr. J. D. Filippo, 's-Gravenhage.

Leden. Prof. dr. C Eykman ❁, Utrecht — dr. J. B. M. Coebergh, hoofdinspecteur van de Volksgezondheid — dr. P. A. Meerburg, Utrecht — G. L. Voerman, Leiden — dr. F. H. van der Laan, Utrecht — D. J. van Houten ✠4, Weesp — S. A. Maas, 's Gravenhage — dr. H. W. M. Nijdam, Heemstede — H. Liefrinck JHz., Amsterdam — E. G. Schürman, Rotterdam — J. Noordam, id.

Keuringsdiensten moeten zijn gevestigd in de gemeenten 's-Hertogenbosch, Eindhoven, Breda, Arnhem, Nijmegen, Zutphen, 's-Gravenhage, Rotterdam, Leiden, Dordrecht, Amsterdam, Haarlem, Alkmaar, Goes, Utrecht, Zwolle, Enschedé, Maastricht. Elke keuringsdienst omvat het in het kon. besluit van 19 juli 1920 no. 33 (Stct. no. 143) omschreven gebied.

Geneeskundigen, belast met het gezondheidsonderzoek van zeeschepen.

De instructie voor deze geneeskundigen is vastgesteld bij kon. besluit van 21 juni 1877 (St. 152 en gewijzigd bij de kon. besluiten van 9 mei 1886 (St. 103), 4 juni 1902 (St. 80), 14 nov. 1907 (St. 297) en 28 febr. 1911 (St. 82).

Delfzijl. G. Oosterhuis, arts 4 aug. 1909.
Harlingen. B. Bosch, 1 april 1919.
Helder en Texel. G. F. Louwerse, arts, 31 juli 1913.
Hellevoetsluis. Dr. J. H. Wesselink, 1 oct. 1909.
Maassluis. W. Thiebout, arts, 27 april 1904.
Neuzen. A. Spruitenburg, arts, 24 juni 1904.
Veere. W. van den Hamme, arts, 24 juni 1904.
Velsen. F. Bok, arts, 1 dec. 1905.
Vlissingen. A. J. de Koning, arts, 21 maart 1907.

Rijksbureau voor drinkwatervoorziening te 's-Gravenhage.

(Zie kon. besl. van 17 mei 1913 n°. 46 in Staatsct. n°. 216).

Directeur. W. Hanegraaff, 15 oct. 1919.

Ingenieurs 1ste kl. A. P. Enklaar, 1 jan. 1918 — A. Bijl c. i., id. — J. J. Roelants.

Hydroloog. . . . .

Geoloog Dr. J. F. Steenhuis, 1 sept. 1914 (tijd.).

Scheikundige bacterioloog. Dr. A. Massink, 1 jan. 1919.

Centrale commissie voor drinkwatervoorziening te 's-Gravenhage.

(Zie het hierboven vermelde kon. besluit).

Voorzitter. Mr. G. Jannink ❁ (K2), 's Gravenhage, 25 juli 1916.

Ondervoorzitter. J. C. Ramaer c. i. ❁ ✠4, 's-Gravenhage, 9 mei 1917.

Leden E. D. van Dissel, Utrecht, 5 juli 1913 — L. W. Havelaar, Haarlem, id. — C. P. E. Robbius c. i., Delft, id. — J. B. Westerdijk ❁, Uithuizermeeden, id. — jhr. mr. D. J. de Geer ❁, Arnhem, 25 juni 1916 — J. M. K. Pennink c. i., Amsterdam, 9 mei 1917 — mr. A. C. Visser van IJzendoorn ❁, Leiden, 21 juni 1919 — P. Kleijnhens ❁ ✠4, 's-Gravenhage, id. — J. van Oldenborgh, Overveen, 1 sept. 1919 — dr. N. M. Josephus Jitta ❁ (K3), Utrecht, id. en (ambtshalve) de directeur van het Rijksbureau voor drinkwatervoorziening.

Secretaris. A. P. Enklaar, ingenieur bij het Rijksbureau voor drinkwatervoorziening.

Rijks Serologisch Instituut e Utrecht.

Directeur. Dr. C. H. H. Spronck ❁, 28 aug. 1919.

Rijksinstituut voor Pharmaco-therapeutisch onderzoek.

Dit instituut, ingesteld bij kon. besl. van 28 juni 1920 no. 69 (Stcrt. 127), stelt zelfstandig of op verzoek van den Minister van Arbeid, die onderzoekingen op het gebied van geneesmiddelen in, welke het bestuur of die Minister noodig achten. Het stelt zich op de hoogte van de samenstelling van geneesmiddelen, welke niet in de pharmacopee voorkomen, alsmede zooveel mogelijk van nieuwe uitvindingen op het gebied van artsenijbereidkunst in binnen- of buitenland.

Lid en voorzitter. Prof. dr. L. van Itallie ✠4, Leiden.

Leden. Prof. dr. A. A. Hijmans van den Bergh ✠4, Utrecht — prof. dr. R. Magnus, id. — dr. C. W. Broers, id. — prof. P. van der Wielen, Amsterdam — prof. dr. W. Storm van Leeuwen, Leiden — dr. J. de Groot, 's-Gravenhage.

Buitengewone leden. Prof. dr. P. C. T. van der Hoeven, Leiden — prof. dr. W. Nolen ✠, id. — prof. dr. J. van der Hoeve, id. — prof. dr. C. H. H. Spronck ❁, Utrecht — prof. dr. C. Eykman ❁, id. — prof dr. C. F. A. Koch ❁, Groningen — prof. dr. E. D. Wiersma, id. — prof. dr. P. Ruitinga, Amsterdam — prof. dr. S. Mendes da Costa, id. — prof. dr. G. Hondius Roldingh, id. — dr. J. S. Meulenhoff, Zwolle — dr. H. L. Visser, Nijmegen — dr. N. P. van Spanje ✠4 ✠ (GG2), Amsterdam — dr. J. W. M. Indemans, Maastricht.

Secretaris. Mej. dr. A. J. Steenhauer, Leiden.

Rijkskweekscholen voor vroedvrouwen.

Het reglement voor deze te Amsterdam en Rotterdam gevestigde kweekscholen is vastgesteld bij kon. besluit van 21 juli 1902 (St. 157), gewijzigd bij de kon. besl van 16 maart 1904 (St. 61). 3 oct. 1906 (St. 255), 21 dec. 1909 (St. 410), 7 juli 1911 (St. 201). 24 aug. 1916 (St 422) en 27 oct. 1920 (St. 801). Behalve de inwonende leerlingen, die van rijkswege worden toegelaten, kunnen ook uitwonende leerlingen aan het onderwijs deelnemen. De kosten van voeding en verpleging, alsmede van de leermiddelen, komen ten laste van 's Rijks schatkist. Het onderwijs omvat de theoretische en practische verloskunde, de verzorging der jonggeborenen en de verpleging van kraamvrouwen. Het wordt voor de leerlingen kosteloos gegeven, mits zij zich verbinden om gedurende twee jaren na het verkrijgen van de bevoegdheid als vroedvrouw, zich beschikbaar te stellen voor eene benoeming als zoodanig in eene door den Minister van Arbeid aan te wijzen gemeente. De cursus duurt twee jaren.

Kweekschool te Amsterdam.

Commissie van toezicht en beheer. Dr. L. C. van der Meulen, *voorzitter* — L. de Bussy-Kruysse, *secretaresse* — dr. C. F. Schreve ❁.

Geneesheer-directeur. Dr. R. J. Th. Meurer, 1 oct. 1916.

Meesteres-vroedvrouw. S. Sievertsen Buvig, 1 jan. 1917.

Huismeesteres. T. A. de Jong, 1 april 1917.

Administratrice. A. M. E. Kappelhoff, 30 jan. 1920.

Kweekschool te Rotterdam.

Commissie van toezicht en beheer. Dr. J. M. Dutilh, *voorzitter* — dr. J. Liegenbeek van Heukelum — mej. C. E. M. Milders — mr. A. J. van Schelven, *secretaris* — P. A. J. M. Spaapen, arts.

Geneesheer-directeur. K. de Snoo, 9 sept. 1911.

Meesteres-vroedvrouw der kraaminrichting. J. M. Nijhoff (tijd.).

Huismeesteres-Adjunct-directrice. E. A. C. Paardekooper, 1 dec. 1919.

Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunst.

Het doel dezer te Amsterdam gevestigde maatschappij, is de geneeskunst in haren ruimsten omvang in Nederland, zijne koloniën en bezittingen te bevorderen. Zij tracht dit doel te bereiken zoowel door het bevorderen van overleg tusschen de beoefenaren der geneeskunst omtrent de belangen van hunnen stand en die der geneeskunst in het algemeen, als door gemeenschappelijk

optreden naar buiten; door het bijeenbrengen eener boekerij (in bruikleen afgestaan aan de universiteits-bibliotheek te Amsterdam); door het instandhouden van een fonds tot ondersteuning van behoeftige kunstgenooten en weduwen van leden der maatschappij, en door het verzekeren van de uitgaaf van een geneeskundig tijdschrift als officieel orgaan der maatschappij (Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde).

Voorzitter. Dr. A. Sikkel Az., 's-Gravenhage.
Secretaris. Dr. C. F. Schreve ⊕, Amsterdam.
Penningmeester. Dr. L. C. van der Meulen, Amsterdam.
Bibliothecaris. Prof. J. P. Kleiweg de Zwaan, Amsterdam.

Secretariaat: Raadhuisstraat 20, Amsterdam.

***Nederlandsche maatschappij ter bevordering der pharmacie.**

Het doel dezer te Amsterdam gevestigde maatschappij is bevordering van de wetenschappelijke en materieele belangen der pharmacie.

Voorzitter. Dr. H. L. Visser, Nijmegen.
Secretaris. V. van Itallie, Amsterdam (Nicolaas Beetsstraat 130).
Penningmeester. J. L. J. M. Maas, Rotterdam.
Hoofdredacteur van het Orgaan. Prof. P. van der Wielen, Amsterdam.

Nederlandsche Centrale Vereeniging tot bestrijding der Tuberculose.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN-MOEDER.

Eerste Voorzitter. Jhr. mr. dr. W. Röell (zie blz. 4), 's Gravenhage.
Tweede Voorzitter (tevens voorzitter van het dagelijksch bestuur). Dr. M. W. Pijnappel ⚜t. Rijswijk (Z.-H.)
Secretaris-penningmeester. C. Dekker, arts, 's-Gravenhage.

Bureau der Vereeniging: Van Beverningkstraat 142, 's-Gravenhage.

VOLKSHUISVESTING.

De Woningwet (wet van 22 juni 1901, St. 158), gewijzigd bij de wetten van 2 jan. 1905 (St. 4), 16 april 1915 (St. 198) en 27 juni 1919 (St. 422 en 423), houdende wettelijke bepalingen betreffende de volkshuisvesting, legt aan de gemeenteraden de verplichting op voorschriften vast te stellen betreffende het bouwen en vernieuwen van woningen en omtrent behoorlijke bewoning; vordert van verhuurders van woningen, welke drie of minder ter bewoning bestemde vertrekken bevatten, aangifte bij het gemeentebestuur van het aantal bewoners; schrijft maatregelen voor ter verbetering van woningen en tegen overbevolking; bevat bepalingen nopens onbewoonbaarverklaring, ontruiming, sluiting en afbraak van woningen; voegt een nieuwen titel toe aan de Onteigeningswet, luidende »Over onteigening in het belang der volkshuisvesting«; verklaart den gemeenteraad bevoegd het bouwen te verbieden op grond, voor den aanleg van straten, grachten of pleinen bestemd; schrijft in gemeenten boven 10.000 zielen het vaststellen van een uitbreidingsplan voor, en regelt het verleenen van geldelijken steun van gemeente- en van rijkswege ter bevordering van verbetering aan de volkshuisvesting. Voorschriften tot uitvoering van de artikelen 7, 8, 9, 26, 27, 28, 30, 34, 35 en 36 dezer wet zijn gegeven bij kon. besluit van 28 juli 1902 (St. 160), laatstelijk gewijzigd bij kon. besluit van 17 mei 1916 (St. 262).

De Woningnoodwet (wet van 17 juni 1918, St. no. 379) houdende wettelijke bepalingen ter voorziening in den woningnood, geeft aan de Kroon de bevoegdheid, te verklaren, dat in eene gemeente zoo ernstige woningnood bestaat, dat onmiddellijke voorziening wordt vereischt; kan aan de gemeentebesturen de verplichting opleggen noodwoningen te bouwen — of door toegelaten vereenigingen te doen bouwen — met een levensduur in het algemeen van 5 jaren; geeft regels omtrent den financieelen steun van overheidswege; kan door de Kroon aan te wijzen gemeenten verplichten tot het houden van een woningtelling en het instellen van een woningbeurs. Voorschriften tot uitvoering van artikelen 4, 5 en 7 der wet geeft het Koninklijk Besluit dd. 25 juli 1918 (St no. 485).

De Huurcommissiewet (wet van 26 maart 1917, St. 257), gewijzigd bij de wet van 25 maart 1918, St. 182) bepaalt het instellen van huurcommissies in die gemeenten, waarin daartoe aanleiding bestaat. Voorschriften tot uitvoering van art 13 dezer wet werden gegeven bij kon. besl. van 26 mei 1917 (St. 444), gewijzigd bij dat van 28 maart 1918 (St. 223).

Rijkswoningraad.

De Rijkswoningraad, ingesteld ingevolge het bepaalde bij het eerste en tweede lid van art. 35 der Woningwet, bestaat uit ten hoogste 25 leden en heeft zijn zetel te 's-Gravenhage Hij dient den Minister van Arbeid op verzoek of uit eigen beweging van raad betreffende de belangen der volkshuisvesting, daaronder begrepen vraagstukken van grondpolitiek. Hij houdt zich daartoe op de hoogte van hetgeen in het binnen- en het buitenland op het gebied van de volkshuisvesting geschiedt en waarvan de kennisneming voor de vervulling van zijne taak gewenscht is.

Leden. Mr. J. Limburg ⊕, 's Gravenhage, 20 jan. 1920, *voorzitter* — mr. J. Kruseman, Amsterdam, id., *plaatsvervangend voorzitter* — mr. L. Lietaert Peerbolte, 's Gravenhage, id. — mr. L. J. A. Trip ⊕, id., id. — mr. H. W. Methorst (zie blz. 249), id., id. — J. Douwes, Amsterdam, id. — ir. J. H. Faber, 's-Gravenhage, id. — prof. mr. dr. A. van Gijn ⊕, id., id. — mr. D. Hudig, Amsterdam, id. — Joh. Krap c. i. ⊕, 's-Gravenhage, id. — mr. R. B. Ledeboer ⊕, id., id. — ir. J. A. W. Leliman, Baarn, 25 mei 1920 — mej. Joh. ter Meulen, Amsterdam, 20 jan. 1920 — A. van Rijen, Tilburg, id. — dr. A. Schuckink Kool, Utrecht, id. — prof. mr. J. H. Valckenier Kips ✠4, Delft, id. — W. de Vlugt, Amsterdam, id. — mr. B. H. Vos, 's Gravenhage, id. — L. van der Wal, Amsterdam, id. — J. M. A. Zoetmulder c. i., Nijmegen, id.

Secretaris. Mr. dr. H. J. Romeyn ⊕, 's-Gravenhage, 20 jan 1920.

Adjunct-commiezen. Mej. H. W. E. Tückermann, 20 jan. 1920 — mej. B. Hartzfeldt, 1 juni 1920.

DEPARTEMENT VAN KOLONIEN.

§ 1.

HET DEPARTEMENT.

Minister. S. DE GRAAFF, 13 nov. 1919.
Audiëntie vrijdag te 2 uur.

Secretaris-generaal. Dr. E. Moresco, 1 mei 1918.
Wiskundig adviseur. Prof. dr. J. J. A. Muller 4, 1 jan. 1916.
Adviseur voor Indische en Arabische zaken. Dr. C. Snouck Hurgronje 2, hoogleeraar te Leiden, 24 jan. 1907.
Adviseurs-honorair. Jhr. J. D. Six 3 (J) (K2a), staatsraad in buitengew. dienst, oud-raadadviseur, 1 aug. 1907 — J. Th. Vieloff 3 (EL4) (HM2a) (RA2), oud-administrateur, 1 jan 1912.
Vertegenwoordiger der Indische Weeskamers in Nederland. Mr. A. A. de Vries, 26 april 1916.

Kabinet van den Minister.

Zaken van geheimen, vertrouwelijken of algemeenen aard, welke òf niet tot den werkkring van eene andere afdeeling of bureau behooren, òf op last van den Minister bij het Kabinet behandeld worden. Zaken betreffende de posterijen en de telegrafie in de Koloniën. Agenda, verzending en aanteekening van de geheime en kabinetsstukken; archief dier stukken over de laatste dertig jaren. Cijferschrift. Toezicht op het telegrafisch verkeer met de koloniale besturen. Vergunningen tot aanneming van vreemde ridderorden.

Hoofd van het kabinet. Mr. G. J. Bisschop, Oostind. hoofdambtenaar met verlof.
Hoofdcommies. W. F. Gerdes Oosterbeek (JC3), 1 april 1918.
Adjunct-commiezen. J. H. H. Wamelink, 1 april 1912 — A. N. van der Klugt jr., 1 mei 1919.
Aan het Kabinet toegevoegd. E. W. L. von Faber, Oostind. hoofdambtenaar met verlof — W. G. Stroband, Oostind. ambtenaar met verlof — mevr. M. Becher-ter Poorten, id.

Algemeene Secretarie.

a. Algemeene Secretarie.

Overschrijving en verzending der niet geheime uitgaande stukken. Heffing en verantwoording der zegel- en leges-gelden. Legalisatiën. Gedrukte stukken der Staten-Generaal.

Referendaris, hoofd van het bureau. M. Th. van Lith, 1 april 1914.
Commies D. J. C. Schenk, 1 jan. 1914.
Adjunct-commiezen. J. C. Mulder, 20 mei 1913 — D. C. de Groot, 1 jan. 1918.

b. Agenda en Archief.

Ontvangst der inkomende stukken. Agenda van de inkomende en aanteekening van de inkomende en uitgaande stukken (uitgezonderd de geheime en kabinetsstukken) en van de niet-geheime besluiten van de Regeering van Nederlandsch-Indië. Algemeen archief van het Departement van 1830 af (de stukken van 1814 tot en met 1829 zijn overgebracht naar het Rijksarchief). Bewaring en beheer van het oudste gedeelte (namelijk dat van 1830—1879) van het geheime en kabinetsarchief.

Hoofd van het bureau. . . . .
Commies. F. L. J. van der Mark, 1 sept. 1919.
Adjunct commies. C. Burgemeester, 1 juli 1917.

Eerste Afdeeling. **Rechtswezen.**

De zaken welke behooren tot den werkkring van het Departement van Justitie in Nederlandsch-Indië, benevens volkenrechtelijke aangelegenheden. De behandeling in Nederland van de zaken der Indische weeskamers.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. H. G. Hagen ⊕, 1 april 1911.
Commies. J. Molenaar, 1 jan. 1919.
Adjunct-commies. L. J. Smith, 1 jan. 1916.
Aan de afdeeling toegevoegd. Mr. B. Heijman, Oostind. hoofdambtenaar met verlof.

Tweede Afdeeling. **Geldwezen en belastingen.**

Het algemeen geldelijk beheer der koloniën. De voorziening van 's Lands kassen in de koloniën van de noodige betaalmiddelen. Geldleeningen, vlottende schuld. De zaken betreffende het munt- en bankwezen in de koloniën. De aangelegenheden betreffende den verkoop van de landsproducten het vervoer, het te gelde maken in Nederland en de verantwoording daarvan. De zaken betreffende de belastingen in Nederlandsch-Indië, voor zoover behoorende tot den werkkring van het Departement van Financiën aldaar.

Hoofd der afdeeling. H. J. van Brink, Oostind. hoofdambtenaar met verlof.
Hoofdcommiezen. J. van Ettinger, 1 juli 1919 — F. W. J. G. K. E. van der Putten, 23 dec. 1919.
Adjunct-commies. W. P. A. Gelens, 30 nov. 1918.
Aan de afdeeling toegevoegd. J. F. Vos, Oostind. ambtenaar met verlof.

Derde Afdeeling. **Begrooting en Comptabiliteit.**

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. dr. H. L. Hemsing, 1 jan. 1916.

Bureau Begrooting. De samenstelling van de begrootingen (met uitzondering van de West-indische). De zaken welke behooren tot den werkkring van het Departement van Financiën in Nederlandsch-Indië, met uitzondering van die welke bij de Tweede Afdeeling worden behandeld.

Adjunct-commies. J. H. Wesselings, 1 april 1919.

Bureau Comptabiliteit. De uitvoering en verantwoording van de begrootingen van Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, voor zooveel Nederland betreft, en van die van het Departement van Koloniën. De aangelegenheden betreffende de rekeningen wegens de koloniale begrootingen. Huishoudelijke dienst van het Departement.

Hoofdcommies, hoofd van het bureau. H. C. Elias (BV3), 1 jan. 1915.
Commiezen. G. L. M. H. Tromp, 1 april 1912 — J. A. Sleyffers, 1 jan. 1919 — J. J. M. Groenemeijer. id — J. H. C. van Rees, 1 sept. 1919.
Adjunct-commiezen. J. B. Ament, 1 jan. 1916 — J. N. Reiziger, 1 jan. 1917 — C. H. Spekking, 1 jan. 1918 — A. E. Lengkeek, id.

Invordering van belastingen en andere schulden aan den Lande.

Hoofdcommies. J. Haus, 23 dec. 1919.

Vierde Afdeeling. **Binnenlandsch bestuur, Decentralisatie, Landbouw, Nijverheid, Handel en Scheepvaart.**

De zaken welke behooren tot den werkkring van de Departementen van Binnenlandsch Bestuur en van Landbouw, Nijverheid en Handel in Nederlandsch-Indie. Verder alles wat betreft de decentralisatie van bestuur in Nederlandsch-Indië. Alles wat betrekking heeft op de handelsscheepvaart in Nederlandsch-Indië (scheepvaartwetgeving, scheepvaartstatistiek, zeebrieven en jaarpassen, enz.).

Administrateur, hoofd der afdeeling. Th. van Voorthuysen, 1 jan. 1919.
Hoofdcommiezen. G. J. D. C. Stempels, 1 jan. 1916 — L. J. van der Waals, 1 juli 1919.
Commies. W. van der Worff, 23 dec. 1919.
Ambtenaar voor de wetensch. beschr. van Ind. houtsoorten. Dr. H. H. Janssonius, 1 jan. 1920.
Gedetacheerd. E. S. de Klerck, luit.-kolonel der inf. N.I. leger.
Aan de afdeeling toegevoegd. J. T. Petrus Blumberger, Oostind. ambtenaar met verlof.

Vijfde Afdeeling. **Onderwijs, Eeredienst en Volksgezondheid.**

De zaken welke behooren tot den werkkring van het Departement van Onderwijs en Eeredienst in Nederlandsch-Indië.

Hoofd der afdeeling. J. M. van Valkenburg, Oostind hoofdambtenaar met verlof.
Commies. J. Molenaar, 1 jan. 1919.
Aan de afdeeling toegevoegd. W. H. A. Jacometti. Oostind. ambtenaar met verlof — I. Kosman, kapitein-intendant Ind. leger met verlof.

Zesde Afdeeling. **Gouvernementsbedrijven en Burgerlijke openbare werken.**

De aangelegenheden in Nederlandsch-Indië behoorende onder de Departementen van Gouvernementsbedrijven (uitgezonderd de zaken betreffende de posterijen en de telegrafie) en der Burgerlijke openbare werken.

Referendaris, hoofd der afdeeling. Jhr. mr. O. E. W. Six. 1 juli 1915.
Commies. J. H. Keuwens, 1 jan. 1919
Adjunct-commies. G. le Cointre, 1 jan. 1917.
Aan de afdeeling toegevoegd. J. H. de Castro, Oostind. ambtenaar met verlof.

Zevende Afdeeling. **Land- en Zeemacht.**

De zaken betrekking hebbende op de formatie en inrichting van het leger in Nederlandsch-Indië, van de landmacht in Suriname en Curaçao en van de Koloniale Reserve; de zaken van militair technischen aard; de daarmede samenhangende begrootingsarbeid; de onder het Departement van Koloniën behoorende marine-aangelegenheden, met uitzondering van de handelsscheepvaartzaken.

Referendaris, hoofd der afdeeling. G. van Ginkel. 1 juli 1918.
Commies. J. Moorman, 1 april 1918.
Gedetacheerd. M. van Welie, luit.-kolonel der art. Ind. leger — A. J. C. Jonquière, majoor van den gen. staf Ind. leger — A. F. A. Hoog, majoor der art. Ind. leger.
Aan de afdeeling toegevoegd. A. W. van den Berg, kap. der art. Ind. leger.

Achtste Afdeeling. **Personeele zaken, militaire dienst.**

De zaken van personeelen aard, inzonderheid het ontwerpen en de herziening, de uitvoering en de toepassing van de regelingen — voor zoover niet de beginselen rakende — betreffende het koloniaal militaire personeel, en het voor den militairen dienst in de koloniën bestemde personeel. Het algemeen beheer van de Koloniale Reserve.

Referendaris, hoofd der afdeeling. J. M. van Gogh ✠, 1 febr. 1913.
Hoofdcommiezen. F. van der Kooy, 1 juli 1919 — J. J. de Jongh, 23 dec. 1919.
Commiezen. P. E. de Waal, 1 nov. 1911 — G. L. W. Klunder, id. — J. N. Rimmelzwaan, 1 jan. 1916 — P. J. Goes, 1 april 1919.
Adjunct-commies. H. Th. Heesen, 1 jan. 1916.
Gedetacheerd. W. H. Rozendaal ✠, kolonel-titulair der inf. Ind. leger met verlof — J. A. Luymes, majoor der intendance Ind. leger met verlof — J. C. A. Bannink, kap. der inf. Ind leger met verlof.
Aan de afdeeling toegevoegd. A. P. J. van der Laaken, gepens. majoor-kwartiermeester-titulair Ind. leger — G. A. Vries, gepens. majoor-tit. der inf. Ind. leger.

Negende Afdeeling. **Personeele zaken, burgerlijke dienst.**

De zaken betreffende de opleiding, benoeming en uitzending, de verloven, pensioenen, enz. van Oostindische burgerlijke landsdienaren, en de benoeming, bevordering, enz. van het personeel bij het Departement van Koloniën.

Referendaris, hoofd der afdeeling. A. H. Rusman ✠, 1 aug. 1915.
Referendaris. H. J. Gorter, 23 dec. 1919.
Commiezen. C. J. de Groot, 1 juli 1917 — B. Coltof, 1 juli 1918 — J. J. Kraan, 30 nov. 1918 — F. K. Dol, 1 jan. 1919 — mr. F. M. Pleyte, 1 april 1919 — A. J. Rotteveel, 23 dec. 1919 — C. Vos Gz., id.

Adjunct-commiezen. P. van Vliet, 1 jan. 1917 — F. Pruys van der Hoeven, 1 aug. 1918 — F. W. A. Creutzberg, id. — J. A. de Boer, 30 nov. 1918 — J. P. van Steenes, 15 maart 1919 — L. von Dorp, 1 mei 1919 — T. Veerman, 1 juli 1919.

Aan de afdeeling toegevoegd. J. W. Roessingh van Iterson, Oostind ambtenaar met verlof — mr. J. Husen, id. — H. J. Ch. Brunet de Rochebrune, id. — mr. E. L. M. van Son, id. — J. Kuyper, id. — E. R. Wolff, id. — J. A. C. J. Paulus, id. — jhr. H. Cornets de Groot, gepens. Oostind. ambtenaar — W. P. Godefroy, id. — E. D. A. van Duyn, gewezen Oostind. ambtenaar — J. C. van Nispen, gepens. kap. der inf. N.-I. leger — D. Schäfer, gepens. kap. der mil. adm. N.-I. leger.

Tiende Afdeeling. Surinaamsche en Curaçaosche zaken.

De zaken betreffende het burgerlijk en staatkundig bestuur van Suriname en Curaçao, voor zoover zij niet bij andere afdeelingen worden behandeld, zoomede die betreffende de opleiding, benoeming en uitzending, de verloven, pensioenen, enz. van Westindische burgerlijke landsdienaren. Samenstelling van het bij art. 62 der Grondwet bedoeld jaarlijksch verslag omtrent het beheer en den staat dier koloniën en van de wetsontwerpen tot vaststelling van de begrootingen van Suriname en Curaçao.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. L. M. Rollin Couquerque ✠. 1 april 1914.
Referendaris. W. H. A. van Romondt (BV4), 1 oct. 1919.
Hoofdcommiezen. Jhr. L. C. van Panhuys, 1 maart 1912 — L. C. A. van de Watering, id.
Commies. S. van Deventer, 7 jan. 1908.
Adjunct-commies. A. F. C. Phaff, 1 juli 1919.
Aan de afdeeling toegevoegd. C. Statius Muller ✠. gepens. Westind. hoofdambtenaar — G. J. van Grol ✠, gepens. Westind. ambtenaar.

Elfde Afdeeling. Pensioenen.

Betaalbaarstelling van pensioenen, gagementen, verlofsbezoldigingen, riddersoldijen, wachtgelden, onderstanden en tegemoetkomingen. Regeling en betaalbaarstelling der no loopende delegatiën en van sommige inhoudingen en kortingen. Behandeling van verzoeken om duplicaten, enz. van pensioensregelingen en gagementsakten.

Hoofdcommies, hoofd der afdeeling. J. E. W. Haffert, 1 juli 1909.
Hoofdcommies. W. J. C. van de Watering, 1 juli 1913.
Commiezen. E. de Blaauw, 1 april 1912 — G. P. H. A. van Hoven, 1 jan. 1914 — J. J. Hoogewoning, 1 sept. 1919 — S. van der Kloet, 23 dec. 1919.
Adjunct-commiezen. R. C. A. van der Feltz van der Sloot, 1 april 1912 — E. Kip, 1 sept. 1917 — S. C. J. A. Boogaard, 1 mei 1918 — mej. M. P. Jöbsis, 1 juli 1919.

Twaalfde Afdeeling. Aanschaffing en uitzending van landsgoederen.

Algemeene zaken betreffende de aanschaffing en uitzending van benoodigdheden voor den burgerlijken en militairen dienst in de koloniën. Behandeling van aangelegenheden betreffende de aanschaffing van schoolbehoeften, post- en zegelwaarden, geneesmiddelen, boeken en periodieken. Samenwerking met het Technisch Bureau en het Koloniaal Etablissement.

Belast met de leiding der afdeeling. J. E. Inckel ✠4, directeur, hoofd van het Technisch bureau, 1 mei 1914.
Hoofdcommies. B. G. D. Muyt, 1 jan. 1918.
Commiezen. C. J. B. Geradts, 1 aug. 1906 — Th. W. Donraadt, 29 juni 1910 — P. W. Steenbergen, 1 nov. 1911 — J. E. van den Berg, 1 jan. 1919.

Dertiende Afdeeling. Oostindisch verslag en boekerij.

Samenstelling van het bij art. 62 der Grondwet bedoeld jaarlijksch verslag voor zoover betreft het beheer en den staat van Nederlandsch-Indië. Verzameling van de bij het Departement aangehouden dagbladen. Beheer van de koloniale boekerij en kaartenverzameling.

Referendaris, hoofd der afdeeling. J. G. Marchand, 1 april 1909.
Hoofdcommies-bibliothecaris. W. J. P. J. Schalker, 20 juli 1909.
Hoofdcommiezen. C. F. H. P. van Deursen, 1 jan. 1909 — A. F. L. van Dijk, 1 nov. 1911.
Commiezen. M. C. Maillée, 1 jan. 1915 — L. J. van Dijk, 1 jan. 1918.

Ambtenaren in algemeenen dienst.

Referendarissen. M. G. D. Klaassen, 1 nov. 1905 — M. A. van Hasselt, 1 jan. 1906.

Ambtenaren met verlof buiten bezwaar van den lande.

S. B. Cappel, hoofdambtenaar 1ste kl. bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam, 1 april 1917 — mr. A. J. C. Frantzen, commies, 1 jan. 1918.

Technisch bureau.

Aanschaffing, keuring en verscheping van ijzerwerken als bruggen, overkappingen, kranen, wissels, draaischijven; rollend materieel voor de spoor- en tramwegen; machinerieën; baggerwerktuigen; telegraaf- en telefoonmaterieel, enz., alsmede van belangrijke hoeveelheden ijzer, staal en koper voor den burgerlijken en militairen dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen.

Directeur. J. E. Inckel ✠4, 1 mei 1914.

Technisch personeel.

Hoofdingenieurs. J. C. Schäfer, 1 mei 1920 — J. I. Sluiter, id. — J. C. Ankersmit, id.
Ingenieurs. S. L. Langendijk, 1 jan. 1908 — H Freydanck Oesinger, 1 april 1917 — J. F. Streur, id. — W. J. G. de Baas, 1 jan. 1914 — A. J. van Riessen, id. — jhr. J. A. Quarles van Ufford, 1 april 1917 — G. Schotel, 25 nov. 1918.
Technische hoofdambtenaren. N. de la Lande Cremer, 1 mei 1920 — A. C. Vermeulen, id. — H. L. J. Kooper, id. — J. Wessels, id. — C. Bok, id.
Technische ambtenaren 1ste kl. J. Fenenga, 1 jan. 1907 — J. C. de Klerk, 1 oct. 1912 — F. Hartman, 1 april 1916.
Technische ambtenaren 2de kl. J. C. de Bock, 1 jan. 1914 — W. F. Meijer, 1 april 1916 — A. J. M. Boertje, 8 oct. 1918 — F. M. J Krabbendam, 1 april 1919.
Aan het Technisch Bureau toegevoegd. Dr. J H. A. Haarman, Oostind. hoofdambtenaar met verlof — A. Guijot van der Ham, Oostind. ambtenaar met verlof — H. A. Ruijter, id. — N. Heinzelmann, gepens Oostind hoofdambtenaar — R. Th. Bijleveld, ingenieur — F. W. C. G. Stolk, id. — M. J. Engelvaart — P. J. Klaus.

Administratief personeel.

Hoofdcommies. J. L. Schootman, 1 juli 1919.
Adjunct-commiezen. J. J. van den Berg, 1 jan. 1917 — C. K. Pattist, 1 april 1918.

Inlichtingsbureau voor den Indischen dienst.

Deze instelling is, in samenwerking met de bij die onderwerpen betrokken afdeelingen van het Departement van Koloniën, belast met de zorg voor de voorziening in de behoefte aan personeel voor den Nederlandsch-Indischen burgerlijken dienst en met al wat strekken kan om in breeden kring in Nederland de belangstelling voor Nederlandsch-Indië op te wekken en te onderhouden en de kennis omtrent Nederlandsch-Indië te verbreiden.

Directeur. L. E. Dom van Rombeek, gepens. Oost-Indisch hoofdambtenaar, 1 jan. 1918.
Werkzaam gesteld. F. P. Sollewijn Gelpke, gepens. Oost-Indisch hoofdambtenaar — J. D. R. A. Pillard ✠4, gepens. Oost-Indisch ambtenaar.

Zorg voor studeerenden, enz.

Hieronder valt het algemeen toezicht op hen, die, onder het genot van eene studietoelage, zich voorbereiden voor den Indischen dienst, zoomede het verleenen van raad en bijstand aan tijdelijk hier te lande vertoevende Nederlandsche onderdanen en andere personen van Indische afkomst, die daaraan behoefte hebben.

Raadsman voor studeerenden. G. J. Oudemans ❂, gepens. Oost-Indisch hoofdambtenaar, 's-Gravenhage (Jan van Nassaustraat 47).

Adjunct-commiezen. P. van Vliet, 1 jan. 1917 — F. Pruys van der Hoeven, 1 aug. 1918 — F. W. A. Creutzberg, id. — J. A. de Boer, 30 nov. 1918 — J. P. van Steenes, 15 maart 1919 — L. van Dorp, 1 mei 1919 — T. Veerman, 1 juli 1919.

Aan de afdeeling toegevoegd. J. W. Roessingh van Iterson, Oostind ambtenaar met verlof — mr. J. Husen, id. — H. J. Ch. Brunet de Rochebrune, id. — mr. E. L. M. van Sten, id. — J. Kuyper, id. — E. R. Wolff, id. — J. A. C. J. Paulus, id. — jhr. H. Cornets de Groot, gepens. Oostind. ambtenaar — W. P. Godefroy, id. — E. D. A. van Duyn, gewezen Oostind. ambtenaar — J. C. van Nispen, gepens. kap. der inf. N.-I. leger — D. Schäfer, gepens. kap. der mil. adm. N.-I. leger.

Tiende Afdeeling. **Surinaamsche en Curaçaosche zaken.**

De zaken betreffende het burgerlijk en staatkundig bestuur van Suriname en Curaçao voor zoover zij niet bij andere afdeelingen worden behandeld, zoomede die betreffende de opleiding. benoeming en uitzending. de verloven, pensioenen. enz. van Westindische burgerlijke landsdienaren. Samenstelling van het bij art. 62 der Grondwet bedoeld jaarlijksch verslag omtrent het beheer en den staat dier koloniën en van de wetsontwerpen tot vaststelling van de begrootingen van Suriname en Curaçao.

Administrateur, hoofd der afdeeling. Mr. L. M. Rollin Couquerque ✠. 1 april 1914.

Referendaris. W. H. A. van Romondt (BV4), 1 oct. 1919.

Hoofdcommiezen. Jhr. L. C. van Panhuys, 1 maart 1912 — L. C. A. van de Watering, id.

Commies. S. van Deventer, 7 jan. 1908.

Adjunct-commies. A. F. C. Phaff, 1 juli 1919.

Aan de afdeeling toegevoegd. C Statius Muller ✠. gepens. Westind. hoofdambtenaar — G. J. van Grol ✠, gepens. Westind. ambtenaar.

Elfde Afdeeling **Pensioenen.**

Betaalbaarstelling van pensioenen, gagementen, verlofsbezoldigingen, riddersoldijen, wachtgelden, onderstanden en tegemoetkomingen. Regeling en betaalbaarstelling der nu loopende delegatiën en van sommige inhoudingen en kortingen. Behandeling van verzoeken om duplicaten, enz. van pensioensregelingen en gagementsakten.

Hoofdcommies, hoofd der afdeeling. J. E W Haffert, 1 juli 1909.

Hoofdcommies. W. J. C. van de Watering, 1 juli 1913.

Commiezen. E. de Bauw, 1 april 1912 — G P. H. A. van Hoven, 1 jan. 1914 — J. J. Hoogewooning, 1 sept. 1919 — S. van der Kloet, 23 dec. 1919.

Adjunct-commiezen. R. C. A van der Feltz van der Sloot, 1 april 1912 — E. Kip, 1 sept. 1917 — S. C. J. A. Boogaard, 1 mei 1915 — mej. M. P. Jöbsis, 1 juli 1919.

Twaalfde Afdeeling. **Aanschaffing en uitzending van landsgoederen.**

Algemeene zaken betreffende de aanschaffing en uitzending van benoodigdheden voor den burgerlijken en militairen dienst in de koloniën. Behandeling van aangelegenheden betreffende de aanschaffing van schoolbehoeften post- en zegelwaarden. geneesmiddelen. boeken en periodieken Samenwerking met het Technisch Bureau en het Koloniaal Etablissement.

Belast met de leiding der afdeeling. J. E Inckel ✠4, directeur, hoofd van het Technisch bureau, 1 mei 1914.

Hoofdcommies. B G. D. Meyt, 1 jan. 1918.

Commiezen. C. J. B. Geradts, 1 aug. 1906 — Th. W. Donraadt, 29 juni 1910 — P. W. Steenbergen, 1 nov. 1911 — J. E. van den Berg, 1 jan. 1919.

Dertiende Afdeeling. **Oostindisch verslag en boekerij.**

Samenstelling van het bij art. 62 der Grondwet bedoeld jaarlijksch verslag voor zoover betreft het beheer en den staat van Nederlandsch-Indië. Verzameling van de bij het Departement aangehouden dagbladen. Beheer van de koloniale boekerij en kaartenverzameling.

Referendaris, hoofd der afdeeling. J. G. Marchand, 1 april 1909.
Hoofdcommies-bibliothecaris. W. J. P. J. Schalker, 20 juli 1909.
Hoofdcommiezen. C. F. H. P. van Deursen, 1 jan. 1909 — A. F. L. van Dijk, 1 nov. 1911.
Commiezen. M. C. Maillé, 1 jan. 1915 — L. J. van Dijk, 1 jan. 1918.

Ambtenaren in algemeenen dienst.

Referendarissen. M. G. D. Klaassen, 1 nov. 1905 — M. A. van Hasselt, 1 jan. 1906.

Ambtenaren met verlof buiten bezwaar van den lande.

S. B. Cappel, hoofdambtenaar 1ste kl. bij het Koloniaal Etablissement te Amsterdam, 1 april 1917 — mr. A. J. C. Frantzen, commies, 1 jan. 1918.

Technisch bureau.

Aanschaffing, keuring en verscheping van ijzerwerken als bruggen, overkappingen, kranen, wissels, draaischijven; rollend materieel voor de spoor- en tramwegen; machinerieën; baggerwerktuigen; telegraaf- en telefoonmaterieel, enz., alsmede van belangrijke hoeveelheden ijzer, staal en koper voor den burgerlijken en militairen dienst in 's Rijks overzeesche bezittingen.

Directeur. J. E. Inckel ✠4, 1 mei 1914.

Technisch personeel.

Hoofdingenieurs. J. C. Schäfer, 1 mei 1920 — J. I. Sluiter, id. — J. C. Ankersmit, id.

Ingenieurs. S. L. Langendijk, 1 jan. 1908 — H. Freydanck Oesinger, 1 april 1917 — J. F. Streur, id. — W. J. G. de Baas, 1 jan. 1914 — A. J. van Riessen, id. — jhr. J. A. Quarles van Ufford, 1 april 1917 — G. Schotel, 25 nov. 1918.

Technische hoofdambtenaren. N. de la Lande Cremer, 1 mei 1920 — A. C. Vermeulen, id. — H. L. J. Kooper, id. — J. Wessels, id. — C. Bok, id.

Technische ambtenaren 1ste kl. J. Fenenga, 1 jan. 1907 — J. C. de Klerk, 1 oct. 1912 — F. Hartman, 1 april 1916.

Technische ambtenaren 2de kl. J. C. de Boek, 1 jan. 1914 — W. F. Meijer, 1 april 1916 — A. J. M. Boertje, 8 oct. 1918 — F. M. J. Krabbendam, 1 april 1919.

Aan het Technisch Bureau toegevoegd. Dr. J. H. A. Haarman, Oostind. hoofdambtenaar met verlof — A. Guijot van der Ham, Oostind. ambtenaar met verlof — H. A. Ruijter, id. — N. Heinzelmann, gepens. Oostind. hoofdambtenaar — R. Th. Bijleveld, ingenieur — F. W. C. G. Stolk, id. — M. J. Engelvaart — P. J. Klaus.

Administratief personeel.

Hoofdcommies. J. L. Schootman, 1 juli 1919.
Adjunct-commiezen. J. J. van den Berg, 1 jan. 1917 — C. K. Pattist, 1 april 1918.

Inlichtingsbureau voor den Indischen dienst.

Deze instelling is, in samenwerking met de bij die onderwerpen betrokken afdeelingen van het Departement van Koloniën, belast met de zorg voor de voorziening in de behoefte aan personeel voor den Nederlandsch-Indischen burgerlijken dienst en met al wat strekken kan om in breeden kring in Nederland de belangstelling voor Nederlandsch-Indië op te wekken en te onderhouden en de kennis omtrent Nederlandsch-Indië te verbreiden.

Directeur. L. E. Dom van Rombeek, gepens. Oost-Indisch hoofdambtenaar, 1 jan. 1918.

Werkzaam gesteld. F. P. Sollewijn Gelpke, gepens. Oost-Indisch hoofdambtenaar — J. D. R. A. Pillard ✠4, gepens. Oost-Indisch ambtenaar.

Zorg voor studeerenden, enz.

Hieronder valt het algemeen toezicht op hen, die, onder het genot van eene studietoelage, zich voorbereiden voor den Indischen dienst, zoomede het verleenen van raad en bijstand aan tijdelijk hier te lande vertoevende Nederlandsche onderdanen en andere personen van Indische afkomst, die daaraan behoefte hebben.

Raadsman voor studeerenden. G. J. Oudemans ✠, gepens. Oost-Indisch hoofdambtenaar, 's-Gravenhage (Jan van Nassaustraat 47).

Geneeskundige Raad van het Departement van Koloniën.

Geneeskundig onderzoek van aan den dienst in de koloniën verbonden of daarvoor bestemd personeel.

Voorzitter. Dr. C. Winkler ✠, gepens. O.-I. ambtenaar, laatstelijk inspecteur van den burgerl. geneesk. dienst in Ned.-Indië, 17 maart 1915. (Van Beverningkstraat 134, 's-Gravenhage).

Gecommitteerde in Nederland van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië.

Volgens kon. besluit van 12 juni 1909, nº. 58, is aan het Departement van Koloniën als gecommitteerde van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië verbonden een deskundige, belast met de beoordeeling van ter goedkeuring aangeboden teekeningen van voor Nederlandsch-Indië bestemde stoomketels en met alle met den dienst van het stoomwezen in Nederlandsch-Indië verband houdende werkzaamheden, die daarvoor in aanmerking komen.

Gecommitteerde. W. Veenhoven, ingenieur 1ste kl. van het stoomwezen, Groningen, Oude Ebbingestraat 38 (tijd).

Koloniaal etablissement te Amsterdam.

Aanschaffen, in ontvangst nemen, keuren, verpakken en verzenden van geweven goederen, uitrustingsstukken, levensmiddelen, leder en lederwaren, papier-, schrijf- en teekenbehoeften, verfwaren, chemicaliën, oliën en vetten, metalen (uitgezonderd belangrijke partijen onbewerkt ijzer, staal en koper) en metalen voorwerpen, hout- en steenwerk, glas- en aardewerk, gereedschappen, kramerijen, enz., ten behoeve van den burgerlijken en militairen dienst in de koloniën.

Raad van Bijstand. A. F. L. Faubel ✠4, 's-Gravenhage, 20 sept. 1917, *voorzitter* — H. F. Tillema, Groningen, id. — D. Dunlop, Rotterdam, id.

Directeur. T. W. de Tourton Bruyns ❁, 1 april 1917.

Hoofdambtenaren 1ste kl. P. W. Sachse, 1 jan. 1920 — A. J. Crucq (BV5), id.

Hoofdambtenaren 2de kl. W. L. A. Warnier, 1 jan. 1920 — H. A. J. Hietink, id. — F. G. J. Janssens, id. (tijd.).

Ambtenaren van administratie 1ste kl. A. C. A. G. Pietersen, 1 april 1917 — C. J. W. van der Boom, id. — A. F. Ketjen, id. — Ph. A. Feltzer, id. — J. H. Maan, id. — W. Chevallerau, id. — J. D. van Staalduynen, 1 april 1919 — S. van der Hal, 1 april 1920.

Ambtenaren van administratie 2de kl. L. C. J. Janclaes, 1 april 1917 — J. B. Lürsen Hz., id. — J. Lary, id. — C. C. Bender, id. — A J. van Dongen, 1 aug. 1917 — H. J. Vrielink, 15 oct. 1918.

Staatscommissie voor de herziening van het Indisch privaat- en strafrecht.

Mr. A. D. W. de Vries ❁ (K2*a*) (KB2), *voorzitter*, 25 juni 1914.
Mr. A. H. du Mosch ✠4 (JC3), 7 oct. 1907.
Mr. J. J. Hagen, *secretaris*, 29 juni 1910.
Mr. P. L. A Collard, 8 jan. 1913.
Mr. dr. M. S. Koster ❁, 4 nov. 1914.
Mr. E. H. Winkelman, id.
Mr. B. H. P. van der Zwaan ❁, id.
Mr. W. Boekhoudt ✠4, 23 febr. 1918.
Mr. W. Sonneveld ✠4, 28 oct. 1919.

§ 2.

PENSIOENFONDSEN VOOR DE KOLONIALE LANDSDIENAREN.

Bij kon besl. van 16 oct 1918 (St. 537) is ingesteld eene directie voor de Indische pensioen- en weduwen- en weezenfondsen, te weten de *Weduwen- en weezenfondsen* van *a*. Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië *b*. der Europeesche officieren van het Nederlandsch-Indische leger en *c*. van militairen beneden den rang van officier bij de koloniale troepen, zoomede de *eigen pensioenfondsen* voor *d*. de Europeesche burgerlijke ambtenaren, *e*. de inlandsche ambtenaren, *f*. de officieren van de landmacht, *g*. de Europeesche en met deze gelijkgestelde militairen beneden den rang van officier en *h*. de niet-Europeesche militairen beneden den rang van officier.

Directeur. H. A. Berkhout, 2 nov. 1918.

Tweede directeur. Mr. dr. H. Zaalberg ✠4, 2 nov. 1918.

Ambtenaar 1ste kl. R. de Vries, 1 april 1920.

Ambtenaren 2de kl. J. Ekker, 2 nov. 1918 — mej. dr. C. van Ebbenhorst Tengbergen (wiskundig-), id. — mej. C. E. Jonker (boekhoudster), id.
Toegevoegd. H. J. Symkens, adj.-commies bij het Dep. van Koloniën, 1 juli 1909.
Tijdelijk werkzaam. F. Chr. Hering ❁, gepens. luit.-kolonel der inf. N.-I. leger — G. F. Wiemans, gepens. Oostindisch ambtenaar — J. de Vriendt, id. — F. F. Borel, Oostind. ambtenaar met verlof.

§ 3.

NEDERLANDSCH-INDISCHE BESTUURSACADEMIE.

De te 's-Gravenhage (Sweelinckstraat 26) gevestigde Nederlandsch-Indische Bestuurs-academie, ingesteld bij kon. besluit van 11 maart 1907 n°. 22 (St. 71), is inzonderheid bestemd voor de hoogere vorming van Indische bestuursambtenaren. Zij staat onder het oppertoezicht van den Minister van Koloniën, terwijl met het algemeen beheer en het toezicht, zoomede met de zorg voor de getrouwe naleving der bepalingen omtrent de academie en met de behartiging van alles wat ten nutte der academie kan strekken, een college van curatoren is belast en het dagelijksch bestuur en de algemeene leiding der studiën en oefeningen zijn toevertrouwd aan een directeur.

Curatoren. Prof. dr. C. Snouck Hurgronje ❁2, 1 april 1907, *voorzitter* — E. C. baron Sweerts de Landas Wyborgh (zie blz. 182). 12 juni 1909 — mr. D. Fock ❁2, 30 dec. 1915 — F. A. Liefrinck ❁ ✠3 (KS3), 20 oct. 1917 — C. J. Hasselman ❁ ✠, 4 febr. 1919.
Secretaris van curatoren. Mr. J. E. Boddaert, 1 aug. 1907.
Directeur. Mr. G. J. A. van Berckel ❁, 1 aug. 1907.
Leeraren. Mr. B. H. P. van der Zwaan ❁, gepens. O.-I. hoofdambtenaar, Ned.-Ind. privaat- en strafrecht, 1 sept. 1914 — D. G. Stibbe, O.-I. ambtenaar met verlof, stelsels kolon. bestuur, 1 april 1913 – . . . . , staathuish. en statistiek — prof. mr. C. van Vollenhoven ❁, adatrecht, 26 sept. 1918.
Leiders van de oefeningen in het omgangsgebruik van de fransche, de duitsche en de engelsche taal. Dr. L. Paschal F. Tymstra – C. Jansen.

§ 4.

COMMISSIE TOT DE ZAKEN DER PROTESTANTSCHE KERKEN IN NEDERLANDSCH OOST- EN WEST-INDIË.

President. W. L. Welter ❁4, predikant, 's-Gravenhage.
Vice-president. Jhr. J. D. Six (zie blz. 775), staatsraad in buitengt. dienst en adviseur-honorair bij het Departement van Koloniën, 's-Gravenhage.
Secretaris. Dr. H. Schokking, predikant, 's-Gravenhage.
Leden. W. J. Manssen ✠4, emeritus-predikant, secretaris van de synode der Evang.-Luth. kerk, Zaandam — L. W. Bakhuizen van den Brink, emeritus-predikant, secretaris van de Algemeene synode der Nederl. Herv. kerk, 's-Gravenhage — P. de Wijs ✠, oud-burgemeester van Brummen — J. Steenbeek, predikant, Vianen.

§ 5.

KONINKLIJK KOLONIAAL MILITAIR INVALIDENHUIS OP HET LANDGOED BRONBEEK.

Bij kon. besluit van 31 oct. 1862, n°. 86, zijn de gebouwen op het landgoed *Bronbeek*, nabij Arnhem, verklaard te zijn bestemd tot Koloniaal militair invalidenhuis. In deze inrichting, waaraan op 19 febr. 1888, bij gelegenheid van haar 25jarig bestaan, den naam van *Koninklijk* koloniaal militair invalidenhuis werd gegeven, worden — zooveel de ruimte toelaat — opgenomen en verpleegd gegageerde of gepensionneerde militairen van het leger in Nederlandsch-Indië en van de landmacht in West-Indië en voorts, tot een beperkt getal, gepensionneerde militairen, die bij de zeemacht of als gedetacheerd van het leger in Nederland, in de koloniën diensten op de vloot of bij de landmacht hebben bewezen.

De Koningin behoudt zich voor één of meer officieren of gewezen officieren ter verpleging te doen opnemen in het invalidenhuis, wier positie dan bij afzonderlijk koninklijk besluit wordt geregeld.
Men behoort zich ter opneming aan te melden, hetzij schriftelijk of in persoon, *bij den commandant* van het gesticht.

Commissie van inspectie. Jhr. J. D. Six (zie blz. 775), 's-Gravenhage, *voorzitter*, 24 jan. 1920 — dr. C. Winkler ✠, id., id. — jhr J. Beelaerts van Blokland, Oosterbeek, id.

Commandant. S. A. Drijber ✠3 ✠, gepens. luit.-generaal-tit. N.-I. leger. 1 aug. 1917.

Adjudant. H. G. J. Smits, gepens. kapitein der art. N.-I. leger, 24 juni 1915.

Betaalmeester, tevens administrateur van kleeding. M. de Wit, gepens. kapitein-magazijnmeester der milit. adm. N.-I. leger, 15 maart 1909.

Officier van gezondheid, tevens belast met den pharmaceutischen dienst. Dr. G. van Dorssen, gepens. off. van gez. 1 kl. N.-I. leger, 27 aug. 1917.

Leeraren en geestelijken belast met den huiselijken godsdienst en het godsdienstig onderwijs. Ds. N. A. Becht, predikant — J. C. P. Bos, pastoor.

Huismeester. M. Dijksterhuis, gepens. onderluit.-tit., 1 jan. 1918.

§ 6.

KOLONIALE RESERVE EN COMMISSARIATEN VAN AFMONSTERING.

KOLONIALE RESERVE.

Bij kon. besluit van 24 sept. 1909 n°. 84 is vastgesteld eene »Regeling betreffende de Koloniale Reserve«. De taak van dat korps omvat: *a.* de koloniale militaire werving in haren geheelen omvang; *b.* de verpleging en de oefening van de wegens ziekte of langdurig verblijf tijdelijk uit de koloniën teruggekeerde onderofficieren en mindere militairen; *c.* de eerste opleiding van voor den koloniaalen militairen dienst voor het wapen der infanterie nieuw aangenomenen, die vóór het aangaan van hunne verbintenis den wensch te kennen hebben gegeven om die opleiding bij het korps te ontvangen of die voor dadelijke uitzending physiek nog niet geschikt zijn bevonden.

Het korps bestaat uit den staf, vier compagnieën, het personeel der militaire administratie en dat van den geneeskundigen dienst, benevens burger-schrijvers en werkers. Bij het korps behooren een hospitaal, een ziekenkamer, een kleeding- en nachtlegermagazijn en een werkwinkel.

Het korps, dat te Nijmegen gelegerd is, is te beschouwen als een hier te lande gedetacheerd onderdeel van het leger in Nederlandsch-Indië. Het staat rechtstreeks onder de bevelen van den Minister van Koloniën, behoudens de gevallen van oorlog of oorlogsgevaar, waarin het in zijn geheel, en andere buitengewone omstandigheden, waarin het alleen voor zoover de gewapenden betreft, ter beschikking kan worden gesteld van den Minister van Oorlog.

Commandant van de koloniale reserve. W. J. de Voogt ✠, kolonel-titulair der infanterie van het N.-I. leger.

Eerste-luitenant-adjudant. H. J. Verniers van der Loeff, inf. N.-I. leger.

Officier van gezondheid 1ste klasse, waarn. chef van het hospitaal. G. J. Bon.

Kapitein kwartiermeester. N. J. L. Epkema ✠, van het Ned. leger.

Eerste-luitenant voor speciale diensten. O. H. Aschmoneit, inf. N.-I. leger.

COMMISSARIATEN VAN AFMONSTERING.

Te Amsterdam en te Rotterdam is bij kon. besluit van 29 febr. 1888, n°. 79, een commissariaat ingesteld voor de afmonstering van uit 's Rijks overzeesche bezittingen terugkeerende militairen. Bij elk van die commissariaten wordt een door de Koningin uit de gepensioneerde officieren van het O.-I. leger te benoemen commissaris ingedeeld.

Commissaris te Amsterdam. A. W. van der Pauwert, gep. kapitein N.-I. leger.

Commissaris te Rotterdam. J. H. Hoekstein, gep. kapitein N.-I. leger.

§ 7.

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

De Nederlandsche Handel-Maatschappij, opgericht in 1824, is eene naamlooze vennootschap van koophandel, die blijkens de artikelen van overeenkomst, opgenomen in de Staatscourant

van 10 oct. 1884, ten doel heeft het drijven van den goederenhandel, zoo voor eigen rekening als in commissie, den handel in geld, wissels en edele metalen en verder het verrichten van al wat tot het bankiersbedrijf behoort, het doen van voorschotten, het verschaffen van bedrijfskapitaal aan en het deelnemen in ondernemingen van landbouw, visscherij, nijverheid, handel, scheepvaart en vervoer te land, en — in de overzeesche bezittingen en koloniën van den Staat — het tot stand brengen en drijven van zoodanige ondernemingen. Zij is bevoegd tot alle daden van koophandel. Inzonderheid strekken hare handelingen tot bestendiging, uitbreiding en aanknooping van voor Nederland en zijne koloniën voordeelige handelsbetrekkingen.

De Handel-Maatschappij, wier bestaan laatstelijk tot 31 dec. 1974 verlengd is, heeft haar zetel te Amsterdam, waar de algemeene vergadering van stemgerechtigde deelhebbers, die haar vertegenwoordigt, gehouden wordt. Er zijn veertien commissarissen, waarvan één door de Koningin, als deelhebster, en dertien door de zes kiescolleges der stemgerechtigde vennooten worden benoemd. De directie bestaat uit een president, ten minste twee directeuren en een secretaris, die allen door de Koningin, als deelhebster, worden benoemd.

Tusschen Nederlandsch-Indië, vertegenwoordigd door den Minister van Koloniën, en de Nederlandsche Handel-Maatschappij is, onder dagteekening van 23 juli 1919 eene overeenkomst aangegaan, welke bij de wet van 27 nov. 1919 (St. 783) is bekrachtigd. Bij die overeenkomst heeft de Nederlandsche Handel Maatschappij zich, in hoedanigheid van commissionnair tegen een bepaald commissieloon belast met het afschepen, vervoeren, opslaan, beheeren en verkoopen van de Indische gouvernements-producten, voor zoover die ten verkoop in Nederland bestemd worden.

Het jaartal achter de namen der commissarissen en hunne plaatsvervangers is dat der aftreding.

Directie.

President. Dr. C. J. K. van Aalst ⊕2 ✠3 ✠ (EL5) (KB3), 1 jan. 1913.

Directeuren. Abram Muller ⊕ — mr. J. Bierens de Haan ✠4 — mr. C. H. Guépin — F. P. J. Vester.

Secretaris. Mr. F. H. Abbing.

Commissarissen.

Jhr. L. P. D. Op ten Noort (zie blz. 703), commissaris der Koningin, *voorzitter.*

Voor *Amsterdam.* H. H. Erdbrink, 1921 — J. B. A. Jonckheer (D3) (RA4), 1922 — S. P. van Eeghen (zie blz. 414), 1923 — H. C. Rehbock ✠4, 1924 — J. B van Heutsz (zie blz. 3), 1925.

" *Rotterdam.* J. H. Veder ⊕, 1921 — E. P. de Monchy Rz. ⊕ (BLC3) (S2), 1922 — J. van Hoboken Az., 1923 — P. Loopuyt, 1924.

" *Leiden.* Mr. J. C. A. Everwijn ⊕ (KB3), 1922.

" *Middelburg.* Mr. F. J. Sprenger, 1923.

" *'s-Gravenhage.* Jhr. H. Loudon, 1924.

" *Dordrecht.* F. C. Déking Dura, 1921.

Plaatsvervangende commissarissen.

Voor *Amsterdam.* Mr. T. Maas, 1921 — jhr. mr. W. F. van der Wijck ⊕, 1922 — E. Heldring ⊕, 1923 — J. Muysken, 1924 — mr. W. J. M. Westerwoudt ✠ (GG3), 1925.

" *Rotterdam.* J. M. A. Bicker Caarten jr., 1921 — Ph. van Ommeren jr. ✠4, 1922 — W. C. Hudig, 1923 — A. Gleichman, 1924.

" *Leiden.* Dr. J. Moll van Charante, 1922.

" *Middelburg.* P. Dumon Tak, 1923.

" *'s Gravenhage.* Jhr. mr. H. C. van der Wijck, 1924.

" *Dordrecht.* Mr. J. C. Stoop, 1921.

§ 8.

NEDERLANDSCH-INDISCHE SPOORWEG-MAATSCHAPPIJ.

Personeel in Nederland.

Regeeringscommissaris. A. W. E. Weyerman, 's-Gravenhage.

Commissarissen. L. W. C. Gerlach ✠ ⊕, *voorzitter* — A. H. G. Fokker ⊕ — A. W. van Eeghen jr. — dr J. L. Cluysenaer (zie blz. 273) — mr. dr. W. F. van Leeuwen (zie blz. 46) — G. F. Lucardie ⊕.

Raad van beheer. Dr J. Kraus ❂2 ✠3, *voorzitter* — jhr. J. C. van Reigersberg Versluys, *lid.*
Hoofdingenieur, chef van het technisch bureau. Ir. W. H. van Schouwenburg.
Chef der comptabiliteit H. van der Laan.

§ 9.

INSTELLINGEN IN BETREKKING TOT DE KOLONIËN.

Koninklijk instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch-Indië.

Het doel van dit instituut, dat 4 juni 1851 te Delft werd opgericht en waarvan het bestuur sinds 1864 te 's-Gravenhage is gevestigd, is de bevordering van de taal-, land- en volkenkunde der koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen. Het tracht dit doel te bereiken: *a.* door te verzamelen wat daarover in druk bestaat of in handschrift te bekomen is; *b.* door het uitgeven van een tijdschrift (de „Bijdragen"), en door het uitgeven, of ondersteunen der uitgaaf, van afzonderlijke werken; *c.* door het onderhouden van betrekkingen met andere wetenschappelijke instellingen; *d.* door het aanmoedigen van onderzoekingen. — Door aankoop, schenking en ruiling bezit het instituut eene steeds in belangrijkheid toenemende bibliotheek, sinds 1897 vereenigd met die van het Indisch genootschap en in hetzelfde gebouw (van Galenstraat 14) gevestigd.

Beschermvrouw. H. M. DE KONINGIN.
Voorzitter. Prof. mr. C. van Vollenhoven ❂, Leiden.
Ondervoorzitter. F. A. Liefrinck ❂ ✠3 (KS3) 's-Gravenhage.
Penningmeester. J. W. IJzerman ❂ ✠3 (BL3) (EL4), Wassenaar.
Secretaris. B. Hoetink ❂, 's-Gravenhage.
Adjunct-secretaris. W. C. Muller, 's-Gravenhage.

Indisch genootschap.

Het Indisch genootschap, te 's-Gravenhage gevestigd, werd 26 mei 1854 opgericht. Het stelt zich ten doel de bevordering van het gemeenschappelijk belang, dat de Nederlandsche koloniën en bezittingen aan het moederland verbindt. Dit doel tracht het genootschap te bereiken door: 1°. werkzaam te zijn tot verbreiding van de kennis der Nederlandsche koloniën en bezittingen; 2°. de publieke opinie voor te lichten in alles wat op koloniale vraagstukken en koloniale belangen betrekking heeft; 3°. handelingen en maatregelen uit te lokken en te bevorderen in het belang der koloniën en bezittingen, door al zulke middelen welke de wet veroorlooft. Het genootschap heeft dadelijk bij zijne oprichting een boekverzameling aangelegd, die zooveel mogelijk werd uitgebreid en in 1897 samensmolt met de boekerij van het Koninklijk instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Ned. Indië tot één Koloniale Bibliotheek, gevestigd van Galenstraat 14.

Voorzitter. Prof. mr. C. van Vollenhoven ❂, Leiden.
Ondervoorzitter. Jhr. J. C. van Reigersberg Versluys, 's-Gravenhage.
Secretaris-penningmeester. Th. G. G. Valette, 's-Gravenhage.

Vereeniging „Koloniaal Instituut" te Amsterdam.

De vereeniging stelt zich ten doel, in het algemeen: het verzamelen en verbreiden van kennis omtrent onze overzeesche gewesten, en in het bijzonder: de behartiging der handels-, landbouw-, nijverheids- en andere belangen, die zoowel voor het moederland als voor de koloniën uit Nederlandsch koloniaal bezit voortvloeien.

Raad van beheer. Dr. H. F. R. Hubrecht ❂, *voorzitter* — dr. C. W. Janssen, *ondervoorzitter* — M. P. Voûte ❂ ✠4, *penningmeester* — L. A. Bakhuis ❂ ✠4, *vertegenwoordiger van het Departement van Koloniën* — O. W. G. Briegleb — Th. F. A. Delprat ❂ (BL4) (EL4) (OC3), *vertegenwoordiger der gemeente Amsterdam* — S. P. van Eeghen (zie blz. 414) — mr. J. C. A. Everwijn ❂ (KB3), *vertegenwoordiger van het Departement van Binnenlandsche Zaken* — C. J. Hasselman ❂ ✠ — F. Jurgens — prof. dr. F. A. F. C. Went ❂, *vertegenwoordiger der Maatschappij van Nijverheid* — J. W. IJzerman (zie boven) — D. F. W. van Rees ❂ ✠2 (RA2), *algemeen secretaris.*
Directeuren der afdeelingen. Dr. L. Ph. de Bussy, *directeur der afd. Handelsmuseum* — prof. J. C. van Eerde ✠, *directeur der afd. Volkenkunde* — prof. dr. J. J. van Loghem ✠4, *directeur van het Instituut voor Tropische Hygiene.*

Vereeniging „Oost en West".

De vereeniging werd opgericht 3 mei 1899. De statuten werden goedgekeurd bij kon. besl. van 28 febr. 1903 n°. 8.

De vereeniging stelt zich ten doel den band tusschen Nederland en zijne koloniën in Oost- en West-Indië voortdurend te versterken, en het bevorderen, zoowel van beider gemeenschappelijke belangen, als die van Oost- en West-Indië in het bijzonder. Zij tracht dit doel te bereiken o. m. door het verspreiden van populaire kennis van de koloniën, waartoe door haar brochures worden uitgegeven en lezingen gehouden, terwijl het aan de leden gratis toegezonden orgaan der vereeniging *Het Koloniaal Weekblad* steeds het meest wetenswaardige omtrent Oost- en West-Indië bevat. Door de vereeniging wordt uitgegeven een serie brochures: *Staats- en particuliere betrekkingen en onze overzeesche bezittingen.*

De *Inlichtingendienst* (Heulstraat 17, 's-Gravenhage) verleent inlichtingen aan personen die bij landbouw, nijverheid of handel, vanuit Nederland in de Nederlandsche koloniën of omgekeerd, een betrekking of werkkring zoeken, dan wel werkkrachten behoeven; geeft raad omtrent reis, uitzet, inrichting, verblijf, onderwijs, inkoopen, enz. aan hen die naar Indië wenschen te gaan.

De *Studiecommissie* heeft ten doel toezicht te oefenen op de opvoeding en de studie der in Nederland vertoevende jongelieden, afkomstig uit de Nederlandsche kolonien, hun hulp en bijstand te verleenen en hun verblijf in Nederland zoo vruchtbaar mogelijk te maken. Zij beoogt vooral de in Nederland voor hunne beschaving en ontwikkeling vertoevende inlanders en met hen gelijkgestelden van dienst te zijn. Desgevraagd kan zij hare bemoeienis uitstrekken tot niet-inlanders. Voorzitter: G. J. Oudemans ✠; secretariaat: Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

De Commissie voor West-Indië stelt zich ten doel het behartigen van de belangen van de Nederlandsch West-Indische Koloniën overeenkomstig de statuten der vereeniging „Oost en West". Waarn. Voorzitter: W. J. Cohen Stuart, secretariaat Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Het *Tehuis voor inlanders* (v. Poetzelaerlaan 2, 's-Gravenhage) heeft ten doel onderkomen en verzorging te bieden aan inlanders van den dienstbaren stand uit Ned. Oost- of West-Indië, die door bijzondere omstandigheden buiten betrekking zijn geraakt; een gezellige plaats van samenkomst te zijn voor alle in Den Haag vertoevende inlandsche dienstbaren en een kantoor, waar deze menschen steeds raad en voorlichting kunnen ontvangen. Waar noodig zal het tehuis ook open staan voor andere Aziatische Nederlandsche onderdanen,

Afdeelingen der vereeniging zijn gevestigd te Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Breda, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht en Deventer. terwijl te Leiden ook een studentenafdeeling is opgericht.

Leden betalen eene contributie van minstens *f* 5.—; begunstigers geven een bijdrage jaarlijks of ineens.

Het ledental bedraagt thans ruim 3000.

Voorzitter. Mr. W. Sonneveld ✠4.
Ondervoorzitter R. Zuijderhoff ✠.
Secretaris-penningmeester. F. H. A. van der Brugh.

Het secretariaat der vereeniging is gevestigd: Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche koloniën.

Deze maatschappij, den 14 mei 1890 opgericht en bij kon. besluit van 1 nov. 1890 erkend, heeft haar zetel te Amsterdam. Zij stelt zich ten doel de uitbreiding van de kennis der natuurlijke gesteldheid van de Nederlandsche koloniën, zoowel met het oog op de belangen der wetenschap, als op die van landbouw en nijverheid. Zij beweegt zich hoofdzakelijk op het gebied der zoölogie, botanie, geologie, anthropologie en ethnographie, en vervult hare taak: 1°. door het voorbereiden van onderzoekingstochten in de Nederlandsche koloniën en het geheel of gedeeltelijk subsidieeren van deze, al of niet in vereeniging met andere lichamen, alsmede door het toekennen van geldelijke hulp aan wetenschappelijke reizigers; 2°. door het subsidieeren en verspreiden van gedrukte mededeelingen; 3°. door het aanmoedigen van wetenschappelijke en technische studiën in de koloniën, in den vorm van toekenning eener gouden medaille. In Oost- en West-Indië tracht de maatschappij zich de medewerking te verzekeren van plaatselijke comités. Zij bestaat uit een onbeperkt aantal directeuren (directrices), donateurs (donatrices), adviseerende leden en begunstigers (begunstigsters).

Voorzitter. Mr. D. Fock ✠2, 's-Gravenhage.
Secretaris. Prof. dr. H. F. Nierstrasz, Utrecht (Willem Barentzstraat 7).
Penningmeester W. F. van Heukelom, Amsterdam.
Oostindisch Comité. H. N. A. Swart ✠2 ✠, Batavia, *voorzitter* — P. van Hulstijn, Weltevreden, *secretaris.*

EEREDIENSTEN.

Volgens de Grondwet belijdt ieder zijne godsdienstige meeningen met volkomen vrijheid, behoudens de bescherming van de maatschappij en van hare leden tegen de overtreding der strafwet. Aan alle kerkgenootschappen wordt gelijke bescherming verleend. De leden der onderscheidene godsdienstige gezindten genieten allen dezelfde burgerlijke en burgerschapsrechten, en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen. Openbare godsdienstoefening binnen gebouwen en besloten plaatsen is vrij, behoudens de noodige maatregelen tot verzekering van de openbare orde en rust. De traktementen, pensioenen en andere inkomsten, welke tijdens de uitvaardiging der Grondwet van 1815 door de onderscheidene godsdienstige gezindten of hare leeraars genoten werden, blijven aan die gezindten verzekerd. Aan de leeraars, die tot nu toe uit 's Rijks schatkist geen of een onvoldoend traktement genieten, kan een traktement toegelegd of het bestaande vermeerderd worden. De Koningin waakt, dat alle kerkgenootschappen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat Het recht van placet is opgeheven.

Het toezicht op de onderscheidene kerkgenootschappen is nader geregeld bij de wet van 10 september 1853 (St. 102), gewijzigd bij de wetten van 31 dec. 1887 (St 265) en 15 april 1886 (St. 70). Daarbij is bepaald, dat alle kerkgenootschappen vrij zijn in de regeling van al wat hunnen godsdienst en de uitoefening er van in eigen boezem betreft. De bepalingen betreffende de inrichting en het bestuur der kerk worden aan de Koningin medegedeeld. Voor zooveel zij de medewerking van het Staatsgezag vereischen, behoeven zij de goedkeuring der Koningin. Vreemdelingen behoeven de toestemming der Koningin tot het aanvaarden van kerkelijke bedieningen. Synodale vergaderingen en andere algemeene kerkelijke besturen behoeven de goedkeuring der Koningin op de plaats hunner vestiging. Alleen in het belang der openbare orde en rust wordt die goedkeuring geweigerd; het besluit deswege moet met redenen omkleed zijn en openbaar gemaakt worden. Kerkelijk gewaad wordt niet in het openbaar gedragen. De oprichting of inrichting van een gebouw tot uitoefening van den openbaren godsdienst vereischt een voorafgaand onderzoek zoo er eene andere kerk bestaat binnen den afstand van tweehonderd meter. Na onderzoek beslist het gemeentebestuur. Hooger beroep op Gedeputeerde Staten en daarna op de Koningin is toegelaten. De koninklijke eindbeslissing wordt genomen, den Raad van State (afdeeling voor de geschillen van bestuur) gehoord Het klokkenluiden tot kerkelijke doeleinden kan worden verboden. Bij het in werking treden der wet van 1853 zijn de wet van 18 germinal, jaar X, en alle andere met eerstgenoemde wet strijdige bepalingen afgeschaft.

Het beheer voor de zaken der eeredienst werd bij kon besluit van 16 september 1815 van het Departement van Binnenlandsche Zaken afgescheiden en onder twee afzonderlijke departementen gebracht, waarvan een voor den niet-Katholieken en een voor den Katholieken eeredienst, elk met een directeur-generaal Het departement voor de zaken van den Roomsch-Katholieken eeredienst werd echter bij kon. besluit van 26 juli 1826, n°. 12, weder opgeheven en gevoegd bij dat van Binnenlandsche Zaken. Bij kon. besluit van 4 december 1829, n°. 114, werd het daarvan weder afgescheiden en andermaal als een afzonderlijk departement onder een directeur-generaal gebracht Beide departementen voor de eeredienst zijn — na eerst bij kon. besluiten van 21 april 1862 (St 42 en 43) te zijn vervangen door *bijzondere afdeelingen*, vervolgens bij kon. besluiten van 2 januari 1868 (St. 1 en 2) te zijn hersteld, daarna bij kon. besluiten van 29 juli daaraanvolgende (St 115 en 116) wederom tot bijzondere afdeelingen onder het beheer van de daartoe aangewezen hoofden van andere ministerieele departementen te zijn teruggebracht — bij kon. besluit van 29 october 1870 (St. 173) met ingang van 1 januari 1871 definitief opgeheven.

Bij laatstgemeld kon. besluit is aan den Minister van Justitie opgedragen de uitvoering en toepassing van het zesde hoofdstuk der Grondwet (behalve art. 171), der wet van 10 sept. 1853 (St. 102) en der artt. 947 en 1717 Burgerlijk Wetboek; — aan den Minister van Financiën de uitvoering en toepassing van art. 171 der Grondwet, het beheer der bij de Staatsbegrooting voor de onderscheidene kerkgenootschappen toegestane geldmiddelen en de daarmede in verband staande werkzaamheden; — aan den Minister van Koloniën de uitvoering en toepassing van de verordeningen betreffende de onderscheidene eeredienst in de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

§ 1.

HERVORMD KERKGENOOTSCHAP.

Het bestuur van de Nederlandsche Hervormde Kerk is geregeld bij het in 1852 vastgestelde Algemeen reglement, dat de koninklijke goedkeuring heeft verkregen, met elf reserves, die evenwel, voor zooveel ze niet reeds vroeger waren vervallen, bij kon. besluit van 22 juli 1870 zijn ingetrokken.

Tot de Nederlandsche Hervormde Kerk behooren ook de Waalsche gemeenten, ten getale van 16, welke haar eigen bestuur hebben in de Waalsche commissie; en voorts nog drie Engelsche Presbyteriaansche gemeenten te Amsterdam, Middelburg en Vlissingen, en één Schotsche gemeente te Rotterdam, welke ressorteeren onder de respectieve classicale besturen en provinciale kerkbesturen.

Het bestuur der Hervormde Kerk is synodaal-presbyteriaal, provinciaal en classicaal. De synode vergadert jaarlijks te 's-Gravenhage en heeft in het geheel 23 leden. Er behooren tot haar als gewone leden dertien predikanten en zes ouderlingen, voor den tijd van drie jaren benoemd door de provinciale kerkbesturen en de Waalsche commissie; voorts, als adviseerende leden, twee kerkelijke hoogleeraren van de drie rijksuniversiteiten, die naar een vastgestelden rooster zitting nemen, de secretaris der synode en haar quaestor generaal. De jaarlijksche vergadering der synode neemt een aanvang op den derden woensdag van juli.

Volgens het Algemeen reglement van 1852 bestaat er eene synodale commissie, waartoe behooren de president, de vice president en de secretaris der synode en zes gewone leden, met driejarige zitting, voor de helft predikanten en voor de wederhelft ouderlingen of oud-ouderlingen, door de synode benoemd. Zij vergadert tweemaal 's jaars, eens in het voorjaar en andermaal in het najaar, mede te 's-Gravenhage. Zij bereidt de werkzaamheden der synode voor en is aan haar verantwoordelijk; evenzoo voert zij uit wat haar door de synode is in last gegeven; doch voor gevallen van beroep in cassatie beslist zij zelfstandig en zonder dat verder beroep is toegelaten.

De provinciale kerkbesturen vergaderen in de provinciale hoofdplaatsen driemaal 's jaars, in mei, september en november. Zij bestaan uit predikanten en ouderlingen door de classicale vergaderingen benoemd, in zoodanige verhouding, dat aan ieder tweetal predikanten één ouderling is toegevoegd. Aan deze besturen behoort het examineeren van de candidaten tot den heiligen dienst.

De classicale besturen bestaan mede, en in gelijke verhouding, uit predikanten en ouderlingen. Zij worden benoemd door de classicale vergaderingen en vergaderen viermaal 's jaars, op den laatsten woensdag van maart, mei, september en november

De classicale vergaderingen bestaan uit al de predikanten, die tot het classicale ressort behooren, en uit een gelijk getal onderlingen, welke de plaatselijke kerkeraden daartoe afvaardigen. Deze vergaderingen worden gehouden éénmaal 's jaars, op den laatsten woensdag van juni, ieder in de hoofdplaats van het classicale ressort.

Om verdere uitvoering te geven aan het onder art 40, 4° en 5° van het algemeen reglement genoemde, worden buitengewone classicale vergaderingen bijeengeroepen, indien het classicaal bestuur zulks noodig acht, of minstens een derde van het aantal kerkeraden in het classicaal ressort het verlangen daartoe schriftelijk aan het classicaal bestuur kenbaar maakt.

De ringsvergaderingen der predikanten zijn broederlijke samenkomsten, zonder eenig karakter of attribuut van kerkelijk bestuur, voornamelijk ter regeling van de hulp aan gemeenten in gevallen van vacature.

Het bestuur der afzonderlijke gemeenten is bij de plaatselijke kerkeraden Zij bestaan uit predikanten, ouderlingen en diakenen. Voor grootere gemeenten, waar drie of meer predikanten zijn, is er onderscheid tusschen den algemeenen en den bijzonderen kerkeraad Tot den laatste behooren predikanten en ouderlingen. De diakenen, met predikanten en ouderlingen vereenigd, vormen den algemeenen kerkeraad Het recht tot benoeming van ouderlingen en diakenen en tot beroeping van predikanten berust bij de stemgerechtigde leden der gemeenten, die dit recht hetzij zelven kunnen uitoefenen, hetzij den kerkeraad machtigen om daarin te voorzien.

Het beheer der kerkelijke goederen, fondsen en inkomsten van de gemeenten wordt in elke gemeente door de stemgerechtigde leden naar goedvinden geregeld. Een groot aantal gemeenten heeft van deze vrijheid gebruik gemaakt om toe te treden tot de regeling, ontworpen door een door die gemeenten verkozen Algemeen college van toezicht, en vervat in een Algemeen reglement op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen der Hervormde gemeenten in Nederland en het toezicht daarop, hetwelk met 1 october 1870 in werking is getreden. Volgens dit reglement bestaat het algemeen college uit 13 leden, waarvan 11 gekozen door de provinciale colleges van toezicht, één door het college van toezicht voor de Waalsche gemeenten en één door de algemeene synode De provinciale colleges, ieder uit 7 leden bestaande, worden gekozen door afgevaardigden van de colleges van kerkvoogden en notabelen; deze laatsten door stemgerechtigde leden van elke gemeente.

De Nederlandsche Hervormde kerk telt voor het tegenwoordige tien provinciale ressorten benevens het ressort der Waalsche commissie. Zij heeft 44 classes, 138 ringen, 1363 gemeenten en 1657 predikanten.

Algemeene Synode van de Nederlandsche Hervormde Kerk van 1920—1921.

In de volgende opgaven beteekent H hoogleeraar; P predikant; EP emeritus-predikant, O ouderling.

Leden [1]).	Secundi.
Dr. J. R. Slotemaker de Bruine, H, Utrecht, 1921.	Dr. F. E. Daubanton ✠, H, Utrecht.
Dr. L. Knappert, H, Leiden, 1921.	Dr. H. M. van Nes ⊛3, H, Leiden.
H. Veenman, O, Wageningen, 1921.	I. S. F. van Hoogstraten, O, Arnhem.
Dr. W. van der Beke Callenfels, P, Warnsveld, 1922.	J. C. Prins, P, Geldermalsen.
A. Sneep, O, Numansdorp, 1922.	G. A. van der Wilde, O, Delfshaven.
J. J. van der Grient, P, Maassluis, 1921.	. . . .
G. D. Bom HGz., O, Amsterdam, 1923.	H. Bijkerk, O, Haarlem.
D. Eilerts de Haan, P, Heilo, 1921.	D. Boer, P, Grootebroek.
Dr. G. J. Weyland ⊛, P, Veere, *president*, 1922.	P. van der Linden, P, Nieuwerkerk (Zld.)
Mr. K. M. Phaff, O, 's-Hertogenbosch, 1923.	Mr. B. W. J. de Menthon Bake, O, 's-Hertogenbosch.
P. Bongers, P, Kamerik, 1922.	J. Quast Hz., P, Utrecht.
F. Labouchère, oud-O, Doorn, 1921.	A. Vels Heijn, O, Amersfoort.
D. Zoete, P, Lemmer, *vice-president*, 1921.	G. van Dijk, P, Anjum.
P. Flieringa, P, Scharnegoutum, 1923.	D. van Lonkhuijzen, P, Hoornsterzwaag.
A. de Haan, P, Zwolle, 1921.	F. A. van Schaik, P, Kampen.
B. Ruys, O, Dedemsvaart, 1922.	Joh. Weener, O, Enschedé.
F. Tammens, P, Zuidbroek, 1923.	R. Cremer, P, Veendam.
P. J. Franke, P, Hoogezand, 1922.	I. Busch Keiser, P, Bedum.
Dr. C. F. M. Deeleman, P, Grevenbicht, 1923.	Dr. W. Meindersma, P, 's-Hertogenbosch.
A. J. A. Scholte, P, Borger, 1923.	Dr. G. Visser, P, Assen.
G. E. M. Picard, Waalsch P, Arnhem, 1921.	O. A. Genouy, Waalsch P, Utrecht.
L. W. Bakhuizen van den Brink, EP, 's-Gravenhage, *secretaris*.	G. J. van der Flier, P, Ootmarsum.
Mr. S. J. Hogerzeil ✠4 (BLC4), *quaestor-generaal*, 's-Gravenhage.	Mr. IJ. A. Schuller tot Peursum, Amsterdam.

Algemeene synodale commissie.

President. Dr. G. J. Weyland ⊛, P, Veere.
Vice-president. D. Zoete, P, Lemmer.
Secretaris. L. W. Bakhuizen van den Brink, EP, 's-Gravenhage.
Secundus van den secretaris. G. J. van der Flier, P, Ootmarsum.

Leden [2]).	Secundi.
C. J. van Paassen, P, Haarlem, 1920.	Mr. dr. C. F. Schoch ⊛ (BV3), O, Amsterdam.
Prof. dr. W. J. Aalders, O, Groningen, 1920.	G. E. M. Picard, P, Arnhem.
Dr. H. H. Meulenbelt, P, Baarn, 1918.	J. C. Prins, P, Geldermalsen.
Mr. H. J. M. Tijssens, oud-O, 's-Gravenhage, 1918.	J. W. Bolt, O, Nieuwe-Pekela.
D. Eilerts de Haan, P, Heilo, 1919.	Dr. G. Visser, P, Assen.
P. P. Couvret, oud-O, Epe, 1919.	H. M. Tromp, O, Sneek.

1) Het jaartal, bij de namen der leden geplaatst, is dat der aftreding tegen den 3den woensdag in juli.

2) Het jaartal bij de namen der leden geplaatst, is dat der optreding.

Algemeen College van toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen van de Hervormde gemeenten.

Vergadert te 's-Gravenhage.

H. J. Calkoen ✠ ✠, Edam, *voorzitter.*
Mr. W. J. Koppius, Arnhem, *secretaris.*
Jhr. mr. J. H. J. C. Martens van Sevenhoven, Laren (Gld).
S. W. Schortinghuis, Winschoten.
G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek van Hardenbroek ✠ (BU) (RJ), Lopikerkapel.
D. Bloemers, Veenwouden.
K. de Vidal de St.-Germain, Kampen.
Ds. H. van Woudenberg Hamstra ✠, Oijen.
Ds. P. A. Hugo van Rossem ✠, Roermond.
Mr. G. W. baron van der Feltz ✠ ✠4, Assen, *vice-voorzitter.*
Mr. R. van Veen ✠ (BLC3), 's-Gravenhage.
Dr. G. J. Weyland, Veere, *van wege de Algemeene Synode.*

Provinciale colleges van toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen van de Hervormde gemeenten.

GELDERLAND.

Jhr. mr. J. J. Gockinga, Arnhem, *voorzitter.*
Jhr. G. A. van Nispen ✠ (RA3), Arnhem.
Mr. C. de Kempenaer, Velp.
Mr. M. P. D. baron van Sytzama (J), Oldebroek.
Jhr. mr. J. H. J. C. Martens van Sevenhoven, Laren.
Ds. J. C. Prins, Geldermalsen, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur.*
Mr. D. F. W. Scheidius, Arnhem, *secretaris.*

ZUIDHOLLAND.

Mr. R. van Veen ✠ (BLC3), 's-Gravenhage, *voorzitter.*
Jhr. mr. J. A. de Jonge, 's-Gravenhage, *ondervoorzitter.*
Prof. dr. L. Knappert, Leiden.
. . . ., *van wege het Provinciaal Kerkbestuur.*
D. Wisboom Verstegen, Dordrecht.
Ds. W. van den Bijtel, 's-Gravenzande.
M. C. Gevers, 's-Gravenhage, *secretaris.*
Mr. H. Manger Cats, Woerden.

NOORDHOLLAND.

H. J. Calkoen ✠ ✠, Edam, *voorzitter.*
J. van der Stok, Nieuwe Niedorp.
C. Visser Az., Schagen.
Jhr. mr. J. W. G. Boreel van Hoogelanden, Velsen.
Ds. C. J. van Paassen, Haarlem, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur.*
F. E. Nix, Haarlem, *secretaris.*
C. Wildschut, Jisp.
K. Zijp, Abbekerk.

ZEELAND.

Mr. H. F. Lantsheer, Vlissingen, *voorzitter.*
W. Griep, Rilland-Bath.
D. J. Dees, Neuzen.
Mr. A. A. de Veer Gz. ✠4, Middelburg, *secretaris.*
Mr. S. R. Bakker, Zierikzee.
G. L. James, Sluis.
A. Timmerman, Neuzen, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur.*
K. Zijp, Abbekerk.

UTRECHT.

Mr. C. J. W. Loten van Doelen Grothe ✠4 (E4), Soest, *voorzitter.*
Mr. H. J. H. baron van Boetzelaer van Oosterhout, Soesterberg.
G. C. D. d'Aumale baron van Hardenbroek van Hardenbroek ✠ (BU) (RJ), Lopikerkapel.
Jhr. J. W. A. Barchman Wuijtiers, Oudenrijn.
Dr. J. A. A. H. de Beaufort (E4), Soest.
Mr. G. C. D. R. baron van Hardenbroek van Bergambacht (RJ), Bunnik.
Ds. P. Bongers, Kamerik, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur.*
Mr. F. J. C. Verhoeff, Utrecht, *secretaris.*

FRIESLAND.

D. Bloemers, Veenwouden, *voorzitter*.
Joh. ten Bruggenkate, Leeuwarden, *secretaris*.
O. Greebe, Grouw.
Mr. W. Tj. van der Ley, Heerenveen.
J. H. H. Piccardt, Sneek.
L. Vermeer, Dronrijp.
. . . ., *van wege het Provinciaal Kerkbestuur*.

OVERIJSEL.

K. de Vidal de St. Germain, Kampen, *voorzitter*.
J. P. Royer, Hasselt.
H. F. M. E. graaf van Limburg Stirum, Hellendoorn.
A. M. C. van der Elst, Dedemsvaart.
Ds. O. Schrieke, Enschedé, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur*.
Jhr. mr. J. W. Quarles van Ufford, Zwolle, *secretaris*.
Mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk ⊕, Wijhe.

GRONINGEN.

J. Offerhaus Wz., Groningen, *voorzitter*.
Dr. H. R. Boerma, Bedum.
Mr. H. Frima, Groningen, *secretaris*.
Mr. A. T. Vos, Appingedam.
K. K. Schuiringa, Grijpskerk.
S. W. Schortinghuis, Winschoten.
Mr. L. J. Huber, Veendam, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur*.

NOORDBRABANT.

Mr. R. W. J. C. de Menthon Bake, 's-Hertogenbosch, *voorzitter*.
L. F. C. Bode, Ginneken.
Ds. H. van Woudenberg Hamstra ✠, Oijen, *secretaris*.
H. Worst, 's-Hertogenbosch.
A. M. Bloem, Chaam, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur*.
W. J. van Gruting, Bergen-op-Zoom.
T. E. C. Bisdom, Eindhoven.

LIMBURG.

Ds. P. A. Hugo van Rossem ✠, Roermond, *voorzitter*.
J. Caland, Maastricht.
B. Beunk, Venlo.
D. Hendriksz, Maastricht, *vice-voorzitter*.
Mr J. H. Bijbau, Roermond, *secretaris*
F. Bartelink, Maastricht.
Ds. C. F. M. Deeleman, Grevenbicht, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur*.
W. Herten jr., Roermond.

DRENTHE.

Mr. G. W. baron van der Feltz ⊕ ✠4, Assen, *voorzitter*.
G. Weijs, Coevorden.
J. D. Alberti, Ruinerwold.
Mr. L. Nijsingh Kymmell, Meppel.
N. J. Rijnsaardt, Schoonoord.
Ds. W. Wagter, Koekange, *van wege het Provinciaal Kerkbestuur*.
Mr. J. G. Westra van Holthe, Assen, *secretaris*.
W. Wolthuis, Gasseltenijeveen.

Provinciale kerkbesturen.

De provinciale kerkbesturen worden hier opgegeven, zooals zij naar de verkiezingen van de classicale vergaderingen op 1 jan. 1920 zullen samengesteld zijn.

GELDERLAND.

President. J. H. Schreuder, P, Arnhem.
Vice-president. J. C. Prins, P, Geldermalsen.
Secretaris. C. Beets ✠, P, Arnhem.
Secundus. Dr. W. van der Beke Callenfels, P, Warnsveld.

ZUIDHOLLAND.

President. H. J. L. Poort, P, Streefkerk.
Vice-president. J. J. van der Grient, P, Maassluis.
Secretaris. J. Steenbeek, P, Vianen.
Secundus. . . . .

NOORDHOLLAND.

President. D. Eilerts de Haan, Heiloo.
Vice-president. D. Boer, P, Grootebroek.
Secretaris. C. J. van Paassen, P, Haarlem.
Secundus. D. Boer, P, Grootebroek.

ZEELAND.

President. A. Timmerman, P, Neuzen.
Vice-president. P. van der Linden, P, Nieuwerkerk.
Secretaris. Dr. G. J. Weyland ⊕, P, Veere.
Secundus. D. Gerretsen, 's-Gravenpolder.

UTRECHT.

President. P. Bongers, P, Kamerik.
Vice-president. G. B. Fijnvandraat, P, Tienhoven.
Secretaris. J. Quast Hz., P, Utrecht.
Secundus. H. E. G. van de Meene, P, Overlangbroek.

FRIESLAND.

President. H. A. Leenmans jr. ⊕, P, Harlingen.
Vice-president. D. Zoete, P, Lemmer.
Secretaris. P. Flieringa, P, Scharnegoutum.
Secundus. C. E. F. de Vries, P, Nijland.

OVERIJSSEL.

President. F. A. van Schaick, P, Kampen.
Vice-president. L. S. van Zwet, P, Amelo.
Secretaris. A. de Haan, P, Zwolle.
Secundus. B. Zoete, P, Avereest.

GRONINGEN.

President. I. Busch Keiser, P, Bedum.
Vice-president. P. J. Fraikke, P, Hoogezand.
Secretaris. A. B. Meijer, EP, Groningen.
Secundus. F. Tammens, P, Zuidbroek.

NOORDBRABANT MET LIMBURG.

President. Dr. C. F. M. Deeleman, P, Grevenbicht.
Vice-president. Dr. W. Meindersma, P, 's-Hertogenbosch.
Secretaris. A. M. Bloem, P, Chaam.
Secundus. Dr. G. Tjalma, P, Veen.

DRENTHE.

President. W. Wagter, P, Koekange.
Vice-president. Dr. G. Visser, P, Assen.
Secretaris. H. G. Tonsbeek, P, Roswinkel.
Secundus. Dr. G. Visser, P, Assen.

Commissie voor de zaken der Waalsche kerken.

Leden.	Secundi.
. . . ., *president.*	L. G. M. Bresson, P, Leiden.
G. E. M. Picard, P, Arnhem, *secretaris.*	O. A. Genouy, P, Utrecht.
S. Cler, P, Leiden.	E. J. Arnal, P, Amsterdam.
E. C. Le Cornu, P, Middelburg.	A. A. Breyton, P, Rotterdam.
A. Pijnacker Hordijk, P, Nijmegen.	P. Berthault ⊕4, P, 's-Gravenhage.
O. A. Genouy, P, Utrecht.	A. E. A. Allard, P, Breda.
M. D. van Lessen, O, Utrecht.	Jhr. O. Reuchlin, O, Rotterdam.
J. H. van Bork, O, Amsterdam.	Mr. H. J. M. Tijssens, oud-O, 's-Gravenhage.

Classicale besturen.

De eerstvermelde naam is die van den praeses, de tweede van den assessor, de derde van den scriba. Al de titularissen zijn predikanten.

GELDERLAND.

Arnhem. J. D. van Arkel, Ellecom — M. A. van Rhijn ⊕, Twelloo — P. H. Heijmens Visser, Velp.

Nijmegen. H. J. C. Pierson, Ressen — A. H. Magendans, Maasbommel — J. Steehouwer, Wijchen.
Zutphen. A. J. Wartena, Zevenaar — dr. J. van Dorp, Gendringen — H. C. de Groot, Anrerlo.
Tiel. A. J. Brinkhorst, Ingen — A. J. R. van Kooy, IJzendoorn — J. W. Pieper, Lienden.
Bommel. W. van Esveld, Opijnen — W. G. van Leeuwen, Ophemert — J. J. de Kat Angelino, Deil.
Harderwijk. P. F. van den Nieuwenhuizen, Nijkerk — E. Wormolts, Nunspeet — J. J. van Ingen, Harderwijk.

ZUIDHOLLAND.

's-Gravenhage. P. J. Roscam Abbing, Loosduinen — K. H. E. Gravemeijer, 's-Gravenhage — H. J. Rooseboom ✱, Delft.
Rotterdam. Dr. J. R. Callenbach ✱, Rotterdam — D. A. van Haselen, Charlois — A. Tap, Schiedam.
Leiden. J. Nierstrasz, Leiderdorp — J. Hoogenraad, Leiden — R. Bollée, Katwijk a/d Rijn.
Dordrecht. C. Kroon, Strijen — C. Heemskerk, Dordrecht — A. J. Bosman, 's-Gravendeel.
Gouda. P. van Willenswaard, Krimpen a/d IJsel — J. van der Spek, Schoonhoven — J. Magendans, Lexmond.
Brielle. A. W. Feenstra, Oudenhoorn — A. Hoogendijk, Stellendam — J. Polhuijs, Stad aan 't Haringvliet.

NOORDHOLLAND.

Amsterdam. T. Doevendans, Amsterdam — dr. G. Oorthuys, id. — N. van Schouwenburg, id.
Haarlem. P. E. Barbas ✱, Haarlem — L. J. Blanson Henkemans, Oost-Zaandam — A. Snethlage, Heemskerk.
Alkmaar. F. W. J. van den Kieboom, Bergen — J. W. E. van Loon, Barsingerhorn — C. J. A. Bosch, Limmen.
Hoorn. Dr. N. de Jager Meezenbroek, Scharwoude — dr. J. van Beek, Hoogwoud — Joh. Aalbers, Venhuizen.
Edam. R. E. Wierenga, Nieuwendam — J. L. Klein, Edam — L. H. Rienderhoff, Warder.

ZEELAND.

Middelburg. N. M. de Ligt ✱, Middelburg — A. S. Talma, Vlissingen — C. L. Voorhoeve, Vlissingen.
Zierikzee. C. Waardenburg, Bruinisse — J. de Leur, Zonnemaire — J. W. Blankert, Kerkwerve.
Goes. A. F. C. Pont, Nisse — J. W. Drost, Wemeldinge — G. E. Meloen, Kloetinge.
IJzendijke. G. van Dis, Zaamslag — M. J. Beukenhorst, Sluis — H. Akersloot van Houten Roos, Sas van Gent.

UTRECHT.

Utrecht. H. H. Barger, Utrecht — A. T. Vink, Vleuten — H. C. Briët, Utrecht.
Amersfoort. Dr. H. H. Meulenbelt, Baarn — H. Th. Barbas, Vreeland — W. J. Meiners, Amersfoort.
Wijk. M. A. Rouwenhorst, Leersum — H. J. Couvée, Amerongen — D. C. C. M. Jongebreur, Veenendaal.

FRIESLAND.

Leeuwarden. Dr. C. Hille Ris Lambers, Jorwerd — G. W. Heesen, Leeuwarden — G. J. Koops, Beers.
Sneek. J. van Rijs, Tjerkwerd — . . . . — C. E. F. de Vries, Nijland.

Franeker. H H.aselager, Oosterend — W. Magendans, Achlum — F. T. Silverda, Lollum.
Dokkum. C. Broekhuizen, Oostrum — O. Groenewoud, Ee — dr. L. Th. Wieten, Zwaagwesteinde.
Heerenveen. W. Meijering, Oldelemmer — H. Hofstee, Oldeholtpade — P. J. Raap, Oldeboorn.

OVERIJSEL.

Zwolle. E. Ippius Fockens, Heino — B. de Jong, Heemse — B. Zoete, Avereest.
Deventer. Dr. H. W. ter Haar, Deventer — P. A. Steenbakker Morilyon Loyeen, Holten — H. G. van der Flier, Colmschate.
Kampen. J. van Dijk, Oldemarkt — N. J. van 't Hooft, Kuinre — H. H. Schipper, Willemsoord.

GRONINGEN.

Groningen. C. W. Coolsma, Groningen — G. A. Swart, Niekerk — R. K. Dijksterhuis, Oldebert.
Winschoten. B. J. Graatsma, Beerta — J. L. van Apeldoorn, Bellingwolde — H. Doorenbos, Scheemda.
Appingedam. W. A. Vermeer, Appingedam — J. J. Talens, Bierum — J. W. Hannema, Holwierde.
Winsum. H. H. Brucherus Cleveringa, Middelstum — P. H. Kapteijn, Eenrum — M. Tinga, Baflo.

NOORDBRABANT MET LIMBURG.

's-Hertogenbosch. H. van Woudenberg Hamstra ✠, Oijen — C. Struick Posthumus, Grave — W. van Deursen, Ravenstein.
Breda. G. C. A. de Roos, Kruisland — P. M. Eigeman, Willemstad — C. Plaatsman, Hooge Zwaluwe.
Heusden. E. H. Jonkers, Waspik — C. J. Montijn, Almkerk — J. B. Benders, Giessen.
Eindhoven. H. G Oudegeest, Valkenswaard — J. H. C. Israël, Asten — D. van Peursem, Eindhoven.
Maastricht. P. A. H. van Rossem ✠, Roermond — W. Bax, Maastricht — A. W. Huiskamp, Meerssen.

DRENTHE.

Assen. Dr. H. Ph. Rogaar, Zuidlaren — G. A. Sterringa, Gieten — dr. D. Klein Wassink, Eelde.
Meppel. Dr. P. W. J. van den Berg, Nijeveen — J. Kooiman, Hollandsche Veld — P. W. Foeken, Meppel.
Emmen. P. J. Bakker, Dalen — C. Brinkerink, Sleen — J. Boonstra, Odoorn.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende predikanten.

Het jaartal is dat van de bevestiging of van de aanneming van het beroep.

Aar (Ter). C. J. Six Dijkstra, 1920.
Aagtekerke. A. J. Seulijn, 1897.
Aalburg en Heesbeen N. C. Bakker, 1919.
Aalsmeer. P. de Bruijn, 1919.
Aalst. E. V. J. Japchen, 1916.
Aalsum en Wetzens. J. Visser, 1919.
Aalten. F. C. van de Plassche, 1900 — J. D. Stegeman, 1913.
Aardenburg. J. N. Pattist ✠4, 1914.
Aarlanderveen. J. J. H. Kromp, 1919.
Aartswoud. J. J. T. Spaargaren, 1919.
Abbekerk en Lambertschaag. . . . . . .
Abbenbroek. C. van den Nieuwenhuizen, 1920.
Abcoude. H. J. Baarslag, 1884.
Abts- en Sinoutskerke. ('s-Heer-) J. Ph. F. van de Plassche, 1892.
Achlum en Hitzum. W. Magendans, 1901.
Acquoy. K. Eckhof, 1917.
Adorp en Harsens. W. Cannegieter, 1893.
Aduard. . . . .
Afferden, Druten en Deest. . . . .

Akersloot. D. Bakker, 1919.
Akkerwoude en Murmerwoude. F. H. Germs, 1897.
Akkrum. H. Limpers, 1894.
Alblas. (*Oud-*) . . . .
Alblasserdam. A. J. Wormgoor, 1920.
Alkmaar. H. E. Vinke, 1900 — A. Verwaal, 1905 — H. P. de Pree, 1909 — T. Kloosterman, 1909.
Almelo. L. S. van Zwet, 1908 — H. H. A. Enklaar, 1917 — W. G. Boon, 1920.
Almen en Harfsen. T. J. Jansen Schoonhoven, 1913.
Almkerk en Emmikhoven. Dr. C. J. Montijn, 1897.
Alphen. N. G. Veldhoen, 1911.
Alphen (*gestichtsgemeente*). A. W. Voors, 1909.
Altforst en Appeltern. M. de Jong, 1902.
Ameide en Tienhoven. A. F. P. Pop, 1918.
Ameland. (*Nes op*) J. J. H. Bange, 1920.
Amerongen. H. J. Couvée, 1906.
Amersfoort. W. J. Meiners, 1899 — K. den Hollander, 1909 — J. Pannebakker, 1911 — B. Batelaan, 1919.
Ammers. (*Groot-*) H. J. van Schuppen, 1918.
Ammerstol. . . . .
Amstelveen. B. Tuinstra, 1916.
Amsterdam. (Ned. Herv. gem.) A. Voorhoeve ✠, 1887 — J. H. Wiersma, 1888 — J. J. van Noort ✠, 1888 — K. Bähr (RA4), 1891 — J. Wieten, 1897 — dr. P. A. Klap, 1902 — G. Mansvelt, 1904 — C. Hunningher, 1904 — dr. W. J. M. Engelberts, 1905 — T. Doevendans, 1907 — dr. P. J. Kromsigt, 1909 — N. van Schouwenburg, 1909 — dr. G. Oorthuijs, 1910 — C. A. ter Linden, 1910 — A. G. H. van Hoogenhuyze, 1912 — H. Bakker, 1914 — J. Buenk, 1914 — C. H. Nolke, 1916 — dr. F. J. Los, 1916 — dr. A. H. de Hartog, 1917 — H. G. W. Briedé, 1918 — H. E. Gravemeijer, 1918 — W. van Limburgh, 1920 — L. D. Poot, 1920 — J. H. F. Remme, 1920 . . . . —
— . . . . — . . . . —
. . . . — . . . .
Amsterdam. (Waalsche gem). E. A. Giran, 1900 — E. J. Arnal, 1914.
Amsterdam. (Eng. gem.) W. Thomson, 1895.
Andel. (*den*) J. T. Huisman, 1909.
Andel. (*Op- en Neder-*) A. B. van der Put, 1904.
Andijk. . . . . . .
Angeren en Loo. B. C. Verhagen, 1914.
Angerlo. H. C. de Groot, 1902.
Anjum. G. van Dijk Pz., 1895.
Ankeveen. . . . .
Anlo. G. Seventer, 1920.
Annaland (*St.-*) A. G. Oosterhuis, 1916.
Anna Paulowna. . . . .
Anna-ter-Muiden. (*St.-*) J. R. van Eerde, 1882.
Anna-Parochie. (*St.-*) O. S. Jellema, 1919.
Annerveen. . . . .
Anthonypolder. (*St.-*) J. A. F. M. van der Jagt, 1908.
Apel. (*Klooster-ter-*) E. P. Borgman, 1920.
Apeldoorn en het Loo. C. Hattink ✠, 1885 — dr. B. van Meer, 1909 — H. J. E. Westerman Holstijn, 1910 — dr. Th. L. Haitjema, 1918.
Appelscha. . . . .
Appingedam. W. A. Vermeer Jz., 1909.
Arendskerke en Baarsdorp. (*'s-Heer-*) J. de Voogd ✠, 1907.
Arkel. . . . .
Arnemuiden. . . . .
Arnhem. (Ned. Herv. gem.) C. Beets ✠, 1889 — J. H. Schreuder, 1902 — A. Drost Az., 1910 — N. A. Becht, 1912 — H. O. Roscam Abbing, 1915 — E. J. H. van Leeuwen, 1916.
Arnhem. (Waalsche gem.) G. E. M. Picard, 1893.
Arum. H. H. Baudet, 1920.
Asch. J. H. Ch. Israël, 1918.
Asperen. . . . .
Asselt. (*Over en Neder-*) J. Jonker, 1906.
Assen. Dr G. Visser, 1902 — G. van Duyl, 1920.
Assendelft. . . . .
Asten en Ommelen. J. H. C. Israel, 1915.
Augustinusga. G. J. van Ingen, 1913.
Austerlitz. M. Barendrecht, 1899.
Avenhorn. B. Zoete, 1903.
Avezaat. S. R. Hermanides, 1912.

Axel. J. B. Th. Hugenholtz, 1891.

Baambrugge. . . . .
Baardwijk en den Elshout. L. P. Louwe Kooijmans, 1904.
Baarland. . . . .
Baarn en Eembrugge. Dr. H. H. Meulenbelt, 1890.
Babiloniënbroek en Hill. E. van Asch, 1919.
Baflo en Raskwert. M. Tinga, 1905.
Bahr, Lathum en Giesbeek. W. F. Jonkers, 1914.
Bakkeveen. A. J. Schop, 1920.
Balk. A. Altena, 1921.
Barchem, Zwiep en Boskeurne. M. C. van Wijhe, 1912.
Barendrecht. R. van de Waal, 1916.
Barneveld. H. A. Leenmans, 1919 — B. van der Wal, 1919 — . . . . . .
Barsingerhorn en Haringhuizen. J. W. E. van Loon, 1904.
Batenburg en Niftrik. R. Meeuwenberg, 1918.
Bath en Rilland. (*Fort-*) H. J. Visser. 1912.
Bathmen. R. A. C. Frijling, 1909.
Bedum en Westerdijkshorn. I. Keiser, 1903.
Beek en Ubbergen. W. Coenraad, 1917.
Beek en Geul c.a. C. Hengeveld. 1916.
Beekbergen J. Meeuwenberg, 1915.
Beemster. (*de*) P. R. A. van Meurs, 1914.
Beers en Jellum. G. J. Koops, 1903.
Beerta. B. J. Graatsma, 1906.
Beerta. (*Nieuw-*) J. S. King, 1916.
Beesd. . . . .
Beetgum. A. L. Th. van der Ven, 1919.
Beets. . . . .
Beetsterzwaag c. a. Y. B. Kalma, 1919 — J. D Domela Nieuwenhuis Nijegaard, 1919.
Beijerland (*Nieuw-*). W. A. Dekker, 1919.
Beijerland. (*Oud*) G. A. Pott, 1917 — C. Vlasblom, 1920.
Beijerland of de Hitzert. (*Zuid-*) . . . .
Beilen. P. A. Tichelaar, 1916.
Bellingwolde. J. L. van Apeldoorn, 1913 — G. Hornstra, 1920.
Bemmel. W. Stoel, 1898.
Bennebroek. P. J. de Jong, 1917.
Bennekom. W. J. van Lokhorst, 1919.
Benschop. . . . .
Benningbroek c.a. . . . .
Benthuizen. . . . .
Bergambacht. . . . .
Bergeyk, Riethoven c. a. A. J. Westhoff, 1906.
Bergen. F.W. J. van den Kieboom, 1911.
Bergen-op-Zoom. G. A. Lolcama, 1900 — H. de Jonge, 1916.
Bergentheim. J C. Koningsberger, 1920.
Berghaven en Hernen. D. J. Veen, 1880.
Bergschenhoek. . . . .
Bergum. E. Was, 1915.
Bergumerheide. A. Rodenburg, 1897.
Berkel en Rodenrijs. T. Stigter, 1898.
Berkenwoude en Achterbroek J. N. van der Heijden, 1919.
Berkhout. J. W. Roobol, 1918.
Berlicum (Friesland). H. van Eyck van Heslinga, 1897.
Berlicum, Hinthum en Rosmalen (Noord-brabant). G. C. C. Geyskes, 1915.
Besoijen. L. H. B. E. Dierkens, 1902.
Beuningen, Ewijk en Weurt. C. F. S. Rutgers, 1897.
Beusichem. G. Th. Gerritzen, 1906.
Beverwijk. G. B. Westenburg, 1917.
Bierum. J. J. Talens, 1902.
Bierolicт. P. Krul, 1914.
Biezelingen. T. Jonker, 1920.
Biggekerke. C. Koenekoop, 1920.
Bildt. (*de*) Dr. J. D. de Lind van Wijngaarden, 1920.
Birdaard en Janum. W. G. Krijkamp, 1920.
Blaauwkapel. D. van Lutterveld, 1920.
Bladel en Hapert. C. C. J. W. Wierts van Coehoorn, 1898.
Blankenham. G. Groeneboer, 1920.
Blaricum en Laren. D. G. W. L. Röder, 1910.
Bleiswijk. L. Nugteren, 1917.
Bleskensgraaf en Hofwegen J. Enkelaar, 1920.
Blija. Dr. N. Westendorp Boerma, 1898.
Blijham. J. Homan, 1903.
Blitterswijk. P. de Borst, 1915.
Bloemendaal. Dr. M. J. A. de Vrijer, 1920.
Blokker. (*Ooster- en Wester-*) W. van Dooren, 1920.
Blokland. (*Hoog-*) J. Ronge, 1912.
Blokzijl. G. van Hoeven, 1920 — . . . . . .
Bodegraven. H. A. Leenmans, 1920.
Boer of Bour. (*Ten*) J. P. Snoep, 1919.
Boijl. N. Oosterveen, 1908.
Bolsward. Dr. C. J. Niemeijer, 1899 — D. N. Zuithoff, 1911.

Bommel. (den) M. Japchen, 1920.
Boornbergum en Korte Hemme. N. P. van Es, 1891.
Borculo. H. Cannegieter, 1917.
Borger. A. J. A. Scholte, 1909.
Borne. A. Goedhart, 1910.
Borsselen. J. C. Elenbaas, 1913.
Boskoop en Middelburg. Dr P. Glas, 1920.
Bourtange. T. H. Tonsbeek, 1916.
Bovenkarspel. D. A. Brinkerink, 1896
Bovensmilde. G. W. Oberman, 1918.
Boxmeer c. a. Dr. E. L. Smit, 1916.
Boxtel, Esch en Liempde. A. E. V. Hoogenraad, 1916.
Boxum en Blessum. M. J. F. Schönfeld, 1918.
Bozum. K. J. Mulder, 1905.
Brakel. J. H Th. Rappard, 1919.
Brandwijk en Gijbeland. W. A. Bronsveld, 1890.
Breda. (Ned. Herv. gem.) F. J. J. Loeff, 1899 — dr. M. C. van Mourik Broekman, 1916 — J. J. van de Wall, 1920.
Breda. (Waalsche gem.) A. E. A. Allard, 1907.
Breede. A. van Riemsdijk, 1912.
Breedevoort. Th. C. Frederikse, 1914.
Breskens. J. A. Raams, 1917.
Breukelen. C. J. H. Verweys, 1902.
Brielle. I. G. Knottnerus, 1912 — H. M. E. Bremer, 1914 — J. W. van der Does, 1918.
Brielsch Nieuwland. N. Zwiep, 1920.
Britswerd en Wieuwerd. A. van der Heide, 1906.
Britsum. J. Juursema, 1906.
Broek-in-Waterland. . . . .
Broek-op-Langendijk. J. Stehouwer, 1917.
Brongerga (Nieuw-) of Knijpe. G. Ypeij, 1911.
Brouwershaven. Dr. P. Proost Jz., 1913.
Bruchem, Kerkwijk en Delwijnen. J. de Bres, 1916.
Bruinisse. C. Waardenburg, 1900.
Brummen. G. van Ramshorst, 1917.
Brunssum. Dr. L. Th. Wieten, 1921.
Budel c. a. A. C. Leendertz, 1917.
Buiksloot. . . . .
Buinen. (Nieuw-) B. Bruins, 1920.
Buitenpost en Lutkepost. J. E. de Vries, 1904.
Buitensluis of Numansdorp. J. A. ten Bokkel Huinink, 1920.
Bunnik en Vechten. M. J. G. J. van de Poll, 1917.
Bunschoten. S. J. de Hoest, 1915.
Buren. J. J. de Vries, 1918.
Burg op Texel. W. Kroese, 1918.
Burgh. J. W. Boogaard, 1920.
Burgwerd, Hartwerd en Hichtum. B. J. Geerling, 1905.
Burum en Munnikezijl. W. J. de Wilde, 1919.
Bussum. B. J. van Heijningen, 1908.
Buurmalsen. . . . .
Buurse. W. Haspels, 1902.

Cadzand. H. F. de Puy, 1908.
Callantsoog. F. A. France, 1918.
Castricum. A. van Poelgeest, 1900.
Chaam c. a. A. M. Bloem, 1898.
Charlois en Katendrecht. D. A. van Haselen, 1905 — W. H. Kelder, 1908 — H. E. Beernink, 1920.
Cillaarshoek. . . . .
Coevorden. J. J. van der Vlugt, 1890 — . . . .
Colijnsplaat. H. L. A. Feykes, 1904.
Colmschate. H. G. van der Flier, 1901.
Cornjum. J. W. Visscher, 1904.
Cothen. H. Stegenga Wz., 1912.
Cubaard. A. C. H. Vollenweider, 1921.

Daerle. . . . .
Dalen. P. J. Bakker, 1915.
Dalfsen. H. Guittart, 1912.
Dantumawoude of Damwoude. J. W. Knaap, 1902.
Dedemsvaart. J. A. van Selms, 1917 — . . . .
Deersum en Poppingawier. . . . . . .
Deil en Enspijk. J. J. de Kat Angelino, 1887.
Deinum. D. A. van Krevelen, 1910.
Delden. J. R. Immink, 1919 — . . . .
Delfshaven. Dr. P. G. Datema, 1889 — S. H. J. James, 1914 — J. P. van Bruggen, 1915 — . . . .
Delft. (Ned. Herv. gem.) H. J. Roozeboom ✠, 1895 — P. Zandt, 1919 — . . . . — . . . . — . . . .
Delft. (Waalsche gem.) . . . .
Delfzijl. J. C. Jörg, 1920.
Denekamp. W. T. J. Brouwer, 1897.
Deurne, Vlierden c. a. J. R. B. Feykes, 1919.

Deventer. Dr. H. W. ter Haar, 1900 — R. de Boer, 1907 — A. J. Werner, 1914 — G. van Rhijn, 1916.
Didam. G. J. B. Stork, 1907.
Diemen. J. Laurense, 1914.
Diepenheim. N. Jolles, 1917.
Diepenveen. J. A. Wensinck, 1911.
Dieren. J. M. Muller, 1911.
Diever en Wateren. J. B. M. van Dalfsen, 1905.
Dinxperlo. J. W. van Petegem, 1916.
Dirksland. K. van As, 1917.
Doesburg. Ph. J. Hoedemaker jr., 1909 - . . . .
Doetinchem. H. Smelt, 1915 — . . . .
Doeveren. P. Nauta, 1918.
Dokkum. . . . . — . . . .
Domburg. H. J. Hak, 1920.
Dongen. A. Dronkers, 1907.
Dongjum. A. Veltkamp, 1918.
Donkerbroek en Haule. C. A. Schenk, 1919.
Doorn en Maarn. W. Lodder, 1918.
Doornspijk. A. H. J. G. van Voorthuizen, 1917.
Dordrecht. (Ned. Herv. gem.) C. Heemskerk, 1903 — C. Bouthoorn, 1903 — R. Torenbeek, 1909 — C. L. van den Broek, 1910 — dr. A. van Iterson, 1911 — G. Verdoes Kleijn jr., 1920 — D. Bins, 1920 — . . . . . .
Dordrecht. (Waalsche gem.) . . . .
Dorkwerd c. a. J. A. A. Ouwejan, 1919.
Dragten. (*Zuid- en Noord-*) D. J. Aris, 1896 — P. van der Veer, 1921.
Dragster-Compagnie. A. Kabel, 1910.
Dreischor. C. E. van de Griend, 1904.
Drempt. . . . .
Driebergen. . . . .
Driehuizen en Zuidschermer. . . . . . .
Driel (classis *Nijmegen*). Th. Kramer, 1920.
Driel (classis *Bommel*). . . . .
Driesum. R. Steenbeek, 1918.
Drimmelen. J. B. C. Schuuring, 1893.
Drogeham. J. van de Pol, 1920.
Dronrijp. Dr. J. J. Bleeker, 1910.
Drumpt. M. P. de Roon, 1918.
Drunen en Nieuwkuik. A. P. van der Vlugt, 1918.
Dubbeldam. H. Meijer, 1913.
Durgerdam. L. Emmen, 1915.
Dussen. P. V. van Stein Callenfels, 1909.
Dwingelo. G. de Boer, 1915.
Echteld. L. A. F. Creutzberg, 1896.
Eck en Wiel. J. Petri, 1920.
Edam en Volendam. J. L. Klein, 1902 — H. H. Riepema, 1912.
Ede. J. A. van Boven, 1914 — . . . .
Edens en Spannum. G. van Dijk Az., 1910.
Ee. O. Groenewoud, 1896.
Eelde. Dr. D. Klein Wassink, 1913.
Eemnes-binnendijks. H. H. IJnzonides, 1906.
Eemnes-buitendijks. W. J. Kolkert, 1921.
Eenigenburg. . . . .
Eenrum. P. H. Kapteijn, 1906.
Eerbeek. Dr. Th. L. W. van Ravesteijn, 1910.
Eernewoude. G. J. A. Offerhaus, 1908.
Eethen en Drongelen. . . . .
Eext c. a. . . . .
Eexta. U. P. Okken, 1917.
Egmond-aan-zee. J. W. Roobol, 1920.
Egmond-binnen en den Hoef. A. H. J. le Gras, 1915.
Eibergen c. a. C. P. Boorsma, 1910.
Eijerland op Texel. G. C. Schellenberg, 1920.
Eindhoven en Woensel c. a. D. van Peursem, 1908.
Elburg. D. Plantinga, 1920.
Elden. J. F. de Klerk, 1916.
Elkerzee. . . . .
Ellecom. J. D. van Arkel, 1892.
Ellewoutsdijk. W. S. van Leeuwen, 1919.
Elspeet. . . . .
Elst bij Amerongen. . . . .
Elst bij Nijmegen. M. Hefting, 1915.
Emmen. H. de Groot, 1910.
Emst. L. Okken, 1919.
Engelbert. . . . .
Engelen, Empel en Crèvecoeur. . . . . .
Engelum. E. A. A. Snijdelaar, 1917.
Engwierum. J. B. Vegter, 1898.
Enkhuizen. J. Visser, 1902 — C. van der Hoeven, 1903 — J. D. van der Veen, 1920.
Enschedé. H. G. Oldeman, 1905 — W. H. Roobol, 1910 — J. van Dorp, 1919 — C. M. Briët, 1920.
Enter. G. J. Koldewijn, 1920.
Enum. J. C. van Hoeve, 1917.
Epe. G. D. Goedhuis, 1917.
Eppenhuizen. G. R. Zwarts, 1910.
Erichem. H. N. Fruyt, 1911.
Ermelo. K. J. van den Berg, 1917.

Est. W. de Peer, 1911.
Etershem en Schardam. . . . .
Etten (classis *Zutphen*). J. R. Stratingh, 1916.
Etten en de Hoeven (classis *Breda*). J. H. L. Dijkman, 1900.
Everdingen. P. F. van Noort, 1918.
Exmorra en Allingawier. A. Blink Kramer, 1918.
Eysden en Gronsveld. . . . .
Ezinge. J. Werkman, 1918.

Farmsum. J. Rijpma, 1914.
Feerwerd. H. G. Rozeboom, 1916.
Feijenoord. W. Voors, 1903 — F. Kijft nbelt, 1920 - . . . .
Ferwerd. S. IJbema, 1915.
Fijnaart en Heiningen. Tj. Tak, 1920.
Finkega en Steggerda. P. Groot, 1908.
Finkum en Hijum. M. Th. Laurman, 1907.
Finsterwolde. . . . .
Foudgum en Raard. P. Beijer, 1918.
Franeker. F. E. Gerritzen, 1918 — J. Ritter, 1918.
Frederiksoord en Wilhelmina'soord. C. Kunst, 1913.

Gaast en Ferwoude. . . . .
Gaastmeer en Nieuwenhuizen. P. Siemelink, 1917.
Gameren. H. Ewoldt, 1918.
Gapinge. J. W. Maas Wz., 1913.
Garderen. W. L. Mulder, 1918.
Garijp. . . . .
Garmerwoude. W. R. Diephuis, 1918.
Garnwerd en Oostum. A. H. de Boer, 1919.
Garrelsweer. . . . .
Garshuizen. B. Bruins, 1899.
Gasselte. G. J. Mooi, 1918.
Gasselter-Nieuwveen. G. Strating, 1899.
Gastel. (*Oud- en Nieuw-*) . . . .
Geertruidenberg. . . . .
Geervliet. . . . .
Geesteren. D. van der Most van Spijk, 1919.
Geldermalsen. J. C. Prins, 1897.
Gellicum en Rhenoy. H. W. J. van Linschooten, 1914.
Gelselaar. . . . .
Genderen. S. A. C. Rijnenberg, 1920.
Gendringen en Mechelen. Dr. J. van Dorp, 1911.
Genemuiden. H. van Elst, 1906.
Gennep c. a. . . . .
Gent, Erlikum en Doornenburg. H. A. Gerretsen, 1902.
Gerkesklooster. H. A. Benthem Reddingius, 1916.
Giessen en Rijswijk. J. B. Benders, 1899.
Giessendam en Neder-Hardinxveld. A. Prins, 1919.
Giessen-Nieuwkerk en Neder-Slingeland. B. N. J. Roskott, 1918.
Giessen-Oudkerk en Peursem. E. Jongens, 1918.
Gielen. . . . .
Gieterveen en Bonnerveen. H. van Dijk, 1902.
Giethoorn. C. A. Snoep, 1919.
Ginneken en Bavel. B. ter Haar Romenij, 1916.
Glanerbrug. W. Groeneweg, 1914.
Godlinze. K. Onnekes, 1897.
Goedereede. F. de Gidts, 1903.
Goes en Wilhelminadorp. P. J. Steinz, 1908 — J. J. Homburg, 1908 — J. de Vries, 1910.
Goinga, Gauw en Offengawier. C. J. O kam, 1919.
Goingarijp en Broek. W. A. van Bruggen, 1908.
Goor. W. G. Planten, 1911.
Gorinchem. A. de Kat Angelino, 1917 — J. Kraaij, 1916 — . . . .
Gorredijk. E. W. ten Oever, 1910.
Gorssel. H. E. Beker, 1916.
Gouda. J. E. Bijl, 1911 — J. Börger, 1917 — F. W. G. Verheul, 1919 — F. G. Hospers, 1921.
Gouderak. M. M. Verkerk, 1920.
Goudriaan. . . . .
Goudswaard (*Korendijk*). . . . .
Goutum en Swichum. J. van Giffen, 1908.
Graft. F. W. Boers, 1918.
Graftdijk. (*Oost- en West-*) J. G. Franck, 1918.
Gramsbergen. J. E. Bos, 1914.
Grave en Mill. C. A. Struick Posthumus, 1907.
's-Graveland. H. van Dijken, 1918.
's-Gravendeel. A. J. Bosman, 1908.
's-Gravenhage. (Ned. Herv. gem.) Dr. F. van Gheel Gildemeester ✠4, 1883 — A. J. A. Vermeer ✪, 1894 —

W. L. Welter ⊛ 4, 1894 — dr. J. A. Cramer ⊛ (S53), 1896 — dr. E. J. W. Posthumus Meyjes, 1902 — J. C. Schuller, 1907 — dr. H. Schokking, 1908 — P. J. Molenaar, 1909 — dr. M. M. den Hertog, 1909 — dr. J. P. de Bie, 1910 — dr. A. Troelstra, 1911 — D. A. van den Bosch, 1916 — A. B. te Winkel, 1916 — K. H. E. Gravemeijer, 1920 — W. Bieshaar, 1920.

's-Gravenhage. (Waalsche gem.) A. A. Chouillet, 1894 — E. Michelin, 1911 — P. J. Berthault ⊛ 4, 1913.

's-Gravenmoer. . . . .

's-Gravenpolder. D. Gerretsen, 1900.

's-Gravenzande. A. van Geest, 1893 — W. van den Bijtel, 1900.

's-Grevelduin-Kapelle en Vrijhoeven. J. H. van Paddenburgh, 1919.

Greveubicht. Dr. C. F. M. Deeleman, 1900.

Grijpskerk (Groningen). R. Hazelhoff, 1903.

Grijpskerke. J. H. Vaandrager, 1917.

Groede. W. A. van Griethuysen jr., 1920.

Groenlo. Mr. C. J. Bartels, 1911.

Groesbeek. W. C. Posthumus Meijjes, 1916.

Grolloo en Schoonloo. H. G. Brink, 1918.

Groningen. (Ned. Herv. gem.) J. J. Knap, 1897 — A. de Visser, 1905 — J. L. Dippel, 1908 — J. Willemze, 1908 — J. L. Pierson Hz., 1909 — C. W. Coolsma, 1910 — J. C. E. van Herwerden, 1916 — J. Langman, 1917 — dr J. C. Roose, 1920.

Groningen. (Waalsche gem.) . . . .

Grootebroek. D. Boer, 1911.

Grootegast en Doezum. G. C. Postma, 1917.

Grootelindt en Heer-Oudelands-Ambacht. W. de Leeuw, 1902.

Grosthuizen en Avenhorn. K. A. Beverslui, 1920.

Grouw. D. Buurma, 1910.

Gulpen c. a. A. J. de Beaufort, 1915.

Haaften. M. W. Snoep, 1898.

Haaksbergen. J. A. van Krieken, 1907.

Haamstede. J. Japchen, 1906.

Haarlem. (Ned. Herv. gem.) P. E. Barbas ✠, 1889 — C. Veen, 1892 — C. J. van Paassen, 1901 — dr. J. Wecner, 1904 — G. W. C. Vunderink, 1911 — S. F. H. J. Berkelbach van der Sprenkel 1919 — . . . .

Haarlem. (Waalsche gem.) Th. A. Eekman jr., 1918.

Haarlemmermeer. D. Bax, 1890.

Haarlo en Waterhoek. H. J. Engelkes, 1920.

Haastrecht. E. van den Broek, 1908.

Hagestein. J. J. Woldendorp, 1919.

Hall (classis *Arnhem*). J. S. Hartjes, 1918.

Halle (classis *Zutphen*). F. H. Plooij, 1917.

Hallum. J. Schuiringa, 1894.

Ham. (*den*) F. van Asch, 1921.

Ham en Fransum. (*den*) H. Blaukstein, 1896.

Hansweert. G. J. Waardenburg, 1920.

Hantum en Hantumhuizen. K. Klooster-man, 1897.

Hardegarijp. M. J. A. Bouwers, 1902.

Hardenberg. W. Westhoff, 1894.

Harderwijk. C. J. Veenhuijsen, 1906 — J. J. van Ingen, 1912 — L. van Mastrigt, 1919.

Hardinxveld. D. J. van Brummen, 1897.

Haren. A. O. Heslinga, 1907.

Harich en Ruigahuizen. . . . .

Haringkarspel en Dirkshorn. F. Damsté, 1906.

Harkstede en Scharmer. H. W. Bloemhoff, 1920.

Harlingen. H. A. Leenmans jr. ⊛, 1887 — W. A. P. F. L. Jörg, 1918 — J. F. L. A. de Jagher, 1919 — C. J. Meijer, 1920.

Harmelen. W. R. Boerendans, 1916.

Haskerdijke en Nijehaske. . . . .

Haskerhorne en Oudehaske. C. Zeeman, 1920.

Hasselt. A. Luteijn, 1917 — . . . .

Hattem. A. J. W. van Ingen, 1917 — . . . .

Hauwerwijk. P. van der Sluijs, 1918.

Hauwert. H. H. Dorgelo, 1919.

Havelte. P. Niermeijer, 1908.

Hazerswoude. J. Luuring, 1920.

Hedel. . . . .

Heeg. O. W. C. van der Veen, 1918.

Heemse. B. de Jong, 1911.

Heemskerk. A. Snethlage, 1903.

Heemstede. F. W. A. Korff jr., 1920.

Heenvliet. . . . .

Heerde. S. L. van Stein Callenfels, 1882.
's-Heerenberg. W. A. Zeydner, 1918.
's-Heerenhoek. J. H. Buinink, 1913.
Heerenveen. . . . .
Heerewaarden en St.-Andries. P. van Dam, 1916.
's-Heer-Hendrikskinderen en Wissekerke. J. H. C. Kamsteeg, 1921.
Heerhugowaard. J. Broekema, 1910.
Heerjansdam, Kleine Lindt en Kijfhoek. H. W. J. C. Hanselaar, 1919.
's-Heerjansland. . . . .
Heerlen en Kerkrade. T. Biebericher, 1902 — W. J. Kan, 1918.
Heeswijk, Dinther en Nistelrode. C. R. van Lelyveld, 1917.
Heeze en Leende. J. W. J. Addink, 1920.
Heicop en Boeicop. . . . .
Heiloo. D. Eilerts de Haan, 1904.
Heinenoord. C. M. Luteijn, 1918.
Heinkenszand. P. Warners, 1913.
Heino. E. Ippius Fockens, 1904.
Hekelingen. . . . .
Helder, Nieuwediep of Willemsoord. W. Bronneger Onnekes, 1908 — J. W. Poort, 1909 — H. Buiskool, 1916 — C. J. Warners, 1916 — . . . .
Helenaveen. . . . .
Hellendoorn. E. G. J. Bal, 1913.
Hellevoetsluis. G. Timmer, 1909.
Hellouw. J. L. de Mol Moncourt, 1919.
Hellum. H. Marra, 1916.
Helmond, Rixtel c. a. J. Pelinck ter Haseborg, 1920.
Helvoet (Nieuw-). A. Priester, 1918.
Helvoirt en Haren. J. H. Israël, 1903.
Hem. J. Cremer, 1917.
Hemelum, Mirns en Bakhuizen. W. H. van Heuven, 1899.
Hemmen. A. W. Ippius Fockens, 1896.
Hempens en Teerns. M. C. J. Wanrooy, 1898.
Hendrik-Ido-Ambacht. F. C. Willekes, 1913.
Hengelo (classis *Deventer*). G. Salomons, 1899 — D. C. Hiebendaal, 1909.
Hengelo (classis *Zutphen*). J. Barbas, 1909.
Hensbroek. . . . .
Herbajum. P. de Haas, 1912.
Herkingen. . . . .
's-Hertogenbosch. (Ned. Herv. gem.) H. W. A. Voorhoeve, 1904 — dr. W. Meindersma, 1906 — C. H. Hagen, 1914.
's-Hertogenbosch. (Waalsche gem.) I. F. Le Cornu, 1905.
Herveld c. a. E. Groeneveld, 1916.
Herwen, Aerdt en Pannerden. H. Sterringa, 1915.
Herwijnen. . . . .
Heteren. B. Moorrees, 1904.
Heukelum. P. Pras, 1919.
Heumen en Malden. Dr. P. Smit, 1920.
Heusden en Herpt. J. H. Huijgens, 1920.
Heveskes. . . . .
Hiaure, Bornwerd en Betterwird. . . . . . .
Hien en Dodewaard. . . . .
Hierden. W. F. C. L. Schulte, 1917.
Hijkersmilde en Kloosterveen. F. Siega, 1913.
Hijlaard. S. J. Piso, 1906.
Hillegom. J. C. V. van Bemmel, 1917.
Hillegondsberg. T. G. van Reeuwijk, 1919.
Hilvarenbeek, Mierde c. a. C. Woutman, 1920.
Hilversum. N. P. E. G. van Uchelen, 1904 — J. A. Hoekzema, 1910.
Hindeloopen. A. N. Tonsbeek, 1918.
Hippolitushoef en Westerland op Wieringen. H. Bax, 1919.
Hoedekenskerke. H. van Essen, 1909.
Hoek. (*den*) E. Raams, 1903
Hoek van Holland. (*'s-Gravenzande*) . . . .
Hoenderloo. N. Klaassen, 1920.
Hoevelaken. A. Dekker, 1917.
Hogebeintum. P. G. Dijkema, 1917.
Holijsloot en Uitdam. J. de Vlieger, 1911.
Hollandsche veld. J. Kooiman, 1908 — H. van Elven, 1916.
Hollum en Ballum op Ameland. L. C. de Jong, 1907.
Holten. P. A. Steenbakker Morilyon Loysen, 1903.
Holtpade. (*Olde- en Nije-*) H. Hofstee, 1899.
Holwert. B. Bolt, 1904.
Holwierda. J. W. Hannema Bz., 1901.
Hontenisse. W. J. van Lindonk, 1914.
Hoogesmilde. . . . .
Hoofdplaat. J. E. B. Meloen, 1920.
Hoogeloon, Vessem c. a. S. Kalma, 1917.
Hoogeveen. R. Bartlema, 1921 — . . . .
Hoogezand. P. J. Franke, 1906.
Hooge-Zwaluwe. C. Plaatsman, 1896.
Hoog- en Leegkerk. F. Hacquebord, 1894.

Hoogkarspel. W. A. Kastein, 1919.
Hoogland. E. Reeser, 1921.
Hoogmade en Rijpwetering. P. Hofstede, 1919.
Hoogvliet. C. van der Waa, 1918.
Hoogwoud. Dr. J. van Beck, 1917.
Hoorn. C. T. Cramer von Baumgarten, 1903 — Th. H. P. van Papenrecht, 1912 — W. Klaassen, 1918 — . . . .
Hoorn op Terschelling. K. van der Kamp, 1915.
Hoorn op Texel. (*den*) . . . .
Hoornaar . . . .
Hoornsterzwaag, Jubbega en Schurega. D. van Lonkhuyzen, 1898.
Horne. (*Oude- en Nije-*) G. W. Noordenhout, 1918.
Horne. (*Ter-*) . . . .
Hornhuizen en Kloosterburen. R. E. H. de Jong, 1913.
Horssen. M. Pol, 1899.
Horsten. (*de*) W. A. B. ten Kate, 1920.
Houten. P. Kuijlman, 1920.
Houtrijk en Polanen. B. Baljon, 1905.
Huins en Lijons. W. K. C. Hage, 1919.
Huisduinen en Julianadorp. A. E. van Griethuijsen, 1906.
Huissen en Malburgen. A. J. Splinter, 1915.
Huizen. . . . .
Huizinge. D. Kuilman, 1910.
Huizum. A. Hoving, 1905.
Hulst. W. L. Hermanides, 1920.
Hummelo. J. M. E. Steenbeek, 1912.
Hurwenen. J. C. Fontein, 1912.

Idaard c. a. P. Cannegieter, 1917.
Idsegahuizen en Piaam. . . . .
Idzard c. a. (*Ter-*) J. G. van Loenen, 1903.
IJhorst en de Wijk. J. A. Swart, 1917.
IJlst. B. Gijzel, 1919.
IJmuiden. L. W. Erdman, 1917 — . . . .
IJsbrechtum c. a. Dr. J. H. de Muinck Keizer, 1905.
IJselmonde. . . . .
IJselmuiden. T. Lekkerkerker, 1916.
IJselstein. Y. Doornveld, 1919.
IJtens en Hennaard. O. Hokwerda, 1899.
IJzendijke. F. L. Castelein, 1920.
IJzendoorn. J. R. van Kooy, 1895.

Ilpendam. . . . .
Ingen. J. Brinkhorst, 1899.
Irnsum. F. de Boer, 1899.

Jaarsveld. L. J. Lammerink, 1919.
Jacoba-Parochie. (*St.-*) M. A. G. Vorstman, 1918.
Jansga en Delfstrahuizen. (*St.-*) G. van Dorssen, 1915.
Jelsum. T. Bolt, 1917.
Jisp. . . . .
Jorwerd. Dr. C. Hille Ris Lambers, 1907.
Joure c. a. P. L. Kiehl, 1915 — A. A. van Wessem, 1917.
Jukwerd. H. N. IJsbrandy, 1919.
Jutphaas. P. C. de Groot, 1918.
Jutrijp en Hommerts. L. J. van Apeldoorn, 1894.

Kage of Kaag. A. E. van Baalen, 1921.
Kamerik. P. Bongers, 1894.
Kampen. F. A. van Schaick, 1897 — K. Hielkema, 1907 — C. B. Holland, 1918 — . . . .
Kamper-eiland. . . . .
Kamperland. G. de Wijk, 1920.
Kamperveen. J. C. Wolters, 1920.
Kantens. L. Meeth, 1913.
Kapelle. Dr. J. D. Schmidt, 1909.
Kapelle. (*Oost-*) . . . .
Kapelle. (*West-*) W. Reus, 1913.
Kapelle-aan-den-IJsel. F. H. van Oosten, 1920.
Kats. G. Mol, 1919.
Kattendijke. . . . .
Katwijk-aan-den-Rijn. B. Bollee, 1894.
Katwijk-aan-zee. R. P. A. Rutgers, 1911 — I. Voorsteegh, 1920 — . . . . . .
Kedichem. . . . .
Keppel-binnen en Oldenkeppel. P. A. C. Douwes, 1900.
Kerkwerve. J. W. Blankert, 1899.
Kesteren. . . . .
Kethel c. a. G. A. den Hartog, 1918.
Kimswert. . . . .
Klaaswaal. D. M. Vermet, 1920.
Kleverskerke. P. J. Wouters, 1920.
Kloetinge. G. E. Meloen, 1890.
Klundert c. a. G. Tichelaar, 1917.
Knijpe, zie *Brongerga* (*Nieuw-*).
Knollendam c. a. . . . .
Kockengen. . . . .
Koedijk. . . . .

Koekange. W. Wagter, 1900.
Kolderveen en Dingsterveen. R. ten Kate, 1920.
Kolham. . . . .
Kolhorn. . . . .
Kollum. J. Sevenster, 1918.
Kollumerzwaag. A. Griffijn, 1896.
Koog-aan-de-Zaan. A. Weeder, 1902.
Kootwijk. J. Kalshoven jr., 1908.
Kortenhoef. J van Bruggen, 1901.
Kortezwaag. T. Eppens, 1897.
Kortgene. . . . .
Koten. O. J. Reinders, 1917.
Koudekerk (Zuidholland). C. D. Israël jr., 1917.
Koudekerke (Zeeland). F. Postma, 1913.
Koudum. G. Venema, 1914.
Krabbendijke. F. M. Muller, 1912.
Kralingen. J. P. van Melle, 1901 — J. E. van der Valk, 1906 — . . . . . .
Kreweerd. H. J. Meuter, 1912.
Krim (de): . . . .
Krimpen-aan-de-Lek. F. F. J. van de Plassche, 1920.
Krimpen aan-den-IJsel en Stormpolder. P. van Willenswaard, 1890.
Krommenie. D. Sijpkens, 1902.
Krommeniedijk. P. Bruining, 1920.
Kropswolde. F. H. Koster, 1919.
Kruiningen. J G. Steenbeek, 917.
Kruis. (St.-) . . . .
Kruisland. G. C. A. de Roos, 1903.
Kuik en Beers. N. D. Kroese, 1920.
Kuilenburg. . . . . — . . . .
Kuinre. N. J. van 't Hooft, 1904.
Kwadijk. . . . .

Lage-Zwaluwe. H P. Fortgens, 1915.
Landsmeer. H. J. Heynes, 1894.
Langer- en Korter-Aar. A. C Enkelaar, 1918.
Langerak en Zeventer. (*Willige-*) H. Bruijel, 1893.
Langerak, bezuiden de Lek. . . . .
Langezwaag en Luxwolde. J. M. Natzijl, 1910.
Langweer en Ter-Oerle. H. P. Stegenga, 1919.
Laren c. a. W. A. Hoek, 1913.
Laurens en Brigdamme. (St.-) J. H. van 't Hoff, 1899.
Leens. G. A. van der Molen, 1916.
Leerbroek en Middelkoop. P. A. Binsbergen, 1920.
Leerdam. Ph. J. Vreugdenhil, 1918 — J. Severijn, 1918.
Leermens. J. Thijssen, 1913.
Leersum. M. A. Rouwenhorst 1902.
Leeuwarden. G. W. Heesen, 1892 — dr. R. Vorenkamp, 1902 — B. Klein Wassink, 1903 — J. W. Groot Enzerink, 1907 — Joh. ten Bruggenkate, 1907 — W. Pothoven, 1910 — . . . .
Leiden. (Ned. Herv. gem.) C. Hartwigsen, 1895 — J. Hoogenraad, 1898 — M. J. Punselie, 1909 — dr. D. Plooij, 1913 — dr. J. C. S. Locher, 1916 — dr. J. Riemens, 1917 — W. Th. B issevain, 1918 — G. H. Be k-i k mp, 1920 — . . . . . .
Leiden. (Waalsche gem.) S. Cler, 1896 — L. G. M. Bresson, 1907.
Leiderdorp. J. Nierstrasz, 1890.
Leidschendam en Wilsveen. Th. J. H. Steenbeek, 1920.
Leimuiden, Kalslagen en Bilderdam. J. Booij, 1919.
Lekkerkerk. J. Slot, 1914.
Lekkerland. (*Nieuw-*) . . . .
Lekkum en Miedum. Dr. Sj. Cuperus, 1916.
Lellens. B. Scholtens, 1919.
Lemele en Archem J. C. Salverda, 1915.
Lemmer (de), Follega en Eesterga. D. Zoete, 1895.
Lent. . . . .
Lettelbert en Enumatil. J. J. van Schaick. 1919.
Leur. (de) J. Ph. Meynink, 1909.
Leusden. E. U. Schallenberg, 1897.
Lermond, Achthoven en Lakeveld. J. Magendans FCz., 1900.
Lichtenvoorde. D. van Krevelen, 1905.
Lienden. J. W. Pieper. 1917 — . . . . .
Lier. (de) Th. M. Loran, 1919.
Limmen. C. J. A. Bosch, 1907.
Linschoten. J. Kloots, 1909.
Lippenhuizen en Hemrik. H. G. Cannegieter Wz., 1918.
Lisse. L. J. van Leeuwen, 1915.
Lith, Lithoijen en Kessel c. a. H. G. Botermans, 1912.
Lobith. J. Bruining, 1918.
Lochem. H. Vermaas jr., 1913 — P. J. F. van Voorst Vader, 1920.
Loenen aan de Vecht. P. C. IJsseling, 1911.

Loenen op de Veluwe. J. L. G. Gregorij, 1919.
Lollum en Waaxens. F. T. Salverda, 1895.
Longerhouw en Schettens. B. Dijkstra, 1910.
Loon-op-Zand. . . . .
Loosdrecht. (*Nieuw-*) Dr. G. Vellenga, 1897.
Loosdrecht. (*Oud-*) D. J. Peterse, 1919.
Loosduinen. P. J. Roscam Abbing jr., 1913.
Lopik en Cabauw. F. Anker, 1917.
Lopiker- en Jaarsvelder-kapel. Th. J. L. Ruys, 1903.
Loppersum. R. Buiter, 1915 — J. J. P. Heeringa, 1918.
Losdorp. J. de Jong, 1910.
Losser. V. E. Schaefer, 1905.
Lunteren. I. Kievit, 1920.
Lutjebroek. H. W. Bosch, 1919.
Lutkegast. B. Gemser, 1917.
Lutkewierum. J. J. S. Steenmeijer, 1919.
Lutten. J. Jebbink, 1921.

Maarssen en Nieuw-Maarsseveen. M. J. Sanders, 1896.
Maarten en Valkoog. (*St.-*) J. F. Tinholt, 1901.
Maartensdijk (Utrecht). H. Doornveld, 1913.
Maartensdijk (*St.-*) (Zeeland). Th. G. C. R ppard, 1920.
Maasbommel en Alphen. A. H. Mogendans, 1898.
Maasdam. . . . .
Maasland. R. Jaarsma, 1904.
Maassluis. J. J. van der Grient, 1906 — L. J. S. Crousaz, 1910 — C. J. Schweizer, 1918.
Maastricht. (Ned. Herv. gem.) W. Bax jr., 1914 — J. ten Bruggenkate, 1914.
Maastricht. (Waalsche gem.) . . . . . .
Made en Oud-Drimmelen. J. C. M Jansen, 1920.
Makkinga, Elsloo en Langendijk. F. H. Bruins, 1919.
Makkum en Cornwerd. Dr. G. Smit, 1904 . . . .
Mantgum en Schillaard. A. Nicolai, 1900.
Markelo. A. H. Edelkoort, 1915.
Marken. J. H. van Been, 1920.
Marrum en Nijkerk. H Gerbrandy, 1897.
Marssum. D. Colenbrander, 1917.
Marum. H. Huizinga, 1913.
Mastenbroek. S. C. van Wyngaarden, 1920.
Maurik. M. L. Foeken, 1916.
Medemblik. A. G. F. Smit, 1910.
Meeden. L. Offerhaus, 1905.
Meelhuizen. J. D. Derksen, 1900.
Meerenberg (*Bloemendaal*). V. Roos, 1907.
Meern(de) en Oudenrijn. G. Grootjans, 1919.
Meerkerk. F. G. Berghauser Pont, 1892.
Meerssen c. a. A. W. Huiskamp, 1920.
Meeuwen en Hagoort. . . . .
Melis- en Mariekerke. L. C Spijkerboer, 1919.
Mellissant. J. J. Kloots, 1920.
Menaldum. H. W. M. Hupkes, 1890.
Menningaweer en Maarslag. J. N. Seulijn, 1913.
Meppel. P. W. Foeken, 1914 — J. F. van Duijne, 1915 — A. K. Straatsma, 1920.
Meteren. I. A. Haag, 1898.
Metslawier en Nijewier. W. A. Noest, 1919.
Michielsgestel, Dungen en Schijndel. (*St.-*) F. J. A. de Jagher, 1919.
Middelbert. O. Tiddens, 1910.
Middelburg. (Ned. Herv. gem.) N. M de Ligt ✠, 1896 - H. Jonker, 1901 — J. de Visser, 1903 — L. B. Tjebbes, 1909 — M. van Empel, 1910 — dr. J. P. Cannegieter, 1913.
Middelburg. (Waalsche gem.) E. C. Le Cornu, 1906.
Middelburg en Vlissingen. (Engelsche gem.) . . . .
Middelharnis. G. Alers, 1919.
Middelie en Axwijk. H. J. D. R. Theessing, 1917.
Middelstum en Toornwert. H. H. Brucherus Cleveringa, 1911.
Midlum. L M. J S Herfkens, 1919.
Midsland op Terschelling. T. W. van der Leij, 1919.
Midwolda. . . . .
Midwolde en de Leek. J. M. Doorenbos, 1919.
Midwoud C. J. F. Hopster, 1913.
Mijdrecht. J. G. R Langhout, 1918.
Mijnsheerenland van Moerkerke. J. Vermeulen, 1918.
Minnertsga. L. Moolhuizen, 1920.
Moerdijk. P. Vermeulen, 1904.

Moerkapelle. P. Moerman Sz., 1919.
Molenaarsgraaf. R. A. Lauts, 1893.
Molkwerum. J. W. Keller, 1919.
Monnikendam. A. van der Zwaal, 1906 — G. E. Alers, 1917.
Monster. G. Beens, 1920.
Montfoort. . . . .
Moordrecht. G. A. Kniphuisen, 1919.
Morrha en Lioessens. E. B. Meijer, 1905.
Muiden. K. P. Dotema, 1906.
Muiderberg. H. Altevogt jr., 1917.
Muntendam. G. W. Rijkx, 1912.

Naaldwijk. J. P. de Graaff, 1920.
Naarden. F. W. Drijver, 1899 — J. C. Voorduin, 1899.
Nederhemert. H. Kluin, 1918.
Nederhorst-den-Berg. . . . .
Nederlangbroek. W. Zijlstra, 1919.
Neede. P. van der Wal, 1919.
Neerbosch, Heesch c. a J. J. Creutzberg, 1918.
Neerbosch. (Weezenkapel.) J. Schrijver ✠, 1905.
Nesch en Wierum. J. H. G. Stap, 1920.
Neuzen. A. Timmerman, 1891.
Niebert en Nuis. L. van Dijk, 1910.
Niedorp. (*Nieuwe-*) N. J. C. Schermerhorn, 1894.
Niedorp c.a. (*Oude-*) H. J. Barnouw, 1918.
Niehove. J. Vink, 1920.
Niekerk, Oldekerk en Faan. G A. Swart, 1902.
Niekerk en Vliedorp. G. Samplonius, 1917.
Nieuw-Amsterdam. Tj. J. Wielinga, 1913.
Nieuw-Dordrecht. J. N. Bakhuizen van den Brink, 1920.
Nieuwendam. R. E. Wierenga, 1907.
Nieuwenhoorn. W. de Voogd van der Straaten, 1916.
Nieuwe Pekela. B. van Eysselsteyn, 1891 — B. Keers, 1920.
Nieuwerkerk-aan-den-IJsel. . . . .
Nieuwerkerk in Duiveland. P. van der Linden, 1896.
Nieuwe-Schans c. a. . . . .
Nieuwe-Tonge. . . . .
Nieuwkoop. J. Kooy, 1918.
Nieuwland (classis *Gouda*). . . . .
Nieuwland (classis *Sneek*). C. E. F. de Vries, 1918.
Nieuw- en St.-Joosland. A. J. Eijkmanjr., 1920.
Nieuwleusen. H. Smits, 1891.
Nieuwpoort. . . . .
Nieuwveen. C. de Jongh, 1915.
Nieuw-Vennep. J. G. Lekkerkerker, 1914.
Nieuwvliet. . . . .
Nieuw-Vossemeer en Halsteren. J. A. Verhoog, 1917.
Nieuw-Weerdinge. L. Boer, 1920.
Nieuwolda. J. Kramer, 1920.
Niezijl. F. T. Tammens, 1919.
Nigtevecht. J. F. Lijsen, 1920.
Nijbroek. H. K. Queré, 1919.
Nijega en Elahuizen. G. Elzenga, 1919.
Nijega en Opeinde. J. A. Hoek, 1911.
Nijehaske, zie *Haskerdijke.*
Nijeveen. Dr. P. W. J. van den Berg, 1904.
Nijkerk in Oostdongeradeel. S Goverts, 1919.
Nijkerk op de Veluwe. P. J. van Melle, 1888. — P. F. van den Nieuwenhuizen, 1894 — . . . .
Nijkerkerveen. . . . .
Nijmegen. (Ned. Herv. gem.) Dr. I. M. J. Hoog, 1900 — J. Ossewaarde, 1907 — P. J. Couvée, 1908 — F. H. G. van Iterson, 1918.
Nijmegen. (Waalsche gem.) A. Pijnacker Hordijk, 1891.
Nijverdal. D. M. Blankhart, 1917.
Nisse. A. F. C. Pont, 1890.
Noordbroek. W. P. Stratingh, 1920.
Noorddijk. A. E. K. Pols, 1915.
Noordeloos en Overslingeland. H. K. Wolfensberger, 1897.
Noorden. D. Bax, 1920.
Noordgouwe. E. van Meer, 1919.
Noordhorn. J. C. P. van Erkel, 1920.
Noordlaren. W. Hulsbergen, 1898.
Noordscharwoude. O. J. Staal, 1908.
Noordwijk (Groningen). F. Smid, 1910.
Noordwijk-aan-zee. L. W. C. Ekering, 1916.
Noordwijk-binnen. W. W. van Haaften, 1917.
Noordwijkerhout. . . . .
Noordwolde (Friesland). J. N. van Druten, 1914.
Noordwolde (Groningen). J. A. J. Wentink, 1917.
Noordzijpe. . . . .
Nootdorp. J. P. P. Loeff, 1897.
Norg. G. H. J. Bonke, 1919
Numansdorp zie *Buitensluis.*
Nunen en Mierlo c. a. . . . .

Nunspeet. E. Warmolts, 1912.

Obdam. G. B. Kruizinga, 1919.
Obergum c. a. A. J. Svanbäck, 1918.
Ochten. G. Th. van Beusekom jr., 1904.
Odijk. . . . .
Odoorn. J. Boonstra, 1915.
Oedenrode en Zon (St.-). A. Daran, 1915.
Oegstgeest. A. J. Ruys, 1888.
Oene. S. Ronner, 1919.
Oenkerk, Giekerk c. a. L. de Baan, 1915.
Oijen en Megen. H. van Woudenberg Hamstra ℞, 1874.
Oirschot, de Beerzen c. a. . . . .
Oisterwijk, Udenhout en Moergestel. (Noordbrabant). . . . .
Olde- en Nijeberkoop. A. N. Pijnacker Hordijk, 1917.
Oldebert en Tolbert. R. K. Dijksterhuis, 1894.
Oldeboorn. P. Raap, 1896.
Oldebroek. G. J. Koolhaas, 1920 — J. E. Klomp. 1920.
Oldehove. K. J. de Groot, 1920.
Oldelemmer en Oldetrijne. W. Meijering, 1891.
Oldemarkt en Paasloo. J. van Dijk, 1892.
Oldenzaal. J. J. A. Herman, 1901.
Olst. D. A. Vorster, 1912.
Ommen. H. G. Ubbink, 1898.
Ommelanderwijk en Zuidbroekdiep. W. H. H. Middendorp, 1917.
Ommeren. G. Grootjans, 1917.
Onderdendam c. a. J. Speckman, 1912.
Onstwedde. E. Weidner, 1895.
Oolgensplaat. J. J. van de Pol, 1918.
Oostburg. E. van Ruijtenberg, 1916.
Oosterbeek. Dr. A. J. van 't Hooft, 1906.
Oosterbierum. G. Cazemier, 1908.
Oosterdijk. . . . .
Oosterend. H. Haselager, 1905.
Oosterend op Texel. J. L. van Grasstek, 1909.
Oosterhaule c. a. A. de Voogd, 1915.
Oosterhesselen. K. H. Boersema, 1914.
Oosterhout. (Gelderl.) J. A. Raabe jr., 1913.
Oosterhout en Dorsten. F. L. Kan, 1913.
Oosterland. Dr. W. H. Weeda, 1908.
Oosterland c. a. op Wieringen. . . . .
Oosterlittens. G. Brink, 1895.
Oostermeer en Eestrum. H. Prins, 1898.
Oosternieland en Oldenzijl. R. Bruins, 1898.
Oosterwierum. A. W. de Vries, 1914.
Oosterwijk (Zuidholland). . . . .
Oosterwijtwert. W. J. Reesink, 1906.
Oosterwolde (Gelderland). C. J. Leenmans, 1917.
Oosterwolde en Fochtelo (Friesland). B. ter Haar, 1918.
Oosterzee en Echten. F. A. Visser, 1920.
Oosthem, Abbega en Folsgara. J. J. C. Karres, 1920.
Oosthuizen c. a. F. W. J. Brümmer, 1918.
Oostrum en Jouswier. C. Broekhuizen, 1894.
Oost- en West-Souburg. A. Graves van Willenswaard, 1919.
Oost-Vlieland. J. Poort, 1918.
Oostvoorne. J. P. C. Poldervaart, 1916.
Oostwold, Lage- en Hooge-Meeden. K. Lijfering, 1904.
Oostwolde. Dr. J. C. Kromsigt, 1908.
Oostwoud. W. D. M. Baar, 1919.
Oostzaan. IJ. van Dijk, 1918.
Oost-Zaandam. L. J. Blanson Henkemans, 1899 — C. Met, 1910.
Ootmarsum. G. J. van der Flier, 1907.
Oog en Persingen. . . . .
Opende. J. A. Steenbeek, 1917.
Ophemert en Zennewijnen. W. G. van Leeuwen, 1902.
Opheusden. . . . .
Opijnen en Heesselt. W. van Esveld, 1898.
Oppenhuizen en Uitwellingerga. J. Dijk, 1917.
Opperdoes. J. Salm, 1893.
Oppnierda. A. M. van der Most van Spijk, 1899.
Oss, Heesch, Berchem c. a. P. W. Verkouw, 1915.
Ossendrecht, Woensdrecht c. a. . . . . .
Oterdum. G. Teensma, 1920.
Oterleek. . . . .
Otterloo. L. G. Bolkestein, 1920.
Ottoland en Neder-Blokland. . . . . . .
Ouddorp. J. Bus, 1919.
Oudega, Idsega en Sandfirde. L. Boersma, 1920.
Oudega. A. Carsjens, 1910.
Oudega en Kolderwolde. W. G. G. Beerekamp, 1919.
Oudelande. T. Kloek, 1905.
Oude-Mirdum en Sondel. . . . .
Oude-Pekela. Dr. H. D. Hellema, 1902.

Oudenbosch, Rucphen en Hoeven. J. Willemse, 1916.
Oudendijk. . . . .
Oudenhoorn. A. Feenstra, 1910.
Ouderkerk a/d Amstel. L. R. Aalbers, 1916.
Ouderkerk a/d IJsel. G. van Montfrans, 1915.
Oudeschans. . . . .
Oudeschild op Texel. . . . .
Oudeschoot c. a. J. Kroneman, 1908.
Oude-Tonge. . . . .
Oudewater. J Hoek, 1892 — M. Buiskool, 1914.
Oude- en Nieuwe-Wetering. W. W. Siddré, 1921.
Oudkarspel. G. de Leeuw, 1912.
Oudkerk en Roodkerk. W. Hamilton of Silvertonhill 1916.
Oudorp. P. Groot, 1911.
Oudshoorn en den Gnephoek. J. Deetman, 1919
Oud-Vossemeer. A. van Griethuijsen, 1917.
Oudwoude c. a. J. P. van Leusden, 1920.
Ouwerkerk (Duiveland). . . . .
Overdinkel. J F. Ossewaarde, 1919.
Overlangbroek. Dr. H. E. G. van de Meene, 1896.
Overschie. G A. van der Hooft, 1911.
Ovezande en Driewegen. . . . .

Paesens en Moddergat. H. F. Pasma, 1919.
Pancras. (*St.*-) J. P. Buiskool, 1920.
Papendrecht. J. H van der Wal 1918.
Parrega, Hieslum en Greonterp. J. C. H Romijn, 1920.
Peins en Zweins. . . . .
Peize. C. Pekelharing, 1911.
Peperga en Blesdijke. H. T. A. J. Westrik, 1918.
Pernis D. Ozinga, 1897.
Pesse. D. J. F. Westenburg, 1917.
Petten. . . . .
Philipsland. (*St.*-) D. Los. 1920.
Piershil G. Th. Smit, 1920.
Pieterburen en Wierhuizen. F. J. Folpmers. 1911.
Pietersbierum. J. F. van Dobben, 1914.
Pijnacker. C. A. de Bruin. 1894.
Pingjum en Zurich. . . . .
Poederoijen en Loevestein . . . .
Polsbroek. . . . .
Poortugaal en Albrandswaard. T. A. van der Vlies, 1909.
Poortvliet. J. W. Verschoor, 1915.
Princenhage. Th. J. W. Cieremans. 1909.
Prinsland en Dinteloord. A. M. den Oudsten, 1920.
Purmer. (*de*) W. Korevaar, 1914.
Purmerend. J. B. Th Hugenholtz, 1918 — E. H. Wieringa, 1919.
Purmerland en den Ilp. . . . .
Putten. J. G. Dekking, 1918.
Puttershoek. J. J. H. Pop, 1919.
Puyflijk en Leeuwen. E. Saraber, 1909.

Raalte. J. Cramer, 1916.
Raamsdonk. D. J van de Graaf, 1918.
Randwijk en Lakemond. J. G. Woelderink, 1917.
Ransdorp en Schellingwoude. J. Janse. 1899.
Rauwerd. T. S. van der Ley, 1896.
Ravenswaay. R. A. Phester, 1898.
Ravenstein, Dieden en Deursen. W. van Deursen, 1900.
Reeuwijk. W. D. van Wijngaarden, 1920.
Reitzum, Gauw en Lichtaard. C. A. Linsbeek, 1919.
Rekken. J. J. Ploos van Amstel, 1920.
Renesse en Noordwelle. T. Leendertz. 1919.
Renkum en Heelsum. P. de Looze. 1918.
Rensweude. . . . .
Ressen c. a. H. J. C. Pierson, 1894.
Retranchement. H. L. Kniphuisen, 1915.
Rheden. J. K. van der Hoeven, 1895.
Rhenen J. C. Hooijer, 1917 — C. Bruut. 1919.
Rhoon en Pendrecht. H. J. Noteboom. 1897.
Ridderkerk. H. H. van Ameide, 1919.
Ried en Boer. D. F. W. van Weel, 1919.
Rijnsaterswoude. . . . .
Rijnsburg. . . . .
Rijp. (*de*) W. J. Boelman, 1920.
Rijperkerk. H. Waardenburg, 1905.
Rijsoord en Strevelshoek . . . . . .
Rijssen. J. C. Klomp, 1916.
Rijswijk (Gelderland). . . . . . .
Rijswijk (Zuidholland). P. L. L. Post, 1910.
Rinsumageest en Sijbrandahuis. J. Jukema. 1905.

Ritthem. C. Sundermeijer, 1920.
Rockanje. H. J. Witkop jr., 1911.
Roden. B. Assink, 1902.
Roderwolde. A. G. Kloots, 1916.
Roermond. P. A. H van Rossem ✠, 1901.
Rolde. J. F. Homan, 1916.
Roordahuizen. B. Boers, 1900.
Roosendaal, Nispen en Wouw. . . . . .
Rossum. J. H. Eykman, 1896.
Roswinkel. H. G. Tonsbeek, 1890.
Rotterdam. (Ned. Herv. gem.) J. L. de Heer, 1890 — B. ten Kate, 1890 — G. van der Giesen, 1897 — dr. J. R. Callenbach ✠, 1901 — dr. A. F. Krull, 1907 — G. H. Wagenaar, 1907 — dr. H. J. Olthuis. 1910 — J. C. H. Scholten ✠+, 1911 — F. J. Krop, 1912 — P. van Toorn, 1913 — J. van Duyvenbooden, 1914 — A. C. G. den Hertog, 1915 — J Ravesloot. 1916 — dr. S. van Dorp. 1917 — B.J.C. Rijnders, 1918 — G.Bolkestein, 1919 — dr. H. T. Obenman, 1920 — M van Grieken, 1920.
Rotterdam. (Waalsche gem.) — L. P. Reyss, 1911 — A. Breyton, 1911 — . . . .
Rotterdam. (Schotsche gem.) J. Irwin Brown, 1887.
Rotteralle . . . .
Rottum-Sitswerd A. Keers, 1920.
Rouveen. A. Osk m, 1918.
Rozenburg en Blankenburg. W. H. H. Dijkman, 1898.
Rozendaal (classis *Arnhem*). . . . . .
Ruinen. Dr L. N. de Jong, 1920.
Ruinerwold. E. T de Boer, 1917.
Rumpt. L. Falk. 1894
Ruurlo. C. Ph. F. Abbing, 1911.

Saaxum. J. van Dorssen, 1918.
Sandpoort. Dr. G. A. van den Bergh van Eysinga. 1915.
Sappemeer. A. H. Wefers Bettink, 1917.
Sas-van-Gent en Philippine. H. Akersloot van Houten Roos, 1899.
Sassenheim. D. J. M. Wüstenhoff, 1891.
Schaarsbergen. J. Parlnas, 1889.
Schagen. . . . .
Schalkwijk en 't Gooy. J. Doorenbos, 1919.
Schalsum. W. H. A. Scholte, 1920.
Scharnegoutum en Loinga. P. Flieringa, 1896.
Scharwoude. Dr. N. de Jager Meezenbroek, 1919.
Schermda. H. Doorenbos, 1890.
Schermda. (*Nieuw-*) N. C. Renken, 1904.
Schellinkhout. A. E. K. Bolland, 1912.
Schelluinen. . . . .
Schermer. (*Noord*) J. Heep, 1911.
Schermer. (*Groot-*) . . . .
Schermerhorn. C. Boerendonk, 1919.
Scherpenisse. N. Luijendijk, 1919.
Scherpenzeel (Gelderland). J. G. Harthoorn, 1897.
Scherpenzeel, Spanga c. a. (Friesland). L. A. F. Reddingius, 1920
Scheveningen. L. M. van Noppen, 1897 — J. Wartena, 1901 — H. J. de Zwart, 1907 — B. Tichelman, 1915.
Schiedam. P. C. A. Haltiman, 1892 — A. Tap, 1894 — P. Bokma, 1904 — J. W. Tonsbeek, 1910 — dr. J. Swart, 1915.
Schiermonnikoog J. R. Oldeman, 1920.
Schildwolde A. O. eringa, 1913.
Schinge en Slappeterp. S. Miedema, 1901.
Schipluiden. . . . .
Schoondijke. J. P Scholte, 1919.
Schoonebeek. . . . .
Schoonhoven. J. van der Spek, 1893 — W Wesseltijk, 1919.
Schoonoord. H. A. ten Hove, 1920
Schoonrewoerd. A. van der Kooij, 1920.
Schoorl, Groet en Camp. A. J. P. Boeke, 1913.
Schore en Vlake. J. L. Klomp, 1915.
Scho en. M. G. Blauw, 1915
Schraard. J. W. Swaan, 1920.
Schaldeburen. J. G. H. Vermaat, 1919.
Sellinge. Dr. H. Stoel, 1915.
Serooskerke (Schouwen). A. C. Diederiks, 1918.
Serooskerke (Walcheren). Dr. J. H. Gunning, 1920.
Serbierum. N. C. J. de Minjer, 1891.
Siddeburen. . . . .
Sijbekarspel. . . . .
Sijbrandaburen en Terzool. Dr. W. Swart, 1913.
Silvolde. G. Boersma, 1909.
Simonshaven en Biert. J. D. de Hoog, 1918.
Sittard. E. van den Berg, 1914 — . . . .
Sleen. C Brinkerink, 1917.
Sleeuwijk. B. J. van Gaalderen, 1918.

Sliedrecht. F. E. van Santen, 1919 — . . . .
Slyk-Ewijk. W. van der Waal, 1907.
Slochteren. A. Vrijlandt, 1917.
Sloten (Friesland). J. F. Roth, 1920.
Sloten (Noordholland). P. F. Faber, 1909.
Sloterdijk. J. W. P. Le Roy, 1911.
Sluipwijk. J. J. van Oosterzee, 1915.
Sluis. M. J. Beukenhorst, 1908.
Sneek. Dr. G. A. Wumkes, 1906 — W. Banning, 1920 — J. A. B. Terlet, 1920.
Soest. D. P. Brans, 1893.
Soesterberg. J. A. Radix, 1902.
Solwert en Marsum. A. de Pecker, 1902.
Someren en Lierop. J. G. M. Andreae, 1919.
Sommelsdijk. . . . .
Spaarndam en Spaarnwoude. S. A. Baljon, 1900.
Spanbroek en Opmeer. L. Scholte, 1891.
Spankeren en Laag-Soeren. J. L. Brinkerink, 1920.
Spijk (Groningen). J. de Jong, 1918.
Spijk (Zuidholland). . . . .
Spijkenisse. J. H. Schuurmans Stekhoven, 1920.
Sprang. . . . .
Stad-aan-'t Haringvliet. J. Polhuys, 1897.
Stadskanaal. Dr. K. Sonies, 1920.
Stadskanaal. (*Nieuw-*) J. van der Vlugt, 1912.
Standdaarbuiten. W. A. Eerdbeek, 1920.
Staphorst. P. Kruijt, 1919.
Stavenisse. . . . .
Stavoren. . . . .
Stedum. G. de Vries, 1916.
Steenbergen. G. K. van der Horst, 1915.
Steenderen en Bronkhorst. P. N. Pikaar jr., 1903.
Steenwijk. G. A. Bruins, 1920 — S. Kooistra, 1920.
Steenwijkerwold. D. J. van Dijk, 1903.
Stellendam. A. Hoogendijk, 1902.
Stevensweert c. a. . . . .
Stiens. J. A. Bruins jr., 1906.
Stolwijk. B. J. Kanis, 1919.
Streefkerk. H. J. L. Poort, 1899.
Strijen en Strijensas. C. Kroon, 1908.
Suameer. O. Noordmans, 1910.
Suawoude en Tietjerk. . . . .
Surhuisterveen of Zuiderhuisterveen. W. S. Winsemius, 1918.
Surhuizum. H. van den Bijtel, 1898.

Terborg. H. Visser, 1920.
Terheyde (Zuidholland) . . . .
Terheyden. (Noordbrabant). K. E. van Bart, 1907.
Terkaple en Akmarijp. W. J. van Elden, 1918.
Termunten en Borgsweer. J. C. Kars, 1920.
Ternaard. J. Hoekstra, 1919.
Terwispel. K. K. de Jong, 1917.
Terwolde. G. W. Kobus, 1915.
Thamen aan den Amstel. A. Hijmans, 1920.
Thesinge. K. Hendriks, 1918.
Tholen. . . . . — . . . .
Tiel. E. J. van der Brugh, 1910 — M. Prins, 1912 — F. W. J. van de Poel, 1920.
Tienhoven. G. B. Fijnvandraat, 1895.
Tilburg en Goirle. D. Faber, 1918.
Tinallingen. . . . .
Tjalleberd c. a. H. A. Ludwig, 1899 — S. Winkel, 1912.
Tjamsweer. E. Sijberda, 1894.
Tjerkgaast en St.-Niklaasga. . . . . . .
Tjerkwerd en Dedgum. J. van Rijs, 1897.
Tricht. E. A. Lazonder, 1918.
Tubbergen. D. C. Goedhart, 1914.
Tuil. D. J. Lazonder, 1920.
Twello. M. A. van Rhijn ☉, 1910.
Twijzel. K. Nobel, 1915.
Twisk. H. J. E. Verweij, 1907.
Tzum. IJ. Stelma, 1908.
Tzummarum en Firdgum. J. van Veen, 1916.

Uitgeest. M. Rosbergen, 1920.
Uithuizen. J. Hoogenraad, 1915.
Uithuizermeden (*Oosteinde*). Dr. J. Th. Ubbink, 1918.
Uithuizermeden (*Westeinde*). G. G. J. Bleeker, 1913.
Uitwierda. . . . .
Uitwijk en Waardhuizen. A. H. de Wit, 1919.
Ulrum. B. Wissing, 1897.
Ureterp en Siegerswolde. B. Peijsel, 1920.
Urk. . . . .
Urmond. T. G. Meester, 1911.
Ursem. A. de Buck, 1920.
Usquert. C. G. Wagenaar jr., 1914.
Usselo. . . . .

[redacted]

Utrecht. (Ned. Herv. gem.) J. Quast Hz., 1888 — H. H. Barger, 1898 — G. J. A. Jonker, 1901 — H. C. Briët, 1905 — H. Kwint, 1910 — jhr. J. L. A. Martens van Sevenhoven, 1910 — dr. M. Woudstra, 1912 — J. Goslinga, 1912 — dr. G. P. Marang, 1913 — dr. J. F. Beerens, 1915 — P. de Haas, 1915 — P. Veen, 1917 — B. C. Koolhaas, 1919 — . . . . . .

Utrecht. (Waalsche gem.) O. A. Genouy, 1901.

Vaals. P. van der Elst, 1916.

Vaassen. J. H. Geselschap, 1898.

Valburg en Homoet. F. Schrale, 1906.

Valkenburg. J. Kock, 1899.

Valkenswaard, Waalre c. a. H. G. Oudegeest, 1909.

Varik. J. G. Keij, 1916.

Varsseveld. W. B. H van Linschoten, 1891 — J. C. Knottnerus, 1913.

Veen. Dr. G. Tjalma, 1892.

Veendam. R. Cremer jr., 1895 — C. C. de Kloet, 1916.

Veenendaal. M. Jongebreur, 1904 — H. A. de Geus, 1915.

Veenhuizen. W. E. P. Germs, 1907 — J. H. C. van der Hoff, 1912.

Veenwouden. B. H. Gust, 1909.

Veere. Dr. G. J. Weyland ❁, 1896.

Veessen. K. Janzen, 1878.

Veghel c. a. G. de Vries, 1915.

Veldhoven c. a. W. G van Doorne, 1917.

Velp. N. de Jong, 1907 — P. H. Heymens Visser, 1908.

Velsen. J. Ph. Eggink, 1911 — J. C. Helders, 1918.

Venhuizen. J. Aalbers, 1913.

Venlo. G. Steenkamer, 1920.

Vianen. J. Steenbeek, 1891 — J. F. Wachter, 1907.

Vierhuizen en Zoutkamp. A. Dijkstra, 1901.

Vierlingsbeek. H. A. Boeser, 1921.

Vinkeveen en Demmerik . . . .

Visvliet en Pieterzijl. H. de Haan, 1920.

Vlaardingen. J. D. de Stoppelaar, 1909 — H. A. Heijer, 1916 — J. Kat, 1920.

Vlagtwedde. E. H. Blaauwendraad, 1920.

Vledder. A. Bazuin, 1918.

Vleuten c. a. A. T. Vink, 1899.

Vlijmen c. a. J. Ossewaarde, 1905.

Vlissingen. C. L. Voorhoeve, 1893 — A. S. Talma Dz., 1904 — dr. O. Norel, 1916 — dr. J. de Groot, 1918.

Vollenhove. K. de Bel, 1919 — H. W. te Winkel ⊕, 1921.

Voorburg. . . . .

Voorhout. P. de Haan, 1917.

Voorschoten en Veur. C. van Wijngaarden, 1900.

Voorst. H. J. de Groot, 1908.

Voorthuizen. J. C. van Apeldoorn, 1920.

Vorden. C. Reijnierse, 1918.

Vorgten. J. C. Loor, 1910.

Vreeland. H. Th. Barbas, 1889.

Vreeswijk. J. J. Kuijper, 1905.

Vries. B. R. Knottnerus, 1919.

Vrieschelo. G. Stoel, 1902.

Vriezenveen. A. Buurman, 1919 — A. D. Meijer, 1919.

Vroomshoop. P. van der Kooy, 1919.

Vrouwenparochie. . . . .

Vrouwenpolder. C. W. Bastiaanse, 1918.

Vught en Cromvoirt. J. C. Wissing, 1917.

Vuren en Dalem. G. J. G. de Bel, 1906.

Vuursche. (*de*) J. H. Gunning EBz., 1920.

Waal en Koog op Texel. H. J. Pijnacker Hordijk, 1918.

Waal en Honswijk. (?). J de Pree, 1920.

Waalwijk. D. W. O. Mühlnick 1, 1920.

Waarde. D. van Maanen, 1919.

Waardenburg en Neerijnen. H. H. Kolkmeijer, 1918.

Waarder en Lange-Ruige-Weide. . . . .

Waarens en Brandgum. R. Kijlstra, 1896.

Waddinxveen. B. G. C. Steenbeek, 1919.

Wadenoijen. Th J. H. Israël, 1918.

Wagenborgen. H. Stegeman, 1901.

Wageningen. B. ten Cate, 1896 — J. Jellema, 1909.

Wamel en Dreumel. M. A. J. de Zwaan, 1920.

Wanneperveen. A. J. W. Goolman, 1917.

Wanswerd en Jelsum. D. E J. Hupkes, 1914.

Wapenvelde. B. N B Bouthoorn, 1920.

Wapserveen. W. Dikboom, 1920.

Warder. L. H. Riënderhoff, 1894.

Warffum. N. Lofvers, 1902.

Warfhuizen. G. Westmijse, 1920.

Warga c. a. G. W. Melchers, 1919.

Warmenhuizen. J. H. Oterdoom, 1913.

Warmond. J. G. Haselager, 1912.

Warns en Scharl. . . . .
Warnsveld en Eefde. Dr. W. van der Beke Callenfels, 1897.
Wartena en Warstiens. C. F. Bruins, 1904
Waspik. E. H Jonkers, 1916.
Wassenaar. P. G. de Vey Mestdagh, 1920.
Watergang. . . . .
Wateringen. P. N. Gijsman jr., 1901.
Waterlandkerkje. J. Holker, 1917.
Wavervcen. . . . .
Wedde. A. Tiessen, 1911.
Weerselo . , ...
Weert c. a. J. P. Miedema, 1920.
Weesp J. G. Steenbeek, 1884 — H. van Wessel, 1919.
Wehe en Zeurdijk. P. E. C. Boonstra, 1917.
Wehl. J. H. Semmelink, 1917.
Weidum. F. C. de Vries, 1920.
Weiwert. B. R. Boersma, 1915.
Well, Ammerzoden en Wordrugen. A. A. van Supriaan Luisius, 1920.
Welsrijp en Bajum. G. van Wolfswinkel, 1912.
Welzum (gem. *Olst*). J. J. Stam, 1916.
Wemeldinge. J. W. Drost, 1896.
Werkendam en de Werken. W. M. A. Kakman, 1921.
Werkhoven. H. W. Th. Jansen, 1909.
Werrershoof. J. L. Adriani, 1917.
Westbroek en Achttienhoven. I I. Timmer, 1920
Westerbork R. Riphagen jr., 1916.
Westerbroek. T. W Dijkstra, 1906.
Westeremden. M. ten Broek, 1919.
Westerlee en Heiligerlee. J. Bender, 1915.
Westernieland N. L. Piccardt, 1897.
West-Terschelling. G. Vossers, 1898.
Westervoort W. J. Valk 1914.
Westermijtwerl. M. Wiersum, 1910.
Westmaas. A. J. van Wijngaarden, 1920.
Westwoud en Binnenwijzend. D. Mulder, 1915.
Westzaan. J. L. Brinkerink, 1920.
West-Zaandam F. H Swijghuisen Reigersberg, 1909 — A. van Wijk, 1909.
Wetsinge en Sauwert. P. van Binnendijk, 1900.
Wezep c. a. N. Warmolts Nz., 1919.
Wezepe en Averlo. C. H. Haas, 1898.
Wichmond. J. W. Swaan, 1894.
Wier. . . . .
Wierden. G. Enklaar, 1918.
Wieringerwaard. . . . .
Wijchen en Leur. J. Steehouwer, 1903.
Wijckel. . . . .
Wijdenes en Oosterleek. . . . .
Wijhe. H. Matzer, 1911.
Wijk bij Heusden. J. C. G. Gobius du Sart, 1897.
Wijk-aan-zee en-duin. J. A. L. Hovy, 1915.
Wijk-bij-Duurstede. J. M. Lammers, 1919.
Wijnaldum. J. J. Meijer, 1906.
Wijngaarden en Ruigbroek. . . . . . .
Wijnjeterp en Duurswolde . . . . . .
Wildervank. D. A. Hoekstra, 1919.
Willemsoord H. H. Schipper, 1901.
Willemstad. P. M Eigeman, 1900.
Wilnis en Oudhuizen. P. J. Steenbeek, 1919.
Wilp. H. F. A. Foeken, 1906.
Wilp. (*de*) J. B F. van Kletiens, 1921.
Wilsum. M. Nijmeijer, 19.8.
Windesheim. J. G. W. Goedhard, 1912.
Winderweer en Lula. P. N. Tonsbeek, 1916.
Winkel. J. C. A. Nijenhuis Ockhuijsen, 1918.
Winschoten. M. van Leeuwen, 1916 — . . . .
Winsem en Baard (Friesland). J. G. Steenbeek, 1920.
Winssen. . . . .
Winsum en Bellingewer (Groningen). H. R. Boerma, 1913.
Winterswijk H. J. A. Douwes, 1897 — D. Cannegieter, 1903 — G. H. Steijn, 1915.
Wirdum (Friesland). J. H. C. Kater, 1918.
Wirdum (Groningen). J. W. Hoekstra, 1904.
Wissekerke en Geersdijk. J. F. Th. van der Linde, 1912.
Witmarsum. P. G. Vlieg, 1918.
Wittewierum. D. Deuma, 1909.
Woerden c. a. J. Eringa, 1903 — W. de Lange, 1912.
Wognum c. a. J. Groenewold, 1913.
Woldendorp. A Wijn, 1894.
Wolphaartsdijk. J. K. F. Mintz, 1919.
Wolsum c. a. J. Hengst, 1895.
Woltersum. W. G. F. Bange, 1886.
Wolvega c. a. T. van der Brug, 1920.
Wommels en Hijdaard. F. J. Los, 1918.

Wons en Engwier. J. IJzerman, 1921.
Workum. A. A. Dönszelmann, 1916 — J. Nauta Az., 1917.
Wormer. H. J. Witkop, 1920.
Wormerveer. J. K. Sikkema, 1906.
Woubrugge. A. Meijers, 1919.
Woud. ('t) J. Kuijlman, 1919.
Woudenberg. B. Kleywegt, 1902.
Woudrichem. Dr. J. W. E. Gobius du Sart, 1895.
Woudsend c. a . . . .
Woutersswoude. J. H. Koster, 1918.

Yerseke. . . . .

Zaamslag. G. van Dis, 1901.
Zuandijk. Dr. A. W. Groenman, 1913.
Zalk en Veecaten. A. Klein, 1882.
Zaltbommel. F. S. Knipscheer, 1911 — . . . .
Zandt. ('t) . . . .
Zandeweer. H. Hupkes, 1920.
Zandvoort. G. Posthumus Meijjes, 1904.
Zeddam J. H. Buisman, 1920.
Zeerijp. A. de Vries, 1920.
Zegveld. W. Deur, 1920.
Zeist. F. C. Geerling, 1909 — J. de Bruin, 1915 — . . . .
Zelhem. B. de Planque, 1896.
Zetten, Andelst c. a. N. van der Snoek, 1918.
Zetten (Gestichtsgemeente). Dr. J. Lammerts van Bueren, 1914 — O. G. Heldring, 1918.
Zevenaar. A. J. Wartena, 1903.
Zevenbergen. A. van Kooten 1917.
Zevenhoven. B. S. Dijkstra 1917.
Zevenhuizen (Groningen). S. de Vries, 1920.
Zevenhuizen (Zuidholland). J. Kijne, 1918.
Zierikzee. Dr. J. Helder ✠, 1907 — J. Gouverneur, 1911 — J. H. de Roode, 1911 — . . . .
Zijderveld. . . . .
Zoelen. H. Bogers, 1920.
Zoelmond. C. Verloop, 1918.
Zoetermeer en Zegwaard. IJ. Bootsma, 1887.
Zoeterwoude. J. Hengeveld, 1910.
Zonnemaire. J. de Leur, 1905.
Zoutelande. . . . .
Zuidbroek. F. Tammens, 1901.
Zuiderwoude en Uitdam. J. E. Koopmans, 1904.
Zuidhorn. . . . .
Zuidland. Ph. Peter, 1918.
Zuidlaren. Dr. H. P. Rogaar, 1901.
Zuidscharwoude. J J. van Meurs, 1920.
Zuidwolde (Drenthe). L. Plette jr., 1921.
Zuidwolde (Groningen). M. Beversluis, 1908.
Zuidzande. J. H. Krauwel, 1919.
Zuidzijpe. . . . .
Zuilen. W. ten Boom, 1920.
Zuilichem en Nieuwaal. S. C. Groeneveld, 1920.
Zunderdorp. M. G. Gerritsen, 1920.
Zundert en Rijsbergen. J. D. Jansen, 1917.
Zutphen. J. Henzel, 1917 — C. J. van Paassen, 1917 — J. L. Faber, 1918 — dr. H. Th. de Graaf, 1920 — P. M. de Jong 1920.
Zwaag. J J. Homan, 1920.
Zwaag, Westeinde. . . . .
Zwammerdam. . . . .
Zwartewaal. S. Bartstra, 1920.
Zwartsluis. K. Engelsma, 1915 — . . . .
Zwolle P. J. Israël, 1919.
Zwijndrecht. J. C. C. Trillaard, 1913.
Zwolle. (Ned. Herv. gem.) A. de Haan, 1894 — H. Visser, 1905 — A. H. Scholte, 1911 — A. de Jonge, 1912 — dr. K. F. Proost, 1917 — G. Horrëus de Haas, 1919.
Zwolle. (Waalsche gem.) E. P. Souche, 1901.

§ 2.

REMONSTRANTSCHE BROEDERSCHAP.

De naam van Remonstranten is afkomstig van de dusgenoemde „Remonstrantie", een betoog of verweerschrift, in 1610 aan de Staten van Holland en West-Friesland ingediend door eenige Gereformeerde predikanten, die reeds vroeger hunne bedenkingen tegen de confessie en den catechismus der vaderlandsche kerk hadden doen kennen. Hunne gevoelens zijn op de synode van Dordrecht van 1618 en 1619 veroordeeld. De Remonstranten, inzonderheid de

predikanten, hebben ernstige vervolgingen van staatswege geleden, welke ongeveer in 1632 overal, met uitzondering evenwel van Leiden en Kampen, hadden opgehouden. Reeds tijdens de Dordrechtsche synode hebben eenige predikanten en ouderlingen eene vergadering, als anti-synode bekend, te Rotterdam gehouden, waar de grondslagen zijn gelegd van de genootschappelijke vereeniging, welke den naam van Sociëteit of Broederschap heeft aangenomen en sedert behouden. In 1632 is zij meer openlijk opgetreden. In 1633 nam zij de door Wtenbogaert opgestelde kerkorde aan. In 1634 stichtte zij hare theologische kweekschool te Amsterdam, welke in 1873 naar Leiden is verplaatst.

Bij hare kerkorde verklaarde de Broederschap „zich onveranderlijk te houden aan de Heilige Schriften en te persisteeren bij hare confessie". Deze confessie werd aangenomen, niet „als regel des geloofs", maar als „verklaring van haar gevoelen". Het tegenwoordig Algemeen reglement is van 1879; het werd in 1892 en wederom in 1906 met eenige wijzigingen herdrukt, en houdt de verklaring in, dat „de broederschap ten doel heeft, op den grondslag van het evangelie van Jezus Christus en getrouw aan haar beginsel van vrijheid en verdraagzaamheid, het godsdienstig leven te bevorderen". Wie met deze verklaring instemt, en op dien grondslag en naar dat beginsel tot dit doel wil medewerken, mag om geene redenen van geloof, godsdienst of geweten betreffende, geweerd worden.

Het bestuur der Broederschap is bij hare *algemeene vergadering*, die éénmaal 's jaars, in de maand mei of juni, gehouden wordt in die gemeente, wier daartoe strekkende uitnoodiging ter vorige vergadering is aangenomen Tot die vergadering behooren de hoogleeraar, al de dienstdoende predikanten, afgevaardigden uit al de gemeenten; voorts de leden der commissie tot de zaken der Broederschap, de curatoren van het seminarium, de boekhouder der Broederschap en die van hare algemeene fondsen; eindelijk nog de oud-leden der algemeene vergadering, voor zooveel namelijk het lidmaatschap der vergadering hun is toegekend.

De commissie tot de zaken der Remonstrantsche Broederschap bestaat uit zes leden, waarvan een is de fungeerende boekhouder der Broederschap, en de anderen door de algemeene vergadering voor vijf jaren worden benoemd. Deze laatsten zijn bij aftreden niet terstond herkiesbaar, met uitzondering van het lid, dat als secretaris werkzaam is. Zij heeft de besluiten der algemeene vergadering uit te voeren en voor de uitvoering en naleving van het algemeen reglement te zorgen.

Het college van professor en curatoren der kweekschool heeft den eerstgenoemde tot voorzitter, terwijl de overige leden door de algemeene vergadering, met gelijke bepaling van niet onmiddellijke herkiesbaarheid, met uitzondering van het lid, dat als secretaris werkzaam is, benoemd worden. Wanneer dat college vergadert tot het examineeren van studenten die een alumniaat verlangen, tot het aannemen van proponenten, tot schorsing van een alumniaat of tot ontslag van een student, roept de voorzitter van het college eene *uitgebreide curatoren-vergadering* bijeen, die toegankelijk is voor al de predikanten, dienstdoende zoowel als emeriti, voor de leden der Broederschaps commissie, voor de oud-curatoren en voor afgevaardigden uit de gemeenten.

Het beheer van de geldmiddelen der Broederschap wordt gevoerd door eene der voornaamste gemeenten, die daartoe om de drie jaren door de algemeene vergadering wordt uitgenoodigd en zelve uit hare leden den boekhouder der Broederschap kiest en aanstelt. In de algemeene vergadering van 1898 werd het, en in die van 1901, 1904, 1907, 1910, 1913 en 1916 bleef het opgedragen aan de gemeente te Rotterdam

Behoudens de verbindbaarheid van het algemeen reglement en van de besluiten der algemeene vergadering, zijn de gemeenten in hare huishoudelijke bepalingen vrij. Tot het bestuur eener plaatselijke gemeente behooren altijd de predikant of de predikanten dier gemeente. Predikanten, bestuurders en armverzorgers worden nog in enkele gemeenten door de besturen zelve gekozen. In andere worden voor het werk der verkiezing eenige manslidmaten aan het bestuur toegevoegd Bij vele gemeenten hebben òf alle manslidmaten òf alle leden er deel aan. Tot bestuursleden kunnen zoowel vrouwen als mannen worden gekozen. Behalve in de gevallen dat het aantal predikantsplaatsen bij de Broederschap het gezamenlijk cijfer van haar dienstdoende predikanten, proponenten en candidaten in de godgeleerdheid overtreft, of dat eene nieuw te stichten gemeente een predikant of proponent van eenig Protestantsch kerkgenootschap als eerste voorganger begeert, kunnen de gemeenten niet buiten de Broederschap beroepen, tenzij de commissie tot de zaken der Broederschap, gehoord het bestuur der belanghebbende gemeente en het college van professor en curatoren, anders beslist. Bij de gemeente te Dokkum, in 1798 ontstaan uit de vereeniging der vroegere plaatselijke Remonstrantsche en Doopsgezinde gemeenten, is de keus van den predikant niet bepaald tot de leeraars der broederschap, maar mag zij uit de predikanten van al de Protestantsche kerkgenootschappen geschieden. Bij zijne komst tot die gemeente heeft de predikant zich bepaaldelijk te verbinden om zoowel den kinderdoop als dien der bejaarden te bedienen. Over het geheel is bij de Broederschap de doop niet verplicht, de keus tusschen kinderdoop en bejaardendoop vrijgelaten en ook de huisdoop geoorloofd.

De 27 gemeenten, door 30 predikanten bediend, zijn in vier klassen verdeeld. Tot de eerste

klasse behooren Amsterdam, Hoorn, Alkmaar, Haarlem, Leiden en Oude-Wetering; tot de tweede Rotterdam, 's-Gravenhage, Delft, Zevenhuizen, Schoonhoven, Dordrecht en Vlaardingen; tot de derde Gouda, Utrecht, Amersfoort, Zwammerdam, Nieuwkoop, Waddinxveen en Boskoop; tot de vierde Groningen, Dokkum, Meppel, Arnhem, Lochem, Doesburg en Hoogeveen.

De buitenlandsche gemeente te Frederikstad aan den Eider in Sleeswijk behoort mede tot de Broederschap en heeft, zooveel haar exceptionneele toestand dit toelaat, dezelfde rechten en plichten als de vaderlandsche gemeenten. De predikdienst geschiedt bij haar in het Hoogduitsch. Zij bewaart de herinnering dat de stad zelve in 1621 door uitgeweken Remonstranten, onder aanvoering van Willem van den Hove, is gesticht.

Sedert 1911 worden de leden der Broederschap, die woonachtig zijn buiten den kring eener bestaande gemeente, als »Algemeene leden« ingeschreven in het register van de »Commissie voor de Remonstranten in de verstrooiing«, aan welke Commissie tevens de behartiging van de geestelijke belangen dezer leden is opgedragen.

Commissie tot de zaken der Remonstrantsche Broederschap.

Jhr. mr. D. R. de Marees van Swinderen ✠, Groningen, *voorzitter.*
Dr. H. L. Oort, Utrecht, *secretaris.*
J. van Hoboken Az., Rotterdam.
H. Molster, Amsterdam.
W. J. Fortuijn Droogleever, Utrecht.
Prof. dr. G. J. Heering, Leiden.

Boekhouder der Broederschap. J. van Hoboken Az., Rotterdam.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende predikanten.

Alkmaar. H. Cramer, 1920.
Amersfoort. Dr. R. Miedema, 1918.
Amsterdam. Dr. J. A. Beijerman ✠, 1898 — A. M. A. Reynders, 1901.
Arnhem. I. Hooykaas, 1917.
Boskoop. A. Jager, 1916.
Delft. G. J. W. Oldeman, 1907.
Doesburg. Mej. A. J. Günther, hulppredikster, 1920.
Dokkum. Dr. C. D. Sax, 1907.
Dordrecht. W. J. Wegerif, 1919.
Frederikstad (Sleeswijk). P. Ortlieb, 1914.
Gouda. H. van Assendelft, 1903.
's-Gravenhage. Dr. K. F. Sparnaaij, 1913 — G. J. Sirks, 1919.
Groningen. J. H. W. Bisschop Boele, 1899 — A. C. de Regt, 1915.
Haarlem. Dr. A. H. Haentjens, 1901.
Hoogeveen. . . . .
Hoorn. A. Klaver, 1909.
Leiden. Dr. W. J. Lente, 1904.
Lochem. F. Kleijn, 1919.
Meppel. J. Beijerman, 1904.
Nieuwkoop. L. B. Houtgast, 1915.
Oude-Wetering. J. H. Groenewegen, 1918.
Schoonhoven. L. J. van Holk, 1918.
Rotterdam. P. Eldering, 1902 — dr. C. E. Hooykaas, 1914 — dr. J. C. A. Fetter, 1920.
Utrecht. Dr. H. L. Oort, 1894 — W. Mackenzie, 1917.
Vlaardingen. N. Blokker, 1915.
Waddinxveen. . . . .
Zwammerdam. Mej F. W. Rappold, 1920.

Seminarium te Leiden.

College van professor en curatoren.

Prof. dr. G. J. Heering, *voorzitter.*
P. Eldering, Rotterdam, *secretaris.*
Prof. dr. H. van Gelder, Utrecht.
Dr. A. H. Haentjens, Haarlem.
Prof. dr. K. H. Roessingh, Leiden.

§ 3.

EVANGELISCH-LUTHERSCH KERKGENOOTSCHAP.

De eerste Luthersche gemeenten in ons vaderland misten oorspronkelijk alle onderling verband. Eerst in 1614 werden zij tot één kerkgenootschap vereenigd.

Van gouvernementswege werd door eene daartoe benoemde commissie, bestaande uit eenige predikanten en leden der Evangelisch-Luthersche Kerk een algemeen reglement voor het bestuur dier Kerk ontworpen, en, na door de onderscheiden kerkeraden der Evangelisch-luthersche gemeenten aangenomen te zijn, bij kon. besluit van 19 sept 1818, n°. 54 gearresteerd. Dit algemeen reglement, door de synode van 1855, en later wederom door die van 1859 herzien en gewijzigd, is door de synode van 1879 opnieuw aan eene herziening onderworpen.

Op 1 januari 1916 zijn de door de synode van 1915 vastgestelde „Reglementen voor het Bestuur van de Evangelisch-Luthersche Kerk in het Koninkrijk der Nederlanden" in werking getreden.

Het hoogste kerkelijk bestuur is opgedragen aan eene synode, bestaande uit acht dienstdoende predikanten, twaalf gemeenteleden, een secretaris met zijn secundus (de beide laatsten als praeadviseerende leden, volgens besluit der synode van 1908, welk besluit echter niet in werking treedt, zoolang de tegenwoordige secretaris dit ambt bekleedt), de twee leden der financieele commissie en de twee hoogleeraren van het seminarium, als praeadviseerende leden. Jaarlijks treden volgens rooster, twee predikanten en drie gemeenteleden met hunne secundi af. De synode houdt hare vergaderingen te Amsterdam op den eersten maandag volgende op den tweeden Pinksterdag.

Bij synodaal besluit van 4 juni 1885 werd de betrekking van penningmeester opgeheven en het beheer der synodale fondsen en geldmiddelen, onder toezicht der synodale commissie en onder verantwoordelijkheid aan de synode, opgedragen aan eene financieele commissie, bestaande uit twee leden, door de synode voor den tijd van vier jaren benoemd. Nieuwe bepalingen voor die commissie zijn vastgesteld door de synode van 1899 en die van 1912 voor 't geval een der leden dier commissie geen lid is der synode noch der synodale commissie. In de synode van 1904 werd bepaald dat de financieele commissie zou bestaan uit twee personen (niet-predikanten), beiden te Amsterdam woonachtig, te verkiezen voor den tijd van *vier* jaren en na elken vierjarigen diensttijd herkiesbaar. Zij konden gekozen worden uit de leden der synode of daarbuiten. Ook kon één hunner lid zijn der synodale commissie. Waren zij geen leden der synode, dan woonden zij de vergaderingen der synode en der synodale commissie bij, alleen met adviseerende stem.

Volgens het nieuwe reglement bestaat de financieele commissie uit twee personen, van wie één als eerste lid en één als tweede lid gekozen worden voor den tijd van 4 jaar.

De uitvoering van de besluiten der synode is opgedragen aan de synodale commissie, welke op vastgestelde tijden vijfmaal 's jaars te Amsterdam vergadert. Deze commissie bestaat uit den president en den secretaris der synode met zijn secundus, de leden der financieele commissie en vier andere leden der synode, van welke laatsten twee predikanten en twee niet-predikanten moeten zijn. Stemhebbende le en der synodale commissie zijn: de voorzitter, de 4 door de synode gekozen leden, de secretaris, de secundus tweede secretaris, voor zoover hij optreedt in de plaats van den secretaris, het 1ste lid der financieele commissie en het 2de lid, als dit optreedt in de plaats van het 1ste lid (1916). Aan haar is, onder verantwoording aan de synode, ook het algemeen toezicht op de gemeenten, kerkeraden, predikanten en proponenten opgedragen.

Het bestuur van de afzonderlijke gemeenten is bij de plaatselijke kerkeraden, bestaande uit predikanten, ouderlingen, kerkrentmeesters en diakenen, en bij de groote kerkeraden, bestaande uit de leden van den kerkeraad, de emeriti-predikanten ter plaatse en de eervol ontslagen ouderlingen, kerkrentmeesters en diakenen, die hun diensttijd hebben volbracht. Bij deze collegiën, waarin, volgens besluit der synode van 1910 ook vrouwelijke lidmaten mogen zitting nemen, berust het financieel toezicht, enz. Volgens besluit der Synode van 1918 behoort thans tot de bevoegdheid van den grooten kerkeraad het verrichten of leiden van het beroepings- en verkiezingswerk in de gemeente, met de zorg, dat bij de beroeping en het ontslag van predikanten, alsmede bij de verkiezing en het ontslag van ouderlingen, kerkrentmeesters en diakenen gehandeld worde volgens de daarvoor in de bijzondere Synodale reglementen vastgestelde en verder in overeenstemming met de door de Synodale Commissie goedgekeurde bepalingen in de huishoudelijke reglementen der verschillende gemeenten. Nog zijn er enkele gemeenten, waar de beroeping geschiedt door den kerkeraad en de leden (mannelijke zoowel als vrouwelijke), uit eene door den grooten kerkeraad opgemaakte nominatie, als b.v. te Zaandam. Voor Amsterdam bestaat een afzonderlijk reglement op het plaatselijk kerkbestuur. Ook zijn er eenige filiaal-gemeenten, betreffende welke de synode van 1904 een reglement heeft vastgesteld, hetwelk in de reglementen van 1916 bijna ongewijzigd is overgenomen. Deze hebben een eigen kerkeraad, doch staan onder de herderlijke zorg van den predikant der hoofdgemeenten, onder welke ze ressorteeren. Haar groote kerkeraden nemen deel aan de verkiezingen voor de synode in den ring waartoe zij behooren.

Het Evangelisch-Luthersch kerkgenootschap in het koninkrijk der Nederlanden, onder het ressort der synode, is verdeeld in zeven groepen, te weten: Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage, Utrecht, Arnhem, Haarlem en Groningen. Er zijn thans 48 gemeenten, benevens 10 filiaalgemeenten, met 61 dienstdoende predikanten.

Evangelisch-Luthersche synode in 1920—1921.

President. P. Groote, P, Amsterdam.
Vice-president. J. H. Grottendieck, P, Dordrecht.
Secretaris. W. J. Manssen [illegible], EP, Zaandam.
Secundus en 2de secretaris. P. van Wijk jr., P, Amsterdam.
Eerste lid der fin. commissie. Mr. H. J. Lomam, Amsterdam.
Tweede lid der fin. commissie. F. A. Moes, Amsterdam.
Prae-adviseerende leden. Dr. D. E. J. Völter, H, Amsterdam — dr. H. A. van Bakel, H, Amsterdam.

Vickers' Vliegtuigen

Leden.

L. Schutte, P, Amsterdam.
P. Groote P, Amsterdam.
J. M. Domela Nieuwenhuis ✻4. Amsterdam.
Mr. H. Westermann jr., Bussum.
C. J. F. Pont, Amsterdam.
H. C. Delsman, Amsterdam.
A. C. Schade van Westrum, P, Groningen.
C. A. Besanger, 's-Gravenhage.
H. J. Happel, 's Gravenhage.
J. W. K. Hoevers, P, 's-Gravenhage.
W. H. J. Ulrich, Rotterdam.
H. J. Muller, Rotterdam.
J. A Rust, P, Utrecht.
Mr J. Domela Nieuwenhuis ✻, 's-Gravenhage.
C. Th. Scharten, P, Doesburg.
H. J Breijer, Arnhem.
J. L. F. de Meyere, P, Haarlem.
Mr. H. J. C. van Tienen ✻4 ✠ (A3), Amsterdam.
J. H. Grottendieck, P, Dordrecht.
T. D. Sigling, Breda.

Synodale commissie.

President P. Groote, P, Amsterdam.
Vice-president. Mr. H. Westermann jr., Bussum.
Secretaris. W. J. Manssen ✻4, EP, Zaandam.
Secundus en 2de secretaris. P. van Wijk jr., P, Amsterdam.
Leden. Mr. H. J. Loman, Amsterdam — J. W. K. Hoevers, P, 's-Gravenhage — mr. H. J. C. van Tienen ✻4 ✠ (A3), Amsterdam — J. H. Grottendieck, P, Dordrecht.

Financieele commissie.

Mr. H. J. Loman, Amsterdam.
F. A. Moes, Amsterdam.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende predikanten.

Amersfoort (filiaal *Nijkerk*). J. G. de Jongh, 1918.
Amsterdam. G. F. J. Wiesinger (RA4), 1892 (hoogduitsch) — P. van Wijk jr., 1894 — P. Groote, 1898 — L. Schutte, 1907 — A. D. Wempe, 1915 — P Stegenga, 1917.
Alkmaar. H. Makkink, 1912.
Arnhem (filiaal *Wageningen*). H. Snijder, 1913.
Bergen-op-Zoom. G. F. Drejer, 1908.
Beverwijk . . . .
Bodegraven. Ph. L. G. Steenbeek, 1912.
Culemborg (filiaal *Leerdam*). P. van Genderen Stort, 1912.
Delft. Th C. Stellweg, 1919.
Deventer. W. F. Breijer, 1920.
Doesburg. C. Th. Scharten, 1909.
Doetinchem . . . .
Dordrecht. J. H. Grottendieck, 1898.
Edam. E. F. Herbschleb, 1908.
Gouda. Th. Scharten, 1914.
's-Gravenhage. H. C. Zwahler, 1914 — J. W. K. Hoevers, 1919.
Groede. J. P. van Heest, 1919.
Groningen. A. C. Schade van Westrum, 1918.
Haarlem. J. L. F. de Meijere, 1910 — D. Drijver, 1917.
Harlingen. G. Munter, 1913.
's-Hertogenbosch-Breda-Heusden. (filiaal *Zalt-bommel*). Dr. H.J. Toxopeüs, 1920.
Kampen . . . .
Leeuwarden. H. L. Boerlijst, 1912.
Leiden. J. Ph. Makkink, 1912 — Ch. de Meyere, 1918.
Maastricht. Dr. W. van Lingen ✻4, 1917.
Middelburg (filiaal *Veere*). J. L. Bleeker, 1886.
Monnikendam . . . .
Naarden-Bussum ((filiaal *Hilversum*). Mr. J. Loosjes, 1918.
Nijmegen (filiaal *Grave*). C. A. Stellweg Fz., 1915.
Pekela. J. M. Lindeijer, 1916.
Purmerend. F. J. Plaat, 1886.
Rijp. (*de*) . . . .
Rotterdam. J. W. Brass, 1917 — C. C G. Visser, 1920 - L. S. P. van der Chijs, 1920.
Schiedam (filiaal *Brielle-Hellevoetsluis*.) J. J. L. Duyvendak, 1901.
Stadskanaal . . . .
Tiel. W. M. Duijker, 1919.
Utrecht (filiaal *Loenen*). J. A. Rust, 1899 — J. A. F. A. Stellweg, 1908.
Vaals. A. Kupfernagel, 1919.
Vlissingen (filiaal *Goes*). H. R. Snijder, 1888.
Zierikzee . . . .

Weesp. J. J. Simon, 1915.
Wildervank en Veendam. C. D. Bleeker, 1919.
Winschoten-Sappemeer. I. Ph. Haumersen, 1913.
Woerden. J. F. Meijer, 1913.
Zaandam. . . . .
Zierikzee. . . . .
Zutphen. B. H. d'Auzon, 1900.

Evangelisch-Luthersch seminarium te Amsterdam.

Curatoren.

G. F. J. Wiesinger (RA4), Amsterdam.
Mr. C. W. Vollgraff, 's-Gravenhage.
Dr. J. G. Gohl, Amsterdam.
W. J. Manssen ✠4, EP, Zaandam.

Secretaris van curatoren. P. van der Veen, Amsterdam.
Hoogleeraren. Dr. D. E. J. Völter — dr. H. A. van Bakel.

§ 4.

HERSTELD EVANGELISCH-LUTHERSCH KERKGENOOTSCHAP.

De organisatie van dit kerkgenootschap, ontstaan uit de scheuring, welke in 1791 in de Evangelisch-Luthersche gemeente te Amsterdam heeft plaats gegrepen, dagteekent van 1835. Het algemeen reglement, goedgekeurd bij kon. besluit van 7 aug. 1835 n°. 83, is gewijzigd door de algemeene kerkelijke vergadering van 1851, welk gewijzigd reglement, voor zooveel noodig, is goedgekeurd bij kon. besluit van 13 maart 1857 n°. 55.

De algemeene belangen van het kerkgenootschap worden beheerd door de algemeene kerkelijke vergadering, welke uit afgevaardigden, zoo predikanten als gemeenteleden, van de onderscheidene gemeenten bestaat. Die vergadering komt éénmaal 's jaars, in de maand juni, te Amsterdam bijeen. Zij benoemt eene algemeene kerkelijke commissie van zeven leden, welke onder anderen te zorgen heeft voor den vacatuurdienst, de beroeping, de bevestiging en het ontslag der predikanten. Daarenboven heeft zij het toezicht op de te Utrecht gevestigde en aan de Rijksuniversiteit aldaar verbonden kweekschool en de bij haar studeerende jongelingschap, en is zij belast met het afnemen der examens van studenten, candidaten en proponenten, waarbij zij zorgvuldig heeft toe te zien, dat aan de eischen der landswetten op het hooger onderwijs worde voldaan.

De afzonderlijke gemeenten worden bestuurd door plaatselijke kerkeraden, bestaande uit predikanten, ouderlingen en diakenen.

Het kerkgenootschap telt acht gemeenten met elf dienstdoende predikanten.

Algemeene kerkelijke vergadering der Hersteld Evangelisch-Luthersche kerk in 1920.

G. A. Alers, Zwolle, *voorzitter.*
C. J. Mulder, Amsterdam, *tweede voorzitter.*
C. F. Westermann, Amsterdam, *secretaris.*
J. C. Londt, id., *adjunct-secretaris.*
J. Jonkman, id.
W. H. Voskuil, id.
J. IJserinkhuijsen, id.
A. Boendermaker, id.
L. J. van Wijk, Amsterdam.
P. Neideck, Enkhuizen.
M. de Vries, Medemblik.
K. P. C. A. Gramberg, Gorinchem.
H. L. Holtz, id.
T. J. Mellema, Harlingen.
B. Jacobi, id.
. . . ., Helder.
A. E. Brüheim, Hoorn.

Algemeene kerkelijke commissie.

G. A. Alers, *voorzitter.*
C. F. Westermann, *secretaris.*
J. Jonkman, *penningmeester.*
W. H. Voskuil, *id.*
C. J. Mulder.
K. P. C. A. Gramberg.
P. Neideck.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende predikanten.

Amsterdam. C. F. Westermann, 1900 — C. J. Mulder ✠4, 1908 — A. Klinkenberg, JAz., 1918.
Enkhuizen. P. Neideck, 1913.
Gorinchem. K. P. C. A. Gramberg, 1912.
Harlingen. P. Boendermaker, 1920.

Helder. K. H. Wallien jr., 1920.
Hoorn. A. E. Brüheim, 1915.
Medemblik. . . . .
Zwolle. G. A. Alers, 1886.

Kerkelijk hoogleeraar.

Dr. J. W. Pont.

§ 5.

DOOPSGEZINDE GEMEENTEN.

Iedere van deze 132 gemeenten staat op zich zelve, onafhankelijk van eenig centraal lichaam, onder het bestuur van een kerkeraad, die uit diakenen en den leeraar (of de leeraren) bestaat en bijna overal rechtstreeks door de gezamenlijke broeders en zusters wordt gekozen. In sommige gemeenten geschiedt de keuze van leeraren door den kerkeraad en eene door de leden gekozen beroepscommissie; in zeer enkele vult de kerkeraad zich zelven aan. Hier en daar zijn naast de diakenen ook diakonessen werkzaam of zitten vrouwen in den kerkeraad. Ook in bepalingen over de voorwaarden van toetreding, in de keus van gezangboeken, enz. is iedere gemeente vrij en heerscht dus verscheidenheid. Wel is iedere gemeente met andere vereenigd (vele reeds sedert een paar eeuwen) zoowel in geldelijke instellingen, emeritaatfondsen en dergelijke, als in Sociëteiten of vereenigingen ten bate van geestelijke belangen; zoo maken alle in Noordholland samen den Noordhollandschen ring uit, alle in Friesland de Friesche, alle in Groningen (met Oost-Friesland) de Groningsche Sociëteit, al de gemeenten in de overige provinciën de Zwolsche vereeniging; maar het verband in die instellingen en sociëteiten gelegd, kan ieder oogenblik door iedere gemeente, voor zoover het haar verbindt, worden opgezegd. In al die vereenigingen of Sociëteiten wisselt het presidium, maar is het secretariaat permanent. Zoo ook in de Algemeene Doopsgezinde Sociëteit, in 1811 opgericht, en te Amsterdam gevestigd. Zij is eene vereeniging van 45 gemeenten, die te Amsterdam een seminarium tot opleiding van predikanten in stand houdt en aan alle gemeenten, die voor den predikdienst geldelijke ondersteuning noodig hebben, deze biedt, maar zonder dat zij over de gemeenten, die lid van haar zijn of over die, welke door haar ondersteund worden, eenig gezag bezit. Deze Sociëteit is het lichaam, aan hetwelk de regeering volgens koninklijk besluit van 11 april 1825 hare aanschrijvingen, voor de doopsgezinde gemeente bestemd, richt. Er zijn 120 dienstdoende predikanten.

Bestuur der Algemeene Doopsgezinde Sociëteit.

Voorzitter. Ds. P. Feenstra jr., Amsterdam.
Ondervoorzitter. Ds. J. P. Smidts, Koog-Zaandijk.
Penningmeesters. D. Rahusen, Amsterdam — mr. H. P. van Heukelom, id.
Secretaris. P. B. Westerdijk, Amsterdam van Breestraat 113.

Secretaris van het bestuur van den Noordhollandschen ring.

J. Scherpenhuysen, De Rijp.

Secretaris van het bestuur der Friesche Sociëteit.

M. L. Deenik, Leeuwarden.

Secretaris van het bestuur der Groningsche Sociëteit.

F. van der Ploeg, Groningen.

Secretaris van het bestuur der Zwolsche Vereeniging.

C. Vis Jz., Kampen.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende predikanten.

Aalsmeer. H. C. Barthel, 1916.
Aardenburg. Tijd. gecombineerd met Middelburg.
Akkrum. J. Kooiman, 1914.
Alkmaar H. Westra, 1911.
Almelo. P. M. Heringa, 1912.
Amsterdam. Dr. A. K. Kuiper, 1901 — P. B. Westerdijk, 1911 — V. Loosjes, 1912 — F. Dijkema, 1916.
Anna-Parochie. (*St.*-) W. H. toe Water, 1916.
Apeldoorn. E. M. ten Cate, 1904.
Appelscha. . . . .
Arnhem. D. Pottinga, 1912.

Assen. S. Spaans, 1917.
Baard. . . . .
Balk. S. J. van der Meulen, 1916.
Barsingerhorn, Kolhorn en Wieringerwaard. R. van der Veen, 1912.
Beemster en Oosthuizen. Dr. R. Kuipers, 1914.
Beerta, Midwolde, Meeden en Winschoten. J. H. van Giessen jr., 1906.
Berlicum. L. Reinders, 1896.
Beverwijk. J D. van Calcar, 1906.
Bildtzijl. (*Oude-*). M. A. Hijlkema, 1915.
Blija. W. J. Hilverda, 1916.
Blokzijl. G. Hofstede Gz., 1903.
Bolsward. D. Kossen, 1913.
Borne. F. J. de Holl, 1913.
Bovenknijpe. P. J. van Slogteren, 1916.
Breda. Wordt bediend door den leeraar te Dordrecht.
Broek op Langendijk. A. de Jong, 1914.
Burg, Waal en Oosterend. C. C. de Maar, 1919.
Bussum. . . . .
Dantumawoude. F. H. Pasma, 1916.
Deventer. A. H. van Drooge, 1901.
Dokkum. (vereenigde doopsg. en remonstr. gem.) Dr. C. D. Sax, 1907.
Dordrecht. W. Koekebakker, 1909.
Dragten en Ureterp. P. Vis, 1920.
Edam. A. A. Sepp. 1918.
Enkhuizen. F. F. Milatz, 1918.
Enschede. E. Pekema, 1912.
Franeker. M. Honigh, 1900.
Giethoorn. T. O. Hijlkema, 1911.
Gorredijk en Lippenhuizen. G. A. Hulshoff, 1915.
Graft (Noordeind). . . . . . .
's-Gravenhage. S. Lulofs, 1901 — G. Wuite Jz., 1910.
Groningen. F. van der Ploeg, 1906.
Grouw. . . . .
Haarlem. B. P. Plantenga, 1901 — A. Binnerts, 1907 — dr. C. B. Hylkema, 1908.
Hallum. H. J. Busé, 1917.
Harlingen. E. Engelkes, 1913.
Heerenveen. S. D. A. Wartena, 1909.
Helder en Huisduinen. J. Koster, 1909.
Hengelo G. Heeringa, 1911.
Hindeloopen. B. P. de Vries, 1920. Zie *Koudum.*
Hippolitushoef en Stroe op Wieringen. J. M. Leendertz, 1910.
Hollum (*Ameland*). J. E. van Brakel, 1914.
Holwerd. W. J. Hilverda, 1916.
Hoorn. M. Uiterdijk, 1894.
Hoorn op Texel. (*den*) . . . .
Horn (*den*) *onder Aduard.* J. A. P. Bijl, 1915.
Huizen en Hilversum. P. Oosterbaan, 1907.
IJlst. L. G Holtz. 1918.
IJmuiden. W. Luikinga, 1915.
IJtens. P. J. Keuning, 1914.
Ilp. (*den*) J. L. de Wagemaker, 1915.
Irnsum. P. A. Vis, 1918
Joure. M. L. Hartog, 1891.
Kampen. Corn. Vis Jz., 1909.
Knollendam en Krommeniedijk. J. F. Knipscheer, 1890.
Koog en Zaandijk. J. P. Smidts. 1907.
Koudum. Gecombineerd met Hindeloopen.
Krommenie. Dr. J. G. Boekenoogen. 1886.
Leermens en Loppersum R C. de Lange, 1919.
Leeuwarden. P. Zondervan, 1892 — M. L. Deenik, 1897.
Leiden. J. Wuite, 1912.
Makkum. . . . .
Medemblik. Gecombineerd met Twisk.
Mensingeweer. . . . .
Meppel. Th. H. van Veen, 1905.
Middelburg. Jb. Koekebakker, 1919.
Middelie en Axwijk. A. van der Goot, 1912.
Middelstum. K. Vos 1911.
Molkwerum. J. G. Frerichs, 1914.
Monnikendam. P. H. Veen, 1919.
Nes (*Ameland*). Dr. W. Leendertz, 1909.
Nijmegen. Y. S. Buruma, 1917.
Noordbroek en Nieuw-Scheemda. J. M. Vis, 1907.
Noordhorn. R. D. Boersma, 1912.
Oldeboorn. Jb. Hulshoff, 1920.
Oostgraftdijk. . . . .
Ouddorp. K. W. Rössing, 1882.
Oude- en Nieuwe-Niedorp. D. Haars, 1905.
Oude- en Nieuwe-Pekela. De dienst wordt waargenomen door den leeraar te *Veendam.*
Pieterzijl en Grijpskerk. A. Gerritsma, 1894.
Poppingawier Gecombineerd met Irnsum.
Purmerend. M. J. Kosters Gz., 1917.
Rijp. (*de*) J. Scherpenhuijsen, 1914.
Rotterdam. S. H. N. Gorter, 1916.
Rottevalle. A. Stiel, 1910.
Sappemeer en Hoogezand. F. ten Cate, 1916.
Sneek. H. Schuurmans, 1912.

Stadskanaal. Gecombineerd met Assen.
Stavoren. J. G. Frerichs, 1914.
Steenwijk. G. Fopma, 1913.
Suiderhuisterveen. J. IJntema, 1918.
Terhorne. A. de Vries, 1914.
Ternaard. J. H. van Riemsdijk, 1914.
Terschelling. . . . .
Tjallebird. U. IJ. Veenland, 1903.
Twisk en Abbekerk. J. Keuter, 1919.
Uithuizen H. Hooghiemster, 1908.
Utrecht. P. J. Glasz, 1911.
Veendam. B. H. Rudolphi, 1908.
Veenwouden. C. Nijdam, 1912.
Vlissingen. T. H. Siemelink, 1908.
Wageningen. F. W. W. Braak, 1918.
Warga. R. J. de Stoppelaar, 1911.
Warns. P. Ens, 1917.
Westgraftdijk. . . . .
Westzaan op het Noord. M. Onnes Mz., 1910.
Westzaan op het Zuid. J. W. van Stuyvenberg, 1902.
Wildervank. B. H. Rudolphi, 1908.
Winschoten. J. H. van Giessen jr., 1906.
Winterswijk. F C. Fleischer ✠, 1909.
Witmarsum en Pingjum. A. Vis, 1919.
Wolvega. W. Banga, 1914.
Workum. I. Hulshoff, 1914.
Wormer en Jisp. W. P. J. van Haarst, 1884.
Wormerveer. H. Britzel, 1902.
Woudsend. Gecombineerd met Balk.
Zaandam (Oostzijde). Tj. van der Ploeg, 1908.
Zaandam (Westzijde). D. Attema, 1915.
Zijldijk. H. Bussemaker, 1917.
Zijpe. R. van der Goot, 1919.
Zutphen. R. Schuursma, 1910.
Zwartsluis. Gecombineerd met Meppel.
Zwolle. A. G. van Gilse, 1890.

Seminarium der Algemeene Doopsgezinde Sociëteit te Amsterdam.

Curatoren.

P. Feenstra jr., Amsterdam, *voorzitter.*
Prof. mr. W. van der Vlugt ✠, Leiden, *ondervoorzitter.*
Dr. A. K. Kuiper, id., *secretaris.*
B. P. Plantenga, Haarlem.
Prof. W. J. Kühler, Amsterdam.
Prof. J. G. Appeldoorn, id.
P. Zondervan, Leeuwarden.

Hoogleeraren. W. J. Kühler, 1912 — J. G. Appeldoorn, 1916.

§ 6.

ROOMSCH-KATHOLIEK KERKGENOOTSCHAP.

Het hoogste gezag in de Roomsch-katholieke kerk wordt uitgeoefend door den Paus, die ook het uitsluitend recht heeft om alle bisschoppen der wereld in algemeen concilie bijeen te roepen onder zijn beslissend voorzitterschap

Bij pauselijke breve van 4 maart 1853 is in het koninkrijk der Nederlanden door Paus Pius IX opgericht eene kerkelijke provincie, bestaande uit vijf diocesen, te weten het aartsbisdom van Utrecht en de daaraan onderhoorige of suffragaanbisdommen van Haarlem, 's-Hertogenbosch, Breda en Roermond

Het bestuur der kerk geschiedt, waar niet krachtens pauselijk oppergezag door bijzondere regelingen of door concordaten daarvan is afgeweken, volgens de bepalingen van het canonieke recht, namelijk de wetten en verordeningen der Pausen en algemeene conciliën. Bij het herstel der bisschoppelijke hierarchie in 1853 zijn de voorschriften van dit recht uitdrukkelijk op de Nederlandsche diocesen van toepassing verklaard. Alleen hadden zij in zoover het karakter van missiën behouden, dat zij onderhoorig bleven aan de congregatie de propaganda fide te Rome. Den 29sten september 1908 is met ingang van 1 november d a. v. door Paus Pius X deze onderhoorigheid opgeheven en de geheele kerkelijke provincie gebracht onder het algemeene canonieke recht.

Volgens het canonieke recht wordt elk diocees (bisdom of aartsbisdom) bestuurd door den bisschop of den aartsbisschop. Bovendien oefent de aartsbisschop over zijne suffragaanbisschoppen een beperkt recht van oppertoezicht uit. De bisschoppen kunnen zich in het beheer van hun bisdom doen bijstaan door vicarissen-generaal, wier rechtsmacht, behoudens eenige beperkingen, dezelfde is als de gewone rechtsmacht des bisschops. maar wier ambtsbetrekking door den bisschop kan worden beëindigd en van recht-wege ophoudt met die van den bisschop, die ze aanstelde.

Kapittels, bestaande uit een proost en 8 kanunniken, zijn in de Nederlandsche diocesen opgericht krachtens pauselijke breve van 23 juli 1858. Het kapittel is de raad des bisschops; in belangrijke aangelegenheden moet het worden gehoord alvorens de bisschop beslist; in sommige gevallen wordt zijne toestemming vereischt. Het vergadert in den regel éénmaal

's maands. Bij het openstaan van den bisschoppelijken zetel voorziet binnen acht dagen het kapittel door benoeming van een kapitulaar-vicaris in het beheer van het bisdom. Volgens het algemeene canonieke recht behoort ook de keuze van den nieuwen bisschop aan het kapittel. In de Nederlandsche bisdommen evenwel bepaalt zich. volgens bijzondere pauselijke bepaling van evengenoemde breve, het kapittel tot het opmaken van een drietal; de aanstelling geschiedt door den Paus. De aanstelling der leden van het kapittel geschiedt voor de plaatsen, opengevallen in de eerste twee maanden van elk trimester, benevens in eenige andere gereserveerde gevallen, door den Paus, voor de overige gevallen door het kapittel zelf en den bisschop.

In elke diocees is een seminarie, in twee afdeelingen - klein en groot seminarie -, waar de tot den geestelijken stand bestemde jongelieden hunne opleiding ontvangen. Het staat onder het bestuur van den bisschop, die ook de leeraren benoemt.

De dekens zijn de plaatselijke vicarissen van den bisschop; zij zijn belast met zeker toezicht over de geestelijken zoowel als over de leeken in hun dekenaat en zijn door den bisschop van verschillende volmachten voorzien.

Omtrent het beheer der stoffelijke belangen van de parochiën zijn in 1854 door de bisschoppen gelijkluidende algemeene reglementen vastgesteld, welke zijn goedgekeurd, voor zooveel noodig, bij kon. besluit van 31 mei 1854 nº, 64. Daarbij is dit beheer in elke parochie opgedragen aan een parochiaal kerkbestuur, bestaande uit den pastoor en een zeker getal kerkmeesters. De kerkmeesters worden door den bisschop benoemd uit eene voordracht van twee candidaten. Deze bepalingen waren destijds niet van toepassing in het bisdom van Roermond, noch in het Zeeuwsche gedeelte van het bisdom van Breda, alwaar het stoffelijk beheer, onder medewerking van het openbaar gezag, was opgedragen aan de kerkfabrieken, ingesteld bij keizerlijk decreet van 30 december 1809. Daar evenwel dat decreet ingevolge de wet van 26 juni 1876 (St. 125) met 1 januari 1877 buiten werking is gesteld, en te gelijker tijd de kerkfabrieken zijn opgeheven, zijn in het laatst van 1876 door de bisschoppen van Roermond en Breda voor hunne bisdommen algemeene reglementen vastgesteld, genoegzaam eensluidend met die, welke sedert 1854 bij de overige bisdommen in werking zijn.

Het kerkelijk armwezen is door de kerkvoogden in het jaar 1855 bij gelijkluidende reglementen geregeld. Het bestuur der armengoederen, steeds afgescheiden van dat der kerkgoederen, is opgedragen aan parochiale armbesturen. Deze bestaan uit een door den bisschop te bepalen getal armmeesters, die voor den tijd van vier jaren benoemd worden, behoudens bisschoppelijke goedkeuring, door het parochiaal kerk- en armbestuur in vereenigde zitting. De pastoor heeft als commissaris des bisschops zitting in het armbestuur en raadgevende stem.

De Roomsch-katholieke kerkelijke provincie in het koninkrijk der Nederlanden telde op 1 nov. 1920 in het geheel 1192 kerkelijke gemeenten (parochiën en rectoraten).

AARTSBISDOM VAN UTRECHT.

Aartsbisschop. H. van de Wetering ✠2 ✠1 (HG1) (HH1), 11 juli 1895.

Vicaris-generaal. B. A. de Wit, 1919, kanunnik.

Secretarissen van het aartsbisdom. R. G. R. Smeets, 1910 — J. H. Scholte op Reimer, 1913.

Metropolitaan kapittel.

Proost. Dr. A. C. M. Schaepman ✠4 ✠, 1919, president van het seminarie te Rijsenburg.

Kanunniken.

C. F. le Blanc, 1906, pastoor te Cothen en deken te Wijk-bij-Duurstede.
J. A. S. van Schaik, 1907, president van het seminarie te Kuilenburg.
P. J. C. van Haagen, 1910, deken van Groenlo.
B. A. de Wit, 1912, vicaris-generaal.
G. A. Starink, 1913, plebaan te Utrecht.
L. A. F. X Fock, 1916, deken en pastoor te Amersfoort.
J. H. G. Jansen, 1919, pastoor te Utrecht
. . . .
Dr. D. A. W. H. Sloet, 1918, pastoor te Abcoude (*eerekanunnik*).

Dekens.

Dekenaten.

Utrecht. B. A. de Wit, 1913, pastoor te Utrecht.
Almelo. H. A. P. C. van der Waarden, 1914, pastoor te Almelo.
Amersfoort. L. A. F. X. Fock, 1913, kanunnik en pastoor te Amersfoort.
Arnhem. M. Glaudemans, 1917, pastoor te Arnhem.
Deventer. P. van Beurden, 1917, pastoor te Apeldoorn.

Doesburg. G. H. Reuvekamp, 1911, pastoor te Didam.
Groenlo. P. J. C. van Haagen, 1899, kanunnik en rustend pastoor.
Groningen en Assen. F. Eppink, 1917, pastoor te Groningen.
Heerenveen. G. J. Vaas, 1903, pastoor te Wolvega.
Leeuwarden. J. H. Vaas, 1910, pastoor te Leeuwarden.
Montfoort. A. W. Heinen, 1915, pastoor te Bunnik.
Naarden. P. W. A. Pieck, 1918, pastoor te Breukelen.
Oldenzaal. J. H. Scholten, 1913, pastoor te Oldenzaal.
Sneek. B. P. Velthuysen, 1905, pastoor te Sneek.
Wijk-bij-Duurstede. C. F. le Blanc, 1904, kanunnik en pastoor te Cothen.
Zutphen. C. van Elmpt, 1905, pastoor te Zutphen.
Zwolle. G. B. Eckwielens, 1915, pastoor te Heino.

Aartsbisschoppelijk seminarie.

Hoofdafdeeling te Rijsenburg.

President. Dr. A. C. M. Schaepman ✠4 ✠, 1903.
Professoren. Dr. Th. H. van Oppenraaij, 1908 — dr. H. J. Smit, 1913 — dr. J. de Jong, 1914 — F. A. H. van de Loo, 1917 — H. F. Frank, 1920.

Onderafdeeling te Kuilenburg.

President. J. A. S. van Schaïk, 1906.
Professoren. Dr. J. H. E. J. Hoogveld, 1906 — dr. W. G. J. van Koeverden, 1906 — G. Voskuilen, 1906 — T. J. M. Knuvelder, 1906 — H. W. P. Eysink, 1907 — J. B. Hulshof, 1910 — E. W. Ch. Frank, 1912 — W. H. G. van Aibach, 1913 — B. F. Overmaat, 1914 — G. C. Oostveen, 1915 — H. B. Vroom, 1916 — J. H. A. ter Heerdt, 1918 — I. J. M. van den Berg, 1918 — H. J. J. Wachters, 1918 — I. P. J. Kaarsgaren, 1919 — W. H. M. Poelman, 1919 — R. R. Post, 1919.

Kerkelijke gemeenten parochiën of rectoraten en daarbij dienstdoende pastoors en rectors.

De verkorting P beteekent pastoor, R rector.

Aalten. Chr. F. B. van Rooijen, P 1916.
Abcoude. Dr D. A. W. H. Sloet, P 1906.
Achteveld. G. Rentinck, P 1914.
Albergen. Th. J. Loefs, P 1915.
Almelo. (H Georgius) H. A. P. C. van der Waarden, P 1914.
Almelo. (H Maria). J.F.H. Eshuis, P 1918.
Ameland. G. E. Becker, P 1916.
Amersfoort. (H. Maria hemelvaart). L. A. F. X. Fock, P 1906.
Amersfoort. (H. Franciscus Xaverius). C. Hartman, P 1920.
Amersfoort. (H. Henricus). H. J. B. Engbers, P 1918.
Amersfoort. (H Ansfried). P. J. M. Sandkuijl, P 1917.
Amsterdamscheveld. P. J. Veltman, P 1919.
Angeren. J. E. van Leuffen, P 1917.
Ankeveen. L. van den Nieuwendijk, P 1912.
Apeldoorn. P. van Beurden, P 1917.
Apeler-Kanaal. (*Stads ter*) A. C. R. Waanders, P 1911.
Appingedam. H.B.F.M. Neeteson, P 1915.
Arnhem. (H. Walburgis). M. Glaudemans, P 1904.
Arnhem (H. Eusebius). H. Mocking, P 1920.
Arnhem. (H. Martinus). J. M. Nagels, P 1905.
Arnhem. (H. Johannes de Dooper). W. G. A. H. van Berkel, P 1919.
Arnhem. (H. Maria Onbevl. Ontv.). B. A. Nieuwenhuis, P 1911.
Assen. C. van Dijk, P 1918.
Avereest. A. H. Meijer, P 1920. Zie *Ommerschans.*
Azewijn. H. J. Staal, P 1917.
Baak. A. J. Teubner, P 1894.
Baarn. P. J. C. Kok, P 1891.
Bakhuizen. P. Peters, P 1899.
Balk. H. M. H. Terwindt, P 1912.
Barger Oosterveld. H. Th. Lurvink, P 1915.
Barneveld. G. A. F. Gowthorpe, P 1919.
Bedum. F. A. Paping, P 1917.
Beek. J. M. Angeren, P 1902.
Beesd. L. van Vliet, P 1903.
Bekkum. C. E. Osse, P 1907.

Beltrum. G. W. Hanse, P 1916.
Bemmel. W. J. M. Grimmelt, P 1920.
Benschop. H. van Meegeren, P 1916.
Bildt. (*de*) J. H. Alfrink, P 1917.
Blaricum. B. L. Snelting, P 1912.
Bolsward. (H. Franciscus). F. Burgers, P 1918.
Bolsward. (H. Martinus). M. J. Duinisveld, P 1915.
Borculo. J. J. Kroot, P 1915.
Borne. H. Th. van Harten, P 1915.
Bornerbroek. H. A. J. L. Osse, P 1912.
Bredevoort. J. M. Kniep, P 1919.
Breukelen. P. W. A. Pieck, P 1918.
Broekland. J. H. Ditters, P 1920.
Brummen. N. H. Gielen, P 1906.
Bunnik. A. W. Heinen, P 1910.
Buren. W. M. Voss, P 1915.
Bussloo. C. H. Ballanché, P 1899.
Bussum. (H. Vitus). E. A. van Hinsbergh, P 1913.
Bussum. (O. L Vrouw van Altijddurenden Bijstand). G. J. van Schaik, P 1919.
Buurze. W. E. A. Ahmann, P 1919.
Coevorden. J. A. J. Pluijmaekers, P 1907.
Colmschaten. H. W. M. Bianchi, P 1920.
Compascuum. (*het*) J. van den Burg, P 1915.
Cothen. C. F. le Blanc, P 1910.
Culenborg. H. J. Koopmans, P 1917.
Dalfsen. J. B. Wubbels, P 1916.
Dalmsholte. G. H. Wubbels, P 1903.
Delden. J. A. Berendsen, P 1915.
Delfzijl. J. F. Koning, P 1918.
Denekamp. W. L. S. Knuif, P 1914.
Deurningen. W. F. Gloerich, P 1901.
Deventer. (H. Lebuinus). J. G. Wannet, P 1917.
Deventer. (H. Hart van Jezus). J. Uytewaal, P 1904.
Didam. G. H. Reuvekamp, P 1908.
Dieren. Dr. J. J. J. A. Haanebrink, P 1911.
Dijk. H. G. Bijlard, P 1917.
Dinxperlo. A. J. J. M. Otten, P 1919.
Doesburg. E. L. Kolkman, P 1911.
Doetinchem. Dr. G. A. H. IJsselmuiden, P 1919.
Dokkum. J. G. Th. van Oppenraaij, P 1913.
Doornenburg. W. J. A. Jansen, P 1912.
Drempt. W. A. J. Blaisse, P 1910.
Driel. G. Nuy, P 1888.
Dronrijp. G. B. ten Hove, P 1915.
Duistervoorde. W. J. T. Hooyman, P 1901.
Duiven. P. van Hout, P 1900.
Eemnes. W. L. M. Wentholt, P 1913.
Eibergen. H. A. Pel, P 1908. Zie *Rekken.*
Elden. G. A. J. Wessels, P 1913.
Elst. H. M. Kool, P 1913.
Enschedé. (H. Jacobus de meerdere). G. Groothuis, P 1904.
Enschedé. (H. Joseph). A. W. Overvelde, P 1918.
Enter. H. J. Haarhuis, P 1917.
Epe. B. H. Som, P 1920.
Etten. H. Herfkens, P 1911.
Everdingen. Th. J. Benschop, P 1918.
Franeker. H. P. J. Sanders, P 1918.
Frederiksoord. E. J. Kemperman, P 1919.
Gaanderen. F. X. W. Bult, P 1919.
Geesteren. J. Harzing, P 1919.
Gellicum. R. H. J. Bruning, P 1919.
Gendringen. G. Wijfker, P 1911.
Gent. L. J. A. de Roever, P 1913.
Glanerbrug. H. J. Smit, P 1912.
't Goy. H. B. G. van Bijlevelt, P 1914.
Goor. W. A. H. Hoogveld, P 1880.
Gorinchem. A. de Wit, P 1919.
Gorssel. J. H. Wichman, P 1920.
Groenlo. T. A. Smit, P 1905.
Groessen. J. L. M. Hoorneman ✠, P 1920.
Groningen. (H. Martinus). Chr. Th. J. Kars, P 1916. Zie *Groningen.* (O. L Vrouw).
Groningen. (O. L. Vrouw). Rectoraat onder *Groningen.* (H. Martinus). G. H. J. van Bijnum, R 1917.
Groningen. (H. Joseph). F. Eppink, P 1904.
Groningen. (H. Hart). H. F. van der Horst, P 1913.
Haaksbergen. A. Wienholts, P 1911.
Haarle. F. Langedijk, P 1910.
Ham (*den*) *Vroomshoop.* J. J. Scheepers, P 1912.
Hamersveld. J. C. H. Kok, P 1899.
Harderwijk. M. W. Olthof, P 1919.
Harlingen. J. H. Th. Hermsen, P 1918.
Harmelen. H. W. A. van der Waarden, P 1914.
Harreveldt. J. P. Snelting, P 1905.
Hasselt. C. M. I. Hens, P 1915.
Hattem. Zie *Oldebroek.*
Heeg. W. F. A. Overmeer, P 1914.
's-Heerenberg W. A. Rademaker, P 1919.
Heerenveen. J. C. Visser, P 1903.
Heelen. J. B. Kleinegris, P 1912.
Heino. G. B. Eekwielens, P 1907.
Hellendoorn. C. Th. B. Terhorst, P 1911.
Hengelo. (Overijsel). (H. Lambertus). A. J. Weijenborg, P 1920.

elo. (Overijsel). (H. Ludger). Th. M. van Rossum, P 1912.
elo. (Gelderland). F. C. M. Verwvel, P 1910.
ne. Bijkerk te *Senderen.* E. H. de isson, P 1912.
eld. Th. H. A. van Berkel, P 1911.
en en Aerdt. G. A. P. M. Massa, 1906.
en. H. J. Lubbers, P 1909.
rsum. (H. Vitus). R. van den ngel, P 1913.
rsum. (O. L. Vr. Onb. Ontv.). M. Schräder, P 1905.
rsum. (H. Clemens Maria Hofbauer). A. V. M. van Ditzhuijzen, P 1914.
eveen. P. H. Breek, P 1918.
land. Th. M. Oldenhof, P 1919.
landerveen. S. J. Brenninkmeijer, 1918.
horst. P. M. Simons, P 1911.
n. (*Op den*) J. A. Oostveen, P 1918.
en. J. Miltenburg, P 1909.
en. H. B. Bodifée, P 1906.
nuiden. E. Beumer, P 1916.
tein. C. Brom, P 1906.
rnik. F. I. Beerman, P 1919.
m. J. J. Peters, P 1913.
. J. W. Kanitz, P 1908.
aas. B. M. M. Wösten, P 1919.
uw. H J. Vinke, P 1908.
rik. J. I. Paardekooper, P 1919.
en. J. M. Gerrits, P 1919.
berg. Th. J. J. Thuis, P 1906.
r. H. Wehing, P 1915.
nbeek. G W. Bolder, P 1919.
emeer (*Sappemeer*). M. N. van der ele, P 1920.
terburen. H. J. Schmeink, P 1900.
ngen. J. J. Swildens, P 1919.
nhoef. J. W. Evers, P 1918.
e. M. P. van Schaik, P 1914.
eveen. H. A. J. Lunter, P 1920.
t. Th. W. Hendriks, P 1912.
m. R. Slinger, P 1904.
op. J. W. J. Brandts, P 1914.
am. P. J. Bijlard, P 1920.
rarden. (H. Bonifacius). J. H. Vaas, 1910.
carden. (H. Dominicus). H. A. van k, P 1905.
er. H. G. G. Overbeek, P 1906. G. A. van Laak, P 1914.
le. B. M. H. Meuwissen, P 1915.

Lichtenvoorde. Th. B. A. de Graaf, P 1918.
Liederholthuis. F. A. Th. Terwindt, P 1907.
Lobith. H. van Loon, P 1917.
Lochem. J. P. Pieters, R 1887.
Loenen. B. C. H. Münninghoff, P 1884.
Loenersloot. B. J. Brouwer, P 1918.
Loil. Ph. J. J. Inden, P 1910.
Lonneker. H. A. R. Kleinschmit, P 1904.
Loo. (*het*) J. N. A. Rijnboutt, P 1907.
Losser. C. van Amerongen, P 1917.
Lutte. J. C. Ruding, P 1919.
Lutten (*Slagharen*). G. Vergouw, P 1904.
Luttenberg. P. Butzelaar, P 1906.
Maarssen. Dr. A. M. A. J. Ariëns ✠, P 1908.
Makkum. H. J. I. Groenestege, P 1912.
Martenshoek. J. H. van Laak, P 1908.
Maurik. G. Th. Morstink, P 1916.
Meddeho. H. J. M. Holtslag, P 1919.
Megchelen. J. C. M. van Vilsteren, P 1904.
Meppel. J. Th. Roeleveld, P 1919.
Mijdrecht. J. Heerschop, P 1919.
Montfoort. C. M. J. Spaan, P 1919.
Munstersche veld. J. H. Smeenk, P 1918.
Musselkanaal. J. P. P. Oosterbaan, P 1917.
Naarden. J. W. van Beurden, P 1914.
Neede. F. J. M. Pruijs, P 1918.
Netterden. T. J. Goris ✠, P 1884.
Nicolaasga. J. G. H. Bentla, P 1917.
Nieuw-Amsterdam. W. G. J. Hoogveld, P 1913.
Nieuw-Dordrecht. P. J. van Schaik, P 1918.
Nieuwe-Pekela. H. H. Kamerbeek, P 1919.
Nieuw-Schoonebeek. D. Huurdeman, P 1916.
Nijkerk. B. H. Huser, P 1917.
Nijverdal. J. J. Wiegerink, P 1912.
Olburgen. C. F. T. Laarhoven, P 1908.
Oldebroek. A. J. Groenen, P 1916.
Oldemarkt. B. Mulder, P 1909.
Oldenzaal. (H. Plechelmus). J. H. Scholten, P 1913.
Oldenzaal. (H. Antonius van Padua). J. H. M. Tolboom, P 1912.
Olst. A. Koen, P 1919.
Ommen. Th. A. V. L. Abels, P 1916.
Oosterbeek. J. A. J. ter Heerdt, P 1918.
Oosterend. A. M. Boer, P 1903.
Oosterholt. B. F. Savenije, P 1915.
Oosterwierum. W. S. J. de Jong, P 1916.
Ootmarsum. H. Egberink op den Beuvink, P 1911.
Oudenrijn. H. W. Wezenberg, P 1917.

Oude-Pekela. J G. J. Padberg, P 1917.
Oud-Zevenaar. C. Th. Voss, P 1912.
Overdinkel. G. F. van Laak, P 1910.
Pannerden. F. Roelofs, P 1889.
Putten. G. H. van Driel, P 1919.
Raalte. J. F. E. Sprakel, P 1905.
Rekken. W. de Groot, P 1915.
Renkum. M. J. H. Wolters, P 1916.
Renswoude. H. J. Holtslag, P 1916.
Reutum. A. J. Lauteslager, P 1905.
Rhenoy. A. A. Hogenboom, P 1902.
Rietmolen. Bijkerk te *Neede.* J. H. Sauveur, P 1907.
Rijsenburg. M. R. Andriessen, P 1919.
Rijssen. J. Mulder, P 1909.
Rossum. A. C. Dames, P 1909.
Rumpt. J. van Galkom, P 1918.
Ruurlo. A. J. van Driel, P 1913.
Saasveld. B. F. Moekotte, P 1915.
Sappemeer. Zie *Kleinemeer.*
Schalkwijk. H. C. Smit, P 1909.
Sensmeer (*Blaauwhuis*). H. van den Berg, P 1892.
Silvolde. H. H. Kruis, P 1919.
Slagharen Zie *Lutten.*
Sloten. E. F. de Jong, P 1919.
Sneek. B. P. Velthuysen, P 1905.
Soest. A. C. H. Vossenaar, P 1918.
Soesterberg. . . . .
Spijk. J. C. J. van Groeningen, P 1914.
Stadskanaal. J. J. Elberssen, P 1914.
Steeg. (*de*) B. J. M. Müter, P 1913.
Steenderen. G. B. Ellenbroek, P 1920.
Steenwijk. J. B. A. Batenburg, P 1919.
Steenwijkerwold. C. G. Muiteman, P 1890.
Steggerda. L. I. D. B. Buve, P 1919.
Stokkum. G. A. van Sonsbeek, P 1915.
Terborg. A. B. A. Derksen, P 1915.
Tiel B. A. J. M. Siemes, P 1915.
Tilgte. R. W. J. Peters, P 1915.
Tubbergen. G. J. G. Hendriks, P 1912.
Uithoorn. W. H. de Grijs, P 1918.
Uithuizen. G. J. Massa, P 1920.
Ulft. (H. Antonius van Padua). J. W. de Vries, P 1914.
Ulft. (H.H. Petrus en Paulus). J. W. Hoorneman, P 1899.
Utrecht. (H. Catharina). G. A. Starink, plebaan 1909.
Utrecht. (H. Willibrordus). P. J. H. van de Weijer, P 1907.
Utrecht. (H. Augustinus). F. J. H. Jansen, P 1910.
Utrecht. (H. Dominicus). J. B. Kellendonk, P 1909.
Utrecht. (H. Martinus). J. G. van Schaik, P 1919.
Utrecht. (H. Maria hemelvaart). J. H. G. Jansen, P 1918.
Utrecht. (H. Joseph). R. J. A. Janssen, P 1901.
Utrecht. (H. Antonius). F. L. Stockman, P 1910.
Utrecht. (H. Aloysius). J. Jorna, P 1918.
Utrecht. (O. L. Vrouw van Goeden Raad). F. X. P. Duynstee, P 1918.
Utrecht. (H. Monica). W. J. M. Stolte, P 1919.
Utrecht. (H. Ludger). G. B. W. Schilte, P 1919.
Vaassen. J. H. M. Hagen, P 1907.
Valburg. T. Th. Andriessen, P 1918.
Varik. J. H. A. A Brugman, P 1916.
Varsselder en Velthunten. J. W. Balk, P 1917.
Vasse. W. L. Hofstee, P 1919.
Veendam. H. Geling, P 1908.
Veenhuizen. J. J M. Berendsen, P 1918.
Velp. V. Weeninck, P 1917.
Vianen. M. H. Rademaker, P 1905.
Vierakker. N. R. J. Heymeriks, P 1899.
Vilsteren. H. N. A. de Haas, P 1906.
Vinkeveen. H. Campman, P 1920.
Vleuten. H. S. Ohl, P 1903.
Vollenhove. J. H. B. M. Elskamp, P 1915.
Vorden. J. van der Stok, P 1919.
Vragender. J. Schakwijk, P 1918.
Vreeswijk. G. J. Mol, P 1907.
Vriezenveen. B. Lowes, P 1919.
Wageningen. G. Hilhorst, P 1904.
Warrega. H. A. Hoogveld, P 1901.
Wateren. P. J. Boekhorst, P 1916.
Weerselo. A. J. van Aken, P 1908.
Wegdam (*Hengevelde*). A. N. M. Meijer, P 1908.
Wehl. A. J. S. Dillmann, P 1915.
Werkhoven. N. Majoor, P 1905.
Westervoort. P. Wolffenbuttel, P 1901.
Wierden. Chr A M. van Vilsteren, P 1917.
Wijhe de (*Boerhaar*). A.J. de Laat, P 1908.
Wijhe B. M. Brom, P 1915.
Wijk bij-Duurstede. H. B. G. van Leer, P 1916.
Wijnbergen. A. A. L. Ledel, P 1907.
Wijdgaard. G. J. Verwaaijen, P 1904.
Winschoten. J. F. M. Holtel, P 1918.
Winterswijk. J. B. J. Kaeter, P 1919.

Witmarsum. L. F. van den Oever, P 1906.
Wolvega. G. J. Vaas, P 1903.
Workum. J. Yntema, P 1917.
Woudsend. G. J. C. van Roggen, P 1915.
Zandberg. Ph. C. J. Verhaak, P 1915.
Zeddam. C. de Graaff, P 1912.
Zeist. G. J. Reinders, P 1907.
Zevenaar. G. Schoorlemmer, P 1911.
Ziewent. H. Hegeman, P 1904.
Zuidhorn. C. G. J. van Avezaath, P 1919.
Zutphen. C. van Elmpt, P 1905.
Zwolle. (H. Maria hemelvaart). A. B. Weenink, P 1919.
Zwolle. (H. Michaël). Dr. W. F. H. Blom, P 1919.

BISDOM VAN HAARLEM.

Bisschop. A. J. Callier ⊕, 11 sept. 1903.
Vicaris-generaal. M. P. J. Möllmann, 1911, kanunnik.
Secretarissen van het bisdom. J. M. van der Tuijn, 1911 — L. A. A. M. Westerwoudt, 1915.

Kathedraal kapittel.

Proost. Th. J. A. Bosman, 1917, deken en rector te Amsterdam.

Kanunniken.

H. F. J. Rikmenspoel, 1905, plebaan te Haarlem.
H. J. M. Taskin ✠4, 1908, president van het seminarie te Warmond.
G. H. F. Stoffels, 1909, deken en pastoor te Haarlem.
H. J. Zondag, 1909, deken en pastoor te Vogelenzang.
M. P. J. Möllmann, 1911, vicaris-generaal.
Th. F. Ebbinkhuijzen, 1917, regent van het seminarie te Voorhout.
P. A. F. Thier, 1919, deken en pastoor te Rotterdam.
H. A. Th. van Dam, 1920, deken en pastoor te 's-Gravenhage.
J. J. Graaf, 1919, rustend deken en pastoor te Ouderkerk (*eere-kanunnik*).

Dekens.

Dekenaten.
Haarlem. G. H. F. Stoffels, 1908, kanunnik en pastoor te Haarlem.
Alkmaar. M. P. A. Ooms, 1915, pastoor te Alkmaar.
Alphen. J. M. Hellegers, 1913, pastoor te Alphen a/R.
Amsterdam. Th. J. A. Bosman, 1917, proost en rector te Amsterdam.
Beverwijk. A. Waare, 1899, pastoor te Beverwijk.
Delft. J. J. de Graaf, 1909, pastoor te Delft.
Gouda. J. C. H. Klompé, 1915, pastoor te Gouda.
's-Gravenhage. P. C. Wijtenburg ✠4, 1906, kanunnik en pastoor te 's-Gravenhage.
Hoorn. J. H. Smeele, 1896, pastoor te Hoorn.
Leiden. P. L. Dessens, 1901, pastoor te Leiden.
Middelburg. J. M. J. Baede, 1897, pastoor te Goes.
Noordwijk. H. J. Zondag, 1916, kanunnik en pastoor te Vogelenzang.
Ouderkerk. G. P. Bom, 1917, pastoor te Buitenveldert.
Poeldijk. G. Buijsman, 1912, pastoor te Poeldijk.
Purmerend. A. Hollenberg, 1920, pastoor te Purmerend.
Rotterdam. P. A. F. Thier, 1908, kanunnik en pastoor te Rotterdam.
Schagen. J. W. van Heeswijk, 1915, pastoor te Schagen.
Schiedam. A. Verhoeven, 1918, pastoor te Schiedam.
Wervershoof. A. Vergeer, 1904, pastoor te Wognum.
Zoeterwoude. F. C. X. Mosmans, 1890, pastoor te Zoeterwoude.

Bisschoppelijk seminarie.

Hoofdafdeeling te Warmond.

President. H. J. M. Taskin ✠4, 1906.
Professoren. I. D. J. Aengenent, 1904 — P. G. Groenen, 1907 — A. Th. Seijsener, 1910 — J. H. Visser, 1915 — W. Nolet, 1915 — H. J. F. M. van den Heuvel, 1916 — J. P. Verhaar, 1917 — N. Appelman, 1919 — A. H. L. Hensen, 1920.

Onderafdeeling te Voorhout.

Regent. Th. F. Ebbinkhuijzen, 1915.

Professoren. A. H. J. M. Homulle, 1905 — G. Kuys, 1907 — **Th. A. van der Burg**, 1907 — M. Th. van der Drift, 1908 — C. J. Boekhorst, 1910 — P. J. M. J. van de Pavoordt, 1913 — Th. A. Vis, 1915 — **J. C. W. van de Wiel**, 1915 — G. P. J. van den Burg, 1915 — W. W. van Leeuwen, 1916 — **H. J. F. M. van den Heuvel**, 1916 — W. J. J. de Jongh, 1917 — A. Verhagen, 1918 — L. H. M. Nieuwenhuizen, 1918 — R. J. Reijnen, 1918 — L. J. H. Wolf, 1918 — J. J. Brügemann, 1920 — J. J. Lauwrier, 1920.

Kerkelijke gemeenten (parochiën of rectoraten) en daarbij dienstdoende pastoors en rectors.

De verkorting P beteekent pastoor, R rector.

Aarlanderveen. J.W. van der Bom, P 1909.
Akersloot. H. J. G. van Baaren, P 1913.
Alkmaar. (H. Laurentius). M. P. A. Ooms, P 1915.
Alkmaar. (H. Dominicus). J. A. Heys, P 1890.
Alkmaar. (H. Jozef). A. J. H. Baetsen, R 1909.
Alphen. J. M. Hellegers, P 1913.
Amsterdam. (H. Nicolaus). N. Nieuwenhuizen, P 1906.
Amsterdam. (H. Antonius van Padua). J. W. B. van Heel, P 1918.
Amsterdam. (H. Willebrordus). G. C. van Noort, P 1908.
Amsterdam. (H. Catharina). L. Stolk, P 1905.
Amsterdam. Algemeene hulpkerk op het Bagijnhof. (H. Joannes en H. Ursula). Th. J. A. Bosman, R 1917.
Amsterdam. (H. Maria onbevlekte ontvangenis). J. Th. Lagerweij, P 1915 — Hulpkerk (H. Antonius van Padua). J. Sweering, R 1919.
Amsterdam. (H. Ignatius). E. H. Verhoeven, P 1917 — Hulpkerk (H. Franciscus Xaverius). J. van Helvoirt, R 1915 — St. Jozefs-kapel. K. G. Hillenaar, R 1920.
Amsterdam. (H. Dominicus). L. H. Perquin, P 1919 — Hulpkerk. (H. Thomas van Aquinen). B. Verheij, R 1919.
Amsterdam. (H. Augustinus). J. K. C. Wouters, P 1918.
Amsterdam. (H. Petrus en Paulus). — D. F. W. Pichot, P 1918.
Amsterdam. Algemeene hulpkerk op de Keizersgracht (O. L. Vrouw). J. Marijnissen, R 1915.
Amsterdam. (H. Bonifacius). C. H. Bramlage, P 1910.
Amsterdam. (H. hart van Jezus). J. J. Thünnissen, P 1891.
Amsterdam. (buiten de vesten). (H. Nicolaus en Barbara). F. M. K. van Kersbergen, P 1913.
Amsterdam. (buiten de vesten). (H. Willibrordus). F. W. de Rooij, P 1917 — Openbare kapel (H. Hubertus). W. I. van Adrichem, R 1918.
Amsterdam. (H. Maria Magdalena). H. N. Colla, P 1913.
Amsterdam. (H. Anna). J. G. van Kelckhoven, P 1917.
Amsterdam. (H. Vincentius à Paulo). J. F. Graaf, P 1901.
Amsterdam. (O. L. V. van den Allerh. Rozenkrans). J. C. Serbrock, P 1904.
Amsterdam. (H. Gerardus Majella). G. L. J. Hogeman, P 1914.
Amsterdam. (H. Rita). J. Kok, P 1918.
Amsterdam. (O. L. Vrouw Koningin des Vredes). C. N. B. Nuijen, P 1918.
Amsterdam. (O. L. Vrouw van Lourdes) J. de Vlieger, P 1919.
Anna-Paulowna. A. J. M. van Meeuwen, P 1917.
Assendelft. J. M. A. Bots, P 1918.
Beemster. A. van Aalst, P 1908.
Bennebroek. F. J. M. Wassen, P 1915.
Bergen. E. P. Rengs, P 1917.
Bergschenhoek. J. B. van den Berg, P 1909.
Berkel. Dr. Th. M. Vlaming, P 1915.
Berkenrode. H. A. V. IJzermans, P 1905.
Beverwijk (H. Agatha). A. Waare, P 1899.
Beverwijk. (O. L. Vr. van goeden raad). H. J. Chr. Haver, P 1915.
Bleiswijk. P. J. Bonnet, P 1915.
Bloemendaal. L. J. Willenborg, P 1917.
Bodegraven. F. A. Keet, P 1913.

Boskoop. G. Daalmans ✠, P 1910.
Bovenkarspel. J. H. Niedfeld, P 1913.
Bovenkerk. D. M. G. P. de Haas, P 1914.
Brielle. L. T. Mulder, P 1917.
Buitenveldert. G. P. Bom, P 1902.
Castricum. Th. J. C. Engering, P 1909.
Crommenie. L. Dolle, P 1914.
Delft. (H. Joseph). H. A. van Kessel, P 1905 — Hulpkerk (H. H. Martelaren van Gorcum). L. G. le Roux, R 1910.
Delft. (H. Hypolitus). J. J. de Graaf, P 1909.
Diemen. H. Verdegaal, P 1917.
Dordrecht. (H. Bonifanius). J. J. R. M. Postma, P 1917.
Dordrecht. (H. Anthonius van Padua). P. J. A. van der Camme, P 1916.
Driehuizen. Zie *Velsen.*
Duivendrecht. J. G. Onel, P 1920.
Edam. M. A. Pieper, P 1917.
Egmond aan Zee. J. P. A. Saulenn, P 1917.
Egmond-binnen (Rinnegom). F. Karskens, P 1918.
Enkhuizen. A. A. Ph. M. Guilonard, P 1914.
Goes. J. M. J. Baede, P 1897.
Goorn. H. Poodt, P 1915.
Gouda. (H. Maria hemelvaart). J. C. H. Klompé, P 1915.
Gouda. (H. Joseph). P. J. A. de Graaf, P 1917.
's-Gravenhage. (H. Jacobus). H. A. Th. van Dam, P 1920.
's-Gravenhage. (H. Antonius van Padua). C. A. Bulters, P 1918.
's-Gravenhage. (H. Willibrordus). F. J. Gribling, P 1909.
's-Gravenhage. (H. Theresia). A. M. C. L. Vermeulen, P 1917.
's-Gravenhage. (H. Joseph). W. P. H. Jansen, P 1908.
's-Gravenhage. (O. L. Vr. onbevlekte ontvangenis). B. H. S. M. van Bönninghausen, P 1918.
's-Gravenhage. (H. hart van Jezus). J. C. F. Jansen, P 1913.
's-Gravenhage. (O. L. Vr. van goeden raad). J. M. J. van Rooij, P 1915.
's-Gravenhage. (H. Agnes). C. C. Vermeulen, P 1903.
's-Gravenhage. (H. Martha). N. Louridtz, P 1909.
's-Gravenhage. (H.H. Engelbewaarders). F. A. M. Lucassen, P 1912.
's-Gravenhage. (H. Liduina). A. G. van den Berg, P 1915.
Groenendijk (Hazerswoude). J. M. Keulers, P 1907.
Grootebroek. J. J. M. Teule, P 1911.
Haarlem. (H. Joseph). G. H. F. Stoffels, P 1908.
Haarlem. (H. Antonius van Padua). J. P. Reynenberg, P 1917 — Bijkerk (H. Hart). J. F. G. Sandfort, R 1918.
Haarlem. (O L. Vr. rozenkrans en H. Dominicus). B. J. Schrandt, P 1915.
Haarlem. (H. Bavo). H. F. J. Rikmenspoel, P 1904.
Haarlem. (H H. Elisabeth en Barbara). H. J. I. Wentzel, P 1915.
Haarlem. (H. Johannes de Dooper). L. J. Boogmans, P 1918.
Haarlemmermeer. (H. Johannes de Dooper). P. F. W. Soepnel, P 1909.
Haarlemmermeer. (H. Franciscus van Sales). Th. A. J. M. Vlek, P 1915.
Haarlemmermeer (Nieuw-Vennep). (H. Maria onbevl. ontvangenis). G. van den Bogaard, P 1915.
Haastrecht. A. A. W. Waterreus, P 1915.
Halfweg en Houtrakpolder. I. J. M. Meijer, P 1916.
Hansweert. A. van Schijndel, P 1912.
Hazerswoude. P. M. de Vetten, P 1915.
Heemskerk. Th. J. Boonekamp, P 1913.
's-Heerenhoek. A. D. C. Schellart, P 1913.
Heerhugowaard. (H. Dionysius). C. F. J. M. de Meulder, P 1917.
Heerhugowaard. (H. Hart). C. J. F. Helwig, P 1910.
Heiloo. B. F. de Jong, P 1916.
Heinkenszand. J. G. Groot, P 1920.
Helder. (HH. Petrus en Paulus) W. Huyg ✠, P 1887.
Helder. (O. L. Vrouw Onbevl. Ontv.). P. J. van Beuzekom, P 1917.
Hem en Venhuizen. Zie *Venhuizen.*
Hellevoetsluis. A. C. van den Berg, P 1919.
Hillegom. (H. Martinus). J. J. A. M. Krook ✠, P 1920.
Hillegom. (H. Joseph). J. J. Mes, P 1920.
Hoek van Holland. J. P. P. Bomans, P 1915.
Hondsholredijk. P. J. H. Sprengers, P 1917.
Hoogmade. C. J. A. Borsboom, P 1916.
Hoogwoud. J. Ruijter, P 1917.
Hoorn. J. H. Smeele, P 1896.
Hoorn (Den). J. C. Vasse, P 1917.
Houtrakpolder. H. Th. Bouters, P 1917
IJmuiden. L. J. J. Smeele, P 1915.

Ilpendam. W. J. Slenders, P 1920.
Katwijk. J. P. Hendriks, P 1908.
Kethel. W. C. Zuidgeest, P 1918.
Koudekerk (*Rijndijk*). J. L. Th. Verhoeven, P 1907.
Kudelstaart. A. Kramer, P 1918.
Kwadendamme. J. Nieuwendijk, P 1914.
Kwakel. J. J. G. Hafkenscheidt, P 1912
Lambertschagen (*de Weere*). G. J. Oostwaard, P 1916.
Langendijk. G. A. M. Waterreus, P 1911.
Langeraar. H. C. J. Bakker, P 1908.
Leiden. (H. Petrus). A. J. M. Hafkenscheid, P 1910.
Leiden.(H.Maria onbevlekte ontvangenis). J. H. Crombag, P 1916.
Leiden. (H. Maria hemelvaart). P. L. Dessens, P 1901.
Leidschendam. L. H. J. Beijsens, P 1918.
Leimuiden (*Rijnsaterwoude*). A. H. J. Sprenger, P 1918.
Limmen. J. H. M. Peeperkorn, P 1908.
Lisse. H. J. Ph. Thomann, P 1915.
Loosduinen. J. van der Horst, P 1904.
Lutjebroek. Th. J. Gielen, P 1917.
Maasland. A. H. Hammer, P 1901.
Maassluis. P. de Wit, P 1901.
Medemblik. Th. J. van de Laar, P 1918.
Middelburg. J. Brüggemann, P 1906.
Middelharnis. Th. Kwakman, P 1917.
Mije en Zegveld. P. R. den Boer, P 1920.
Monnikendam. A. H. Buhrs, P 1920.
Monster. C. J. B. Olifiers, P 1908.
Moordrecht. J. M. C. Nuijen, P 1919.
Muiden. H. J. M. Koevoets, P 1920.
Naaldwijk. F. J. A. M. Wierdels, P 1915.
Nederhorst-den-Berg. G. W. van den Burg, P 1908.
Nes en Zwaluwenbuurt. J. Opmeer, P 1907.
Nibbixwoud. J. W. J. Thompson, P 1910.
Nieuwe Niedorp. G. van Vliet, R 1919.
Nieuwendam. J. Th. Bannenberg, P 1911.
Nieuwerkerk a/d IJsel. J. M. H. H. Moerel, P 1920.
Nieuwkoop. L. Kleijweg, P 1903.
Nieuwveen. C. A. J ten Hage, P 1913.
Noorden. H. J. M. Pichot, P 1917.
Noordwijk. Th. P. C. Sarter, P 1904.
Noordwijkerhout. (H. Victor). J. P. Westerhof, P 1920.
Noordwijkerhout. (H. Joseph). H. A. J. M. Quant, P 1916.
Noordzijpe. A. J. Melkert, P 1915.
Nootdorp. A. G. Rhee, P 1920.
Obdam. J. M. Eg, P 1912.
Oegstgeest. W. F. Roozen, P 1889.
Onderdijk. G. Th. van der Meer, P 1919.
Ooltgensplaat. C. F. E. Querelle, P 1919.
Oosterblokker. C. B. L. Devoghel, P 1907.
Osdorp. Zie *Sloten.*
Oud-Ade. W. J. J. van Straelen, P 1910.
Oud-Beijerland. B. J. Hermans, P 1917.
Ouderkerk-aan-den-Amstel. Th. C. A. Stam, P 1917.
Oude-Tonge. D. J. van Noord, P 1920.
Oudewater. L. G. Le Roux, P 1917.
Oude-Wetering. P. J. de Kok, P 1914.
Oudorp. H. C. Maat, P 1899.
Oud-Vossemeer. F. J. N. R. de Meulder, P 1917.
Overschie. C. H. H. J. de Bruijn, P 1907.
Overveen. L. ten Brink, P 1887.
Ovezande. Th. J. F. Bergansius, P 1911.
Pijnacker. J. J. Bruning, P 1917.
Poeldijk. G. Buijsman, P 1912.
Purmerend. A. Hollenberg, P 1920.
Quintsheul. A. Vinkensteijn, P 1915.
Raamburg (*Reeuwijk*). A. Hakkeling, P 1908.
Rhoon. W. J. J. A. Borsboom, P 1916.
Rijp. (*de*) M. J. J. Kammers, P 1916.
Rijpwetering. B. J. J. Schijff, P 1897.
Rijswijk. J. S. van Buchem, P 1917.
Rilland-Bath. P. J. J. Roels, R 1918.
Roelof-Arendsveen. W. J. M. Herscheit, P 1905.
Rotterdam. (H. Rosalia). A. L. van Giezen, P 1906.
Rotterdam. (H. Dominicus). H. J. J. Schaab, P 1919.
Rotterdam. (H. Laurentius). P. A. F. Thier, P 1908.
Rotterdam (H. Maria onbevlekte ontvangenis). G. J. M de Greeve, P 1917 — Hulpkerk (H. Ignatius). Th. Appelman, R 1917.
Rotterdam. (H. Antonius van Padua). C. Haanen, P 1917.
Rotterdam. (Algemeene hulpkerk van den Allerheiligsten Verlosser). . . . . . .
Rotterdam. (Allerheiligst hart van Jezus). N. G. Orie, P 1915 — Bijkerk (H. Maria). G. A. M. Peeters, R 1919.
Rotterdam. (*Feijenoord*). (H.H. Martelaren van Gorcum). W. Dirken, P 1914.
Rotterdam. (H. Franciscus van Assisi). J. A. B. M. van Blaricum, P 1915.

Rotterdam. (H. Elisabeth). A. J. H. Wreesman, P 1904.
Rotterdam. (H. Barbara). E. A. M. Mersel, P 1906.
Rotterdam (H. Familie). J. J. M. van Vastenhoven, P 1915.
Rotterdam (*Kralingen.*) (H. Lambertus). G. J. M. Kabel, P 1915.
Rotterdam (*Delfshaven*). (H. Antonius Abt) F. C. van Beukering, P 1909.
Rotterdam (*Delfshaven.*) (H. Joseph). G. A. de Groot, P 1915.
Rotterdam (*Noordereiland.*) (O. L. Vrouw van Lourdes). M. W. A. Wijtenburg, P 1919.
Rotterdam (*Hillegersberg*). (H. Hildegardis). C. J. Duivesteijn, P 1916.
Sassenheim. J. H. A. Thus, P 1911.
Schagen. J. W. van Heeswijk, P 1915.
Schermerhorn. G. van Niekerk, P 1920.
Scheveningen. (H. Antonius Abt). H. J van de Ven, P 1904.
Scheveningen. (O. L. Vrouw van Lourdes). W. F. Roozen, P 1915.
Scheveningen. (H.H. Martelaren van Gorcum). J. H. F. Roo', P 1916.
Schiedam. (H. Joannes de Dooper). A. Verhoeven, P 1902.
Schiedam. (H. Maria visitatie). A. J. C. Schraag, P 1920.
Schiedam. (O. L. Vr. rozenkrans). J. D. Jansen, P 1919.
Schiedam. (H. Hart van Jezus). H B. J. Warnink, P 1918.
Schipluiden. C. J. Bouwman, P 1910.
Schoonhoven. W. C. C. Albers, P 1910.
Schoorl. P. Nieman, P 1908.
Schoten. (H. Bavo). H Pieterse, P 1912.
Schoten. (H. Liduina). C. Brouwers, P 1918.
Sloten (*Osdorp*). J. A. Haverman, P 1898.
Sloten (*De Baarsjes*). J.P.Huibers, P 1917.
Sloterdijk J. W. Geeve, P 1917.
Spaarnwoude. J. H. H. Sauleun, P 1919.
Spanbroek. A. G. Stekelenburg, P 1907.
Spierdijk. W. M. Nix, P 1911.
Stompwijk. C. Floor, P 1918.
Texel (*den Burg*). Bijkerken aan den *Hoorn* en te *Oosterend.* H. W. J. Hoosemans, P 1917.
Texel (*Coksdorp*) P. Roovers, P 1920.
Texel (*Oude Schild*). C. Kors, P 1920.
Tholen. C. G. A. van Baaren, P 1918.
Tuitjenhorn. J. H. M. Stieger, P 1911.
Uitgeest. J. C van der Loos, P 1920.
Ursem. H. J. van der Poel, P 1915.
Veere. Rectoraat onder *Middelburg.* H. Ulleman, vicaris, 1920.
't Veld. A. H. J. Verberne, P 1916.
Velsen. (*Driehuizen*) J. F. van der Meer, P 1915.
Velsen (*Wijkeroog*). P. H. Wijtenburg, P 1915.
Velseroord. Hulpkerk. B. A. F. Harperink, R 1918.
Venhuizen A. F. Suidgeest, P 1917.
Vlaardingen. J. L. Wouters, P 1912.
Vlissingen. P. G. W. J. van der Aa, P 1909.
Vogelenzang. H. J. Zondag, P 1901.
Volendam. J. G van der Weiden, P 1904.
Voorburg. B. P. Aalberse, P 1918.
Voorhout. P. J. Schravemade, P 1915.
Voorschoten. J. S. van Buchem, P 1915.
Waarland. J. J. Vollering, P 1919.
Waddinxveen. P. J. J. Scheffer, P 1890.
Warmenhuizen. A. J. Willemse, P 1895.
Warmond. A. J. Oudejans, P 1920.
Wassenaar. C. J. Tholenaar, P 1906.
Watergraafsmeer. Th. J. Zoetmulder, P 1909.
Wateringen J. Goense, P 1910.
Weesp. Th. Jansen P 1916.
Wervershoof. C. J. Karskens, P 1914.
Westerblokker. A. T. Ammerlaan, P 1903.
Westwoud. J. D. M. Meijer, P 1916.
Wieringen. H. P. A. van Dijk, P 1918.
Wijk-aan-zee. P Cielon, P 1918.
Wijkeroog. Zie *Velsen.*
Woerden. F. M. Megens, P 1916.
Wognum. A. Verzeer, P 1904.
Wormer. Th. H. J. Winkelman, P 1918.
Wormerveer. J. J. M. Rombouts, P 1911.
Yerseke. S. Steur, P 1917.
Zaandam J Zwart, P 1898.
Zaandam (*'t Kalf*). D. J. E. Zurlohe, P 1916.
Zandvoort. M. C. M. Bohl, P 1911.
Zevenhoven. P. Meijer, P 1910.
Zierikzee. H. F. Heijtveldt, P 1914.
Zilk H. J. M. Halkenscheidt, P 1920.
Zoetermeer. W. J. van Turnhout, P 1912.
Zoeterwoude. F. C. X. Mosmans, P 1890.
Zoeterwoude aan den Hoogen Rijndijk. F. I. M. Buhrs, P 1888.
Zuid-Zijpe D. J J. de Kok, P 1920.
Zwaag. G. J. M Mast, P 1918.
Zwaagdijk. H. Moes, P 1905.

BISDOM VAN 'S-HERTOGENBOSCH.

Bisschop, A. F. Diepen ✠, 22 dec. 1919.
Vicaris-generaal. J. Pompen ❁, 6 juni 1902, proost en deken van 's-Hertogenbosch.
Secretarissen van het bisdom. W. P. A. M. Mutsaers, 1915 — M. van de Ven, 1919.

Kathedraal kapittel.

Proost. J. Pompen ❁, 1917, vicaris-generaal en deken van 's-Hertogenbosch.

Kanunniken.

A. T. Panken, 1893, oud-regent van het seminarie te St.-Michielsgestel.
Dr. L. Berkvens ✠4, 1904, president van het seminarie te Haaren.
Ph. M. van den Heuvel ✠4, 1908, regent van het seminarie te St.-Michielsgestel.
C. C. Prinsen ✠, 1910, pastoor te 's Hertogenbosch.
J. H. H. M. Adelmeijer, 1912, plebaan te 's-Hertogenbosch.
A. Damen, 1915, deken en pastoor te Eindhoven.
J. P. van den Heuvel ✠, 1917, deken en pastoor te Tilburg.
A. Hermus, 1920, directeur van het Instituut voor doofstommen te St. Michielsgestel.

Dekens.

Dekenaten.
's-Hertogenbosch. J. Pompen ❁, 1912, vicaris-generaal en kanunnik.
Asten. B. T. Moussault, 1918, pastoor te Asten.
Bladel. C. P. Verstappen, 1917, pastoor te Reusel.
Boxtel. M. van Oss, 1920, pastoor te Vught.
Cuyk. J. Sprangers, 1903, pastoor te Grave.
Druten. A. J. N. Vermeulen, 1910, pastoor te Horssen.
Eindhoven. A Damen, 1902, kanunnik en pastoor te Eindhoven.
Geertruidenberg. H. van de Ven, 1917, pastoor te Geertruidenberg.
Helmond. M. P. P. Rath, 1914, pastoor te Helmond.
Heusden. J. H. Selten, 1905, pastoor te Drunen.
Nijmegen. C. A. A. van Son, 1911, pastoor te Nijmegen.
Oedenrode. (*St.*) . . . .
Oirschot. Jhr. L. H. M. van Rijckevorsel van Kessel, 1917, pastoor te Moergestel.
Oss. G. van den Boer, 1906, pastoor te Oss.
Ravenstein en Megen. A. B. Sala, 1900, pastoor te Ravenstein.
Tilburg. J. P. van den Heuvel ✠, 1915, pastoor te Tilburg.
Valkenswaard. J. A. Leenen, 1915, pastoor te Valkenswaard.
Veghel. . . . .
Zaltbommel. N. Pompen, 1906, pastoor te Empel.

Bisschoppelijk seminarie.

Hoofdafdeeling te Haaren.

President. Dr. L. Berkvens ✠4, 1904.
Professoren. A. A. van Laarhoven, 1912 — J. Joosten, 1913 — P. J. A. M. van Grinsven, 1915 — F. A. J. A. Goijaerts, 1916 — Dr. F. A. M. van Welie, 1916 — A. J. M. de Beer, 1918 — H. F. Hezemans, 1920.

Onderafdeeling te St.-Michielsgestel.

Regent. Ph. M. van den Heuvel ✠4, 1908.
Professoren. E. H. J. M. Pompe, 1903 — A. C. W. Keukens, 1905 — H. A. van Lieshout, 1906 — C. J. A. Sprengers, 1907 — F. J. C. Franssen, 1908 — G. L. J. van Dijk, 1909 — Th. B. M. Verhoeckx, 1910 — G. F. L. van Erp, 1911 — A. Th. van Teeffelen, 1912 — A. A. Smeijers, 1912 — Th. J. A. J. Goossens, 1914 — A. A. P. M. Meuwese, 1914 — F. N. Mannaerts, 1915 — W. F. J. M. Kemps, 1916 — A. van der Meijden, 1918 — L. J. A. C. Bijnen, 1918 — J. P. Chr. M. Teulings, 1919 — J. J. W. van Erp, 1919 — P. J. M. van den Acker, 1919 — W. P. A. Sengers, 1920.

Kerkelijke gemeenten (parochiën of rectoraten) en daarbij dienstdoende pastoors en rectors.

De verkorting P beteekent pastoor, R rector.

Aalst. S. J. F. van den Eynde, P 1902.
Aarle-Rixtel. Dr. J. M. M. Maas, P 1920.
Acht. A. R. M. Warong, P 1915.
Afferden. J. M. C. Eijcken, P 1912.
Alem A. Verhagen, P 1908.
Alphen. M. Sloots, P 1900.
Altforst. P. A. J. van Heyst, P 1895.
Ammerzoden. J. J. H. Trienekens, P 1917.
Anthonis. (*St.*-) A. M. van Erp, P 1902
Appeltern. F. J. M. Lambermont, P 1898.
Asten. B. T. Moussault, P 1905.
Baardwijk. B. F. van Krieken, P 1914.
Bakel. F. van Zeeland, P 1913.
Balgoy en Keent. G. van Acht, P 1918.
Batenburg. P. M. A. van der Loo, P 1903.
Beek (*Ubbergen*) P. C. van Aken, P 1919
Beek en Donk. G. M. Thijssen, P 1919.
Beers. A. C. Bertens, P 1905.
Berchem. C. A. M. van Tetering, P 1899.
Bergeyk (*het Hof*). B. J.J. de Wit, P 1916.
Bergeyk (*het Loo*). W. F. Renders, P 1906.
Bergeyk (*de Weebosch*). J. F. Berkelmans, P 1913.
Berkdijk. J. H. P. van Enschot, P 1917.
Berkel. A. J. C. Goossens P 1918.
Berlicum. W. A. van Oorschot, P 1915.
Besoijen. J. Th. Buijs, P 1909.
Best. B. Prinsen, P 1911.
Beugen. A. J. Kriellaerts, P 1911.
Beuningen. B. Verbakel, P 1912.
Biest-Houtakker. F. A. J. Boelaars, P 1913.
Bladel. A. J. Lange, P 1919.
Boekel. J. M. F. de Raad, P 1915.
Boerdonk. G. van Schijndel, P 1896.
Bokhoven. H J. van den Acker, P 1913
Borkel en Schaft. T. van Rijbroek, P 1892.
Boxmeer M. J. Kerstens, P 1897.
Boxtel. (H. Petrus stoel) J. W. W. Spierings, P 1916.
Boxtel (H.hart van Jezus). J. M. F. Eras, P 1901.
Breugel J. H. van Vlokhoven, P 1920
Budel. F. A. B. van Baars, P 1904.
Budel (*Schoot*). A. Verbakel, P 1917.
Burgharen. N. A. J Huybers, P 1920.
Catwijk en Klein-Linden. W. Hoefnagels, P 1912.
Cromvoirt. J. A. van Lieshout, P 1917.
Cuyk. A. J. H. Sengers, P 1908.
Deest. M. F. L. Verhoeven, P 1919.
Demen en Dieden. W. A. J. Tielen, P 1893.
Dennenburg. A. J. Burgmans, P 1906.
Deurne. (H. Willebrordus). H. W. Roes, ✠, P 1919.
Deurne. (H. Joseph). F. A. J. M. Meuwese, P 1919.
Deursen. A. J. Hamers, P 1918.
Diessen. P. Notten, P 1900.
Dinther. J der Kinderen, P 1902.
Dommelen. A. M. M. H. Bolsius, P 1906.
Donk. Th. J Stoute, P 1919.
Dreumel. A. Wevers, P 1903.
Driel. V. A. Sprengers, P 1902.
Drunen. J. H. Selten, P 1905.
Druten. N. H. M. Franken, P 1919.
Duizel. H. Gijzels. P 1914.
Dungen. J. F. J Kleijn, P 1917.
Dussen. E. J. M. Janssens de Horion, P 1912.
Eerde. J. F. van de Sande, P 1899.
Eersel. P. W. Goossens, P 1902.
Eind. (*het*) A. Welten, P 1907.
Eindhoven (H. Catharina). A. Damen, P 1902.
Eindhoven (H. Paulus). H. G. M. van Swelm, P 1920.
Eindhoven (H. Hart). E. A. A. Bloem, prior, 1918.
Empel. N. Pompen, P 1894.
Engelen. A. J. van der Meijden, P 1913.
Enschot. W. H. van Besouwen, P 1911.
Erp. T. van Amelsvoort, P 1903.
Esbeek. F. J. Priems, P 1909.
Esch. H. J. van Duren, P 1911.
Escharen. P. J. de Groot, P 1911.
Ewijk. J. M. M. Bressers, P 1919.
Gassel. M. J. Arntz, P 1908.
Geertruidenberg. H. van de Ven, P 1896.
Geffen. L. C. A. van Dun, P 1910.
Geldrop. S. J A. Janssen, P 1907.
Gemert. L. J. J. M. Poell ✠, P 1915.
Gemonde. C. J. van Doremalen, P 1912.
Gerwen. J. van Oerle, P 1916
Gestel en Blaarthem. (H. Lambertus). L. F. A. Bressers, P 1908.
Gestel en Blaarthem. (H. Hart van Jezus). G. J. P. van Heeswijk, P 1919.
Goirle. C. A. J. Peters, P 1918.
Grave. J. Sprangers, P 1895.
Groesbeek. J. M. Rovers, P 1911.
Grootlinden. Jhr. H. V. M. van Rijckevorsel van Kessel, P 1896.

Haaren. A. van den Broek, P 1912.
Haarsteeg. W. van Thiel, P 1911
Handel. Rectoraat onder *Gemert.* J. F. M. Duynstee, R 1916.
Hapert. A. P. van Gerwen, P 1912.
Haps. L. C. A. Hermans, P 1892.
Haren bij *Megen.* A. A. Kamp, P 1904.
Hatert. J. L. van Mulukom, P 1918.
Hedel. P. C. van Liempt, P 1906.
Hedikhuizen. H. Kocken, P 1891.
Hees. L. H. J. F. Frencken, P 1908.
Heeswijk. P. L. P. van den Heuvel, P 1917.
Heeze. H. J. de Bruijn, P 1916.
Helena-Veen. A. C. J. van Haaren, P 1917.
Helmond. (H. Lambertus). M. P. P. Rath, P 1912.
Helmond. (H. hart van Jezus). . . . .
Helmond. (H. Antonius van Padua) Hulpkerk. A. G. H. Jans, R 1919.
Helmond. (Onze Lieve Vrouw). B. H. van der Hagen, P 1915.
Helvoirt. H. M. van Onzenoort, P 1910.
Hernen en Leur. J. Spruit, P 1919.
Herpen. L. W. Strijbosch, P 1894.
Herpt. Dr. M. C. de Wit, P 1910.
's-Hertogenbosch. (H. Joannes evangelist). J. H. H. M. Adelmeijer, P 1912.
's-Hertogenbosch. (H. Catharina). A. F. M. Sweens, P 1910.
's-Hertogenbosch. (H. Jacobus de meerdere). C. C. Prinsen ✠, P 1895.
's-Hertogenbosch. (H. Petrus banden). A. J. M. Mutsaers ✠, P 1909.
's-Hertogenbosch (H. Joseph.) Algemeene hulpkerk. C. Boomaars, R 1920.
's-Hertogenbosch. (H. Leonardus). G. A. M. van der Kant, P 1905.
's-Hertogenbosch. (H. Hart van Jezus). Hulpkerk. H. Kloosters, R 1918.
Heumen. P. A. Brekelmans, P 1910.
Heusden. N. J. S. Wouters, P 1904.
Hilvarenbeek. A. van Beijnen, P 1916.
Hintham. C. A. M. van Thiel, P 1910.
Hoek. (*Zevenbergsche*) M. van Moorsel, P 1902.
Hoogeloon. J. N. Valens, P 1909.
Hooge-Mierde. C. A. Krijnen, P 1910.
Hooge-Zwaluwe. M. F. Sengers, P 1918.
Horssen. A. J. N. Vermeulen, P 1886.
Hout. (*het*) J. P. J. Strijbosch, P 1917.
Hubert. (*St.*-) A. B. Jacobs, P 1914.
Huisseling. I. C. N. J. Franken, P 1920.
Hulsel. H. H. van Wagenberg, P 1894.
Hurwenen. F. M. A. W. Bots, P 1915.
Joachim-moer. (*St.*-) A. H. F. Kamp, P 1894.
Kaatsheuvel. W. H. Völker, P 1901.
Kasteren. J. A. van den Boer, P 1900.
Kekerdom. H. A. Boeren, P 1902.
Keldonk. J. P. Bogaerts, P 1912.
Kessel. J. J. A. M. Giessen, P 1919.
Knegsel. A. S. C. Eycken, P 1900.
Lage-Mierde. J. Timmer, P 1902.
Lage-Zwaluwe P. J. van der Made, P 1920.
Langenboom. J. H. van Gent, P 1918.
Ledeacker. J. A. van der Vaart, P 1917.
Leende. W. M. Steenbekkers, P 1911.
Leeuwen. C. P. A. Schoenmakers, P 1900.
Leeuwen (*Benedeneind*). J. J. F. Bronsgeest, P 1904.
Leuth. J. van Tiel, P 1904.
Liempde. P. J. Kluijtmans, P 1919.
Lierop. L. Offermans, P 1907.
Lieshout. J. J. M. Giessen, P 1915.
Liessel. P. H. V. Jaspers, P 1914.
Lith. H. J. A. van Hapert, P 1918.
Lithoijen. J. C. van Roij, P 1917.
Loon-op-Zand. E. A. A. M. Muré, P 1900.
Loosbroek. A. Th. J. Werners, P 1911.
Luykegestel. J. P. F. A. Janssen, P 1917.
Maarheeze. H. H. M. Janssen, P 1907.
Maasbommel. J. M. Terwindt, P 1899.
Maashees. C. van den Broek, P 1915.
Macharen. A. H. Geurts, P 1917.
Made. L. van Doremalen, P 1899.
Malden. M. J. van Beek, P 1902.
Maren. F. A. van den Heuvel, P 1915.
Meereveldhoven. L. E. Verhoysen, P 1915.
Meerwijk. (*De*-) A. A. Suys, P 1915.
Megen. O. A. A. Schellekens, P 1913.
Michielsgestel. (*St.*-) J. A. Wolters, P 1902.
Middelbeers. J. A. van der Meijden, P 1911.
Mierlo. J. P. P. de Winter, P 1904.
Milheeze. J. P. Simonis, P 1918.
Mill. J. van Oort, P 1898.
Millingen. L. van Boxmeer, P 1919.
Moerdijk. A. F. M. P. Lombarts, P 1912.
Moergestel. Jhr. L. H. M. van Rijckevorsel van Kessel, P 1895.
Mortel. M. Verhoeven, P 1903.
Nederasselt. J. W. der Kinderen, P 1914.
Nederwetten. J. M. A. van Eijk, P 1912.
Neerbosch. H. Geveling, P 1920.
Bijkerk te *Hees.* L. Jansen, R 1919.
Neerkant. (*den*) C. J. Snoeys, P 1920.
Neerloon. J. Mostermans, P 1908.

Netersel. L. van Moorsel, P 1892.
Nieuwkuik. A. C. van Beek, P 1913.
Niftrik. F. Vereijken, P 1910.
Nijmegen. (H. Augustinus). C. A. A. van Son, P 1911.
Nijmegen. (H. Dominicus). B. J. A. Regouin, P 1905 — Bijkerk (O. L. Vrouw). J. R. Kock, R 1898.
Nijmegen. (H. Franciscus). B. A. Kruitwagen, P 1910.
Nijmegen. (H. Ignatius). C. F. van Meerendonk, P 1917.
Nijmegen. (H. Joseph). F. J. Beysens, R 1917.
Nijmegen. (H. Antonius Abt). C. P. M. R. Couwenberg, P 1909.
Nijmegen (H. Antonius van Padua). A. A. J. M. O'Reilly, P 1917.
Nijnsel. J. A. M. Panken, P 1911.
Nistelrode. J. Groenen, P 1919.
Nuland. M. van Iersel, P 1910.
Nunen. J. van der Vleuten, P 1911.
Oedenrode. (*St.*-) A. J. van Erp, P 1903.
Oeffelt. P. de Jong, P 1915.
Oerle. A. Suetens, P 1907.
Oijen. A. P. A. Felet, P 1899.
Oirschot. H. Chr. M. Freijssen, P 1917.
Oisterwijk. J. van der Meyden, P 1903.
Olland. L. van Loenhout, P 1884.
Ommel. P. van de Pas, P 1912.
Oostelbeers. L. M. J. G. Gast, P 1903.
Ooy en Persingen. A. F. Teurlings, P 1914.
Oploo. H. de Jong, P 1918.
Orten. H. J. Kamp, P 1911.
Oss. (H. Maria Onbevl. Ontv.). G. van den Boer, P 1897.
Oss. (H. Hart). F. M. J. Bloem, P 1920.
Oudheusden. J. B. A. Wirtz, P 1917.
Overasselt. L. van Esch, P 1869.
Overlangel. M. F. van Iersel, P 1919.
Overloon. J. Hesselmans, P 1918.
Polder, gem. *Dussen* (*de*). F. F. M. Willaert, P 1919.
Puyflijk. J. J. Jacobs, P 1913.
Raamsdonk. A. Frenken, P 1893.
Raamsdonksche veer. H. J. Berkelmans, P 1917.
Ravenstein. Bijkerk te *Neerlangel.* A. B. Sala, P 1900.
Reek. J. A. G. Suys, P 1887.
Reusel. C. P. Verstappen, P 1906.
Riethoven. P. J. Kloppenburg, P 1899.
Rijkevoort. C. de Kort, P 1910.
Rosmalen. A. F. M. Hordijk, P 1907.
Rossum. L. Verhoeven, P 1905.
Sambeek. F. C. M. de Vocht, P 1903.
Schayk. C. J. W. van Winkel, P 1885.
Schijndel. H. J. M. Donders, P 1920.
Seitaart. J. C. Kamp, P 1905.
Soerendonk. H. Verwaaijen, P 1906.
Someren. P. van Lieshout, P 1898.
Son. J. M. Kluytmans, P 1915.
Steensel. M. J. Boset, P 1911.
Sterksel. P. A. A. Thijssen, P 1916.
Stiphout. C. A. van Kemenade, P 1919.
Stratum. (H. Georgius). L. J. Dijkmans, P 1897.
Stratum. (H. Antonius van Padua.) C. J. C. van Oerle, P 1918.
Strijp. (H. Trudo). G. A. de Roy, P 1908.
Strijp. (H. Antonius van Padua). P. Pulskens, P 1919.
Teeffelen. P. F. M. de Vocht, P 1913.
Tilburg (*'t Goirke*). (H. Dionysius). Dr. J. P. le Blanc, P 1915.
Tilburg (*'t Heike*). (H. Dionysius). Dr. G. E. P. van Heck, P 1915.
Tilburg (*Korvel*). (H. Antonius). J. van Gelder, P 1911.
Tilburg (*Heikant*). (O. L. Vrouw onbevl. ontv.). H. van de Veerdonk, P 1904.
Tilburg (*Heuvel*). (H. Joseph). J. L. Brekelmans, P 1916.
Tilburg. (*Gasthuisstraat*). (H. Hart van Maria en Vincentius à Paulo). A. J. M. van Dijck, P 1917.
Tilburg (*de Noordhoek*). (H. Hart). J. F. M. Sanders, P 1910.
Tilburg (*de Hasselt*). (O. L. Vrouw van den H. Rozenkrans). F. J. A. de Beer, P 1898.
Tilburg (*het Haringseind*). (H. Anna). A. P. Eras, P 1907.
Tilburg (*de Bestert*). (H. H. Martelaren van Gorcum). J. P. van den Heuvel ✠, P 1901.
Tilburg (*Hoefstraat*). (H. Antonius van Padua). J. A. van Iersel, P 1913.
Tilburg (*Broekhoven*). (O. L. Vrouw Moeder van Goeden Raad). Dr. H. A. C. J. Bertens, P 1913.
Tilburg. (*Loven*). (H. Willibrordus). F. N. Mannaerts, P 1920.
Tilburg (*de Hoeven*). (O. L. Vrouw van Lourdes). A. D. M. Aelen, P 1920.
Tongelre. J. van Vlokhoven, P 1900.
Uden. H. Th. Swinkels, P 1918.
Udenhout. P. B. H. van Eyl, P 1903.

Valkenswaard. (H. Nicolaus). J. A. Leenen, P 1896.
Valkenswaard (H. Antonius van Padua). W. van Vroonhoven, P 1920.
Veghel. . . . .
Veghel (*Maria-Heide*). G. C. J. van Haaren, P 1906.
Velddriel. J. van Loon, P 1902.
Veldhoven. A. Verhoeven, P 1919.
Velp. A. J. Verhoeven, P 1902.
Vessem. M Versterren, P 1912.
Vierlingsbeek. A. J. F. Hansen, P 1918.
Vinkel. H. J. Claassens, P 1909.
Vlierden. L. Lorskens, P 1898.
Vlijmen. A. van der Pas, P 1888.
Vlokhoren en Eckart. G. M. Habraken, P 1919.
Volkel. A. van de Ven, P 1905.
Vorstenbosch. L. E. G. A. Moonen, P 1920.
Vortum en *Mullum.* F. van de Looveren, P 1904.
Vught. M. van Oss, P 1897.
Waalre. J. A. van Beers, P 1910.
Waalwijk. (H. Joannes Baptist). N. H. J. van Riel, P 1919.
Waalwijk. (H. Antonius van Padua). A. P. Kuypers, P 1902.
Wamel. H Heurkens, P 1907.
Wanroy. J. Glaudemans, P 1897.
Waspik. H. J. J. Huijbers, P 1915.
Westerhoven. F. J. J. van der Eerden, P 1920.
Weurt. J. L. J. M. H. van der Marck, P 1903.
't Wijbosch. A. F. van Roessel, P 1903.
Wijchen. A. G. Lambert, P 1901.
Winssen. J. M. van Roessel, P 1915.
Wintelre. J. F. Manders, P 1903.
Woensel. (H. Petrus Stoel te Antiochië). A. A. Oomen, P 1903.
Woensel (H. Antonius van Padua). J. M. Peters, P 1909.
Woudrichem. H. P. van Riel, P 1920.
Zaltbommel. L. J. A. Scholtes, P 1907.
Zeeland. A. M. Saris, P 1912.
Zeelst. J. J. Kluijtmans, P 1905.
Zeilberg. (*De*) M. J. Piggen, P 1914.
Zesgehuchten. G. M. van Hooff, P 1919.
Zevenbergen. J. B. van Besouw, P 1916.

BISDOM VAN BREDA.

Bisschop. A. P. W. Hopmans ✠, 1914.
Vicaris-generaal. J. M. van Oers, 1914, kanunnik en pastoor van de hulpkerk op het Bagijnhof te Breda.
Secretaris van het bisdom. L. de Meulemeester, 1908.

Kathedraal kapittel.

Proost. J. J. Hopstaken ✠4, 1920, president van het seminarie te Hoeven.

Kanunniken.

W. van Hees, 1900, rector te Groot-Zundert.
P. Potters, 1904, pastoor te Breda.
F. P. L. Flooren, 1905, deken van Breda en pastoor te Princenhage.
A. G. Couwenbergh ✠, 1913, pastoor te Breda.
J. M. van Oers, 1914, vicaris-generaal.
H. G. M. Schrauwen, 1917, plebaan te Breda.
C. A O. m n, 19'9, deken van O sterhout en pastoor te Dongen.
Dr. A. Resemans, 1920, pastoor te Beek.

Dekens.

Dekenaten.
Aardenburg. P. J. Rops, 1917, pastoor te Oostburg.
Breda. F. P. L. Flooren, 1904, kanunnik en pastoor te Princenhage.
Bergen-op-Zoom. Dr. Ch. A. M. van Dam, 1916, pastoor te Bergen-op-Zoom.
Etten. J. J. J van den Biesen, 1917, pastoor te Etten.
Ginneken. Dr. P. G. H. Dirckx, 1914, pastoor te Bavel.
Hontenisse. J. B. de Kerf, 1917, pastoor te Lamswaarde.
Hulst. F. A. Luykx, 1917. pastoor te Hulst.
Oosterhout. C. A. Oomen, 1919, kanunnik en pastoor te Dongen.
Roosendaal. J. Verdurmen, 1917, rector te Oudenbosch.
Steenbergen. S. P. M. de Wit, 1920, pastoor te Steenbergen.

Bisschoppelijk seminarie.

Hoofdafdeeling te Hoeven.

President. J. J. Hopstaken ✠4, 1894.
Professoren. P. J. A. Bouman, 1906 — Th. A. J. M. Wolters, 1914 — J. P. A. Lodiers, 1916 — A. Damen, 1917 — A. A. van Raamsdonk, 1920 — A. Loose, 1920.

Onderafdeeling te Ginneken.

Regent. L. van Gils, 1914.
Professoren. P. R. A. Sweere, 1908 — A. van Meel, 1909 — F. Frencken, 1910 — J. P. Antonissen, 1911 — A. C. H. Leijten, 1912 — W. van Hooijdonk, 1914 — J. A. M. Brogtrop, 1917 — A. J. Scheermakers, 1919 — A. D. P. Andriessen, 1920 — W. A. J. van der Maden, 1920 — A. P. Hoevenaars, 1920.

Kerkelijke gemeenten (parochiën of rectoraten) en daarbij dienstdoende pastoors en rectors.

De verkorting P beteekent pastoor, R rector,

Aardenburg. J. J. Loos, P 1916.
Achtmaal. E. C. M. de Nijs, P 1912.
Alphen. J. F. P. Verschraage, P 1904.
Axel. J. C. F. Buysrogge, P 1907.
Baarle-Nassau. J. M. Lazerums, P 1919.
Bavel. Dr. P G. H. Dirckx, P 1910.
Beek. Dr. A. Resemans, P 1907.
Bergen-op-Zoom. (H. Maria hemelvaart). Dr. Ch. A. M. van Dam, P 1916.
Bergen-op-Zoom. (H. Martelaren van Gorkum). C. J. Oomen, P 1919.
Bergen-op-Zoom (H. Joseph). J. A. Jooren, P 1906.
Bergen-op-Zoom. (O. L. Vrouw van Lourdes). J. S. A. M. de Meulemeester, P 1918.
Biervliet. A. M. J. François, P 1919.
Borgvliet. V. A. M. Kuypers, P 1920.
Boschkapelle. M. Gouverneur, P 1914.
Bosschenhoofd. Dr. A. J. Smits, P 1910.
Breda. (H. Barbara). H. G. M. Schrauwen, plebaan, 1917.
Breda. (H. Antonius van Padua). Dr. A. G. Couwenbergh ✠, P 1905.
Breda. (H. Maria hemelvaart). P. Potters, P 1892.
Breda. Algemeene hulpkerk op het Bagijnhof. (H. Begga). J. M. van Oers, P 1914.
Breda. (H. Joseph). M. E. M. Pillot, P 1917.
Breda. (H. Anna). Dr. A. H. M. J. Smits, P 1904.
Breda. (H. Hart). P. C. Fransen, P 1900.
Breda. (H. Fidelis van Sigmaringen). S. P. M. Kocken, R 1918.
Chaam. A. G. A. Vermeulen, P 1919.
Dinteloord (*Prinsland*). P. J. van Aert, P 1907.
Dongen. (H. Laurentius). C. A. Oomen, P 1905.
Dongen (H. Jozef). G. P. Dirven, P 1908.
Dorst. A. den Ronden, P 1907.
Eede. J. A. Vekemans, P 1920.
Etten. J. J. J. van den Biesen, P 1917.
Fijnaart. Th. Buijsrogge, P 1915.
Gastel. G. A. Damen, P 1902.
Gilze. A. A. H. van den Noort, P 1919.
Ginneken. A H. van Dijk ✠, P 1920.
Graauw. M W. P. M. van Gastel, P 1918.
Groede. P. Preijers, P 1920.
Groot-Zundert. C. M. J. van den Muijsenbergh, P 1917.
Halsteren. A. C. van Gastel, P 1916.
Heen. B. A. Smoor, P 1916.
Heerle. E. Ongenae, P 1912.
Hengstdijk. E. E. de Kerf, P 1914.
Hoeven. A. C. C. van der Maden, P 1909.
Hontenisse (*Groenendijk*). A. J. Theuns, P 1908.
Hoofdplaat. J. M. A. van den Muijsenberg, P 1916.
Hoogerheide. J. H. M. C. Laane, P 1916.
Hout. (*den*) J. A. C. van Breugel, P 1902.
Hulst. F. A. Luykx, P 1917.
Hulten. H. B. M. Wijting, P 1916.
Huybergen. J. Snijders, P 1914.
IJzendijke. P. Buijsrogge, P 1916.
Janssteen. (*St.*-) W. F. Schets ✠, P 1883.
Klein-Dongen. C. Oomen, P 1920.
Klein-Zundert. Th Korst, P 1919.
Klundert. J. van Steen, P 1906.
Koewacht. M. J. P. Swagemakers, P 1917.
Kruisland. P. T. H. Hopmans, P 1902.

Lamswaarde. J. B. de Kerf, P 1897.
Lepelstraat. F. van Eekelen, P 1892.
Leur. L. D. A. Dekkers, P 1917.
Molenschot. P. van Oers ✠, P 1904.
Neuzen. G. J. H. van Wees, P 1918.
Nieuw-Namen op den *Kauter* onder *Clinge.* F. E. Vermeulen, P 1920.
Nieuw-Vossemeer. G. A. Goosen, P 1920.
Nispen. J. A. M. van Spaandonk, P 1913.
Oostburg. P. J. Rops, P 1917.
Oosteind. J. A M. C. Laane, P 1918.
Oosterhout (*Middelwijk*). (H. Johannes de Dooper). F. H. J. Peeters, P 1919.
Oosterhout. (H. Antonius van Padua). C. Th. Bressers, P 1908.
Oosterhout. (H. Hart van Jezus). C. Asselbergs, P 1920.
Ossendrecht. J. Wijtvliet, P 1895.
Ossenisse. W. A. J. M. Verhoeven, P 1912.
Oudenbosch. J. de Wit, P 1904.
Philippine. F. X. M. Veraart, P 1919.
Princenhage. F. P. L. Flooren, P 1904.
Putte. J. Rijppaert, P 1914.
Riel. J. van Ginneken, P 1905.
Rijen. J. P. Oomen, P 1914.
Rijsbergen. J. J. Serrarens, P 1915.
Roosendaal. (H. Johannes de Dooper). P. L. de Groot, P 1901.
Roosendaal. (O. L. Vrouw). J. A. Theunen, R 1918.
Roosendaal. (H. Antonius van Padua). J. A. Bogers, P 1914.
Roosendaal. (H. Cornelius). C. van Aken, P 1918.
Rucphen. A. H. Rops, P 1913.
Sas-van-Gent. A. Meeuwesen, P 1914.
Schijf. (*het*) P. van Eekelen, P 1913.
Schoondijke. G. H. de Bruijn, P 1920.
Sluis. J. M. F. G. Dierick, P 1917.
Sluiskil. C. van Dun, R 1918.
Sprundel. P. Lips, P 1899.
Stampersgat. P. J. Waagemakers, P 1905.
Standdaarbuiten. A. L. J. van der Maden, P 1914.
Steenbergen. S. P. M. de Wit, P 1920.
Stoppeldijk. P. J. Jongeneelen, P 1904.
Terheyden. A. Mies, P 1903.
Teteringen. C. Broeders, P 1895.
Ulikoten. J. B. P. Ermen, P 1892.
Ulvenhout. A. Vermunt, P 1919.
Wagenberg. A. C. Mijnen, P 1902.
Westdorpe. P. Mijnen, P 1910.
Willemstad. G. C. A. Juten, P 1916.
Willibrord (*St.*-) *'t Heike.* P. N. Bastiaansen, P 1909.
Woensdrecht. J. E. Middelaer, P 1902.
Wouw. C. E. Bleijenbergh, P 1912.
Wouwsche Plantage. A. de Jong, P 1891.
Zeeuwsch Clinge. C. G. J. Verbunt, P 1919.
Zegge. P. Martens, P 1907.
Zuiddorpe. A. P. W. van Hoek, P 1917.

BISDOM VAN ROERMOND.

Bisschop. L. J. H. A. Schrijnen ✠4, 1914.
Vicaris-generaal. Dr. P. Mannens ✠4, 1912, proost en president van het seminarie te Roermond.
Secretarissen van het bisdom. J. W. J. Linssen, 1900 kanunnik — Th. H. A. M. van der Marck, 1915.

Kathedraal kapittel.

Proost. Dr. P. Mannens ✠4, 1911, vicaris-generaal en president van het seminarie te Roermond.

Kanunniken.

L. N. Le Bron de Vexela ✠4, 1906, deken en plebaan te Roermond.
H. W. H Everts, 1908, professor te Roermond.
Dr. G. A. H. Bauduin, 1909, professor aan het seminarie te Roermond.
H. J. F. Joosten, 1917, deken en pastoor te Maastricht (Wijk).
H. J. H. Wouters, 1919, directeur van het bisschoppelijk college te Weert.
J. W. J. Linssen, 1919, secretaris van het bisdom.
E. H. Haenen ✠, 1920, deken en pastoor te Weest.
J. A. H. Wouters, 1920, deken en pastoor te Maastricht.
P. Verheggen, 1920, oud-professor, *eere-kanunnik.*

Dekens.

Dekenaten.
Roermond. L. N. Le Bron de Vexela ✠4, 1903, kanunnik en plebaan te Roermond.

Echt. M. W. A. Jasper, 1908, pastoor te Echt.
Gennep. A. Joosten, 1911, pastoor te Gennep.
Gulpen. R. A. Schroeder, 1914, pastoor te Gulpen.
Heerlen. J. A. Brewers, 1906, pastoor te Heerlen.
Horst. Th. Creemers, 1919. pastoor te Horst.
Kerkrade. J. H. J. Franck, 1920, pastoor te Kerkrade.
Maastricht. J. A. H. Wouters, 1920, kanunnik en pastoor te Maastricht.
Maastricht (Wijk). H. J. F. Joosten, 1906, pastoor te Wijk.
Meerssen. H. van den Goor, 1910, pastoor te Meerssen.
Schinnen. J. A. Thissen, 1914, pastoor te Schinnen.
Sittard. L. P. H. J. Tijssen, 1919, pastoor te Sittard.
Venlo. M. W. H. Bauduin ✠4, 1906, pastoor te Venlo.
Weert. E. H. Haenen ✠, 1910, kanunnik en pastoor te Weert.

Bisschoppelijk seminarie.

Hoofdafdeeling te Roermond.

President. Dr. P. Mannens ✠4, 1904.
Professoren. Dr. G. A. H. Bauduin, 1891 — H. W. H. Everts, 1899 — P. J. H. Geurts, 1912 — W. H. Cloots, 1914 — P. J. Jansen, 1915 — dr. J. H. G. Lemmens, 1918 — J. J. D. Keulers, 1920.

Onderafdeeling te Rolduc.

Regent. A. J. M. H. van de Venne, 1920.
Professoren. W. T. H. Backhuys, 1893 — C. H. Verbeek, 1894 — P. J. Thielen, id. — P. J. Cuypers, 1896 — E. E. J. H. Ribbergh, 1897 — R. M. J. F. H. A. de Guasco, id. — A. J. H. H. Janssens, 1898 — H. J. H. F. Lemmens, 1899 — H. Nillesen, 1900 — J. H. Wismans, 1901 — W. H. J. Frank, id. — dr. J. L. H. J. B. Nagant, id. — M. A. M. Knops, 1905 — P. J. Nijsen, id. — A. J. J. Lücker, id. — J. W. J. J. Jacobs, id. — J. S. H. Bemelmans, 1907 — F. L. H. Roebroek, 1908 — V. A. S. Terstappen, 1909 — L. J. Janssen, 1910 — Th. E. Absil, 1911 — P. J. J. H. M. Cramer, id. — P. S. Everts, 1912 — L. W. Linssen, 1913 — A. L. J. Deumens, id. — H. J. van der Mühlen, id. — W. F. J. Sittarz, 1914 — J. Steinhardt, id. — Th. J. M. H. Berendsen, id. — J. P. J. Metzemakers, id. — H. M. H Reijnen, 1915 — S. B. E. M. J. Janssens, 1916 — K. Chr. Hutschemakers, id. — A. M. I. H. Smits, id. — M. J. H. Cobbenhagen, 1917 — G. L. J. Brouwers, id. — dr. J. M. H. Kurris, id. — dr. F. L. R. Sassen, 1919 — P. J. J. H. M. Cramer, id.

Kerkelijke gemeenten (parochiën of rectoraten) en daarbij dienstdoende pastoors en rectors.

De verkorting P beteekent pastoor, R rector.

Afferden. W. H. Berden, P 1907.
Amby. G. E. H. Kerbosch, P 1906.
America. J. H. Heijmans, P 1908.
Amstenrade. P. J. H. Schrijnemakers, P 1919.
Arcen. J. M. Schramm, P 1904.
Asselt. Rectoraat onder *Swalmen.* J. H. Pinckers, R 1915.
Baarlo. H. M. H. Bartels, P 1910.
Baexem. J. J. Gitmans, P 1910.
Banholt. Rectoraat onder *Mheer.* J. J. M. Eijck, R 1915.
Beegden. J. A. Geurts, P 1911.
Beek. A. J. Voncken, P 1898.
Beesel. H. W. Hendrikx, P 1907.
Belfeld. J. W. Hermens, P 1911.
Bemelen. C. J. M. H. Baert, P, 1914.
Berg. F. X. Cremers, P 1903.
Bergen. A. Th. H. Billekens, P 1916.
Berg en Terblijt. P. H. J. Bollen, P 1904.
Bingelrade. W. A. H. Duysens, P 1918. Zie *Raath.*
Blerick. W. A. J. Rieter, P 1919.
Blitterswijk. M. H. van Opbergen, P 1904.
Bocholtz. A. F. F. X. Neujean, P 1895.

Borgharen. J. D. Lebens, P 1903.
Born. H. L. J. Drummen, P 1909.
Breust. A. M. L. Vallen, P 1914. Zie *Eysden.*
Broekhuizen. J. A. R. Munnecom, P 1919.
Broekhuizenvorst. J. L. van Soest, P 1908.
Broeksittard. M. M. J. Verbeek, P 1906.
Brunssum. L. W. P. Savelberg, P 1916.
Buchten. J. C. Halmans, P 1908.
Buggenum. H. H. Willemsen, P 1903.
Bunde. W. M. H Joosten, P 1912.
Caberg. A. C. Kengen, P 1915.
Cadier en Keer. H. W. Bosch, P 1920.
Castenray. Rectoraat onder *Oirlo.* G. H. J. Gerards, R 1911.
Dieteren. W. H. E. Bemelmans, P 1919.
Doenraade. J. P. H. Simons, P 1912.
Echt. M. W. A. Jaspar, P 1908.
Echterbosch. J. A. Kusters, P 1920.
Eckelrade. P. J. L. Soons, P. 1919.
Einighausen. P. J. L. Litjens, P 1915.
Ell. J. H. Scheijven, P 1920.
Elsloo. G. J. J. Wouters, P 1914.
Epen. H. G. Oberjé, P 1919.
Eygelshoven. F. K. L. Schijns, P 1894.
Eys. M. H. J. Brune, P 1919.
Eysden. Rectoraat onder *Breust.* J. L. Eydems, R 1919.
Geertruid. (*St.*-) A. M. Wetzels, P 1897.
Geleen (*Opgeleen*). J. M. Nijssen, P 1903.
Gennep. A. Joosten, P 1911.
Geulle. J. R. Voncken, P 1918.
Geysteren. P. J. H. Beelen, P 1902.
Grathem H. M.C. van der Velden, P 1914.
Griendsveen. P. J. H. Seegers, P 1919.
Gronsveld. Chr. H. Oliviers, P 1915.
Grubbenvorst. H. P. H. Smeets, P 1919.
Gulpen. R. A. Schroeder, P 1914. Zie *Reymerstok.*
Guttecoven. W. H. Teunissen, P 1906.
Haelen. M. H. V. Kissels, P 1917.
Heel. J. L. H. Brand, P 1908.
Heer. J. Heijnen, P 1917.
Heerlen. J. A. Brewers, P 1907. Zie *Welten.*
Heerlerbaan. H. A. H.J. M. Erens, P 1916.
Heerlerheyde. J. H. L. Stassen, P 1912.
Heijen. L. B. Ramaekers, P 1909.
Helden. G. H. Coolen, P 1910.
Herkenbosch. H.J.H. Kreijelmans, P 1916.
Herten. F. H. H. Drehmans, P 1898.
Heugem. H. M. J. N. H. Penders, P 1920.
Heythuizen. S. H. van Crugten, P 1901.
Hoensbroek. J. L. Röselaers, P 1910.
Holset. F. J. Knops, P 1915.
Holtum. J. M. Hermans, P 1917.
Horn. J. V. E. Klinkum, P 1916.
Horst. Th. Creemers, P 1919.
Houthem. P. R. H. van Boven, P 1910.
Hulsberg. J. H. Aloffs, P 1906.
Hunsel. J. W. Linssen, P 1902.
Itteren. J. J. H. Sieben, P 1914.
Ittervoort. P. J. F. van Eygen, P 1910.
Jabeek. J. G. L. J. de Wever, P 1913.
Kerkrade. J. H. J. Franck, P 1920.
Kessel. H. R. Munnecom, P 1912.
Klimmen. H. J. Keybets, P 1918.
Lemiers. Rectoraat onder *Vijhlen.* J. M. Dohmen, R 1894.
Leunen. Rectoraat onder *Venray.* J. P. J. Nabben, R 1916.
Leveroy. L. Bongers, P 1892.
Limbricht. Th. Janssen, P 1920.
Limmel. P. T. Peusens, P 1901.
Linne. B. M. H. C. Hermans, P 1917.
Lottum. W. J. J. Wierts, P 1919.
Lutterade. J. H. van Eijs, P 1917.
Maasbracht. G. H. A. Teney, P 1920.
Maasbree. F. A. J. H. Bloemen, P 1917.
Maasniel. P. van Rijswijck, P 1919.
Maastricht. (H. Servatius). J. A. H. Wouters, P 1911.
Maastricht. (O. L. Vrouw). M. F. J. Brune, P 1920.
Maastricht. (H. Matthias). J. M. Souren ✠, P 1920 — Bijkerk (H. Joseph). C. J. Hillen, R 1910.
Maastricht. (H. Hart) L. Clobus, R 1915.
Maastricht (*Wijk*). (H. Martinus). H. J. F Joosten, P 1906.
Maastricht. (H. Lambertus). J. H. H. van Aken, P 1920.
Margraten. J. H. Hangx, P 1919.
Mechelen. C. J. H. M. l'Ortije, P 1911. Zie *Wittem.*
Meerlo. M. J. Janssen, P 1901.
Meerssen. H. van den Goor, P 1910.
Meijel. G. F. Munnecom, P 1920.
Melick. L. Tindemans, P 1917.
Merkelbeek. M. H. W. Hermans, P 1918.
Merselo. Rectoraat onder *Venray.* H. Ch. H. Bloemen, R 1919.
Mesch. F. J. Heijnen, P 1920.
Mheer. F. N. Viegen, P 1907. Zie *Banholt.*
Middelaar. H. Noy, P 1907.
Molenberg (*De*). P. P. J. Nicolaije, P 1920.

Montfort. J. M. A. van de Venne, P 1916.
Mook. P. F. Madou, P 1910.
Munstergeleen. C. C. A. S. Bernegau, P 1920.
Nederweert. L. H. Veltmans, P 1916.
Neer. A. F. Litjens, P 1906.
Neeritter. M.H.H. van de Schoor, P 1918.
Nieuwenhagen. J. H. L. Stassen, P 1920.
Nieuwstadt. M. J. H. J. Arnoldts, P 1916.
Noorbeek. K. J. Eygelshoven, P 1891.
Nunhem. A. Th. A. G. Meijer, P 1915.
Nuth. J. J. M. van de Laar, P 1909. Zie *Vaesrade.*
Obbicht. L. H. V. Janssen, P 1919.
Odilienberg. (*St.*-) Th. W. H. Backhuijs, P 1919.
Ohé en Laak. H. J. Dullyé, P 1919.
Oirlo. H. H. Reynen, P 1902. Zie *Castenray.*
Oirsbeek L. J. J. M. Coenen, P 1908.
Oostrum. Rectoraat onder *Venray.* J. A. Grispen, R 1915.
Ospel. P. J. H. Caris, K 1899.
Ottersum. N. H. Heijmans, P 1916.
Oud-Valkenburg. J.H. H. Stassen, P 1918. Zie *Sibbe en IJzeren.*
Oud-Vroenhoven. H. J. H. Haesen, P 1920.
Panningen. K. A. H. Weylandt, P 1909.
Papenhoven-Grevenbicht. J. M. A. Dols, P 1903.
Pey. J. H. L. Drummen, P 1909.
Pieter. (*St.*-) J. N. Jansen, P 1914.
Pietersrade. (*St.*-) J. W. van Ormelingen, P 1920.
Posterholt. H. J. H. Oor, P 1914.
Raeth. Rectoraat onder *Bingelrade.* J. J. M. W. Emonds, R 1917.
Reuver. G. J. Packbier, P 1918.
Reymerstok. Rectoraat onder *Gulpen.* J. H. Kallen, R 1919.
Rimburg. L. J. Houben, P 1913.
Roermond. (H. Christoffel). L. N. Le Bron de Vexela ✠4, P 1903.
Roermond 't Munster. Rectoraat onder *Roermond.* W. Rhoen, R 1919.
Roermond (*Kapel van O.-L. Vrouw in 't Zand*). Rectoraat onder *Roermond.* W. B. F. Reiring, R 1918.
Roggel. J. J. Soons, P 1908.
Roosteren. H. J. N. Beckers, P 1908.
Schaesberg. P. J. Schatten, P 1909.
Schimmert. M. W. H. V. Roebroeck, P 1919.
Schinnen. J. A. Thissen, P 1914. Zie *Sweykhuyzen.*
Schin-op-Geulle. J. L. H. Eygelshoven, P 1917.
Schinveld. J. A. Lumens, P 1916.
Schulder. J. P. H. Vossen, P 1914.
Sevenum. P. A. de Bruijn, P 1909.
Sibbe en IJzeren. Rectoraat onder *Oud-Valkenburg.* H. J. H. Quix, R 1910.
Siebengewald. N. van den Berg, P 1914.
Simpelveld. C. H. H. Brewers, P 1919.
Sittard. (H. Petrus stoel te Antiochië). L. P H. J. Tijssen. P 1919. Zie *Sittard.* (H. Michaël).
Sittard. (H. Michaël). Rectoraat onder *Sittard.* J. H. J. Jacobs, R 1916.
Slenaken. H. J. Houben, P 1920.
Smakt. Rectoraat onder *Venray.* P. C. F. Cremers, R 1880.
Spaubeek. H. van Kan, P 1919.
Spekholzerheide. P. J. H. Jongen, P 1911.
Stevensweert. H. A. van de Laar, P 1906.
Steyl. Rectoraat onder *Tegelen.* L. H. E. Bongaerts, R 1915.
Steyn. N. H. Rongen, P 1918.
Stamproy. H. A. J. Greijmans, P 1917.
Susteren. A. J. H. van de Venne, P 1919.
Swalmen. P. F. H. Willemsen, P 1900. Zie *Asselt.*
Swartbroek. Rectoraat onder *Weert.* J. Th. H. P. van Kempen, R 1918.
Sweykhuyzen. Rectoraat onder *Schinnen.* M. van Mulken, R 1919.
Swolgen. Ch. F. A. B. C. Op de Coul, P 1916.
Tegelen. A. J. J. H. Grispen, P 1914. Zie *Steyl.*
Terwinselen. C. J. H. Spierts, P 1920.
Thorn. V. L. Schoolmeesters, P 1917.
Tungelroy. Rectoraat onder *Weert.* P. J. de Fauwe, R 1909.
Ubach-over-Worms (*Waubach*). W. H. J. Scheepers, P 1910.
Ubachsberg. P. H. H. Grispen, P 1919.
Ulestraten. M. H. J. Kissels, P 1908.
Urmond. W. E. Durlinger, P 1912.
Vaals. M. J. H. J. H. Kreutzer, P 1920.
Vaesrade. Rectoraat onder *Nuth.* M. H. Leenders, R 1915.
Valkenburg. F. M. Sarton, P 1901.
Velden. P. G. W. Joosten, P 1919.
Venlo. (H. Martinus). M. W. H. Bauduin ✠4, P 1906.

Venlo. (H. Nicolaus). Rectoraat onder *Venlo* (H. Martinus). A. G. N. Viegen, R 1918.
Venlo. (O. L. Vrouw onbevl. ontv.). Th. L. Hebben, P 1917.
Venray. M. Rutten, P 1920. Zie *Leunen, Merselo, Oostrum en Smakt.*
Vijhlen. W. J. Vorage, P 1911. Zie *Lemiers.*
Vlodrop. A. Verstappen, P 1914.
Voerendaal. A. J. Habets, P 1901.
Wahlwiller. Bijkerk te *Nijswiller.* J. J. M. Rhoen, P 1917.
Wansum. H. M. Wijnhoven, P 1910.
Weert. E. H. Haenen ✠, P 1910. Zie *Swartbroek en Tungelroy.*
Well. A. C. K. Esser, P 1920.
Wellerlooy. J. J. Pubben, P 1919.
Welten. Rectoraat onder *Heerlen.* F. J. A. Keybets, R 1919.
Wessem. P. M. Janssen, P 1893.
Wijlre. H. J. H. Steinbusch, P 1920.
Wijnandsrade. N. Pijls, P 1911.
Wittem. Rectoraat onder *Mechelen.* L. M. Wouters, R 1919.

§ 7.

KERKGENOOTSCHAP DER OUD-BISSCHOPPELIJKE CLERESIE.

De scheuring in den aanvang der 18de eeuw in ons vaderland in den boezem der Roomsch-Katholieke kerk ontstaan, vond haar oorzaak in onderscheidene geschillen, tusschen den pauselijken stoel en een gedeelte der Nederlandsche Roomsch-Katholieke geestelijkheid gerezen. Terwijl de Paus het bisschoppelijk bestuur in de kerkelijke provincie van Utrecht als na de invoering der kerkhervorming vernietigd beschouwde en zich het recht toekende in het geestelijk bestuur dier tot den staat eener missie vervallen landen naar goedvinden te voorzien, werd in deze zienswijze door een aanzienlijk deel der geestelijkheid niet gedeeld. Zij was van oordeel, dat de in 1559 opgerichte bisdommen kerkwettig waren blijven bestaan, en dat de kapittels van Utrecht en Haarlem, die, volgens de regels van het canonieke recht zich door coöptatie aanvullende, in stand waren gebleven, volgens datzelfde recht uitsluitend bevoegd waren in het bestuur der diocesen te voorzien. De apostolische vicarissen, die tot dusver het bestuur over de kerkelijke provincie hadden gevoerd, ontleenden naar deze zienswijze hunne bevoegdheid dan ook niet aan de benoeming door den Paus, maar aan het feit dat zij door de kapittels als hunne hoofden tot algemeene vicarissen en bisschoppen gekozen waren.

Hierbij kwamen andere geschilpunten. Zoo werd o. a. tegen een deel der Nederlandsche geestelijkheid de beschuldiging ingebracht, dat zij de door den Paus als kettersch veroordeelde leerstellingen van den Yperschen bisschop Jansenius aanhingen. En nu werd door hen wel erkend, dat de veroordeelde stellingen in strijd waren met de leer der kerk, doch geweigerd de van hen gevorderde instemming met 's Pausen uitspraak te betuigen, omdat zij betwistten, dat die stellingen door Jansenius waren verkondigd.

Toen nu de Paus na 1717, met voorbijgang der kapittels, het bestuur der kerkelijke provincie van Utrecht aan zijne gezanten te Keulen of te Brussel opdroeg, heeft het Utrechtsche kapittel hierin niet berust, maar den 27sten april 1723 een aartsbisschop van Utrecht gekozen. Later zijn ook sedert 1742 bisschoppen van Haarlem en sedert 1757 van Deventer gekozen.

Het bestuur van het kerkgenootschap geschiedt volgens de regels van het canonieke recht. De kerkelijke indeeling is, gelijk uit het bovenstaande volgt, die van 1559. Van de toen ingestelde diocesen zijn er evenwel slechts drie wier zetels vervuld zijn, namelijk die van Utrecht, Haarlem en Deventer.

In het aartsbisdom van Utrecht is een kapittel, bestaande uit een deken en 7 kanunniken, hetwelk den aartsbisschop in het bestuur zijner diocese ter zijde staat, bij het openstaan des stoels door de benoeming van één of meer vicarissen in het beheer voorziet. Het kapittel benoemt, met medewerking van de geestelijkheid van het aartsbisdom, den nieuwen aartsbisschop. Het kapittel kiest zelf zijne leden en benoemt den deken uit zijn midden. In het bisdom van Haarlem geschiedt de benoeming van den vicaris of de vicarissen en van den nieuwen bisschop door de gezamenlijke geestelijken der diocese. De bisschop van Deventer wordt benoemd door den aartsbisschop.

Den 1sten november 1919 is eene synode ingesteld. Deze synode is samengesteld uit: *a.* de bisschoppen; *b.* den president en de hoogleeraren van het seminarium; *c.* alle dienstdoende priesters; *d.* de leeken-afgevaardigden der gemeenten (parochiën). In elke gemeente kiezen de mannelijke en vrouwelijke meerderjarige leden één afgevaardigde. Deze synode kan door subcommissies gesplitst worden in synode voor de afzonderlijke bisdommen van Utrecht en Haarlem. De gewone bijeenkomst der synode zal om de twee jaar plaats hebben (de eerste in 1920). Het bestuur van de synode berust bij een synodalen raad, samengesteld uit: *a.* de bisschoppen of tijdelijke bestuurders van het bisdom; *b.* één geestelijke en twee leeken uit het aartsbisdom

Utrecht; *c.* één geestelijke en twee leeken uit het bisdom Haarlem. Tot de bevoegdheid der synode behoort: *a.* het beheer en het toezicht met betrekking tot de stoffelijke goederen der kerk, wat het toezicht op alle kerk- en armbesturen insluit; *b.* het geven van raad bij de behartiging door den synodalen raad van de belangen der kerk, wat het recht van advies in alle geestelijke zaken beteekent.

Voor de opleiding der geestelijken bestaat sedert 1725 een seminarie te Amersfoort.

Het aartsbisdom is verdeeld in 3 aartspriesterschappen. De aartspriesters oefenen geen gezag uit; zij zijn slechts belast met het houden van toezicht.

Alleen in de diocesen van Utrecht en Haarlem zijn parochiën, welke het gezag der bisschoppen van de Oude Clerezie erkennen. Algemeene reglementen op het beheer der kerkelijke goederen en fondsen bestaan niet. In de meeste parochiën zijn kerkbesturen, die elk hun bijzonder reglement hebben; meestal staat de pastoor aan het hoofd van het kerkbestuur. De kerkbesturen voorzien bij allen door eigen keus in de opengevallen plaatsen. In eene enkele gemeente geschiedt de keuze door de gemeente. Bij sommige wordt de goedkeuring van den bisschop gevorderd. In kleine parochiën, waar het aantal leden niet voldoende is om een geschikt kerkbestuur samen te stellen, oefent de bisschop, hetzij in persoon, hetzij door gedelegeerden, meer of minder invloed uit op het beheer van goederen en fondsen.

Omtrent het kerkelijk armwezen zijn in 1855 voor de diocesen van Utrecht en Haarlem algemeene reglementen vastgesteld. De armbesturen zijn onderworpen aan het toezicht van den bisschop; onder diens goedkeuring voorzien zij zelve in de opengevallen plaatsen. Het armbestuur kan in dezelfde personen vereenigd zijn met het kerkbestuur.

Er zijn 27 kerkelijke gemeenten (parochiën).

AARTSBISDOM VAN UTRECHT

Aartsbisschop. F. Kenninck, 28 april 1920.

Aartsbisschoppelijk kapittel.

Kanunniken.

N. B. P. Spit, 11 oct. 1892, pastoor te Rotterdam, *deken.*
C. Deelder, 22 sept. 1886, pastoor te Utrecht, *arcadius.*
G. C. van Schaik, 19 febr. 1894, pastoor te Hilversum.
J. M. van Beek, 3 oct. 1899, oud-pastoor te Leiden.
P. M. Rinkel, 9 oct. 1900, pastoor te Utrecht.
J. H. Berends, 7 febr. 1910, pastoor te Leiden.
C. Wijker, 15 sept. 1914, president van het seminarie te Amersfoort, *secretaris.*
X. E. J. Gouard, 3 sept. 1920, pastoor te Rotterdam.

Aartspriesters.

Utrecht. C. Deelder, 1885, pastoor te Utrecht.
Rijnland en Delfland. J. H. Berends, 1920, pastoor te Leiden.
Schieland en Zuidholland. N. B. P. Spit, 1913, bisschop van Deventer en pastoor te Rotterdam.

Seminarie te Amersfoort.

Provisoren. C. Deelder, pastoor te Utrecht en N. B. P. Spit, pastoor te Rotterdam.
President. C. Wijker, 1920.
Hoogleeraren. J. H. Berends, 1893 — C. Wijker, 1910 — mr. dr. A. J. van den Bergh, 1906.

Synodale Raad.

F. Kenninck, aartsbisschop van Utrecht — H. T. J. van Vlijmen, bisschop van Haarlem — N. B. P. Spit, bisschop van Deventer — J. H. Berends, pastoor te Leiden — P. J. Jans, pastoor te Helder — mr. dr. A. J. van den Bergh, Utrecht — C. A. Mittelbeck, Utrecht — C. G. van Thiel, Watergraafsmeer — J. Prins, Ymuiden.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende geestelijken.

De verkorting P beteekent pastoor, K kapelaan.

Amersfoort. H. A. Rinkel, P 1920.
Arnhem. P. J. van Buuren, P 1912.
Culenborg. P. J. van Buuren, P 1916.
Delft. W. B. Copper, P 1904.

Dordrecht. E. Lagerweij, P 1910.
Gouda. Joh. A. Roeseling, P 1919.
's-Gravenhage. J. H. Berends, P 1901.
Hilversum. G. C. van Schaik, P 1892.
Leiden. J. H. Berends, 1920.
Oudewater. H. van Kempen, P 1915.
Rotterdam. (H. Laurentius en Maria Magdalena). X. E. J. Gouard, P 1913.
Rotterdam. (H. Petrus en Paulus). N. B. P. Spit, P 1884 — H. J. Verbey, K 1915.
Schiedam. P. J. van Harderwijk, P 1894.
Schoonhoven. A. H. Guddee, P 1911.
Utrecht. (H. Gertrudis). C. Deelder, P 1884.
Utrecht. (H. Maria). G. P. Giskes, P 1919.
Utrecht. (H. Jacobus). P. M. Rinkel, P 1885.

BISDOM VAN HAARLEM.

Bisschop. H. T. J. van Vlijmen, 4 juli 1916.
Deken. G. van der Poll, 1919.

Kerkelijke gemeenten en daarbij dienstdoende geestelijken.

Aalsmeer. A. B. Dievenbach, P 1904.
Amsterdam. (H. Willebrordus en Joannes). W. G. T. C. M. Gol, P 1919.
Amsterdam. (H. Petrus en Paulus). C. G. van Riel, P 1911.
Krommenie. B. J. Jans, P 1892.
Egmond-aan-zee. J. van der Oord, P 1916.
Enkhuizen. . . . .
Haarlem. H. T. J. van Vlijmen, 1916.
Helder. P. J. Jans, P 1885.
IJmuiden. G. van der Poll, P 1890.
Zaandam. L. Rinkel, P 1910.

BISDOM VAN DEVENTER.

Het bisdom van Deventer heeft geen kerkelijke gemeenten noch pastoors.

Bisschop. N. B. P. Spit, 30 mei 1894, tevens pastoor te Rotterdam, in het aartsbisdom van Utrecht.

§ 8.

NEDERLANDSCH-ISRAELIETISCH KERKGENOOTSCHAP.

Het bestuur van dit kerkgenootschap is bij de in 1870 tot stand gekomen en in 1917 gewijzigde kerkelijke regeling van den Israëlietischen eeredienst opgedragen aan eene centrale commissie van 23 leden, die in den regel ééns in het jaar vergadert. Voor de dagelijksche leiding en uitvoering van zaken benoemt zij eene permanente commissie, samengesteld uit vijf leden. Beide colleges zijn te Amsterdam gevestigd.

Iedere gemeente regelt haar bestuur en huishouding, met inachtneming van de bepalingen van het Kerkgenootschappelijk reglement; gemeenten van minder dan 200 zielen kunnen hare bezittingen vervreemden noch bezwaren dan met voorafgaande goedkeuring van de permanente commissie.

Het kerkgenootschap omvat 160 gemeenten, verdeeld in 12 ressorten, waarvan elke provincie er één uitmaakt, behalve Zuidholland, hetwelk in twee ressorten verdeeld is.

Elk ressort is samengesteld uit de gemeenten daarnaast vermeld.

Ressort *Noordholland*: Alkmaar, Amsterdam, Beverwijk, Bussum, Enkhuizen, Haarlem, Helder, Hilversum, Hoorn, Medemblik, Monnikendam, Naarden, Uithoorn, Weesp, Zaandam.

Ressort *'s-Gravenhage*: Alphen, Brielle, Delft, 's-Gravenhage, Heenvliet, Leiden, Maassluis, Naaldwijk, Schiedam, Zuidland.

Ressort *Rotterdam*: Dordrecht, Gorinchem, Gouda, Leerdam, Lekkerkerk, Middelharnis, Oud-Beijerland, Ridderkerk, Rotterdam, Schoonhoven, Sliedrecht, Strijen, Woerden.

Ressort *Zeeland*: Middelburg, Vlissingen, Zierikzee.

Ressort *Noordbrabant*: Bergen-op-Zoom, Boxmeer, Breda, Cuyk, Eindhoven, Geertruidenberg, Grave, 's-Hertogenbosch, Heusden, St.-Oedenrode, Oss, Tilburg, Uden, Veghel, Vierlingsbeek, Waalwijk, Werkendam.

Ressort *Gelderland*: Aalten, Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Borculo, Culenborg, Dieren, Dinxperlo, Doesburg, Doetinchem, Eibergen, Elburg, Gendringen, Groenlo, Harderwijk, Hattem, 's-Heerenberg, Hengelo, Lochem, Nijkerk, Nijmegen, Terborg, Tiel, Vorden, Wageningen, Winterswijk, Zaltbommel, Zevenaar, Zutphen.

Ressort *Utrecht*: Amersfoort, Maarssen, Utrecht, Veenendaal, Wijk-bij-Duurstede.

Ressort *Overijsel*: Almelo, Blokzijl, Borne, Dalfsen, Dedemsvaart, Delden, Denekamp, Deventer, Enschedé, Goor, Haaksbergen, Hardenberg, Hasselt, Hengelo, Kampen, Oldenzaal, Ommen, Ootmarsum, Raalte, Rijssen, Steenwijk, Zwartsluis, Zwolle.

Ressort *Drenthe*: Assen, Borger, Beilen, Coevorden, Dwingelo, Emmen, Hoogeveen, Meppel, Smilde, Zuidlaren.

Ressort *Groningen*: Appingedam, Bourtange, Delfzijl, Groningen, Grijpskerk, Hoogezand-Sappemeer, Leek, Nieuwe Schans, Noord- en Zuidbroek, Pekela, Stadskanaal, Stedum en Loppersum, Ter Apel, Ulrum en Leens, Veendam en Wildervank, Vlagtwedde, Winschoten, Winsum.

Ressort *Friesland*: Gorredijk, Harlingen, Heerenveen, Leeuwarden, Lemmer, Sneek.

Ressort *Limburg*: Beek, Eysden, Gennep, Gulpen, Heerlen, Maastricht, Meerssen, Roermond, Sittard, Valkenburg, Venlo.

Centrale commissie tot de algemeene zaken van het Nederlandsch-Israëlietisch kerkgenootschap.

Mr. B. E. Asscher, Amsterdam, *voorzitter*.
Jacques H. Rubens, id.
L. A. Wagenaar jr., id.
W. Birnbaum, id.
A. van Creveld Mz., id.
Dr. S. J. Philips, id.
Mr. H. Louis Israëls (EL5), id.
L. B. van Nierop, id.
Mr. A. Prins, Alkmaar.
Dr. M. Wolff, Haarlem, *onder-voorzitter*.
J. van Cleeff Sz., Rotterdam.
A. Sanders, Rotterdam.
A. Simons Mz., 's-Gravenhage.
A. H. Edersheim, id.
I. J. Spanjaard Dz., Borne.
Mr. J. Hamburger ADz., Utrecht.
J. S. Joles, Leeuwarden.
Mr. I. J. Lion, 's-Hertogenbosch.
Ch. Boasson, Middelburg.
S. H. van de Rijn, Groningen.
J. M. Wolff, Arnhem.
A. von Geldern, Maastricht.
. . . .

Dr. D. M. Sluys, Amsterdam, *secretaris*.

Permanente commissie.

Mr. B. E. Asscher, *voorzitter*.
Dr. M. Wolff, *ondervoorzitter*.
Jacques H. Rubens, *penningmeester*.
Dr. S. J. Philips.
Mr. H. Louis Israëls.
Dr. D. M. Sluys, *secretaris*.

Opperrabbijnen.

A. S. Onderwijzer, Amsterdam, 1917.
Dr. B. L. Ritter ❁, Rotterdam, 1884.
A. van Loen ❁, 's-Gravenhage, 1888.
S. J. S. Hirsch, Zwolle, 1902.
S. Heertjes, 's-Hertogenbosch, 1907.
J. Tal, Utrecht, 1918.
J. Vredenburg, Arnhem, 1918.
A. Asscher Ez., Groningen, 1919.
. . . ., Leeuwarden.

Curatoren van het Nederlandsch-Israëlietisch seminarium te Amsterdam.

Mr. J. Oppenheim ❁, 's-Gravenhage, *president*, 1889.
Dr. H. Pinkhof, Amsterdam, 1898.
Maurits Prins, Amsterdam, *penningmeester*, 1907.
Mr. J. Hamburger ADz., Utrecht, 1910.
Mr. E. A. L. Boas, Amsterdam, 1913.
S. Seeligmann, Amsterdam, *secretaris*, 1913.
Mr. dr. L. E. Visser, 's-Gravenhage, 1915.
L. Wagenaar ❁, Amsterdam, *rector*, 1918.
A. J. Italiaander, *administrateur*, 1913.

§ 9.

PORTUGEESCH-ISRAELIETISCH KERKGENOOTSCHAP.

Uit Spanje, waar zij tot een hoogen trap van rijkdom en aanzien waren opgeklommen werden de Israëlieten in 1492 na de inneming van Granada verbannen. Zij weken uit naar naburige landen, een groot aantal naar Portugal. Doch ook in dit laatste rijk werden zij vervolgd, vooral nadat in 1534 de inquisitie aldaar was ingevoerd.

Reeds spoedig na de afwerping van de Spaansche heerschappij hebben zich een aantal dezer Israëlieten in de Nederlandsche gewesten, voornamelijk te Amsterdam gevestigd. De eerste Portugeesche synagoge aldaar werd in 1597 gesticht, en weldra door de oprichting van nog twee andere gevolgd, welke drie gemeenten in 1639 tot één zijn vereenigd. Later zijn ook Portugeesch-Israëlitische gemeenten te 's-Gravenhage en Maarssen gevestigd; de laatste is weder te niet gegaan.

Deze gemeenten, oorspronkelijk geheel zelfstandig en afgescheiden van die der daargenoemde Hoogduitsche Israëlieten, zijn later begrepen in de organisatie van den Israëlietischen eeredienst. Bij de in 1870 tot stand gekomen kerkelijke regeling der aangelegenheden van den Israëlietischen eeredienst, hebben zich de beide Portugeesch-Israëlietische gemeenten te Amsterdam en te 's-Gravenhage tot een afzonderlijk kerkgenootschap gevormd. Volgens zijn reglement worden de algemeene belangen geregeld door eene hoofdcommissie van drie leden, wier zetel is gevestigd te Amsterdam.

Hoofdcommissie voor de zaken van het Portugeesch-Israëlietisch kerkgenootschap in Nederland.

Leden.	Plaatsvervangende leden.
Aug. Belinfante jr. ✠4, 's-Gravenhage. *voorzitter.*	S. Colaço Osorio, Amsterdam.
	M. J. Vas Diaz, id.
I. Mendes da Costa Sz., Amsterdam, *ondervoorzitter.*	R. D. Ferares, 's-Gravenhage.
J. A. Melhado, id.	

A. J. Mendes da Costa, Amsterdam, *secretaris.*

Opperrabbijnen.

I. van J. Palache ❁, bij de Portugeesch-Israëlitische gemeente te Amsterdam.

A. R. Pereira Sz., bij de Portugeesch-Israëlietische gemeente te 's-Gravenhage.

Regenten van het seminarium „Ets Haim" der Portugeesch-Israëlietisch gemeente te Amsterdam.

J. M. Vaz Dias, Amsterdam, *voorzitter.*	Mr. E. Belinfante, 's-Gravenhage.
I. J. Vita Israel, id., *secretaris.*	Dr. J. Teixeira de Mattos, id.
S. Delmonte, id., *penningmeester.*	

I. van J. Palache ❁, *rector.*
A. Teixeira de Mattos Jz., *scriba.*

§ 10.

BIJZONDERE GENOOTSCHAPPEN.

Nederlandsch Bijbelgenootschap.

Dit genootschap, in 1814 opgericht en waarvan het hoofdbestuur te Amsterdam gevestigd is, stelt zich ten doel de verspreiding van den Bijbel in zijn geheel en bij gedeelten.

Voorzitter. E. René van Ouwenaller ✠4 (Hilversum).

Onder-voorzitters. Jhr. mr. W. C. Quarles van Ufford — prof. dr. H. Bavinck ❁ — dr. C. W. Th. baron van Boetzelaer van Dubbeldam (de Bilt).

Secretarissen. C. F. Gronemeijer (E4) (Utrecht) — L. J. van Wijk ✠ (Amsterdam).

Penningmeester. Jhr. H. L. Quarles van Ufford.

Nederlandsch Zendelinggenootschap.

Dit genootschap is opgericht te Rotterdam, den 19den december 1797 en bedoelt de voortplanting en bevordering van het Christendom bijzonder onder de heidenen. Sedert 1827 is Nederlandsch-Indië uitsluitend het veld van zijn arbeid. De zendelingen zijn gevestigd op Noord-Celebes (in de Minahassa), in Poso en in Bolaäng Mongondow, op Java en op Sumatra.

Het genootschap heeft vier kweekscholen: te Modjowarno (Java), te Tomohon (Celebes), te Raja (Deli) en te Pendolo (Midden-Celebes); een Hollandsche landschapschool in Bolaäng Mongondow; een Holl. inl. school te Modjowarno (Oost-Java); een ziekenhuis te Modjowarno, 6 hulp-ziekenhuizen en 4 ambachtsscholen.

Het genootschap is gevestigd te Rotterdam, het secretariaat te Oegstgeest (Zendingsbureau).

Voorzitter. G. van der Giesen, Rotterdam.
Vice-voorzitter. Dr. J. R. Callenbach ✠, id.
Zendings-directoren. Dr. J. W. Gunning, Oegstgeest — Joh. Rauws (tevens *secretaris*), id. — dr. F. J. Fokkema, id.
1ste Thesaurier. W. Naudin ten Cate, Oegstgeest.
2de Thesaurier. Mr. J. H. Kessler, Oegstgeest.

Utrechtsche Zendingsvereeniging.

Deze vereeniging, opgericht den 13den april 1859, heeft ten doel de uitzending van zendelingen en hulppredikers, vooral naar de Nederlandsche overzeesche bezittingen. Zij heeft in 1862 eene zending geopend op Nieuw-Guinea, in 1866 is eene zending begonnen op Halmahera, en in 1885 op Boeroe.
De vereeniging is gevestigd te Utrecht, Jansveld 51, het secretariaat: Zendingsbureau te Oegstgeest.

Voorzitter. Dr. J. A. Cramer ⊛ (SS3), 's-Gravenhage.
Vice-voorzitter. H. H. Barger, Utrecht.
Zendingsdirectoren. Dr. J. W. Gunning, Oegstgeest — Joh. Rauws (tevens *secretaris*), id. — dr. F. J. Fokkema, id.
1ste Penningmeester. W. Naudin ten Cate, Oegstgeest.
2de Penningmeester. Mr. J. H. Kessler, Oegstgeest.

„Comité tot voorziening in de godsdienstige behoeften van de gevestigde inlandsche Protestantsche Christengemeenten op de Sangir- en Talauer-eilanden."

Dit Comité, opgericht 3 mei 1901 en gevestigd te Amsterdam, heeft ten doel de voorziening in de godsdienstige behoeften van de gevestigde inlandsche Protestantsche Christengemeenten op de Sangir- en Talauer-eilanden. Het bureau van het Comité is gevestigd te Oegstgeest.

Voorzitter. Dr. J. R. Callenbach ✠, Rotterdam.
Directie. Dr. J. W. Gunning — Joh. Rauws (*tevens secretaris*) — dr. F. J. Fokkema.
1ste Penningmeester. W. Naudin ten Cate, Oegstgeest.
2de Penningmeester. Mr. J. H. Kessler, Oegstgeest.

Vereeniging „Nederlandsche Zendingsschool".

Deze vereeniging, opgericht 15 juli 1905 door het Nederlandsch Zendelinggenootschap en de Utrechtsche Zendingsvereeniging, is gevestigd te Oegstgeest. Haar doel is de opleiding van aanstaande zendelingen, hulppredikers in den dienst der Protestantsche kerk in Ned. Oost-Indië en andere evangeliedienaren.

Voorzitter. Prof. dr. H. M. van Nes ⊛3, Leiden.
Rector. Dr. A. M. Brouwer, Oegstgeest.
Directeur van het Internaat. A. Burger, Oegstgeest.
Secretaris. Joh. Rauws, Oegstgeest.
1ste Penningmeester. W. Naudin ten Cate, Oegstgeest.
2de Penningmeester. Mr. J. H. Kessler, Oegsgeest.

Vereeniging „Het Zendingsbureau",

Gevestigd te Oegstgeest; opgericht 22 maart 1918.

Directeuren. Dr. J. W. Gunning — Joh. Rauws — dr. F. J. Fokkema.

Nederlandsche Zendingsvereeniging gevestigd te Rotterdam.

(Heemraadsingel 129).

De vereeniging heeft ten doel zendelingen op te leiden of aan te nemen, uit te zenden en te onderhouden, ter verbreiding van den Christelijken godsdienst, voornamelijk in de Nederlandsche Oostindische bezittingen. De zendelingen der vereeniging zijn op Java, in de Soendalanden, en op Z. O. Celebes gevestigd.

Voorzitter. Ds. H. J. de Zwart, Scheveningen.
Director-secretaris. Ds. M. Lindenborn, Rotterdam.
Penningmeester. H. van Randwijk, Rotterdam.

Aanvullingen en verbeteringen.

Bladz.

8. *Adjudanten i. b. d. van H. M. de Koningin.* Generaal-majoor F. Tonnet is overl
11. *Kroondomein.* Het beheer der rentambten Middelburg en Goes is met 1 dec. opgedragen aan den rentmeester van Tholen J. W. Wagtho.
31. *Ministers van Staat.* Dr. A. Kuyper is overleden.
32. *Eerste Kamer (Noordholland).* H. Colijn vervalt als lid. Gekozen tot lid m Slingenberg te Haarlem.
44. *Commissie stenographie* H. P. Staal is vervangen door D. J. van Houten.
52. *Departement van Buitenlandsche Zaken.* De administrateur mr. D. W. baron Heeckeren is eervol als zoodanig ontslagen.
53, noot 1. Voor 1915 no. 75 leze men 1920 no. 231.
56. *Italië.* Graaf Aldrovandi is als gezant vervangen door graaf di Carrobio (29 oct. 1
62. *Amerika (Soerabaja).* F. W. Mason is als vice-consul vervangen door J. F. Gil
63. *België (IJmuiden).* Benoemd tot vice-consul H. J. Balfoort.
65. Toegelaten als consul van *Finland* te *Utrecht* (voor de provincie *Utrecht*) A. J van der Vlugt; id. te *Amsterdam* (voor de provincie *Noordholland*) G. Key.
67. *Japan (Rotterdam).* Toegelaten als vice-consul H. P van Vliet.
67. *Monaco.* Toegelaten als consul te 's-Gravenhage H. E. Rey.
72. *Brazilië (Santos).* J. H. Lowies vervalt als consul.
74. *Duitsche Rijk (Keulen).* Benoemd tot consul A. P. Nieuwkamp en tot vice-c H. C. Scheibler.
76. *Frankrijk.* Bijvoegen: *Metz.* F. Guermont, c 1920 *F.*
78. *Britsche Koloniën (Calgary).* Benoemd tot waarn vice-consul H. Th. Schorting
78. *Britsche Koloniën (Kurrachee).* D. van Wijngaarden vervalt als consul. – Amerongen, waarn. c.
79. *Britsche Koloniën Townsville).* De waarn. vice-consul J. Donaldson is tot consul benoemd.
80. *Italië (Rome).* C. G. Moleschott is als consul-generaal vervangen door m Fledderus, tot dusver waarn. consul-generaal.
83. *Spanje (Bilbao).* De vice-consul S. A. Blitz is benoemd tot consul.
83. *Spanje (Huelva).* Vice-consul is L. R. Dominguez.
83. *Spanje (Sevilla).* De consul A. baron Aerssen Beijeren van Voshol is ook (C2) en (l
84. *Zweden (Sundsvall).* F. G. A. Öhman vervalt als vice consul — F. C. Nor waarn. v.
87. *Departement van Justitie.* De commies R. van Slooten en de adjunct-comm L. H. Smallegange en A. F. E M Govers behooren niet tot bureau A tot bureau B van de Derde Afdeeling
92. *Gerechtshof te Amsterdam.* De laatste 8 regels te vervangen door:

Eerste kamer. Zitting voor burgerlijke en handelszaken, het verzet tegen de de arrondissementsrechtbanken in raadkamer in strafzaken genomen bes kingen, klachten wegens verzuim in het vervolgen van strafbare feiten en vragen om kosteloos te mogen procedeeren. donderdag en vrijdag te 10 De heeren Simons, Boot, Kirberger en van Woudenberg Hamstra.

Tweede kamer. Zitting voor burgerlijke en handelszaken, hooger beroep va schikkingen op requesten, strafzaken en alles wat — voor zooveel het nie eene andere kamer is opgedragen — tot de kennisneming van den burger rechter behoort. dinsdag en woensdag te 10 uur. De heeren Romme, V Bijleveld en Hoeffelman.

Derde kamer. Zitting voor burgerlijke en handelszaken en, zoo noodig, voor zaken. woensdag en vrijdag te 10 uur. De heeren Eggers, Slotemaker en scheure.

Vierde kamer Zitting voor strafzaken, behalve die welke aan de derde kamer den opgedragen, dinsdag en donderdag te 10 uur. De heeren P. J. Bijle van der Zweep, Kruseman en Jolles.

94. *Maastricht.* c is mr. Gadiot.
95. *Tiel.* c is mr. Losecaat Vermeer.
96. *Almelo* c is mr. Leendertz.
98. *Middelburg.* De officier van justitie mr A. Mijnlieff is overleden.
98. *Amsterdam.* c zijn mrs Eschauzier, van Regteren Altena, Meckmann en D Dura. — Mr. C. A. J. Hartzfeld vervalt als rechter-plaatsvervanger. — Ben tot subst.-officier mr. J Versteeg (20 nov. 1920), die op blz. 105 als ambt van het openbaar ministerie te Arnhem vervalt.

Bladz.
99. *Amsterdam*. De enkelvoudige kamer houdt ook op donderdag zitting.
100. *Heerenveen*. c is mr. Boschloo.
102. *Boxmeer*. Benoemd tot kantonrechter mr. E. J. M. Sassen (24 nov. 1920), die op blz. 99 als substituut-griffier te Haarlem vervalt.
105. *Helmond*. In stede van A. E. Albers leze men A. E. Albers Pistorius.
105. *Wageningen*. De kantonr.-plaatsv. C. Zaaijer is overleden.
108. *'s-Gravenhage*. Benoemd tot kantonrechter-plaatsvervanger mr. D. W. Molhuysen (1 nov. 1920).
108. *Alphen*. G. M. van Voorthuysen vervalt als kantonrechter-plaatsvervanger.
111. *Tholen* Benoemd tot kantonrechter-plaatsvervanger A. F. Hanssens en C. W. Snijders (13 nov. 1920).
119. *Maastricht*. Mrs. A. C. Haex en H G. M. Schaepveld zijn alleen advocaat.
121. *Tiel*. Bijvoegen: 1914. *J. J. D. Bink*, Druten.
124. *Advocaten bij het hof en de rechtbank te Amsterdam*. Uit de lijst vervallen:

1860. J. A. Levy.
1880. *J A. Foest*.
1881. P. Peelen.
1885. *E. P. F. A. van den Bogaert*.
1900. *H G. van der Vies*.
1902. *Arnold Levy*.
1912. W. J. Vogel.
1915. *J. E. Simons*.
1917. *K. S. van Kappen*.
1918. Mej. E. van Köningsberger.
„ *Mej. B. S. Levenbach*.
1919. *H. J. van Leeuwen jr.*
„ *J Rozenberg*.

Terwijl de lijst nà 1918. *J. C. Sikkel* moet luiden:

1918. *A. M. E. Post*.
„ J E B van Lier.
1919. *J. G Steneker*.
„ *J. Offerhaus*
„ *Ph. S. Frenkel*
„ *W. A. Moerel*.
„ *A. E von Saher*.
„ R. Heidema Tz.
„ *W H C. Mouthaan*.
„ *H. G. Koster*.
„ *C M. J. F. Goseling*.
„ *C Dijkstra*.
„ *J. J. B. Goettsch*.
„ *S. Bromberg*.
„ *J. J. H. J. van Reenen*.
„ *A. J. M. Hendrix*.
„ J. H. Penning.
„ *J. L. Wijsman*.
„ *A. G. Lubbers*.
„ *M. M. S. Sasse*.
1919. *W. A Hecker*.
„ *G. Canther*.
„ *C. P. M. Romme*.
„ *H. G. J. Maas Geesteranus*.
„ G. M. G. H. Russel.
„ W. F. Hiddingh.
„ *B. Haverkate*.
„ *H. Mulaerije*.
1920. *J. J van Geuns*.
„ *M. E. Levenbach*.
„ H. Hillesum.
„ *A. Semplonius*
„ A. Jager, Hilversum.
„ *J. Oppenoorth*.
„ *G. J. C. H. Claessens*.
„ *H. A. de Bruyn Kops*.
„ *A. Brand*.
„ *Th. F. M. Hendricks*.
„ *Mevr. A. J. W. Wallinga, geb. van Bruyning*.

Voorts moeten de namen J. C. Post (1894), L. G. Kortenhorst (1913) en F. Nagel (1915) niet cursief, en I. L. Polak (1913) en W. R. Nijkerk (1916) cursief gelezen worden.

142/143. *Huurcommissiën*. Ook voor Vleuten is eene commissie ingesteld. De commissie te Arnhem is mede ingesteld voor Zevenaar.
148/149 *Politie*. Benoemd tot commissaris van politie te Zandvoort F. B. Lovink, die als zoodanig te Alphen a/d Rijn vervalt.
152. *Maastricht*. Benoemd tot notaris A. J. Derks en J. W. Huijnen (22 nov. 1920).
152. *Heerlen*. Benoemd tot notaris H. G W. Koolhaas (22 nov. 1920).
152. *Weert*. Notaris P M. Goijarts is overleden.
154. *Almelo*. Benoemd tot notaris K. de Jong (*Ternaard*) (9 nov. 1920).
158. *Haarlem* Benoemd tot notaris G. Wolzak (9 nov. 1920.)
160. *Ternaard*. K. de Jong vervalt als notaris (vacature).
160. *Koudum*. Benoemd tot notaris T. Sluis (9 nov. 1920).
160. *Groningen*. Jhr R. A Quintus vervalt als notaris (vacature).
162. *Leeuwarden*. *A. J. P. de Lange* is als lid vervangen door *B. J. Roze*.
170. *Dordrecht*. Mr. A. A. Moll vervalt als lid-voorzitter.
170. *Middelburg*. Benoemd tot lid W. S. Duvekot te Goes (24 nov. 1920).
208. *Breed*. Benoemd tot burgemeester mr. W. F. F. baron van Verschuer (1920 — 1 dec. 1926).

Bladz.

211. *Ubbergen*. De burgemeester Jhr. F. C. V. Dommer van Poldersveldt is overleden.
222. *Huizen*. Tot ontvanger is benoemd P. C. Bakker.
223. *Ouder-Amstel*. Benoemd tot burgemeester J. A. A. Straman (1920 — 18 nov. 1926).
229. *Westkapelle*. J. D. Viruly vervalt als burgemeester (vacature).
241. *Born*. J. M. H. Welters vervalt als burgemeester (vacature).
257. *Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen*. Benoemd tot commies mr. H J. Tap (1 nov 1920).
268. *Zoölogisch museum en laboratorium te Utrecht*. Benoemd tot conservator dr. G. Entz.
270. *Universiteit van Amsterdam*. Benoemd tot hoogleeraar dr. A. H. M. J. van Rooij, verlosk. en leer der vrouwenz., en dr F. E. Laqueur, geneesmiddelleer (3 nov. 1920).
274. *Technische Hoogeschool*. Benoemd tot hoogleeraar in de mech. technol. D. Dresden w. i (1 nov. 1920); id. in de anal. scheik. en de scheik. der bouwstoffen dr. C J. van Nieuwenburg (11 nov 1920).
278. *Amsterdam*. Dr. H. Smit vervalt als leeraar.
282 *Middelburg*. P. C. van der Wolk vervalt als leeraar.
290. *Toezicht op het middelbaar onderwijs*. Met ingang van 16 nov 1920 is het Rijk voor het toezicht op het middelbaar onderwijs, voor zooveel betreft de hoogere burgerscholen, de middelbare scholen voor meisjes (met uitzondering van de aan die scholen verbonden handelsklassen), de cursussen ter opleiding voor akten van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs (met uitzondering van die voor de akten teekenen en boetseeren middelbaar onderwijs) en de scholen voor doofstommen en blinden. verdeeld in vier inspectiën, namelijk:

1ste inspectie (Noordbrabant, Utrecht en Limburg) Inspecteur: Dr. H. A. J. van Swaay, Utrecht (tot 1 mei 1921 's-Gravenhage), 1 sept. 1918.

2de inspectie. (Zuidholland en Zeeland). Inspecteur: Dr. G. H. Coops, 's-Gravenhage, 26 sept. 1912.

3de inspectie (Noordholland en Gelderland). Inspecteur: G. Bolkestein, Amsterdam, 11 oct. 1916.

4de inspectie (Friesland. Groningen, Drenthe en Overijsel). Inspecteur: Dr. E. Jensema, Groningen, 25 oct. 1920

297. *Tilburg*. De leeraar J. C. W Ising is overleden.
298. *Vlissingen*. C. G. Baert vervalt als leeraar. — Als leeraar bijvoegen dr. K. E. van Griethuijsen, gesch., 1918.
357. *Conservatorium*. Het lid der commissie van toezicht jhr. mr. C. H. Beelaerts van Blokland en de leeraar E. Preus zijn overleden.
386. *Rijkswerf te Willemsoord*. De commies H. Ph. Kottman is bevorderd tot hoofdcommies (1 dec. 1920).
391. De luit. ter zee 1ste kl. W. Voorbeytel Cannenburg vervalt.
395. *Adelborsten 1ste kl*. J. de Vries vervalt.
397. Benoemd tot off. van gezondheid 2de kl M. van der Sluijs (26 nov. 1920).
398. De off machinist 1ste kl. J. J. van Wijk vervalt. Bevorderd tot off. mach. 1ste kl. de id. 2de kl J. Gestel (16 dec. 1920)
450. *Staatsloterij*. De collecteur F van Romburgh te Leiden is overleden.
513. De eerste luit. der cavalerie jhr. G. A. Bowier is overgeplaatst bij de marechaussee (2de divisie)
582. *Rijksstudiedienst voor de luchtvaart* Bij te voegen:

Deze dienst werd in 1918 opgericht en behoorde oorspronkelijk onder het Departement van Oorlog onder het directe toezicht van het Munitiebureau. Behalve door dat Departement werd in de kosten bijgedragen door de Departementen van Binnenlandsche Zaken, Marine, Koloniën, Onderwijs. Kunsten en Wetenschappen en Waterstaat. Op 1 januari 1920 is de dienst onder het laatstgenoemde Departement gesteld. terwijl bij kon besl van 16 febr. 1920 no. 67 voor den dienst een reglement werd vastgesteld.

De dienst heeft ten doel proefnemingen te doen op het gebied der luchtvaart in den meest uitgebreiden zin en adviezen te geven over zaken, de luchtvaart betreffende.

Het personeel van den dienst bestaat uit:

Directeur. Dr. ir. E. B. Wolff.

Ingenieurs. Ir. F. D Pigeaud — ir. L. J. G. van Ewijk — ir. J. C. G. Grasé jr. — ir. C. Koning — ir. C. Kuipers.

Scheikundige. Mevr. dr. E. Mendes da Costa-Vet.

Vickers' Scheepsprofielijzer.

VERKLARING DER TEEKENS.

1, 2, 3.	Grootkruis, commandeur, ridder 3de klasse der Militaire Willemsorde.
	Ridder 4de klasse der Militaire Willemsorde.
1, 2, B.	Grootkruis, commandeur, broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw.
	Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.
1, 2, 3, 4.	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier der Oranje-Nassau-orde.
	Ridder der Oranje-Nassau-orde.
1, 2, 2*m*, 3, 4, 4*m*, *e*.	Grootkruis, grootofficier, gouden eeremedaille voor kunst en wetenschap, commandeur, officier, zilveren eeremedaille voor kunst en wetenschap, eeredame der Huisorde van Oranje.
, *b*	Ridder 1ste en 2de klasse der Huisorde van Oranje..
(R*g*, *z*, *b*)	Gouden, zilveren en bronzen de Ruyter-medaille.
	Medaille van het Roode Kruis.
	Kruis van verdienste van het Roode Kruis.
(A 1*a*, 1, 2*a*, 2, 3, 4, 5)	Ridder 1ste klasse met diamanten, 1ste klasse, 2de klasse met diamanten, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van St. Anna van Rusland.
(AB 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van Albrecht den Beer van Anhalt.
(AL 1, 2, 3, 4)	Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder der orde van Alfonsus XII van Spanje.
(AN)	Ridder der orde van St. Alexander Newsky van Rusland.
(AS 1*a*, 1, 2, 3, 4, 5*a*, 5, 6)	Grootkruis met de gouden ster, grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, officier, ridder 1ste klasse met kroon, 1ste en 2de klasse der orde van Albrecht van Saksen.
(AT 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der Anouar-orde van Tadjourah (Frankrijk).
(AV 1, 3, 5)	Grootkruis, commandeur, ridder der orde van de Afrikaansche verlossing van Liberia.
(BA 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der militaire orde van St. Benedictus (Bento) van Aviz van Portugal.
(BK 1, 2*a*, 2, 3)	Grootkruis, grootcommandeur, commandeur, ridder der orde van verdiensten der Beijersche Kroon.
(BL 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van Leopold van België.
(BLC 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van Leopold II van België
(BMV 1, 1*a*, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Grootkruis, 1ste klasse, 2de klasse met ster, 2de klasse, officier, 3de klasse, 4de klasse, 4de klasse met kroon der orde van militaire verdiensten van Beijeren.
(BR 3, 4, 5)	Commandeur, officier, ridder der orde van het Britsche Rijk.
(BU) (LBU)	Landcommandeur der Duitsche Orde, Balije van Utrecht.
(BU) (CBU)	Commandeur der Duitsche Orde, Balije van Utrecht.
(BU) (KBU)	Kapittelridder der Duitsche Orde, Balije van Utrecht.
(BU) (BU)	Ridder-expectant der Duitsche Orde, Balije van Utrecht.
(BV 1, 2, 3, 4, 5)	Ordeteeken 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse van het Borstbeeld van Simon Bolivar van Venezuela.
(BZ 1, 2, 3, 4)	Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder der orde van Berthold I van Baden.

(C 1, 2*a*, 2, 3) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder der orde van Karel III van Spanje.

(D 1, 2*a*, 2, 3) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder der Dannebrogsorde van Denemarken.

(DA 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van den Draak van Annam (Frankrijk).

(DC 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1sten, 2den, 3den, 4den en 5den graad (de eerste drie elk in drie klassen verdeeld) der orde van den Dubbelen Draak van China.

(DM 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van Danilo I van Montenegro.

(E 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van de Eikenkroon van Luxemburg.

(EH 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der Hertogelijk Saksische Huisorde van Ernest.

(EL 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van het Legioen van Eer van Frankrijk.

(F 1, 2*a*, 2, 3, 4) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van Frederik van Wurtemberg.

(FJ 1, 2*a*, 2, 3, 4) Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, officier, ridder der orde van Frans Jozef van Oostenrijk.

(G 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van George I van Griekenland.

(GG 1, 2*a*, 2, 3) Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, ridder der orde van den H. Gregorius den Groote van den Heiligen Stoel.

(GL) Ridder der Huisorde van den Gouden Leeuw van Nassau.

(GLN 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van den Gouden Leeuw van het Huis van Nassau.

(GMS 1, 2, 3, 4, 5, 5*a*) Grootkruis, grootcommandeur, commandeur, eerekruis, ridder, ridder met kroon der Groothertogelijk Mecklenburgsche orde van den Griffioen.

(GR 1, 2, 3, 4, 5) 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van den Gulden Rijsthalm van China.

(HA 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van den H. Alexander van Bulgarije.

(HB 1, 1*a*, 2, 3, 3*a*, 4, 5, 6) Grootkruis, 1ste klasse, commandeur 1ste en 2de klasse, officier, ridder 1ste en 2de klasse, kruis 4de klasse der orde van Hendrik den Leeuw van Brunswijk,

(HG 1, 2, 3) Grootkruis, commandeur, ridder der orde van het H. Graf van Jeruzalem (Heilige Stoel).

(HH 1, 2, 3) Grootcommandeur, commandeur, ridder der Vorstelijk Hohenzollernsche Huisorde.

(HK 2, 3) Commandeur, ridder der voormalige orde van Kalakaua van Hawaii.

(HL 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van Lodewijk van Hessen-Darmstadt.

(HM1, 2*a*, 2, 3) Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, ridder der militaire orde van de H. Maagd of der Ontvangenis van Villa Viçosa van Portugal.

(HS*g*, 1, 2) Grootkruis, commandeur, ridder der orde van den H. Sylvester van den Heiligen Stoel.

(HSJ1, 2, 3, 4, 5, 6) Ridder 1ste (grootkruis), 2de (grootofficier), 3de (commandeur), 4de (officier), 5de (ridder 1ste klasse) en 6de klasse (ridder 2de klasse) der orde van den Heiligen Schat van Japan.

(IK 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van de Kroon van Italië.
(ISC 1, 2a, 2, 3) Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, ridder der orde van Isabella la Catolica van Spanje.
(IT) Imtiaz-orde van Turkije.
(J) Eer-ridder der Balley van Brandenburg der Johanniterorde (Pruisen).
(JC 1, 1a, 2, 3) Grootkruis, grootofficier, commandeur, ridder der koninklijke militaire orde van Onzen Heer Jezus Christus van Portugal.
(K 1a, 1b, 1, 2a, 2b, 2, 3, 3a, 4, 4a) Ridder 1ste klasse met ster, 1ste klasse met brillanten, 1ste klasse, 2de klasse met ster, 2de klasse met brillanten, 2de klasse, 3de klasse, 3de klasse met het Roode Kruis, 4de klasse en 4de klasse met het Roode Kruis der orde van de Kroon van Pruisen.
(KB1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van de Kroon van België.
(KC 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der voormalige orde van de Congoleesche Kroon (Congostaat).
(KH 3, 4, 5) Commandeur, officier, ridder der voormalige orde van de Kroon van Hawaii.
(KM 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van den H Karel van Monaco.
(KS 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van de Kroon van Siam.
(L 1, 1a, 2, 3) Grootkruis, 1ste klasse, commandeur, ridder der orde van Leopold van Oostenrijk.
(LB 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van den Leeuw van België.
(LC 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der voormalige orde van den Leeuw van den Congostaat.
(LE 1, 2, 3, 4) Eerekruis 1ste, 2de, 3de en 4de klasse van Lippe.
(LL 1, 2) Ridder met kroon, ridder der Leopoldsorde van Lippe.
(LZ 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste (grootkruis), 2de (grootofficier), 3de (commandeur), 4de (officier) en 5de klasse (ridder) der orde van den Leeuw en de Zon van Perzië.
(M 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van Medjidié van Turkije.
(ML 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van St. Mauritius en Lazarus van Italië.
(MP) Pruisische orde „Pour le Mérite" voor wetenschappen en kunsten.
(MV) Ridder der orde van militaire verdiensten van Wurtemberg.
(MVB 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van militaire verdiensten van Bulgarije.
(NA 1, 2, 2a, 3, 3a) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der militaire en civiele orde van Adolf van Nassau van Luxemburg.
(NJ 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der Iftihar-orde van Tunis.
(O1a, 1, 2a, 2, 3, 4) Ridder 1ste klasse met ster, 1ste klasse, 2de klasse met ster, 2de, 3de en 4de klasse der orde van Osmanié van Turkije.
(OAC 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der Ouissam Alaouite Chefifien van Marokko.
(OC1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van Cambodja (Frankrijk).

(OH) Ridder der voormalige orde van de ster van Oceanië van Hawaii.

(OM) Ridder der souvereine orde van Malta.

(OS 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste, 2de, 3de, 4de en 5de klasse der orde van den Witten Olifant van Siam.

(P 1, 2*a*, 2, 3) Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, ridder der orde van Pius IX van den Heiligen Stoel.

(PFL 1, 1*a*, 2, 3, 3*a*, 4, 5, 6) Grootkruis, grootkruis met kroon, grootcommandeur, commandeur, commandeur met kroon, officier, ridder 1ste en 2de klasse der orde van Peter Frederik Lodewijk van Oldenburg.

(PG 1, 2, 3, 3*a*, 4, 5) Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, eerekruis, ridder 1ste en 2de klasse der orde van Philips den Grootmoedige van Hessen-Darmstadt.

(PS 1, 2*a*, 2, 3) Commandeur van het grootkruis, commandeur met ster (commandeur 1ste klasse), commandeur (commandeur 2de klasse), ridder der orde van de Poolster van Zweden.

(R 1, 2, 3, 4) Grootkruis, commandeur, officier, ridder der voormalige orde van de Roos van Brazilië.

(RA*g*, 1*a*. 1, 2*a*, 2*b*, 2, 3, 4) Grootkruis, ridder 1ste klasse met brillanten, 1ste klasse, 2de klasse met ster, 2de klasse met brillanten, 2de, 3de en 4de klasse der orde van den Rooden Adelaar van Pruisen.

(RE 1, 1*a*, 2, 3, 4) Eerekruis 1ste klasse, 1ste klasse met kroon, 2de, 3de en 4de klasse van Reusz (Jongere linie).

(RJ) Rechtsridder der Balley van Brandenburg der Johanniterorde (Pruisen).

(RK 1, 2, 3, 4, 5) Ridder 1ste (grootkruis), 2de (grootofficier), 3de (commandeur), 4de (officier) en 5de klasse (ridder) der orde van de Kroon van Roemenië.

(RM 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde Regina Maria van Roemenië.

(RS 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van de Ster van Roemenië.

(RZ 1, 2, 3, 4, 5, 6) Ridder 1ste (grootkruis), 2de (grootofficier), 3de (commandeur), 4de (officier), 5de (ridder 1ste klasse) en 6de klasse (ridder 2de klasse) der orde van de Rijzende Zon van Japan.

(S 1, 2*a*, 2, 3) Ridder 1ste klasse, 2de klasse met ster, 2de en 3de klasse der orde van St. Stanislaus van Rusland.

(SA 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van de Ster van Anjouan (Frankrijk).

(SL 1, 2, 3, 4, 5) Eerekruis 1ste en 2de klasse, officiers-eerekruis en eerekruis 3de en 4de klasse der huisorde van Schaumburg-Lippe.

(SM 1, 1*a*, 2*a*, 2*b*, 2, 3, 4, 4*a*) Grootkruis, 1ste klasse, 2de klasse met ster, 2de klasse, eerekruis, 3de klasse, 4de klasse, 4de klasse met kroon der orde van verdiensten van St. Michaël van Beijeren.

(SMG 1, 2, 3) Grootkruis (Honorary Knight Grand Cross), commandeur (Honorary Knight Commander) en ridder (Honorary Companion) der orde van St. Michael en St. George van Groot-Brittannië en Ierland.

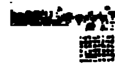
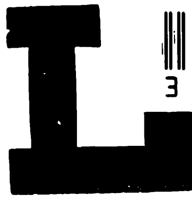
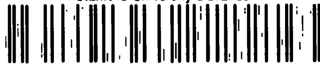
(SMV 4, 3, 2, 1) Ridder 4de, 3de, 2de en 1ste klasse der orde van militaire verdiensten van Spanje.

(SMRV 4, 3, 2, 1) Ridder 4de, 3de, 2de en 1ste klasse der orde van maritieme verdiensten van Spanje.

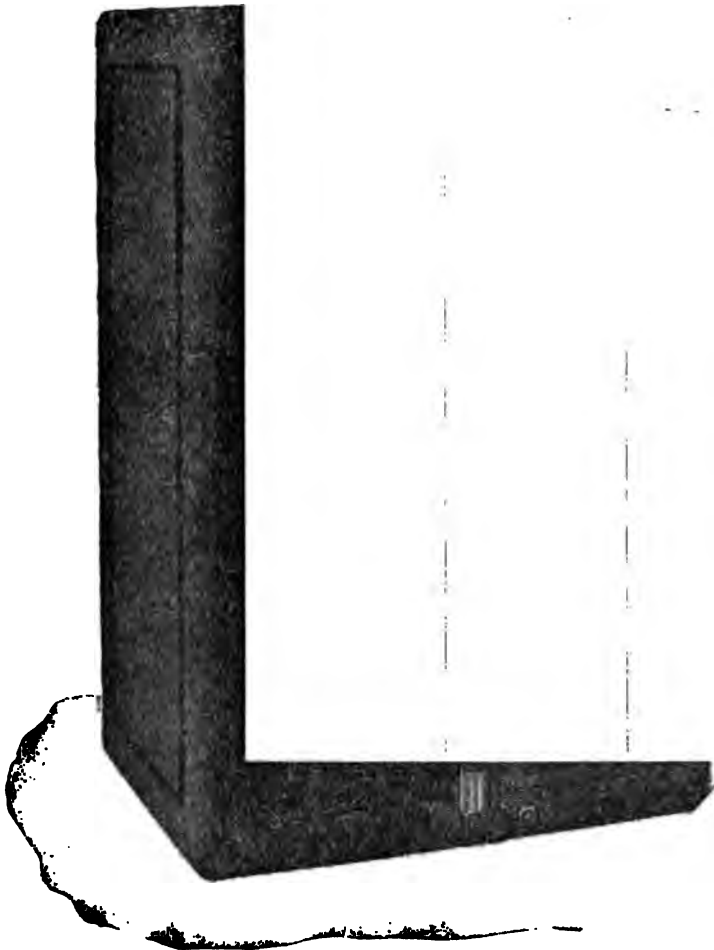
(SNM 1, 2, 3, 4, 5) Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van San Marino.

(SO 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van St. Olaf van Noorwegen.
(SR 1, 2, 3, 4)	Eerekruis 1ste, 2de, 3de en 4de klasse van Schwarzburg.
(SS 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van St. Sava van Servië.
(SZ 1, SZ)	Commandeur, ridder der orde van de Ster van Zanzibar.
(T 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van San Thiago van Portugal.
(TS 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der voormalige orde van Takovo van Servië.
(V 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootcommandeur, commandeur, ridder van het gouden kruis (officier), ridder van het zilveren kruis der orde van den Verlosser van Griekenland.
(VB 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van burgerlijke verdiensten van Bulgarije.
(VG 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, ridder (member) 4de en 5de klasse der orde van Victoria („Royal Victorian Order") van Groot-Britannië en Ierland.
(VWP 1, 2, 3, 4)	Orde van verdiensten 1ste, 2de, 3de en 4de klasse van Waldeck en Pyrmont.
(W 1, 2, 3, 4)	Ridder 1ste, 2de, 3de en 4de klasse der orde van St. Wladimir van Rusland.
(WA)	Ridder der orde van den Witten Adelaar van Rusland.
(WK 1, 2*a*, 2, 3, 4, 4*a*, 4*b*)	Grootkruis, commandeur met ster, commandeur, eerekruis, ridder, ridder met kroon, ridder met de leeuwen der orde van de Wurtembergsche Kroon.
(WKM1*a*,1,2,3,4)	Grootkruis met de gouden kroon, grootkruis, grootcommandeur, commandeur, ridder der orde van de Wendische Kroon van Mecklenburg.
(WV 1, 2*a*, 2, 3, 4)	Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van de Waakzaamheid of den Witten Valk van Saksen-Weimar-Eisenach.
(WZ 1, 2, 3, 4, 5)	Commandeur van het grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van Wasa van Zweden.
(YK 1, 2, 3)	Ridder 1ste, 2de en 3de klasse der orde van de IJzeren Kroon van Oostenrijk.
(Z 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7)	Commandeur van het grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder van het grootkruis 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van het Zwaard van Zweden.
(ZL 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, commandeur 1ste en 2de klasse, ridder 1ste en 2de klasse der orde van den Zähringer Leeuw van Baden.
(ZS 1, 2, 3, 4, 5)	Grootkruis, grootofficier, commandeur, officier, ridder der orde van de Zwarte Ster van Porto Novo (Frankrijk).

REGISTER.

BRAND'